Rhaglen Gyflawn

CABINET

CYNGOR GWYNEDD

DYDDIAD	Dydd Mawrth, 15fed Mehefin, 2021
AMSER	1.00 y.h.
LLEOLIAD	Cyfarfod Rhithiol
PWYNT CYSWLLT	Annes Siôn 01286 679490 cabinet@gwynedd.llyw.cymru

AELODAU CABINET CYNGOR GWYNEDD

Aelodau	
Dyfrig L. Siencyn	Arweinydd
Dafydd Meurig	Dirprwy Arweinydd, Aelod Cabinet Oedolion, Iechyd a Llesiant
Craig ab Iago	Aelod Cabinet Tai
Gareth Wyn Griffith	Aelod Cabinet Amgylchedd
Nia Wyn Jeffreys	Aelod Cabinet dros Gefnogaeth Gorfforaethol
Dilwyn Morgan	Aelod Cabinet Plant a Phobl Ifanc
Gareth Thomas	Aelod Cabinet Datblygu'r Economi a Chymuned
Ioan Thomas	Aelod Cabinet Cyllid
Catrin Wager	Aelod Cabinet Priffyrdd a Bwrdeistrefol
Cemlyn Rees Williams	Aelod Cabinet Addysg

RHAGLEN

	Eitem	Cyflwynir gan	Swyddog	Tud.
1	YMDDIHEURIADAU			
2	DATGAN BUDDIANT PERSONOL			
3	MATERION BRYS			
4	MATERION YN CODI O DROSOLWG A CHRAFFU			
5	COFNODION CYAFARFOD A GYNHALIWYD AR 18 MAI 2021			3 - 12
6	ADRODDIAD PERFFORMIAD CYNGOR GWYNEDD 2020/21	Cyng. Dyfrig Siecyn	Dewi Wyn Jones	13 - 123
7	YSGOL ABERSOCH	Cyng. Cemlyn Williams	Gwern ap Rhisiart	124 - 723
8	YMATEB I'R ADRODDIAD "AIL GARTREFI - DATBLYGU POLISIAU NEWYDD YNG NGHYMRU	Cyng. Dyfirg Siencyn	Dafydd Gibbard	724 - 883

Y CABINET DYDD MAWRTH, 18 MAI 2021

Yn bresennol-
Y Cynghorwyr: Dyfrig L. Siencyn, Dafydd Meurig, Craig ab Iago, Gareth Wyn Griffith, Nia Wyn Jeffreys, Dilwyn Morgan, Gareth Thomas, Ioan Thomas, Catrin Wager a Cemlyn Rees Williams

Hefyd yn bresennol-
Dafydd Gibbard (Prif Weithredwr), Morwena Edwards (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Iwan Evans (Pennaeth Cyfreithiol), Dafydd Edwards (Pennaeth Cyllid) ac Annes Siôn (Arweinydd Tîm Democratiaeth).

Eitem 6: Garem Jackson (Pennaeth Adran Addysg) a Gwern ap Rhisiart (Swyddog Addysg Adran Dwyfor a Meirionnydd)
Eitem 7: Geraint Owen (Pennaeth Adran Cefnogaeth Gorfforaethol)
Eitem 8: Steffan Jones (Pennaeth Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol) a Peter Simpson (Rheolwr Gwasanaethau Stryd)
Eitem 9: Sioned Williams (Pennaeth Adran Economi a Chymuned) a Meinir Owen (Uwch ymarferydd Prosiectau)
Eitem 11 a 12: Ffion Madog Evans (Uwch Reolwr Cyllid).

1. YMDDIHEURIADAU

Croesawyd Aelodau'r Cabinet a Swyddogion i'r cyfarfod.
Ni dderbyniwyd unrhyw ymddiheuriadau.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

3. MATERION BRYS

Nid oedd unrhyw faterion brys.

4. MATERION YN CODI O DROSOLWG A CHRAFFU

Nid oedd unrhyw fater yn codi o drosolwg a chraffu.

5. COFNODION CYAFARFOD A GYNHALIWYD AR 20 EBRILL 2021

Bu i'r Cadeirydd dderbyn cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 20 Ebrill 2021 fel rhai cywir

6. YSGOL NEWYDD YNG NGHRICIETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Cyng. Cemlyn Williams.

PENDERFYNIAD

Cadarnhawyd yn derfynol y cynnig a roddwyd drwy rybudd statudol, i gynyddu capasiti Ysgol Treferthyr i 150 ac adleoli'r ysgol i safle amgen y cyfeirir ato fel safle A497 ar 1 Medi 2023, yn unol ag Adran 53 o'r Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 11/2018.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi ei bod yn bleser ei gyflwyno. Mynegwyd fod yr adroddiad yn adrodd yn ôl i'r Cabinet yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu ar gyfer cynyddu capasiti Ysgol Treferthyr ac i adleoli mewn safle amgen. Pwysleisiwyd fod y cynllun hwn yn fuddsoddiad sylweddol yn yr ardal a'i fod yn rhan o raglen Moderneiddio Addysg.

Tynnwyd sylw at Faniffesto Plaid Cymru ar gyfer etholiad Llywodraeth Leol 2017 a oedd yn amlygu'r angen i wella adnoddau addysg o fewn y sir. Amlygwyd fod y cynllun yma yn un sydd yn cyd-fynd a'r weledigaeth o fewn y maniffesto.

Ychwanegodd Pennaeth yr Adran Addysg fod y cynllun hwn yn gynllun cyffroes ac amlygwyd yr angen am fuddsoddiad yn yr ardal.

Nododd y Swyddog Addysg fod yr eitem hon wedi ei drafod lawer gwaith yn y Cabinet ac mai'r penderfyniad yma fydd y cam statudol olaf. Mynegwyd fod y Cabinet yn ôl ym mis Ionawr wedi penderfynu cychwyn y cyfnod gwrthwynebu ac yn ystod y cyfnod na dderbyniwyd unrhyw wrthwynebiad. Pwysleisiwyd fod Llywodraeth Cymru wedi cytuno ag achos busnes y cynllun ac wedi cadarnhau cyfraniad o £3.174m tuag at y Cynllun £5m.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Croesawyd yr adroddiad gan nodi fod y diffyg gwrthwynebiad yn amlygu cryfder y sgwrs sydd wedi ei gynnal yn lleol. Holwyd os oes y bydd cyfnod galw i mewn. Mynegwyd fod cyfnod galw mewn gyda meini prawf penodol ond nad oedd yr adran yn rhagweld unrhyw broblemau penodol.
- Nodwyd fod cynyddu'r niferoedd yn benderfyniad da gan fod niferoedd yn dueddol o godi yn dilyn adeiladu ysgol newydd.
- Pan ofynnwyd pryd fydd yr ysgol newydd yn agor mynegwyd Medi 2023, ond y bydd y camau i ddechrau cyntaf o ran cynllunio yn dechrau yn ystod yr haf.

7. CYNLLUN PRENTISIAETHAU A CYNLLUN RHEOLWYR AC ARBENIGWYR YFORY

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Cyng. Nia Jeffreys

PENDERFYNIAD

Ymrwymo £1.1m o gyllid un-tro o dderbyniad grant Covid-19 i ariannu'r cynllun Prentisiaethau yn ogystal â'r Cynllun Rheolwyr ac Arbenigwyr Yfory.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi'r penderfyniad o ymrwymo £1.1m i ariannu'r Cynllun Prentisiaethau yn ogystal â'r Cynllun Rheolwyr ac Arbenigwyr Yfory. Amlygwyd fod y cynlluniau hyn nid yn unig yn datblygu sgiliau unigolion ond yn cynorthwyo i ddatblygu'r gweithlu i'r dyfodol.

Nodwyd dwy flynedd yn ôl fod y Cyngor wedi clustnodi swm i ariannu'r Cynllun Prentisiaethau, gyda'r swm hwn llwyddwyd i benodi 35 prentis ac mae 9 o'r rhain wedi eu penodi i swyddi o fewn y Cyngor. Ymhelaethwyd fod y cynllun hwn wedi bod yn llwyddiant a bod wedi gwireddu mwy na' beth a gynlluniwyd amdano ddwy flynedd yn ôl. Mynegwyd fod y cynllun hwn wedi bod yn ceisio annog nid yn unig pobl ifanc i gymryd rhan yn y cynllun ond pobl hyn yn ogystal. Amlygwyd fod diffyg yn y sir am ddarpariaeth prentisiaethau dwyieithog a bod yr elfen hon yn flaenllaw yn y cynllun. Amlygwyd fod y cyfleoedd prentisiaethau mewn lleoliadau penodol er mwyn sicrhau dyfodol gwasanaethau.

Mynegwyd yn ogystal y bydd yr arian yn cyfrannu yn ogystal at gynllun Rheolwyr ac Arbenigwyr Yfory. Nodwyd ei fod yn gynllun ar gyfer graddedigion sydd yn rhoi swyddi mewn lleoliadau allweddol. Pwysleisiwyd fod y cynllun hwn yn un sydd yn bodoli ers nifer o flynyddoedd ac wedi profi ei werth, gan amlygu ei fod yn cyd-fynd a gweledigaeth yr aelodau.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Mynegwyd fod ariannu'r cynllun hwn yn angenrheidiol er mwyn creu cymunedau cynaliadwy.
- Croesawyd yr adroddiad gan holi os yw'r prentisiaethau yn arwain at swyddi parhaol o fewn y Cyngor. Nodwyd fod 9 wedi cael swydd barhaol ac 8 yn parhau i fod yn y cynllun prentisiaethau. Mynegwyd ei fod yn gynllun poblogaidd a bod nifer uchel wedi ymgeisio am swydd prentisiaeth trydanwr ac yn y maes technoleg gwybodaeth.
- Amlygwyd fod y ddau gynllun yn rhai cadarnhaol a bod cefnogaeth lwyr iddynt. Holwyd os oes cefnogaeth i'r rhai sydd ddim yn llwyddiannus. Holwyd os oes nifer uchel o ddiddordeb oes modd creu mwy o cyfleoedd yn y maes. Nodwyd fod perthynas gyda darparwyr a'u bod yn gwbl ffyddiog y buasai modd cael cynnal dialog i arwain unigolion sydd ddim yn derbyn swydd.
- Tynnwyd sylw at y slogan – Tai, Gwaith ac Iaith gan bwysleisio fod y cynllun gweithredu tai yn ei le ar gyfer yr elfen dai gan amlygu'r angen i gefnogi er mwyn gallu cynnig swyddi drwy'r Gymraeg i unigolion y sir.

8. GORCHYMYN DIOGELU MANNAU CYHOEDDUS - RHEOLI CWN

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Cyng. Catrin Wager.

PENDERFYNIAD

Cymeradwywyd ymgymryd â'r broses o ystyried cyflwyno Gorchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus mewn perthynas â rheoli cŵn ledled y Sir yn unol â'r Gorchymyn Arfaethedig drafft.

Awdurdodwyd y Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol i ymgymryd â phroses ymgynghori am gyfnod o 28 diwrnod gan gychwyn ar 24 Mai 2021, gan ddychwelyd y mater i'r Cabinet am benderfyniad ynghylch a chyflwyno GDMC rheoli cŵn, yn ogystal ag unrhyw ddirprwyaeth gysylltiol.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi fod y papur yn gofyn am ganiatâd i ddechrau ymgynghoriad cyhoeddus ar reolaeth cŵn o fewn y sir. Pwysleisiwyd fod teimladau cryf i'w gweld am gŵn a bod angen i'r rheoliadau barchu ystod eang o deimladau am gŵn. Pwysleisiwyd fod nifer uchel o unigolion yn cymryd rheolaeth cŵn o ddifri ond fod baw cŵn wedi mynd yn annerbyniol. Amlygwyd ymgyrchoedd sydd wedi ei gynnal gan y Cyngor i geisio lleihau'r nifer baw ci sydd ar strydoedd.

Pwysleisiwyd fod rheoliadau wedi bod mewn lle ers peth amser, esboniwyd er y bydd hwn yn orchymyn newydd yn sgil newidiadau deddfwriaethol nid yw natur y rheoliadau yn newid. Amlygwyd nad oedd llawer o addasiadau oni bai am rai traethau yn benodol addasu ffiniau yn Tywyn, Abersoch, Y Friog a Chricieth. Nodwyd y bydd rhai addasiadau i'r holl sir, yn benodol i gadw cŵn ar dennyn a chodi baw ci. Mynegwyd y bydd modd derbyn dirwy lom am beidio codi baw cŵn ac os yw'n peidio talu'r ddirwy ar amser a bod posibilrwydd o fynd i'r llys.

Esboniwyd fod teimlad cyffredinol, yn benodol wedi blwyddyn o nifer o bobl yn cerdded mwy yn eu hardal, fod nifer uchel o faw cŵn i'w gweld ar y strydoedd. Pwysleisiwyd yr angen am gymunedau glan a thaclus a gofynnwyd i drigolion gymryd yr amser i leisio eu barn.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Pwysleisiwyd fod diddordeb yn y maes gan drigolion a phwysigrwydd dechrau'r ymgynghoriad. Amlygwyd yr amserlen gan nodi y bydd yr adran yn adrodd yn ôl i'r Cabinet ym mis Gorffennaf er mwyn symud ymlaen i gyhoeddi'r Gorchymyn.
- Nodwyd fod y maes yma yn holl bwysig i bobl leol a bod y flwyddyn ddiwethaf wedi amlygu'r broblem ond fod yr adroddiad hwn yn amlygu bwriad y Cyngor i wneud rhywbeth am y mater.

9. AWDURDOD LLETYA PARTNERIAETH CHWARAEON GOGLEDD CYMRU

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Cyng. Gareth Thomas

PENDERFYNIAD

Cytunwyd i Gyngor Gwynedd fod yr awdurdod lletya ar gyfer Partneriaeth Chwaraeon Gogledd Cymru.

Dirprwywyd yr hawl i'r Pennaeth Economi a Chymuned mewn ymgynghoriad a'r Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Phennaeth Cyllid i gytuno a chwblhau cytundeb cyd-weithio addasedig.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi fod y Cabinet yn ôl mis Rhagfyr wedi cymeradwyo fod yn rhan o'r Bartneriaeth. Nodwyd pan wnaethpwyd y penderfyniad roedd bwriad i Gyngor Conwy yn awdurdod lletya. Bellach, mynegwyd fod Cyngor Conwy yn methu cwrdd â'r gofynion o ran yr elfen awdurdod lletyol, nodwyd fod gofyniad i Gyngor Gwynedd i weithredu yn eu lle.

Pwysleisiwyd fod y Cyngor yn awdurdod lletya ar gyfer Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a GwE, ond y buasai lletya'r Bartneriaeth yn llawer llai o waith ar gyfer swyddogion y Cyngor. Nodwyd y penderfyniad a geisiwyd.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Holwyd gyda'r Cyngor yn lletya amrediad o gynlluniau ar draws y gogledd holwyd am faint y gwaith y buasai ei angen i'w letya. Nododd y Pennaeth Cyllid fod graddfa'r cynllun yma yn llawer yn llai, amlygwyd nad oedd yn gydbwyllgor gan ei fod yn bartneriaeth anffurfiol. Er bod gwaith i ddyrannu'r arian grant, ei bod ar raddfa llawer yn llai o ran cyfrifon blynyddol.
- Amlygwyd fod y Cyngor yn lletya cymaint o gynlluniau a holwyd os ddylid llongyfarch y Cyngor am fod llwyddiannus yn gwneud y gwaith. Ychwanegwyd fod Gwynedd yn arwain ar lawer o gynlluniau a bod angen bod yn falch o hynny, ond pwysleisid yr angen i gadw golwg i sicrhau nad yw'n tarfu ar waith dydd i ddydd y Cyngor.

10. LLYTHYR ARCHWILIAD SICRWYDD AROLYGIAETH GOFAL CYMRU

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Cyng. Dafydd Meurig a Cyng. Dilwyn Morgan.

PENDERFYNIAD

Derbyniwyd cynnwys y Llythyr Archwiliad Sicrwydd a gyhoeddwyd gan Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) ynghylch eu canfyddiadau am wasanaethau cymdeithasol Cyngor Gwynedd yn dilyn archwiliad ar 18-22 Ionawr 2021.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi ei bod yn cael ei chyflwyno er gwybodaeth i'r aelodau Cabinet. Nodwyd fod yr archwiliad wedi ei gynnal yn ystod mis Ionawr ac yn ystod yr ail don y pandemig. Croesawyd yr archwiliad fel modd o sicrhau safon o fewn y gwasanaethau. Esboniwyd fod y llythyr yn canmol gwaith y ddwy adran ar y cyfan. Tynnwyd sylw at y prif negeseuon o ran yr Adran Oedolion a oedd yn cynnwys fod gwaith da yn cael ei wneud yn y maes atalion ond y buasent yn gwerthfawrogi mwy o fuddsoddiad yn y maes. Mynegwyd yr angen am wella amser aros ar gyfer therapi galwedigaethol, ond atgoffwyd fod y Cabinet yn ddiweddar wedi cytuno i gynyddu'r gyllideb o fewn y maes i gynyddu adnoddau'r adran. Pwysleisiwyd fod y Cyngor wedi ymdopi yn dda gyda'r pandemig a chanmolwyd y defnydd amserol o ffyrdd digidol, rhannu'r cyfarpar diogelu unigol ynghyd a sicrhau fod unigolion yn dychwelyd adref yn amserol yn dilyn cyfnod yn yr ysbyty.

Ychwanegodd yr Aelod Cabinet dros Blant a Theuluoedd fod y bartneriaeth gyda'r Arolygaeth Gofal yn holl bwysig ac esboniwyd fod yr archwiliad yn edrych yn benodol ar ddiogelwch a llesiant. Nodwyd ei fod yn deimlad braf fod y llythyr yn amlygu materion ble roedd yr adran yn ymwybodol ohonynt a'u bod yn rhan o'r rhaglen waith. Diolchwyd i staff yr arolygaeth am y modd iddynt drefnu'r arolwg ynghyd a'r staff am eu cynorthwyo yng nghanol pandemig ac i'r defnyddwyr gwasanaeth am roi eu hamser yn ogystal.

Nododd y Cyfarwyddwr Corfforaethol ei diolch i'r penaethiaid, rheolwyr a staff am fod mor barod i drefnu'r arolwg gan sicrhau fod gwaith dydd i ddydd yn cael ei flaenoriaethu yn ogystal. Diolchwyd i'r Archwilwyr am fynd ati mor ystyrlon gan sicrhau nad oedd yn ormod o fyrdwn i staff. Pwysleisiwyd ei bod yn braf cael adroddiad nad oedd yn codi dim o'r newydd, a bod mwyafrif ohonynt wedi ei amlygu yn y rhaglen waith. Nodwyd fod y Llythyr wedi ei anfon at y Pwyllgor Craffu yn ogystal er gwybodaeth.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

— Mynegwyd fod y maes mor eang a cynhennus nodwyd fod cynnwys llythyr da. Ychwanegwyd ei bod yn arbennig o dda fod y llythyr yn cydnabod meysydd mae'r adrannau yn ymwybodol ohonynt yn barod.

11. CYFRIFON TERFYNOL 2020-21 - ALLDRO REFENIW

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Cyng. Ioan Thomas.

PENDERFYNIAD

1.1 Nodwyd y sefyllfa ariannol derfynol adrannau'r Cyngor am 2020/21.

1.2 Cymeradwywyd y symiau i'w cario ymlaen (y golofn "Gor/(Tan) Wariant Addasedig" o'r talfyriad yn Atodiad 1), sef –

ADRAN	£'000
Oedolion, Iechyd a Llesiant	(100)
Plant a Theuluoedd	0

Addysg	(100)
Economi a Chymuned	(100)
Priffyrdd a Bwrdeistrefol	0
Amgylchedd	(100)
Ymgynghoriaeth Gwynedd	(64)
Tai ac Eiddo	(75)
Tîm Rheoli Corfforaethol a Chyfreithiol	(100)
Cyllid	(86)
Cefnogaeth Gorfforaethol	(100)

1.3 Cymeradwywyd yr argymhellion a'r trosglwyddiadau ariannol canlynol (sydd wedi'u
egluro yn Atodiad 2) –

- Yr Adran Plant a Theuluoedd i dderbyn cymorth ariannol un-tro o £1,261k i

ddiddymu y gorwariant yn llwyr, o ystyried yr amgylchiadau eithriadol yn ymwneud â'r argyfwng eleni. Fel bod modd i'r adran symud ymlaen i wynebu her 2021/22.

- Yn unol â'r Rheoliadau Ariannol argymhellir cadw at y drefn arferol i ganiatáu

i'r Adran Addysg gadw (£100k) o'i danwariant, gan symud (£159k) sef y swm uwchlaw (£100k), i'w ddefnyddio i gynorthwyo'r adran sydd wedi gorwario yn 2020/21.

- Caniatáu i'r Adran Tai ac Eiddo drosglwyddo (£848k) cynnal a chadw corfforaethol i gronfa cynnal a chadw i ariannu'r gwariant i'r dyfodol.
- Yn unol â'r Rheoliadau Ariannol argymhellir cadw at y drefn arferol i ganiatáu y Tim Rheoli Corfforaethol a Chyfreithiol gadw (£100k) o'i danwariant, gan symud (£6k) sef y swm uwchlaw (£100k), i'w ddefnyddio i gynorthwyo'r adran sydd wedi gorwario yn 2020/21.
- Ar gyllidebau Corfforaethol:
  - defnyddio (£926k) o'r tanwariant net Corfforaethol i gynorthwyo'r Adran Plant sydd wedi gorwario yn 2020/21.
  - fod (£2,047k) cynlluniau cyfalaf sydd i'w hariannu o refeniw i'w trosglwyddo i gronfa i alluogi ailbroffilio'r adnodd.
  - fod £600k yn cael ei ryddhau o falansau cyffredinol y Cyngor.
  - (£4,000k) yn cael ei neilltuo i gronfa Trawsffurfio y Cyngor i gefnogi gwaith trawsffurfiol ac o natur un-tro.
  - (£2,519k) yn cael ei neilltuo i gronfa ar gyfer trefniadau adfer yn sgil Covid19.

1.4 Cymeradwywyd y trosglwyddiadau ariannol o gronfeydd penodol fel a amlinellir
yn Atodiad 4 yn dilyn adolygiad o'r cronfeydd, gan gynaeafu (£170k) o gronfeydd i gynorthwyo'r Adran Plant sydd wedi gorwario yn 2020/21.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi fod yr adroddiad yn manylu ar wariant y Cyngor yn 2020/21. Tynnwyd sylw at dalfyriad o'r sefyllfa derfynol yr holl adrannau a oedd i'w gweld yn yr adroddiad gyda'r symiau i'w cario ymlaen ar ddiwedd y flwyddyn ariannol yn y golofn Gor / Tan Wariant Addasedig.

Amlygwyd y prif faterion a meysydd ble gwelwyd gwahaniaethau sylweddol. Nodwyd fod effaith ariannol Covid wedi bod yn sylweddol i'r Cyngor gyda £20m wedi ei hawlio o'r gronfa caledi a Furlough erbyn diwedd y flwyddyn. Esboniwyd yn dilyn derbyn nifer o grantiau sylweddol eraill cysylltiedig â Covid-19 yn hwyr yn y flwyddyn ariannol, golyga hyn fod y sefyllfa ariannol 2020/21 wedi ei drawsnewid erbyn diwedd y flwyddyn. Cyn dyrannu'r grantiau digolledu am Covid19 gan Lywodraeth Cymru nodwyd fod 5 adran yn gorwario, ond yn dilyn y dyraniad dim ond yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd sydd yn gorwario yn derfynol. Er hyn amlygwyd fod y lleihad yn y gorwariant i £1.3m yn dilyn i werth £688k o arbedion nad oedd modd eu gwireddu gael eu dileu ynghyd a derbyniad grant covid.

Esboniwyd fod gwelliant sylweddol yn sefyllfa'r Adran Oedolion yn dilyn arbedion nad oedd modd eu cyflawni yn cael ei dileu a'u llithro ynghyd a derbyniad grantiau cyffredinol ym misoedd olaf y flwyddyn. Amlygwyd fod effaith Covid wedi cael ardrawiad sylweddol ar yr Adran Oedolion sydd werth dros £4.5m erbyn diwedd y flwyddyn.

O ran yr Adran Briffyrdd a Bwrdeistrefol, nodwyd fod y cynnydd yn gyfuniad o gwtogi gwariant, derbyniadau grant covid ynghyd a grantiau cyffredinol a dileu arbedion. Pwysleisiwyd fod y maes gwastraff yn parhau i fod y prif bwysau ar yr adran. Ymhelaethwyd drwy nodi fod yr adran wedi wynebu costau ychwanegol sylweddol yn ymwneud â Covid19 er mwyn cydymffurfio a'r rheoliadau ynghyd a cholledion incwm yn y maes gwastraff masnachol.

Mynegwyd wrth edrych ar falansau ysgolion fod cynnydd o £4.3m yn 2019/20 i £10.7m yn 2020/21 yn sgil effaith Covid19 ynghyd a derbyniad grantiau amrywiol. Esboniwyd fod adolygiad digonolrwydd ar gronfeydd penodol yn y Cyngor wrth gau'r cyfrifon a llwyddwyd i gynaeafu £170k o adnoddau. Nodwyd y penderfyniad.

Diolchodd y Pennaeth Cyllid i'r staff am sicrhau fod y cyfrifon wedi eu cau yn amserol a wrth weithio o adref. Pwysleisiwyd fod y sefyllfa tanwariant sydd i'w gweld ar draws yr adrannau yn cael ei gweld ar draws awdurdodau Cymru yn ogystal. Nodwyd fod y Cyngor y llynedd wedi bod yn ffodus o'r arian oedd tu ôl iddynt i ariannu cynlluniau yn ystod y pandemig heb sicrwydd am arian grant. Ond, yn dilyn derbyn yr arian grant mae modd bellach i'r' Cabinet flaenoriaethu cynlluniau o'r gronfa trawsffurfio er mwyn gwneud gwahaniaeth i wasanaethau ac i drigolion Gwynedd.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Diolch i staff yr adran am eu gwaith am y cadernid ariannol sydd gan Wynedd.

12. RHAGLEN GYFALAF 2020-21 - ADOLYGIAD DIWEDD BLWYDDYN (SEFYLLFA 31 MAWRTH 2021)

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Cyng. Ioan Thomas.

PENDERFYNIAD

Derbyniwyd yr adroddiad ar adolygiad diwedd y flwyddyn (sefyllfa 31 Mawrth 2021) o'r rhaglen gyfalaf.

Nodwyd y gwariant o £27,667,000 ar y rhaglen gyfalaf yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21, fydd yn cael ei ddefnyddio yn y datganiadau ariannol statudol ar gyfer 2020/21.

Cymeradwywyd ariannu addasedig a gyflwynir yn rhan 4 o'r adroddiad, sef:

- £3,000 cynnydd mewn defnydd o fenthyca
- £10,561,000 cynnydd mewn defnydd o grantiau a chyfraniadau
- Dim newid mewn defnydd o dderbyniadau cyfalaf
- £234,000 cynnydd mewn defnydd o gyfraniadau refeniw
- Dim newid mewn defnydd o'r gronfa gyfalaf
- £200,000 cynnydd mewn defnydd o gronfeydd adnewyddu ac eraill

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi ei fod yn cyflwyno'r rhaglen gyfalaf diwygiedig a chymeradwyo'r ffynonellau ariannu perthnasol. Nodwyd fod yr adroddiad yn dadansoddi'r rhaglen gyfalaf £114.6m am y tair blynedd 2020/21 – 2022/23 fesul adran. Ychwanegwyd fod yr adran yn manylu ar y ffynonellau i ariannu'r cynnydd net sydd oddeutu £11m ers yr adolygiad blaenorol.

Mynegwyd fod y Cyngor wedi llwyddo i wario £27.7m yn 2020/21 ar gynlluniau cyfalaf, gyda £18.2m ohono wedi'i ariannu drwy grantiau penodol. Esboniwyd fod effaith Covid19 a'r cyfnod clo i'w weld yn glir. Ategwyd fod £14.1m adroddwyd arno yn yr adolygiadau blaenorol 2020/21 fod £19.3m pellach o wariant arfaethedig wedi'i ail-broffilio i 2021/22 gyda'r prif gynlluniau yn cynnwys £4.5m Cynllunia Ysgolion Ganrif 21, £3.3m Adnewyddu Cerbydau, £2.2m ar Gynnal a Chadw Ysgolion a gyrhaeddodd ym Mawrth 2021, gyda hawl benodol gan Lywodraeth Cymri i ddisodli ariannu cyfredol a'i lithro i'r flwyddyn ganlynol a £1.7m i gynllun Cei Aberdyfi.

Tynnwyd sylw at y grantiau ychwanegol y llwyddodd i'r Cyngor ei ddenu ers yr adolygiad diwethaf a oedd yn cynnwys £7.2m o'r Gronfa Trafnidiaeth Leol a Llwybrau Diogel, £0.6m Grant Tai Arloesol i gynorthwyol gyda lleihau digartrefedd a £0.5m Grant Cronfa Gofal Canolraddol.

Nododd y Pennaeth Cyllid fod yr adroddiad yn ymwneud a chynlluniau cyfalaf. Ychwanegwyd fod y drefn monitro perfformiad am ail gychwyn mewn ychydig a bydd monitro cynlluniau cyfalaf yn cael ei ymgorffori yn y drefn yn ogystal.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Nodwyd ei bod yn rhyfeddol y bydd y Cyngor am wario £64m ar gynlluniau cyfalaf yn ystod y flwyddyn nesaf i fuddsoddi yn nyfodol y sir. Diolchwyd i staff am sicrhau fod cynlluniau yn ei lle yn barod i pan mae cyfleoedd yn codi, ac i fod mor barod i wneud defnydd o grantiau hwyr.
- Tynnwyd sylw at rai o'r cynlluniau tu ôl i'r ffigyrau yn benodol cynlluniau economi gylchol sydd yn amlygu newid sylweddol o sut y bydd modd delio

a gwastraff mewn ffordd wahanol i sicrhau fod adnoddau yn cael ei ail ddefnyddio a'i gadw mewn defnydd o fewn cymunedau.

13. BLAEN RAGLEN Y CABINET

Cymeradwywyd y Flaen raglen a gynhyswyd yn y papurau i'r cyfarfod.

Dechreuodd y cyfarfod am 1.00 y.h. a daeth i ben am 2.40 y.h.

CADEIRYDD

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	**15fed Mehefin 2021**
Aelod Cabinet:	**Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn**
Swyddog Cyswllt:	**Dewi W. Jones, Rheolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor**
Rhif Ffôn Cyswllt:	**32233**
Teitl yr Eitem:	**Adroddiad Perfformiad Cyngor Gwynedd 2020/21**

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

1.1. Cymeradwyo Adroddiad Perfformiad Gwynedd 2020/21 ac argymell i'r Cyngor Llawn ei fod yn ei fabwysiadu

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

2.1. Yn unol â chyfundrefn rheoli perfformiad y Cyngor, cyflwynir Adroddiad Perfformiad Gwynedd 2020/21 i'r Cabinet yn gyntaf am gymeradwyaeth.

3. CYFLWYNIAD

3.1. Mae gofyn i ni fel Cyngor gyhoeddi adroddiad yn flynyddol sy'n mesur ein perfformiad yn erbyn ein blaenoriaethau.

3.2. Bydd Archwilio Cymru yn ystyried yr adroddiad wrth baratoi ei asesiad ar berfformiad y Cyngor. Yn ôl yr arfer, byddant yn chwilio am adroddiad cytbwys, sy'n rhoi sylw i'r agweddau na lwyddwyd i'w cyflawni yn ogystal ag i'r agweddau llwyddiannus.

3.3. Dyma fydd Adroddiad Perfformiad Blynyddol olaf y Cyngor o dan ofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 sy'n gosod dyletswydd ar awdurdodau lleol i wneud trefniadau er mwyn sicrhau gwelliant parhaus a bod yn atebol amdano. I'r dyfodol, byddwn yn adrodd yn unol â Chanllawiau Perfformiad a Llywodraethiant newydd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Ymysg pethau eraill, bydd gofyn i ni'n unol â'r canllawiau hyn gynnal hunanasesiad o'n perfformiad gan ddangos sut y byddwn yn defnyddio'r canlyniadau i wella perfformiad. Bydd hefyd dyletswydd arnom i ymgynghori ar ein perfformiad o leiaf unwaith y flwyddyn gyda rhanddeiliaid perthnasol. Byddwn, dros y misoedd nesaf, yn ystyried y ffordd orau i fynd i'r afael â'r dyletswyddau ychwanegol yma.

3.4. Mae Adroddiad Perfformiad Cyngor Gwynedd 2020/21 (Atodiad 1) wedi ei strwythuro er mwyn adlewyrchu fformat Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-23. Yn y

rhan gyntaf canolbwyntir ar berfformiad prosiectau Blaenoriaethau Gwella Cynllun y Cyngor tra mae'r ail ran yn edrych ar ein gwaith dydd i ddydd fesul adran.

3.5. Yn ychwanegol, ar ddechrau'r adroddiad eleni mae pennod wedi'i gynnwys gyda'r bwriad o grynhoi a chyfleu prif raglenni gwaith ychwanegol y cyngor yn ystod 2020/21 o ganlyniad i'r angen i ymateb i argyfwng Covid-19. Mae'r bennod hefyd yn gyfle i sôn am yr addasiadau cyffredinol sydd wedi wynebu'r holl adrannau e.e. yr angen i sefydlu trefniadau gweithio'n rhithiol.

3.6. Ymhellach, mae penodau'r adrannau yn ychwanegu at hynny rywfaint drwy amlinellu'r effaith mae'r argyfwng wedi'i gael ar eu gwaith a'u perfformiad nhw'n benodol.

3.7. Gan nad yw'r Aelodau Cabinet wedi cyflwyno adroddiadau perfformiad unigol yn ystod y flwyddyn yn unol â'r drefn arferol, mae'r adroddiad wedi'i baratoi yn seiliedig ar adroddiadau diwedd blwyddyn yr adrannau o'u perfformiad. Mae'r adroddiadau hyn wedi eu cyflwyno am drafodaeth mewn cyfarfodydd herio perfformiad gyda'r Aelodau Cabinet perthnasol a chynrychiolaeth o bwyllgorau craffu.

3.8. Mae'r prif fesurau wedi eu cynnwys o fewn corff yr adroddiad fel eu bod yn rhan o gyfleu'r stori yn hytrach nag o fewn tabl mesurau ar wahân.

3.9. Nodir fod angen cadarnhau cynnwys Rhagair yr Arweinydd a bydd hyn yn digwydd cyn cyflwyno'r fersiwn derfynol o'r adroddiad i'r Cyngor Llawn. Wrth gwrs, mae angen cydnabod holl ymdrechion staff y cyngor wrth weithio'n ddygn i sicrhau parhad gwasanaethau yn ystod blwyddyn mor heriol, a bydd y rhagair yn gyfle i wneud hynny.

3.10. Er mwyn cwrdd â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol mae angen i ni adrodd ar yr hyn yr ydym wedi ei wneud i gyfrannu tuag at egwyddorion y Ddeddf ac yn benodol yr amcanion llesiant sydd wedi eu mabwysiadu gennym. O ganlyniad, fe welir bod yr amcanion llesiant y mae prosiectau a gwaith dydd i ddydd yr Adrannau yn cyfrannu tuag atynt wedi eu hamlygu yn yr adroddiad.

4. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

4.1. Bydd y Cyngor yn trafod ac yn derbyn, neu beidio, yr adroddiad yn ei gyfarfod ar 8fed o Orffennaf 2021. Pan fydd yr adroddiad terfynol wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor bydd yn cael ei gyhoeddi.

4.2. Trefnir hysbysu'r cyhoedd o'r adroddiad drwy gyfathrebu'r adroddiad a'r prif lwyddiannau yn weledol ar gyfryngau cymdeithasol, yn ogystal â thrwy argraffu a rhannu copïau drwy gyfryngau a lleoliadau arferol y Cyngor e.e. llyfrgelloedd.

Barn y Swyddogion Statudol

Y Swyddog Monitro:

Mae adroddiad ar berfformiad ac allbynnau Cynllun y Cyngor yn rhan o gyfundrefn llywodraethu priodol. Mae hefyd yn cyfarch dyletswydd y Cyngor i adrodd yn flynyddol ar berfformiad o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, ac ar gyrhaeddiad yn erbyn yr

Amcanion Llesiant fel y nodir yn yr adroddiad. Fodd bynnag mae'n briodol hefyd nodi fod y gyfundrefn yma yn newid ar gyfer 2021/22 gyda trefniadau newydd ar gyfer adrodd ac ymgynghori ar berfformiad yn sgil Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf wedi cydweithio gyda'r awdur i baratoi'r agweddau a ffigyrau ariannol sy'n yr Adroddiad Perfformiad a'i atodiadau, ac rwy'n cadarnhau cywirdeb y cynnwys perthnasol (mae'r ffigyrau ariannol yn gyson gyda chyfrifon 2020/21). Er gwaethaf yr argyfwng a'r cyfyngiadau, mae'r Cyngor wedi cyflawni llawer yn 2020/21, gan gynnwys unioni sefyllfa nifer o gynlluniau arbedion hanesyddol, tra'n gorffen y flwyddyn mewn sefyllfa ariannol gadarn. Mae hynny ar ôl i'r Cyngor lwyddo i hawlio grantiau gan y Llywodraeth i sicrhau parhad gwasanaethau hanfodol (hawliwyd cyfanswm dros £27m ar gyfer y Cyngor, ysgolion Gwynedd, a Byw'n Iach) a chynorthwyo economi'r sir (dosbarthwyd dros £106m o grantiau cymorth i fusnesau lleol).

Adroddiad Perfformiad Blynyddol Cyngor Gwynedd 2020/2021

Cynnwys

	Tudalen
Rhagair Arweinydd Cyngor Gwynedd	**3**
Cyflwyniad	**4**
Effaith Covid-19	**7**
Ein Gwariant	**11**
Rhan 1 - Blaenoriaethau Gwella	**12**
Rhan 2 - Adroddiadau'r Adrannau	**55**
Addysg	**56**
Oedolion, Iechyd a Llesiant	**61**
Plant a Chefnogi Teuluoedd	**68**
Economi a Chymuned	**72**
Priffyrdd a Bwrdeistrefol	**77**
Tai ac Eiddo	**83**
Amgylchedd	**88**
Ymgynghoriaeth Gwynedd	**93**
Cyllid a Thechnoleg Gwybodaeth	**96**
Cefnogaeth Gorfforaethol	**102**
Gwasanaeth Cyfreithiol	**107**

Os ydych chi angen y ddogfen yma mewn iaith neu fformat arall ffoniwch **01766 771000** neu ebostiwch cydraddoldeb@gwynedd.llyw.cymru

Os ydych angen mwy o wybodaeth am yr Adroddiad hwn cysylltwch â Thîm Cefnogi Busnes y Cyngor drwy ffonio **01766 771000** neu cynlluncyngor@gwynedd.llyw.cymru

Graffeg "designed by Freepik"

Bydd y rhagair yn cael ei gynnwys yn yr adroddiad terfynol fydd yn mynd i gyfarfod y Cyngor ar 8 Gorffennaf 2021.

Cyflwyniad

Cyhoeddodd y Cyngor 'Gynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023' ym mis Mawrth 2018 sy'n gosod ein huchelgais a'n blaenoriaethau ar gyfer y bum mlynedd dan sylw. Rydym wedi adolygu'r Cynllun bob blwyddyn ers hynny er mwyn ei gadw'n gyfredol ac felly mae'r adroddiad hwn yn darlunio sut aethom ati i wireddu uchelgais 'Cynllun Cyngor Gwynedd 2018/2023: Adolygiad 2020/21'. Mae hefyd yn cynnwys gwybodaeth am weddill gwaith 'dydd i ddydd' y Cyngor a'n gwariant am y flwyddyn.

Mae **Rhan 1** yr adroddiad hwn yn adrodd ar ein perfformiad fesul Blaenoriaeth Gwella, sef y meysydd ble roedd angen i ni roi sylw penodol iddynt. Mae **Rhan 2** yn disgrifio weddill ein gwaith, a cheir penodau unigol ar gyfer bob un o adrannau'r Cyngor. O fewn yr adroddiadau adrannol rydym hefyd yn diweddaru'r gwaith ar y Blaenoriaethau Lleol a gafodd eu hadnabod gan yr aelodau etholedig.

Mae'n amlwg mai'r prif effaith ar waith Cyngor Gwynedd yn ystod 2020/21, fel pob awdurdod lleol arall, oedd pandemig Covid-19. Rydym yn manylu ar ein hymateb i'r pandemig yn y bennod 'Effaith Covid-19' sy'n dilyn y cyflwyniad hwn.

Fel yr ydym wedi adrodd yn y gorffennol, mae ein **sefyllfa ariannol** fel Cyngor wedi newid cryn dipyn dros y blynyddoedd diwethaf. Er bu cynnydd mewn grant cyfwerth â chwyddiant gan Lywodraeth Cymru, nid oedd yn ddigonol i gwrdd hefyd â'r cynnydd mewn galw am wasanaethau. Felly, bydd y sefyllfa ariannol yn parhau i osod cryn her i ni wrth gynllunio ein gwasanaethau i'r dyfodol. Bu 2020/21 yn flwyddyn mor wahanol i bob un arall wrth gwrs, ond mae'r Cyngor wedi dygymod gyda'r gwariant ychwanegol anorfod. Rydym hefyd wedi adolygu

ein rhaglen arbedion i sicrhau fod cynlluniau yn parhau'n gyraeddadwy. Rhwng 2015/16 a diwedd 2020/21, mae 90% o'r cynlluniau arbedion, cyfanswm gwerth £31 miliwn, wedi eu cyflawni.

Adroddiad ar ddiwedd y flwyddyn ariannol yw hwn, ond mae'r gwaith o fesur llwyddiant ein gwaith, a **herio ein perfformiad** ein hunain, yn digwydd gydol y flwyddyn. Arweiniodd yr heriau o ymateb i dasgau newydd yn ymwneud â Covid-19 a chynnal ein gwaith dydd i ddydd dros y flwyddyn diwethaf at ddull gwahanol yn 2020/21.

Yn dilyn diweddariadau cynnydd mewnol, cynhaliwyd cyfarfodydd herio perfformiad adrannol diwedd blwyddyn, lle mae'r Aelod Cabinet yn adolygu cynnydd yr adrannau ar eu prosiectau Blaenoriaethau Gwella a'u gwaith dydd i ddydd, gyda chefnogaeth y Prif Weithredwr neu'r Cyfarwyddwr Corfforaethol. Ymhellach, mynychodd aelodau o'r Pwyllgor Craffu perthnasol er mwyn iddynt allu adrodd ar y cyflawniadau wrth weddill yr aelodau.

Mae'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol hwn yn seiliedig ar ganfyddiadau cytbwys y cyfarfodydd hyn, ynghyd ag unrhyw wybodaeth ariannol. Mae'r adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet ac i'r Cyngor Llawn ar gyfer ei gymeradwyo.

Gyda dyfodiad **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) (Y Ddeddf)** mae'n rhaid i gyrff cyhoeddus penodedig weithio'n unigol a chyda'i gilydd i wella llesiant Cymru.

Yn unol â gofynion y Ddeddf, yn 2018/19 mabwysiadodd y Cyngor saith o Amcanion Llesiant sy'n cyfrannu tuag at y saith nod llesiant cenedlaethol, ac mae'r rhain yn parhau'n gyfredol. Mae'r amcanion yn seiliedig ar yr asesiad llesiant a wnaed gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer Gwynedd a Môn ynghyd â sesiynau ymgysylltu a gynhaliwyd wrth ddatblygu'r Cynllun.

Nodir hefyd yr angen i weithredu yn unol â'r pum egwyddor datblygu cynaliadwy gan

- ystyried y tymor hir
- atal rhag digwydd
- gweithio'n integredig
- gweithio'n gydweithredol
- a chynnwys pobl o bob oed.

Mae disgwyliad arnom i adrodd ar yr hyn yr ydym wedi ei wneud i gyfrannu tuag at egwyddorion y Ddeddf a cheir gwybodaeth ynghylch nifer o'r gweithgareddau hyn yng nghorff yr adroddiad. Yn ogystal, nodir pa Amcanion Llesiant y mae prosiectau unigol yn cyfrannu tuag atynt ynghyd â gwaith dydd i ddydd yr adrannau ar ddiwedd pob pennod.

Rydym wedi cytuno mai'r ffordd orau i wreiddio'r cyfrifoldeb am weithredu yn unol â'r pum egwyddor datblygu cynaliadwy yw fod Timau Rheoli Adrannau yn talu sylw i'r egwyddorion wrth gynllunio ymlaen. Mae rhywfaint o dystiolaeth fod hyn yn digwydd ond cydnabyddir bod angen asesu os yw'r ffordd yma yn llwyddo ai peidio. Byddwn yn parhau i edrych ar sut y gellir gwreiddio'r 5 ffordd o weithio o fewn yr adrannau.

Amcanion Llesiant Cyngor Gwynedd	Nodau Llesiant Cenedlaethol						
Byddwn yn sicrhau bod trigolion Gwynedd yn:	Llewyrchus	Cydnerth	Iachach	Cyfartal	Cymunedau Cydlynus	Diwylliant bywiog lle mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu	Yn gyfrifol ar lefel byd-eang
Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel			■		■		
Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau		■	■		■		■
Ennill cyflog digonol i fedru cynnal eu hunain a'u teuluoedd	■			■	■		
Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu iddynt wneud yr hyn y dymunant ei wneud	■	■		■		■	
Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol cyhyd ag sy'n bosibl	■		■	■	■		
Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg					■	■	
Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y sir.	■	■					■

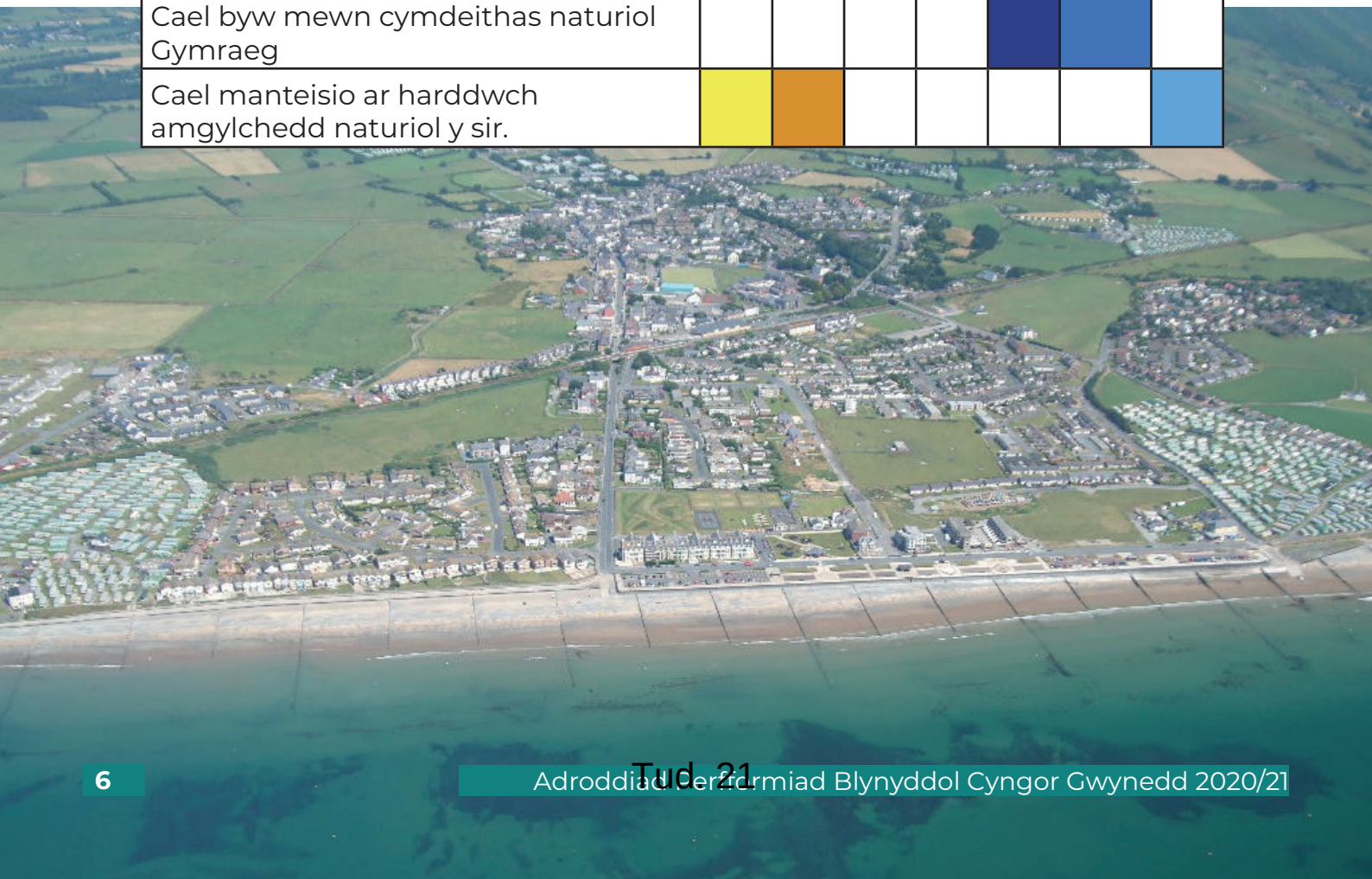

Prif effeithiau argyfwng Covid-19 ar wasanaethau Cyngor Gwynedd

Ar 23 Mawrth 2020 y cyhoeddodd Prif Weinidog Prydain, Boris Johnson, y byddai'r Deyrnas Unedig yn cychwyn Cyfnod Clo yn syth gyda chyfyngiadau llym ar hawl pobl i adael eu cartrefi. Roedd difrifoldeb yr argyfwng iechyd wedi dod yn amlwg, a thros nos yn llythrennol bu'n rhaid i'r cyhoedd, sefydliadau a busnesau dderbyn ac addasu i fywyd gwbl wahanol.

Bryd hynny roedd y cyngor yn cyflogi dros 6,200 o staff ar draws ei holl wasanaethau, ac angen parhau i ddarparu gwasanaethau 'rheng flaen' angenrheidiol i drigolion Gwynedd. Doedd hi ddim yn opsiwn i'r cyngor beidio darparu'r gwasanaethau hanfodol hyn, megis gofal i oedolion a phlant bregus, neu gasglu gwastraff. Bu Llywodraeth Cymru ac Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cyhoeddi cyfarwyddiadau a rheolau cyson ar fyw a gweithio yng Nghymru yn ystod y cyfnod hwn. Roeddem fel cyngor yn ymateb i'r cyfarwyddiadau hyn drwy gynllunio sut i barhau i ddarparu gwasanaeth a chefnogaeth tra'n cadw trigolion a staff yn ddiogel ar yr un pryd.

Ar ddydd Gwener 20 Mawrth y caeodd **ysgolion y sir,** gyda'r cwricwlwm yn cael ei oedi. Wyddai neb ar y pryd na fyddai'r rhan fwyaf o ddysgwyr yn dychwelyd i'r stafell ddosbarth tan ganol mis Gorffennaf. Ail-bwrpaswyd 62 o'n hysgolion rhwng 23 Mawrth a 17 Gorffennaf i fod yn darparu gofal am o leiaf un diwrnod rhwng Llun a Gwener i blant bregus a phlant gweithwyr allweddol. Bu gweddill y flwyddyn yn gyfnod o addasu darpariaeth addysg, yn aml ar fyr rybudd, mewn ymateb i ganllawiau Llywodraeth Cymru.

Cewch lawer fwy o fanylion am y ddarpariaeth addysg a chefnogaeth lles i blant a phobl ifanc Gwynedd ym mhennod yr Adran Addysg yn rhan 2 o'r adroddiad hwn, ond mae'n deg dweud mai chwyldro mewn darpariaeth a gafwyd yn ystod 2020/21.

Wrth reswm, un o'r meysydd amlycaf i gael eu taro gan yr argyfwng wrth i ni barhau i geisio gofalu am ein trigolion fwyaf bregus oedd y **maes gofal**. Roedd pobl dros 70 oed wedi cael cyngor i fod yn benodol ofalus ac i osgoi cymysgu cyn i'r Cyfnod Clo swyddogol cyntaf ddechrau. Yn yr un modd, cynghorwyd na ddylai ymweliadau 'diangen' i gartrefi gofal barhau.

Dylid nodi nad ar 23 Mawrth y dechreuodd y gwaith o ymateb i'r pandemig yn y maes yma felly, gyda threfniadau rheoli haint mewn cartrefi gofal ac yn y gymuned eisoes ar waith, yn ogystal ag ymdrechion i sicrhau fod staff a thrigolion bregus yn cael eu diogelu. Roeddem wedi bod yn dosbarthu stoc PPE a dderbyniwyd gan y Llywodraeth i wasanaethau gofal mewnol y cyngor yn ogystal â gwasanaethau gofal annibynnol y sir er mwyn sicrhau fod ganddynt yr offer priodol i fedru delio ag unrhyw achosion Covid-19 fyddai'n codi. Ond, o'r dyddiad hwnnw ymlaen y symudodd y broses o greu ffyrdd newydd o weithio ar garlam.

Bu nifer o swyddogion yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant yn canolbwyntio eu hymdrechion yn llwyr ar gynnal cyswllt rheolaidd iawn gyda'n gwasanaethau mewnol a'n darparwyr gofal annibynnol er mwyn sicrhau cefnogaeth briodol ar eu cyfer, gan gynnwys sicrhau eu bod yn ymwybodol o ganllawiau diweddaraf y Llywodraeth ac Iechyd Cyhoeddus Cymru. Buont hefyd

yn cadw cofnod o'r nifer o achosion Covid-19, yr angen am brofion i staff a chleientiaid, stoc offer PPE ac yn sicrhau cefnogaeth briodol yn unol â hynny. Roedden nhw hefyd yn gyfrifol am sicrhau cyswllt addas pan fo angen rhwng y darparwyr a'n gwasanaethau iechyd a diogelwch ac iechyd yr amgylchedd.

Yn ystod cyfnod cynnar yr argyfwng, hyd nes bod modd i aelodau'r cyhoedd drefnu prawf Covid-19 eu hunain, roeddem yn gyfrifol am weinyddu'r llwybr cyfeirio oedd yn galluogi staff rheng flaen y maes gofal i gael prawf pe baent yn dangos symptomau. Roedd yr adran hefyd yn cefnogi Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr gyda'r drefn o brofi'n rheolaidd yn y cartrefi gofal drwy ddarparu cymorth i ddosbarthu a chasglu profion. Bu cartrefi gofal y sir yn hynod ymrwymedig wrth iddynt roi trefniadau mewn lle i sicrhau fod profion rheolaidd yn gallu digwydd i ddiogelu trigolion. Roedd hyn yn ofyn sylweddol arnynt o ran amser ac hyfforddiant, ac yn golygu fod rhaid i staff fynychu eu gwaith ar ddyddiau lle nad oeddent yn gweithio.

Ers mis Rhagfyr 2020 rydym wedi bod yn gyfrifol am archebu a dosbarthu profion LFDs (profion lle mae'r unigolyn yn profi ei hun) ar gyfer holl ddarparwyr gofal y sir i sicrhau bod gan staff rheng flaen y maes gyflenwad digonol i allu profi dwywaith yr wythnos. Drwy gydol y flwyddyn mae swyddogion yr adran wedi bod yn dilyn materion unigol yn ymwneud â chanlyniadau profion, gan gadw cyswllt rheolaidd gyda phartneriaid allweddol fel y Bwrdd Iechyd a Llywodraeth Cymru er mwyn adnabod a datrys gwendidau yn y system i sicrhau trefniadau mor hwylus â phosib.

Ers diwedd 2020 bu staff y cyngor hefyd yn cynnig cymorth trefniadaethol i'r Bwrdd Iechyd ac i feddygon teulu wrth iddynt redeg y rhaglen frechu. Buom yn cydlynu rhestrau o staff rheng flaen a oedd angen y frechlyn fel blaenoriaeth a hwyluso cyfathrebu rhyngddynt a staff gofal lle bo angen. Bu dwy ganolfan hamdden cwmni Byw'n Iach yn cael eu defnyddio gan feddygon teulu fel canolfannau brechu dros dro, ac mae staff y cyngor wedi bod yn gweithio dros dro er mwyn cynorthwyo ym mhrif ganolfan frechu y Bwrdd Iechyd ym Mangor.

Wrth i ganllawiau PPE gryfhau ac i ni adfer fwyfwy o wasanaethau, daeth yr angen am offer PPE ar draws adrannau'r cyngor yn fwy amlwg – e.e. mewn ysgolion, yn yr amlosgfa ac mewn nifer o wasanaethau 'wyneb i wyneb' eraill. Adeiladwyd ar y trefniadau cychwynnol a roddwyd mewn lle yn y maes gofal er mwyn creu trefniant fwy aeddfed a dibynadwy ar lefel corfforaethol oedd yn cynnwys; darparu arweiniad Iechyd a Diogelwch ar yr angen am PPE mewn wahanol sefyllfaoedd, trefn o fonitro lefelau stoc ar draws lleoliadau, trefn archebu, rhedeg storfa PPE a chasglu a dosbarthu'r offer. Mae'r gwaith yma wedi tyfu wrth i ni weld rhagor o wasanaethau'n cael eu hadfer ac nid oes unrhyw ganllawiau sy'n awgrymu na fydd PPE yn angenrheidiol yn fuan ac felly mae'r drefn hon yn parhau'n weithredol, gyda'r tebygolrwydd y bydd elfen ychwanegol o ddosbarthu profion cartref Covid-19 i staff ar draws y Cyngor yn cael ei hychwanegu hefyd. Mae staff o adrannau Cefnogaeth Gorfforaethol, Oedolion, Iechyd a Llesiant, Tai ac Eiddo a Priffyrdd a Bwrdeistrefol i gyd wedi bod ynghlwm â'r gwaith o ddod a'r drefn yma ynghyd, ac rydym yn falch iawn o'i llwyddiant i ddosbarthu miloedd o eitemau yr wythnos ar hyd a lled y sir.

Yn ehangach, rhaid cofio hefyd bod wythnosau cyntaf y Cyfnod Clo cyntaf yn gyfnod o bryder a dryswch i nifer fawr iawn o drigolion Gwynedd, yn enwedig y rhai hynny oedd wedi cael cyfarwyddyd i hunan-ynysu (shielding) neu'n methu gadael eu cartrefi. Esgorodd hyn ar ymgyrch anferth i dynnu darparwyr a gwirfoddolwyr yn y gymuned at ei gilydd er mwyn cefnogi y rhai mwyaf bregus, a bu'r cyngor yn cydlynu llawer o'r gwaith hwn. Cryfhawyd y partneriaethau gyda nifer o fudiadau eraill megis Cyngor Môn, y Cymdeithasau Tai, Cyngor ar

Bopeth a Mantell Gwynedd, ac fe ad-leolwyd nifer o staff y Cyngor o'u swyddi arferol i fod yn rhan o'r gwaith **Gwydnwch Cymunedol.**

Rhwng Ebrill a mis Medi symudodd nifer o staff y Cyngor o'u swyddi arferol i fod yn cynnig cyngor a gwybodaeth dros y ffôn i drigolion Gwynedd fel rhan o'r Tîm Cymorth Cofid. Roedd y tîm yn canolbwyntio'n bennaf ar wneud cyswllt gyda'r unigolion a oedd wedi cael cyfarwyddyd i hunan-ynysu (shielding) er mwyn sicrhau fod ganddyn nhw'r gefnogaeth angenrheidiol i ymdopi gyda chyfnod o fethu a gadael eu cartrefi. Bu eraill yn trefnu ac yn dosbarthu pecynnau bwyd i drigolion a phlant bregus; cysylltwyd â 4,781 o bobl oedd yn hunan-ynysu a threfnwyd dosbarthu pecynnau bwyd y Llywodraeth iddynt. Ar y cyd â Menter Mon, Cyngor Môn, cwmni Dylan's a'r cymdeithasau tai fe sefydlwyd gynllun dosbarthu bwyd o'r newydd, sef 'Neges'. Bu staff o sawl adran wahanol hefyd yn pecynnu bwyd oedd yn weddill mewn ysgolion ac yn ei ddosbarthu i'r Banciau Bwyd, ac roedd gwybodaeth am ble i droi er mwyn cael nwyddau angenrheidiol fel bwyd a meddyginiaeth yn cael ei ddiweddaru'n rheolaidd ar wefan y Cyngor a thrwy linell ffôn y Tîm Cymorth Cofid.

Sefydlwyd y **Gwasanaeth Profi, Olrhain a Diogelu**, o dan arweiniad yr Adran Amgylchedd, ym Mai 2020 a daeth yn weithredol ar 1 Mehefin 2020. Pwrpas y gwasanaeth yw i leihau lledaeniad ar draws ein cymunedau drwy gefnogi pobl sydd wedi'u heintio neu sydd wedi bod mewn cyswllt ag achos positif i ynysu'n unol â chanllawiau, cefnogi pobl â symptomau i gael mynediad at brawf Covid-19 a gweithio â phartneriaid arbenigol i reoli risgiau i bobl sy'n ynysu ynghyd â chymunedau a busnesau ehangach. Rhwng mis Mehefin 2020 a 31 Mawrth 2021 mae'r gwasanaeth wedi ymateb i 11,315 o achosion Covid-19 yng Ngwynedd (ac eithrio cleifion mewn ysbytai).

Rydym hefyd wedi ymgymryd â gwaith sylweddol ar ran awdurdodau lleol eraill Cymru, gyda'r model yn ein galluogi i fod yn fwy gwydn ledled Cymru i leihau lledaeniad a sicrhau'r defnydd gorau o gyllid cyhoeddus.

Roedd y gwaith hwn yn flaenoriaeth uchel ac felly fe ddargyfeiriwyd 7 aelod o staff o wahanol adrannau'r Cyngor yn ogystal â 5 aelod o staff 'banc', ac fe gyflogwyd 90 o staff o'r newydd i fod yn gweithio yn y tîm. Bellach, ar ddechrau 2021/22, mae'r gwasanaeth yn parhau i gyflogi 102 o weithwyr.

Er mwyn cynnig cefnogaeth ariannol i'r bobl hynny gafodd gyfarwyddyd i hunan-ynysu gan y Gwasanaeth Olrhain, bu Adran Gyllid y Cyngor yn gweinyddu'r Cynllun Taliadau Hunan Ynysu ar ran Llywodraeth Cymru. Fe wnaethant brosesu 713 cais am daliad rhwng dyddiad cychwyn y cynllun ar 16 Tachwedd 2020 a diwedd Mawrth 2021.

Mae'r Adran Amgylchedd hefyd wedi bod â rôl arweiniol o safbwynt diogelu pobl a chydlynu paratoadau ail-agor, gan ddelio ag achosion o orfodaeth lle bo hynny'n angenrheidiol. Penodwyd Swyddogion Ymgysylltu Cymunedol Covid-19 yn yr Adran Amgylchedd hefyd i ddarparu arweiniad ar ganllawiau diweddaraf Covid-19 i sefydliadau, busnesau ac unigolion yng Ngwynedd tra'n eu cefnogi i gydymffurfio, yn y gobaith o osgoi sefyllfaoedd o orfodaeth. Mewn sefyllfa lle'r ydym wedi bod yn aflwyddiannus yn cael gafael ar bobl dros y ffôn, mae'r swyddogion yma hefyd wedi bod yn cefnogi'r Gwasanaeth Profi, Olrhain a Diogelu i wneud cyswllt ag achosion positif neu bobl sydd wedi bod mewn cyswllt ag achos positif. Rôl y swyddogion yma yw i ymgysylltu ac addysgu ond nid i orfodi.

Mae **busnesau Gwynedd,** yn fach a mawr ac ar draws pob sector, wedi dioddef caledi a

cholledion amlwg yn ystod 2020/21. Daeth adrannau ar draws y cyngor ynghyd i gefnogi busnesau lleol gan warchod swyddi a bywoliaethau pobl Gwynedd. Sefydlwyd tasglu penodol i arwain ar y gwaith gyda'r Adrannau Cyllid, Amgylchedd a Chefnogaeth Gorfforaethol yn chwarae ran flaenllaw yn ogystal â'r Adran Economi a Chymuned. Rhannwyd yr wybodaeth a'r cyngor diweddaraf i dros 4,300 o fusnesau a mentrau lleol drwy gyfresi o fwletinau gwybodaeth, ac mae'r gwaith hwnnw yn parhau ymlaen i 2021/22 wrth i'r cyfyngiadau lacio.

Cafodd yr argyfwng Covid-19 **effaith ariannol sylweddol,** gyda chyfuniad o gostau ychwanegol a cholledion incwm gwerth dros £20 miliwn i'r cyngor yn 2020/21. Bu gwariant ychwanegol ar bethau amlwg fel offer PPE nad oedd y Cyngor wedi cynllunio ar ei gyfer, ond rydym wedi gallu hawlio gwariant yn ôl gan Lywodraeth Cymru.

Cyflwynodd Llywodraeth Cymru 5 cynllun grant gwahanol yn ystod y flwyddyn er mwyn cefnogi busnesau, a bu'r cyngor yn prosesu 20,000 o daliadau am gyfanswm o £106m i fusnesau yng Ngwynedd.

O safbwynt **trefniadau gweithio** staff y cyngor a oedd ddim yn gweithio i'r gwasanaethau rheng flaen a gafodd eu blaenoriaethu, mae'r rhan helaeth wedi bod yn cyflawni eu gwaith o adref ers mis Mawrth 2020, neu drwy gyfuniad o fod adref ac allan yn y gymuned.

Bu staff yn barod i addasu i'w amgylchiadau gwaith newydd yn gyflym, a chawsant gefnogaeth technoleg gwybodaeth (TG) ble bo angen. Darparwyd dros 900 gliniadur newydd, heb ystyried y ddarpariaeth i ysgolion, ac fe wnaed gwaith ychwanegol ar yr isadeiledd er mwyn diogelu rhag ymosodiadau seibr ac i gryfhau'r cysylltiadau â'r rhyngrwyd. Llwyddwyd i barhau i ddarparu gwasanaethau cyswllt cwsmer dros y ffôn a'r we drwy gydol y flwyddyn oherwydd ein bod wedi addasu ac uwchraddio ein defnydd o dechnoleg, a datblygwyd systemau hunanwasanaeth ar-lein newydd i'n trigolion, megis ceisio am grantiau busnes neu wneud apwyntiad mewn canolfan ailgylchu.

Cryfhawyd y rhwydwaith TG ym mhob un o'n hysgolion yn ogystal, a darparwyd gliniaduron neu ipad neu gyswllt rhyngrwyd i ddysgwyr nad oedd ganddynt fynediad at y we. Roedd hyn yn hanfodol er mwyn iddynt fedru parhau gyda'u haddysg.

Fel y rhan fwyaf o weithleoedd, bu staff ac aelodau'r cyngor yn cynnal eu cyfarfodydd yn rhithiol gan amlaf drwy gydol 2020/21, a llwyddodd y tîm cyfieithu i addasu'n sydyn iawn er mwyn medru sicrhau darpariaeth cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfodydd rhithiol. Er bod rhywfaint o oedi mewn cynnal cyfarfodydd o bwyllgorau'r cyngor wrth i ni geisio sefydlu trefniadau i gynnal cyfarfodydd yn rhithiol a sicrhau fod hynny ar gael yn ddwyieithog gyda mynediad diogel, llwyddwyd i sefydlu trefniadau, protocol ac hyfforddi aelodau yn fuan iawn gyda chyfarfodydd rhithiol o'r Cabinet yn digwydd o Ebrill 2020 ymlaen. Dros y misoedd i ddilyn, llwyddwyd i adfer pwyllgorau eraill y cyngor yn yr un modd yn unol â threfn blaenoriaeth. O ran gallu'r cyhoedd i arfer eu hawl i ddilyn trafodaethau cyhoeddus yr aelodau, llwyddwyd i gychwyn recordio cyfarfodydd a'u cyhoeddi o fewn oddeutu 24 awr i'r pwyllgor yn gynnar iawn yn y broses, ond roedd darlledu'n fyw yn fwy o her wrth geisio sicrhau darpariaeth dwyieithog. Fodd bynnag, llwyddwyd i we-ddarlledu cyfarfod y Cabinet yn fyw o mis Tachwedd 2020 ymlaen, a'r Cyngor Llawn o fis Rhagfyr 2020 ymlaen. Byddwn yn parhau i ddatblygu yn y maes yma er mwyn ymestyn y ddarpariaeth ymhellach i'r dyfodol.

Ein Gwariant

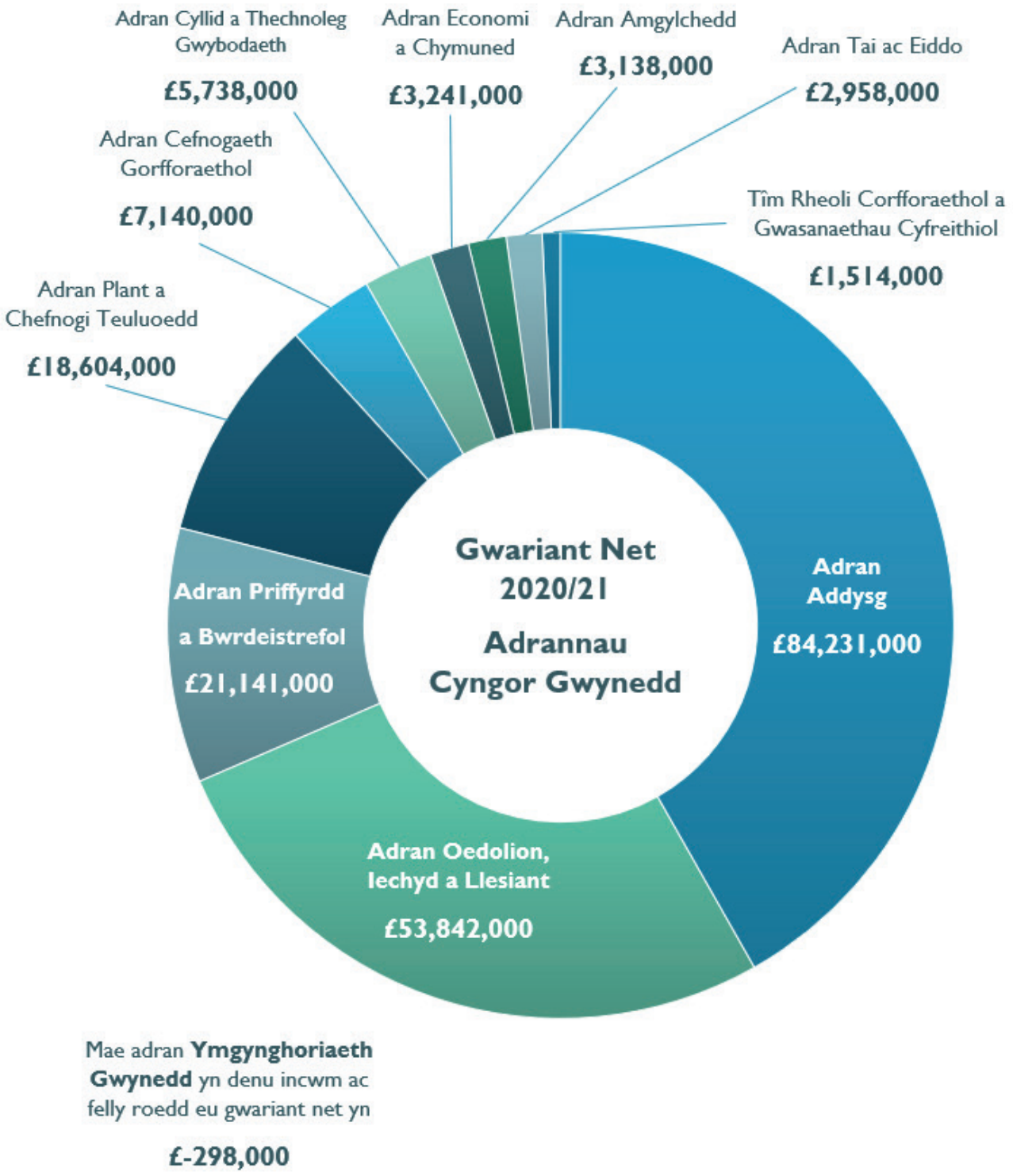

Mae adran **Ymgynghoriaeth Gwynedd** yn denu incwm ac felly roedd eu gwariant net yn

£-298,000

Rhan 1
Blaenoriaethau Gwella

Mae 7 o Flaenoriaethau Gwella wedi eu hadnabod o fewn Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023. Rhain yw'r prif feysydd y credwn y mae angen i ni weithredu ynddynt er mwyn gwneud gwahaniaeth bositif i fywydau pobl Gwynedd.

O dan y 7 Blaenoriaeth Gwella isod y mae disgrifiad o'r prosiectau fydd yn cyfrannu at wireddu'r uchelgais y mae'r Blaenoriaethau Gwella yn eu disgrifio. Ar y tudalennau nesaf ceir adroddiad ar gynnydd y prosiectau hynny yn ystod 2020/21 gyferbyn â'r hyn y gwnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud yng Nghynllun Cyngor Gwynedd: Adolygiad 2020/21.

Ceir gwybodaeth bellach ynghylch yr hyn y byddwn yn ei wneud i'r dyfodol yng Nghynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023 trwy ymweld â
www.gwynedd.llyw.cymru/cynllunycyngor

Tud. 27

Blaenoriaeth Gwella 1

Gwella'r amodau ar gyfer creu economi hyfyw a ffyniannus gan anelu at fwy o swyddi sy'n cynnig cyflogau da.

Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru	Blaenoriaeth Gwella 1

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae diffyg twf yn wendid yn economi gogledd Cymru gyfan, a'r gogledd orllewin yn arbennig. Er mwyn ceisio gwyrdroi'r sefyllfa daeth chwe sir y gogledd, a rhanddeiliaid eraill megis sefydliadau addysg y rhanbarth a'r sector breifat, ynghyd i sefydlu Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (BUEGC).

Prif gynllun y Bwrdd yw 'Cais Twf Gogledd Cymru' ac yn Nhachwedd 2019 arwyddwyd cytundeb cychwynnol rhwng y Bwrdd Uchelgais, Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU sy'n paratoi'r ffordd ar gyfer gwireddu'r Cais Twf. Bydd y cais yn arwain at £1.1bn o fuddsoddiad yn rhanbarth y Gogledd dros y deg mlynedd nesaf gan greu hyd at 4,000 o swyddi ledled y Gogledd.

Fel aelod o'r Bwrdd Uchelgais, ein nod fel Cyngor yw sicrhau y bydd pobl a busnesau Gwynedd yn elwa i'r eithaf o'r buddsoddiad ariannol hwn, yn enwedig mewn cyfnod pan fydd angen ymateb i sgil-effeithiau Brexit.

I'r dyfodol, byddwn yn parhau i gyfrannu at raglen waith y Bwrdd Uchelgais, gan gynnwys gwella argaeledd band eang cyflym, datblygu safle Atomfa Trawsfynydd a datblygu Canolfan Arloesedd Gwledig yng Nglynllifon. Byddwn hefyd yn cyfrannu at ddatblygiad Fframwaith Economaidd Gogledd Cymru sy'n cael ei pharatoi gan Lywodraeth Cymru i adnabod prif raglenni buddsoddi rhanbarthol i'r dyfodol.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Dros y flwyddyn ddiwethaf mae tîm Swyddfa Rhaglen Ranbarthol wedi cael ei sefydlu gyda chefnogaeth Cyngor Gwynedd fel yr Awdurdod Lletya. Mae gwaith wedi ei wneud i ddatblygu manylion pecyn o brosiectau rhanbarthol i'w cyflwyno fel rhan o Gais Twf Gogledd Cymru, yn cynnwys:

- Rhaglen Ddigidol i uwchraddio isadeiledd ar draws Gwynedd
- Hwb Economi Wledig Glynllifon
- Prosiect Ynni Lleol Blaengar i gymunedau
- Datblygu Safle Gorsaf Bŵer Trawsfynydd
- Datblygu eiddo busnes Parc Bryn Cegin Bangor

Yn 2020 fe wnaeth y Cyngor graffu a chymeradwyo'r cytundeb rhwng BUEGC, Llywodraeth Prydain a Llywodraeth Cymru am fuddsoddiad £240m yn economi gogledd Cymru. Mae achosion busnes manwl ar gyfer y prosiectau yn y broses o gael eu paratoi gyda'r bwriad o gychwyn gweithredu'r prosiectau cyntaf yn 2022.

Dros y flwyddyn ddiwethaf mae gwaith paratoi wedi cychwyn hefyd o adolygu'r weledigaeth twf ar gyfer gogledd Cymru, ond mae Covid-19 wedi effeithio ar amserlen datblygu'r Fframwaith Ddatblygu newydd. Paratowyd ddadansoddiad o effaith Covid-19 ar fusnesau gogledd Cymru ac ar gyflogaeth yn y rhanbarth a chytunwyd ar gyfres o fesurau i'w blaenoriaethu i'r dyfodol yn sgil y pendemig gyda'r Llywodraeth.

Amcanion Llesiant:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.
- Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu i ni wneud yr hyn y dymunwn ei wneud.

Cadw'r Budd yn Lleol	Blaenoriaeth Gwella 1

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gaffael, neu brynu, nifer o nwyddau a gwasanaethau ac yn awyddus i geisio sicrhau fod busnesau lleol yn gallu cystadlu ac ennill y cytundebau hyn er mwyn sicrhau fod cymaint o wariant y Cyngor ag sy'n bosibl yn aros yn lleol. Rydym eisoes wedi cyflwyno trefniadau newydd i geisio prynu nwyddau a gwasanaethau mewn ffyrdd mwy arloesol ac effeithlon, a chymerwyd camau er mwyn hwyluso gallu busnesau i gystadlu am gytundebau.

I'r dyfodol byddwn yn ymgysylltu gyda busnesau lleol er mwyn asesu beth fyddai'n gwneud cyfleon caffael yn fwy deniadol iddynt a pha gefnogaeth pellach sydd eu hangen arnynt. Byddwn hefyd yn adolygu ein trefniadau caffael er mwyn sicrhau bod y cydbwysedd rhwng cadw'r budd yn lleol a chael gwerth am arian yn un priodol.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

O ran gwariant refeniw, gwelwyd cynnydd yn y gwariant lleol i £78m (63% o'r holl wariant refeniw) o'i gymharu â £71m (60% o'r holl wariant refeniw) y flwyddyn flaenorol.

O fewn y perfformiad hwnnw, gwelwyd amrywiaethau mawr yn y penawdau gwariant gyda rhai meysydd yn gwario llai ac eraill yn gwario mwy. Roedd yr amrywiaethau mwyaf i'w gweld yn y meysydd canlynol:

- Costau gyda darparwyr lleol Gofal Oedolion a Phlant wedi cynyddu o £8m.
- Dosbarthu Arian Grant i fusnesau lleol wedi cynyddu o £4m.
- Gwariant peirianneg sifil wedi cynyddu o £1m.

O ran gwariant cyfalaf, gwelwyd lleihad yn y gwariant lleol i £3.6m (23% o holl wariant cyfalaf) yn 2020/21 o'i gymharu â £5.1m (33% o'r holl wariant cyfalaf) y flwyddyn flaenorol. Mae hynny oherwydd effaith o weithio gyda chyfyngiadau Covid-19 yn bennaf ble nad oedd yn bosib cwblhau gwaith ar ein ffyrdd. Hefyd, adeiladwyd ysgolion newydd megis Y Garnedd a'r Faenol ble penodwyd contractwyr o du allan i Wynedd i gyflawni'r gwaith.

Rydym wedi parhau gyda'r gwaith o godi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth busnesau o drefn caffael y Cyngor gan ddarganfod ffyrdd pellach i'w cefnogi i gyflawni'r gwasanaethau rydym eu hangen.

Rydym hefyd wedi sefydlu prosiect er mwyn cynnwys agweddau o fuddion cymdeithasol lleol o fewn y drefn asesu bidiau am gontractau. Mae'r drefn bresennol yn edrych ar bris ac ansawdd yn unig a byddai ychwanegu'r elfen newydd yma yn ein galluogi i gyfrifo gwerth ehangach o weithredu cytundebau a roddir gan y Cyngor.

Amcanion Llesiant:

- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Creu Swyddi Gwerth Uchel (Cyflog £26,500 neu fwy)	Blaenoriaeth Gwella 1

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae cyflogau yng Ngwynedd ymysg yr isaf unman ym Mhrydain. Roedd tâl wythnosol yn y Sir yr isaf yng Nghymru yn 2019 (£459 ar gyfartaledd) â thâl isel ar ei waethaf yn ein cymunedau gwledig (£423). Mae cyflogau isel, yn anorfod, am arwain at lefelau uwch o dlodi a dad-boblogi gwledig, sydd yn eu tro yn cael effaith ar ein cymunedau, dyfodol ein pobl ifanc ac ar y Gymraeg fel iaith gymunedol iach.

Mae'r prosiect Creu Swyddi Gwerth Uchel eisoes wedi cymryd camau i wella'r sefyllfa, megis sicrhau arian Ewropeaidd i wireddu cynllun i ddatblygu gofod i fusnesau leoli yng Nghanolfan Awyrofod Eryri yn Llanbedr, a chynllun i gynyddu'r nifer o ddisgyblion ysgol sy'n astudio'r pynciau a ddymunir gan fusnesau o fewn sectorau sy'n talu'n dda.

I'r dyfodol byddwn yn parhau gyda'r cynlluniau sydd wedi eu disgrifio uchod, a hefyd yn arwain ar gynlluniau eraill megis datblygu cynllun gan Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru i baratoi Safle Atomfa Trawsfynydd er mwyn denu buddsoddiad i greu ynni carbon isel. Cynlluniau o'r fath fydd yn sicrhau parhad swyddi gwerth uchel yn lleol.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Wedi blynyddoedd o geisio dylanwadu ar Awdurdod Dadgomisiynu Niwclear cafwyd cadarnhad yn 2020 y bydd gwaith dadgomisiynu safle Gorsaf Bŵer Trawsfynydd yn parhau gan ddiogelu gwaith ar y safle am flynyddoedd i ddod.

Sicrhawyd buddsoddiad o £20m drwy Gais Twf Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru i ddatblygu safle Trawsfynydd ar gyfer defnydd cyflogaeth i'r dyfodol ac mae Llywodraeth Cymru wedi cytuno i sefydlu cwmni newydd fel cerbyd i arwain ar y datblygiad.

Mae gwaith paratoi i uwchraddio safle Maes Awyr Llanbedr wedi cychwyn ynghyd â pharatoadau i greu ffordd mynediad newydd i'r safle. Mae trafodaethau yn parhau gyda chwmnïau sydd wedi datgan diddordeb mewn lleoli ar y safle er mwyn gallu manteisio ar yr adnoddau a chael mynediad i'r parth awyr. Mae Llywodraeth Prydain wedi cyhoeddi'r safle fel un o'i safleoedd lansio awyrofod ac mae'r trefniadau rheoleiddio perthnasol yn cael eu rhoi mewn lle.

Mae paratoi pobl ifanc i elwa o'r cyfleoedd gwaith yn allweddol a thrwy gynllun STEM Gogledd cafodd 140 o bobl ifanc gyfleoedd a phrofiadau mewn meysydd yn ymwneud â gwyddoniaeth a thechnoleg yn ystod 2020 a hynny er gwaethaf y cyfyngiadau yn sgil y pandemig. Ymhlith pethau eraill cynhaliwyd gweminar i ddathlu merched lleol sy'n beirianwyr neu'n wyddonwyr, gweithdy i helpu pobl ifanc lleol i astudio i fod yn feddygon a chyfres o sesiynau i fagu diddordeb mewn pynciau perthnasol gyda disgyblion 8 o ysgolion uwchradd Gwynedd.

Mae'r diwydiannau creadigol hefyd wedi ei adnabod fel sector sydd yn cynnwys swyddi gwerth uchel ac mae'r Cyngor yn cydlynu'r rhwydwaith Gogledd Greadigol er mwyn cydweithio gyda'r sector i gynnal, creu a recriwtio swyddi. Mae bron i 800 bellach yn dilyn y rhwydwaith drwy'r cyfryngau cymdeithasol. Bu'r rhwydwaith yn weithgar iawn yn cynrychioli llais y sector creadigol mewn ymateb i argyfwng Covid-19 hefyd.

Amcanion Llesiant:

- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Tud. 31

Arloesi Gwynedd Wledig	Blaenoriaeth Gwella 1

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae natur ein heconomi wledig yn golygu mai un person yn unig sy'n gweithio yn 79% o fusnesau Gwynedd, ac mae gormod o waith o fewn sectorau nad ydynt yn talu'n dda. Mae hyn yn arwain at fygythiadau o ran cynaliadwyedd ein cymunedau gwledig.

Mae sicrhau cysylltedd digidol i'n cymunedau gwledig, a bod gan y gweithlu a busnesau gwledig y sgiliau i fanteisio arnynt, yn fater sydd wedi bod yn derbyn sylw eisoes. Rydym wedi cynnal peilot i roi WiFi cyhoeddus mewn 8 tref wledig, ac i gynyddu mynediad at offer cyfrifiadurol. Rydym hefyd yn rhan o raglen ARFOR, sef buddsoddiad gan Lywodraeth Cymru i greu mwy a gwell swyddi mewn ardaloedd yng ngorllewin Cymru ble mae canran uchel o'r boblogaeth yn siarad Cymraeg.

I'r dyfodol byddwn yn parhau i weithredu fel rhan o raglen ARFOR, i ymestyn y ddarpariaeth ddigidol mewn cymunedau ac yn gweithio gyda Grŵp Llandrillo Menai a'r sector breifat er mwyn sefydlu hwb arloesi gwledig yng Nglynllifon gan roi sylw arbennig i'r sector bwyd a diod.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Er gwaethaf heriau 2020/21 mae'r cynllun wedi cyflawni'n helaeth yn ystod y flwyddyn.

Cydlynwyd rhaglen ARFOR ar draws pedair sir gan arwain ar weithgaredd ar y cyd megis Bwrlwm ARFOR sy'n annog busnesau a'u cwsmeriaid i ymfalchïo yn y Gymraeg. Yn lleol, cynigwyd grantiau i fusnesau dyfu gan gynnwys; datblygiad unedau diwydiannol newydd yn Nefyn, cefnogi merch o'r Bala i ddychwelyd i'r fro i gychwyn busnes yn gwerthu nwyddau Cymreig a helpu busnes cig lleol ymestyn eu cynnig. Bydd y grantiau yn arwain at greu 100 o swyddi yn lleol.

Mae ARFOR yng Ngwynedd hefyd wedi helpu i sefydlu canolfan Ffiws mewn siop wag ym Mhorthmadog i roi'r cyfle i fusnesau lleol ddysgu sut i ddefnyddio offer cyfoes megis argraffwyr 3D neu beiriant torri coed a reolir gan gyfrifiadur. Yn dilyn profiad o ddefnyddio'r offer yn Ffiws, un enghraifft o lwyddiant y fenter yw bod busnes lleol sy'n gwerthu offer cadw gwenyn wedi buddsoddi mewn offer newydd a symud i uned ddiwydiannol i alluogi'r busnes i dyfu ymhellach.

Mae'r cynllun hefyd wedi sicrhau arian i adeiladu ar waith Ffiws drwy gefnogi cymunedau i leihau gwastraff, hyrwyddo cadwyni cyflenwi lleol a chreu cyfleoedd i fusnesau Gwynedd.

Ar draws Gwynedd a Môn mae ARFOR hefyd wedi mynd i'r afael â'r her o golli pobl ifanc o'r ardal dan faner Llwyddo'n Lleol 2050 . Mae'r prosiect yn cefnogi pobl ifanc i fentro, cychwyn busnes a chyfleu be sy'n dda am ein hardal i'w cyfoedion.

Drwy gydol y flwyddyn mae'r rhaglen LEADER yng Ngwynedd hefyd wedi parhau i gyflawni er gwaetha'r amgylchiadau. Mae wedi cynnal ystod o weithgareddau i hyrwyddo arloesedd; yn eu plith mae cynllun sydd yn treialu darparu ceir trydan at ddefnydd cymunedol. Mae'r ceir wedi cael defnydd helaeth yn ystod y pandemig gan helpu i gludo bwyd i aelodau bregus cymdeithas a chynnig help i drigolion cymunedau anghysbell fynychu apwyntiadau meddyg gan bod llai o drafnidiaeth gyhoeddus ar gael.

Mae LEADER wedi cefnogi busnesau lleol i gychwyn masnachu ar-lein; defnyddio technoleg i fesur defnydd canol trefi yng Ngwynedd i weld beth yw effaith cyfyngiadau Covid-19 a chyfrannu at ddetholiad o gynlluniau i gefnogi cymunedau dros gyfnod y clo, er enghraifft drwy gynlluniau cludo bwyd.

Mae'r cynllun hefyd wedi parhau gyda'i ymdrechion i sicrhau fod band eang da ar gael i bawb yng Ngwynedd gan gefnogi ymdrechion cymunedau unigol megis Croesor, Pistyll a Dyffryn Ardudwy i wella argaeledd band eang.

Amcanion Llesiant:

- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.
- Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu i ni wneud yr hyn y dymunwn ei wneud.

Hybu Canol Trefi	Blaenoriaeth Gwella 1

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae canol trefi bywiog yn gallu cyfrannu'n sylweddol i lewyrch economaidd a chymdeithasol ardaloedd lleol.

Mae "stryd fawr" nifer o drefi Gwynedd angen cefnogaeth i sicrhau eu bod yn ffynnu er mwyn cynnal a chreu gwaith a darparu'r ystod o nwyddau a gwasanaethau sydd eu hangen ar drigolion ac ymwelwyr.

Rydym eisoes wedi bod yn cydweithio â busnesau ym Mangor a Chaernarfon i hyrwyddo'r Ardaloedd Gwella Busnes (BIDS) ac i ddenu adnoddau Rhaglen Adfywio Rhanbarthol Llywodaeth Cymru. Buom yn llwyddiannus yn sefydlu rhaglen fenthyg i uwchraddio adeiladau segur yn ardaloedd Caernarfon, Bangor, Bethesda a Phenygroes, ac yn cydweithio â phartneriaid yn Harlech er mwyn sefydlu rhaglen i adfywio canol y dref yno hefyd.
I'r dyfodol byddwn yn parhau â'r gwaith uchod, ac yn paratoi cynlluniau ar gyfer 13 o ddalgylchoedd yng Ngwynedd a hynny ar sail yr hyn sydd yn bwysig i drigolion o fewn y cymunedau hyn.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Mae canol dinas Bangor wedi ei adnabod fel blaenoriaeth ranbarthol o fewn Rhaglen Targedu Buddsoddiad mewn Adfywio Llywodraeth Cymru, ac felly yn gymwys am grantiau cyfalaf. Fel rhan o Gynllun Adfywio Canol Dinas Bangor, llwyddwyd i:

- gefnogi 9 cais gwerth £750,000 o grant ar gyfer gwella ac adfer eiddo gwag ar y Stryd Fawr
- sicrhau £1.2m ar gyfer cynllun Y Nyth cwmni Fran Wen i ddatblygu canolfan greadigol newydd yn Eglwys Santes Fair
- sicrhau cyllideb refeniw £20,000 a pharatoi adroddiad cychwynnol i ystyried lleoliadau posib ar gyfer datblygu Canolfan Iechyd a Lles newydd yng nghanol y ddinas
- arwain ar Bartneriaeth Bangor a chydweithio gydag amrediad o bartneriaid ar drawstoriad o gynlluniau o fewn y ddinas megis cynllun isadeiledd gwyrdd, cynllun canolfan i'r digartref, cynllun Bwyd Da Bangor a chynllun isadeiledd Bae Hirael.

Bu'r Adran Economi a Chymuned yn llwyddiannus yn sicrhau pecyn benthyciadau cynhwysfawr gwerth £1.1m fydd yn targedu canol trefi ar draws y sir. Bydd yr adran yn cydweithio gyda'r Adran Tai ac Eiddo i ddod ag eiddo masnachol a phreswyl yng nghanol trefi yn ôl i ddefnydd drwy gynlluniau'r Cyngor ynghyd â chefnogi cynlluniau trydydd parti.

Bu i'r adran gydweithio gyda busnesau ym Mangor a Chaernarfon i gefnogi'r Ardaloedd Gwella Busnes. Cynhaliwyd pleidlais ffurfiol ymysg busnesau a pherchnogion eiddo yn ystod Mawrth 2021 a phenderfynwyd i barhau gyda'r Ardaloedd Gwella Busnes am y 5 mlynedd nesaf.

Mewn ymateb i bandemig Covid-19, sefydlwyd trefniadau mewn 20 o drefi a chanolfannau ar draws Gwynedd ar gyfer gweithredu mesurau diogelwch tymor byr gan ymgysylltu gyda Chynghorau Tref a Chymuned a grwpiau busnes lleol. Yn ogystal llwyddwyd i:

- ddenu grant o £365,000 o gronfa gyfalaf Llywodraeth Cymru i weithredu pecyn o brosiectau i hybu canol trefi. Mae'r pecyn yn cynnwys datblygu is-adeiledd digidol o fewn canol trefi ynghyd â gwelliannau i wneud ardaloedd masnachol yn fwy atyniadol. Bydd datblygu'r is-adeiledd ddigidol yn galluogi'r trefi i ddarparu WiFi cymunedol a chasglu data am ddefnydd ein canol trefi a threialu defnydd arloesol o'r dechnoleg sydd ar gael

- sicrhau pecyn o £135,000 o gronfa cyfalaf adfywio Llywodraeth Cymru i weithredu gwelliannau ar raddfa fach mewn canol trefi ac i weinyddu cynllun Cronfa Croesawu'r Cwsmer yn Ddiogel. Llwyddwyd i gefnogi 56 busnes o fewn y sir gyda hyd at £2,000 yr un i gefnogi busnesau i weithredu o fewn cyfyngiadau Covid-19 gan addasu eu gofodau allanol.

Amcanion Llesiant:

- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Rhoi Treftadaeth Llechi Gwynedd ar Waith	Blaenoriaeth Gwella 1

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Yn ystod 2019/20 cyflwynwyd enwebiad llawn o Wynedd i Lywodraeth y Deyrnas Gyfunol ac i Unesco ar gyfer dynodiad Safle Treftadaeth y Byd. Mae'r enwebiad yn rhoi cyfle i ni gydnabod cyfraniad y diwydiant llechi traddodiadol ar blatfform rhyngwladol, ac i ddathlu a gwarchod y diwylliant Cymraeg sydd ynghlwm â'r ardaloedd hynny.

Rydym eisoes wedi defnyddio enwebiad Safle Treftadaeth y Byd fel arf i adfywio ein cymunedau llechi ac i gynyddu gwerth y diwydiant ymwelwyr. Mae £1m o adnoddau ychwanegol wedi eu denu i'r sir trwy'r Gronfa Dreftadaeth, Llywodraeth Cymru, Yr Undeb Ewropeaidd a Pharc Cenedlaethol Eryri trwy brosiect LleCHI.

I'r dyfodol byddwn yn cydweithio gyda'r cymunedau llechi, trwy brosiect LleCHI, i greu rhaglen o weithgareddau adfywio yn yr ardaloedd hyn fydd yn gwella gwedd a golwg cymunedau, gwella ansawdd y profiad i ymwelwyr, ac yn arwain at gynnydd ym mherchnogaeth trigolion o'u treftadaeth, iaith a diwylliant.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Yn ystod 2020/21 gwnaethom ymateb i ymholiadau ar ein henwebiad gan y corff asesu swyddogol ar ran Unesco a gwnaethom hefyd drefnu ymweliad gan asesydd swyddogol dros 7 diwrnod yn ystod yr hydref. Er gwaethaf cyfyngiadau Covid-19, bu i ni fedru cynnal ymweliad diogel a llwyddiannus gan gynnal noson groesawu swyddogol trwy Zoom gyda Phrif Weinidog Cymru, Gweinidog Llywodraeth Prydain a chynrychiolwyr lleol a chenedlaethol. Derbyniwyd adroddiad interim cadarnhaol o ran ein henwebiad gan yr aseswyr.

Fel rhan o drefniadau rheoli'r enwebiad i'r dyfodol, bu i ni lunio'r canlynol:

- Cynlluniau Rheoli Lleol gyda thirfeddianwyr
- Canllaw Cynllunio Atodol Drafft gyda thirfeddianwyr
- canllaw i ofalu am ein tirlun llechi gyda chymunedau a thirfeddianwyr
- amcanion economaidd drafft ar gyfer y dyfodol gyda rhanddeiliaid a thirfeddianwyr
- Cynllun Rheoli Risg gyda rhanddeiliaid a thirfeddianwyr
- strategaeth gyfathrebu diogelwch chwareli
- briff ar gyfer gosod gwaelodlin ieithyddol i brosiectau yn ardal yr enwebiad.

Bu i'n gweithgareddau cymunedol ac adfywio barhau trwy'r cynllun LleCHI a gyllidir trwy Gronfa Treftadaeth y Loteri, Cyngor Gwynedd, Cronfa Eryri ac Arloesi Gwynedd Wledig. Mae'r prosiect yma wedi bod yn ganolog i'r holl waith ymgysylltu, adfywio cymunedol a gweithgaredd diwylliannol sy'n ymwneud â'r enwebiad. Mae wedi cefnogi llawer o weithgareddau i hybu balchder bro, diwylliant, treftadaeth ac iaith ac hefyd yn fodd o ddathlu cyfraniad ein bröydd llechi i'r byd. Roedd gweithgareddau'n cynnwys:

- parhad gweithgareddau i Lysgenhadon Ifanc LleCHI gan gynnwys ymweliadau safle, creu fideos ac arddangosfeydd

- prosiectau celf gymunedol ac adfywio ym Methesda, Deiniolen, Llanberis, Penygroes, Blaenau Ffestiniog, Abergynolwyn a Thywyn

- datblygu Cynllun Dehongli ar gyfer y safle cyfan a dechrau ar y gwaith o ddatblygu gwefan newydd

- trafodaethau gyda phartneriaid ar gyfer cynllun olynol i LleCHI ac yn benodol gydag Amgueddfa Lechi Cymru ar ddatblygiadau posib ar y safle

- cymorth i weithredu blaenoriaethau yn y Cynlluniau Rheoli Lleol yn Llechwedd, Dorothea, Parc Padarn a safleoedd eraill.

Amcanion Llesiant:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.
- Cael manteisio ar harddwch amgylcheddol naturiol y sir.

Llun: Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru

Elwa ar Dwristiaeth	Blaenoriaeth Gwella 1

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Twristiaeth yw un o brif sectorau economaidd Gwynedd ac mae'n gyflogwr pwysig. Ond mae'r cynnydd mewn nifer ymwelwyr yn ychwanegu'n sylweddol at y pwysau sydd ar isadeiledd cyrchfannau'r sir; cost sy'n cael ei ysgwyddo'n bennaf gan drigolion Gwynedd.

Rydym eisoes wedi ymgynghori â chynrychiolwyr o'r sector ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri er mwyn edrych ar sut y gallwn ddenu incwm i gefnogi'r diwydiant, a beth yw'n blaenoriaethau ar gyfer y dyfodol.

I'r dyfodol byddwn yn edrych i barhau i gydweithio gyda'r diwydiant twristiaeth a'n partneriaid i greu Cynllun Rheoli Twristiaeth newydd i Wynedd fydd yn ystyried y ffordd orau o gael y budd mwyaf i'r diwydiant ac i drigolion Gwynedd. Drwy wneud hyn, byddwn yn ceisio gwella cyfraniad y sector i gymunedau ac economi Gwynedd, gwella darpariaeth cyrchfannau'r sir ynghyd â chynyddu safon darpariaeth y diwydiant i ymwelwyr a phobl Gwynedd.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Yn ystod 2020/21 gwnaethom barhau i gyfarfod gydag Is-grŵp Twristiaeth y Bwrdd Adfywio er mwyn deall y sector economi ymweld yng Ngwynedd a datblygu egwyddorion cynaliadwy ar gyfer y dyfodol.

Cynhaliwyd sesiynau tystiolaeth gyda'r sector twristiaeth ac adnabuwyd arfer da mewn twristiaeth cynaliadwy o ardaloedd eraill o Brydain a'r byd.

Penodwyd ymgynghorydd gydag arbenigedd yn y maes twristiaeth cynaliadwy rhyngwladol i gyd-weithio gyda'r Cyngor ar ddatblygu egwyddorion a chynllun gweithredu cysylltiol.

Cyflwynwyd yr egwyddorion economi ymweld cynaliadwy drafft i gyfarfod o holl Aelodau'r Cyngor a Pharc Cenedlaethol Eryri fis Mawrth 2021 ac yn sgil yr adborth, cymeradwywyd yr egwyddorion drafft i ymgysylltu ac ymgynghori arnynt ar 30 Mawrth 2021. Mae'r egwyddorion drafft wedi eu selio ar y weledigaeth ganlynol:

"Economi Ymweld er budd a lles pobl Gwynedd"

A'r 3 egwyddor ac is-egwyddorion cysylltiedig canlynol:

1. Dathlu, Parchu a Gwarchod ein Cymunedau, Iaith, Diwylliant a Threftadaeth
- economi ymweld ym mherchnogaeth ein cymunedau ac sy'n hybu balchder bro
- economi ymweld sy'n arwain mewn Treftadaeth, Iaith, Diwylliant ac Awyr Agored

2. Cynnal a Pharchu ein Hamgylchedd
- economi ymweld sy'n parchu ein hamgylchedd naturiol ac adeiledig ac yn ystyried goblygiadau datblygiadau'r economi ymweld ar ein hamgylchedd heddiw ac i'r dyfodol
- economi ymweld sy'n arwain mewn datblygiadau ac isadeiledd cynaliadwy a charbon isel.

3. Sicrhau bod cymunedau Gwynedd yn cael mwy o fantais nac anfantais

- economi ymweld sy'n sicrhau bod isadeiledd ac adnoddau'n cyfrannu at les y gymuned trwy'r flwyddyn
- economi ymweld sy'n ffynnu er lles pobl a busnesau Gwynedd ac sy'n cynnig swyddi da i bobl leol trwy'r flwyddyn
- economi ymweld sy'n hyrwyddo perchnogaeth leol, yn cefnogi cadwyni cyflenwi a chynnyrch lleol
- economi ymweld sy'n gwella ansawdd y profiad a'r cynnig i bawb.

Yn dilyn cymeradwyo'r egwyddorion economi ymweld drafft, y bwriad fydd cynnal ymarferiad ymgysylltu ehangach efo'r cyhoedd, busnesau a phartneriaid allweddol. Bydd angen parhau i ddatblygu trefniadau i weithredu a gwireddu'r egwyddorion mewn partneriaeth gyda Pharc Cenedlaethol Eryri, y sector a chymunedau Gwynedd. Er mwyn gwneud hynny, bydd y Cyngor yn datblygu Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd fydd yn cyfrannu at Fframwaith Adfywio Gwynedd

Amcanion Llesiant:

- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.
- Cael manteisio ar harddwch amgylcheddol naturiol y sir.

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae'n gyfnod ansicr i fusnesau ar hyn o bryd o ganlyniad i Brexit a newidiadau mewn trefniadau masnachu a chystadlu. Mae Cyngor Gwynedd yn benderfynol o helpu mentrau lleol i addasu ac ymateb i'r her ac rydym eisoes wedi chwarae rhan rhagweithiol yn y trafodaethau ynglŷn â dyfodol cymorth busnes yng Ngogledd Cymru a dyfodol arian i gefnogi'r economi wedi Brexit.

Mae busnesau'r sir hefyd yn ymwneud â nifer o adrannau'r Cyngor neu'n derbyn gwasanaeth ganddynt, gan gynnwys trethi, cynllunio, safonau masnach, rheolaeth adeiladu a chaffael. Rydym eisoes wedi ymgynghori â busnesau'r sir i weld a yw'r cymorth a'r gefnogaeth y maent yn ei gael gan y Cyngor y gorau y gall fod.

I'r dyfodol, byddwn yn ymateb i farn busnesau am y cymorth a gânt gan y Cyngor ac yn sicrhau fod pob rhan o'r Cyngor yn ystyried sut gallent gynnig cymorth i gefnogi busnesau.

Byddwn hefyd yn annog busnesau Gwynedd i wneud y gorau o'r cymorth sydd ar gael gan eraill, ac i leisio anghenion busnesau Gwynedd yn rymus wrth drafod gyda'n partneriaid, yn enwedig yng ngoleuni Brexit.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Mae 2020/21 wedi bod yn flwyddyn anodd i fusnesau yng Ngwynedd o ganlyniad i Brexit ac, yn fwyaf arbennig, pandemig Covid-19.

Roedd y gwaith oedd eisoes wedi cychwyn drwy'r cynllun i hwyluso cydweithio ar draws adrannau'r Cyngor wedi gosod sylfaen gadarn wrth i ni ymateb ar frys i effaith Covid-19 ar fusnesau'r sir.

O ganlyniad, mae adrannau'r Cyngor wedi cydweithio'n agos yn ystod y flwyddyn ddiwethaf i sicrhau fod anghenion busnesau yn cael eu hystyried a chymorth priodol yn cael ei ddarparu.

Llwyddwyd i sefydlu tasglu rhyngadrannol yn syth wedi cychwyn y Cyfnod Clo mis Mawrth 2020 i arwain ein hymateb ac mae'r Cyngor wedi llwyddo i:

- ddosbarthu dros £110m o gymorth ariannol yn uniongyrchol i fusnesau gan ddarparu trefn ymgeisio ar-lein i helpu mentrau gael mynediad hwylus i gymorth
- sicrhau fod busnesau yn derbyn gwybodaeth briodol ac amserol i'w caniatáu i weithio'n ddiogel ac yn unol â rheoliadau
- ennyn cefnogaeth busnesau i raeadru gwybodaeth i drigolion ac ymwelwyr i'r ardal gan helpu i gadw ein cymunedau yn ddiogel
- sicrhau fod y Cyngor yn siarad gydag un llais â busnesau gydag ymagwedd o blaid eu cefnogi i'r gorau o'n gallu. Er enghraifft, bu'r Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd yn helpu busnesau i gydymffurfio ac yn eu cyfeirio at ffynonellau cymorth a'r Adran Economi a Chymuned yn hyrwyddo arfer da o ran cydymffurfiaeth ymhlith busnesau

- gynnal ymgyrch i annog trigolion lleol i gefnogi busnesau drwy brynu'n lleol.

Mae'r gwaith wedi ennyn diolch gan llawer o fusnesau, megis:

"Dim ond gair i ddiolch i Gefnogaeth Busnes Gwynedd am eich bwletinau a'r grantiau cefnogi busnes. Mae'r ddau wedi bod yn amhrisiadwy i fusnes bach fel ni ac rydym wirioneddol yn gwerthfawrogi pa mor sydyn ac effeithiol rydych wedi ymateb i amgylchiadau sydd wedi newid yn gyflym i helpu busnesau i barhau....."

Mae'r Cyngor hefyd wedi ymdrechu'n galed i sicrhau fod busnesau Gwynedd yn ymwybodol o oblygiadau gadael yr Undeb Ewropeaidd ac unrhyw ofynion newydd. Mae gwybodaeth am y rheoliadau newydd a'r cymorth sydd ar gael wedi eu cynnwys yn rheolaidd yn ein bwletinau gwybodaeth ac rydym yn siarad yn gyson gyda busnesau lleol wrth i unrhyw heriau yn deillio o Brexit ddod i'r amlwg.

Yn yr un modd, mae'r Cyngor wedi bod yn cydweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru a siroedd eraill y gogledd yn ystod y flwyddyn ddiwethaf i leisio anghenion busnesau Gwynedd ac i gasglu a rhannu arfer da.

Amcanion Llesiant:

- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.

Cynllun Prentisiaethau	Blaenoriaeth Gwella 1

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae Llywodraeth Cymru wedi amlinellu gweledigaeth genedlaethol ar gyfer mynd i'r afael ag anghenion datblygu sgiliau hanfodol yng Nghymru a'r economi ehangach, adnabod y meysydd blaenoriaeth a sut y bydd prentisiaethau yn rhan annatod o wireddu hynny.

Mae'r Cyngor eisoes wedi adnabod meysydd priodol ar gyfer sefydlu prentisiaethau ac wedi clustnodi cyllid er mwyn gwireddu'r cynlluniau hynny am y ddwy flynedd nesaf. Roedd 17 prentis wedi eu penodi i weithio yn y Cyngor erbyn diwedd Rhagfyr 2019.

I'r dyfodol byddwn yn symud ymlaen i benodi mwy o brentisiaid mewn meysydd blaenoriaeth yn ystod 2020/21 gan ystyried ymarferoldeb parhad y Cynllun tu hwnt i'r ymrwymiad presennol.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

O'r 17 prentis gwreiddiol, penodwyd un ar ddeg o ferched a chwech o ddynion. Roedd amrediad o oedrannau gyda dau brentis o dan 18, un ar ddeg prentis rhwng 18 i 24 a phedwar prentis dros 25. Erbyn diwedd 2020/21 mae wyth prentis wedi derbyn swydd o fewn y Cyngor ond yn parhau i gwblhau eu cymwysterau. Mae un prentis wedi gadael y cynllun yn wirfoddol.

Ar ddechrau 2021/22 rydym ynghanol y broses o recriwtio a phenodi 19 prentis ychwanegol mewn 9 maes gwahanol, sy'n golygu y byddwn wedi recriwtio cyfanswm o 35 prentis efo'r buddsoddiad o £300,000 a wnaed yn wreiddiol gan y Cabinet. Mae hyn yn 15 prentis yn fwy na'r hyn a dargedwyd yn y cynllun gwreiddiol, gyda'r prif reswm am hyn oherwydd bod gwasanaethau'r Cyngor wedi cyfrannu mwy at gostau'r cynllun na'r hyn a ragwelwyd fyddai'n bosibl.

Rydym wedi cynllunio i gynnig o leiaf 20 prentisiaeth y flwyddyn dros y dair blynedd nesaf. Bydd hyn oll yn ychwanegol i'r 35 prentisiaeth a sefydlwyd eisoes ac yn ein galluogi i ddatblygu ymhellach drwy weithio mwy gyda busnesau bach, contractwyr lleol a mentrau cymunedol i sefydlu a chefnogi swyddi prentisiaethau newydd.

Amcanion Llesiant:

- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Blaenoriaeth Gwella 2

Sicrhau fod pob disgybl yn cael y cyfle i gyflawni ei botensial drwy sicrhau fod gennym gyfundrefn addysg gynaliadwy, sy'n darparu cyfleoedd datblygu perthnasol i bawb waeth beth yw eu cefndir neu ymhle y maent yn byw.

Dalgylch Bangor, Dalgylch y Berwyn (Y Bala), Dalgylch Treferthyr (Cricieth), Darpariaeth Ôl-16	Blaenoriaeth Gwella 2

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Oherwydd fod nifer o'n hysgolion yn hen ac yn anaddas i gyfarch anghenion dysgu ac addysgu i'r dyfodol, a bod heriau ynghlwm â darpariaeth addysg uwchradd ac ôl-16 yn y sir, rydym yn cynllunio a gwireddu prosiectau arloesol i sicrhau bod plant a phobl ifanc Gwynedd yn cael eu haddysgu yn yr amgylchedd ddysgu gorau posib.

Rydym wedi cwblhau'r gwaith o sefydlu Ysgol Godre'r Berwyn, yn **nalgylch Y Bala.** Agorodd yr ysgol i ddisgyblion 3-19 oed ym mis Medi 2019, ynghyd â gwasanaethau i'r gymuned lleol megis llyfrgell a theatr. Rydym wedi cychwyn ar y gwaith i wella'r ddarpariaeth yn **nalgylch Bangor** a **dalgylch Treferthyr.** Rydym hefyd wedi bod yn **cydweithio ag ysgolion uwchradd Meirionnydd** i edrych ar y drefn o ddarparu addysg uwchradd i'r ardal, ac yn gwneud gwaith maes â rhanddeiliaid allweddol i ystyried y **ddarpariaeth ôl-16** gyfredol ar draws y sir.

Byddwn yn anelu i gwblhau Ysgol y Garnedd ym Mangor erbyn Medi 2020, Ysgol y Faenol ym Mangor erbyn Ionawr 2021 ac Ysgol Treferthyr yng Nghricieth erbyn Medi 2021. Byddwn yn parhau i gydweithio er mwyn canfod datrysiadau creadigol i'r ddarpariaeth uwchradd ym Meirionnydd ac yn llunio adroddiad ar y ddarpariaeth ôl-16 gyfredol a fydd yn sail i ddatblygiadau i'r dyfodol.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Dalgylch Bangor:

Rydym wedi cwblhau'r gwaith o sefydlu adeilad newydd ar gyfer Ysgol Y Garnedd ym Mangor. Agorodd yr ysgol i ddisgyblion 3-11 oed ym mis Hydref 2020, ychydig wythnosau'n unig yn hwyrach na'r bwriad yn sgil y pandemig, ac mae hynny'n anhygoel o ystyried cyfnod heriol y pandemig, ac yn brawf i gydweithio a phartneriaeth rhwng yr holl ran-ddeiliaid. Mae cymuned yr ysgol wedi ymgartrefu yn eu cartref newydd ac yn manteisio i'r eithaf ar adeilad, awyrgylch ac adnoddau dysgu modern sydd o'r radd flaenaf.

Mae'r gwaith o ymestyn ac uwchraddio Ysgol y Faenol yn nalgylch Bangor yn parhau, ac yn sgil rhai problemau gyda'r tendrau ar gychwyn y prosiect bu oedi gyda'r amserlen sydd wedi golygu bod y gwaith o ymestyn ac uwchraddio Ysgol Y Faenol yn nes at ei chychwyn pan ddaeth y Cyfnod Clo (Mawrth 2020), ac o ganlyniad, dyddiad cwblhau diwygiedig ar gyfer yr ysgol yw Chwefror 2022.

Mae'r gwaith sydd wedi bod yn mynd rhagddo ar y safle yn Ysgol y Faenol dros y flwyddyn ddiwethaf yn adlewyrchu cydweithio a phartneriaeth dda rhwng yr ysgol, y Cyngor a'r cwmni adeiladu, mewn cyfnod hynod o heriol pan fo disgyblion ac adeiladwyr ar y safle ar yr un pryd gan orfod gweithredu o fewn cyfyngiadau ychwanegol y pandemig megis gofynion ymbellhau cymdeithasol, a chadw swigod.

Ysgol Treferthyr:

Rydym wedi cychwyn ar y gwaith o sefydlu adeilad newydd ar gyfer Ysgol Treferthyr yng Ngricieth. Cynhaliwyd ymgynghoriad statudol ar y cynnig i gynyddu capasiti'r ysgol i 150 o ddisgyblion, a bydd yr adeilad newydd yn cynnwys lleoliad ar gyfer y blynyddoedd cynnar ynghyd â gofod i'r cylch meithrin. Disgwylir cwblhau'r gwaith o gynllunio ac adeiladu'r adeilad newydd ar gyfer Ysgol Treferthyr erbyn Medi 2023, gyda'r amserlen wedi llithro yn sgil ein penderfyniad ar gychwyn y prosiect i gynnwys Ysgol Llanystumdwy fel rhan o'r ymgynghoriad cychwynnol. Fodd bynnag, wedi nifer o gyfarfodydd dewisodd yr ysgol i beidio bod yn rhan o'r prosiect. Mae'r achos fusnes ar gyfer yr adeilad newydd wedi ei gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru ac felly mae'r arian ar gyfer cychwyn y gwaith wedi ei warantu.

Meironnydd:

Mae'r cynnydd yng nghyd-destun canfod datrysiadau creadigol i'r ddarpariaeth uwchradd ym Meirionnydd wedi bod yn araf ac wedi ei effeithio yn sgil ail-bwrpasu ysgolion i ddarparu gofal yn ogystal ag addysg o bell, ac yn dilyn hynny gefnogi dysgwyr wrth iddynt ddychwelyd yn ôl i'r ysgol yn dilyn cyfnodau clo yn sgil Covid-19.

Er hynny, rydym wedi casglu barn penaethiaid a chynrychiolaeth o Lywodraethwyr pob ysgol uwchradd ar yr heriau posib sydd yn eu hwynebu o ran darparu addysg uwchradd o ansawdd yn ardal Meirionnydd. Comisiynwyd dau gyn bennaeth uwchradd i gasglu barn penaethiaid ac fe fu i ni gynnal sesiynau ymgynghori gyda chadeirydd ac is-gadeirydd pob ysgol yn ogystal.

Bu i ni roi sylw penodol i adnabod yr heriau sy'n wynebu'r ysgolion o safbwynt recriwtio athrawon, rheolwyr canol ac arweinwyr. Fodd bynnag, nid yw'r farn hyd yma wedi amlygu pryderon amlwg, er bod rhai agweddau penodol angen sylw.

Tud. 44

Y cam nesaf fydd casglu barn disgyblion, rhieni a staff. Byddwn yn rhoi sylw i ansawdd y profiadau y mae'r disgyblion yn eu cael yn yr ysgolion ynghyd â barn staff am y profiad o weithio o fewn yr ysgolion yma. Er mwyn sicrhau cymhariaeth deg yr ydym am gylchredeg yr holiadur i staff, rhieni a disgyblion ysgolion Arfon a Dwyfor hefyd. Mae'r gwaith o lunio'r holiadur wedi cychwyn a byddwn yn ei rannu gyda'r holl ran-ddeiliaid yn ystod tymor yr haf 2021.

Addysg Ôl-16:

Cyflwynwyd adroddiad trosolwg addysg ôl-16 gerbron y Cabinet ar 10 Mawrth 2020 a oedd yn cynnwys ein gweledigaeth ar gyfer dysgwyr ôl-16 yng Ngwynedd, ynghyd ag argymhelliad i gynnal trafodaethau gyda rhan-ddeiliaid addysg ôl-16 Arfon.

Cynhaliwyd cyfnod o ymgysylltu anffurfiol ar addysg ôl-16 yn Arfon yn ystod Tymor yr Hydref 2020. Pwrpas yr ymgysylltu oedd rhoi cyfle i ran-ddeiliaid megis dysgwyr, rhieni, staff, llywodraethwyr a'r gymuned yn ehangach gyflwyno sylwadau a syniadau ynglŷn â'r gyfundrefn addysg ôl-16 yn Arfon, o fewn cyd-destun gweledigaeth ac amcanion y Cyngor.

Fel rhan o'r broses, cynhaliwyd cyfarfodydd rhithwir drwy gyfrwng Microsoft Teams a Zoom, gyda dysgwyr, rhieni, staff a llywodraethwyr er mwyn rhoi cyfle iddynt leisio eu barn a holi unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r maes. Yn ogystal, cynhaliwyd sesiynau rhithwir arbennig i gasglu barn a syniadau dysgwyr yn Arfon. Mae adroddiad ar y broses wedi ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar 4 Chwefror 2021 gyda'r bwriad o gyflwyno adroddiad pellach gerbron y Cabinet maes o law, fydd yn cynnwys rhestr fer o opsiynau posib ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon, yn seiliedig ar weledigaeth y Cyngor, ynghyd â negeseuon o'r broses ymgysylltu anffurfiol a gynhaliwyd.

Amcanion Llesiant:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu i ni wneud yr hyn y dymunwn ei wneud.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

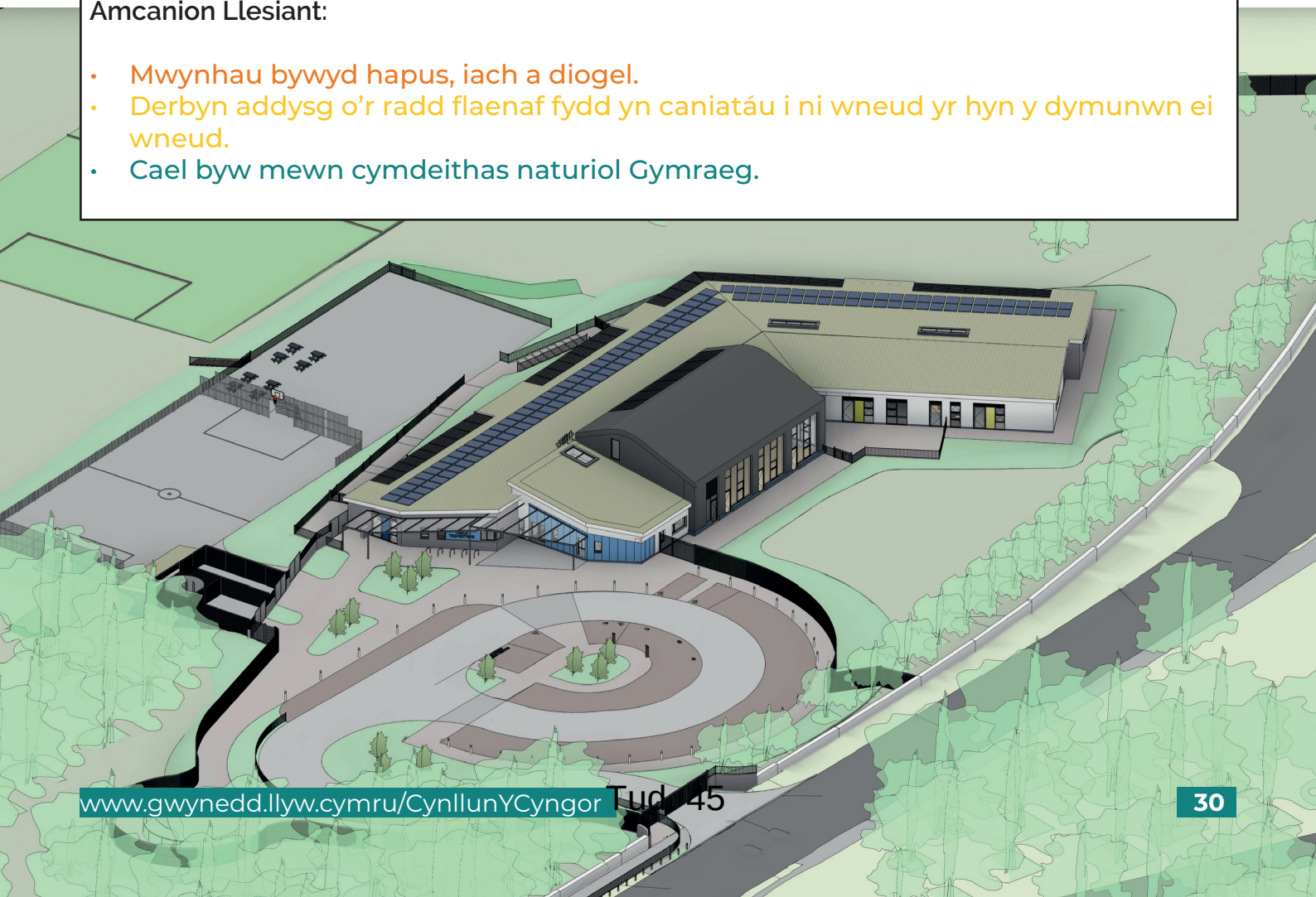

Trawsnewid y Ddarpariaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad	Blaenoriaeth Gwella 2

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae gwaith eisoes wedi'i gyflawni i **drawsnewid y gwasanaeth anghenion dysgu ychwanegol a chynhwysiad,** er mwyn sicrhau bod plant a phobl ifanc sydd ei angen yn derbyn y gefnogaeth fwyaf addas i'w galluogi i gyflawni eu potensial.

Mae'r gwasanaeth bellach yn ddarpariaeth dros Wynedd a Môn, ac mae'n canolbwyntio ar arfogi gweithlu ein hysgolion i gefnogi ein plant a'n pobl ifanc mwyaf bregus i sicrhau eu bod yn gallu cyflawni eu potensial.

I'r dyfodol, byddwn yn parhau i ddatblygu'r gwasanaeth mewn rhai meysydd megis y blynyddoedd cynnar, ôl-16 ac ysgolion arbennig. Byddwn hefyd yn adeiladu ar waith partneriaethol presennol rhwng ein hysgolion arbennig ac ysgolion prif lif i wella profiadau dysgu plant ag anghenion dwys a chymhleth.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Mae'r gwaith trawsnewid yn y maes yma yn ystod y flwyddyn hon wedi bod yn canolbwyntio ar baratoi tuag at Ddeddf Anghenion Dysgu a'r Tribiwnlys Addysg Cymru (2018) dros gyfnod estynedig, ac yn dilyn cyhoeddi'r Côd Terfynol ar 23 Mawrth 2021. Rydym yn cynllunio'r camau sydd eu hangen ar gyfer y camau cyntaf o'r trosglwyddo o'r ddeddfwriaeth bresennol i'r ddeddfwriaeth newydd ym Medi 2021. Er y bydd rhai pethau yn dod i rym ym Medi 2021, bydd 3 blynedd o gyfnod trosi llawn, gyda rhai elfennau megis ôl-16 yn cael eu hoedi.

Elfen allweddol o'r ddeddfwriaeth newydd yw pwysigrwydd rhoi'r dysgwr a'r teulu yng nghanol y broses o adnabod a darparu ar gyfer eu hanghenion unigol, ac mae hynny yn allweddol i'r paratoadau ac i systemau ysgolion, sefydliadau addysg eraill a'r gwasanaethau cynhaliol. Mae'r gwaith o symleiddio'r prosesau cymaint â phosibl yn hynod o bwysig ar gyfer hyn.

O ran y paratoadau ehangach rydym wedi gwneud cynnydd cryf wrth baratoi at y ddeddfwriaeth, gyda llawer o agweddau arloesol. Mae Arolwg Parodrwydd (h.y. pa mor barod ydi'r Awdurdod i drosglwyddo i'r Ddeddfwriaeth newydd) a luniwyd ar gyfer Llywodraeth Cymru yn dangos bod 33 maes wedi cyrraedd parodrwydd llawn, 18 maes wedi cyrraedd parodrwydd rhannol, a 3 maes sydd yn dangos gwaith cychwynnol. Mae ffrydiau gwaith yn y meysydd allweddol (e.e. ôl-16 a'r Blynyddoedd Cynnar, a Chyllid ADY) yn parhau i wneud cynnydd da wrth baratoi ar gyfer y gofynion newydd. Mae prosesau darparu gwasanaeth, sicrhau ansawdd, a hyfforddi wedi eu creu a'u sefydlu.

Amcanion Llesiant:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu i ni wneud yr hyn y dymunwn ei wneud.
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosib.

Blaenoriaeth Gwella 3

Lleihau anghydraddoldeb o fewn y sir.

Pobl Gwynedd i Chwarae Rhan Lawn yn y Byd Gwaith	Blaenoriaeth Gwella 3

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae nifer sylweddol o drigolion ym methu â chyflawni eu llawn botensial gan eu bod wedi eu tangyflogi neu wedi eu heithrio o gyflogaeth. Mae bod y tu allan i'r byd gwaith yn lleihau cyfoeth trigolion a chynyddu'r galw ar adnoddau cyhoeddus ac mae atal hyn yn rhan allweddol o'r agenda gwrth dlodi. Ceir budd uniongyrchol o fod mewn gwaith o ran cynyddu enillion, ond hefyd ceir budd ehangach o ran iechyd, cyfleoedd bywyd plant a balchder mewn cymunedau.

Rydym eisoes wedi bod yn gweithio gyda chyflogwyr, yn arbennig o fewn y diwydiant ymwelwyr, i sicrhau fod mwy o bobl Gwynedd yn elwa o'r cyfleoedd cyflogaeth sydd ar gael, ac yn cefnogi trigolion Gwynedd i fagu'r sgiliau digidol sydd eu hangen i gael mynediad i waith.

I'r dyfodol byddwn yn parhau gyda'r cynlluniau uchod ac yn datblygu cynlluniau pellach megis cydweithio yn agos gyda'n partneriaid ledled gogledd Cymru a chydag Adran Gwaith a Phensiynau Llywodraeth y DU i wella cydlyniad ein gwasanaethau.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Bu 2020/21 yn gyfnod heriol dros ben i drigolion Gwynedd o ran gwaith.

Yn hanesyddol, mae cyfraddau diweithdra yng Ngwynedd wedi bod yn is na'r cyfartaledd - er bod tangyflogaeth ac eithrio o gyflogaeth yn parhau yn heriau.

Gyda dyfodiad Covid-19 gwelwyd canran uchel o weithlu Gwynedd yn segur ar y cynllun ffyrlo; 16,700 yng Ngorffennaf 2020, sef 36% o'r holl weithwyr yn y sir. Gwelwyd cynnydd sylweddol hefyd yn nifer y di-waith yn y sir, yn arbennig o fewn cymunedau sy'n ddibynnol iawn ar yr economi ymweld. Roedd dros 3,200 yn chwilio am waith yng Ngwynedd yn mis Gorffennaf 2020 - dwbl y nifer yn 2019.

Er gwaetha hyn, drwy newid ei ffordd o weithio mae'r cynllun wedi parhau i gefnogi pobl leol i ymuno yn y farchnad lafur gan helpu 320 o unigolion yn ystod 2020/21. Mae 68 wedi llwyddo i gael gwaith yn uniongyrchol o ganlyniad i'r gefnogaeth.

Un enghraifft yw unigolyn oedd yn awyddus i ddychwelyd i waith a symud i'r maes adeiladu. Fe'i cynorthwywyd gyda'i CV, i gwblhau cwrs iechyd a diogelwch, magu sgiliau cyfweld ac i ennill ei drwydded gyrru wagen fforch godi. Yn ystod sesiwn mentora gyda chyflogwr lleol gwnaeth argraff dda ac o ganlyniad mae bellach yn gweithio i fusnes adeiladu yn Y Bala.

Er mwyn ymateb i'r her newydd o ddiweithdra yn y sir, mae'r cynllun wedi sicrhau arian i gyflogi mwy o weithwyr yn y maes, gan symud i gynnal cyfres o weithgareddau newydd megis hyfforddiant chwilio am waith ar y we a gweithio'n agosach gyda chyflogwyr lleol. Mae'r cynllun hefyd yn gweithio gyda partneriaid yng Ngwynedd i sicrhau fod busnesau a thrigolion lleol yn gwneud y gorau o gynllun Blaentroed Llywodraeth y DU sy'n sicrhau chwe mis o waith i bobl ifanc heb gost i'r cyflogwr.

Amcanion Llesiant:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Cefnogi Llesiant Pobl	Blaenoriaeth Gwella 3

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae angen mwy o gefnogaeth ar rai trigolion ar gyfer delio gyda heriau bywyd, ac mae'r Cyngor yn buddsoddi, darparu a chynllunio nifer o wasanaethau ac ymyraethau er mwyn cefnogi pobl i wynebu a cheisio goresgyn eu problemau. Gall y rhain amrywio o anawsterau magu teulu, i gam-ddefnyddio sylweddau, i effeithiau unigrwydd.

Rydym wedi tynnu gwasanaethau ar draws y Cyngor ynghyd i siapio'r Rhaglen Cefnogi Pobl a hyd yma rydym wedi canolbwyntio ein gwaith ar adnabod rhwystrau a gwella ein dealltwriaeth o sut mae ein gwasanaethau yn cael eu darparu ar hyn o bryd.

I'r dyfodol byddwn yn parhau i wneud gwaith mapio er mwyn deall anghenion mewn cymunedau ac ardaloedd penodol, edrych a yw cynlluniau grantiau yn cael eu defnyddio i'r pwrpas fwyaf effeithiol, ac yn parhau i adeiladu ar Raglen Plant yn Gyntaf yn ardal Maesgeirchen.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Daeth yn amlwg ym mis Mawrth 2020 bod angen i ni fel Cyngor ymateb yn gyflym i'r newidiadau dyddiol oedd yn digwydd wrth i bandemig Covid-19 ddatblygu. Oherwydd hynny, bu i ni addasu Rhaglen Waith 2020/21 er mwyn dargyfeirio ein sylw a'n adnoddau i gefnogi llesiant pobl i ymdopi gyda'r argyfwng.

Bu i ni sefydlu Tîm Cymorth Covid er mwyn cefnogi trigolion Gwynedd i gael yr help oedd ei angen arnynt i ymdopi gyda heriau'r argyfwng. Ymysg prif gyfrifoldebau'r tîm oedd:

- Cymryd galwadau a negeseuon e-bost gan y cyhoedd oedd yn ymwneud â materion Covid-19, a rhoi gwybodaeth iddynt
- Dod o hyd i'r cymorth a'r gefnogaeth fwyaf priodol i'r trigolion oedd yn cysylltu
- Cysylltu gyda phawb oedd yn cysgodi (shielding) a chynnig cymorth, ynghyd â chodi eu hymwybyddiaeth o gymorth y parseli bwyd gan Lywodraeth Cymru. Rhwng mis Ebrill ac Awst 2020, bu 5,080 o drigolion mewn cyswllt â'r tîm, gyda 4,781 o'r rheini yn bobl oedd yn cysgodi.
- Uchafu unrhyw bryderon i'r timau perthnasol o fewn y Cyngor
- Canfod beth oedd yn bwysig i'r trigolion oedd yn cysylltu, a dod o hyd i ddatrysiad
- Cysylltu gyda mudiadau a chyrff allanol ar ran y trigolion, a gweithredu fel pwynt cyswllt rhwng y mudiad/corff a'r trigolyn pan fo hynny'n briodol.

Sefydlwyd trefniadau ar draws ein hadrannau a gyda'n partneriaid i gefnogi cymunedau i gynnal llesiant ac i helpu trigolion. Rydym wedi bod yn cefnogi grwpiau cyfaill a grwpiau cymunedol sy'n darparu help ymarferol o amgylch siopa, bwyd a chadw cyswllt gyda

thrigolion bregus. Mae ein cefnogaeth wedi bod yn ymwneud â helpu gyda recriwtio gwirfoddolwyr, ariannu'r grwpiau, cyflenwadau i'r grwpiau ac adeiladu cysylltiadau i'r grwpiau gyda gwasanaethau eraill.

Rydym wedi cefnogi'r banciau bwyd gyda chyflenwadau bwyd, offer ac eiddo a grantiau.

Rydym wedi sefydlu cynllun bocsys bwyd "Cynllun NEGES" ar y cyd gyda Menter Môn a Bwyty Dylan's i ddarparu pecyn bwyd i gartrefi bregus, y tu hwnt i'r rhaglen bwydo i unigolion bregus oedd yn cysgodi.

Rydym wedi sefydlu adran wybodaeth newydd ar wefan y Cyngor ar gyfer rhoi gwybodaeth a chyngor i drigolion ar ba help sydd ar gael iddynt i ymdopi gyda'r argyfwng – materion megis help ymarferol gyda hunan-ynysu, gwybodaeth ar gadw'n iach, a gwasanaethau a gweithgareddau sydd ar gael.

Rydym wedi sefydlu a darparu pecynnau gwybodaeth a phecynnau gweithgareddau i deuluoedd a thrigolion, ee pecynnau celf a chrefft, tabledi digidol, pecynnau garddio, gweithgareddau digidol i gadw mewn cyswllt.

Rydym wedi cydlynu ymgyrchoedd codi ymwybyddiaeth benodol gyda phartneriaid, ee trais yn y cartref; sgamiau a diogelwch ar lein; cyngor ariannol a budd-daliadau.

Wrth werthuso'r gwaith yma rydym wedi addasu y rhaglen waith ar gyfer y dyfodol i gyfarch anghenion newydd ein trigolion yn sgil yr argyfwng. Mae'r Bwrdd Cefnogi Pobl wedi comisiynu ffrydiau gwaith penodol sef cefnogi ac atal digartrefedd; lles plant a phobl ifanc, cefnogi gofalwyr di-dâl, taclo tlodi bwyd, tlodi digidol a chynnal gwydnwch cymunedau. Bydd y blaenoriaethu hyn yn parhau yn 2021/22.

Nid yw'r gwaith ar adolygu ein defnydd a'n trefniadau o amgylch y grantiau ataliol wedi symud ymlaen yn ystod 2002/21. Yn hytrach bu i ni addasu gweithgarwch nifer ohonynt i wireddu'r uchod a bu i ni dderbyn nifer uwch o grantiau ataliol tymor byr yn ystod y flwyddyn i'w gweinyddu.

Mae'r gwaith ar sefydlu'r Ganolfan Integredig yn rhan o'r Parth Plant wedi oedi ond bellach wedi ail-gydio gydag effaith yr argyfwng yn amlwg yn ail-siapio phwysigrwydd a'r angen am 'hyb' mewn cymunedau difreintiedig i sicrhau mynediad at yr help sydd ei angen ar bobl yn lleol.

Rydym yn hyderus bod ail-flaenoriaethu'r cynlluniau gwreiddiol wedi caniatáu i ni ymateb yn llwyddiannus i anghenion pobl fregus mewn cyfnod anarferol.

Amcanion Llesiant:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu i ni wneud yr hyn y dymunwn ei wneud.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Merched Mewn Arweinyddiaeth	Blaenoriaeth Gwella 3

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Byddwn yn adolygu'r amodau a'r amgylchedd gwaith er mwyn sicrhau ein bod yn flaengar yn annog Merched Mewn Arweinyddiaeth ac yn adnabod a cheisio dileu unrhyw rwystrau all fod yn atal merched rhag cyrraedd swyddi arweiniol a rheolaethol o fewn y Cyngor.

Mae Grŵp Prosiect mewnol wedi cynnal ymgynghoriad â staff yn ystod 2019/20 ac i'r dyfodol byddwn yn gweithredu rhaglen waith sy'n cynnwys cyflwyno rhaglen datblygu potensial ar gyfer merched, cynnal awdit o'n dulliau recriwtio a phenodi ar gyfer swyddi rheolaethol, a chreu fforwm ar gyfer arweinwyr a darpar arweinwyr benywaidd o fewn y Cyngor.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Trefnwyd cyfres o fforymau trafod i ferched y cyngor ac Aelodau Etholedig gyda rhai o uwch swyddogion benywaidd y Cyngor yn hwyluso. Trafodwyd pynciau megis profiadau o arwain a rheoli yn ystod yr argyfwng gyda chyflwyniad gan yr hwyluswyr ar baratoi ar gyfer swyddi uwch. Mynychodd cyfanswm o 40 o ferched. Cafwyd adborth cadarnhaol am y sesiynau a mynegwyd y byddai cynnal mwy o sesiynau o fudd.

Mae'r prif negeseuon a ddeilliodd o'r "sgyrsiau dros baned" hyn wedi eu cofnodi ac o ganlyniad trefnwyd gweithgareddau pellach - sef sesiynau ar "imposter syndrome" ble bu i gyfanswm o 79 o staff, a 18 o Aelodau Etholedig fynychu. Mae trefniadau pellach ar y gweill ar gyfer cyflwyno rhaglen fentora i arweinwyr a darpar-arweinwyr benywaidd y Cyngor fel rhan o'r rhaglen datblygu potensial ar gyfer merched tra bo'r "sgyrsiau dros baned" wedi'i sefydlu fel trefniant parhaus.

Mae'r gwaith o adolygu trefniadau recriwtio a phenodi ar gyfer swyddi rheolaethol wedi llithro yn ystod y flwyddyn ond mae'r Grŵp Prosiect wedi derbyn cyflwyniad ar faterion i'w hystyried ymhellach gan y Rheolwr Adnoddau Dynol.

Amcanion Llesiant:

- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosib.

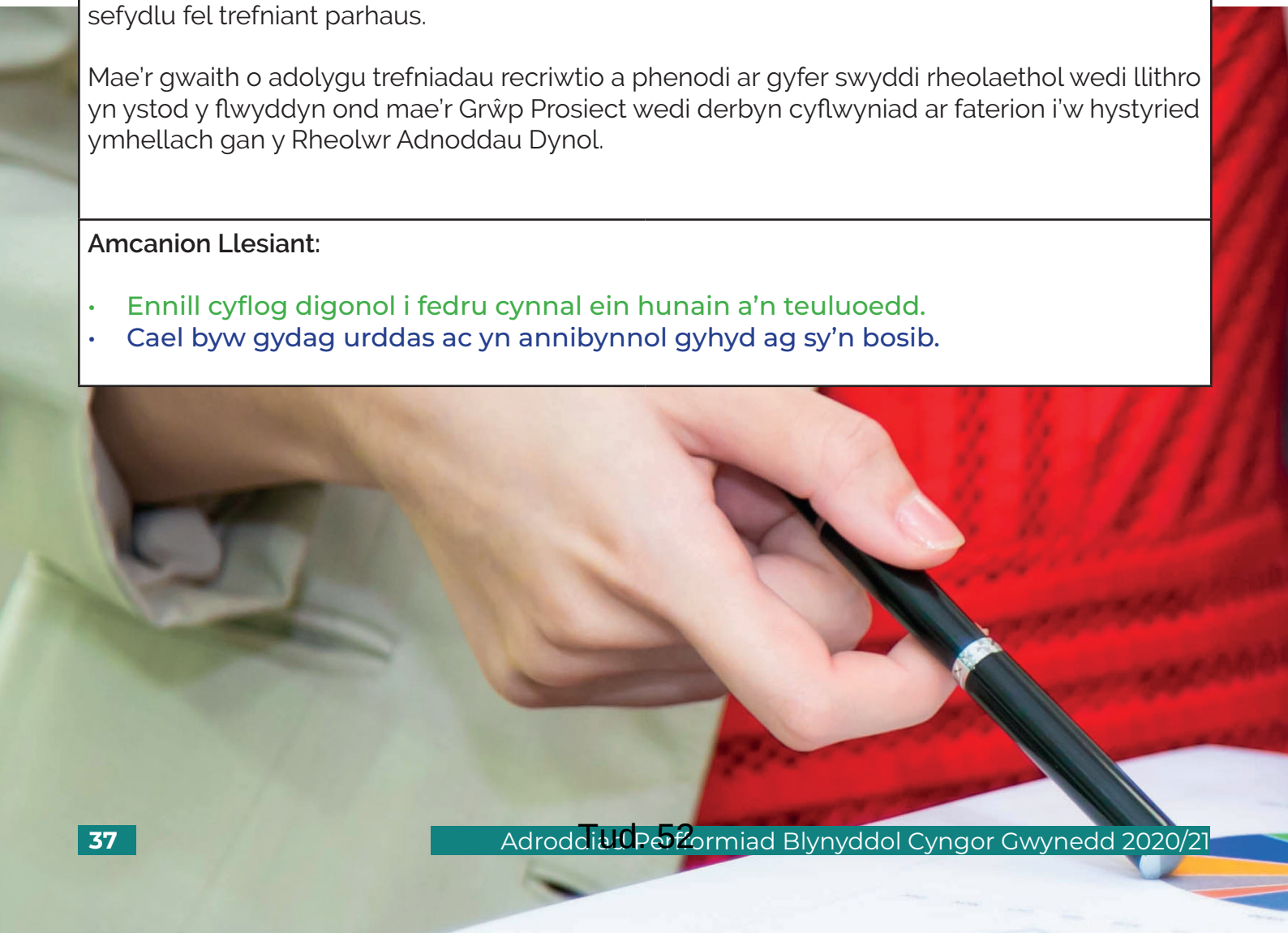

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Er mwyn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth rydym yn wneud rhaid i ni yn gyntaf adnabod unrhyw rwystrau sy'n wynebu rhai pobl wrth chwilio am, neu dderbyn, gwasanaethau gan y Cyngor. Ein bwriad felly yw cynnal ymchwiliad trylwyr o farn pobl Gwynedd sydd â nodweddion gwarchodedig (fel maent yn cael eu nodi yn Neddf Cydraddoldeb 2010) am y gwasanaethau mae'r Cyngor yn eu cynnig.

Bydd yr ymgysylltiad yma yn digwydd yn 2020/21 fel rhan o Gynllun Cydraddoldeb Strategol 2020- 24. Byddwn yn creu Cynllun Gweithredu pellach yn seiliedig ar y dystiolaeth y byddwn yn ei dderbyn.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Yn ystod 2020/21 rydym wedi cychwyn arolwg cyhoeddus yn ogystal ag arolwg o staff y Cyngor er mwyn gwella'r wybodaeth sydd gennym am bobl gyda nodweddion gwarchodedig. Fel rhan o'r gwaith hwn bu i ni ymgymryd ag ymgyrch gynhwysfawr i annog unigolion i fanteisio ar y cyfle i ddweud eu dweud gan adnabod a chysylltu gyda budd-ddeiliaid a grwpiau a mudiadau a chynhyrchu deunyddiau megis clipiau fideo, clipiau BSL, datganiadau i'r wasg, erthyglau a thudalennau gwefan i hyrwyddo'r arolwg.

Bu rhywfaint o lithriad i'r amserlen wreiddiol ar gyfer cynnal yr arolwg o ganlyniad i ail-flaenoriaethu adnoddau a ffyrdd o weithio oherwydd argyfwng Covid-19, ac o ganlyniad fe fydd yn parhau ar agor hyd ddiwedd Mai 2021 yn hytrach na diwedd Chwefror 2021. Bydd canlyniad yr arolwg yn rhoi gwybodaeth i ni am y sefyllfa bresennol ond y bwriad yw i barhau gyda gwaith ymgysylltu er mwyn gwella'r wybodaeth sydd gennym am bobl gyda nodweddion gwarchodedig gan gynnwys gwaith "wyneb yn wyneb" yn ddiweddarach yn 2021.

Er mwyn gwella dealltwriaeth Aelodau Etholedig a staff o'r maes cydraddoldeb mae angen sicrhau eu bod yn derbyn yr hyfforddiant cywir. Yn ystod 2020/21 rydym wedi datblygu a threialu amrediad o ddulliau dysgu 'o bell' a chynnal ymchwil i ddeunyddiau dysgu addas. Yn y flwyddyn nesaf byddwn yn datblygu rhaglen hyfforddiant a chodi ymwybyddiaeth er mwyn sicrhau gwell dealltwriaeth o anghenion pobl Gwynedd a'r Ddeddf Cydraddoldeb.

Bydd yr adborth i'r gwaith ymgysylltu yn bwydo i mewn i'r rhaglen hyfforddiant i'r dyfodol. Yn y cyfamser, fe fyddwn yn edrych ar ffyrdd o ddenu staff i wneud hyfforddiant yn y maes cydraddoldeb a sut y gellir eu hannog i adlewyrchu a sylweddoli'r angen dros y misoedd nesaf.

Rydym wedi bod yn annog staff i gwblhau'r holiadur monitro nodweddion cydraddoldeb er mwyn cael tystiolaeth ddibynadwy i'n helpu i wella amrywiaeth ein gweithlu, ac i leihau unrhyw fylchau tâl. Hyd yma, dim ond tua hanner gweithlu'r Cyngor sydd wedi cwblhau'r gofyn ac felly byddwn yn parhau i annog staff i gwblhau'r holiadur gan dargedu adrannau penodol.

Roedd bwriad i gynnal awdit ar y gwahaniaeth cyflog rhwng dynion a merched (gender pay gap) ac awdit tâl ar sail rhyw yn ystod 2020/21. Yn anffodus mae'r gwaith hwn wedi llithro rhywfaint gan ein bod angen datblygu gallu systemau cyfrifiadurol y Cyngor i gynhyrchu'r wybodaeth yn rhwyddach ac felly bydd y gwaith yn cael ei gwblhau yn ystod haf 2021.

Blaenoriaeth Gwella 4

Sicrhau mwy o gyflenwad o dai addas ar gyfer ein trigolion.

Strategaeth Cartrefi i Bobl Gwynedd 2019-24	Blaenoriaeth Gwella 4

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae'r galw am dai cymdeithasol a fforddiadwy i gartrefu trigolion Gwynedd ar hyn o bryd yn uwch na'r cyflenwad sydd ar gael. Mewn ymateb i'r her yma rydym eisoes wedi llunio Strategaeth Dai sydd yn anelu i wneud y gorau o'n cyflenwad o dai yng Ngwynedd, i wella eu safon yn ogystal â gwella mynediad i dai drwy gryfhau'r gefnogaeth sydd ar gael i bobl i'w galluogi i fyw yn annibynnol o fewn eu cymunedau.

Datblygwyd cynllun interim ar gyfer 2020/21 er mwyn gallu cychwyn ceisio cyflawni'r strategaeth hon, ac i'r dyfodol byddwn yn datblygu Cynllun Gweithredu ar gyfer y tymor canol er mwyn uchafu ein gallu ni fel Cyngor i gwrdd â'r her o ddarparu cartrefi addas i'n trigolion yng Ngwynedd.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Er mwyn cyrraedd uchelgais ein Strategaeth Tai i *"Sicrhau bod gan bobl Gwynedd fynediad at gartref addas o safon, sy'n fforddiadwy ac sy'n gwella eu hansawdd bywyd"*, rydym wedi mabwysiadu Cynllun Gweithredu Tai sy'n cynnwys dros 30 o gynlluniau penodol a fydd yn arwain at fuddsoddiad o £77 miliwn yn y maes Tai yng Ngwynedd dros y 6 mlynedd nesaf. Bydd y cynlluniau hyn yn anelu i gyflawni'r amcanion canlynol:

- Neb yn ddigartref yng Ngwynedd
- Tai cymdeithasol ar gael i bawb sydd angen un
- Cartref pawb yng Ngwynedd yn fforddiadwy iddynt
- Tai Gwynedd yn amgylcheddol gyfeillgar
- Cartrefi yn cael dylanwad cadarnhaol ar iechyd a llesiant pobl Gwynedd.

Yn ystod 2021/22 byddwn yn cychwyn gweithredu ar y cynlluniau hyn er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i bobl leol gael cartrefi addas o fewn eu cymunedau.

Mae'r galw ar ein gwasanaeth digartrefedd wedi cynyddu yn sylweddol (26%) dros y flwyddyn ddiwethaf o ganlyniad i'r pandemig ac felly byddwn yn anelu i flaenoriaethu nifer o'r cynlluniau a fyddai'n cynyddu'r cyflenwad o dai ar gael i'r digartref dros flwyddyn gyntaf y Cynllun Gweithredu Tai, yn ogystal â chynlluniau i gefnogi dod a thai gwag yn ôl i ddefnydd, prynu tai oddi ar y farchnad er mwyn eu gosod i drigolion y sir a chychwyn ar y broses o ddatblygu tai ein hunain i'w gwerthu i bobl leol.

Amcanion Llesiant:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau.
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosib.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Blaenoriaeth Gwella 5

Sicrhau ein bod yn annog a hyrwyddo gallu pobl Gwynedd i fyw eu bywydau trwy gyfrwng y Gymraeg.

Hybu Defnydd o'r Gymraeg o fewn Gwasanaethau'r Cyngor	Blaenoriaeth Gwella 5

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae Cyngor Gwynedd wedi bod ar flaen y gad o ran sicrhau fod gwasanaethau i drigolion ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg, gan ein bod yn gweithredu'n fewnol drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n waith parhaus i hybu'r defnydd o'r Gymraeg o fewn gwasanaethau'r Cyngor, ac rydym yn ymwybodol bod angen parhau i gynnal sgiliau iaith ein staff.

Llwyddwyd hyd yma i adolygu anghenion iaith pob swydd ac i asesu gallu ieithyddol 40% o'n swyddogion yn erbyn y gofynion hynny. Cefnogwyd hyn oll gan raglen ddysgu a gloywi iaith. I'r dyfodol byddwn yn canolbwyntio ar weithio gyda gweddill gwasanaethau'r Cyngor, yn enwedig rhai rheng flaen, i gwblhau'r asesiad ac i ddatblygu sgiliau staff newydd a chyfredol gan achub ar gyfleon newydd i sicrhau ein bod yn cynnig pob agwedd ar ein gwasanaethau yn gwbl ddwyieithog.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Mae cyfanswm o 2,401 o staff wedi'u hasesu yn erbyn dynodiadau iaith eu swydd gyda 91.8% (2,204) yn cyrraedd neu'n mynd tu hwnt i'r gofynion. Golyga hyn bod 197 (8.2%) o staff wedi'u hadnabod sydd ddim yn cyrraedd dynodiadau iaith eu swydd. O'r nifer nad oeddent yn cyrraedd y gofynion, mae 11 unigolyn bellach yn cyrraedd eu dynodiadau iaith o ganlyniad i gefnogaeth a roddwyd ac mae dau reolwr (un o Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant ac un o'r Adran Phlant a Chefnogi Teuluoedd) yn derbyn cefnogaeth 1:1 gyda thiwtor sydd wedi arwain at gynnydd sylweddol mewn cyfnod byr o amser.

Rydym wedi datblygu cwrs hunan-astudio (lefel Mynediad) i staff canolog a staff ysgolion. Mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio'r cwrs hwn fel peilot ar gyfer ei gynnig i ysgolion ledled Cymru erbyn hyn.

Mae camau wedi'u cytuno arnynt er mwyn cefnogi amcanion tymor hir y prosiect gyda threfniadau mewn lle i staff newydd gwblhau asesiadau pan y'u penodir gyda'r hunan-asesiadau yn cael eu cwblhau fel rhan o anwytho staff newydd ym maes gofal. Ymhellach, mae Fforwm Dynodiadau Iaith wedi'i sefydlu gyda cynrychiolydd/hyrwyddwr o bob adran yn aelod ac yn bennaf gyfrifol yn yr adrannau am rannu gwybodaeth ac arferion da yn ogystal ag adnabod rhwystrau a risgiau i'r dyfodol.

Amcanion Llesiant:

- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Ar hyn o bryd mae anghysondeb yn narpariaeth gwasanaethau dwyieithog gan gyrff cyhoeddus yng Ngwynedd sy'n golygu nad yw hi bob amser yn bosibl i drigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn naturiol wrth gyfathrebu efo cyrff cyhoeddus.

Byddwn yn cydweithio â sefydliadau cyhoeddus eraill, drwy **Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn**, i sicrhau ein bod yn arloesi yn narpariaeth y Gymraeg a'r gwasanaethau cyhoeddus yn y sir.

I'r dyfodol byddwn yn cyfrannu at raglen waith fydd yn tynnu Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant y Cyngor, y Bwrdd Iechyd a Chyngor Môn ynghŷd i sefydlu trefniadau gweithio mewn sefyllfa ddwyieithog ar gyfer Timau Adnoddau Cymunedol, sef y timau fydd yn darparu gofal a chefnogaeth i'r bobl sydd ei angen.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Tîm Adnoddau Cymunedol

Gwnaethpwyd peth cynnydd yn unol â'r cynllun gwreiddiol wrth weithio gyda'r Tîm Adnoddau Cymunedol i adnabod sgiliau iaith y gweithlu a datblygu egwyddorion wrth gydweithio ar draws y gwahanol bartneriaid (e.e. cydweld fod lle i hyrwyddo a hybu'r cynnig am ddewis iaith). Fodd bynnag, roedd ymateb i'r argyfwng Covid-19 wedi effeithio ar y gallu i symud y prosiect yn ei flaen.

Penderfynwyd newid trywydd gan ei bod yn amlwg fod cyfle i weithio gyda'r cwmnïau sy'n tendro i ddarparu gwaith gofal ar ran y Timau Adnoddau Cymunedol er mwyn sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r angen i ddarparu pob elfen o'r gwasanaeth yn ddwyieithog ac yn cael cefnogaeth i wneud hynny.

Y camau nesaf fydd:

- cynnal sesiwn gyda'r cwmnïau darparu i'w cynorthwyo i weithredu y cynnig rhagweithiol, mewn geiriau eraill, gwneud yn siŵr fod y cynnig iaith yn cael ei wneud o'r dechrau
- adolygu'r tendrau er mwyn sicrhau fod gofynion am ddarpariaeth iaith yn glir ynddynt.

Prosiect Derbynfeydd

Pwrpas y prosiect derbynfeydd gan is-grŵp y Gymraeg (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus) oedd annog pobl Gwynedd i siarad Cymraeg wrth ddod i dderbynfeydd (y Cyngor a phartneriaid). Cafodd y prosiect ei oedi gan fod nifer o'r derbynfeydd ar gau ar adegau yn ystod y cyfnodau clo. Bellach, mae arweinydd newydd ar is-grŵp y Gymraeg, a'r flaenoriaeth gyntaf yw i ailystyried y rhaglen waith i'r dyfodol.

Amcanion Llesiant:

- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Busnesau Gwynedd yn Defnyddio'r Gymraeg	Blaenoriaeth Gwella 5

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae gan y Cyngor gyswllt uniongyrchol efo busnesau Gwynedd er mwyn annog busnesau Gwynedd i ddefnyddio'r Gymraeg. Mae swyddogion Hunaniaith yn ogystal â swyddogion o fewn yr Adran Economi a Chymuned yn annog busnesau i gynyddu'r defnydd o'r iaith trwy eu gwaith yn y cymunedau.

I'r dyfodol byddwn yn parhau â'r gwaith hwn, ac hefyd yn gweithio gyda phartneriaid allanol megis Cymraeg Byd Busnes a Chomisiynydd y Gymraeg er mwyn sicrhau bod pawb efo'i gilydd yn cynllunio'r ddarpariaeth y mae busnesau Gwynedd ei angen.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Mae'r gwaith hwn wedi gwreiddio fel rhan o waith dydd i ddydd erbyn hyn ac o'r herwydd ni fydd yn cael ei gydnabod ar lefel blaenoriaeth gwella corfforaethol yng Nghynllun y Cyngor yn 2021/22.

Yn ystod y flwyddyn diwethaf, mae Swyddogion Hunaniaith a swyddogion o fewn yr Adran Economi a Chymuned wedi annog busnesau i gynyddu'r defnydd o'r iaith drwy eu gwaith yn y cymunedau. Rydym hefyd wedi bod yn cydweithio er mwyn llunio tudalen ar wefan Cyngor Gwynedd a fydd yn hybu a hyrwyddo'r Gymraeg i fusnesau ac hefyd wedi cydweithio efo swyddog "Helo Blod" (Swyddog Hyrwyddo'r Gymraeg mewn byd busnes) i gyfeirio busnesau am gymorth.

Amcanion Llesiant:

- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Hybu Defnydd o'r Gymraeg Ymysg Plant a Phobl Ifanc	Blaenoriaeth Gwella 5

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Er mwyn hyrwyddo a chynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ymysg pobl ifanc o fewn y cwricwlwm ac yn gymdeithasol, rydym wedi arwain ar y Siarter Iaith Gymraeg er mwyn dylanwadu ar ddefnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg mewn ysgolion cynradd ac mae galw wedi bod i sicrhau dilyniant iddi yn yr ysgolion uwchradd.

Rydym wedi bod yn cydweithio ag ysgolion uwchradd i lunio cynlluniau gweithredu unigol er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i blant a phobl ifanc ddefnyddio'r Gymraeg mewn sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol, ac wedi rhoi sylw penodol i gyfrwng iaith y ddarpariaeth ar draws y cwricwlwm yng Nghyfnod Allweddol 3, 4 a 5.

Byddwn, i'r dyfodol, yn parhau i gydweithio ar y materion hyn ac yn cefnogi'n ysgolion i gwblhau a gweithredu eu cynlluniau. Byddwn hefyd yn cefnogi ysgolion i weithredu'n unol â gofynion cenedlaethol newydd Fframwaith Siarter Iaith Llywodraeth Cymru sy'n dod i rym yn ystod 2020/21.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Yn sgil pandemig Covid-19, nid yw Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi'r Fframwaith Siarter Iaith cenedlaethol newydd, ac nid yw wedi bod yn bosib gweithredu'r Siarter Iaith yn ei ddull arferol drwy'r ysgolion yn sgil y cyfnodau clo niferus a fu yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Fodd bynnag, yn sgil y cyfnodau clo, roedd pryder y byddai hyder nifer o blant a phobl ifanc yn y Gymraeg yn gostwng yn sgil diffyg cyfleoedd i ddefnyddio'r iaith ar yr aelwyd, a diffyg cyfleoedd i siarad y Gymraeg gyda chyfoedion. O ganlyniad, yn ystod y Cyfnod Clo (Mawrth 2020) crëwyd nifer o adnoddau ar gyfer ein hysgolion gan Gydlynydd y Siarter Iaith Cynradd a'r Cydlynydd Strategaeth Iaith Uwchradd, ac anogwyd ysgolion hefyd i rannu adnoddau ym maes y Gymraeg ar Hwb, a chrëwyd llyfrgell o adnoddau sirol gan yr adran, ynghyd â chyfrannu at adnoddau rhanbarthol a chenedlaethol ar gais GwE ar gyfer pob Cyfnod Allweddol. Crëwyd clipiau fideo ar gyfer y Cyfnod Sylfaen a Chyfnod Allweddol 2 fel adnodd i annog defnydd o'r iaith lafar, ynghyd â throsglwyddo hyfforddiant a gynhaliwyd ar egwyddorion trochi yn y Cyfnod Sylfaen i gyfrwng digidol at ddefnydd ein holl ysgolion.

Wrth i'r ysgolion ail-agor ym Medi 2020, rhoddwyd cefnogaeth ychwanegol i rai grwpiau o ddysgwyr yn yr ysgolion uwchradd a oedd wedi colli hyder yn eu defnydd a'u sgiliau Cymraeg yn sgil y cyfnod clo gan Gydlynydd y Strategaeth Iaith Uwchradd. Yn yr un modd, rhoddwyd cefnogaeth ddwys i rai ysgolion cynradd i atgyfnerthu'r Gymraeg gan Gydlynydd y Siarter Iaith.

Wrth i ddysgwyr y Cyfnod Sylfaen ddychwelyd yn ôl i'r ysgol yn sgil Cyfnod Clo pellach (Ionawr-Mawrth 2021), rhannwyd holiadur i bob ysgol er mwyn sefydlu gwaelodlin o sefyllfa'r Gymraeg, adnabod strategaethau oedd ar waith gan yr ysgolion i atgyfnerthu'r Gymraeg, ynghyd ag adnabod unrhyw anghenion pellach o ran cefnogaeth. Rydym yn y broses o ddadansoddi negeseuon o'r holiadur hwn, ac yn bwriadu cylchredeg holiadur cyffelyb yng nghyd-destun Cyfnodau Allweddol 2, 3, a 4 yn ddiweddarach yn Nhymor yr Haf 2021.

Bydd y wybodaeth yma fel gwaelodlin yn cyfeirio rhaglenni gwaith y Cydlynwyr Iaith, gwaith clwstwr a grantiau yng nghyd-destun y Gymraeg, ynghyd â blaenoriaethau Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (CSGA) y byddwn yn ymgynghori arno fel cynllun 10 mlynedd newydd yn nhymor yr Hydref 2021.

Rydym hefyd wedi rhoi sylw penodol i gefnogi sgiliau iaith y gweithlu er mwyn ceisio hwyluso dyfodol cyfrwng Cymraeg i'r ddarpariaeth ar draws y cwricwlwm yng Nghyfnod Allweddol 3, 4 a 5 trwy dreialu cynllun peilot Cymraeg Gwaith i Athrawon ar gyfer Llywodraeth Cymru gyda staff addysgu un ysgol uwchradd yn y sir.

Amcanion Llesiant:

- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.
- Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu i ni wneud yr hyn y dymunwn ei wneud.

Blaenoriaeth Gwella 6

Sicrhau fod gennym wasanaethau gofal sy'n helpu pobl i fyw eu bywydau fel y dymunant.

Ail-ddylunio Gwasanaethau Gofal	Blaenoriaeth Gwella 6

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae anghenion gofal yn y sir yn newid, ac rydym wedi bod yn cydweithio â'r Bwrdd Iechyd i sicrhau mynediad syml ac uniongyrchol at wasanaethau sy'n cefnogi'r hyn sy'n bwysig i oedolion Gwynedd. Bydd dull o weithio sy'n rhoi mwy o bwyslais ar iechyd a llesiant a gwaith ataliol yn sicrhau gwell deilliannau i unigolion, yn eu galluogi i fyw'n annibynnol cyn hired a phosib ac yn lleihau'r angen am ofal dwys.

Rydym wedi sefydlu 5 Tîm Ardal Lleol sy'n darparu gwasanaeth di-dor ac yn adeiladu ar gryfderau'r unigolyn a'r gymuned. Maent hefyd yn sicrhau bod ein trefniadau gadael yr ysbyty yn effeithiol ac yn cyd-fynd â'r hyn sy'n bwysig i'r unigolyn. Yn 2020/21, byddwn yn gweithio i adnabod a dileu rhwystrau pellach i weithio'n integredig, megis drwy wella a llyfnhau'r broses cyfeirio at wasanaethau a chryfhau trefniadau rhannu gwybodaeth. Rydym wedi ymestyn peilot ar gyfer ffordd newydd o ddarparu gofal cartref ar draws y sir, ac hefyd wedi gweithio i ddatblygu a gwella'r ddarpariaeth yn ein cartrefi preswyl gan gynnwys agor Unedau Dementia yn Nhywyn a Bangor.

I'r dyfodol, byddwn yn paratoi i roi'r ffordd newydd o ddarparu gofal cartref ar waith erbyn haf 2020 ac yn gweithio i ddatblygu'r ddarpariaeth dementia, tai gofal ychwanegol, gofal anghenion corfforol dwys a llety addas i unigolion ag anableddau dysgu. Byddwn hefyd yn gweithio ar ddatblygu'r gwasanaethau iechyd meddwl sydd ar gael yn y sir gyda ffocws ar ymyrraeth a chefnogaeth buan

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Mewn perthynas â'r gwaith i ddatblygu gwasanaethau integredig rydym wedi cynnal gweithdai rhithiol ar gyfer y Timau Adnoddau Cymunedol er mwyn cytuno ar flaenoriaethau a rhaglenni gwaith lleol gyda threfniadau i bob ardal adrodd ar gynnydd, llwyddiannau a rhwystrau'n fisol. Mae'r trefniadau hyn yn weithredol ers Tachwedd 2020. Rydym hefyd wedi datblygu rhaglen waith benodol i adolygu trefniadau cydweithio gydag ysbytai ac wedi cytuno ar brosesau gwaith tymor byr er mwyn cefnogi'r weledigaeth sydd gennym o'r Timau Lleol yn cymryd perchnogaeth dros gefnogi unigolion i adael yr ysbyty yn amserol. Bydd gweithwyr Tîm Gwaith Cymdeithasol Ysbyty Gwynedd yn cael eu hadleoli o fewn y Timau Adnoddau Cymunedol i gryfhau capasiti cymunedol. Er ei bod yn gynnar i ddweud, mae

arwyddion o newid diwylliant a chydweithio'n agosach rhwng proffesiynau sydd yn ei dro'n lleihau yr angen i bobl ailadrodd eu straeon i nifer o weithwyr proffesiynol gwahanol.

Yn anffodus, mae argyfwng Covid-19 wedi golygu nad oedd yn addas i gynnal trefniadau tendro ar gyfnod mor heriol i ddarparwyr gofal ac felly mae llithrad wedi bod yn yr amserlen i symud ymlaen â'r ffordd newydd o ddarparu gofal cartref. Fodd bynnag, rhoddwyd cynllun tymor byr mewn lle gyda'n darparwyr gofal er mwyn ceisio sefydlogi'r farchnad a rheoli'r capasiti hyd nes y byddai modd mynd allan i dendr ar y cytundebau newydd. Yn ystod 2020/21, cynhaliwyd gweithdai lleol gyda'r gwasanaeth a'r darparwyr i gytuno sut i gael gwell rheolaeth dros y capasiti darpariaeth gofal lleol a rhestrau aros. Mae'r darparwyr gofal yn rhan hefyd o drafodaethau lleol o fewn y Timau Adnoddau Cymunedol yn y rhan helyw o ardaloedd. Mae'n ddyddiau cynnar ar hyn o bryd ond mae'r trefniadau hyn i weld yn gwella cydweithio hyd yma.

Mae ein gwaith i foderneiddio ein darpariaeth breswyl wedi parhau ac yn ystod y flwyddyn cafodd gwaith o greu Uned Ddementia newydd ei gwblhau yn ein cartref yn Llan Ffestiniog. Cadwyd y ddarpariaeth hon fel adnodd wrth gefn yn ystod yr argyfwng ond rydym yn edrych ymlaen i agor yr uned. Ochr yn ochr â hyn, mae rhaglenni buddsoddi gwerth hanner miliwn wedi parhau ar ein cartref yn Nolgellau lle y byddwn yn uchafu ansawdd adnoddau a chreu darpariaeth bariatrig newydd, ac rydym hefyd yn creu Uned Ddementia yn ein cartref yn y Bermo. Bydd yr adnoddau hyn o gymorth i gwrdd ag anghenion amrywiol trigolion Gwynedd gan hyrwyddo annibyniaeth ac urddas. Mae gwaith ar ddatblygiad Tai Gofal Ychwanegol Pwllheli yn parhau dan arweiniad cymdeithas dai Adra.

Mewn perthynas â llety addas i unigolion ag anableddau dysgu, mae'r nifer o unigolion sydd wedi'u adnabod i fod angen lleoliad llety a chefnogaeth wedi cynyddu ac mae'r diffyg eiddo addas yn lleol yn bryderus ac yn arwain at sefyllfaoedd cartref bregus a phwysau ychwanegol ar ofalwyr. Rydym wedi bod yn cydweithio ag amryw o rhanddeiliaid a chymdeithasau tai i geisio cwrdd â'r anghenion llety hyn a buom yn rhan o lunio Cynllun Gweithredu Tai yr Adran Tai ac Eiddo, sydd bellach wedi'i gymeradwyo gan y Cabinet. Rydym hefyd mewn trafodaethau gyda Grŵp Cynefin ac Adra i weld sut allwn ni weithio'n agosach i wneud y mwyaf o unrhyw dai sy'n wag ganddynt.

Rydym yn parhau i gydweithio â'r Bwrdd Iechyd i ddatblygu gwasanaethau iechyd meddwl y sir, ac mae'r gwaith ar ganolfannau ICAN yn canolbwyntio ar ymyrraeth gynnar gan gydweithio â mudiadau trydydd sector. Mae'r gwasanaeth yma'n darparu 'one stop shop' i ungolion sydd angen cefnogaeth, ac mae'n ein galluogi i wneud y cyswllt rhyngddynt ag unrhyw asiantaethau tai, Cyngor ar Bopeth ayb fel sydd angen er mwyn eu helpu i ddelio â materion sy'n achosi straen ac yn cael effaith negyddol ar eu iechyd meddwl. Yn ystod cyfnod yr argyfwng, mae'r gefnogaeth yma wedi bod yn cael ei ddarparu'n rhithiol i ystod eang o unigolion. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, rydym wedi sefydlu hwb newydd yng Nghaernarfon mewn partneriaeth â Gisda er mwyn cynnig cefnogaeth i bobl ifanc ac mae bwriad ymestyn hyn i Flaenau Ffestiniog hefyd.

Amcanion Llesiant:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosib.
- Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Er mwyn helpu pobl i gadw cysylltiadau, lleihau unigrwydd a chynnal iechyd meddyliol a chorfforol, mae angen mynd ymhellach na darparu gwasanaethau cymorth yn y cartref neu ofal preswyl. Rydym wedi bod yn ysgogi a chefnogi cymunedau Gwynedd i fod yn fwy gwydn er mwyn darganfod datrysiadau ataliol sy'n cynyddu opsiynau gofal lleol i bobl.

Rydym wedi mapio gwasanaethau a grwpiau sy'n bodoli mewn cymunedau er mwyn adnabod bylchau, a chysylltu unigolion sydd angen cymorth gyda gwasanaethau, yn ogystal â hybu mentrau cymunedol. Mae adnoddau newydd wedi'u creu megis Cynllun Trafnidiaeth Gymunedol Dyffryn Nantlle a Shed Ddynion Pwllheli.

I'r dyfodol, byddwn yn parhau i adnabod bylchau mewn darpariaeth yn ein cymunedau, gyda'r nod o gytuno ar flaenoriaethau lleol gyda'r cymunedau hynny. Erbyn Mawrth 2021, byddwn yn glir ar flaenoriaethau llesiant ymhob un o ardaloedd y Cyngor ac yn dechrau ystyried sut fyddwn ni'n siapio ein gwasanaethau i'r dyfodol. Byddwn hefyd yn parhau i ddatblygu'r model o hybiau cymunedol ar draws y sir er mwyn darparu ystod eang o gyfleoedd llesiant i oedolion ag anableddau dysgu yn eu cymunedau lleol.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Yn sicr mae cyfnod yr argyfwng wedi amlygu cryfderau ein cymunedau wrth i bobl ddod yn-ghyd i gefnogi ei gilydd. Mae'r cyfnod hefyd wedi ein galluogi i ddod i ddeall llawer mwy am y bylchau sy'n bodoli wrth i ddegau o staff y Cyngor fynd ati i ymgysylltu ag aelodau mwyaf bregus ein cymunedau fel rhan o dîm Cymorth Covid-19. Ond er y dysgu sydd wedi ei wneud o ran hyn yn ystod y flwyddyn a fu yn anffodus ni lwyddom i gytuno ar flaenoriaethau lleol yn unol â'r bwriad gwreiddiol. Y rheswm am hynny oedd yr angen i flaenoriaethu amser swyddo-gion er mwyn gallu ymateb yn llawn i'r argyfwng oedd yn ein wynebu.

Cafodd y gwaith o adnabod blaenoriaethau llesiant ymhob un o ardaloedd y Cyngor hefyd ei oedi am flwyddyn gyda chaniatâd Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol. Bydd y gwaith yma bellach yn cael ei gwblhau erbyn Mawrth 2022. Byddwn yn diweddaru'r Asesiad Anghenion Poblogaeth yn fuan, a bydd y Cyngor hefyd yn arwain ar raglen adfywio cymunedol dros y cyfnod nesaf. Bydd yr holl waith yma'n ein caniatáu i adolygu ein bwriadau ac yn bwydo i'n hystyriaethau o sut y byddwn yn siapio ein gwasanaethau i'r dyfodol.

Mewn perthynas â'r gwaith i ddatblygu'r model o hybiau cymunedol ar draws y sir sy'n dar-paru cyfleon llesiant i oedolion ag anabledd dysgu yn eu cymunedau lleol, nid ydym wedi gallu gwneud y cynnydd a fwriadwyd yn ystod y flwyddyn gan fod y gwasanaeth wedi gorfod blaenoriaethu cynnal gwasanaethau a chefnogaeth i oedolion ag anabledd dysgu a'u teu-luoedd i'r gorau o'n gallu. Fodd bynnag, rydym wedi agor hwb cymunedol newydd yn y Felin-heli ac mae'r hybiau wedi bod o fudd mawr i ni allu darparu gwasanaeth mewn modd diogel yn ystod cyfnod yr argyfwng. Mae'r cynllun i ail-adeiladu Hwb Dolgellau (Dolfeurig) hefyd yn symud yn ei flaen gyda'r bwriad i'r gwaith fod yn cychwyn yn Ionawr 2022.

Er bod ein gallu i gyflawni amcanion y prosiect wastad wedi bod yn ddibynnol ar gydweithio effeithiol ar draws gwasanaethau, partneriaid a chymunedau, mae ein profiad yn ystod y flwyddyn ddiwethaf wedi amlygu'r angen i adolygu sut orau i gydlynu'r gwaith a chyflawni'r nod wrth symud ymlaen. Un newid sydd mewn lle bellach ydi na fyddwn yn adrodd ar gynnydd y gwaith hwn fel prosiect unigol i'r dyfodol, ond yn hytrach yn ei blethu mewn i'r cynllun ehangach sydd gennym mewn lle ar gyfer Cefnogi Llesiant Pobl.

Amcanion Llesiant:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosib.

Y Gweithlu a Recriwtio o fewn y Maes Gofal	Blaenoriaeth Gwella 6

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Mae recriwtio i'r maes gofal yn heriol am amryw o resymau. Mae gennym weithlu effeithiol ac ymroddedig, ond mae'n rhaid i ni sicrhau fod gennym ddigon o weithwyr â'r sgiliau angenrheidiol er mwyn ymdopi gyda'r angen cynyddol sy'n debygol o godi yn y dyfodol.

Rydym wedi bod yn ymdrechu i geisio deall yn well yr her sy'n bodoli ar draws y maes ac mewn ymateb i hynny datblygwyd rhaglen waith sy'n ceisio cyfarch rhai o'r pryderon. Bydd y gwaith o sefydlu trefn darparu gofal cartref newydd yn effeithio'n bositif ar elfennau megis cyflogau staff rheng flaen y sector breifat, hyd cytundebau gwaith a hybu llwybrau gyrfa'n y maes.

Y themâu fydd yn derbyn sylw dros y flwyddyn sydd i ddod fydd Amodau a Thelerau Gwaith, Cynllunio a Datblygu'r Gweithlu, Delwedd a Phroffil Swyddi'r Maes, a Chyfathrebu a Marchnata

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Mae argyfwng Covid-19 wedi amlygu ein heriau recriwtio fwy nac erioed ac wedi golygu fod rhaid i ni flaenoriaethu rhai agweddau o'r prosiect hwn gan bwysleisio ar recriwtio staff yn y tymor byr. Mae hyn yn golygu bod llithriad anorfod wedi bod mewn rhaglenni gwaith datblygol fyddai wedi cael effaith bositif ar agweddau megis amodau a thelerau gwaith y gweithlu.

Bu'n hynod heriol i gynnal gwasanaethau rheng flaen yn ystod y cyfnod argyfwng, a'r prif her oedd medru ymateb i fylchau staffio sylweddol. Cymeradwyodd y Cabinet adnoddau ychwanegol ym mis Hydref er mwyn ymateb i'r bylchau staffio yr oeddem yn ei ragweld fyddai'n ein wynebu. Hwylusodd hyn ein gallu i gynnal ymgyrchoedd recriwtio i ddenu mwy o weithwyr i'r maes.

Rhoddwyd trefniadau mewn lle i gefnogi a hyfforddi unigolion oedd yn gwbl newydd i'r maes, boed hynny'n unigolion ar ddechrau eu gyrfaoedd neu'n rai a oedd yn dymuno ail hyfforddi yn dilyn colli gwaith o ganlyniad i'r argyfwng. Fel rhan o'r ymgyrch SOS #Galw Gofalwyr (llyw.cymru) gynhaliwyd rhwng Tachwedd 2020 a Ionawr 2021, cafodd dros 100 o unigolion eu hadnabod fel unigolion allai fod yn addas i'w cyflogi yn y maes.

Defnyddiwyd dulliau gwahanol i'r hyn a ddefnyddiwyd yn y gorffennol, gyda chydweithio agos â thîm cyfathrebu canolog y Cyngor. Enghraifft o hynny oedd defnyddio ffyrdd gwahanol o dargedu ardaloedd penodol yn y sir drwy wefannau cymdeithasol.

Bu'r ymdrech yn llwyddiannus wrth i ni lwyddo i gyrraedd unigolion na fyddai wedi ystyried y maes gwaith yn y gorffennol yn ogystal ag unigolion na fyddent yn gweld hysbyseb ar wefan y cyngor ac yn ymateb iddo. Mae'r gwaith yma wedi ein galluogi i fod ag adnoddau a deunyddiau gwell yn ogystal â rhoi'r gallu i ni dargedu ardaloedd a grwpiau penodol. Yn sgil yr ymgyrch hon rydym wedi bod yn derbyn 2 neu 3 ymgais am swyddi; cyn hynny roeddem yn aml yn methu a denu unrhyw ymgeiswyr. Mae sawl enghraifft ar draws y maes o fod yn

penodi trwy ddulliau newydd a gwahanol megis trwy'r cynllun prentisiaethau, a chynllun diweddar y Llywodraeth 'Kickstart' sy'n rhoi cyfleon gwaith i unigolion ifanc.

Amcanion Llesiant:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu i ni wneud yr hyn y dymunwn ei wneud.
- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosib

Blaenoriaeth Gwella 7

Sicrhau fod y Cyngor cyfan yn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.

Arfogi Unedau i roi Ffordd Gwynedd ar Waith	Blaenoriaeth Gwella 7

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Ein cyfrifoldeb ni fel Cyngor yw sicrhau, wrth i ni ddarparu ein gwasanaethau, mai anghenion pobl Gwynedd sy'n llywio sut y byddwn yn cynnig y gwasanaethau hynny. Trwy wneud hyn fe ddylem osgoi unrhyw drefniadau gwaith diangen. Pwrpas y prosiect hwn felly fydd arwain timau gwasanaeth i adlewyrchu ar eu trefniadau gwaith presennol, herio a ydynt yn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog, ac ystyried a oes lle i wella.

Mae'r Strategaeth Ffordd Gwynedd wreiddiol a gyhoeddwyd yn Hydref 2015 wedi dod i ddiwedd ei hoes. Cymeradwywyd Cynllun Ffordd Gwynedd ar ei newydd wedd yn ystod 2019/20.

I'r dyfodol byddwn felly'n gweithredu rhaglen waith Cynllun Ffordd Gwynedd, sy'n cynnwys cynllunio'r gweithlu, cyswllt â'r cwsmer, ac amodau gwaith a herio perfformiad fel rhai o'i prif flaenoriaethau.

Pa gynnydd wnaed yn 2020/21?

Mabwysiadwyd Côd Ymddygiad diwygiedig ar gyfer staff y Cyngor, sydd yn adlewyrchu'r ymddygiadau disgwyliedig a berthyn i'r diwylliant gwaith. Mae pob un o'r amodau gwaith yn cael eu hadolygu yn eu tro i sicrhau eu bod yn cyd-fynd â diwylliant Ffordd Gwynedd ac fe ystyrir cynnwys y Côd fel y sylfaen ar gyfer hynny.

Llwyddwyd i barhau efo'r rhaglen hyfforddi ar gyfer cefnogi datblygiad y "ffordd o weithio" ar draws y Cyngor. Hwyluswyd y gwaith hwn yn dilyn sefydlu trefniadau dysgu o bell yn ystod ail hanner y flwyddyn. Addaswyd yr hyfforddiant chwe diwrnod ar gyfer rheolwyr ac arweinyddion, i'w gyflwyno mewn sesiynau byrrach, a chynhaliwyd nifer o weithdai ar gyfer timau penodol er mwyn cefnogi adolygiadau gwasanaeth a datblygiad y meddylfryd o fewn y gwasanaethau hynny. Bydd modd adeiladu ac ymestyn y gefnogaeth yma ar sail y gwaith a gyflawnwyd eleni gyda'r bwriad o ganolbwyntio ar roi'r adolygiadau ar waith a gwneud gwahaniaeth.

Adolygwyd trefniadau herio perfformiad gyda golwg i gynhyrchu adroddiadau misol i'r Aelodau Cabinet o hyn ymlaen. Byddwn yn parhau i gynnal cyfarfodydd herio perfformiad rheolaidd ond yn canolbwyntio ar y prif risgiau adnabyddir o fewn y Gofrestr Risg, sydd yn eu tro yn cael eu hadlewyrchu yn y blaenoriaethau gwella gytunwyd arnynt yng Nghynllun y Cyngor.

Mae'r gwaith penodol yng nghyswllt cynllunio'r gweithlu yn cael ei adnabod fel blaenoriaeth gwella newydd yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2021/22 ac mae'n ymgorffori y gwaith sydd eisoes yn digwydd efo prentisiaid a hyfforddeion proffesiynol yn ogystal â'r rhaglen datblygu potensial ar gyfer staff presennol y Cyngor.

Cynhaliwyd asesiad annibynnol o ddatblygiad Ffordd Gwynedd o fewn y Cyngor gan Swyddfa Archwilio Cymru. Roedd yr asesiad yn cydnabod i gamau breision gael eu cymryd ond yn tynnu sylw at rai materion a fyddai'n galluogi'r Cyngor i wreiddio'r diwylliant gwaith yn ehangach ac yn ddyfnach ar draws ein gwasanaethau.

Blaenoriaeth Gwella 8

Ymateb i'r argyfwng newid hinsawdd

Cynllun Gweithredu Newid Hinsawdd	Blaenoriaeth Gwella 8

Beth wnaethom ni ddweud y buasem yn ei wneud?

Ers Mawrth 2019 mae'r Cyngor wedi bod yn mesur yr holl gamau yr ydym eisoes yn eu cymryd i leihau ein ôl-troed carbon ac i baratoi ein cymunedau ar gyfer ymateb i newidiadau hinsawdd i'r dyfodol. Buom hefyd yn ymchwilio i ddulliau newydd arloesol y gallwn eu mabwysiadu i'r dyfodol, nid yn unig fel Cyngor ond ar draws cymunedau Gwynedd, ac yn dechrau ar y broses o ymgynghori ar y syniadau hynny ac unrhyw syniadau eraill y gallem fod wedi eu methu. Yn 2020/21 byddwn yn cyhoeddi a gweithredu ar Gynllun Ymateb i Newid Hinsawdd fydd yn adeiladu ar y camau yr ydym eisoes yn eu cymryd i leihau ôl-troed carbon er mwyn sicrhau ein bod yn uchafu cyfraniad y Cyngor a'r sir wrth ymateb i'r argyfwng. Bydd gwireddu'r Cynllun Gweithredu Newid Hinsawdd yn gyfrifoldeb ar bob un o adrannau'r Cyngor a bydd angen i ni sicrhau bod ein trefniadau mewnol ein hunain yn gadarn yn eu lle cyn i ni symud ymlaen at weld sut y gallwn gydweithio â phartneriaid eraill.

Pa gynnydd wnaed yn 2019/20?

Yn anffodus, bu i argyfwng Covid-19 dorri ar draws y gwaith a oedd yn mynd rhagddo i lunio Cynllun Gweithredu Newid Hinsawdd ond mae swyddogion wedi bod yn gweithio ar ddrafft. Bwriad y papur drafft yw amlygu'r hyn y mae'r adrannau yn bwriadu ei gyflawni er mwyn bod yn sail i weithdy aelodau yn fuan yn 2021-22. Bydd hyn yn arwain at fabwysiadu Cynllun Gweithredu i'r dyfodol.

Buom hefyd yn paratoi i benodi Swyddog Prosiect ar gyfer arwain y gwaith yma, a fydd yn ei le yn ystod 2021-22.

Amcanion Llesiant:

- Cael manteisio ar harddwch amgylcheddol naturiol y sir.

Rhan 2
Adroddiadau'r Adrannau

Tud. 70

Adran Addysg

Yn ogystal â'r gwaith y mae'r Adran hon yn ei wneud i wireddu'r Blaenoriaethau Gwella yn Rhan 1, mae gweddill y gwaith 'dydd i ddydd' hefyd yn cyfrannu at uchelgais y Cyngor.

Un o brif flaenoriaethau'r Cyngor yw sicrhau bod plant a phobl ifanc Gwynedd yn cael yr un cyfleoedd ac yn derbyn yr addysg a'r profiadau gorau posib.

Mewn blwyddyn arferol, byddai'r adroddiad hwn yn gyfrwng i gyflwyno dadansoddiad cryno o safonau ysgolion Gwynedd yng nghyd-destun y Cyfnod Sylfaen a Chyfnod Allweddol 2 o ran y sector cynradd, a Chyfnod Allweddol 3 a 4 o ran yr uwchradd. Byddem wedi adrodd ar y dangosydd newydd sef y sgôr Capio 9 sydd yn cael ei gyfrifo ar gyfanswm maint naw TGAU (neu gymhwyster cyfatebol cydnabyddedig) gorau pob dysgwr. Fodd bynnag, yn sgil pandemig Covid-19, a'r Cyfnod Clo, ble gwelwyd ysgolion yn cau ar 20 Mawrth 2020, ac yn cael eu hail-bwrpasu o 23 Mawrth ymlaen i ddarparu gofal i blant bregus a phlant gweithwyr allweddol gyda'r cwricwlwm wedi ei oedi, nid oes dadansoddiad ar gael o safonau ar draws y Cyfnodau Allweddol, gan gynnwys Cyfnod Allweddol 4 gan na gynhaliwyd arholiadau allanol TGAU a Safon Uwch yn unol â'r drefn arferol.

Yn ychwanegol, ni fu i ESTYN arolygu ein hysgolion yn ystod y cyfnod, ac felly nid yw'r proffil arolygiadau ysgolion Gwynedd wedi newid o'r hyn yr adroddwyd arno yn 2019/20. Fodd bynnag, er na fu ESTYN yn arolygu ysgolion yn ystod 2020/21, ar gais Llywodraeth Cymru, bu iddynt gynnal adolygiad o waith awdurdodau lleol i gefnogi'u cymunedau dysgu mewn ysgolion ac unedau cyfeirio disgyblion (UCDau) yn ystod y cyfnod o fis Mawrth i fis Hydref 2020, gan gyflwyno adroddiad unigol i bob awdurdod lleol ar eu canfyddiadau. Dyfynnir o'r adroddiad hwn isod.

Bu 2020-21 felly yn flwyddyn o newid cyson a pharhaus i'r Adran Addysg, i ysgolion, ac i blant a phobl ifanc, gyda'r ysgolion yn cael eu hail-bwrpasu i ddarparu gofal i blant bregus a phlant gweithwyr allweddol o 23 Mawrth 2020 ymlaen, gyda'r cwricwlwm yn cael ei oedi. Gwelwyd sawl cyfnod clo yn ystod y flwyddyn, ac yn ystod y cyfnodau hynny, bu ein hysgolion yn gyfrifol am addysgu o bell, ynghyd â sesiynau dysgu byw er mwyn sicrhau'r addysg orau bosibl i'n plant a phobl ifanc, gyda'r pwyslais amlwg hefyd ar sicrhau ar les a hapusrwydd y plant a'r bobl ifanc o dan yr amgylchiadau.

Mae'r Adran Addysg yn cydnabod yr effaith sylweddol y mae'r pandemig hwn wedi ei gael ar blant a phobl ifanc ac yn sicrhau pob cefnogaeth iddynt. Wrth i ddysgwyr ddychwelyd i'r ysgol roedd pryder y gallai rhai plant a phobl ifanc gael eu gadael ar ôl o safbwynt eu cyrhaeddiad addysgol, ac y byddai angen cymorth ychwanegol ar rai ohonynt i gau'r bwlch hwnnw, ynghyd â'r angen am gefnogaeth gyda'u lles. Er mwyn ymateb i'r pryder hwn, ers Medi 2020, mae pob ysgol yng Ngwynedd yn gweithredu 'Rhaglen Cyflymu'r Dysgu' gydag arian gan Lywodraeth Cymru, er mwyn ymateb i effaith y Cyfnod Clo ar les a chyrhaeddiad rhai grwpiau penodol o ddysgwyr 5-16 oed. Mae'r Adran Addysg ar y cyd gyda GwE (y Gwasanaeth Gwella Ysgolion) yn cefnogi'r ysgolion i weithredu'r rhaglen hon. Mae'r Adran Addysg hefyd yn rhoi sylw penodol i effaith y pandemig ar les a chyrhaeddiad plant yn y blynyddoedd cynnar, ynghyd â'i effaith ar les, cyrhaeddiad a'r rhagolygon ar gyfer pobl ifanc ôl-16. Bydd yr adran yn gallu dweud mwy am y ffrydiau gwaith yma yn adroddiad y flwyddyn nesaf.

Yn sgil ail-agor ysgolion, bu'r Adran Addysg hefyd yn cefnogi ysgolion unigol pan fo achosion o Covid-19 yn codi, gan ddarparu arweiniad a chyngor priodol, gan ddilyn arweiniad y gwasanaeth profi, ôl-rhain a diogelu, tra ar yr un pryd sicrhau parhad addysg drwy ddarpariaeth o bell i swigod o ddysgwyr fyddai wedi gorfod aros adref yn hunan-ynysu am gyfnod.

Yn ystod y flwyddyn o newid cyson a parhaus, felly, bu i'r Adran Addysg roi bri mawr ar gyfathrebu gyda rhan-ddeiliaid, gan geisio sicrhau arweiniad, canllawiau a phenderfyniadau amserol i alluogi ysgolion weithredu yn y modd mwyaf priodol o dan yr amgylchiadau. Cyflëir arwyddocâd y cyfathrebu amserol hwn yn Adroddiad Thematig Estyn:

'*Arweinyddiaeth a Chydweithio*

Mae'r Pennaeth Addysg wedi cynnal cyfathrebu uniongyrchol a chyson gyda swyddogion, arweinwyr ysgol a gydag aelodau etholedig trwy gydol y pandemig. Bu cydweithio cadarn o fewn y fforwm strategol cynradd a fforwm strategol penaethiaid uwchradd yn ystod y cyfnod clo. Daethpwyd i gytundeb am yr holl benderfyniadau, cynlluniau a pholisïau drwy'r fforymau hyn a thrwy'r dull cyson hwn o gyfathrebu. Roedd arweinwyr ysgol yn gwerthfawrogi hyn ac yn teimlo ei fod yn adlewyrchu'r cydgyfrifoldeb a rennir rhwng yr awdurdod lleol ac ysgolion.'

Bu i'r Adran Addysg weithio mewn partneriaeth agos gyda'r penaethiaid, GwE, adrannau'r Cyngor a Llywodraeth Cymru er mwyn gallu darparu'r arweiniad a'r gefnogaeth orau i'r ysgolion o dan amgylchiadau anodd a hynod heriol iddynt.

Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)

Er mwyn hwyluso addysg o bell yn ystod y flwyddyn, ond yn fwy penodol mewn ymateb i'r Cyfnod Clo cyntaf, bu'r Adran Addysg yn rhagweithiol a blaenllaw iawn ym maes TGCh, gan sicrhau 1,200 o ddyfeisiadau chromebook a 175 o ddyfeisiadau MiFi i deuluoedd heb fynediad at dechnoleg a/neu gyswllt i'r we yn ystod y Cyfnod Clo cyntaf. Gwnaeth hyn wahaniaeth mawr i wella mynediad at addysg a phrofiadau addysgol plant dros y cyfnod, er hynny, roedd rhai heriau o hyd o safbwynt nifer annigonol o ddyfeisiadau i deuluoedd mawr, gan arwain at rai plant yn gorfod rhannu dyfeisiadau, a cholli allan ar wersi byw os oedd teuluoedd yn gorfod blaenoriaethu gwersi un plentyn ar draul y llall. Bu'r Adran Addysg hefyd yn flaenllaw wrth lunio polisïau a gweithdrefnau er mwyn caniatáu ysgolion Gwynedd i fod yn dysgu o bell drwy dechnoleg dysgu byw. Bu i bolisi blaengar Gwynedd maes o law gael ei fabwysiadu gan nifer o awdurdodau eraill, a bu'r adran yn rhagweithiol yn hyrwyddo ac annog sesiynau dysgu byw gyda'n hysgolion, gan weld manteision amlwg hynny i'r dysgwr.
Dyma gameo o Adroddiad Thematig ESTYN (Ionawr 2021) ar waith yr Adran i gefnogi ysgolion ac UCDau:

'Dysgu Digidol fel etifeddiaeth o'r pandemig.

Mae'r awdurdod wedi cyflymu ei gynllun strategol i ddarparu gliniadur i bob disgybl ym mlynyddoedd 5-11, gyda'r dyraniad cyntaf i'w dosbarthu yn y gwanwyn ar gyfer y rhai yng nghyfnod allweddol 4. Hefyd, mae'r strategaeth hon yn cynnwys darparu gliniadur gwaith newydd i bob athro er mwyn hwyluso dysgu digidol. O ganlyniad, mae ysgolion yn gallu cynllunio ar gyfer dyfodol lle mae gan ddysgwyr fwy o fynediad at TGCh, gan sicrhau felly fod medrau digidol newydd a ddysgwyd yn ystod cyfnodau clo wedi'u gwreiddio yn yr

addysgu a'r dysgu at y dyfodol.'

Mae'r gwaith o fod yn darparu dyfeisiadau i bob dysgwr ac athro yn parhau gyda 900 ipad, 5,500 chromebook a 3,500 gliniadur wedi eu prynu yn unol â'r weledigaeth a amlygir yn ein Strategaeth Addysg Ddigidol.

Bydd yr Adran yn gallu dweud mwy am ddatblygiadau TGCh yn adroddiad y flwyddyn nesaf.

Y Gymraeg

Yn ystod y Cyfnod Clo, bu i staff y Canolfannau Iaith orfod addasu a thrawsnewid y ffordd yr oeddent yn darparu cefnogaeth i hwyrddyfodiaid i gaffael y Gymraeg. Yn wir, staff y Canolfannau Iaith oedd y cyntaf i beilota cynnal sesiynau dysgu byw yn ystod Tymor yr Haf 2020, a hynny er mwyn cynnal iaith lafar hwyrddyfodiaid a fu'n mynychu'r Canolfannau Iaith yn ystod y flwyddyn addysgol 2019/20. Roedd staff y Canolfannau Iaith a'r ysgolion yn cydnabod mai dim ond drwy'r sesiynau dysgu byw yma roedd mwyafrif o'r dysgwyr a oedd yn hwyrddyfodiaid yn cael mynediad i'r Gymraeg a chyfle i ymarfer eu sgiliau siarad a gwrando. I ategu'r sesiynau dysgu byw, roedd staff y Canolfannau Iaith hefyd wedi sefydlu Google Classrooms i'r dysgwyr ar Hwb i roi cyfleoedd pellach i'r hwyrddyfodiaid ymarfer a chaffael y Gymraeg. Dyma gameo o Adroddiad Thematig ESTYN ar waith yr Awdurdod Lleol i gefnogi hwyrddyfodiaid:

'Cefnogi dysgwyr sy'n newydd i'r iaith Gymraeg

Un enghraifft o gydweddiad clos yr awdurdod lleol a GwE yw eu hymagwedd at gynorthwyo ysgolion i ddatblygu medrau iaith Gymraeg disgyblion. Gwelodd rai ardaloedd arfordirol o Wynedd fewnlifiad sylweddol o bobl nad ydynt yn siaradwyr Cymraeg yn ystod y cyfnod clo. Ychwanegwyd at yr her o ddarparu ar gyfer eu hanghenion ieithyddol pan ail-agorodd ysgolion yn mis Medi gan yr anawsterau wrth gynnal unedau iaith Gwynedd ar eu ffurf draddodiadol. I wrthsefyll hyn, er mwyn cynorthwyo ysgolion cynradd, trefnodd yr awdurdod lleol i'r athrawon arbenigol ddarparu gwasanaeth all ymestyn ar sail clwstwr, tra bod swyddog cefnogi gwelliant y clwstwr yn gweithio gyda'r ysgolion i greu ac addasu cynlluniau gwaith Cymraeg.'

Yn sgil y pandemig mae staff y Canolfannau Iaith wedi parhau i ddarparu cefnogaeth i hwyrddyfodiaid drwy gyfrwng dysgu cyfunol, sef sesiynau wyneb yn wyneb yn yr ysgolion, sesiynau dysgu byw drwy TEAMS, ynghyd â gwaith ar Google Classrooms, fodd bynnag, ystyrir ail-agor y Canolfannau Iaith i ddysgwyr am y tro cyntaf yn sgil y pandemig yn ystod Tymor yr Haf 2021.

Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad (ADY a CH)

Mae'r Gwasanaeth ADY a Ch wedi adolygu'r model darparu mewn cyfnod byr iawn i ymateb i'r Cyfnod Clo dros y flwyddyn ddiwethaf er mwyn galluogi parhad mynediad at y gwasanaeth i ddysgwyr. Roedd hyn yn heriol wrth gwrs oherwydd cyfyngiadau mewn cyfnod a oedd yn hynod o wahanol a heriol i blant a phobl ifanc a'u teuluoedd. Law yn llaw gyda'r cyfnod hwn, mae'r dyletswydd statudol i ddarparu yn unol â Deddf AAA (2002) wedi parhau, a'r gwaith trawsnewid ar gyfer y ddeddfwriaeth newydd yn y maes Anghenion Dysgu Ychwanegol hefyd wedi parhau. Bu i'r gwasanaeth weithredu ar dair haen er mwyn ymateb i'r lefelau gwahanol o angen:

Bu angen rhoi pwyslais pendant ar gefnogi llesiant ar yr haenau uchod gydag elfennau o hynny yn dod o'r cyswllt ar lefel unigol, hyfforddiant wedi ei dargedu, a hyfforddiant ac adnoddau cyffredinol. Er enghraifft:

- Adnoddau ar gyfer delio gyda trawsnewid, pum ffordd at les ar y wefan (www.adyach.cymru). Bu defnydd o'r wefan yn uchel iawn
- Hyfforddiant Tyfu Drwy'r Tymhorau (delio gyda colled a galar) ac Ymwybyddiaeth Ofalgar
- Goruchwyliaeth ar gyfer cymorthyddion ELSA (Emotional Literacy Support Assistant) a oedd yn cefnogi disgyblion bregus yn ystod y cyfnod
- Sesiynau llesiant ar gyfer Penaethiaid
- Ac yn fwyaf newydd, adnoddau ymateb i'r cyfnod o ansicrwydd ar gyfer blynyddoedd 11 -13.

Mae'r gwasanaeth lles yn cefnogi ysgolion i hyrwyddo presenoldeb. Gall anawsterau presenoli fod yn sgil ystod o ffactorau e.e. anawsterau ymddygiadol, emosiynol a/neu ddatblygiad cymdeithasol. Yn ystod y cyfnod mae elfennau o rôl y Swyddogion Lles wedi newid yn anorfod gyda threfniadau erlyn arferol rhieni ar saib. Drwy'r cyfnod Covid-19 maent wedi cefnogi'r ysgolion trwy roi cymorth i ddysgwyr a'u teuluoedd ble roeddynt yn cael anawsterau i fynychu'r ysgol am nifer o resymau yn sgil Covid-19. Mae'r anawsterau hyn wedi cynnwys pryder am y firws a'r trefniadau newydd, diffyg cymhelliant oherwydd y sefyllfa, ynghyd ag anawsterau hanesyddol yn parhau ac yn dwysáu.

Yn ystod y Cyfnod Clo, adnabuwyd 153 o unigolion blynyddoedd 7-10 oedd angen cefnogaeth o ran eu lles, gydag 80% wedi ymgysylltu'n wythnosol ac 20% yn ad-hoc drwy ymgymryd â phecynnau gweithgaredd wedi eu gyrru i'r cartref, cefnogaeth gyda ffitrwydd a diet, cefnogaeth gyda lles emosiynol, cefnogaeth ar safle'r ysgol, ynghyd â darpariaeth ADTRAC i ddysgwyr blwyddyn

11 oedd yn risg uchel o fod yn NEET.

Yn ogystal, adnabu ESTYN bod yr Adran Addysg wedi rhoi cymorth pwrpasol i benaethiaid a staff ysgolion gan daro cydbwysedd effeithiol rhwng cefnogaeth ar gyfer lles penaethiaid, staff a dysgwyr tra ar yr un pryd yn hyrwyddo dysgu. Dyma gameo o Adroddiad Thematig ESTYN (Ionawr 2021):

'Cydbwyso cefnogaeth ar gyfer lles a hyrwyddo dysgu

Roedd y swyddogion addysg ar gyfer ysgolion cynradd ac uwchradd yn cynnal cyfarfodydd rheolaidd gyda phob pennaeth. Yn y cyfarfodydd hyn, roedd ffocws penodol ar lwyddiant ysgolion wrth ymgysylltu â dysgwyr sy'n fregus. Mae wedi sicrhau bod staff uwchradd i gyd wedi derbyn hyfforddiant ychwanegol ar sut i ddarparu'n dda ar gyfer disgyblion ag anghenion addysgol arbennig. Yn ogystal, mae'r holl benaethiaid wedi derbyn hyfforddiant buddiol ar les meddwl a lles emosiynol. Diben hyn yw sicrhau bod penaethiaid yn teimlo bod cefnogaeth dda iddynt wrth reoli eu lles eu hunain yn ogystal â theimlo wedi'u grymuso i gefnogi lles eu staff. Mae penaethiaid wedi nodi bod yr hyfforddiant a'r cymorth hwn wedi bod yn werthfawr iawn.'

Arlwyo a Glanhau

Bu i staff y gwasanaeth arlwyo a glanhau ymateb yn gadarnhaol i'r galw amrywiol fu arnynt yn ystod y flwyddyn. Ar ddechrau'r Cyfnod Clo bu'r gwasanaeth arlwyo yn darparu pecynnau bwyd i ddysgwyr oedd yn gymwys am ginio am ddim, fodd bynnag dim ond 224 o blant cymwys oedd yn dod i gasglu pecyn bwyd. O ganlyniad, o 20 Ebrill hyd at Medi 2020, trefnwyd taliadau uniongyrchol i ddysgwyr oedd yn gymwys am ginio am ddim, gyda 2,249 o blant yn derbyn taliad uniongyrchol cinio am ddim ar 14 Awst 2020. Bu i'r taliadau uniongyrchol hyn barhau drwy gyfnod gwyliau ysgol hyd at Pasg 2021. Yn sgil ysgolion yn ail-agor, trefnwyd taliadau uniongyrchol i blant cymwys oedd yn rhan o swigen mewn ysgol ac yn gorfod hunan-ynysu, gyda gweddill y plant cymwys yn derbyn cinio am ddim yn yr ysgol.
At hyn, bu i 230 o staff arlwyo gynorthwyo gyda glanhau ysgolion yn ystod y dydd o 29 Mehefin 2020 hyd at 17 Gorffennaf 2020. Ers Medi 2020, mae staff yn glanhau ysgolion yn ystod y dydd ac ar ôl ysgol, ac er bod heriau staffio gan y gwasanaeth, mae'r gwasanaeth arlwyo wedi llwyddo i ddarparu cinio ysgol arferol bob dydd i holl ysgolion Gwynedd.

Tlodi Mislif

Derbyniwyd grant gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â thlodi mislif yn y gymuned ac yn ein hysgolion er mwyn galluogi merched i gael nwyddau hylendid yn rhad ac am ddim. Yn sgil y grant, mae nwyddau mislif ar gael i holl ddysgwyr ysgol o flynyddoedd 5-13 sydd eu hangen, ac yn ystod y Cyfnod Clo, roedd modd i ddysgwyr gysylltu â'u hysgol am y nwyddau. At hyn, bu i'r cynllun TRAC 11-24 ddosbarthu pecynnau o nwyddau mislif eco-gyfeillgar y gellir eu hail-ddefnyddio i bobl fregus, difreintiedig neu nad ydynt mewn cyswllt â'r system addysg brif-ffrwd. Dosbarthwyd dros 160 o becynnau i bob rhan o'r sir. Mae gwaith wedi ei gyflawni i ddosbarthu pecynnau yn uniongyrchol o fewn cymunedau hefyd, gyda 420 o becynnau wedi eu rhannu efo grwpiau cymunedol sydd wedi eu sefydlu i gefnogi unigolion a theuluoedd bregus yn ystod y cyfnod.

Mae gwaith dydd i ddydd yr Adran hon yn cyfrannu tuag at yr Amcanion Llesiant a ganlyn gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu i ni wneud yr hyn y dymunwn ei wneud.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosib.

Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant

Yn ogystal â'r gwaith y mae'r Adran hon yn ei wneud i wireddu'r Blaenoriaethau Gwella yn Rhan 1, mae gweddill y gwaith 'dydd i ddydd' hefyd yn cyfrannu at uchelgais y Cyngor drwy ddarparu'r gefnogaeth amserol sy'n angenrheidiol i alluogi bobl Gwynedd i fyw eu bywyd fel y maent eisiau ei fyw.

Covid-19

Mae argyfwng Covid-19, a darodd ym Mawrth 2020 wedi cyflwyno heriau sylweddol i'r Adran hon drwy gydol 2020/21. O ystyried y flwyddyn digynsail sydd wedi bod mae perfformiad yr Adran wedi bod yn dda. Mae gwaith yr Adran hon yn parhau beth bynnag yn yr argyfwng gyda'r ffocws yn gorfod bod ar addasu a newid y gefnogaeth a roddir i drigolion. Gwelwyd yn ystod y flwyddyn fod nifer angen cefnogaeth yn yr un modd a'r arfer, os nad mwy, ac roedd rhai penderfyniadau i oedi rhai gwasanaethau yn anodd iawn i'w gwneud. Bu rhai o'n gwasanaethau canolfannau dydd ar gau am gyfnod, ac mae rhai canolfannau yn parhau ar gau oherwydd y risgiau, ond fe fu ein staff yn gwneud eu gorau i ddarparu cefnogaeth tu allan yn y gymuned lle'r oedd hynny'n bosibl. Fodd bynnag, mae'r Adran wedi llwyddo i barhau i ddarparu'r mwyafrif o'i wasanaethau (mewn ffyrdd gwahanol i'r arfer mewn nifer o sefyllfaoedd) ac wedi ymdrechu'n gref i alluogi a chefnogi ein darparwyr gofal annibynnol i allu gwneud yr un peth.

Un her sylweddol i nifer o'r unigolion rydym yn eu cefnogi a'u teuluoedd oedd yr angen i rwystro ymwelwyr rhag ymweld â chartrefi gofal. Wrth reswm cafodd hyn effaith negyddol ar drigolion a theuluoedd. Er y cyfyngiadau gwnaethpwyd pob ymdrech i hwyluso ymweliadau mewn sefyllfaoedd o waeledd difrifol.

Ar ddechrau'r argyfwng bu cyfnodau o ansicrwydd a gwagle mewn arweiniad ar agweddau megis rhyddhau cleifion o ysbytai. Mewn ymateb i hyn rhoddwyd canllawiau mewn lle i sicrhau eglurder i weithwyr rheng flaen ac i ddiogelu ein trigolion. Ar ddechrau'r argyfwng hefyd, roedd prinder pryderus iawn o offer PPE a newidiadau cyson mewn canllawiau yn achosi ansicrwydd ymysg ein staff gofal. Yn ogystal, roedd yr angen i rai staff hunan ynysu am wahanol resymau'n amlygu'r heriau recriwtio yr ydym wedi bod yn eu wynebu ers rhai blynyddoedd. Ceir rhagor o wybodaeth am faterion PPE ym mhennod Covid-19 yr Adroddiad ac am recriwtio yng ngwybodaeth y Blaenoriaethau Gwella.

Agwedd arall mae'r maes wedi gorfod addasu ac ymdopi ag o oedd yr angen i brofi staff rheng flaen a thrigolion sy'n derbyn cefnogaeth yn rheolaidd. Er mor allweddol oedd hyn i warchod rhag lledaeniad, mae'r newid cyson i'r trefniadau wedi bod yn heriol gan gyfrannu ar brydiau tuag at ansicrwydd yn deillio o fod yn aros am ganlyniadau neu gan nad oedd y canllawiau ar y pryd yn caniatáu profi rhai carfanau o staff. Law yn llaw ag ymdopi â'r gofynion newydd hyn, dylid cydnabod yr ymdrech arwrol sydd wedi bod ar draws y maes wrth frechu staff allweddol a'n trigolion bregus.

Roedd hyblygrwydd o fewn gwasanaethau a staff yr Adran i ymgymryd â chyfrifoldebau a dyletswyddau newydd dros nos yn gwbl allweddol i lwyddiant ein hymateb i'r argyfwng. Enghraifft wych oedd sefydlu'r Tîm Cefnogi Covid a'r trefniadau gafodd eu rhoi mewn lle ar ddechrau'r argyfwng, ac sy'n parhau, i gefnogi darparwyr gofal ar draws y sir. Mae rhagor o wybodaeth am yr agweddau yma i'w ganfod yn y bennod Covid-19 ar ddechrau'r adroddiad.

Her pellach i ni rŵan wrth gwrs yw i bwyso a mesur ein opsiynau wrth ail adeiladu yn well, rhoi sylw i wersi a ddysgwyd, a thrwy hynny ystyried siâp ein gwasanaethau i'r dyfodol. Fel rhan o hyn bydd angen i ni asesu effaith tymor hirach y pandemig ar ein cymunedau a'r galw fydd ar ein gwasanaethau. Byddwn yn cychwyn ar y daith honno yn ystod y flwyddyn sydd i ddod trwy ail ymweld â'n 'asesiad o anghenion ein poblogaeth'.

Un elfen bositif yn sgil argyfwng Covid-19 yw'r ffaith ei fod wedi amlygu pa mor allweddol yw rôl staff gofal wrth gynnal a chefnogi gwasanaethau iechyd ac mae'n braf gweld hynny'n cael ei gydnabod. Bydd yn hollbwysig i ni sicrhau fod y gydnabyddiaeth yna'n parhau i'r dyfodol i sicrhau gwell cydweithio a gwasanaethau o'r ansawdd gorau i'n trigolion.

Pobl Hŷn, Anableddau Corfforol a Synhwyraidd

Mae'r gwaith ar y Rhaglen Drawsffurfio Iechyd a Gofal Cymunedol yn mynd yn ei flaen gyda phwyslais ar integreiddio'r diwylliant hanfodol o fewn ein 5 Tîm Lleol ac arfogi arweinwyr a staff i sicrhau eu bod yn cadw'r hyn sy'n bwysig i'r unigolyn wrth wraidd ei ofal. Mae'r timau hyn, sy'n cynnwys staff iechyd, gofal, y trydydd sector a'r sector annibynnol, yn cael cyswllt rheolaidd ar lefel is-ardaloedd; gan rannu gwybodaeth ac adnoddau, cydweithio i ddeall y sefyllfa'n lleol a mynd i'r afael ag unrhyw rwystrau. Mae elfennau eraill y rhaglen yn cynnwys prosiectau sy'n hwyluso'r drefn i bobl adael yr ysbyty, prosiect rhannu gwybodaeth ar draws asiantaethau a'r prosiect ail-ddylunio gofal cartref yn y sir.

Er bod yr amserlen wedi llithro rywfaint oherwydd argyfwng Covid-19, mae'r cynlluniau yn mynd yn eu blaen, gyda'n gweledigaeth yn barhau i ffocysu ar symud y gwasanaethau gofal cartref tuag at fodel sy'n seiliedig ar ardaloedd lleol, a chomisiynu ar sail canlyniadau i unigolion a gwerth cymdeithasol. Rydym yn bwriadu cynnal proses dendro ar gyfer ardaloedd penodol yn ystod y flwyddyn sydd i ddod.

Ein prif fesur fel gwasanaeth bellach yw a ydym wedi cyflawni'r hyn sy'n bwysig i'r unigolyn sy'n cael ei gefnogi gennym. Mae'r data yn ystod y flwyddyn a fu yn dangos ein bod wedi cyflawni hyn mewn 71% o'r achosion hynny. Llwyddwyd wedyn i gyflawni'r hyn sy'n bwysig yn rhannol mewn 23% o'r achosion, gan adael yn anffodus 6% (24 unigolyn) ble na chafwyd llwyddiant.

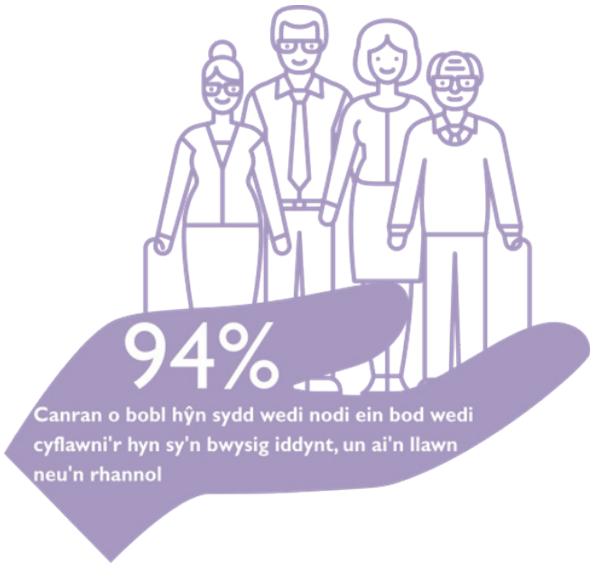

Penderfynodd nifer i roi stop ar eu gofal am gyfnod ar ddechrau'r cyfnod clo cyntaf gan eu bod yn y categori 'gwarchod' a theulu'n eu cefnogi adref. Roedd ail ddechrau'r gofal i'r unigolion hyn wrth i deuluoedd ddychwelyd i weithio'n heriol ac mae hyn wedi cyfrannu at y diffyg cynnydd yn y nifer o bobl yn nodi ein bod yn cyflawni'r hyn sy'n bwysig iddynt. Fel y disgwyl hefyd mae unigrwydd a diffyg cwmnïaeth wedi cael effaith ar lesiant unigolion. Adlewyrchir hynny yn yr achosion hynny ble nad yw wedi bod yn bosib cyflawni'r hyn sy'n bwysig gyda rhesymau'n cynnwys enghreifftiau megis methu gweld aelodau o deulu neu nad yw wedi bod yn bosib cymdeithasu a ffrindiau mewn canolfan

ddydd.

Rydym yn parhau i wynebu her i ddarparu gwasanaethau gofal o fewn rhai cymunedau'r sir, yn benodol rhai ardaloedd gwledig lle mae prinder gofalwyr a phoblogaeth sy'n heneiddio yn golygu pwysau cynyddol ar ein gwasanaethau. Yn anffodus, mae hyn wedi'i amlygu yn ystod argyfwng Covid-19 gyda'r rhestrau aros am ddarpariaeth gofal cartref wedi cynyddu a darparwyr yn rhoi pecynnau gofal yn ôl i sylw'r Cyngor o ganlyniad i broblemau staffio. Ond yn fwy diweddar yn ystod misoedd Chwefror a Mawrth 2021 rydym wedi gweld y sefyllfa'n gwella cryn dipyn gyda'r niferoedd sy'n aros am ddarpariaeth gofal cartref wedi gostwng.

Iechyd Meddwl

Mae Gwasanaeth Iechyd Meddwl yn wasanaeth integredig ar y cyd gyda Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr. Mae'r Bwrdd Iechyd yn arwain y gwasanaeth hwn, gyda'n gweithwyr cymdeithasol a chydweithwyr y Bwrdd wedi eu lleoli mewn timau aml-ddisgybledig yn Uned Hergest ac Ysbyty Alltwen.

Yn ystod yr argyfwng, mae'r timau Iechyd Meddwl wedi parhau i gefnogi unigolion, boed hynny yn y gymuned neu drwy ein canolfannau ICAN. Mae'r gefnogaeth yma wedi bod yn rhithiol yn bennaf ond mae ymweliadau wyneb i wyneb wedi parhau ar gyfer unigolion sy'n dirywio neu mewn crisis. Mae rhagor o wybodaeth ar ddatblygiadau'r gwaith ICAN i'w ganfod o dan y prosiect Ail-ddylunio Gwasanaethau Gofal yn yr adran Blaenoriaethau Gwella.

Mae'r her i gael meddyg addas i gyflawni gwaith o dan Adran 12 y Ddeddf Iechyd Meddwl 1983 yn parhau. Mae'r Cyfarwyddwr Corfforaethol wedi uchafu'r pryderon i'r Bwrdd Iechyd ac wedi gofyn am gynllun gweithredu er mwyn cyfarch y broblem. Mae'r diffyg yma'n achosi oediad wrth geisio sicrhau mynediad amserol i'r ysbyty ac mae risg i gyflwr meddyliol unigolion ddirywio ymhellach.

Anableddau Dysgu

Mae cynnig ymyrraeth ataliol yn gyrru'r gwelliannau yn y maes Anableddau Dysgu gyda ffocws ar ddatblygu gwasanaethau cymunedol sy'n cyfarch yr hyn sy'n bwysig i unigolion. Mae mesurydd perfformiad y gwasanaeth yn dangos perfformiad cadarnhaol gan nodi fod 85% o'n achosion wedi adrodd ein bod wedi cyflawni'r hyn sy'n bwysig iddynt, a 15% pellach yn nodi ein bod wedi llwyddo'n rhannol. Wrth ystyried y data ar gyfer y flwyddyn a fu dylid cydnabod fwy nac erioed fod yr hyn sy'n bwysig i drigolion yn gallu newid yn ddibynnol ar y sefyllfa ar y pryd. Roedd yn gwbl allweddol ein bod yn gallu bod yn greadigol a hyblyg wrth addasu'r gefnogaeth i unigolion a hynny er mwyn gallu cyfarch beth sy'n bwysig mewn ffyrdd gwahanol i'r arfer.

Gwyddwn fod y materion sy'n ein rhwystro rhag cyflawni'r hyn sy'n bwysig yn llawn yn bennaf yn ymwneud â lletya a chyfleon gwaith. Mae gennym fwrdd prosiect yn y ddau faes blaenoriaeth yma ar hyn o bryd er mwyn mynd i'r afael â'r bwlch, a hynny yn cyd-fynd gyda blaenoriaethau Rhaglen Drawsffurfio Anabledd Dysgu Gogledd Cymru. Rydym wedi dechrau gweithio gyda Chymdeithasau Tai ac Adran Tai ac Eiddo'r Cyngor er mwyn cyfarch y prinder llety addas ar gyfer unigolion gydag Anableddau ar draws y sir. Mae darparu cyfleon hyfforddiant a phrofiadau gwaith i unigolion ag Anableddau Dysgu hefyd yn flaenoriaeth a bydd hyn yn galluogi unigolion i ddysgu a chyfranogi mewn cymdeithas. Yn ogystal â chyd-weithio gyda chyflogwyr yn y sector breifat, mae'n bwysig ein bod ni fel gwasanaeth ac fel Cyngor yn arwain y ffordd.

Mae Hwb Cymunedol yn cael ei ddatblygu yn Nolfeurig, Dolgellau ac mae Gwasanaeth 'Pryd ar Glud' yn cael ei weithredu yn ardal y Ffôr, Pwllheli mewn cydweithrediad ag Agoriad, a bydd y ddau ddarpariaeth yma yn cynnig cyfleoedd hyfforddiant a gwaith cyflogedig.

Yn ystod y cyfnod clo, rydym wedi llwyddo i barhau gyda sesiynau i hybu lles unigolion – yn gorfforol, emosiynol a chymdeithasol. Rydym wedi darparu sesiynau rhithiol megis ioga, dawnsio, celf gydag artist lleol, cwis, disgo, ynghyd â Chôr Makaton a llawer mwy. Cynhaliwyd gweithgareddau eraill hefyd megis grwpiau cerdded yn y gymuned a sesiynau trafod cyfrinachol 'Blwch Siarad' mewn cydweithrediad â Mind. Yn ystod y flwyddyn, roedd 134 o unigolion wedi derbyn cefnogaeth neu ymuno'n y sesiynau.

Llwyddwyd hefyd i barhau i ddarparu cyfleon dydd ac ysbaid ar sail un i un mewn rhai sefyllfaoedd blaenoriaeth ac rydym wedi darparu gwasanaethau pwrpasol drwy ddefnyddio ein hybiau cymunedol yn hyblyg i sicrhau cadw at reoliadau Covid-19. Yn ogystal, ers mis Medi, mae'r gwasanaeth Anableddau Dysgu wedi dechrau defnyddio uned ysbaid newydd ym Mhwllheli i ddarparu gwasanaeth ysbaid dros nos i unigolion ag anableddau, sy'n helpu gofalwyr gyda'r pwysau sylweddol sydd arnynt, ac yn sicrhau ein bod yn cwrdd â'r angen cyn bod angen ymyrraeth fwy dwys.

Llesiant

Rydym yn gweithio er mwyn gwella ansawdd bywyd drwy gysylltu pobl, ond rydym hefyd yn rhoi ffocws ar gefnogi gofalwyr teuluol/di-dâl.

Sefydlwyd tudalen Facebook yn ystod y cyfnod argyfwng er mwyn hyrwyddo llesiant pobl drwy hybu'r 5 Ffordd at Les gan Iechyd Cyhoeddus Cymru drwy rannu ystod eang o wybodaeth a digwyddiadau iechyd a llesiant yng Ngwynedd. Cynhaliwyd pythefnos greadigol ar-lein dan y teitl **Llesiant i Mi** hefyd rhwng 18/1/21-31/1/21 gyda'r nod o gefnogi lles meddyliol yr unigolion oedd yn cymryd rhan. Roedd y digwyddiad am ddim i unrhyw un dros ddeunaw, a'r holl weithgareddau'n seiliedig ar y 5 Ffordd at Les gan gynnwys gweithgareddau creadigol, fideos, sgyrsiau, syniadau, ysbrydoliaeth, ymdeimlad o gefnogi'n gilydd a llyfryn i dywys pob unigolyn drwy'r cyfnod.

Mae'r argyfwng yn sicr wedi amlygu'r pwysau sydd ar ofalwyr di-dâl ac yn ystod 2020/21 rydym wedi gweithio â mudiadau eraill i sefydlu Rhwydwaith Gofalwyr Gwynedd, lle bu gwaith ar y gweill yn ystod y flwyddyn i gefnogi gofalwyr di-dâl yn ystod yr argyfwng. Cafodd y llyfryn 'Edrych ar ôl Rhywun' ei baratoi i gefnogi gofalwyr hefyd. Ym mis Awst 2020, cynhaliwyd Gŵyl Gofalwyr Ar-lein am dair wythnos gyda'r nod o ddarparu gwybodaeth, cefnogi llesiant gofalwyr a chael hwyl. Law yn llaw, cynhaliwyd Diwrnod Hawliau Gofalwyr sef ymgyrch ar-lein i godi ymwybyddiaeth o hawliau gofalwyr. Rydym hefyd wedi bod yn rhan o bartneriaeth i greu cerdyn adnabod ac Ap i Ofalwyr Ifanc. Mae'r ap yn ei gwneud yn haws i ofalwyr ifanc a'u teuluoedd gael cefnogaeth a hysbysu eu hysgolion o unrhyw sefyllfaoedd sy'n codi, a byddwn yn rhedeg peilot ohono'n fuan.

Ein Darpariaeth Mewnol

Mae gennym fel cyngor 13 o gartrefi preswyl (11 ar gyfer oedolion hŷn, a 2 ar gyfer pobl ag anableddau dysgu) ac rydym yn falch iawn o'r modd y mae'r gwasanaeth wedi llwyddo i gynnal ansawdd y gofal drwy gydol yr argyfwng.

Yn ystod y flwyddyn mae cartrefi wedi wynebu sawl her ac mae trigolion a staff wedi addasu'n rhyfeddol. Rydym yn hynod falch o'r ymdrechion a'r ymrwymiad i roi

lles pobl yn ganolog gan eu cefnogi i gadw mewn cysylltiad â'u teuluoedd drwy ddulliau technoleg, i gymryd rhan mewn gwasanaethau crefyddol ar-lein ac i gynnal gweithgareddau i'w diddanu. Rydym wedi ymrwymo i uwchraddio cysylltiadau Wi-Fi ymhob cartref ac erbyn hyn mae offer newydd wedi ei osod yn bron bob un.

Rydym wedi parhau â'r rhaglen i fuddsoddi a moderneiddio ein cartrefi er mwyn gwella ansawdd a sicrhau adnoddau pwrpasol i gwrdd ag anghenion defnyddwyr gwasanaeth. Mae gwaith addasu wedi'i gwblhau yn ein cartref yn Llan Ffestiniog ac mae gwaith yn digwydd yn ein cartrefi yn Nolgellau a'r Bermo.

Mewn perthynas â **Blaenoriaethau Lleol** yr adran, mae gwaith wedi dechrau ar ddatblygiad Tai Gofal Ychwanegol ym Mhwllheli. Gyda hyn, byddwn yn rhoi sylw i wella'r ddarpariaeth gofal yn ardal wledig Llŷn i'r dyfodol. Mae'r gwaith o adnabod safleoedd ar gyfer datblygiad yn ardal Dolgellau ac ardaloedd eraill ym Meirionnydd hefyd yn parhau. Anelir i gael cynllun pendant ar o leiaf un o'r safleoedd yn ei le erbyn gwanwyn 2022.

Mae'r gwaith uchod yn derbyn rhagor o sylw fel rhan o brosiect Ail-ddylunio Gwasanaethau Gofal yn yr adran Blaenoriaethau Gwella.

Diogelu a Diogelwch Cymunedol

Mewn cyfnod o 12 mis, mae 598 o **ymholiadau diogelu** wedi eu gwneud, gyda 93% ohonynt wedi eu cwblhau o fewn 7 diwrnod. Mae'r canran yma'n îs na'r llynedd (95%) o ganlyniad i'r cynnydd sylweddol eleni yn nifer yr adroddiadau diogelu (437 o ymholiadau yn 2019/20). Fodd bynnag, er bod 7% o ymholiadau nad oeddent wedi eu cwblhau o fewn 7 diwrnod, dylid nodi eu bod wedi cael sylw a'r risgiau wedi eu rheoli ymhob achos.

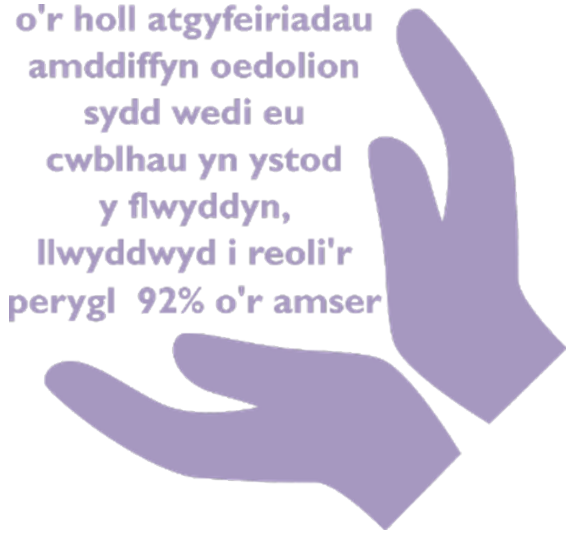

Dylid nodi bod y ffigwr uchod yn cynnwys yr achosion hynny lle y bu i'r unigolion wrthod ymyrraeth (llwyddwyd i reoli'r perygl 98% o'r amser wrth eithrio yr achosion hynny).

Mae'n gwaith **Diogelwch Cymunedol** yn digwydd mewn partneriaeth ar draws Gwynedd a Môn er mwyn taclo a lleihau trosedd ac anrhefn er budd diogelwch a lles pobl y ddwy sir. Mae cynllun 2020-21 y Bartneriaeth wedi'i gyflawni a chynllun 2021-22 wedi'i baratoi.

Mae llwyth gwaith y maes hwn wedi cynyddu'n ystod y flwyddyn. Yr enghraifft amlycaf o hyn yw'r gwaith yn ymwneud ag Adolygiad Lladdiad Domestig (DHR). Rydym ar hyn o bryd yn gweithio ar bedwar adolygiad ac mae hynny heb os yn ein cyfyngu i fod yn gallu rhoi sylw i faterion allweddol eraill.

Sicrwydd Ansawdd

Rydym wedi ailgyfeirio adnoddau ar sail dros dro er mwyn cynyddu ein capasiti i gwblhau gwaith **sicrwydd ansawdd** yn fwy rhagweithiol. Rydym wedi parhau i wella ein gwaith drwy gasglu gwybodaeth cynnar, ond serch hynny rydym yn parhau i weld prinder capasiti parhaol i gwblhau'r gwaith ataliol yn llawn. Cafodd y prinder yma'i amlygu yn ystod argyfwng Covid-19 lle bu holl gapasiti'r tîm (tri gweithiwr llawn ac un rhan amser),

yn ogystal â chapasiti ychwanegol o dimau eraill yn yr Adran, yn canolbwyntio ar gefnogi ein partneriaid gofal. Mae mwy o wybodaeth am y gwaith yma yn y bennod Covid-19 ar ddechrau'r adroddiad.

Yn ystod mis Ionawr 2021 bu i'r Adran gael archwiliad gan Arolygaeth Gofal Cymru. Rydym yn falch o adrodd y cafwyd adborth cadarnhaol ganddynt a dylid cydnabod hefyd pa mor heriol oedd amseriad yr ymweliad o ystyried ein hymdrechion a'r blaenoriaethu oedd yn rhaid digwydd ar y pryd mewn ymateb i ail don y pandemig.

Gwasanaeth Busnes

Mae cyfran uchel o waith y Gwasanaeth Busnes yn ystod y flwyddyn ddiwethaf wedi ei yrru gan yr argyfwng. Boed hynny wedi bod trwy ailgyfeirio staff, cefnogi darparwyr gyda'r trefniadau profi neu weinyddu cymorth cyllidol ychwanegol i'r maes. Er y blaenoriaethu sydd wedi gorfod digwydd mae'r gwaith craidd o gefnogi timau rheng flaen y maes gofal wedi gallu parhau, gydag enghreifftiau yn ogystal ble rydym wedi gallu manteisio ar y cyfle i wella a symleiddio rhai o'n prosesau gwaith megis ein dull o dalu darparwyr preswyl a nyrsio annibynnol.

Darpariaeth sy'n cael ei gomisiynu

O ran y ddarpariaeth sy'n cael ei gomisiynu, rydym yn cydnabod ac yn diolch am yr holl waith sydd wedi digwydd i ymateb i'r argyfwng ac i edrych ar ôl ein trigolion bregus ar draws y sir. Yn benodol yn y maes Pobl Hŷn er enghraifft, rydym wedi wynebu sawl sefyllfa heriol yn ystod y flwyddyn lle'r oedd angen cydweithio'n agos gyda darparwyr ac asiantaethau perthnasol. Yn anffodus gwelwyd Cartref Penrhos ger Pwllheli yn cau yn yr Hydref, a chefnogwyd unigolion a'u teuluoedd yn ystod y cyfnod anodd hwn gan hwyluso unigolion i symud i gartrefi gofal eraill o'u dewis. Buom yn cefnogi nifer o gartrefi eraill, oedd yn wynebu sialensau'n ystod y flwyddyn, ar faterion megis rheolaeth ac arweinyddiaeth.

Mae'r angen i edrych ar wella cyflogau staff rheng flaen y maes wedi'i amlygu fwy nac erioed a byddwn angen sicrhau mewnbwn llawn i'r trafodaethau ehangach fydd yn digwydd o ran hyn. Mae'r agwedd hon yn allweddol i'r hyn sydd wedi'i adnabod fel blaenoriaeth gwella i sicrhau gweithlu cadarn i'r dyfodol. Mae hyn hefyd wedi cyfrannu'n rhannol at yr her rydym fel Awdurdodau Lleol ar draws Cymru yn ei wynebu o ran y ffioedd safonol sy'n cael eu talu i ddarparwyr gofal i ofalu am ein trigolion. Dros y flwyddyn nesaf, byddwn yn cydweithio â darparwyr i ddod i ddeall yn well y gwir gost o ddarparu gofal gan gynnig opsiynau ar y ffordd ymlaen fyddai'n cyfrannu at gynaliadwyedd a sefydlogrwydd y farchnad.

Crynodeb

Mewn blwyddyn anodd mae perfformiad yr Adran wedi bod yn dda. Y prif faterion fydd angen sylw pellach yn ystod 2021/22 a thu hwnt yw:

- Parhau gyda'r gwaith o ail ddylunio ein gwasanaethau gofal gan hybu ymhellach y gwaith o gryfhau gwydnwch ein cymunedau
- Sicrhau darpariaeth gofal addas a chynaliadwy ar draws y sir
- Sicrhau gweithlu cadarn yn y maes gofal i'r dyfodol, ac
- Ailadeiladu ac addasu ein gwasanaethau gan ystyried yr hyn a ddysgwyd o'r cyfnod argyfwng

Mae gwaith dydd i ddydd yr Adran hon yn cyfrannu tuag at yr Amcanion Llesiant a ganlyn gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosib.

Tud. 82

Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd

Yn ogystal â'r gwaith y mae'r Adran hon yn ei wneud i wireddu'r Blaenoriaethau Gwella yn Rhan 1, mae gweddill y gwaith 'dydd i ddydd' hefyd yn cyfrannu at uchelgais y Cyngor.

Yn amlwg, mae eleni wedi bod yn flwyddyn wahanol iawn i ni i gyd. Rydym wedi gorfod newid ein ffordd o weithio, er mwyn sicrhau iechyd, diogelwch a llesiant plant a'u teuluoedd drwy'r cyfnod heriol hwn. Braf ar ddiwedd blwyddyn fel hon yw cael edrych yn ôl a datgan fod ein hymarfer a pherfformiad yn gyffredinol ar draws y maes Plant wedi parhau'n gadarn. Braf oedd derbyn adborth cadarnhaol unwaith eto gan Arolygiaeth Gofal Cymru o'u hymweliad gyda'n gwasanaethau ym mis Ionawr 2021. Canmolwyd yr adran am ein llwyddiant i gadw cyswllt gyda phlant a theuluoedd drwy ymweliadau, galwadau cadw mewn cyswllt a drwy gyfryngau rhithiol. Canmolwyd yr adran am ei phroffesiynoldeb ac ymdrech ein gweithwyr i gefnogi sefydlogrwydd teuluoedd a lleoliadau, a sicrhau pob cefnogaeth posibl i gadw teuluoedd gyda'i gilydd yn ystod y cyfnod heriol hwn.

Llwyddodd yr adran i barhau i gefnogi a diogelu plant a chadw plant a'u teuluoedd gyda'i gilydd mewn cyd-destun o gyfyngiadau ar ddulliau arferol o weithio; mabwysiadu gweithdrefnau PPE, profion a brechu; dargyfeirio staff i arwain gwaith y Tîm Cymorth Covid ac i'r Tîm Profi, Olrhain a Diogelu. Bu i ni ddatblygu ymyraethau a gwasanaethau newydd i ddiogelu ac i gyfarch anghenion teuluoedd wrth iddynt ymdopi gyda'r pandemig megis darparu bocsys bwyd wythnosol am dri mis i bob cartref ble roedd plentyn ar y gofrestr diogelu; darparu bocsys adnoddau babis i famau newydd mewn ardaloedd difreintiedig; darparwyd pecynnau bwyd i gefnogi lleoliadau pobl ifanc ôl-ofal; cefnogwyd cynlluniau i greu a darparu Pecynnau Gweithgareddau Celf, Garddio a Sachau Chwarae i gartrefi drwy'r sir. Mae pobl ifanc y sir wedi elwa o fforymau sgwrsio a chymorth ar-lein, ac mae gweithgareddau cymdeithasol fel creu miwsig, cwis, ffitrwydd a choginio ar-lein i gyd yn ymgais i adeiladu gwydnwch a hyrwyddo llesiant mewn cyfnod anodd.

Darparwyd sesiynau chwarae a hwyl i deuluoedd a gefnogir gan ein Timau Gwaith Cymdeithasol dros gyfnod gwyliau'r haf.

Comisiynwyd partneriaid yn y trydydd sector i ddarparu cefnogaeth newydd i dargedu rhieni ifanc sydd â risg uwch o gyrraedd trothwy gofal gyda'u sgiliau rhiantu, a chefnogaeth ychwanegol i deuluoedd ddelio gyda gwrthdaro, gyda heriau iechyd meddwl a llesiant a chefnogaeth benodol i dadau. Byddwn yn parhau i gomisiynu'r gwasanaethau hyn y tu hwnt i gyfnod yr argyfwng oherwydd y canlyniadau llwyddiannus a gafwyd gan ein teuluoedd.

Aethom ati i groesawu'r cyfleoedd newydd a ddaeth yn sgil dyfodiad gweithio'n rhithiol a bydd rhai teuluoedd yn parhau i ddewis ymgysylltu gyda'n gwasanaethau fel hyn i'r dyfodol. Rydym hefyd wedi gweld y Cyfnod Clo yn fanteisiol i nifer o'n teuluoedd wrth iddynt bellhau o bwysau bywyd a chael yr amser i ganolbwyntio ar eu perthnasau.

Mae'r argyfwng wedi golygu bod nifer o asiantaethau allanol wedi adleoli staff neu gymryd penderfyniadau i warchod lles staff drwy atal eu cyswllt wyneb yn wyneb gyda phlant a theuluoedd. Mae hyn wedi arwain at lai o blant a theuluoedd yn cael eu hadnabod a'u cyfeirio atom am gymorth; llai o gyswllt rhwng asiantaethau eraill gyda phlant a theuluoedd ac wedi golygu mai gweithwyr yr adran ar adegau oedd yr unig weithwyr mewn

cyswllt gyda theuluoedd bregus yn darparu cynhaliaeth a chefnogaeth.

Gan dderbyn fod partneriaid, fel y gwnaethom ninnau, wedi bod drwy gyfnod o newid a heriau newydd, mae parodrwydd rhai i gamu yn ôl wedi ein gwneud ni'n bryderus o berchnogaeth pawb i sicrhau diogelu plant. Nododd Arolygiaeth Gofal Cymru ein bod wedi gweithredu fel asiantaeth unigol yn y maes diogelu am gyfnodau yn ystod y flwyddyn. Er hynny rydym wedi parhau i gynnal safonau uchel wrth ymateb i gyfeiriadau, a all fod yn rhai diogelu, neu rhai ag angen gofal a chefnogaeth.

Rydym wedi parhau i gynnig cefnogaeth gynnar i deuluoedd pan fo anghenion yn amlygu. O ddarparu cyngor a gwybodaeth drwy ein Hwb Teuluoedd, i ddarparu cefnogaeth uniongyrchol ar gyfer materion megis sgiliau rhiantu, ymddygiadau heriol plant, gwrthdaro mewn teuluoedd ac oediad mewn datblygiad plant. Pan fo teulu angen cefnogaeth i ddelio gyda nifer o faterion mae ein Tîm o Amgylch y Teulu yn cydlynu cefnogaeth iddynt, a derbyniodd 61 o deuluoedd gefnogaeth gan Gydlynydd yn ystod 2020/21. Rydym wedi uchafu ac addasu ein rhaglenni presennol megis Dechrau'n Deg, Teuluoedd yn Gyntaf, a'r Cynnig Chwarae a Gofal Plant a sefydlu rhaglenni newydd megis y Rhaglen Datblygiad Plentyn i gynnal ein gwasanaethau ataliol.

Fel rhan o'u gwaith dydd i ddydd mae'r Timau Gwaith Cymdeithasol yn cynnig cefnogaeth ac ymyrraeth amserol i blant a'u teuluoedd ac yn tynnu ar ymyraethau mwy arbenigol os yw'n briodol.

Mae'r Tîm Trobwynt yn gweithio'n ddwys gyda phlant a theuluoedd bregus, a phlant ar fin mynd i ofal. Maent yn gallu cefnogi teuluoedd gyda materion megis rhiantu, cwnsela, cam-ddefnyddio sylweddau, cyfarfodydd er mwyn tynnu aelodau'r teulu estynedig i mewn, cymedroli, therapi teuluol, a chefnogaeth ymdopi gyda phrofiadau plentyndod negyddol (ACE'S). Rydym yn parhau i ddatblygu'r gefnogaeth arbenigol yma yn ddibynnol ar anghenion ac adborth teuluoedd.

Un prosiect arbenigol o'r fath yw Adlewyrchu sy'n cynnig cefnogaeth i rieni sydd â phlant yn y system gofal yn barhaol. Yn ystod 2020/21, rhoddwyd cefnogaeth i 9 rhiant. Ar gyfartaledd mae'r merched yn adrodd cynnydd mewn 7 allan o 10 o'u canlyniadau personol. Mae hyn yn cynnwys gwell cymhelliant, cymryd cyfrifoldeb a sgiliau bywyd.

Rydym hefyd wedi sefydlu Tîm Emrallt gyda'r nod o geisio lleihau nifer yr achosion o ymddygiad rhywiol niweidiol sy'n cael eu cyfeirio at wasanaethau statudol yn dilyn digwyddiad o gam-drin drwy nifer o ymyraethau amserol a phriodol. Er mwyn gwireddu ein nod, rydym wedi buddsoddi'n sylweddol mewn digwyddiadau codi ymwybyddiaeth a mynediad i becynnau hyfforddi ataliol ac arbenigol gan Brook, yr NSPCC ac AIM.

Mae llwyddiant cydweithio rhwng y teuluoedd a'n gwasanaethau yn golygu bod nifer o blant wedi gallu aros adref gyda'u teuluoedd, rhai wedi gallu dychwelyd yn ôl adref o ofal maeth a gofal preswyl, ynghyd â sicrhau bod lleoliadau maeth bregus wedi'u sefydlogi yn sylweddol.

Ar ddiwedd Mawrth 2021 roedd 281 o blant yng ngofal y Cyngor, ac roedd 71% o'r rhain yn derbyn gofal mewn lleoliad maeth, gyda 35% o ofalwyr maeth yn deulu neu ffrindiau ac 18% o blant mewn gofal wedi eu lleoli gyda'u rhieni, ac felly'n parhau gartref.

O gymharu'r nifer plant mewn gofal dros y blynyddoedd diwethaf, bu cynnydd graddol o 194 (yn 2015/16) i 291 (yn 2019/20); eleni

(2020/21) rydym wedi gweld peth gostyngiad am y tro cyntaf i 281. Gall y gostyngiad hwn fod yn dechrau dangos fod ein strategaeth i gadw teuluoedd gyda'i gilydd yn cael effaith, ac felly mae'r strategaeth hon yn flaenoriaeth i'r adran ar gyfer 2021/22, er mwyn parhau gyda'r nod o leihau niferoedd plant sy'n dod i ofal.

Mae plant a phobl ifanc yn dod i'n gofal o dan amgylchiadau anodd iawn ond rydym yr un mor uchelgeisiol ar gyfer y plant yma ag y byddai unrhyw un ar gyfer ei blentyn ei hun. Mae gennym Swyddogion Adolygu Annibynnol sydd yn monitro cynlluniau gofal pob un plentyn a pherson ifanc sydd yn ein gofal, ac maent yn rhoi sicrwydd i ni fel Cyngor bod buddiannau'r plentyn yn cael eu sicrhau drwy gydol eu hamser mewn gofal. Yn ystod 2020/21, cynhaliwyd adolygiadau cynlluniau gofal a chynadleddau amddiffyn plant yn rhithiol. Mae hyn wedi creu heriau ond hefyd wedi arwain at gyfleoedd newydd i gysylltu â phlant a'u teuluoedd. Er cyfyngiadau'r pandemig wrth gynnal adolygiadau a gwaith dydd i ddydd, mae ein swyddogion wedi parhau i lwyddo i gynnal a datblygu ein perthynas gyda phlant a'u teuluoedd. Canmolodd Arolygiaeth Gofal Cymru ein gwaith yn y maes hwn yn dilyn eu harchwiliad.

Rhan allweddol o'r gwasanaeth i blant yw'n gallu fel Cyngor i leoli plant gyda rhieni maeth. Rydym yn hynod falch o'n rhieni maeth fel Cyngor ac mae'r Tîm Maethu yn parhau i sicrhau fod gennym ddigon o rieni maeth i ddiwallu anghenion plant sydd yn methu byw gartref. Arweiniodd ein hymgyrch rithiol eleni i recriwtio mwy o ofalwyr ac 16 ymholiad. Gwnaethom hefyd eleni sefydlu llinell gymorth i ofalwyr maeth i'w cefnogi drwy'r flwyddyn heriol hon.

Mae gwaith yr Uned Ddiogelu a Sicrwydd Ansawdd yn rhoi sicrwydd i'r Cyngor bod ein trefniadau diogelu yn gadarn. Yn ystod 2020/21 cynhaliwyd 389 o 'gynadleddau' amddiffyn plant. Roedd canran y cynadleddau achos lle ystyriwyd fod yr asesiadau risg o safon uchel yn 97% ac yn gyson â'r blynyddoedd diweddar. Mae'r perfformiad cyson uchel yma'n dangos effaith ein buddsoddiad mewn ymarfer i sicrhau penderfyniadau da sy'n gwarchod hawliau plant a'u teuluoedd. Mae'r gwaith yma'n parhau'n flaenoriaeth trwy'r gwaith arloesol ar Amddiffyn Plant yn Effeithiol.

Yn ôl ein Swyddogion Adolygu Annibynnol mae 97% o adolygiadau yn uchelgeisiol dros y plant sydd mewn gofal

Mae clywed a gwrando ar lais y plentyn wedi parhau yn flaenoriaeth i ni yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Mae'r Panel Rhiant Corfforaethol wedi bod yn gweithio ar gryfhau'r elfen yma o'i waith fel ei fod yn cadw cyswllt agos gyda'r hyn sy'n bwysig i blant sydd yn ein gofal.

Yn anffodus, yn ystod 2020/21 mae rhai blaenoriaethau oedd gennym wedi llithro rhywfaint neu wedi eu rhoi i'r neilltu am y tro er mwyn rhoi ffocws ar gynnal a darparu ein gwasanaethau hanfodol.

Bu raid oedi sawl elfen o Raglen Trawsffurfio Plant Gogledd Cymru a oedd gyda'r bwriad o dreialu dulliau newydd o weithio ac ymyrraethau newydd er mwyn gwella a newid gwasanaethau. Nid oedd yn bosibl i ni symud ymlaen gyda chynllun ar y cyd gyda Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion i adnabod ffyrdd gwahanol o weithio gyda phlant a rhieni oddi fewn i deuluoedd sy'n dod i gyswllt gyda'n hadran. Bu i ni hefyd fethu a sefydlu Tîm Isranbarthol Aml-ddisgyblaethol fyddai'n darparu cefnogaeth ddwys, tymor byr i deuluoedd ag anghenion dwys a chymhleth.

Nod y peilot oedd ymateb i'r newid ym mhroffil poblogaeth plant mewn gofal, cynnydd yng nghyfartaledd cost lleoliadau preswyl, a diffyg argaeledd lleoliadau arbenigol i gwrdd ag anghenion cymhleth a dwys. Gan fod diwallu anghenion dwys a chymhleth mewn teuluoedd yn parhau i fod yn flaenoriaeth ac yn risg i ni, byddwn yn ail-gydio yn y flaenoriaeth hon ar gyfer 2021/22.

Rydym hefyd mewn gwell sefyllfa erbyn hyn i allu symud ymlaen gyda gwireddu casgliadau'r adolygiad o wasanaethau i blant gydag awtistiaeth. Byddwn yn 2021/22 yn sefydlu Cynllun Awtistiaeth yng Ngwynedd ar y cyd gyda'n partneriaid.

Rydym yn ffodus iawn o'n gweithlu eto eleni. Bu'n orfodol i ni yn ystod y flwyddyn heriol hon ddargyfeirio staff i ymateb i fylchau staffio mewn timau er mwyn cynnal ac addasu'n gwasanaethau'n ddiogel er mwyn diogelu a chefnogi plant a'u teuluoedd. Dengys parodrwydd a hyblygrwydd ein gweithwyr i ymateb i'r anghenion staffio hyn eu hymroddiad parhaus i'r gwasanaeth ac i deuluoedd bregus Gwynedd. Fodd bynnag bydd recriwtio, datblygu'r gweithlu a chynnal a chefnogi gweithwyr yn flaenoriaeth i ni yn y flwyddyn nesaf i ymateb i'r heriau staffio ac anghenion ein gweithwyr.

Mae gwaith dydd i ddydd yr Adran hon yn cyfrannu tuag at yr Amcanion Llesiant a ganlyn gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosib.

Tud. 86

Adran Economi a Chymuned

Yn ogystal â'r gwaith mae'r Adran hon yn ei wneud i wireddu'r Blaenoriaethau Gwella yn Rhan 1, mae gweddill y gwaith 'dydd i ddydd' hefyd yn cyfrannu at uchelgais y Cyngor.

Datblygu Economi Gwynedd

Fe wnaeth Covid-19 greu argyfwng economaidd yn 2020 sydd yn parhau hyd heddiw. Ar yr un pryd, mae gadael yr Undeb Ewropeaidd wedi creu heriau i nifer fawr o fusnesau ac mae'r gwasanaeth wedi ceisio cynghori busnesau Gwynedd gyda threfniadau masnachu a marchnadoedd newydd. Cyn hyn, roedd economi Gwynedd wedi bod yn perfformio yn gymharol dda ar lefel Cymru ond ddim o'i gymharu â rhanbarthau eraill o Brydain ac Ewrop. Mae lefelau cyflog yng Ngwynedd wedi bod yn llawer is na rhannau eraill o Gymru a gwerth cynhyrchiant busnesau yn isel o'i gymharu ag ardaloedd eraill. Fe wnaeth Cyngor Gwynedd gymryd camau rhagweithiol yn 2020/21 i geisio achub a chynnal busnesau lleol, cefnogi trigolion lleol sydd wedi colli eu gwaith a chreu'r amodau fydd yn galluogi busnesau i adfer ac i dyfu yn y dyfodol.

Rydym wedi newid ein blaenoriaethau ac ail-gyfeirio ein hymdrech i ymateb i'r argyfwng gan ddwyn timau newydd ynghyd ar draws yr adran a chydweithio'n agos â rhannau eraill o'r Cyngor.

Yn ystod 2020/21 derbyniodd 1,550 o fusnesau gymorth gan yr adran, 520% o gynnydd o'i gymharu â 2019/20.

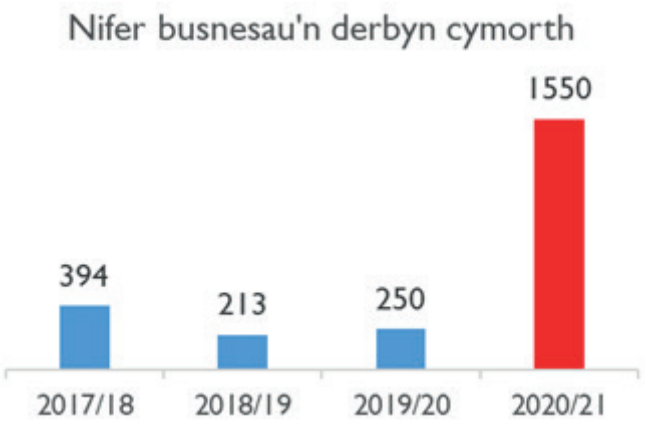

Ar ei anterth, roedd yr adran yn ymateb i hyd at 500 o ymholiadau'r wythnos gan fusnesau lleol o ganlyniad i Covid-19.

Yn ogystal â dosbarthu cymorth ariannol mae'r adran wedi gweithio'n galed yn ystod y flwyddyn i sicrhau fod gan fusnesau lleol yr wybodaeth orau am ganllawiau a chyngor masnachu yn sgil Brexit a Covid-19, i'w galluogi i gadw ar y blaen a chadw eu staff a'u cwsmeriaid yn saff. Sefydlwyd tudalen arbennig ar wefan y Cyngor ynghyd â chylchlythyr sydd bellach yn cael ei dderbyn gan dros 4,370 o fusnesau lleol o leiaf ddwywaith yr wythnos. Mae adborth busnesau i'r bwletinau hyn wedi bod yn hynod o gadarnhaol.

Er gwaetha'r pandemig, mae'r galw gan fusnesau am fwy o dir ac eiddo addas wedi parhau. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo cyllideb o £2 filiwn er mwyn ymateb i'r galw hwn ac mae gwaith i baratoi cynlluniau wedi cychwyn.

Mae'r gwaith o baratoi Fframwaith Adfywio Gwynedd hefyd wedi cychwyn yn 2020 a bydd 13 cynllun ardal yn cael eu paratoi yn 2021/22 i adnabod blaenoriaeth lleol i'r dyfodol. Mae rhaglenni adfywio canol tref Llywodraeth Cymru wedi parhau dros y flwyddyn ddiwethaf gyda phwysigrwydd

adfywio'r stryd fawr wedi cynyddu. Datblygwyd amrediad o gynlluniau yng nghanol dinas Bangor sydd yn cyfrannu at wella hyfywdra y stryd fawr gan gynnwys cynlluniau i adfer 9 eiddo gwag.

Yn sgil Covid-19 mae'r adran wedi adolygu trefniadau adfywio ac wedi sefydlu pwyntiau cyswllt i 20 tref neu gyrchfan o fewn y sir er mwyn rhannu gwybodaeth yn effeithiol gyda Aelodau Lleol a'r sector fusnes. Mae'r trefniadau hyn wedi bod yn allweddol ar gyfer rhannu gwybodaeth am gefnogaeth a mesurau ail agor yn ddiogel. Bu'r adran yn llwyddiannus mewn ceisiadau am gefnogaeth ariannol i greu gwelliannau i'r trefi hyn ynghyd â chefnogi 59 o fusnesau i addasu eu ffordd o weithio mewn ymateb i'r cyfyngiadau.

Mae'r diwydiant twristiaeth yn gyflogwr allweddol yng Ngwynedd. Gyda gwerth economaidd o dros £1.3biliwn, mae dros 18,000 o bobl yn gweithio yn y maes. Dyma un o'r sectorau sydd wedi derbyn yr ergyd fwyaf yn sgil Covid-19 oherwydd y cyfyngiadau ar fusnesau i adfer yn ddiogel. Yn ystod 2020/21 rhoddwyd pwyslais ar ddarparu gwybodaeth i'r sector ymweld i'w galluogi i ymateb i'r argyfwng. Rhannwyd negeseuon cyrchfan cyfrifol ac ymweld ar wefan Eryri Mynyddoedd a Môr yn ddiogel gyda dros 576,000 o ymweliadau â'r wefan. Gan fod yr economi ymweld wedi bod ar gau am gyfnod sylweddol o'r flwyddyn mae'r ffigwr yn îs na'r flwyddyn flaenorol (944,000). Bu i 67,900 ymgysylltu drwy ein cyfrifon cymdeithasol. Cwblhawyd adolygiad o flaenoriaethau twristiaeth yr ardal fydd yn sail i egwyddorion economi ymweld cynaliadwy ar gyfer y cyfnod hyd at 2030.

Yn ystod 2020/21 gwelwyd ymwelwyr newydd yn dod i Wynedd, a nifer helaeth ohonynt heb arfer ag ardaloedd gwledig neu arfordirol ym Mhrydain a gwelwyd problemau yn sgil hynny. Er i'r adran ymateb e.e. trwy gyflogi swyddogion diogelwch ar gyfer lleoliadau penodol, nid oedd yn bosib ymateb ymhob achos oherwydd diffyg adnoddau a maint y galw.

Mae'r adran yn rheoli 301km o arfordir Gwynedd gan ganolbwyntio ar 8 o draethau Baner Las, nifer o draethau trefol a gwledig eraill, 4 harbwr a 2 marina. Mae sylw wedi ei roi yn ystod y flwyddyn i adolygu trefniadau rheoli'r Hafan a harbwr Pwllheli i'r dyfodol a rhaglennu gwaith carthu manwl yn Harbwr Pwllheli gan hefyd edrych ar opsiynau cynaliadwy at y dyfodol.

Cefnogi Cymunedau Cryf ac Iach

Mae'r Gwasaneth Cefnogi Cymunedau wedi parhau i gefnogi grwpiau gwirfoddol yn ystod y flwyddyn 2020/21, yn ogystal â chefnogi grwpiau newydd sydd wedi ffurfio er mwyn cynnig cefnogaeth i unigolion bregus yn y cymunedau. Mae'r cyfnod wedi bod yn heriol i grwpiau cymunedol ac mae'r gwasanaeth wedi bod yn cynorthwyo i oresgyn rhai o'r heriau sy'n eu wynebu. Mae'r gwasanaeth wedi bod yn rhan o'r gwaith o gydlynu grwpiau canol trefi er mwyn adnabod ac ymgynghori ar fesurau Covid-19.

Mae Cronfa Cefnogi Cymunedau wedi ariannu 21 o brosiectau eleni gan ddenu £206,000 o arian i'r sir. Mae'r gwasanaeth hefyd wedi dyrannu £25,000 o arian i gefnogi'r ymgyrch wirfoddol Covid-19 ar ran Magnox.

Gan ddilyn gorchmynion diogelwch y Llywodraeth, roedd llyfrgelloedd y sir ar gau ar ddechrau'r flwyddyn ariannol. Yn ystod y cyfnod hwn, gwelwyd fuddsoddiad sylweddol gan Lywodraeth Cymru yn y cynnig digidol cenedlaethol, a gwelwyd twf sylweddol ym menthyciadau e-lyfrau, e-lyfrau llafar ac e-gylchgronau a sicrhawyd mynediad o'r cartref i wefan ancestry i ddefnyddwyr. Buddsoddodd Llyfrgelloedd Gwynedd hefyd mewn gwasanaeth digidol lle gall

defnyddwyr gael mynediad i bapurau newydd cenedlaethol a rhyngwladol am ddim ar-lein. Nid yw ffigyrau defnydd e-adnoddau ar gael ar hyn o bryd.

Gyda chyfyngiadau yn cael eu codi, agorwyd rhai o brif lyfrgelloedd y sir yn ystod mis Gorffennaf 2020, gyda'r holl lyfrgelloedd ar agor erbyn mis Medi ar gyfer clicio a chasglu a gwasanaeth cludo yn unig. Adferwyd hefyd y gwasanaeth Llyfrgell i'r Cartref (Caeth i'r Tŷ) a gwelwyd sefydlu trefn hollol newydd lle'r oedd defnyddwyr llyfrgell yn gallu cysylltu i archebu llyfrau unai trwy ffôn, e-bost neu ar-lein, gydag opsiwn i gasglu'u pecyn o'u llyfrgell neu gael eu pecyn llyfrau wedi'i ddanfon i'w cartref. Roedd nifer yn dewis yr opsiwn hwn am resymau gwahanol, ac roedd yn opsiwn hanfodol ar gyfer y sawl oedd yn gwarchod neu'n fregus eu hiechyd.

Yn ystod y cyfnod 2020/21 benthyciwyd 77,641 o eitemau (sydd yn 18% o'r ffigwr blynyddol arferol) gydag oddeutu 2,000 o bobl yn defnyddio'r gwasanaeth yn fisol (o'i gymharu â 7,000 y mis mewn blwyddyn arferol). Yn ystod y naw mis rhwng Gorffennaf-Mawrth, cludwyd 2,385 pecyn i'r cartref, sef 265 pecyn y mis ar gyfartaledd, a llwyddwyd hefyd i gynnig nwyddau mislif am ddim trwy'r cynllun grant Trechu Tlodi, lle gwelwyd dros 500 o archebion yn ein cyrraedd, a'r stoc yn rhedeg allan o fewn dyddiau.

Dechreuwyd gynnig amseroedd stori ar-lein i deuluoedd ar ddechrau Ionawr 2021. Yn ystod y cyfnod hwn cynhaliwyd 24 sesiwn byw ar-lein gyda 179 o blant ac oedolion yn mynychu.

Buom yn cydweithio gyda'r Rhwydwaith Cyfuno ar gomisiwn i ddarparu pecynnau llyfrau ar gyfer y Cynllun Darllen Teulu. Crëwyd a rhannwyd 135 o becynnau gyda theuluoedd plant y Cyfnod Sylfaen yn yr ardaloedd darged.

Cydweithwyd hefyd gydag Arloesi Gwynedd Wledig a chynlluniau'r Economi Gylchol yng Nghymru i sicrhau nawdd i sefydlu 'Llyfrgell y Pethau' mewn 3 lleoliad yng Ngwynedd.

Cefnogodd rhai o staff y Gwasanaeth Llyfrgell y Tîm Covid-19 Galwadau Cymunedol hefyd yn ystod y cyfnod cyntaf.

Bu Neuadd Dwyfor ar gau yn ystod 2020/21, a hynny oherwydd cyfyngiadau Covid-19. Fodd bynnag, cychwynwyd gwaith adeiladu'r prosiect gwella yn ystod mis Tachwedd yn dilyn cais buddsoddiad cyfalaf llwyddiannus i'r Cyngor a dechreuwyd ar y gwaith o gynllunio model newydd o weithio, mewn trafodaethau gyda'r tîm Llyfrgell a'r tîm Theatr/Sinema, a fyddai'n gweld y ddau dîm yn darparu un gwasanaeth i gwsmeriaid Neuadd Dwyfor. Sefydlwyd Tîm Defnyddwyr yn gefn i'r prosiect hwn yn ogystal. Llwyddwyd i ddenu £125,000 gan Lywodraeth Cymru i'r prosiect ail-ddatblygu.

Mae'r Cyngor yn parhau i gynnal amgueddfeydd, orielau ac archifau yng Ngwynedd. Yn 2020/21 trefnodd yr amgueddfeydd a'r orielau weithgareddau cymunedol ac addysgol. Darparwyd 10 pecyn dysgu newydd ar lein. Anfonwyd 120 o becynnau celf allan i'r gymuned. Cefnogwyd 6 ysgol a 55 o deuluoedd gan gynllun Llofnod Dysgu Teulu o Adref. Sicrhawyd bod y casgliadau yn ddiogel yn y Cyfnod Clo, a phan agorodd Storiel yn ystod Hydref/Tachwedd roedd 73% o'r ymwelwyr o Wynedd.

Cefnogwyd plant a phobl Gwynedd gan 27 o brosiectau Celfyddydau Cymunedol. Un enghraifft oedd "Llesiant i Mi" lle gwelodd 83% gynnydd yn eu llesiant. Derbyniodd 23 sefydliad/artist grant a threfnwyd cynhadledd Dal i Fynd i'r sector. Gwyliodd 5,000 gyngherddau byw gan gerddorion o Wynedd ar Facebook. Dosbarthwyd dros 1,000 o becynnau prysur i blant a theuluoedd y sir drwy fanciau bwyd a phartneriaid eraill.

Mae llyfr lloffion o holl weithgaredd Celfyddydau Cymunedol ar gael yma. Cynhaliwyd gynhadledd lwyddiannus dros Zoom i amlygu sut roedd y celfyddydau wedi newid, arbrofi a llwyddo i gynnal gweithgareddau a chefnogi cymunedau, unigolion a llesiant pobl Gwynedd yn ystod y Cyfnod Clo.

Bu'r Archifdai ar gau am rhan helaeth o'r flwyddyn, ond llwyddwyd i agor i nifer cyfyngedig am gyfnod o 13 wythnos. Yn ystod yr wythnosau hynny ymwelodd 191 gan weld 2,558 o ddogfennau. Yn ystod y flwyddyn ymatebodd y Gwasanaeth i 2,174 o ymholiadau, defnyddiodd 23,339 ein catalogau ar-lein, ac aethpwyd ati yn ystod y Cyfnod Clo i ddarparu 143 o gasgliadau i'w hychwanegu i'r catalogau ar-lein. Nid oedd modd i'r Swyddog Addysg ymweld â'r ysgolion ond crewyd 42 o becynnau unigryw o adnoddau i ysgolion amrywiol.

Mae'r adran yn gyfrifol am rwydwaith o 12 o Ganolfannau Byw'n Iach ar draws Gwynedd. Ers 2019 mae'r canolfannau hyn yn cael eu rheoli drwy gytundeb gyda Chwmni Byw'n Iach Cyf. Mae'r canolfannau wedi bod ar gau am gyfnodau helaeth yn 2020/21 oherwydd cyfyngiadau Covid-19. Pan lwyddwyd i agor y drysau yn mis Medi 2020, bu i 91% o ddefnyddwyr adrodd eu bod yn fodlon neu'n fodlon iawn gyda gwasanaeth Byw'n Iach. Mewn ymateb i Covid-19 fe wnaeth Cwmni Byw'n Iach gychwyn gwasanaeth ymarfer rhithiol a chynhaliwyd 818 o sesiynau ffitrwydd rhithiol dros y cyfnod.

Er gwaethaf bod nifer o swyddogion y Tim Chwaraeon wedi bod yn gweithio ar y cynllun Profi, Olrhain a Diogelu (TTP) am ran helaeth o'r flwyddyn, llwyddwyd i barhau i gynnig cyfleoedd cyfranogi cynhwysol mewn gweithgareddau chwaraeon a chorfforol. Roedd rhan helaeth o'r sesiynau hyn yn rhithiol, ond pan oedd yn bosibl bu i'r tîm barhau i ymweld ag ysgolion a chynnig sesiynau gwella ffitrwydd – tu allan – ynghyd â nifer o gyrsiau a chystadlaethau gwahanol. Bu i'r tîm hefyd hyrwyddo a chynnig cefnogaeth i glybiau chwaraeon Gwynedd gwblhau ceisiadau am grantiau amrywiol gan Chwaraeon Cymru oedd yn cynnig cymorth ariannol yn sgil Covid-19.

Mae'r adran yn gyfrifol am ddau Barc Gwledig - Parc Glynllifon a Pharc Padarn. Yn ystod 2020/21 bu raid i'r ddau barc gau i ymwelwyr yn ystod cyfnodau clo a hynny oherwydd cyfyngiadau Covid-19. Mae'r Ysbyty Chwarel wedi bod ar gau i'r cyhoedd drwy'r flwyddyn a hynny oherwydd newidiadau tu mewn i'r adeilad sy'n cynnwys mesurau i sicrhau diogelwch y wardeiniaid.

Yn ystod y flwyddyn 2020/21 fe fu Glynllifon yn llwyddiannus yn eu cais am arian Cynllun Rheoli Cynaliadwy Llywodraeth Cymru ac mae'r gwaith o adfer rhai strwythurau hanesyddol a gwella diogelwch y Parc wedi cychwyn. Ym Mharc Padarn hefyd y flaenoriaeth oedd sicrhau diogelwch y cyhoedd a phenodwyd penseiri cadwraeth i archwilio strwythurau'r safle a rhoi mesurau diogelwch newydd yn eu lle.

Blaenoriaethau Lleol – Cynllun y Cyngor

Un o'r blaenoriaethau lleol a nodwyd yng Nghynllun y Cyngor ydi'r dyhead i ddenu mwy o swyddi tymor hir sy'n talu cyflog da. Bu i Aelodau yn ardal Porthmadog, Ffestiniog a Phenllyn nodi hyn fel blaenoriaeth uchel i'w hardaloedd. Mae'r prosiect Creu Swyddi Gwerth Uchel wedi ei sefydlu er mwyn ymateb i'r broblem ac mae'n canolbwyntio ar gyfleoedd fydd yn dod â budd i'r cymunedau hyn (gweler Rhan 1 o'r adroddiad hwn).

Mae gwella cysylltedd gwael ffonau symudol a band eang yn ardal Dolgellau yn un arall o'n blaenoriaethau lleol, ac rydym yn ceisio sicrhau blaenoriaeth i'r sir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cynlluniau yn y maes drwy

ddilyn egwyddorion Gwynedd Ddigidol ynghyd â gweithio'n frwdfrydig gyda Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd ac Arloesi Gwynedd Wledig i gwrdd â'r angen.

Yn sgil pryderon ynglŷn â dyfodol y Ganolfan Gymunedol yn Ffestiniog mae'r tîm adfywio wedi cynnal arolwg diweddar ar adeiladau cyhoeddus ar hyd a lled Gwynedd. Dangosodd yr arolwg fod defnydd aneffeithiol yn cael ei wneud o nifer o adeiladau cyhoeddus ym Mlaenau Ffestiniog gan gynnwys y Ganolfan Gymunedol, sy'n adnabod cyfle i rannu adnoddau yn well i'r dyfodol.

Mae gwaith dydd i ddydd yr Adran hon yn cyfrannu tuag at yr Amcanion Llesiant a ganlyn gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.
- Cael manteisio ar harddwch amgylcheddol naturiol y sir

Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol

Mae'r flwyddyn ddiwethaf wedi bod yn wahanol iawn i ni gyd ac wedi ein profi i'r eithaf. Gallwn fod yn falch fodd bynnag o'r hyn sydd wedi'i gyflawni mewn amgylchiadau newydd ac heriol ac mae'r adran wedi llwyddo i sicrhau parhad ein gwasanaethau tra'n cydymffurfio â gofynion yr argyfwng.

Gwastraff ac Ailgylchu

Mae'n bwysig iawn i bobl Gwynedd bod eu gwastraff yn cael ei gasglu ar yr amser rydym wedi addo ei gasglu. Yn ystod 2020/21 cyflawnwyd tua 4,556,708 o gasgliadau gwastraff. O'r rhain, cafwyd 10,417 o gwynion am fethiant casglu (sydd yn gyfystyr â 0.002%). Roedd rhai o'r methiannau hyn oherwydd materion yn codi mewn perthynas â'r cyfnod argyfwng, ond roedd canran uchel yn parhau oherwydd rhesymau tebyg i'r arfer megis effeithiau tywydd garw neu ddiffygion ar ein rhan ni. Er ein bod wedi gwella profiadau pobl Gwynedd o'r gwasanaeth gan leihau achosion o gasgliadau wedi ei methu a gwella, rydym bellach wedi adolygu ein harferion gwaith ac rydym wrthi'n newid trefniadau'r cylchdeithiau casglu gwastraff. Rydym eisoes wedi cwblhau'r drefn yn ardal Arfon a Dwyfor. Oherwydd cyfyngiadau Covid-19 nid oedd yn bosib cwblhau'r gwaith yn ardal Meirionnydd fel y bwriadwyd yn 2020/21 ond mae'r drefn wedi'i gyflwyno bellach ac mae'r arwyddion cynnar yn galonogol.

Mewn ymateb i gwynion am flerwch a sbwriel yn cael ei ollwng neu ei golli o gerbydau casglu sbwriel ac ailgylchu, mae'r newidiadau patrwm gwaith yn gam ymlaen. Mae effaith positif iawn wedi'i weld ers cyflwyno ein cerbydau casglu newydd gyda llai o ddeunyddiau yn cael eu colli.

Yn ystod 2021/2022 byddwn yn parhau i ymateb i bryderon ein trigolion gan adeiladu a gwella ar ein trefniadau ymateb a chwynion.

Mae'n hanfodol ymdrin â gwastraff mewn modd cywir os am amddiffyn ein hamgylchedd ac osgoi creu problemau i'n plant a phlant ein plant. Mae economi sy'n hybu ailddefnyddio ac ailgylchu gan leihau gwastraff (a elwir yn Economi Gylchog) yn hanfodol wrth i ni weithio tuag at y nod yma. Rydym yn gweithio er mwyn hyrwyddo'r economi gylchog yng Ngwynedd ac yn sicrhau bod cynlluniau ail ddefnyddio ac atgyweirio yn dod yn fwy o ran o'n gwaith dydd i ddydd. Byddwn hefyd yn trefnu ymgyrchoedd er mwyn cyfarch y gwaith pwysig hwn a dyhead y sir i hybu ail-ddefnyddio. Trwy wneud hyn gallwn sicrhau bod deunyddiau'n parhau i gael eu defnyddio ac osgoi gwastraff – bydd hyn yn cyfrannu at ein hagenda Cymru ddiwastraff.

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi llwyddo i ddenu gwerth **£1.4m** o arian grant yn y maes Economi Gylchol sydd wedi ein gweld yn cyflawni sawl prosiect cyffrous iawn megis:

- Prosiect Addasu Canolfan Ailgylchu Llandygai Bangor gan gynnwys sefydlu siop ail-ddefnyddio
- Prosiect addasu cyfarpar trin deunyddiau ailgylchu yn Caergylchu, Caernarfon
- Prosiect darpariaeth bwyd cymunedol
- Prosiect Warws Werdd ar y cyd gydag Antur Waunfawr
- Prosiect caffi trwsio
- Prosiect ail-ddefnyddio/eitemau swmpus
- Gorffen dosbarthu'r Cartgylchu

Rydym yn falch o gofnodi ein bod wedi ailgylchu, ailddefnyddio neu gompostio 67% o wastraff cartrefi Gwynedd yn 2020/21. Mae hyn yn gynnydd o 2.26% ers 2019/20. Roedd angen i ni gyrraedd targed statudol o fod yn ailgylchu 64% o wastraff y sir erbyn 2019/2020 ac ein targed statudol nesaf yw bod ar berfformiad o ailgylchu 70% o wastraff y sir erbyn diwedd Mawrth 2025.

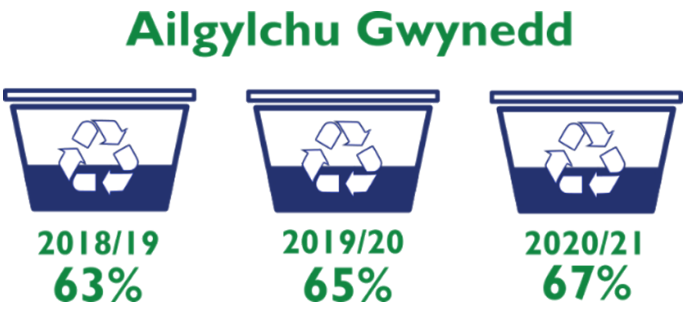

Mae claddu gwastraff yn y ddaear yn achosi llygredd i'r tir, dŵr a'r awyr. Roeddem yn gobeithio cyrraedd y nod o anfon dim gwastraff i'w dirlenwi erbyn diwedd 2020/21 ac yn falch o gadarnhau, gyda safle llosgi gwastraff gweddilliol Parc Adfer yn llawn weithredol, nad oes dim gwastraff o'r sir yn cael ei waredu'n uniongyrchol drwy dirlenwi bellach.

Byddwn yn gweithio ar strategaeth wastraff newydd i'r sir. Bydd y strategaeth yn ystyried dulliau arloesol i annog ailddefnyddio a chynyddu ailgylchu er mwyn sicrhau y gallwn gyrraedd y targed statudol newydd o 70% yn cael ei ailgylchu erbyn 2025. Bydd hefyd yn cyd-fynd â strategaeth ddiweddaraf Llywodraeth Cymru.

GwyriAD

GwyriAD yw ein safle trin bwyd sydd wedi'i leoli yn y sir ac sy'n trin yr holl fwyd a gesglir gennym yn wythnosol gan drigolion a busnesau.

Gwelir yn y graff sy'n dilyn fod y tunelli o wastraff bwyd domestig sy'n cyrraedd y safle wedi cynyddu'n ystod 2020/21 tra bod y tunelli o wastraff bwyd masnachol wedi gostwng yn sylweddol. Mae hyn yn dangos sgil effaith y pandemig ar ein casgliadau, ond wedi dweud hynny, rydym yn falch o nodi fod y cyfanswm o dunelli o wastraff bwyd sy'n cyrraedd y safle yn sefydlog er gwaetha'r argyfwng.

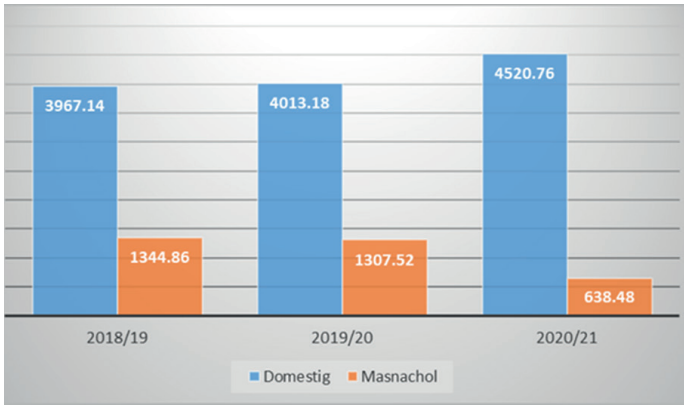

Oherwydd natur y gwaith wyneb i wyneb sydd ynghlwm ag ymdrechion i gynyddu casgliadau bwyd, prin iawn yw'r cyfleoedd wedi bod i gyflawni'r gwaith hwn yn ystod cyfnod yr argyfwng. Mae'r gwaith yma fodd bynnag yn parhau'n flaenoriaeth i'r Adran dros y cyfnod nesaf.

Gwasanaethau Gwastraff Masnachol

Rydym yn darparu casgliadau gwastraff ac ailgylchu masnachol i dros 2,000 o fusnesau'r sir ac yn y blynyddoedd diwethaf rydym wedi gweld gwelliant yn y lefelau o wastraff masnachol sy'n cael ei ailgylchu neu gompostio. Yn 2020/21 roedd 49% o wastraff masnachol yn parhau i gael ei ailgylchu/gompostio. Mae'r flwyddyn diwethaf wedi gweld nifer o fusnesau ar gau o ganlyniad i'r argyfwng wrth gwrs ond mae'n flaenoriaeth gennym dros y cyfnod nesaf i annog ein cwsmeriaid masnachol i fanteisio ar y gwasanaeth ailgylchu ac ailgylchu bwyd.

Edrychiad Strydoedd a Thiroedd Cyhoeddus

Mae'r amgylchedd leol yn hynod bwysig ac elfen fawr o hyn yw gweld ein strydoedd a thiroedd yn lân, yn daclus ac yn ddiogel. Rydym yn defnyddio mesurydd o'r enw 'Mynegai Glendid' (sy'n gyfuniad o asesiad mewnol ac allanol) er mwyn asesu safon glendid ac edrychiad strydoedd. Yn 2019/20 roedd ein safon glendid yn 73% ond nid oedd modd casglu'r data yma eleni oherwydd cyfyngiadau'r argyfwng. Cadwch Gymru'n Daclus sydd fel arfer yn cynnal arolwg allanol i sefydlu faint o 'ddiffygion' sydd ar ein strydoedd (megis sbwriel, chwyn, baw cŵn, gwm cnoi a stympiau sigarét) ond yn anffodus, ni chyflawnwyd y gwaith yma'n ystod 2020/21.

Bu pwysau sylweddol ar y gwasanaeth glanhau a gwasanaethu biniau wrth ail-agor dros haf 2020 gyda biniau stryd dan gryn bwysau o ganlyniad i lefelau uwch o ymwelwyr nac arfer. Bydd yr Adran yn ail-edrych ar ein trefniadau glanhau a gwasanaethau biniau ar gyfer ail-agor y tymor yn 2021. Mae'n bwysig i ni ddysgu o brofiadau'r llynedd wrth ail agor eleni. Byddwn hefyd yn gosod biniau ailgylchu ychwanegol ar y stryd fel rhan o gyfleon i drigolion ailgylchu wrth ymweld â chanol trefi.

Rydym wedi bod yn cydweithio ar brosiect *Delwedd Bangor*¸ sydd â'r nod o wella edrychiad amgylchedd y ddinas. Mae rhai o'r prosiectau yn cynnwys cael gwared ag arwyddion tai ar osod, cefnogi ymgyrch *Bangor di-blastig*, gwella edrychiad y Stryd Fawr a threialu hysbysu ar gylchfannau. Wrth i ni ystyried partneriaethau tebyg ledled y sir, gwelwyd fod angen edrych ar ein gweledigaeth ar gyfer cymunedau glân a thaclus yn ehangach, ac mae'r mater yma bellach wedi ei gynnwys fel prosiect blaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2021/22.

Cynnal Tiroedd

Mae'r adran yn gyfrifol am gynnal ymylon ffyrdd a thiroedd agored er mwyn gwella ansawdd amgylchedd ein trefi a'n pentrefi a'u gwneud yn fwy diogel i drigolion.

Mae lleiniau tir yn gallu gwneud cyfraniad bositif i'n amgylchedd leol, nid yn unig o ran edrychiad, ond hefyd oherwydd ei botensial fel cynefin. Mae hybu bioamrywiaeth o fewn ein lleiniau tir bellach yn flaenoriaeth a rydym wedi addasu ein patrymau torri gwair ar hyd ffyrdd sirol er mwyn cefnogi'r nod hwn. Rydym hefyd wedi ymrwymo i leihau ein defnydd o chwynladdwr niweidiol.

Rydym wedi denu grantiau ar gyfer ein gwaith i hybu cynefinoedd naturiol, blodau gwyllt a bioamrywiaeth, fel y gwelir yn y tabl a ganlyn:

Prosiect	**Disgrifiad**
Mannau Gwyrdd Gwydn: Coridorau a Mannau Gwyrddach *Ffynhonnell ariannu: Cynllun Galluogi Adnoddau Naturiol a Llesiant yng Nghymru (ENRaW)*	Ymgysylltu a chefnogi grwpiau a chynghorau cymunedol i fabwysiadu ymylon lleol fel rhan o fenter i helpu i amddiffyn, rheoli a chynyddu cynefinoedd cyfeillgar i beillwyr er mwyn sicrhau bod coridorau bywyd gwyllt yn cael eu cynyddu a'u cysylltu'n well.
Ffridd Rasys a Llwyn Isaf: Prosiect i sefydlu blodau gwyllt a choedwigoedd ar safleoedd tirlenwi *Ffynhonnell ariannu: Cronfa Her Partneriaeth Lleoedd Natur / Cynllun Lleoedd Lleol ar gyfer Natur*	Sefydlu dolydd blodau gwyllt a choed / llwyni brodorol. Gwella bioamrywiaeth trwy reoli glaswelltir yn well. Rheoli hawliau tramwy yn well yn ogystal â mynediad mwy agored i dir a dŵr.

Tud. 94

Prosiect	Disgrifiad
Lleoedd Lleol ar gyfer Natur *Ffynhonnell ariannu: Cynllun WCVA - Partneriaeth Natur Leol*	Pecyn o brosiectau sy'n cynnwys rheoli rhywogaethau ymledol, plannu coed brodorol, creu dolydd blodau gwyllt, plannu coed stryd a phlanhigion peillwyr. Bydd llawer o'r prosiectau'n cael eu cyflawni mewn partneriaeth â grwpiau cymunedol.
Isadeiledd Gwyrdd Trefol - Bangor	Cynyddu'r isadeiledd gwyrdd trwy ddisodli arwynebau caled presennol mewn meysydd parcio gydag ardaloedd glaswelltog, coed brodorol ac opsiynau draenio cynaliadwy.

Caeau Chwarae Plant

Rydym yn gwybod bod meysydd chwarae yn bwysig i blant, rhieni a gofalwyr plant ond oherwydd bod offer chwarae'n ddrud ac arian yn hynod brin, mae eu cynnal mewn modd sy'n ddiogel i blant a phobl ifanc allu eu mwynhau yn heriol.

Rydym wedi llythyru â chynghorau cymuned am eu sylwadau cychwynnol i bartneriaethu a byddwn yn parhau gyda'r trafodaethau hyn yn ystod 2021/22. Byddwn hefyd yn cysylltu â grwpiau a phartneriaid eraill o fewn y gymuned byddai â diddordeb partneriaethu gyda'r gwasanaeth.

Gwasanaeth Profedigaeth

Er gwaethaf yr holl heriau ychwanegol a ddaeth gydag argyfwng Covid-19, rydym yn falch iawn o adrodd ein bod wedi gallu parhau i gynnal ein gwasanaeth profedigaeth ar draws y sir drwy gydol 2020/21.

Toiledau Cyhoeddus

Mae cyfanswm o 73 o doiledau cyhoeddus yn y sir, 35 o doiledau cymunedol mewn lleoliadau fel caffis a thafarndai ac mae 17 o doiledau cyhoeddus yn eiddo i Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri. Mae ein cynllun partneriaethu gyda'r cynghorau cymuned a thref yn sefydlog erbyn hyn a bu'r gwasanaeth yn hynod brysur wrth i'r sir ail-agor dros haf 2020. Roedd rhaid cyflwyno newidiadau er mwyn cyfarch gofynion yr argyfwng, gan gynnwys sicrhau bod arwyddion priodol yn eu lle ynghyd â threfniadau glanhau ychwanegol.

Teledu Cylch Cyfyng

Mae datblygiadau yn y dechnoleg teledu cylch cyfyng bellach yn eu lle ac yn ystod 2020/21 rydym wedi llwyddo i ehangu'r rhwydwaith o deledu cylch cyfyng yn ardaloedd Caernarfon a Bangor.

Mae'r gwasanaeth hefyd wedi cydweithio â Phartneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn i gyflwyno bid i'r Heddlu er mwyn ymestyn y rhwydwaith i rannau pellach ym Mangor.

Gwasanaeth Fflyd

Mae'r gwasanaeth yma yn arwain, rheoli a rhoi cymorth i adrannau'r cyngor i sicrhau defnydd priodol, diogel a chyfreithlon o'n fflyd.

Rydym wedi bod yn cydweithio gyda Llywodraeth Cymru ar brosiect dad-garboneiddio fflyd ac yn disgwyl canlyniad yr adolygiad. Un elfen o waith ar y ddaear yw treialu cerbydau gwahanol a bu hyn ddigwydd yn ystod haf 2020. Roedd gennym gerbyd trydan casglu gwastraff mewn un ardal ac roedd y treial yn llwyddiannus a'r

cerbyd yn perfformio'n dda iawn, gan allu cario'r un math o dunelledd heb unrhyw broblemau o deithio yn yr ardal wledig. Byddwn yn treialu cerbydau pellach yn 2021/22 gyda'r bwriad o allu manteisio ar grantiau i newid ein fflyd. Rydym hefyd yn rhan o grŵp trafod hydrogen sydd yn edrych ar sefydlu hybiau yn y Gogledd.

Cynnal Priffyrdd

Mae'n bwysig bod trigolion, busnesau ac ymwelwyr i Wynedd yn medru symud yn rhwydd a diogel o fewn y sir. Er mwyn sicrhau hyn, rydym yn cynnal 2,697 cilomedr o Ffyrdd Sirol ynghyd â 199 cilomedr o Gefnffyrdd (sef priffyrdd o bwysigrwydd cenedlaethol, ar ran Llywodraeth Cymru).

Tra bod y cyflwr yn cadw'n eithaf sefydlog, yn hanesyddol mae cyflwr ffyrdd dosbarth C yn amlygu'r canran uchaf sydd angen sylw. Mae cryn bwysau ar ein cyllidebau i gadw safon ein ffyrdd mewn cyflwr da. Ni lwyddwyd i gyflawni'r rhaglen 'tar and chip' (wynebu ffyrdd) yn ystod 2020/21 oherwydd diffyg eglurder ar reoliadau gweithio'n agos yn ystod y cyfnod clo cyntaf. Gall hyn arwain at ddirywiad pellach erbyn Gaeaf 2021 felly bydd adfer y sefyllfa'n flaenoriaeth i'r adran yn symud ymlaen.

Mae effeithiau newid hinsawdd yn fater i ni eu hystyried wrth i fwy o law, mwy o lifogydd a gaeafau caletach effeithio ar wyneb ein ffyrdd. Bydd yr adran yn parhau i fonitro ac ystyried y sefyllfa yma wrth flaenoriaethu rhaglen cynnal a chadw ffyrdd sirol.

Rydym yn y broses hefyd o adolygu ein Cynllun Cynnal Asedau Priffyrdd er mwyn adlewyrchu'r gofyn newydd o flaenoriaethu ar sail risg.

Cynnal a Chadw Pontydd a Strwythurau

Rydym yn cynnal a chadw pontydd a strwythurau ar draws y sir. Mae hyn yn cynnwys cynnal archwiliadau statudol rheolaidd, delio â digwyddiadau wedi llifogydd sylweddol a gwaith cynnal cyffredinol.

Rydym yn cynnal a chadw 629 pont drwy'r sir. Mae 338 pont bwa a 96 pont wedi eu rhestru sydd â gofynion ychwanegol. Yn ogystal, mae gennym 1,618 o waliau cynnal drwy'r sir sydd hefyd yn cael eu cynnal a'u cadw gan yr Adran.

Cawsom gryn ddifrod i nifer o'n pontydd yn ystod stormydd a llifogydd gaeaf 2020 ac roedd rhaid trefnu gwaith brys i'w diogelu a'u trwsio.

Yn gyffrous iawn, mae cais cynllunio wedi'i gyflwyno erbyn hyn ar gyfer adeiladu Pont Newydd Bodfel ger Pwllheli. Hon fydd y bont bwa hiraf i ni ei hadeiladu o'r newydd a'n gobaith yw dechrau'r gwaith yn ystod haf 2021.

Goleuo Stryd

Rydym yn parhau i drwsio goleuadau stryd yn brydlon, ac ar gyfartaledd mae'n cymryd dau ddiwrnod a hanner i'w trwsio – ffigwr sydd wedi bod yn eithaf cyson dros y blynyddoedd diwethaf.

Fel rhan o raglen "buddsoddi i arbed" y Cyngor mae gennym raglen sylweddol i newid goleuadau stryd i dechnoleg LED sydd wedi bod yn weithredol dros y blynyddoedd diwethaf. Yn ystod 2020/2021 newidiwyd 1,700 o unedau golau stryd ac arwyddion i LED sydd ychydig yn llai na'r hyn yr oeddem wedi'i raglennu. Ers 2015/16, rydym wedi newid dros 14,300 o oleuadau ac arwyddion stryd i dechnoleg LED. Mae'r tabl isod yn dangos y lleihad sydd wedi bod yn ein allyriadau carbon o ganlyniad i'r rhaglen hon. Rydym yn falch iawn o weld y budd amlwg o'r newidiadau hyn.

Blwyddyn	Tunelli o CO_2
2014/15	3435
2015/16	3002
2016/17	2426
2017/18	1703
2018/19	1208
2019/20	959
2020/21	811

Clwy yr Onnen

Dros y flwyddyn rydym wedi cychwyn casglu data am y nifer coed sydd wedi eu heintio â'r clwyf ar draws y sir. Bu i'r gwaith yma gael ei gario allan rhwng misoedd Mehefin a Hydref tra'r oedd y coed mewn dail. Mae'r data a gasglwyd yn cyfleu maint y broblem ar draws rhai o asedau'r cyngor a'r risgiau mae'r coed sydd wedi eu heintio yn ei beri i ddefnyddwyr ffyrdd, ysgolion a thiroedd eraill y cyngor. Mae crynodeb o'r canlyniadau i'w gweld yma:

- archwiliwyd 14,968 o goed
- roedd 8,867 ar diroedd y cyngor neu ar ymylon priffyrdd
- adnabuwyd 5,276 yn y categori coch sef risg uchel

Rhaid cadw mewn cof mai'r cam cyntaf mewn rhaglen llawer mwy sydd wedi'i gyflawni ac mae'n debygol y bydd yn cymryd hyd at bum mlynedd i gael rheolaeth o'r sefyllfa. Byddwn yn parhau gyda'r archwiliadau gan weithredu rhaglen o waith torri/ymdrin coed sydd wedi eu hadnabod fel risg uchel. Rhaid hefyd ystyried gwaith adfer ac ail-blannu gyda rhywogaethau addas fel rhan o'r her newid hinsawdd.

Mae gwaith dydd i ddydd yr Adran hon yn cyfrannu tuag at yr Amcanion Llesiant a ganlyn gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Cael manteisio ar harddwch amgylcheddol naturiol y sir

Adran Tai ac Eiddo

Yn ogystal â'r gwaith y mae'r Adran hon yn ei wneud i wireddu'r Blaenoriaeth Gwella yn Rhan 1, mae gweddill y gwaith 'dydd i ddydd' hefyd yn cyfrannu at uchelgais y Cyngor.

Sefydlwyd yr adran newydd hon ym mis Medi 2019 ac mae'r gwaith o uno'r Gwasanaeth Eiddo a'r Gwasanaeth Tai wedi mynd rhagddo'n llyfn. Mae strwythur newydd wedi ei gyflwyno yn y Gwasanaeth Tai er mwyn ein galluogi i roi sylw teilwng i'r heriau cynyddol yn y maes tai fforddiadwy i bobl Gwynedd ac i ymateb i'r argyfwng digartrefedd sy'n wynebu pob rhan o'r wlad erbyn hyn.

Effaith Covid-19 ar waith yr Adran

Yn ystod 2020/21, mae'r rhan fwyaf o staff wedi addasu i weithio gartref ac rydym wedi newid trefniadau a dulliau gweithio pan nad yw hynny'n bosib.

Mae rhai o'r unedau wedi cael eu heffeithio yn fawr yn sgil Covid-19, yn bennaf yr Uned Ddigartrefedd, sydd wedi gweld cynnydd sylweddol mewn unigolion a theuluoedd sy'n cyflwyno'n ddigartref ynghyd â'r gofyn statudol newydd i gynnig llety i unrhyw un sy'n ddigartref, beth bynnag bo'i hamgylchiadau. Yn ogystal, mae'r Tîm Opsiynau Tai wedi gweld cynnydd sylweddol mewn ymholiadau a cheisiadau i gael mynd ar y gofrestr tai cymdeithasol.

Bu i'r Adran gyfrannu tuag at waith i ymateb i'r pandemig gyda staff yr Unedau Swyddfeydd a Glanhau yn sicrhau bod ein swyddfeydd yn ddiogel er mwyn galluogi rhai o'n staff i barhau i weithio yno os nad oedd yn bosib gweithio o gartref. Yr Adran oedd yn arwain ar yr ymdrech i ddosbarthu PPE i wasanaethau rheng flaen allweddol yn y dyddiau cynnar gan ymateb yn gyflym i sefyllfa o argyfwng ar y pryd.

Dargyfeiriwyd adnoddau staff i gynorthwyo'r Adran Amgylchedd gyda thrwyddedu er mwyn lletya gweithwyr allweddol a hwyluso'r ymdrech i sefydlu canolfannau brechu, Ysbyty Enfys, a chlinigau'r Bwrdd Iechyd mewn lleoliadau amgen dros dro. Bu i'r Adran hefyd arwain ar sefydlu partneriaeth gyda'r Cymdeithasau Tai er mwyn cynorthwyo i ddosbarthu pecynnau bwyd i drigolion mwyaf bregus Gwynedd.

Gwasanaeth Eiddo

Er mwyn ymateb i'r heriau sy'n codi o newid hinsawdd, a sicrhau fod cymunedau Gwynedd yn cael eu paratoi ar gyfer y dyfodol bu i'r Cyngor fabwysiadu **cynllun rheoli carbon** fis Mai 2010. Mae'r cynllun wedi bod yn fuddsoddiad sylweddol er mwyn gostwng allyriadau carbon gweithgareddau'r Cyngor, yn ogystal â chyfrannu tua'r amcan ehangach o Wynedd garbon isel.

Mae natur cynlluniau o'r fath yn annatod yn cael eu mesur dros gyfnod hir, gyda gwahaniaethau bychan rhwng cyfnodau monitro yn cael effaith gronnus dros dymor ehangach. Mae hyn oll wedi arwain at arbedion ariannol blynyddol o £1.1m i'r Cyngor.

Mae'r ffaith bod rhan helaeth o staff yn gweithio o adref dros y flwyddyn ddiwethaf yn sgil Covid-19 yn debygol o fod wedi cyfrannu'n sylweddol at y lleihad mewn allyriadau carbon ein hadeiladau a hefyd wrth deithio. Mae'r Uned Cadwraeth Ynni yn cydnabod y bydd yr allyriadau yn debygol o gynyddu eleni os bydd mwy o ddefnydd o'n hadeiladau a chyfyngiadau Covid -19 yn llacio.

Mae'r cyfrifoldeb o sicrhau fod ein holl ysgolion, cartrefi gofal, canolfannau hamdden ayb yn ddiogel i'w defnyddio gan drigolion y sir yn gorwedd gyda'r **Uned Diogelwch Eiddo.** Er gwaethaf y rhwystrau dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r uned wedi gallu parhau i gynnal archwiliadau diogelwch yn ein hadeiladau, megis arolygon cyflwr asbestos ac adolygiadau risg tan. Maent hefyd wedi llwyddo i fuddsoddi i wella cyflwr ein hadeiladau gyda phrosiectau gwerth £4.3 miliwn yn cael eu gwireddu yn ystod y flwyddyn.

Cyn y cyfnod clo cyntaf, roedd yr **Uned Cynnal a Chadw** wedi llwyddo i leihau'r nifer o ddyddiau a gymerwyd i gwblhau pob darn gwaith yn gyson, ond gyda chyfyngiadau ar safleoedd a'r ffaith bod rhai o'r staff wedi eu dargyfeirio i weithio ar brosiectau eraill, fel y disgwyl, mae cynnydd wedi bod yn y cyfartaledd yma yn ystod 2020/21 i 8.3 diwrnod o gymharu â 6.8 diwrnod yn 2019/20. Er hynny, mae'r adborth a dderbynnir drwy ein harolygon boddhad cwsmer yn dangos bod 84% o'r cwsmeriaid a holwyd yn gwbl fodlon gyda'r gwasanaeth, gyda chanmoliaeth gyson i'r gweithlu cynnal a chadw mewnol. Bu modd ymestyn y tîm hwnnw dros y flwyddyn a aeth heibio a bellach mae gennym drydanwyr a swyddogion profi ansawdd dŵr wedi ei hychwanegu at y seiri, plymwyr a swyddogion gosod a thrwsio offer Teleofal.

Mae bodlonrwydd cwsmer y Tîm Difa Pla wedi bod yn uchel iawn drwy'r gydol 2020/21 hefyd gyda chanmoliaeth fawr am waith prydlon ac effeithiol. Bu modd iddynt barhau i gynnig y gwasanaeth allweddol hwn hyd yn oed dros y cyfnodau clo. Rydym yn casglu adborth cwsmeriaid yn fisol a dros y flwyddyn ddiwethaf roedd 94% o'r cwsmeriaid a holwyd yn gwbl fodlon gyda'r gwasanaeth a gawsant gan yr uned. Yn gyffredinol, materion gyda biliau a thalu am y gwasanaeth oedd y rheswm pam nad oedd cwsmeriaid yn gwbl fodlon gyda'r gwasanaeth.

Mae ein **Huned Glanhau a Swyddfeydd** wedi bod yn brysur yn sicrhau bod ein swyddfeydd yn ddiogel i staff allweddol fedru parhau i'w mynychu. Maent wedi cyflwyno llu o drefniadau lechyd a Diogelwch newydd dros nos er mwyn sicrhau lles pawb sydd wedi gorfod parhau i fynd i'w gweithle.

Rydym hefyd wedi cychwyn mesur boddhad cwsmer ar gyfer defnyddwyr ein swyddfeydd a gyda'n cwsmeriaid glanhau gyda chanlyniadau positif hyd yma.

Mae ein **Huned Stadau** wedi gweld gwelliant sylweddol yn eu sgôr bodlonrwydd cwsmer dros y flwyddyn gyda 95% yn gwbl fodlon â'r gwasanaeth y maent wedi ei dderbyn ar gyfartaledd sydd yn welliant sylweddol ar yr 83% oedd yn gwbl fodlon â'r gwasanaeth y flwyddyn flaenorol. Mae'r uned hefyd wedi dod yn gyfrifol am unedau diwydiannol a chanolfannau menter y Cyngor bellach ac yn edrych ar effeithlonrwydd y ddarpariaeth ac eisoes wedi cyflawni arbedion heb effeithio ar ansawdd y gwasanaeth a gynigir i denantiaid.

Yn ystod 2020/21, mae'r **Tîm Datblygu Eiddo** wedi llwyddo i barhau i yrru ein prosiectau cyfalaf yn eu blaenau, er gwaetha'r pandemig.

Ym mis Hydref 2020, agorwyd Ysgol y Garnedd Newydd - adeilad newydd ar gyfer 420 o ddisgyblion cynradd ym Mangor, ac mae gwaith o adeiladu estyniad ac adnewyddu Ysgol y Faenol yn mynd rhagddo yn ogystal. Mae'r Tîm yn brysur yn gweithio ar fwy na 30 o brosiectau adeiladu sy'n amrywio o ysgolion i gartrefi henoed i ddatblygiadau yn y maes tai, gyda 94% o'r rheini yn symud ymlaen o fewn yr amserlen ddisgwyliedig ar hyn o bryd.

Ysgol y Garnedd Newydd

Gwasanaeth Tai

Y brif her yn wynebu'r Gwasanaeth Tai yw ceisio cyfrannu tuag at gynyddu'r cyflenwad tai i bobl leol a'r opsiynau cartrefu sydd ar gael i bobl Gwynedd.

Yn 2019, mabwysiadodd y Cyngor ei Strategaeth Tai sy'n nodi'r weledigaeth o

"Sicrhau bod gan bobl Gwynedd fynediad at gartref addas o safon, sy'n fforddiadwy ac sy'n gwella eu hansawdd bywyd"

Yn ystod y flwyddyn aeth heibio bu i Gynllun Gweithredu Tai y Cyngor gael ei fabwysiadu gan y Cyngor. Mae'r cynllun yn cadarnhau sut y byddwn yn sicrhau fod:

- Neb yn ddigartref yng Ngwynedd
- Tai cymdeithasol ar gael i bawb sydd angen un
- Cartref pawb yng Ngwynedd yn fforddiadwy iddynt
- Tai Gwynedd yn amgylcheddol gyfeillgar
- Cartrefi yn cael dylanwad cadarnhaol ar iechyd a llesiant pobl Gwynedd.

Mae'n adnabod 33 o brosiectau penodol a fydd yn arwain at fuddsoddiad o £77M yn y maes tai yng Ngwynedd dros y 6 mlynedd nesaf.

Mae'r Cyngor yn defnyddio'r **Grant Tai Cymdeithasol** gan Lywodraeth Cymru i hwyluso gallu'r Cymdeithasau Tai i adeiladu mwy o dai i bobl leol. Mae ein cynllun Gweithredu Tai yn anelu i ddarparu 500 o dai cymdeithasol newydd ac felly byddwn yn gweld cynnydd sylweddol dros y blynyddoedd nesaf.

Nifer o unedau newydd a ddatblygwyd gyda'r Grant Tai Cymdeithasol

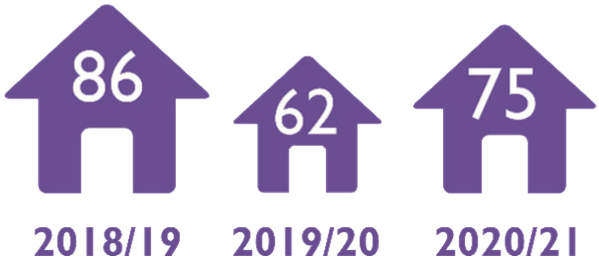

Yr **Uned Ddigartrefedd** yw'r uned sydd wedi ei heffeithio fwyaf gan y pandemig. Mae'r Uned wedi bod yn gweithredu er mwyn atal digartrefedd ond hefyd yn darparu cefnogaeth i deuluoedd neu unigolion sy'n canfod eu hunain yn ddigartref. Ar gychwyn y cyfnod clo ym mis Mawrth 2020, gofynnodd y Llywodraeth i bob Awdurdod Lleol yng Nghymru sicrhau nad oedd neb yn cysgu allan ar y stryd. Diwygiwyd y rheoliadau cenedlaethol dros nos er mwyn sicrhau fod gan bawb, ta waeth beth eu hamgylchiadau, y gallu i gael cefnogaeth gan eu Hawdurdod Lleol os oeddent yn wynebu digartrefedd. Rydym wedi gweld cynnydd o 71% yn y nifer

sydd yn cyflwyno yn ddigartref neu dan fygythiad o ddigartrefedd dros y 6 mlynedd diwethaf, a chynnydd o 26% dros y flwyddyn ddiwethaf yn unig.

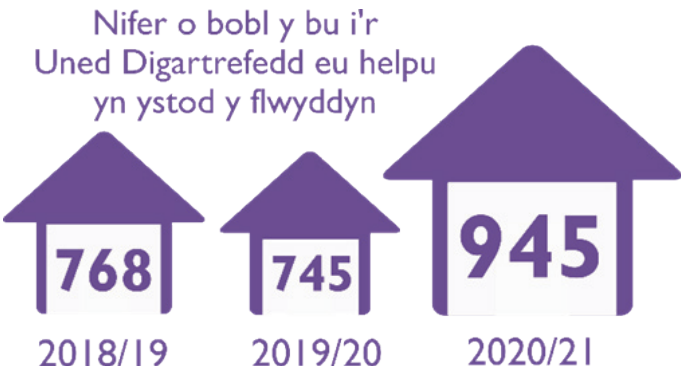

Mae hyn wedi rhoi pwysau aruthrol ar ein hopsiynau cartrefu dros dro ac ar hyn o bryd nid ydym yn gallu ymdopi gyda'r galw o gryn dipyn. Canlyniad hyn yw gorfod gor-ddefnyddio llety gwely a brecwast gyda'r costau hynny yn cael eu cyfarch gan gronfa argyfwng gwedd 1 Llywodraeth Cymru. Mae'r gronfa yma wedi ei ymestyn tan fis Medi 2021.

Nid oes gan y Cyngor ddigon o lety dros dro er mwyn cyfarch y galw ac nid yw parhau i ddefnyddio llety gwely a brecwast yn ateb hirdymor. Mae ein Cynllun Gweithredu Tai wedi adnabod yr angen am oddeutu 50 o unedau llety a chefnogaeth ac rydym wedi llwyddo i ddenu arian grant i gyllido'r mwyafrif o'r gost o ddatblygu unedau o'r fath.

I'r perwyl hwn, mae'r gwasanaeth wedi cychwyn ar y datblygiad tai cyntaf wrth ddatblygu unedau hyblyg 'pods' yng Nghaernarfon, sydd bellach bron a'u cwblhau. Mae cynlluniau eraill ym Mangor, Pwllheli, Dolgellau, Corris a Deiniolen wrthi'n cael eu dylunio ar hyn o bryd a byddant i gyd wedi eu cwblhau o fewn y ddwy flynedd nesaf.

I gyd-fynd gyda'r cynnydd yn y llety, byddwn hefyd yn ehangu'r tîm cefnogaeth yn fewnol a gan asiantaethau arbenigol allanol i symud pobl yn eu blaenau yn gynt a lleihau niferoedd sydd yn ddigartref. Mae'r cyfuniad o gynnydd mewn llety a'r cynnydd mewn cefnogaeth yn golygu bellach fod gennym gynllun wedi ei lunio, ac wedi ei fabwysiadu gan y Cabinet, er mwyn dygymod â'r sefyllfa ddigartrefedd yn y sir.

Mae'r **Grant Cymorth Tai** (£6.7m y flwyddyn) yn rhoi cymorth i bobl fregus er mwyn rheoli neu gynnal eu tenantiaeth a byw'n annibynnol. Yn ystod 2020/21 mae'r rhaglen yng Ngwynedd wedi cefnogi dros 2,000 o bobl i gael mynediad a chynnal tenantiaethau parhaol neu dros dro ac atal digartrefedd.

Uned arall sydd wedi ei heffeithio'n sylweddol gan y pandemig yw'r **Tîm Opsiynau Tai.** Yn ogystal, bu i ni fabwysiadu polisi gosod lleol newydd yn ystod y cyfnod clo cyntaf, sydd yn rhoi blaenoriaeth i bobl â chysylltiad Gwynedd. Mae hyn wedi arwain at gynnydd sylweddol yn y nifer o ymholiadau a cheisiadau y mae'r tîm yn ei dderbyn. Yn ystod mis Mawrth 2021, derbyniwyd pedair gwaith yn fwy o ymholiadau e-bost nag ar gychwyn y flwyddyn. Mae hyn yn bennaf o ganlyniad i effaith y pandemig ar sefyllfa unigolion sy'n arwain at gynnydd mewn ceisiadau am dŷ cymdeithasol, yn ogystal â phobl eisiau gwybod sut mae'r polisi gosod newydd wedi eu heffeithio.

Yn ystod 2020/21, roedd y nifer o ddyddiau ar gyfartaledd ar restr aros am dŷ yn 741 diwrnod sydd yn adlewyrchu bod diffyg mewn nifer o dai cymdeithasol yn y Sir. Dros y flwyddyn ddiwethaf ar gyfartaledd fe gymerwyd 26.3 diwrnod i brosesu cais am restr fer am denantiaeth tŷ cymdeithasol ac mae trefniadau wedi eu rhoi mewn lle i leihau hyn yn sylweddol yn fuan yn 2021/22.

Mae'r tîm **Grantiau a Phrosiectau Tai** wedi gweld effaith y pandemig ar eu gwaith sydd wedi arwain at leihad yn y prosiectau 'Grantiau i brynwyr tro cyntaf' a 'Grantiau Tai Gwag' a'r benthyciadau 'Adnewyddu Tai Gwag' sydd

wedi eu gwireddu eleni. Nawr fod y Cynllun Gweithredu Tai yn ei le byddwn yn gallu cynyddu ein cyflawni yn y maes yma.

Nifer o dai gwag ddaethpwyd yn ôl i ddefnydd

Mae'r Tîm hefyd wedi bod yn parhau i gyflawni gwaith i wneud addasiadau i gartrefi pobl a phlant anabl gyda 141 o addasiadau wedi eu cyflawni yn ystod 2020/21.

Nifer o dai wedi eu haddasu ar gyfer unigolion ag anableddau

Mae'r nifer o ddyddiau ar gyfartaledd a gymerir i wneud addasiadau i gartrefi unigolion ag anableddau wedi lleihau o gymharu â blynyddoedd blaenorol.

Nifer o ddyddiau ar gyfartaledd a gymerir i gyflawni gwaith i wneud addasiadau i gartrefi unigolion ag anabledd

Yn ystod y cyfnod clo, pan nad oedd swyddogion y tîm **Gorfodaeth** yn gallu cael mynediad i safleoedd bu iddynt gael eu dargyfeirio i roi cymorth i'r Adran Amgylchedd i drwyddedu dros 1000 o dai rhent i gartrefu gweithwyr allweddol yn ystod y pandemig. Ers mis Rhagfyr 2020, mae'r tîm hefyd wedi bod yn cynnal arolygon 'boddhad cwsmer' gydag adborth positif iawn hyd yma.

Mae gwaith dydd i ddydd yr Adran hon yn cyfrannu tuag at yr Amcanion Llesiant a ganlyn gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosib.
- Cael manteisio ar harddwch amgylcheddol naturiol y sir

Adran Amgylchedd

Prif feysydd Cyfrifoldeb yr Adran Amgylchedd yw Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd, Trafnidiaeth a Chefn Gwlad a'r Gwasanaeth Rheolaeth Adeiladu.

Covid-19

Fel sy'n wir ar draws weddill y Cyngor, mae nifer o wasanaethau'r adran wedi gorfod addasu'r ffordd yr ydym yn darparu'n gwasanaethau i bobl Gwynedd, ac wedi gorfod blaenoriaethu gwaith i helpu atal lledaeniad. Mae hyn wrth reswm wedi cael effaith ar waith ddydd i ddydd arferol yr adran.

Mae swyddogion yr adran wedi bod yn cynnal dyletswyddau gwahanol i'r arfer drwy gynnig arweiniad a chyngor ar fesurau Covid-19 i fusnesau, sefydliadau a'r cyhoedd. Bu'r adran hefyd yn cyfrannu at gynhyrchu a sefydlu polisïau atal Covid-19 rhanbarthol a chenedlaethol, ac yn cynnal archwiliadau, monitro a chymryd camau gorfodaeth i ddelio â diffyg cydymffurfiaeth â gofynion statudol i atal lledaeniad yr haint ac i warchod eu gweithlu a'u cwsmeriaid. Mae rôl yr adran yn hyn o beth wedi bod yn hollbwysig i sicrhau ein bod fel cyngor yn diogelu trigolion Gwynedd i'r gorau o'n gallu mewn amgylchiadau eithriadol o heriol.

Er bod yr argyfwng wedi gosod gofynion tra gwahanol ar yr adran dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r adran wedi ymdopi'n rhyfeddol, gan flaenoriaethu'r ymateb i'r pandemig tra'n parhau i geisio darparu gwasanaethau ddydd i ddydd lle roedd hynny'n bosib neu'n angenrheidiol er mwyn ymateb i faterion risg uchel. Mae gwaith a oedd wedi ei raglennu ar gyfer 2020-21 wedi llithro, ond roedd hynny'n anochel yn yr hinsawdd sydd ohoni a byddwn yn gweithio i adfer y sefyllfa. Fodd bynnag, mae gennym bryderon am les staff mewn rhai gwasanaethau lle mae llwyth gwaith wedi bod yn afresymol o uchel ac mae cymryd gwyliau wedi bod yn anoddach nag erioed. Un o'n blaenoriaethau yn symud ymlaen ydi i adfer sefyllfa iach i'n holl staff ar draws yr adran.

Gwarchod y Cyhoedd

Y gwasanaethau sydd wedi eu heffeithio fwyaf yn yr adran hon o ganlyniad i argyfwng Covid-19 yw'n gwasanaethau Gwarchod y Cyhoedd. Ers mis Mawrth 2020, maent wedi bod yn arwain ar yr ymdrechion i ymateb i argyfwng Covid-19 ac felly wedi newid eu ffordd o weithio'n sylweddol. Mae hyn wedi golygu blaenoriaethu gwaith penodol er mwyn cyfrannu at yr ymdrech o reoli ymledaeniad yr haint.

Fel sydd wedi'i nodi ar ddechrau'r adroddiad yn y bennod yn ymwneud ag argyfwng Covid-19, bu'r Adran yn arwain ar sefydlu'r Gwasanaeth Profi, Olrhain a Diogelu, sy'n weithredol ers Mehefin 2020 ac yn cyflogi 102 o weithwyr sydd wedi olrhain dros 11,000 o achosion o Covid-19. Bu'r gwasanaeth yma ar ei brysuraf ynghanol yr ail don o Covid-19 wrth i'r nifer o achosion a oedd angen eu holrhain gynyddu'n ddyddiol. Roedd rôl y gwasanaeth yma'n gwbl allweddol i'r gwaith o reoli ymledaeniad yr haint ac mae mwy o wybodaeth am y trefniadau yn y bennod Covid-19.

Pan na fo'r achosion Covid-19 mor uchel, mae'r Adran wedi parhau a rôl gwbl greiddiol yn y trefniadau ail-agor ar gyfer ein busnesau, sefydliadau a chymunedau'n ehangach. Mae hyn wedi digwydd drwy:

- Rhoi cyngor arbenigol i fusnesau, adrannau eraill y cyngor, asiantaethau allanol, darparwyr gofal, ysgolion ac aelodau'r cyhoedd mewn perthynas â mesurau hylendid a chanllawiau hunan ynysu

- Cynnal archwiliadau ac ymgyrchoedd cefnogi, cynghori a monitro mewn amryw o eiddo a sectorau busnes gwahanol e.e. archfarchnadoedd, canolfannau garddio, siopau trin gwallt ayb

- Cynnal ymweliadau rhagweithiol gyda'r Heddlu i roi cyngor i fusnesau trwyddedig fel bwytai a tafarndai dros gyfnod prysur yr haf

- Ymateb i gwynion am ddiffyg cydymffurfiaeth gyda rheoliadau Covid-19 mewn busnesau trwyddedig megis tafarndai, bwytai a meysydd carfannau; a chymryd camau gorfodaeth lle mae angen er mwyn cadw pobl yn ddiogel

- Ymateb i gynnydd mewn cwynion sŵn domestig a chwynion am losgi sbwriel gardd, sy'n debygol o fod yn gysylltiedig â'r ffaith fod llawer yn gweithio o adref

- Cynhyrchu gwybodaeth ar ragofalon Covid-19 i'r diwydiant tacsis

- Rhoi trefniadau mewn lle er mwyn rheoli'r cyrchfannau prysur ar draws y sir gan gynnwys rheolaeth a gorfodaeth parcio

Er mwyn rhoi syniad o faint y cynnydd yng ngwaith y gwasanaethau hyn, mewn perthynas â'r nifer o geisiadau am wasanaeth yn y maes Afiechydon Heintus, mae'r Adran wedi derbyn 1,536 yn ystod 2020 i gymharu â prin dim ceisiadau y flwyddyn flaenorol. Mae'r gwaith yma wedi cymryd holl amser swyddogion y gwasanaethau hyn yn ystod 2020/21 ac wedi golygu nad ydynt wedi gallu cyflawni eu rôl arferol yn yr un ffordd.

Yn wir, mae 55 o fusnesau risg uchel a 25 o fusnesau Prosesau Llygredd Awyr a oedd angen arolygiad yn ystod 2020-21 yn hwyr gyda'u hamserlenni'n llithro i 2021-22. Mae hyn o ganlyniad i'r ymdrechion i arwain ar ein ymateb i'r pandemig, yn ogystal â'r ffaith fod nifer o'r busnesau wedi bod ar gau a rheolau Covid-19 wedi'i gwneud yn anodd cynnal cyfarfodydd. Bydd 62% o'r sefydliadau bwyd anifeiliaid sydd angen arolygiad hefyd yn llithro i raglen 2021-22. O ganlyniad, bydd rhaglen arolygu 2021-22 y gwasanaethau hyn yn drwm iawn, ac mae pryderon am gallu a lles staff y gwasanaethau hyn wrth ymdopi ag adfer yr arolygiadau yma tra'n parhau i gyflawni eu dyletswyddau'n unol â'r argyfwng. Yn ychwanegol i hyn mae ôl-groniad sylweddol o sefydliadau bwyd (dros 1,000) sydd angen arolygiad yn unol â rhaglen archwilio Hylendid Bwyd ac rydym yn trafod gyda'r Asiantaeth Safonau Bwyd ynghylch y ffordd orau i ymateb i hyn.

Mae profiadau'r flwyddyn ddiwethaf wedi amlygu pwysigrwydd rôl y gwasanaethau hyn wrth warchod iechyd ein cymunedau ac, yn anffodus, wedi amlygu diffyg gwydnwch y gwasanaethau'n sgil blynyddoedd o doriadau. Mae ymateb i ddifrifoldeb y diffyg yma felly yn un o heriau'r flwyddyn o'n blaenau ac mae prosiect Blaenoriaeth Gwella newydd wedi'i gynnwys yn Adolygiad 2021/22 o Gynllun Cyngor Gwynedd er mwyn mynd i'r afael â'r mater. Un elfen o'r gwaith oedd i recriwtio swyddogion ymgysylltu cymunedol Covid-19 er mwyn, yn y tymor byr, gweithio gyda'n cymunedau i'w diogelu ond gyda llygad ar gryfhau gwydnwch y gwasanaethau hyn yn y tymor hir. Mae rhagor o wybodaeth am y gwaith ymgysylltu yma ym mhennod Covid-19 yr adroddiad.

Cynllunio

Mae'r Gwasanaeth Cynllunio yn hwyluso a rheoli datblygiadau cynaliadwy o fewn ardal awdurdod cynllunio Gwynedd (nad yw'n

Tud. 104

cynnwys ardal y Parc Cenedlaethol).

Dros y blynyddoedd diwethaf, rydym wedi bod yn mesur lefel bodlonrwydd ein cwsmeriaid. Mae gwaith yn mynd yn ei flaen gennym mewn ymateb i'r sylwadau a dderbyniwyd, yn benodol o amgylch trefniadau cysylltu gyda'r gwasanaeth ac anawsterau cyfathrebu. Rydym yn gweithio ar ddatblygu dulliau amgen ar gyfer cynnal y gwaith yma drwy system swyddfa gefn newydd.

Rhwng Mawrth a Gorffennaf 2020 ni gynhaliwyd pwyllgorau cynllunio o ganlyniad i gyfyngiadau Covid-19. Nid oedd posib felly penderfynu ar y ceisiadau hynny sydd angen mynd gerbron pwyllgor. Yn ychwanegol, mae diffyg capasiti o ganlyniad i salwch hirdymor a threfniadau gweithio'n ystod yr argyfwng wedi golygu fod prosesau'n cymryd yn hirach nac arfer. Mae hefyd wedi bod yn cymryd mwy o amser i ni dderbyn ymatebion gan ymgynghorai statudol. Yn sgil hyn, ar gyfartaledd yn ystod 2020/21 cymrodd geisiadau cynllunio 89 diwrnod i gyrraedd penderfyniad o'i gymharu â 62 diwrnod yn 2019/20.

Roedd 70% o'r tai a ganiatawyd drwy'r drefn gynllunio yn ystod 2020/21 yn cyfrannu at dai fforddiadwy'r sir. Mae'r ffigwr yma yn cyrraedd y targed sydd wedi'i osod gan y Cynllun Datblygu Lleol ar y cyd. Mae gwybodaeth bellach am ddarpariaeth cartrefi yng Ngwynedd ym mhennod yr Adran Tai ac Eiddo.

Mae gan y gwasanaeth rôl i gymryd camau gorfodaeth ar ddatblygiadau sydd heb dderbyn caniatâd cynllunio hefyd, ac yn ystod 2020/21 cwblhawyd 133 ymchwiliad, ond mae 263 o achosion yn parhau i fod yn cael eu harchwilio. Mae'r gwaith wedi cynnwys nifer o achosion cymhleth eleni lle mae'r gofyn ar amser ein swyddogion yn uwch. Mae hynny hefyd mewn cyfnod lle mae llai o gapasiti staff ar gael i wneud gwaith gorfodaeth cynllunio gorfodaeth.

Polisi Cynllunio ar y Cyd

Buom yn gweithio ar Adroddiad Monitro Drafft ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2019 a 31 Mawrth 2020 ond oherwydd yr argyfwng nid oedd yn bosib casglu'r holl wybodaeth arferol. Yn dilyn cyhoeddiad gan y Gweinidog Julie James AS, bydd angen i ni adrodd ar gyfnod o ddwy flynedd ym mis Hydref 2021. Casgliad yr adroddiad drafft oedd bod y cynllun yn cyflawni'r strategaeth a bod polisïau'r cynllun yn gweithio. Nid oedd unrhyw dystiolaeth fod angen adolygu'r cynllun yn gynnar, ond bydd hyn yn cael ystyriaeth pellach wrth i ni lunio'r adroddiad terfynol.

Mae Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA) yn atgyfnerthu gallu'r Cynllun i roi sail gadarn i wneud penderfyniadau ar geisiadau cynllunio i'r dyfodol. Mae 2 CCA wedi cael eu mabwysiadau yn ystod cyfnod 2020/21, sef *Newid defnydd cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol, safleoedd cyflogaeth ac unedau manwerthu a Datblygiad twristiaeth – atyniadau a llety.*

Ym mis Chwefror 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Fframwaith Datblygu Cenedlaethol newydd o'r enw 'Cymru y Dyfodol'. Ei ddiben yw i osod y cyfeiriad ar gyfer datblygu yng Nghymru hyd at 2040. Darparodd y gwasanaeth fewnbwn i'r ymgynghoriad perthnasol yn ôl ym mis Awst 2019.

Rheolaeth Adeiladu

Mae'r Uned Rheolaeth Adeiladu yn cydweithio gyda'r cyhoedd a phartneriaid er mwyn i'n cymunedau gael adeiladau diogel sy'n cwrdd â'r safonau adeiladu priodol. Mae'r uned yn parhau i roi gwasanaeth da i drigolion gyda'r sgôr bodlonrwydd yn parhau'n uchel ac

yn gymharol sefydlog dros y blynyddoedd diwethaf. Mewn arolwg boddhad cwsmeriaid yn 2020/21, rhoddwyd sgôr cyfartalog o 9.6 allan o 10 o'i gymharu â 9.7 yn 2019/20. Yn dilyn adolygiad Ffordd Gwynedd o'r gwasanaeth, cytunwyd ar y mesuryddion canlynol gyda'r nod o wella'r gwasanaeth Rheolaeth Adeiladu i gwsmeriaid:

- Amser rhwng derbyn cais cynlluniau llawn a chymeradwyo
- Sgôr Bodlonrwydd Cwsmer
- Amser o dderbyn hysbysiad fod strwythur peryglus wedi'i ddiogelu
- Yr amser a gymerir ar gyfartaledd i brosesu cais 'Enwi a rhifo tai/stryd'
- Canran o benderfyniadau a wnaethpwyd i'r amserlen statudol

Mae'n fwriad gennym i symleiddio'r holiadur rydym yn ofyn i gwsmeriaid ei lenwi hefyd, gan ganolbwyntio ar ddau gwestiwn yn unig sef sawl marc allan o ddeg a roddir am y gwasanaeth a dderbyniwyd ac os nad yw'r marc yn 10, sut mae modd i ni wella.

Un o ddyletswyddau'r Uned Rheolaeth Adeiladu yw prosesu ceisiadau Cynlluniau Llawn. Mae'r uned yn cynnal asesiad o'r cynlluniau, ac yn cyhoeddi hysbysiadau penderfyniad o fewn ei darged statudol o rhwng 5 ac 8 wythnos. Mae'r uned yn anelu i archwilio'r cynlluniau o fewn 15 diwrnod, gyda'r gwaith penderfyniad ar y cais yn cael ei ryddhau cyn gynted â phosib.

Gwelwyd gostyngiad o 21% mewn ceisiadau Rheolaeth Adeiladu yn ystod cyfnod yr argyfwng, ac o ganlyniad colled mewn incwm sylweddol. Roedd gostyngiad mewn cymwysiadau prosiectau ar raddfa ganolig i fawr hefyd yn cyfrannu at y diffyg yma.

Trafnidiaeth a Chefn Gwlad

Mae'r sector **trafnidiaeth gyhoeddus** yng Ngwynedd wedi wynebu cyfnod cythryblus dros y blynyddoedd diwethaf, gyda'r gwasanaeth wedi gorfod ymateb yn gyflym i newidiadau mawr o ran y darparwyr oedd ar gael. Erbyn hyn mae'r Gwasanaeth Trafnidiaeth a Chefn Gwlad wedi dechrau ar y gwaith o gynnal arolwg cynhwysfawr o'r rhwydwaith cludiant cyhoeddus. Bydd y Gwasanaeth yn cydweithio gyda Phrifysgol Bangor er mwyn cynllunio rhwydwaith fydd wedi ei seilio ar werth cymdeithasol, yn hytrach na chost a nifer teithwyr. Bydd hefyd yn ystyried dulliau arloesol o gynnig rhwydwaith cludiant cyhoeddus. Yn anffodus, mae'r amserlen i'r adolygiad ddod yn weithredol wedi llithro oherwydd gofynion Covid-19 ar gapasiti'r adran. Fodd bynnag, bwriedir ailgydio yn y gwaith hwn yn ystod 2021/22.

O ganlyniad i swyddogion yn arallgyfeirio i ddyletswyddau gwahanol yn ystod argyfwng Covid-19, nid yw wedi bod yn bosib i ni gasglu'r data arferol sy'n ymwneud â phrydlondeb gwasanaethau bysiau. Fodd bynnag, rydym yn parhau i gydweithio gyda'r sector cludiant er mwyn cynnal gwasanaethau sy'n ateb anghenion Pobl Gwynedd.

Yn y maes **Parcio**, ffurfiwyd Grŵp Tasg Parcio ddiwedd 2019 er mwyn rhoi sylw i faterion parcio amrywiol a chyflwyno datrysiadau posibl i gyfarch bwlch ariannol sy'n wynebu'r Cyngor a gwella'r trefniadau parcio presennol yn yr un modd. Mae'r flwyddyn diwethaf wedi gwaethygu'r problemau megis prinder llecynnau parcio ledled y sir o ganlyniad i bobl yn aros yn y DU am wyliau yn hytrach na mentro dramor ac mae hyn wedi amlygu'r angen am bwerau ychwanegol i ymdrin â cherbydau sy'n creu rhwystr a gwell rheolaeth

Tud. 106

o gartrefi modur.

Yn ystod 2020/21 mae'r Gwasanaeth Cefn Gwlad wedi canolbwyntio ar osod arwyddion i annog cadw at bellter cymdeithasol ar ein llwybrau prysuraf, delio â cheisiadau i gau llwybrau o ganlyniad i bryderon am ymlediad Covid-19 ac ymateb i achosion o gau llwybrau heb awdurdod ac achosion o dorri coed o dan orchymyn cadwraeth. Serch hynny, mae'r cyfnodau clo wedi rhoi cyfleon i bobl ail ddarganfod eu bröydd a gwerthfawrogi eu hamgylchedd leol. Gwelwyd cynnydd yn nymuniad cymunedau ac unigolion i gyfrannu at y gwaith o warchod a gwella ansawdd cefn gwlad. Llwyddwyd hefyd i fwrw ymlaen gyda rhai o'r meysydd gweithredu a adnabuwyd yn Adolygiad Ffordd Gwynedd y Gwasanaeth yn ôl yn 2019.

Dros y flwyddyn ddiwethaf mae graddfa ymlediad clwyf yr onnen wedi'i amlygu ynghyd â'r risgiau i ddiogelwch pobl ac eiddo yn ogystal ag oblygiadau ar fioamrywiaeth a'r tirwedd. Buom yn cydweithio â'r Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol i ymateb i'r clwyf ac yn arwain y gwaith o baratoi ar gyfer adfer a lleihau ei effaith hir dymor ar gefn gwlad.

Rheolaeth Categori Corfforaethol

Pwrpas y gwasanaeth hwn yw cydweithio a chefnogi gwasanaethau'r Cyngor i wario arian cyhoeddus yn strategol ac yn gywir, gan sicrhau gwerth am arian ac annog cadw'r budd yn lleol.

Yn ystod 2020/21 bu'r tîm cyfan yn gyfrifol am gaffael PPE a nwyddau glanhau o safon am chwe mis cyntaf y flwyddyn. Serch hynny, llwyddwyd i arbed £72,000 ac adnabod £276,000 at y dyfodol.

Mae'r tîm yn ymdrechu i gadw'r gwariant yn lleol ble'n bosibl, a ble bo rheolau cyfreithiol yn caniatáu. Trwy ymgysylltu'n gynnar â'r farchnad leol a chydweithio â Busnes Cymru sy'n darparu cyngor a chefnogaeth i baratoi cynigion am dendrau, roedd cynnydd o 2% yn y gwariant lleol o'i gymharu â 2019/20.

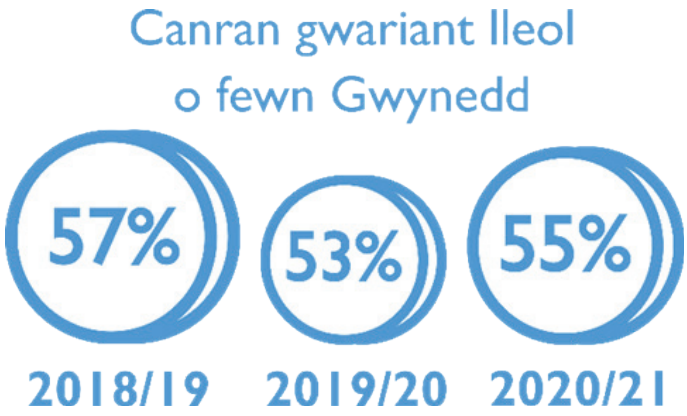

Y flwyddyn i ddod

Wrth gwrs, bydd yr her o sefydlogi ac adfer yn dilyn yr argyfwng yn ein wynebu yn ystod 2021/22, a byddwn yn defnyddio'r gwersi sydd wedi codi wrth ystyried siâp ein gwasanaethau i'r dyfodol. Ein prif flaenoriaethau dros y flwyddyn i ddod yw:

- Cryfhau capasiti Gwarchod y Cyhoedd
- Mabwysiadu Cynllun Gweithredu Newid Hinsawdd
- Rhoi mewnbwn i a cheisio dylanwadu ar y broses o sefydlu'r Cydbwyllgor Corfforaethol ar gyfer Gogledd Cymru fydd yn cael effaith yn uniongyrchol ar y maes cynllunio a thrafnidiaeth
- Parhau gyda'r adolygiad cludiant cyhoeddus
- Ystyried / gweithredu y datrysiadau posib yn sgil yr adolygiad parcio
- Cychwyn o broses Adolygu gyda'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd

Mae gwaith dydd i ddydd yr Adran hon yn cyfrannu tuag at yr Amcanion Llesiant a ganlyn gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau
- Cael manteisio ar harddwch amgylcheddol naturiol y sir

Adran Ymgynghoriaeth Gwynedd (YGC)

Mae **Ymgynghoriaeth Gwynedd (YGC)** yn gweithredu'n fasnachol yn y maes peirianyddol ac adeiladu er mwyn sicrhau swyddi o ansawdd uchel o fewn y Sir a cheisio creu elw i helpu gyda sefyllfa ariannol y Cyngor.

Ar gyfer 2020/21 llwyddwyd i greu elw oedd £52,479 yn uwch na'r targed a osodwyd ar ein cyfer.

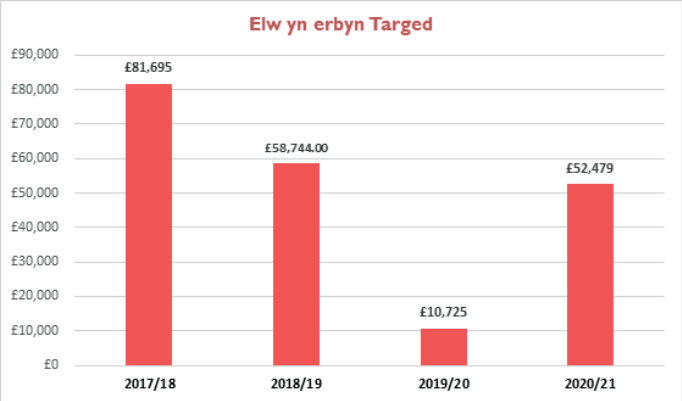

Yn ystod y cyfnod clo mae perfformiad cyllidol YGC wedi bod yn rhagorol, ac rydym wedi llwyddo i wneud elw dros ein targed. Hyn wedi bod yn bosib drwy gwblhau'r gwaith ar ddylunio ac adeiladu drwy gyfnod y pandemig, a pharhau i weithio ar gynlluniau drwy Ogledd, Canolbarth Cymru a Phenfro.

Yn allweddol i hyn oll roedd parodrwydd staff i weithio yn hyblyg gan ymdopi ac addasu i'r sefyllfa. Rydym wedi gwneud addasiadau sydd wedi bod yn llwyddiannus iawn i'r adran a byddwn yn parhau â rhai o'r trefniadau hyn i'r dyfodol.

Perfformiad ar faes Dŵr a Llifogydd

Mae'r gwasanaeth yn amddiffyn pobl Gwynedd rhag llifogydd ac erydiad arfordirol. Maent yn gwneud hyn trwy ddatblygu cynlluniau i ddenu arian grant i'w gwireddu.

Mae'r rhain i gyd yn gymunedau sydd un ai wedi dioddef yn hanesyddol, neu ble mae tystiolaeth gref fod newid hinsawdd yn debygol o gynyddu risg yn y dyfodol. Yn y flwyddyn 2020/21 mae'r gwasanaeth wedi bod yn gweithio ar dros 20 o brosiectau i leihau risg llifogydd i gannoedd o bobl.

Mae'r prosiectau atal llifogydd yn cynnwys (noder **rhifau adeiladau** sydd yn elwa o leihad yn risgiau llifogydd):

- Viaduct Gardens, Abermaw **(33)** - datblygu opsiynau i liniaru risg llifogydd arfordirol.
- Prom Gogleddol, Abermaw **(712)** - datblygu opsiynau i liniaru lefel risg llifogydd ac erydiad arfordirol.
- Bae Hirael, Bangor **(82)** - ymchwilio i opsiynau i ostwng lefel risg llifogydd arfordirol ynghyd â llifogydd sy'n tarddu o ddŵr wyneb.
- Afon Gwyrfai **(54)** - ymchwilio i natur ac opsiynau i ostwng lefel risg llifogydd yn nalgylch yr Afon Gwyrfai ar y cyd gyda Dŵr Cymru a Chyfoeth Naturiol Cymru.
- Dalgylch Ogwen **(95)** - paratoi cais busnes manwl i wneud gwelliannau ar hyd y dalgylch sydd am reoli a lleihau risg llifogydd.

- Dalgylch Wnion - cynllun ar y cyd gyda'r Parc Cenedlaethol a ffermwyr lleol i ddatblygu cynlluniau sydd yn lliniaru llifogydd trwy ddefnyddio dulliau mwy meddal a naturiol fel plannu coed a newidiadau mewn defnydd a thrin y tir.

- Cwblhau gwaith adeiladu cynlluniau yn Felinheli a Rhostryfan **(46+41).**

- Mae sawl gwelliant bach ar draws y sir, er enghraifft yn Tan Lon, Aberdaron, Cricieth, Abermaw, Llanfaglan.

- Cynllun Gwyrddio Bangor **(16)** - Adnabod lleoliadau yng nghanol y ddinas sydd â photensial i droi yn dirwedd llai caled ac sydd wedyn â photensial i gyfrannu at reoli llif dŵr ac felly lliniaru risgiau llifogydd lleol. Mae hyn yn cynnwys gwaith fel creu ardaloedd i'w plannu a blodau a choed.

Monitro Asedau

Mae'r gwasanaeth wedi cwblhau archwiliadau asedau arfordirol a draenio tir y Sir. Mae'r gwasanaeth gyda 264 o asedau, sydd yn cael eu sgorio o 1 i 5, ble mai 1 yw'r sgôr gorau. Sgôr o well na 3 yw'r targed. Mae 219 o asedau gyda sgôr rhwng 1 a 3. O'r 45 sydd ddim yn cyrraedd y targed, mae'r adran â chynlluniau ar y gweill i godi lefel cyflwr yr asedau yma.

Mae'r adran hefyd yn ceisio gwneud ein holl asedau arfordirol yn fwy saff i'r cyhoedd.

Ymchwiliadau Llifogydd

Rydym yn parhau i gasglu gwybodaeth ynglŷn â lefel risg llifogydd o fewn y Sir, ac wedi datblygu mapiau a chronfeydd data penodol ar gyfer y pwrpas yma. **Yn ystod 2020/21 cofnodwyd fod 101 o eiddo preswyl a 21 o eiddo masnachol wedi dioddef o lifogydd mewnol, sef dŵr yn dod i mewn i'r adeilad.** Yn ogystal â hyn mae'r uned wedi nodi ac ymchwilio i mewn i dros 50 o achosion ble roedd llifogydd bron a digwydd oherwydd trafferthion dŵr wyneb. Bydd yr wybodaeth yma yn bwydo nôl i ddatblygu cynlluniau i'r dyfodol i leihau'r risg lifogydd yn y Sir.

Rydym yn parhau i gydweithio gyda'r sector gyhoeddus, a chyrff eraill drwy godi ymwybyddiaeth am beryglon llifogydd ac erydiad arfordirol

Rheoleiddio

Yn ystod 2020/21 rydym wedi prosesu 27 o geisiadau i weithio mewn cyrsiau dŵr cyffredin dros y Sir. Mae'r gwasanaeth ymgynghorol a gynigir yn golygu fod pob cais sydd wedi ei dderbyn o fewn y cyfnod hwn wedi bod yn dderbyniol, gydag ymateb wedi ei ddarparu o fewn 24 diwrnod ar gyfartaledd, lle caniateir hyd at 2 fis.

Pwrpas y broses caniatâd gweithio mewn cyrsiau dŵr ydi rheoli gweithgareddau penodol a allai gael effaith andwyol ar lifogydd. Dros y flwyddyn ddiwethaf, rydym hefyd wedi bod yn trafod gofynion yr is-ddeddfau draenio tir newydd gydag amryw o ddatblygwyr. Mae hyn er mwyn sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r oblygiadau ar ddatblygiadau i'r dyfodol. Bydd y broses codi ymwybyddiaeth yma yn parhau.

Yn ystod 2021 rydym wedi rhoi sylwadau ar dros 300 cais cynllunio, i sicrhau fod bygythiad llifogydd ac erydiad arfordirol i ddatblygiadau newydd yn amlwg a derbyniol a bod manylion y cais yn cydymffurfio a pholisïau cenedlaethol.

SDC (Systemau Draenio Cynaliadwy)

Nifer Ceisiadau

Fel roeddem yn ei ddisgwyl, mae nifer ceisiadau wedi cynyddu bob chwarter. Mae'r tabl isod yn dangos niferoedd y ceisiadau

sydd wedi eu derbyn a'u prosesu gan yr adran. Rydym hefyd wedi prosesu 55 cais i Gynghorau Môn a Wrecsam dros y cyfnod.

Rydym yn parhau i weithio gydag adrannau cynllunio'r Cyngor a Pharc Cenedlaethol Eryri, er mwyn amlygu'r gofynion i ymgeiswyr.

Mae ymwybyddiaeth o'r gofynion i weld yn cynyddu. Yn ogystal mae ansawdd y ceisiadau yn gwella oherwydd y gwasanaeth a chymorth rydym yn ei roi.

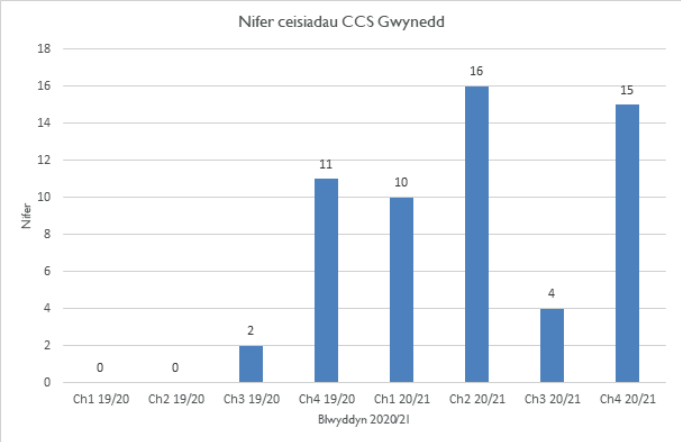

Gwasanaeth Cyd-gais:

Er ein bod wedi cael sêl bendith i godi ffi am y gwasanaeth yma, rydym wedi parhau i gynnig y gwasanaeth yn ddi-dâl dros y cyfnodau clo.

Gwaith tu hwnt i Wynedd.

Mae Cyngor Gwynedd wedi eu penodi gan Gyngor Ynys Môn a Wrecsam i brosesu a gwirio eu holl geisiadau SDC.

Rydym hefyd yn arwain ar waith i ddatblygu cysondeb ar draws Gogledd Cymru, ac yn cydweithio gyda Chynghorau Sir Ynys Môn, Conwy, Dinbych, Fflint a Wrecsam. Mae'r gwaith yma yn cynnwys llunio polisïau a gweithdrefnau a all gael eu defnyddio'n rhanbarthol er mwyn rhannu adnoddau a chael cysondeb yn y ffordd mae'r gofynion yn cael eu gweithredu.

Mae gwaith dydd i ddydd yr Adran hon yn cyfrannu tuag at yr Amcanion Llesiant a ganlyn gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau
- Cael manteisio ar harddwch amgylcheddol naturiol y sir

Adran Cyllid a Thechnoleg Gwybodaeth

Mae'r Adran Cyllid yn sicrhau'r gefnogaeth briodol i'r Cyngor wrth reoli, gwarchod a datblygu ei sefyllfa ariannol, yn ogystal â darparu gwasanaethau megis casglu refeniw a thalu budd-daliadau mewn ffordd deg. Yn 2020/21 talwyd cyflogau staff, anfonebau cyflenwyr, a grantiau i fusnesau yn wyneb yr argyfwng Covid-19. Mae gwasanaethau technoleg gwybodaeth y Cyngor hefyd yn rhan o'r Adran Cyllid ac maent yn cynnig arweiniad a chefnogaeth dechnegol o ansawdd uchel sy'n hyrwyddo gwerthoedd sylfaenol y Cyngor.

Rheolaeth Ariannol ac Arbedion

Mae gwaith rheolaeth ariannol a chefnogaeth cyfrifwyr yr Adran Cyllid wedi bod yn gaffaeliaid i adrannau'r Cyngor wrth gyflawni i bobl Gwynedd mewn cyfnod heriol. Trwy reolaeth ariannol gydwybodol, mae'r adran wedi llwyddo i gynorthwyo'r Cyngor i gadw o fewn ei gyllideb pob blwyddyn ers 2015/16.

Yn yr hinsawdd ariannol o gyfyngiadau ar wariant cyhoeddus, cynhyrchwyd cyllidebau dibynadwy a chyfrifon cywir a theg. Yr Adran Gyllid sy'n gyfrifol am drefniadau cadarn y Cyngor, a darparu adnoddau addas i'r holl adrannau wireddu'r hyn sy'n ddisgwyliedig ohonynt.

Fel sydd wedi ei nodi yng nghyflwyniad yr adroddiad perfformiad yma, roedd 90% o'r cynlluniau arbedion, cyfanswm gwerth £31 miliwn rhwng 2015/16 a diwedd 2020/21 wedi eu cwblhau, ond roedd cynlluniau eraill yn fwy heriol i'w gwireddu. Felly, adolygwyd y cynlluniau arbedion cyfredol yn ystod 2020/21, a bu camau darbodus i ddileu rhai arbedion a llithro eraill ymlaen i 2022/23.

Cafodd yr argyfwng Covid-19 effaith ariannol sylweddol, gyda chyfuniad o gostau ychwanegol a cholledion incwm gwerth dros £20 miliwn i'r Cyngor yn 2020/21. Cyflwynodd cyfrifwyr Cyngor Gwynedd hawliadau i Lywodraeth Cymru i ddigolledu incwm gwerth £7.3 miliwn, gwariant ychwanegol o £11.6 miliwn a cheisiadau gwerth £1.5 miliwn am y cynllun saib swyddi Furlough.

O ran perfformiad ariannol y Cyngor ar gyfer 2020/21, mae effaith yr argyfwng wedi bod yn amlwg iawn ar y sefyllfa ariannol, gyda derbyniadau grantiau sylweddol cysylltiedig â Covid-19 yn hwyr yn y flwyddyn ariannol yn llwyddo i drawsnewid y sefyllfa ariannol, gan gynnwys grantiau i gyllidebau'r ysgolion, ar gyfer trawsnewid digidol, diffyg gwireddu arbedion, ac ôl-groniad Treth Cyngor.

Archwilio Mewnol

Mae gwasanaeth Archwilio Mewnol y Cyngor yn rhoi hyder i'r dinesydd a'r Cyngor am amgylchedd reolaeth a threfniadau llywodraethu'r Cyngor trwy adrodd yn annibynnol a gwrthrychol i'r Pennaeth Cyllid ac i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu.

Yn ystod 2020/21, cyflawnwyd 23 o archwiliadau lle cadarnhawyd lefel sicrwydd 'uchel' neu 'digonol' ym mhob un. Nid oedd modd cyflawni rhai archwiliadau, felly roedd archwilwyr yn cynorthwyo gyda blaenoriaethau eraill, yn cynnwys dosbarthu grantiau busnes.

Yn ogystal ag archwilio Cyngor Gwynedd, cynhaliwyd archwiliadau mewnol ar ran Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, GwE, cwmni Byw'n Iach a 70 o gynghorau tref a

chymuned.

Pensiynau

Mae'r Gwasanaeth Pensiynau yn gweinyddu'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ar ran dros 40 o gyflogwyr, gan gynnwys cynghorau Gwynedd, Môn a Chonwy. Mae'r gwasanaeth yn canolbwyntio ar weithredu'n gywir a phrydlon ar ran ei aelodau.

Rydym wedi llwyddo i dalu'r pensiynwyr a bu gwelliant yn yr amser gymerwyd i brosesu ymddeoliadau a delio ag achosion profedigaeth. Bu cynnydd yn yr amser gymerwyd i drosglwyddo buddion pensiwn, oherwydd roedd rhai o'r staff wedi cynorthwyo i ddosbarthu grantiau busnes am gyfnod, a disgwylir bydd y sefyllfa yn gwella yn 2021/22.

Er ein bod yn parhau i anfon dogfennau yn y post, mae'r wefan 'Fy Mhensiwn Ar-lein' yn mynd o nerth i nerth gyda 16,000 o aelodau wedi cofrestru erbyn hyn. Mae'r opsiwn newydd ar y system i alluogi llwytho dogfennau fel ffurflen ymddeol yn cyflymu'r drefn o brosesu buddion pensiwn.

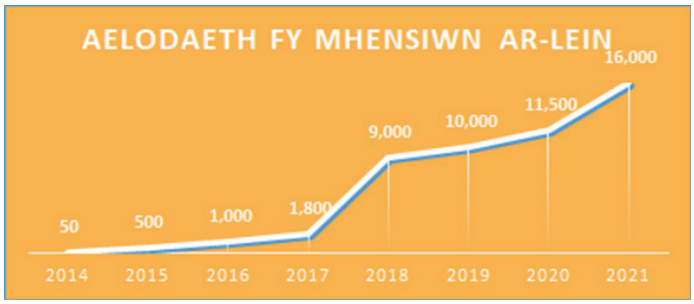

Erbyn hyn, mae'r system i-Connect yn cael ei defnyddio'n fisol gan holl gyflogwyr y Gronfa Bensiwn i ddiweddaru cofnodion cyflogau. Golygai hyn fod y wybodaeth yn y system bensiynau mor gyfredol a chywir â phosib.

Yn sgil yr argyfwng Covid-19, roedd gwerth y Gronfa Bensiwn wedi gostwng i £1.94 biliwn ar 31 Mawrth 2020, wedi'r cwymp ym marchnadoedd ecwiti byd-eang yn chwarter olaf 2019/20. Erbyn 31 Mawrth 2021 roedd marchnadoedd wedi codi 'nôl, gyda gwerth Cronfa Gwynedd wedi codi i £2.51 biliwn.

Mae'r Pwyllgor Pensiynau a rheolwyr y Gronfa wedi gweithio ymhellach ar gynllun i sicrhau fod Cronfa Bensiwn Gwynedd, ein hymgynghorwyr a'n rheolwyr asedau yn edrych i fuddsoddi mewn asedau cynaliadwy. Ceir rhagor o fanylion yn y datganiad yma: https://www.cronfabensiwngwynedd.cymru/cy/Gwybodaeth/Newyddion/Cronfa-Bensiwn-Gwynedd-Datganiad-Dadfuddsoddi.pdf

Trethi

Yn sgil y cyfyngiadau a ddechreuodd ym Mawrth 2020, gwnaethpwyd penderfyniad pendant i atal unrhyw waith o fynd ar ôl dyledion Treth Cyngor am 3 mis, ac wrth ail-gychwyn casglu gwnaethpwyd hynny'n raddol, gan gyfeirio trigolion Gwynedd i'r cymorth sydd ar gael iddynt. Er hynny, casglwyd 95.5% o Dreth Cyngor 2020/21 o fewn y flwyddyn. Mewn amgylchiadau anodd, roedd hynny'n galonogol, o'i gymharu â 96.8% yn 2019/20. Y gyfradd casglu o fewn y flwyddyn yw'r dangosydd perfformiad cenedlaethol, ond dylid nodi fod rhan helaeth o'r arian sy'n ddyledus yn cael ei gasglu yn y pen draw.

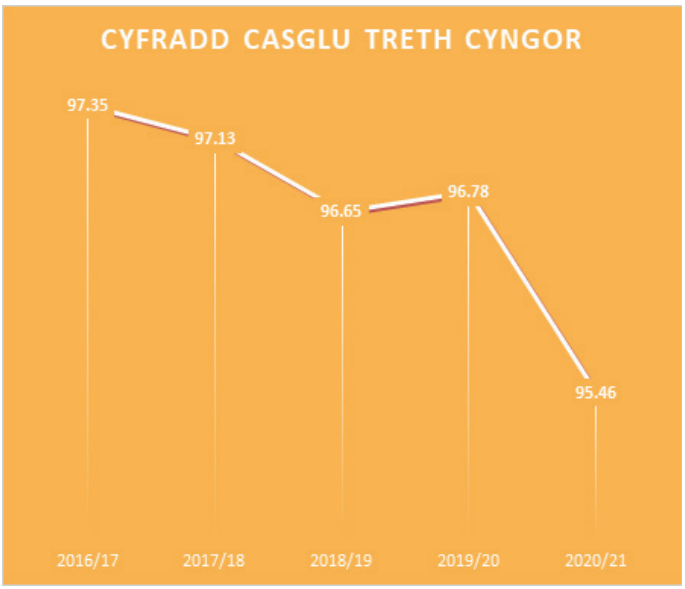

Cafodd y Gwasanaeth Trethi, gyda chymorth staff o wasanaethau eraill yr adran, y cyfrifoldeb o weinyddu grantiau Covid-19 Llywodraeth Cymru i fusnesau Gwynedd. O ganlyniad i wahanol gyfnodau clo'r argyfwng, bu 5 cynllun grant yn ystod 2020/21 a dosbarthwyd dros £106m o arian grant i gynorthwyo busnesau'r sir, gan brosesu bron i 20,000 o daliadau.

Budd-daliadau

Roedd y cyfartaledd amser a gymerwyd i brosesu cais Budd-dal Tai newydd yn 2020/21 yn 18.74 diwrnod, o'i gymharu â 15.68 diwrnod yn 2019/20. Roedd y dirywiad mewn perfformiad yn adlewyrchu'r cynnydd sylweddol mewn cyswllt gan gwsmeriaid arferol a chwsmeriaid newydd oedd wedi dioddef effaith ariannol y pandemig. Er hynny, llwyddwyd i wella'r cyfartaledd amser a gymerwyd i brosesu hysbysiad newid mewn amgylchiadau Budd-dal Tai i 3.77 diwrnod eleni, o 4.78 yn 2019/20.

Hefyd, mae'r gwasanaeth Budd-daliadau wedi cynorthwyo 1,718 o deuluoedd trwy gymorth o'r Gronfa Taliadau Tai Dewisol (DHP), sy'n gymorth ychwanegol tuag at dalu rhent. Drwy hyn, rydym wedi gallu cynorthwyo nifer sylweddol o denantiaid Gwynedd i aros yn eu cartref presennol neu i symud i eiddo newydd.

Yn ogystal, mae'r gwasanaeth Budd-daliadau wedi prosesu grant gwisg ysgol / grant datblygu disgyblion (mynediad) gyda gwerth ariannol o £148,460 i 1,423 o blant, ac wedi asesu hawl cinio am ddim i 3,049 o blant Gwynedd yn ystod 2020/21 (2,534 yn 2019/20).

Yn ychwanegol i'r gwaith arferol, mae'r gwasanaeth wedi ymgymryd â'r Cynllun Taliadau Hunan Ynysu ar gyfer Llywodraeth Cymru, ac wedi delio gyda 713 cais am daliad ers dechrau'r cynllun ar 16 Tachwedd 2020 hyd at 31 Mawrth 2021.

Yswiriant a Risg

Bu'r gwasanaeth yn cynghori ar faterion yswiriant mewn perthynas â Covid-19, ac yn trefnu gwarchodaeth ychwanegol yn ôl yr angen. Hefyd eleni, bu tendro am yswirwyr ar gyfer gwarchodaeth eiddo, cyfrifiaduron, gwarant ffydd, a therfysgaeth. Mae'r polisïau gyda'r yswirwyr newydd wedi cychwyn ar 1 Ebrill 2021.

Lansiwyd Cofrestr Risg Corfforaethol ar ei newydd wedd ar 6 Mawrth 2021. Mae'r system newydd yn cynnig cyfleuster hwylus i ddefnyddiwr ym mhob adran wrth iddynt ystyried eu blaenoriaethau a nodi beth sydd angen ei wneud, ac i gynorthwyo aelodau i herio perfformiad a sicrhau fod y camau disgwyliedig wedi cael eu cymryd.

Incwm

Mae'r Gwasanaeth Incwm yn anelu i brosesu derbyniadau arian a chasglu dyledion y Cyngor yn brydlon ac effeithlon.

Roedd gwerth dyledion amrywiol dros 6 mis oed ar 31 Mawrth 2021 yn £1,822,462, sy'n gynnydd arwyddocaol ar y ffigwr cyfatebol o £1,280,823 ar 31 Mawrth 2020. Mae llawer o'r gor-ddyled oherwydd cyfyngiadau llif arian yn deillio o'r pandemig, ond disgwyliwn i'r sefyllfa wella wrth i'r economi ail-agor.

Serch hyn, llwyddodd y gwasanaeth i gasglu 94.59% o'r anfonebau a godwyd gan y Cyngor yn ystod 2020/21, o'i gymharu â 94.98% yn 2019/20. Oherwydd yr amgylchiadau economaidd yn ystod y flwyddyn, roedd gostyngiad o'r fath yn ddisgwyliedig. Er gwaethaf hynny, roedd y gyfradd gasglwyd yn brydlon (h.y. taliad wedi ei dderbyn o fewn

y chwarter) oddeutu 92%, sy'n welliant ar flynyddoedd blaenorol er gwaethaf ardrawiad y pandemig ar yr economi.

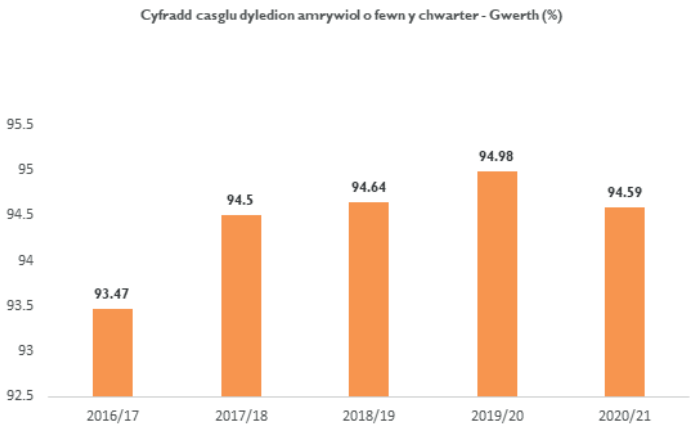

Taliadau

Pwrpas y gwasanaeth yw talu credydwyr y Cyngor yn gywir ac amserol. O ganlyniad i effaith Covid-19, gyda staff y Cyngor yn gweithio o adref, addaswyd i drefniadau mwy electronig, sydd wedi profi i fod yn llwyddiannus. Er mwyn delio gyda'r argyfwng, bu nifer sylweddol o daliadau ychwanegol, gan gynnwys talu arian cinio am ddim i rieni disgyblion ysgol, grantiau llawrydd ar gyfer y maes celfyddydau, taliadau hunan ynysu a grantiau i fusnesau Gwynedd. Er hynny, llwyddodd yr uned taliadau i wella'r perfformiad talu anfonebau o fewn 30 diwrnod i 93% (o'i gymharu â 92% yn 2019/20), gyda thaliadau lleol i Wynedd ar ei lefel uchaf yn 96% eleni.

Cyflogau

Pwrpas y gwasanaeth yw i dalu staff yn gywir ac ar amser, tra'n cadw cyfrifon priodol ar gyfer cyrff allanol fel CThEM (HMRC). Bu ambell achos yn ystod y flwyddyn lle roedd trefniadau argyfwng o weithio o gartref wedi arwain at fethiant i anfon gwybodaeth i'r Uned Gyflogau yn amserol, gyda'r canlyniad fod angen gwneud addasiad i gyflogau. Er hynny, nifer fychan oedd rhain a dros gyfnod o 5 mlynedd mae nifer yr achosion misol sy'n arwain at addasiadau yn y cyflog yn parhau i ddangos tueddiad ar i lawr.

Technoleg Gwybodaeth

Mae'r Gwasanaeth Technoleg Gwybodaeth (TG) yn darparu a chefnogi technoleg o bob math i helpu staff a phobl Gwynedd i gael mynediad rhwydd at wybodaeth a systemau.

Daeth yn glir ar gychwyn cyfnod argyfwng Covid-19 bod angen newid sylweddol a chyflym i ganiatáu holl staff swyddfeydd y Cyngor i weithio o adref yn effeithiol o'r diwrnod cyntaf. Er i'r sefyllfa esblygu ar garlam, fe wnaethpwyd sawl newid i isadeiledd y Cyngor drwy gynyddu cyswllt y rhyngrwyd, prynu a dosbarthu trwyddedau, cynyddu capasiti'r isadeiledd ac adeiladu wal dân newydd. Fe wnaethpwyd y newidiadau hyn ar seiliau cadarn oedd ar droed yn barod, gyda'r newidiadau hyn yn rhoi llwyfan iach a gwydn i alluogi parhad gwasanaeth i bobl Gwynedd. Mae'r argyfwng yn golygu y bydd gogwydd dra-wahanol ar y strategaeth ddigidol newydd sy'n cael ei baratoi ar gyfer y Cyngor.

Cyn yr argyfwng, roedd uchafswm o 138 o ddefnyddwyr yn gweithio o leoliadau tu allan i'r swyddfa, ond newidiodd hyn yn gynyddol yn 2020/21 gyda 1,450 yn gweithio o gartref.

Tud. 114

Nifer yn gweithio gartref 2020/21

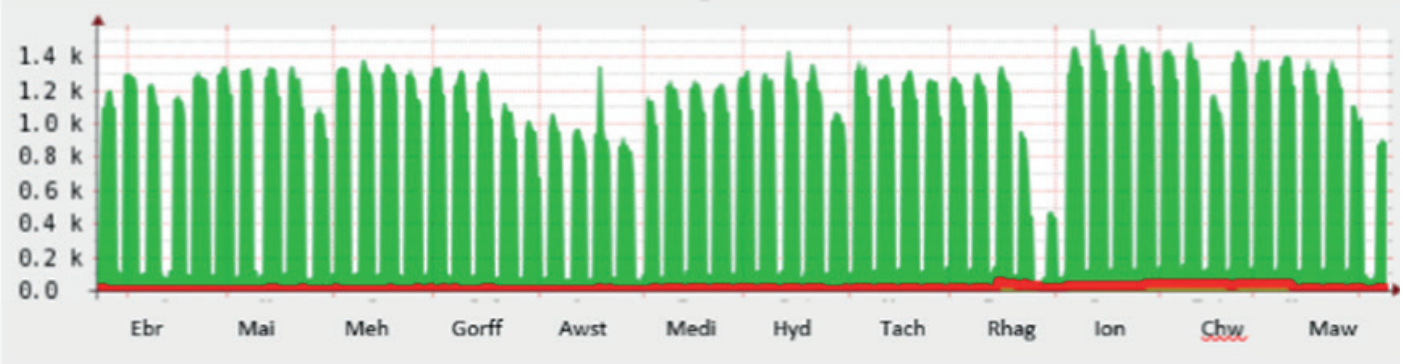

Hefyd, darparwyd dros 900 gliniadur newydd yn ystod cyfnod yr argyfwng, gan godi'r nifer gliniaduron i 2,250. Er yr holl newid, cadwyd safonau uchel gyda 99% yn adrodd eu bod yn hapus gyda gwasanaeth y Ddesg Gymorth.

Uwchraddiwyd o 'Skype' i alluogi cynnal cyfarfodydd rhithiol ar 'Teams', sydd bellach yn ran annatod o waith gwasanaethau'r Cyngor, a 'Zoom' ar gyfer cyfarfodydd gyda chyfieithu ar y pryd.

Defnydd o Teams
(chwarter Ionawr – Mawrth 2021)

	Chwarter	Dyddiol
Neges chwim (chat)	669,404	10,973
Sgwrs 1:1	103,314	1,693
Amser a dreuliwyd mewn cyfarfod (munudau)	6,998,611	114,731
Cyfarfodydd a grëwyd	32,445	531

Cwblhawyd sawl prosiect isadeiledd TG yn llwyddiannus. Cryfhawyd y gallu i adfer trychineb drwy gryfhau gwytnwch, gan gynnwys generadur wrth gefn yn y Pencadlys. Hefyd, cryfhawyd ein amddiffynfeydd a'n gallu i adfer pe byddai ymosodiad seibr.

Bu gwelliant anferthol i'r isadeiledd mewn ysgolion. Uwchraddiwyd y rhwydwaith ym mhob ysgol, gan gyflwyno 300 swîts rhwydwaith a dros 1,000 o fannau cyswllt di-wifr. Gyda grant gan Lywodraeth Cymru, darparwyd 2,506 gliniadur i'r ysgolion cynradd, gyda 1,947 pellach a 893 iPad i'w dosbarthu. Bydd 1,062 gliniadur yn cael eu dosbarthu i'r athrawon cyn bod ein sylw yn troi at ein disgyblion uwchradd.

Datblygodd yr Uned Datblygu Systemau TG 26 system newydd mewn ymateb i'r argyfwng. Roedd nifer o'r rhain yn gyfleuster ar-lein uniongyrchol i'r cyhoedd, gan gynnwys ceisiadau am grantiau busnes ac apwyntiadau canolfannau ailgylchu. Hefyd,

roedd nifer o ddatblygiadau mewnol, megis system asedau fflyd sy'n rheoli manylion cerbydau.

Datblygodd yr uned 27 system TG arall, cyfanswm o 53. Derbyniwyd adborth gan 38 o'r prosiectau, gyda 37 yn datgan eu bod yn hapus ac heb unrhyw welliant i'w gynnig. Roedd cwsmer y prosiect arall yn fodlon, tra'n cynnig gwelliant o ran cyfathrebu.

Llwyddwyd i gadw achrediad 'Public Services Network' (PSN) sy'n datgan bodlonrwydd Swyddfa Cabinet Llywodraeth y DU gyda rhwydwaith a gwasanaethau TG y Cyngor o ran diogelwch, a parhawyd gyda'r safon 'Aur' yn genedlaethol ar safon a glendid data a geir yng nghofrestr Tir ac Eiddo Gwynedd.

Tud. 116

Adran Cefnogaeth Corfforaethol

Yn ogystal â'r gwaith y mae'r Adran hon yn ei wneud i wireddu'r Blaenoriaethau Gwella yn Rhan 1, mae gweddill y gwaith 'dydd i ddydd' hefyd yn cyfrannu at uchelgais y Cyngor.

Bu'n flwyddyn annisgwyl ac anarferol i'r adran gyfan efo nifer o swyddogion yn arall-gyfeirio i gyflawni gwaith oedd yn allweddol i alluogi gwasanaethau rheng-flaen i weithredu – o sicrhau cyflenwadau PPE ar gyfer staff i gadw cyswllt uniongyrchol a chefnogi'r mwyaf bregus yn ein cymunedau.

Ar ben hynny, roedd gan rhai o'r gwasanaethau rôl gritigol yn cynghori a chenhadu'r neges ynglŷn â rheolau ac arferion gorau yn ystod yr argyfwng, ac yn dilyn hynny roeddynt yn flaenllaw yn atgyfodi'r gwasanaethau y bu'n ofynnol eu rhewi am gyfnod.

Bu'n ymdrech lew i gyflawni hyn oll tra'n cynnal gwasanaethau allweddol ac mae'r crynodeb hwn o berfformiad am y flwyddyn yn adlewyrchu hynny.

Cyswllt Cwsmer

Mae'n bosib i bobl Gwynedd gael mynediad i nifer o wasanaethau ar-lein, ar amser sy'n gyfleus iddynt, 24 awr y dydd, 7 diwrnod yr wythnos, tra'n cynnig ffordd fwy cost effeithiol o gysylltu â'r Cyngor.

Gellir cysylltu ynghylch 33 (27 yn 2019/20) o faterion megis priffyrdd, archebu a thalu am docyn parcio, trefnu ymweliad â chanolfan ail-gylchu, talu am ginio ysgol a mwy. Mae dros 50% o geisiadau am wasanaeth mewn 17 maes (4 yn 2019/20) yn cael eu cyflwyno ar-lein gydag 88% o'r ceisiadau am apwyntiad i ymweld â chanolfan ail-gylchu yn cael eu cyflwyno yn y modd hwnnw. Yn ystod 2020/21 mae 11,689 o drigolion wedi agor cyfrif hunanwasanaeth o'r newydd, sydd yn 2,000 yn fwy na wnaeth hynny yn 2019/20.

Rydym yn darparu gwasanaeth ffôn drwy Galw Gwynedd. Mae perfformiad eleni, o ran yr amser a gymerir i ateb galwadau, wedi gwella o'i gymharu â'r flwyddyn blaenorol ac hynny er bod 12,000 yn fwy o alwadau wedi'u derbyn h.y. o 49 eiliad ar gyfartaledd yn 2019/20 i 47 eiliad. Byddai'r perfformiad wedi gwella mwy na hyn oni bai am y nifer o alwadau yr ymdriniwyd â hwy ddechrau'r haf ynglŷn ag apwyntiadau canolfannau ail-gylchu.

Rydym yn parhau i roi sylw i hyn ac yn ymdrechu i wella perfformiad, yn bennaf trwy gyfuniad o hyrwyddo pellach ar hunan-wasanaeth ac ymestyn gwasanaeth sgwrs ar-lein.

Cyfathrebu ac Ymgysylltu

Mae cynnal deialog ddwyffordd gyda phobl Gwynedd er mwyn i ni rannu gwybodaeth am wasanaethau'r Cyngor, ac i glywed barn ein trigolion, yn

flaenoriaeth. Llwyddwyd i gynnal 4 ymarferiad i gasglu barn pobl Gwynedd am wahanol wasanaethau yn ystod 2020/21 gyda 8,910 o unigolion yn manteisio ar y cyfleoedd yma i leisio barn. Yr ymarferion wnaeth ddenu y mwyaf o ymateb oedd y rhai ynglŷn â'r premiwm tai haf a'r canolfannau ail-gylchu.

Erbyn Mawrth 2021, roedd 34,172 o unigolion yn derbyn clipiau fideo, delweddau digidol a negeseuon yn ddyddiol drwy gyfrifon Twitter, Facebook ac Instagram y Cyngor, sef cynnydd o 4,672 ers y flwyddyn flaenorol.

Canolbwyntiwyd ar alluogi trigolion i gael mynediad rhwydd i wasanaethau yn ystod cyfnod pandemig Covid-19 ac i gyfleu negeseuon allweddol am faterion iechyd cyhoeddus. Sefydlwyd newyddlen electroneg i breswylwyr ("Newyddion Gwynedd Bach") a datblygwyd trefn ar gyfer cyfathrebu negeseuon i gynulleidfaoedd lleol iawn drwy'r gwefannau cymdeithasol.

Cofrestru Genedigaethau, Priodasau a Marwolaethau

Llwyddwyd i wella perfformiad o fewn y gwasanaeth gyda 94% o gofrestriadau marwolaethau yn cael eu cofrestru o fewn 5 diwrnod, sy'n rhagori ar berfformiad y llynedd er bod y rhan helaethaf o'r cofrestru wedi'i gyflawni dros y ffôn yn sgîl y pandemig.

Dim ond 51% o enedigaethau a lwyddwyd i'w cofrestru o fewn 5 diwrnod oherwydd y cyfyngiadau yn ystod y Cyfnod Clo – hynny o'i gymharu â 98% yn 2019/20. Fodd bynnag, llwyddwyd i ymdrin a'r ôl-groniad o rai cannoedd o enedigaethau i'w cofrestru cyn diwedd y flwyddyn.

Cwtogwyd yn sylweddol ar nifer y priodasau yr oedd yn bosibl eu cynnal a bu i hyn arwain at golled incwm i'r Gwasanaeth yn ystod y flwyddyn.

Cefnogi Busnes y Cyngor

Cydlynwyd y gwaith o baratoi a chyhoeddi adroddiad perfformiad y Cyngor ar gyfer 2019/20 ac adolygu Cynllun y Cyngor ar gyfer 2021/22. Mae prosiect penodol wedi'i sefydlu er mwyn arwain ar weithrediad y Cynllun Cydraddoldeb gyda'r gwaith yn y lle cyntaf wedi bod yn canolbwyntio ar geisio cael gwell dealltwriaeth o'r rhwystrau sy'n wynebu trigolion y sir yn y cyd-destun yma.

Darperir cefnogaeth i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn sy'n ceisio sicrhau bod darparwyr gwasanaethau cyhoeddus yn cydweithio er mwyn gwella lles trigolion. Un o brif flaenoriaethau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yw diweddaru'r Asesiadau Llesiant ar gyfer y ddwy sir ac mae hynny yn derbyn sylw ar ddechrau 2021/22.

Ymchwil a Gwybodaeth

Fe amlygodd y pandemig yr angen am wybodaeth gywir ac amserol am natur yr argyfwng. O ganlyniad fe fu'r gwasanaeth yn gwneud gwaith sylweddol ar gasglu, dadansoddi ac adrodd data perthnasol ar gyfer gwasanaethau'r Cyngor.

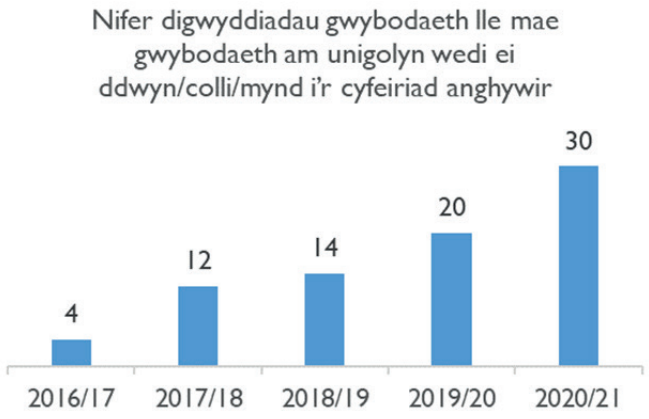

Un mater sy'n peri pryder yw bod 30 o ddigwyddiadau gwybodaeth wedi bod ar draws y Cyngor yn 2020/21 (h.y. lle mae gwybodaeth wedi mynd ar goll neu fynd i'r person anghywir); mae hyn yn cymharu

â 20 yn ystod 2019/20. Mae dadansoddiad cychwynnol yn awgrymu bod tua traean yr achosion wedi deillio o amgylchiadau gweithio-o-adref yn ystod cyfnod y pandemig. Rydym eisoes wedi paratoi canllawiau a deunydd hyrwyddo yn ymwneud â materion penodol sydd angen cofio amdanynt wrth weithio o adref, ac wedi diweddaru ein rhaglen hyfforddi a chynnal sesiynau hyfforddi rhithiol gyda thimau er mwyn mynd ar ôl y gwahanol faterion sydd wedi dod i'r amlwg.

Fe gychwynnwyd symud gwasanaethau'r Cyngor i fersiwn newydd o iGwynedd (system rheoli cofnodion electronig y Cyngor) gyda'r ymateb hyd yma gan wasanaethau sydd wedi trosglwyddo yn adrodd bod y system newydd yn hwyluso rhannu gwybodaeth a dogfennau.

Yn ystod y flwyddyn mae'r nifer o geisiadau gan unigolion sy'n dymuno gweld gwybodaeth amdanynt eu hunain (ceisiadau diogelu data) wedi gostwng i 53 (66 yn 2019/20). Ymatebwyd i 85% o'r ceisiadau hyn o fewn yr amserlen ddisgwyliedig o 1 mis calendr.

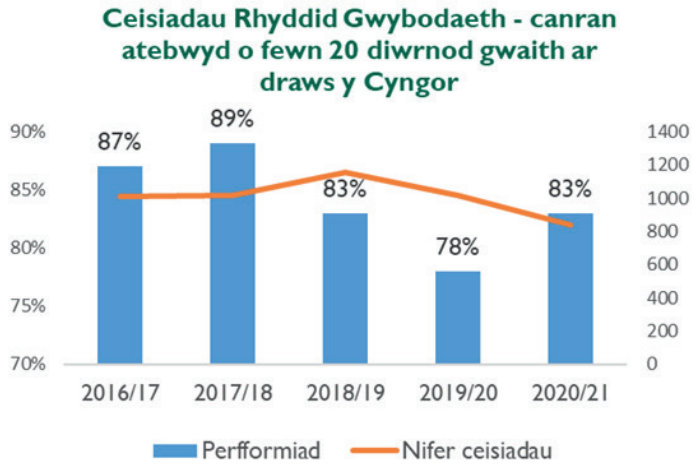

Ar ben hynny cafwyd 842 o geisiadau rhyddid gwybodaeth yn ystod y flwyddyn. Bu i'r gyfradd ymateb yn brydlon gynyddu o'i chymharu a'r flwyddyn flaenorol i 83% ac mae hynny yn galonogol o ystyried y pwysau ar wasanaethau'r Cyngor yn ystod y pandemig.

Prynu

Yn ychwanegol at y gwaith ar y prosiect Blaenoriaeth Gwella 'Cadw'r Budd yn Lleol' bu'r Gwasanaeth Caffael yn ymateb i heriau'r pandemig ac yn chwarae rhan allweddol yn nhrefniadau sicrhau cyflenwadau PPE i staff maes. Mae'r tri Tîm Categori wedi bod yn rhan allweddol o'r trefniadau hefyd ac yn parhau i fod ynghlwm â'r elfennau prynu, dosbarthu a rheoli stoc. Mae'r Tim Categori Pobl yn ogystal yn ymdrin yn uniongyrchol â'r cartrefi henoed a'r gwasanaethau cymdeithasol yn ehangach.

Democratiaeth a laith

Pwrpas y Gwasanaeth Democratiaeth yw cefnogi Cynghorwyr er mwyn iddynt allu gwneud penderfyniadau a gweithredu er lles trigolion Gwynedd.

Mae'r prosiect caniatáu mynediad o bell i gyfarfodydd y Cyngor wedi symud yn ei flaen yn syfrdanol yn ystod y flwyddyn gyda phob un o gyfarfodydd ffurfiol y Cyngor wedi'i gynnal yn rhithiol yn ystod y pandemig. Mae ystyriaeth yn cael ei roi ar ddechrau 2021/22 i fabwysiadu protocol ar gyfer cynnal cyfarfodydd i'r dyfodol, gyda rhagolygon y bydd nifer o gyfarfodydd ffurfiol yn parhau i gael eu cynnal yn rhithiol ar ôl i'r cyfyngiadau presennol gael eu codi.

Ar gyfer cyfnod 2020/21 bu i'r canran rhaglenni pwyllgorau sy'n cael eu cyhoeddi o fewn yr amserlen (o leiaf 5 diwrnod gwaith cyn y cyfarfod) aros ar 92%. Mae gwaith gydag awduron adroddiadau yn parhau er mwyn gwella'r perfformiad yma.

Mae safon gwaith yr Uned Gyfieithu yn parhau i gael ei werthfawrogi, gyda 98.5% o'r holiaduron bodlonrwydd a gwblhawyd yn sgorio'r gwasanaeth cyfieithu ysgrifenedig yn 5 allan o 5. Bu i'r Uned Gyfieithu chwarae rhan

allweddol yn galluogi cyfieithu ar y pryd ar ffurf rhithiol, gan gynorthwyo sefydliadau eraill i ddarparu yr un gwasanaeth.

Llwyddodd "Hunaniaith" (Menter Iaith Gwynedd) hefyd i newid ei ffordd o weithio gyda'r gymuned, gan ddefnyddio'r dulliau rhithiol i barhau gyda'i ymdrechion i hyrwyddo'r Gymraeg ar draws y sir.

Adnoddau Dynol

Bu gostyngiad sylweddol yn y nifer diwrnodau salwch fesul aelod o staff yn ystod y flwyddyn i 6.3 diwrnod y pen ar gyfartaledd (i lawr o 9.78 diwrnod y pen yn 2019/20) - hynny yn bennaf oherwydd y Cyfnod Clo ond hefyd gan bod y gwaith o hybu iechyd corfforol a meddyliol yn ogystal â gwell rheolaeth o absenoldebau wedi dwyn ffrwyth. Mae'r Cyngor yn parhau i fod ymysg y cynghorau sydd â'r lefel isaf o absenoldebau salwch.

Nifer o ddyddiau a gollwyd y pen ar gyfartaledd o ganlyniad i absenoldeb salwch

2016/17 - 9.00
2017/18 - 8.72
2018/19 - 9.45
2019/20 - 9.78
2020/21 - 6.30

Cynhaliwyd tri gwrandawiad apêl cyflogaeth yn ystod y flwyddyn gyda penderfyniadau'r Pwyllgor yn cefnogi penderfyniad gwreiddiol y cyflogwr ar y tri achlysur tra bo côd ymddygiad newydd wedi'i gymeradwyo ar gyfer staff o fewn y Cyngor.

Gwasanaeth Cefnogol

Mae'r Gwasanaeth Cefnogol yn darparu cymorth gweinyddol i staff y Cyngor. Mae'r gwaith o gyflwyno system Hunanwasanaeth i staff sydd heb gyfrif TG yn flaenoriaeth. Golyga hyn bod gan reolwyr fynediad hwylus at statws DBS staff sydd mewn swyddi rheoledig, bod modd derbyn slip cyflog yn electroneg yn ogystal â derbyn gwybodaeth yn fwy hwylus ac yn gynt nag yn y gorffennol. Bellach mae 92% (71% yn 2019/20) o staff y Cyngor yn fyw ar y system Hunanwasanaeth gyda gwaith pellach i ymestyn y nifer yma yn ystod 2021/22.

Dysgu a Datblygu'r Sefydliad

Mae'r Gwasanaeth Dysgu a Datblygu'r Sefydliad yn cynnig cefnogaeth dysgu a datblygu i staff ac aelodau etholedig y Cyngor. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn arwain ar gynlluniau ar gyfer hyfforddeion a phrentisiaethau yn ogystal â bod yn flaenllaw yn cefnogi diwylliant Ffordd Gwynedd y Cyngor. Datblygwyd ddulliau dysgu rhithiol yn ystod y flwyddyn gan ganolbwyntio ar greu amgylchedd dysgu o bell a chynnal canolfannau asesu ar-lein.

Derbyniodd y gwasanaeth, ar y cyd efo'r Adran Addysg, wobr gan Academi Genedlaethol Arweinyddiaeth Addysgol Llywodraeth Cymru am y gwaith a gyflawnwyd yn datblygu arweinyddiaeth trwy gymhelliant ym maes addysg.

Mae'r gwasanaeth yn cydlynu trefniadau ymateb i gwynion ac yn hyrwyddo'r dysgu o'r cwynion a dderbynnir. Yn ystod y flwyddyn bu i'r Ombwdsmon Llywodraeth Leol ddatgan bod y Cyngor yn arwain ar ddefnyddio cwynion i wella gwasanaeth.

Erbyn hyn, mae 208 o fusnesau y sir, sef cynnydd o 24 yn y flwyddyn ddiwethaf, wedi ymuno efo'r Cynllun Buddiannau Staff a weinyddir gan y gwasanaeth. Mae'r Cynllun yn cyfrannu at hyrwyddo'r Prosiect Prynu'n Lleol gan ddefnyddio eu cysylltiadau efo'r

busnesau i'r perwyl hwn.

Iechyd, Diogelwch a Llesiant

Ail-gyfeiriwyd llawer o ymdrechion y gwasanaeth i ymdrin ag amryw agweddau o ymateb y Cyngor i'r pandemig. Cafodd dros 600 o staff bregus ymgynghoriad gyda'r Uned Iechyd Galwedigaethol er mwyn cynnig arweiniad ar lefel y risg iddynt ac ar unrhyw addasiadau i'w gwarchod yn ystod y Cyfnod Clo. Yn ogystal bu i'r gwasanaeth ymateb ac ymchwilio i achosion o'r haint ac i glystyrau mewn gweithleoedd neu ymysg gweithlu'r Cyngor.

Adroddwyd ar 146 o ddigwyddiadau i'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (AGID) yn ystod y flwyddyn. Mae hyn yn cymharu â 51 digwyddiad yn y flwyddyn flaenorol, a hyn yn bennaf gan fod "amheuaeth rhesymol y gallai fod aelod staff wedi dal COVID wrth ei gwaith" wedi ei ychwanegu yn ystod y flwyddyn i restr o ddigwyddiadau oedd angen eu hadrodd i AGID.

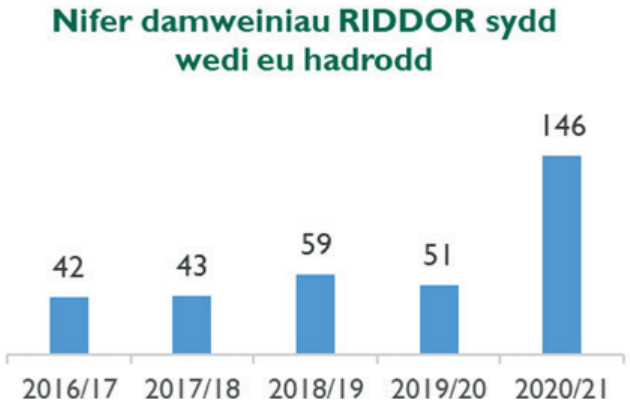

Mae gwaith parhaus hefyd wedi digwydd i gefnogi staff, yn enwedig felly yng nghyswllt llesiant meddyliol, boed hynny yn staff gofal rheng flaen neu staff yn teimlo'n ynysig yn gweithio o adref. Gwnaed hynny trwy gyfuniad o sesiynau codi ymwybyddiaeth a darparu cynhaliaeth yn ogystal ag ymgynghoriadau rhithiol (a wyneb i wyneb) gyda'r Tîm Iechyd Galwedigaethol a chwnselwyr Medra.

Er mwyn sicrhau fod ein trefniadau iechyd a diogelwch mor gadarn ag y mae modd iddynt fod, mae Cynllun y Cyngor ar gyfer y flwyddyn i ddod wedi adnabod y maes hwn fel blaenoriaeth gwella corfforaethol .

Mae gwaith dydd i ddydd yr Adran hon yn cyfrannu tuag at yr Amcanion Llesiant a ganlyn gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel.
- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd.
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg.

Gwasanaethau Cyfreithiol

Mae'r Gwasanaeth Cyfreithiol yn darparu gwasanaeth cyfreithiol cyflawn i holl adrannau'r Cyngor. Mae hyn yn cynnwys meysydd arbenigol megis cyflogaeth, eiddo masnachol, amddiffyn plant, ymgyfreithio a chynllunio.

Rydym yn derbyn adborth cadarnhaol cyson, gydag arolwg boddhad cwsmeriaid 2020/21 yn dangos bod 87% o gleientiaid yn nodi eu bod yn hollol fodlon (sgôr o 10 allan o 10) gyda'r gwasanaeth a ddarperir. Mae'n anodd tynnu neges penodol o'r adborth ond rydym yn cadw llygaid cyson ar y lefel perfformiad a'r rhesymau am briodoli sgôr is na 10/10, gan ymateb i negeseuon sydd yn deillio o'r data. Mae'r wybodaeth wrth gwrs yn cyfrannu at y drefn ar gyfer rheoli a monitro ein perfformiad.

Mae'n briodol nodi hefyd fod y Tîm Cyfreithiol wedi symud i gyfundrefn electroneg o weithio yn fuan yn y flwyddyn ac i weithredu yn lled ddi-bapur. Roedd ein gallu i wneud hyn yn adlewyrchu buddsoddiad oedd eisoes wedi bod mewn meddalwedd ond hefyd gwaith ac ymroddiad ar draws y tîm a'u harweinwyr. Gwnaethpwyd cryn waith hefyd yn cynghori a chefnogi ar y newidiadau cyfreithiol a gweithredol o amgylch prosesau democrataidd y Cyngor yn ystod yr argyfwng.

O safbwynt trefniadau priodoldeb mae'r Gwasanaeth wedi cefnogi a chynghori ar brif faterion y Cyngor a sawl mater corfforaethol penodol gan gynnwys:

- Strategaeth Tai
- Safle Cartref Penrhos
- Trefniadaeth Ysgolion

Gan fod Cyngor Gwynedd yn awdurdod lletya ar gyfer Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru bu'r Swyddog Monitro yn arwain y gwaith cyfreithiol rhanbarthol o sefydlu Cytundeb Llywodraethu 2 ("GA2") ynghyd â chefnogi y Swyddfa Rhaglen ar yr agweddau democrataidd. Mae'r gwaith yn parhau.

Mae'r Gwasanaeth hefyd yn gyfrifol am gefnogi y Swyddog Canlyniadau a'r Swyddog Cofrestru Etholiadau drwy weinyddu holl etholiadau'r sir a'r Gofrestr Etholwyr. Derbyniwyd grant gan Lywodraeth Cymru yn fuan yn 2020 i gefnogi gwaith sefydlu yr etholfraint newydd (16 oed) ynghyd ag agweddau eraill ar y thema mynediad i bleidleisio. Yn anffodus rhaid derbyn fod y sefyllfa Covid-19 wedi cael ardrawiad sylweddol ar y gwaith yma oedd yn seiliedig ar fynychu Ysgolion, Colegau a Grwpiau Ieuenctid i hyrwyddo ac uchafu cofrestru. Bellach penodwyd aelod o staff i weithio ar y prosiect hyrwyddo a chofrestru gyda Grŵp Prosiect traws-adrannol. Bydd hyn yn caniatáu i'r prosiect symud ymlaen wrth baratoi am etholiadau'r Cyngor yn 2022.

Wrth i flwyddyn 2020/21 ddirwyn i ben roedd

Tud. 122

gwaith sylweddol eisoes wedi cychwyn er mwyn paratoi ar gyfer etholiadau'r Senedd a Chomisiynydd yr Heddlu fis Mai.

Mae'r Gwasanaeth yn gweithredu swyddogaeth statudol yn cefnogi Gwasanaeth Crwner Gogledd Orllewin Cymru. Yn dilyn ymddeoliad y Crwner yn ystod y flwyddyn penodwyd Kate Sutherland i rôl weithredol a dechreuodd trafodaethau gydag Adran Gyfiawnder Llywodraeth DU ar y camau nesaf o ran dyfodol yr ardal.

CYFARFOD	**Cabinet Cyngor Gwynedd**
DYDDIAD	**15 Mehefin 2021**
AELOD CABINET	**Cynghorydd Cemlyn Rees Williams**
SWYDDOG	**Gwern ap Rhisiart**
TEITL YR EITEM	**Ysgol Abersoch**

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Gofynnir i'r Cabinet ystyried y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori statudol, ynghyd â'r ymateb i'r sylwadau hynny, a phenderfynu os dylid:

i. Cymeradwyo cyhoeddi cynnig statudol i gau Ysgol Abersoch ar 31 Rhagfyr 2021, a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Ionawr 2022.

ii. Cymeradwyo cyhoeddi rhybuddion statudol ar y cynnig yn (i) uchod yn unol â gofynion Adran 48 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

2.1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw adrodd i'r Cabinet yn dilyn cynnal ymgynghoriad statudol ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch a darparu lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach.

3. CYFLWYNIAD

3.1 Yn eu cyfarfod ar 17 Medi 2019, bu i'r Cabinet gefnogi argymhelliad i gychwyn trafodaethau ffurfiol gyda chorff llywodraethol Ysgol Abersoch er mwyn ystyried opsiynau ar gyfer y dyfodol. Daeth y penderfyniad yn sgil pryderon diweddar ynglŷn â lleihad yn niferoedd disgyblion yr ysgol.

3.2 Cynhaliwyd tri cyfarfod rhwng Hydref 2019 a Ionawr 2020. Yn ystod y cyfarfod cyntaf, cafwyd trafodaeth gychwynnol am opsiynau. Eglurwyd fod angen ystyried opsiynau fyddai'n ymateb i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol. Cynhaliwyd yr ail gyfarfod Panel Adolygu Ysgol (PAY) ar 13 Tachwedd 2019. Yn ystod y cyfarfod, gwerthuswyd cryfderau, cyfleoedd, gwendidau a bygythiadau'r holl opsiynau. Derbyniwyd sylwadau pellach gan y corff llywodraethol yn dilyn y cyfarfod yn ogystal. Ystyriwyd casgliadau'r gwerthusiad, a mireiniwyd y rhestr o opsiynau i 3. Cyflwynwyd yr opsiynau hyn yn ystod y trydydd cyfarfod PAY ar 6 Ionawr 2020 a nodwyd y bwriad i gynnal asesiadau pellach cyn dod i benderfyniad ar yr opsiwn a ffafrir.

3.3 Yn ystod y cyfarfodydd, ystyriwyd sawl opsiwn ar gyfer addysg gynradd yn nalgylch Ysgol Abersoch er mwyn sicrhau darpariaeth gynaliadwy i'r dyfodol gan ymateb yn benodol i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu.

3.4 Yn ei gyfarfod ar 15 Medi 2020, bu i Gabinet Cyngor Gwynedd benderfynu ymgymryd â phroses ymgynghori statudol yn unol â gofynion adran 48 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach ar y 1af Medi 2021. Cadarnhawyd y penderfyniad gan y Cabinet yn eu cyfarfod ar 3 Tachwedd 2020, yn dilyn i'r penderfyniad gwreiddiol gael ei alw mewn a'i gyfeirio'n ôl i'r Cabinet gan y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn ei gyfarfod ar 8 Hydref 2020.

4. CEFNDIR

4.1 Y Prif Heriau y mae'r ysgol yn wynebu

4.1.1 Mae'r ysgol wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser.

4.1.2 O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol:

i. Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin.
ii. Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran.
iii. Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023.
iv. Dengys data Medi 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch.
v. Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm ychwanegol yma yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (yn seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582.
vi. Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod o £4,198
vii. Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer)

4.2 Cyd-destun Strategol

4.2.1 Yn ei gyfarfod ar 18 Rhagfyr 2018, bu i'r Cabinet gymeradwyo egwyddorion 'Addysg Addas i Bwrpas' a fydd yn sail ar gyfer gwireddu gweledigaeth yr Adran Addysg a datblygu'r gyfundrefn er sicrhau addysg o ansawdd uchel i blant a phobl ifanc Gwynedd ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain, yn benodol drwy resymoli ystod oedran dosbarthiadau a rhoi tegwch i benaethiaid i ganolbwyntio ar faterion arweinyddiaeth mewn ysgolion cynradd.

4.2.2 Mae'r Cyngor wedi bod yn gweithredu Strategaeth 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd' ers ei mabwysiadu yn Ebrill 2009. O fewn y strategaeth hon nodir ffactorau i gefnogi'r broses o adolygu dalgylchoedd neu sefyllfaoedd penodol. Gweler manylion y ffactorau hyn yn nes ymlaen yn yr adroddiad (Rhan 4.3.2).

4.3 Dewis opsiwn ffafriedig

4.3.1 Yn ystod y cyfarfodydd lleol, cynigwyd a thrafodwyd nifer o opsiynau posibl, yn benodol:

- Gwneud dim (parhau gyda'r status quo)
- Newid ystod oed Ysgol Abersoch o 3-8 i 3-11 oed
- Newid ystod oed Ysgol Abersoch o 3-8 i 3-9 oed
- Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos
- Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos gan leoli'r Cyfnod Sylfaen ar safle Ysgol Abersoch, a CA2 ar safle'r ysgol gyfagos
- Ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos gan leoli'r Cyfnod Sylfaen + Blwyddyn 3 a 4 + Blwyddyn 5 a 6 ar safle 3 ysgol wahanol
- Cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion mewn ysgol amgen

- Lleoli Canolfan Iaith ar safle Ysgol Abersoch
- Sefydlu cylch meithrin yn Ysgol Abersoch
- Newid ystod oed Ysgol Abersoch o 3-8 i 3-9 oed + sefydlu Cylch Meithrin yn Ysgol Abersoch

Mae gwerthusiad o'r opsiynau hyn i'w gweld yn **Atodiad A**. Adolygwyd y gwerthusiad wedi'r cyfnod ymgynghori.

4.3.2 Yn unol â strategaeth 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd' ystyriwyd nifer o ffactorau wrth werthuso'r opsiynau ar gyfer y sefyllfa, yn benodol:

- Maint dosbarthiadau (ac amrediad oedran)
- Niferoedd disgyblion
- Arweinyddiaeth a Staffio
- Y Gymuned
- Adnoddau Ariannol
- Yr Iaith Gymraeg
- Ffactorau Daearyddol

4.3.3 Yn dilyn gwerthuso manteision ac anfanteision yr opsiynau uchod yn erbyn y ffactorau yn y strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, daeth 3 o opsiynau i'r amlwg fel y rhai a fyddai fwyaf hyfyw a realistig i gyfarch sefyllfa'r ysgol, sef:

- Newid ystod oed Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed
- Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos
- Cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion mewn ysgol amgen.

4.3.4 Roedd adroddiad a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 15 Medi 2020 yn manylu ar yr heriau oedd yn wynebu'r ysgol a'r angen i gymryd camau pellach i'w cyfarch. Tra bod yr opsiwn o gynnal y sefyllfa gyfredol wedi ei ystyried, nid oedd yr Awdurdod o'r farn y byddai'n mynd i'r afael â sefyllfa fregus yr ysgol. Trwy wneud dim, byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, ynghyd â'r heriau cyllidol yn parhau.

4.3.5 Cynhaliwyd Asesiadau Effaith yn unol â chanllawiau Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Mae fersiynau diwygiedig yn dilyn y cyfnod ymgynghori wedi eu cynnwys yn Atodiad D.

4.4 OPSIYNAU RHESYMOL I'W HYSTYRIED AR GYFER YR YSGOL

4.4.1 <u>Newid ystod oed Ysgol Abersoch</u>

4.4.2 Trafodwyd 2 opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol, sef ymestyn i 3-9 oed ac ymestyn i 3-11 oed.

4.4.3 Dylid nodi mai'r opsiwn a ffafriwyd yn lleol oedd yr opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-9, gan gynnwys datblygiad y cylch meithrin. Ffafriwyd yr opsiwn yma yn lleol am resymau ymarferol megis gwell defnydd o'r gofod gwag yn adeilad yr ysgol yn sgil darparu lleoliad ar gyfer y Cylch Meithrin, ac i liniaru'r effaith bosib allasai'r newid ei gael ar niferoedd Ysgol Sarn Bach (yr ysgol sydd yn darparu addysg i ddisgyblion 9-11 oed dalgylch Abersoch).

4.4.4 Wrth gymharu'r ddau opsiwn, daethpwyd i'r canlyniad mai'r opsiwn gorau ar gyfer ystyriaeth bellach oedd yr opsiwn i ymestyn yr ystod oed i 3-11. Diystyriwyd yr opsiwn 3-9 am sawl rheswm, yn benodol:

- Ni ragwelir y byddai ychwanegu blwyddyn addysgol yn arwain at gynnydd digonol yn y niferoedd. O ganlyniad, byddai'r heriau sy'n wynebu'r ysgol yn parhau.
- Ni fyddai'r ystod oed yn gyson gyda mwyafrif ysgolion cynradd y sir.

- Ni fyddai'n caniatáu i'r ysgol gynnig darpariaeth CA2 cyflawn. Byddai'r disgyblion yn parhau i drosglwyddo i Ysgol Sarn Bach er mwyn cwblhau eu haddysg gynradd.

4.4.5 Credir y byddai'r opsiwn i ymestyn yr ystod oed i 3-11 yn cynnig mwy o fanteision o safbwynt cyfle i godi niferoedd yr ysgol. Byddai'r opsiwn hefyd yn cysoni'r ystod oed gyda gweddill ysgolion y sir, ac yn golygu fod yr ysgol yn cynnig darpariaeth CA2 cyflawn.

4.4.6 Er mwyn i'r opsiwn ymateb i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol, byddai'n rhaid i'r cynnydd hwn fod yn un sylweddol. Serch hynny, mae'n debygol y byddai unrhyw gynnydd yn niferoedd Ysgol Abersoch o ganlyniad i ymestyn yr ystod oed, yn achosi lleihad yn niferoedd Ysgol Sarn Bach, ac o bosib, yr ysgolion cyfagos.

4.4.7 Yn dilyn ystyriaeth bellach, daethpwyd i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yn ddatrysiad cynaliadwy i'r dyfodol ar gyfer yr ysgol, a gall gael effaith ar niferoedd disgyblion yr ysgolion cyfagos.

4.5 <u>Ffederaleiddio</u>

4.5.1 Fel y gwelir uchod (para. 4.4.1) trafodwyd ac ystyriwyd 3 math gwahanol o ffederaleiddio. Daethpwyd i'r casgliad mai'r opsiwn oedd fwyaf rhesymol i'w ystyried ymhellach oedd yr opsiwn i ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos.

4.5.2 Byddai'r model yma yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb yr ysgol ym mhentref Abersoch trwy drefniant cyd-weithio gydag ysgol gyfagos dan arweiniad pennaeth neu benaethiaid ac un corff llywodraethol. Byddai cyrff llywodraethol yr ysgolion unigol yn cael eu diddymu a byddai corff llywodraethu ffederal (newydd) yn cael ei ffurfio. Byddai hunaniaeth yr ysgol o dan sylw (yn cynnwys enw, ethos, a gwisg ysgol) yn parhau, a byddai'n galluogi'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau, TG, adeiladau, ac arbenigedd.

4.5.3 Fodd bynnag, mae'n annhebygol y byddai'r opsiwn yn cyfarch yr her o leihad mewn niferoedd, ac o ganlyniad, byddai heriau cyllidol yr ysgol yn parhau.

4.5.4 Wrth ystyried y model hwn, rhaid asesu beth fyddai unrhyw effaith ar sut byddai'r ddwy ysgol yn gweithredu. Gan nodi'r heriau sy'n wynebu Ysgol Abersoch, byddai'n rhaid sicrhau y byddai trefniant o'r fath yn medru cynnig manteision i holl blant a phobl ifanc yr ysgolion sy'n ffedereiddio drwy wella'r ddarpariaeth addysgol.

4.5.5 Bu trafodaethau gyda phenaethiaid a chadeiryddion llywodraethwyr y ddwy ysgol gyfagos (Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog), parthed yr opsiwn i sefydlu ffederasiwn gydag Ysgol Abersoch.

4.5.6 Yn dilyn pwyso a mesur y manteision a'r anfanteision, daethpwyd i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel o ddisgyblion, maint dosbarthiadau bychain a'r heriau cyllidol sy'n wynebu'r ysgol yn parhau

4.6 Cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion mewn ysgol amgen

4.6.1 Byddai'r model yma'n golygu cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion gael eu haddysgu yn Ysgol Sarn Bach.

4.6.2 Ystyrir Ysgol Sarn Bach fel yr 'ysgol amgen' am y rhesymau canlynol:

- Ysgol Sarn Bach yw'r ysgol ddaearyddol agosaf at Ysgol Abersoch. Mae'r ysgol wedi ei lleoli 1.4 milltir o safle Ysgol Abersoch.
- Mae Ysgol Sarn Bach eisoes yn derbyn disgyblion o Ysgol Abersoch ym mlwyddyn 4.
- Mae 40% o blant (3-8 oed) dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach.
- Mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti i dderbyn disgyblion presennol Ysgol Abersoch.

4.7 Y Cynnig

4.7.1 Mae'r cynnig hwn yn golygu y byddai Ysgol Abersoch yn cau a darparu lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach.

4.7.2 Y nod yw bydd y cynnig yn arwain at gyfleoedd mwy cyson i blant y dalgylch, drwy anelu at ddyheadau strategol Cyngor Gwynedd i 'gynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl fydd yn rhoi'r profiadau, y sgiliau a'r hyder i blant y Sir a'u galluogi i ddatblygu i fod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn', byddai hyn yn cynnwys:

- Maint Dosbarthiadau (ac amrediad oedran) - disgyblion i gael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy addas na'r sefyllfa bresennol. Byddai gweithredu'r cynnig yn arwain at well cysondeb mewn maint dosbarthiadau a lleihau'r ystod oedran o fewn dosbarthiadau ysgolion cynradd yr ardal.
- Poblogaeth a Niferoedd disgyblion - disgyblion i gael eu haddysgu mewn ysgol ble mae'r niferoedd a rhagamcanion yn fwy cadarn a chynaliadwy ar gyfer y dyfodol, a lleihau'r gyfradd o lefydd gweigion yn ysgolion yr ardal.
- Arweinyddiaeth - arweinyddiaeth a rheolaeth gadarn mewn ysgol sydd â niferoedd yn caniatáu i Bennaeth gael tegwch i arwain a rheoli yn broffesiynol yn yr ysgol.
- Y Gymuned – I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau bod cymuned Abersoch yn cael eu cynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch.
- Adnoddau Ariannol - Rhesymoli cost fesul disgybl mewn ysgolion a fyddai'n lleihau'r amrediad mewn cost y disgybl i holl blant Gwynedd. Amcangyfrifir y byddai gwireddu'r cynnig yn arwain at gost fesul disgybl o £4,683 yn Ysgol Sarn Bach o gymharu â'r £17,404 y disgybl presennol yn Ysgol Abersoch. Y cyfartaledd sirol ar gyfer yr un cyfnod yw £4,198 y disgybl. Amcangyfrifir y byddai'r cynnig arfaethedig yn creu arbediad blynyddol o £110,062, llai costau anghenion cludiant ychwanegol (£14,000) – sef oddeutu £96,062 y flwyddyn.
- Yr Iaith Gymraeg – disgyblion i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg, fel y sefyllfa bresennol, ac mewn ysgol ble mae defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg yn gryf.
- Ffactorau Daearyddol - byddai'r disgyblion yn parhau i dderbyn eu haddysg mewn ysgol o fewn pellter rhesymol i'w cartrefi ac yn derbyn cludiant yn unol â pholisi'r Cyngor.

4.7.3 Fel rhan o'r cynnig hwn, bydd lle yn cael ei warantu i ddisgyblion presennol Ysgol Abersoch yn Ysgol Sarn Bach. Yn unol â pholisi mynediad yr Awdurdod, mae gan rieni hawl i ddewis a gwneud cais am le mewn unrhyw ysgol i'w plentyn, ac nid o reidrwydd yr ysgol honno fyddai'r ysgol ddalgylch. Pe wireddir y cynnig hwn, byddai gan rieni hawl i wneud cais i unrhyw ysgol y dymunant. Nid oes gwarant fod lle i blentyn yn eu hysgol ddewisol.

4.7.4. Dylid nodi fod Ysgol Sarn Bach eisoes yn derbyn disgyblion dalgylch Ysgol Abersoch ar ddechrau'r mis Medi yn dilyn eu pen-blwydd yn 8 oed.

4.7.5 Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu byddai dalgylch Ysgol Sarn Bach yn cael ei addasu i gynnwys ardal dalgylch presennol Ysgol Abersoch.

Map 1: Dalgylchoedd presennol y 2 ysgol **Map 2: Dalgylch Ysgol Sarn Bach os gweithredir y cynnig**

5. YR YMGYNGHORIAD STATUDOL

5.1 Yn unol â Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a gofynion statudol y Cod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018), cynhaliwyd cyfnod ymgynghori statudol ar y cynnig gydag ymgynghorai perthnasol rhwng 12 Ionawr 2021 a 13:00 o'r gloch ar 23 Chwefror 2021.

5.2 Bu i'r Adran Addysg gychwyn yr ymgynghoriad ar 5 Ionawr 2021 yn wreiddiol, ond gan na wnaeth yr un plentyn fynychu safle Ysgol Abersoch ar y diwrnod hwnnw oherwydd cyfyngiadau diweddaraf Covid-19, roedd anfodlonrwydd yn lleol nad oedd yr awdurdod wedi cyd-fynd â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion i gyhoeddi'r ymgynghoriad ar "ddiwrnod ysgol". Yn ddiweddarach, ar 7 Ionawr 2021, bu i Lywodraeth Cymru gyhoeddi addasiad dros dro i'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 2018 oedd yn "caniatáu i gynigion ynghylch trefniadaeth ysgolion barhau, lle nad yw pob ysgol ar agor" o 8 Ionawr 2021 ymlaen. Er bod yr Adran Addysg yn parhau o'r farn fod y 5ed o Ionawr 2021 yn "ddiwrnod ysgol", er mwyn osgoi unrhyw amheuaeth neu amryfusedd, penderfynwyd ail gyhoeddi'r ymgynghoriad yn dilyn yr 8fed o Ionawr 2021, a'i gynnal rhwng 12 Ionawr a 23 Chwefror 2021.

5.3 Lluniwyd dogfen ymgynghori statudol yn unol â gofynion ac arweiniad y Cod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018) a dosbarthwyd copi o'r ddogfen i'r holl ymgynghorai perthnasol, drwy anfon e-bost oedd yn cynnwys linc at dudalen arbennig ar wefan y Cyngor (www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg). Yn ogystal anfonwyd copïau caled o'r holl ddogfennau yn unol â cheisiadau a dderbyniwyd gan ymgynghorai.

5.4. Anfonwyd copïau electroneg o'r ddogfen ymgynghori at y ddwy ysgol sydd yn rhan o'r ymgynghoriad, gan wneud cais i'r penaethiaid eu dosbarthu i rieni/gwarchodwyr disgyblion, staff ac aelodau corff llywodraethwyr yr ysgolion.

5.5. Cyhoeddwyd pecyn cefndirol yn ogystal, oedd yn cynnwys asesiadau effaith y cynnig ar yr iaith, y gymuned, cydraddoldeb, yn ogystal ag asesiadau ar effaith debygol ar drefniadau teithio, ansawdd a safonau addysg, ac asesiad yn erbyn nodau'r Ddeddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Roedd y dogfennau ar gael i'w lawr lwytho oddi ar wefan y Cyngor.

5.6. Yn ystod y cyfnod ymgynghori, cynhaliodd swyddogion Cyngor Gwynedd sesiynau "galw heibio" rhithwir oedd wedi ei cynnal dros gyfrwng Microsoft Teams. Anfonwyd gwahoddiadau at Lywodraethwyr, staff addysgu ac ategol, rhieni/gwarchodwyr Ysgol Abersoch ac unrhyw ran-ddeiliaid Cymuned Llanengan oedd eisiau gofyn cwestiynau yn ymwneud â'r cynnig. Yn ystod y sesiynau roedd swyddogion o adrannau perthnasol ar gael i

egluro ac ymateb i ymholiadau, fyddai'n galluogi i'r unigolion gyfrannu tuag at yr ymgynghoriad. Mynychodd 7 o bobl y sesiynau galw heibio rhithwir.

5.7. Yn ogystal, crëwyd dogfen ymgynghorol i blant cynradd gyda holiaduron cysylltiedig. Trefnwyd bod hwylusydd annibynnol yn cynnal sesiynau rhithwir gydag ysgolion oedd yn rhan o'r ymgynghoriad er mwyn canfod barn y disgyblion. Mae dadansoddiad o'r ymatebion a dderbyniwyd yn ystod y sesiynau wedi ei gynnwys yn **Atodiad C.**

5.8. Derbyniwyd 154 ymateb i'r ymgynghoriad statudol, gan gynnwys ymateb gan Estyn ar ffurf adroddiad. Derbyniwyd ymatebion i'r ymgynghoriad ar ffurf, llythyr, ffurflen ymateb ac e-byst.

5.9 Dengys y tabl isod ffurf ac iaith a ddefnyddiwyd i ymateb i'r ymgynghoriad:

Ffurf ymateb	Cymraeg	Saesneg	Dwyieithog	Cyfanswm
Ffurflen ymateb	9	14	0	23
E-bost	26	85	7	118
Llythyr	7	5	0	12
Adroddiad	0	0	1	1

5.10 Yn anffodus, yn dilyn dyddiad cau yr ymgynghoriad fe ddaeth i'r amlwg nad oedd cynrychiolwyr y Cylch Meithrin wedi derbyn copi o'r e-bost i'w hysbysu am yr ymgynghoriad statudol. Fel nodir yn y ddogfen ymgynghori, roeddem wedi cynnwys y cylch fel ymgynghorai yn y rhestr dosbarthu ar gyfer rhannu'r wybodaeth am yr ymgynghoriad, ond fe ymddengys bod cyfeiriad e-bost y Cylch wedi ei sillafu'n anghywir a felly ni dderbyniwyd y wybodaeth. Hoffem ymddiheuro am y camgymeriad hwn.

5.11 Er mwyn sicrhau fod cynrychiolwyr y Cylch Meithrin yn cael cyfle i ystyried y ddogfen ymgynghori yn unol â'r amserlen a roddir yn y Cod Trefniadaeth, rhoddwyd cyfle i'r Cylch anfon unrhyw sylwadau pellach atom erbyn 1yp dydd Mercher 21 Ebrill 2021. Ni dderbyniwyd ymateb pellach gan gynrychiolwyr y cylch yn ystod y cyfnod ymgynghori estynedig.

6. SYLWADAU A DDERBYNIWYD YN YSTOD YR YMGYNGHORIAD STATUDOL

6.1 Pwrpas yr adran hon yw cyflwyno a chrynhoi rhai o'r prif faterion ddaeth i'r amlwg yn ystod y cyfnod ymgynghori statudol. Nid oes posib ymateb i bob sylwad yn fanwl yng nghorff yr adroddiad hwn, fodd bynnag, ynghlwm (**Atodiad B**) ceir copi o dabl sy'n cynnwys dadansoddiad manylach o'r ymatebion yn ogystal ag ymateb y Cyngor. Gellir gweld copïau o'r ymatebion unigol ar www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg. Mae'r wybodaeth bersonol ar yr ymatebion wedi eu duo er mwyn cydymffurfio â gofynion yr ymgynghorai y Ddeddf Diogelu Data 2008 a'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR).

6.2 Er i'r ddogfen ymgynghori nodi na fydd yr ymatebion hyn yn cael eu cyfrif fel gwrthwynebiadau, ond sylwadau, o ran yr ymateb yn gyffredinol yn ystod yr ymgynghoriad, gellir nodi bod y mwyafrif o'r ymatebion a dderbyniwyd yn datgan gwrthwynebiad i'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach.

6.3 Roedd yr ymatebion a dderbyniwyd yn manylu ar y materion a ganlyn:

- Gwrthwynebiadau i'r cynnig
- Sylwadau am y broses statudol
- Opsiynau amgen
- Materion Addysgol
- Materion Cyllidol
- Asesiad yn erbyn y Ddeddf Llesiant

- Ôl-ddefnydd Safle'r Ysgol
- Ysgolion Cyfagos
- Cludiant a theithio
- Y Gymuned
- Yr Iaith Gymraeg
- Cylch Meithrin a Ti a Fi Abersoch
- Arall

6.4 <u>Gwrthwynebiadau i'r cynnig</u>

6.4.1 **Roedd mwyafrif y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori yn gwrthwynebu'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach.**

6.4.2 *Fel yr eglurwyd yn y ddogfen ymgynghori statudol, mae'r ysgol wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. Ym mis Medi 2020 dim ond 10 o ddisgyblion oedd ar y gofrestr.*

6.4.3 *Pe gwireddir y cynnig arfaethedig, mae'r Cyngor o'r farn y bydd cyfle i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiadau allgyrsiol a chymdeithasol y disgyblion. Byddai hefyd yn lleihau niferoedd llefydd gweigion o fewn yr ysgolion gan addysgu'r plant mewn dosbarthiadau o faint mwy addas. O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, byddai'r cynnig yn arwain at leihau'r amrediad o lwfans y pen ar gyfer holl ddisgyblion y Sir a sicrhau bod plant yn trosglwyddo un waith yn ystod eu haddysg gynradd ac uwchradd yn hytrach na dwywaith.*

6.5 <u>Y Broses Statudol</u>

6.5.1 **Derbyniwyd nifer o sylwadau yn nodi anfodlonrwydd â'r penderfyniad i gynnal yr ymgynghoriad, yn benodol o safbwynt y cyfyngiadau yn sgil Covid-19 ac yn gofyn i ohirio'r ymgynghoriad. Yn ogystal, roedd rhai ymatebion yn datgan anfodlonrwydd â'r penderfyniad i gynnal cyfarfodydd rhithwir yn hytrach na chyfarfodydd cyhoeddus. Roedd rhai ymatebwyr o'r farn bod y penderfyniad eisoes wedi ei wneud.**

6.5.2 *Er gwaethaf cyfyngiadau Covid-19, mae'r Adran Addysg yn hyderus fod y broses ymgynghori statudol a gynhaliwyd yn cydymffurfio â gofynion a chanllawiau'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Fel rhan o'r ymgynghoriad statudol:*

- *Cyhoeddwyd dogfen ymgynghori, a'r dogfennau cefndirol perthnasol, ar ffurf copi electroneg ar wefan y Cyngor (gyda chopïau caled ar gael ar gais)*
- *Dosbarthwyd copïau electroneg o'r ddogfen i'r rhan-ddeiliaid perthnasol*
- *Derbyniwyd sylwadau/ymatebion ysgrifenedig drwy'r post ac e-bost.*

6.5.3 *Nid yw'r Cod yn gosod gofyniad i gynnal cyfarfodydd cyhoeddus/ymgynghori. Yn hytrach, fe nodir yn y Cod "gall cynigwyr ddefnyddio ffyrdd eraill o ymgysylltu ag ymgynghoreion, fel sy'n briodol yn eu barn hwy".*

6.5.4 *Mewn ymgynghoriadau blaenorol, mae'r Adran Addysg wedi cynnal sesiynau "galw heibio" er mwyn trafod y cynnig arfaethedig gyda rhieni, llywodraethwyr a staff yr ysgol dan sylw. Yn sgil cyfyngiadau Covid-19, nid oedd yn bosib cynnal y sesiynau "galw heibio" yn yr un modd. Serch hynny, er mwyn sicrhau bod rhan-ddeiliaid Ysgol Abersoch yn derbyn yr un cyfle i gael gwybodaeth, holi am eglurhad a chyflwyno sylwadau, cynhaliwyd sesiynau "galw heibio" dros gyfrwng meddalwedd cyfarfodydd rhithiol. Gosodwyd uchafswm o 3 ar gyfer pob sesiwn rhithwir er mwyn sicrhau fod pawb sy'n mynychu yn elwa ar drafodaeth gynhwysfawr a theg. Cynigiwyd 9 sesiwn dros 4 noson, a mynychodd 7 o bobl y sesiynau galw heibio rhithwir.*

6.5.5 *Yn ychwanegol i hynny, rhoddwyd cyfle i ran-ddeiliaid gyflwyno cwestiynau ynglŷn â'r cynnig drwy e-bost i'r Adran Addysg.*

6.5.6 *Cydymdeimlir â'r pryderon o gynnal ymgynghoriad yn ystod y pandemig, serch hynny, pwysleisir na allwn fel awdurdod ymrwymo i beidio ag ymdrin â'r ysgol am gyfnod amhenodol. Yn ychwanegol i hynny, bu i Lywodraeth Cymru gyhoeddi hysbysiad ar 8 Ionawr 2021 er mwyn caniatáu i gynigion ynghylch trefniadaeth ysgolion barhau, lle nad yw pob ysgol ar agor.*

6.5.7 *Credir fod niferoedd y sylwadau a dderbyniwyd i'r ymgynghoriad yn dystiolaeth nad oedd ei gynnal yn ystod cyfnod Covid wedi amharu'n ormodol ar allu'r ymgynghoreion i gymryd rhan.*

6.5.8 *Mewn ymateb i'r sylwadau fod y penderfyniad eisoes wedi ei wneud, pwysleisir mai ymgynghoriad ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach a gynhaliwyd rhwng 12 Ionawr a 23 o Chwefror 2021. Nid oes unrhyw benderfyniad wedi ei wneud eto. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, yn dilyn yr ymgynghoriad statudol, cyflwynir adroddiad ar yr ymgynghoriad i'r Cabinet, sef yr adroddiad hwn, er mwyn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai a nodi ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Dim ond yn dilyn ystyried yr adroddiad, y bydd y Cabinet yn penderfynu p'un ai a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig hwn ai peidio.*

6.5.9 **Bu i rai ymatebwyr nodi anfodlonrwydd â'r broses o ymgynghori gyda phlant a phobl ifanc.**

6.5.10 *Yn unol â'r Cod Trefniadaeth Ysgolion, mae'n ofynnol fel rhan o unrhyw ymgynghoriad statudol i gynnal ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc yr ysgolion sy'n destun yr ymgynghoriad er mwyn darganfod eu teimladau am y cynnig.*

6.5.11 *Fel nodwyd yn adran 5.7, cynhaliwyd sesiynau ymgynghori rhithwir gyda chynrychiolaeth o ddisgyblion cynradd sydd yn destun yr ymgynghoriad hwn. Trefnwyd bod hwylusydd annibynnol yn cynnal sesiynau rhithwir ag ysgolion oedd yn rhan o'r ymgynghoriad er mwyn canfod barn y disgyblion.*

6.5.12 *Fel rhan o'r ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc, paratowyd dogfennau priodol ar gyfer disgyblion Ysgol Abersoch a Chyngor Ysgol Sarn Bach, a threfnwyd bod hwylusydd yn cynnal 3 chyfarfod dros y we (Google Meet) gyda'r ddwy ysgol i drafod y cynnig gyda'r plant er mwyn sicrhau eu bod yn deall yr hyn oedd yn cael ei gynnig ac er mwyn rhoi cyfle iddynt ddatgan barn am y cynnig. Roedd rhieni Ysgol Abersoch yn bresennol ac anogwyd hwy gan yr hwylusydd i siarad ar ran eu plant er mwyn cryfhau'r broses o gasglu barn y plant am yr effaith posib arnynt pe byddai'r ysgol yn cau.*

6.5.13 *Roedd pob sesiwn yn cymryd tri chwarter awr i awr i'w gwblhau ac wedi eu rhannu i dri grŵp, Disgyblion Blwyddyn 3 Ysgol Abersoch, disgyblion y Cyfnod Sylfaen Ysgol Abersoch a Chyngor Ysgol Sarn Bach. Roedd yn cynnwys esbonio'r cynnig a rhoi cyfle i ddisgyblion fynegi eu meddyliau a'u teimladau.*

6.5.14 *Mae adroddiad ar yr ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc wedi'i gynnwys yn **Atodiad C**.*

6.5.15 **Roedd rhai ymatebwyr yn datgan pryder am yr amserlen amlinellol a nodwyd yn y ddogfen ymgynghori, gan nodi na fyddai gweithredu'r cynnig yn Awst 2021 yn rhesymol oherwydd y diffyg amser i hysbysu rhieni o'r penderfyniad terfynol.**

6.5.16 *Er i'r ymgynghoriad gael ei gynnal ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021, mewn ymateb i'r sylwadau hyn, rydym bellach yn argymell addasu dyddiad gweithredu'r cynnig i gau Ysgol Abersoch i 31 Rhagfyr 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Ionawr 2022.*

6.5.17 *Yn dilyn ystyried rhai o'r sylwadau a dderbyniwyd o'r ymgynghoriad, rydym o'r farn y byddai gohirio gweithredu tan 31 Rhagfyr 2021 yn caniatáu mwy o amser i'r Adran Addysg roi trefniadau yn eu lle er mwyn sicrhau trosglwyddiad esmwyth i ddisgyblion Ysgol Abersoch i Ysgol Sarn Bach.*

6.5.18 **Cafwyd rhai sylwadau oedd yn nodi'r farn bod yr asesiadau effaith a'r manylion a nodwyd yn y ffurflen ymateb yn annigonol.**

6.5.19 *Fel rhan o'r broses statudol, wrth ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgolion, mae'n rhaid i'r Awdurdod gynnal asesiadau yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018). Rydym o'r farn bod yr asesiadau a gyflwynwyd fel rhan o'r ymgynghoriad yn cyd-fynd â chanllawiau cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer ad-drefnu ysgolion. Yn yr un modd, mae'r Awdurdod yn hyderus fod ein prosesau a'r ffurflen ymateb yn cyfarch gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018.*

6.5.20 **Derbyniwyd nifer o ymatebion yn nodi nad oedd y Cylch Meithrin wedi eu cynnwys yn y broses ymgynghori.**

6.5.21 *Bu i ni dderbyn ymateb gan y Mudiad Ysgolion Meithrin a gan Gylch Meithrin Abersoch fel rhan o'r ymgynghoriad. Yn anffodus, yn dilyn dyddiad cau yr ymgynghoriad fe ddaeth i'r amlwg nad oedd cynrychiolwyr y Cylch Meithrin wedi derbyn copi o'r e-bost i'w hysbysu am yr ymgynghoriad statudol. Fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori, roeddem wedi cynnwys y cylch fel ymgynghorai yn y rhestr dosbarthu ar gyfer rhannu'r wybodaeth am yr ymgynghoriad, ond fe ymddengys bod cyfeiriad e-bost y Cylch wedi ei sillafu'n anghywir ac felly ni dderbyniwyd y wybodaeth. Hoffem ymddiheuro am y camgymeriad yma.*

6.5.22 *Er mwyn sicrhau bod cynrychiolwyr y Cylch Meithrin yn cael cyfle i ystyried y ddogfen ymgynghori yn unol â'r amserlen a roddir yn y Cod Trefniadaeth, rhoddwyd cyfle i'r Cylch anfon unrhyw sylwadau pellach atom erbyn 1yp dydd Mercher 21 Ebrill 2021. Ni dderbyniwyd ymateb pellach gan gynrychiolwyr y cylch yn ystod y cyfnod ymgynghori estynedig.*

6.5.23 **Roedd rhai ymatebion yn nodi pryderon am effaith y bygythiad o gau'r ysgol ar y staff ac ar addysg y disgyblion**.

6.5.24 *Mewn ymateb i'r sylwadau hynny, noder bod yr effaith negyddol bosib ar addysg y disgyblion wedi ei nodi fel risg yn y ddogfen ymgynghori statudol (7.15). I liniaru'r risg, nodir y bydd y Cyngor yn monitro'r ysgol yn unol â pholisi'r Adran Addysg ac yn cynnig cefnogaeth yn ôl yr angen.*

6.5.25 *Petai'r cynnig i gau Ysgol Abersoch yn cael ei weithredu, rhagwelir y bydd goblygiadau staffio yn arwain at ddiswyddiadau gan y byddai'r swyddi yn dod i ben pan fyddai'r ysgol yn cau. Ymgynghorir yn benodol â staff a chynrychiolwyr yr Undebau fel rhan o'r cyfnod ymgynghori statudol. Bydd rhaid i unrhyw ddiswyddiadau sy'n deillio o'r cynnig gydymffurfio â'r gyfraith cyflogaeth berthnasol a chynllun Diswyddo Gwynedd. Bydd cyfathrebu eglur ac agored gyda staff yn chwarae rhan greiddiol wrth weithredu unrhyw gynnig.*

6.5.26 *Yn ystod yr ymgynghoriad, cynhaliwyd sesiynau galw heibio rhithwir lle roedd posib trefnu i staff o wasanaeth Adnoddau Dynol y Cyngor fod yn bresennol os oedd unrhyw aelod o staff yn dymuno trafod eu sefyllfa. Rhoddwyd gwybod fod croeso hefyd i staff gysylltu â'r gwasanaeth Adnoddau Dynol yn uniongyrchol os oeddent yn dymuno cael trafodaethau un i un. Cynigir pecyn cymorth, gan gynnwys hyfforddiant os yw'n briodol, i'r holl staff a effeithir arnynt gan y cynnig.*

6.5.27 **Bu i rai nodi fod gwallau yn y ddogfen ymgynghori, a bod hynny'n tanseilio'u hyder yn yr ymgynghoriad.**

6.5.28 *Mae'r Cyngor yn hyderus yng nghywirdeb yr wybodaeth a gyflwynwyd yn y ddogfen ymgynghori. Mae'r Cyngor yn derbyn fod lleoliad Ysgol Sarn Bach ar fap yn y ddogfen yn anghywir ond nad ydi hyn yn effeithio yr ymgynghoriad.*

6.6 <u>Opsiynau Amgen</u>

6.6.1 **Derbyniwyd nifer o sylwadau yn gofyn i'r Cyngor oedi'r broses a rhoi cyfle i'r ysgol gynyddu'r niferoedd a rhoi cyfle i'r Cylch Meithrin ffynnu.**

6.6.2 *Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Serch hynny, ni allwn fel awdurdod ymrwymo i beidio ymdrin â'r ysgol am gyfnod amhenodol. Mae niferoedd y disgyblion yn Ysgol Abersoch wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. Mae'r Awdurdod o'r farn na fyddai parhau â'r ddarpariaeth addysg bresennol yn opsiwn hyfyw ar gyfer y dyfodol. Mae'r Adran Addysg o'r farn nad yw'n ymarferol parhau â'r sefyllfa bresennol yn bennaf oherwydd:*

- *Dosbarthiadau bychan iawn.*
- *Niferoedd isel a diffyg profiadau o gymdeithasu a chydweithio yn ddyddiol gyda chyfoedion ar gyfer y disgyblion.*
- *Rhagamcanion ar gyfer y dyfodol yn dangos y bydd niferoedd yn parhau'n isel dros y 5 mlynedd nesaf, gyda 9 disgybl yn mynychu erbyn 2025.*

6.6.3 *Mae'r Cyngor yn ymwybodol fod Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi wedi agor ar safle'r ysgol ym mis Chwefror 2020. Serch hynny, ac er yn cydnabod yr effaith gadarnhaol bosib gall lleoli Cylch Meithrin ar safle Ysgol Abersoch ei gael ar niferoedd, nid oes modd gwarantu y byddai'n arwain at gynnydd sylweddol yn y niferoedd, a rhagwelir y byddai heriau'r ysgol yn parhau.*

6.6.4 **Nodwyd gan nifer nad yw'r opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-9 oed na'r opsiwn i ffederaleiddio wedi eu hystyried yn llawn. Derbyniwyd un ymateb oedd yn gofyn i'r Cyngor egluro pam eu bod yn datgan fod trosglwyddiad disgyblion yn ystod eu haddysg gynradd yn cael effaith negyddol ar addysg.**

6.6.5 *Mewn unrhyw drefn fel hon, mae'n allweddol rhoi ystyriaeth fanwl a phwyso a mesur manteision ac anfanteision unrhyw fodel a dyna geir yn y Gwerthusiad Llawn o'r Opsiynau.*

6.6.6 *Fel a nodir yn y ddogfen ymgynghori (adran 6.4), yr opsiwn a ffafriwyd yn lleol oedd yr opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-9 oed, gan gynnwys datblygiad y cylch meithrin. Ffafriwyd yr opsiwn yma'n lleol am resymau ymarferol megis gwell defnydd o'r gofod gwag yn adeilad yr ysgol gan ddarparu lleoliad ar gyfer y Cylch Meithrin, ac i liniaru'r effaith posib y gallasai'r newid ei gael ar niferoedd Ysgol Sarn Bach (yr ysgol sydd yn darparu addysg i ddisgyblion 9-11 oed ardal Ysgol Abersoch).*

6.6.7 *Diystyriwyd yr opsiwn 3-9 oed am y rhesymau canlynol:*

- *Ni ragwelir y byddai ychwanegu un blwyddyn addysgol yn arwain at gynnydd digonol yn y niferoedd. O ganlyniad, byddai'r heriau sy'n wynebu'r ysgol yn parhau.*
- *Ni fyddai'r ystod oed yn gyson gyda mwyafrif ysgolion cynradd y sir.*
- *Ni fyddai'n caniatáu i'r ysgol gynnig darpariaeth CA2 cyflawn. Byddai'r disgyblion yn parhau i drosglwyddo i Ysgol Sarn Bach er mwyn cwblhau eu haddysg gynradd.*

6.6.8 *Cred y Cyngor fod symud ysgol neu bontio o un ysgol i'r llall ar unrhyw amser mewn gyrfa addysgol yn gallu arwain at darfu ar gynnydd rhai plant wrth iddynt gynefino mewn ysgol ac amgylchedd newydd ac yn ogystal gall danseilio gwydnwch rhai disgyblion.*

6.6.9 *Gan fod sefyllfa Ysgol Abersoch yn gymharol unigryw o ran pryd mae'r plant yn symud, prin yw'r dystiolaeth i brofi neu ddad-brofi'r rhagdybiaeth hwn ar gyfer pontio ar ddiwedd blwyddyn 3. Fodd bynnag ceir*

tystiolaeth o ffynonellau eraill, lle y cyfeirir at bontio cynradd / uwchradd arferol, megis adroddiad diweddar Estyn (Gwydnwch dysgwyr - meithrin gwydnwch mewn ysgolion cynradd, ysgolion uwchradd ac unedau cyfeirio disgyblion Gorffennaf 2020) lle nodir "Mae adegau pontio, fel symud ysgol, yn gyfnodau lle gall plant ddioddef gofid emosiynol, neu ostyngiad mewn cynnydd ac ymrwymiad i ddysgu, y gall pob un ohonynt danseilio gwydnwch."

6.6.10 *Drwy leihau'r nifer o weithiau y bydd plant yn pontio cred y Cyngor y bydd llai o siawns i'r plant ddioddef gofid emosiynol, gostyngiad mewn cynnydd ac ymrwymiad i ddysgu.*

6.6.11 *Mae cysondeb a chyd gynllunio'n allweddol ar gyfer pontio effeithiol.*

6.6.12 *Cred y Cyngor mai'r unig ffordd o sicrhau lleihad effeithiau negyddol posib pontio yw drwy leihau'r cyfnodau lle mae'n rhaid i blant bontio yn ystod eu gyrfa addysgol yn y lle cyntaf.*

6.6.13 *O safbwynt ffederaleiddio, er bod manteision i'r model, mae'r awdurdod o'r farn y byddai'n annhebygol y byddai'r opsiwn yn cyfarch y prif heriau y mae Ysgol Abersoch yn ei hwynebu megis niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychan, ac o ganlyniad, byddai heriau cyllidol yr ysgol yn parhau.*

6.6.14 *Mae'r Cyngor yn nodi yn y Ddogfen Ymgynghori'r rhesymau dros beidio â bwrw ymlaen efo Opsiwn 4 a 5 (Ffederaleiddio). Ni fyddai ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos yn ddatrysiad i'r heriau sydd yn wynebu Ysgol Abersoch.*

6.6.15 *Nid yw ffederaleiddio ysgolion yn arwain at unrhyw newidiadau arwyddocaol ar gyfer rhieni na phlant. Er byddai ysgolion yn rhannu un corff llywodraethol, byddant yn parhau fel dwy ysgol ar wahân ac yn cadw'u henwau presennol, ac yn parhau i gael eu cyllido ar wahân yn unol â fformiwla Cyngor Gwynedd. Byddai plant yn parhau i gael eu haddysgu yn yr un ysgolion a chan yr un staff.*

6.6.16 *Bu i swyddogion yr Adran Addysg gwrdd â phennaeth a chadeirydd llywodraethwyr Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog ym mis Ionawr 2020 i drafod yr opsiwn o ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch. Oherwydd natur anffurfiol y trafodaethau hyn, ni chofnodwyd y cyfarfodydd. Roedd y cyfarfod hwn hefyd yn gyfle i ddiweddaru penaethiaid a'r cadeiryddion ynghylch yr opsiynau a drafodwyd yn y cyfarfodydd lleol, gan amlygu unrhyw effaith bosib y gallai rhai o'r opsiynau gael ar eu hysgol. Ni fu i unrhyw un o'r ddwy ysgol ddatgan diddordeb mewn ymchwilio ymhellach i fodel ffederal.*

6.6.17 *Yn dilyn pwyso a mesur rhinweddau a gwendidau'r model, daethpwyd i'r casgliad na fyddai ffederaleiddio yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad felly, pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, a'r heriau cyllidol y mae'r ysgol yn eu hwynebu yn parhau.*

6.6.18 *Er mwyn cael y gorau o fodel ffederal mae'n arferol, ond nid yn rheidrwydd, y byddai'r ysgolion yn rhannu Pennaeth. Gan fod Pennaeth ymhob un o'r ysgolion mae'r Cyngor o'r farn y gall model ffederal mwyaf effeithiol arwain at ddiswyddiadau gorfodol.*

6.6.19 *Ystyrir felly nad ffederaleiddio yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol*

6.6.20 **Derbyniwyd dau ymateb oedd yn argymell ystyried opsiwn i sefydlu Ysgol Aml-Safle rhwng Ysgol Abersoch, Ysgol Llanbedrog ac Ysgol Sarn Bach.**

6.6.21 *Yn achos Model Ysgol Ardal Aml-safle, mi fyddai'r ysgol yn un ysgol ac un endid cyfreithiol sy'n gwasanaethu ardal eang. Fodd bynnag, mae ysgol ardal aml-safle yn rhoi darpariaeth addysgol ar nifer o safleoedd.*

6.6.22 *Budd y math yma o fodel yw'r gallu i ail-strwythuro'r drefniadaeth reolaethol, ond eto'n cadw presenoldeb addysg mewn mwy nag un gymuned. Mae'n fodel all weithio'n dda mewn ardaloedd gwledig iawn lle mae pellteroedd teithio hir nes cyrraedd ysgol amgen. Hefyd golyga nad yw safleoedd ysgolion bach yn cael eu gadael yn ynysig ond yn hytrach yn rhan o sefydliad addysg mwy. Gellir felly wneud gwell defnydd o adnoddau e.e. un pennaeth ar gyfer mwy nag un safle, rhannu adnoddau a staff rhwng safleoedd a dod a disgyblion safleoedd at ei gilydd i gynnal gweithgareddau gyda niferoedd uwch o ddisgyblion.*

6.6.23 *Fodd bynnag, rhai o anfanteision y model yma yw ei anallu i sicrhau fod maint ac amrediad dosbarthiadau rhai safleoedd addysg yn newid er gwell. Wrth ystyried yr opsiwn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, deuir i'r casgliad na fyddai'r opsiynau yn llwyddo i gwrdd â, na datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu e.e. niferoedd disgyblion isel, maint dosbarthiadau bychain, amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau a chost y disgybl uchel.*

6.6.24 ***Roedd nifer o ymatebion yn argymell datblygiadau posib i'r ysgol e.e. Ysgol Draeth, Canolfan Ddiwylliannol, Addysg Gyflawn ac Adnabod Bro.***

6.6.25 *Mae'r Cyngor yn nodi'r opsiynau i ddatblygu yr ysgol – ceir gwerthusiad llawn o'r opsiynau hyn yn* ***atodiad A.***

6.6.26 *Mae Ysgol Abersoch wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol.*

6.6.27 *Cydnabyddir gall yr opsiynau yma wneud defnydd gwell o adeilad yr ysgol. Serch hynny, wrth ystyried opsiynau yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, deuir i'r casgliad na fyddai'r opsiynau yn llwyddo i gwrdd â, na datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu e.e. niferoedd disgyblion isel, maint dosbarthiadau bychain, amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau a chost y pen uchel.*

6.6.28 **Derbyniwyd rhai sylwadau oedd yn cwestiynu pam nad ystyriwyd adolygiad dalgylchol.**

6.6.29 *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, nodir fod Cabinet y Cyngor, yn ei gyfarfod ar 17 Medi 2019 wedi rhoi caniatâd i'r Adran Addysg gynnal trafodaethau ffurfiol gydag Ysgol Abersoch i alluogi llunio ystod o opsiynau posibl yn ymwneud â dyfodol yr ysgol yn sgil pryderon ynghylch niferoedd disgyblion yr ysgol a phryderon ynglŷn â'r rhagamcanion oedd yn rhagweld y niferoedd yn parhau'n isel.*

6.6.30 *Mae'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd yn nodi:*

"Dylid ystyried gwybodaeth broffesiynol berthnasol er mwyn tynnu sylw at sefyllfaoedd argyfyngus o fewn y Sir sy'n amharu yn uniongyrchol ar ansawdd addysg a phrofiadau disgyblion (e.e. niferoedd bychan iawn mewn ysgol, cyflwr adeiladau'r ysgol yn hynod ddrwg, methu recriwtio pennaeth).

Bydd sefyllfa argyfyngus ysgolion unigol a amlygir ar sail gwybodaeth broffesiynol berthnasol gan gynnwys ceisiadau penodol gan ysgolion unigol yn ystyriaeth wrth adnabod ardaloedd sydd angen sylw pellach."

6.6.31 *Pwysleisir nad yw'r adolygiad o sefyllfa Ysgol Abersoch yn ran o strategaeth ehangach ar gyfer addysg yn yr ardal, ond yn hytrach, yn ymateb i sefyllfa argyfyngus ysgol unigol.*

6.6.32 **Nododd rhai y dylid rhoi cefnogaeth ychwanegol i'r ysgol ac ystyried caniatáu rhagor o amser i wneud gwaith pellach i ganfod opsiynau ar gyfer yr ysgol.**

6.6.33 *Mewn ymateb i'r sylwadau uchod, nodir fod Ysgol Abersoch eisoes yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth*

a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (yn seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl o £4,198.

6.6.34 *Nid yw hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd bod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.*

6.6.35 *Fel nodwyd yn adran 6 y ddogfen ymgynghori, bu i'r Awdurdod ystyried 10 opsiwn gwahanol yn dilyn trafodaethau gydag Ysgol Abersoch. Ni ragwelir y byddai caniatáu mwy o amser i wneud gwaith pellach yn cynnig unrhyw ddatrysiad i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol.*

6.7 <u>Materion Addysgol</u>

6.7.1 **Roedd rhai ymatebwyr o'r farn fod gormod o bwyslais ar niferoedd yn gyrru'r cynnig. Nodwyd yn ogystal nad yw'r awdurdod wedi cydnabod y cynnydd a welwyd yn nerbyniad disgyblion Medi 2020 pan gychwynnodd 5 disgybl newydd yn Ysgol Abersoch.**

6.7.2 *Mewn ymateb i'r sylwad, nodir fod yr Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu (fel a nodir yn adran 4.1.2 uchod). Mae'r Adran Addysg o'r farn na fyddai parhau â'r ddarpariaeth addysg bresennol yn Ysgol Abersoch yn opsiwn hyfyw ar gyfer y dyfodol. Mae'r Adran Addysg o'r farn nad yw'n ymarferol parhau â'r sefyllfa bresennol yn bennaf oherwydd:*

- *Dosbarthiadau bychain iawn*
- *Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau - Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed).*
- *Niferoedd isel a diffyg profiadau o gymdeithasu a chydweithio yn ddyddiol gyda chyfoedion ar gyfer y disgyblion*
- *Rhagamcanion ar gyfer y dyfodol yn dangos y bydd niferoedd yn parhau'n isel dros y 5 mlynedd nesaf.*

6.7.3 *O ganlyniad, rhagwelir y bydd sefyllfa Ysgol Abersoch yn parhau'n fregus, gyda'r un nifer o heriau yn ei hwynebu dros y blynyddoedd i ddod.*

6.7.4 *Mewn ymateb i'r diffyg cydnabyddiaeth o'r cynnydd mewn niferoedd yn Medi 2020, nodir bod niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch wedi eu datgan yn llawn yn adran 7.5 o'r ddogfen ymgynghori. Er bod 2 ddisgybl meithrin a 3 disgybl Derbyn wedi cychwyn ym mis Medi 2020, yn anffodus nid yw hyn wedi arwain at gynnydd sylweddol yn y niferoedd. Roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl rhan amser ar gofrestr yr ysgol ym mis Medi 2020, o gymharu â 2 ddisgybl rhan amser a 7 disgybl llawn amser ym mis Medi 2019.*

6.7.5 **Derbyniwyd nifer o ymatebion a oedd yn cwestiynu cywirdeb a sail y rhagamcanion. Roedd rhai yn nodi anfodlonrwydd na roddwyd ystyriaeth i effaith gadarnhaol y Cylch Meithrin ar y rhagamcanion.**

6.7.6 *Mae'r cyngor yn cydnabod bod rhagfynegi nifer plant i'r dyfodol yn anodd, yn arbennig felly gan nad oes rheidrwydd ar rieni i yrru eu plant i'r ysgol ddalgylch.*

6.7.7 *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, nodir bod y rhagamcanion niferoedd i'r dyfodol wedi eu creu drwy ddefnyddio gwybodaeth am dueddiadau'r gorffennol ac ar sail niferoedd Medi 2020. Darperir rhagamcanion 3 blynedd gan benaethiaid yr ysgolion unigol a chyfrifir rhagamcanion blwyddyn 4 a 5 gan yr awdurdod.*

6.7.8 *Cydnabyddir nad yw cyfrifo rhagamcanion yn wyddoniaeth, ac mae'n bosib y bydd y niferoedd yn amrywio ychydig mewn gwirionedd. Serch hynny, mae'r Adran Addysg o'r farn, ar sail niferoedd Medi 2020, a chyfartaledd niferoedd derbyn y 3 mlynedd blaenorol, y bydd y niferoedd yn parhau'n isel yn Ysgol Abersoch am y pum mlynedd nesaf.*

Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch

	M	D	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Medi 2020	2	3	2	0	3	-	-	-	**10**
Amcangyfrif Medi 2021	3	2	3	2	0	-	-	-	**10**
Amcangyfrif Medi 2022	2	3	2	3	2	-	-	-	**12**
Amcangyfrif Medi 2023	2	2	3	2	3	-	-	-	**12**
Amcangyfrif Medi 2024	2	2	2	3	2	-	-	-	**11**
Amcangyfrif Medi 2025	2	2	2	2	3	-	-	-	**11**

6.7.9 *Ym Medi 2020, o'r 26 disgybl (3-8 oed) oedd byw yn nalgylch Ysgol Abersoch, 5 o'r plant hynny oedd yn mynychu Ysgol Abersoch, gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. O ganlyniad, mewn ymateb i'r sylwadau sy'n nodi y bydd niferoedd a phoblogaeth plant yr ardal yn cynyddu dros yr 20-25 mlynedd nesaf, ar sail ffigyrau Medi 2020, deuir i'r casgliad nad oes modd gwarantu y byddai'r plant hynny yn dewis mynychu Ysgol Abersoch.*

6.7.10 **Roedd rhai ymatebion yn cwestiynu'r wybodaeth yn y ddogfen ymgynghori am lefelau staffio a maint dosbarthiadau yn Ysgol Sarn Bach. Nodwyd pryderon fod maint dosbarthiadau cymysg yn Ysgol Sarn Bach a'r ysgolion cyfagos eisoes dros 20, sydd yn groes i Strategaeth yr Adran Addysg, ac y byddai gweithredu'r cynnig yn gwaethygu'r sefyllfa. Nodwyd pryder y byddai'r cynnig yn golygu bod disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau gorlawn.**

6.7.11 *Mewn ymateb i'r sylwadau a'r pryderon hyn, nodir fod gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach am y bum mlynedd nesaf (21 o lefydd gweigion yn yr ysgol (a 4 lle gwag yn y Meithrin). Pe gwireddir y cynnig, rhagwelir y byddai 21 plentyn yn y Cyfnod Sylfaen a 37 yn CA2 yn Ysgol Sarn Bach. Mi fyddai disgwyl i Bennaeth a Chorff Llywodraethol yr ysgol amgen roi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau addas ac adnoddau staff yr ysgol i ymateb i'r niferoedd diweddaraf. Byddai'r cynnydd yn eu cyllideb flynyddol yn hwyluso opsiynau i ystyried dosbarth/iadau a staff ychwanegol.*

6.7.12 *Pwysleisir mai'r cynnig sy'n destun i'r ymgynghoriad statudol yw cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Fel nodir yn y ddogfen ymgynghori, "Dim ond gydag Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach y mae'r ymgynghoriad hwn yn ymwneud, felly dylai ymatebion i'r ymgynghoriad hwn gyfeirio at y cynnig ble y'i disgrifir ym mharagraff 1.1 uchod." Ni ystyrir felly bod maint dosbarthiadau'r ysgolion cyfagos (Ysgol Foel Gron ac Ysgol Llanbedrog) yn berthnasol i'r cynnig.*

6.7.13 **Derbyniwyd un sylwad oedd yn nodi fod y tabl yn adran 5.1 o'r ddogfen ymgynghori oedd yn nodi sawl disgybl oedd yn mynychu ysgolion all-dalgylch yn gamarweiniol, a'i fod yn annheg cymharu ystadegau Ysgol Abersoch hefo'r ysgolion cyfagos gan ei bod yn ysgol 3-8 oed. At hynny, derbyniwyd sylw fod nifer o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach hefyd yn mynd i ysgolion all-dalgylch a bod nifer o ddisgyblion dalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Llanbedrog.**

6.7.14 *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, nodir fod y tabl yn adran 5.1 o'r ddogfen ymgynghori yn nodi annedd disgyblion Ysgol Abersoch a'r ysgolion cyfagos, gan gynnwys Ysgol Llanbedrog ac Ysgol Sarn Bach.*

6.7.15 *Yn Medi 2020, roedd 20 allan o'r 48 o ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach yn byw y tu allan i'r dalgylch. Yn ogystal, roedd 6 o ddisgyblion Ysgol Llanbedrog (102) yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch.*

6.7.16 *Fel amlygwyd yn y ddogfen ymgynghori, bod Ysgol Sarn Bach eisoes yn derbyn disgyblion ardal Abersoch ym mis Medi yn dilyn eu penblwydd yn 8 oed. Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu byddai dalgylch Ysgol Sarn Bach yn cael ei addasu i gynnwys ardal yr ysgol bresennol, yn ogystal ag ardal dalgylch presennol Ysgol Abersoch.*

6.7.17 *Cadarnheir fod 81% o blant (3-8 oed) dalgylch Ysgol Abersoch yn mynychu ysgolion all-dalgylch yn Medi 2020. Er eglurder, nid yw disgyblion blwyddyn 4, 5 a 6 sy'n byw yn ardal Abersoch wedi eu cynnwys yn y ffigwr yma gan fod ardal dalgylch Abersoch yn cael ei ystyried fel rhan o ddalgylch Ysgol Sarn Bach ar gyfer plant blynyddoedd 4, 5 a 6.*

6.7.18 **Roedd rhai ymatebion yn herio canlyniad yr asesiad o'r effaith debygol ar ansawdd yr addysg, ac yn nodi bod yr addysg yn Ysgol Abersoch yn rhagorol. Roedd eraill o'r farn na fyddai'r cynnig yn cryfhau'r addysg, ac yn credu nad oedd y ddogfennaeth yn nodi llwyddiannau a chryfderau'r ysgol.**

6.7.19 *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad bod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Mae'r wybodaeth yn yr asesiad yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn ar yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru. Rhagwelir y byddai gwireddu'r opsiwn hwn yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgiadol a chymdeithasol y disgyblion yn ddyddiol. Bydd anghenion unrhyw grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ac anghenion dysgu ychwanegol, yn cael ei asesu a'i weithredu yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r awdurdod. Manylir ymhellach ar ansawdd a safonau addysg yn Adran 7.2 o'r ddogfen ymgynghori a gweler yr asesiad llawn o'r effaith tebygol ar ansawdd a safonau addysg ar y wefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg.*

6.8 Materion Cyllidol

6.8.1 **Roedd sawl ymgynghorai yn teimlo bod y cynnig yn canolbwyntio gormod ar feini prawf ariannol. Yn ogystal, roedd rhai ymgynghorai yn awyddus i wybod sut y cyfrifwyd yr amcan arbedion, ac os yw'r costau diswyddo wedi eu cynnwys yn yr amcangyfrif hwnnw. Roedd eraill yn awyddus i gael gwybod, pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen, a fyddai angen adnodd ychwanegol ar Ysgol Sarn Bach, ac a fyddai plant yn cael grant gwisg ysgol?**

6.8.2 *Fel y nodwyd yn y ddogfen ymgynghori, yn ogystal â'r heriau cyllidol sy'n wynebu Ysgol Abersoch, mae nifer o faterion eraill yn ymwneud â'r ysgol yn peri pryder. Yn wir, mae'r materion cyllidol yn deillio o'r heriau hyn. Mae'r Adran Addysg o'r farn nad yw'n ymarferol parhau â'r sefyllfa bresennol yn bennaf oherwydd:*

- *Dosbarthiadau bychain iawn*
- *Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau - Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed).*
- *Niferoedd isel a diffyg profiadau o gymdeithasu a chydweithio yn ddyddiol gyda chyfoedion oed-berthnasol ar gyfer y disgyblion*
- *Rhagamcanion ar gyfer y dyfodol yn dangos y bydd niferoedd yn parhau'n isel dros y 5 mlynedd nesaf.*

6.8.3 *O ganlyniad, rhagwelir y bydd sefyllfa Ysgol Abersoch yn parhau'n fregus, gyda'r un nifer o heriau yn ei hwynebu dros y blynyddoedd i ddod.*

6.8.4 *Mewn ymateb i'r sylwadau am sut y cyfrifwyd yr amcan arbediad, nodir fod dyraniad 2020/21 Ysgol Abersoch yn £137,140, ac y byddai trosglwyddo disgyblion presennol Ysgol Abersoch yn golygu dyraniad ychwanegol i Ysgol Sarn Bach o £27,078. Pe bydda angen bws mwy na'r un sy'n cludo plant Abersoch ar hyn o bryd, fe fyddai yna gostau cludiant ychwanegol posib o £14,000. Mae hyn yn gadael amcan arbedion o £96,062. Cadarnheir os bydd unrhyw gostau diswyddo yna byddai'r costau hynny yn cael eu hariannu o'r arbedion.*

6.8.5 *Pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen, ar sail dyraniad 2020/21, byddai trosglwyddo plant Ysgol Abersoch yn golygu dyraniad ychwanegol o £27,078 i Ysgol Sarn Bach. Byddai llywodraethwyr Ysgol Sarn Bach yn penderfynu ar y defnydd gorau o'r dyraniad ychwanegol yma.*

6.8.6 *Mewn ymateb i'r ymholiad ynglŷn a'r grant gwisg ysgol, nodir fod gan Ysgol Sarn Bach wisg ysgol swyddogol ac mae'r ysgol yn annog pawb i'w gwisgo. Mae disgwyliad ar rieni disgyblion blwyddyn 3 Abersoch i brynu gwisg ysgol wrth iddynt drosglwyddo i Ysgol Sarn Bach beth bynnag. Gall plant sydd yn trosglwyddo o Ysgol Abersoch barhau i wisgo ei gwisg (Ysgol Abersoch) hyd at ddiwedd blwyddyn 3 os mai dyma ddymuniad y rhieni.*

6.9 <u>Y Ddeddf Llesiant</u>

6.9.1 **Derbyniwyd sylw yn nodi nad ystyriwyd saith nod y Ddeddf Llesiant yn llawn.**

6.9.2 *Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i'r egwyddorion o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) er mwyn gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol cymunedau Gwynedd. Gweledigaeth y Cyngor yw:*

"Ein gweledigaeth fel Cyngor yw cefnogi holl bobl Gwynedd i ffynnu ac i fyw bywyd cyflawn yn eu cymuned mewn sir sy'n un o'r siroedd gorau i fyw ynddi."

6.9.3 *Nodwyd yn y ddogfen ymgynghori statudol - yn dilyn ystyriaeth ac asesiad yn unol â gofynion y ddeddf llesiant, ystyriwyd 7 nod y ddeddf llesiant ac amcanion llesiant y Cyngor a deuir i'r casgliad bod y cynnig yn cwrdd â'r gofynion. Bydd y cynnig yn caniatáu i ni ymateb i a diwallu anghenion y plant heddiw, a hefyd cryfhau eu llesiant i'r dyfodol.*

6.10 <u>Ôl-ddefnydd safle'r Ysgol</u>

6.10.1 **Roedd nifer o sylwadau yn holi beth fyddai'n digwydd i'r adeilad/safle'r ysgol pe byddai Ysgol Abersoch yn cau.** *Mewn ymateb i'r sylwadau, nodir pe gweithredir y cynnig, bod gan y Cyngor bolisi ôl-ddefnydd adeiladau ysgolion a byddai'r polisi hwn yn cael ei ddilyn. Byddai angen i'r Cyngor drafod ac ystyried unrhyw dermau neu gyfyngiadau cyfreithiol rhwymol y gellid dod i rym pe bai unrhyw un o'r safleoedd yn peidio â bod yn safle ar gyfer darpariaeth addysg.*

6.11 <u>Sylwadau yn ymwneud â'r ysgolion cyfagos</u>

6.11.1 **Derbyniwyd nifer o sylwadau yn nodi fod Ysgol Llanbedrog dros ei chapasiti.** *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, nodir fod Cyngor Gwynedd yn gweithredu yn unol â Pholisi Mynediad Ysgolion y Sir. Mae'r polisi*

mynediad yn cyd-fynd â gofynion y Cod Derbyn i Ysgolion, Llywodraeth Cymru. Dengys y tabl isod sawl disgybl sy'n mynychu ysgolion dalgylch ac all-dalgylch yn Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach a'r ysgolion cyfagos (Adran 5.1 yn y ddogfen ymgynghori).

6.11.2 *Nid yw'r Awdurdod o'r farn bod sefyllfa niferoedd Ysgol Llanbedrog yn berthnasol i'r ymgynghoriad ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach.*

6.11.3 *Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol San Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y pum mlynedd nesaf.*

6.11.4 **Cyfeiriodd un neu ddau at effaith adeiladu estyniad yn Ysgol Llanbedrog ar addysg y disgyblion**. *Mewn ymateb i hyn eglurwyd nad oes bwriad rhoi estyniad ar Ysgol Llanbedrog fel rhan o'r cynnig a oedd yn destun yr ymgynghoriad. Er eglurder, y cynnig arfaethedig yw cau Ysgol Abersoch, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach.*

6.12 <u>Teithio a chludiant</u>

6.12.1 **Derbyniwyd nifer o sylwadau yn ymwneud â'r effaith posib ar drefniadau teithio i'r ysgol. Roedd rhai'n nodi pa mor gyfleus yw Ysgol Abersoch gan fod posib cerdded i'r ysgol. Roedd eraill yn nodi y byddai'r cynnig yn cael effaith ar yr amgylchedd gan y byddai angen teithio ymhellach i'r ysgol, ac y byddai hynny hefyd yn arwain at gynnydd yn y costau cludiant. Roedd eraill yn nodi anfodlonrwydd efo'r trefniadau teithio arfaethedig gan fod y llwybr cerdded o Ysgol Abersoch i Ysgol Sarn Bach yn beryglus. Yn ogystal, roedd un ymateb yn gofyn (i) am wybodaeth ar sut y cyfrifwyd yr amcan gostau cludiant, (ii) os yw'r awdurdod wedi darganfod faint o blant fydd angen cludiant i Ysgol Sarn Bach, (iii) am wybodaeth am faint o ddisgyblion sy'n manteisio ar y cynllun seddi gweigion, ac os yw'r disgyblion rheiny yn talu am y cludiant yn unol â'r polisi. Yn ogystal, derbyniwyd rhai sylwadau oedd yn datgan anfodlonrwydd am y diffyg cynnig o gludiant i ddisgyblion oed meithrin.**

6.12.2 *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, nodir mai Strategaeth Cyngor Gwynedd ar gyfer addysg gynradd yw anelu at gyfyngu teithio o'r cartref i'r ysgol i daith un ffordd sydd heb fod yn fwy na 30 munud. Mae cludiant ar gael am ddim ar gyfer disgyblion ysgol gynradd sydd yn byw 2 filltir neu fwy o'r ysgol yn eu dalgylch.*

6.12.3 *Pe gweithredir y cynnig, ni ragwelir y bydd angen i unrhyw ddisgybl deithio pellter afresymol i gyrraedd safle addysgol, yn unol â'r strategaeth. Mae Ysgol Abersoch wedi ei lleoli 1.4 milltir o safle presennol Ysgol Sarn Bach a rhagwelir y byddai'r daith oddeutu 5 munud bob ffordd mewn car neu fws.*

6.12.4 *Gan fod y llwybr o Abersoch i Ysgol Sarn Bach yn cael ei hystyried fel un anaddas i blant gerdded, mae'r awdurdod eisoes yn darparu cludiant di-dâl i ddisgyblion cymwys 8-11 oed s o Abersoch sy'n mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, m*ae bws ysgol gynradd eisoes yn weithredol rhwng Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, a rhagwelir y byddai digon o seddi gweigion ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch - felly ni ragwelir costau cludiant ychwanegol yn deillio o weithredu'r cynnig arfaethedig, *na chynnydd sylweddol yn allyriadau CO2.*

6.12.5 *Pe byddai angen darparu cludiant i holl ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch, gan gynnwys y disgyblion sydd eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach, yna byddai angen addasu trefniadau cludiant cyfredol Ysgol Sarn Bach. Gallai hyn olygu bod angen bws pwrpasol (bore a phrynhawn) ar gyfer disgyblion Ysgol Sarn Bach, ar gost ychwanegol o oddeutu £14,000 y flwyddyn.*

6.12.6 *Y gost bresennol o gludo disgyblion o Abersoch i Ysgol Sarn Bach yw £16,500. Pe byddai angen addasu'r trefniadau presennol, amcangyfrifir y byddai angen bws 49 sedd fyddai'n darparu cludiant ar gyfer holl*

ddisgyblion Derbyn i Flwyddyn 6 y dalgylch, ar gost o £30,500. Byddai hyn felly yn arwain at gost uwch o £14,000 fel y nodwyd yn y ddogfen ymgynghori.

6.12.7 *Os gweithredir y cynnig, byddwn yn trefnu arolwg gyda rhieni/gwarcheidwaid plant sy'n dymuno trosglwyddo i Ysgol Sarn Bach er mwyn canfod faint o ddisgyblion fydd angen cludiant am ddim o Abersoch unwaith y bydd penderfyniad wedi ei wneud. Bydd hyn yn rhoi niferoedd pendant i'r Awdurdod benderfynu a fyddai angen bws mwy ai peidio.*

6.12.8 *Fel rhan o'r Cynllun Seddi Gweigion, mae'r Cyngor yn fodlon ystyried ceisiadau gan ddysgwyr sy'n mynychu ysgol (neu safle ysgol) heblaw ysgol (neu safle ysgol) y dalgylch ar gyfer manteisio ar unrhyw seddi gwag ar gerbydau cytundeb trwy dalu ffi gyfredol tu allan i'r dalgylch. Mae manteisio ar y cynllun yn amodol ar:*

- *Bod seddi gwag ar gael*
- *Nid oes angen i'r cerbyd wyro oddi ar ei daith arferol*
- *Dim costau ychwanegol i'r Cyngor*
- *Dalu'r ffi gyfredol am seddi gwag.*

6.12.9 *Byddai'r holl ddysgwyr a wnaeth gais am gludiant wedi talu am gynllun sedd wag i deithio ar y bws ysgol ddynodedig. Mae rhwng 3 a 6 o ddysgwyr wedi manteisio ar y cynllun hwn ers 2017.*

6.12.10 *Mewn ymateb i'r pryder na fydd yr awdurdod yn cynnig cludiant i ddisgyblion oed meithrin, nodir mai cyfrifoldeb rhieni yw gwneud trefniadau cludiant ar gyfer disgyblion oedran meithrin. Dydy'r Awdurdod ddim yn darparu cludiant ar gyfer disgyblion oedran meithrin gan nad yw'n ofyn statudol arno i wneud.*

6.13 Y Gymuned

6.13.1 **Mae'r prif faterion a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol yn ymwneud â'r gymuned wedi eu rhestru isod:**

- **Ysgol yn cefnogi bywyd pentref/rhan allweddol o'r pentref**
- **Byddai cau'r ysgol yn cael effaith negyddol ar y pentref**
- **Mae angen mwy o dystiolaeth am yr effaith ar y gymuned**
- **Effaith twristiaeth ar yr ardal**
- **Diffyg perthynas efo cymuned Ysgol Sarn Bach**

6.13.2 *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, nodir yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion, y cynhaliwyd asesiad effaith ar y gymuned ar opsiynau'r rhestr fer. Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio. O ganlyniad, bydd yn ofynnol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen a rhieni disgyblion Ysgol Abersoch fel bod modd i rieni a disgyblion fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog yr ysgol amgen i fanteisio ar gyfleusterau cymuned Abersoch yn ogystal.*

6.13.3 *At hynny, nodir wrth gydnabod yr effaith negyddol y gallai cau'r ysgol ei gael ar gymuned Abersoch, fod 9 (35%) o ddisgyblion (3- 8) sy'n byw yn nalgylch Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. Credir felly bod cyswllt eisoes yn bodoli rhwng yr ysgol amgen â'r gymuned yn Abersoch.*

6.13.4 *Mae'r Awdurdod yn derbyn y bydd effaith cymunedol posib o gau Ysgol Abersoch. I liniaru unrhyw effaith negyddol posib ar y gymuned pe gweithredir y cynnig, mae'r Asesiad Effaith ar y Gymuned yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael eu cynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.*

6.14 Effaith ar ddysgwyr

6.14.1 **Roedd rhai o'r gwrthwynebiadau yn cyfeirio at effaith negyddol ar ddysgwyr Ysgol Abersoch, gan gynnwys effaith ar iechyd meddwl petai'r cynnig arfaethedig o gau Ysgol Abersoch yn cael ei wireddu**. *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, bu i'r Cyngor gydnabod fod y cyfnod yma yn un o ansicrwydd a allai arwain at straen ac effaith ar ddysgwyr. Fodd bynnag, byddai'r Awdurdod yn gwneud pob ymdrech i gynorthwyo'r dysgwyr i setlo yn eu hysgol newydd.*

6.14.2 **Derbyniwyd nifer o sylwadau yn nodi pryder am y niferoedd uwch o ddysgwyr mewn dosbarthiadau yn yr ysgol amgen, ynghyd â phryder y byddai gwireddu'r cynnig o gau'r ysgol yn amddifadu plant Abersoch o'u hawliau i dderbyn addysg yn eu pentref eu hunain, gan eu hamddifadu o hanes eu pentref, ac yn sgil hynny byddai effaith ddwys ar ddyfodol y plant a'r gymuned.**

6.14.3 *Mewn ymateb i'r sylwadau, bu i'r Cyngor nodi ei fod yn ymwybodol bod yr ysgol amgen yn cynnig addysg o ansawdd cyfatebol, gan gynnig mwy o brofiadau i'r disgyblion gydweithio a chymdeithasu gyda'u cyfoedion, gan alluogi'r disgyblion i fanteisio ar ystod o brofiadau cwricwlaidd ac allgyrsiol.*

6.14.4 *Ymhellach, bu i'r Cyngor nodi ei fod wedi bod yn agored ynglŷn â'r heriau sydd yn wynebu Ysgol Abersoch o gychwyn y broses, gan fod o'r farn y byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach yn arwain at:*

- *Leihau niferoedd llefydd gweigion o fewn yr ysgolion*
- *Cynnig profiadau i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio yn ddyddiol gyda chyfoedion oed-berthnasol*
- *Addysgu'r plant mewn dosbarthiadau o faint mwy addas*
- *Lleihau'r amrediad o lwfans y pen ar gyfer holl ddisgyblion y Sir*
- *Sicrhau bod plant yn trosglwyddo unwaith yn ystod eu haddysg gynradd ac uwchradd yn hytrach na dwywaith*

6.15 Effaith ar yr iaith Gymraeg

6.15.1 **Cafwyd nifer o sylwadau a oedd yn cyfeirio at ddylanwad yr ysgol ar iaith a diwylliant Abersoch ac o golli'r ysgol, byddai hynny'n cael effaith negyddol ar faint o Gymraeg fyddai'n cael ei siarad mewn amgylchiadau bob dydd ym mhentref Abersoch. Cafwyd cyfeiriadau hefyd at lwyddiant Ysgol Abersoch i ennill gwobr aur y Siarter Iaith am ei hymdrechion i hybu defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg, gan felly wireddu un o brif flaenoriaethau'r Cyngor, ynghyd â Llywodraeth Cymru. Fel rhan o hynny, cafwyd sylwadau a oedd yn nodi fod trigolion a busnesau Abersoch yn ymwybodol o fodolaeth y Gymraeg oherwydd yr holl waith a wna'r athrawon a'r disgyblion o'i hybu, gyda nifer o siopau yn arddangos arwyddion dwyieithog yn sgil hynny.**

6.15.2 *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, bu i'r Cyngor gydnabod ymdrechion Ysgol Abersoch i ddatblygu sgiliau dwyieithog y dysgwyr yn ogystal â hyrwyddo pwysigrwydd y Gymraeg a'r diwylliant*

Cymreig yn ehangach yn y gymuned, gan gyfleu gwerthfawrogiad o gefnogaeth y gymuned i'r ysgol ac i'r iaith Gymraeg yn sgil hynny. Mewn ymateb i'r sylwadau, nodwyd fod y Cyngor hefyd yn cydnabod y pryderon ynglŷn â'r effaith posib ar yr iaith Gymraeg. Er hynny, disgwyliad yr Awdurdod yw bod holl ysgolion cynradd y sir yn cefnogi ac yn gwella'r defnydd o'r Gymraeg fel cyfrwng addysg ac iaith gymdeithasol disgyblion, gan mai'r un yw'r disgwyliadau ieithyddol ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd.

6.15.3 **Cyfeiria nifer o'r ymatebwyr yn benodol hefyd at ddyhead uchelgeisiol Llywodraeth Cymru o hybu addysg cyfrwng Cymraeg a defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle, er mwyn cyrraedd nod o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050, a bod y cynnig o gau'r ysgol yn mynd yn groes i'r nod cenedlaethol hwn.** *Mewn ymateb i'r sylwadau, nodwyd fod y Cyngor yn y ddogfen ymgynghori wedi nodi bod unrhyw drafodaethau yn ymwneud ag ad-drefnu angen cydnabod ymdrech Llywodraeth Cymru i gyrraedd y nod o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.*

6.15.4 *Nodwyd yn ogystal fod y Cyngor yn cydnabod y pryderon ynglŷn â'r effaith posib ar yr iaith Gymraeg ac wedi cwblhau asesiad o ardrawiad ieithyddol ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Yn yr asesiad, deuir i gasgliad na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, a hynny'n bennaf yn sgil disgwyliadau'r Polisi Iaith, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. At hyn, fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf, gyda 57% o ddisgyblion yr ysgol yn dod o gartrefi Cymraeg, o gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg.*

6.15.5 **Roedd rhai ymatebwyr yn teimlo'n gryf ynglŷn â'r ysgol fel adnodd pwysicaf y pentref o ran adfywio a pharhad y gymuned a'r iaith Gymraeg.** *Mewn ymateb i'r sylwadau, nododd y Cyngor i liniaru unrhyw effaith negyddol posib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, bod yr asesiad o ardrawiad ieithyddol yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol. Yn ogystal, nododd y Cyngor fod yr asesiad effaith ar y gymuned yn nodi y rhagwelir y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion Meithrin – Bl. 3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach, o ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach eisoes.*

6.15.6 **Cafwyd nifer o sylwadau hefyd yn amau neu'n herio dibynadwyedd y data sydd wedi'i gynnwys yn yr asesiad o ardrawiad ieithyddol, ynghyd â herio'r farn am yr effaith positif tebygol o weithredu'r cynnig.** *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, bu i'r Cyngor nodi ei fod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad.*

6.15.7 *Mewn ymateb i'r sylwad am faint y sampl o blant ddaru gwblhau'r holiadur gwe iaith, bu i'r Cyngor gadarnhau mai sampl o blant Cyfnod Sylfaen ymhob un o'r ysgolion a ddefnyddiwyd yn yr Asesiad Effaith Ieithyddol, a hynny er mwyn sicrhau cymhariaeth deg ac ystyrlon ar draws yr ysgolion. Yn sgil niferoedd isel Ysgol Abersoch, cydnabyddir bod sampl y data yn fychan, fodd bynnag, nododd y Cyngor fod y data yn seiliedig ar wybodaeth a gyflwynodd y disgyblion eu hunain yn yr holiadur yn nodi eu harferion o ran defnydd o'r Gymraeg mewn gwahanol sefyllfaoedd.*

6.15.8 *Ymhellach, bu i'r Cyngor nodi, er bod y disgyblion o'r un grŵp oedran wedi cwblhau'r holiadur ymhob un o'r ysgolion, nid oedd yn annisgwyl bod data Ysgol Abersoch yn dangos mai o dan arweiniad athro neu gymhorthydd y mae'r disgyblion yn fwyaf hyderus i siarad Cymraeg, gan fod 67% o ddisgyblion Ysgol Abersoch yn dod o gartrefi di-Gymraeg, ac nad yw'r gyfundrefn addysg wedi cael cyfle digonol i'w trochi yn y Gymraeg er mwyn sicrhau bod ganddynt yr hyder a'r sgiliau i ddefnyddio'r Gymraeg mewn amrywiol gyd-destunau.*

6.16 <u>Sylwadau yn ymwneud â'r Cylch Ti a Fi a'r Cylch Meithrin</u>

6.16.1 **Mae nifer o'r ymatebion a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol yn nodi pryderon ynglŷn â dyfodol y Cylch Meithrin a Cylch Ti a Fi yn Abersoch pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu.**

6.16.2 **Cyflwynwyd sylwadau penodol am yr effaith o golli'r Cylch Meithrin. Nodwyd gan rai o'r ymgynghorai fod galw am y gwasanaeth hwn yn nalgylch Ysgol Abersoch.**

6.16.3 *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, eglurwyd pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd.*

6.16.4 *Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau efo'r cynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i'r ysgol amgen, neu symud i safle arall ym mhentref Abersoch. Fe nodir yn yr asesiad effaith cymunedol -"Cynhelir Cylch Meithrin a Cylch Ti a Fi yn adeilad yr ysgol. Pe byddai penderfyniad i gau'r ysgol, byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd."*

6.16.5 **Nododd un sylw y byddai siawns cyson am fwy o ddisgyblion ar gyfer y dyfodol. Yn ogystal, awgrymwyd y byddai caniatáu mwy o amser i'r Cylch Meithrin a Cylch Ti a Fi yn arwain at gynnydd mewn niferoedd.** *Tra'n cydnabod effaith gadarnhaol posib y gall lleoli cylch meithrin ar safle Ysgol Abersoch ei gael ar y niferoedd, nid oes modd gwarantu hyn, a rhagwelir y byddai'r heriau o leihad mewn niferoedd, maint dosbarthiadau bychain a'r heriau cyllidol yn parhau. Yn ogystal dylid nodi nad yw'r Cylch Meithrin a Cylch Ti a Fi yn rhan o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Os bydd y cynnig hwn yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau gyda chynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, neu symud i safle arall yn ardal Abersoch.*

6.17 <u>Arall/Cyffredinol</u>

6.17.1 **Derbyniwyd nifer o sylwadau eraill yn nodi pa mor dda mae addysg Ysgol Abersoch wedi bod yn hanesyddol, megis pa mor dda ydi'r lleoliad, pa mor gefnogol yw rhieni, staff a llywodraethwyr wedi bod, pwysigrwydd yr ysgol i gynnal yr iaith Gymraeg a'r rhan mae'r ysgol wedi'i chwarae yn y gymuned leol.** *Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau, serch hynny, mae'n rhaid cydnabod bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol yn sgil y niferoedd isel, fel y manylir yn adran 4.1.2. uchod.*

6.17.2 **Derbyniwyd rhai sylwadau oedd yn cwestiynu penderfyniadau pwyllgorau Cyngor Gwynedd, ac yn cwestiynu a fydd gwrandawiad teg yn cael ei gynnal yn achos Ysgol Abersoch.**

6.17.3 *Galwyd penderfyniad y Cabinet 15 Medi 2020 gerbron y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar 8 Hydref 2020, ble rhoddwyd ystyriaeth i benderfyniad Cabinet y Cyngor i gynnal ymgynghoriad statudol ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch 31 Awst 2021, a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach a'r 1 Medi 2021. Yn dilyn ystyriaeth fanwl, pleidleisiodd y pwyllgor o blaid anfon y mater yn ôl i'r Cabinet i'w ystyried.*

6.17.4 *Ar 3 Tachwedd 2020 bu i Gabinet Cyngor Gwynedd gwrdd i drafod argymhelliad y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ynglŷn â phenderfyniad y Cabinet ar 15 Medi 2020.*

6.17.5 *Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth fanwl, penderfynodd Cabinet y Cyngor, na ddylid addasu penderfyniad gwreiddiol y Cabinet a wnaethpwyd ar 15 Medi 2020 i gynnal ymgynghoriad statudol ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch yn unol â gofynion adran 48 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021 ymlaen a mabwysiadu hyn fel penderfyniad terfynol.*

6.17.6 **Derbyniwyd nifer o sylwadau yn nodi'r broblem ail-gartrefi sydd yn Abersoch a'r effaith mae hyn wedi ei gael ar yr ysgol**. **Yn ogystal, derbyniwyd nifer o sylwadau yn nodi mai un o'r rhesymau nad yw nifer y disgyblion wedi codi dros y blynyddoedd diwethaf yw'r diffyg tai fforddiadwy.**

6.17.7 *Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau, fodd bynnag, dymuna'r Cyngor nodi nad oes ganddo reolaeth dros y farchnad dai agored. Ym mis Rhagfyr 2020 fe wnaeth Cyngor Gwynedd fabwysiadu Cynllun Gweithredu a fydd yn buddsoddi £77m mewn dros 30 o gynlluniau penodol i daclo'r her gynyddol o ddiffyg tai addas i drigolion y Sir, gan gynnwys cynyddu'r nifer o dai fforddiadwy ar gael i bobl leol. Caiff y Cynllun ei weithredu dros y 6 mlynedd nesaf gan gynnwys prosiectau megis cynyddu'r nifer o dai cymdeithasol yng Ngwynedd; prynu cyn-dai cymdeithasol a thai preifat i'w gosod ar rent fforddiadwy i drigolion Gwynedd; datblygu ein tai ein hunain er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i drigolion Gwynedd gystadlu; gwrthod ceisiadau i godi amod person lleol ar gyn "dai Cyngor"; Cynllun Cymorth Prynu a Grantiau Prynwyr Tro Cyntaf i adnewyddu tai gwag. Mae union leoliadau rhai o'r cynlluniau hyn i'w cadarnhau yn dilyn ymarferiad o ymgynghori gyda chymunedau er mwyn sefydlu eu anghenion tai.*

6.17.8 *Mae'r Cyngor yn ymwybodol y bydd angen cyfres o fesurau, nifer ohonynt tu hwnt i reolaeth uniongyrchol y Cyngor ar hyn o bryd, os am allu sicrhau gwir degwch i drigolion lleol yn y maes tai. Mae'r Cynllun Gweithredu Tai yn un o'r mesurau hyn ac yn caniatáu i ni anelu i weithredu i'r eithaf o'n gallu uniongyrchol er mwyn ceisio unioni'r sefyllfa bresennol. Rydym hefyd yn cydnabod y byddwn angen parhau i ymgyrchu am newidiadau pellach cenedlaethol er mwyn cryfhau ein gallu i weithredu o fewn Gwynedd a bydd y Cyngor yn parhau i wneud hynny ar bob cyfle posib yn y maes tai, trethiant, trwyddedu a chynllunio.*

6.17.9 **Roedd rhai sylwadau yn holi pam na ddefnyddir cyfran mwy o dreth y Cyngor sy'n cael ei gasglu yn yr ardal tuag at gostau cynnal yr ysgol.** *Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau a'n nodi fod yr ysgol yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym hob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl yn £4,198. Nid yw hyn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd fod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.*

6.17.10 **Derbyniwyd un sylwad yn holi pam nad ydi Ysgol Abersoch yn cael chrybwyll fel ysgolion gwledig.** *Nid yw Ysgol Abersoch yn cael ei hystyried fel ysgol wledig yn Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 Llywodraeth Cymru.*

6.17.11 **Roedd rhai sylwadau yn nodi'r posibilrwydd y bydd mwy yn dewis gweithio o adref yn sgil COVID ac yn dewis byw mewn pentrefi fel Abersoch, ac y byddai hynny'n arwain at gynnydd yn niferoedd yr ysgol. Roedd eraill yn nodi fod potensial y bydd mwy o dai a swyddi yn cael eu creu yn yr ardal fyddai, o bosib, yn arwain at gynnydd yn niferoedd plant. Yn ogystal, derbyniwyd rhai sylwadau oedd yn nodi fod pobl yn gweld Abersoch fel pentref gwyliau yn hytrach na lle i bobl fyw ac y byddai cau'r ysgol yn cyfrannu at hyn.**

6.17.12 *Mewn ymateb i'r sylwadau hyn, nodir nad oes sicrwydd y byddai newidiadau demograffig i'r dyfodol yn cynyddu niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch. Byddai plant a phobl ifanc y dalgylch yn cael cynnig addysg o ansawdd uchel yn Ysgol Sarn Bach sydd 1.4 milltir i ffwrdd o bentref Abersoch.*

6.18 Ymatebion i'r ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc

6.18.1 Fel y nodwyd ym mharagraff 5.6 uchod, cynhaliwyd sesiynau ymgynghori rhithwir gyda chynrychiolaeth o ddisgyblion cynradd sydd yn destun i'r ymgynghoriad statudol hwn. Trefnwyd bod hwylusydd annibynnol yn cynnal sesiynau rhithwir â'r ysgolion i gynnal sesiynau gyda'r disgyblion i ganfod eu barn. Dyma'r prif bwyntiau gododd yn ystod yr ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc:

Ysgol Abersoch	Ysgol Sarn Bach
Roedd yr holl ddisgyblion yn gwrthwynebu'r newid arfaethedig.	Nid oedd unrhyw un o aelodau'r cyngor ysgol yn gwrthwynebu'r cynnig.
Codwyd gwrthwynebiadau gan y rhieni bod cynnal cyfarfod dros *Google Meet* ar fater mor sensitif yn annheg ar y plant.	Roedd y disgyblion yn ymddangos yn ddibryder ynghylch y posibilrwydd o groesawu 10 disgybl newydd i'r ysgol ym mis Medi.
Roedd rhieni yn teimlo'n gryf fod angen ystyried newidiadau diweddar yn yr ysgol ac effaith y pandemig ar addysg a lles y plant cyn symud ymlaen gydag unrhyw benderfyniad i gau'r ysgol. Gofynnodd rhai plant i aros ymlaen yn yr ysgol am flwyddyn arall.	Roedd y disgyblion yn hapus i wneud pob ymdrech i helpu disgyblion newydd i ymgartrefu. Roeddent yn barod i rannu syniadau ynghylch sut y gallai'r ysgol addasu i wneud i hyn ddigwydd trwy ddeall yr hyn roeddent yn ei fwynhau yn Ysgol Abersoch a dyblygu hynny yn Ysgol Sarn Bach.
Lleisiodd yr holl ddisgyblion y byddai cau Ysgol Abersoch, ysgol yr oeddent yn ei choleddu'n annwyl, a symud i Ysgol Sarn Bach yn annheg arnynt ac yn brofiad brawychus.	Roedd symud i Ysgol Sarn Bach o Ysgol Abersoch ar ddiwedd Blwyddyn 3 yn brofiad cadarnhaol a gwerth chweil ym marn holl aelodau'r cyngor ysgol. Roeddent yn credu y byddai hyn hefyd yn wir pe bai'n rhaid i ddisgyblion iau wneud hyn fis Medi nesaf.

6.18.2 Yn yr adroddiad ymgynghori â phlant a phobl ifanc, daeth yr Hwylusydd i gasgliad:

"Beth ddaeth yn amlwg o'r broses ymgynghori oedd bod disgyblion Ysgol Abersoch yn anhapus iawn gyda'r bwriad o gau eu hysgol ac yn ei gweld yn anodd iawn derbyn y gallent fod yn hapus yn Ysgol Sarn Bach. Roedd sylwadau disgyblion Ysgol Abersoch yn ei gwneud yn amlwg eu bod yn ymwrthod â'r cynnig i gau eu hysgol a symud eu haddysg i Ysgol Sarn Bach fis Medi nesaf. Un o'r prif negeseuon oedd eu pryder o golli profiadau pwysig o fewn amgylchfyd agos yr ysgol, sef ymweliadau addysgol â'r traeth a'r pentref lle'r oedd dysgu am y byd o'u cwmpas a'u cymuned drwy brofiadau uniongyrchol yn cael eu coleddu'n fawr gan y plant.

Roedd yn amlwg fod disgyblion Ysgol Sarn Bach yn cydymdeimlo gyda'i sefyllfa ond yn awyddus iawn i roi croeso cynnes i'r disgyblion newydd. Roedd y Cyngor Ysgol yn dangos dealltwriaeth dda o'u rôl hwy fel cyfoedion i helpu plant Abersoch i setlo yn eu hysgol newydd a gwneud iddynt deimlo'n hapus yno."

6.19 Estyn

6.19.1 Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 yn ei wneud yn ofynnol i gynigwyr anfon dogfennau ymgynghori at Estyn. Fel corff yr ymgynghorir ag ef, mae Estyn yn rhoi eu barn ar yr ymgynghoriad.

6.19.2 Mynegodd Estyn yn ei grynodeb:

"Mae Estyn o'r farn bod y cynnig hwn yn debygol o gynnal o leiaf y safonau presennol o addysg gynradd yn yr ardal."

6.19.3 Yn ei ymateb i ddisgrifiad a manteision y cynnig, nodwyd:

"Mae'r cynnig yn cyflwyno achos cynhwysfawr dros newid sy'n ystyried yr heriau presennol i Ysgol Abersoch. Mae'r rhain yn cynnwys niferoedd disgyblion isel, canran uchel o lefydd gweigion, amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau ac adnoddau ariannol ychwanegol. Rhoddir ystyriaeth lawn i'r heriau hyn....

Mae'r cynnig yn gwerthuso'r opsiynau yn llawn cyn amlygu tair opsiwn fyddai fwyaf hyfyw sef opsiwn 2 (newid ystod oedran i 3-11oed), Opsiwn 3 ac Opsiwn 6. Asesir effaith y tri opsiwn uchod ar ansawdd yr addysg, trefniadau teithio a'r gymuned. Yn dilyn yr asesiad mae'r awdurdod lleol yn dewis ac yn cynnig Opsiwn 6, cau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 af o Fedi 2021...."

6.19.4 Wrth ystyried effaith y cynnig ar yr iaith Gymraeg, nodai Estyn:

"Ymddengys fod y cynigiwr wedi ystyried effaith y cynnig ar yr iaith Gymraeg yn briodol. Ni ragwelir bod y cynnig yn effeithio ar addysg Gymraeg y disgyblion gan fod polisi iaith y cyngor yr un mor berthnasol yn yr ysgol amgen a byddai parhad o addysg cyfrwng Cymraeg."

6.19.5 Yn ei ymateb i'r ymgynghoriad, bu i Estyn nodi:

"Mae safonau yn y ddwy ysgol a effeithir yn debyg iawn i'w gilydd ac yn yr arolygiadau mwyaf diweddar barnwyd y ddwy ysgol yn dda ar bob cwestiwn allweddol neu faes arolygu.

Mae'r cynnig yn ystyried deilliannau diweddaraf arolygiadau Estyn y ddwy ysgol sydd dan sylw. Arolygwyd Ysgol Abersoch yn Mehefin 2017 a barnwyd y tri chwestiwn allweddol yn dda. Yn Hydref 2017, arolygwyd Ysgol Sarn Bach gan farnu pob maes arolygu yn dda. Mae'r cynigiwr yn asesu effaith tebygol y cynnig ar feysydd y fframwaith arolygu. Dangosa hyn y gall effaith positif fod yn bosibl ar les a phrofiadau dysgu o gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo'r plant i Ysgol Sarn Bach. Mae hyn o ganlyniad i'r hyn mae'r awdurdod lleol wedi nodi am ddisgyblion yn elwa o brofiadau i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Er nad yw'r cynnig yn gwneud cymariaethau ar berfformiad y ddwy ysgol maent yn hyderus bod ansawdd y ddarpariaeth yn Ysgol Sarn Bach gystal â'r ddarpariaeth y cyfnod sylfaen yn Ysgol Abersoch. Gwelir bod y cynigiwr wedi ystyried parhad yn y ddarpariaeth gwricwlaidd yn briodol gan awgrymu bod ysgolion gyda niferoedd uwch o ddisgyblion yn gallu cynnig strwythur mwy cadarn wrth gynllunio a darparu'r cwricwlwm.

Yn eu asesiad o arweinyddiaeth a rheolaeth, mae'r cynnig yn dyfynnu o arolygiadau diweddar sy'n nodi bod ansawdd yr arweinyddiaeth yn dda. Mae Ysgol Abersoch ar hyn o bryd yn gweithredu dan arweiniad pennaeth mewn gofal tra bod pennaeth parhaol yn Ysgol Sarn Bach.(Nodwyd hyn yn sgil absenoldeb pennaeth parhaol Ysgol Abersoch) Mae'r ddwy ysgol wedi eu nodi fel bod yn y categori melyn o ran cefnogaeth a gallu i wella gan Lywodraeth Cymru

Nodir yn glir yr hyn y mae'r cynigiwr yn ei ddisgwyl o ran effaith ar lywodraethu a materion staffio. Mae'n amlinellu'r gefnogaeth fydd ar gael i aelodau staff Ysgol Abersoch yn benodol sydd yn bennaf yn cael eu heffeithio gan y cynnig.

Mae'r cynigiwr wedi rhoi sylw priodol i'r effaith ar grwpiau bregus o ddisgyblion gan gynnwys y rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig. Mae'n nodi sicrwydd bod gan Ysgol Sarn Bach y cyfleusterau i gynnig darpariaeth gyfatebol ar gyfer disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol.

Maent wedi cynllunio'n addas i ymgynghori gyda'r disgyblion. Mae'r awdurdod lleol wedi paratoi dogfennaeth addas ar gyfer egluro'r ymgynghoriad i ddisgyblion ac yn holi eu barn trwy holiadur syml. Nid yw'n glir i ba raddau maent am ystyried yr effaith ar ddisgyblion presennol Ysgol Sarn Bach."

6.19.6 *Mewn ymateb i'r sylwad yn ymwneud â'r ymgynghoriad gyda phlant, noda'r Awdurdod eu bod wedi llunio dogfen ymgynghorol i blant cynradd gyda holiaduron cysylltiedig, ynghyd â chynnal sesiynau ymgynghori rhithwir gyda chynrychiolaeth o ddisgyblion cynradd Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach. Trefnwyd bod hwylusydd annibynnol yn cynnal y sesiynau rhithwir gyda disgyblion y ddwy ysgol er mwyn canfod eu barn. Amlygodd prif bwyntiau'r ymgynghoriad fod disgyblion Ysgol Sarn Bach yn gefnogol i'r cynnig ac yn ddibryder am y newid, gan ddangos awydd i wneud pob ymdrech i helpu disgyblion newydd ymgartrefu.*

6.20 Yr opsiynau amgen a awgrymwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol

6.20.1 Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, gall ymgynghorai awgrymu opsiynau amgen eraill yn ystod yr ymgynghoriad.

6.20.2 Awgrymwyd 5 opsiwn amgen arall yn ystod yr ymgynghoriad. (Roedd nifer o'r ymatebion yn awgrymu y dylid rhoi ystyriaeth bellach i'r opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-9 oed yn ogystal.) Gwerthuswyd yr opsiynau hyn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd gan roi ystyriaeth i'r Cod Trefniadaeth Ysgolion, ac ystyriaethau perthnasol eraill. Mae copi o'r gwerthusiad opsiynau llawn wedi ei gynnwys yn **Atodiad A**.

6.20.3 Yn dilyn gwerthuso'r opsiynau amgen a ddaeth i law yn ystod yr ymgynghoriad, daethpwyd i'r casgliad y dylid rhoi ystyriaeth bellach i 3 opsiwn, sef:

- Ysgol Aml-safle (Safle Abersoch, Llanbedrog a Sarn Bach)
- Ffederasiwn Ysgol Abersoch, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Sarn Bach a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron
- Ffederasiwn Enlli (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron)

6.20.4 Mae'r tabl isod yn nodi'r opsiynau a awgrymwyd gan yr ymgynghorai ac yn crynhoi'r rhesymau dros beidio a bwrw ymlaen â'r opsiynau hynny.

Opsiwn	Disgrifiad	Rhesymau dros beidio ag bwrw ymlaen â'r opsiwn
Opsiwn 2(b)	Newid ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-9 oed	Ni ragwelir y byddai ychwanegu un flwyddyn addysgol yn arwain at gynnydd digonol yn y niferoedd. O ganlyniad, byddai'r heriau sy'n wynebu'r ysgol yn parhau. Ni fyddai'n caniatáu i'r ysgol gynnig darpariaeth Cyfnod Allweddol 2 cyflawn. Byddai'r disgyblion yn parhau i

		drosglwyddo i Ysgol Sarn Bach er mwyn cwblhau eu haddysg gynradd.
Opsiwn 10	Canolfan Ddiwylliannol yn Ysgol Abersoch	Rhagwelir y byddai niferoedd disgyblion yn parhau'n isel i'r dyfodol yn seiliedig ar y rhagamcanion niferoedd, dosbarthiadau'n parhau'n fychain, ac ystod oedran eang o fewn dosbarthiadau yn parhau. Tra'n cydnabod effaith gadarnhaol gall mentrau megis Canolfan ddiwylliannol ei gael o safbwynt y gymuned a photensial i ddenu incwm i'r ysgol, ni ragwelir y byddai'r opsiynau i sefydlu Ysgol Draeth, Canolfan Ddiwylliannol na Darparu Addysg Gyflawn arwain at gynnydd yn y niferoedd, a rhagwelir y byddai'r heriau'n parhau.
Opsiwn 11	Darparu Addysg Gyflawn ac Adnabod Bro yn Ysgol Abersoch	
Opsiwn 12	Ysgol Draeth	
Opsiwn 13	Ysgol Aml-safle (Safle Abersoch, Llanbedrog a Sarn Bach)	Caiff yr opsiwn yma ei ystyried ymhellach gan y byddai'n arwain at fwy o amser digyswllt i'r pennaeth arwain, rheoli a gweithredu'n strategol. Gan mai 1 ysgol fyddai hi, byddai mwy o hyblygrwydd yn y trefniadau arweinyddiaeth a staffio. Yn ogystal, byddai'n rhesymoli gwariant y disgybl o fewn yr ardal- defnydd mwy effeithlon o adnoddau ariannol gan mai 1 ysgol fyddai hi.
Opsiwn 14	Ffederasiwn Ysgol Abersoch, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Sarn Bach a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron	Caiff yr opsiwn yma ei ystyried ymhellach gan y gallai gryfhau sefyllfa'r ysgol drwy alluogi'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau, TG, adeiladau ac arbenigeddau.
Opsiwn 15	Ffederasiwn Enlli (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron)	Caiff yr opsiwn yma ei ystyried ymhellach gan y gallai gryfhau sefyllfa'r ysgol drwy alluogi'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau, TG, adeiladau ac arbenigeddau.

6.21 Asesiadau Effaith o'r opsiynau rhesymol eraill

6.21.1 *Yn* dilyn y cyfnod ymgynghori statudol, cynhaliwyd asesiadau pellach o'r cynnig a'r opsiynau rhesymol eraill gan ystyried unrhyw wybodaeth bellach ddaeth i law yn ymwneud â'r ymatebion yn ystod yr ymgynghoriad (Atodiad D).

6.21.2 O safbwynt yr asesiad effaith ar y gymuned derbyniwyd ymatebion oedd yn nodi fod gwallau yn y wybodaeth gefndirol a nodwyd yn yr asesiad. Yn ogystal, roedd un ymatebydd yn awgrymu y dylai'r asesiad o effaith y model ffederaleiddio, o safbwynt cyfleusterau a gwasanaethau eraill, gael ei nodi'n bositif. Mae'r Cyngor yn derbyn y sylwadau hyn ac mae'r wybodaeth a'r manylion hynny wedi eu cynnwys a'u cyfarch yn yr asesiad

effaith cymunedol diweddaraf. Yn ogystal, fe nodir yn yr asesiad diweddaraf fod nifer fawr o ymatebion i'r ymgynghoriad wedi pwysleisio y byddai'r cynnig i gau'r ysgol yn cael effaith negyddol ar y pentref a'r gymuned leol. Mae'r asesiad o'r opsiynau rhesymol eraill a awgrymwyd yn ystod yr ymgynghoriad wedi'u cynnwys yn yr asesiad diweddaraf yn ogystal.

6.21.3 O safbwynt yr asesiad o'r effaith tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, a'r Asesiad effaith tebygol ar drefniadau teithio i ddisgyblion, ac eithrio'r angen i ystyried opsiynau amgen eraill, ni dderbyniwyd gwybodaeth penodol a fyddai'n cael effaith ar gasgliadau'r asesiadau effaith ar Ansawdd Addysg a Threfniadau teithio o'r cynnig a'r opsiynau rhesymol a gyniwyd gan y Cyngor fel rhan o'r ymgynghoriad statudol.

6.21.4 Mae'r asesiad o'r opsiynau rhesymol eraill wedi'u crynhoi yn y tabl isod (Gweler yr asesiadau llawn yn Atodiad D):

	Crynodeb o'r asesiad o'r effaith ar:		
	Ansawdd a Safonau Addysg	***Y gymuned***	***Trefniadau teithio i ddisgyblion***
Newid ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed	Dengys yr Asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg na ragwelir y byddai ymestyn ystod oedran yr ysgol yn cael effaith negyddol ar ansawdd a safonau'r addysg a ddarperir yn yr ysgol. Byddai ymestyn yr ystod oed yn cynyddu cyflenwad CA2 yr ysgol.	Dengys yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar y Gymuned na ragwelir y byddai newid ystod oedran yr ysgol yn cael effaith ar y gymuned, gan y byddai presenoldeb a gweithgarwch yr ysgol yn parhau yn y gymuned, yn unol â'r sefyllfa bresennol.	Dengys yr Asesiad o'r Effaith Tebygol ar Wahanol Drefniadau Teithio na fyddai newid ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed yn effeithio ar drefniadau teithio'r ysgol, gan y byddai'r model yn golygu fod y disgyblion presennol yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Abersoch.
Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos.	Dengys yr Asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg y rhagwelir y byddai ffederaleiddio yn effeithio'n bositif ar y meini prawf profiadau addysgu a dysgu yn ogystal ag ar arweinyddiaeth a rheolaeth. Yn ddibynnol ar yr union fodel ffederal, gallai gweithredu model o'r fath arwain at arbed amser y Pennaeth drwy gynllunio ar draws y ffederasiwn yn hytrach nac ar gyfer ysgolion unigol.	Dengys yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar y Gymuned na ragwelir y byddai ffederaleiddio yn cael effaith ar y gymuned, gan y byddai presenoldeb a gweithgarwch yr ysgol yn parhau yn y gymuned, yn unol â'r sefyllfa bresennol.	Dengys yr Asesiad o'r Effaith Tebygol ar Wahanol Drefniadau Teithio na fyddai ffederaleiddio gydag ysgol neu ysgolion eraill yn debygol o effeithio ar drefniadau teithio'r ysgol, gan y byddai'r model yn golygu fod y disgyblion presennol yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Abersoch.

Cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach	Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casglid fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach.	Yn gryno, nodai'r asesiad o'r effaith ar y Gymuned y byddai peth effaith negyddol ar y gymuned yn deillio o weithredu'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a'r disgyblion i gael eu haddysgu yn Ysgol Sarn Bach. Yn ogystal, nodir fod nifer fawr o ymatebion i'r ymgynghoriad wedi pwysleisio y byddai'r cynnig i gau'r ysgol yn cael effaith negyddol ar y pentref a'r gymuned leol. Serch hynny, nodai'r awdurdod fod 35% o'r disgyblion (M-Bl.3) sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach, ac o ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cysylltiad rhwng yr ysgol â'r ardal ehangach yn bodoli eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol posib ar y gymuned pe gweithredir y cynnig, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael eu cynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	Byddai'r opsiwn o gau'r ysgol yn golygu fod angen i ddisgyblion Ysgol Abersoch deithio yn bellach i'w hysgol bob dydd. Mae Ysgol Sarn Bach wedi ei lleoli 1.4 milltir o Ysgol Abersoch, ac amcangyfrifir fod y daith o ddeutu 5 munud bob ffordd mewn car neu fws sydd o fewn y pellter rhesymol y disgwylir i blant cynradd ei deithio i'w hysgol yn unol â'r 'Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i blant Gwynedd' o 30 munud bob ffordd. Bydd cludiant i'r ysgol amgen yn cael ei gynnig yn unol â Pholisi Cludiant Cyngor Gwynedd.
Ysgol Aml-safle (Safle Abersoch, Llanbedrog a Sarn Bach)	Dengys yr Asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg y rhagwelir y byddai Ysgol Aml-safle	Dengys yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar y Gymuned na ragwelir y byddai Ysgol Aml-safle yn cael effaith negyddol	Dengys yr Asesiad o'r Effaith Tebygol ar Wahanol Drefniadau Teithio na fyddai sefydlu Ysgol Aml-safle yn

	yn effeithio'n bositif ar y meini prawf profiadau addysgu a dysgu yn ogystal ag ar arweinyddiaeth a rheolaeth. Gall model Ysgol Aml-Safle arwain at arbed amser y Pennaeth, drwy gynllunio ar draws y safleoedd yr ysgol yn hytrach nac ar gyfer ysgolion unigol.	ar y gymuned, gan y byddai presenoldeb a gweithgarwch yr ysgol yn parhau yn y gymuned. Serch hynny, er bod presenoldeb safle ymhob cymuned, ni fyddai hunaniaeth gymunedol i'r safleoedd hynny.	debygol o effeithio ar drefniadau teithio disgyblion Ysgol Abersoch, gan y byddai'r model yn golygu fod y disgyblion presennol yn parhau i gael eu haddysgu ar safle presennol Ysgol Abersoch.
Ffederasiwn Ysgol Abersoch, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Sarn Bach a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron	Dengys yr Asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg y rhagwelir y byddai ffederaleiddio yn effeithio'n bositif ar y meini prawf profiadau addysgu a dysgu yn ogystal ag ar arweinyddiaeth a rheolaeth. Yn ddibynnol ar yr union fodel ffederal, gallai gweithredu model o'r fath arwain at arbed amser y Pennaeth drwy gynllunio ar draws y ffederasiwn yn hytrach nac ar gyfer ysgolion unigol.	Dengys yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar y Gymuned na ragwelir y byddai ffederaleiddio yn cael effaith ar y gymuned, gan y byddai presenoldeb a gweithgarwch yr ysgol yn parhau yn y gymuned, yn unol â'r sefyllfa bresennol.	Dengys yr Asesiad o'r Effaith Tebygol ar Wahanol Drefniadau Teithio na fyddai ffederaleiddio gydag ysgol neu ysgolion eraill yn debygol o effeithio ar drefniadau teithio'r ysgol, gan y byddai'r model yn golygu fod y disgyblion presennol yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Abersoch.
Ffederasiwn Enlli (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron)	Dengys yr Asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg y rhagwelir y byddai ffederaleiddio yn effeithio'n bositif ar y meini prawf profiadau addysgu a dysgu yn ogystal ag ar arweinyddiaeth a rheolaeth. Yn ddibynnol ar yr union fodel ffederal, gallai gweithredu model o'r fath arwain at arbed amser y Pennaeth drwy gynllunio ar draws y ffederasiwn yn hytrach	Dengys yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar y Gymuned na ragwelir y byddai ffederaleiddio yn cael effaith ar y gymuned, gan y byddai presenoldeb a gweithgarwch yr ysgol yn parhau yn y gymuned, yn unol â'r sefyllfa bresennol.	Dengys yr Asesiad o'r Effaith Tebygol ar Wahanol Drefniadau Teithio na fyddai ffederaleiddio gydag ysgol neu ysgolion eraill yn debygol o effeithio ar drefniadau teithio'r ysgol, gan y byddai'r model yn golygu fod y disgyblion presennol yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Abersoch.

	nac ar gyfer ysgolion unigol.		

6.22 Gwerthusiad o'r opsiynau amgen rhesymol a awgrymwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol

6.22.1 **<u>Ffederaleiddio</u>**

Trafodwyd ac ystyriwyd 3 fersiwn gwahanol o'r opsiwn ffederaleiddio fel rhan o'r ymgynghoriad statudol. Yn ogystal, awgrymwyd yn ystod yr ymgynghoriad y dylid rhoi ystyriaeth i 2 fersiwn pellach o'r opsiwn, sef:

(i) Ffederasiwn Ysgol Abersoch, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Sarn Bach a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron

(ii) Ffederasiwn Enlli (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron)

6.22.2 Byddai'r opsiynau uchod yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb yr ysgol ym mhentref Abersoch trwy drefniant cyd-weithio gydag ysgolion cyfagos, dan arweiniad pennaeth neu benaethiaid ac un Corff Llywodraethol.

6.22.3 Byddai Cyrff Llywodraethol yr ysgolion unigol yn cael eu diddymu a byddai Corff Llywodraethu ffederal (newydd) yn cael ei ffurfio. Byddai hunaniaeth yr ysgol o dan sylw (gan gynnwys enw, ethos, a gwisg ysgol) yn gallu cael eu cadw, neu eu haddasu er mwyn adlewyrchu hunaniaeth y ffederasiwn newydd. Byddai model o'r math hwn hefyd yn galluogi'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau, TG, adeiladau, ac arbenigeddau.

6.22.4 Fodd bynnag, mae'n annhebygol y byddai'r un o'r ddau opsiwn a nodir uchod yn cyfarch y prif heriau y mae'r ysgol yn ei hwynebu megis niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychan, ac o ganlyniad, byddai heriau cyllidol yr ysgol yn parhau.

6.22.5 Yn dilyn pwyso a mesur rhinweddau a gwendidau'r model, daethpwyd i'r casgliad na fyddai ffederaleiddio yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad felly, pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, a'r heriau cyllidol y mae'r ysgol yn eu hwynebu yn parhau. Ystyrir felly nad ffederaleiddio yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol.

6.22.6 **<u>Ysgol Aml-safle</u>**

6.22.7 Yr hyn a olygir wrth Ysgol Aml-Safle yw y bydd un ysgol yn cael ei sefydlu ond ar ddwy neu dair safle. Yn statudol bydd gan yr ysgol un endid cyfreithiol, a bydd gan yr ysgol un Pennaeth, gyda rheolwr/wyr ar safleoedd gwahanol. Bydd gan yr ysgol un gyllideb ac un corff llywodraethol, a bydd yr holl safleoedd y derbyn arolygiadau Estyn yr un pryd – fel un ysgol.

6.22.8 Pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu yna byddai dalgylchoedd yr ysgolion presennol yn cael eu haddasu. Gweithredir Polisi Cludiant a Pholisi Mynediad yr Awdurdod fel yr arfer. Felly byddai unrhyw gais mynediad i'r Ysgol Aml-safle i'w ystyried fel cais i'r ysgol yn gyflawn. Byddai rheolaeth o ran mynediad i'r safleoedd gwahanol yn dod yn rhan o bolisïau'r ysgol.

6.22.9 Yn dilyn pwyso a mesur rhinweddau a gwendidau'r model, daethpwyd i'r casgliad na fyddai Ysgol Aml-safle yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai'n arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad felly, pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, a'r heriau cyllidol y mae'r ysgol yn eu hwynebu yn parhau. Ystyrir felly nad Ysgol Aml-safle yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol.

6.22.10 Ar sail casgliadau'r asesiadau a'r gwerthusiad a nodir uchod, mae'r Awdurdod o'r farn mai gweithredu'r cynnig yw'r ymateb mwyaf priodol i'r rhesymau a nodwyd dros y cynnig. Manylir hyn ymhellach yn yr adroddiad (Adran 9).

7. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

7.1 Cynhaliwyd asesiad Llesiant ar yr opsiynau gan ystyried amcanion lles Cyngor Gwynedd, a diweddarwyd yr asesiad wedi i'r cyfnod ymgynghori ddod i ben.

7.2 Mae gan yr Adran Addysg rôl i hyrwyddo nodau llesiant y Ddeddf ymysg disgyblion y Sir drwy ei weithgareddau a'i brosiectau. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus yng Nghymru i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol. Fel rhan o'r ddyletswydd mae'r Cyngor wedi cyhoeddi amcanion llesiant sy'n amlinellu sut y byddwn yn gwella llesiant yn "Cynllun Gwynedd 2018-2023".

7.3 Yn dilyn ystyriaeth ac asesiad yn unol â gofynion y ddeddf llesiant, deuir i gasgliad fod y cynnig yn bodloni 7 nod llesiant y Ddeddf, ynghyd ag amcanion llesiant y cyngor. Bydd y cynnig hwn yn caniatáu i ni ymateb i a diwallu anghenion y plant heddiw, a hefyd cryfhau eu llesiant i'r dyfodol. Bydd y cynnig arfaethedig yn sicrhau fod plant yr ardal yn cael eu haddysgu ar safle sy'n addas ac mewn cymdeithas naturiol Gymraeg, gan gynyddu cyfleoedd i gymdeithasu a chydweithio gydag eraill a rhoi cyfle teg iddynt ffynnu ymysg eu cyfoedion (mae copi o'r asesiad wedi ei gynnwys yn **Atodiad D**).

8. Cydraddoldeb

8.1 Mae polisïau a threfniadau mewn lle a fyddai yn sicrhau fod y cynnig yn ystyried ac yn cyd-fynd ag hawliau cyfartal.

8.2 Cynhaliwyd asesiad cydraddoldeb ar yr opsiynau, sydd yn rhoi sylw i elfennau cydraddoldeb gwahanol megis hil, rhyw, anabledd, iaith, crefydd neu gred ac oedran. Mae fersiwn diwygiedig o'r asesiad yn **Atodiad D**.

8.3 Bu i'r asesiad cydraddoldeb nodi pwysigrwydd hyrwyddo cyfleoedd cyfartal yn gadarnhaol yn sgil y cynnig a bod mesurau mewn lle i sicrhau na fydd camwahaniaethu anghyfreithiol ac aflonyddu. Mae trefniadau mewn lle yn ogystal fydd yn monitro ac yn adolygu'r sefyllfa.

9. Casgliad

9.1 Argymhellir felly rhyddhau rhybudd statudol ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Rhagfyr 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach, o 1 Ionawr 2022.

Er i'r ymgynghoriad gael ei gynnal ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021 rydym yn argymell addasu'r dyddiad gweithredu'r cynnig i gau Ysgol Abersoch i 31 Rhagfyr 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Ionawr 2022. Yn dilyn ystyried y sylwadau a dderbyniwyd o'r ymgynghoriad yn datgan pryder am yr amserlen amlinellol ystyrir y byddai gohirio gweithredu tan 31 Rhagfyr 2021 yn caniatáu mwy o amser i'r Adran Addysg roi trefniadau yn eu lle er mwyn sicrhau trosglwyddiad esmwyth i ddisgyblion Ysgol Abersoch i Ysgol Sarn Bach.

9.2 Deuir i'r casgliad mai'r cynnig hwn yw'r ymateb mwyaf priodol i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu a hynny am y rhesymau a nodir yn Adrannau 4.1 a 4.7 o'r adroddiad yma.

9.3 Mae'r argymhelliad i gymeradwyo'r cynnig yn dilyn ystyriaeth o ystod o opsiynau a gwerthuswyd yr opsiynau yma'n llawn wrth gymharu prif fanteision ac anfanteision yn erbyn ffactorau penodol. Defnyddiwyd uchelgais y strategaeth '*Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd*', ffactorau yn y Cod Trefniadaeth, a ffactorau perthnasol eraill.

Roedd y ffactorau yn cynnwys:

- Maint dosbarthiadau
- Poblogaeth a Niferoedd disgyblion
- Arweinyddiaeth
- Yr effaith debygol ar y Gymuned
- Adnoddau Ariannol
- Yr Iaith Gymraeg
- Ffactorau Daearyddol a'r effaith debygol ar wahanol drefniadau teithio
- Ansawdd a Safonau yr Addysg
- Ardrawiad Cydraddoldeb
- Ardrawiad Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol
- Y sefyllfa argyfyngus y mae'r ysgol yn ei wynebu
- Ymatebion i'r Ymgynghoriad Statudol

9.4 Mae'r gwerthusiad opsiynau llawn yma eisoes wedi ei gyflwyno i'r Cabinet am ystyriaeth ar 15 Medi 2020 ac mae fersiwn diwygiedig sy'n cynnwys yr opsiynau amgen a awgrymwyd gan yr ymgynghorai i'w weld yn **Atodiad A.**

9.5 Mae'r asesiadau effaith yn **Atodiad D**, a'r holl ddogfennaeth gefndirol y cynnig ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg .

9.6 Yn dilyn ystyried yr holl ymatebion a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori statudol, ystyrir fod y cynnig ymgynghorwyd arno yn parhau i gynnig yr opsiwn orau ar gyfer dyfodol addysg dalgylch Abersoch. Mae dadansoddiad o'r sylwadau a dderbyniwyd yn cael sylw yn Adran 6 ac **Atodiad B**, ac mae'r ymatebion ar gael yn llawn yn **Atodiad Ch** ac ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg

10. Camau Nesaf

10.1 Os bydd y Cabinet yn penderfynu cefnogi'r argymhellion a gyflwynir yn yr adroddiad hwn – bydd angen cyhoeddi rhybudd statudol yn unol â Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ac arweiniad y Cod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

10.2 Byddai'r rhybuddion statudol yn cael eu cyhoeddi ar ddiwrnod ysgol a bydd cyfnod gwrthwynebu o 28 diwrnod o pan gyhoeddir y rhybuddion. Gall unrhyw un wrthwynebu'r cynnig.

10.3 Yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu os bydd gwrthwynebiadau wedi dod i law rhaid i'r awdurdod gyhoeddi adroddiad yn cynnwys crynodeb o'r holl wrthwynebiadau a'i ymateb iddynt. Bydd yr adroddiad gwrthwynebu yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet am benderfyniad terfynol (os na fydd gwrthwynebiadau wedi dod i law, neu os bydd pob un wedi ei dynnu yn ôl, gall yr Aelod Cabinet wneud y penderfyniad). Rhaid cofio bod rhai sefyllfaoedd lle bydd penderfyniad terfynol y Cyngor yn gallu cael ei gyfeirio at y Gweinidog Addysg, Llywodraeth Cymru am ystyriaeth, yn unol â Deddf 2013, a gall y Gweinidog benderfynu a ddylid cymeradwyo neu wrthod y cynnig, neu ei gymeradwyo gydag addasiadau.

10.4 Yn ddarostyngedig ar benderfyniadau'r Cabinet, dyma gamau nesaf y broses gydag amserlen amlinellol;

Mehefin 2021	**Cyhoeddi Rhybudd Statudol:** os bydd y Cyngor yn penderfynu bwrw ymlaen a'r cynnig, cyhoeddir hysbysiad statudol ac fe gynhelir cyfnod gwrthwynebu. Rhaid cyflwyno unrhyw wrthwynebiad o fewn y cyfnod gwrthwynebu o 28 diwrnod.
Medi 2021	**Penderfyniad terfynol ar y Cynnig :** Yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu, os derbynnir gwrthwynebiadau, bydd y Cabinet yn trafod yr adroddiad gwrthwynebiadau a phenderfynu a ddylid cadarnhau'r cynnig ai peidio. Os na fydd gwrthwynebiadau, neu os bydd pob un wedi ei dynnu yn ôl, gall yr Aelod Cabinet wneud y penderfyniad.
Hydref 2021	**Cyfeirio'r penderfyniad i Weinidogion Cymru:** Yn unol ag adran 54 o Ddeddf 2013, o fewn 28 diwrnod i benderfyniad y Cabinet, os y daeth

	gwrthwynebiadau i law yn ystod y cyfnod gwrthwynebu, gall y cyrff canlynol gyfeirio'r cynnig i Weinidogion Cymru i'w ystyried: i. Awdurdod lleol arall y mae'r cynigion yn effeithio arno; ii. Y corff crefyddol priodol ar gyfer unrhyw ysgol yr effeithir arni; iii. Corff llywodraethu ysgol wirfoddol neu sefydledig sy'n destun cynigion; iv. Ymddiriedolaeth sy'n dal eiddo ar ran ysgol wirfoddol neu sefydledig sy'n destun cynigion; v. Sefydliad addysg bellach y mae'r cynigion yn effeithio arni.
Rhagfyr 2021	**Gweithredu'r cynnig:** Ysgol Abersoch yn cau yn swyddogol, yn ddarostyngedig ar benderfyniadau'r Cabinet.

11. BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro:

"Mae'r adroddiad a'r broses wedi bod yn destun cyngor gan y Gwasanaeth Cyfreithiol. Gellir gweld fod y cyfnod argyfwng COVID wedi gosod heriau ychwanegol ar gynnal y drefn ymgynghori. Fodd bynnag mae'r adroddiad yn cynnig sail priodol i'r Cabinet ddod i benderfyniad ar yr argymhelliad."

Y Pennaeth Cyllid:

"Cadarnhaf fod y ffigyrau ariannol sydd yn rhan 4.1.2 v a vi, 4.7.2 Adnoddau Ariannol, a 6.8.4 o'r adroddiad unai yn wir gostau cywir, neu yn amcangyfrifon teg (lle'n briodol) wedi ystyried cost cludiant. Mae rhesymau amlwg yn cefnogi'r cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Rhagfyr 2021, gan gynnwys rhesymau ariannol fel arbediad blynyddol o £96,062 mewn costau refeniw, a chost gyfredol Ysgol Abersoch yn £17,404 fesul disgybl, o'i gymharu â chyfartaledd sirol £4,198. Felly, rwy'n cefnogi'r argymhelliad."

Atodiadau:

Atodiad A: Cymhariaeth o nodweddion yr opsiynau yn erbyn ffactorau'r strategaeth.

Atodiad B: Dadansoddiad o ymatebion yr Ymgynghoriad

Atodiad C: Ymgynghoriad Plant a phobl ifanc

Atodiad Ch: Ymatebion

Atodiad D: Asesiadau Effaith:

- Asesiad Effaith debygol ar Ansawdd a Safonau Addysg
- Asesiad Effaith debygol ar drefniadau teithio
- Asesiad Effaith debygol ar y Gymuned
- Asesiad Effaith Ieithyddol
- Asesiad Llesiant
- Asesiad Cydraddoldeb

Atodiad Dd: Sylwadau'r Aelod Lleol

Sylwadau mewn **bold** wedi eu hychwanegu yn dilyn yr ymgynghoriad

Atodiad A – Cymharu'r Opsiynau

Allwedd: Glas = Manteision Coch = Anfanteision Du = Sylwadau a Ffeithiau

	1 **Status Quo**	2 (a) **Newid ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed**	2 (b) **Newid ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-9 oed**	3 **Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos**	4 **Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos gan leoli'r Cyfnod Sylfaen ar safle Ysgol Abersoch, a CA2 ar safle'r ysgol gyfagos**
Maint dosbarthiadau ac amrediad oedran	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – 1 dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – 1 dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – 1 dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – 1 dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy hyfyw. Disgyblion yn cael eu haddysgu gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran. Amrediad oedran hyd at 4 mlynedd yn y dosbarth CS a'r dosbarth CA2.
Niferoedd Disgyblion	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 26 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd bychan yn niferoedd y disgyblion.	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 26 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Mae'n debygol y byddai ymestyn y ddarpariaeth hyd flwyddyn 6 yn arwain at gynnydd bychan yn niferoedd disgyblion, ac o ganlyniad yn lleihau ychydig ar y llefydd gweigion. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 26 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Mae'n debygol y byddai ymestyn y ddarpariaeth hyd flwyddyn 4 yn arwain at gynnydd bychan yn niferoedd disgyblion, ac o ganlyniad yn lleihau ychydig ar y llefydd gwegion, ond nid cymaint ag opsiwn 2 (a).	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 26 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd bychan yn niferoedd y disgyblion.	Niferoedd disgyblion yr ysgol yn debygol o gynyddu gan mai Ysgol Abersoch fyddai'r darparwr addysg CS ar gyfer disgyblion dalgylch y 2 ysgol. Byddai cyfyngu'r ysgol gyfagos i ddarparu addysg ar gyfer disgyblion CA2 yn unig yn arwain at leihad yn niferoedd disgyblion CS yr ysgol honno i 0. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd bychan yn niferoedd y disgyblion.

		yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd yn niferoedd y disgyblion.	Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd bychan yn niferoedd y disgyblion.		
Arweinyddiaeth a Staffio	Dim newid yn amser digyswllt y pennaeth.	Dim newid yn amser di-gyswllt y pennaeth.	Dim newid yn amser digyswllt y pennaeth.	Cyfleodd i rannu staff a rhannu arbenigeddau ar draws yr ysgolion. Cyfleoedd i gydweithio ar faterion cwricwlaidd a datblygu cynlluniau ar y cyd.	Cyfleodd i rannu staff a rhannu arbenigeddau ar draws yr ysgolion. Cyfleoedd i gydweithio ar faterion cwricwlaidd a datblygu cynlluniau ar y cyd.
Y Gymuned	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch, o ganlyniad cyswllt eisoes yn bodoli rhwng y gymuned ac ysgolion eraill.	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Os na fyddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'r ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch, o ganlyniad cyswllt eisoes yn bodoli rhwng y gymuned ac ysgolion eraill.	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Os na fyddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'r ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch, o ganlyniad cyswllt eisoes yn bodoli rhwng y gymuned ac ysgolion eraill.	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai'n effeithio ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch, o ganlyniad cyswllt eisoes yn bodoli rhwng y gymuned ac ysgolion eraill.	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. **Cymunedau yr ysgol arall yn cwestiynu pam fod yn rhaid iddynt newid trefniadau ei ysgol leol nhw er nad yw'r niferoedd disgyblion yno mor isel a ffigyrau Ysgol Abersoch. Hyn o bosib yn arwain at ddrwg deimlad lleol.**
Adnoddau Ariannol	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404, dros	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404, dros	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel,	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404,	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol.

Tud. 160	bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm i'r ysgol drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r adeilad.	bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Pe byddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'n arwain at leihad bychan yng nghost y disgybl, ond byddai'r ysgol yn debygol o barhau mewn gwarchodaeth. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm i'r ysgol drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r adeilad.	£17,404, dros bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Pe byddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'n arwain at leihad yng nghost y disgybl, ond byddai'r ysgol yn debygol o barhau mewn gwarchodaeth. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm i'r ysgol drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r adeilad.	dros bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Cyfle i rannu adnoddau a chyfle i ddefnyddio cyllidebau ar draws ysgolion y ffederasiwn. Byddai unrhyw arbediad rheolaethol fyddai'n deillio o'r trefniant yn cael ei gadw gan yr ysgolion i redeg y ffederasiwn. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm i'r ysgol drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r adeilad.	Cost cyfartaledd y disgybl yn debygol o barhau i fod yn uchel, ac yn uwch na'r cyfartaledd sirol. Cyfle i rannu adnoddau a chyfle i ddefnyddio cyllidebau ar draws ysgolion y ffederasiwn. Pe byddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'n arwain at leihad yng nghost y disgybl. Byddai unrhyw arbediad rheolaethol fyddai'n deillio o'r trefniant yn cael ei gadw gan yr ysgolion i redeg y ffederasiwn. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm i'r ysgol drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r adeilad.
Yr Iaith Gymraeg	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.
Ffactorau Daearyddol	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid i ddisgyblion y CS. Ysgol yn parhau i fod o fewn pellter cerdded o'r cartref i mwyafrif o ddisgyblion CS dalgylch Ysgol Abersoch.

					Byddai'n rhaid i rai disgyblion deithio ymhellach i'r ysgol nac y gwnânt ar hyn o bryd – angen ystyried yr effaith amgylcheddol fyddai'n deillio o hynny.
Ystyriaethau pellach		Dim torri ar draws darpariaeth CA2 yr ysgol – gall arwain at well parhad o'r cwricwlwm gan fod yr ysgol yn cynnig addysgu 2 gyfnod cyflawn (CS + CA2). Ystod oed yr ysgol yn gyson gyda'r mwyafrif o ysgolion cynradd y sir. Ni fyddai'r adeilad/safle presennol, heb addasiadau yn addas ar gyfer cynnydd mawr yn niferoedd y disgyblion.	Ni fyddai ystod oed yr ysgol yn gyson gyda'r mwyafrif o ysgolion cynradd y sir. Ni fyddai'r adeilad/safle presennol, heb addasiadau yn addas ar gyfer cynnydd mawr yn niferoedd y disgyblion.	Ffederasiwn yn fodel sy'n ddibynnol ar barodrwydd ysgolion eraill i ymuno â'r trefniant i gyd-weithio. Byddai Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy gyda niferoedd bychan ac yn parhau i dderbyn gwarchodaeth ariannol.	Ffederasiwn yn fodel sy'n ddibynnol ar barodrwydd ysgolion eraill i ymuno â'r trefniant i gyd-weithio. Posibilrwydd y byddai angen cynnal proses statudol i newid ystod oed yr ysgolion fyddai'n rhan o'r ffederasiwn. Posib y byddai'n arwain at ostyngiad yn niferoedd yr ysgol gyfagos, gan y byddai'n ei chyfyngu i ddarparu addysg CA2 yn unig.
Rhai sylwadau gan selodau'r PA	Gall dosbarthiadau bychain fod yn fantais. Potensial i'r niferoedd gynyddu trwy fenter tai lleol. Cyfleoedd parhaus i gryfhau'r Gymraeg yn yr ysgol a'r gymuned. Dyfarnwyd Gwobr Aur Siarter Iaith Gwynedd i Ysgol Abersoch	Gall dosbarthiadau bychain fod yn fantais. Dyfarnwyd Gwobr Aur Siarter Iaith Gwynedd i Ysgol Abersoch	Gall dosbarthiadau bychain fod yn fantais. Disgyblion yn cael yr opsiwn i barhau i gael eu haddysgu am flwyddyn ychwanegol yn Ysgol Abersoch. Dyfarnwyd Gwobr Aur Siarter Iaith Gwynedd i Ysgol Abersoch	Gall dosbarthiadau bychain fod yn fantais. Pryder am ddiffyg cynrychiolaeth lawn o'r cymunedau ar y corff llywodraethu ffederal. Dyfarnwyd Gwobr Aur Siarter Iaith Gwynedd i Ysgol Abersoch	Pryder am ddiffyg cynrychiolaeth lawn o'r cymunedau ar y corff llywodraethu ffederal. Gall dosbarthiadau rhy fawr o ran niferoedd disgyblion fod yn anfanteisiol - ond, onid yw'n wir y byddai lle i ddau ddosbarth CS yn Ysgol Abersoch a thri dosbarth CA2 yn Ysgol Sarn Bach? Gallasai'r newid arwain at rieni'n dewis peidio ag anfon eu plant i'r ysgol. Dyfarnwyd Gwobr Aur Siarter Iaith Gwynedd i Ysgol Abersoch

	5	6	7	8 (a)	8 (b)
	Ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos gan leoli'r Cyfnod Sylfaen + Blwyddyn 3 a 4 + Blwyddyn 5 a 6 ar safle 3 ysgol wahanol	**Cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion mewn ysgol amgen**	**Lleoli canolfan iaith ar safle Ysgol Abersoch**	**Sefydlu Cylch Meithrin yn Ysgol Abersoch**	**Newid ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-9 oed + sefydlu Cylch Meithrin Ysgol Abersoch**
Maint dosbarthiadau ac amrediad oedran	Disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy hyfyw. Disgyblion yn cael eu haddysgu gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran.	Disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy hyfyw. Disgyblion yn cael eu haddysgu gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran. Amrediad oedran hyd at 4 mlynedd yn y dosbarth CS + CA2	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.
Niferoedd Disgyblion	Niferoedd disgyblion yr ysgol yn debygol o gynyddu gan mai Ysgol Abersoch fyddai'r darparwr addysg CS disgyblion dalgylch y 3 ysgol Byddai cyfyngu'r ysgolion cyfagos i ddarparu addysg ar gyfer disgyblion 3 a 4 + 5 a 6 yn unig yn arwain at leihad yn niferoedd disgyblion yr ysgolion hynny. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd bychan yn niferoedd y disgyblion.	Niferoedd disgyblion yr ysgol fyddai'n darparu addysg ar gyfer yr ardal yn fwy cadarn a chynaliadwy i'r dyfodol. Lleihad yng nghanran y llefydd gweigion yn yr ardal.	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd bychan yn niferoedd y disgyblion.	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 26 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd bychan yn niferoedd y disgyblion.	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 26 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Mae'n debygol y byddai ymestyn y ddarpariaeth hyd flwyddyn 4 yn arwain at gynnydd yn niferoedd disgyblion, ac o ganlyniad yn lleihau'r llefydd gwegion, ond nid cymaint ag opsiwn 2 (a). Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd bychan yn niferoedd y disgyblion.

Arweinyddiaeth a Staffio	Cyfleodd i rannu staff a rhannu arbenigeddau ar draws yr ysgolion. Cyfleoedd i gydweithio ar faterion cwricwlaidd a datblygu cynlluniau ar y cyd. **Mae Pennaeth yn y tair ysgol ar hyn o bryd. Gall y model hwn arwain at leihad posibl yn niferoedd staffio - golygu colli swyddi mewn ardal brin ei chyfleodd cyflogaeth.** **Cyfle i un pennaeth gael mwy o amser i fod yn arwain er fod hynny ar draws 3 safle.**	Diswyddiadau staff.	Dim newid i amser digyswllt y pennaeth.	Dim newid i amser digyswllt y pennaeth.	Dim newid i amser digyswllt y pennaeth.
Y Gymuned	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. **Plant yn symud o un safle i'r llall ac oherwydd hyn yn methu perthnasu yr un mor effeithiol ac y maent ar hyn o bryd i'w ardal leol.** **Cymunedau yr ysgolion eraill yn cwestiynu pam fod yn rhaid iddynt newid trefniadau ei ysgol leol nhw er nad yw'r niferoedd disgyblion yno mor isel a ffigyrau Ysgol Abersoch. Hyn o bosib yn arwain at ddrwg deimlad lleol.**	Colli presenoldeb ysgol ym mhentref Abersoch Noder fod canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch, felly mae cyswllt rhwng yr ysgolion cyfagos a'r gymuned yn Abersoch eisoes yn bodoli.	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Os na fyddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'r ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch, o ganlyniad mae cyswllt eisoes yn bodoli rhwng y gymuned ac ysgolion eraill.	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Os na fyddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'r ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch, o ganlyniad mae cyswllt eisoes yn bodoli rhwng y gymuned ac ysgolion eraill.	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Os na fyddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'r ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch, o ganlyniad mae cyswllt eisoes yn bodoli rhwng y gymuned ac ysgolion eraill.

Adnoddau Ariannol	Cyfle i rannu adnoddau a chyfle i ddefnyddio cyllidebau ar draws ysgolion y ffederasiwn. Pe byddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'n arwain at leihad yng nghost y disgybl. Byddai unrhyw arbediad rheolaethol fyddai'n deillio o'r trefniant yn cael ei gadw gan yr ysgolion i redeg y ffederasiwn. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm i'r ysgol drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r adeilad. Posib y byddai'r 3 ysgol angen dyraniad ychwanegol er mwyn sicrhau lefelau staffio priodol.	Gall arwain at gynnydd yng nghostau cludiant i'r awdurdod (os yw'r ysgol amgen fwy na 2 filltir o gartrefi'r disgyblion) Ni fyddai'r ysgol yn parhau yn y rhwyd diogelu staffio. Cost y disgybl o addysgu yn agosach at y cyfartaledd sirol.	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404, dros bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Ni fyddai gweithredu'r opsiwn yn cynhyrchu incwm i'r ysgol o safbwynt y ganolfan iaith. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm i'r ysgol drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r adeilad. Pe byddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'n arwain at leihad bychan yng nghost y disgybl, ond byddai'r ysgol yn parhau mewn gwarchodaeth.	Potensial i gynhyrchu incwm drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant. Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404, dros bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Pe byddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'n arwain at leihad bychan yng nghost y disgybl, ond byddai'r ysgol yn parhau mewn gwarchodaeth.	Potensial i gynhyrchu incwm drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant. Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404, dros bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Pe byddai'r niferoedd yn cynyddu, byddai'n arwain at leihad bychan yng nghost y disgybl, ond byddai'r ysgol yn parhau mewn gwarchodaeth.
Yr Iaith Gymraeg	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Colli darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg ym mhentref Abersoch. Darpariaeth addysg Cymraeg cyffelyb yn cael ei gynnig yn yr ysgol amgen.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.

Ffactorau Daearyddol	Dim newid i ddisgyblion y CS. Ysgol yn parhau i fod o fewn pellter cerdded o'r cartref i mwyafrif o ddisgyblion CS dalgylch Ysgol Abersoch. Byddai'n rhaid i rai disgyblion deithio ymhellach i'r ysgol nac y gwnaent ar hyn o bryd – angen ystyried yr effaith amgylcheddol fyddai'n deillio o hyn.	Ni fydd unrhyw ddisgybl yn yr ardal yn teithio pellter afresymol i'r ysgol. Byddai'n rhaid i rai disgyblion deithio ymhellach i'r ysgol nac y gwnaent ar hyn o bryd – angen ystyried yr effaith amgylcheddol fyddai'n deillio o hyn.	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.
Ystyriaethau pellach Tud. 165	Ffederasiwn yn fodel sy'n ddibynnol ar barodrwydd ysgolion eraill i ymuno â'r trefniant i gyd-weithio. Nid yw'n bosib ffederaleiddio ysgolion sydd â statws cyfreithiol gwahanol. Posibilrwydd y byddai angen cynnal proses statudol i newid ystod oed yr ysgolion fyddai'n rhan o'r ffederasiwn. Posib y byddai'n arwain at ostyngiad yn niferoedd yr ysgolion cyfagos, gan y byddai'n eu cyfyngu i ddarparu addysg CA2 yn unig. Disgyblion yn trosglwyddo 2 waith yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol gynradd. **Rhieni sydd a mwy nag un plentyn yn debygol o orfod mynd nol a blaen o dri safle,**		Aberthu gofod dysgu er mwyn lleoli'r ganolfan. Pryderon ynglŷn â'r diffyg galw am ddarpariaeth canolfan iaith ychwanegol yn yr ardal.	Aberthu gofod dysgu er mwyn lleoli'r Cylch Meithrin.	Aberthu gofod dysgu er mwyn lleoli'r Cylch Meithrin.

	hyn yn arwain at anghyfleustra iddynt.				
Rhai sylwadau gan aelodau'r PAY (Ionawr 2020)	Pryder am ddiffyg cynrychiolaeth lawn o'r cymunedau ar y corff llywodraethu ffederal. Gall dosbarthiadau rhy fawr o ran niferoedd disgyblion fod yn anfanteisiol. Gallasai'r newid arwain at rieni'n dewis peidio ag anfon eu plant i'r ysgol. Dyfarnwyd Gwobr Aur Siarter Iaith Gwynedd i Ysgol Abersoch	Bydd cau'r ysgol yn arwain at gau Cylch Meithrin, Ti a Fi, Cangen o'r Urdd, Clwb Crefft Hunaniaith a phob menter gymunedol arall mae'r ysgol yn ymwneud â hi gan gynnwys: • defnyddio'r gwasanaeth bws i'r Ganolfan Hamdden yn wythnosol (pryna'r plant eu tocynnau eu hunain, dysgu sut i drin arian, defnyddio trafnidiaeth gyhoeddus) • beirniadu cystadlaethau addurno ffenestri siopau/busnesau ar gyfer y Nadolig a Gŵyl Ddewi • cyngherddau Nadolig a Gŵyl Ddewi • canu ym moreau Paned Gwener Age Cymru, siopau lleol a mudiadau eraill • ymweliadau â'r traeth • a llawer mwy! **Y Gymuned:** Nid oes gan ysgolion cyfagos bresenoldeb arwyddocaol na chyswllt â chymuned leol Abersoch. Nid yw'n bosibl efelychu cyfraniad y gymuned os nad yw'r ysgol wedi'i lleoli yn y pentref, e.e. cost trafnidiaeth o ran yr effaith ar arian ac	Gall dosbarthiadau bychain fod yn fantais. Dyfarnwyd Gwobr Aur Siarter Iaith Gwynedd i Ysgol Abersoch	Gall dosbarthiadau bychain fod yn fantais. Dyfarnwyd Gwobr Aur Siarter Iaith Gwynedd i Ysgol Abersoch	Gall dosbarthiadau bychain fod yn fantais. Dyfarnwyd Gwobr Aur Siarter Iaith Gwynedd i Ysgol Abersoch

Tud. 167		amgylchedd yn erbyn cerdded Effaith ar gyswllt dyddiol â rhieni wrth i bob plentyn gael ei ollwng a'i gasglu yn Ysgol Abersoch y hytrach na dal bws, gan ganiatáu ar gyfer cyfathrebu a datblygu parhaus amhrisiadwy a hanfodol, yn annog dysgwyr Cymru i wella eu Cymraeg. **Yr Iaith Gymraeg:** Byddai colli addysg cyfrwng Cymraeg yn Abersoch a'r gymuned ehangach yn effeithio ar ddefnydd o'r Gymraeg fel iaith fyw a gwaith (gweler Atodiad Hunan*iaith* Gwynedd – Cynllun Gweithredu Hyrwyddo'r Gymraeg yn Abersoch). Colli bod yn rhan o weithgareddau megis Shwmae Su'mae i ddosbarthu taflenni i'r siopau/ busnesau			

Allwedd: Glas = Manteision Coch = Anfanteision **Du = Sylwadau a Ffeithiau**

Opsiynau amgen a awgrymwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol:

	Ffederasiwn nifer o ysgolion (Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach a Foel Gron)	Ffederasiwn Enlli (Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a Foel Gron)	Ysgol Aml-Safle	Canolfan Ddiwylliannol	Addysg Gyflawn ac Adnabod Bro	Ysgol Draeth
Maint dosbarthiadau ac amrediad oedran	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – 1 dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – 1 dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Maint dosbarthiadau ar safle Abersoch yn parhau yn fach – 1 dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – 1 dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – 1 dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.	Maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch yn parhau yn fach – 1 dosbarth o 10 (Medi 2020). Amrediad oedran hyd at 5 mlynedd yn parhau yn y dosbarth.
Niferoedd Disgyblion	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 32 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd yn niferoedd y disgyblion.	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 32 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd yn niferoedd y disgyblion.	Niferoedd isel yn parhau yn safle Abersoch. 32 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion safle Abersoch yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd yn niferoedd y disgyblion	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 32 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd yn niferoedd y disgyblion.	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 32 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd yn niferoedd y disgyblion.	Niferoedd isel yn parhau yn Ysgol Abersoch. 32 o lefydd gweigion (76%) Rhagamcanion yr ysgol yn parhau i ymddangos yn fregus o ran niferoedd. Agorwyd Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle'r ysgol yn mis Chwefror 2020, gallai hyn arwain at gynnydd yn niferoedd y disgyblion.
Arweinyddiaeth a Staffio	Cyfleodd i rannu staff a rhannu arbenigeddau ar draws yr ysgolion.	Cyfleodd i rannu staff a rhannu arbenigeddau ar draws yr ysgolion.	Mwy o amser digyswllt i'r pennaeth arwain, rheoli a gweithredu'n	Dim newid yn amser digyswllt y pennaeth.	Dim newid yn amser digyswllt y pennaeth.	Dim newid yn amser digyswllt y pennaeth.

Tud. 169	Cyfleoedd i gydweithio ar faterion cwricwlaidd a datblygu cynlluniau ar y cyd.	Cyfleoedd i gydweithio ar faterion cwricwlaidd a datblygu cynlluniau ar y cyd.	strategol. Gan mai 1 ysgol fydd, bydd mwy o hyblygrwydd yn y trefniadau arweinyddiaeth a staffio. Mae Pennaeth yn y tair ysgol ar hyn o bryd. Posibilrwydd o ostyngiad yn nifer y swyddi dysgu/penaethiaid. Byddai'r model hwn arwain at leihad posibl yn niferoedd staffio - golygu colli swyddi mewn ardal brin ei chyfleodd cyflogaeth. Cyfle i un pennaeth gael mwy o amser i fod yn arwain er fod hynny ar draws 3 safle.			
Y Gymuned	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai'n effeithio ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai'n effeithio ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes	Parhad ym mhresenoldeb safle'r ysgol yn y pentref. Presenoldeb safle ymhob cymuned, ond dim hunaniaeth gymunedol i'r safleoedd. Cymunedau yr ysgolion eraill yn cwestiynu pam fod yn rhaid iddynt newid trefniadau ei ysgol leol nhw er nad yw'r	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes	Parhad ym mhresenoldeb yr ysgol – golygu na fyddai unrhyw effaith ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r gymuned leol. Ansicrwydd yn parhau ynglŷn â chynaladwyedd hir dymor yr ysgol. Canran uchel o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes

	yn mynychu ysgolion all-dalgylch.	yn mynychu ysgolion all-dalgylch.	niferoedd disgyblion yno mor isel a ffigyrau Ysgol Abersoch. Hyn o bosib yn arwain at ddrwg deimlad lleol.	yn mynychu ysgolion all-dalgylch.	yn mynychu ysgolion all-dalgylch.	yn mynychu ysgolion all-dalgylch.
Adnoddau Ariannol	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404, dros bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Cyfle i rannu adnoddau a chyfle i ddefnyddio cyllidebau ar draws ysgolion y ffederasiwn. Byddai unrhyw arbediad rheolaethol fyddai'n deillio o'r trefniant yn cael ei gadw gan yr ysgolion i redeg y ffederasiwn. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r ysgol.	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404, dros bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Cyfle i rannu adnoddau a chyfle i ddefnyddio cyllidebau ar draws ysgolion y ffederasiwn. Byddai unrhyw arbediad rheolaethol fyddai'n deillio o'r trefniant yn cael ei gadw gan yr ysgolion i redeg y ffederasiwn. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r ysgol.	Rhesymoli gwariant y disgybl o fewn yr ardal-defnydd mwy effeithlon o adnoddau ariannol gan mai 1 ysgol fyddai. Lleihad posibl yn y niferoedd staffio, felly arbedion refeniw. Lleihad posibl yn niferoedd staffio yn golygu colli swyddi mewn ardal brin ei chyfleodd cyflogaeth. Costau teithio ychwanegol rhwng y safleoedd. Costau cynnal a chadw'r holl safleoedd yn parhau. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r ysgol.	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404, dros bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r ysgol. Potensial i ddenu incwm trwy ddefnyddwyr a thrwy geisio grantiau'n ymwneud â gweithgarwch diwylliannol.	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404, dros bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r ysgol.	Ysgol Abersoch yn parhau'n anghynaladwy yn ariannol ac yn derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol (£52,582 yn 2020-21) gan yr awdurdod i sicrhau lefelau staffio priodol. Cyfartaledd cost y disgybl yn parhau'n uchel, £17,404, dros bedair gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol, a'r uchaf yn y sir. Yn sgil agor Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch, mae potensial i gynhyrchu incwm drwy godi ffi ar y darparwyr gofal plant am y defnydd o'r ysgol.

Yr Iaith Gymraeg	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.	Dim newid yn y sefyllfa ieithyddol. Addysg cyfrwng Cymraeg yn parhau ym mhentref Abersoch – parhau i hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn lleol/ o fewn y gymuned.
Ffactorau Daearyddol	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid. Safle ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.	Dim newid. Ysgol o fewn pellter cerdded o gartref mwyafrif o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch.
Ystyriaethau pellach	Ffederasiwn yn fodel sy'n ddibynnol ar barodrwydd ysgolion eraill i ymuno â'r trefniant i gyd-weithio.	Ffederasiwn yn fodel sy'n ddibynnol ar barodrwydd ysgolion eraill i ymuno â'r trefniant i gyd-weithio.				

Atodiad B

Appendix B

Ymatebion i'r Ymgynghoriad ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o'r 1 Medi 2021
(Cyfnod Ymgynghori Statudol 12 Ionawr – 23 Chwefror 2021)

Derbyniwyd 154 ymateb ysgrifenedig yn ystod y cyfnod ymgynghori statudol

Responses to the Consultation on the proposal to close Ysgol Abersoch on 31 August 2021, and to offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021
(Statutory Consultation Period 12 January - 23 February 2021)

154 written responses were received during the statutory consultation period

Noder fod y sylwadau sydd wedi eu ***tanlinellu ac mewn bold*** wedi eu crynhoi a'u haralleirio gan fod yr ymgynghorai wedi nodi yn ei ymateb nad oedd am inni gyhoeddi. Mae'r sylwadau a gyfieithwyd wedi eu nodi mewn glas.

*Please note that the **underlined and bold** comments have been summarized and paraphrased as the consultee stated in their response that they did not want the Council to publish. The translated comments are shown in blue.*

	Sylwadau *Comments*			**Ymateb Cyngor Gwynedd** *Gwynedd Council Response*	
	Gwrthwynebiadau i'r cynnig *Objections to the proposal*				
1	Ysgrifennaf atoch i fynegi fy ngwrthwynebiad cryf i'r bwriad i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021. Ni fu'r blynyddoedd diwethaf yr hawsaf i'n hysgol, yn enwedig yn ddiweddar heb ein pennaeth, a hoffwn ddiolch yr Adran Addysg am ei ymrwymiad a'i ymdrechion i lunio trefniadau i sicrhau ein bod wedi cael penaethiaid dros dro.	I am writing to express my strong opposition to the proposal to close Ysgol Abersoch on 31 August 2021. The last few years have not been the easiest for our school, especially without our headteacher recently, and I thank the Education Department for its commitment and its efforts to put arrangements in place to ensure that we have had temporary headteachers.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: • Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. • Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 • Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. • Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (yn seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. • Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod sy'n £4,198 • Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer) Fel rhan o'r broses statudol, wrth ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgol/ysgolion, mae'r Awdurdod wedi cynnal asesiad o'r effaith debygol ar y gymuned, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018). Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 12 Ionawr a 23 Chwefror 2021. Ni fydd yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn cael eu cyfrif fel gwrthwynebiadau, ond	*The Council notes the comments.* *The Authority has prioritised a review of educational provision of Ysgol Abersoch as it faces a number of challenges. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and have been vulnerable for some time.* *Due to the low numbers at present, the school finds itself in a vulnerable position and is under increasing budgetary pressures, in particular:* • *School numbers are a cause for concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils, and 2 nursery pupils.* • *Class sizes are small - with 10 pupils taught in one mixed-age class.* • *Forecasts predict 10 pupils in 2021, 12 pupils in 2022, and 12 pupils in 2023* • *2020 data shows that 26 pupils live in the Abersoch catchment area with 21 attending other schools. It also shows that 5 pupils outside Abersoch catchment area attend Ysgol Abersoch.* • *Ysgol Abersoch receives an additional amount of money over and above the normal allocation through the minimum staffing protection policy (which guarantees at least a headteacher and teacher in each school, and a headteacher and assistant in schools with fewer than 15 pupils). The total amount during the financial year 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.* • *The cost per Ysgol Abersoch pupil during the 2020/21 financial year is £17,404 compared to the County average cost per pupil for the same period which amounts to £4,198* • *Amount of surplus places - 76% of surplus places in the school (32 in number)* *As part of the statutory process, in developing a proposal/proposals for school reorganisation, the Authority assessed the likely impact on the community, in accordance with the School Organisation Code (011/2018).* *The consultation was held from 12 January to 23 February 2021. Responses to the consultation will not be counted as objections, but as comments. If anyone wishes to object, they must do so following publication of the statutory notice (should one be published).*
2	Dwi'n gwrthwynebu'r bwriad i gau Ysgol Abersoch.	I am objecting to the proposed closure of Ysgol Abersoch.			
3	Rwy'n anfon e-bost i nodi fy ngwrthwynebiad i'r bwriad o gau Ysgol	I am e-mailing to state my objection to the proposed closure of Ysgol Abersoch			
4	Rwy'n anfon e-bost i wrthwynebu cau'r ysgol bentref wych hon	I am emailing to object to the closure of this fabulous village school.			
5	***Gwrthwynebu'r cynnig i gau'r ysgol***	***Objecting the proposal to close the school***			
6	Gwrthwynebwn y cynnig gan grwp Moderneiddio Addysg Gwynedd i gau Ysgol Abersoch	We oppose the proposal by the Gwynedd Modernising Education group to close Ysgol Abersoch.			
7	Felly rydym yn gwrthwynebu cynnig cyfredol Cabinet Cyngor Gwynedd i gau Ysgol Abersoch o Awst 2021.	Therefore we are opposed to the Gwynedd Council Cabinet current proposal to close Ysgol Abersoch from August 2021			
8	Felly rwy'n gwrthwynebu cerrynt Cabinet Cyngor Gwynedd cynnig i gau Ysgol Abersoch o Awst 2021	Therefore we are opposed to the Gwynedd Council Cabinet current proposal to close Ysgol Abersoch from August 2021			
9	***Gwrthwynebu'r cynnig i gau'r ysgol***	***Objecting the proposal to close the school***			
10	rwy'n gwrthwynebu hyn yn gryf	I strongly oppose this			
11	Er nad wyf yn byw gerllaw, rwy'n teimlo bod y newidiadau arfaethedig yn effeithio cymaint arnaf, ac yn gwrthwynebu'n gryf ei gau.	Even though i don't reside nearby, i feel such affected by the proposed changes, and strongly object to its closure			
12	Rwy'n ysgrifennu i wrthwynebu'n llwyr y bwriad i gau Ysgol Abersoch o safbwynt personol a phroffesiynol.	I am writing to wholeheartedly oppose the proposed closure of Ysgol Abersoch from both a personal and professional point of view.			
13	Yr ydym yn gwrthwynebu'r cynnig i gau Ysgol Gynradd Abersoch am y rhesymau a nodir isod, ac yn gofyn i Gyngor Sir Gwynedd beidio â chyhoeddi Rhybudd Statudol i gau'r ysgol, ond yn hytrach i drafod gyda'r gymuned leol ac ysgolion cyfagos rhai o'r opsiynau amgen a amlinellir gennym ac nad ysyriwyd yn ystod yr ymgynghoriad anstatudol cychwynnol.	We object to the proposal to close Abersoch Primary School for the reasons set out below, and ask Gwynedd County Council not to issue a Statutory Notice to close the school, but to discuss with the local community and neighboring schools some of the alternatives we have outlined which were not considered during the initial non-statutory consultation.			
14	...plis nodwch nad ydw i'n cytuno â'r cynnig i gau Ysgol Abersoch	...please note that I do not agree to the proposed closure of Ysgol Abersoch			

15		***Nid wyf yn cytuno â'r bwriad i gau Ysgol Abersoch.***	***I don't agree with the proposed closure of ysgol Abersoch.***			
16		***Nid wyf yn cytuno â'r bwriad i gau Ysgol Abersoch.***	***I don't agree with the proposed closure of ysgol Abersoch.***			
17		Hoffwn nodi nad wyf yn cytuno â'r bwriad i gau Ysgol Abersoch.	I would like to note that I don't agree with the proposed closure of ysgol Abersoch.			
18		Nid wyf yn cytuno â'r cynnig i gau Ysgol Abersoch.	I do not agree to the proposed closure of ysgol Abersoch.			
19		Nid wyf yn cytuno â'r bwriad i gau Ysgol Abersoch yn statudol, mae gan yr ysgol botensial mawr ac mae'n anhepgor yn y gymuned leol.	I do not agree with the statutory proposed closure of Ysgol Abersoch ,the school has major potential and is indispensable in the local community.			
20		Nid wyf yn cytuno â chau Ysgol Aberoch.	I do not agree with the statutory closure of Abersoch school.			
21		Dwi ddim yn cytuno i gau arfaethedig statudol Ysgol Abersoch	No I do not agree to the statutory proposed closure of ysgol Abersoch.			
22		Nid wyf yn cytuno â chau arfaethedig ysgol Abersoch.	I do not agree to the proposed closure of ysgol Abersoch.			
23		Ni ddylai'r ysgol hon gael ei chau. Nid wyf yn cytuno â'r cau arfaethedig.	This school must not be closed. I do not agree with the proposed closure.			
24		Fel person lleol sydd wedi byw'r rhan fwyaf o'm bywyd ym mhlwyf Llanengan ac yn gyn-gynghorydd cymunedol ar ward Abersoch, rwyf yn teimlo yn gryf na ddylid cau'r ysgol.	As a local person who has lived most of my life in the parish of Llanengan and a former community councilor on the Abersoch ward, I feel strongly that the school should not be closed.			
25		Rwy'n eich annog, peidiwch â chau'r 'ysgol fach' hardd, sylweddol bwysig hon, a oedd yn annwyl iawn, sydd wedi meithrin ei phobl fach wrth fynd i mewn ac sy'n eu rhyddhau i'r byd mawr, fel unigolion caredig, meddylgar, trefnus sy'n poeni am yr amgylchedd o'u cwmpas. Os gwelwch yn dda, gwnewch y peth iawn, rwy'n addo y byddwch chi'n teimlo cymaint yn well, gan wybod eich bod hefyd wedi achub pentref ynghyd â'i gymuned hyfryd.	I urge you, please do not close this beautiful, significantly important, much loved 'little school' which nurtured its small people on entry and releases them into this world, as kind, thoughtful, mannerly individuals who care about the environment around them. Please, do the right thing, I promise you will feel so much better, knowing that you have also saved a village together with its gorgeous community.			
26		RHOWCH I'R YSGOL HON Y BUDDSODDI MAE'N HAEDDU. PEIDIWCH Â CAU YR YSGOL UNIGRYW HON.	GIVE THIS SCHOOL THE INVESTMENT IT SO RIGHTLY DESERVES. DO NOT CLOSE THIS UNIQUE SCHOOL.			
27		Rwyf yn erbyn y symudiad hwn	I am against this move			
28		Dwi yn erbyn cau ysgol Abersoch	I am against the closure of ysgol Abersoch			
29		Rwy'n anghytuno gyda chau arfaethedig Ysgol Abersoch.	I do not agree with the proposed closure of Ysgol Abersoch.			
30		Rydym yn erbyn cau Ysgol Abersoch	We are against the closure of Ysgol Abersoch			
31		yr ydwyf yn erbyn y symudiad hyn.	I oppose this move			
32		Yn fy marn i nid yw cau yn opsiwn, bydd pethau'n gwella yno rwy'n gwybod y byddant, rwy'n adnabod y plant sy'n dod drwodd, fe'ch anogaf i feddwl yn hir ac yn galed cyn i chi gondemnio ein plant y gymuned a'r ysgol i dynged annirnadwy, MAE WERTH EI GADW YN AGORED.	In my opinion closure is not an option, things will get better there I know they will, I know the children coming through, I urge you to think long and hard before you condemn our children the community and the school to an unthinkable fate, ITS WORTH KEEPING OPEN.			
33		Rwy'n ysgrifennu i brotestio yn erbyn y bwriad i gau ysgol Abersoch.	I am writing to protest against the proposed closure of ysgol Abersoch.			
34		rwy'n teimlo ei fod yn annoeth i gau amwynder hanesyddol mor amlwg yn ein cymuned fach ac yn sefyll yn angerddol yn erbyn y cau.	I feel it is short sighted to close such a prominent historical amenity within our small community and passionately stand against the closure.			
35		Roedd hi'n ddrwg iawn gennym glywed y newyddion am benderfyniad Cabinet Cyngor Gwynedd i ymgynghori ar gau Ysgol Abersoch.	We were very sorry to hear the news about Gwynedd Council's Cabinet's decision to consult on the closure of Ysgol Abersoch.			
36		Roeddwn wedi dychryn darllen bod Ysgol Abersoch dan fygythiad ei chau.	I was alarmed to read that Ysgol Abersoch is in threat of closure.			
37		Oherwydd yr holl waith arbennig sydd wedi mynd ymlaen yn Ysgol Abersoch i sefydlu Cylch Meithrin a'r cyd-weithio eithriadol rhwng staff a Llywodraethwyr yr ysgol a phwyllgor, rhieni, cymuned a staff y cylch mae'n siom mawr gennym feddwl bod dyfodol yr ysgol yn cael ei drafod.	Because of all the great work ongoing at Ysgol Abersoch to establish Cylch Meithrin and the outstanding co-operation between staff and the school's Governors and committee, parents, community and cylch's staff we are deeply disappointed that the future of the school is in discussions.			

sylwadau. Os oes unrhyw un yn dymuno gwrthwynebu, rhaid iddynt wneud hynny yn dilyn cyhoeddi'r hysbysiad statudol (pe bai un yn cael ei gyhoeddi).

Yn dilyn y cyfnod ymgynghori statudol, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 bydd rhaid cyflwyno adroddiad ar yr ymgynghoriad i'r Cabinet er mwyn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai a nodi ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Yn dilyn ystyried yr adroddiad, bydd y Cabinet yn penderfynu p'run ai a ddylid bwrw ymlaen a'r cynnig hwn ai peidio. Cyhoeddir yr adroddiad ar wefan y Cyngor a bydd copïau caled ar gael ar gais. Rhoddir gwybod i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr yr ysgol fod yr adroddiad ar gael. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill yn cael gwybod bod yr adroddiad ymgynghori ar gael, e.e. Estyn, Gweinidogion Cymru, Aelodau Cynulliad perthnasol ac Aelodau Seneddol ayyb. Os yw'r Cabinet yn penderfynu bwrw ymlaen ar ôl ystyried yr adroddiad ymgynghori, bydd yn rhaid i'r cynnig gael ei gyhoeddi ar ffurf hysbysiad statudol. Bydd yr hysbysiad yn cael ei gyhoeddi ar ddiwrnod ysgol a bydd "cyfnod gwrthwynebu" o 28 diwrnod o'r dyddiad pan gyhoeddir y cynnig. Gall unrhyw un wrthwynebu'r cynnig. Caiff yr hysbysiad ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Gwynedd a hefyd yn agos at brif dderbynfa'r ddwy ysgol sy'n ymwneud â'r cynnig; bydd copïau electroneg yn cael eu hanfon at yr ysgolion i'w dosbarthu i ddisgyblion, rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr. Bydd copïau caled ar gael ar gais gan y swyddfa moderneiddio addysg.

Ar ôl i'r cyfnod gwrthwynebu ddod i ben, bydd y Cyngor yn cyhoeddi crynodeb o'r gwrthwynebiadau statudol ac ymateb y Cyngor i'r gwrthwynebiadau mewn "Adroddiad Gwrthwynebu". Bydd yr adroddiad gwrthwynebu yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor a bydd copïau caled ar gael ar gais. Rhoddir gwybod hefyd i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr y ddwy ysgol fod yr adroddiad gwrthwynebiadau ar gael. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill yn cael gwybod bod yr adroddiad gwrthwynebiadau ar gael. Yn dilyn hynny, bydd Cabinet y Cyngor yn gwneud y penderfyniad terfynol ar yr adroddiad gwrthwynebu. Pan fydd y Cabinet wedi cyrraedd ei benderfyniad terfynol, bydd y penderfyniad yn cael ei roi'n ysgrifenedig, ynghyd â rhesymau penodol dros y penderfyniad. Bydd y penderfyniad yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor, a bydd rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr y ddwy ysgol yn cael gwybod am y penderfyniad. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill hefyd yn cael eu hysbysu am y penderfyniad.

Following the statutory consultation period, in accordance with the requirements of the School Organisation Code 011/2018 a report on the consultation will have to be submitted to Cabinet to summarise the issues raised by the consultee and set out the Council's response to those issues. Following consideration of the report, the Cabinet will decide whether or not to proceed with this proposal. The report will be published on the Council's website and hard copies will be available on request. Parents, carers and guardians, staff and school governors are informed that the report will be available. Many representatives of other agencies will be made aware of the availability of the consultation report, e.g. Estyn, Welsh Ministers, relevant Assembly Members and Members of Parliament etc. If the Cabinet decides to proceed following consideration of the consultation report, the proposal will have to be published in the form of a statutory notice. The notice will be published on a school day and there will be a 28 day "objection period" from the date the proposal is published. Anyone can object to the proposal. The notice will be published on the Gwynedd Council website and also close to the main reception of the two schools involved in the proposal; electronic copies will be sent to schools to distribute to pupils, parents, carers and guardians, staff and governors. Hard copies will be available on request from the modernising education office.

Following the end of the objection period, the Council will publish a summary of the statutory objections and the Council's response to the objections in an "Objection Report". The objection report will be published on the Council's website and hard copies will be available on request. Parents, carers and guardians, staff and governors of both schools are also informed that the objections report is available. Many representatives from other agencies will be made aware of the objections report. Subsequently, the Council's Cabinet will make the final decision on the objection report. When the Cabinet has reached its final decision, the decision will be given in writing, with specific reasons for the decision. The decision will be published on the Council's website, and parents, carers and guardians, staff and governors of both schools will be informed of the decision. Many representatives from other agencies will also be informed of the decision.

Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.

Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser.

O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol:

- Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin.

The Council notes the comments.

The Authority has prioritised a review of educational provision of Ysgol Abersoch as it faces a number of challenges. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and have been vulnerable for some time.

Due to the low numbers at present, the school finds itself in a vulnerable position and is under increasing budgetary pressures, in particular:

- *School numbers are a cause for concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils, and 2 nursery pupils.*

38		***Ysgrifennu gyda thristwch mawr am y cau arfaethedig***	***Writing with great sadness about the proposed closure***	
39		fynegi fy mhryder a'm gofid tuag at y cynlluniau i gau Ysgol Pentref Abersoch.	express my concern and distress at the plans to close Abersoch Village School.	
40		Byddai cau ei ddrysau yn cael effaith ddinistriol a thorcalonnus ar ei ddisgyblion, rhieni, staff a'r gymuned leol.	Closing its doors would have a devastating and heartbreaking impact on its pupils, parents, staff and the local community.	
41		Fel perchenog busnes yn Abersoch yr wyf wedi cael fy siomi. I glywed eich bod yn meddwl am gau'r Ysgol.	As a business owner in Abersoch I have been disappointed. To hear that you are thinking of closing the School.	
42		Yn gyntaf, a gaf i ddweud fy mod i wedi fy syfrdanu ac yn synnu clywed eich bod chi'n parhau ar eich ymgais gwrth-ddemocrataidd di-flewyn-ar-dafod i gau'r ysgol.	Firstly can I say that I'm once again stunned and surprised to hear that you are continuing in your frankly anti-democratic course of trying to close the school.	
43		Ar nodyn personol byddwn yn ddigalon pe bai'r ysgol yn cau.	On a personal note I would be devastated if the school closed.	
44		Fel un o drigolion lleol Abersoch a anwyd a magwyd yn y pentref mae'n drist iawn clywed am gau arfaethedig Ysgol Abersoch	As a local to Abersoch born and bread in the village it's very sad to hear of the possible closure of Ysgol Abersoch...	
45		Ysgrifennaf i fynegi fy mhryderon mewn perthynas â chau arfaethedig fy hen Ysgol Gynradd yn Abersoch - yr wyf wedi dychryn yn ofnadwy o glywed amdano.	I write to express my serious concerns in relation to the proposed closure of my former Primary School in Abersoch -which I am very shocked to learn about .	
46		Rwy'n ysgrifennu i fynegi fy sioc a fy siom bod y Cyngor yn ystyried cau Ysgol Abersoch.	I am writing to express my shock and disappointment that the Council are considering closing Ysgol Abersoch.	
47		peri pryder mawr imi oherwydd bod yr ysgol wedi bod yno ers pan oeddwn i'n blentyn.	deeply concerns me because the school has been there since I was a child.	
48		Trist iawn yw meddwl bod dyfodol yr ysgol fach hon dan fygythiad.	It is sad to think that the future of this small school is under threat.	
49		***Trist fod yr ysgol dan fygythiad o gau***	***Sad that the school is under threat of closure***	
50		Ar ran Urdd Tudwal Ysgol Abersoch mynegwn ein siom ynglyn a'r bwriad i ystyried cau Ysgol Abersoch.	On behalf of Urdd Tudwal Ysgol Abersoch we express our disappointment at the proposal to close Ysgol Abersoch.	
51		siomedig o glywed bod Ysgol Abersoch dan fygythiad o gau.	dismayed to hear that ysgol Abersoch is under threat of closure.	
52		Mae hyn yn syniad anghywir yn fy marn i ar gymaint o lefelau ac yn torri fy nghalon i a llawer yn fy nheulu	This is wrong in my opinion on so many levels and it breaks my heart and that of many in my family	
53		***Siomedig fod yr ysgol dan fygythiad o gau***	***Disappointed that the school is under threat of closure***	
54		***Trist a sioc pe bai'r ysgol yn cau.*** ***Mae'r ysgol wedi bod yn llwyddiannus ers 97 mlynedd***	***Sad and shocked if the school were to close.*** ***Shool has been successful for 97 years***	
55		Rydym wedi dychryn bod yr ysgol fach anhygoel hon yn wynebu ei chau.	We are appalled that this amazing little school is facing closure.	
56		roeddwn yn siomedig o glywed am y bwriad i gau'r ysgol.	I was disappointed to hear about the proposed closure of the school.	
57		Byddai cau ei ddrysau yn cael effaith ddinistriol a thorcalonnus ar ei ddisgyblion, rhieni, staff a'r gymuned leol.	Closing its doors would have a devastating and heartbreaking impact on its pupils, parents, staff and the local community.	
58		***Trist clywed am y cau arfaethedig.***	***Sad to hear of the proposed closure.***	
59		pryder mawr ar y sôn am feddwl cau ein hysgol fach werthfawr.	great concern at the mention of the thought of closing our valuable little school.	
60		***Trist a blin clywed am y cau arfaethedig.***	***Sad and angry to hear of the proposed closure.***	
61		Rwy'n datgan trwy hyn fy siom llwyr ynglŷn â'r penderfyniad i geisio cyfiawnhau cau Ysgol Abersoch.	I hereby declare my utter disappointment at the decision to try and justify the closure of Ysgol Abersoch.	
62		mae gen i bryder ynghylch yr effaith y gallai'r cau ei chael,	I have several concerns about the impact the closure could have,	
63		fy mhryderon am ddyfodol ysgol gynradd Abersoch,	voice my concern about the future of Abersoch primary school,	
64		colled enfawr fuasai colli ein Ysgol yma yn Abersoch.	loss of our School here in Abersoch would be a huge loss.	
65		Dwin drist iawn o glwad fod yr ysgol ar fygwth cau unwaith eto, mae yr Ysgol yn feddwl gymaint ir bobl lleol enwedig teuluoedd ifanc sydd yn	I am deeply saddened that the school is threatening to close again, the School means so much of the local people, especially young families who rely on a school full of	

- Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran.
- Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023
- Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch.
- Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (yn seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582.
- Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod sy'n £4,198
- Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer)

Fel rhan o'r broses statudol, wrth ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgol/ysgolion, mae'r Awdurdod wedi cynnal asesiad o'r effaith debygol ar y gymuned, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 12 Ionawr a 23 Chwefror 2021. Ni fydd yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn cael eu cyfrif fel gwrthwynebiadau, ond sylwadau. Os oes unrhyw un yn dymuno gwrthwynebu, rhaid iddynt wneud hynny yn dilyn cyhoeddi'r hysbysiad statudol (pe bai un yn cael ei gyhoeddi).

Yn dilyn y cyfnod ymgynghori statudol, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 bydd rhaid cyflwyno adroddiad ar yr ymgynghoriad i'r Cabinet er mwyn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai a nodi ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Yn dilyn ystyried yr adroddiad, bydd y Cabinet yn penderfynu p'run ai a ddylid bwrw ymlaen a'r cynnig hwn ai peidio. Cyhoeddir yr adroddiad ar wefan y Cyngor a bydd copïau caled ar gael ar gais. Rhoddir gwybod i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr yr ysgol fod yr adroddiad ar gael. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill yn cael gwybod bod yr adroddiad ymgynghori ar gael, e.e. Estyn, Gweinidogion Cymru, Aelodau Cynulliad perthnasol ac Aelodau Seneddol ayyb. Os yw'r Cabinet yn penderfynu bwrw ymlaen ar ôl ystyried yr adroddiad ymgynghori, bydd yn rhaid i'r cynnig gael ei gyhoeddi ar ffurf hysbysiad statudol. Bydd yr hysbysiad yn cael ei gyhoeddi ar ddiwrnod ysgol a bydd "cyfnod gwrthwynebu" o 28 diwrnod o'r dyddiad pan gyhoeddir y cynnig. Gall unrhyw un wrthwynebu'r cynnig. Caiff yr hysbysiad ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Gwynedd a hefyd yn agos at brif dderbynfa'r ddwy ysgol sy'n ymwneud â'r cynnig; bydd copïau electroneg yn cael eu hanfon at yr ysgolion i'w dosbarthu i ddisgyblion, rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr. Bydd copïau caled ar gael ar gais gan y swyddfa moderneiddio addysg.

Ar ôl i'r cyfnod gwrthwynebu ddod i ben, bydd y Cyngor yn cyhoeddi crynodeb o'r gwrthwynebiadau statudol ac ymateb y Cyngor i'r gwrthwynebiadau mewn "Adroddiad Gwrthwynebu". Bydd yr adroddiad gwrthwynebu yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor a bydd copïau caled ar gael ar gais. Rhoddir gwybod hefyd i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr y ddwy ysgol fod yr adroddiad gwrthwynebiadau ar gael. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill yn cael gwybod bod yr adroddiad gwrthwynebiadau ar gael. Yn dilyn hynny, bydd Cabinet y Cyngor yn gwneud y penderfyniad terfynol ar yr adroddiad gwrthwynebu. Pan fydd y Cabinet wedi cyrraedd ei benderfyniad terfynol, bydd y penderfyniad yn

- *Class sizes are small - with 10 pupils taught in one mixed-age class.*
- *Forecasts predict 10 pupils in 2021, 12 pupils in 2022, and 12 pupils in 2023*
- *2020 data shows that 26 pupils live in the Abersoch catchment area with 21 attending other schools. It also shows that 5 pupils outside Abersoch catchment area attend Ysgol Abersoch.*
- *Ysgol Abersoch receives an additional amount of money over and above the normal allocation through the minimum staffing protection policy (which guarantees at least a headteacher and teacher in each school, and a headteacher and assistant in schools with fewer than 15 pupils). The total amount during the financial year 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.*
- *The cost per Ysgol Abersoch pupil during the 2020/21 financial year is £17,404 compared to the County average cost per pupil for the same period which amounts to £4,198*
- *Number of surplus places - 76% of surplus places in the school (32 in number)*

As part of the statutory process, in developing a proposal/proposals for school reorganisation, the Authority assessed the likely impact on the community, in accordance with the School Organisation Code (011/2018).

The consultation was held from 12 January to 23 February 2021. Responses to the consultation will not be counted as objections, but as comments. If anyone wishes to object, they must do so following publication of the statutory notice (should one be published).

Following the statutory consultation period, in accordance with the requirements of the School Organisation Code 011/2018 a report on the consultation will have to be submitted to Cabinet to summarise the issues raised by the consultee and set out the Council's response to those issues. Following consideration of the report, the Cabinet will decide whether or not to proceed with this proposal. The report will be published on the Council's website and hard copies will be available on request. Parents, carers and guardians, staff and school governors are informed that the report will be available. Many representatives of other agencies will be made aware of the availability of the consultation report, e.g. Estyn, Welsh Ministers, relevant Assembly Members and Members of Parliament etc. If the Cabinet decides to proceed following consideration of the consultation report, the proposal will have to be published in the form of a statutory notice. The notice will be published on a school day and there will be a 28 day "objection period" from the date the proposal is published. Anyone can object to the proposal. The notice will be published on the Gwynedd Council website and also close to the main reception of the two schools involved in the proposal; electronic copies will be sent to schools to distribute to pupils, parents, carers and guardians, staff and governors. Hard copies will be available on request from the modernising education office.

Following the end of the objection period, the Council will publish a summary of the statutory objections and the Council's response to the objections in an "Objection Report". The objection report will be published on the Council's website and hard copies will be available on request. Parents, carers and guardians, staff and governors of both schools are also informed that the objections report is available. Many representatives from other agencies will be made aware of the objections report. Subsequently, the Council's Cabinet will make the final decision on the objection report. When the Cabinet has reached its final decision, the decision will be given in writing, with specific reasons for the decision. The decision will be published on the Council's website, and parents, carers and guardians, staff and governors of both schools will be informed of the decision. Many representatives from other agencies will also be informed of the decision.

		dibynu ar Ysgol sydd llawn creadigrwydd i ddefnyddio yr adnoddau lleol i ddysgu y plant, mae yr ardal yn lle anodd iawn i bobl ifanc fel mai hefo pris y tai yn dal i ddringo a mae y ffaith bod Ysgol llond caredigwydd a hapusrwydd ar fygwth cau yn drist ofnadwy.	creativity to use the local resources to teach the children, the area is a difficult place for young people so that house prices are still climbing and the fact that a school full of kindness and happiness is threatening to close is appalling.		cael ei roi'n ysgrifenedig, ynghyd â rhesymau penodol dros y penderfyniad. Bydd y penderfyniad yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor, a bydd rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr y ddwy ysgol yn cael gwybod am y penderfyniad. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill hefyd yn cael eu hysbysu am y penderfyniad.	
66		Rydym fel Mudiad Meithrin yn cefnogi'n llawn yr ymgyrch i gadw Ysgol Abersoch ar agor.	As Mudiad Meithrin we are fully supportive of the campaign for Ysgol Abersoch to remain open.	(17)	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: • Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. • Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 • Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. • Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (yn seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. • Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod sy'n £4,198 • Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer)	*The Council notes the comments.* *The Authority has prioritised a review of educational provision of Ysgol Abersoch* *as it faces a number of challenges. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and have been vulnerable for some time.* *Due to the low numbers at present, the school finds itself in a vulnerable position and is under increasing budgetary pressures, in particular:* • *School numbers are a cause for concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils, and 2 nursery pupils.* • *Class sizes are small - with 10 pupils taught in one mixed-age class.* • *Forecasts predict 10 pupils in 2021, 12 pupils in 2022, and 12 pupils in 2023* • *2020 data shows that 26 pupils live in the Abersoch catchment area with 21 attending other schools. It also shows that 5 pupils outside Abersoch catchment area attend Ysgol Abersoch.* • *Ysgol Abersoch receives an additional amount of money over and above the normal allocation through the minimum staffing protection policy (which guarantees at least a headteacher and teacher in each school, and a headteacher and assistant in schools with fewer than 15 pupils). The total amount during the financial year 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.* • *The cost per Ysgol Abersoch pupil during the 2020/21 financial year is £17,404 compared to the County average cost per pupil for the same period which amounts to £4,198* • *Number of surplus places - 76% of surplus places in the school (32 in number)*
67		***Rydym yn cefnogi cadw Ysgol Abersoch ar agor.***	***We support keeping Ysgol Abersoch open.***			
68		sylwadau i fod yn gefnogol yn erbyn y penderfyniad hwn.	to be supportive against this decision.			
69		nghefnogaeth i gadw Ysgol Abersoch yn agored.	my support to keeping Ysgol Abersoch open.			
70		Rydym yn ysgrifennu, fel trigolion lleol sydd hefyd yn gweithio yn y pentref, i gefnogi'r ymgyrch i gynnal Ysgol Abersoch er budd pentref Abersoch a'r ardal gyfagos.	We are writing, as local residents who also work in the village, in support of the campaign to maintain Ysgol Abersoch for the benefit of Abersoch village and it's immediate surroundings			
71		Cefnogwch ein cymuned i gadw ysgol Abersoch ar agor a helpu'r staff ymroddedig hynny i roi'r dechrau gorau posibl mewn bywyd i'n plant.	Please support our community in keeping Abersoch school open and helping those committed staff to give our children the best start in life possible.			
72		Rwyf yn ysgrifennu atoch i gyfleu fy holl gefnogaeth i gymuned Ysgol Abersoch yn eu cais yn erbyn cau'r ysgol.	I am writing to convey my full support to the Ysgol Abersoch community in their bid against the closure of the school.			
73		Hoffwn ychwanegu fy nghefnogaeth i'r ymgyrch hanfodol i gadw Ysgol Abersoch ar agor.	I would like to add my support to the vital campaign to keep Ysgol Abersoch open.			
74		fynegi ein cefnogaeth yn erbyn cau Ysgol Abersoch.	to express our support against the closure of Abersoch School.			
75		Cadwch Ysgol Gynradd Abersoch ar agor. Byddai'n golled ofnadwy pe bai'n cael ei gau.	Please keep Abersoch Primary School open. It would be a terrible loss if closed.			
76		Fel aelod Cymraeg lleol sydd â ffydd yn ei chyngor lleol a'i chydwladwyr, rwy'n mawr obeithio y byddwch yn gwrando ar fy mhleon, a mhleon canoedd eraill a pheidiwch a chau yr Ysgol hon a rhoi siawns i ffynnu ardal Cymraeg unwaith eto.	As a local Welsh resident who has faith in her local council and her compatriots, I sincerely hope that you will listen to my plea, and that of others and do not close this School and give a chance to prosper a Welsh speaking area again.			
77		Peidiwch â chau'r ysgol hon, fe'ch erfyniaf fel dynes 82 oed sydd wedi gweld cymaint o bethau'n cau yn anffodus a byth i agor eto.	Please do not close this school, I imore you as an 82 year old lady that has seen so many things regrettably close and never to open again.			
78		***Ystyriwch cadw'r ysgol wych hon ar agor - mae plant lleol yn elwa o'r amgylchedd sy'n meithrin,***	***Please consider keeping this great school open - local children benefit from the nurturing environment,***			
79		Mae'r rhieni, y Llywodraethwyr a'r plant i gyd yn dymuno i'r ysgol aros.	The parents, Governors, and children all wish for the school to remain.			
80		Os gwelwch yn dda cadwch ein Hysgol ar agor gan fod rhodd Mr Winterbottom wedi rhoi ysgol i blant y pentref.	Please Please keep our School open as Mr Winterbottom gifted to the village for schooling of children			
81		Mae'n ymddangos bod y bygythiad o gau 'shrouds' ar yr ysgol ac mae hyn hefyd yn erbyn ewyllys y cymunedau, a'r gymuned y mae'r cyngor yn ei gwasanaethu.	It seems the threat of shutting down shrouds the school and this is also against the communities will, and the community is who the council serves.			
82		***Mae Ysgol Abersoch yn darparu addysg ddwyieithog o ansawdd uchel - mae ganddi gefnogaeth lawn fy nheulu.***	***Ysgol Abersoch provides a high quality bilingual education - has my family's full support.***			
83		Mae'r gefnogaeth a dderbyniom yn ystod y cyfnod ymgynghori o'r galon acyn eglur; mae yna gryfder teimlad angerddol yn ein cymuned y dylai Ysgol Abersoch gael y cyfle i barhau â'r hyn addechreuwyd yng nghysgod Covid fel y gall ein mentrau cysylltiedig â Chylch Ti a Fi, Cylch Meithrin a'r Ysgol Draeth gwreiddio aflodeuo. Pe dysgid rhywbeth o'r pandemig, y sylweddoliad yw nad oes dim pwysicach na chymuned a bod gosodiadau addysgol ar raddfa fechan yn ddiogelach.	The support we received during the consultation period is heartening and clear; there is a strong passionate feeling in our community that Ysgol Abersoch should be given the opportunity to continue what has been started in the shadow of Covid so that our initiatives related to Cylch Ti a Fi, Cylch Meithrin and the Beach School can take root. If any lessons were taught from the pandemic, it is the realisation is that there is nothing more important than community and that small-scale educational establishments are safer.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: • Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin.	*The Council notes the comments.* *The Authority has prioritised a review of educational provision of Ysgol Abersoch* *as it faces a number of challenges. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and have been vulnerable for some time.* *Due to the low numbers at present, the school finds itself in a vulnerable position and is under increasing budgetary pressures, in particular:* • *School numbers are a cause for concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils, and 2 nursery pupils.* • *Class sizes are small - with 10 pupils taught in one mixed-age class.*
84		hoffwn dynnu sylw at ei arwyddocâd *hanesyddol* a pham ei bod yn hanfodol ei bod hi'n parhau i fod yn Ysgol Gynradd barhaus i'n Plant Lleol.	I wish to draw attention to its *historic* significance and why it is clearly imperative that it remains an ongoing Primary School for our Local Children.			

		Dylem, yn enwedig yn ystod y cyfnod hwn, fod yn cyfarwyddo'n daer i bawb sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad hwn i gynnwys gwerthoedd treftadaeth ddiwylliannol ac felly hefyd *darddiad* Ysgol Abersoch.	We should, most especially at this time, be earnestly directing all involved in this consultation to include in their focus the values of a cultural heritage and thus also the *origins* of Ysgol Abersoch.			
85		Mae hwn yn gyfle gwych i warchod hanes wrth gofleidio a buddsoddi yn y dyfodol, sef y plant a'r addysgu sy'n cofleidio dysgu ar lefel bersonol, yn hytrach na bod y disgybl yn mynd ar goll mewn maint dosbarthiadau mawr, rwy'n credu mai nawr yw'r amser i fod yn flaengar, trwy hefyd amddiffyn y gorffennol wrth ddysgu iaith a threftadaeth Gymraeg.	This is a great opportunity to conserve history while embracing and investing in the future, which are the children and teaching that embraces learning on a personal level, rather than pupil's becoming lost in large class sizes, I think now is the time to be progressive, through also protecting the past within the teaching of Welsh language and heritage.			
86		Gwir dyst i'r ysgol yw y byddai'r 6 disgybl sydd wedi symud i fyny i Ysgol Sarn Bach yn y ddwy flynedd ddiwethaf yn rhoi unrhyw beth i fod yn ôl yn Ysgol Abersoch. Nid ydyn nhw'n dweud nad ydyn nhw'n hoffi Ysgol Sarn Bach, ond yr hyn maen nhw'n ei ddweud mewn gwirionedd yw Ysgol Abersoch yw'r ysgol orau yn y byd iddyn nhw. Faint o blant eraill all ddweud hynny am ysgol a hefyd wrth eu bodd â'r addysg, y teithiau, yr athrawon, yr adeilad ei hun, y lle sydd ganddo yn y gymuned, y profiad o greu perthnasoedd â'r genhedlaeth hŷn ……. Mae'r rhestr yn ddiddiwedd ac nid oes gennyf air negyddol i'w ddweud am yr ysgol hon a'r addysg y mae wedi'i darparu i'm plant ac eraill.	A true testament to the school is that the 6 pupils who have moved up to Ysgol Sarn Bach in the last two years would give anything to be back in Ysgol Abersoch. They are not saying they do not like Ysgol Sarn Bach, but what they are really saying is Ysgol Abersoch is the best school in the world to them. How many other children can say that about a school and also love the education, the trips, the teachers, the building itself, the place it holds within the community, the experience of forging relationships with the older generation……. The list is endless and I have not got a negative word to say about this school and the education it has provided to my children and others.			
87		Rwy'n ysgrifennu atoch gan fy mod yn gyn-ddisgybl yn Ysgol Abersoch ac nid ydych wedi gofyn i ni am ein meddyliau am ein hamser ysgol, roedd yn amser pwysig iawn i mi... Roeddwn i wrth fy modd â fy hen ysgol, roeddwn i'n hoffi'r athrawon cymaint roedden nhw'n barod iawn eu cymorth trwy'r amser, fe wnaethant fy helpu i wella fy sgiliau meddwl ac i ddefnyddio fy nychymyg mewn ffordd greadigol.	I am writing to you as I was a pupil at Ysgol Abersoch and you have not asked us our thoughts about our school time, it was a very important time for me.... I loved my old school, I liked the teachers so much they were very helpful all the time, they helped me to improve my thinking skills and to use my imagination in a creative way.			
88		ofyn i chi ail-ystyried y posibilrwydd o gau ysgol bentref Abersoch	re-consider the potential closure of Abersoch village school,			
89		Hoffwn gysylltu â chi i ofyn ichi ailystyried eich sefyllfa bresennol o ran cau Ysgol Abersoch.	I would like to reach out to you and ask you to seriously reconsider your current position on closing Ysgol Abersoch.			
90		Erbyn hyn mae'n rhaid i edrych ar ôl a chefnogi'r rhai dan 11 oed mewn addysg fod yn flaenoriaeth ac mae'n rhaid, er gwaethaf y cynlluniau cyfredol i gau'r ysgol ym mis Awst 2021, gael eu gohirio ac i drigolion Abersoch a'u plant fod wedi cael cynnig yr addysg y maen nhw'n ei haeddu ac addysg y mae'r athrawon fel Ysgol Abersoch wedi bod yn ei darparu ers cenedlaethau.	Looking after and supporting those in education under the age of 11 years surly has to now be a priority and one that despite current plans to close the school in August 2021 should surely be put on hold and for the residents of Abersoch and their children to be offered the education they deserve and an education that the teachers as Ysgol Abersoch have been delivering for generations.			
91		erfyn arnoch chi i ail feddwl Rwyn erfyn arnoch fel Cyngor i ail feddwl efo eich penderfyniad i gau ein Ysgol bach arbennig ni.	to urge you to re-consider I urge you as a Council to reconsider your decision to close our special small School.			
92		***Os gwelwch yn dda a wnewch chi ailfeddwl y cynllun i gau ysgol sydd yn y pentref.***	***Could you please reconsider your plans to close the school in the village.***			
93		***Gofynnwn yn daer i chi gadw'r ysgol ar agor***	***We strongly ask that you keep the school open***			
94		Peidiwch â chau Ysgol Abersoch a rhowch gyfle i'r genhedlaeth nesaf o blant ifanc sy'n dod i fyny trwy'r Cylch ac i mewn i'r Ysgol Gynradd ffynnu a dod yn ddyfodol pentref Abersoch.	Please do not close Ysgol Abersoch and give the next generation of young children coming up through the Cylch and into Primary the opportunity to flourish and become the future of Abersoch village.			
95		Erfyniwn arnoch fel pwyllgor Addysg i ail ystyried eich bwriad o gau Ysgol Abersoch....mewn Ffydd, Gobaith a Chariad ..er mwy pnawn ein plant ,ein cymuned a'n hiaith	We urge you as an Education committee to reconsider your intention to close Ysgol Abersoch .... in Faith, Hope and Love .. for our children, our community and our language			
96		Fe'ch anogaf i ailystyried y cynnig i gau Ysgol Abersoch.	I urge you to reconsider the proposal to close Ysgol Abersoch.			

- Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran.
- Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023
- Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch.
- Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (yn seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582.
- Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod sy'n £4,198
- Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer)

- *Forecasts predict 10 pupils in 2021, 12 pupils in 2022, and 12 pupils in 2023*
- *2020 data shows that 26 pupils live in the Abersoch catchment area with 21 attending other schools. It also shows that 5 pupils outside Abersoch catchment area attend Ysgol Abersoch.*
- *Ysgol Abersoch receives an additional amount of money over and above the normal allocation through the minimum staffing protection policy (which guarantees at least a headteacher and teacher in each school, and a headteacher and assistant in schools with fewer than 15 pupils). The total amount during the financial year 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.*
- *The cost per Ysgol Abersoch pupil during the 2020/21 financial year is £17,404 compared to the County average cost per pupil for the same period which amounts to £4,198*
- *Number of surplus places - 76% of surplus places in the school (32 in number)*

Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.

Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser.

O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol:

- Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin.
- Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran.
- Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023
- Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch.
- Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (yn seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582.

The Council notes the comments.

The Authority has prioritised a review of educational provision of Ysgol Abersoch as it faces a number of challenges. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and have been vulnerable for some time.

Due to the low numbers at present, the school finds itself in a vulnerable position and is under increasing budgetary pressures, in particular:

- *School numbers are a cause for concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils, and 2 nursery pupils.*
- *Class sizes are small - with 10 pupils taught in one mixed-age class.*
- *Forecasts predict 10 pupils in 2021, 12 pupils in 2022, and 12 pupils in 2023*
- *2020 data shows that 26 pupils live in the Abersoch catchment area with 21 attending other schools. It also shows that 5 pupils outside Abersoch catchment area attend Ysgol Abersoch.*
- *Ysgol Abersoch receives an additional amount of money over and above the normal allocation through the minimum staffing protection policy (which guarantees at least a headteacher and teacher in each school, and a headteacher and assistant in schools with fewer than 15 pupils). The total amount during the financial year 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.*
- *The cost per Ysgol Abersoch pupil during the 2020/21 financial year is £17,404 compared to the County average cost per pupil for the same period which amounts to £4,198*

97		***Gofynnwn yn daer i chi barhau â'r gwasanaeth amhrisiadwy yma er mwyn dyfodol pawb.***	***We ask that you continue this invaluable service for everyone's future.***			
98		Plis ailystyriwch y strategaeth.	Please rethink this strategy.			
99		Ailystyriwch gan fy mod yn gwybod yn bersonol werth addysg dda yn enwedig o ystyried y pandemig	Please reconsider as I know personally the value of a good education especially given the pandemic too			
100		Gobeithio o dan yr amgylchiadau y bydd mwy o tegrwydd yn cael ei ystyried ac mwy o amser i ffigyrau yr ysgol ysgol godi heb y cwmwl o ansicrwydd uwch ei phen.	Hopefully under the circumstances more consideration will be given and more time for the school's figures to rise without the cloud of uncertainty hanging over it.			
101		Credwn dylai plant pentref Abersoch gael yr hawl i dderbyn ei haddysg yn eu pentref ei hunain. Felly ymbiliwn arnoch i ail ystyried y cynnig hwn i gau Ysgol Abersoch	We believe that the children of Abersoch village should have the right to be educated in their own village. We therefore urge you to reconsider this proposal to close Ysgol Abersoch			
102		Yr wyf yn erfyn arnoch i ailystyried.	I implore you to reconsider.			
103		Rwyf yn erfyn arno Chi i feddwl yn galed iawn am ddyfodol yr ysgol ac rwyf yn sicir fod na amseroedd gwell i ddod, dim ond ir ysgol ond ir gymuned hefyd.	I urge You to think very hard about the future of the school and I am sure there are better times ahead, not just for the school but also for the community.			
104		Fe'ch anogaf i ailystyried cau'r ysgol a rhoi cyfle i Fwrdd y Llywodraethwyr brofi y gall yr ysgol fod yn gynaliadwy.	I urge you to reconsider closing the school and give the Board of Governors the opportunity to prove that the school can be sustainable.			
105		Taer erfyniwn arnoch ailystyried eich penderfyniad o gau 'Ysgol Bach'	We urge you to reconsider your decision to close a 'Small School'			
106		Oherwydd yr holl resymau uchod, gan gynnwys y ddyletswydd orfodol sydd arnom o ran pwysigrwydd Addysg Gynradd, ffurfiannol Gymraeg i'n presennol, ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol o blant lleol, plant y Pentref, mae'n RHAID i Ysgol Abersoch FLAGURO, ac nid am eiliad i ystyried ei chau er mwyn "arbed arian".	For all of the above reasons, as well as the imperative duty we have regarding the importance of Primary, formative Welsh Education to our present, and for their future generations of local, Village children, Ysgol Abersoch MUST FLOURISH, and not, for one second, be considered for closure to "save money".			
107		Arbedwch Ysgol Abersoch ar bob cyfrif.	Save Ysgol Abersoch at all costs.			
108		Gofynnaf ichi ystyried y plant hyn a'u helpu i greu'r ysgol draeth y maent yn ei haeddu.	I ask you to please consider these children and help them to create the beach school they deserve.			
109		Gobeithio y byddwch yn ail edrych a'r eich argymhellion eto,	We hope you revisit your recommendations again			
110		Gwych fyddai gweld Cyngor Gwynedd yn gwneud safiad, yn arwain y ffordd ac yn dangos blaengarwch. Erfyniaf arnoch ail-ddechrau â dalen lân ond y tro yma ystyried rhesymau cadarnhaol dros gadw'r ysgol ar agor yn hytrach na phwysleisio'r rhesymau dros ei chau. Mae'n eithriadol bwysig credu a buddsoddi yn nyfodol yr ysgol amhrisiadwy hon a thrwy hynny ym mhentref Abersoch.	It would be great to see Gwynedd Council taking a stand, leading the way and showing initiative. I urge you to start again with a clean sheet but this time consider positive reasons for keeping the school open rather than emphasize the reasons for closing it. It is extremely important to believe and invest in the future of this invaluable school and therefore Abersoch village.			
111		gofyn i Gyngor Sir Gwynedd beidio â chyhoeddi Rhybudd Statudol i gau'r ysgol	Asking Gwynedd County Council not to issue the Statutory Notice to close the school			
112		....bydd pethau'n gwella yno rwy'n gwybod y byddant, rwy'n adnabod y plant sy'n dod drwodd, fe'ch anogaf i feddwl yn hir ac yn galed cyn i chi gondemnio ein plant y gymuned a'r ysgol i dynged annirnadwy, MAE WERTH EI GADW YN AGORED.	.... things will get better there I know they will, I know the children coming through, I urge you to think long and hard before you condemn our children the community and the school to an unthinkable fate, ITS WORTH KEEPING OPEN.			
113		Rwy'n credu bod y cynnig i gau Ysgol Abersoch yn gynamserol ac yn anghywir. Mae'n ymddangos bod ystyriaethau ariannol yn unig yn gyrru polisi cydgrynhoi i ysgolion mwy ar gost amddifadu cymunedau o'u gwasanaethau lleol a lleihau amrywiaeth a dewis yr ysgolion sydd ar gael iddynt.	I think the proposal to close Ysgol Abersoch is premature and mistaken. It appears that financial considerations alone are driving a policy of consolidation into larger schools at the cost of depriving communities of their local services and reducing the variety and choice of schools available to them.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser.	*The Council notes the comments.* *The Authority has prioritised a review of educational provision of Ysgol Abersoch as it faces a number of challenges. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and have been vulnerable for some time.*

- Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod sy'n £4,198
- Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer)

Fel rhan o'r broses statudol, wrth ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgol/ysgolion, mae'r Awdurdod wedi cynnal asesiad o'r effaith debygol ar y gymuned, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 12 Ionawr a 23 Chwefror 2021. Ni fydd yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn cael eu cyfrif fel gwrthwynebiadau, ond sylwadau. Os oes unrhyw un yn dymuno gwrthwynebu, rhaid iddynt wneud hynny yn dilyn cyhoeddi'r hysbysiad statudol (pe bai un yn cael ei gyhoeddi).

Yn dilyn y cyfnod ymgynghori statudol, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 bydd rhaid cyflwyno adroddiad ar yr ymgynghoriad i'r Cabinet er mwyn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai a nodi ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Yn dilyn ystyried yr adroddiad, bydd y Cabinet yn penderfynu p'run ai a ddylid bwrw ymlaen a'r cynnig hwn ai peidio. Cyhoeddir yr adroddiad ar wefan y Cyngor a bydd copïau caled ar gael ar gais. Rhoddir gwybod i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr yr ysgol fod yr adroddiad ar gael. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill yn cael gwybod bod yr adroddiad ymgynghori ar gael, e.e. Estyn, Gweinidogion Cymru, Aelodau Cynulliad perthnasol ac Aelodau Seneddol ayyb. Os yw'r Cabinet yn penderfynu bwrw ymlaen ar ôl ystyried yr adroddiad ymgynghori, bydd yn rhaid i'r cynnig gael ei gyhoeddi ar ffurf hysbysiad statudol. Bydd yr hysbysiad yn cael ei gyhoeddi ar ddiwrnod ysgol a bydd "cyfnod gwrthwynebu" o 28 diwrnod o'r dyddiad pan gyhoeddir y cynnig. Gall unrhyw un wrthwynebu'r cynnig. Caiff yr hysbysiad ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Gwynedd a hefyd yn agos at brif dderbynfa'r ddwy ysgol sy'n ymwneud â'r cynnig; bydd copïau electroneg yn cael eu hanfon at yr ysgolion i'w dosbarthu i ddisgyblion, rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr. Bydd copïau caled ar gael ar gais gan y swyddfa moderneiddio addysg.

Ar ôl i'r cyfnod gwrthwynebu ddod i ben, bydd y Cyngor yn cyhoeddi crynodeb o'r gwrthwynebiadau statudol ac ymateb y Cyngor i'r gwrthwynebiadau mewn "Adroddiad Gwrthwynebu". Bydd yr adroddiad gwrthwynebu yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor a bydd copïau caled ar gael ar gais. Rhoddir gwybod hefyd i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr y ddwy ysgol fod yr adroddiad gwrthwynebiadau ar gael. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill yn cael gwybod bod yr adroddiad gwrthwynebiadau ar gael. Yn dilyn hynny, bydd Cabinet y Cyngor yn gwneud y penderfyniad terfynol ar yr adroddiad gwrthwynebu. Pan fydd y Cabinet wedi cyrraedd ei benderfyniad terfynol, bydd y penderfyniad yn cael ei roi'n ysgrifenedig, ynghyd â rhesymau penodol dros y penderfyniad. Bydd y penderfyniad yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor, a bydd rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr y ddwy ysgol yn cael gwybod am y penderfyniad. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill hefyd yn cael eu hysbysu am y penderfyniad.

- *Number of surplus places - 76% of surplus places in the school (32 in number)*

As part of the statutory process, in developing a proposal/proposals for school reorganisation, the Authority assessed the likely impact on the community, in accordance with the School Organisation Code (011/2018).

The consultation was held from 12 January to 23 February 2021. Responses to the consultation will not be counted as objections, but as comments. If anyone wishes to object, they must do so following publication of the statutory notice (should one be published).

Following the statutory consultation period, in accordance with the requirements of the School Organisation Code 011/2018 a report on the consultation will have to be submitted to Cabinet to summarise the issues raised by the consultee and set out the Council's response to those issues. Following consideration of the report, the Cabinet will decide whether or not to proceed with this proposal. The report will be published on the Council's website and hard copies will be available on request. Parents, carers and guardians, staff and school governors are informed that the report will be available. Many representatives of other agencies will be made aware of the availability of the consultation report, e.g. Estyn, Welsh Ministers, relevant Assembly Members and Members of Parliament etc. If the Cabinet decides to proceed following consideration of the consultation report, the proposal will have to be published in the form of a statutory notice. The notice will be published on a school day and there will be a 28 day "objection period" from the date the proposal is published. Anyone can object to the proposal. The notice will be published on the Gwynedd Council website and also close to the main reception of the two schools involved in the proposal; electronic copies will be sent to schools to distribute to pupils, parents, carers and guardians, staff and governors. Hard copies will be available on request from the modernising education office.

Following the end of the objection period, the Council will publish a summary of the statutory objections and the Council's response to the objections in an "Objection Report". The objection report will be published on the Council's website and hard copies will be available on request. Parents, carers and guardians, staff and governors of both schools are also informed that the objections report is available. Many representatives from other agencies will be made aware of the objections report. Subsequently, the Council's Cabinet will make the final decision on the objection report. When the Cabinet has reached its final decision, the decision will be given in writing, with specific reasons for the decision. The decision will be published on the Council's website, and parents, carers and guardians, staff and governors of both schools will be informed of the decision. Many representatives from other agencies will also be informed of the decision.

114		Teimlwn felly na allwn anwybyddu'r pryder lleol sydd yn bod parthed cau ysgolion bach, a hynny gan fod trafodaethau am ddyfodol Ysgol Abersoch yn gyfredol, a bod Ysgol Llanaelhaearn eisoes wedi cau. Gofynnwn I chi ystyried yr egwyddorion uchod yn ofalus iawn wrth ystryried dyfodol unrhyw ysgol, gan eu bod yn rhai dilys I unrhyw drafodaeth parthed addysg ein plant.	We therefore feel that we cannot ignore the local concern that exists regarding the closure of small schools, as discussions about the future of Ysgol Abersoch are ongoing, and that Ysgol Llanaelhaearn has already closed. We ask you to consider the above principles very carefully when considering the future of any school, as they are valid for any discussion about our children's education.		O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: • Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. • Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 • Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. • Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (yn seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. • Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod sy'n £4,198 • Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer) Fel rhan o'r broses statudol, wrth ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgol/ysgolion, mae'r Awdurdod wedi cynnal asesiad o'r effaith debygol ar y gymuned, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).	*Due to the low numbers at present, the school finds itself in a vulnerable position and is under increasing budgetary pressures, in particular:* • *School numbers are a cause for concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils, and 2 nursery pupils.* • *Class sizes are small - with 10 pupils taught in one mixed-age class.* • *Forecasts predict 10 pupils in 2021, 12 pupils in 2022, and 12 pupils in 2023* • *2020 data shows that 26 pupils live in the Abersoch catchment area with 21 attending other schools. It also shows that 5 pupils outside Abersoch catchment area attend Ysgol Abersoch.* • *Ysgol Abersoch receives an additional amount of money over and above the normal allocation through the minimum staffing protection policy (which guarantees at least a headteacher and teacher in each school, and a headteacher and assistant in schools with fewer than 15 pupils). The total amount during the financial year 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.* • *The cost per Ysgol Abersoch pupil during the 2020/21 financial year is £17,404 compared to the County average cost per pupil for the same period which amounts to £4,198* • *Number of surplus places - 76% of surplus places in the school (32 in number)* *As part of the statutory process, in developing a proposal/proposals for school reorganisation, the Authority assessed the likely impact on the community, in accordance with the School Organisation Code (011/2018).*
115		Yn wir fy nghred yw mai gwir fwriad y cyngor yw cau cymaint o ysgolion bach â phosib, i gael rheoli llai o ysgolion mwy. Mae'r polisi wedi bod yn cropian ers degawd a mwy. Canlyniad y bwriad hwn yw'r bwriad i gau Ysgol Abersoch. Torri ar ariannu yw'r nod. Y drafferth efo torri yw'r difrod o dorri gormod. A'r dioddefwyr fydd trigolion cymuned Abersoch.	In fact it is my belief that the council's real intention is to close as many small schools as possible, to have fewer larger schools managed. The policy has been crawling for a decade and more. The result of this proposal is the proposal to close Ysgol Abersoch. The aim is to cut funding. The trouble with cutting is the damage of cutting too much. And the victims will be residents of the Abersoch community.			
116		Dwi'n deall bod yr Adran Addysg yn ei chael hi'n anodd cyllido, fodd bynnag, ymateb byrbwyll yw hon. sy'n amhosib ei wrth-droi.	I understand that the LEA is struggling with funding, however this is a knee jerk reaction. which will be impossible to reverse.	(2)		
117		Mater i eraill yw penderfynu ar union rôl yr ysgol yn y dyfodol, ond credwn mai'r ffordd orau o wasanaethu'r pentref pe bai'r ysgol yn gweithredu trwy gryfhau ei darpariaeth Feithrin ar gyfer pob teulu lleol er mwyn sicrhau llif o ddisgyblion i'r dyfodol Dosbarth derbyn ac uwch, a chadw'r ddarpariaeth hyd at Flwyddyn 3.	It is for others to determine the precise future role of the school, but it is our belief that the village would be best served if the school functioned by strengthening its Nursery provision for all local families in order to secure a future flow of pupils into the Reception class and above, and retaining provision up to Year 3.			
118		Mor adfywiol fyddai i gyngor feddwl allan o'r bocs a gweld potensial yr ysgol fach hon i'r gymuned leol ac ehangach yn y blynyddoedd i ddod.	How refreshing it would be, for a council to think out of the box and see the potential this small school has for both the local and wider community in the years to come.			
119		Mae angen rhoi cyfle i'r Ysgol eto rwan, yn enwedig efo rhifau genedigaeth y pentref yn ddiweddar. Dim meithrin yn Llanengan, ac un newydd arbennig yma ganddom yn Abersoch gyda rhai wedi ymuno yn braod a rhai yn edrych ymlaen i fynd. Lle perffaith iddynt ddechrau eu addysg gyda iard a chae i ddysgu y tu allan, ac hefyd lan-y-mor i gael cyfle i fod yn 'ysgol traeth'	The School needs to be given a chance again now, especially with the village's recent birth numbers. No nursery in Llanengan, and we have a great new one here in Abersoch with some joining and some looking forward to going. A perfect place for them to start their education with a yard and a field to learn outside, and also a seaside for a chance to be a 'beach school'.	(4)		
120		mae niferoedd y disgyblion yn cynyddu ac ar ôl eu colli, sut fyddem ni byth yn adennill ein hysgol hanesyddol?	Pupil numbers are rising and once lost, how would we ever regain our historic school?		Roedd niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch ar gyfer Medi 2019 yr isaf ers 39 mlynedd, gyda lleihad o -71% o ddisgyblion yn mynychu'r ysgol rhwng 1980 a 2020. Dengys y tabl isod na ragwelir cynnydd mawr yn y rhagamcanion niferoedd disgyblion dros y 5 mlynedd nesaf: **Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch** O ganlyniad, rhagwelir y bydd sefyllfa Ysgol Abersoch yn parhau'n fregus, gyda'r un nifer o heriau yn ei hwynebu dros y cyfnod nesaf.	*The pupil numbers at Ysgol Abersoch in September 2019 was at its lowest in 39 years, with a reduction of -71% in pupils attending the school between 1980 and 2020.* *The following table shows that a large increase is not predicted in projections of the number of pupils over the next 5 years:* **Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch** *As a result, it is predicted that Ysgol Abersoch's situation is to remain fragile, with the same number of challenges facing it over the next period.*
121		Wrth gau'r ysgol nawr yn fy nhyb i rydych yn meddwl am y tymor byr yn unig i addysg plant gyda difrod tymor hir, rhyddid, ac ymdeimlad o bwrpas ac yn ogystal â swyddi i'r ardal.	Closing the school now I think is sort term thinking with long term damage to children's education, freedom, and sense of purpose and in addition jobs for the area.		Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Manylir ymhellach ar ansawdd a safonau addysg yn Adran 7.2 o'r ddogfen ymgynghori.	*Based on the outcome of the assessment of the Likely Impact on Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is at the same level as that of Ysgol Abersoch. Consequently, it is not anticipated that there would be any negative impact in terms of quality and standards of education arising from the proposal to close Ysgol Abersoch and transfer pupils to Ysgol Sarn Bach. The quality and standards of education are further detailed in Section 7.2 of the consultation document.*
122		Nid dim ond cau ysgol rydych ond rydych chi'n cau'r drws ar ddysgu posib hefyd	Its not just shutting a school you are closing the door on potential learning			

Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch

	M	D	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Medi 2020	2	3	2	0	3	-	-	-	10
Amcangyfrif Medi 2021	3	2	3	2	0	-	-	-	10
Amcangyfrif Medi 2022	2	3	2	3	2	-	-	-	12
Amcangyfrif Medi 2023	2	2	3	2	3	-	-	-	12
Amcangyfrif Medi 2024	2	2	2	3	2	-	-	-	11
Amcangyfrif Medi 2025	2	2	2	2	3	-	-	-	11

Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch

	N	R	1	2	3	4	5	6	Total
September 2020	2	3	2	0	3	-	-	-	10
September 2021 Projection	3	2	3	2	0	-	-	-	10
September 2022 Projection	2	3	2	3	2	-	-	-	12
September 2023 Projection	2	2	3	2	3	-	-	-	12
September 2024 Projection	2	2	2	3	2	-	-	-	11
September 2025 Projection	2	2	2	2	3	-	-	-	11

123		Byddai ei chau yn cau'r drws nid yn unig ar ysgol, ond yn ffordd o fyw	To close it would be shutting the door on not just a school, but a way of life		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
124		Mi fuasai'r effeithiau o'r cau yn cael goblygiadau a fyddai'n adleisio llawer ymhellach na sydd wedi cael eu hystyried gan y Cyngor. Fel rhan o genhedlaeth nesaf Abersoch, teimlaf fod hyn yn gamgymeriad gref ar eich rhan, ac rwyf yn erfyn arnoch i ailystyried er mwyn y gymuned, ein haddysg a'r cenedlaethau i ddod.	The effects of the closure would have implications that would echo much further than has been considered by the Council. As part of the next generation of Abersoch, I feel that this is a strong mistake on your part, and I urge you to reconsider for the benefit of the community, our education and future generations.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
125		Meddyliwch o ddifrif calon am beidio, rhoi diwedd ar ddyfodol y plant a athrawon gwych yma	Think real heart about not ending the future of these wonderful children and teachers.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
126		Mae'n ymddangos bod y bygythiad o gau 'shrouds' ar yr ysgol ac mae hyn hefyd yn erbyn ewyllys y cymunedau, a'r gymuned y mae'r cyngor yn ei gwasanaethu.	It seems the threat of shutting down shrouds the school and this is also against the communities will, and the community is who the council serves.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
127		Bydd y plant hynny yn dameidiog rhwng 3 ysgol gynradd leol arall, gyda'r golled o gyfeillgarwch yn cael ei wneud a'i faethu yn y gymuned Abersoch leol rhwng plant a rhieni.	Those children will be fragmented between 3 other local primary schools, with the resultant loss of friendships made and nourished in the local Abersoch community between both children and parents.		Y cynnig oedd yn destun yr ymgynghoriad oedd cau Ysgol Abersoch, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf.	*The proposal within context of the consultation was to close Ysgol Abersoch and offer the pupils places at Ysgol Sarn Bach. With 21 surplus places, (and 4 vacant places at Nursery), Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity for the current pupils of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, for the next five years.*
128		Pam cadw at y status quo? Buasai'n gyfle i Gyngor Gwynedd allu bod yn wahanol ac arloesol wrth nodi, "Ni fyddai'r ystod oed yn gyson â mwyafrif ysgolion cynradd y sir. Byddai'r opsiwn hefyd yn cysoni'r ystod oed â gweddill ysgolion cynradd y sir ac yn golygu bod yr ysgol yn cynnig darpariaeth CA2 cyflawn".	Why keep to the status quo? It would be an opportunity for Gwynedd Council to be different and innovative in stating, "The age range would not be consistent with most of the county's primary schools. The option would also harmonize the age range with the rest of the county's primary schools and make the school offer complete KS2 provision ".		Y cynnig sy'n destun yr ymgynghoriad yw newid y status quo, drwy gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach.	*The proposal within context of the consultation was to change the status quo, by closing Ysgol Abersoch and offering pupils places at Ysgol Sarn Bach.*
129		***Credwn bydd teuluoedd ifanc y pentref yn ystyried mynd i fyw i ardaloedd eraill pe na byddai ysgol yn y pentref er mwyn iddynt fod mewn sefyllfa i gerdded i'w hysgol leol. Heb ysgol byddai poblogaeth ifanc y pentref yn mynd i lawr yn fwy nag ydi hi yn barod oherwydd prinder tai fforddiadwy a thai cymdeithasol.***	***We believe that young families in the village will consider going to other areas if there is no school in the village so that they are in a position to walk to their local school. Without a school the village's young population would go down more than it already is due to a lack of affordable and social housing.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
130		Buasai ei chau, dair blynedd cyn iddi ddathlu ei chanrif, yn dranc a rhoi'r hoelen arall yn arch yr iaith Gymraeg yn Abersoch.	Closing it, three years before it celebrated its centenary, would fade and put the other nail in the coffin of the Welsh language in Abersoch.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
131		Meddyliwch, unwaith y bydd wedi mynd, mae wedi mynd am byth.	Please think on, once it's gone, it's gone forever.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
132		Mae angen i blant sy'n cael eu magu yn yr ardal ddysgu am eu natur a'u hamgylchedd lleol a gobeithio mynd ymlaen i ystyried gweithio yn yr ardal, boed hynny ym maes twristiaeth, neu fel rhan o fusnesau lleol / cadwraeth ac ati. byddai gwybodaeth eang o'r holl bethau sy'n gwneud ardal fel Abersoch yn ticio yn amhrisiadwy i hynny.	Children growing up in the area need to learn about their local nature and environment and hopefully go on to consider both working in the area, whether that be in tourism, or as part of local business's/conservation etc and. broad breath knowledge of all the things that make an area like Abersoch tick would be invaluable to that.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
133		Unwaith y bydd yr ysgol yn cau ni fydd yn ailagor a bydd teuluoedd ifanc yr ardal yn ei chael hi'n anodd i fyw yn yr ardal heb gyfleuster ysgol i'w plant.	Once this school closes it will not reopen and the local young families will find it difficult to live in this area with no school facility for their children.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Y cynnig sy'n destun yr ymgynghoriad oedd cau Ysgol Abersoch, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r ysgol amgen wedi ei lleoli 1.4 milltir o Abersoch, ac mae Ysgol Sarn Bach eisoes yn derbyn disgyblion o Ysgol Abersoch ym mlwyddyn 4.	*The Council notes the comments.* *The proposal offered within context of the consultation was to close Ysgol Abersoch and offer places for the pupils at Ysgol Sarn Bach. The alternative school is located 1.4 miles from Abersoch's site, and Ysgol Sarn Bach already accepts pupils from Ysgol Abersoch in year 4.*
	Sylwadau am y broses statudol *Comments on the statutory process*					
134		Mae cau'r ysgol heb ymgynghori'n briodol â chymunedau a rhanddeiliaid yng nghanol pandemig yn anghywir/ Pam fod y Cyngor yn ystyried cyfnod o argyfwng Cenedlaethol fel amser priodol i gynnal ymgynghoriad cyhoeddus – gwaherddir i bobl gyfarfod./ Hefyd ar yr adeg presennol o bryderon byd-eang ynghylch COVID a ddylem fod yn bwrw ymlaen â'r cau hwn. Ni all unrhyw bleidiau pryderus gwrdd yn effeithiol i naill ai drafod pryderon neu gynhyrchu cefnogaeth, heb beryglu torri canllawiau. Yn fy	To close the school without proper consultation with communities and stakeholders in the middle of a pandemic is wrong./ Why does the Council consider a time of National crisis as an appropriate time for public consultation - people are forbidden to meet./Also at this time of global concerns re COVID should we be progressing this closure. Any concerned parties can't meet effectively to either discuss concerns or generate support, without risking breaching guidelines. In my opinion to continue this process at this time is oppressive against freedom of speech and effective representation. This	(24)	Mae'r Cyngor yn nodi'r feirniadaeth a gyflwynwyd mewn perthynas ag amseriad yr ymgynghoriad, yn benodol o safbwynt y cyfyngiadau pandemig Covid. Serch hynny, rydym yn hyderus fod y broses ymgynghori statudol a gynhaliwyd yn cydymffurfio a gofynion a chanllawiau'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Fel rhan o'r ymgynghoriad statudol: • Cyhoeddwyd dogfen ymgynghori, a'r dogfennau cefndirol perthnasol, ar ffurf copi electroneg ar wefan y Cyngor (gyda chopiau caled ar gael ar gais)	*The Council notes the criticisms made in relation to the timing of the consultation, particularly in relation to the Covid pandemic restrictions.* *However, we are confident that the statutory consultation process carried out complies with the requirements and guidelines of the School Organisation Code 011/2018. As part of the statutory consultation:* • *Consultation documents and relevant background documents were published electronically on the Council's website (with hard copies available on request)*

		marn i mae parhau â'r broses hon ar yr adeg hon yn ormesol yn erbyn rhyddid barn a chynrychiolaeth effeithiol. Byddai hyn ond yn arwain at apeliadau hir ac oedi ac ing pellach./ Unwaith ETO, mae Cyngor Gwynedd wedi cychwyn Ymgynghoriad Statudol ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch. Mae'n anghywir ac yn lechwraidd yn arbennig yn ystod yr amser dirdynnol ac annormal hwn o Gyfnod Clo a Covid 19. Mae costau'r cyfarfodydd, cynghorwyr a biwrocratiaeth dros y blynyddoedd wedi bod ar gost enfawr i ni, y trethdalwyr./ Ysgrifennaf atoch gyda siom fawr o glywed eich bod yn bwrw ymlaen gyda'r ymgynghoriad statudol er gwaethaf yr amser pryderus yr ydym i gyd yn ei wynebu gyda covid./ Apeliaf atoch, yn enwedig yng nghanol amgylchiadau gwirioneddol anodd a rhwystredig y pandemig, i ystyried gohirio'r penderfyniad i gau'r ysgol a rhoi mwy o amser i gefnogwyr yr ysgol er mwyn iddynt allu cyfarfod wyneb yn wyneb fel fyddai'n digwydd mewn amser mwy 'arferol'. Nid yw mor hawdd cyfarfod yn 'rhithiol' ac nid pawb sydd gyda'r adnoddau na'r sgiliau i wneud hynny. Nid yw'r amrywiol gymdeithasau yn yr ardal yn gallu cyfarfod yn yr amgylchiadau presennol chwaith i allu cynnig eu cefnogaeth i'r ymgyrch i achub yr ysgol i'r dyfodol./ Mae'r pandemig Covid 19 wedi effeithio ar bob un ohonom yn bersonol, ac mae rhaid canmol ymrwymiad Llywodraethwyr a Chyfeillion Ysgol Abersoch ar yr adeg hon. Ni ddylid rhuthro penderfyniad mawr fel hyn. Mae Covid 19 wedi atal cyfarfodydd cyhoeddus ac ymgynghoriadau amrywiol a byddai fel arfer yn cael eu cynnal. Siawns felly y dylid gohirio penderfyniad mawr ddyfodol Ysgol Abersoch nes bod cyfyngiadau Covid 19 yn caniatau i ni gyd gwrdd eto./ Credwn ei bod yn eithaf amhriodol i ni gynnal yr ymgynghoriad hwn yn ystod anterth yr epidemig covid pan fu'n amhosibl dilyn gweithdrefnau democrataidd arferol. Am y rheswm hwnnw yn unig rydym yn teimlo y dylid rhoi'r gorau i'r broses hon neu ei gohirio o leiaf er mwyn caniatáu i opsiynau gael eu hadolygu a'u hailystyried yn iawn cyn dod i benderfyniad terfynol ynghylch dyfodol yr ysgol./ Oherwydd bod yr Ysgol yn adnodd ardderchog yma, ac a'r gais y Trethdalwyr fe ddylia fod yna gyfarfod cyhoeddus, tydi'r Adran Addysg ddim a'r fai am gynnal un, ond mae rhaid dilyn canllawiau Covid, er does yna ddim byd tebyg i gyfarfod agored, wyneb i wyneb, lygaid i lygaid a chael trafodaeth a fydd er lles a deall gyda'r Gymuned i gyd./ Yn sefyllfa bresennol Covid 19 a'i holl gyfyngiadau, mae peidio â gallu trafod y mater hwn ymhellach wyneb yn wyneb, yn anffodus iawn ac ynddo'i hun gall fod yn rheswm digon da i ohirio'r penderfyniad nes ein bod yn gwybod beth fydd canlyniad y 'Cyfnod clo' yn gliriach./ Yn sefyllfa bresennol Covid 19 a'i holl gyfyngiadau, i beidio â gallu trafod y mater hwn ymhellach wyneb yn wyneb, mae'n anffodus iawn ac felly mae'n rheswm digon da i ohirio'r penderfyniad./ Rwy'n siomedig ac yn flin bod Cyngor Gwynedd yn credu fod cynnal ymgynghoriad ar fater mor bwysig yng nghanol pandemig byd-eang yn dderbyniol, gan wrthod o ganlyniad y cyfle i drigolion Abersoch allu cymryd rhan yn hawdd, oherwydd y	would only lead to lengthy appeals and further delays and anguish./ Yet AGAIN , Gwynedd Council have commenced a Statutory Consultation on the proposal to close Ysgol Abersoch . It is particularly out of order and underhand during this stressful and abnormal time of Lockdown and Covid 19 . The cost of the meetings , councillors and bureaucracy over the years have been at a massive cost already to us , the taxpayers ./ I am writing to you with great disappointment to hear that you are proceeding with the statutory consultation despite the anxious time that we all face with covid./ I appeal to you, especially in the midst of the really difficult and frustrating circumstances of the pandemic, to consider delaying the decision to close the school and giving school supporters more time so that they can meet face to face as would happen in time more 'normal'. Meeting 'virtually' is not so easy and not everyone has the resources or skills to do so. The various associations in the area are also unable to meet in the present circumstances to be able to offer their support to the campaign to save the school for the future./ The Covid 19 pandemic has affected us all personally, and the commitment of the Governors and Friends of Ysgol Abersoch is to be commended at this time. A big decision like this should not be rushed. Covid 19 has prevented various public meetings and consultations and would normally be held. Surely, the big decision on the future of Ysgol Abersoch should be deferred until the restrictions of Covid 19 allow us all to meet again./ We think it quite inappropriate to have conducted this consultation during the height of the covid epidemic when it has been impossible to follow normal democratic procedures. For that reason alone we feel this process should be abandoned or at least postponed to allow options to be reviewed and reconsidered properly before a final decision about the future of the school is reached./ Because the School is an excellent resource here, and with the Taxpayers' request, there should be a public meeting, the Education Department is not at fault for hosting one, but Covid's guidelines must be followed, though there is nothing like it an open meeting, face to face, eyes to eyes and have a discussion that will be of benefit and understanding to the whole Community./ In the current situation of Covid 19 and all its restrictions, to not to be able to discuss this matter further face to face, is very unfortunate and in its self may be a good enough reason to postpone the decision until we know the outcome of 'Lockdown' is clearer./ In the current situation of Covid 19 and all its restrictions, to not to be able to discuss this matter further face to face, is very unfortunate and so it is a good enough reason to postpone the decision./ I am both disappointed and angry that Gwynedd Council think that it is in order to have a consultation on such an important issue in the middle of a global pandemic, consequently denying the opportunity for the residents of Abersoch to be able to easily participate, due to the regulations in place. / that the Statutory Consultation was held under the constraints of the pandemic, and further while the headmistress was absent due to personal tragedy. / Members hold to the fact that it does not make sense to hold a consultation in the midst of a pandemic - under very tight restrictions - in terms of fairness for all stakeholders. No-one could meet to discuss such a vital issue of keeping a school that is so central to the future of the Welsh language and culture in a village that has become so anglicised in recent years./ I do not use the internet hence this letter, however, your lack of compassion whilst there is a covid pandemic not allowing	• Dosbarthwyd copïau electroneg o'r ddogfen i'r rhan-ddeiliaid perthnasol (yn unol â gofynion y Cod) • Derbyniwyd sylwadau/ymatebion ysgrifenedig drwy'r post ac e-bost. Nid yw'r Cod yn gosod gofyniad i gynnal cyfarfodydd cyhoeddus/ymgynghori. Yn hytrach, fe nodir yn y Cod "gall cynigwyr ddefnyddio ffyrdd eraill o ymgysylltu ag ymgynghoreon, fel sy'n briodol yn eu barn hwy". Mewn ymgynghoriadau blaenorol, mae'r Adran Addysg wedi cynnal sesiynau "Galw heibio" er mwyn trafod y cynnig arfaethedig gyda rhieni, llywodraethwyr a staff yr ysgol dan sylw. Yn sgil cyfyngiadau Covid-19, nid oedd yn bosib cynnal y sesiynau "Galw heibio" yn yr un modd. Serch hynny, er mwyn sicrhau fod rhan-ddeiliaid Ysgol Abersoch yn derbyn yr un cyfle i gael gwybodaeth, holi am eglurhad a chyflwyno sylwadau, cynhaliwyd sesiynau "Galw heibio" dros gyfwng meddalwedd cyfarfodydd rhithiol. Yn ychwanegol i hynny, rhoddwyd cyfle i ran-ddeiliaid gyflwyno cwestiynau ynglŷn â'r cynnig dros e-bost i'r Adran Addysg. Cydymdeimlir â'r pryderon o gynnal ymgynghoriad yn ystod y pandemig, serch hynny, pwysleisir na allwn fel awdurdod ymrwymo i beidio ag ymdrin â'r ysgol am gyfnod amhenodol. Yn ychwanegol i hynny, bu i Lywodraeth Cymru gyhoeddi hysbysiad ar 8 Ionawr 2021 er mwyn caniatáu i gynigion ynghylch trefniadaeth ysgolion barhau, lle nad yw pob ysgol ar agor.	• *Electronic copies of the document were distributed to the relevant stakeholders (in accordance with the Code's requirements)* • *Written comments / responses were received by post and email.* *The Code does not impose a requirement for public meetings / consultation. Instead, the Code states that "proposers may use other ways of engaging with consultees, as they deem appropriate".* *In previous consultations, the Education Department has held "Drop In" sessions to discuss the proposal with parents, staff and school governors. Due to the Covid-19 restrictions, it was not possible to host the "Drop In" sessions in the same way. However, in order to ensure that stakeholders at Ysgol Abersoch have the same opportunity to obtain information, seek clarification and comment, "Drop In" sessions have been held virtually. In addition, stakeholders were given the opportunity to e-mail questions about the proposal to the Education Department.* *We are sympathetic to the concerns of carrying out a consultation during the pandemic, however, it is emphasised that as an authority we cannot commit to not dealing with the school indefinitely. In addition, the Welsh Government issued a notice on 8 January 2021 to allow school organization proposals to continue, where not all schools are open.*

		cyfyngiadau ar waith. / yr Ymgynghoriad Statudol yn cael ei gynnal o dan cyfyngiadau y pandemig, ac yn bellach tra bod y brifathrawes yn absennol oherwydd trasiedi personol./ Deil yr Aelodau at y ffaith nad yw'n gwneud synnwyr cynnal ymgynghoriad yng nghanol pandemig – a chyfnod clo caeth iawn – o ran tegwch i bob rhanddeiliad. Ni allai neb gyfarfod i drafod mater mor hanfodol bwysig o gadw ysgol sydd mor greiddiol i ddyfodol yr iaith a'r diwylliant Cymraeg mewn pentref a Seisnigeiddiodd cymaint dros y blynyddoedd diwethaf. / Nid wyf yn defnyddio'r rhyngrwyd, felly, y llythyr hwn, fodd bynnag, eich diffyg tosturi tra nad yw pandemig covid yn caniatáu ar gyfer cyfarfodydd cyhoeddus ac ati. Chi fyddwn yn eu cofio fel y cyngor yr hyn rydych chi'n ceisio ei wneud, beth am geisio newid hyn trwy cefnogi'r ysgol gyda'i syniadau newydd. Mae gan yr ysgol gefnogaeth ein cymuned./ Mae amseriad y bwriad hwn i gau Ysgiol Abersoch yn warthus, yng nghanol pandemig! Ni allaf fynychu/trefnu trafodaethau cyhoeddus na chodi ymwybyddiaeth na phrotestio hyd yn oed! Nid yw hyn yn deg./ Mae'r penderfyniad a'r brys i gyflawni'r nod hwn wedi cael ei baratoi i anwybyddu'r cyfyngiadau digynsail ar gymdeithas pandemig, gan fwrw ymlaen â phroses sydd, er ei bod yn cael ei chaniatáu'n gyfreithiol, yn cael ei hystyried gan lawer yn foesol anghywir./ Mae'n amhosib i rieni, llywodraethwyr ac eraill gyflwyno eu hachos yn llawn dros blatfform rhithwir. Mae cau ysgolion yn galw ar deimladau cryf ac rwy'n pryderu bod cryfder teimlad y gymuned leol yn cael ei wanhau gan ddefnyddio'r platfform hwn/ Credu ei fod yn amhriodol cynnal proses yn ystod pandemic.../ Credwn fodd bynnag mai camgymeriad ar ran yr Awdurdod, er i'r Gweinidog Addysg ddiwygio'r Côd ar frys ar 7.1.21 i ganiatau hyn, oedd dewis cynnal yr ymgynghoriad statudol holl-bwysig tra roedd yr ysgol ar gau am yr holl gyfnod, y rhieni a'r llywodraethwyr dan bwysau oherwydd y pandemig a'u gallu i drefnu gwrthwynebiad i'r cynnig yn gyfyngedig oherwydd rheol "aros adre".Credwn y dylai'r Awdurdod gymryd hyn i ystyriaeth wrth ddod i benderfyniad. / Parhawn fod yn siomedig y teimlwyd ei bod yn addas parhau â'r Ymgynghoriad Statudol, er gwaethaf y pandemig cyfredol a'r cyfyngiadau eithafol cysylltiedig, a'n hataliodd rhag cynnal unrhyw gyfarfod staff, rhieni neu gymunedol nac unrhyw drafodaeth naturiol, effeithiol ar y mater difrifol hwn./ Er fy mod i'n ddim ond xx oed, rwy'n credu ei bod yn anghywir ceisio cau ysgol yn ystod pandemig Covid mae xx yn teimlo'n bryderus yn barod, efallai y dylech chi feddwl yn debycach i Roah Dahl a gofyn beth sydd orau i'r plant?	for public meetings etc. you will be the council remembered for what you are trying to do, why not try and change this by supporting the school with its new ideas. The school has the support of our community/ The timing of this proposed closure of Ysgol Abersoch is appalling, amid a pandemic! I can't attend / organize public discussions or even raise awareness or protest! This is not fair. / The decision and urgency to achieve this goal has been prepared to ignore the unprecedented restrictions on a pandemic Society, proceeding with a process that, while legally permitted, is being considered by many morally wrong./ It is impossible for parents, governors and others to present their case fully over a virtual platform. School closures call for strong feelings and I am concerned that the strength of feeling of the local community is being weakened using this platform./ Believes it is inappropriate to conduct a process during a pandemic. / We believe however that it was a mistake on the part of the Authority, although the Minister for Education urgently amended the Code on 7.1.21 to allow this, to choose to hold the all-important statutory consultation while the school was closed for the whole period, parents and governors were under pressure because of the pandemic and their ability to arrange opposition to the proposal limited because of a "stay at home" rule. We believe that the Authority should take this into account in reaching a decision/ We continue to be disappointed that it was felt appropriate to continue with the Statutory Consultation, despite the current pandemic and associated extreme constraints, which prevented us from holding any staff, parent or community meeting or any natural, effective discussion on the serious matter. / Even though I am just xx years old, I think it is wrong to try to close a school during a Covid pandemic xx feels anxious already, maybe you should think more like Roah Dahl and ask what is best for the kids?			
135		Yn bwysicach, efallai, parodd y penderfyniad o barhau gryn ofid i'r plant, sydd wedi gorfod ymdopi nid yn unig ag absenoldeb eu Pennaeth ac amodau ofnadwy Covid ond, hefyd, â'r syniad gofidus o gau eu hysgol. Teimlwn yn bendant na wnaed y penderfyniad hwn er lles y plant.	More importantly perhaps, the decision to continue caused considerable distress to the children, who have had to cope not only with the absence of their Headteacher and the terrible conditions of Covid but also with the upsetting thought of closing their school. We feel strongly that this decision was not made for the benefit of the children.			
136		Gofynnaf i'r cyngor roi'r gorau i wastraffu mwy o amser, arian ac adnoddau ar gyfarfodydd sy'n parhau ac nad ydynt yn dod i gasgliad	I ask the council to cease wasting yet more more time ,money and resources on meetings that are ongoing and		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

		llwyddiannus. Stopiwch fod yn negyddol a chymerwch agwedd gadarnhaol os gwelwch yn dda.	do not achieve a successful conclusion . Stop being negative and please take a positive attitude .			
137		A phan dderbyniwyd y llythyr yn gwahodd rhanddeiliaid i'r sesiynau 'Galw Heibio Rhithwir', mynegwyd syndod ac anghrediniaeth o glywed mai 'uchafswm o dri' gai eu mynychu "er mwyn elwa ar drafodaeth gynhwysfawr a theg" o gofio y gall cynifer â chant (os nad mwy) fod yn rhan o gyfarfodydd Zoom neu Microsoft Teams. Yna, i goroni'r cwbl, gofynnwyd am "unrhyw gwestiynau perthnasol i'r ymgynghoriad" ymlaen llaw... ymddengys hyn yn annemocrataidd, annheg ac unochrog iawn!	And when the letter inviting stakeholders to the 'Virtual Drop-in' sessions was received, surprise and disbelief were expressed to hear that a 'maximum of three' would be attended "to benefit from a comprehensive and fair discussion" given that as many as one hundred can (if not more) be involved in Zoom or Microsoft Teams meetings. Then, to top it all off, we asked "any questions relevant to the consultation" beforehand ... this seems very undemocratic, unfair and unilateral!		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau a'r anfodlonrwydd ynglŷn â threfniadau'r cyfarfodydd rhithwir. Mewn ymgynghoriadau blaenorol, mae'r Adran Addysg wedi cynnal sesiynau "Galw heibio" er mwyn trafod y cynnig arfaethedig gyda rhieni, llywodraethwyr a staff yr ysgol dan sylw. Yn sgil cyfyngiadau Covid-19, nid oedd yn bosib cynnal y sesiynau "Galw heibio" yn yr un modd. Serch hynny, er mwyn sicrhau fod rhan-ddeiliaid Ysgol Abersoch yn derbyn yr un cyfle i gael gwybodaeth, holi am eglurhad a chyflwyno sylwadau, cynhaliwyd sesiynau "Galw heibio" dros gyfwng meddalwedd cyfarfodydd rhithiol. Cynhaliwyd cyfres o gyfarfodydd rhithwyr, a gwahoddwyd rhieni, llywodraethwyr, staff a rhan-ddeiliaid lleol eraill. Pwrpas y sesiynau oedd rhoi cyfle i ran-ddeiliaid ofyn cwestiynau am y cynnig fyddai'n eu galluogi i roi sylwadau fel rhan o'r ymgynghoriad. Gosodwyd uchafswm o 3 ar gyfer pob sesiwn rhithwir er mwyn sicrhau fod pawb sy'n mynychu yn elw ar drafodaeth gynhwysfawr a theg.	*The Council notes the comments and dissatisfaction with the arrangements for the virtual meetings.* *In previous consultations, the Education Department has held "Drop In" sessions to discuss the proposal with parents, staff and school governors. Due to the Covid-19 restrictions, it was not possible to host the "Drop In" sessions in the same way. However, in order to ensure that stakeholders at Ysgol Abersoch had the same opportunity to obtain information, seek clarification and comment, "Drop In" sessions have been held virtually. In addition, stakeholders were given the opportunity to e-mail questions about the proposal to the Education Department.* *A series of virtual meetings were held, and parents, governors, staff and other local stakeholders were invited. The purpose of the sessions was to give stakeholders the opportunity to ask questions about the proposal that would enable them to submit comments as part of the consultation.* *A maximum of 3 were allocated for each virtual session to ensure that all attendees benefit from a comprehensive and fair discussion.*
138		modd y gweithredwyd yr ymgynghoriad fel pe bai'r penderfyniad eisoes wedi ei gwneud.	the manner in which the consultation has been executed as if it's a foregone conclusion.		Mewn ymateb i'r sylwadau, nodir mai ymgynghoriad ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach a gynhaliwyd rhwng 12 Ionawr a 23 o Chwefror 2021. Nid oes unrhyw benderfyniad wedi ei wneud hyd yma. Yn dilyn y cyfnod ymgynghori statudol, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 bydd rhaid cyflwyno adroddiad ar yr ymgynghoriad i'r Cabinet er mwyn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai a nodi ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Yn dilyn ystyried yr adroddiad, bydd y Cabinet yn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig hwn ai peidio. Cyhoeddir yr adroddiad ar wefan y Cyngor a bydd copïau caled ar gael ar gais. Rhoddir gwybod i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr yr ysgol fod yr adroddiad ar gael. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill yn cael gwybod bod yr adroddiad ymgynghori ar gael, e.e. Estyn, Gweinidogion Cymru, Aelodau Cynulliad perthnasol ac Aelodau Seneddol ayyb. Os yw'r Cabinet yn penderfynu bwrw ymlaen ar ôl ystyried yr adroddiad ymgynghori, bydd yn rhaid i'r cynnig gael ei gyhoeddi ar ffurf hysbysiad statudol. Bydd yr hysbysiad yn cael ei gyhoeddi ar ddiwrnod ysgol a bydd "cyfnod gwrthwynebu" o 28 diwrnod o'r dyddiad pan gyhoeddir y cynnig. Gall unrhyw un wrthwynebu'r cynnig. Caiff yr hysbysiad ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Gwynedd a hefyd yn agos at brif dderbynfa'r ddwy ysgol sy'n ymwneud â'r cynnig; bydd copïau electroneg yn cael eu hanfon at yr ysgolion i'w dosbarthu i ddisgyblion, rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr. Bydd copïau caled ar gael ar gais gan y swyddfa moderneiddio addysg. Ar ôl i'r cyfnod gwrthwynebu ddod i ben, bydd y Cyngor yn cyhoeddi crynodeb o'r gwrthwynebiadau statudol ac ymateb y Cyngor i'r gwrthwynebiadau mewn "Adroddiad Gwrthwynebu". Bydd yr adroddiad gwrthwynebu yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor a bydd copïau caled ar gael ar gais. Rhoddir gwybod hefyd i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr y ddwy ysgol fod yr adroddiad gwrthwynebiadau ar gael. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill yn cael gwybod bod yr adroddiad gwrthwynebiadau ar gael. Yn dilyn hynny, bydd Cabinet y Cyngor yn gwneud y penderfyniad terfynol ar yr adroddiad gwrthwynebu. Pan fydd y Cabinet wedi cyrraedd ei benderfyniad terfynol, bydd y penderfyniad yn cael ei roi'n ysgrifenedig, ynghyd â rhesymau penodol dros y penderfyniad. Bydd y penderfyniad yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor, a bydd rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, staff a llywodraethwyr y ddwy ysgol yn cael gwybod am y penderfyniad. Bydd nifer o gynrychiolwyr o asiantaethau eraill hefyd yn cael eu hysbysu am y penderfyniad.	*In response to the comments, it is noted that a consultation on the proposed closure of Ysgol Abersoch and the offer of a place for pupils at Ysgol Sarn Bach took place between 12 January and 23 February 2021. No decision has yet been made.* *Following the statutory consultation period, in accordance with the requirements of the School Organisation Code 011/2018 a report on the consultation will have to be presented to the Cabinet to summarise the issues raised by the consultee and set out the Council's response to those issues. Following consideration of the report, the Cabinet will decide whether or not to proceed with this proposal. The report will be published on the Council's website and hard copies will be available on request. Parents, carers and guardians, staff and school governors will be informed that the report is available. Many representatives of other agencies will be made aware of the availability of the consultation report, e.g. Estyn, Welsh Ministers, relevant Assembly Members and Members of Parliament etc. If Cabinet decides to proceed following consideration of the consultation report, the proposal will have to be published in the form of a statutory notice. The notice will be published on a school day and there will be a 28 day "objection period" from the date the proposal is published. Anyone can object to the proposal. The notice will be published on the Gwynedd Council website and also placed close to the main reception of the two schools involved in the proposal; electronic copies will be sent to schools for distribution to pupils, parents, carers and guardians, staff and governors. Hard copies will be available on request from the modernising education office.* *Following the end of the objection period, the Council will publish a summary of the statutory objections and the Council's response to the objections in an "Objection Report". The objection report will be published on the Council's website and hard copies will be available on request. Parents, carers and guardians, staff and governors of both schools will also be informed that the objections report is available. Many representatives from other agencies will be alerted of the objections report. Subsequently, the Council's Cabinet will make the final decision on the objection report. When the Cabinet has reached its final decision, the decision will be given in writing, specifying their reasons for the decision. The decision will be published on the Council's website, and parents, carers and guardians, staff and governors of both schools will be informed of the decision. Many representatives from other agencies will also be informed of the decision.*
139		Cadarnhawyd fy amheuon wrth weld y diffyg diddordeb hwn bod y penderfyniad i fwrw ymlaen â'r Ymgynghoriad eisoes wedi'i wneud, ymhell cyn i aelodau'r Cabinet ddod i mewn i'r cyfarfod, ac ar ben hynny, bod yr holl broses wedi bod yn ymarfer ticio blwch o'r dechrau, gyda'r cyngor yn mynd trwy'r cynigion i roi'r argraff o ymgynghori ystyrlon./ dogfennau ymgynghori'r Adran Addysg fel ymarfer papur i gyfiawnhau'r sefyllfa hon heb wir ystyried y dewisiadau eraill. Mae'n ymddangos bod elfen o dicio blychau yn digwydd yma. Mae'r broses yn teimlo ychydig yn wahanol o safbwynt y rhanddeiliaid nag yr ymddengys o ongly Cyngor Gwynedd.	My scepticism at this lack of interest was confirmed that the decision to proceed with the Consultation had already been made, well before the Cabinet members came into the meeting, and furthermore, that the whole process had been a tick box exercise from the start, with the council going through the proposals to give the impression of meaningful consultation./The Department of Education consultation documents appear to be a paper exercise to justify this situation without really considering the alternative options./ There seems to be an element of box ticking going on here. The process has felt rather different from the stakeholder perspective than it appears to from Gwynedd Council's angle.	(3)		
140		Rwy'n dal i fod yn argyhoeddedig am reswm da pam nad oedd un opsiwn a awgrymwyd gan y rhanddeiliaid yn haeddu cael ei gynnwys yn y tri opsiwn olaf. Felly, gobeithio eich bod yn deall pam ei bod yn anodd cael gwared â'r teimlad, er gwaethaf y broses adolygu anffurfiol, mai'r cynnig i gau Ysgol Abersoch fu'r unig eitem ar yr agenda o'r dechrau.	I remain to be convinced of a good reason why any of the options suggested by stakeholders did not merit inclusion in the final three options. So, I hope you understand why it is difficult to dispel the feeling that, despite the informal review Process, the proposal to close Ysgol Abersoch has been the only item on the agenda from the start.			
141		Aneglur pa fewnbwn gan randdeiliaid sydd wedi'i gynnwys yn y cynnig gan ein harwain i gwestiynu a oedd barn rhanddeiliaid wedi derbyn gwrandawiad teg mewn gwirionedd. Teimlir fel pe bai Cyngor Gwynedd yn dilyn ei agenda ei hun a'u bod yn benderfynol o gau Ysgol Abersoch.	It is unclear what input from stakeholders has been included within the proposal leading us to question whether the views of stakeholders really listened to. It feels rather as if the Gwynedd Council are pursuing their own agenda and are determined to close Ysgol Abersoch.			
142		Mae cau Ysgol Abersoch, sydd ers blynyddoedd, wedi bod yn faethle i genedlaethau o blant a wasanaethodd eu Cymuned gartref ac ar led yn fater rhy bwysig i'w ystyried gan nifer fechan. Dylid cael cyfarfod cyhoeddus.	The closure of Ysgol Abersoch, which for many years has been a niche for generations of children who served their Community at home and beyond, is too important an issue to be considered by a small number. There should be a public meeting.		Nid yw'r Cod yn gosod gofyniad i gynnal cyfarfodydd cyhoeddus/ymgynghori. Yn hytrach, fe nodir yn y Cod y "gall cynigwyr ddefnyddio ffyrdd eraill o ymgysylltu ag ymgynghoreon, fel sy'n briodol yn eu barn hwy".	*The Code does not impose a requirement for public meetings / consultations. Instead, the Code states that "proposers may use other ways of engaging with consultees, as they deem appropriate".*

					4Mewn ymgynghoriadau blaenorol, mae'r Adran Addysg wedi cynnal sesiynau "Galw heibio" er mwyn trafod y cynnig arfaethedig gyda rhieni, llywodraethwyr a staff yr ysgol dan sylw. Yn sgil cyfyngiadau Covid-19, nid oedd yn bosib cynnal y sesiynau "Galw heibio" yn yr un modd. Serch hynny, er mwyn sicrhau fod rhan-ddeiliaid Ysgol Abersoch yn derbyn yr un cyfle i gael gwybodaeth, holi am eglurhad a chyflwyno sylwadau, cynhaliwyd sesiynau "Galw heibio" dros gyfwng meddalwedd cyfarfodydd rhithiol. Yn ychwanegol i hynny, rhoddwyd cyfle i ran-ddeiliaid gyflwyno cwestiynau ynglŷn â'r cynnig dros e-bost i'r Adran Addysg.	*In previous consultations, the Education Department has held "Drop In" sessions to discuss the proposal with parents, staff and school governors. Due to the Covid-19 restrictions, it was not possible to host the "Drop In" sessions in the same way. However, in order to ensure that stakeholders at Ysgol Abersoch have the same opportunity to obtain information, seek clarification and comment, "Drop In" sessions have been held virtually. In addition, stakeholders were given the opportunity to e-mail questions about the proposal to the Education Department.*
143		Hoffwn wybod a yw'r cyngor wedi ystyried teimladau, meddyliau a barn y teuluoedd a oedd yn gyfrifol am ddarparu'r tir a'r ysgol i blant Abersoch, a yw eu disgynyddion, sy'n dal i fod â chysylltiadau yn y pentref, wedi cael gwybod am y cynigion?	I would like to know if the council have considered the feelings, thoughts and opinions of the families who were responsible for providing the land and school for the children of Abersoch, have their descendants, still with connections in the village been told of the proposals?		Roedd yr ymgynghoriad statudol a gynhaliwyd rhwng 12 Ionawr a 23 Chwefror 2021 yn ymgynghoriad cyhoeddus, ac roedd posib i unrhyw un gynnig sylwadau ar y cynnig. Yn dilyn y cyfnod ymgynghori statudol, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 bydd rhaid cyflwyno adroddiad ar yr ymgynghoriad i'r Cabinet er mwyn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai a nodi ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Yn dilyn ystyried yr adroddiad hwnnw, bydd y Cabinet yn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen a'r cynnig hwn ai peidio.	*The statutory consultation held between 12 January and 23 February 2021 was a public consultation, and anyone could comment on the proposal. Following the statutory consultation period, in accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018 a consultation report will have to be submitted to Cabinet summarising the issues raised by the consultees and stating the Council's response to those issues. Following consideration of that report, the Cabinet will decide whether or not to proceed with this proposal.*
144		Mae cau ysgol yn fater difrifol a byddwn yn disgwyl cwestiynau difrifol, a thrafodaeth heriol dros fanylion y dogfennau ymgynghori, ynghyd ag ystyriaeth deg o'r materion a godwyd gan randdeiliaid a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori, cyn i unrhyw benderfyniad gael ei wneud.	Closure of a school is a serious issue and we will expect serious questions, and challenging discussion over the details of the consultation documents, together with a fair consideration of the issues raised by stakeholders received during the consultation period, before any decision is made.		Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion bydd rhaid cyflwyno adroddiad ar yr ymgynghoriad i'r Cabinet er mwyn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai a nodi ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Bydd y Cabinet yn ystyried yr adroddiad hwn cyn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen a'r cynnig ai peidio.	*In accordance with the School Organization Code 011/2018 a consultation report will have to be submitted to Cabinet summarising the issues raised by the consultees and stating the Council's response to those issues. Following consideration of that report, the Cabinet will decide whether or not to proceed with this proposal.*
145		A oes synnwyr cyffredin o gau ysgol sydd â llefydd gweigion tra, ar yr un pryd, llenwi un arall ychydig dan filltir a hanner i ffwrdd tra gallai ymbellhau cymdeithasol fod yn rhan o'n bywydau am beth amser eto er gwaethaf llwyddiant y brechu?/	Is it common sense to close a school with surplus places while, at the same time, filling another just under a mile and a half away while social distancing may still be part of our lives for some time despite the success of vaccination?		O ganlyniad i niferoedd isel o ddisgyblion, mae nifer o lefydd gweigion yn Ysgol Abersoch (Derbyn – Bl.3) 26 (76%). Mae 21 (32%) o lefydd gweigion yn Ysgol Sarn Bach. Wrth gynnwys capasiti a niferoedd Meithrin y ddwy ysgol, mae gan Ysgol Abersoch 32 (75%) o lefydd gweigion ac Ysgol Sarn Bach 25 (34%) o lefydd gweigion. Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol San Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf. Yn Medi 2020, rhwng Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, roedd 47 (47%) o lefydd gweigion yn yr ardal. Byddai gwireddu'r cynnig arfaethedig yn gostwng llefydd gweigion yr ardal i 19 (29%) (Derbyn – Bl.6)	*As a result of low pupil numbers, there are a number of surplus places at Ysgol Abersoch (Reception - Yr.3) 26 (76%). There are 21 (32%) surplus places at Ysgol Sarn Bach. When including the capacity and Nursery numbers at both schools, Ysgol Abersoch has 32 (75%) surplus places and Ysgol Sarn Bach 25 (34%) surplus places. With 21 surplus places, (and 4 surplus places at the Nursery), Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity for the current pupils of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, for the next five years.* *In September 2020, between Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, there were 47 (47%) surplus places in the area. Realising the proposed proposal would reduce the area's surplus places to 19 (29%) (Reception - Yr.6)*
146		Nid oes unrhyw gyfeiriad at amgylchiadau ac effaith anghyffredin Covid 19, heb sôn am oblygiadau tymor hir Coronavirus a ddylai, yn sicr, gael ei adlewyrchu yn y strategaeth a chynllunio adnoddau o hyn ymlaen?	There is no reference to the unusual circumstances and impact of Covid 19, let alone the long term implications of Coronavirus which should surely be reflected in the strategy and resource planning from now on?		Mae'r Cyngor wedi ystyried goblygiadau Covid trwy gydol y broses ac wedi addasu trefniadau i'r sefyllfa newidiol tra'n sicrhau bod gofynion y broses statudol yn cael eu cyfarch. Bydd y Cyngor yn dilyn arweiniad cenedlaethol mewn perthynas â Covid wrth wireddu neu gynllunio strategaethau i'r dyfodol. Nid oes sicrwydd y byddai newidiadau demograffig i'r dyfodol yn cynyddu niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch. Pe gweithredir y cynnig, byddai plant a phobl ifanc y dalgylch yn cael cynnig addysg o ansawdd uchel yn Ysgol Sarn Bach sydd 1.4 milltir i ffwrdd o bentref Abersoch.	*The Council has considered the implications of Covid throughout the process and adapted arrangements in line with the changing situation whilst ensuring that the requirements of the statutory process are met.* *The Council will follow national guidance in relation to Covid in realising or planning future strategies.* *There is no guarantee that future demographic changes would increase pupil numbers at Ysgol Abersoch. If the proposal were implemented, children and young people within the catchment area would be offered a high quality education at Ysgol Sarn Bach which is 1.4 miles away from the village of Abersoch.*
147		***Nid oes brawddeg na gwybodaeth am sefyllfa covid yn eich dadansoddiad nag ychwaith am y demograffig newidiol. Pam?***	***There is no sentence or information regarding covid in your analysis or the changing demographic. Why?***			
148		***Eich unig ddiddordeb yw cyllidebau yn seiliedig ar ddata ffug sydd wedi ei drin.***	***Your only interest is budgets based on manipulated fake data.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comments.*
149		Rwy'n ystyried bod llawer o gynnwys y dogfennau ymgynghori yn cael ei gyflwyno mewn modd camarweiniol ac annheg. Er enghraifft, mae'r ystod oedran yn Ysgol Abersoch dair blynedd yn llai nag ystod oedran yr ysgolion cyfagos, y mae'n cael ei chymharu'n gyson â hi ar draws ystod o ddata, sy'n golygu nad yw llawer o'r wybodaeth a gyflwynir yn cymharu tebyg â thebyg, gan ei rhoi ar y gorau yn ddryslyd iawn, ac ar y gwaethaf bron yn ddiystyr.	I consider much of the content of the consultation documents is presented in a misleading and unfair way. For example, the age range at Ysgol Abersoch is three years less than the age range of neighboring schools, which is constantly compared across a range of data, meaning that many information presented compares like with like, rendering it at best very confusing, and at worst almost meaningless.		Dymuna'r Awdurdod nodi ei fod yn gwbl di-duedd a thryloyw yn yr hyn a gyflwynir fel rhan o ddogfennaeth yr ymgynghoriad. Mewn perthnasedd i'r sylwad am ystod oedran Ysgol Abersoch o gymharu ag ystod oedran yr ysgolion cyfagos, mae'r Awdurdod yn ystyried pob ysgol fel endidau cyfan waeth beth fo eu hystod oedran, ac er bod gwahaniaethau, ni fyddai'n ystyrlon dwyn cymhariaeth rhwng Ysgol Abersoch a rhai blynyddoedd penodol yn unig o'r ysgolion cyfagos.	*The Authority wishes to note that it is completely impartial and transparent in what is presented as part of the consultation documentation.* *In relation to the comment about the age range of Ysgol Abersoch compared to the age range of neighboring schools, the Authority regards all schools as whole entities irrespective of their age range, and although there are differences, it would not be meaningful to compare Ysgol Abersoch and certain years only from the neighboring schools.*
150		Credwn hefyd fod yr amserlen a roddir yn anffodus. Petai'r cynnig yn cael ei gadarnhau, ni byddai ond mis o amser ar ddiwedd tymor yr haf wedi hysbysu rhieni o'r penderfyniad terfynol iddynt ystyried yr opsiwn	We also believe that the timescale given is unfortunate. If the offer were to be approved, only a month's time at the end of the summer term would have informed parents of the final decision for them to then consider the most appropriate option for their children's education – and this		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Er i'r ymgynghoriad gael ei gynnal ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021, mewn ymateb i'r sylwadau hyn, rydym bellach yn argymell addasu dyddiad gweithredu'r cynnig i gau Ysgol	*The Council notes the comments.* *Although the consultation was on the proposal to close Ysgol Abersoch on 31 August 2021 and provide a place for pupils at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021, in response to these comments, we are now recommend modifying the implementation*

		mwyaf priodol wedyn ar gyfer addysg eu plant – a'u penderfyniad nhw yw hwn yn gyfreithiol. Mae hyn yn groes i arfer gorau cydnabyddiedig o roi tymor cyfan o rybudd i rieni am unrhyw newid sylfaenol. Byddai gosod dyddiad mwy realistig o Fedi 2022 i gychwyn unrhyw drefn newydd yn caniatau digon o amser ar gyfer trafod yr opsiynau amgen y cyfeiriwyd atynt cyn cyhoeddi penderfyniad terfynol... byddai glynu at ddyddiad o Fedi 2021 i weithredu unrhyw newid yn gwbl afresymol. Ni buasai'r opsiynau wedi cael eu gwintyllu'n iawn, ac ni byddai mis o rybudd i rieni am y drefn newydd yn deg o gwbl.....	is legally their decision. This is contrary to recognised best practice of giving parents a whole term of notice of any fundamental change. Setting a more realistic date of September 2022 to initiate any new regime would allow sufficient time for the alternative options referred to to be discussed before a final decision is announced.... sticking to a date of September 2021 to implement any change would be totally unreasonable. The options would not have been properly worded, and a month's notice to parents of the new regime would not be fair at all.		Abersoch i 31 Rhagfyr 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Ionawr 2022. Yn dilyn ystyried rhai o'r sylwadau dderbyniwyd o'r ymgynghoriad, rydym o'r farn y byddai gohirio gweithredu tan 31 Rhagfyr 2021 yn caniatáu mwy o amser i'r Adran Addysg roi trefniadau yn eu lle er mwyn sicrhau trosglwyddiad esmwyth i ddisgyblion Ysgol Abersoch i Ysgol Sarn Bach.	*date to close Ysgol Abersoch to 31 December 2021 and provide a place for pupils at Ysgol Sarn Bach from 1 January 2022.* *Following consideration of some of the comments received from the consultation, we are of the opinion that deferring the action until 31 December 2021 would allow the Education Department more time to put arrangements in place to ensure a smooth transition for Ysgol Abersoch pupils to Ysgol Sarn Bach.*
151		Byddai modd i chi drafod y rhain (Opsiynau Amgen) yn anffurfiol eleni, gan geisio cytundeb, ac yna gynnal ymgynghoriad statudol ar gynnig ffordd newydd ymlaen pan na fyddai'r pandemig yn cyfyngu ar drafodaeth ystyrlon.... Galwn felly ar Gabinet Cyngor Gwynedd, wrth ystyried yr adroddiad ar yr ymatebion i ymgynghori, i oedi'r broses tan fis Tachwedd er mwyn caniatau amser i ysgolion a chymunedau'r ardal geisio ffordd gytûn ymlaen sy'n bodloni amcanion yr Awdurdod. Byddai proses wedyn yn mynd trwodd yn gyflym yn niwedd 2021 naill ai oherwydd fod cytundeb neu oherwydd fod pob opsiwn wedi ei wintyllu'n llwyr, a gellid gweithredu unrhyw newid yn ddiogel at Fedi 2022.	You would be able to discuss these (alternative options) informally this year, seeking agreement, and then undertake a statutory consultation on proposing a new way forward when the pandemic would not restrict meaningful discussion. We therefore call on Gwynedd Council's Cabinet, when considering the report on the consultation responses, to delay the process until November to allow time for schools and communities in the area to seek an agreed way forward that meets the Authority's objectives. A process would then go through quickly in late 2021 either because there was an agreement or because all options were completely vinded, and any change could be implemented promptly to September 2022.		Mae'r Cyngor yn nodi y bu iddynt gynnal cyfres o gyfarfodydd lleol dros gyfnod estynedig lle'r rhoddwyd cyfle i randdeiliaid wyntyllu opsiynau amgen. Bu i'r Cyngor werthuso'r opsiynau yma cyn llunio' cynnig. Bu i hyn ddigwydd cyn cyfnod Covid. Mae'r Cyngor o'r farn fod rhanddeiliad allweddol wedi medru cyfrannu'n llawn i'r ymgynghoriad hwn gyda nifer y cyfranogwyr yn dystiolaeth o hyn. Mae'r Cyngor o'r farn fod ymestyn y broses ymghyngori ymhellach na'r angen yn arwain at fwy o ansicrwydd a phryder i'r holl randdeiliad. Oherwydd hyn mae'r Cyngor yn bwrw ymlaen a'r broses yn unol a'r hyn sydd yn ymarferol bosib.	*The Council notes that they held a series of local meetings over an extended period during which stakeholders were given the opportunity to air alternatives. The Council evaluated these options before deciding on the proposal. This happened before the Covid period.* *The Council considers that key stakeholders have been able to contribute fully to this consultation, the number of participants is evidence of this.* *The Council believes that extending the consultation process further than necessary leads to greater uncertainty and anxiety for all stakeholders. For this reason the Council is proceeding with the process in accordance with what is practically possible.*
152		Rhoddodd fframwaith ac amserlen yr holl broses gryn bwysau arnom fel grŵp o unigolion gwirfoddol sydd â chyfrifoldebau megis gwaith a theulu. Roedd rhaid i ni ddarparu arweiniad a gweledigaeth oherwydd absenoldeb ein Pennaeth, delio ag effaith Covid ac ymateb i alwadau'r broses ymgynghori, yn ogystal â'u heffaith cyfatebol ar redeg yr ysgol o ddydd-i-ddydd. Er hynny, fel Llywodraethwyr Ysgol Abersoch, gwnaethom ein gorau glas i ymgysylltu'n bositif â'r adolygiad anffurfiol dechreuol a'r Ymgynghoriad Statudol dilynol a, hyd eithaf ein gallu, annog yn weithredol ryngddeiliaid wneud yr un peth.	The framework and timetable of the whole process put considerable pressure on us as a group of volunteer individuals with other responsibilities such as work and family. We had to provide leadership and vision due to the absence of our Headteacher, deal with the impact of Covid and respond to the demands of the consultation process, as well maintaining the day-to-day running of the school. However, as Governors of Ysgol Abersoch, we did our utmost to engage positively with the initial informal review and subsequent Statutory Consultation and, to the best of our ability, actively encourage inter-stakeholders to do the same.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad ac yn ddiolchgar am gydweithdrediad y Corff Llywodraethol. Mae'r Corff Llywodraeth wedi derbyn cefnogaeth gyson yr adran addysg drwy gydol y broses gan gynnwys cefnogi'r ysgol mewn ymateb i broblemau staffio. Bydd y gefnogaeth yma'n parhau.	*The Council notes this comment and is grateful for the co-operation of the Governing Body. The Governing Body has received the Education Department's constant support throughout the process in supporting the school in response to staffing problems. This support will continue.*
153		Rydym yn amlygu ein pryderon ynglŷn a chyfreithlondeb y broses ymgynghori… Roedd yr ymgynghoriad gyda'r disgyblion yn anheg o ystyried ei h'oedran a'i deallusrwydd….. Cynhwysa dogfen Ymgynghoriad Statudol i Blant gwestiynau arweiniol, mae'n gamarweiniol a rhagfarnllyd yn erbyn Ysgol Abersoch. Datgana'r ddogfen bod 'gwell defnydd o adnoddau, e.e. offer TG', 'cyfle i gyfarfod a chwarae â ffrindiau newydd', 'mwy o athrawon' yn Ysgol Sarn Bach. Cynlluniwyd y geiriad hwn i ddenu plant ac awgryma bod TG gwell a mwy o athrawon yn Ysgol Sarn Bach; ni chredwn fod hyn yn wir. Ymhellach, dim ond buddion ymddangosiadol (os yn gywir) a nodir, heb gyfeirio dim at yr hyn y gellid ei golli.	We highlight our concerns about the legality of the consultation process ... The consultation with the pupils was unfair given their age and intelligence… .. The Statutory Children's Consultation document contains leading questions, is misleading and biased. The document states that there will be 'better use of resources, e.g. IT equipment, 'a chance to meet and play with new friends', 'more teachers' at Ysgol Sarn Bach. This wording is designed to attract children and suggests that there is better IT and more teachers at Ysgol Sarn Bach; we do not believe this to be the case. Furthermore, only apparent benefits (if correct) are identified, with no reference to what might be lost.		Yn unol â'r Cod Trefniadaeth Ysgolion, mae'n ofynnol fel rhan o unrhyw ymgynghoriad statudol i gynnal ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc yr ysgolion sy'n destun yr ymgynghoriad. Mae adroddiad ar yr ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc wedi'i gynnwys fel atodiad i'r adroddiad ar yr ymgynghoriad (www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg) Fel rhan o'r ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc, paratowyd dogfennau priodol ar gyfer disgyblion Ysgol Abersoch a Chyngor Ysgol; Ysgol Sarn Bach, a trefnwyd bod hwylusydd yn cynnal 3 chyfarfod dros y we (Google Meet) gyda'r ddwy ysgol i drafod y cynnig gyda'r plant er mwyn sicrhau eu bod yn deall yr hyn oedd yn cael ei gynnig ac er mwyn rhoi cyfle iddynt ddatgan barn am y cynnig. Roedd rhieni Ysgol Abersoch yn bresennol ac anogwyd hwy gan yr hwylusydd i siarad ar ran eu plant er mwyn cryfhau'r broses o gasglu barn y plant am yr effaith posib arnynt pe byddai'r ysgol yn cau. Yn achos Ysgol Sarn Bach, roedd pedwar disgybl y Cyngor Ysgol yn cynrychioli pob blwyddyn o'r Adran Iau ac un rhiant (i aelod o'r Cyngor Ysgol) yn bresennol (ac yn cyfrannu ond er mwyn gwneud barn ei phlentyn yn gliriach i'r hwylusydd). Esboniwyd y byddai'r newid yn golygu: - Y byddai Ysgol Abersoch yn cau. - Y byddai disgyblion Ysgol Abersoch yn trosglwyddo i Ysgol Sarn Bach ym Medi 2021. Roedd pob sesiwn yn cymryd tri chwarter awr i awr i'w gwblhau ac wedi eu rhannu i dri grŵp, Disgyblion Blwyddyn 3 Ysgol Abersoch, disgyblion y Cyfnod Sylfaen Ysgol Abersoch a Chyngor Ysgol Sarn Bach. Roedd yn cynnwys esbonio'r cynnig a rhoi	*In accordance with the School Organisation Code, it is required of any statutory consultation to consult with the children and young people of the schools subject to the consultation. A report on the consultation with children and young people is included as an annex to the consultation report (www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation)* *As part of the consultation with children and young people, appropriate documents were prepared for pupils at Ysgol Abersoch and the School Council at Ysgol Sarn Bach, and a facilitator arranged 3 web meetings (Google Meet) with both schools to discuss the proposal with the children to ensure they understood what was being offered and to give them the opportunity to share their views on the proposal. Parents of Ysgol Abersoch pupils were also present and were encouraged by the facilitator to speak on behalf of their children in order to strengthen the process of gathering the views of the children and what the possible impact on them would be if the school is closed. Where Ysgol Sarn Bach is concerned, the four pupils representing each year from 3-6 on the School Council and one parent (to a member of the School Council) was present (and contributed only to make her child's views clearer).* *It was explained that the change would mean that:* - *Ysgol Abersoch would close.* - *Ysgol Abersoch pupils would transfer to Ysgol Sarn Bach in September 2021.* *Each session lasted three-quarters of an hour to an hour and was divided into three groups, Year 3 pupils from Ysgol Abersoch, Foundation Phase pupils Ysgol Abersoch*
154		Mae pryderon ynghylch yr Ymgynghoriad Plant. Mae'r dogfennaeth yn cynnwys cwestiynau arweiniol, yn gamarweiniol ac yn rhagfarnllyd yn erbyn Ysgol Abersoch.	There are concerns over the nature of the children's consultation. The Consultation Document for Children provides leading questions, is misleading and is biased against Ysgol Abersoch.			
155		Mae'r Ddogfen Ymgynghori Plant yn cynnwys cwestiynau arweiniol, mae'n gamarweiniol ac yn rhagfarnllyd yn erbyn Ysgol Abersoch.	The Children's Consultation Document provides leading questions, is misleading and is biased against Ysgol Abersoch.			
156		Mae hwn yn gwestiwn arweiniol ac amhriodol. A yw Cyngor Gwynedd yn awgrymu bod gwell darpariaeth TG yn Ysgol Sarn Bach?	This is a leading and inappropriate question. Is the Gwynedd Council suggesting that there is better IT provision at Ysgol Sarn Bach?			

157		Dogfen Ymgynghori Plant - Nid yw'n glir y byddant yn mynd o gymhareb o 10: 1 i uwch na 20: 1	Dogfen ymgynghori plant - It is not made clear that they will be going from ratio of 10:1 to above 20:1		cyfle i ddisgyblion fynegi eu meddyliau a'u teimladau. Roedd yr hwylusydd eisoes wedi derbyn holiaduron cyn cychwyn y broses o holi dros Google Meet. Yn dilyn y cyfarfod derbyniwyd sylwadau un disgybl o Ysgol Abersoch ar ffurf fideo a gymerwyd gan ei fam a'i hanfon i sylw'r hwylusydd drwy law yr ysgol. Mewn ymateb i'r cwestiynau yngylch sefyllfa staffio, fe nodir yn y ddogfen ymgynghori fod "strwythur staffio presennol Ysgol Abersoch yn cynnwys un pennaeth llawn amser, athrawes rhan amser, athrawes CPA rhan amser, a chymhorthydd rhan amser. Mae gan y pennaeth ymrwymiad dysgu 70% o'i hamser ac yn derbyn 30% o amser digyswllt ar gyfer materion rheolaethol ac arweinyddiaeth. Yn Ysgol Sarn Bach, mae pennaeth, dwy athrawes rhan amser (cyfwerth ag athrawes llawn amser 1.0), a thri cymhorthydd rhan amser. Mae'r pennaeth yn dysgu 80% o'r amser ac yn derbyn 20% o amser digyswllt ar gyfer materion rheolaethol ac arweinyddiaeth. Mewn perthynas â'r datganiad "Pan ddaw'n amser i fynd i'r Ysgol Uwchradd, byddwch yn adnabod mwy o blant a fydd yn symud yno gyda chi." – mae'r Cyngor yn derbyn nad yw'n bwynt dilys gan fod disgyblion eisoes yn trosglwyddo i Ysgol Sarn Bach ar ôl blwyddyn 3.	*and Ysgol Sarn Bach's School Council. The session explained the proposal and gave pupils the opportunity to express their thoughts and feelings. The facilitator had already received the questionnaires prior to the process of questioning over Google Meet. Following the meeting one pupil's comments from Ysgol Abersoch were received in the form of a video taken by his mother and sent to the facilitator via the school.* *In response to the questions regarding staffing, it is noted in the consultation document that "Ysgol Abersoch's current staffing structure consists of one full-time head teacher, a part-time teacher, a part-time CPA teacher, and a part-time assistant. The head teacher commits 70% of her time to teaching and receives 30% non-contact time for management and leadership issues. At Ysgol Sarn Bach, there is a headteacher, two part-time teachers (full-time equivalent 1.0), and three part-time assistants. The head teacher teaches 80% of the time and receives 20% non-contact time for management and leadership issues.* *In relation to the statement "When the time comes to attend Secondary School, you will know more children who will be moving there with you." - the Council accepts that this is not a valid point as pupils are already transferring to Ysgol Sarn Bach after year 3.*
158		Dyma gwestiwn arweiniol ac amhriodol. Ydy Cyngor Gwynedd yn cynnig nad ydy hyn yn digwydd yn barod?	This is a leading and inappropriate question. Is Gwynedd Council implying that this doesn't already happen at present?			
159		A yw hyn yn ffeithiol gywir? Sut mae mwy o athrawon - mae 2 yn Ysgol Sarn Bach, 2 yn Ysgol Abersoch. Onid yw'r gymhareb athro i ddisgybl yn llawer uwch? Gofynnwn ichi ddarparu'r wybodaeth hon.	Is this factually correct? How are there more teachers - there are 2 at Ysgol Sarn Bach, 2 at Ysgol Abersoch. Isn't the teacher to pupil ratio much higher? We request that you provide this information.			
160		Sut mae disgwyl i blentyn ddehongli'r datganiad hwn? Beth sydd yn anheg ar hyn o bryd?	How is a child meant to interpret this statement? What is not fair at the moment?			
161		Pwynt annilys - bydd y disgyblion eisoes wedi bod yn Ysgol Sarn Bach am 3 blynedd cyn ysgol uwchradd waeth beth fo'r senario bresennol.	This is an invalid point - the pupils will already have been at Ysgol Sarn Bach for 3 years presecondary school regardless under the current scenario.			
162		O ran yr holiadur a roesoch i'r disgyblion, rwy'n teimlo bod angen i mi fynd i'r afael â rhai o'ch datganiadau a'ch materion yr wyf i a rhieni eraill wedi'u codi. Darllenodd fy merch eich pamffled cyn darllen yr holiadur a dywedodd hi, sydd ond yn 8 oed, ei fod yn gamarweiniol, 'bydd gan ddisgyblion yr opsiwn i symud i Sarn Bach'. Felly, diffiniad y gair 'opsiwn' yw; 'peth a all gael ei ddewis neu beidio' ac felly meddai fy merch nad yw hi'n dewis gadael Ysgol Abersoch. Dyfyniad arall yw 'y bydd Mwy o Athrawon yn… ..'- gwiriwch a yw hynny'n ffeithiol oherwydd ar hyn o bryd mae fy merch yn cael ei haddysgu gan Athrawon Cymwysedig Llawn, ni chredaf fod hyn yn wir yn Ysgol Sarn Bach felly byddwn i yn ddiolchgar pe gallech ymhelaethu ymhellach ar hyn. 'Gwell defnydd o adnoddau e.e. TG ', - A allech chi wirio hefyd a yw hynny'n ffeithiol, mae gan bob dysgwr yn Ysgol Abersoch offer TG rhagorol ac rydw i fy hun wedi ei chael hi'n anodd gweithredu mwy nag un ddyfais ar unwaith, fodd bynnag, os oes angen mwy o offer mae'r Gymdeithas Rhieni yn darparu hyn i'r plant heb unrhyw gost i'r cyngor. 'Cyfle i gwrdd a chwarae gyda ffrindiau' - A ydych yn awgrymu nad oes gan blant Ysgol Abersoch ffrindiau eisoes? Mae gan fy mhlant ffrindiau ledled Gwynedd, fodd bynnag, dewisiom Ysgol Abersoch yn ôl ei rhinweddau addysgol, a ydych chi'n awgrymu bod gwneud ffrindiau yn bwysicach? Mae mwyafrif ffrindiau fy mhlant yn mynychu Ysgol Llanbedrog felly pe bawn i eisiau iddyn nhw ddewis ffrindiau dros addysg byddwn wedi eu symud i Ysgol Llanbedrog.	With regards to the questionnaire that you issued to the pupils I feel that I need to address some of your statements and issues that myself and other parents have raised. My daughter read your pamphlet before reading the questionnaire and she at 8 years old said that it was misleading, 'pupils will have the option to move to Sarn Bach'. The definition of the word 'option' is thus; 'it is a thing that is or may be chosen' my daughter said therefore she does not choose to leave Ysgol Abersoch. Another quote is that 'there will be More Teachers at ….'- please check if that is factual as currently my daughter is taught by Fully Qualified Teachers, I do not believe this to be the case at Ysgol Sarn Bach therefore I would be grateful if you could elaborate further. 'Better use of resources e.g. IT', - Please could you also check if that is factual, every learner at Ysgol Abersoch has excellent IT and I myself have found it difficult to operate more than one device at any one time, however, if more is needed The Parents association provides this for the children at no cost to the council. 'An Opportunity to meet and play with friends'- Are you suggesting the children of Ysgol Abersoch do not have friends already? My children have friends all over Gwynedd, however, we chose Ysgol Abersoch for its educational merits, are you suggesting that making friends is more important? The majority of my children's friends attend Ysgol Llanbedrog therefore if I wanted them to choose friends over education I would have moved them to Ysgol Llanbedrog.			
163		Derbyniodd fy Mab holiadur a anfonwyd trwy'r post ar Chwefror yr 8fed a oedd yn ofynnol iddo gael ei bostio yn ôl erbyn Chwefror y 12fed yn gofyn yr un cwestiynau iddo ag y gwnaethoch chi ei ofyn i blant Ysgol Abersoch. Ni allaf weld perthnasedd yr holiadur hwn, nid oedd y cwestiynau'n glir iawn, ar C4, at ba ysgol rydych chi'n cyfeirio? A oedd hwn yn holiadur cyffredinol i bawb ac heb ei deilwra mewn gwirionedd ar gyfer yr unigolion? Roeddwn hefyd yn ei chael yn rhyfedd iawn bod yr holiaduron yn cael eu hanfon yn ôl i Ysgol Sarn Bach ac nid yn uniongyrchol atoch chi'ch hun. Dywedodd fy mab nad oedd yn teimlo y gallai fod yn agored i fynegi ei feddyliau a'i deimladau rhag ofn i'w Bennaeth adnabod ei lawysgrifen, credaf fod hyn yn wir am blant eraill hefyd. A allwch ddweud wrthyf pam na anfonwyd y llythyrau yn ôl yn uniongyrchol at Gyngor	My Son received a questionnaire sent through the post on February the 8th requiring it to be posted back by February the 12th asking him the same questions that you asked the children of Ysgol Abersoch. I cannot see the relevance of this questionnaire, the questions were not very clear, on Q4, which school are you referring to? Was this a one size fits all questionnaire not really tailored towards the individuals? I also found it very strange that the questionnaires were sent back to Ysgol Sarn Bach and not directly to yourselves. My son said that he did not feel he could be open to expressing his thoughts and feelings in case his Head teacher recognised his handwriting, I also believe this to be the case of other children as well. Can you please tell me why the letters were not sent back directly to Gwynedd Council? Can you also tell me how many responses have you received from Ysgol Sarn Bach? The reason I ask this is because I know of some families who did not get a questionnaire, therefore was this a			

		Gwynedd? A allwch hefyd ddweud wrthyf faint o ymatebion a gawsoch gan Ysgol Sarn Bach? Y rheswm dwi'n gofyn hyn yw oherwydd fy mod yn gwybod am rai teuluoedd na chafodd holiadur, felly a oedd yr holiadur yn ymarfer dibwrpas sydd ddim yn gynrychiolaeth wirioneddol o ffigurau?	pointless exercise and not a true representation of figures?			
164		…pryderon ynglŷn a chyfreithlondeb y broses ymgynghori… Mae'r ffurflen ymateb yn annigonol. Nid oes manylion o sut all pobol ofyn cwestiynau pellach ynglyn a'r cynnig neu cynnig dewisiadau amgen. Nid yw'r ymgyngoreion wedi cael gwybod o'r cyfleon i wneud sylwadau am ddewisiadau amgen i gau yr Ysgol sydd wedi ei adnabod gan Cyngor Gwynedd ynghyd a'u prif ddewis. Nid yw'r ymgyngoreion wedi cael gwybod am y cyfle i gynnig syniadau amgen i gau fyddai hefyd yn ymateb i rhesymau dros gloi (h.y y brif sialens mae'r Ysgol yn ei wynebu).	… Concerns about the legality of the consultation process… The response form is inadequate. There are no details of how people can ask further questions about the proposal or offer alternatives. Consultees have not been informed of the opportunities to comment on alternatives to closing the School identified by Gwynedd Council as well as their preferred option. Consultees have not been informed of the opportunity to propose alternative closures that would also respond to closing reasons (i.e. the main challenge facing the School).		Mae'r Awdurdod yn hyderus fod ein prosesau a'r ffurflen ymateb yn cyfarch gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Fe nodir ar dudalen 38 o'r ddogfen ymgynghori "Yn ystod yr ymgynghoriad hwn, gall yr ymatebion gynnwys sylwadau neu gwestiynau ar unrhyw agwedd o'r cynnig neu awgrymu opsiynau eraill."	*The Authority is confindent that our processes and response forms meet the requirements of the School Organisation Code 011/2018.* *As is noted on page 38 of the consultation document, "During this consultation, the responses could include observations or questions on any aspect of the proposal, or they could suggest other options."*
165		….pryderon ynglŷn a chyfreithlondeb y broses ymgynghori. …. Mae diffyg eglurhad/rhesymeg dros y tafluniad 5 mlynedd o niferoedd disgyblion yr ysgol. Mae penderfyniad Cyngor Gwynedd i beidio â ystyried ardrawiad Ti a Fi a'r Cylch Meithrin ar niferoedd amcan yr Ysgol yn anheg.	…. Concerns about the legality of the consultation process. …. There is a lack of explanation / rationale for the 5 year projection of the school's pupil numbers. Gwynedd Council's decision not to consider the impact of Ti a Fi and the Cylch Meithrin on the School's objective numbers is unfair.		Mae'r Cyngor yn cydnabod fod rhagfynegi nifer plant i'r dyfodol yn anodd yn arbennig felly gan nad oes rheidrwydd ar rieni i yrru eu plant i'r ysgol ddalgylch. Mae'r rhagamcanion a gyflwynir yn y ddogfen wedi ei seilio ar ragamcanion 3 blynedd a gyflwynwyd gan benaethiaid yr ysgolion. Amcangyfrifir y rhagamcanion 5 mlynedd ar sail cyfartaledd niferoedd derbyn yr ysgol dros y dair blynedd ddiwethaf.	*The Council acknowledges that estimating the number of future children is difficult especially as parents are not obliged to send their children to the school within their catchment area.* *The projections presented within the documents are based on 3 year projections that were presented by school head teachers. The 5 year projections were estimated based on the school's average admission numbers over the last three years.*
166		*Nid yw'r mewnlif plant o'r CMA i Ysgol Abersoch wedi cael ei ystyried* er gwaethaf y dystiolaeth gan Gylchoedd eraill bod hyn yn arwain at gynnydd yn y niferoedd; fel achos penodol, er gwaethaf Covid, cofrestrodd dau o blant CMA gydag Ysgol Abersoch ym mis Medi 2020 ac ar hyn o bryd, mae o leiaf un o blant CMA bellach wedi cofrestru ar gyfer mynediad yn Medi 2021 i Ysgol Abersoch.	The feed from CMA to Ysgol Abersoch numbers has not been taken into account despite the evidence from other Cylchoedd that this does lead to an increase in numbers; as a case in point, despite Covid, two CMA children registered with Ysgol Abersoch in September 2020 and at least one of our CMA children has now registered for the September 2021 intake to Ysgol Abersoch		Mae'r ffigwr a rhagfynegwyd ar gyfer Medi 2021 sef 3 yn uwch na'r ffigwr ragfynegwyd ar gyfer y blynyddoedd canlynol ond un yn llai na'r ffigwr awgrymir yn yr ymateb i'r ymgynghoriad, sef 1. Mae'r Awdurdod yn cydnabod perthynas Cylchoedd Ti a Fi a Chylchoedd Meithrin gydag ysgolion yng Ngwynedd, fodd bynnag, yn achos Ysgol Abersoch, o ystyried maint y cynnydd fyddai'n deillio o'r Cylch Meithrin, bydd yr heriau sy'n wynebu Ysgol Abersoch yn parhau.	*The figure predicted for September 2021, which is 3 higher than the figure predicted for the following years but 1 less than the figure implied in the consultation response, which is 1.* *The Authority acknowledges the relationship all Cylch Ti a Fi and Cylch Meithrin have with schools in Gwynedd, however, in the case of Ysgol Abersoch, considering the amount of increase that could derive from the Cylch Meithrin, the challenges currently facing Ysgol Abersoch would remain.*
167		Ymddengys bod cynnwys a natur cwblhau'r asesiadau effaith yn ymarfer ticio'r blwch cyfyngedig a gwblhawyd gan staff y Cyngor, yn hytrach nag ymgais gydnabyddedig i ganfod gwir gynrychiolaeth o'r effaith o fewn y gymuned a effeithir… Ac eto, mae'r Asesiadau Effaith Cymunedol ac Ieithyddol yn ymarferion ticio blwch a gwblhawyd gan benaethiaid sy'n byw tu allan i'r gymuned. Nid yw'r rhain yn mynd i'r afael yn ddigonol ag effaith gyffredinol cau ar y gymuned leol.	The content and nature of completing the impact assessments appears to be a tick box exercise completed by Council staff, reather than a recognized attempt to find a true representation of the impact within the affected community… Yet the Community and Language Impact Assessments are tick box exercises completed by headteachers who live outside of the community. These do not adequately address the overall effect of closure on the local community.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r ystyriaethau sydd wedi eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith Cymunedol ac Ieithyddol yn cyfarch yr awgrymiadau o'r hyn y gellir ei gynnwys mewn Asesiad Effaith ar y Gymraeg a'r gymuned a geir yn Atodiad C: Asesiadau o'r effaith ar y gymuned a'r effaith ar y Gymraeg, Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad.	*The Council notes the comments.* *The considerations that are included in the Community and Language Impact Assessment address the suggestions of what can be included in the Welsh Language Impact Assessment contained in Appendix C: Community impact and Welsh-medium impact assessments, School Organisation Code 011/2018.* *The Authority presents the Impact Assessment and seeks views on the proposal's impact through the consultation.*
168		Mynna'r Cod Trefniadaeth Ysgolion bod "Ffactorau penodol i'w hystyried ar gyfer cynigion i ychwanegu neu ddileu dosbarthiadau meithrin". Yn gyntaf, nis ymgynghorwyd â'r Cylch Meithrin a'r Cylch Ti a Fi sydd ar y safle ynglŷn â'r Ymgynghoriad Statudol er gwaethaf bod yn rhanddeiliad cydnabyddedig ac ni chynhaliwyd trafodaeth parthed goblygiadau cau'r ysgol ar y ddarpariaeth o addysg blynyddoedd cynnar yn Abersoch. Mae'r hepgoriad hwn yn tanseilio ymddiriedaeth dull cynnal yr ymgynghoriad…. A yw'r wybodaeth am yr ymgynghoriad wedi'i dosbarthu'n ddigon eang? Faint o sefydliadau eraill a oedd if od i gael eu hybysu na chwasant wybod?... Nid yw'n amlwg bod unrhyw ystyriaeth wedi cael ei rhoi i effaith cau'r ysgol ar y gwasnaethau hyn (Cylch Meithrin/Cylch Ti a Fi)/ Mae'n amlwg bod y cyngor wedi methu ag ymgynghori nac ystyried y CMA yn yr holl broses hon	The SOC requires that "There are specific factors to consider for proposals to add or remove nursery classes". Firstly, the Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi who are on site were not consulted on the Statutory Consultation despite being a recognised stakeholder and no discussion took place regarding the implications of closing the school on the provision of early years education in Abersoch. This omission undermines the trust of the conduct of the consultation…. Has the information on the consultation been distributed widely enough? How many other organisations that were due to be informed were not informed? …. It is not apparent that any consideration has been made of the impact of the closure of the school on these services./ The council has manifestly failed to consult or consider the CMA in this whole process which, particularly in the middle of a pandemic, is very hard to justify.	(2)	Yn anffodus, yn dilyn yr ymgynghoriad fe ddaeth i'r amlwg nad oedd cynrychiolwyr y Cylch Meithrin wedi derbyn y ddogfen ymgynghoriad fel sy'n ofynnol yn unol â'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, mae'n ymddangos bod camgymeriad gweinyddol wedi bod wrth anfon e-bost yn cyhoeddi'r ymgynghoriad. Fel nodir yn y ddogfen ymgynghori, roeddem wedi cynnwys y Cylch fel ymgynghorai yn y rhestr dosbarthu ar gyfer yr e-bost cyhoeddi, ond fe ymddengys fod bod cyfeiriad e-bost y Cylch wedi ei sillafu'n anghywir a hoffem ymddiheuro am y camgymeriad yma. I sicrhau fod y Cylch yn cael cyfle i ystyried y ddogfen ymgynghori yn unol â'r amserlen a roddir yn y Cod Trefniadaeth rhoddwyd cyfle i gynrychiolwyr y cylch anfon unrhyw sylwadau pellach atom erbyn **1yp dydd Mercher 21 Ebrill 2021,** ac y byddai'r sylwadau hynny yn cael eu derbyn a'u hystyried fel ymateb i'r ymgynghoriad statudol. Mae'r Cyngor yn ymwybodol fod Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi yn cael ei gynnal ar hyn o bryd ar safle Ysgol Abersoch ac yn nodi'r ymatebion i'r ymgynghoriad statudol.	*Unfortunately, following the consultation it became clear that the representatives of the Cylch Meithrin had not received a copy of the consultation document, as is required in accordance with the School Organisation Code 011/2018. It appears there had been an administrative error when sending the e-mail publishing the consultation.* *As is stated in the consultation document, we had included the Cylch as a consultee on our distribution list for e-mailing the publication, but it appears that the Cylch's e-mail address was spelled incorrectly and we wish to apologise for this mistake.* *To ensure that the Cylch had the opportunity to consider the consultation document in accordance with the timetable set out in the Organisation Code, the Cylch representatives were given the opportunity to send us any further comments by **1pm Wednesday 21 April 2021**, and these comments would be accepted and considered in response to the statutory consultation.* *The Council is aware that Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi are presently being held on the Ysgol Abersoch site and notes the responses to the statutory consultation.*

		sydd, yn enwedig yng nghanol pandemig, yn anodd lawn ei gyfiawnhau a'i chyflawni.			Mae'n gywir nodi, pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, yna byddai'r ysgol amgen yn darparu addysg o 3 oed i fyny. Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, os fydd y cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau hefo'r cynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i'r ysgol amgen, neu symud i safle arall ym mhentref Abersoch. Fe nodir yn yr asesiad effaith cymunedol y "Cynhelir Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi yn adeilad yr ysgol. Pe byddai penderfyniad i gau'r ysgol, byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd."	*It is correct to note that if the proposal is to be realised, the alternative school would provide education from 3 years of age and upwards. However, in terms of the Cylch Meithrin provision, if the proposal was to continue, the Council is eager to discuss the options with the relevant representatives – the options could include staying at present location, re-locating to the alternative school, or moving to another site within the village of Abersoch.* *It is noted in the community impact assessment that "Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi ar held in the school's building. If it is decided to close the school, options for post-closure use of the school would need to be considered, taking into account the activities that are currently taking place at the school."*
169		Awgrymiadau Cyngor Gwynedd yw'r tri opsiwn hyn [opsiynau rhestr fer]. Mae awgrymiadau arfaethedig Ysgol Abersoch wedi cael eu diystyru gan ein harwain i gredu nad oes neb wedi gwrando arnom.	These three options *[short list options]* are all Gwynedd Council suggestions, Ysgol Abersoch proposed options have been disregarded leading us to believe that we have not been listened to.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Pwysleisir mai pwrpas y cyfnod ymgynghori statudol yw casglu sylwadau a barn rhan-ddeiliaid ar y cynnig arfaethedig. Yn dilyn y cyfnod ymgynghori statudol bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i Gabinet y Cyngor, yn manylu ar ganlyniadau'r ymgynghoriad hwn. Bydd yn rhaid i'r Cabinet ystyried yr ymgynghoriad ac unrhyw sylwadau sy'n deillio ohono.	*The Council notes the comment. It is emphasized that the purpose of the statutory consultation period is to gather stakeholder's comments and opinions on the proposal.* *Following the statutory consultation period a further report will be presented to the Council's Cabinet, detailing the results of this consultation. The Cabinet will then have to consider the consultation and any comments arising from it.*
170		Mae goblygiad yma bod Ysgol Abersoch, fel rhan o'r "panel adolygu", yn cytuno â'r cynnig a gafodd ei "ddatblygu". Nid yw hyn yn wir. Eglurwch os gwelwch yn dda.	There is an implication here that as part of the "review panel" Ysgol Abersoch agreed with the proposal that was "developed". This is not the case. Please clarify.		Sefydlwyd Panel Adolygu Ysgol (PAY) Abersoch ym mis Hydref 2019 a chynhaliwyd cyfres o gyfarfodydd rhwng mis Hydref 2019 ac Ionawr 2020, gyda'r olaf ar 6 Ionawr 2020. Roedd y PAY yn cynnwys pennaeth yr ysgol, llywodraethwyr, yr Aelod Lleol, rhieni, a staff. Yn ystod y cyfarfodydd, ystyriwyd sawl opsiwn ar gyfer addysg gynradd dalgylch Ysgol Abersoch er mwyn sicrhau darpariaeth gynaliadwy i'r dyfodol, gan ymateb yn benodol i'r niferoedd isel o ddisgyblion, a maint bychain y dosbarthiadau. Bu i'r Adran Addysg gwblhau gwerthusiad o'r holl opsiynau er mwyn crynhoi prif gryfderau, gwendidau, cyfleoedd a bygythiadau'r opsiynau o dan ystyriaeth. Gwerthuswyd yr holl opsiynau yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd gan roi ystyriaeth i'r Cod Trefniadaeth Ysgolion, ac ystyriaethau perthnasol eraill. Yn dilyn gwerthusiad o'r opsiynau, y cyfeiriad a ffafrir a'r cynnig sy'n destun yr ymgynghoriad statudol hwn yw cau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021, gyda'r disgyblion i gael eu haddysgu yn Ysgol Sarn Bach, sef yr 'Ysgol Amgen', o 1 Medi 2021.	*School Review Panel (PAY) Abersoch was established in October 2019 and a series of meetings were held between October 2019 and January 2020, with the last meeting on 6 January 2020. The PAY included the head teacher, school governors, Local Member, parents and staff. During the meetings, several options for the primary education of the Ysgol Abersoch catchment area were considered to ensure a sustainable provision for the future, responding in particular to the low pupil numbers, and the small class sizes.* *The Education Department completed an evaluation of all options in order to summarise the main strengths, weaknesses, opportunities and threats of every option under consideration. All options were evaluated against the factors of the Gwynedd Primary Education Strategy of the Best Quality for Children taking into account the School Organisation Code, and other relevant considerations.* *Following an options appraisal, the preferred direction and proposal subject to this statutory consultation is to close Ysgol Abersoch on 31 August 2021, with the pupils to be educated at Ysgol Sarn Bach, the 'Alternative School', from 1 September 2021.*
171		6.1 Cymharu Opsiynau (Opsiwn 4) - Pam fyddai'r ddwy ysgol wedyn yn dibynnu ar bolisi staffio lleiaf?	6.1 Comparing Options (Option 4) - Why would both schools then be reliant on minimum staffing policy?		Rhagwelir y byddai'r opsiwn hwn yn arwain at gynnydd yn niferoedd ddisgyblion cyfnod sylfaen Ysgol Abersoch, ond yn lleihau niferoedd yr ysgol gyfagos. Byddai amrediad oedran hyd at 4 mlynedd yn parhau yn y dosbarth cyfnod sylfaen a'r dosbarth cyfnod allweddol 2. Er y byddai'n lleihau swm gwarchodaeth ariannol yn Ysgol Abersoch, mae'n bosib y byddai'n arwain at sefyllfa ble y byddai'r ddwy ysgol sydd yn rhan o'r ffederasiwn yn ddibynnol ar ddyraniad cyllidol ychwanegol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio gan y byddai'n lleihau niferoedd yr ysgol gyfagos (Ysgol Sarn Bach).	*It is predicted that this option will lead to an increase in the number of foundation phase pupils at Ysgol Abersoch, but decrease the numbers of the nearby school. An age range of up to 4 years would continue in the foundation phase and key stage 2 classes. Although it would reduce the amount of financial protection at Ysgol Abersoch, it could lead to a situation where the two schools within the federation would be dependent on an additional funding allocation through the minimum security policy staffing as it would reduce the numbers of the nearby school (Ysgol Sarn Bach).*
172		A yw Cyngor Gwynedd yn hyderus yn yr amcanestyniadau rhif disgyblion a gyflwynwyd gan Ysgol Sarn Bach?	Is Gwynedd Council confident in the pupil number projections put forward by Ysgol Sarn Bach?		Mae'r rhagamcanion a gyflwynir yn y ddogfen wedi ei seilio ar ragamcanion 3 blynedd a gyflwynwyd gan benaethiaid yr ysgolion. Amcangyfrir y rhagamcanion 5 mlynedd ar sail cyfartaledd niferoedd derbyn yr ysgol dros y dair blynedd ddiwethaf.	*The projections presented within the document is based on 3 year projections presented by the schools' head teachers. The 5 year projections are estimated based on the school's average admission numbers over the last three years.*
173		6.1 Cymharu Opsiynau Opsiwn 5 - "… byddai'n arwain at sefyllfa lle byddai'r tair ysgol sydd wedi'u cynnwys yn y ffederasiwn yn dibynnu ar ddyraniad ariannol ychwanegol trwy'r polisi amddiffyn staff lleiaf". A yw hwn yn opsiwn rhagweladwy credadwy pe bai Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog yn ffederaleiddio fel 3 ysgol? Ar hyn o bryd mae mwy na 160 o ddisgyblion ym mhob un o'r 3 ysgol, gan ostwng i ddim llai na 100 os yw'r rhagamcanion ysgol i'w credu.	6.1 Comparing Options Option 5 - "… it would lead to a situation where the three schools included in the federation would be reliant on an additional financial allocation by means of the minimum staffing protection policy". Is this a credible foreseeable option if Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog were to federalise as 3 schools? There are more than 160 pupils at all 3 schools at present, dropping to no less than 100 if the school projections are to be believed.		Rhagwelir y byddai'r opsiwn hwn yn arwain at gynnydd yn niferoedd ddisgyblion cyfnod sylfaen Ysgol Abersoch, ond yn lleihau niferoedd y ddwy ysgol gyfagos. Byddai amrediad oedran hyd at 4 mlynedd yn parhau yn y dosbarth cyfnod sylfaen. Er y byddai'n lleihau'r swm gwarchodaeth ariannol yn Ysgol Abersoch, mae'n bosib y byddai'n arwain at sefyllfa ble mae'r tair ysgol sydd yn rhan o'r ffederasiwn yn ddibynnol ar ddyraniad cyllidol ychwanegol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio. Mae trefniadau cyllido ysgolion ffederal yn golygu y bydd y tair ysgol yn derbyn cyllidebau ar wahân ac oherwydd hyn nid yw cyfanswm y plant ar y tri safle yn ffactor. Un o anfanteision y model yw y byddai'n golygu fod angen i blant symud o un safle i'r llall, ac oherwydd hyn yn methu perthnasu yr un mor effeithiol ac y maent ar hyn o bryd i'w ardal leol.	*It is predicted that this option will lead to an increase in the number of foundation phase pupils at Ysgol Abersoch, but decrease the numbers of both nearby schools. An age range of up to 4 years would continue in the foundation phase class. Although it would reduce the amount of financial protection at Ysgol Abersoch, it could lead to a situation where the two schools within the federation would be dependent on an additional funding allocation through the minimum security policy staffing.* *Federal school funding arrangements mean that the three schools will receive separate budgets and because of this the total number of children on the three sites is not a factor.* *One of the other disadvantages of this model is that it would mean that children would need to move from one site to another, and because of this would not relate as effectively as they do currently to their local area.*

					Wrth drafod yr opsiynau hefo'r Panel Adolygu Ysgol yn Ionawr 2020, nodwyd pryder y gallasai'r newid arwain at rieni'n dewis peidio anfon eu plant i'r ysgol – mae'n deg nodi felly y gallasai'r newid arwain at leihad yn niferoedd y disgyblion yn y tair ysgol fyddai'n rhan o'r ffederasiwn, ac o ganlyniad, gall arwain at sefyllfa ble mae'r tair ysgol sydd yn rhan o'r ffederasiwn yn ddibynnol ar ddyraniad cyllidol ychwanegol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio.	*While discussing the options with the PAY in January 2020, concern was expressed that the change could lead to parents choosing not to send their children to the school - therefore it is fair to note that the change could lead to a reduction in pupil numbers at the three schools involved the federation, and as a result, may lead to a situation where the three federated schools are dependent on an additional funding allocation through the minimum staffing protection policy.*
174		6.1 Cymharu Opsiynau "Serch hynny, ar ôl gwerthuso'r opsiynau yn erbyn ffactorau strategaeth Addysg Gynradd Ardderchog i Blant Gwynedd, daethpwyd i'r casgliad nad oedd yr opsiynau hyn yn llwyddo i gwrdd, na datrys, y prif heriau a wynebai'r ysgol (fel y manylir yn adran 5.1). " Ar ba sail y daethpwyd â hyn i ben? Pam nad oes unrhyw sôn am y goblygiad ar y meintiau dosbarth oedran cymysg uchaf a argymhellir a'r cymarebau staff: disgybl uwch?	6.1 Comparing Options "Nevertheless, after appraising the options against the factors of the Excellent Primary Education for the Children of Gwynedd strategy, it was concluded that these options did not manage to meet, or resolve, the main challenges faced by the school (as detailed in section 5.1)." On what basis was this concluded? Why is there no mention of the implication on the maximum recommended mixed age class sizes and higher pupil: staff ratios?		Wrth ddatblygu'r cynnig, cwblhawyd gwerthusiad o'r holl opsiynau er mwyn crynhoi prif gryfderau, gwendidau, cyfleoedd a bygythiadau'r opsiynau o dan ystyriaeth. Gwerthuswyd yr holl opsiynau yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd gan roi ystyriaeth i'r Cod Trefniadaeth Ysgolion, ac ystyriaethau perthnasol eraill. Roedd 'Maint dosbarthiadau ac amrediad oedran' yn un o'r ffactorau a ystyriwyd wrth werthuso'r opsiynau, ac fe nodwyd yr '*Amrediad oedran hyd at 4 mlynedd'* fel un o anfanteision yr opsiwn ffafredig. Serch hynny, fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori, os gweithredir y cynnig, disgwylir y bydd Corff Llywodraethol Ysgol Sarn Bach yn rhoi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau a dosbarthiad adnoddau staff yr ysgol. Gellir gweld copi o'r gwerthusiad opsiynau cyflawn ar ein gwefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg.	*In developing the proposal, an evaluation of all options were completed in order to summarise the main strengths, weaknesses, opportunities and threats of every option under consideration. All options were evaluated against the factors of the Gwynedd Primary Education Strategy of the Best Quality for Children taking into account the School Organisation Code, and other relevant considerations.* *'Class sizes and age range' was one of the factors considered when evaluating the options, and the 'Age range up to 4 years' was identified as one of the disadvantages of the preferred option. However, as noted in the consultation document, if the proposal is implemented, it is expected that the Governing Body of Ysgol Sarn Bach will give due consideration to determining class sizes and the distribution of school staff resources.* *A copy of the full options appraisal can be found on our website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation*
175		6.4 Gwerthuso'r Opsiynau i'w hystyried ar gyfer yr Ysgol Newid ystod oedran Ysgol Abersoch, Opsiwn i Gynyddu i 3-11 Pam na chyflwynwyd hyn? Anogodd Cyngor Gwynedd Ysgol Abersoch i edrych ar ystod oedran 3-11, yna ei diystyru. Nid oedd hwn erioed yn opsiwn mewn gwirionedd ond sgrin fwg.	6.4 Appraisal of the Options to consider for the School Change the age range of Ysgol Abersoch Option increase to 3-11 Why was this not put forward? Gwynedd Council encouraged Ysgol Abersoch to look at age range 3-11, then disregarded it. This was never really an option but a smokescreen.		Trafodwyd dau opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol, sef ymestyn i 3-9 ac ymestyn i 3-11. Dylid nodi mai'r opsiwn a ffafriwyd yn lleol oedd yr opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-9, gan gynnwys datblygiad y Cylch Meithrin. Ffafriwyd yr opsiwn yma yn lleol am resymau ymarferol megis gwell defnydd o'r gofod gwag yn adeilad yr ysgol yn sgil darparu lleoliad ar gyfer y Cylch Meithrin, ac i liniaru'r effaith bosib allasai'r newid ei gael ar niferoedd Ysgol Sarn Bach (yr ysgol sydd yn darparu addysg i ddisgyblion 9-11 dalgylch Abersoch). Wrth gymharu'r ddau opsiwn, daethpwyd i'r canlyniad mai'r opsiwn gorau ar gyfer ystyriaeth bellach oedd yr opsiwn i ymestyn yr ystod oed i 3-11. Diystyriwyd yr opsiwn 3-9 oed am sawl rheswm, yn benodol: • Ni ragwelir y byddai ychwanegu blwyddyn addysgol yn arwain at gynnydd digonol yn y niferoedd. O ganlyniad, byddai'r heriau sy'n wynebu'r ysgol yn parhau. • Ni fyddai'r ystod oed yn gyson gyda mwyafrif ysgolion cynradd y sir. • Ni fyddai'n caniatáu i'r ysgol gynnig darpariaeth CA2 cyflawn. Byddai'r disgyblion yn parhau i drosglwyddo i Ysgol Sarn Bach er mwyn cwblhau eu haddysg gynradd. Credir y byddai'r opsiwn i ymestyn yr ystod oed i 3-11 yn cynnig mwy o fanteision o safbwynt cyfle i godi niferoedd yr ysgol. Byddai'r opsiwn hefyd yn cysoni'r ystod oed gyda gweddill ysgolion y sir, ac yn golygu fod yr ysgol yn cynnig darpariaeth CA2 cyflawn. Er mwyn i'r opsiwn ymateb i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol, byddai'n rhaid i'r cynnydd hwn fod yn un sylweddol. Serch hynny, mae'n debygol y byddai unrhyw gynnydd yn y niferoedd Ysgol Abersoch o ganlyniad i ymestyn yr ystod oed, yn achosi lleihad yn niferoedd Ysgol Sarn Bach, ac o bosib, yr ysgolion cyfagos. Yn dilyn ystyriaeth bellach, daethpwyd i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yn ddatrysiad cynaliadwy i'r dyfodol ar gyfer yr ysgol, a gall gael effaith ar niferoedd disgyblion yr ysgolion cyfagos.	*Two options were discussed to extend the age range of the school, namely to extend to 3-9 and extend to 3-11.* *It should be noted that the option favourited locally was the option to extend the school's age range from 3-9, including the development of Cylch Meithrin. This option was favourited locally for practical reasons such as better use of free space within the school buidling as a result of providing a setting for the Cylch Meithrin, and to mitigate the potential impact the change could have on the numbers of Ysgol Sarn Bach (the school which provides education for 9-11 pupils in the Abersoch catchment area).* *By comparing both options, it was concluded that the best option for further consideration was the option to extend the age range to 3-11. The 3-9 year old option was discounted for several reasons, in particular:* • *It is not anticipated that adding an educational year would result in an adequate increase in numbers. As a result, the challenges facing the school would continue.* • *The age range would not be consistent with the majority of the county's primary schools.* • *It would not allow the school to offer complete KS2 provision. Pupils would continue to transfer to Ysgol Sarn Bach to complete their primary education.* *It is believed that the option to extend the age from 3-11 would provide further advantages from the standpoint of increasing the school's numbers. The option would also harmonise the age range with the rest of the schools within the county, and mean that the school offers complete KS2 provision.* *In order for the option to respond to the challenges facing the school, this increase would need to be significant. However, it is likely that any increase in the numbers of Ysgol Abersoch as a result of extending the age range would cause a reduction in the numbers of Ysgol Sarn Bach, and possibly the neighboring schools.* *Following further consideration, it was concluded that the option would not be a sustainable future solution for the school, and could have an impact on the pupil numbers of neighboring schools.*
176		Effaith ar y Gymraeg – Defnyddiwyd gwahanol ddata o'i gymharu â'r asesiad drafft – Haf 2019 yn hytrach na Hydref 2019. Pam bod set ddata hŷn yn cael ei defnyddio yn y fersiwn hon? A yw hyn i gyflwyno data sy'n adlewyrchu dibenion Cyngor Gwynedd ei hun?/	Impact on Welsh Language Different data has been used compared to the draft assessment - Summer 2019 as opposed to October 2019. Why is an older dataset being used in this version? Is this to present data that reflects Gwynedd Council's own purposes? / I noticed that the data in the Welsh Language presented in the draft document has been discounted in	(2)	Mewn perthnasedd i'r sylwad am y sampl o blant ddaru gwblhau'r holiadur gwe iaith, gall yr Awdurdod gadarnhau mai sampl o blant Cyfnod Sylfaen ymhob un o'r ysgolion a ddefnyddiwyd yn yr Asesiad Effaith Ieithyddol, a hynny er mwyn sicrhau cymhariaeth deg ac ystyrlon ar draws yr ysgolion. Nid oedd gwybodaeth gyffelyb ar gael ar gyfer tymor yr Hydref 2019.	*In relation to the comment regarding the sample of children that completed the language questionnaire, the Authority can confirm that it was a sample of Foundation Phase children from each school that were asked to complete the Language Impact Assessment in order to ensure a fair and meaningful comparison across the schools. Similar information was not available during the Autumn term of 2019.*

		Sylwaf fod data ar ddefnydd y Gymraeg a gyflwynir yn y dogfennau drafft, wedi cael eu ddiystyru o blaid set wahanol o ddata sy'n fwy ffafriol i'r naratif gwrth Ysgol Abersoch, a thrwy hynny ychwanegu cryfder at y ddadl sy'n ceisio cyfiawnhau'r cynnig i gau'r ysgol.	favour of a different set of data that is more conducive to the anti- Ysgol Abersoch narrative, thus adding strength to the argument seeking to justify the proposal to close the school.		Yn sgil niferoedd isel Ysgol Abersoch, cydnabyddir bod sampl y data yn fychan, fodd bynnag mae'r data yn seiliedig ar wybodaeth a gyflwynodd y disgyblion eu hunain yn yr holiadur yn nodi eu harferion o ran defnydd o'r Gymraeg mewn gwahanol sefyllfaoedd.	*Due to the low numbers at Ysgol Abersoch, it is acknowledged that the data sample is small, however the data is based on the information presented by the pupils themselves in the questionnaire noting their habits in terms of using the Welsh language within different situations.*
177		7.15 Peryglon Posibl Diffyg gwneud penderfyniadau - Anallu i roi newid ar waith oherwydd diffyg gwneud penderfyniadau sy'n cynyddu'r tebygolrwydd o darfu ar addysg y disgyblion. Gallai niweidio enw da'r Cyngor. Bydd yn cael ei niweidio os bydd Cyngor Gwynedd yn mynnu gwthio trwy gynlluniau amhoblogaidd yn ystod pandemig a heb ofal a sylw dyladwy i fanylion a'r effeithiau ar y gymuned a'r iaith yn Abersoch.	7.15 Potential Risks Lack of decision-making - An inability to put change into practice due to a lack of decision-making which increases the likelihood of disturbing the pupils' education. It could harm the Council's reputation. It will be harmed if Gwynedd Council insist on pushing through unpopular plans during a pandemic and without due care and attention to detail and the impacts on the community and language in Abersoch.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
178		7.15 Peryglon Posibl Ansawdd yr addysg yn y tymor byr tra bo sefyllfa'r ysgol yn cael ei hadolygu - Ansawdd y ddarpariaeth addysg ar gyfer y disgyblion yn is Mae'r sylw hwn yn sarhad i ymroddiad staff addysgu a chymorth Ysgol Abersoch. Gofynnwn ichi dynnu'r datganiad hwn yn ôl a chyhoeddi ymddiheuriad.	7.15 Potential Risks The quality of the education in the short-term whilst the school's situation is under review - Reduced quality of education provision for the pupils This is an insulting remark to the dedication of Ysgol Abersoch teaching and support staff. We request that you retract this statement and issue an apology.		Mewn perthnasedd i'r sylwad am yr effaith posib ar ansawdd yr addysg, gall yr Awdurdod gadarnhau nad oedd yn cyfeirio at weithlu Ysgol Abersoch yn benodol, ond yn hytrach yn cyfleu ac yn cydnabod yr effaith y gall proses o newid megis ad-drefnu ysgolion ei gael ar berfformiad y gweithlu a effeithir yn ystod y cyfnod. Mae sawl astudiaeth Rheoli Newid Sefydliadol yn cadarnhau (hyd yn oed mewn achosion lle mae'r gweithlu yn rhagori a'r rheolaeth ac arweinyddiaeth o'r newid yn gadarn) mae risg syfrdanol bod gostyngiad ansawdd perfformiad ***yn ddisgwyliedig ac angen ei gydnabod fel rhan o'r broses.*** "Self-esteem and performance can drop during periods of change. In a sense this is unavoidable – a natural and normal reaction to change affecting individuals" *(MAKING SENSE OF CHANGE MANAGEMENT Esther Cameron and Mike Green 2012)* Mae astudiaeth Roffey Park (Devine 1999) yn cadarnhau hyn hefyd wrth nodi, mae anghydfod rhwng 2 safbwynt a barn ddiwylliannol wahanol (sy'n arwain at ymgynghoriadau o newid sefydliadol), ***yn anochel yn arwain at rhwng 25% - 30% o ostyngiad mewn ansawdd perfformiad*** oherwydd y posibiliad o'r canlynol: • Sylw yn mynd at feddylfryd "nhw a ni" yn hytrach nag undod o gyfeiriad • Ymdrech ac egni yn mynd tuag at y broses o naillai Newid neu warchod beth sy'n bodoli • Clymbleidiau anffurfiol a ffurfiol yn ymgeisio arwain • Portreadu naill ochr yn well na'r llall. Mae'r awdurdod yn cydnabod bod cyfnodau o newid yn gallu creu ansefydlogrwydd a pheri pryder personol i bob unigolyn sydd hefyd yn cynyddu'r risg o ostyngiad mewn perfformiad. Mae'r ymdrechion sydd wedi eu gweithredu gan yr awdurdod i gynnwys safbwyntiau staff yr ysgol a'u hannog i fod yn "rhan o'r newid" wedi arwain at y tebygolrwydd o lai o effaith ar ansawdd yr addysg a'r gwaith dydd i ddydd o addysgu, ac felly llai o risg o effaith ar berfformiad.	*In relation to the comment regarding the possible impact on the quality of education, the Authority can confirm that it was not aimed at the Ysgol Abersoch workforce in particular, rather conveys and acknowledges the impact that a process of change such as re-organising schools can have on the performance of the affected workforce during the period.* *Various Change management studies confirm (even in case where the workforce excel and where the management and leadership of change is strong) there is a significant risk that a reduction in the quality of performance* **is expected and needs to be recognised as part of the Process** *"Self-esteem and performance can drop during periods of change. In a sense this is unavoidable – a natural and normal reaction to change affecting individuals"* *(MAKING SENSE OF CHANGE MANAGEMENT Esther Cameron and Mike Green 2012)* *The Roffey Park study (Devine 1999) also confirms the above, noting that between 2 differing views and cultural views (which lead to consultations of organisational change), inevitably results in a reduction of between 25% - 30% quality of performance due to the possibility of:* • *Attention is drawn towards the "us and them" mentality rather than that of unity of direction* • *Effort and energy goes towards the process of either change of safeguarding what already exists* • *Formal and informal coalitions seeking leadership* • *Portraying one side better than the other* *The Authority recognises that periods of change can lead to uncertainty and cause personal anxiety for all individuals which in turn increases the risk of a drop in performance. Efforts that have been implemented by the authority to include the views of school staff and encourage them to be "part of the change" have led to the likelihood of less impact on the quality of education and day to day of teaching, and therefore less risk of impact on performance.*
179		Sut y gellid cefnogi ymgysylltiad rhieni a disgyblion â'r ysgol amgen ac unrhyw gyfleusterau y gallai eu cynnig Ni aethpwyd i'r afael â hyn er ei fod yn rhan o'r CTY.	How parents' and pupils' engagement with the alternative school and any facilities it may offer could be supported This has not been addressed despite being part of the SOC.		Fel rhan o'r broses statudol, wrth ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgol/ysgolion, mae'n rhaid i'r Awdurdod gynnal asesiad o'r effaith debygol ar y gymuned, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018). Rydym o'r farn fod yr asesiad a gyflwynwyd fel rhan o'r ymgynghoriad yn cyd-fynd â chanllawiau cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer ad-drefnu ysgolion.	*As part of the statutory process, in developing the proposal(s) for re-organsing school(s), the Authority must carry out an assessment of the likely impact on the community, in accordance with the School Organisation Code (011/2018). We are of the opinion that the assessment presented as part of the consultation is in line with Welsh Government national guidelines on school reorganisation.*
180		Nid yw pwyllgor a staff y CMA wedi cael gwybod am y bwriad i gau'r ysgol a ni ymgynghoriwyd â hwy er ei bod yn ofyniad statudol o dan y Cod Trefniadaeth Ysgolion (CTY). Nid ydym wedi derbyn gwahoddiad i gyfarfodydd rhanddeiliaid felly anwybyddwyd ein mewnbwn yn llwyr…. Nid yw'r CMA wedi derbyn y ddogfen ymgynghori mewn unrhyw fformat ac mae'n llawer rhy hwyr i ni gael unrhyw fewnbwn ystyrlon i broses hyd yn hyn oni bai a cyflwynir oedi i'r broses hon!	The CMA committee and staff have not been informed of the intention to close the school or consulted despite it being a statutory requirement under the **Schools Organisation Code (SOC).** We have not been invited to stakeholder meetings so our input has been completely ignored….The CMA has not received the consultation document in any format and it is far too late now for us to have any meaningful input to a process so far advanced unless a delay is introduced into this process!		Yn anffodus, yn dilyn yr ymgynghoriad fe ddaeth i'r amlwg nad oedd cynrychiolwyr y Cylch Meithrin wedi derbyn y ddogfen ymgynghoriad fel sy'n ofynnol yn unol â'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, mae'n ymddangos bod camgymeriad gweinyddol wedi bod wrth anfon e-bost yn cyhoeddi'r ymgynghoriad. Fel nodir yn y ddogfen ymgynghori, roeddem wedi cynnwys y Cylch fel ymgynghorai yn y rhestr dosbarthu ar gyfer yr e-bost cyhoeddi, ond fe ymddengys bod cyfeiriad e-bost y Cylch wedi ei sillafu'n anghywir a hoffem ymddiheuro am y camgymeriad yma. I sicrhau fod y Cylch yn cael cyfle i ystyried y ddogfen ymgynghori yn unol â'r amserlen a roddir yn y Cod Trefniadaeth rhoddwyd cyfle i gynrychiolwyr y cylch anfon unrhyw sylwadau pellach atom erbyn **1yp dydd Mercher 21 Ebrill 2021,** ac y byddai'r sylwadau hynny yn cael eu derbyn a'u hystyried fel ymateb i'r ymgynghoriad statudol.	*Unfortunately, following the consultation it became clear that the representatives of the Cylch Meithrin had not received a copy of the consultation document as is required in accordance with the School Organisation Code 011/2018, it appears there had been an administrative error while sending the e-mail publishing the consultation.* *As is stated in the consultation document, we had included the Cylch as a consultee on our distribution list for e-mailing the publication, but it appears that the Cylch's e-mail address was spelled incorrectly and we wish to apologise for this mistake.* *To ensure that the Cylch had the opportunity to consider the consultation document in accordance with the timetable set out in the Organisation Code the Cylch representatives were given the opportunity to send us any further comments to by* ***1pm Wednesday 21 April 2021****, and these comments would be accepted and considered in response to the statutory consultation.*

181		Comisiwn Elusennau - Noda CTY /.6 "Rhaid i gynigion sy'n effeithio ar elusennau gyd-fynd a'r gyfraith elusennau neu er diben a ddatganwyd ar gyfer yr ymddiriedolaeth elusennol" Rydym wedi cyflwyno ymholiad gyda'r Comisiwn Elusennau gan ein bod yn credu bod yn rhaid i'r ymgynghoriad ystyried y mater hwn./ Rhaid i gynigion sy'n effeithio ar elusennau gyd-fynd a'r gyfraith elusennau neu er diben a ddatganwyd ar gyfer yr ymddiriedolaeth elusennol" Rydym wedi cysylltu â'r Comisiwn Elusennau ac yn aros am ymateb.	Charities Commission - The SOC states any impact on nursery provision needs to be considered but this has not happened and we have lodged a query with the Charities Commission as we believe that the requirement that "Proposals which affect charities must be consistent with charity law or the stated purpose of the charitable trust" has been breached./ Proposals which affect charities must be consistent with charity law or the stated purpose of the charitable trust" We have contacted the Charities Commission and await response.	(2)	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
182		Mae'n werth nodi nad yw barn rhieni yn cael ei chofnodi yn y ddogfen ymgynghori.	It is notable that parents opinions are not recorded in the consultation document.		Pwrpas yr ymgynghoriad statudol yw canfod barn rhan-ddeiliaid, gan gynnwys rhieni, ar y cynnig arfaethedig.	*The purpose of the statutory consulation is to gather the opinions of stakeholders, including that of the parents on the proposal.*
183		Ymddengys bod adroddiad yr Ymgynghoriad yn ddethol yn ei ddewis o gynnwys a geiriad, gan amlygu buddion Ysgol Sarn Bach ond, eto'n eithrio rhai Ysgol Abersoch. Er enghraifft, penodwyd pennaeth Ysgol Abersoch, Linda Jones yn Gydlynydd Clwstwr Siarter Iaith i gefnogi'r Sector Uwchradd ond eto ni chydnabyddir dim o hyn. Awgryma hyn bod mwy i'w ennill nac o'i golli o gau Ysgol Abersoch.	The Consultation report appears selective in its choice of content and wording, highlighting the benefits of Ysgol Sarn Bach but, again, excluding those of Ysgol Abersoch. For example, the head of Ysgol Abersoch, Linda Jones has been appointed as the Language Charter Cluster Coordinator to support the Secondary Sector and yet none of this is acknowledged. This suggests that more is to be gained than lost from the closure of Ysgol Abersoch.		Dymuna'r Awdurdod nodi ei fod yn gwbl di-duedd a thryloyw yn yr hyn a gyflwynir fel rhan o ddogfennaeth yr ymgynghoriad. Mewn perthnasedd i'r sylwad am rôl y Cydlynydd Clwstwr, bu i'r Awdurdod wahodd datganiadau o ddiddordeb ar gyfer y rôl ar draws Gwynedd, ac yn sgil hynny, ceir 13 Cydlynydd Clwstwr yn y sir, sef un i bob dalgylch. O ystyried hyn, nid yw'r Awdurdod o'r farn fod y rôl yn berthnasol i'r cynnig o ystyried nad ydyw'n creu mantais nac anfantais i Ysgol Abersoch.	*The Authority wishes to note that it is completely un-biased and transparent in that which it presents as part of the consultation's documentations.* *In relation to the comment about the role of the Cluster Co-ordinator, the Authority invited expressions of interest for the role across Gwynedd, and as a result, there are 13 Cluster Co-ordinators in the county, one per catchment area. In view of this, the Authority does not consider that the role is relevant to the proposal given that it does not create an advantage or disadvantage for Ysgol Abersoch.*
184		Rwyf yn ei chael hi'n anodd i ddod o hyd i unrhyw beth yn y dogfennau sy'n taflu goleuni ar lwyddiant neu gyflawniadau'r ysgol	I find it hard to find anything in the documents that sheds light on the success or achievements of the school.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Pwysleisir fod cynnwys y ddogfen ymgynghori wedi ei lunio yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 2018.	*The Council notes the comment.* *It is emphasised that the consultation document contents complied in accordance with the School Organisation Code (011/2018).*
185		Gwnaeth swmp sylweddol yr wybodaeth hi'n amhosibl i ni ymateb, yn unol â chais yr Adran Addysg, mewn unrhyw ffordd yn ystod penwythnos cyntaf yr ymgynghoriad, yn arbennig pan na dderbyniwyd y copïau caled a ofynnom amdanynt ar Ionawr 6ed yn llawn tan Ionawr 19eg.	The substantial amount of information made it impossible for us to respond, as requested by the Department of Education, in any way during the first weekend of the consultation, especially when the hard copies we requested on 6/1 were not received until 19/1.		Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion, anfonwyd e-bost at yr ymgynghorai perthnasol a oedd yn cynnwys linc at y ddogfen ymgynghori electroneg. Darparwyd copïau caled ar gais yn ogystal. Ailgyhoeddwyd yr ymgynghoriad ar 12 Ionawr 2021 (gyda dyddiad cau diwygiedig o 23 Chwefror), a bu i'r Tîm Moderneiddio Addysg ddosbarthu'r copïau caled cyfredol erbyn 19 Ionawr 2021.	*In accordance with the requirements of the School Organization Code, an e-mail was sent to the relevant consultees which included a link to the electronic consultation document. Hard copies were also provided on request.* *The consultation was re-issued on 12 January 2021 (with a revised deadline of 23 February), and the Modernizing Education Team distributed the relevant hard copies by 19 January 2021.*
186		Nid y plant fyddai'r unig rai i ddioddef. Beth am yr athrawon? Rydych chi nid yn unig yn mynd â'r ysgol i ffwrdd, ond hefyd swyddi, swyddi sydd eu hangen i dalu biliau a chael lle i fyw. A ydych wedi ystyried yr effeithiau ar iechyd meddwl a'r pryderon ariannol y gall eu hachosi?	The children would not be the only ones to suffer. What about the teachers? You not only take the school away, but also jobs, jobs that are needed to pay bills and have a place to live. Have you considered the effects on mental health and the financial concerns it may cause?		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Petai'r cynnig i gau Ysgol Abersoch yn cael ei weithredu, rhagwelir y bydd goblygiadau staffio yn arwain at ddiswyddiadau gan y byddai'r swyddi yn dod i ben pan fyddai'r ysgol yn cau. Ymgynghorir yn benodol â staff a chynrychiolwyr yr Undebau fel rhan o'r cyfnod ymgynghori statudol. Bydd rhaid i unrhyw ddiswyddiadau sy'n deillio o'r cynnig gydymffurfio â'r gyfraith cyflogaeth berthnasol a chynllun Diswyddo Gwynedd. Bydd cyfathrebu eglur ac agored gyda staff yn chwarae rhan greiddiol wrth weithredu ar unrhyw gynnig. Yn ystod yr ymgynghoriad, cynhaliwyd sesiynau galw heibio rhithwir lle'r oedd posib trefnu i staff o wasanaeth Adnoddau Dynol y Cyngor fod yn bresennol os oedd unrhyw aelod o staff yn dymuno trafod eu sefyllfa. Rhoddwyd gwybod fod croeso hefyd i staff gysylltu â'r gwasanaeth Adnoddau Dynol yn uniongyrchol os oeddent yn dymuno cael trafodaethau un i un. Cynigir pecyn cymorth, gan gynnwys hyfforddiant os yw'n briodol, i'r holl staff a effeithir arnynt gan y cynnig.	*The Council notes the comments.* *Should the proposal to close Ysgol Abersoch be implemented, it is anticipated that staffing implications will lead to redundancies as the posts would cease when the school closes. Staff and Union representatives will be consulted specifically as part of the statutory consultation period. Any redundancies arising from the proposal will have to comply with the relevant employment law and the Gwynedd Redundancy scheme. Clear and open communication with staff will play a central role in implementing any proposal.* *During the consultation, virtual drop-in sessions were held where it was possible to arrange for staff from the Council's Human Resources team to be present if any member of staff wished to discuss their situation. It was reported that staff were also welcome to contact the HR service directly if they wished to have one to one discussions. All staff affected by the proposal will be offered a package of support, including training if appropriate.*
187		Mae'r ysgol hon yn achubiaeth i gynifer gan gynnwys y swyddi addysgu ac mae angen iddi barhau i fod felly.	This school is the lifeline for so many including the teaching jobs and needs to continue to be so.			
188		***A roir ystyriaeth i'r athrawon a'r staff ategol eraill? Mae'n anhebygol iawn y byddant yn dod o hyd i unrhyw swyddi yn yr hinsawdd bresennol. Oes modd datgelu beth fydd cost y diswyddo? Sut y dengys gwerthfawrogiad i brofiad y staff dysgu a'r staff ategol?***	***Are teachers and other support staff considered? It is highly unlikely that they will find any jobs in the current climate. Can the redundancy cost be disclosed? How is the teaching and support staff experience appreciated?***			
189		Bydd yr ansicrwydd sydd ar ddod yn cael effaith negyddol ar addysg a lles emosiynol y plant, gan achosi ansicrwydd a gallu'r ysgol i recriwtio,	This impending uncertainty will negatively effect the children's education and emotional well being, causing insecurity and the ability of the school, to recruit,		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae hyn wedi ei nodi fel risg yn y ddogfen ymgynghori statudol (7.15). I liniaru'r risg, nodir y bydd y Cyngor yn monitro'r ysgol yn unol â pholisi'r adran Addysg a chynnig cefnogaeth yn ôl yr angen.	*The Council notes the comments.* *This has been noted as a risk within the statutory consultation document (7.15). To reduce the risk, it is noted that the Council is to monitor the school in accordance with the Education Department's policy and will offer support as is necessary.*
190		Maent hefyd wedi achosi ansicrwydd enfawr sy'n effeithio ar ddewis addysg rhieni, wedi tanseilio'r staff yn addysgu \ cynlluniau a hyder pawb yn y dyfodol.	They have also caused huge uncertainty affecting parent education choice , undermined the staff teaching \ planning and everyone's confidence in the future .		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

191		***Un o'r rhesymau dros bresenoldeb isel yw'r bygythiad o gau'r ysgol ers ychydig o flynyddoedd. Oherwydd hyn nid yw'n denu pobl newydd yma i'r ardal, ymwelwyr na phlant o'r oedran addas fyddai'n barod i ddechrau yn yr ysgol.***	***One of the reasons for low attendance is the threat of closing the school for a few years. Because of this it does not attract new people here to the area, visitors or children of a suitable age that would be ready to start school.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
192		Mae teuluoedd yn cael eu digalonni rhag anfon eu plant i Ysgol Abersoch a'r CMA gan eu bod yn pryderu y bydd y rhain yn cau.	Families are disencouraged in sending their children to Ysgol Abersoch and the CMA as they worry these will close.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
193		Mae angen cynllun ar gyfer tai, swyddi a diwylliant arnom, ond byddai colli'r ysgol leol yn golygu bod yr holl ymdrechion hyn wedi darfod.	We need a plan for housing, jobs and culture, but losing the local school means that the effort so far will be in vain.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
194		Rwy'n credu bod y cyngor yn rhannol gyfrifol am y nifer llai o ddisgyblion yn yr ysgol, gan fygwth cau yn gyson a pheidio â dilyn dalgylch polisi.	I think the council are partly responsible for the reduced pupil numbers at the school, constantly threatening closure and actively not following a catchment area policy.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
195		Felly, yn fwy nag erioed dylem fod yn cynnal a chadw ein presenoldeb yng Nghymru heb geisio cau cyfleuster fel Ysgol Abersoch a oedd yn hyrwyddo ac yn eiriolwr hawdd dros yr iaith Gymraeg mewn pentref sy'n agos at golli ei hunaniaeth. Pe bai'r ysgol yn cau yna byddai'r hunaniaeth honno'n sicr o gael ei cholli ac ni fyddai cyfleuster addysgol par rhagoriaeth byth yn cael ei weld eto.	Therefore, more than ever we should be maintaining our presence in Wales without seeking to close a facility such as Ysgol Abersoch which was a champion and advocate for the Welsh language in a village close to losing its identity. If the school were to close then that identity would be lost and a par excellence educational facility would never be seen again.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
196		***Pe byddai unrhyw brinder lleoedd ysgol yn y 4 blynedd nesaf yn yr ardal, rwyf yn credu y dylid eich dal yn bersonol gyfrifol am hynny.***	***Should there be any shortage of school places in the next 4 years in the area, I think you should be held personally responsible for that.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
197		y ffaith bod Ysgol Abersoch o dan fygythiad o gau - a'r hyn wedi'i seilio ar adroddiad hynod wallus a chamarweiniol	the fact that Ysgol Abersoch is under threat of closure - and based on an extremely inaccurate and misleading report		Mae'r Cyngor yn hyderus yng nghywirdeb y wybodaeth a gyflwynir yn y ddogfen ymgynghori.	*The Council is confident in the accuracy of the information presented within the consultation document.*
198		Mae'n werth tynnu sylw bod lleoliad Ysgol Sarn Bach, fel y dynodir ar dudalen 35 y Ddogfen Ymgynghoriad Statudol, yn anghywir. Efallai y cydiodd yr Adran Addysg yn ein syniad o Ysgol Draeth (Atodiad C) ac y dymuna ddatblygu Ysgol Sarn Bach yn Ysgol Fferm? Arweinia hyn at achos pryder yn anad dim ynghylch cywirdeb rhannau mwy cymhleth yr adroddiad.	It is worth noting that the location of Ysgol Sarn Bach, as identified on page 35 of the Statutory Consultation Document, is incorrect. Perhaps the Education Department has taken up our idea of a Beach School (Appendix C) and wishes to develop Ysgol Sarn Bach into a Farm School? This leads to concern above all about the accuracy of the more complex parts of the report.		Mae'r Cyngor yn debryn y sylwadau. Dyma fap diwygiedig sy'n nodi lleoliad Ysgol Sarn Bach. 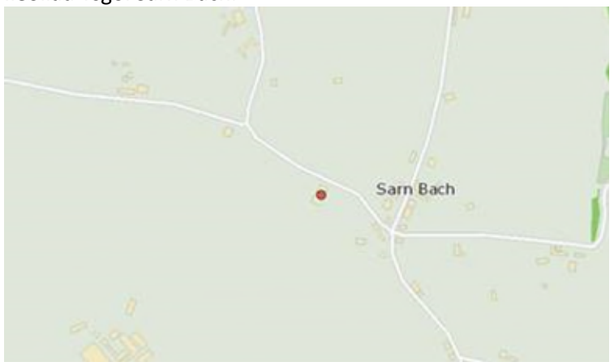 	*The Council accepts the comments. Below is a revised map showing the location of Ysgol Sarn Bach.* 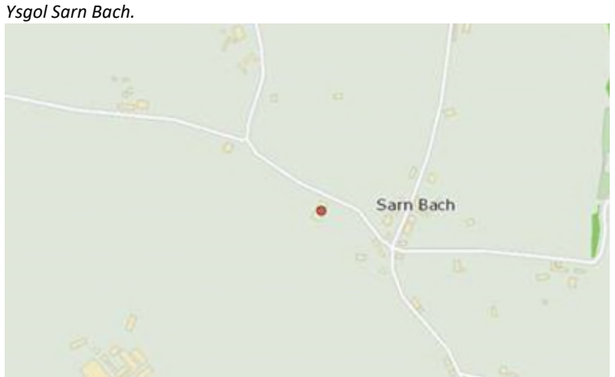
199		Ni leolir Ysgol Sarn Bach yng nghanol y pentref – mae ar ei gyrion.	Ysgol Sarn Bach is not located at the centre of the village – it is on the outskirts.			
200		Mae'n werth tynnu sylw bod lleoliad Ysgol Sarn Bach, fel y dynodir ar dudalen 35 y Ddogfen Ymgynghoriad Statudol, yn anghywir. Efallai y cydiodd yr Adran Addysg yn ein syniad o Ysgol Draeth (Atodiad C) ac y dymuna ddatblygu Ysgol Sarn Bach yn Ysgol Fferm? Arweinia hyn at achos pryder yn anad dim ynghylch cywirdeb rhannau mwy cymhleth yr adroddiad.	It is worth noting that the location of Ysgol Sarn Bach, as identified on page 35 of the Statutory Consultation Document, is incorrect. Perhaps the Education Department has taken up our idea of a Beach School (Appendix C) and wishes to develop Ysgol Sarn Bach into a Farm School? This leads to concern above all about the accuracy of the more complex parts of the report.			
201		Mae'r ysgol yn cynnig cychwyn ysgol draeth, pam nad ydych chi wedi eu canmol am y syniad arloesol hwn?	The school proposes to start a beach school, why have you not commended them for this innovative idea?		Mae ymateb y Cyngor i'r cynnig i sefydlu Ysgol Draeth wedi ei nodi yn yr adran 'Opsiynau Amgen' isod.	*The Council's reponse to the proposal to establishing a Beach School is noted under the 'Alternative Options' below.*
	3 Opsiynau amgen *Alternative options*					
	Oedi'r broses *Delay the process*					
202		***Tybir taw'r penderfyniad mwyaf addas fyddai i atal cau Ysgol Abersoch yn llwyr ac ymgynghori gyda'r holl ran-ddeiliad yn dilyn cyfnod Covid-19 ac ystyried sut y gellir cynnwys yr ysgol i'r rhaglen addysg lleol. Rwy'n cynnig dod â'r cyfnod ymgynghori hwn i ben a rhoi blwyddyn ysgol lawr i'r ysgol gan ddechrau ym Medi 2021. Yna gellir cynnig sut gall yr ysgol symud ymlaen a sicrhau fod y cynnig yn un hir oes am rai blynyddoedd i ddod.***	***It is considered that the most appropriate decision would be to prevent the closure of Ysgol Abersoch completely and to consult with all stakeholders following the Covid-19 period and consider how the school could be included in the local education program. I propose to end this consultation period and put a school year down to school starting in September 2021. It can then be proposed how the school can move forward and ensure longevity for a number of years to come.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Serch hynny, ni allwn fel awdurdod ymrwymo i beidio ymdrin â'r ysgol am gyfnod amhenodol. Mae niferoedd y disgyblion yn Ysgol Abersoch wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. Mae'r Awdurdod o'r farn na fyddai parhau â'r ddarpariaeth addysg bresennol yn opsiwn hyfyw ar gyfer y dyfodol. Mae'r Adran Addysg o'r farn nad yw'n ymarferol parhau â'r sefyllfa bresennol yn bennaf oherwydd:	*The Council notes the comments.* *Despite this, we as an authority cannot commit to not dealing with the school indefinitely. The number of pupils at Ysgol Abersoch have decreased consistently since 2016 and have remained fragile for some time.* *The Authority is of the opinion that continuing with the current educational provision is not a viable option going forwards. The Education Department is of the opinion that it is not practical to continue with the current situation, mainly because of:*

		Byddwn yn eich annog i ohirio pob cynllun o leiaf nes bydd rhybudd pellach a thystiolaeth brofedig y gall yr ysgol hon ffynnu unwaith eto a pharhau â phwysigrwydd yr iaith Gymraeg	I would urge you to at the very least put all plans on hold until further notice and proven evidence that this school can thrive once again and continue the importance of the Welsh language.		• Dosbarthiadau bychan iawn. • Niferoedd isel a diffyg profiadau o gymdeithasu a chydweithio yn ddyddiol gyda chyfoedion ar gyfer y disgyblion. • Rhagamcanion ar gyfer y dyfodol yn dangos y bydd niferoedd yn parhau'n isel dros y 5 mlynedd nesaf, gyda 11 disgybl yn mynychu erbyn 2025. Mae'r Cyngor yn ymwybodol fod Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi wedi ei agor ar safle'r ysgol ym mis Chwefror 2020. Serch hynny, ac er yn cydnabod yr effaith gadarnhaol bosib gall lleoli Cylch Meithrin ar safle Ysgol Abersoch ei gael ar niferoedd, nid oes modd gwarantu y byddai'n arwain at gynnydd sylweddol yn y niferoedd, a rhagwelir y byddai heriau'r ysgol yn parhau. Dengys y tabl isod na ragwelir cynnydd mawr yn y niferoedd dros y 5 mlynedd nesaf: **Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch** | | M | D | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Cyfanswm | |---|---|---|---|---|---|---|---|---|---| | Medi 2020 | 2 | 3 | 2 | 0 | 3 | - | - | - | 10 | | Amcangyfrif Medi 2021 | 3 | 2 | 3 | 2 | 0 | - | - | - | 10 | | Amcangyfrif Medi 2022 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 12 | | Amcangyfrif Medi 2023 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | - | - | - | 12 | | Amcangyfrif Medi 2024 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 11 | | Amcangyfrif Medi 2025 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | - | - | - | 11 |	• *Very small class sizes.* • *Low numbers and a lack of experiences of socialising and working with peers on a daily basis for the pupils.* • *Future projections show that numbers will remain low over the next 5 years, with 11 pupils attending by 2025.* *The Council is aware that the Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi have been open on the school's site since February 2020. However, and although the positive impact that locating the Cylch Meithrin on site could have on numbers are acknowledged, there is no guarantee that it will lead to a significant increase in numbers, and it is predicted that the challenges facing the school will remain.* *The following table shows that a large increase in numbers are not predicted over the next 5 years:* **Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch** | | N | R | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Total | |---|---|---|---|---|---|---|---|---|---| | September 2020 | 2 | 3 | 2 | 0 | 3 | - | - | - | 10 | | September 2021 Projection | 3 | 2 | 3 | 2 | 0 | - | - | - | 10 | | September 2022 Projection | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 12 | | September 2023 Projection | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | - | - | - | 12 | | September 2024 Projection | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 11 | | September 2025 Projection | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | - | - | - | 11 |
203		yr amser y maent yn ei haeddu i gynyddu nifer y disgyblion ar gyfer ysgol unigryw mewn lleoliad arfordirol gwledig.	should be given the time they deserve to increase pupil numbers for a unique school in a rural coastal setting.			
204		Gofynnaf am ystyriaeth ddifrifol i ohirio, er mwyn caniatau amser i'r mentrau a roddwyd mewn lle ddangos effaith, cyn i benderfyniad terfynol gael ei wneud.	I ask for serious consideration to postpone, in order to allow time for the initiatives put in place to demonstrate impact, before a final decision is made.			
205		Ailystyriwch eich cynnig neu o leiaf gohiriwch y penderfyniad am o leiaf 2 flynedd arall i weld pa effaith y mae Covid 19 yn ei chael ar ein cymuned leol.	Please reconsider your proposal or at least defer the decision for at least another 2 years to see what effect post Covid 19 has on our local community.			
206		Ailystyriwch eich cynnig neu o leiaf gohiriwch y penderfyniad am oleiaf 2 flynedd arall i weld pa effaith mae'r Cylch Meithrin ac Ysgol Traeth newydd yn ei chael ar nifer y disgyblion sy'n mynychu.	Please reconsider your proposal or at least defer the decision for at least another 2 years to see what effect the new Cylch Meithrin and Beach School have on the number of pupils attending.			
207		Os na nifer o blant yw'r rheswm i gau, rhowch amser i ni gael gafael ar y mater!	If a number of children are not the reason to close, give us time to grasp the issue!			
208		Mae'n bosibl y bydd nifer y bobl sydd bellach wedi profi gweithio gartref mewn trefi a dinasoedd yn parhau i dyfu a byddant yn sylweddoli y gallant fyw a gweithio yn unrhyw le, gan roi hwb i fwy o deuluoedd sy'n symud i fyw mewn pentref ag addysg dda integredig ac ati. dyweder Abersoch, rheswm arall i ohirio cau unrhyw ysgol.	It is possible that the number of people who have now experienced working from home in towns and cities will continue to grow and will realise they can live and work anywhere may give a boost to more families moving to live in a village with integrated good education etc. in say Abersoch, another reason to defer any school closure.			
209		Rhowch gyfle i'r gymuned a'r llywodraethwyr yr Ysgol ddangos i chi fod yna ddyfodol i'r Ysgol a plant y pentref. Yr wyf yn gwybod fod yna lond llaw yn barod i gychwyn yn 2021/22 fy ŵyr yn un, ac yn edrych ymlaen yn fawr iawn.	please give the community and School governors an opportunity to show you that there is a future for the School and the children of the village. I know there are a handful ready to start in 2021/22 my grandson is one, and very much looking forward.			
		Ymestyn ystod oed (3-9 oed) *Extend the age range (3-9 years)*				
210		Ar y cyd â Thi a Fi, gallai addysg i gynnwys Blwyddyn 4 gynnig pecyn hirdymor o ymrwymiad, parhad a sefydlogrwydd i blentyn a'i rieni hyd at wyth neu naw mlynedd. Mae gan hyn botensial mawr i adeiladu cysylltiadau ar bob lefel o fewn yr ysgol a'r gymuned ehangach a, hefyd, buasai'n annog mwy o rieni wneud Ysgol Abersoch eu prif ddewis. Mae'n aneglur i ni pam yr anghytuna'r Adran Addysg â'r flwyddyn ychwanegol hon na pham y diystyrir dymuniadau'r plant a'r rhieni. *Mae ychwanegu Blwyddyn 4 yn gwneud synnwyr greddfol ac yn unol â dymuniad y plant a'r rhieni?*	Together with Ti a Fi, education including Year 4 could offer a child and his parents a long-term package of commitment, continuity and stability up to eight or nine years of age. This has great potential to build links at all levels within the school and the wider community and would also encourage more parents to make Ysgol Abersoch their main choice. It is unclear to us why the Education Department disagrees with this extra year or why the wishes of the children and parents are disregarded. *Adding Year 4 makes sense and is in line with the wishes of the children and parents?*		Mae'r Cyngor yn nodi'r gefnogaeth i'r opsiwn i ymestyn ystod oed Ysgol Abersoch i 3-9 oed. Fel a nodir yn y ddogfen ymgynghori (adran 6.4), yr opsiwn a ffafriwyd yn lleol oedd yr opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-9 oed, gan gynnwys datblygiad y Cylch Meithrin. Ffafriwyd yr opsiwn yma'n lleol am resymau ymarferol megis gwell defnydd o'r gofod gwag yn adeilad yr ysgol gan ddarparu lleoliad ar gyfer y Cylch Meithrin, ac i liniaru'r effaith bosib allasai'r newid ei gael ar niferoedd Ysgol Sarn Bach (yr ysgol sydd yn darparu addysg i ddisgyblion 9-11 oed ardal Ysgol Abersoch). Diystyriwyd yr opsiwn 3-9 oed am y rhesymau a ganlyn: • Ni ragwelir y byddai ychwanegu un flwyddyn addysgol yn arwain at gynnydd digonol yn y niferoedd. O ganlyniad, byddai'r heriau sy'n wynebu'r ysgol yn parhau. • Ni fyddai'r ystod oed yn gyson gyda mwyafrif ysgolion cynradd y sir. • Ni fyddai'n caniatáu i'r ysgol gynnig darpariaeth CA2 cyflawn. Byddai'r disgyblion yn parhau i drosglwyddo i Ysgol Sarn Bach er mwyn cwblhau eu haddysg gynradd. Ym mis Medi 2020, roedd holl ddisgyblion Ysgol Abersoch (Meithrin i Bl.3) yn cael eu haddysgu mewn un dosbarth gyda 10 disgybl. Cyfartaledd maint dosbarthiadau Ysgol Sarn Bach yn Medi 2020 yw 24. Dengys y tabl isod maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach yn Medi 2020.	*The Council notes the support that extending the age range of Ysgol Abersoch to 3-9 years of age has.* *As is noted in the consultation document (section 6.4), the option that was favoured locally was the option to extend the age range to 3-9 years of age, including the development of the Cylch Meithrin. This option was favoured for a number of practical reason such as better use of the empty space within the school building therefore creating a space for the Cylch Meithrin, and to mitigate the potential impact the change could have on the numbers of Ysgol Sarn Bach (the school that provides education for 9-11 year olds in the Ysgol Abersoch area).* *The 3-9 years of age option was disregarded for the following reasons:* • *It is not predicted that adding one extra school year would lead to an adequate increase in numbers. As a result, the challenges facing the school would remain.* • *The age range would be inconsistent with the majority of schools within the county.* • *It would not allow the school to offer complete KS2 provision. The pupils would still have to transfer to Ysgol Sarn Bach to complete their primary education.* *In September 2020, all the pupils at Ysgol Abersoch (Nursery to Year 3) were educated within the same classroom consisting of 10 pupils. The average class size at Ysgol Sarn Bach in September 2020 is 24.* *The following table shows the class sizes at both Ysgol Abersoch and Sarn Bach in September 2020.*
211		Gofynnwyd hefyd i'r ysgol fynd hyd at flwyddyn 4, felly gall gynnig dysgu hirach, ond nid yw'r cwestiwn hwn wedi'i ateb, felly a allwch chi ateb os gwelwch yn dda. A ellid caniatáu i'r ysgol addysgu hyd at flwyddyn 4?	Also it has been requested that the school goes up to year 4, so it can offer longer learning, but this question has not been answered, so can you please answer. Could the school be allowed to educate up to year 4?			
212		*Rwyf wedi ysgrifennu i ofyn i Kirsty Williams 'Pam na all XX aros yn Ygol Abersoch tan Flwyddyn pedwar dywedodd "Nid wyf yn gwybod pam na all eich chwaer aros yn yr ysgol tan Flwyddyn 4 ond dylai'r awdurdod lleol allu dweud wrthych "Felly rydw i'n gofyn i chi PAM NA ALL xxx AROS YN YR YSGOL AM UN FLWYDDYN YCHWANEGOL DAN FLWYDDYN 4?*	I have written to ask Kirsty Williams 'Why cant XX stay at Ygol Abersoch until Year four she said " I don't know why your sister can't stay in the school until Year 4 but the local authority should be able to tell you" So I am asking you WHY CANT xxx STAY AT THE SCHOOL FOR ONE MORE YEAR UNTIL YEAR 4?			
213		Yn wir, byddai'r uchod hefyd yn cefnogi'r ddadl bod yr ysgol yn cynyddu ei chwmpas oedran o flwyddyn 3 i gynnwys blwyddyn 4. Mae gan hyn	Indeed the above would also support the argument that the school increase its age coverage from year 3 to include year 4. This has multiple benefits allowing for increased			

		nifer o fuddion sy'n caniatáu ar gyfer cwmpas addysgu cynyddol a chaniatáu i fyfyriwr mwy aeddfed symud ymlaen i'w ysgol nesaf.	scope of teaching and allowing a more mature student to progress onwards to their next school.			
214		cyngor i ganiatáu i blant aros am flwyddyn ychwanegol yn yr ysgol cyn mynd ymlaen i Sarn Bach.	have put it to the council to allow kids to stay on an extra year at the school before going on to Sarn Bach.			
215		yn bendant mi fuasai fy meibion wedi aros ymlaen am y flwyddyn ychwanegol sef bl 4 ,pe byddai'r opsiwn yna.	definitely my sons would have stayed on for the extra year of year 4, if that option were available			
216		Hefyd rydych wedi diystyru cynnig Llywodraethwyr Ysgol Abersoch o ddanfon y disgyblion i Ysgol Sarn Bach yn 9 oed yn lle 8 oed, gan fod hyn yn amharu a'r rhif y disgyblion yn yr Ysgol yna, er mwyn y sefyllfa addysgol roedd y cynnig yn cael ei wneud dim er mwyn rhifau, a mae eich ymateb hefyd yn golygu gymaint mae Ysgol Sarn Bach yn ddibynnol a'r ddisgyblion o gyfeiriad Abersoch.	You have also ruled out Abersoch School Governors' proposal of sending the pupils to Ysgol Sarn Bach at the age of 9 instead of 8 years, as this affects the number of pupils at that School, for the educational situation the proposal was being offered do nothing for the sake of numbers, and your response also shows how much Ysgol Sarn Bach depends on the pupils from Abersoch.			
217		Roedd fy mhlant hefyd yn mynychu Ysgol Abersoch i fynd i glwb yr Urdd a'r Clwb Crefft, lle roeddent yn mwynhau yn fawr. Oni bai mai dim ond blwyddyn fyddai gan yr hynaf cyn symud i fyny i Sarn Bach - a phoeni am symud plentyn ddwywaith mewn dwy flynedd - yna symud i Ysgol Abersoch yn bendant fyddai ein dewis cyntaf wedi bod. Petai 'opsiwn 9' - a gynigwyd yn y cyfarfod lleol - ar gael, yn Ysgol Abersoch fyddai fy mhlant heddiw.	My children also attended Ysgol Abersoch to go to the Urdd club and Craft Club, where they thoroughly enjoyed themselves. Unless the oldest had only a year to move up to Sarn Bach - and worrying about moving a child twice in two years - then moving to Ysgol Abersoch would definitely have been our first choice. If 'option 9' - proposed at the local meeting - was available, my children would be at Ysgol Abersoch today.			
218		pwynt arall da ydi cadw y plant yn yr ysgol am flwyddyn arall cyn ei symud i fyny i Sarn Bach i leihau y straen ar Sarn Bach hefyd.	another good point is to keep the children in school for another year before moving him up to Sarn Bach to reduce the stress on Sarn Bach too.			
219		Rwyf yn gofyn i chi os mae hi yn bosib i aros yn Ysgol Abersoch am flwyddyn arall dan diwedd flwyddyn pedwar.	I ask you if it is possible to stay in Ysgol Abersoch for another year until the end of year four.			
220		Ni fuasai'r tro cyntaf i blant Ysgol Aber-soch drosglwyddo i Sarn Bach yn naw oed wrth newid yr ystod oedran o 3 – 8 i 3 – 9 oed, gan y gwneid hynny hyd at ddechrau/canol y pumdegau.	This would not be the first time that the children of Abersoch would transfer to Sarn Bach at the age of 9 by changing the age range from 3-8 to 3-9, this was done until the begining/mid fifties.			
221		Byddai'n braf cael Blwyddyn ychwanegol yn yr ysgol hon (I fyny i Bl 4 yn lle 3) fel nad yw'r plant yn symud i fyny i ysgol newydd i ganol dosbarth dieithr megis ysgolion gyda Bl.3 a 4 yn un dosbarth. Deall fod 3, 4,5 a 6 gyda'u gilydd mewn rhai ysgolion- disgyblion ddim yn cael yr un sylw wedyn yn sicr.	It would be nice to have an extra Year at this school (up to Yr 4 instead of 3) so that the children do not move up to a new school to the middle of an unfamiliar class such as schools with Years 3 and 4 as one class. It is understood that years 3, 4, 5 and 6 are together in some schools- pupils certainly don't get the same attention then.			
222		Pam nad ydy Cyngor Gwynedd wedi ystyried o ddifrif caaniatáu i Ysgol Abersoch 4 gynnal blwyddyn, fel ysgolion eraill? Mae fy mhlentyn ar hyn o bryd ym mlwyddyn 3 yn Ysgol Abersoch ac mae hi wedi gofyn sawl gwaith pam na chaiff hi aros tan flwyddyn pedwar? Dwi'n methu ateb y cwestiwn hwn ac ni allaf feddwl am unrhyw reswm o gwbl pam na all hyn fod. Rydym fel llywodraethwyr a rheini wedi cynnig hyn ac wedi gofyn yr un cwestiwn i chi. Pryd bynnag y mae hyn wedi ei holi, eich ymateb pob tro yw 'byddai'n niweidiol i Ysgol Sarn Bach', fodd bynnag mae blynyddoedd 3 a 4 Ysgol Sarn Bach eisoes yn cael eu haddysgu gyda'u gilydd. Roedd yn ymddangos i mi pan ddechreuodd fy mab ym mlwyddyn 4 yn Sarn Bach ei fod yn mynd dros waith yr oedd eisoes wedi ei wneud ym mlwyddyn 3 yn Ysgol Abersoch. Mae'r adroddiad manwl iawn gan y Pennaeth Mrs Linda Jones yn cadarnhau hyn. Felly, teimlaf y byddai plant Ysgol Abersoch yn elwa mwy wrth fynd i Sarn Bach ym	Why has Gwynedd Council not seriously considered allowing Ysgol Abersoch to host a year 4, putting them in line with other schools? My child is currently in year 3 at Ysgol Abersoch and she has asked several times why she cannot stay until year four? I cannot answer this question and I can see absolutely no reason why this cannot be set in place. We as parents and Governors have also put forward and asked you this question. Whenever this has been put to you, your responses are always 'it will be detrimental to Ysgol Sarn Bach,' however at Ysgol Sarn Bach the years 3&4 are already taught together. It seemed to me when my son started in year 4 in Sarn Bach that he was going over old work he had previously done in year three at Ysgol Abersoch. The very detailed pupil report set out by Head Teacher Mrs Linda Jones would confirm this. Therefore I feel that the children of Ysgol Abersoch would benefit more, by going to Sarn Bach in Year 4. I also feel the children of Sarn Bach would benefit from this as well to avoid the strain of larger class sizes and the upheaval			

Ysgol	Meithrin	Derbyn	Bl 1	Bl2	Bl 3	Bl 4	Bl 5	Bl 6	Cyfanswm	Nifer y dosbarthiadau	Dosbarth mwyaf	Dosbarth lleiaf	Maint dosbarth ar gyfartaledd
Abersoch	2	3	2	-	3	-	-	-	10	1	10	10	10
Sarn Bach	3	2	5	4	8	5	10	11	48	2	34	14	24

Ffynhonnell: Cyfrifiad Medi 2020

Byddai gwireddu'r cynnig arfaethedig yn golygu fod disgyblion Ysgol Abersoch yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau mwy hyfyw, a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran.

Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf.

Os gweithredir y cynnig, disgwylir y bydd Corff Llywodraethol Ysgol Sarn Bach yn rhoi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau a dosbarthiad adnoddau staff yr ysgol.

Yn dilyn ystyriaeth, daethpwyd i'r casgliad na fyddai'r opsiwn ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-9 oed yn ddatrysiad cynaliadwy i'r dyfodol ar gyfer yr ysgol. Ni ragwelir y byddai ychwanegu un flwyddyn addysgol yn arwain at gynnydd digonol yn y niferoedd. O ganlyniad, byddai'r heriau sy'n wynebu'r ysgol yn parhau. Rhagwelir y byddai niferoedd a'r rhagamcanion yn parhau'n isel, dosbarthiadau yn parhau'n fychain, ac ystod oedran eang o fewn dosbarthiadau yn parhau.

School	Nursery	Reception	Yr 1	Yr2	Yr 3	Yr 4	Yr 5	Yr 6	Total	Number of classes	Largest class	Smallest class	Average class size
Abersoch	2	3	2	-	3	-	-	-	10	1	10	10	10
Sarn Bach	3	2	5	4	8	5	10	11	48	2	34	14	24

Source: September 2020 Annual School Census

Realising this proposal would mean that Ysgol Abersoch pupils would be educated in more viable classes, and with more children of the same age group.

With 21 surplus places, (and 4 surplus plaes in Meithrin), Ysgol Sarn Bach has the sufficient capacity for the current pupils at both Ysgol Abersoch and Sarn Bach, for the next five years.

If the proposal is realised, Ysgol Sarn Bach's Governing Body is expected to pay appropriate attention to determining class sizes and the distribution of school staff resources.

Following consideration, it was concluded that the option of extending the age range to 3-9 years would not be a sustainable future solution for the school. It is not anticipated that the addition of one educational year would result in an adequate increase in numbers. As a result, the challenges facing the school would continue. It is anticipated that numbers and projections would remain low, classes still small, and a wide age range within classes continuing.

Mae'r Cyngor yn nodi'r gefnogaeth i'r opsiwn i ymestyn ystod oed Ysgol Abersoch i 3-9 oed.

Fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori (adran 6.4), yr opsiwn a ffafriwyd yn lleol oedd yr opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-9 oed, gan gynnwys datblygiad y cylch meithrin. Ffafriwyd yr opsiwn yma'n lleol am resymau ymarferol megis gwell defnydd o'r gofod gwag yn adeilad yr ysgol gan ddarparu lleoliad ar gyfer y Cylch Meithrin, ac i liniaru'r effaith bosib allasai'r newid ei gael ar niferoedd Ysgol Sarn Bach (yr ysgol sydd yn darparu addysg i ddisgyblion 9-11 oed ardal Ysgol Abersoch).

Diystyriwyd yr opsiwn 3-9 oed am y rhesymau a ganlyn:

- Ni ragwelir y byddai ychwanegu un flwyddyn addysgol yn arwain at gynnydd digonol yn y niferoedd. O ganlyniad, byddai'r heriau sy'n wynebu'r ysgol yn parhau.
- Ni fyddai'r ystod oed yn gyson gyda mwyafrif ysgolion cynradd y sir.
- Ni fyddai'n caniatáu i'r ysgol gynnig darpariaeth CA2 cyflawn. Byddai'r disgyblion yn parhau i drosglwyddo i Ysgol Sarn Bach er mwyn cwblhau eu haddysg gynradd.

The Council notes the support that extending the age range of Ysgol Abersoch to 3-9 years of age has.

As is noted in the consultation document (section 6.4), the option that was favoured locally was the option to extend the age range to 3-9 years of age, including the development of the Cylch Meithrin. This option was favoured for a number of practical reason such as better use of the empty space within the school building therefore creating a space for the Cylch Meithrin, and to mitigate the potential impact the change could have on the numbers of Ysgol Sarn Bach (the school that provides education for 9-11 year olds in the Ysgol Abersoch area).

The 3-9 years of age option was disregarded for the following reasons:

- *It is not predicted that adding one extra school year would lead to an adequate increase in numbers. As a result, the challenges facing the school would remain.*
- *The age range would be inconsistent with the majority of schools within the county.*
- *It would not allow the school to offer complete KS2 provision. The pupils would still have to transfer to Ysgol Sarn Bach to complete their primary education.*

		mlwyddyn 4. Hefyd teimlaf y byddai plant Sarn Bach yn elwa o hyn hefyd gan y byddai'n lleddfu pwysau dosbarthiadau mwy a'r cynnwrf y mae plant yn ymuno hanner ffordd drwy'r maes llafur yn ei achosi.	caused by children joining their teaching part way through the syllabus.		Ym mis Medi 2020, roedd holl ddisgyblion Ysgol Abersoch (Meithrin i Bl.3) yn cael eu haddysgu mewn un dosbarth gyda 10 disgybl. Cyfartaledd maint dosbarthiadau Ysgol Sarn Bach yn Medi 2020 yw 24. Dengys y tabl isod maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach yn Medi 2020. Ysgol / Meithrin / Derbyn / Bl 1 / Bl2 / Bl 3 / Bl 4 / Bl 5 / Bl 6 / Cyfanswm / Nifer y dosbarthiadau / Dosbarth mwyaf / Dosbarth Isaf / Maint dosbarth ar gyfartaledd Abersoch: 2 / 3 / 2 / - / 3 / - / - / - / 10 / 1 / 10 / 10 / 10 Sarn Bach: 3 / 2 / 5 / 4 / 8 / 5 / 10 / 11 / 48 / 2 / 34 / 14 / 24 *Ffynhonnell: Cyfrifiad Medi 2020* Byddai gwireddu'r cynnig arfaethedig yn golygu fod disgyblion Ysgol Abersoch yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau mwy hyfyw, a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran. Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf. Os gweithredir y cynnig, disgwylir y bydd Corff Llywodraethol Ysgol Sarn Bach yn rhoi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau a dosbarthiad adnoddau staff yr ysgol. Yn dilyn ystyriaeth, daethpwyd i'r casgliad na fyddai'r opsiwn ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-9 oed yn ddatrysiad cynaliadwy i'r dyfodol ar gyfer yr ysgol. Ni ragwelir y byddai ychwanegu un flwyddyn addysgol yn arwain at gynnydd digonol yn y niferoedd. O ganlyniad, byddai'r heriau sy'n wynebu'r ysgol yn parhau. Rhagwelir y byddai niferoedd a'r rhagamcanion yn parhau'n isel, dosbarthiadau yn parhau'n fychain, ac ystod oedran eang o fewn dosbarthiadau yn parhau.	*In September 2020, all the pupils at Ysgol Abersoch (Nursery to Year 3) were educated within the same classroom consisting of 10 pupils. The average class size at Ysgol Sarn Bach in September 2020 is 24.* *The following table shows the class sizes at both Ysgol Abersoch and Sarn Bach in September 2020.* School / Nursery / Reception / Yr 1 / Yr2 / Yr 3 / Yr 4 / Yr 5 / Yr 6 / Total / Number of classes / Largest class / Smallest class / Average class size Abersoch: 2 / 3 / 2 / - / 3 / - / - / - / 10 / 1 / 10 / 10 / 10 Sarn Bach: 3 / 2 / 5 / 4 / 8 / 5 / 10 / 11 / 48 / 2 / 34 / 14 / 24 *Source: September 2020 Annual School Census* *Implementing this proposal would mean that Ysgol Abersoch pupils would be educated in more viable classes, and with more children of the same age group.* *With 21 surplus places, (and 4 surplus plaes in Meithrin), Ysgol Sarn Bach has the sufficient capacity for the current pupils at both Ysgol Abersoch and Sarn Bach, for the next five years.* *If the proposal is realised, Ysgol Sarn Bach's Governing Body is expected to pay appropriate attention to determining class sizes and the distribution of school staff resources.* *Following consideration, it was concluded that the option of extending the age range to 3-9 years would not be a sustainable future solution for the school. It is not anticipated that the addition of one educational year would result in an adequate increase in numbers. As a result, the challenges facing the school would continue. It is anticipated that numbers and projections would remain low, classes small, and a wide age range within classes continuing.*
223		Opsiwn 9… Dyma'r opsiwn a ffefrir gan Ysgol Abersoch ond cafodd ei ddiystyru gan Gyngor Gwynedd. Dylid nodi y gallai rhieni fod yn fwy tueddol o deimlo ei bod yn werth anfon eu plant i Ysgol Abersoch pe bai blwyddyn ychwanegol yn cael ei chynnig. Byddai hyn yn cynyddu nifer y disgyblion ac yn lleihau'r gost y pen ac fel y nodwyd uchod mae'n ddull naturiol a chyffredin o ddysgu Blynyddoedd 3 a 4 gyda'i gilydd mewn un ystafell ddosbarth.	Option 9…This is the favoured option by Ysgol Abersoch but was disregarded by Gwynedd Council. It should be noted that parents might be more inclined to feel it's more worth sending their children to Ysgol Abersoch should an extra year be offered. This would both increase pupil numbers and reduce the cost per head and as stated above it is a natural and common approach to teach Years 3 and 4 together in a single classroom.			
224		6.4 Gwerthuso'r Opsiynau i'w ystyried ar gyfer yr Ysgol Newid ystod oedran Ysgol Abersoch "Ni ragwelir y byddai ychwanegu un blwyddyn addysgol arall yn arwain at gynnydd sylweddol mewn niferoedd." Barn sydd yma. Byddai hyn yn darparu hyd at 7 mlynedd o addysg barhaus ar un safle (Cylch Meithrin 1 flwyddyn, Meithrin, Derbyn, Blynyddoedd 1,2,3,4, ynghyd â phosiblrwydd o 2 flynedd ychwanegol yn Ti a Fi). Mae'n gais gan y rhieni a'r plant a byddai'n cael effaith bositif yn ariannol, yn lleihau cost y disgybl. Rhagwelir y bydd blynyddoedd 4-6 i Sarn Bach yn parhau yn uwch na 20 am y 2 flynedd nesaf. Byddai caniatáu blwyddyn ychwanegol yn helpu i ryddhau'r pwysau ar ddosbiarthiadau gorboblog Ysgol Sarn Bach (yn ogystal ag Ysgol Llanbedrog) .	6.4 Appraisal of the Options to consider for the School Change the age range of Ysgol Abersoch "It is not anticipated that adding one educational year would lead to a sufficient increase in the numbers." This is a matter of opinion. This option would provide up to 7 years of continuous education at a single site (1 year Cylch Meithrin, Nursery, Reception, Years 1,2,3,4, plus a potential further 2 years at Ti a Fi). It has been asked for by the parents and children and it would have a positive financial impact, reducing the cost per pupil. Years 4-6 at Sarn Bach are projected to continue to be above 20 for the next 2 years. Allowing an extra year at Ysgol Abersoch would help to relieve the pressure on the oversized classes at Ysgol Sarn Bach (as well as probably Ysgol Llanbedrog).			
225		Trosglwyddo ar Ddiwedd Blwyddyn 3 Awgryma'r cynnig trwy gael eu dysgu'n unig yn Ysgol Sarn Bach, ac nad oes angen trosglwyddo disgyblion yn ystod eu haddysg gynradd, yn fudd diriaethol ond, eto, ni ddarparir tystiolaeth i gefnogi'r pwynt hwn. Nid ydym yn ymwybodol o unrhyw effaith negyddol yn gysylltiedig â'r trosglwyddiad hwn. Nid oes sylfaen i'r datganiad ac mae'n hynod oddrychol..... 7. Y Cynnig e) Sicrhau bod disgyblion yn trosglwyddo unwaith yn ystod eu haddysg gynradd ac uwchradd yn hytrach na dwywaith. Ar ba sail y mae hwn yn bwynt dilys? Pa dystiolaeth allwch chi ei darparu bod hon yn broblem. O ystyried polisi Llywodraeth Cymru, mae'n ymddangos bod plant yn torri ac yn newid ysgolion ar fympwy. Gellir dadlau bod plant sy'n dysgu addasu i newid ac yn fwy gwydn ac yn barod ar gyfer symud i'r ysgol uwchradd. Nid yw trafodaeth â disgyblion a rhieni presennol a blaenorol, yn ogystal â Llywodraethwyr a fynychodd yr ysgol wedi nodi unrhyw effaith negyddol sy'n gysylltiedig â'r trosglwyddiad hwn. A adroddwyd am unrhyw broblemau gan blant yn Ysgol Morfa Nefyn, sy'n darparu ar gyfer yr un ystod oedran?	Transfer at the end of Year 3 The proposal suggests that by being taught at Ysgol Sarn Bach alone, and that pupils do not need to be transferred during their primary education, it is a tangible benefit but, again, no evidence is provided to support this point. We are not aware of any negative impact associated with this transfer. The statement is unfounded and highly subjective ..... 7. The Proposal e) Ensuring that pupils transfer once during their primary and secondary education rather than twice. On what basis is this a valid point? What evidence can you provide that this is a problem. Given Welsh Government policy, children seem to be chopping and changing schools at a whim. It can be argued that children who learn to adapt to change and are more resilient and ready for the move to secondary school. Discussion with current and past pupils and parents, as well as Governors who attended the school have not identified any negative impact associated with this transfer. Have any problems reported from children at Ysgol Morfa Nefyn, which caters for the same age range?		Cred y Cyngor fod symud ysgol neu bontio o un ysgol i'r llall ar unrhyw amser mewn gyrfa addysgol yn gallu arwain at darfu ar gynnydd rhai plant wrth iddynt gynefino mewn ysgol ac amgylchedd newydd ac yn ogystal gall danseilio gwydnwch rhai disgyblion. Gan fod sefyllfa Ysgol Abersoch yn gymharol unigryw o ran pryd mae'r plant yn symud, prin yw'r dystiolaeth i brofi neu ddad-brofi'r rhagdybiaeth hwn ar gyfer pontio ar ddiwedd blwyddyn 3. Fodd bynnag ceir tystiolaeth o ffynonellau eraill, lle y cyfeirir at bontio cynradd / uwchradd arferol, megis adroddiad ddiweddar Estyn (*Gwydnwch dysgwyr - meithrin gwydnwch mewn ysgolion cynradd, ysgolion uwchradd ac unedau cyfeirio disgyblion Gorffennaf 2020)* lle nodi'r "Mae adegau pontio, fel symud ysgol, yn gyfnodau lle gall plant ddioddef gofid emosiynol, neu ostyngiad mewn cynnydd ac ymrwymiad i ddysgu, y gall pob un ohonynt danseilio gwydnwch." Drwy leihau'r nifer o weithiau y bydd plant yn pontio cred y Cyngor y bydd llai o siawns i'r plant ddioddef gofid emosiynol, gostyngiad mewn cynnydd ac ymrwymiad i ddysgu. Mae cysondeb a chyd gynllunio'n allweddol ar gyfer pontio effeithiol. Nid yw pryd y mae'r plant yn pontio i ysgol arall yr unig ffactor i'w hystyried wrth geisio lleihau'r effaith. Cred y Cyngor mae'r unig ffordd o sicrhau lleihad effeithiau negyddol posib pontio yw drwy leihau'r cyfnodau lle mae'n rhaid i blant bontio yn ystod ei gyrfa addysgol yn y lle cyntaf.	*The Council believe that moving schools or transition from one school to another at any time within an educational career could interrupt some children's progress as they inhabit a different school and environment and it could also undermine some pupil's resilience.* *As Ysgol Abersoch's situation is relatively unique in terms of when the children move, there is little evidence to prove or disprove this hypothesis for transition at the end of year 3. However there is evidence from other sources, where reference is made to routine primary / secondary transition, such as the recent Estyn report (Learner resilience - building resilience in primary schools, secondary schools and pupil referral units July 2020) where it states that "Transition times, such as school moves, are periods where suffering emotional distress, or a decrease in progress and a commitment to learning, all of which can undermine resilience. "* *By reducing the number of times children transition, the Council believes that children will be less likely to experience emotional distress, reduced progress and a commitment to learning.* *Consistency and joint planning are key to effective transition.* *When the children transition to another school is not the only factor to consider when trying to minimize the impact. The Council believes that the only way to minimize the potential negative effects of transition is to reduce the periods during which children have to make a transition during their educational career in the first place.*
226		4.4. Newid yr ystod oed o 3 – 8 i 3 – 9 Rydym yn gadarn ein barn bod ymestyn yr ystod oed i gynnwys Blwyddyn 4 yn ddatrysiad posibl ac ymarferol ond, eto, fe'i hanwybyddir gan y Cyngor heb eglurhad digonol. Nid yw'r awgrym	4.4. Change the age range from 3 - 8 to 3 - 9 We strongly believe that extending the age range to include Year 4 would be a possible and practical solution, but, yet again, it was disregarded by the Council without satisfactory explanation. This implication is unreasonable			

		hwn yn afresymol o feddwl y dysgir Blynyddoedd 3 a 4 ar y cyd yn gyffredinol mewn dosbarthiadau oed cymysg yn ysgolion Gwynedd….Gwyddom y mynegodd rieni ddymuniad o gadw'u plant yn Ysgol Abersoch am flwyddyn ychwanegol pe bai dewis a buasai'n clymu'n daclus â'r drefn o addysgu plant Blynyddoedd 3 a 4 â'i gilydd. ….6.1 Cymharu Opsiynau Opsiwn 2b - newid yr ystod oedran i 3-9 oed Mae'r cyfiawnhad dros ddweud na yn annigonol. Yn y mwyafrif o ddosbarthiadau oedran cymysg, addysgir blynyddoedd 3 a 4 gyda'i gilydd felly mae hwn yn gam naturiol. "Ni fyddai'n caniatáu i'r ysgol gynnig darpariaeth Cyfnod Allweddol 2 gynhwysfawr." Mae'n ymddangos yn aneglur pam y byddai hyn yn broblem. Mae wedi bod yn llwyddiannus wrth wneud hynny ers degawdau lawer. Rhowch dystiolaeth a chyfiawnhad dros y pwynt hwn ... Gall cynyddu'r ystod oedran wneud rhieni'n fwy tebygol o ddewis yr ysgol. Mae hyn yn gadarnhaol.	considering that Years 3 and 4 are generally taught together in schools all over Gwynedd... We know that parents expressed their wishes to keep their children in Ysgol Abersoch for an extra year and that would have tied nearly with the general arrangements of teaching Years 3 a 4 together..... 6.1 Comparing Options Option 2b - change age range to 3-9 years The justification for saying no is insufficient. In most mixed age classes years 3 and 4 are taught together therefore this is a natural step. "It would not allow for the school to offer a comprehensive Key Stage 2 provision." It seems unclear why this would be an issue. It has been successful in doing so for many decades. Please provide evidence and justification for this point... Increasing the age range may make parents more likely to choose the school. This is a positive.			
227		Anodd credu fod pob opsiwn posib dros gadw'r ysgol ar agor wedi'i diystyru a'u gwrthod – dewisiadau cadarn megis ffederaleiddio, sefydlu ysgol draeth, addysgu'r plant nes eu bôn yn 9 oed cyn trosglwyddo.	It's hard to believe that every possible option for keeping the school open has been ruled out and rejected - solid choices such as federalizing, setting up a beach school, educating the children until they are 9 years old before transferring.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Wrth ddatblygu'r cynnig, ystyried ystod o opsiynau posib ar gyfer yr ysgol. Cydnabyddir bod nifer o'r opsiynau hynny yn gwneud defnydd gwell o'r adeilad, megis lleoli canolfan iaith a/neu Gylch Meithrin ar safle'r ysgol. Serch hynny, yn dilyn gwerthuso'r opsiynau yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, daethpwyd i'r casgliad nad oedd yr opsiynau hyn yn llwyddo i gwrdd â, na datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu (fel y manylir yn adran 5.1 y ddogfen ymgynghori).	*The Council notes the comments.* *In developing the proposal, a range of possible options for the school were considered. It is acknowledged that a number of those options made better use of the building, such as locating the language Centre and/or Cylch Meithrin on the school's site. However, following an evaluation of the options against the factors of the Best Quality Primary Education Strategy for Gwynedd's Children, it was concluded that these options did not meet, or resolve the main challenges facing the school (as detailed in section 5.1 of the consultation document).*
228		beth am gadw disgyblion yno am flwyddyn ychwanegol i leddfu'r straen ar ysgolion cyfagos. mae yna lawer o opsiynau i'w harchwilio a llwybrau eraill i'w hystyried a yw cyllid yn broblem h.y. cynnydd bach ar y dreth gyngor yn ardal Abersoch neu fel y clywais y dyblu arfaethedig yn y dreth gyngor ar ail gartrefi yng nghymuned Abersoch, yna efallai y gallai darn o hynny ddod yn ôl i gynorthwyo'r ysgol.	how about keeping pupils there for an extra year to ease the would be strain on neighbouring schools. there are many options to explore and other avenues to consider if funding is an issue i.e a small increase on council tax in the Abersoch area or as Ive heard the proposed doubling of council tax on holiday homes in Abersoch community, then maybe a slice of that could come back to aid the school.		Y cynnig sy'n destun yr ymgynghoriad yw cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf. Mae Ysgol Abersoch eisoes yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (yn seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl yn £4,198. Nid yw hyn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd fod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.	*The proposal for consultation is to close Ysgol Abersoch and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach.* *With 21 surplus places, (and 4 vacancies at Nursery), Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity for the pupils of both Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, for the next five years.* *Ysgol Abersoch already receives additional funding to the normal allocation through the minimum staffing policy (which guarantees at least a head teacher and teacher in each school, and a head teacher and assistant in schools with fewer than 15 full-time pupils). This additional funding for the financial year 2020-21 (based on September 2019 numbers) is £52,582. Cost per pupil at Ysgol Abersoch is £17,404 (2020-21), with the county average cost per pupil at £4,198.* *This is not sustainable in the long term as projections remain low and consequently the financial challenges would continue.*
229		Dengys y ffigurau mai nifer naturiol y disgyblion fyddai 19, yn hytrach na 10, heblaw am benderfyniad i gyfyngu ar oedran disgyblion i'r blynyddoedd cynharaf.	The figures show that the natural number of pupils would be 19, rather than 10, except for a decision to restrict the age of pupils to the earliest years.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Dymuna'r Awdurdod nodi y trafodwyd 2 opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol, sef ymestyn i 3-9 ac ymestyn i 3-11. Dylid nodi mai'r opsiwn a ffafriwyd yn lleol oedd yr opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-9, gan gynnwys datblygiad y Cylch Meithrin. Ffafriwyd yr opsiwn yma yn lleol am resymau ymarferol megis gwell defnydd o'r gofod gwag yn adeilad yr ysgol yn sgil darparu lleoliad ar gyfer y Cylch Meithrin, ac i liniaru'r effaith bosib allasai'r newid ei gael ar niferoedd Ysgol Sarn Bach (yr ysgol sydd yn darparu addysg i ddisgyblion 9-11 dalgylch Abersoch). Wrth gymharu'r ddau opsiwn, daethpwyd i'r canlyniad mai'r opsiwn gorau ar gyfer ystyriaeth bellach oedd yr opsiwn i ymestyn yr ystod oed i 3-11. Diystyriwyd yr opsiwn 3-9 am sawl rheswm, yn benodol: • Ni ragwelir y byddai ychwanegu blwyddyn addysgol yn arwain at gynnydd digonol yn y niferoedd. O ganlyniad, byddai'r heriau sy'n wynebu'r ysgol yn parhau.	*The Council notes the comment.* *The Authority wishes to note that 2 options to extend the school's age range were discussed, extending to to 3-9 and 3-11.* *It should be noted that the preferred option locally was the option to extend the school's age range to 3-9, including the development of the Cylch Meithrin. This option has been favoured locally for practical reasons such as better use of the empty space in the school building as a result of providing a setting for the Cylch Meithrin, and to mitigate the potential impact the change could have on the numbers of Ysgol Sarn Bach (the school that educates Abersoch catchment pupils from 9-11) .* *By comparing both options, it was concluded that the best option for further consideration was the option to extend the age range to 3-11. Option 3-9 was discounted for several reasons, in particular:*

					• Ni fyddai'r ystod oed yn gyson gyda mwyafrif ysgolion cynradd y sir. • Ni fyddai'n caniatáu i'r ysgol gynnig darpariaeth CA2 cyflawn. Byddai'r disgyblion yn parhau i drosglwyddo i Ysgol Sarn Bach er mwyn cwblhau eu haddysg gynradd. Credir y byddai'r opsiwn i ymestyn yr ystod oed i 3-11 yn cynnig mwy o fanteision o safbwynt cyfle i godi niferoedd yr ysgol. Byddai'r opsiwn hefyd yn cysoni'r ystod oed gyda gweddill ysgolion y sir, ac yn golygu fod yr ysgol yn cynnig darpariaeth CA2 cyflawn. Er mwyn i'r opsiwn ymateb i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol, byddai'n rhaid i'r cynnydd hwn fod yn un sylweddol. Serch hynny, mae'n debygol y byddai unrhyw gynnydd yn y niferoedd Ysgol Abersoch o ganlyniad i ymestyn yr ystod oed, yn achosi lleihad yn niferoedd Ysgol Sarn Bach, ac o bosib, yr ysgolion cyfagos. Yn dilyn ystyriaeth bellach, daethpwyd i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yn ddatrysiad cynaliadwy i'r dyfodol ar gyfer yr ysgol, a gall gael effaith ar niferoedd disgyblion yr ysgolion cyfagos.	• *It is not predicted that adding one extra school year would lead to an adequate increase in numbers. As a result, the challenges facing the school would remain.* • *The age range would be inconsistent with the majority of schools within the county.* • *It would not allow the school to offer complete KS2 provision. The pupils would still have to transfer to Ysgol Sarn Bach to complete their primary education.* *It is believed that the option to extend the age range to 3-11 offered more advantages in terms of increasing the school's numbers. The option would also mean the age range would be in line with the rest of the county's schools, and that the school would offer complete KS2 provision.* *This increase would have to be significant in order for the option to respond to the challenges facing the school. However, it is likely that any increase in the numbers of Ysgol Abersoch as a result of extending the age range would cause a reduction in the numbers of Ysgol Sarn Bach, and possibly the neighbouring schools.* *Following further consideration, it was concluded that the option would not be a sustainable future solution for the school, and could have an impact on the pupil numbers of neighboring schools.*
230		Pe bai'r ddau blentyn wedi cael aros byddai'r niferoedd wedi codi i 12 eleni, oni fyddai hynny wedi ein achub o'r sefyllfa beryglus rydym ynddo gyda 10 plentyn?	Had the two children been allowed to stay that would have taken our numbers up to 12 children this year, would this have not taken us out of the dangerous position we find ourselves i n whereby we have 10 children?		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau, fodd bynnag, o ystyried maint y cynnydd yn nifer y disgyblion y cyfeirir ato yn y sylw, sef cynnydd o ddau ddisgybl yn unig, bydd yr heriau sy'n wynebu Ysgol Abersoch yn parhau.	*The Council notes the comments, however, given the scale of the increase in pupil numbers referred to in the comment, which is an increase of only two pupils, the challenges facing Ysgol Abersoch would continue.*
		Ffederaleiddio *Federalisation*				
231		Mae chwe opsiwn wedi'u hystyried ar gyfer dyfodol ysgol Abersoch. Mae'r opsiwn o gau wedi'i ddewis, mae'n ymddangos, fel yr un arwynebol hawsaf a thaclusaf, ond yn ein barn ni, ni roddwyd ystyriaeth ddigonol i'r dewisiadau amgen. Mae angen ystyried ffederaleiddio ag ysgol gyfagos, yn benodol, yn fwy manwl, gan ganolbwyntio efallai ar Lanbedrog lle mae'r niferoedd bellach yn fwy na'r capasiti. Canfu'r arfarniad o opsiynau y byddai hyn yn gredadwy a bod ganddo sawl mantais ac ychydig anfanteision, ond cafodd ei wrthod oherwydd 'nid oedd tystiolaeth glir y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd yn y niferoedd'. Mae hon yn ddadl rhy simsan i gyfiawnhau cau Abersoch.	Six options have been considered for the future of Abersoch school. The option of closure has been chosen, it seems, as superficially the easiest and neatest, but in our view adequate consideration has not been given to the alternatives. Federalisation with a nearby school, in particular, needs to be considered in more detail, perhaps focussing on Llanbedrog where numbers now exceed capacity. The appraisal of options found that this would be plausible and have several advantages and few downsides, but was rejected because 'there was no clear evidence that federalisation would lead to an increase in numbers'. This is too flimsy an argument to justify closure of Abersoch		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mewn unrhyw drefn fel hon, mae'n allweddol rhoi ystyriaeth fanwl a phwyso a mesur manteision ac anfanteision unrhyw fodel a dyna geir yn y Gwerthusiad Llawn o'r Opsiynau. Er bod manteision i ffederaleiddio, mae'r awdurdod o'r farn y byddai'n annhebygol y byddai'r opsiwn yn cyfarch y prif heriau y mae Ysgol Abersoch yn ei hwynebu megis niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychan, ac o ganlyniad, byddai heriau cyllidol yr ysgol yn parhau. Mae'r Cyngor yn nodi yn y Ddogfen Ymgynghori'r rhesymau dros beidio â bwrw ymlaen efo Opsiwn 4 a 5 (Ffederaleiddio). Ni fyddai ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos yn ddatrysiad i'r heriau sydd yn wynebu Ysgol Abersoch. Nid yw ffederaleiddio ysgolion yn arwain at unrhyw newidiadau arwyddocaol ar gyfer rhieni na phlant. Er byddai ysgolion yn rhannu un corff llywodraethol, byddant yn parhau fel dwy ysgol ar wahân ac yn cadw'u henwau presennol, ac yn parhau i gael eu cyllido ar wahân yn unol â fformiwla Cyngor Gwynedd. Byddai plant yn parhau i gael eu haddysgu yn yr un ysgolion a chan yr un staff. Bu i swyddogion yr Adran Addysg gwrdd â phennaeth a chadeirydd llywodraethwyr Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog ym mis Ionawr 2020 i drafod yr opsiwn o ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch. Oherwydd natur anffurfiol y trafodaethau hyn, ni chofnodwyd y cyfarfodydd. Roedd y cyfarfod hwn hefyd yn gyfle i ddiweddaru penaethiaid a'r cadeiryddion ynghylch yr opsiynau a drafodwyd yn y cyfarfodydd lleol, gan amlygu unrhyw effaith bosib gallai rhai o'r opsiynau gael ar eu hysgol. Ni fu i unrhyw un o'r ddwy ysgol ddatgan diddordeb mewn ymchwilio ymhellach i fodel ffederal. Yn dilyn pwyso a mesur rhinweddau a gwendidau'r model, daethpwyd i'r casgliad na fyddai ffederaleiddio yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Nid oes	*The Council notes the comments.* *In any process like this, it is essential to carefully consider and weigh up the pros and cons of any model, which is what the Full Options Appraisal does.* *Despite the fact that there are advantages to federalisation, the Authority is of the opinion that it would be unlikely that this option would address the main challenges facing Ysgol Abersoch such as its low numbers, small class sizes, and therefore, the financial challenges would remain.* *The Council notes its reasons for not proceeding with Options 4 and 5 (Federalisation) in the Consultation Document. Federalising with nearby schools would not solve the challenges facing Ysgol Abersoch.* *Federalising schools does not result in any significant changes for neither parents nor children. Although schools would share one governing body, they would remain as two separate schools and retain their existing names, and continue to be funded separately in accordance with Gwynedd Council's formula. Children would continue to be educated in the same schools and by the same staff.* *Education Department officials met with the head teacher and chair of governors of Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog in January 2020 to discuss the option of federation with Ysgol Abersoch. Due to the informal nature of these discussions, the meetings were not minuted. This meeting was also an opportunity to update head teachers and chairs about the options discussed at the local meetings, highlighting any potential impact some of the options might have on their school. None of the two schools expressed an interest in investigating a federalisation model further.* *Following weighing up the model's strengths and weaknesses, it was concluded that federalisation would not be a sustainable solution for the school. There is no clear evidence that federalisation would lead to an increase in numbers. As a result, if this option proceeded, it is anticipated that the challenge of low numbers, small class sizes, and the financial challenges facing the school would continue.*
232		Nid yw'r opsiynau amgen i gau'r ysgol wedi'u hystyried yn ddigonol. Yn benodol, mae ffederaleiddio, efallai gyda Llanbedrog sydd wedi'i or-danysgrifio, yn haeddu ystyriaeth bellach	The alternative options to closing the school have not been adequately considered. In particular, federalisation, perhaps with Llanbedrog which is oversubscribed, deserves further consideration.			
234		Hefyd mae yn trafod y ffordd Ffederal o weinyddu, er holi a'r hap mae hyn wedi digwydd, oherwydd does yna ddim trafodaeth wedi bod gyda chorff Llywodraethol unrhyw o'r Ysgolion eraill	It is also discussing the Federal way of administration, questioning how random this has been, because there has been no discussion with the Governing body of any of the other Schools.			
235		Anodd credu fod pob opsiwn posib dros gadw'r ysgol ar agor wedi'i diystyru a'u gwrthod – dewisiadau cadarn megis ffederaleiddio, sefydlu ysgol draeth, addysgu'r plant nes eu bônt yn 9 oed cyn trosglwyddo.	It's hard to believe that every possible option for keeping the school open has been ruled out and rejected - solid choices such as federalizing, setting up a beach school, educating the children until they are 9 years old before transferring.			
236		Nid oes tystioloeth bod yr opsiwn o Ffederaleiddio'r ysgol wedi gael ei archwilio yn ddigonol ac o ddifri. Mae Ysgol Llanbedrog dros ei	There is no evidence that the option of Federalizing the school has been adequately and seriously explored. Ysgol Llanbedrog is over capacity, but the impact on neighboring			

		gapasiti, ond mae effaith ar yr ysgolion cyfagos wedi ddiystyru'n llwyr gan yr Adran Addysg.	schools has been completely ruled out by the Education Department.		tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad felly, pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, a'r heriau cyllidol y mae'r ysgol yn eu hwynebu yn parhau. Er mwyn cael y gorau o fodel ffederal mae'n arferol, ond nid yn rheidrwydd, y byddai'r ysgolion yn rhannu Pennaeth. Gan fod Pennaeth ymhob un o'r ysgolion mae'r Cyngor o'r farn y gall model ffederal mwyaf effeithiol arwain at ddiswyddiadau gorfodol. Ystyrir felly nad ffederaleiddio yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol.	*To ensure the best results from the federalisation model it is usual, however not essential, that the schools share a head teacher. Since all schools have their own head teachers at present, the Council is of the opinion that the most effective federalisation model would lead to further unnecessary compulsory redundancies.* *It is therefore considered that federalisation is not the best option for this school's situation.*
237		Ystyriaeth o'r holl opsiynau na chawsant eu harchwilio megis Ffedereiddio	Consideration of all options not explored such as Federalisation.			
238		Credwn nad archwiliwyd ffederaleiddio'n ddigonol. Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn nodi "rhaid i'r achos dros ei chau fod yn gryf, a bod pob opsiwn ymarferol arall wedi'u hystyried yn gydwybodol gan y cynigydd, gan gynnwys ffedereiddio". Nid yr ydym yn teimlo bod hyn wedi caei ei ystyried yn llawn, yn arbennig o ran Ysgol Llanbedrog ymhle mae niferoedd disgyblion yn fwy na'r capasiti. Nid yw'r ddadl o beidio â dilyn hyn ymhellach wedi'i gyfiawnhau'n ddigonol, gan 'nad oedd tystiolaeth glir yr arweiniai ffederaleiddio at gynnydd mewn niferoedd'. O ganlyniad, cynigwn yr ailystyrir hyn i gydfynd ag Dalgylch, gan fod y criteria, yn ôl 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant yng Ngwynedd' Cyngor Gwynedd wedi'i gyrraedd. *Mae Ffederaleiddio'n gynnig realistig sy'n cyfiawnhau ystyriaeth briodol*	We believe that federalisation has not been adequately explored. The School Organisation Code states that "the case for closure must be strong, and that all other viable options have been conscientiously considered by the proposer, including federation". We do not feel that this has been fully considered, particularly with regard to Ysgol Llanbedrog where pupil numbers exceed capacity. The argument of not pursuing this further is not sufficiently justified, as there was no clear evidence that federalisation led to an increase in numbers'. Consequently, we propose that this be reconsidered to coincide with Catchment Area, as the criteria, according to Gwynedd Council's 'Best Quality Primary Education for Children in Gwynedd', have been met. Federalisation is a realistic proposition that justifies due consideration			
239		Rwyf yn credu bod cymariaethau rhyng-ysgol yn cael eu pwysoli yn erbyn yr ysgol ac rwy'n pryderu am y diffyg ystyriaeth ddilys i opsiynau eraill fel ffederaleiddio. Rwy'n credu y dylai bwydlen ehangach o opsiynau fod ar gael i'r ysgol.	I believe that inter-school comparisons are weighted against the school and I am concerned about the lack of valid consideration of other options such as federalisation. I believe that a wider menu of options should be available to the school.			
240		Amlinellir opsiwn i ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos fel opsiwn yn y ddogfen ymgynghori. Nid yw'r opsiwn hwn wedi cael ystyriaeth gyfartal o safbwynt cost heb unrhyw ffigurau ar gael i ddeall pa arbedion cost y gellid eu gwneud pe bai Ysgol Abersoch yn cael ei ffederaleiddio.	An option to federalize with a neighboring school is outlined as an option in the consultation document. This option has not been given equal consideration from a cost perspective with no figures available to understand what cost savings could be made if Ysgol Abersoch were federalized.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mewn unrhyw drefn fel hon, mae'n allweddol i roi ystyriaeth fanwl a phwyso a mesur manteision ac anfanteision unrhyw fodel a dyna geir yn y Gwerthusiad Llawn o'r Opsiynau. Er bod manteision i ffederaleiddio, mae'r awdurdod o'r farn y byddai'n annhebygol y byddai'r opsiwn yn cyfarch y prif heriau y mae Ysgol Abersoch yn ei hwynebu megis niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychan, ac o ganlyniad, byddai heriau cyllidol yr ysgol yn parhau. Bu i swyddogion yr Adran Addysg gwrdd â phennaeth a chadeirydd llywodraethwyr Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog ym mis Ionawr 2020 i drafod yr opsiwn o ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch. Oherwydd natur anffurfiol y trafodaethau hyn, ni chofnodwyd y cyfarfodydd. Roedd y cyfarfodydd hyn hefyd yn gyfle i ddiweddaru penaethiaid a'r cadeiryddion ynghylch yr opsiynau a drafodwyd yn y cyfarfodydd lleol, gan amlygu unrhyw effaith bosib y gallai rhai o'r opsiynau gael ar eu hysgol. Ni fu i unrhyw un o'r ddwy ysgol ddatgan diddordeb mewn ymchwilio ymehllach i fodel ffederal. Yn dilyn pwyso a mesur rhinweddau a gwendidau'r model, daethpwyd i'r casgliad na fyddai ffederaleiddio yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad felly, pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, a'r heriau cyllidol y mae'r ysgol yn eu hwynebu yn parhau. Ystyrir felly nad ffederaleiddio yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol. Mae trefniadau cyllido ysgolion ffederal yn golygu y bydd y tair ysgol yn derbyn cyllidebau ar wahân a fyddai'n seiliedig ar y niferoedd plant ymhob ysgol. Mae'r Cyngor o'r farn na fyddai model ffederal yn cynnig unrhyw arbediad. Ystyrir felly nad ffederaleiddio yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol.	*The Council notes the comments.* *In any process like this, it is essential to carefully consider and weigh up the pros and cons of any model, which is what the Full Options Appraisal does.* *Despite the fact that there are advantages to federalisation, the Authority is of the opinion that it would be unlikely that this option would address the main challenges facing Ysgol Abersoch such as its low numbers, small class sizes, and therefore, the financial challenges would remain.* *Education Department officials met with the head teacher and chairs of Governors of Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog in January 2020 to discuss the option of federalisdation with Ysgol Abersoch. Due to the informal nature of these discussions, the meetings were not minuted. This meeting was also an opportunity to update head teachers and chairs about the options discussed at the local meetings, highlighting any potential impact some of the options might have on their school. None of the two schools expressed an interest in investigating further a federalisation model.* *Following weighing up the model's strengths and weaknesses, it was concluded that federalisation would not be a sustainable solution for the school. There is no clear evidence that federalisation would lead to an increase in numbers. As a result, if this option proceeded, it is anticipated that the challenge of low numbers, small class sizes, and the financial challenges facing the school would continue. It is therefore considered that federalisation is not the best option for this school's situation.* *Federalisation school's financial arrangements mean that the three schools receive separate finances based on the number of children in every school. The Council believes that a federalisation model would offer no savings.* *It is therefore considered that federalisation is not the best option for this school's situation.*
241		**Opsiwn 3 – Modelau Cydweithio ag ysgolion Cyfagos**	**Option 3 - Models of Collaboration with Neighboring Schools ....**		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

		b. **Ffederasiwn o nifer o ysgolion –** Yn y ddogfen trafodir yn unig sefydlu ffederasiwn ag un ysgol arall tra bo'r Rheoliadau ar Ffedereiddio'n caniatau i nifer o ysgolion ffurfio ffederasiwn. Gallai fod ffederasiwn rhwng Ysgolion Llanbedrog, Abersoch a Sarn Bach. Er na allai'r un Bwrdd Llywodraethwyr Ffederal hefyd reoli Ysgol Foel Gron (oherwydd ei statws gwirfoddol), gallsai'r ffederasiwn ffurfiol gydweithio (mewn trefniant a elwir weithiau yn "ffederasiwn medal") gydag Ysgol Foel Gron at drefniadau a gweithgareddau arbennig. Byddai manteision (ac arbedion) potensial o ran gweinyddiaeth ac arweinyddiaeth integredig, potensial o ran defnyddio capasiti at ddibenion y ffederasiwn cyfan, a photensial ehangu profiad addysgol trwy fod gwahanol ysgolion yn canolbwyntio ar wahanol weithgareddau. Mae Cronfa Ysgolion Bach a Gwledig y Llywodraeth yn golygu fel arfer fod swm ar gael i gwrdd ag unrhyw gostau ychwanegol (e.e. teithio at ysgol arall i ymuno mewn gweithgarwch) sy'n ehangu profiadau addysgol a chymdeithasol ffederasiwn. c. **FFEDERASIWN "ENLLI" –** Gallai ffederasiwn fod ar ffurf mwy uchelgeisiol fyth e.e. gellid sefydlu ffurf blaengar newydd ar addysg yn yr ardal trwy fod yr holl ysgolion yn ffedereidddio – Llanbedrog, Abersoch, Sarn Bach, Pontygof a Chrud y Wern (gan gydweithio'n anffurfiol gydag Ysgol Foel Gron). Mae'r Rheoliadau ar Ffedereiddio'n caniatau fod ffederasiwn yn cynnwys hefyd ysgol uwchradd. Byddai cynnwys Ysgol Botwnnog mewn federasiwn felly'n cryfhau datblygiad trwodd o lefel cynradd i uwchradd, ac yn cadarnhau addysg y fro mewn modd blaengar iawn a fyddai'n sicr o ddenu cefnogaeth gan Lywodraeth Cymru oherwydd y gwersi y gellid eu dysgu. Yn ogystal ag ehangu profiadau, byddai potensial amlwg hefyd ar gyfer rhesymoli costau gweinyddol a chreu strwythurau integredig. Gallai unrhyw un o'r opsiynau cydweithio (nad ydynt hyd yma wedi derbyn sylw) hefyd cael eu cyfuno gydag opsiwn (1) neu/a (2) ar gyfer Ysgol Abersoch ei hun fel y byddai natur unigryw yr ysgol honno o fudd ehangach i ddisgyblion y fro.	b. **Federation of a number of schools** - The document only discusses establishing a federation with one other school while the Federation Regulations allow a number of schools to form a federation. There could be a federation between Ysgol Llanbedrog, Abersoch and Sarn Bach. Although no Federal Board of Governors could also manage Ysgol Foel Gron (because of its voluntary status), the formal federation was able to co-operate (sometimes called a "soft federation") with Ysgol Foel Gron for special arrangements and activities. There would be potential benefits (and savings) in integrated administration and leadership, potential in utilizing capacity for federation-wide purposes, and the potential to broaden educational experience through different schools focusing on different activities. The Government's Small and Rural Schools Fund usually means that a sum is available to cover any additional costs (eg traveling to another school to join in an activity) that broaden the educational and social experiences of a federation. c. **"ENLLI" FEDERATION** - Federation could take an even more ambitious form e.g. a new innovative form of education could be established in the area by all schools federating - Llanbedrog, Abersoch, Sarn Bach, Pontygof and Crud y Wern (working informally with Ysgol Foel Gron). The Regulations on Federation allow a federation to include a secondary school. Including Ysgol Botwnnog in a federation would therefore strengthen development through from primary to secondary level, and consolidate local education in a very innovative way that would certainly attract support from the Welsh Government because of the lessons that could be learned. As well as expanding experiences, there would also be clear potential for rationalizing administrative costs and creating integrated structures. Any of the collaboration options (not yet addressed) could also be combined with option (1) or / and (2) for Ysgol Abersoch itself so that the unique nature of that school would be of wider benefit to pupils in the area.		Mewn unrhyw drefn fel hon, mae'n allweddol rhoi ystyriaeth fanwl a phwyso a mesur manteision ac anfanteision unrhyw fodel a dyna geir yn y Gwerthusiad Llawn o'r Opsiynau. Er bod manteision i ffederaleiddio, mae'r awdurdod o'r farn y byddai'n annhebygol y byddai'r opsiwn yn cyfarch y prif heriau y mae Ysgol Abersoch yn ei hwynebu megis niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychan, ac o ganlyniad, byddai heriau cyllidol yr ysgol yn parhau. Mae'r Cyngor yn nodi yn y Ddogfen Ymgynghori'r rhesymau dros beidio â bwrw ymlaen efo Opsiwn 4 a 5 (Ffederaleiddio). Ni fyddai ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos yn ddatrysiad i'r heriau sydd yn wynebu Ysgol Abersoch. Nid yw ffederaleiddio ysgolion yn arwain at unrhyw newidiadau arwyddocaol ar gyfer rhieni na phlant. Er byddai ysgolion yn rhannu un corff llywodraethol, byddant yn parhau fel dwy ysgol ar wahân ac yn cadw'u henwau presennol, ac yn parhau i gael eu cyllido ar wahân yn unol â fformiwla Cyngor Gwynedd. Byddai plant yn parhau i gael eu haddysgu yn yr un ysgolion a chan yr un staff. Bu i swyddogion yr Adran Addysg gwrdd â phennaeth a chadeirydd llywodraethwyr Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog ym mis Ionawr 2020 i drafod yr opsiwn o ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch. Oherwydd natur anffurfiol y trafodaethau hyn, ni chofnodwyd y cyfarfodydd. Roedd y cyfarfod hwn hefyd yn gyfle i ddiweddaru penaethiaid a'r cadeiryddion ynghylch yr opsiynau a drafodwyd yn y cyfarfodydd lleol, gan amlygu unrhyw effaith bosib gallai rhai o'r opsiynau gael ar eu hysgol. Yn dilyn pwyso a mesur rhinweddau a gwendidau'r model, daethpwyd i'r casgliad na fyddai ffederaleiddio yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad felly, pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, a'r heriau cyllidol y mae'r ysgol yn eu hwynebu yn parhau. Ystyrir felly nad ffederaleiddio yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol. Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. Nid yw'r Cyngor am gynnal ymgynghoriad dalgylch ar hyn o bryd.	*In any order like this, it is essential to carefully consider and weigh up the pros and cons of any model, which is what the Full Options Appraisal does.* *Despite the fact that there are advantages to federalisation, the Authority is of the opinion that it would be unlikely that this option would address the main challenges facing Ysgol Abersoch such as its low numbers, small class sizes, and therefore, the financial challenges would remain.* *In its Consultation Document, the Council notes its reasons for not proceeding with Options 4 and 5 (Federalising). Federalisation with neighbouring schools would not be the solution to the challenges facing Ysgol Abersoch.* *Federalising schools does not result in any significant changes for neither parents nor children. Although schools would share one governing body, they would remain as two separate schools and retain their existing names, and continue to be funded separately in accordance with Gwynedd Council's formula. Children would continue to be educated in the same schools and by the same staff.* *Education Department officials met with the head teacher and chair of governors of Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog in January 2020 to discuss the option of federation with Ysgol Abersoch. Due to the informal nature of these discussions, the meetings were not minuted. This meeting was also an opportunity to update head teachers and chairs about the options discussed at the local meetings, highlighting any potential impact some of the options might have on their school.* *Following weighing up the model's strengths and weaknesses, it was concluded that federalisation would not be a sustainable solution for the school. There is no clear evidence that federalisation would lead to an increase in numbers. As a result, if this option proceeded, it is anticipated that the challenge of low numbers, small class sizes, and the financial challenges facing the school will continue. It is therefore considered that federalisation is not the best option for this school's situation.* *The Authority has prioritised Ysgol Abersoch for a review of educational provision as it faces a number of challenges. The school's pupil numbers have decreased steadily since 2016 and have been vulnerable for some time. The Council does not wish to undertake a catchment area consultation at present.*
242		Cynigwn bod Ysgol Abersoch mewn sefyllfa ddelfrydol i ddarparu model amgen llwyddiannus, trwy ddatblygu ei ddarpariaeth addysgol trwy'r Cylch Ti a Fi, Cylch Meithrin ac arwain ar y syniad o Ysgol Draeth arloesol a allasai gynnwys bod yn rhan o ffederaleiddio neu ysgol aml-safle. Trwy ymrwymo cadw Ysgol Abersoch ar agor fel darpariaeth addysg hirdymor yng nghanol Abersoch, a'i chefnogi â strategaeth tai a chyflogaeth, mae yna gyfle unigryw i gyhoeddi stori economaidd lwyddiannus i Wynedd. Ni all hyn ond bod o fudd i'r gymuned gyfan a gwasanaethu'n flaenllaw i gryfhau a chynnal yr iaith Gymraeg a diwylliant yn yr ardal hynod weladwy hon o Wynedd.	We propose that Ysgol Abersoch is ideally placed to provide a successful alternative model, by developing its educational provision through Cylch Ti a Fi, Cylch Meithrin and leading on the idea of an innovative Beach School that could be part of a federation or multi-site school. By committing to keep Ysgol Abersoch open as a long-term education provision in the center of Abersoch, and supporting it with a housing and employment strategy, there is a unique opportunity to publish a successful economic story for Gwynedd. This can only benefit the whole community and serve as a leading force to strengthen and maintain the Welsh language and culture in this highly visible area of Gwynedd.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Er bod manteision i ffederaleiddio, mae'r awdurdod o'r farn y byddai'n annhebygol y byddai'r opsiwn yn cyfarch y prif heriau y mae Ysgol Abersoch yn ei hwynebu megis niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychan, ac o ganlyniad, byddai heriau cyllidol yr ysgol yn parhau. Yn dilyn pwyso a mesur rhinweddau a gwendidau'r model, daethpwyd i'r casgliad na fyddai ffederaleiddio yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad felly, pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, a'r heriau cyllidol y mae'r ysgol yn eu hwynebu yn parhau. Ystyrir felly nad ffederaleiddio yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol.	*The Council notes the comments.* *Despite the fact that there are advantages to federalisation, the Authority is of the opinion that it would be unlikely that this option would address the main challenges facing Ysgol Abersoch such as its low numbers, small class sizes, and therefore, the financial challenges would remain.* *Following weighing up the model's strengths and weaknesses, it was concluded that federalisation would not be a sustainable solution for the school. There is no clear evidence that federalisation would lead to an increase in numbers. As a result, if this option proceeded, it is anticipated that the challenge of low numbers, small class sizes, and the financial challenges facing the school would continue. It is therefore considered that federalisation is not the best option for this school's situation.*

243		Dyma'r cyfle i edrych at ymestyn y gwaith ardderchog sydd yn digwydd yn Ysgol Abersoch ac i hyrwyddo a chynnal yr Iaith Gymraeg a'r ei gorau Dyma'r cyfle i drafod gydan gilydd trwy yr ardal y ffordd Ffedreal o weithredu, os y bydd er lles a budd y disgyblion. Dyma'r cyfle i ail edrych a'r adnoddau addysg yr ardal a'r adeiladau a gofyn a ydynt i fynnu a gofynion addysgiadol y ganrif yma a fydd er lles a budd yr holl ddisgyblion.	This is the opportunity to look at extending the excellent work that takes place at Ysgol Abersoch and to promote and maintain the Welsh language and its best This is the opportunity to discuss the Federal approach, if it is to the benefit and benefit of the pupils. This is the opportunity to look again at the educational resources of the area and the buildings and ask whether they are to meet the educational requirements of this century which will be for the benefit and benefit of all pupils.		Ein disgwyliad yw bod ysgolion cynradd y sir yn cefnogi ac yn gwella'r defnydd o'r iaith Gymraeg fel iaith gymdeithasol ac iaith addysg eu disgyblion. Wrth ddatblygu unrhyw gynigion ynghylch ad-drefnu ysgolion, rhaid rhoi ystyriaeth lawn i'r effaith ar yr iaith Gymraeg. Mae cynnal a gwella'r defnydd o'r iaith Gymraeg fel iaith gymdeithasol ac iaith addysg bob amser yn ystyriaeth allweddol wrth lunio cynigion ac wrth asesu dewisiadau. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion er pa ysgol y byddent yn dewis mynychu.	*Our expectation is that the county's primary schools will support and enhance the use of the Welsh language as the social language and the language of educational of their pupils.* *In developing any proposals for school reorganisation, full consideration must be given to the impact on the Welsh language. Maintaining and improving the use of the Welsh language as a social language and the language of education is always a key consideration when formulating proposals and assessing options.* *In accordance with the requirements of the School Organisation Code 011/2018, a linguistic impact assessment of the proposal to close Ysgol Abersoch and educate the pupils at Ysgol Sarn Bach was completed. The assessment is available on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *This assessment concludes that if this proposal is realised, it would not have a negative impact on the Welsh language. This is mainly because the alternative school also provides Welsh language education, as is currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is universal across all primary schools in Gwynedd, therefore the pupil's provisions would remain the same despite which school they attend.*
244		"Cynhaliwyd trafodaeth gydag Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog" Beth oedd canfyddiadau'r trafodaethau hyn? Pam nad oes cofnodion o'r trafodaethau hyn? Os na fydd Cyngor Gwynedd yn adrodd ar hyn yna ni ddylid ei nodi fel pwynt. Diystyriwyd hyn ar y sail mai "Nid yr opsiwn gorau" ydoedd – wel mae'n well na chau Ysgol Abersoch . Byddai'n cadw ysgol a'r iaith yn y gymuned.	6.4 Appraisal of the Options to consider for the School Federalisation with a nearby school. "Discussions were held with Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog.." What were the findings of these discussions? Why are there no records of these discussions? If Gwynedd Council do not report this then this should not be raised as a point. This was disregarded on the basis that it was "Not the best option" - well it's better than closing Ysgol Abersoch. It would keep a school and the language in the community.		Er bod manteision i ffederaleiddio, mae'r awdurdod o'r farn y byddai'n annhebygol y byddai'r opsiwn yn cyfarch y prif heriau y mae Ysgol Abersoch yn ei hwynebu megis niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychan, ac o ganlyniad, byddai heriau cyllidol yr ysgol yn parhau. Bu i swyddogion yr Adran Addysg gwrdd â phennaeth a chadeirydd llywodraethwyr Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog ym mis Ionawr 2020 i drafod yr opsiwn o ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch. Oherwydd natur anffurfiol y trafodaethau hyn, ni chofnodwyd y cyfarfodydd. Roedd y cyfarfod hwn hefyd yn gyfle i ddiweddaru penaethiaid a'r cadeiryddion ynghylch yr opsiynau a drafodwyd yn y cyfarfodydd lleol, gan amlygu unrhyw effaith bosib gallai rhai o'r opsiynau gael ar eu hysgol. Ni fu i unrhyw un o'r ddwy ysgol ddatgan diddordeb mewn ymchilio'n mehllach i fodel fedral. Yn dilyn pwyso a mesur rhinweddau a gwendidau'r model, daethpwyd i'r casgliad na fyddai ffederaleiddio yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad felly, pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, a'r heriau cyllidol y mae'r ysgol yn eu hwynebu yn parhau. Ystyrir felly nad ffederaleiddio yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol. Mae trefniadau cyllido ysgolion ffederal yn golygu y bydd y tair ysgol yn derbyn cyllidebau ar wahân a fyddai'n seiliedig ar y niferoedd plant ymhob ysgol. Mae'r Cyngor o'r farn na fyddai model ffederal yn cynnig unrhyw arbediad cyllidol. Er mwyn cael y gorau o fodel ffedral mae'n arferol, ond nid yn rheidrwydd, y byddai'r ysgolion yn rhannu Pennaeth. Gan fod Pennaeth ymhob un o'r ysgolion mae'r Cyngor o'r farn y gall model federal mwyaf effeithiol arwain at ddiswyddiadau gorfodol.	*Despite the fact that there are advantages to federalisation, the Authority is of the opinion that it would be unlikely that this option would address the main challenges facing Ysgol Abersoch such as its low numbers, small class sizes, and therefore, the financial challenges would remain.* *Education Department officials met with the head teacher and chairs of governors of Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog in January 2020 to discuss the option of federalisation with Ysgol Abersoch. Due to the informal nature of these discussions, the meetings were not minuted. This meeting was also an opportunity to update head teachers and chairs about the options discussed at the local meetings, highlighting any potential impact some of the options might have on their school.* *Following weighing up the model's strengths and weaknesses, it was concluded that federalisation would not be a sustainable solution for the school. There is no clear evidence that federalisation would lead to an increase in numbers. As a result, if this option proceeded, it is anticipated that the challenge of low numbers, small class sizes, and the financial challenges facing the school will continue. It is therefore considered that federalisation is not the best option for this school's situation.* *Federalisation school's financial arrangements mean that the three schools receive separate finances based on the number of children in every school. The Council believes that a federal model would offer no savings.* *To ensure the best results from the federalisation model it is usual, however not essential, that the schools share a head teacher. Since all schools have their own head teachers at present, the Council is of the opinion that the most effective federalisation model would lead to further unnecessary compulsory redundancies*
245		Mae gan yr opsiwn ffederaleiddio nodweddion cadarnhaol ond cafodd ei ddiystyru am resymau aneglur. Nid oes tystiolaeth ddigonol i nodi pam na ystyriwyd ffederaleiddio ymhellach.	Federation option has positives but has been disregarded for unclear reasons. There is insufficient evidence to indicate why federalisation has not been pursued further.			
246		.....pryderon ynglŷn a chyfreithlondeb y broses ymgynghori. Mae diffyg tryloywder ynglyn a sut wnaeth Cyngor Gwynedd ymgynghori gyda'r ysgolion cyfagos ac yn benodol nid yw barn yr ysgolion ac ei cyrff llywodraethu ynglyn a ffederaleiddio yn hysbys. Mae'r diffyg gwybodaeth yma wedi cael ardrawiad ar allu yr ymgyngoreion i ymateb yn ystyrlon i'r cynigion.... Nid yr ydym yn credu bod ffederaliaeth wedi'i archwilio'n ddigonol / Rhoddir esboniad annigonol pam y distyriwyd hwn (Ffederaleiddio)	… concerns about the legality of the consultation process. There is a lack of transparency about how Gwynedd Council consulted with neighboring schools and in particular the views of schools and its governing bodies regarding federation are unknown. This lack of information has had an impact on consultees ability to respond meaningfully to the proposals…Insufficient explanation is given as to why this is to be disregarded.		Er bod manteision i ffederaleiddio, mae'r awdurdod o'r farn y byddai'n annhebygol y byddai'r opsiwn yn cyfarch y prif heriau y mae Ysgol Abersoch yn ei hwynebu megis niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychan, ac o ganlyniad, byddai heriau cyllidol yr ysgol yn parhau. Bu i swyddogion yr Adran Addysg gwrdd â phennaeth a chadeirydd llywodraethwyr Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog ym mis Ionawr 2020 i drafod yr opsiwn o ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch. Oherwydd natur anffurfiol y trafodaethau hyn, ni chofnodwyd y cyfarfodydd. Roedd y cyfarfod hwn hefyd yn gyfle i ddiweddaru penaethiaid a'r cadeiryddion ynghylch yr opsiynau a drafodwyd yn y cyfarfodydd lleol, gan amlygu unrhyw effaith bosib gallai rhai o'r opsiynau gael ar eu hysgol. Yn dilyn pwyso a mesur rhinweddau a gwendidau'r model, daethpwyd i'r casgliad na fyddai ffederaleiddio yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Nid oes	*Despite the fact that there are advantages to federalisation, the Authority is of the opinion that it would be unlikely that this option would address the main challenges facing Ysgol Abersoch such as its low numbers, small class sizes, and therefore, the financial challenges would remain.* *Education Department officials met with the head teacher and chairs of governors of Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog in January 2020 to discuss the option of federalisation with Ysgol Abersoch. Due to the informal nature of these discussions, the meetings were not minuted. This meeting was also an opportunity to update head teachers and chairs about the options discussed at the local meetings, highlighting any potential impact some of the options might have on their school.* *Following weighing up the model's strengths and weaknesses, it was concluded that federalisation would not be a sustainable solution for the school. There is no clear evidence that federalisation would lead to an increase in numbers. As a result, if this*

					tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad felly, pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, a'r heriau cyllidol y mae'r ysgol yn eu hwynebu yn parhau. Ystyrir felly nad ffederaleiddio yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol.	*option proceeded, it is anticipated that the challenge of low numbers, small class sizes, and the financial challenges facing the school will continue. It is therefore considered that federalisation is not the best option for this school's situation.*
247		Nodir bod hyn wedi cael ei ystyried, ond y penderfyniad a wnaed gan Gyngor Gwynedd oedd nad oedd hyn yn berthnasol gan na fyddai'n effeithio ar nifer y disgyblion. Ac eto mae Ysgol Llanbedrog yn orlawn. Mae achos cryf yma nad yw hyn wedi'i gyfiawnhau'n llawn. Pa dystiolaeth sydd wedi'i darparu? E-bost ymateb Cyngor Gwynedd 8/12/20 "Mewn ymateb i'ch ymholiad ynglŷn â natur yr ymgynghoriad a wnaed gydag Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog parthed yr opsiwn i ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch, cadarnhaf ein bod wedi cwrdd â phennaeth a chadeirydd llywodraethwyr y ddwy ysgol ar wahân yn ôl ym mis Ionawr 2020 i drafod yr opsiwn o ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch. Oherwydd natur anffurfiol y trafodaethau hyn, ni chofnodwyd y cyfarfodydd. Roedd y cyfarfodydd hyn hefyd yn gyfle i ddiweddaru penaethiaid a'r cadeiryddion ynghylch yr opsiynau a drafodwyd yn y cyfarfodydd lleol, gan amlygu unrhyw effaith bosib gallai rhai o'r opsiynau hynny gael ar eu hysgol."	It is stated that this has been considered, but the decision made by Gwynedd Council was that this was not relevant since it would not affect the pupil numbers. Yet Ysgol Llanbedrog is overfull. There is a strong case here that this has not been fully justified. What evidence has been provided? Gwynedd Council response email 8/12/20 "Mewn ymateb i'ch ymholiad ynglŷn â natur yr ymgynghoriad a wnaed gydag Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog parthed yr opsiwn i ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch, cadarnhaf ein bod wedi cwrdd â phennaeth a chadeirydd llywodraethwyr y ddwy ysgol ar wahân yn ôl ym mis Ionawr 2020 i drafod yr opsiwn o ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch. Oherwydd natur anffurfiol y trafodaethau hyn, ni chofnodwyd y cyfarfodydd. Roedd y cyfarfodydd hyn hefyd yn gyfle i ddiweddaru penaethiaid a'r cadeiryddion ynghylch yr opsiynau a drafodwyd yn y cyfarfodydd lleol, gan amlygu unrhyw effaith bosib gallai rhai o'r opsiynau hynny gael ar eu hysgol."		Er bod manteision i ffederaleiddio, mae'r awdurdod o'r farn y byddai'n annhebygol y byddai'r opsiwn yn cyfarch y prif heriau y mae Ysgol Abersoch yn ei hwynebu megis niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychan, ac o ganlyniad, byddai heriau cyllidol yr ysgol yn parhau. Bu i swyddogion yr Adran Addysg gwrdd â phennaeth a chadeirydd llywodraethwyr Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog ym mis Ionawr 2020 i drafod yr opsiwn o ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch. Oherwydd natur anffurfiol y trafodaethau hyn, ni chofnodwyd y cyfarfodydd. Roedd y cyfarfod hwn hefyd yn gyfle i ddiweddaru penaethiaid a'r cadeiryddion ynghylch yr opsiynau a drafodwyd yn y cyfarfodydd lleol, gan amlygu unrhyw effaith bosib gallai rhai o'r opsiynau gael ar eu hysgol. Ni fu i unrhyw un o'r ddwy ysgol ddatgan diddordeb mewn ymchilio'n mehllach i fodel fedral. Yn dilyn pwyso a mesur rhinweddau a gwendidau'r model, daethpwyd i'r casgliad na fyddai ffederaleiddio yn ddatrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol. Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad felly, pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd isel, maint dosbarthiadau bychain, a'r heriau cyllidol y mae'r ysgol yn eu hwynebu yn parhau. Ystyrir felly nad ffederaleiddio yw'r opsiwn gorau ar gyfer sefyllfa'r ysgol.	*Despite the fact that there are advantages to federalisation, the Authority is of the opinion that it would be unlikely that this option would address the main challenges facing Ysgol Abersoch such as its low numbers, small class sizes, and therefore, the financial challenges would remain.* *Education Department officials met with the head teacher and chairs of governors of Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog in January 2020 to discuss the option of federalisation with Ysgol Abersoch. Due to the informal nature of these discussions, the meetings were not minuted. This meeting was also an opportunity to update head teachers and chairs about the options discussed at the local meetings, highlighting any potential impact some of the options might have on their school.* *Following weighing up the model's strengths and weaknesses, it was concluded that federalisation would not be a sustainable solution for the school. There is no clear evidence that federalisation would lead to an increase in numbers. As a result, if this option proceeded, it is anticipated that the challenge of low numbers, small class sizes, and the financial challenges facing the school will continue. It is therefore considered that federalisation is not the best option for this school's situation.*
Tud 200		**Cydweithio** *Collaboration*				
248		**Opsiwn 3 – Modelau Cydweithio ag ysgolion Cyfagos** Mae'r ddogfen yn astudio rhai modelau o ffederasiwn, ac yn casglu na byddent yn ateb heriau sylfaenol fel nifer isel o ddisgyblion. Ond mae nifer o fodelau eraill yn bosibl na roddwyd sylw iddynt. Ar y cyd gydag opsiwn (1) a/neu (2) uchod, gallent fod yn ddatrysiad o ran llawn ddefnyddio capasiti. a. **Ysgol Aml-safle -** Nid ystyriwyd y model o ysgol aml-safle rhwng Llanbedrog ac Abersoch ac o bosibl Sarn Bach. O safbwynt ystadegol, byddai hyn yn gwneud synnwyr gan fod Ysgol Llanbedrog yn orlawn a chapasiti dros ben yn Abersoch dair milltir i ffwrdd – sef yr hyn a roddir gan y ddogfen ymgynghorol fel gwendid ffurfio ffederasiwn. Potensial o ran Un ysgol integredig ar 2 safle fyddai'r model hwn, sy'n wahanol i ffederasiwn lle bydd gwahanol ysgolion yn cadw eu hunaniaeth dan un bwrdd llywodraethwyr cyfunol. Does dim sicrwydd mai dyma'r model a fyddai'n gweddu orau i'r amgylchiadau lleol, ond dylsid fod wedi ei ystyried cyn cynnig y datrysiad difrifol o amddifadu Abersoch o unrhyw sefydliad addysgol o gwbl.	**Option 3 - Models of Collaboration with Neighboring Schools** The document looks at some models of federation, and concludes that they would not meet basic challenges such as low pupil numbers. But there are several other models that may not have gone unnoticed. Combined with option (1) and / or (2) above, they could be a full capacity utilization solution. a. **Multi-site School** - The model of a multi-site school between Llanbedrog and Abersoch and possibly Sarn Bach was not considered. From a statistical point of view, this would make sense as Ysgol Llanbedrog is overcrowded with surplus capacity in Abersoch three miles away - which is what the consultation document describes as the weakness of forming a federation. Potential for this model would be a single integrated school on 2 sites, which is different from a federation where different schools retain their identities under one combined board of governors. There is no guarantee that this would be the model that best suits local circumstances, but it should have been considered before proposing the serious solution of depriving Abersoch of any educational establishment whatsoever.		Mae'r cyngor yn derbyn y sylwad. Yn ystod y cyfarfodydd Adolygu Ysgol lleol cynigwyd a thrafodwyd nifer o fodelau posibl yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Yn achos Model Ysgol Ardal Aml-safle, mae'r ysgol yn un ysgol ac un endid cyfreithiol sy'n gwasanaethu ardal eang. Fodd bynnag, mae ysgol ardal aml-safle yn rhoi darpariaeth addysgol ar niferoedd o safleoedd. Budd y math yma o fodel yw'r gallu i ail-strwythuro'r drefniadaeth reolaethol, ond eto'n cadw presenoldeb addysg mewn mwy nag un gymuned. Mae'n fodel all weithio'n dda mewn ardaloedd gwledig iawn lle mae pellteroedd teithio hir nes cyrraedd ysgol amgen. Hefyd golyga nad yw safleoedd ysgolion bach yn cael eu gadael yn ynysig ond yn hytrach yn rhan o sefydliad addysg mwy. Gellir felly wneud gwell defnydd o adnoddau e.e. un pennaeth ar gyfer mwy nag un safle, rhannu adnoddau a staff rhwng safleoedd a dod a disgyblion safleoedd at ei gilydd i gynnal gweithgareddau gyda niferoedd uwch o ddisgyblion. Fodd bynnag, rhai o anfanteision y model yma yw ei anallu i sicrhau fod maint ac amrediad dosbarthiadau rhai safleoedd addysg yn newid er gwell. Nid yw'r model yn un sy'n rhoi'r arbedion refeniw uchaf posib, ond mae yn gwneud gwell defnydd o adnoddau ac yn rhesymoli cost y disgybl.	*The council notes the comment.* *During the Local School Review meetings a number of possible models were proposed and discussed in accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018. In the case of a Multi-Site Area School Model, the school is one school and one legal entity serving a wide area. However, a multi-site area school provides educational provision on numerous sites.* *The benefit of this type of model is the ability to restructure the managerial organization, yet retain an education presence in more than one community. It is a model that can work well in very rural areas where there are long traveling distances to reach an alternative school. It also means that small school sites are not left isolated but part of a larger education institution. Better use of resources can therefore be made e.g. one headteacher for more than one site, sharing resources and staff between sites and bringing site pupils together to run activities with higher numbers of pupils.* *However, some of the disadvantages of this model are its inability to ensure that the size and range of classes in some education sites change for the better. The model is not one that maximizes revenue savings, but makes better use of resources and rationalizes the cost per pupil.*
		Canolfan Ddiwylliannol *Cultural Center*				
249		**Opsiwn 1 - Datblygu Canolfan Ddiwylliannol Gymraeg** Mae cyfrifoldeb felly i werthuso'n gadarnhaol pob opsiwn posibl. Deallwn awydd y gymuned	**Option 1 - Develop a Welsh Cultural Center** There is therefore a responsibility to positively evaluate all possible options. We understand the desire of the local		Mae'r Cyngor yn nodi'r opsiwn i ddatblygu canolfan ddiwylliannol Gymraeg. Mae Ysgol Abersoch wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae	*The Council notes the option to develop a Welsh cultural center.* *Ysgol Abersoch has been prioritised for a review of the educational provision as it faces a number of challenges. Pupil numbers at the school*

Tud. 201		leol i gynnal yr Ysgol fel Ysgol i Abersoch, yn cynnig rhan gyntaf addysg statudol Gymraeg, ac hefyd addysg feithrin ac yn ganolfan addysgol a diwylliannol Gymraeg i'r gymuned leol. Mae'r ddogfen ymgynghorol wedi cydnabod mai megis cychwyn y mae ychwanegu'r elfennau addysgol a diwylliannol Cymraeg at yr addysg statudol, a bod posibiliadau denu incwm trwy ddefnyddwyr a thrwy geisio grantiau'n ymwneud â gweithgarwch diwylliannol. Mae'n bosibl y gellid denu cyllid ychwanegol trwy fod yr Ysgol yn manteisio are i safle yng nghanol y pentre e.e. Gwyliau Haf yr Ysgol yw'r 6 wythnos o dymor brig twristiaeth. A oes potensial i stafell yn yr ysgol, mewn cydweithrediad â Neuadd y pentre wrth ymyl, gael ei defnyddio i hybu profiad twristaidd llawer mwy Cymreig. Gallai'r gwasanaeth gynnwys gwybodaeth bersonol am yr ardal a'r gweithgareddau, rhaglen o adloniant Cymraeg yn y neuadd, gwybodaeth am yr arfordir a'r llwybrau gwledig (o bosib yn cysylltu ag Opsiwn 2 isod). Gall fod yn wasanaeth, ar ben y wybodaeth pamffledi safonol a baratoir ar hyn o bryd, o gynnig profiad Cymreiciach i ymwelwyr, ac yn gynllun peilot. Gallai hefyd fod yn ffynhonell incwm o bwys. Pwysleisiwn mai un syniad penodol sydd yma, a allai fod yn hyfyw neu beidio, ond yr hyn a gynigiwn yw cyfiawnhau'r gwariant ychwanegol ar ysgol – sydd fel arall yn llwyddo'n addysgol – trwy roi iddi swyddogaeth ychwanegol o ran ADFEDDIANNU ar gyfer y diwylliant Cymraeg. Gall hefyd gynhyrchu llif cyllid, a gellid gweithredu mewn partneriaeth gyda phwyllgor cyswllt lleol. Mae Abersoch, ac adeilad yr ysgol yn benodol, mewn sefyllfa unigryw i weithredu prosiect o'r fath.	community to maintain the School as Ysgol Abersoch, offering the first phase of statutory Welsh education, as well as nursery education and a Welsh educational and a cultural center for the local community. The consultation document has acknowledged that the addition of Welsh educational and cultural elements to statutory education is in its infancy, and that the potential for income generation through consumer and grant seeking is related to cultural activity. It is possible that additional funding could be attracted by the school taking advantage of a site in the center of the village eg School Summer Holidays are the 6 weeks of peak tourism season. Is there potential for a room in the school, in conjunction with the neighboring Village Hall, to be used to promote a much more Welsh tourist experience. The service could include personal information about the area and activities, a program of Welsh entertainment in the hall, information about the coast and the country trails (possibly linking to Option 2 below). It can be a service, on top of the standard pamphlet information currently being prepared, of offering visitors a Welsh experience, and a pilot scheme. It could also be a major source of income. We emphasize that this is one particular idea, which may or may not be viable, but what we propose is to justify the additional expenditure on a school - which otherwise succeeds educationally - by giving it an additiona Welsh culture LEARNING function for the school. It can also generate a funding stream, and could be operated in partnership with a local liaison committee. Abersoch, and the school building in particular, is uniquely placed to implement such a project.		niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys: • Niferoedd disgyblion isel: Yn Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgyblion meithrin wedi eu cofrestru yn yr ysgol. • Rhagamcanion niferoedd: Rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau yn isel dros y blynyddoedd nesaf (Medi 2021 = 10; Medi 2022 = 12; Medi 2023 = 12.) • Canran uchel o lefydd gweigion: Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3) • Maint dosbarthiadau bychain: Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau: Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). • Adnoddau Ariannol: Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio. Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020-21 yw £52,582. Y gost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 – y cyfartaledd sirol ar gyfer cost fesul disgybl yw £4,198. • Annedd disgyblion: Dengys data 2020 fod 26 o ddisgyblion 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. Cydnabyddir y gall yr opsiwn yma wneud defnydd gwell o adeilad yr ysgol. Serch hynny, wrth ystyried yr opsiwn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, deuir i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yn llwyddo i gwrdd â, na datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu fel y nodir uchod e.e. niferoedd disgyblion isel, canran uchel o lefydd gweigion, maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau. .	*have reduced consistently since 2016 and have been fragile for some time. Consequently, it is likely that the school is facing increasing challenges, including:* • *Low pupil number: In September 2020, there were eight full-time pupils and two part-time nursery pupils registered at the school.* • *Projected numbers: It is anticipated that the numbers will continue to be low over the coming years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.)* • *High percentage of surplus places: Based on the figures for September 2020, there were 76% surplus places at the school (a total of 26 (R-Yr.3))* • *Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* • *Broad age ranges within classes: The pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years).* • *Financial Resources: Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy - this amounted to £52,582 during the 2020-21 financial year. The cost per pupil at Ysgol Abersoch in the 2020/21 financial year is £17,404 - the average cost in the county per pupil is £4,198.* • *Pupil residence: 2020 data shows that 26 3-8 year old children live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) of them attending schools outside the catchment area.* *It is recognized that this option could make better use of the school building. However, when considering the option against the factors of the Excellent Primary Education for the Children of Gwynedd strategy, it is concluded that the option would not succeed in meeting or solving the main challenges that the school faces as stated above e.g low pupil numbers, high percentage of surplus places, small class sizes and a wide age range within classes.*
250		**Opsiwn 2 – Addysg Gyflawn ac Adnabod Bro** Yr ail swyddogaeth y gellid ei ychwanegu at Ysgol Abersoch, er mwyn cyfiawnhau'r buddsoddiad ychwanegol wrth gynnal yr ysgol, yw fel cynllun peilot ar gyfer addysg gyflawn. Unwaith eto, mae Ysgol Abersoch mewn sefyllfa unigryw i weithredu cynllun peilot fel "Ysgol Traeth" ac "Ysgol Llwybrau Gwledig". Nid yn unig fod yr ysgol yn agos iawn at y traeth ac, mewn perthynas ag Ysgol Sarn Bach, at lwybrau gwledig y penrhyn, ond mae hefyd ymhlith y llywodraethwyr uchelgais i gyflwyno llawer o'r profiadau addysgol trwy astudio'r traeth a llwybrau gwledig, ac yn ieithyddol o ran dod allan o adeilad yr ysgol i fywyd ganol y pentre fel grym Cymreigio. Trwy bartneriaeth gyda llywodraethwyr a phwyllgor cyswllt lleol, nid yn unig y gellid cyfoethogi profiad addysgol y disgyblion mewn modd unigryw, ond hefyd gweithredu fel cynllun peilot y gellid efelychu elfennau ohon wedyn mewn ysgolion eraill hefyd. Dyma ail ran agenda ADFEDDIANNU – sef adfer perthynas rhwng ysgol a'r gymuned o'i chwmpas fel y gall yr nysgol fod yn gyfrwng i hyrwyddo dealltwriaeth amgylcheddol yn ogystal â diwylliannol, ymhlith y disgyblion ac yn y gymuned.	**Option 2 - Complete Education and Recognizing the Locality** The second function that could be added to Ysgol Abersoch, in order to justify the additional investment in maintaining the school, is as a pilot for a complete education. Once again, Ysgol Abersoch is uniquely placed to operate a pilot scheme such as "Beach School" and "Country Trails School". Not only is the school very close to the beach and, in relation to Ysgol Sarn Bach, to the country's peninsula trails, but it is also one of the governors' ambitions to deliver many of the educational experiences by studying the beach and country trails , and linguistically in terms of coming out of the school building into village life as a Welsh power. Through partnership with governors and a local liaison committee, the pupils' educational experience could not only be enriched in a unique way, but also act as a pilot scheme that could then be replicated in other schools. This is the second part of the REGENERATION agenda - restoring a relationship between a school and its surrounding community so that the school can be a vehicle for promoting environmental as well as cultural understanding, both among the pupils and in the community. This "added value" (Options 1 & 2) could be achieved either in the context of an independent school in Abersoch or as part of an inter-school collaborative arrangement.		Mae'r Cyngor yn nodi'r opsiwn i weithredu cynllun peilot fel "Ysgol Traeth" ac "Ysgol Llwybrau Gwledig". Mae Ysgol Abersoch wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys: • Niferoedd disgyblion isel: Yn Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgyblion meithrin wedi eu cofrestru yn yr ysgol. • Rhagamcanion niferoedd: Rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau yn isel dros y blynyddoedd nesaf (Medi 2021 = 10; Medi 2022 = 12; Medi 2023 = 12.) • Canran uchel o lefydd gweigion: Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3) • Maint dosbarthiadau bychain: Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau: Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). • Adnoddau Ariannol: Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio. Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020-21 yw £52,582. Y gost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 – y cyfartaledd sirol ar gyfer cost fesul disgybl yw £4,198.	*The Council notes the option to operate a pilot scheme such as "Beach School" and "Country Trails School".* *Ysgol Abersoch has been prioritised for a review of the educational provision as it faces a number of challenges. Pupil numbers at the school have reduced consistently since 2016 and have been fragile for some time. Consequently, it is likely that the school is facing increasing challenges, including:* • *Low pupil number: In September 2020, there were eight full-time pupils and two part-time nursery pupils registered at the school.* • *Projected numbers: It is anticipated that the numbers will continue to be low over the coming years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.)* • *High percentage of surplus places: Based on the figures for September 2020, there were 76% surplus places at the school (a total of 26 (R-Yr.3))* • *Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* • *Broad age ranges within classes: The pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years).* • *Financial Resources: Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy - this amounted to £52,582 during the 2020-21 financial year. The cost per pupil at Ysgol Abersoch in the 2020/21 financial year is £17,404 - the average cost in the county per pupil is £4,198.*

		Gellid cyflawni'r "gwerth ychwanegol" hwn (Opsiynau 1 & 2) nail ai yng nghyd-destun ysgol annibynnol yn Abersoch neu fel rhan o drefn gydweithredol rhwng ysgolion.			• Annedd disgyblion: Dengys data 2020 fod 26 o ddisgyblion 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. Wrth ystyried opsiwn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, deuir i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yn llwyddo i gwrdd â, na datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu fel y nodir uchod e.e. niferoedd disgyblion isel, canran uchel o lefydd gweigion, maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau.	• *Pupil residence: 2020 data shows that 26 3-8 year old children live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) of them attending schools outside the catchment area.* *When assessing the options against factors from the Excellent Primary Education for the Children of Gwynedd Strategy, we conclude that the opinion fails to meet, or solve the main problems facing the school as noted above e.g low pupil numbers, high percentage of surplus places, small clas sizes and broad age ranges within classes.*
		Ysgol Draeth *Beach School*				
251		Ysgol Draeth Cam positif proactif arall yw hyfforddiant a chofrestru fel Ysgol Draeth(Atodiad A)i gywiro tyfiant a chynaladwyedd. Mae lleoliad Ysgol Abersoch yn ddelfrydol ar gyfer datblygu'r cysyniad gwych hwn, drwy gyflenwi ethos a gweledigaeth i'n hysgol. Heb amheuaeth,mae profiad Covid yn cyflymu'r symbyliad o fanteisioar y cyfle i fabwysiadu'r awyr agored fel adnodd dysgu. Mae gan y cynllun unigryw hwn y potensial i gynnig cyfleoedd cynhyrfus i'w rhannu ag ysgolion eraill y dalgylch, gan fod yn llwyfan i brosiect blaenllaw gosodiad addysg prif ffrwd yng Ngwynedd. Saif Ysgol Abersoch mewn man delfrydol ac unigryw i gerdded i'r traethau, twyni, harbwr ac afon i wneud yn fawr o'r adnoddau naturiol sydd o'i hamgylch er budd pob grŵp oedran. Dysga a datblyga disgyblion yn yr amgylchedd naturiol, gan gynnau eu cymhellion cynhenid i chwilota, creu a chwilfrydedd am y byd o'u hamgylch, gan ysbrydoli meddwlgarwch a dychymyg plant. Darpara'r ysgol gyfoeth o gyfleoedd dysgu o redeg yn ffri ar hyd y traeth, cynnau tân a thostio malws melys, ysgrifennu yn y tywod â phriciau, gwylio adar, dilyn ôl troed anifeiliaid, neidio dros y tonnau, chwilota cynefinoedd crancod, i wylio'r melinau gwynt lleol yn gweithio. Cofrestrwyd ein Pennaeth i fynychu hyfforddiant Ysgol Awyr Agored/Traeth y llynedd ond, yn anffodus, oherwydd profedigaeth deuluol ni allai fynychu ac, yn dilyn hynny, rhoddodd Covid ddiwedd yn syth ar unrhyw gwrs hyfforddiant uniongyrcholyn y tymor byr. A all Cyngor Gwynedd fanteisio ar y cyfle i archwilio cam i gyfeiriad gwahanol trwy mabwysiadu agwedd arloesol i addysg yng Ngwynedd, gan fanteisio ar ein hadnoddau naturiol	Beach School Another positive and proactive step is training and registering as a Beach School (Appendix A) to correct growth and sustainability. The location of Ysgol Abersoch is ideal for developing this great concept, by delivering an ethos and vision for our school. Without a doubt, Covid's experience accelerates the motivation to take advantage of the opportunity to adopt the outdoors as a learning resource. This unique scheme has the potential to offer exciting opportunities to share with other schools in the catchment area, providing a platform for the flagship project of a mainstream education installation in Gwynedd. Ysgol Abersoch is uniquely and ideally located to walk to the beaches, dunes, harbor and river to make the most of the surrounding natural resources for the benefit of all age groups. Pupils learn and develop in the natural environment, igniting their intrinsic motivations to explore, create and inquire about the world around them, inspiring children's thinking and imagination. The school provides a wealth of learning opportunities from running freeily along the beach, setting fire and toasting marshmallows, writing in the sand with pricks, bird watching, following in the footsteps of animals, jumping over the waves, exploring crab habitats, to watch the local windmills are working. Our Headteacher was registered to attend Outdoor / Beach School training last year but, unfortunately, due to a family bereavement was unable to attend and Covid subsequently discontinued any short term direct training course. Can Gwynedd Council take the opportunity to explore a different direction by adopting an innovative approach to education in Gwynedd, taking advantage of our natural resources		Mae'r Cyngor yn nodi'r opsiwn i sefyldu Ysgol Draeth. Mae Ysgol Abersoch wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys: • Niferoedd disgyblion isel: Yn Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgyblion meithrin wedi eu cofrestru yn yr ysgol. • Rhagamcanion niferoedd: Rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau yn isel dros y blynyddoedd nesaf (Medi 2021 = 10; Medi 2022 = 12; Medi 2023 = 12.) • Canran uchel o lefydd gweigion: Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3) • Maint dosbarthiadau bychain: Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau: Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). • Adnoddau Ariannol: Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio. Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020-21 yw £52,582. Y gost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 – y cyfartaledd sirol ar gyfer cost fesul disgybl yw £4,198. • Annedd disgyblion: Dengys data 2020 fod 26 o ddisgyblion 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. Wrth ystyried opsiwn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, deuir i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yn llwyddo i gwrdd â, na datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu fel y nodir uchod e.e. niferoedd disgyblion isel, canran uchel o lefydd gweigion, maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau.	*The Council notes the option of developing a Beach School.* *Ysgol Abersoch has been prioritised for a review of the educational provision as it faces a number of challenges. Pupil numbers at the school have reduced consistently since 2016 and have been fragile for some time. Consequently, it is likely that the school is facing increasing challenges, including:* • *Low pupil number: In September 2020, there were eight full-time pupils and two part-time nursery pupils registered at the school.* • *Projected numbers: It is anticipated that the numbers will continue to be low over the coming years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.)* • *High percentage of surplus places: Based on the figures for September 2020, there were 76% surplus places at the school (a total of 26 (R-Yr.3))* • *Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* • *Broad age ranges within classes: The pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years).* • *Financial Resources: Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy - this amounted to £52,582 during the 2020-21 financial year. The cost per pupil at Ysgol Abersoch in the 2020/21 financial year is £17,404 - the average cost in the county per pupil is £4,198.* • *Pupil residence: 2020 data shows that 26 3-8 year old children live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) of them attending schools outside the catchment area.* *When assessing the options against factors from the Excellent Primary Education for the Children of Gwynedd Strategy, we conclude that the opinion fails to meet, or solve the main problems facing the school as noted above e.g low pupil numbers, high percentage of surplus places, small clas sizes and broad age ranges within classes.*
252		***Mae'r gymuned yn awyddus i gynorthwyo Ysgol Abersoch i ddefnyddio'r traeth a chyfleoedd awyr agored sydd ar gael er mwyn moderneiddio. Nid llawer o lefydd sydd â chyfle i arddangos y posibiliadau y gall system addysg ei gynnig yn enwedig os yw'r gymuned a'r Cyngor yn gweithio efo'r gilydd gellir creu rhywbeth wirioneddol arbennig.***	***The community is keen to help Ysgol Abersoch use the beach and outdoor opportunities available for modernisation. Not many places have the opportunity to showcase the possibilities that an education system can offer especially if the community and the Council work together something truly special can be created.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r opsiwn i sefyldu Ysgol Draeth. Mae Ysgol Abersoch wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys:	*The Council notes the option of developing a Beach School.* *Ysgol Abersoch has been prioritised for a review of the educational provision as it faces a number of challenges. Pupil numbers at the school have reduced consistently since 2016 and have been fragile for some time. Consequently, it is likely that the school is facing increasing challenges, including:*

		Dros y blynyddoedd diwethaf, rwyf wedi gweld yr ysgol leol yn defnyddio traeth a harddwch naturiol eu hamgylchedd i wella dysgu'r plant, gan annog a grymuso'r busnesau lleol i ymgorffori'r Gymraeg yn eu llenyddiaeth, eu hyrwyddiadau a dysgu'r iaith i ymwelwyr ganiatáu iddynt gofleidio a pharchu'r pentref a'i gymuned. Mae'r ysgol yn rhagweithiol yn ei hymgyrch i gynyddu nifer y disgyblion gan fod y mentrau canlynol ar y gweill trwy greu Cylch Meithrin Abersoch, gofal plant blynyddoedd cynnar, mewn ystafell bwrpasol yn yr ysgol, a Cylch Ti & Fi, grŵp rhieni a phlant bach wythnosol. Bydd y ddwy fenter yn cynnwys teuluoedd â phlant ifanc yn yr ardal yng nghymuned yr ysgol. Hefyd bydd cofrestru fel ysgol draeth yn gwneud Ysgol Abersoch yn unigryw yn yr ardal ac yn rhoi cyfle i deuluoedd yn y gymuned leol ac ehangach sydd am i'w plant dyfu i fyny yn gyfannol. Mae datblygiad cyfannol yn cyfuno twf meddyliol, corfforol, cymdeithasol emosiynol ac ysbrydol unigolion. Trwy roi cyfle i blant ddatblygu mewn amgylchedd fel y rhai mewn Ysgolion Traeth, mae potensial cynyddol i ddysgu. O redeg ar hyd y traeth, cynnau tân, tostio malws melys, marcio'r tywod gyda ffyn, gwylio adar, olrhain traed anifeiliaid, neidio dros y tonnau, archwilio cynefinoedd crancod, mae'r traeth yn darparu cyfoeth o gyfleoedd dysgu. Mae bod y tu allan a gallu cyrchu'r cyfleoedd dysgu hyn ar yr un pryd â gallu cymryd yr awyr iach ac arsylwi digwyddiadau naturiol, yn darparu profiad hyd yn oed yn fwy anhygoel i blant. Nid yn unig y mae Ysgol y Traeth yn darparu'r profiadau hyn, mae hefyd yn gyfle i hud a rhyfeddod ysbrydoli meddwl a syniadau plant ifanc.	Over the recent years I have witnessed first hand the local school using the beach and natural beauty of their environment to enhance the children's learning, encouraging and empowering the local businesses to incorporate the Welsh language in their literature, promotions and teach visitors the language to allow them to embrace and respect the village and its community. The school is proactive in its drive to increase pupil numbers as it has the following initiatives underway by creating Cylch Meithrin Abersoch, early years childcare, in a dedicated room in the school, and Cylch Ti&Fi, a weekly parent and toddler group. Both initiatives will involve families with young children in the area in the school community. Also registration as a beach school will make Ysgol Abersoch unique in the area and gives families in the local and wider community who want their children to grow up with the opportunity to develop holistically. Holistic development combines individuals mental, physical, social emotional and spiritual growth. By giving children the opportunity to develop in an environment such as those in Beach Schools, there is an increased potential for learning. From running free along the beach, making fires, to toast marshmallows on, mark making in the sand with sticks, bird watching, tracking animals footprints, jumping over the waves, exploring crabs habitats, the beach provides a wealth of learning opportunities. Being outside and being able to access these learning opportunities at the same time as being able to take in the fresh air and observe natural occurrences, provides an even more amazing experience for children. Not only does Beach School provide these experiences, it also provides the opportunity for the magic of awe and wonder to inspire young children's thinking and ideas.		• Niferoedd disgyblion isel: Yn Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgyblion meithrin wedi eu cofrestru yn yr ysgol. • Rhagamcanion niferoedd: Rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau yn isel dros y blynyddoedd nesaf (Medi 2021 = 10; Medi 2022 = 12; Medi 2023 = 12.) • Canran uchel o lefydd gweigion: Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3) • Maint dosbarthiadau bychain: Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau: Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). • Adnoddau Ariannol: Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio. Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020-21 yw £52,582. Y gost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 – y cyfartaledd sirol ar gyfer cost fesul disgybl yw £4,198. · Annedd disgyblion: Dengys data 2020 fod 26 o ddisgyblion 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. Wrth ystyried opsiwn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, deuir i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yn llwyddo i gwrdd â, na datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu fel y nodir uchod e.e. niferoedd disgyblion isel, canran uchel o lefydd gweigion, maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau.	• *Low pupil number: In September 2020, there were eight full-time pupils and two part-time nursery pupils registered at the school.* • *Projected numbers: It is anticipated that the numbers will continue to be low over the coming years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.)* • *High percentage of surplus places: Based on the figures for September 2020, there were 76% surplus places at the school (a total of 26 (R-Yr.3))* • *Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* • *Broad age ranges within classes: The pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years).* • *Financial Resources: Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy - this amounted to £52,582 during the 2020-21 financial year. The cost per pupil at Ysgol Abersoch in the 2020/21 financial year is £17,404 - the average cost in the county per pupil is £4,198.* • *Pupil residence: 2020 data shows that 26 3-8 year old children live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) of them attending schools outside the catchment area.* *When assessing the options against factors from the Excellent Primary Education for the Children of Gwynedd Strategy, we conclude that the opinion fails to meet, or solve the main problems facing the school as noted above e.g low pupil numbers, high percentage of surplus places, small clas sizes and broad age ranges within classes.*
253		Nid yw'r niferoedd isel presennol yn adlewyrchiad o bwysigrwydd yr ysgol hon yn ein cymuned, ac nid oes amheuaeth ynghylch safon uchel yr addysg a'r sylw unigol y mae pob disgybl yn ei fwynhau. Mae'r cynllun i gofrestru fel ysgol draeth yn fenter unigryw yn yr ardal hon sydd, ynghyd â'r Cylch Meithrin a Ti a Fi, yn haeddu'r cyfle i sefydlu'n iawn unwaith y bydd y pandemig hwn drosodd.	The present low numbers are not a reflection of the importance of this school in our community, nor is there any doubt over the high standard of education and individual attention enjoyed by every single pupil. The plan to register as a beach school is a unique enterprise in this area which, along with the fledgling Cylch Meithrin and Ti a Fi, deserves the opportunity to properly establish once this pandemic is over.		Mae'r Cyngor yn nodi'r opsiwn i sefyldu Ysgol Draeth. Mae Ysgol Abersoch wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys: • Niferoedd disgyblion isel: Yn Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgyblion meithrin wedi eu cofrestru yn yr ysgol. • Rhagamcanion niferoedd: Rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau yn isel dros y blynyddoedd nesaf (Medi 2021 = 10; Medi 2022 = 12; Medi 2023 = 12.) • Canran uchel o lefydd gweigion: Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3) • Maint dosbarthiadau bychain: Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau: Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). • Adnoddau Ariannol: Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio. Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020-21 yw £52,582. Y gost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 – y cyfartaledd sirol ar gyfer cost fesul disgybl yw £4,198.	*The Council notes the option of developing a Beach School.* *Ysgol Abersoch has been prioritised for a review of the educational provision as it faces a number of challenges. Pupil numbers at the school have reduced consistently since 2016 and have been fragile for some time. Consequently, it is likely that the school is facing increasing challenges, including:* • *Low pupil number: In September 2020, there were eight full-time pupils and two part-time nursery pupils registered at the school.* • *Projected numbers: It is anticipated that the numbers will continue to be low over the coming years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.)* • *High percentage of surplus places: Based on the figures for September 2020, there were 76% surplus places at the school (a total of 26 (R-Yr.3))* • *Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* • *Broad age ranges within classes: The pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years).* • *Financial Resources: Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy - this amounted to £52,582 during the 2020-21 financial year. The cost per pupil at Ysgol Abersoch in the 2020/21 financial year is £17,404 - the average cost in the county per pupil is £4,198.* • *Pupil residence: 2020 data shows that 26 3-8 year old children live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) of them attending schools outside the catchment area.*
254		Ymddengys fod y cynnig gan hyrwyddwyr yr ysgol i drawsnewid Ysgol Abersoch yn ysgol draeth yn ateb perffaith.	The proposal by the school's champions to transform ysgol Abersoch into a beach school seems to be the perfect solution.			
255		Mae'r ysgol hefyd yn cofrestru i fod yn 'Ysgol Traeth' a profwyd bod dysgu awyr agored yn darparu canlyniadau cadarnhaol i helpu plant i ddysgu, yn enwedig y rhai sy'n ei chael hi'n anodd ymgysylltu ag addysg yn yr ystafell ddosbarth. Lle gwell i ddysgu mathemateg, saesneg, gwyddoniaeth, natur, cadwraeth a gwaith tîm nag mewn amgylchedd morwol ysbrydoledig. Byddai Ysgol Traeth yn gyfle dysgu unigryw i ddisgyblion presennol a disgyblion y dyfodol. Ar adeg pan mae'r llywodraeth yn annog dysgu y tu allan i'r ystafell ddosbarth, mae ysgolion traeth yn cynnig cyfle gwych mewn amgylchedd rhagorol i bob ysgol a phlentyn.	The school is also registering to become a 'Beach School' Outdoor learning is proven to provide positive outcomes to help children learn, particularly those who find it hard to engage with classroom-based education. Where better to learn maths, english, science, nature, conservation and teamwork than in an inspirational marine environment. The Beach School would be a unique learning opportunity for current and future pupils. At a time when the government is actively encouraging learning outside the classroom, beach schools offer a wonderful opportunity in an outstanding environment to all schools and children.			

					• Annedd disgyblion: Dengys data 2020 fod 26 o ddisgyblion 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. Wrth ystyried opsiwn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, deuir i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yn llwyddo i gwrdd â, na datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu fel y nodir uchod e.e. niferoedd disgyblion isel, canran uchel o lefydd gweigion, maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau.	*When assessing the options against factors from the Excellent Primary Education for the Children of Gwynedd Strategy, we conclude that the opinion fails to meet, or solve the main problems facing the school as noted above e.g low pupil numbers, high percentage of surplus places, small clas sizes and broad age ranges within classes.*
256	Dylid hefyd cyflwyno Ysgol Abersoch gyda'i sefyllfa unigryw yn y pentref glan môr hardd hwn fel un o'r 'Ysgolion Traeth' cyntaf	Ysgol Abersoch with its unique situation in this beautiful seaside village should also be put forward as one of the first 'Beach Schools'		Mae'r Cyngor yn nodi'r opsiwn i sefyldu Ysgol Draeth. Mae Ysgol Abersoch wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys: • Niferoedd disgyblion isel: Yn Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgyblion meithrin wedi eu cofrestru yn yr ysgol. • Rhagamcanion niferoedd: Rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau yn isel dros y blynyddoedd nesaf (Medi 2021 = 10; Medi 2022 = 12; Medi 2023 = 12.) • Canran uchel o lefydd gweigion: Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3) • Maint dosbarthiadau bychain: Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau: Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). • Adnoddau Ariannol: Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio. Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020-21 yw £52,582. Y gost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 – y cyfartaledd sirol ar gyfer cost fesul disgybl yw £4,198. • Annedd disgyblion: Dengys data 2020 fod 26 o ddisgyblion 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. Wrth ystyried opsiwn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, deuir i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yn llwyddo i gwrdd â, na datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu fel y nodir uchod e.e. niferoedd disgyblion isel, canran uchel o lefydd gweigion, maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau.	*The Council notes the option of developing a Beach School.* *Ysgol Abersoch has been prioritised for a review of the educational provision as it faces a number of challenges. Pupil numbers at the school have reduced consistently since 2016 and have been fragile for some time. Consequently, it is likely that the school is facing increasing challenges, including:* • *Low pupil number: In September 2020, there were eight full-time pupils and two part-time nursery pupils registered at the school.* • *Projected numbers: It is anticipated that the numbers will continue to be low over the coming years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.)* • *High percentage of surplus places: Based on the figures for September 2020, there were 76% surplus places at the school (a total of 26 (R-Yr.3))* • *Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* • *Broad age ranges within classes: The pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years).* • *Financial Resources: Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy - this amounted to £52,582 during the 2020-21 financial year. The cost per pupil at Ysgol Abersoch in the 2020/21 financial year is £17,404 - the average cost in the county per pupil is £4,198.* • *Pupil residence: 2020 data shows that 26 3-8 year old children live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) of them attending schools outside the catchment area.* *When assessing the options against factors from the Excellent Primary Education for the Children of Gwynedd Strategy, we conclude that the opinion fails to meet, or solve the main problems facing the school as noted above e.g low pupil numbers, high percentage of surplus places, small clas sizes and broad age ranges within classes.*
257	Mae'n hyfryd gweld y plant yn mynd am dro natur – fel y gwnaethom ninnau yn ystod ein cyfnod ni yn yr ysgol. Buasai'n braf meddwl fod cynllun arloesol fel Ysgol Draeth yn gallu arwain at fwy o wersi yn yr awyr agored iddynt, yn arbennig o ganlyniad i'r pandemig presennol, a'u meithrin a'u dysgu am yr amgylchedd a'r byd rydym yn byw ynddo sy'n wynebu argyfwng ei hun.	It is lovely to see the children going on nature walks - as we did during our time at school. It would be nice to think that an innovative scheme like Beach School could lead to more outdoor lessons for them, especially as a result of the current pandemic, and nurture and teach them about the environment and the world we living in it that is facing a crisis of its own.			
258	Mae hefyd bellach wedi'i gofrestru fel Ysgol Traeth ac mae ganddo ystafell bwrpasol ar gyfer Cylch Ti a Fi.	It is also now registered as a Beach School and has a dedicated room for Cylch Ti a Fi			
259	Dylai cynnig arloesol ysgol Traeth gael ei hyrwyddo gan Gyngor Gwynedd, yn enwedig mewn cyfnod o ansicrwydd fel pandemig covid, bydd rhieni'n croesawu'r syniad o addysgu a dysgu awyr agored. Rwyf wedi gweld enghreifftiau o'r math hwn o ysgol ledled y byd ac roeddwn i'n ddigon ffodus i dreulio 8 mlynedd yn Alpau Ffrainc lle roeddwn i'n gallu gwylio ysgol Goedwigaeth yn ffynnu a mynd o nerth i nerth. Trwy i Ysgol Abersoch addasu i'w hamgylchedd byddai hyn yn sicr o fod yn gymwys fel disglair Rhagoriaeth Addysgol, byddai defnyddio'r ysgol hon fel model arloesol yn sicr o osod Cyngor Gwynedd ar wahân a helpu'r adran Addysg i fwrw ymlaen yn y dyfodol.	The innovative proposal of a Beach school should be championed by Gwynedd Council, especially in a time of uncertainty such as covid pandemics, parents will welcome the idea of outdoor teaching and learning. I have seen examples of this type of school all over the world and I was lucky enough to spend 8 years in the French Alps whereby I was able to watch a Forestry school flourish and go from strength to strength. By Ysgol Abersoch adapting to its surroundings this would surely qualify as a beacon of Educational Excellence, using this school as a pioneering model would surely set Gwynedd Council apart and help the Education department plough ahead into the future.			
260	rwyf wedi gweld budd uniongyrchol o addysg awyr agored. Rwyf wedi meddwl droeon, ers i ni symud i'r LLyn, pam nad oes 'ysgolion traeth' cyfatebol i adlewyrchu natur y dirwedd yn y Sir hon.	I have seen the benefit first hand of outdoor schooling. I have wondered many times, since we moved to the LLyn, why there are no equivalent 'beach schools' to reflect the nature of the landscape in this County.			
261	Mae fy wyrion yn caru'r ysgol hon, eu hathrawon a'r rôl annatod y maent yn ei chwarae yn y gymuned.Dylai'r cyngor fod yn falch iawn o gael ysgol o'r fath ac un sydd yn cynllunio am y dyfodol gydag ysgol draeth.	My grandchildren love this school, their teachers and their integral role they play within the community. The council should be very proud to have such a school and one that wants to move forward into the future with a beach school.			
262	Buasai'r cynllun i greu Ysgol Draeth yn siŵr o roi Cyngor Gwynedd ar y map fel cyflogwr/asiantaeth sydd ddim yn styc a meddwl yn gul – mae modd i chi ddangos yma bod ffyrdd gwahanol o ddysgu sy'n hybu'r iaith Gymraeg, cadw cymuned gyda'i gilydd, hybu ac amddiffyn yr amgylchedd, gwneud yn fawr o'r adnoddau naturiol sydd wrth law a gwneud pwynt bod mwy i ddysgu na darllen ac ysgrifennu mewn un adeilad… buasai cyfleoedd dysgu hwylio, cael mabolgampau ac yoga ar y traeth; dysgu yn uniongyrchol am fywyd gwyllt a physgota… mae'r	The plan to create a Beach School would be sure to put Gwynedd Council on the map as an employer / agency that doesn't get stuck and narrow minded - you can show here that there are different ways of learning that promote the Welsh language, keeping a community together, promoting and protecting the environment, making the most of the natural resources at hand and making a point that there is more to learning than reading and writing in one building… learning opportunities to sail, sports and yoga would be on the beach; learn first hand about wildlife and fishing… the list is endless. The Golf Club is also close by… **OPPORTUNITY TO CONTINUE AND**			

		rhestr yn ddi-baid. Mae'r Clwb Golff reit wrth ymyl hefyd… **CYFLE I BARHAU AC YMESTYN CWRICWLWM Y PLANT A'I GYSYLLTU GYDA'R ADNODDAU SYDD O FEWN Y PENTREF.**	**EXTEND THE CHILDREN'S CURRICULUM AND TO CONNECT WITH THE VILLAGE RESOURCES WITHIN THE VILLAGE.**			
		Adolygiad Dalgylchol *Catchment Area Review*				
263		Ffederaleiddio a Adolygu Dalgylch Nid yr ydym yn credu bod ffederaliaeth wedi'i archwilio'n ddigonol. Ochr yn ochr â hyn noda 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant yng Ngwynedd' Cyngor Gwynedd yr amodau sy'n briodol i Adolygu Dalgylch. Cynhwysa'r rhain '...pe byddai ysgolion y dalgylch yn ennill neu golli dros 20% o'i disgyblion oherwydd yr effaith ar y gymdeithas gyfagos a'r dalgylch', 'llefydd gweigion ar draws y dalgylch', ac 'amrediad gwariant y pen pan fo'n fwy na 10% yn uwch neu'n is na'r cyfartaledd sirol'. Diwalla'r sefyllfa bresennol o fewn dalgylch y pedair ysgol leol yr holl griteria hyn ac, felly, gofynnwn am weithredu Adolygu'r Dalgylch.	Federalization and Catchment Review We do not believe that federalism has been adequately explored. Alongside this Gwynedd Council's 'Best Quality Primary Education for Children in Gwynedd' sets out the conditions appropriate for a Catchment Area Review. These include '... if the catchment area schools gain or lose more than 20% of its pupils because of the impact on neighboring society and the catchment area', 'surplus places across the catchment area', and 'range of expenditure per head when it is more than 10% above or below the county average '. The current situation within the catchment area of the four local schools meets all these criteria and, therefore, we request that Catchment Area Review be implemented.		Yn ei gyfarfod ar 17 Medi 2019 bu i Gabinet Cyngor Gwynedd roi caniatâd i'r Adran Addysg gynnal trafodaethau ffurfiol gyda chorff llywodraethol a budd-ddeiliaid perthnasol eraill Ysgol Abersoch i alluogi llunio ystod o opsiynau posibl yn ymwneud â dyfodol yr ysgol, yn sgil pryderon ynghylch niferoedd disgyblion yr ysgol, ynghyd â phryderon ynglŷn â'r rhagamcanion oedd yn rhagweld y niferoedd yn parhau'n isel. O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: i. Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. . ii. Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. iii. Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 iv. Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. v. Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd a llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. vi. Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod yn £4,198 vii. Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer) Mae'r Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd yn amlinellu'r weledigaeth i; "Gynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl fydd yn rhoi'r profiadau, y sgiliau a'r hyder i blant y Sir a'u galluogi i ddatblygu i fod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn". Defnyddiwyd ffactorau'r Strategaeth i'w mesur yn erbyn yr opsiynau. Mae'r asesiad hwn i'w weld ar www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Yn ogystal, mae'r Strategaeth yn nodi: "Tra bod awydd i arolygu trefniadaeth ysgolion y Sir yn strategol ac ar lefel dalgylch, mae ysgolion unigol wedi ysgrifennu at y Cyngor yn gofyn i'r Awdurdod adolygu'r sefyllfa yn lleol. Dylid bod yn agored i hyn ac ymateb yn gadarnhaol os yn bosib pan fydd cais o'r fath yn dod gerbron. Dylid ystyried gwybodaeth broffesiynol berthnasol er mwyn tynnu sylw at sefyllfaoedd argyfyngus o fewn y Sir sy'n amharu yn uniongyrchol ar ansawdd addysg a phrofiadau disgyblion (e.g. niferoedd bychan iawn mewn ysgol, cyflwr adeiladau'r ysgol yn hynod ddrwg, methu recriwtio pennaeth). Bydd sefyllfa argyfyngus ysgolion unigol a amlygir ar sail gwybodaeth broffesiynol berthnasol gan gynnwys ceisiadau penodol gan ysgolion unigol yn ystyriaeth wrth adnabod ardaloedd sydd angen sylw pellach."	*In its meeting on 17 September 2019 Gwynedd Council Cabinet gave permission to the Education Department to conduct formal discussions with the governing body and other relevant stakeholders from Ysgol Abersoch in order to come up with possible options relating to the future of the school, following concerns about the pupil numbers at the school, along with concerns with projections that showed the low numbers continuing.* *As a result of the present low numbers, the school is in a perilous situation and under increasing financial pressure, specifically:* *I. Numbers at the school are a concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils and 2 nursery pupils.* *II. The clas size is small – with 10 pupils being taught in one mixed age class* *III. The projections show 10 pupils in 2021, 12 in 2022, and 12 in 2023.* *IV. 2020 data shows 26 pupils living in the Abersoch catchment with 21 attending other schools. They also show 5 pupils from outside the catchment attending Ysgol Abersoch.* *V. Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual allocation through the minimum staff protection policy (which guarantees at least a head and teacher in all schools, and a head and assistant in schools with less than 15 pupils). The total for 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.* *VI. The cost per pupil for Ysgol Abersoch in 2020/21 is £17,404 compared to the average county cost per pupil for the same period of £4,198.* *VII. Number of surplus places – 76% of surplus places in the school (32 places).* *The "Excellent Primary Education for the Children of Gwynedd" Strategy notes the vision to:* *"Provide education of the best possible quality that will provide the County's children with the experiences, skills and confidence to develop into bilingual, successful and well-rounded citizens."* *Factors from the Strategy were used to measure them against the options. This assesment can be seen in www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg* *The Strategy also notes:* *"Whilst there is a desire to review school organization strategically and at a catchment-area level, individual schools have written to the Council asking the authority to review specific situations. The Council must be willing to consider and respond positively to such requests.* *Relevant professional information should also be considered so as to draw attention to urgent situations within the County that directly impact quality of pupils' education and experiences. (e.g. very low pupil numbers within a school, very poor condition of a school building, difficulties in headteacher recruitment). Situations of serious and immediate concern as evidenced by relevant professional specialist information and including specific requests from individual schools will be a key consideration when prioritizing catchment-areas for review."*
264		Nodwch ym mha ffordd y dilynodd y cynnig hyn, ac ym mha ffyrdd nad yw Ysgol Abersoch yn cwrdd â'r strategaeth hon. Er mwyn sicrhau tegwch, dylid dilyn y dull hwn hefyd ar gyfer pob un o'r ysgolion cyfagos, gan gyfeirio at ba elfennau o'r strategaeth sy'n cael eu diwallu ac na chânt eu diwallu, yn enwedig o ran yr ystod maint oedran cymysg o 12 - 20 o ddisgyblion. Credwn ei bod yn amhriodol bod yn ddetholus ynglŷn â hyn.	State in what way did the proposal follow this, and in what ways does Ysgol Abersoch not meet this strategy. To ensure fairness, it would follow that this approach should also be followed for each of the neighbouring schools, with reference to which elements of the strategy are met and not met, in particular with regards to the mixed-age class size range of 12 - 20 pupils. We believe it is inappropriate to be selective about this.			
265		Adnabuwyd y pryder hwn cyn belled yn ôl â 2009. Pa gamau gweithredu y mae Cyngor Gwynedd wedi ei gymryd er mwyn datrys y pryder hwn, a pham y caniateid i barhau â hyn, yn enwedig o ran ysgolion sydd dros eu capasiti o > 20% ac yn dal i disgyblion y tu allan i'r dalgylch pan fo llefydd gweigion mewn ysgolion cyfagos? Mae'r dystiolaeth yn dangos bod adolygiad dalgylch yn briodol.	This concern was identified as far back as 2009. What action has Gwynedd Council taken to address this concern, and why has it allowed this to continue, particularly with regards to some schools being >20% over-capacity and still accepting out of catchment pupils when nearby schools have spaces? The evidence indicates that a catchment area review is appropriate.			
266		Er mwyn gwneud penderfyniad mwy cytbwys, credaf fod yn rhaid i'r Cyngor:… • Ystyriwch adolygiad dalgylch a ffederaleiddio fel opsiynau go iawn y gellir eu dilyn.	I believe that in order to make a more balanced decision the Council must:… • Consider a catchment area review and federalisation as real options that can be pursued.			
267		Er mwyn gwneud penderfyniad mwy cytbwys, credaf fod yn rhaid i'r Cyngor:…. • gadarnhau amcanestyniadau disgyblion yr Adran Addysg gan gyfeirio at ystadegau twf poblogaeth mwy dibynadwy fel ei ystadegau Archwilydd Cyffredinol Cyngor Gwynedd ei hun • Unwaith y bydd amcangyfrifon mwy realistig o ddisgyblion wedi'u cadarnhau, dangoswch sut y bydd maint dosbarthiadau cymysg Ysgol Abersoch a'r ysgolion cyfagos yn yr ystod 12-20 am nawr a'r dyfodol. Mae hyn yn hanfodol i ddarparu rhagoriaeth addysgol i bob un o'r 200 o ddisgyblion yn y dalgylch.	I believe that in order to make a more balanced decision the Council must:…. • Substantiate the Education Department's pupil projections with reference to more reliable population growth statistics such as its own Gwynedd Council Auditor General statistics. • Once more realistic pupil estimates are confirmed, illustrate how the mixed class sizes of Ysgol Abersoch and surrounding schools will be in the range of 12-20 for now and the future. This is essential to providing educational excellence to all 200 pupils in the catchment.			

					Pwysleisir nad yw'r adolygiad o sefyllfa Ysgol Abersoch yn rhan o strategaeth ehangach ar gyfer addysg yn yr ardal, ond hyn hytrach, yn ymateb i sefyllfa ysgol unigol.	*We stress that the review of Ysgol Abersoch is not part of a wider strategy for Education in the area, but responds to an individual school situation.*
		Cais am gefnogaeth ychwanegol i'r ysgol *Request for additional support for the school*				
268		Rwy'n teimlo'n gryf y dylai'r cyngor fod yn cefnogi'r ysgol ac yn edrych ar ffyrdd o gadw'r ysgol ar agor ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.	I strongly feel that the council should be supporting the school and looking at ways to keep the school open for future generations.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Nodir bod Ysgol Abersoch yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl yn £4,198. Nid yw hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd fod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.	*The Council notes the comments.* *Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual allocation through the minimum staff protection policy (which guarantees at least a head and teacher in all schools, and a head and assistant in schools with less than 15 pupils). The total for 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582. The cost per pupil for Ysgol Abersoch in 2020/21 is £17,404 (2020/21) compared to the average county cost per pupil for the same period of £4,198.* *This is not sustainable in the long term because pupil number projections continue to be low and financial problems will continue.*
269		***Rwy'n gefnogol i gadw'r ysgol ar agor. Dylir sicrhau fod yr ysgol yn cael ei hariannu yn llawn. Daw cyfnod mae'n debyg pan fydd bywyd ysgol fach yn fregus oherwydd niferoedd isel o ddisgyblion ond rydym am warchod yr ysgol a'i hanes er mwyn iddi dyfu unwaith eto. Mae'r ysgol hon yn unigryw oherwydd yr addysg a'i lleoliad a'i natur clos. Rwyf wedi bod yn ymwneud â'r ysgol yma dros nifer o flynyddoedd. Mae cyn-ddisgyblion yn edrych yn ôl ar eu cyfnod yma gyda balchder, bu i'r ysgol eu hysbrydoli a chynnig anogaeth. Derbyniodd yr ysgol wobr am y Gymraeg gan iddi annog y dysgwyr i ddysgu'r iaith a'r fe'i dyfarnwyd yn Dda. Mae'r disgyblion yn cael gwersi nofio llawn amser, yn wir dyma'r unig ysgol i wneud hynny. Mae ymdrech fawr yn cael ei roi i gynnal yr ysgol mae'r corff llywodraethol a'r pennaeth, y gymuned a'r rhieni yn gweithio i gadw'r ysgol ar agor.*****	***I'm supportive of keeping the school open. It should be ensured that the school is fully funded. There is probably a time when small school life becomes fragile due to low pupil numbers but we want to protect the school and its history so that it can grow again. This school is unique because of the education and its location and close proximity. I have been involved with this school for many years. Former pupils look back on their time here with pride, the school inspired them and offered encouragement. The school received an award for Welsh as it encouraged learners to learn the language and was awarded Good. Pupils have full time swimming lessons, in fact it is the only school to do so. Great effort is put into maintaining the school the governing body and headteacher, community and parents are working to keep the school open.*****			
270		Gydag ychydig o weledigaeth a chymorth, gallai'r ysgol hon fod yn flaenllaw ym maes addysg wledig. Ysgol y dylai'r cyngor fod yn falch ohoni.	With a little vision and help this school could be a flagship of rural education. A school that the council ould be proud of.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
271		Rwy'n cydnabod bod y cofrestriad presennol yn Ysgol Abersoch yn isel iawn, ond nid cau'r ysgol o reidrwydd yw'r ateb cywir i'r broblem honno. Unwaith y bydd yr ysgol ar gau ni fydd byth yn dod yn ôl. Yn lle, byddwn yn annog y cyngor a'r llywodraethwyr i adfer hyfywedd tymor hir Ysgol Abersoch trwy sicrhau bod rhieni lleol yn ymwybodol o'r dewis gwych ydyw wrth benderfynu ble i anfon eu plant i'r ysgol gynradd.	I recognise that the current enrolment at Ysgol Abersoch is very low, but closing the school is not necessarily the correct answer to that problem. Once the school is closed it will never come back. Instead I would encourage the council and the governors to restore the long term viability of Ysgol Abersoch by ensuring that local parents are aware of what a great choice it is when deciding where to send their children to primary school.		Yr hyn mae'r cynnig hwn yn ei wneud yw ceisio ymdrin â'r sefyllfa bresennol gan nad yw'r sefyllfa gyfredol yn gynaliadwy. Y nod yw bydd y cynnig yn arwain at gyfleoedd mwy cyson i blant y dalgylch, drwy anelu at ddyheadau strategol Cyngor Gwynedd i 'gynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl fydd yn rhoi'r profiadau, y sgiliau a'r hyder i blant y Sir a'u galluogi i ddatblygu i fod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn' Dengys y tabl isod nad oes cynnydd mawr yn y rhagamcanion dros y 5 mlynedd nesaf: **Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch** Mae canran y llefydd gweigion yn parhau'n uchel. Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3).	What this proposal does is try to deal with the current situation as the current situation is not sustainable. The aim is that the proposal will lead to more consistent opportunities for children in the catchment area, by aiming at Gwynedd Council's strategic ambitions to "Provide education of the best possible quality that will provide the County's children with the experiences, skills and confidence to develop into bilingual, successful and well-rounded citizens". The table below shows that projections do not increase significantly over the next 5 years: **Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch** *The percentage of surplus places remain high. Based on September 2020 figures there are around 76% of surplus places in the school (26 places) (R-yr3).*
272		Erfyniaf arnoch weld gwerth a photensial yr ysgol fach hon ac, yn hytrach na chael cynlluniau i'w chau, beth am gael cynllun modern sy'n mynd i gyd-fynd ac ailedrych ar y ffordd mae plant yn medru derbyn eu haddysg ôl-Covid.	I urge you to see the value and potential of this small school and, instead of having plans to close it, why not have a modern plan that fits in and re-evaluates the way children are able to receive their post-Covid education .		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
273		Felly gofynnaf i Gyngor Gwynedd wneud y peth iawn. Parhewch i gefnogi a thyfu Ysgol Abersoch, ac ynghyd â chefnogaeth busnesau, teulu a ffrindiau a'r gymuned i sicrhau bod yr ysgol hon yn parhau i fod yn Galon guro pentref Abersoch a pheidio â bod yn golled erchyll arall.	So I ask Gwynedd Council to do the right thing. Continue with supporting and growing Ysgol Abersoch, and together with the support of businesses, family and friends and the community to ensure this school continues to be the beating Heart of the village of Abersoch and not be another horrific loss.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
274		Rwy'n gobeithio y gall y Cyngor ystyried cynnig i roi bywyd i gynnig o'r fath ar gyfer dyfodol yr	I do hope the Council can consider a proposal to breathe life into such a proposal for the future of the school and		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

	M	D	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Medi 2020	2	3	2	0	3	-	-	-	10
Amcangyfrif Medi 2021	3	2	3	2	0	-	-	-	10
Amcangyfrif Medi 2022	2	3	2	3	2	-	-	-	12
Amcangyfrif Medi 2023	2	2	3	2	3	-	-	-	12
Amcangyfrif Medi 2024	2	2	2	3	2	-	-	-	11
Amcangyfrif Medi 2025	2	2	2	2	3	-	-	-	11

	N	R	1	2	3	4	5	6	Total
September 2020	2	3	2	0	3	-	-	-	10
September 2021 Projection	3	2	3	2	0	-	-	-	10
September 2022 Projection	2	3	2	3	2	-	-	-	12
September 2023 Projection	2	2	3	2	3	-	-	-	12
September 2024 Projection	2	2	2	3	2	-	-	-	11
September 2025 Projection	2	2	2	2	3	-	-	-	11

		ysgol ac efallai ar gyfer newid empasis ar draws mwy o ysgolion yn y blynyddoedd i ddod.	maybe for a change of empasis across more schools in future years.			
		Arall *Other*				
275		mae yna lawer o opsiynau i'w harchwilio a llwybrau eraill i'w hystyried os yw cyllid yn broblem h.y. cynnydd bach ar y dreth gyngor yn ardal Abersoch neu fel y clywais y dyblu arfaethedig yn y dreth gyngor ar ail gartrefi yng nghymuned Abersoch, yna efallai y gallai darn o hynny ddod yn ôl i gynorthwyo'r ysgol.	there are many options to explore and other avenues to consider if funding is an issue i.e a small increase on council tax in the Abersoch area or as Ive heard the proposed doubling of council tax on holiday homes in Abersoch community, then maybe a slice of that could come back to aid the school.		Mae'r ysgol yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl yn £4,198. Nid yw hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd bod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.	*The school receives an additional sum to the usual allocation through the minimum staff protection policy (which guarantees at least a head and teacher in all schools, and a head and assistant in schools with less than 15 pupils). The total for 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.The cost per pupil for Ysgol Abersoch in 2020/21 is £17,404 (2020/21) with the average county cost per pupil is £4,198.* *This is not sustainable in the long term because pupil number projections continue to be low and financial problems will persist.*
276		***Nid yw rhan o'ch moderneiddio yn edrych ar gau yr ysgol ond hytrach ailfywiogi ysgol a ddylai fod yn ganolbwynt y gymuned. Er fod plant ar fi'n dod i oedran ysgol a fod sefyllfa yn Llanbedrog ble mae llawer o blant – gyda pheth tristwch y clywais am hynny.***	***Part of your modernisation is not looking at closing the school but reviving a school that should be the focal point of the community. Although children are coming to school age and there is a situation in Llanbedrog where there are many children - it was with some sadness that I heard about that.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
277		Erfyniwn ar y Cabinet ystyried y cynnig o'i flaen yn hynod ofalus. Awgrymwn yn barchus bod gwaith pellach i'w wneud yma, trwyarchwilio ffederaleiddio a modelau arloesol eraill o drefniadaeth ysgol cyn cynnig y mesur eithafol o gau'r ysgol. Buasai canlyniadau'r penderfyniad o gau Ysgol Abersoch yn effeithio ar gymuned Abersoch a'r iaith Gymraeg am genedlaethau i ddod. Erfyniwn arnoch gamu'n ôl o'r dibyn a manteisio ar y cyfle i effeithio newid positif ar gyfer dyfodol hirdymor addysg yn y pentref.	We urge the Cabinet to consider the proposal before it with great care. We respectfully suggest that there is further work to be done here, by examining federation and other innovative models of school organization before proposing the extreme measure of school closure. The consequences of the decision to close Ysgol Abersoch would affect the community of Abersoch and the Welsh language for generations to come. We urge you to step back from the precipice and seize the opportunity to effect positive change for the long-term future of education in the village.		Yn ei gyfarfod ar 17 Medi 2019 bu i Gabinet Cyngor Gwynedd roi caniatâd i'r Adran Addysg i gynnal trafodaethau ffurfiol gyda chorff llywodraethol a budd-ddeiliaid perthnasol eraill Ysgol Abersoch i alluogi llunio ystod o opsiynau posibl yn ymwneud â dyfodol yr ysgol, yn sgil pryderon ynghylch niferoedd disgyblion yr ysgol. Yn dilyn penderfyniad y Cabinet ar 17 Medi 2019, sefydlwyd Panel Adolygu Ysgol (PAY) i drafod sefyllfa'r ysgol, ynghyd ag ystyried yr opsiynau posib gyda rhan-ddeiliad yr ysgol. Yn ystod y cyfarfodydd, ystyriwyd sawl opsiwn ar gyfer addysg gynradd yn nalgylch Ysgol Abersoch er mwyn sicrhau darpariaeth gynaliadwy i'r dyfodol gan ymateb yn benodol i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu. Mae modd gweld cofnod o'r trafodaethau yma : Eitem 7 Cyfarfodydd Lleol	*In its meeting on 17 September 2019 Gwynedd Council Cabinet gave permission to the Education Department to conduct formal discussions with the governing body and other relevant stakeholders from Ysgol Abersoch in order to come up with possible options relating to the future of the school, following concerns about the pupil numbers at the school.* *Following the Cabinet decission on 17 September 2019, a SChool Review Panel was formed to discuss the school's situation, as well as considering possible options for primary Education in in the Yagol Abersoch catchment in order to ensure a sustainable provision for the future that responds to the main challenges the school faces.* *Minutes of these discussions can be seen here - Item 7 Local Meetings*
278		Os yw'r niferoedd yn isel yn ysgol Abersoch, siawns y peth mwyaf synhwyrol buasai darganfod y rhesymau pam fod cynifer o rieni yn dewis peidio a gyrru eu plant i'r ysgol. Beth am i chi sefydlu arolwg er mwyn deall y rhesymau hyn	If the numbers are low at Abersoch school, the most sensible thing would probably be finding out the reasons why so many parents choose not to send their children to school. Let's set up a survey to understand these reasons.		Mae'r Awdurdod yn gweithredu polisi dalgylchol ac fel arfer mae disgyblion yn mynychu'r ysgol yn y dalgylch y maent yn byw ynddi ond fe ganiateir i rieni ddewis ysgol ar gyfer eu plant unrhyw le o fewn y sir yn amodol ar gapasiti'r ysgol honno.	*The Authority operates a catchment policy and usually pupils attend the school in the catchment where they live but parents are allowed to choose any school within the county dependant on that school's capacity.*
279		Sylwch, oherwydd Coronavirus, mae mwy o bobl wedi sylweddoli y gallant weithio gartref ac y gallant symud i Abersoch, felly mae'n ddigon posibl y bydd nifer y plant sydd angen addysg o safon yn tyfu	Please note that due to Coronavirus more people have realised that they can work from home and they can move to Abersoch, so the numbers of children needing a quality education may well grow.		Nid oes sicrwydd y byddai newidiadau demograffig i'r dyfodol yn cynyddu niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch. Byddai plant a phobl ifanc y dalgylch yn cael cynnig addysg o ansawdd uchel yn Ysgol Sarn Bach sydd 1.4 milltir i ffwrdd o bentref Abersoch.	*There is no guarantee that future demographic changes would increase pupil numbers at Ysgol Abersoch. Children and young people in the catchment area would be offered high quality education at Ysgol Sarn Bach which is 1.4 miles away from the village of Abersoch.*
280		Er mwyn gwneud penderfyniad mwy cytbwys, credaf fod yn rhaid i'r Cyngor:... • Nodi'r effaith amlwg negyddol ar gymuned Absersoch - pe bai Ysgol Abersoch yn cau.	I believe that in order to make a more balanced decision the Council must:.... • Identify the impact on the Absersoch community as being clearly negative if Ysgol Abersoch were to close.		Fel rhan o'r broses statudol, wrth ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgol/ysgolion, mae'r Awdurdod wedi cynnal asesiad o'r effaith debygol ar y gymuned, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018). Mae modd gweld copi o'r asesiad cymunedol ar ein gwefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg	*As part of the statutory process, when developing options for the reorganisation of schools, the Authority carries out assesments on possible effects on the community, in line with the School Organisation Code (011/2018).* *You can see a copy of the community impact assesment on our website https://www.gwynedd.llyw.cymru/ModernisingEducation*
281		Er mwyn gwneud penderfyniad mwy cytbwys, credaf fod yn rhaid i'r Cyngor:... • Ymgynghori'n ffurfiol ag ysgolion cyfagos a'u rhannu ar y dewisiadau amgen o dan ystyriaeth.	I believe that in order to make a more balanced decision the Council must:.... • Formally consult with and share the views of neighbouring schools on the alternatives under consideration.		Pwrpas yr ymgynghoriad statudol oedd ceisio barn rhan-ddeiliaid ar y cynnig arfaethedig. Roedd posib i ymatebion gynnwys sylwadau neu gwestiynau ar unrhyw agwedd o'r cynnig, neu awgrymu opsiynau eraill.	*The purpose of the statutory consultation was to seek the views of stakeholders on the proposal. Responses could include comments or questions on any aspect of the proposal, or suggest other options.*

					Yn dilyn y cyfnod ymgynghori statudol hwn, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 bydd rhaid cyflwyno adroddiad ar yr ymgynghoriad i'r Cabinet er mwyn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai a nodi ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Yn dilyn ystyried yr adroddiad, bydd y Cabinet yn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig hwn ai peidio.	*Following this statutory consultation period, in accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018 a report on the consultation will have to be submitted to Cabinet to summarize the issues raised by the consultees and note the Council's response to the issues raised. Following consideration of the report, Cabinet will decide whether or not to proceed with this proposal.*
		4. Materion Addysgol *Educational Matters*				
		Niferoedd disgyblion *Pupil numbers*				
282	Mae gormod o bwyslais ar nifer y disgyblion yn gyrru'r cynnig hwn. Mae'n amlwg bod niferoedd yn yr holl ysgolion cynradd lleol wedi amrywio'n helaeth dros y blynyddoedd. Mae'r niferoedd yn Abersoch yn is wrth gwrs yn rhannol oherwydd bod yr ysgol yn canolbwyntio ar y cam sylfaen 3-8 mlynedd. Mae'n debyg bod y bygythiad o gau ei hun hefyd wedi arwain at niferoedd is. Mae dalgylchoedd ysgolion diffiniedig yn ymddangos yn fympwyol. Ni all fod fawr o hyder yn y rhagfynegiadau o niferoedd yn y dyfodol y mae'r cynnig i gau yn dibynnu arnynt. Ystyrir bod ysgol Abersoch yn cynnig addysg ddwyieithog o ansawdd uchel yn seiliedig ar ddosbarthiadau bach ac arweinyddiaeth dda, o leiaf yn gyfartal ag ysgolion cyfagos.	There is too much emphasis on pupil numbers driving this proposal. It is clear that numbers in all the local primary schools have fluctuated widely over the years. The numbers at Abersoch are of course lower partly because the school concentrates on the foundation 3-8 year stage. The threat of closure itself has also probably led to lower numbers. The defined school catchment areas appear arbitrary. There can be little confidence in predictions of future numbers on which the proposal for closure depends. Abersoch school is regarded as offering a high quality bilingual education based on small classes and good leadership, at least the equal of neighbouring schools.		Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: i. Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. . ii. Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. iii. Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 iv. Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. v. Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd a llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. vi. Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod yn £4,198 vii. Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer) Roedd niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch ar gyfer Medi 2019 yr isaf ers 39 mlynedd, gyda lleihad o -71% o ddisgyblion yn mynychu'r ysgol rhwng 1980 a 2020. Dengys y tabl isod nad oes cynnydd mawr yn y rhagamcanion niferoedd disgyblion dros y 5 mlynedd nesaf: **Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch** | | M | D | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Cyfanswm | |---|---|---|---|---|---|---|---|---|---| | Medi 2020 | 2 | 3 | 2 | 0 | 3 | - | - | - | 10 | | Amcangyfrif Medi 2021 | 3 | 2 | 3 | 2 | 0 | - | - | - | 10 | | Amcangyfrif Medi 2022 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 12 | | Amcangyfrif Medi 2023 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | - | - | - | 12 | | Amcangyfrif Medi 2024 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 11 | | Amcangyfrif Medi 2025 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | - | - | - | 11 | O ganlyniad, rhagwelir y bydd sefyllfa Ysgol Abersoch yn parhau'n fregus, gyda'r un nifer o heriau yn ei hwynebu dros y cyfnod nesaf.	*The Authority has prioritised Ysgol Abersoch for a review of the education provision because of a number of challenges facing the school. As a result of the present low numbers. The number of children at the school has consistently decreased since 2016 and has been fragile for some time.* *As a result of the current low numbers, the school is in a perilous situation and under increasing financial pressure, specifically:* *i. Numbers at the school are a concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils and 2 nursery pupils.* *ii. The clas size is small – with 10 pupils being taught in one mixed age class* *iii. The projections show 10 pupils in 2021, 12 in 2022, and 12 in 2023.* *iv. 2020 data shows 26 pupils living in the Abersoch catchment with 21 attending other schools. They also show 5 pupils from outside the catchment attending Ysgol Abersoch.* *v. Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual allocation through the minimum staff protection policy (which guarantees at least a head and teacher in all schools, and a head and assistant in schools with less than 15 pupils). The total for 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.* *vi. The cost per pupil for Ysgol Abersoch in 2020/21 is £17,404 compared to the average county cost per pupil for the same period of £4,198.* *vii. Number of surplus places – 76% of surplus places in the school (32 places).* *The pupil numbers at Ysgol Abersoch for September 2019 was the lowest in 39 years, with a reduction of 71% in pupils attending the school between 1980 and 2020.* *The table below shows that there is very little increase in projected pupil numbers over the next 5 years:* **Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch** | | N | R | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Total | |---|---|---|---|---|---|---|---|---|---| | September 2020 | 2 | 3 | 2 | 0 | 3 | - | - | - | 10 | | September 2021 Projection | 3 | 2 | 3 | 2 | 0 | - | - | - | 10 | | September 2022 Projection | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 12 | | September 2023 Projection | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | - | - | - | 12 | | September 2024 Projection | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 11 | | September 2025 Projection | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | - | - | - | 11 | *As a consequence, it is anticipated that the fragile situation in Ysgol Abersoch will continue, with the same challenges facing them during the next period.*
283	Mae'r achos dros gau yn dibynnu ar niferoedd isel y disgyblion presennol a'r rhai a ragwelir. O'r ffigurau ar gyfer Abersoch a'r 3 ysgol gynradd gyfagos a roddir yn y ddogfen ymgynghori, mae'n amlwg bod cyfanswm nifer y disgyblion dros y 4 ysgol wedi bod yn gymharol gyson dros y 40 mlynedd diwethaf, ond mae hyn yn cuddio anwadalrwydd sylweddol mewn ysgolion unigol, yn enwedig Abersoch. Gostyngodd niferoedd y disgyblion yma mor isel â 13/14 ym 1990 a 1995, ond eto roeddent yn ôl i fyny yn 29 yn 2000; fe wnaethant aros yn 15-20 yn y blynyddoedd dilynol a dim ond i oddeutu 10 y maent wedi cwympo yn ystod y 3 blynedd diwethaf. Mae niferoedd Foel Gron wedi amrywio rhwng 20 a 52, Llanbedrog rhwng 48 a 103, Sarn Bach rhwng 48 a 74. Yn gyffredinol, mae niferoedd Abersoch yn is yn unig oherwydd bod yr ysgol yn darparu ar gyfer yr ystod oedran iau (3-8 oed), tra bod y 3 ysgol arall cwmpasu'r ystod gynradd lawn (3-11 oed), gan wneud cymhariaeth uniongyrchol o'r niferoedd yn gamarweiniol. Mae'r anwadalrwydd mewn niferoedd yn codi cwestiynau ynghylch pa mor ystyrlon y gall rhagfynegiad rhifau yn y dyfodol fod. Mae'r rhagfynegiad ar gyfer Sarn Bach yn awgrymu y bydd y niferoedd yn fwy na haneru dros y 5 mlynedd nesaf. Ar beth mae'r rhagfynegiadau yn seiliedig? Byddem yn dadlau bod y niferoedd isel diweddar yn Abersoch wedi cael eu dylanwadu gan ansicrwydd ynghylch sefydlogrwydd yr ysgol a achosir gan fygythiadau parhaus gan y Cyngor i'w chau. Mae'n amlwg bod cryn hylifedd yn y niferoedd a dynnir gan ysgolion rhwng pob un o'u dalgylchoedd enwol yr ymddengys fod ganddynt ffiniau daearyddol mympwyol. Felly mae'r cynnig i gau'r ysgol yn dibynnu ar amcangyfrifon o niferoedd disgyblion yn y dyfodol sy'n destun cryn ansicrwydd ac	The case for closure rests on the low present and predicted pupil numbers. From the figures for Abersoch and the 3 neighbouring primary schools given in the consultation document, it is clear that over the last 40 years the total number of pupils over the 4 schools has been relatively constant, but this conceals considerable volatility in individual schools, particularly Abersoch. Pupil numbers here fell as low as 13/14 in 1990 and 1995, yet were back up at 29 in 2000; they remained at 15-20 in subsequent years and have only fallen to around 10 in the last 3 years. Foel Gron numbers have varied between 20 and 52, Llanbedrog between 48 and 103, Sarn Bach between 48 and 74. Abersoch's numbers are generally lower only because the school provides for the younger age range (3-8 years),while the other 3 schools cover the full primary range (3-11 years), making direct comparison of numbers misleading. The volatility in numbers raises questions over how meaningful the prediction of future numbers can be. The prediction for Sarn Bach suggests numbers will more than halve over the next 5 years. What are the predictions based on? We would argue that the recent low numbers at Abersoch have been influenced by uncertainty over the stability of the school caused by persistent threats from the Council to close it. There is evidently considerable fluidity in numbers drawn by schools between each of their nominal catchment areas which appear to have arbitrary geographical boundaries. Thus the proposal to close the school rests on estimates of future pupil numbers that are subject to considerable uncertainty and instability and in which there can be little confidence. Quite small numbers are at issue and these could evidently change dramatically in a short space of time.			

		ansefydlogrwydd ac na all fod llawer o hyder ynddynt. Mae niferoedd eithaf bach dan sylw ac mae'n amlwg y gallai'r rhain newid yn ddramatig mewn cyfnod byr o amser.				
284		Tra rwyf yn deallt bod ffigyrau yn weddol isel yno ar hyn o bryd hoffwn bwydleisio na fel hyn mai wedi bod yn yr ysgol erioed, weithiau mae nhw i fyny a weithiau mae nhw i lawr, natur ydyw hyn mewn llawer i fyd.	While I understand that figures are fairly low at the moment I would like to emphasise that this has always been the case in schools, sometimes they are up and sometimes they are down, this is the nature of many in the world.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Er hynny, roedd niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch ar gyfer Medi 2019 yr isaf ers 39 mlynedd, gyda lleihad o -71% o ddisgyblion yn mynychu'r ysgol rhwng 1980 a 2020. Dengys y tabl isod nad oes cynnydd mawr yn y rhagamcanion niferoedd disgyblion dros y 5 mlynedd nesaf: **Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch** O ganlyniad, rhagwelir y bydd sefyllfa Ysgol Abersoch yn parhau'n fregus, gyda'r un nifer o heriau yn ei hwynebu dros y cyfnod nesaf.	*The Council notes the comments.* *Although, the pupil numbers at Ysgol Abersoch for September 2019 was the lowest in 39 years, with a reduction of 71% in pupils attending the school between 1980 and 2020.* *The table below shows that there is very little increase in projected pupil numbers over the next 5 years:* **Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch** *As a consequence, it is anticipated that the fragile situation in Ysgol Abersoch will continue, with the same challenges facing them iduring the next period.*
285		Mae pob ysgol yn mynd drwy lanw a thrai o ran niferoedd.	All schools are going high and low in numbers.			
286		Os nad yw data yn gallu yn cael ei ystyried yn arbennig o bwysig mewn gwirionedd, yna pam y dylid ei ddefnyddio fel ffactor wrth adeiladu'r achos i gau ysgol?	If data can not really be considered particularly important, then why should it be used as a factor in building the case for school closure?		Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: i. Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. . ii. Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. iii. Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 iv. Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. v. Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd a llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. vi. Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod yn £4,198 vii. Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer)	*The Authority has prioritised Ysgol Abersoch for a review of the Education provision because of a number of challenges facing the school. As a result of the present low numbers. The number of children at the school has consistently decreased since 2016 and has been fragile for some time.* *As a result of the current low numbers, the school is in a perilous situation and under increasing financial pressure, specifically:* *i. Numbers at the school are a concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils and 2 nursery pupils.* *ii. The clas size is small – with 10 pupils being taught in one mixed age class* *iii. The projections show 10 pupils in 2021, 12 in 2022, and 12 in 2023.* *iv. 2020 data shows 26 pupils living in the Abersoch catchment with 21 attending other schools. They also show 5 pupils from outside the catchment attending Ysgol Abersoch.* *v. Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual allocation through the minimum staff protection policy (which guarantees at least a head and teacher in all schools, and a head and assistant in schools with less than 15 pupils). The total for 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.* *vi. The cost per pupil for Ysgol Abersoch in 2020/21 is £17,404 compared to the average county cost per pupil for the same period of £4,198.* vii. *Number of surplus places – 76% of surplus places in the school (32 places).*
287		7.1. Rheswm am y Cynnig Mae yma defnydd dethol o ddatganiadau. "Mae nifer y disgyblion yn yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ..." yn methu â chydnabod y cynnydd yn y derbyniad ym mis Medi 2020 pan gychwynnodd 5 disgybl ar Ysgol Abersoch.	7.1. Reason for the Proposal There is selective use of statements here. "Pupil numbers at the school have reduced consistently since 2016..." fails to acknowledge the increase in intake in September 2020 when 5 pupils commenced Ysgol Abersoch.		Mae'r niferoedd Ysgol Abersoch wedi eu datgan yn llawn yn adran 7.5 o'r ddogfen. Er bod 2 ddisgybl meithrin a 3 disgybl Derbyn wedi cychwyn ym mis Medi 2020, yn anffodus nid yw hyn wedi arwain at gynnydd sylweddol yn y niferoedd. 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl rhan amser oedd ar gofrestr yr ysgol ym mis Medi 2020, i gymharu â 2 ddisgybl rhan amser a 7 disgybl llawn amser ym mis Medi 2019.	*The numbers at Ysgol Abersoch are stated in full in section 7.5 of the document. Although 2 nursery and 3 Reception pupils started in September 2020, unfortunately this has not resulted in a significant increase in numbers.* *There were 8 full-time pupils, and 2 part-time pupils on the school roll in September 2020, compared with 2 part-time and 7 full-time pupils in September 2019.*

	M	D	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Medi 2020	2	3	2	0	3	-	-	-	10
Amcangyfrif Medi 2021	3	2	3	2	0	-	-	-	10
Amcangyfrif Medi 2022	2	3	2	3	2	-	-	-	12
Amcangyfrif Medi 2023	2	2	3	2	3	-	-	-	12
Amcangyfrif Medi 2024	2	2	2	3	2	-	-	-	11
Amcangyfrif Medi 2025	2	2	2	2	3	-	-	-	11

	N	R	1	2	3	4	5	6	Total
September 2020	2	3	2	0	3	-	-	-	10
September 2021 Projection	3	2	3	2	0	-	-	-	10
September 2022 Projection	2	3	2	3	2	-	-	-	12
September 2023 Projection	2	2	3	2	3	-	-	-	12
September 2024 Projection	2	2	2	3	2	-	-	-	11
September 2025 Projection	2	2	2	2	3	-	-	-	11

					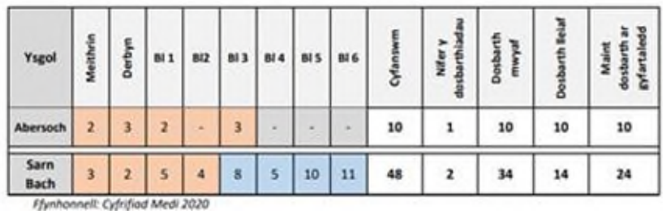 *Ffynhonnell: Cyfrifiad Medi 2020*	 *Source: September 2020 Annual School Census*
289		***I ddweud y gwir mae'r astudiaeth gennych yn mynd ar chwâl ychydig gan fod y niferoedd ar ôl yfory yn wir yn 11 ac nid 9. Mae'r niferoedd o ganlyniad yn cynyddu ac nid yn gostwng. Mae hyn yn wall mawr yn eich dogfen.***	***In fact your study crumbles a bit as the numbers after tomorrow are indeed 11 and not 9. The numbers are increasing and not decreasing. This is a big error in your document.***		Fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori, rhagamcanion Medi 2020, rhagwelir y bydd niferoedd Ysgol Abersoch yn **parhau'n isel** dros y 5 mlynedd nesaf (10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023). O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: i. Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. . ii. Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. iii. Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 iv. Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. v. Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd a llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. vi. Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod yn £4,198 vii. Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer)	*As noted in the consultation document, September 2020 projections, it is anticipated that the numbers in Ysgol Abersoch will **continue to be low** over the next 5 years (10 pupils in in 2021, 12 in 2022 and 12 in 2023).* *As a result of the current low numbers, the school is in a perilous situation and under increasing financial pressure, specifically:* *i. Numbers at the school are a concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils and 2 nursery pupils.* *ii. The clas size is small – with 10 pupils being taught in one mixed age class* *iii. The projections show 10 pupils in 2021, 12 in 2022, and 12 in 2023.* *iv. 2020 data shows 26 pupils living in the Abersoch catchment with 21 attending other schools. They also show 5 pupils from outside the catchment attending Ysgol Abersoch.* *v. Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual allocation through the minimum staff protection policy (which guarantees at least a head and teacher in all schools, and a head and assistant in schools with less than 15 pupils). The total for 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.* *vi. The cost per pupil for Ysgol Abersoch in 2020/21 is £17,404 compared to the average county cost per pupil for the same period of £4,198.* *vii. Number of surplus places – 76% of surplus places in the school (32 places).*
290		Anghytunir â'r awgrym "...y byddai unrhyw gynnydd yn y niferoedd yn Ysgol Aber-soch o ganlyniad i ymestyn yr ystod oed, yn arwain at leihad yn niferoedd Ysgol Sarn Bach ac, o bosib, yn yr ysgolion cyfagos"; credir mai oedi'r trosglwyddiad a fyddai.	Disagreement with the suggestion that "... any increase in the numbers at Ysgol Aber-soch as a result of extending the age range would lead to a reduction in the numbers of Ysgol Sarn Bach and, possibly, the neighboring schools"; it is thought that the transfer would be delayed.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comments.*
291		Deallaf fod nifer y disgyblion wedi gostwng yn ystod y blynyddoedd diwethaf ond erbyn hyn mae'r niferoedd yn cynyddu ac mae'r ymgais i gau'r ysgol hon sydd wedi'i lleoli'n dda, gyda chyfleusterau mor rhagorol, yn ei hadeilad a gynhelir yn dda ac yn agos wrth law, yn y dalgylch lle mae'r fath nifer o blant yn dod i oedran mynediad yn anodd i'w ddeall.	I understand that the number of pupils has dwindled in recent years but now numbers are increasing and an attempt to shut down this well located school, with such excellent facilities, both within its well maintained building and close at hand, in this catchment area where such numerous children are coming up to entry age is difficult to comprehend.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comments.*
292		Ar aelwyd yr ysgol mae traeth a chyfle i ddysgu ac ymchwilio i natur. Darganfais llawer ar lan y môr ac mae gennaf atgofion o gael hwyl a gwneud arbrofion yno. Yn anffodus mae niferoedd o ddisgyblion Abersoch wedi dirydu yn y blynyddoedd diweddar sydd yn siom, ond ni ydi'r disgyblaeth neu addysg wedi dirydu a mae gennaf pob ffaith fydd y niferoedd yn codi unwaith eto wrth i'r rhieni clywed am gynigion yma, a'r addysg sydd ar gael yn lleol.	The school hearth has a beach and an opportunity to learn and research nature. I discovered a lot on the seashore and have memories of having fun and doing experiments there. Unfortunately the numbers of Abersoch pupils have declined in recent years which is disappointing, but the discipline or education has not deteriorated and I have every fact that the numbers will rise again as parents hear about proposals here, and the education available locally.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comments.*

293		‘Lleihau niferoedd llefydd gweigion o fewn yr ysgolion’ - ni amharodd llefydd gweigion ar addysg neb hyd yma. Teimlir y poenir mwy am y rheiny nag am y plant eu hunain.	'Reduce the number of surplus places in schools' - surplus places have not affected education yet. It is felt that more concern is given to these than the children themselves.		O ganlyniad i’r niferoedd isel o ddisgyblion, mae nifer o lefydd gweigion yn Ysgol Abersoch (Derbyn – Bl.3) 26 (76%). Nodir yn y Cod Trafniadeth Ysgolion (Llywodraeth Cymru) “Mae’n bwysig bod cyllid ar gyfer addysg yn gosteffeithiol. Dylai cyrff perthnasol ystyried y ffactorau canlynol mewn perthynas â’r adnoddau addysg: pa effaith y bydd cynigion yn ei chael ar nifer y lleoedd sydd dros ben yn yr ardal; Mae angen rhai lleoedd gwag fel y gall ysgolion ymdopi ag amrywiadau mewn niferoedd disgyblion, ond mae gormod o leoedd gwag, y gellid eu dileu, yn golygu bod adnoddau’n cael eu gwastraffu’n ddiangen.”	As a result of the low numbers, there are many surplus places in Ysgol Abersoch (Reception – Year 3) 26 (76%). *It is important that funding for education is cost effective. Relevant bodies should take into account the following factors in relation to the resourcing of education: What effect proposals will have on surplus places in the area; Some spare places are necessary to enable schools to cope with fluctuations in numbers of pupils, but excessive numbers of unused places that could be removed mean that resources are tied up unproductively.”*
294		A allech chi hefyd ddarparu nifer o ddisgyblion ysgol a fyddai, yn eich barn chi, yn gwneud Ysgol Abersoch yn ysgol hyfyw yn y tymor hir.	Can you also provide the number of school pupils that will, in your opinion, make Ysgol Abersoch viable in the long term.		Mae’r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o’r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad i’r niferoedd isel presennol, mae’r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: i. Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. . ii. Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. iii. Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 iv. Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. v. Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i’r dyraniad arferol trwy’r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy’n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd a llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. vi. Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod yn £4,198 vii. Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer) Nid oes gan y Cyngor ffigwr penodol a fyddai’n amlygu os yw ysgol yn hyfyw neu peidio. Mae’n rhaid i’r Cyngor ystyried nifer o ffactorau amrywiol ac fe’i amlygir yn y cod trefniadaeth ysgolion.	*The Authority has prioritised Ysgol Abersoch for a review of the Education provision because of a number of challenges facing the school. The number of children at the school has consistently decreased since 2016 and has been fragile for some time.* *As a result of the current low numbers, the school is in a perilous situation and under increasing financial pressure, specifically:* *I. Numbers at the school are a concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils and 2 nursery pupils.* *II. The clas size is small – with 10 pupils being taught in one mixed age class* *III. The projections show 10 pupils in 2021, 12 in 2022, and 12 in 2023.* *IV. 2020 data shows 26 pupils living in the Abersoch catchment with 21 attending other schools. They also show 5 pupils from outside the catchment attending Ysgol Abersoch.* *V. Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual allocation through the minimum staff protection policy (which guarantees at least a head and teacher in all schools, and a head and assistant in schools with less than 15 pupils). The total for 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.* *VI. The cost per pupil for Ysgol Abersoch in 2020/21 is £17,404 compared to the average county cost per pupil for the same period of £4,198.* *VII. Number of surplus places – 76% of surplus places in the school (32 places).* *The Council does not have a specific that makes a school viable or not. The Council has to consider a number of factors which are noted in the School Organisation Code.*
		Rhagamcanion *Projections*				
295		Amcan-gyfrifiad yn unig yw nifer y disgyblion a ragamcanir ar gyfer y blynyddoedd i ddod, ar y gorau, yn seiliedig ar dueddiadau diweddar y gorffennol ond yn hanesyddol mae niferoedd y disgyblion wedi amrywio gyda thua 20 yn feincnod rhesymol. Os nad oes ysgol bentref yna ni fydd cyfle i'r niferoedd gynyddu.	The numbers of pupils projected for future years, are at best, a guess based on past recent trends but the historically pupil numbers have fluctuated with around 20 being a reasonable benchmark. If there is no village school then the numbers will not have a chance to increase.		Mae’r rhagamcanion niferoedd i’r dyfodol wedi eu creu drwy ddefnyddio gwybodaeth am dueddiadau’r gorffennol. Darperir rhagamcanion 3 blynedd gan benaethiaid yr ysgolion unigol a chyfrifir rhagamcanion blwyddyn 4 a 5 gan yr awdurdod. Cydnabyddir nad yw cyfrifo rhagamcanion yn wyddoniaeth, ac mae’n debygol y bydd y niferoedd yn amrywio ychydig mewn gwirionedd. Serch hynny, mae’r Adran Addysg o’r farn, ar sail y niferoedd Medi 2020, a chyfartaledd niferoedd derbyn y 3 mlynedd flaenorol, y bydd y niferoedd yn parhau’n isel yn Ysgol Abersoch am y bum mlynedd nesaf:	*The future projections for numbers are created using information on past trends. 3 year projections are provided by the heads of the individual schools and year 4 and 5 projections are calculated by the authority.* *It is recognized that calculating projections is not a science, and actual numbers are likely to vary slightly. However, the Education Department is of the view that, based on September 2020 numbers, and the average of the previous 3 years' admission numbers, the numbers will remain low at Ysgol Abersoch for the next five years:*
296		Rwy'n bryderus iawn bod y Cyngor yn seilio ei benderfyniad ar amcangyfrifon disgyblion diffygiol iawn sy'n anghydnaws ag amcangyfrifon Cyngor Gwynedd sy'n nodi y bydd nifer y plant oed ysgol yn cynyddu dros yr 20 mlynedd nesaf yn ogystal â data diweddar sy'n dangos y bydd nifer y disgyblion yn Ysgol Abersoch ac mae'r ysgolion cyfagos wedi bod yn tyfu dros y 5	I am very concerned that the Councl is basing its decision on deeply flawed pupil estimates that are out of line with Gwynedd Council estimates which indicate that the number of school age children will increase over the next 20 years as well as recent data showing that pupil numbers at Ysgol Abersoch and surrounding schools have been growing over the last 5 years. This is in stark contrast to the Education Department’s forecasts which show a			

		mlynedd diwethaf. Mae hyn mewn gwrthgyferbyniad llwyr â rhagolygon yr Adran Addysg sy'n dangos dirywiad serth yn y niferoedd. Mae angen profi ffynhonnell yr amcangyfrifon hyn a chyfiawnhau gwahaniaethau o dueddiadau poblogaeth cyffredin.	steep decline in numbers. The source of these estimates needs to be substantiated and differences from common population trends justified.		Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch M D 1 2 3 4 5 6 Cyfanswm Medi 2020 2 3 2 0 3 - - - 10 Amcangyfrif Medi 2021 3 2 3 2 0 - - - 10 Amcangyfrif Medi 2022 2 3 2 3 2 - - - 12 Amcangyfrif Medi 2023 2 2 3 2 3 - - - 12 Amcangyfrif Medi 2024 2 2 2 3 2 - - - 11 Amcangyfrif Medi 2025 2 2 2 2 3 - - - 11 Ym Medi 2020, o'r 26 disgybl (3-8 oed) oedd byw yn nalgylch Ysgol Abersoch, 5 o'r plant hynny oedd yn mynychu Ysgol Abersoch, gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. O ganlyniad, mewn ymateb i'r sylwadau sy'n nodi y bydd niferoedd a phoblogaeth plant yr ardal yn cynyddu dros yr 20-25 mlynedd nesaf, ar sail ffigyrau Medi 2020, deuir i'r casgliad nad oes modd gwarantu y byddai'r plant hynny yn dewis mynychu Ysgol Abersoch. Yn ogystal, cadarnheir fod y ffigyrau capasiti yn appendics 4 wedi eu creu drwy ddefnyddio fformiwla genedlaethol ac yn adlewyrchiad cywir o gapasiti'r ysgolion.	Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch N R 1 2 3 4 5 6 Total September 2020 2 3 2 0 3 - - - 10 September 2021 Projection 3 2 3 2 0 - - - 10 September 2022 Projection 2 3 2 3 2 - - - 12 September 2023 Projection 2 2 3 2 3 - - - 12 September 2024 Projection 2 2 2 3 2 - - - 11 September 2025 Projection 2 2 2 2 3 - - - 11 *In September 2020, of the 26 pupils (3-8 years) living in the Abersoch catchment area, 5 of those children attended Ysgol Abersoch, 21 (81%) attended schools outside the catchment area . As a result, in response to the comments that the numbers and population of children in the area will increase over the next 20-25 years, based on the September 2020 figures, it is concluded that it can't be guaranteed those children choose to attend Ysgol Abersoch.* *Also, we can confirm that the capacity figures in appendics 4 have been created using a national formula and are an accurate reflection of the capacity of the schools.*
297		Dyfalu ar y gorau yw nifer y disgyblion a ragwelir ar gyfer blynyddoedd i ddod yn seliedig ar dueddiadau'r gorffennol. Os nad oes ysgol bentref yna ni fydd cyfle i'r niferoedd i gynyddu.	The numbers of pupils projected for future years are at best a guess based on past trends. If there is no village school then the numbers will not have a chance to increase.			
298		O ran '**rhagamcanion** o ddisgyblion' (ffigwr 5.2) a'r dyfyniad oddi tano: "I'r gwrthwyneb, mae niferoedd Ysgol Llanbedrog wedi cynyddu 15% yn yr un cyfnod" - yr un 15% ag mae'r ysgol dros ei chapasiti! Ni wn sut yr amcangyfrifir y rhagamcanion hyn ond rwy'n mawr obeithio nad ydych yn ceisio cau ysgol ar amcangyfrifiad o lai na 10 plentyn. Rwyf ar ddeall bod nifer o blant o dan oed ysgol yn y cylch - un ar ddeg yn ôl bob sôn. Pe na byddai Ysgol Llanbedrog wedi cael 'caniatád' i fynd dros gapasiti, yna mae'n debyg na fyddai Ysgol Abersoch mewn sefyllfa i chi fod yn dadlau dros ei chau. Ar y pwynt o '**niferoedd**': rwy'n siŵr nad all Ysgol Foel Gron gynnal 61 o blant, nag Ysgol Abersoch gynnal 42. O adnabod y ddwy ysgol, mae'r ddau ffigwr yna yn swnio'n llawer rhy uchel. A allwch gadarnhau bod y ffigyrau yn 'Appendix 4' yn gywir, rhag ofn eu bod yn gamarweiniol?	In terms of 'pupil projections' (figure 5.2) and the quote below: "On the contrary, Ysgol Llanbedrog numbers have increased by 15% in the same period" - the same 15% as the school is over capacity ! I don't know how these projections are estimated but I sincerely hope that you are not trying to close a school on an estimate of less than 10 children. I understand that there are a number of pre-school children in the area - reportedly eleven. If Ysgol Llanbedrog had not been 'allowed' to exceed capacity, then it is likely that Ysgol Abersoch would not be in a position for you to be arguing for its closure. At the point of 'numbers': I'm sure Ysgol Foel Gron can't sustain 61 children, nor Ysgol Abersoch can maintain 42. Knowing both schools, those two figures sound far too high. Can you confirm that the figures in 'Appendix 4' are correct, in case they are misleading?			
299		Mae Crynodeb Archwilio Cyngor Gwynedd 2020 a gyhoeddwyd ar 12 Chwefror 2021 yn nodi "Rhagwelir y bydd poblogaeth Gwynedd yn cynyddu 5.3% rhwng 2020 a 2040 o 124,670 i 131,314, gan gynnwys cynnydd o 0.4% yn nifer y plant, cynnydd o 0.9% yn nifer y poblogaeth o oedran gweithio a chynnydd o 20.8% yn nifer y bobl 65 oed a hŷn. " Ffigur 1: Gwir Gyfanswm a Disgwyliedig Disgyblion yn y Dalgylch 2005 i 2030 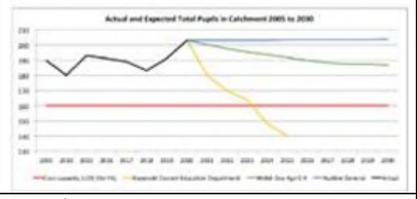	The Gwynedd Council Audit Summary 2020 issued 12 February 2021 states "Gwynedd's population is projected to increase by 5.3% between 2020 and 2040 from 124,670 to 131,314, including a 0.4% increase in the number of children, a 0.9% increase in the number of the working-age population and a 20.8% increase in the number of people aged 65 and over." Ffigur 1: Gwir Gyfanswm a Disgwyliedig Disgyblion yn y Dalgylch 2005 i 2030 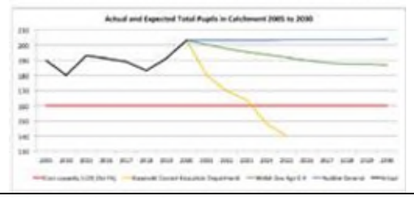	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau cynhwysfawr ynglŷn â'r rhagamcanion niferoedd a'r effaith bosib ar faint o ddosbarthiadau'r ardal. Mae'r rhagamcanion niferoedd i'r dyfodol wedi eu creu drwy ddefnyddio gwybodaeth am dueddiadau'r gorffennol. Darperir rhagamcanion 3 blynedd gan benaethiaid yr ysgolion unigol a chyfrifir rhagamcanion blwyddyn 4 a 5 gan yr awdurdod. Cydnabyddir nad yw cyfrifo rhagamcanion yn wyddoniaeth, ac mae'n debygol y bydd y niferoedd yn amrywio ychydig mewn gwirionedd. Serch hynny, mae'r Adran Addysg o'r farn, ar sail y niferoedd Medi 2020, a chyfartaledd niferoedd derbyn y 3 mlynedd flaenorol, y bydd y niferoedd yn parhau'n isel yn Ysgol Abersoch am y bum mlynedd nesaf: Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch M D 1 2 3 4 5 6 Cyfanswm Medi 2020 2 3 2 0 3 - - - 10 Amcangyfrif Medi 2021 3 2 3 2 0 - - - 10 Amcangyfrif Medi 2022 2 3 2 3 2 - - - 12 Amcangyfrif Medi 2023 2 2 3 2 3 - - - 12 Amcangyfrif Medi 2024 2 2 2 3 2 - - - 11 Amcangyfrif Medi 2025 2 2 2 2 3 - - - 11 Ym Medi 2020, o'r 26 disgybl (3-8 oed) oedd byw yn nalgylch Ysgol Abersoch, 5 o'r plant hynny oedd yn mynychu Ysgol Abersoch, gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. O ganlyniad, mewn ymateb i'r sylwadau sy'n nodi y bydd niferoedd a phoblogaeth plant yr ardal yn cynnyddu dros yr 20-25 mlynedd nesaf, ar sail ffigyrau Medi 2020, deuir i'r casgliad nad oes modd gwarantu y byddai'r plant hynny yn dewis mynychu Ysgol Abersoch. Ein disgwyliad yw y bydd dosbarthiadau o faint priodol mewn ysgolion cynradd, cyn belled ag y bo modd, fel bod plant o fewn y sir yn derbyn y profiadau a'r cyfleoedd gorau posibl.	*The Council notes the comments concerning the pupil number projections and possible effect on the area class sizes.* *The future projections for numbers are created using information on past trends. 3 year projections are provided by the heads of the individual schools and year 4 and 5 projections are calculated by the authority.* *It is recognized that calculating projections is not a science, and actual numbers are likely to vary slightly. However, the Education Department is of the view that, based on September 2020 numbers, and the average of the previous 3 years' admission numbers, the numbers will remain low at Ysgol Abersoch for the next five years:* Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch N R 1 2 3 4 5 6 Total September 2020 2 3 2 0 3 - - - 10 September 2021 Projection 3 2 3 2 0 - - - 10 September 2022 Projection 2 3 2 3 2 - - - 12 September 2023 Projection 2 2 3 2 3 - - - 12 September 2024 Projection 2 2 2 3 2 - - - 11 September 2025 Projection 2 2 2 2 3 - - - 11 *In September 2020, of the 26 pupils (3-8 years) living in the Abersoch catchment area, 5 of those children attended Ysgol Abersoch, 21 (81%) attended schools outside the catchment area . As a result, in response to the comments that the numbers and population of children in the area will increase over the next 20-25 years, based on the September 2020 figures, it is concluded that it can't be guaranteed those children choose to attend Ysgol Abersoch.* *Our expectation is that classes are of an appropriate size in primary schools, as much as possible, so that children in the County receive the best possible experiences and chances.* *The following table shows the class sizes in Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach in September 2020:*
300		2.3. Niferoedd Amcanestyniad Mae rhagolygon poblogaeth disgyblion yn bwysig i ddeall os oes digon o gapasiti yn y pedair ysgol i gynnig maint dosbarth o rhwng 12 ac 20 nawr ac yn y dyfodol. Paratôdd yr Adran Addsyg amcanestyniadau pum mlynedd o niferoedd disgyblion yn yr ardal. Dangosir hwn isod (Ffigur 1) ochr yn ochr ag amcanestyniadau nifer plant Crynodeb Archwiliad Blynyddol Cyngor Gwynedd 20203 gan y Archwilydd Cyffredinol ynghyd ag amcangyfrif newidiadau Llywodraeth Cymru4 ym mhoblogaeth y rhai 0 – 9 oed yng Nghymru. Canfuwyd y dengys amcangyfrif yr Adran Addysg duedd tipyn gwahanol i ragolygon Yr Archwilydd Cyffredinol a gyhoeddodd ar Gyngor Gwynedd a'r boblogaeth Gymreig ehangach ac, o ganlyniad, mae angen ystyriaeth ofalus i sicrhau amrediad realistig o senarios i'w	2.3 Projection Numbers Pupil population forecasts are important in understanding whether there is sufficient capacity at the four schools to offer class sizes of between 12 and 20 now and in the future. The Education Department has prepared a 5-year projection of pupil numbers in the four schools. This is shown below (Figure 1) alongside the Auditor General 'Gwynedd Council Annual Audit Summary 2020' projections and the Welsh Government estimate of population changes of those aged 0 – 9 years in Wales. Our finding is that the Education Department estimate shows a significantly different trend that out of step with Gwynedd Council's Auditor General published forecasts and that of the wider Welsh population and as a result needs careful consideration to ensure a realistic range of scenarios is considered.			

hystyried. Nid yw'r amcangyfrif hwn yn cydfynd â thueddiad rhagolygon y boblogaeth yng Nghymru na'r Archwilydd Cyffredinol.

Ffigur 1: Gwir Gyfanswm a Disgwyliedig Disgyblion yn y Dalgylch 2005 i 2030

Ffigur 1: Gwir Gyfanswm a Disgwyliedig Disgyblion yn y Dalgylch 2005 i 2030

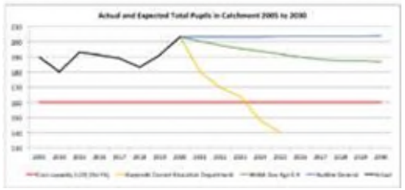

Mae gennym hefyd dystiolaeth gan sawl teulu â phlant nad yw'n cael ei adlewyrchu yn y niferoedd hyn. Er enghraifft, mae o leiaf 11 o blant y gwyddom amdanynt a fyddai'n gymwys o bosib i ddechrau yn Ysgol Abersoch yn y 3 mlynedd nesaf o gymharu â rhagamcan 7 yr Adran Addysg. Awgryma Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol y dylid edrych 25 – 50 o flynyddoedd i'r dyfodol, gan bwysleisio'r pwysigrwydd o anghenion tymor byr â'r angen i ddiogelu'r gallu i fedru wynebu anghenion hirdymor.

I gynorthwyo dod i benderfyniad, mae'n rhesymol ystyried tri senario o niferoedd disgyblion y dyfodol a sut gallasai hwnnw ddylanwadau ar gapasiti dosbarth cymysg petai Ysgol Abersoch yn aros ar agor neu gau a'r plant fynd i Ysgol Sarn Bach (Atodiad B – Adolygiad o Feintiau Dosbarth, Capasiti a Rhagolygon y Boblogaeth – Adroddiad gan Gyfeillion Ysgol Abersoch Chwefror 2021 /Appendix B – Review of Class Sizes, Capacity and Population Forecasts – A report by Cyfellion Ysgol Abersoch Friends, February 2021). I grynhoi, dros y pedair ysgol:

- **Achos Uwch o 25 disgybl ym mhob flwyddyn ysgol** / cyfanswm o 200 disgybl sy'n cydfynd â chyfartaledd blynyddoedd diweddar a barn yr Archwilydd Cyffredinol.
- **Achos Canolig o 22 disgybl ym mhob flwyddyn ysgol** / cyfanswm o 176 disgybl sy'n cydfynd â nifer mwyaf cyffredin disgyblion yn y blynyddoedd diweddar.
- **Achos Isel o 18 disgybl ym mhob flwyddyn ysgol** / cyfanswm o 144 disgybl sy'n cydfynd â rhagamcan y Cyngor.

O ddefnyddio'r amcanestyniadau uchod, pe gwireddid yr Achos Isel ac y caeid Ysgol Abersoch, byddai'r tair ysgol ar ôl yn gweithredu bron yn llawn capasiti, gan ddarparu bron ddim amrediad amrywiadau arferol yn y niferoedd ysgol blynyddol neu ddarparu llwybr at ddatblygiad economaidd a thai yn yr ardal. Yn y senarios Canolig ac Uwch, addysgir nifer cynyddol o ddisgyblion mewn dosbarthiadau oed cymysg o fwy nag 20. O gymryd y senario Uwch, sy'n cydfynd ag amcanestyniadau'r Archwilydd Cyffredinol i Wynedd, pe caeid Ysgol Abersoch addysgir 100% o blant mewn dosbarthiadau cymysg maint mwy na'r arfer.

Ar gyfartaledd, rhaid ystyried pe caeid Ysgol Abersoch y dysgid holl ddisgyblion y tair ysgol sy'n weddill mewn dosbarthiadau mwy na'r arfer

Figure 1: Actual and Expected Total Pupils in Catchment 2005 to 2030

Ffigur 1: Gwir Gyfanswm a Disgwyliedig Disgyblion yn y Dalgylch 2005 i 2030

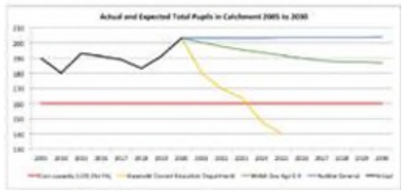

We also have evidence from several families with children which is not reflected in these numbers. For example, there are least 11 potential children that we know of who would be eligible to start at Ysgol Abersoch in the next 3 years compared to the Education Department's projected 7. The Commissioner for Future Generations also suggests that we should be looking 25 to 50 years into the future, stressing the importance of balancing short-term needs with the need to safeguard the ability to also meet long-term needs.

To assist with decision making it is reasonable to consider three scenarios of future pupil numbers and how this might impact mixed class capacity if Ysgol Abersoch remains open or closes and the pupils go to Ysgol Sarn Bach (Appendix B- Review of Class Sizes, Capacity and Population Forecasts - A report by Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends, February 2021). In summary, across the four schools:

- High case of 25 pupils per year group per year / 200 pupils in total in line with the average of recent years and the opinion of the Auditor General.
- Mid case of 22 pupils per year group per year / 176 pupils in total in line with the most frequent number of pupils in recent years.
- Low case of 18 pupils per year group per year / 144 pupils in total in line with the Council's orecast by 2025.

Using the projections from above, if the Low case is realised, as per the Council's forecasts and if Ysgol Abersoch is closed, the remaining three schools will operate at close to full capacity, providing little scope for normal fluctuations in annual school numbers or provide a pathway for economic and housing development in the area. In both the Mid and High scenarios an increasing number of pupils will be educated in mixed age classes greater than 20. Taking the High scenario, which broadly reflects the Auditor General projections for Gwynedd, if Ysgol Abersoch closes 100% of children will be educated in oversized, mixed age classes.

On average, it must be considered that the closure of Ysgol Abersoch will mean that all pupils in the three remaining schools will be educated in oversized classrooms to their educational detriment and against Gwynedd Council's stated strategy of educational excellence in primary schools.

On average, it must be considered that the closure of Ysgol Abersoch will mean that all pupils in the three remaining schools will be educated in oversized classrooms to their educational detriment and against Gwynedd Council's stated strategy of educational excellence in primary schools.

Dengys y tabl isod maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach ym Medi 2020:

Ysgol	Meithrin	Derbyn	Bl 1	Bl2	Bl 3	Bl 4	Bl 5	Bl 6	Cyfanswm	Nifer y dosbarthiadau	Dosbarth mwyaf	Dosbarth Reiaf	Maint dosbarth ar gyfartaledd
Abersoch	2	3	2	-	3	-	-	-	10	1	10	10	10
Sarn Bach	3	2	5	4	8	5	10	11	48	2	34	14	24

Ffynhonnell: Cyfrifiad Medi 2020

Pe gwireddir y cynnig, rhagwelir y byddai 21 plentyn yn y Cyfnod Sylfaen a 37 yn CA2 yn Ysgol Sarn Bach. Mi fyddai disgwyl i Bennaeth a Chorff Llywodraethol yr ysgol amgen roi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau addas ac adnoddau staff yr ysgol i ymateb i'r niferoedd diweddaraf. Mi fydda'r cynnydd yn eu cyllideb flynyddol yn hwyluso opsiynau i ystyried dosbarth/iadau a staff ychwanegol.

O ganlyniad i'r niferoedd isel o ddisgyblion, mae nifer o lefydd gweigion yn Ysgol Abersoch (Derbyn - Bl.3) 26 (76%). Mae 21 (32%) o lefydd gweigion yn Ysgol Sarn Bach. Wrth gynnwys capasiti a niferoedd Meithrin y ddwy ysgol, mae gan Ysgol Abersoch 32 (75%) o lefydd gweigion ac Ysgol Sarn Bach 25 (34%) o lefydd gweigion. Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf. Ar hyn o bryd, rhwng Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, mae 47 (47%) o lefydd gweigion yn yr ardal. Byddai gwireddu'r cynnig arfaethedig yn gostwng llefydd gweigion yr ardal i 19 (29%) (Derbyn - Bl.6).

Mae ymateb i'r sylwad fod y datganiad "niferoedd disgyblion wedi lleihau ers 2016" yn gamarweiniol - cadarnheir mai niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch a gyfeirir ato yma. Fel y gwelir o'r graff isod, mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus er peth amser:

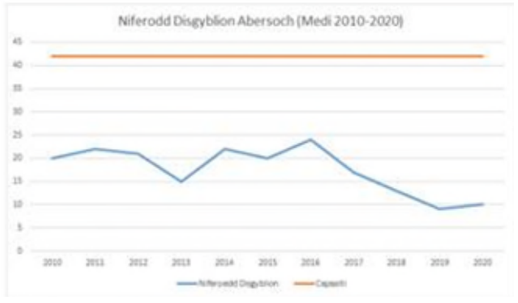

School	Nursery	Reception	Yr 1	Yr2	Yr 3	Yr 4	Yr 5	Yr 6	Total	Number of classes	Largest class	Smallest class	Average class size
Abersoch	2	3	2	-	3	-	-	-	10	1	10	10	10
Sarn Bach	3	2	5	4	8	5	10	11	48	2	34	14	24

Source: September 2020 Annual School Census

Should the proposal be realized, it is envisaged that there would be 21 children in the Foundation Phase and 37 in KS2 at Ysgol Sarn Bach. The Headteacher and Governing Body of the alternative school would be expected to give due consideration to determining suitable class sizes and the resources of school staff to respond to the latest numbers. The increase in their annual budget will allow options to consider additional classes and staff.

As a result of low pupil numbers, there are a number of surplus places at Ysgol Abersoch (Reception - Yr.3) 26 (76%). There are 21 (32%) surplus places at Ysgol Sarn Bach. By Including the capacity and nursery numbers of both schools, Ysgol Abersoch has 32 (75%) surplus places and Ysgol Sarn Bach 25 (34%) surplus places. With 21 surplus places, (and 4 vacancies at the Nursery), Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity for the current pupils of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, for the next five years. Currently, between Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, there are 47 (47%) surplus places in the area. Realizing the proposed proposal would reduce the area's surplus places to 19 (29%) (Reception - Yr.6).

Responding to the comment that the statement "pupil numbers have reduced since 2016" is misleading - it is confirmed that it is the pupil numbers at Ysgol Abersoch that is referred to here. As can be seen from the graph below, the school has seen a steady decline in pupil numbers since 2016 and has been vulnerable for some time:ber 2020:

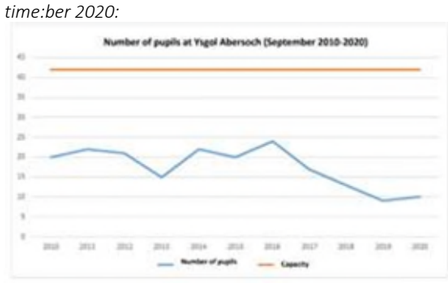

		er eu hanfantais addysgol ac yn erbyn strategaeth ddatganedig Cyngor Gwynedd o addysg o'r ansawdd gorau mewn Ysgolion Cynradd.				
301		Ymrwymodd Cyngor Gwynedd i strategaeth o 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant yng Ngwynedd' Yn y strategaeth hon, dynodir meintiau dosbarth fel elfen bwysig er mwyn i blant feithrin y profiadau a'r cyfleoedd gorau posibl. Mae gan y pedair ysgol yn y dalgylch (Ysgolion Abersoch, Sarn Bach, Llanbedrog a Foel Gron) ddosbarthiadau oed cymysg fel yr arferol. ….. O ddefnyddio'r amcanestyniadau uchod, pe gwireddid yr Achos Isel ac y caeid Ysgol Abersoch, byddai'r tair ysgol ar ôl yn gweithredu bron yn llawn capasiti, gan ddarparu bron ddim amrediad amrywiadau arferol yn y niferoedd ysgol blynyddol neu ddarparu llwybr at ddatblygiad economaidd a thai yn yr ardal. Yn y senarios Canolig ac Uwch, addysgir nifer cynyddol o ddisgyblion mewn dosbarthiadau oed cymysg o fwy nag 20. O gymryd y senario Uwch, sy'n cydfynd ag amcanestyniadau'r Archwilydd Cyffredinol i Wynedd, pe caeid Ysgol Abersoch addysgir 100% o blant mewn dosbarthiadau cymysg maint mwy na'r arfer. Ar gyfartaledd, rhaid ystyried pe caeid Ysgol Abersoch y dysgid holl ddisgyblion y tair ysgol sy'n weddill mewn dosbarthiadau mwy na'r arfer er eu hanfantais addysgol ac yn erbyn strategaeth ddatganedig Cyngor Gwynedd o addysg o'r ansawdd gorau mewn Ysgolion Cynradd.	Gwynedd Council is committed to a strategy of Excellent Primary Education for Children in Gwynedd Council. In this strategy class sizes are identified as an important factor so that children acquire the best possible experience and opportunities. All the four schools in the area (Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Foel Gron) have mixed age classes as the norm…….Using the forecasts based on Welsh Government projections (see Report on Class Sizes, Capacity and Population Projections" if the low case is realised and if Ysgol Abersoch is closed, the remaining three schools will operate at close to full capacity, providing little scope for normal fluctuations in annual school numbers or provide a pathway for economic development in the area. In both the Mid and High scenarios, an increasing number of pupils will be educated in classes greater than 20. In the worst-case scenario, this may be as many as a class size of 25. On average, it must be considered that the closure of Ysgol Abersoch will mean that all schools pupils in the three remaining schools will be educated in oversized classrooms to their educational detriment and against Gwynedd Council's stated strategy of educational excellence in Primary Schools.			
302		"Mae niferoedd y disgyblion wedi gostwng yn gyson ers 2016"Mae'r datganiad hwn yn gamarweiniol i'r ardal leol. Mae'r tabl ar dudalen 14 yn dangos bod nifer y plant a addysgwyd yn yr ardal wedi bod yn gyson er 1980. Mae disgyblion wedi cynyddu 5% rhwng 2005 a 2020 (190-204). 204 o ddisgyblion yn 2020 yw'r trydydd nifer uchaf erioed, gyda nifer y disgyblion yn cynyddu'n gyson yn ystod y 5 mlynedd diwethaf. Mae'r sail ar gyfer niferoedd yr amcanestyniadau yn Ysgol Abersoch yn aneglur. Rydym yn gwybod am o leiaf 11 o blant a fydd o bosib yn mynychu ysgol yn nalgylch Ysgol Abersoch i ddechrau yn ystod y 3 blynedd nesaf o gymharu â rhagamcaniad 7 yr Adran Addysg. Mae potensial ar gyfer cynnydd pellach yn y niferoedd hefyd yn dilyn y pandemig os y bydd pobl symud allan o ardaloedd trefol i ardaloedd gwledig. Cwestiynnwn ddilysrwydd niferoedd rhagamcanol disgyblion Ysgol Sarn Bach, 40 yn 2021 yn gostwng i 17 yn 2025. Mae amcangyfrif Cyngor Gwynedd yn dangos tuedd sylweddol wahanol i boblogaeth ehangach Cymru. O ganlyniad, mae angen ystyried yr amcanestyniadau hyn yn ofalus i sicrhau bod ystod realistig o senarios yn cael eu hystyried (Gweler Atodiad B: Adolygiad o Faint Dosbarth, Rhagolygon Capasiti a Phoblogaeth - Adroddiad gan Gyfeillion Ysgol Abersoch Cyfeillion) ac am gyfnod digonol o amser. Mae Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol wedi nodi y dylid ystyried y tueddiadau tymor hir h.y. 25-50 mlynedd i'r dyfodol.	"Pupil numbers have reduced consistently since 2016" This statement is misleading for the local area. The table on p14 shows that the number of children educated in the area have been consistent since 1980. Pupils have increased by 5% between 2005 and 2020 (190-204). 204 pupils in 2020 is the third highest on record with pupil numbers steadily rising in the past 5 years. The basis for the projection numbers at Ysgol Abersoch is unclear. We know of at least 11 potential children in Ysgol Abersoch catchment area to start in the next 3 years compared to the Education Department's projected 7. There is also post-pandemic potential for further increase in numbers as people move out of urban areas to rural areas. We question the validity of the projected Ysgol Sarn Bach pupil numbers, 40 in 2021 reducing to 17 in 2025. The Gwynedd Council estimate shows a significantly different trend to the wider Welsh population. As a result, these projections need careful consideration to ensure a realistic range of scenarios is considered (See Appendix B: Review of Class Sizes, Capacity and Population Forecasts - A report by Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends) and for a sufficient duration of time. The Future Generations Commissioner has stated that consideration should be given to the long-term trends i.e. 25-50 years into the future.			
303		Mae Adran Addysg Cyngor Gwynedd wedi defnyddio pen isaf yr ystod o 18 o ddisgyblion ym	Gwynedd Council Education Department has used a lower end of the range of 18 pupils in each year group across the			

		mhob blwyddyn ar draws y pedair ysgol i ragweld nifer y disgyblion yn y dyfodol. Mae'r amcangyfrif hwn yn wahanol i dueddiadau poblogaeth a ragwelir yng Nghymru a rhagamcaniad yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer Gwynedd.	four schools in total to forecast future pupil numbers. This estimate is out of step with forecasted population trends in Wales and the Auditor General projection for Gwynedd.			
304		**Casgliadau**: Mae adolygiad o'r tri senario yn dangos: • Gall newidiadau cymharol fach yn nifer y disgyblion blynyddol gael effaith sylweddol ar faint dosbarthiadau cymysg yn y pedair ysgol sy'n cael eu hystyried. • Os gwireddir yr achos Isel ac os yw Ysgol Abersoch yn cau, bydd y tair ysgol sy'n weddill yn gweithredu mor agos at eu llawn gapasiti, heb fawr o gyfle i amrywiadau arferol yn nifer yr ysgolion blynyddol neu ddarparu llwybr ar gyfer datblygu economaidd yn yr ardal. • Yn y senarios Canol ac Uchel, bydd nifer cynyddol o ddisgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau cymysg sy'n fwy nag 20. • Yn y senario Uchel, sy'n adlewyrchu rhagamcanion yr Archwilydd Cyffredinol, mae 100% o blant yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau oedran cymysg rhy fawr, gyda chymaint â 26 ym mhob dosbarth oedran cymysg. Mae cau Ysgol Abersoch yn golygu nad yw Cyngor Gwynedd yn cyflawni ei amcanion ac yn peryglu darpariaeth addysg i'r disgyblion. • Ar gyfartaledd, rhaid ystyried y bydd cau Ysgol Abersoch yn golygu y bydd pob disgybl yn y tair ysgol sy'n weddill yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau cymysg rhy fawr er anfantais addysgol iddynt ac yn erbyn strategaeth ddatganedig rhagoriaeth addysgol Cyngor Gwynedd mewn ysgolion cynradd. • Yn ogystal, bydd cau Ysgol Abersoch ar draul cymuned Abersoch a bydd y diffyg capasiti yn yr ysgolion sy'n weddill yn golygu na fydd disgyblion yn gallu dewis eu hysgol leol o oedran cynradd cynnar.	**Conclusions:** Review of the three scenarios shows that: • Relatively small changes in annual pupil numbers can have a significant impact on mixed class size in the four schools under consideration. • If the Low case is realised and if Ysgol Abersoch is closed, the remaining three schools will operate at close to full capacity, providing little scope for normal fluctuations in annual school numbers or provide a pathway for economic development in the area. • In both the Mid and High scenarios, an increasing number of pupils will be educated in mixed classes greater than 20. • In the High scenario, which reflects the Auditor General projections, 100% of children are educated in oversized mixed-age classes, with as many as 26 per mixed-age class. The closure of Ysgol Abersoch results in Gwynedd Council not meeting its objectives and compromises education provision to the pupils. • On average, it must be considered that the closure of Ysgol Abersoch will mean that all schools pupils in the three remaining schools will be educated in oversized mixed classes to their educational detriment and against Gwynedd Council's stated strategy of educational excellence in primary schools. • In addition, the closure of Ysgol Abersoch will be to the detriment of the Abersoch community and the lack of capacity in the remaining schools will result in pupils not being able to choose their local school from an early primary age.			
305		Gwahaniaeth rhwng yr amcanestyniadau disgyblion ardal leol a gyflwynir yn y dogfennau ymgynghori sy'n ymddangos i awgrymu gostyngiad mawr mewn niferoedd disgyblion, ac amcangyfrifon Llywodraeth Cymru a Cyngor Gwynedd sy'n niferoedd sefydlog a chynyddol ledled Cymru a Gwynedd. Gellir cynnig bod hyn yn ganlyniad i amcanestyniadau a wnaed gan benaethiaid sydd ddim yn preswylio yn y dalgylch, gan seilio eu rhagamcanion ar dueddiadau diweddar yn hytrach na thystiolaeth sy'n cynnig amcangyfrifon mwy dibynadwy. Er enghraifft, gwyddom am o leiaf 11 o blant yn nalgylch Ysgol Abersoch a fyddai'n gymwys i ddechrau yn ystod y 3 blynedd nesaf o gymharu â rhagamcaniad yr Adran Addysg o 7. Oni ddylai'r Cyngor ystyried newidiadau amlwg yn y boblogaeth leol a rhagamcanion ffurfiol, cyhoeddedig yn hytrach na rhagamcanion a allai fod yn ddi-sail ac yn gamarweiniol?	A difference between the local area pupil projections presented in the consultation documents that appear to suggest a large reduction in pupil numbers, and the Welsh Government and Gwynedd Council estimates which are stable and increasing numbers across Wales and Gwynedd. It can be proposed that this is a result of projections made by non-resident headteachers, basing their projections on recent trends rather than evidence that provides more reliable estimates. For example, we know of at least 11 children in the Ysgol Abersoch catchment area who would be eligible to start in the next 3 years compared to the Education Department's projection of 7. Should the Council not take into account noticeable changes in the local population and formal, published projections rather than potentially unfounded and misleading projections?	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau ynglŷn â phryderon am gywirdeb a sail y rhagamcanion niferoedd. Mae'r rhagamcanion niferoedd i'r dyfodol wedi eu creu drwy ddefnyddio gwybodaeth am dueddiadau'r gorffennol. Darperir rhagamcanion 3 blynedd gan benaethiaid yr ysgolion unigol a chyfrifir rhagamcanion blwyddyn 4 a 5 gan yr awdurdod. Cydnabyddir nad yw cyfrifo rhagamcanion yn wyddoniaeth, ac mae'n debygol y bydd y niferoedd yn amrywio ychydig mewn gwirionedd. Serch hynny, mae'r Adran Addysg o'r farn, ar sail y niferoedd Medi 2020, a chyfartaledd niferoedd derbyn y 3 mlynedd flaenorol, y bydd y niferoedd yn parhau'n isel yn Ysgol Abersoch am y bum mlynedd nesaf: **Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch** |	M	D	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm | |---|---|---|---|---|---|---|---|---|---| | Medi 2020 | 2 | 3 | 2 | 0 | 3 | - | - | - | 10 | | Amcangyfrif Medi 2021 | 3 | 2 | 3 | 2 | 0 | - | - | - | 10 | | Amcangyfrif Medi 2022 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 12 | | Amcangyfrif Medi 2023 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | - | - | - | 12 | | Amcangyfrif Medi 2024 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 11 | | Amcangyfrif Medi 2025 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | - | - | - | 11 | Ym Medi 2020, o'r 26 disgybl (3-8 oed) oedd byw yn nalgylch Ysgol Abersoch, 5 o'r plant hynny oedd yn mynychu Ysgol Abersoch, gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. O ganlyniad, mewn ymateb i'r sylwadau sy'n nodi y bydd niferoedd a phoblogaeth plant yr ardal yn cynnyddu dros yr 20-25 mlynedd nesaf, ar sail ffigyrau Medi 2020, deuir i'r casgliad nad oes modd gwarantu y byddai'r plant hynny yn dewis mynychu Ysgol Abersoch.	*The Council notes the comments regarding concerns about the accuracy and basis of the projections.* *The future projections for numbers are created using information on past trends. 3 year projections are provided by the heads of the individual schools and year 4 and 5 projections are calculated by the authority.* *It is recognized that calculating projections is not a science, and actual numbers are likely to vary slightly. However, the Education Department is of the view that, based on September 2020 numbers, and the average of the previous 3 years' admission numbers, the numbers will remain low at Ysgol Abersoch for the next five years:* **Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch** |	N	R	1	2	3	4	5	6	Total | |---|---|---|---|---|---|---|---|---|---| | September 2020 | 2 | 3 | 2 | 0 | 3 | - | - | - | 10 | | September 2021 Projection | 3 | 2 | 3 | 2 | 0 | - | - | - | 10 | | September 2022 Projection | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 12 | | September 2023 Projection | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | - | - | - | 12 | | September 2024 Projection | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 11 | | September 2025 Projection | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | - | - | - | 11 | *In September 2020, of the 26 pupils (3-8 years) living in the Abersoch catchment area, 5 of those children attended Ysgol Abersoch, 21 (81%) attended schools outside the catchment area . As a result, in response to the comments that the numbers and population of children in the area will increase over the next 20-25 years, based on the September 2020 figures, it is concluded that it can't be guaranteed those children choose to attend Ysgol Abersoch.*	
306		Awgryma daroganau yr Adran Addysg yr hanera niferoedd disgyblion Ysgol Sarn Bach o fewn y bum mlynedd nesaf. Ymddengys y sylfeinir y rhain ar asesiadau penaethiaid ond, eto, rhagamcana Crynodeb Archwiliad Blynyddol Cyngor Gwynedd 20201 gynnydd mewn poblogaeth o 5.3% rhwng 2020 a 2040 gan gynnwys cynnydd o 0.4% yn nifer y plant.	The Education Department's forecasts suggest that pupil numbers at Ysgol Sarn Bach will decline within the next five years. These appear to be based on head teacher assessments but, again, Gwynedd Council's Annual Audit Summary 20201 project a 5.3% population increase between 2020 and 2040 including a 0.4% increase in the number of children. The Education Department appears to favor relying on informal assessments of headteachers			

		Ymddengys y ffafria'r Adran Addysg ddibynnu ar asesiadau anffurfiol penaethiaid sydd ddim yn byw yn y gymuned i gefnogi ei dadleuon dros gau, yn hytrach na daroganiadau ffurfiol a gyhoeddwyd gan y Cyngor. *Pa mor sicr yw'r dadansoddiad tueddiadau niferoedd disgyblion a adnabyddid yn yr adroddiad?*	that do not live in the community to support its arguments for closure, rather than formal predictions issued by the Council. *How accurate is the analysis of pupil numbers trends identified in the report?*			
307		Awgryma daroganau yr Adran Addysg yr hanera niferoedd disgyblion Ysgol Sarn Bach o fewn y bum mlynedd nesaf. Ymddengys y sylfeinir y rhain ar asesiadau penaethiaid ond, eto, rhagamcana Crynodeb Archwiliad Blynyddol Cyngor Gwynedd 20201 gynnydd mewn poblogaeth o 5.3% rhwng 2020 a 2040 gan gynnwys cynnydd o 0.4% yn nifer y plant. Ymddengys y ffafria'r Adran Addysg ddibynnu ar asesiadau anffurfiol penaethiaid sydd ddim yn byw yny gymuned i gefnogi ei dadleuon dros gau, yn hytrach na daroganiadau ffurfiol a gyhoeddwyd gan y Cyngor. Dengys rhagolygon Adran Addysg y Cyngor dueddiad cryn dipyn gwahanol i'r boblogaeth Gymreig ehangach a'r Archwilydd Cyffredinol. O ganlyniad, dylid talu sylw gofalus iawn i ystod realistig o senarios wrth ystyried darpariaeth addysg gynradd yn yr ardal. Pan weithredir rhagamcanion yr Archwilydd Cyffredinol am niferoedd plant, deil niferoedd disgyblion yn ddiwyro wrth gydfynd â blynyddoedd diweddar ac nid ydynt yn gostwng: pe caeir Ysgol Abersoch, dynoda ein dadansoddiad yr addysgir 100% o blant mewn dosbarthiadau gorfaint cymysg (uchafswm maint dosbarth 20) yn y dalgylch lleol. Mae cau Ysgol Abersoch yn ganlyniad o'r Cyngor ddim yn cwrdd â'i amcanion ac yn cyfaddawdu'r ddarpariaeth addysg i'r disgyblion.Pa mor sicr yw'r dadansoddiad tueddiadau niferoedd disgyblion a adnabyddid yn yr adroddiad?	The Education Department's forecasts suggest that pupil numbers at Ysgol Sarn Bach will decline within the next five years. These appear to be based on head teacher assessments but, again, Gwynedd Council's Annual Audit Summary 20201 project a 5.3% population increase between 2020 and 2040 including a 0.4% increase in the number of children. The Education Department appears to favor relying on informal assessments of headteachers that do not live in the community to support its arguments for closure, rather than formal predictions issued by the Council. The Council's Education Department forecasts show a markedly different trend from the wider Welsh population and the Auditor General. As a result, very careful consideration should be given to a realistic range of scenarios when considering primary education provision in the area. When the Auditor General's projections for the number of children are implemented, pupil numbers remain constant in keeping with recent years and do not fall: if Ysgol Abersoch is closed, our analysis indicates that 100% of children are taught in mixed overpopulated classes (maximum class size 20) in the local catchment area. The closure of Ysgol Abersoch is a result of the Council not meeting its objectives and compromising the education provision for the pupils. How sure is the analysis of the pupil number trends identified in the report?		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau ynglŷn â phryderon am gywirdeb a sail y rhagamcanion niferoedd. Mae'r rhagamcanion niferoedd i'r dyfodol wedi eu creu drwy ddefnyddio gwybodaeth am dueddiadau'r gorffennol. Darperir rhagamcanion 3 blynedd gan benaethiaid yr ysgolion unigol a chyfrifir rhagamcanion blwyddyn 4 a 5 gan yr awdurdod. Cydnabyddir nad yw cyfrifo rhagamcanion yn wyddoniaeth, ac mae'n debygol y bydd y niferoedd yn amrywio ychydig mewn gwirionedd. Serch hynny, mae'r Adran Addysg o'r farn, ar sail y niferoedd Medi 2020, a chyfartaledd niferoedd derbyn y 3 mlynedd flaenorol, y bydd y niferoedd yn parhau'n isel yn Ysgol Abersoch am y bum mlynedd nesaf: **Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch** | | M | D | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Cyfanswm | |---|---|---|---|---|---|---|---|---|---| | Medi 2020 | 2 | 3 | 2 | 0 | 3 | - | - | - | 10 | | Amcangyfrif Medi 2021 | 3 | 2 | 3 | 2 | 0 | - | - | - | 10 | | Amcangyfrif Medi 2022 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 12 | | Amcangyfrif Medi 2023 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | - | - | - | 12 | | Amcangyfrif Medi 2024 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 11 | | Amcangyfrif Medi 2025 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | - | - | - | 11 | Ym Medi 2020, o'r 26 disgybl (3-8 oed) oedd byw yn nalgylch Ysgol Abersoch, 5 o'r plant hynny oedd yn mynychu Ysgol Abersoch, gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. O ganlyniad, mewn ymateb i'r sylwadau sy'n nodi y bydd niferoedd a phoblogaeth plant yr ardal yn cynnyddu dros yr 20-25 mlynedd nesaf, ar sail ffigyrau Medi 2020, deuir i'r casgliad nad oes modd gwarantu y byddai'r plant hynny yn dewis mynychu Ysgol Abersoch.	*The Council notes the comments regarding concerns about the accuracy and basis of the projections.* *The future projections for numbers are created using information on past trends. 3 year projections are provided by the heads of the individual schools and year 4 and 5 projections are calculated by the authority.* *It is recognized that calculating projections is not a science, and actual numbers are likely to vary slightly. However, the Education Department is of the view that, based on September 2020 numbers, and the average of the previous 3 years' admission numbers, the numbers will remain low at Ysgol Abersoch for the next five years:* **Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch** | | N | R | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Total | |---|---|---|---|---|---|---|---|---|---| | September 2020 | 2 | 3 | 2 | 0 | 3 | - | - | - | 10 | | September 2021 Projection | 3 | 2 | 3 | 2 | 0 | - | - | - | 10 | | September 2022 Projection | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 12 | | September 2023 Projection | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | - | - | - | 12 | | September 2024 Projection | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 11 | | September 2025 Projection | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | - | - | - | 11 | *In September 2020, of the 26 pupils (3-8 years) living in the Abersoch catchment area, 5 of those children attended Ysgol Abersoch, 21 (81%) attended schools outside the catchment area . As a result, in response to the comments that the numbers and population of children in the area will increase over the next 20-25 years, based on the September 2020 figures, it is concluded that it can't be guaranteed those children choose to attend Ysgol Abersoch.*
308		Nodir bod y rhagamcanion yn parhau'n isel dros y pum mlynedd nesaf. Dywed Noda Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol y dylid edrych 25 – 50 mlynedd i'r dyfodol ac, o astudio'r dangosyddion, dylai Aber-soch ffynnu yn ystod y cyfnod yma.	It is noted that projections remain low over the next five years. The Future Generations Commissioner states that we should look 25 - 50 years to the future and, by studying the indicators, Abersoch should thrive during this time.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Serch hynny, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 2018, gofynnir i'r cynigwyr nodi "rhagolygon pum mlynedd o'r disgyblion ar y gofrestr ymhob un o'r ysgolion presennol y mae'r cynigion yn debygol o effeithio arnynt, a hynny ar hyn o bryd (h.y. yn seiliedig ar y ffordd y mae ysgolion wedi'u trefnu ar hyn o bryd)"	The Council notes the comments. However, in accordance with the School Organisation Code 2018, it is required for the proposer to note *"five year forecasts of pupil rolls at all existing schools likely to be affected by the proposals both currently (i.e. based on the existing configuration of schools)"*
309		Rwy'n casglu bod llawer o fabanod newydd wedi cael eu geni yn ystod y 2 flynedd ddiwethaf, i le fydd y plant hyn yn mynd i Cylch? I ble fydd y plant hyn yn mynd i'r ysgol?	I gather that lots of new babies have been born in the last 2 years, where will these children go to cylch? Where will these children go to school?		Y cynnig sy'n destun yr ymgynghoriad yw cau Ysgol Abersoch a'r disgyblion i gael eu haddysgu yn Ysgol Sarn Bach. Pe gweithredir y cynnig, gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol San Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf.	*The proposal that is subject to the consultation is to close Ysgol Abersoch and for the pupils to be taught in Ysgol Sarn Bach. If the proposal is implemented, with 21 surplus places, (and 4 surplus places in the Meithrin), Ysgol Sarn Bach has adequate capasity for Ysgol Abersoch pupils in Ysgol Sarn Bach, for the next 5 years.*
310		Rydw i, fy hun, wedi cael babi yn ddiweddar, ac yn gobeithio iddi ddilyn ei brawd a mynychu Ysgol Abersoch.	I, myself have recently had a baby, and plan on her following in the footsteps of her brother & attending Ysgol Abersoch.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
311		mae teuluoedd lleol ifanc yn y pentref o hyd am anfon plant i'r ysgol.	there are still young local families in the village wanting to send there kids to the school		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
312		Mae hi wedi bod yn chwip o Ysgol dda i'r pentra ers blynyddoedd lawer ac mae cymaint ohonom sydd yn oedolion rwan wedi cael ei addysg cynta yn yr Ysgol bach hon ac yn meddwl y byd ohonni.Fel llawer i ysgol arall mae na gyfnodau lle does ddim cymaint o blant yn mynychu ond wedyn mae'r niferoedd yn medru codi mwyaf sydyn.	It has been an outstandingly good School for the village for many years and so many of us who are adults now have had their first education in this small school and think the world of it. Like many other schools there are periods when there are not so many children attending but then the numbers can rise most suddenly.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
313		Mae'r ysgol yn ased gwerthfawr i'r pentref ac mae'n bwysig ei bod yn parhau ar agor. Mae'n darparu safon uchel o addysg a bydd yr ysgol	The school is a great asset to the village and it is important that it remains open. It provides a high standard of teaching and the proposed beach school will be a unique		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*

		draeth arfaethedig yn gyfle unigryw i'r plant lleol ei mwynhau. Mae'r pentref yn newid, gyda mwy o bobl ifanc yn byw gerllaw a chyda meithrinfa newydd Cylch Meithrin a grŵp rhieni a phlant bach Ti a Fi bydd mwy o blant eisiau dod i Ysgol Abersoch.	opportunity for the local children to enjoy. The village is changing, with more young people living near-by and with the new Cylch Meithrin nursery & Ti a Fi parent & toddler group there will be more children wanting to come to Ysgol Abersoch.			
		Maint dosbarthiadau *Class sizes*				
314		2.1. Maint Dosbarthiadau Ymrwymodd Cyngor Gwynedd i strategaeth o 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant yng Ngwynedd'1. Yn y strategaeth hon, dynodir meintiau dosbarth fel elfen bwysig er mwyn i blant feithrin y profiadau a'r cyfleoedd gorau posibl. Mae gan y pedair ysgol yn y dalgylch (Ysgolion Abersoch, Sarn Bach, Llanbedrog a Foel Gron) ddosbarthiadau oed cymysg fel yr arferol. Ymrwymodd Cyngor Gwynedd sicrhau bod yna, ar gyfartaledd, dim mwy nag 20 neu lai na 12 disgybl mewn unrhyw ddosbarth oed cymysg ond, eto, mae meintiau dosbarth 2020 – 2021 yn uwch nag 20 mewn chwe dosbarth allan o naw (Atodiad B – Adolygiad o Feintiau Dosbarth, Capasiti a Rhagolygon y Boblogaeth – Adroddiad gan Gyfeillion Ysgol Abersoch Chwefror 2021 /Appendix B – Review of Class Sizes, Capacity and Population Forecasts – A report by Cyfellion Ysgol Abersoch Friends, February 2021).	2.1 Class Sies Gwynedd Council is committed to a strategy of 'Excellent Primary Education for Children in Gwynedd'. In this strategy class sizes are identified as an important factor so that children acquire the best possible experience and opportunities. All of the four schools in the area (Ysgol Abersoch,Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Foel Gron) have mixed age classes as the norm. Gwynedd Council has committed to ensuring that there is on average no more than 20 pupils or fewer than 12 pupils in any mixed age class yet the class sizes for 2020-21 are above 20 in 6 classes out of 9 (Appendix B- Review of Class Sizes, Capacity and Population Forecasts - A report by Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends, February 2021)		Mae Ysgol Abersoch wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys: • Niferoedd disgyblion isel: Yn Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgyblion meithrin wedi eu cofrestru yn yr ysgol. • Rhagamcanion niferoedd: Rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau yn isel dros y blynyddoedd nesaf (Medi 2021 = 10; Medi 2022 = 12; Medi 2023 = 12.) • Canran uchel o lefydd gweigion: Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3) • Maint dosbarthiadau bychain: Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau: Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). • Adnoddau Ariannol: Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio. Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020-21 yw £52,582. Y gost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 – y cyfartaledd sirol ar gyfer cost fesul disgybl yw £4,198. • Annedd disgyblion: Dengys data 2020 fod 26 o ddisgyblion 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. Mae adran 7.3 o'r Ddogfen Ymgynghori yn darparu gwybodaeth ar sefyllfa bresennol maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach. Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol San Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf. Pe gwireddir y cynnig, rhagwelir y bydda 21 plentyn yn y Cyfnod Sylfaen a 37 yn CA2 yn Ysgol Sarn Bach. Mi fyddai disgwyl i Bennaeth a Chorff Llywodraethol yr ysgol amgen roi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau addas ac adnoddau staff yr ysgol i ymateb i'r niferoedd diweddaraf. Mi fydda'r cynnydd yn eu cyllideb flynyddol yn hwyluso opsiynau i ystyried dosbarth/iadau a staff ychwanegol. Yn unol â'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 2018, yn achos cynnig i ad-drefnu ysgolion, mae'n rhaid i'r ddogfen ymgynghori gynnwys manylion am yr holl ysgolion cyfagos y gellid ystyried yn rhesymol y bydd disgyblion yn dymuno trosglwyddo iddynt. O ganlyniad, mae manylion Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog ac Ysgol Foel Gron wedi eu cynnwys yn y ddogfen yn ychwanegol i'r manylion am Ysgol Abersoch. Pwysleisir mai'r cynnig sy'n destun i'r ymgynghoriad statudol yw cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Fel nodir yn y ddogfen ymgynghori, *"Dim ond gydag Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach y*	*Ysgol Abersoch has been prioritised for a review of the education provision because of a number of challenges facing the school. The number of children at the school has consistently decreased since 2016 and has been fragile for some time.* *As a result the school is facing continuous challenges, including::* • *Low pupil numbers: In September 2020, there were 8 full-time pupils, and 2 nursery pupils registered at the school.* • *Number projections: Numbers are projected to remain low over the next few years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.)* • *High percentage of surplus places: Based on September 2020 figures, there are approximately 76% surplus places at the school (26 in number) (D-Yr.3)* • *Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* • *Wide age range within classes: Pupils are taught in one class with an age range up to 5 years (3-8 years).* • *Financial Resources: Ysgol Abersoch receives an additional amount from the normal allocation through the minimum staffing policy. The total amount for the financial year 2020-21 is £52,582. The cost per pupil at Ysgol Abersoch in the financial year 2020/21 is £17,404 - the county average cost per pupil is £4,198.* • *Pupil residence: 2020 data shows that 26 pupils aged 3-8 live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) attending schools outside the catchment area.* *Section 7.3 of the Consultation Document provides information on the current class sizes of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach.* *With 21 surplus places, (and 4 surplus places at the Nursery), Ysgol San Bach has sufficient capacity for the current pupils of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, for the next five years.* *Should the proposal be realized, it is envisaged that there would be 21 children in the Foundation Phase and 37 in KS2 at Ysgol Sarn Bach. The Headteacher and Governing Body of the alternative school would be expected to give due consideration to determining suitable class sizes and the resources of school staff to respond to the latest numbers. The increase in their annual budget will facilitate options to consider additional classes and staff.* *In accordance with the School Organization Code 2018, in the case of a proposal to reorganize schools, the consultation document must include details of all neighboring schools that pupils might reasonably be expected to transfer to. As a result, details of Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog and Ysgol Foel Gron were included in the document in addition to the details of Ysgol Abersoch.* *It is emphasized that the proposal which is the subject of the statutory consultation is to close Ysgol Abersoch and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach. As stated in the consultation document, " This consultation only relates to Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach; therefore, responses to this*
315		Mae dwy ystafell ddosbarth, ac mae'r plant yn treulio tua 50% o'u hamser gyda 2 athro (wedi'u rhannu rhwng 2 ystafell ddosbarth), a 50% o'u hamser gydag 1 athro ac 1 cynorthwyydd. Yn Ysgol Sarn Bach mae dau ddosbarth - un ar gyfer Meithrin i Flwyddyn 3 (pedair ystod oedran) ac un ar gyfer Blynyddoedd 3,4,5 a 6 (pedair ystod oedran). Esboniwch sut y byddai cau Ysgol Abersoch yn gwella'r ddarpariaeth addysg?	There are two physical classrooms, and the children spend approximately 50% time with 2 teachers (split into 2 classrooms), and 50% of their time with 1 teacher and 1 assistant. In Ysgol Sarn Bach there are two classes - one for Nursery to Year 3 (four age ranges) and one for Years 3,4,5 and 6 (four age ranges). Please explain how closing Ysgol Abersoch would improve the education provision?			
316		"Byddai gweithredu'r opsiwn hwn yn rhoi cyfle i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau â chymheiriaid sydd â llawer llai o ystod oedran a chyfle i wella profiad addysgol a chymdeithasol y disgyblion, yn ddyddiol." Beth yw'r dystiolaeth ar gyfer hyn? Meintiau dosbarth Ysgol Sarn Bach yw Meithrin, Derbyn, Blynyddoedd 1,2 mewn un dosbarth, yna Blynyddoedd 3, 4, 5 a 6 mewn ail ddosbarth. Yn Ysgol Abersoch y dosbarth yw Meithrin - Blwyddyn 3 ond wedi'i rhannu ar draws 2 athro. Nodwch ym mha ffyrdd y byddai'r addysg yn gwella.	"Implementing this option would give pupils an opportunity to be educated in peer groups with much less of an age range and an opportunity to improve the educational and social experience of the pupils, on a daily basis." What is the evidence for this? Ysgol Sarn Bach class sizes are Nursery, Reception, Years 1,2 in one class, then Years 3, 4, 5 and 6 in a second class. In Ysgol Abersoch the class is Nursery – Year 3 but split across 2 teachers. Specify in which ways the education would improve.			
317		7.3 Maint Dosbarthiadau ac Ystod Oedran Briodol "Nod Cyngor Gwynedd yw cael dim mwy na 2 ystod oedran o fewn yr un dosbarth" Mae pob dosbarth yn Ysgol Sarn Bach yn fwy na'r ystodau dwy-flynedd o oed o fewn yr un dosbarth. Mae gan Ysgol Sarn Bach 2 ddosbarth o 4 ystod oedran: Meithrin, Derbyn, Blynyddoedd 1,2 mewn un dosbarth, yna Blynyddoedd 3, 4, 5 a 6 mewn ail ddosbarth. O ganlyniad i beidio â chyrraedd yr amcanion strategol a nodwyd, rydym yn teimlo na all Ysgol Sarn Bach letya mwy o blant oherwydd natur yr ystafelloedd dosbarth sydd ar gael yn Ysgol Sarn Bach. Bydd canlyniad negyddol i addysg plant yn y ddwy ysgol.	7.3 Class Sizes and Appropriate Age Range "Gwynedd Council aim to have no more than 2 age range within the same class" The classes at Ysgol Sarn Bach all exceed the two-age ranges within the same class objective. Ysgol Sarn Bach has 2 classes of 4 age ranges: Nursery, Reception, Years 1,2 in one class, then Years 3, 4, 5 and 6 in a second class. As a result of not meeting the stated strategic objectives we feel that Ysgol Sarn Bach cannot accommodate additional children due to the nature of the classrooms available at Ysgol Sarn Bach. There will be a negative outcome for the schooling of children at both schools.			
318		7.3 Maint Dosbarth ac Ystod Oedran Briodol	7.3 Class Sizes and Appropriate Age Range			

		"Ym mis Medi 2020, addysgwyd holl ddisgyblion Ysgol Abersoch (Meithrin i Flwyddyn 3) mewn un dosbarth gyda 10 disgybl. Maint dosbarth ar gyfartaledd yn Ysgol Sarn Bach ym mis Medi 2020 yw 24. " Mae maint y dosbarth ar gyfartaledd yn Ysgol Sarn Bach eisoes yn uwch na'r hyn a nodir yn "Addysg Gynradd Ardderchog i Blant yng Nghyngor Gwynedd" o ddim mwy nag 20 mewn dosbarth oedran cymysg.	"In September 2020, all Ysgol Abersoch (Nursery to Year 3) pupils were educated in one class with 10 pupils. The average class size at Ysgol Sarn Bach in September 2020 is 24." The average class size at Ysgol Sarn Bach is already above that set out in Gwynedd Council's "Excellent Primary Education for Children in Gwynedd" of no more than 20 in a mixed-age class.		*mae'r ymgynghoriad hwn yn ymwneud , felly dylai ymatebion i'r ymgynghoriad hwn gyfeirio at y cynnig ble y'i disgrifir ym mharagraff 1.1 uchod."* Nid ystyrir felly fod maint dosbarthiadau'r ysgolion cyfagos (Ysgol Foel Gron ac Ysgol Llanbedrog) yn berthnasol i'r cynnig. Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Mae'r wybodaeth yn yr asesiad o'r effaith debygol ar ansawdd yr addysg yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn yn yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig.	*consultation should only refer to the proposal as described in paragraph 1.1 above." The class sizes of neighboring schools (Ysgol Foel Gron and Ysgol Llanbedrog) are therefore not considered relevant to the proposal.* *Based on the outcome of the assessment of the Likely Impact on Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is at the same level as that of Ysgol Abersoch. The information in the assessment of the likely impact on the quality of education following the most recent Estyn inspections of the schools in question indicates that all of the schools have been placed in at least an equivalent category to Ysgol Abersoch, and all of the schools were categorized as yellow, or green in terms of the Welsh Government support category. As such, it is not anticipated that there would be any negative impact on the quality and standards of education arising from the proposal.*
319		7.16 Manteision ac anfanteision disgwyliedig y cynnig "Meintiau dosbarth" Mae maint dosbarthiadau yn Ysgol Sarn Bach eisoes yn uwch nag argymhelliad "Addysg Gynradd Ardderchog i Blant yng Ngwynedd" Cyngor Gwynedd ar gyfer maint dosbarth oedran cymysg o 20. Bydd cau Ysgol Abersoch yn gwaethygu'r sefyllfa.	**7.16 Expected advantages and disadvantages of the proposal** **"Class sizes"** Class sizes at Ysgol Sarn Bach are already above Gwynedd Council recommendation for mixed-age class size of 20 "Excellent Primary Education for Children in Gwynedd". Closing Ysgol Abersoch will make the situation worse.			
320		Mae'r dadansoddiad isod yn dangos bod maint y dosbarthiadau ar gyfer 2020-21 yn uwch na 20 mewn 6 dosbarth allan o 9 yn y pedair ysgol. Yn ogystal, mae dros 80% o ddisgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau cymysg rhy fawr. Casgliad: Mae angen ystyried maint dosbarthiadau yn ofalus wrth wneud penderfyniadau fel y gall Cyngor Gwynedd gyflawni ei strategaeth o'r sefyllfa bresennol hon.	The analysis below shows that in the four schools, the class sizes for 2020-21 are above 20 in 6 classes out of 9. In addition, over 80% of pupils are being educated in oversized mixed classes. **Conclusion:** Class size needs to be carefully considered in the decision-making so that Gwynedd Council can achieve its strategy from this current situation.			
321		Mae'r tabl isod yn crynhoi maint presennol y dosbarthiadau ar gyfer pob un o'r pedair ysgol. Gellir arsylwi bod yna nifer o 'flynyddoedd mawr', fodd bynnag mae'r ystod o niferoedd disgyblion blynyddol fesul grŵp blwyddyn yn amrywio o 18 i 33, gyda chyfartaledd cyffredinol o 25 disgybl ym mhob grŵp blwyddyn a nifer fwyaf cyffredin o 22.	The table below summarises the current class sizes for all four schools. It can be observed that there are a number of 'big years', however the typical range of annual pupil numbers per year group ranges from 18 to 33, with an overall average of 25 pupils per year group and a most common number of 22.			
322		Nid yw'r Cyngor wedi darparu asesiad effaith ar faint dosbarthiadau os trosglwyddir disgyblion Ysgol Abersoch i Ysgol Sarn Bach fel y cynigir. Pe bai hyn yn digwydd, yna maint y dosbarthiadau yn Ysgol Sarn Bach fydd 21 a 37 yn y drefn honno. Mae hyn yn amlwg yn fwy na'r 20 a ddatganwyd fel maint dosbarth cymysg ar y mwyaf. Yn ogystal â fy mhryderon fy hun, credaf y byddai llywodraethwyr a rhieni Ysgol Sarn Bach hefyd yn bryderus ac mae angen ystyried eu barn yn yr ymgynghoriad.	The Council has not provided an impact assessment on class sizes if the pupils of Ysgol Abersoch are transferred to Ysgol Sarn Bach as proposed. If this were to occur, then the class sizes at Ysgol Sarn Bach will be 21 and 37 respectively. This is clearly in excess of the started 20 as a maximum mixed class size. In addition to my own concerns, I believe that the governors and parents of Ysgol Sarn Bach would also be concerned and their views need to be taken into account in the consultation.		Mae adran 7.3 o'r Ddogfen Ymgynghori yn darparu gwybodaeth ar sefyllfa bresennol maint dosbarthiadau Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach. Fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori, pe gwireddir y cynnig, yna disgwylir y bydd Pennaeth a Chorff Llywodraethol yr ysgol amgen yn rhoi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau a dosbarthiadau addas ac adnoddau staff yr ysgol i ymateb i'r niferoedd newydd. Mi fyddai'r cynnydd yn eu cyllideb blynyddol yn hwyluso opsiynau i ystyried dosbarth/iadau a staff ychwanegol.	*Section 7.3 of the Consultation Document provides information on the current class sizes of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach.* *As stated in the consultation document, should the proposal be realized, then it is expected that the Head and Governing Body of the alternative school will give appropriate attention to determining appropriate class sizes and appropriate classes and the resources of school staff to respond to the new numbers. The increase in their annual budget would facilitate options to consider additional classes and staff.*
323		Credwn y cynhwysa lefelau staffio Ysgol Sarn Bach bennaeth llawn amser, athrawes rhan amser ac athrawon achlysurol, yn ogystal â chymorthyddion dysgu. Rhennir y plant i ddau ddosbarth ffurfiol mewn tair ystafell ddosbarth. Dysga'r pennaeth Meithrin – Blwyddyn 2 mewn dosbarth sengl a'r athrawes ran-amser Flynyddoedd 3, 4, 5 a 6 mewn dwy ystafell ddosbarth wedi'u cefnogi gan gymhorthydd dysgu. Credwn y dysgir y plant ym Mlynyddoedd 5 a 6 gan gymhorthydd dosbarth ddeuddydd yr wythnos. Mae'n rhesymol gofyn pam fod cynyddu maint dosbarthiadau, trwy gynnwys disgyblion Ysgol Abersoch, yn "Cynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl" a "byddai addysgu'r plant yn Ysgol Sarn Bach yn cael effaith bositif". O	We believe that staffing levels at Ysgol Sarn Bach include a full-time headteacher, part-time teacher and substitute teachers, as well as teaching assistants. The children are divided into two formal classes in three classrooms. The headteacher teaches Nursery - Year 2 and the part-time teacher Years 3, 4, 5 and 6 in two classrooms supported by a teaching assistant. We believe that the children in Years 5 and 6 are taught by a classroom assistant two days a week. It is reasonable to ask why increasing class sizes, by involving pupils at Ysgol Abersoch, is "Offering the highest possible quality of education" and "teaching the children at Ysgol Sarn Bach would have a positive impact" In comparison, the children of Ysgol Abersoch are always taught by a teacher, as is expected in a school			

		gymharu, dysgir plant Ysgol Abersoch bob amser gan athrawes, fel y disgwylir mewn ysgol.....			Mater i Gorff Llywodraethol ysgol unigol yw penderfynu ar ei strwythur staffio mwyaf addas. Pe byddai nifer disgyblion yn cynyddu gall Ysgol Sarn Bach benderfynu addasu'r strwythur staffio i gynnwys mwy o athrawon. Ni all y Cyngor rhagweld penderfyniad y Corff Llywodraethol ac o ganlyniad ni fyddai'n briodol amlygu lefelau staffio posib i'r dyfodol. Pe byddai'r nifer disgyblion yn cynyddu tu hwnt i'r canllawiau statudol byddai'n rhaid i'r ysgol newid y strwythur staffio. Mae nifer helaeth o ysgolion yn gwneud defnydd o uwch gymorthyddion er mwyn darparu amser digyswllt i athrawon dosbarth gynllunio, paratoi ac asesu. Mae'r gwaith a fydd yn cael ei gyflwyno wedi ei baratoi gan yr athro neu athrawes dosbarth o flaen llaw a gan amlaf yn barhad o'r hyn y mae'r athro neu athrawes ddosbarth wedi ei gyflwyno o flaen llaw. Mae'r dyraniad ychwanegol a dderbynnir gan Ysgol Abersoch yn sgil niferoedd isel o blant yn sicrhau lefelau staffio uwch na'r hyn a dderbynnir mewn ysgolion sydd y tu allan i'r warchodaeth yma. Nid yw Ysgol Sarn Bach yn derbyn lefel uchel o warchodaeth ac o ganlyniad maent yn wynebu her i gynnal lefelau staffio cyffelyb ac Ysgol Abersoch. Fodd bynnag gwelir o arolwg Estyn o Ysgol Sarn Bach yn 2017 nad yw hyn yn effeithio ar ansawdd profiadau dysgu'r plant a bod y dysgu ac addysgu ac ansawdd profiadau dysgu'r plant.	
324		Pam y cyfeirir yma at lefelau staffio yn Ysgol Abersoch ond nid Ysgol Sarn Bach? Beth yw'r lefelau staffio yn Ysgol Sarn Bach, fesul dosbarth ac ystafell ddosbarth, gyda chymarebau athro i blentyn? A oes athro ym mhob ystafell ddosbarth bob dydd? Mae gennym reswm i gredu bod 1 pennaeth amser llawn, 1 athro rhan-amser, athro achlysurol yn ogystal â chymhorthyddion dysgu ..... Nid yw'r datganiad hwn yn adlewyrchu'r cynnig addysgu presennol yn Ysgol Sarn Bach ac nid yw'n hysbysu rhieni nad yw plant yn cael eu haddysgu gan athro cymwys pob tro. Rydym yn deall bod dosbarthiadau yn Ysgol Sarn Bach yn cael eu haddysgu gan 1 pennaeth llawn amser, 1 athro rhan-amser, ac athrawon achlysurol, yn ogystal â chymorthyddion dysgu. Rhennir y plant i 2 ddosbarth ffurfiol, ar draws 3 ystafell ddosbarth. Mae'r pennaeth yn dysgu Meithrin - Blwyddyn 2 mewn un ystafell ddosbarth, yr athro rhan-amser yn dysgu blynyddoedd 3,4,5 a 6 ar draws 2 ystafell ddosbarth gyda chefnogaeth cymhorthydd dysgu. Mae diwrnodau rheolaidd yr wythnos pan fydd y plant ym Mlynyddoedd 3,4, 5 a 6 yn cael eu dysgu gan y cymhorthydd dysgu yn unig. Er enghraifft, yn ystafell ddosbarth Blwyddyn 5 a 6, mae'r plant yn cael eu haddysgu gan yr athro rhan-amser 2 ddiwrnod yr wythnos, gan athro achlysurol 1 diwrnod yr wythnos a chan gymhorthydd dysgu 2 ddiwrnod yr wythnos. Mae 21 o blant yn yr ystafell ddosbarth hon, ynghyd â 13 o blant eraill yn ystafell ddosbarth Blwyddyn 3 a 4. Felly cyfunwyd 34 o blant ar draws dwy ystafell ddosbarth ar wahân, a rheiny yn cael eu haddysgu gan gyfuniad o athro rhan-amser, athro achlysurol, a chymorthydd dysgu. Ym mha ffordd, trwy gynnwys disgyblion Ysgol Abersoch, y mae maint dosbarthiadau cynyddol yn cwrdd â'r amcan o 'ddarparu addysg o'r ansawdd gorau posibl' pan fydd y dosbarthiadau'n fwy ac mewn rhai achosion yn uwch na uchafswm cyfreithiol Cyngor Gwynedd o 30 ac hefyd y disgyblion ddim yn cael eu haddysgu gan athro ar nifer o ddyddiau'r wythnos? .... I'r gwrthwyneb, yn Ysgol Abersoch mae plant bob amser yn cael eu haddysgu gan athro, fel y byddai disgwyl i gyfarch y nod o "Ddarparu addysg o'r ansawdd gorau posibl".	Why are staffing levels at Ysgol Abersoch but not Ysgol Sarn Bach referred to here? What are the staffing levels at Ysgol Sarn Bach, per class and classroom, with teacher to child ratios? Does each classroom have a teacher in it every day? We have reason to believe there is 1 full-time headteacher, 1 part-time teacher, an occasional teacher as well as teaching assistants..... This statement does not reflect the present teaching offer at Ysgol Sarn Bach and does not inform parents that children are routinely not being taught by a qualified teacher. We understand that classes in Ysgol Sarn Bach are taught by 1 full-time headteacher, 1 part-time teacher, and occasional teachers, as well as teaching assistants. The children are split into 2 formal classes, across 3 classrooms. The headteacher teaches Nursery - Year 2 in a single classroom, the part-time teacher Years 3,4,5 and 6 across 2 classrooms supported by a teaching assistant. There are regular days per week when the children in Years 3,4, 5 and 6 are taught by the teaching assistant only. For example, in the Year 5 and 6 classroom, the children are taught by the part-time teacher 2 days per week, by an occasional teacher 1 day per week and by a teaching assistant 2 days per week. There are 21 children in this classroom, plus a further 13 children in the Year 3 and 4 classroom. Therefore 34 children combined across two separate classrooms being taught by a combination of part-time teacher, occasional teacher, and teaching assistant. In what way, by including Ysgol Abersoch pupils, does increasing class sizes meet the objective of 'providing education of the best possible quality' when the classes are larger and in some cases exceed Gwynedd Council's legal limit of 30 and pupils are not being taught by a teacher on a number of days per week? .... Conversely, at Ysgol Abersoch children are always taught by a teacher, as would be expected to "Provide education of the best possible quality".		*It is a matter for the Governing Body of an individual school to determine its most appropriate staffing structure. Should pupil numbers increase Ysgol Sarn Bach may decide to adapt the staffing structure to include more teachers.The Council cannot anticipate the decision of the Governing Body and consequently it would not be appropriate to highlight possible future staffing levels.* *If the number of pupils increased beyond the statutory guidelines the school would have to change the staffing structure.* *A large number of schools make use of senior assistants to provide classroom teachers with non-contact time for planning, preparation and assessment. The work to be presented has been prepared by the class teacher in advance and is usually a continuation of what the class teacher has presented in advance.* *The additional allocation received by Ysgol Abersoch due to low numbers of children ensures higher staffing levels than that received in schools not receiving this protection. Ysgol Sarn Bach does not receive a high level of protection and as a result faces the challenge of maintaining similar staffing levels as Ysgol Abersoch. However, it is clear from Estyn's inspection of Ysgol Sarn Bach in 2017 that this does not affect the quality of children's learning experiences and that the teaching and learning and the quality of children's learning experiences.*
325		Nid oes sôn am Bennaeth na Llywodraethwyr Aber-soch dan Reolaeth ac Arweinyddiaeth; ac mae Pennaeth Mewn Gofal yn bresennol oherwydd sefyllfa anghyffredin oherwydd rhesymau trist.	There is no mention of the Head and Governors of Abersoch under Management and Leadership; and an Acting Headteacher is present due to an unusual situation due to sad reasons.		Fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori (tudalen 28) a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2021, mae Ysgol Abersoch yn gweithredu dan arweiniad pennaeth mewn gofal. Mae'r cyngor o'r farn na fyddai'n briodol manylu ar sefyllfa bersonol unrhyw aelod o'r staff mewn dogfen ymgynghori statudol yn ymwneud â chynnig i ad-drefnu ysgolion.	*As noted in the consultation document (page 28) published in January 2021, Ysgol Abersoch operates under the leadership of a headteacher in charge. The council considers that it would not be appropriate to detail the personal situation of any member of staff in a statutory consultation document relating to a proposal for school reorganization.*
326		Tra bod meintiau dosbarthiadau yn llai na'r rhai mewn ysgolion cyfagos, buasai'r mwyafrif o bobl yn tystio ei fod o fantais i'r plant yn nhermau canlyniadau addysgol gwell. Mewn cymhariaeth, sylwyd ar ddosbarthiadau mawr mewn ysgolion cyfagos sydd, gyda llaw, yn fwy na maint y dosbarthiadau a nodwyd gan Gyngor Gwynedd ei hun, a allai arwain at ganlyniadau gwaelach.	While class sizes are smaller than those in neighboring schools, most people would testify that it is beneficial for the children in terms of better educational outcomes. By comparison, large classes were noticed in nearby schools which, incidentally, are larger than the class sizes identified by Gwynedd Council itself, which could lead to poorer results. Unsurprisingly, the Education Department		Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Mae'r wybodaeth yn yr asesiad o'r effaith debygol ar ansawdd yr addyg yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn yn yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn	*Based on the outcome of the Assessment of Likely Impact on Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is at the same level as that of Ysgol Abersoch. The information in the assessment of the likely impact on the quality of education following the most recent Estyn inspections of the schools in question indicates that all of the schools have been placed in at least an equivalent category to Ysgol Abersoch, and all of the schools were*

		Mae'n syndod y rhodda'r Adran Addysg fwy o bwyslais ar ryngweithiad cymdeithasol na chyrhaeddiad addysgol.	places more emphasis on social interaction than educational attainment.		categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig.	*categorized as yellow, or green in terms of the Welsh Government support category. As such, it is not anticipated that there would be any negative impact on the quality and standards of education arising from the proposal.*
327		Eto, anghytunir "y buasai cau Ysgol Aber-soch ac addysgu'r disgyblion yn Sarn Bach yn gwella eu profiad addysgiadol a chymdeithasol". Mae dosbarthiadau bychain yn galluogi cyrhaeddiad uwch ac maent yn cyfarfod eu cyfoedion mewn clybiau eraill tu allan i oriau'r ysgol.	Again, it is agreed that "the closure of Abersoch School and the education of the pupils at Sarn Bach would improve their educational and social experience". Small classes enable higher attainment and meet their peers in other out of school clubs.			
328		Maint presennol y dosbarth yn Ysgol Abersoch yw 10 o blant, ac yn Ysgol Sarn Bach maint cyfartalog y dosbarth yw 24, sydd eisoes yn fwy na datganiad Cyngor Gwynedd yn 'Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau'. Mae'n peri penbleth y gall Cyngor Gwynedd gyfiawnhau gwthio drwy benderfyniad a fydd yn cynyddu maint dosbarthiadau uwchlaw ei arfer gorau ei hun ar sail 'lles'. O ystyried cyd-destun y dogfennau ymgynghori, mae'n ymddangos nad yw'r Adran Addysg yn ystyried y ddarpariaeth addysg bresennol yn Ysgol Abersoch i gynhyrchu 'dinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn' mewn 'cymdeithas naturiol Gymraeg'.	The current class size at Ysgol Abersoch is 10 children, and at Ysgol Sarn Bach the average class size is 24, which is more than Gwynedd Council's statement in 'Education of the Best Quality Strategy'. It is puzzling that Gwynedd Council can justify pushing through a decision that will increase class sizes above its own best practice on a 'wellbeing' basis. Given the context of the consultation documents, it appears that the Education Department is not considering the current education provision at Ysgol Abersoch to produce 'bilingual, successful and full citizens' in a 'naturally Welsh society'.		Pe gwireddir y cynnig, rhagwelir y byddai 21 plentyn yn y Cyfnod Sylfaen a 37 yn CA2 yn Ysgol Sarn Bach. Mi fyddai disgwyl i Bennaeth a Chorff Llywodraethol yr ysgol amgen roi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau addas ac adnoddau staff yr ysgol i ymateb i'r niferoedd diweddaraf. Mi fyddai'r cynnydd yn eu cyllideb blynyddol yn hwyluso opsiynau i ystyried dosbarth/iadau a staff ychwanegol.	*Should the proposal be realized, it is envisaged that there would be 21 children in the Foundation Phase and 37 in KS2 at Ysgol Sarn Bach. The Headteacher and Governing Body of the alternative school would be expected to give due consideration to determining suitable class sizes and the resources of school staff to respond to the latest numbers. The increase in their annual budget would facilitate options to consider additional classes and staff.*
329		Anghytunir â'r sylw "yr effeithia'r dosbarthiadau bychain iawn a niferoedd isel ar brofiadau'r plant o gymdeithasu a chydweithio'n ddyddiol â chyfoedion" – maent yn aelodau o wahanol glybiau megis Clwb Syrffio Llŷn a phêl-droed/rygbi un ai yma yn Aber-soch neu ym Mhwllheli a chynhelir gwersi/gweithgareddau nofio/hwylio ar ôl ysgol fel disgyblion ysgolion eraill.	Disagree with the comment that "the very small classes and low numbers affect children's experiences of socializing and working daily with peers" - they are members of different clubs such as Clwb Syrffio Llŷn and football / rugby clubs either here in Abersoch or Pwllheli and after school swimming / sailing lessons / activities after school like other school pupils.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
330		'Addysgu'r plant mewn dosbarthiadau o faint mwy addas' -nodir fod cyfartaledd maint dosbarthiadau Ysgol Sarn Bach ym mis Medi 2020 yn 24. Os felly, fe'u cynyddir â disgyblion Ysgol Aber-soch ac, o ganlyniad, buasai hyn yn groes i'r hyn a nodir ym mhwynt 4.1.3 Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd pan nodir, "Anelu at sicrhau nad oes gan unrhyw ddosbarth oed cymysg mwy nag 20 disgybl na llai na 12 disgybl".	'Educate the children in more suitable size classes' - the average class size at Ysgol Sarn Bach in September 2020 is stated to be 24. If so, they will be increased with the pupils of Ysgol Aber-soch, as a result, this would be contrary to what is noted in point 4.1.3 Best Quality Primary Education for Gwynedd's Children when stating "Aim to ensure that no mixed age class has more than 20 pupils or less than 12 pupils".		Pe gwireddir y cynnig, rhagwelir y byddai 21 plentyn yn y Cyfnod Sylfaen a 37 yn CA2 yn Ysgol Sarn Bach. Mi fyddai disgwyl i Bennaeth a Chorff Llywodraethol yr ysgol amgen roi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau addas ac adnoddau staff yr ysgol i ymateb i'r niferoedd diweddaraf. Mi fyddai'r cynnydd yn eu cyllideb blynyddol yn hwyluso opsiynau i ystyried dosbarth/iadau a staff ychwanegol.	*Should the proposal be realized, it is envisaged that there would be 21 children in the Foundation Phase and 37 in KS2 at Ysgol Sarn Bach. The Headteacher and Governing Body of the alternative school would be expected to give due consideration to determining suitable class sizes and the resources of school staff to respond to the latest numbers. The increase in their annual budget would facilitate options to consider additional classes and staff.*
331		***Gyda'r rhan fwyaf o'ch gwybodaeth dim ond ystyried y safbwynt ariannol a geir a chostau elfennol fesul plentyn. Mae addysg o ansawdd uchel ar gyfer plant a phobl ifanc Gwynedd yn un o'r amcanion er mwyn datblygu'r system – pa system yw honno?***	***Most of your information only takes into account the financial outlook and elementary costs per child. High quality education for the children and young people of Gwynedd is one of the objectives for developing the system - what system is that?***		Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf. Pe gwireddir y cynnig, rhagwelir y bydda 21 plentyn yn y Cyfnod Sylfaen a 37 yn CA2 yn Ysgol Sarn Bach. Mi fyddai disgwyl i Bennaeth a Chorff Llywodraethol yr ysgol amgen roi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau addas ac adnoddau staff yr ysgol i ymateb i'r niferoedd diweddaraf. Mi fyddai'r cynnydd yn eu cyllideb blynyddol yn hwyluso opsiynau i ystyried dosbarth/iadau a staff ychwanegol.	*With 21 surplus places, (and 4 empty places in the Nursery), Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity for the current pupils of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, for the next five years.* *Should the proposal be realized, it is envisaged that there would be 21 children in the Foundation Phase and 37 in KS2 at Ysgol Sarn Bach. The Headteacher and Governing Body of the alternative school would be expected to give due consideration to determining suitable class sizes and the resources of school staff to respond to the latest numbers. The increase in their annual budget would facilitate options to consider additional classes and staff.*
		All-dalgylch *Out of catchment*				
332		Nid oes yr un plentyn yn byw ym mhentref Sarn Bach ei hun. Mae nifer o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn all-ddalgylch hefyd, heb gynnwys y rhai a drosglwyddodd yn wyth oed o Ysgol Aber-soch.	There is not a single child living in Sarn Bach itself. Many of the pupils at Ysgol Sarn Bach are live outside the catchment area as well, not to mention those that transferred at eight years old from Ysgol Abersoch.		Mae'r tabl yn adran 5.1 o'r ddogfen ymgynghori yn nodi annedd disgyblion Ysgol Abersoch a'r ysgolion cyfagos, gan gynnwys Ysgol Llanbedrog ac Ysgol Sarn Bach. Yn Medi 2020, roedd 20 allan o'r 48 o ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach yn byw y tu allan i'r dalgylch. Roedd 6 o ddisgyblion Ysgol Llanbedrog (102) yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch. Dylid nodi fod Ysgol Sarn Bach eisoes yn derbyn disgyblion ardal Abersoch ym mis Medi yn dilyn eu penblwydd yn 8 oed (mae ardal dalgylch Ysgol	*The table in section 5.1 of the consultation document notes the homes of pupils at Ysgol Abersoch and its neighbouring schools, including Ysgol Llanbedrog and Ysgol Sarn Bach.* *In September 2020, 20 out of the 48 pupils at Ysgol Sarn Bach lived outside the catchment area. 6 pupils at Ysgol Llanbedrog (102) lived in the Ysgol Abersoch catchment area.* *It should be noted that Ysgol Sarn Bach already admits pupils in the Abersoch area in the September following their 8th birthday (the Ysgol*
333		Pam na soniwyd am nifer y plant all-ddalgylch sydd yn Ysgol Llanbedrog? Aiff nifer ohonynt yno o Aber-soch.	Why was the number of out-of-catchement area children at Ysgol Llanbedrog not mentioned? Many of them are from Aber-soch.			

					Abersoch yn perthyn id ddalgylch Ysgol Sarn Bach i ddisgyblion Blwyddyn 4 – 6). Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu byddai dalgylch Ysgol Sarn Bach yn cael ei addasu i gynnwys ardal yr ysgol bresennol, yn ogystal ag ardal dalgylch presennol Ysgol Abersoch.	*Abersoch catchment area is part of Ysgol Sarn Bach catchment area for Year 4 - 6 pupils). Should the proposal be implemented the catchment area of Ysgol Sarn Bach would be amended to include the area of the existing school, as well as the existing catchment area of Ysgol Abersoch.*
334	4.2 Cymariaethau anaddas ac anghywir. Wrth gydnabod y mynycha canran o ddisgyblion Abersoch ysgolion tu allan i'w dalgylch, rydym yn anghydweld y gall y ffigur hwn fod cyn uched ag 81% gan y trosglwyddodd nifer o'r plant yn gyfreithlon i Ysgol Sarn Bach ar ôl Blwyddyn 3. Ymdebyga hyn i sefyllfa ddu a gwyn ac mae'n gamarweiniol ac anghywir.	4.2 Inappropriate and incorrect comparisons.In recognising that a percentage of Abersoch pupils attend schools outside their catchment area, we disagree that this figure can be as high as 81% as many of the children legally transferred to Ysgol Sarn Bach after Year 3. This portrays a black and white situation and is misleading and inaccurate.		Dengys y tabl isod faint o ddisgyblion sy'n mynychu ysgolion dalgylch ac all-dalgylch yn Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach a'r ysgolion cyfagos (Adran 5.1 yn y ddogfen ymgynghori). **Byw yn Dalgylch… (Medi 2020)** **Mynychu Ysgol … (Medi 2020)** Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion Medi 2020 Cadarnheir fod 81% o blant (3-8 oed) dalgylch Ysgol Abersoch yn mynychu ysgolion all-dalgylch yn Medi 2020. Er eglurder, nid yw disgyblion blwyddyn 4, 5 a 6 sy'n byw yn yr ardal wedi eu cynnwys yn y ffigwr yma gan fod ardal dalgylch Abersoch yn cael ei ystyried fel rhan o ddalgylch Ysgol Sarn Bach ar gyfer plant blynyddoedd 4, 5 a 6. Mewn ymateb i'r sylwad ynglŷn â'r nifer o ddisgyblion dalgylch Ysgol Sarn Bach sy'n mynychu ysgolion all-ddalgylch, nodir fod 13 (32%) o ddisgyblion y dalgylch yn mynychu ysgolion all-ddalgylch, dim ond 6 (15%) o'r disgyblion hynny sy'n mynychu Ysgol Llanbedrog.	*The table below shows how many children attend their catchment Schools and other Schools in Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach and neighbouring Schools (section 5.1 of the consultation document).* **Home catchment area (September 2020)** **Attending School… (September 2020)** Source: September 2020 School Census *We can confirm that 81% of children (3-8 years) in the Abersoch catchment area attend out of catchment schools in September 2020. For clarity, year 4, 5 and 6 pupils living in the area are not included in the figure here as the Abersoch catchment area is considered as part of the Ysgol Sarn Bach catchment area for years 4, 5 and 6.* *In response to the comment regarding the number of Ysgol Sarn Bach catchment-area pupils attending out-of-catchment schools, it is noted that 13 (32%) catchment-area pupils attend out-of-catchment schools, only 6 (15%) of those pupils attending Ysgol Llanbedrog.*
335	Mae hyn hefyd yn wir am Ysgol Sarn Bach; mae 15 allan o 42 o ddisgyblion dalgylch gartref yn mynychu Ysgol Llanbedrog. Nid yw hyn yn anarferol oherwydd polisi dewis rhieni LlC.	This is also the case for Ysgol Sarn Bach; 15 out of 42 home catchment area pupils attend Ysgol Llanbedrog. This is not unusual due to the WG parental choice policy.				
336	5.1 Dogfen ymgynghori Mae'r tabl hwn yn gwbl gamarweiniol. Dim ond hyd at Flwyddyn 3 y mae Ysgol Abersoch yn derbyn, felly mae'r niferoedd yn rhagfarnllyd yn erbyn yr ysgol. Bydd llawer o ddisgyblion o Ysgol Abersoch sy'n mynychu Ysgol Sarn Bach yn mynychu am eu bod wedi gorfod trosglwyddo ym mlwyddyn 4. Mae'r cymariaethau'n amhriodol ac yn anheg. Byddai'n fwy priodol cymharu pob plentyn 3-8 oed.	5.1 Dogfen ymgynghori This table is wholly misleading. Ysgol Abersoch only takes pupils up to Year 3, therefore the numbers by default are biased against the school. Several of the Ysgol Abersoch pupils attending Ysgol Sarn Bach will be attending since they have already transferred in year 4. The comparisons are inappropriate and compare apples with pears. It would be more appropriate to compare all 3-8 year olds.				

<table>
<tr><td>337</td><td></td><td>O ystyried polisi Llywodraeth Cymru, mae perthnasedd dalgylchoedd yn amheus gan fod gan rieni rwydd hynt i ddewis ysgolion, hyd yn oed os yw ysgol nad yw'n dalgylch yn or-gapasiti, fel y dangosir gan Ysgol Llanbedrog.</td><td>Given Welsh Government policy, the relevance of catchment areas is questionable since parents have free choice of schools, even if a non-catchment area school is over-capacity, as exampled by Ysgol Llanbedrog.</td><td></td><td>Mae’r Awdurdod yn gweithredu polisi dalgylchol ac fel arfer mae disgyblion yn mynychu’r ysgol yn y dalgylch y maent yn byw ynddi a lle bydd yr Awdurdod wedi gwneud darpariaeth o ran gofod, staffio ac adnoddau eraill yn cynnwys cludiant ysgol. Mae gan bob ysgol ddalgylch ddiffiniedig a gellir cael golwg ar fapiau swyddogol yn dangos y ffiniau, yn y Swyddfa Addysg neu yn yr ysgolion unigol. Bydd yr Awdurdod yn cydymffurfio â dewis rhieni nes cyrraedd rhif mynediad yr ysgol. Mae’r rhif mynediad yn adlewyrchu gallu ysgol i dderbyn plant ar sail arwynebedd llawr yr ysgol a chyfrifir yn defnyddio fformwla Llywodraeth Cymru.</td><td>The Authority operates a catchment area policy and pupils usually attend the school in the catchment area in which they reside and where the Authority has made provision in terms of space, staffing and other resources including school transport. Each school has a defined catchment area and official maps showing the boundaries can be viewed, at the Education Office or at the individual schools. The Authority will comply with parental preference until the school entry number is reached. The entry number reflects a school's ability to admit children based on the school's floor area and is calculated using the Welsh Government formula.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="5">Asesiad Effaith Ansawdd Addysg
The Quality of the Education Impact Assessment</td></tr>
<tr><td>338</td><td></td><td>7.2.2. Ansawdd yr Addysg a'r Safonau yn y Ddwy Ysgol a Gynhwysir yn yr Ymgynghoriad Mae Estyn yn adrodd am Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach. O ran Ysgol Sarn Bach "Yn ogystal, nodwyd bod yr ysgol wedi elwa o arweinyddiaeth glir sy'n seiliedig ar godi safonau a sicrhau lles y disgybl." Mae defnydd dethol o ddyfyniadau o adroddiadau Estyn yn rhagfarnllyd yn erbyn Ysgol Abersoch. Dim cydnabyddiaeth o'r arweinyddiaeth yn Ysgol Abersoch lle mewn gwirionedd nododd Adroddiad Ysgol Abersoch Estyn 2017, t8: "Ers cael ei phenodi, mae'r athro â gofal, gyda chefnogaeth a chyfraniad medrus y llywodraethwyr, wedi dechrau gosod cyfeiriad strategol pwrpasol ar gyfer datblygu'r ysgol. O fewn cyfnod byr, mae hi wedi gweithredu strategaethau cadarn ac wedi llwyddo i greu ethos o waith tîm ymhlith y staff. Mae hi wedi dechrau rhoi prosesau cadarn ar waith sy'n seiliedig ar godi safonau ... ".</td><td>7.2.2. The Quality of the Education and Standards at the Two Schools Included in the Consultation Estyn reports Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach. Regarding Ysgol Sarn Bach "In addition, it was noted that the school benefited from clear leadership that is based on raising standards and ensuring the pupil's welfare."
Selective use of quotes from Estyn reports are biased against Ysgol Abersoch. No recognition of the leadership at Ysgol Abersoch where in fact the Ysgol Abersoch Estyn Report 2017, p8 stated: " Since being appointed, the teacher in charge, with the skilful support and contribution of the governors, has begun to set a purposeful strategic direction for developing the school. Within a short period of time, she has implemented robust strategies and has succeeded in creating an ethos of teamwork among the staff. She has begun to put robust processes in place that are based on raising standards...".</td><td></td><td>Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau.

Mae’r Awdurdod wedi cynnwys barn Estyn ar y pum maes arolygu yn gwbl agored a thryloyw yn y ddogfen ymgynghori:

Crynodeb o adroddiadau Estyn:<table><tr><th>Ysgol</th><th>Blwyddyn yr archwiliad</th><th>Pa mor dda yw’r deilliannau?</th><th>Pa mor dda yw’r ddarpariaeth?</th><th>Pa mor dda yw’r arweinyddiaeth a rheolaeth?</th></tr><tr><td>Abersoch</td><td>Mehefin 2017</td><td>Da</td><td>Da</td><td>Da</td></tr></table>* (Noder fod Estyn wedi cyflwyno 5 maes i’w harchwilio erbyn Hydref 2017).
<table><tr><th>Ysgol</th><th>Blwyddyn yr archwiliad</th><th>Safonau</th><th>Lles ac agweddau at ddysgu</th><th>Addysgu a phrofiadau dysgu</th><th>Gofal, cymorth ac arweiniad</th><th>Arweinyddiaeth a rheolaeth</th></tr><tr><td>Sarn Bach</td><td>Hydref 2017</td><td>Da</td><td>Da</td><td>Da</td><td>Da</td><td>Da</td></tr></table>Wrth gynnal asesiad o effaith tebygol y cynnig ar bum maes arolygu Estyn, yng nghyd-destun ‘Arweinyddiaeth a Rheolaeth’ mae’r Awdurdod yn nodi mai niwtral fyddai’r effaith tebygol o weithredu’r cynnig, yn sgil y ffaith fod Estyn wedi dyfarnu safon yr arweinyddiaeth yn Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach gystal â’i gilydd’.

Mae’r Awdurdod yn anghytuno gyda’r sylw am y defnydd o’r gair effaith ‘tebygol’ wrth ystyried y cynnig ar bum maes arolygu Estyn a’r sylw ei fod yn gamarweiniol yn erbyn Ysgol Abersoch. O gynnal yr asesiad o effaith tebygol y cynnig ar bum maes arolygu Estyn deuir i’r casgliad y byddai 5 allan o’r 7 maen prawf yn cael effaith tebygol niwtral, gyda 2 allan o’r 7 yn cael effaith tebygol positif.</td><td>The Council notes the comments.

The Authority has included in the consultation document Estyn's views on the five areas of inspection fully open and transparent:

Summary of Estyn reports:<table><tr><th>School</th><th>Inspection year</th><th>How good are outcomes?</th><th>How good is the provision?</th><th>How good are the leadership and management?</th></tr><tr><td>Abersoch</td><td>June 2017</td><td>Good</td><td>Good</td><td>Good</td></tr></table>* (Please note that Estyn has submitted 5 areas for inspection by October 2017).
<table><tr><th>School</th><th>Inspection year</th><th>Standards</th><th>Well-being and attitudes to learning</th><th>Teaching and learning experiences</th><th>Care, support and guidance</th><th>Leadership and management</th></tr><tr><td>Sarn Bach</td><td>October 2017</td><td>Good</td><td>Good</td><td>Good</td><td>Good</td><td>Good</td></tr></table>In assessing the likely impact of the proposal on Estyn's five areas of inspection, in the context of 'Leadership and Management' the Authority notes that the likely impact of implementing the proposal would be neutral, given Estyn's judgment the standard of leadership at Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach are comparable '.

The Authority disagrees with the comment about the use of the word 'likely' impact when considering the proposal on Estyn's five inspection areas and the comment that it is misleading against Ysgol Abersoch. The assessment of the likely impact of the proposal on Estyn's five inspection areas concludes that 5 out of the 7 criteria would have a likely neutral effect, with 2 out of the 7 having a likely positive effect.</td></tr>
<tr><td>339</td><td></td><td>7.2.2. Ansawdd yr Addysg a'r Safonau yn y Ddwy Ysgol a Gynhwysir yn yr Ymgynghoriad “Mae'r tabl isod yn dangos effaith debygol y cynnig ar bum maes pertyhnasol arolygu Estyn.” Mae'r rhain fwy o bethau cadarnhaol “positif” na pethau cadarnhaol tebygol. Unwaith eto, yn gamarweiniol yn erbyn Ysgol Abersoch. Gweler isod ddwy res.</td><td>7.2.2. The Quality of the Education and Standards at the Two Schools Included in the Consultation “The table below shows the likely impact of the proposal on the five relevant Estyn inspection fields.” These are more accurately “possible” positives rather than likely positives. Again, misleading against Ysgol Abersoch. See below two rows.</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>340</td><td></td><td>7.5 Dyfyniadau Rheolaeth ac Arweinyddiaeth "Mae'r arweinyddiaeth yn Ysgol Sarn Bach wedi'i nodi gan Estyn (2017) fel" Da "ac mae'n nodi bod “yr ysgol yn elwa o arweinyddiaeth glir sy'n seiliedig ar godi safonau a sicrhau lles disgyblion.” Yn ogystal, nodir bod y Corff Llywodraethol yn "gefnogol iawn o waith yr ysgol, yn cwrdd yn rheolaidd ac yn cyflawni eu dyletswyddau'n gydwybodol."
Mae pob dyfyniad a gyflwynwyd o blaid Ysgol Sarn Bach. Pam na chyflwynir dyfyniadau tebyg ar gyfer Ysgol Abersoch?
"Ers cael ei phenodi, mae'r athro â gofal, gyda chefnogaeth a chyfraniad medrus y llywodraethwyr, wedi dechrau gosod cyfeiriad strategol pwrpasol ar gyfer datblygu'r ysgol. O fewn cyfnod byr, mae hi wedi gweithredu strategaethau cadarn ac wedi llwyddo i greu ethos o waith tîm ymhlith y staff. "
a
"Mae aelodau'r corff llywodraethu yn gefnogol iawn i'r ysgol. Mae eu cyfraniad gwerthfawr yn cael effaith lwyddiannus ar ddatblygiad yr ysgol ar gyfer y dyfodol trwy sicrhau cefnogaeth a mentora effeithiol i'r pennaeth â gofal."</td><td>7.5 Management and Leadership Quotes " The leadership at Ysgol Sarn Bach has been identified by Estyn (2017) as "Good" and notes that "the school benefits from clear leadership that are based on raising standards and ensuring the welfare of pupils." In addition, it is noted that the Governing Body is "very supportive of the school's work, meets regularly and achieves their duties conscientiously."
The presented quotes are all in favour of Ysgol Sarn Bach. Why are the similar quotes for Ysgol Abersoch not presented?
"Since being appointed, the teacher in charge, with the skilful support and contribution of the governors, has begun to set a purposeful strategic direction for developing the school. Within a short period of time, she has implemented robust strategies and has succeeded in creating an ethos of teamwork among the staff."
and
"Members of the governing body are very supportive of the school. Their valuable contribution has a successful effect on the school’s development for the future by ensuring effective support and mentoring for the headteacher in charge. "</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>341</td><td></td><td>“Yn seiliedig ar gasgliadau'r asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r</td><td>"Based on the conclusions of the assessment of the Likely Impact on the Quality and Standards of Education, it is</td><td></td><td>Mae’r Cyngor yn nodi’r sylw.</td><td>The Council notes the comment.</td></tr>
</table>

		casgliad bod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach o'r un lefel ag ansawdd yr addysg yn Ysgol Abersoch." "Mae'r ysgol amgen yn cynnig addysg o safon gyfartal o leiaf, .." Trwy ddefnyddio'r term "o leiaf", a ydych chi'n awgrymu bod Ysgol Sarn Bach yn cynnig safon addysg well? Mae maint y dosbarthiadau yn Ysgol Sarn Bach yn fwy ac yn ddiofyn mae hyn yn golygu llai o sylw unigol, ac, mewn rhai dosbarthiadau, mae plant Ysgol Sarn Bach yn cael eu haddysgu gan gymhorthydd dysgu yn unig ar 2 ddiwrnod yr wythnos. Eglurwch ar ba sail rydych chi'n gwneud y datganiad hwn. Mae'r plant yn mynychu gwersi nofio trwy gydol y flwyddyn gydag Ysgol Abersoch, a bydd yn niweidiol i'r plant golli hyn gan mai ein hethos yw "bydd pob plentyn sy'n mynychu Ysgol Abersoch tan Flwyddyn 3 yn gadael yr ysgol yn gallu nofio".	concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is of the same level as the quality of education at Ysgol Abersoch." "The alternative school offers education of equal standard at least,.." By using the term "at least", are you implying that Ysgol Sarn Bach offers a better standard of education? The class sizes at Ysgol Sarn Bach are larger and by default this means less individual attention, and, in some classes, Ysgol Sarn Bach children are exclusively taught by teaching assistants on 2 days per week. Please clarify on what basis you make this statement. The children attend year-round swimming lessons with Ysgol Abersoch, and it will be detrimental to the children to lose this as our ethos is "every child who attends Ysgol Abersoch until Year 3 will leave the school able to swim".		Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad. Mewn ymateb i'r sylwadau, dymuna'r Cyngor nodi yr addysgir disgyblion Ysgol Abersoch mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. Mae Cyngor Gwynedd yn anelu i gael maint dosbarthiadau addas, gyda dim mwy na dau ystod oedran o fewn yr un dosbarth yn y cynradd. Byddai gwireddu'r cynnig yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgiadol a chymdeithasol y disgyblion, yn ddyddiol. Mewn ymateb i'r sylwad am sefyllfa staffio Ysgol Sarn Bach, dymuna'r Cyngor nodi mai mater i Gorff Llywodraethol ysgol unigol ydi penderfynu ar ei strwythur staffio mwyaf addas. Pe byddai nifer disgyblion yn cynyddu gall Ysgol Sarn Bach benderfynu addasu'r strwythur staffio i gynnwys mwy o athrawon. Ni all y Cyngor rhagweld penderfyniad y Corff Llywodraethol ac o ganlyniad ni fyddai'n briodol amlygu lefelau staffio posib i'r dyfodol. Pe byddai'r nifer disgyblion yn cynyddu tu hwnt i'r canllawiau statudol byddai'n rhaid i'r ysgol newid y strwythur staffio. Mae nifer helaeth o ysgolion yn gwneud defnydd o uwch gymorthyddion er mwyn darparu amser i di gyswllt i athrawon dosbarth gynllunio, paratoi ac asesu. Mae'r gwaith a fydd yn cael ei gyflwyno wedi ei baratoi gan yr athro neu athrawes dosbarth o flaen llaw a gan amlaf yn barhad o'r hyn y mae'r athro neu athrawes ddosbarth wedi ei gyflwyno o flaen llaw. Mae'r dyraniad ychwanegol a dderbynnir gan Ysgol Abersoch yn sgil niferoedd isel o blant yn sicrhau lefelau staffio uwch na'r hyn a dderbynnir mewn ysgolion sydd y tu allan i'r gwarchodaeth yma. Nid yw Ysgol Sarn Bach yn derbyn lefel uchel o warchodaeth ac o ganlyniad maent yn wynebu her i gynnal lefelau staffio cyffelyb ac Ysgol Abersoch. Fodd bynnag gwelir o arolwg Estyn o Ysgol Sarn Bach yn 2017 nad yw hyn yn effeithio ar ansawdd profiadau dysgu'r plant a bod y dysgu ac addysgu ac ansawdd profiadau dysgu'r plant.	*The Authority proposes the Impact Assessment and seeks views on the impact of the proposal through the consultation.* *In response to the comments, the Council wishes to note that Ysgol Abersoch pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years). The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* *Gwynedd Council aims to have suitable class sizes, with no more than two age ranges within the same primary class.* *Realizing the proposal would provide opportunities for pupils to be educated in much smaller age groups of peers and an opportunity to enhance pupils' educational and social experience on a daily basis.* *In response to the comment about the staffing situation at Ysgol Sarn Bach, the Council wishes to note that it is for the Governing Body of an individual school to decide on its most appropriate staffing structure. Should pupil numbers increase Sarn Bach School may decide to adapt the staffing structure to include more teachers.The Council cannot anticipate the decision of the Governing Body and consequently it would not be appropriate to highlight possible future staffing levels.* *If the number of pupils increased beyond the statutory guidelines the school would have to change the staffing structure.* *A large number of schools make use of senior assistants to provide classroom teachers with non-contact time for planning, preparation and assessment. The work to be presented has been prepared in advance by the class teacher and is usually a continuation of what the class teacher has presented in advance.* *The additional allocation received by Ysgol Abersoch due to low numbers of children ensures higher staffing levels than those received in schools outside this protection. Ysgol Sarn Bach does not receive a high level of protection and as a result faces the challenge of maintaining similar staffing levels as Ysgol Abersoch. However, it is clear from Estyn's inspection of Ysgol Sarn Bach in 2017 that this does not affect the quality of children's learning experiences and that the teaching and learning and the quality of children's learning experiences.*
342		Mae'r Ysgol yn darparu addysg ragorol a bydd y plant yn dioddef hebddo.	It provides and excellent education and children will suffer without it.		Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Mae'r wybodaeth yn yr asesiad yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn yn yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru. Byddai gwireddu'r opsiwn hwn yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgiadol a chymdeithasol y disgyblion, yn ddyddiol. Bydd anghenion unrhyw grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ac anghenion dysgu ychwanegol, yn cael ei asesu a'i weithredu yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r awdurdod. Manylir ymhellach ar ansawdd a safonau addysg yn Adran 7.2 o'r ddogfen ymgynghori a gweler yr asesiad llawn o'r effaith tebygol ar ansawdd a safonau addysg ar y wefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg.	*Based on the conclusions of the assessment of the Likely Impact on the Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is of the same level as the quality of education at Ysgol Abersoch. Consequently, it is not anticipated any negative impact would derive in terms of the quality and standards of education from the proposal to close Ysgol Abersoch and transfer the pupils to Ysgol Sarn Bach. The information in the assessment follows the latest Estyn inspections of the schools in question, noting that each of the schools have been placed in at least an equivalent category to Ysgol Abersoch, and each of the schools have been placed in the yellow or green in terms of Welsh Government's support category. Implementing this option would give pupils an opportunity to be educated in peer groups with much less of an age range and an opportunity to improve the educational and social experience of the pupils, on a daily basis. The needs of any vulnerable groups, including children with additional learning needs, would be assessed and implemented in line with the authority's policy and procedures. Further details on the quality and standards of education are provided in Section 7.2 of the statutory consultation document and a full assessment of the likely impact on the quality and standards of education*
343		Mae plant sy'n symud ymlaen o Ysgol Abersoch i Sarn Bach / Llanbedrog yn aml yn uwch na'r cyfartaledd mewn sgiliau darllen, ysgrifennu a datblygu corfforol oherwydd gwaith caled athrawon, rhieni a disgyblion yn yr amgylchedd clos hwn. Mae'r plant yn rhyngweithio â busnesau a thrigolion y pentref i wneud defnydd gwych o'r adnoddau naturiol ar stepen eu drws. Gallaf eich sicrhau bod llawer o ysgolion yn destun cenfigen o wersi Addysg Gorfforol Ysgol Abersoch ar y traeth!	Children progressing from Ysgol Abersoch onto Sarn Bach/ Llanbedrog are often above average in reading, writing and physical development skills due to the hard work of teachers, parents and pupils in this close knit environment. The children interact with village businesses and residents to make great use of the natural resources on their doorstep. I assure you many schools envy Ysgol Abersoch PE lessons on the beach!			
344		A allwch chi egluro i mi pam bod y Cyngor yn credu y byddai'n cryfhau addysg yr ardal yn y dyfodol? Pa dystiolaeth sydd gennych i gefnogi'r honiad hwn? Mae gen i ddiddordeb hefyd yn yr hyn y mae'r Undebau Addysgu yn ei feddwl am ddatganiadau o'r fath, a ydych chi felly'n awgrymu y bydd fy mhlentyn yn cael gwell addysg a addysgir gan Gymhorthydd Dosbarth hytrach nag Athro Cymwysedig Llawn? Nid oes gennyf unrhyw amheuon ynghylch Rhinweddau	Can you explain to me why the Council believes it will strengthen future education for the area? What evidence do you have that will support this claim? I am also interested in what the Teaching Unions think about such statements, are you therefore suggesting that my child will get a better education taught by a Teaching Assistant as opposed to a Fully Qualified Teacher? I have no doubts about the Merits of Teaching Assistants, however it seems that you are undermining the importance of someone with a level 8 as opposed to a level 4 certificate.			

		Cymhorthyddion Dosbarth, fodd bynnag, mae'n ymddangos eich bod yn tanseilio pwysigrwydd rhywun â lefel 8 yn hytrach na thystysgrif lefel 4.			Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: viii. Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. . ix. Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. x. Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 xi. Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. xii. Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd a llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn 3ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. xiii. Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod yn £4,198 xiv. Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer) Mae'r ddogfen ymgynghori wedi cael ei dosbarthu i undebau'r athrawon a staff sy'n cynrychioli athrawon a staff eraill mewn unrhyw ysgol sy'n rhan o'r cynnig. Bydd y Cyngor yn ystyried sylwadau'r undebau ac yn ymateb iddynt yn yr un modd â sylwadau pob ymgynghorai arall. Mater i Gorff Llywodraethol ysgol unigol ydi penderfynu ar ei strwythur staffio mwyaf addas. Pe byddai nifer disgyblion yn cynyddu gall Ysgol Sarn Bach benderfynu addasu'r strwythur staffio i gynnwys mwy o athrawon. Mae nifer helaeth o ysgolion yn gwneud defnydd o uwch gymorthyddion er mwyn darparu amser di-gyswllt i athrawon dosbarth gynllunio, paratoi ac asesu. Bydd y gwaith a gaiff ei gyflwyno wedi ei baratoi gan yr athro neu athrawes dosbarth o flaen llaw a gan amlaf yn barhad o'r hyn y mae'r athro neu athrawes ddosbarth wedi ei gyflwyno o flaen llaw.	*can be found on the website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* The Authority has prioritized Ysgol Abersoch for a review of educational provision as it faces a number of challenges. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and have been fragile for some time. *As a result of the current low numbers, the school is in a perilous situation and under increasing financial pressure, specifically:* *I. Numbers at the school are a concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils and 2 nursery pupils.* *II. The clas size is small – with 10 pupils being taught in one mixed age class* *III. The projections show 10 pupils in 2021, 12 in 2022, and 12 in 2023.* *IV. 2020 data shows 26 pupils living in the Abersoch catchment with 21 attending other schools. They also show 5 pupils from outside the catchment attending Ysgol Abersoch.* *V. Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual allocation through the minimum staff protection policy (which guarantees at least a head and teacher in all schools, and a head and assistant in schools with less than 15 pupils). The total for 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.* *VI. The cost per pupil for Ysgol Abersoch in 2020/21 is £17,404 compared to the average county cost per pupil for the same period of £4,198.* *VII. Number of surplus places – 76% of surplus places in the school (32 places).* *The consultation document was distributed to the teacher and staff unions representing teachers and other staff in any school involved in the proposal. The Council will consider the unions' comments and respond to them in the same way as all other consultees.* *It is for the Governing Body of an individual school to determine its most appropriate staffing structure. Should pupil numbers increase Ysgol Sarn Bach may decide to adapt the staffing structure to include more teachers. A large number of schools make use of senior assistants to provide non-contact time for classroom teachers to plan, prepare and assess. The work submitted will have been prepared by the class teacher in advance and will usually be a continuation of what the class teacher has submitted in advance.*
345		Nid oes unrhyw sail i'r datganiad "byddai addysgu'r plant yn Ysgol Sarn Bach yn cael effaith gadarnhaol" ac mae'n oddrychol iawn. Dim ond newydd ddechrau oedd y pennaeth newydd yn Ysgol Abersoch pan gynhaliwyd adolygiad Estyn. Mae natur y datganiad hwn yn gogwyddo'n amhriodol yn erbyn Ysgol Abersoch. Newidiwyd cynllun yr adroddiad rhwng y ddau arolygiad yn	There is no basis for the statement "educating the children at Ysgol Sarn Bach would have a positive impact" and is highly subjective. The new headteacher at Ysgol Abersoch had just started when the Estyn review took place. The nature of this statement inappropriately biases against Ysgol Abersoch. The layout of the report changed between the two inspections in 2017, with Ysgol Abersoch reporting only "wellbeing" and Ysgol Sarn Bach being assessed on		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Fodd bynnag, mewn perthynas â'r sylw am gyhoeddi data perfformiad ysgolion unigol, yn 2018 bu i Lywodraeth Cymru gyflwyno newidiadau sylweddol i sut yr adroddir ar fesurau perfformiad. Yn dilyn ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar gyhoeddi asesiadau athrawon, bellach nid oes cyhoeddi data cymharol ar gyfer y Cyfnod Sylfaen, Cyfnod Allweddol 2 a Chyfnod Allweddol 3 yn yr ysgol, lefel yr Awdurdod Lleol na chonsortia. Felly y tu hwnt i gymhariaeth â	*The Council notes the comments. However, in relation to the comment regarding publishing individual school performance data, in 2018 the Welsh Government introduced significant changes to how performance measures are reported. Following the Welsh Government's consultation on the publication of teacher assessments, there is no longer publishing of comparative data for Foundation Phase, Key Stage 2 and Key Stage 3 at school, Local Authority or consortia level. Therefore, beyond comparison*

Tud. 225		2017, gydag Ysgol Abersoch yn adrodd dim ond ar "les" ac Ysgol Sarn Bach yn cael ei hasesu ar "les ac agweddau at ddysgu". Mae'r testun ar gyfer y ddwy ysgol yn debyg iawn. Efallai bod y gwahaniaeth o ganlyniad i gyfraddau presenoldeb; yn ôl natur, mae ysgol fach yn fwy sensitif i gyfraddau presenoldeb lle mae pob plentyn yn cyfrif. Mae cyfraddau presenoldeb yn ystod y blynyddoedd diwethaf yn gyson uchel, hyd yn oed yn fwy trawiadol o ystyried bod yr ysgol mewn lleoliad tymhorol lle mae'n ofynnol i rieni weithio yn ystod gwyliau ysgol (2018-2019 = 96.3%, 2017-2018 = 94.2%). Ysgol Abersoch: "Mae bron pob disgybl yn teimlo'n ddiogel ac yn hapus yn yr ysgol ac yn gwybod at bwy i fynd os oes unrhyw beth yn eu poeni. Maent yn trin ei gilydd gyda gofal a pharch ac yn cynnig cefnogaeth i'w cyd-ddisgyblion yn ddigymell mewn gwersi neu mewn sefyllfaoedd mwy anffurfiol yn gyffredinol, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn frwdfrydig ac yn dangos diddordeb yn eu gwaith ac yn aros ar dasg am gyfnodau penodol. Trwy fod yn ymwybodol o'u targedau, mae llawer yn gwybod pa mor dda y maent yn perfformio a beth sydd angen iddynt ei wneud i wella. Yn gyffredinol, mae bron pob disgybl yn ymwybodol o bwysigrwydd bwyta ac yfed yn iach a chadw'n iach. Maent yn cymryd rhan yn frwd mewn gweithgareddau corfforol o fewn y cwricwlwm a thrwy weithgareddau allgyrsiol. Mae disgyblion yn chwarae rhan bwysig ym mywyd yr ysgol, ac mae llawer yn mwynhau cyfrifoldebau ysgwyddo, er enghraifft wrth ffonio ysgol gyfagos i archebu cinio bob dydd. Mae cyngor yr ysgol, y 'Sgwad Syniadau', yn dechrau datblygu ymwybyddiaeth o'i gyfrifoldebau. Mae wedi dechrau gweithredu yn yr ysgol ac yn trefnu gweithgareddau codi arian ar gyfer y rhai mewn angen. Mae'r aelodau'n deall eu cyfrifoldeb i gefnogi eraill wrth godi arian at elusennau, fel Taith Gerdded Mike Peters a Phlant Mewn Angen. O ganlyniad, mae disgyblion yn datblygu ymdeimlad da o gyfrifoldeb cymdeithasol. Dros y pedair blynedd diwethaf, mae lefelau presenoldeb wedi gosod yr ysgol yn y 25% isaf o'i chymharu ag ysgolion tebyg. Mae prydlondeb disgyblion yn dda" Ysgol Sarn Bach: "Mae gan bron pob disgybl ddealltwriaeth drylwyr o bwysigrwydd bwyta ac yfed yn iach. Mae llawer o ddisgyblion yn y cyfnod sylfaen yn siarad yn hyderus am ba fwydydd sy'n iach neu'n llai iach iddynt, a pha fwydydd sy'n cael effaith niweidiol ar eu dannedd. Mae gan ddisgyblion hŷn ddealltwriaeth gadarn o'r angen i gadw'n iach trwy yfed dŵr, bwyta'n gall, a chymryd rhan mewn gweithgareddau corfforol i sicrhau eu ffitrwydd. Mae disgyblion yn gwerthfawrogi cyfleoedd i gymryd rhan mewn gymnasteg a nofio yn y ganolfan hamdden, sy'n eu galluogi i gymryd rhan mewn cystadlaethau. Mae cyfleoedd i fynd ar ymweliadau preswyl, er enghraifft â Phlas Menai, yn gwneud cyfraniad cadarnhaol at ddatblygu eu sgiliau ffitrwydd a chymdeithasol. Mae bron pob disgybl yn ymddwyn yn dda ac yn trin ei gilydd, staff ac ymwelwyr â pharch. Mae disgyblion hynaf yr ysgol yn ofalgar iawn tuag at y disgyblion ieuengaf; er enghraifft, mae'r 'ffrindiau	"wellbeing and attitudes to learning". The text for both schools is very similar. The difference may possibly be down to attendance rates; by nature, a small school is more sensitive to attendance rates where every child counts. Attendance rates in recent years are consistently high, even more so impressive given the school is in a seasonal location where parents are required to work during school holidays (2018-2019 = 96.3%, 2017-2018 = 94.2%). Ysgol Abersoch: " Nearly all pupils feel safe and happy at school and know who to approach if anything is worrying them. They treat each other with care and respect and offer support to their fellow pupils spontaneously in lessons or in more informal situations. In general, most pupils are enthusiastic and show an interest in their work and stay on task for specific periods. By being aware of their targets, many know how well they are achieving and what they need to do to improve. In general, nearly all pupils are aware of the importance of eating and drinking healthily and staying healthy. They participate enthusiastically in physical activities within the curriculum and through extra-curricular activities. Pupils play an important part in school life, and many enjoy shouldering responsibilities, for example when telephoning a nearby school to order lunch each day. The school council, the 'Sgwad Syniadau' (Ideas Squad), is beginning to develop an awareness of its responsibilities. It has begun to take action in the school and organises fundraising activities for those in need. Members understand their responsibility to support others when raising money for charities, such as the Mike Peters Walk and Children in Need. As a result, pupils develop a good sense of social responsibility. Over the last four years, attendance levels have placed the school in the bottom 25% in comparison with similar schools. Pupils' punctuality is good" Ysgol Sarn Bach: "Nearly all pupils have a thorough understanding of the importance of eating and drinking healthily. Many pupils in the foundation phase talk confidently about which foods are healthy or less healthy for them, and which foods have a harmful effect on their teeth. Older pupils have a sound understanding of the need to stay healthy by drinking water, eating sensibly, and taking part in physical activities to ensure their fitness. Pupils appreciate opportunities to take part in gymnastics and swimming at the leisure centre, which enables them to take part in competitions. Opportunities to go on residential visits, for example to Plas Menai, make a positive contribution to developing their fitness and social skills. Nearly all pupils are well-behaved and treat each other, staff, and visitors with respect. The school's oldest pupils are very caring towards the youngest pupils; for example, the 'faithful friends' (ffrindiau ffyddlon) ensure that the youngest pupils are safe and happy on the swimming bus. Most pupils are confident that the school responds promptly to any concerns they may have and deal well with any cases of bullying. Pupils take regular advantage of valuable opportunities to express an opinion on what they learn by choosing the term's theme. Each week, pupils express their opinion on the activities that they would like to do next within the theme. Most pupils' attitudes towards learning is one of the school's strengths. Nearly all pupils are enthusiastic and work diligently for extended periods when completing their activities. They support each other's learning effectively by receiving support from their peers before asking for support from an adult. This develops their independent skills and prepares them to be helpful adults. From an early age, most pupils have a sound understanding of what they need to do to improve		chyfartaledd cenedlaethol, nid oes unrhyw wybodaeth gymharol na meincnodol ar gael.	*with the national average, there is no comparable or benchmark information available.*

		ffyddlon' yn sicrhau bod y disgyblion ieuengaf yn ddiogel ac yn hapus ar y bws nofio. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn hyderus bod yr ysgol yn ymateb yn brydlon i unrhyw bryderon sydd ganddynt ac yn delio'n dda ag unrhyw achosion o fwlio. Mae disgyblion yn manteisio'n rheolaidd ar gyfleoedd gwerthfawr i fynegi barn ar yr hyn maen nhw'n ei ddysgu trwy ddewis thema'r tymor. Bob wythnos, mae disgyblion yn mynegi eu barn ar y gweithgareddau yr hoffent eu gwneud nesaf o fewn y thema. Agweddau mwyafrif y disgyblion tuag at ddysgu yw un o gryfderau'r ysgol. Mae bron pob disgybl yn frwdfrydig ac yn gweithio'n ddiwyd am gyfnodau estynedig wrth gwblhau eu gweithgareddau. Maent yn cefnogi dysgu ei gilydd yn effeithiol trwy dderbyn cefnogaeth gan eu cyfoedion cyn gofyn am gefnogaeth gan oedolyn. Mae hyn yn datblygu eu sgiliau annibynnol ac yn eu paratoi i fod yn oedolion cymwynasgar. O oedran ifanc, mae gan y mwyafrif o ddisgyblion ddealltwriaeth gadarn o'r hyn y mae angen iddynt ei wneud i wella eu gwaith. Mae'r disgyblion ieuengaf yn egluro cod marcio'r ysgol yn glir ac yn deall sut mae hyn yn eu helpu i wella eu gwaith. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn ymwybodol o bwysigrwydd mynychu'r ysgol yn rheolaidd ac yn brydlon. " 7**.5 Rheolaeth ac Arweinyddiaeth 7.5.1. Effaith ar Reolaeth ac Arweinyddiaeth Gall ysgolion sydd â niferoedd uwch o blant gynnig strwythur mwy cadarn i gynllunio a darparu'r cwricwlwm trwy sefydlu timau rheoli canolog ac arweinwyr pwnc a chwricwlwm.** A yw pethau'n debygol o newid yn Ysgol Sarn Bach ar yr adeg hon os yn cau Ysgol Abersoch? Annhebygol, mae hwn yn bwynt dadleuol. Mae Ysgol Abersoch yn cynnig prosiectau cymunedol sydd wedi'u cyfoethogi'n gymdeithasol yn ddyddiol bob wythnos. Mae'r plant yn ymgysylltu ac yn rhyngweithio â phob grŵp oedran yn y gymuned ac fe'u hanogwyd i feddwl y tu allan i'r bocs. Dylid egluro anfanteision y golled hon o brofiadau cyfoethog. Er ein bod yn cydnabod nad yw Cymru yn cymharu ysgolion mewn tablau cyngrair, gofynnwn yn ymateb Cyngor Gwynedd am ganlyniadau ar gyfer pob ysgol o ran cyflawni dangosyddion CA D5 + ar gyfer pob ysgol (Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Foel Gron) ar gyfer y 5 mlynedd diwethaf. Nid ydym yn credu bod rheswm dilys pam na fyddai Cyngor Gwynedd yn cyflawni'r cais hwn.	their work. The youngest pupils explain the school's marking code clearly and understand how this helps them to improve their work. Most pupils are aware of the importance of attending school regularly and punctually." **7.5 Management and Leadership 7.5.1. Impact on Management and Leadership Schools with higher numbers of children can offer a more robust structure to planning and providing the curriculum by establishing middle management teams and subject and curriculum leaders.** Are things likely to change at Ysgol Sarn Bach at this point if Ysgol Abersoch is absorbed? Unlikely, this is a moot point. Ysgol Abersoch offers socially enriched community projects on a daily weekly basis. The children engage and interact with all age groups in the community and were encouraged to think outside the box. The disadvantages of this loss of enriched experiences should be made clear. Whilst we acknowledge that Wales does not compare schools in league tables, we request in Gwynedd Council's response the outcomes for each school in terms of achieving KS D5+ indicators for each school (Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Foel Gron) for the past 5 years. We do not believe that there is a valid reason as to why Gwynedd Council would not fulfil this request.			
346		Teimlir y dirmygir yr addysg a geir yn Ysgol Aber-soch yn 'Llesiant ac Agweddau Dysgu' Tabl Pum Maes Arolygu Estyn wrth ddweud "...deuir i'r casgliad y byddai addysgu'r plant yn YSB yn cael effaith bositif". Pwysleisir y gall plant Aber-soch "addysgu'n annibynnol" hefyd.	It is felt that the education provided at Ysgol Abersoch in the 'Well-being and Learning Aspects' of Estyn's Five Areas of Inspection Table is disparaged by saying that "... it is concluded that educating the children at YSB would have a positive impact". It is emphasized that Abersoch children can also "teach independently".		Yn y tabl Pum Maes Arolygu Estyn y cyfeirir ato, yr hyn a wna'r Awdurdod yw dwyn cymhariaeth rhwng sylwadau a barn ESTYN ar Ysgol Abersoch a'r ysgol amgen, sef Ysgol Sarn Bach. Gan mai 'digonol' oedd canlyniad y dangosydd 'Lles' gan Estyn ar gyfer Ysgol Abersoch yn eu harolwg diwethaf yn 2017, tra bod canlyniad Ysgol Sarn Bach yn yr un maes yn 'dda'. Yn seliedig ar ganfyddiadau'r arolygon Estyn hyn, felly, deuir i'r casgliad y byddai addysgu'r plant yn Ysgol Sarn Bach yn cael effaith gadarnhaol yng nghyd-destyn 'Lles'.	*In the table Estyn's Five Areas of Inspection, what the Authority does is compare ESTYN's comments and views on Ysgol Abersoch with the alternative school, Ysgol Sarn Bach. As the result of the Estyn 'Wellbeing' indicator for Ysgol Abersoch in their last inspection in 2017 was 'adequate', whilst the result of Ysgol Sarn Bach in the same area was 'good', based on the findings of these Estyn inspections, therefore, it is concluded that educating the children at Ysgol Sarn Bach would have a positive impact in the context of 'Wellbeing'.*
347		Gwireddir Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, sef: *"Cynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl fydd yn rhoi'r profiadau, sgiliau a'r hyder i blant y Sir a'u galluogi i ddatblygu bod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn."*	The Excellent Primary Education for Children in Gwynedd Strategy is realized, namely: "Provide education of the best possible quality that will provide the county's children with the experiences, skills and confidence to develop into bilingual, successful and well-rounded citizens."		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Yn anffodus, o ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: i. Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin.	*The Council notes the comment.* *Unfortunately, as a result of the current low numbers, the school is in a perilous situation and under increasing financial pressure, specifically:*

					ii. Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. iii. Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 iv. Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. v. Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd a llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. vi. Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod yn £4,198 vii. Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer)	*i. Numbers at the school are a concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils and 2 nursery pupils.* *ii. The clas size is small – with 10 pupils being taught in one mixed age class* *iii. The projections show 10 pupils in 2021, 12 in 2022, and 12 in 2023.* *iv. 2020 data shows 26 pupils living in the Abersoch catchment with 21 attending other schools. They also show 5 pupils from outside the catchment attending Ysgol Abersoch.* *v. Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual allocation through the minimum staff protection policy (which guarantees at least a head and teacher in all schools, and a head and assistant in schools with less than 15 pupils). The total for 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £52,582.* *vi. The cost per pupil for Ysgol Abersoch in 2020/21 is £17,404 compared to the average county cost per pupil for the same period of £4,198.* *vii. Number of surplus places – 76% of surplus places in the school (32 places).*
348	Mae'r ysgol yn bwysig i lawer ac yn darparu addysg ragorol./ derbyn yr addysg orau./ ysgol hyfryd hon lle mae'r plant yn derbyn addysg ragorol./ Colli uned addysg sydd o fewn pellter cerdded hawdd i blant a rhieni Mae ansawdd yr addysg wedi'i nodi fel lefel uchel / dda. / mae'r addysg maen nhw'n ei derbyn yn rhagorol. / ysgol dda gydag addysg Gymraeg rhagorol / darparu addysg ragorol iddynt trwy gyfrwng yr Iaith Gymraeg./***Rhoi addysg o'r radd flaenaf i blant rwan (fel y cefais i yn union yr holl flynyddoedd yn ôl)***	That school is important to many and provides excellent education. / they receive the best education. / This wonderful school where these children receive an amazing education./ The loss of an education unit which is within easy walking distance for children and parents ….The quality of education has been identified as of a high / good level / the education they receive is excellent./ good school with excellent Welsh language teaching/ excellent education through the medium of The Welsh Language./ ***providing an excellent education to these children (exactly as I received all those years ago)***	(8)	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Mae'r wybodaeth yn yr asesiad yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn yn yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru. Byddai gwireddu'r opsiwn hwn yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgiadol a chymdeithasol y disgyblion, yn ddyddiol. Bydd anghenion unrhyw grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ac anghenion dysgu ychwanegol, yn cael ei asesu a'i weithredu yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r awdurdod. Manylir ymhellach ar ansawdd a safonau addysg yn Adran 7.2 o'r ddogfen ymgynghori a gweler yr asesiad llawn o'r effaith tebygol ar ansawdd a safonau addysg ar y wefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg.	*The Council notes the comment.* *Based on the conclusions of the assessment of the Likely Impact on the Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is of the same level as the quality of education at Ysgol Abersoch. Consequently, it is not anticipated any negative impact would derive in terms of the quality and standards of education from the proposal to close Ysgol Abersoch and transfer the pupils to Ysgol Sarn Bach. The information in the assessment follows the latest Estyn inspections of the schools in question, noting that each of the schools have been placed in at least an equivalent category to Ysgol Abersoch, and each of the schools have been placed in the yellow or green in terms of Welsh Government's support category. Implementing this option would give pupils an opportunity to be educated in peer groups with much less of an age range and an opportunity to improve the educational and social experience of the pupils, on a daily basis. The needs of any vulnerable groups, including children with additional learning needs, would be assessed and implemented in line with the authority's policy and procedures. Further details on the quality and standards of education are provided in Section 7.2 of the statutory consultation document and a full assessment of the likely impact on the quality and standards of education can be found on the website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation*
349	Credaf fod yr ysgol hefyd yn cynnig profiad addysgiadol unigryw a rhagorol i unrhyw blentyn sydd yn mynychu, gan ddysgu sgiliau bywyd sylfaenol drwy ymweliadau i'r pentref – rhywbeth sydd ar gael yn Abersoch yn unig – a hefyd addysg eithriadol yn yr ysgol ei hun. Mae'r defnydd o adnoddau naturiol yr ardal, sef y traeth, fel adnodd dysgu hefyd yn golygu fod y plant yn derbyn addysg hollol unigryw sy'n cwmpasu llawer mwy na'r ysgol gynradd arferol. O ganlyniad sefydliad y Cylch Meithrin Ti a Fi, teimlaf fod modd i'r ysgol parhau i fod yn galon i'r gymuned yma yn Abersoch, gan ddarparu'r cychwyn gorau posib ar gyfer y genhedlaeth nesaf.	I believe that the school also provides a unique and excellent educational experience for any child who attends, learning basic life skills through visits to the village - something that is only available in Abersoch - and also exceptional education in the school itself. The use of the area's natural resources, the beach, as a learning resource also means that the children receive a completely unique education that covers much more than the usual primary school. As a result of the establishment of the Cylch Meithrin Ti a Fi, I feel that the school can continue to be the heart of the community here in Abersoch, providing the best possible start for the next generation.			
350	.... Rwy'n arbennig o hoff o'r model Montessori a ddatblygwyd gan y Meddyg Eidalaidd Maria Montessori 'gan bwysleisio Annibyniaeth' mae hyn yn amlwg i'w weld pan fydd y plant yn mynd ar y bws yn wythnosol ac yn teithio i Nofio, maen nhw'n gofyn ac yn talu'r gyrrwr gyda'u harian eu hunain, mae pob plentyn yn gallu nofio erbyn iddynt adael Ysgol Abersoch yn 8 oed. Mae'r plant yn ffonio ac yn archebu prydau ysgol yn annibynnol, fe wnaethant hefyd ffonio'r R.S.P.C.A i adrodd fod aderyn wedi anafu a cafodd ei ddal yn ddiweddarach ac y bu'n rhaid ei roi i gysgu. Gwnaeth gymaint o argraff ar y dyn fod y plant ifanc hyn ddangos cymaint o aeddfedrwydd a	.... I particularly like the Montessori model developed by Italian Physician Maria Montessori 'emphasizing Independence' this is clear to see when the children take their weekly bus and travel to Swimming, they ask and pay the driver with their own money, every child can swim by the time they leave Ysgol Abersoch at 8 years old. The children independently telephone and order school meals, they also telephoned the R.S.P.C.A to report a hurt bird that was later caught and had to be put to sleep. The man was so impressed that these young children showed such maturity and compassion asking questions that showed intelligence and empathy. I feel that Gwynedd Council can boast hosting a school offering these exacting high standards.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Mae'r wybodaeth yn yr asesiad yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn yn yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru. Byddai gwireddu'r opsiwn hwn yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn	*The Council notes the comment.* *Based on the conclusions of the assessment of the Likely Impact on the Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is of the same level as the quality of education at Ysgol Abersoch. Consequently, it is not anticipated any negative impact would derive in terms of the quality and standards of education from the proposal to close Ysgol Abersoch and transfer the pupils to Ysgol Sarn Bach. The information in the assessment follows the latest Estyn inspections of the schools in question, noting that each of the schools have been placed in at least an equivalent category to Ysgol Abersoch, and each of the schools have been placed in the yellow or green in terms of Welsh Government's support category. Implementing this option would give*

		thosturi yn gofyn cwestiynau a oedd yn dangos deallusrwydd ac empathi. Rwy'n teimlo y gall Cyngor Gwynedd frolio cynnal ysgol sy'n cynnig y safonau uchel manwl gywir hyn.			grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgiadol a chymdeithasol y disgyblion, yn ddyddiol. Bydd anghenion unrhyw grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ac anghenion dysgu ychwanegol, yn cael ei asesu a'i weithredu yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r awdurdod. Manylir ymhellach ar ansawdd a safonau addysg yn Adran 7.2 o'r ddogfen ymgynghori a gweler yr asesiad llawn o'r effaith tebygol ar ansawdd a safonau addysg ar y wefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg.	*pupils an opportunity to be educated in peer groups with much less of an age range and an opportunity to improve the educational and social experience of the pupils, on a daily basis. The needs of any vulnerable groups, including children with additional learning needs, would be assessed and implemented in line with the authority's policy and procedures. Further details on the quality and standards of education are provided in Section 7.2 of the statutory consultation document and a full assessment of the likely impact on the quality and standards of education can be found on the website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation*
		Manteision Ysgolion Bach *Advantages of Small Schools*				
351		Mae ysgolion cynradd bychan yn cefnogi disgyblion a theuluoedd o fewn y gymuned leol yn well na rhai mawr di-gymeriad.	Small primary schools support pupils and families in the local community better than large faceless ones	(3)	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Wrth ddatblygu unrhyw gynigion yn ymwneud â moderneiddio addysg, rhaid rhoi ystyriaeth lawn i'r effaith bosibl ar y gymuned. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. Mae'r Awdurdod yn ymwybodol o'r pryderon a fynegwyd o ran yr effaith cymunedol posib o gau Ysgol Abersoch. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments.* *In developing any proposals relating to education modernisation, full consideration must be given to the potential impact on the community. As part of the consultation the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of the Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *The Authority is aware of the concerns expressed regarding the potential community impact of the closure of Ysgol Abersoch. To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the Community Impact Assessment notes the importance of ensuring that the Abersoch community is included in the activity of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the community of Abersoch, where appropriate.*
352		Gall ysgol fach gael effaith bositif ar y gymuned ehangach o'i chwmpas.	A small school can positively impact the surrounding community.			
353		***Byddai'n bechod golli perthynas rhwng y pentref â'r ysgol gan fod nifer o brosiectau yn digwydd drwy ryngweithio. Mae'r ysgol yn allweddol i'r gymuned.***	***It would be a shame to lose the village's relationship with the school as many projects take place through interaction. The school is key to the community.***			
354		O ganlyniad i'r cysylltiad hwn, cefnogir yr ysgol yn fawr, ac aml, gan y gymuned – yn ariannol gan y busnesau ac mewn unrhyw fodd arall, e.e. bu Aelodau'r Gangen yn darllen â'r plant yn y gorffennol.	As a result of this connection, the school is highly and often supported by the community - financially from the businesses and in any other way, e.g. Branch Members have been reading to the children in the past.			
356		Rwy'n berchen ar siop goffi fywiog yn Abersoch a dros y blynyddoedd rydym wedi mwynhau llawer o ymweliadau gan blant yr ysgol sy'n mwynhau cymryd rhan weithredol yn y gymuned leol, gan annog defnyddio'r Gymraeg. Rydym yn edrych ymlaen at gymryd rhan yng nghystadleuaeth ffenestri orau'r ysgol bob blwyddyn, ac mae fy nghwsmeriaid yn ymhyfrydu mewn clywed y Plant yn canu carolau Nadolig yn y caffi.	I own a vibrant coffee shop in Abersoch and over the years we have enjoyed many visits from the school children who enjoy actively participating in the local community, encouraging the use of the Welsh language. We look forward to entering into the schools best dressed window competition each year, and my customers delight in hearing the Children sing Christmas carols in the cafe.			
357		Mae'r plant yn dod â'r gymuned ynghyd gyda'u gweithgareddau.	The children bring the community together through their activities			
358		Mae wedi bod yn bleser helpu'r Ysgol ar hyd y blynyddoedd, wrth werthu raffles a chael stondin bach tu allan yn gwerthu hwyaid yn y ras blynyddol, mis Awst.	It has been a pleasure to help the School over the years, selling raffles and having a small stall outside selling ducks in the annual race in August.			
359		Byddaf wrth fy modd pan mae'r plant yn mynd o gwmpas y pentref yn siarad gyda'r siopwyr a'r ymwelwyr.	I love it when the children go around the village talking to the shopkeepers and visitors.			
360		Ansawdd yr Addysg Ymddengys bod adroddiad yr Ymgynghoriad yn ddethol yn ei ddewis o gynnwys a geiriad, gan amlygu buddion Ysgol Sarn Bach ond, eto'n eithrio rhai Ysgol Abersoch. Er enghraifft, penodwyd pennaeth Ysgol Abersoch, Linda Jones yn Gydlynydd Clwstwr Siarter Iaith i gefnogi'r Sector Uwchradd ond eto ni chydnabyddir dim o hyn. Awgryma hyn bod mwy i'w ennill nac o'i golli o gau Ysgol Abersoch. Buasai'r mwyafrif o bobl yn ystyried meintiau dosbarthiadau llai yn gyfle atyniadol â chanlyniadau addysgol gwell. Mae'n syndod y rhodda'r Adran Addysg fwy o bwyslais ar agweddau cymdeithasol dosbarthiadau mwy dros ganlyniadau addysgol gwell. Ni theimlwn yr ysgrifennwyd yr adroddiad mewn modd a rodda chwarae teg cyfartal i Ysgol Abersoch.	Quality of Education The Consultation report appears selective in its choice of content and wording, highlighting the benefits of Ysgol Sarn Bach and yet excluding those of Ysgol Abersoch. For example, the head of Ysgol Abersoch, Linda Jones has been appointed as the Language Charter Cluster Coordinator to support the Secondary Sector but yet none of this is acknowledged. This suggests that there is more to be gained than is to be lost from the closure of Ysgol Abersoch. Smaller class sizes would be seen by most people as an attractive opportunity with better educational outcomes. Surprisingly, the Education Department places more emphasis on the social aspects of larger classes over better educational outcomes. We do not feel that the report was written in such a way as to give Ysgol Abersoch a level playing field.		Dymuna'r Awdurdod nodi ei fod yn gwbl ddi-duedd a thryloyw yn yr hyn a gyflwynir fel rhan o ddogfennaeth yr ymgynghoriad. Mewn perthnasedd i'r sylwad am rôl y Cydlynydd Clwstwr, bu i'r Awdurdod wahodd datganiadau o ddiddordeb ar gyfer y rôl ar draws Gwynedd, ac yn sgil hynny, ceir 13 Cydlynydd Clwstwr yn y sir, sef un i bob dalgylch. O ystyried hyn, nid yw'r Awdurdod o'r farn fod y rôl yn benodol berthnasol yng nghyd-destun creu mantais nac anfantais i Ysgol Abersoch.	*The Authority wishes to note that it is completely impartial and transparent in what is presented as part of the consultation documentation.* *In relation to the comment about the role of the Cluster Co-ordinator, the Authority invited expressions of interest for the role across Gwynedd, and as a result, there are 13 Cluster Co-ordinators in the county, one per catchment area. In view of this, the Authority does not consider that the role is particularly relevant in the context of creating an advantage or disadvantage for Ysgol Abersoch.*
361		Oherwydd ei fod yn ysgol fach ac ddim yn orlawn fel rhai cyfagos,maen't yn cael yr amser 'un i un'	Because it is a small school and not overcrowded like nearby ones, they get the 'one to one' time and fair play		Y cynnig sy'n destun yr ymgynghoriad yw cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Nid yw Ysgol Sarn Bach yn orlawn. Gyda 21	*The proposal under consultation is to close Ysgol Abersoch and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach. Ysgol Sarn Bach is not overcrowded. With 21*

		ar chwara teg gan yr athrawon,na allai gael yn y dosbarthiadau llawn.	by the teachers, which they wouldn't have in the full classes.		o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol San Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf.	*surplus places, (and 4 vacancies at the Nursery), Ysgol San Bach has sufficient capacity for the current pupils of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, for the next five years.*
362		rwyf wir yn credu mai maint dosbarthiadau bach yw'r gorau. Rwyf wedi dysgu mewn ysgolion lle mai 30 oedd maint dosbarth ar gyfartaledd ac mewn ysgolion eraill lle 4 oedd y cyfartaledd. Mae athrawon yn aml-dalentog ond ni all hyd yn oed yr athrawon mwyaf diwyd, ymroddedig roi'r un sylw i 30 o blant ag y gallant i 4!	I truly believe that small class sizes are the best. I have taught in schools where 30 was the average class size and in other schools where 4 was the average. Teachers are multi-talented but even the most diligent, committed teachers cannot give the same attention to 30 children as they can to 4		Ansawdd yr addysg yw'r dylanwad mwyaf ar gyrhaeddiad disgyblion. Addysgir disgyblion Ysgol Abersoch mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. Mae her sylweddol i'r athrawon baratoi gwaith a fydd yn herio ac ymestyn pob plentyn. Mae Awdurdod o'r farn y gall niferoedd isel iawn o blant ymhob blwyddyn arwain at lai o gystadleuaeth a symbyliad academaidd, a llai o gyfle i fanteisio ar amrediad amrywiol o brofiadau cwricwlaidd ac allgyrsiol. Ceir tystiolaeth fod bron i 80% o'r hyn y mae plant yn ei ddysgu yn cael ei ddysgu oddi wrth ei gilydd ac felly wrth gyfyngu'r nifer o blant o'r un oed i un neu ddau gall gael effaith ar gynnydd. Mae bron yn amhosibl i ysgol fach gyflwyno'r un amrediad o brofiadau cwricwlaidd, allgyrsiol a chymdeithasol ag ysgol fwy, er enghraifft mae angen mwy o blant i gynnal gemau tîm. Yn ogystal fe all bod mewn ysgol fwy amlygu i'r plant yn fwy effeithiol y gwahaniaethau naturiol a geir rhwng plant a theuluoedd o gefndiroedd gwahanol, rhan allweddol o ddatblygiad plentyn. Mae'r Awdurod o'r farn y gall hyn effeithio ar allu ysgol i ddatblygu disgyblion i'w llawn botensial . Mae Cyngor Gwynedd yn anelu i gael maint dosbarthiadau addas, gyda dim mwy na dau ystod oedran o fewn yr un dosbarth yn y cynradd. Gall ysgolion gyda niferoedd uwch o blant gynnig strwythur mwy cadarn i gynllunio a darparu'r cwricwlwm trwy sefydlu timau rheoli canol ac arweinwyr pwnc a chwricwlwm. Yn ogystal, gellir canoli nifer o gyfrifoldebau megis rhai yn ymwneud a'r cwricwlwm a materion rheolaethol, sy'n gallu bod yn faich i sefydliadau bach, e.e. trefniadau arfarnu, cynlluniau datblygu, rheoli perfformiad. Mae'n fwy o her i ysgolion llai i fedru creu rhaglenni hyfforddi datblygiad proffesiynol a chynlluniau datblygu penodol ynghyd a chynnig cyfleoedd teg i staff ddatblygu arbenigaeth pwnc a rhannu ymarfer da gyda chyfoedion. Nododd Estyn (2013): "Mae arweinyddiaeth a phrosesau i wella ansawdd fel arfer wedi'u datblygu'n well mewn ysgolion cynradd mawr. Mewn ysgolion cynradd bach, mae gan lawer o benaethiaid gyfrifoldeb addysgu sylweddol sy'n cyfyngu ar yr amser y gallent ei neilltuo i arwain a rheoli ac fe gânt lai o gyfleoedd i arfarnu safonau ac ysgogi gwelliant."	*There is a significant challenge for teachers to prepare work that will challenge and extend all children. The Authority believes that very low numbers of children each year can lead to less competition and academic stimulation, and less opportunity to benefit from a diverse range of curricular and extra-curricular experiences.* *There is evidence that nearly 80% of what children learn is learned from each other and therefore limiting the number of children of one age to one or two can have an impact on progress.* *It is almost impossible for a small school to deliver the same range of curricular, extra-curricular and social experiences as a larger school, for example more children are needed to hold team games. In addition, being in a larger school can more effectively highlight to children the natural differences that exist between children and families from different backgrounds, a key part of a child's development.* *The Authority believes that this may affect a school's ability to develop pupils to their full potential* . *Gwynedd Council aims to have suitable class sizes, with no more than two age ranges within the same primary class.* *Schools with higher numbers of children can offer a more robust structure to plan and deliver the curriculum by establishing middle management teams and subject and curriculum leaders. In addition, a number of responsibilities can be centralised such as those relating to the curriculum and management issues, which can be a burden for small organisations, e.g. appraisal arrangements, development plans, performance management. It is more challenging for smaller schools to be able to create professional development training programmes and specific development plans as well as offer fair opportunities for staff to develop subject specialism and share good practice with peers.* *Estyn (2013) noted:* *"Leadership and processes to improve quality are usually better developed in large primary schools. In small primary schools, many headteachers have a significant teaching responsibility that limits the time they can devote to leadership and management and have fewer opportunities to evaluate standards and drive improvement. "*
363		Ymhellach, nid wyf yn derbyn y ddadl bod dosbarthiadau llai yn niweidiol i addysg disgyblion. Mae'n gwneud synnwyr greddfol y bydd mwy o sylw unigol yn arwain at ganlyniadau gwell.	Further I do not accept the argument that smaller classes are detrimental to the education of pupils. It makes intuitive sense that more individual attention will lead to better outcomes.			
364		***Ysgol yn cael ei ddefnyddio ar gyfer y Cylch Meithrin, Ti a Fi a'r Urdd. Deall fod niferoedd yr ysgol yn isel, ond mae manteision addysgol i ddosbarthiadau bach e.e. mwy o sylw i'r plant.***	***School used for Cylch Meithrin, Ti a Fi and Urdd. Understand that school numbers are low, but small classes have educational benefits e.g. more attention to the children.***			
365		Fel rhiant buasai well gen i i fy mhlant fod mewn dosbarth gyda llai o ddisgyblion, na un llawn lle mae'n amhosib i'r athrawes rhoi ei 100% sylw i'r disgyblion.	As a parent I would rather the children be in a class with fewer pupils, than a full one where it is impossible for the teacher to give her 100% attention to the pupils.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Mae'r wybodaeth yn yr asesiad yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn yn yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o	*The Council notes the comments.* *Based on the outcome of the assessment of the Likely Impact on Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is at the same level as that of Ysgol Abersoch. Consequently, it is not anticipated that there would be any negative impact in terms of quality and standards of education arising from the proposal to close Ysgol Abersoch and transfer pupils to Ysgol Sarn Bach. The information in the assessment following the most recent Estyn inspections of the schools in question indicates that all of the schools have been placed in at least an equivalent category to Ysgol Abersoch, and all the schools*
366		Mae safon yr addysg yn dda iawn yma gan fod pob plentyn yn cael mwy o sylw na fuasent yn ei gael mewn ysgol fwy o ran niferoedd, a'r ysgol yn cynnig naws gartrefol a theuluol iawn	The quality of education here is excellent as every child is given more attention than they would in a higher populated school, and this school offers a homely and familiar environment.			
367		Rwy'n teimlo bod y disgyblion sy'n mynychu'r ysgol hon yn freintiedig iawn gan eu bod yn gallu cael gwersi dwysach os dymunwch, gan fod swm llai ym mhob dosbarth, byddai'r athro'n gallu rhoi ei amser i bob disgybl ac efallai gallu nodi	I feel that the pupils who attend this school are very privileged in that they are able to have more intense lessons if you like, as there is a smaller amount in each class, the teacher would be able to give each pupil their time and they may be able to pinpoint a problem much			

		problem yn gynt o lawer na phe bai'n rhaid i'r athro ganolbwyntio ar dyweder 20 neu fwy o ddisgyblion ar unrhyw un adeg. Trwy gael dosbarthiadau llai, gall yr athro weld dilyniant a gallu dysgu pob plentyn ar lefel llawer uwch	quicker than if the teacher had to concentrate on say 20 or more pupils at any one time. By having smaller classes, the teacher is able to see each child's progression and learning capacity on a much higher level.		safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru. Byddai gwireddu'r opsiwn hwn yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgiadol a chymdeithasol y disgyblion, yn ddyddiol. Bydd anghenion unrhyw grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ac anghenion dysgu ychwanegol, yn cael ei asesu a'i weithredu yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r awdurdod. Manylir ymhellach ar ansawdd a safonau addysg yn Adran 7.2 o'r ddogfen ymgynghori a gweler yr asesiad llawn o'r effaith tebygol ar ansawdd a safonau addysg ar y wefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg.	*have been placed in the yellow, or green category in terms of Welsh Government support category. Realising this option would provide opportunities for pupils to be educated in much smaller age groups of peers and an opportunity to improve the educational and social experience of the pupils on a daily basis. The needs of any vulnerable groups, including children and additional learning needs, will be assessed and acted upon in accordance with the authority's policy and procedures. The quality and standards of education are further detailed in Section 7.2 of the consultation document and the full assessment of the likely impact on quality and standards of education can be found on the website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation*
368		Mae niferoedd isel yr ysgol hefyd yn cael eu beirniadu am arwain at faint dosbarth rhy fach. Byddai profiad y mwyafrif o bobl yn awgrymu bod dosbarthiadau bach yn cynnig gwell ansawdd o sylw ac addysgu. Yn hytrach, gall dosbarthiadau rhy fawr, fel y rhai yn Llanbedrog, arwain at ganlyniadau gwaeth. Byddai perfformiad addysgol uwch trwy faint dosbarth bach yn tueddu i orbwyso unrhyw gyfyngiad ar fuddion mwy o ryngweithio cymdeithasol rhwng niferoedd mwy o gyfoedion. Mewn gwirionedd, ystyrir bod ysgol Abersoch yn cynnig addysg ddwyieithog o ansawdd uchel yn seiliedig ar ddosbarthiadau bach ac arweinyddiaeth dda.	The low numbers at the school are also criticised for leading to too small a class size. Most people's experience would suggest that small classes favour a better quality of attention and teaching. Rather, overlarge classes, such as those at Llanbedrog, may lead to poorer outcomes. A higher educational performance through small class size would tend to outweigh any limitation on the benefits of greater social interaction between larger numbers of peers. Abersoch school is in fact regarded as offering a high quality bilingual education based on small classes and good leadership.			
369		Mae cychwyn mewn ysgol fach fel Ysgol Abersoch yn berffaith i'r plant ffurfio bond agos â'i gilydd a fydd yn para am weddill eu hoes, cyn symud i fyny i ysgolion mwy yn Sarn Bach a Botwnnog.	Starting in a small school like Ysgol Abersoch is perfect for the kids to form close bonds with each other that will last for the rest of their lives, before moving up to the bigger schools of Sarn Bach and Botwnnog.			
370		Mae'r niferoedd o athrawon i bob disgyblion isel yn caniatáu ar gyfer mwy o amser un i un, ac rwy'n siŵr ei fod yn llawer mwy hylaw i'r athrawon, yn ogystal â bod yn fwy calonogol i'r plant.	The low teacher to student ratio allows for more one-on-one time, which I'm sure is much more managable for the teachers, as well as more encouraging for the kids.			
370		Cefais fy synnu ar yr ochr orau gan y ffordd dyner, ond trylwyr, y dysgwyd Cymraeg i fy mab. Erbyn iddo symud yn ei flaen i Sarn Bach roedd ganddo sylfaen ragorol ac roedd yr athrawon yn y ddwy ysgol yn hapus gyda'i allu. Roedd yn ffodus iawn i brofi cymhareb disgybl-athro mor fuddiol ag y gwnaeth yn yr ysgol. Rwyf wedi meddwl yn aml fod y sylw y gall y plant ei gael yn Ysgol Abersoch o safon sydd ar gael fel rheol i ddisgyblion mewn ysgolion preifat yn unig.	I was impressed with the gentle, yet thorough way that my son was taught Welsh. By the time he moved up to Sarn Bach he had an excellent foundation and the teachers at both schools were happy with his ability. He was very lucky to experience such a beneficial pupil-teacher ratio as he did at the school. I've often thought that the attention that the children are able to receive at Ysgol Abersoch is of a standard usually only available to pupils in private schools.			
371		Mae plant iau lleol yn cael cyfle i fynd i'r ysgol ar raddfa lai cyn mynd i Ysgol Sarn Bach. Maent yn dod i ddeall cysyniad yr ysgol heb iddi fod yn feichus a heb wneud y syniad o fynd i'r ysgol edrych fel cam mawr yn eu bywydau. Pan ddaw'r amser iddyn nhw symud i Sarn Bach mae'n gyfnod trawsglwyddo llawer haws iddyn nhw.	Local younger children get the opportunity to go to school on a smaller scale before going to Sarn Bach School. They get to understand the concept of school without it being a chore and without making it look like a big step in their lives. When the time comes for them to move to Sarn Bach it is a much easier transition for them.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Mae'r wybodaeth yn yr asesiad yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn yn yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru. Byddai gwireddu'r opsiwn hwn yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgiadol a chymdeithasol y disgyblion, yn ddyddiol. Bydd anghenion unrhyw grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ac anghenion dysgu ychwanegol, yn cael ei asesu a'i weithredu yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r awdurdod. Manylir ymhellach ar ansawdd a safonau addysg yn Adran 7.2 o'r ddogfen ymgynghori a gweler yr asesiad llawn o'r effaith tebygol ar ansawdd a safonau addysg ar y wefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg.	The Council notes the comments. Based on the outcome of the assessment of the Likely Impact on Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is at the same level as that of Ysgol Abersoch. Consequently, it is not anticipated that there would be any negative impact in terms of quality and standards of education arising from the proposal to close Ysgol Abersoch and transfer pupils to Ysgol Sarn Bach. The information in the assessment following the most recent Estyn inspections of the schools in question indicates that all of the schools have been placed in at least an equivalent category to Ysgol Abersoch, and all the schools have been placed in the yellow, or green category in terms of Welsh Government support category. Realising this option would provide opportunities for pupils to be educated in much smaller age groups of peers and an opportunity to improve the educational and social experience of the pupils on a daily basis. The needs of any vulnerable groups, including children and additional learning needs, will be assessed and acted upon in accordance with the authority's policy and procedures. The quality and standards of education are further detailed in Section 7.2 of the consultation document and the full assessment of the likely impact on quality and standards of education can be found on the website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation
372		Rwy'n credu bod y dosbarthiadau bach o fudd i'r plant oherwydd ei fod yn caniatáu i athrawon dalu mwy o sylw i bob disgybl yn unigol a dod i adnabod a diwallu eu hanghenion unigol. Fe wnaeth y nifer fach o blant hefyd annog fy merch i ddod yn ffrindiau gyda disgyblion o bob oed, sy'n ganlyniad cymdeithasol dymunol yn fy marn i. Mae'r ffaith bod yr ysgol yng nghanol y pentref yn ei gwneud hi'n hawdd iawn cerdded yn ôl ac ymlaen i'r ysgol yn ddyddiol. Mae hyn yn fuddiol iawn. Mae'n darparu mynediad rheolaidd i ymarfer corff bob dydd ychwanegol, sy'n amlwg yn hanfodol i iechyd plant. Ac mae ganddo hefyd fuddion amgylcheddol clir.	I believe the small class sizes are advantageous for the children because it enables the teachers to give more attention to each individual pupil and get to know and attend to their individual needs. The small amount of children also encouraged my daughter to become friends with pupils of all ages, which I consider a desirable social outcome. The fact that the school is in the middle of the village makes it very easy to walk to and from school daily. This is enourmously beneficial. It provides the regular opportunity for extra daily exercise, obviously vital for childrens' health. And it has clear environmental benefits as well.			
373		Mae (fy mhlant) yn mynychu ac maen nhw'n mwynhau'r dosbarthiadau bach, y sylw un i un y mae'r athrawon yn ei roi iddyn nhw. Maent yn dysgu Cymraeg yn gynt o lawer na fy mhlant hŷn oherwydd eu bod mewn dosbarthiadau llai.	My (children) attend and they enjoy the small classes, the one to one attention that the teachers give them. They are leading Welsh much quicker than my older children because they are in smaller classes. One of the reason we chose the school was their ethos for being outside, for their application to become an each school.... for their forward thinking.			

		Un o'r rhesymau inni ddewis yr ysgol oedd eu hethos dros fod y tu allan, eu cais i fod yn ysgol traeth .... am eu meddwl blaengar. Mae'r ysgol fel teulu ac mae'r plant yn teimlo'n rhan o'r gymuned ac mae'r athrawon yn fendigedig! Peidiwch â chymryd y cyfle i fwy o blant gael y profiad ysgol hyfryd hwn.	The school is like a family and the children have been made to feel part of the community and the teachers are wonderful! Please don't take away the opportunity for more children to have this lovely school experience.			
374		mynediad cynnar i addysg ac ysgol gyda sylw heb ei ail gan Athro i Ddisgybl, mae rhiant eisiau'r gorau i'w plentyn.	early entry into education with unsurpassed Teacher/Pupil attention, which parent doesn't want the best for their child.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Mae'r wybodaeth yn yr asesiad yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn yn yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru. Byddai gwireddu'r opsiwn hwn yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgiadol a chymdeithasol y disgyblion, yn ddyddiol. Bydd anghenion unrhyw grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ac anghenion dysgu ychwanegol, yn cael ei asesu a'i weithredu yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r awdurdod. Manylir ymhellach ar ansawdd a safonau addysg yn Adran 7.2 o'r ddogfen ymgynghori a gweler yr asesiad llawn o'r effaith tebygol ar ansawdd a safonau addysg ar y wefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg.	*The Council notes the comments.* *Based on the outcome of the assessment of the Likely Impact on Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is at the same level as that of Ysgol Abersoch. Consequently, it is not anticipated that there would be any negative impact in terms of quality and standards of education arising from the proposal to close Ysgol Abersoch and transfer pupils to Ysgol Sarn Bach. The information in the assessment following the most recent Estyn inspections of the schools in question indicates that all of the schools have been placed in at least an equivalent category to Ysgol Abersoch, and all the schools have been placed in the yellow, or green category in terms of Welsh Government support category. Realising this option would provide opportunities for pupils to be educated in much smaller age groups of peers and an opportunity to improve the educational and social experience of the pupils on a daily basis. The needs of any vulnerable groups, including children and additional learning needs, will be assessed and acted upon in accordance with the authority's policy and procedures. The quality and standards of education are further detailed in Section 7.2 of the consultation document and the full assessment of the likely impact on quality and standards of education can be found on the website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation*
375		Credaf yn gryf pe pawn i heb derbyn yr addysgu pwrpasol ac empathig a roddir gan ddosbarthiadau llai Ysgol Abersoch, ni fyddai fy mhotensial academaidd wedi'i cydnabod neu ei feithrin. Nid oes dim drwy gydol fy addysg yn gymharu a'r sylw a chefnogaeth personol cefais yn Ysgol Abersoch, tan yr ymgysylltiad un ar un rwy'n derbyn ym Mhrifysgol Caergrawnt,	I firmly believe that if I had not accepted the purposeful and empathic teaching given by the smaller classes of Ysgol Abersoch, my academic potential would not have been recognized or nurtured. Nothing throughout my education compares to the personal attention and support I received at Abersoch School, until the one-on-one engagement I receive at Cambridge University,			
376		Adnoddau technoleg gwych. Plant yn cael chromebook / Ipad bob un lle ddim yn gorfod rhannu fel mewn ysgolion mwy o ran nifer, felly'n cael sylw 1-1 o ran sgiliau technolegol hefyd.	Great technology resources. Kids get a chromebook / Ipad each where don't have to share like in larger schools in number, so get 1-1 attention in terms of technological skills as well.			
377		Mae'n cyflawni maint dosbarthiadau llai ac amser di-gyswllt disgybl-athro.	It achieves smaller class sizes and pupil-teacher non-contact time.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Mae'r wybodaeth yn yr asesiad yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn yn yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru. Byddai gwireddu'r opsiwn hwn yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgiadol a chymdeithasol y disgyblion, yn ddyddiol. Bydd anghenion unrhyw grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ac anghenion dysgu ychwanegol, yn cael ei asesu a'i weithredu yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r awdurdod. Manylir ymhellach ar ansawdd a safonau addysg yn Adran 7.2 o'r ddogfen ymgynghori a gweler yr asesiad llawn o'r effaith tebygol ar ansawdd a safonau addysg ar y wefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg.	*The Council notes the comments.* *Based on the outcome of the assessment of the Likely Impact on Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is at the same level as that of Ysgol Abersoch. Consequently, it is not anticipated that there would be any negative impact in terms of quality and standards of education arising from the proposal to close Ysgol Abersoch and transfer pupils to Ysgol Sarn Bach. The information in the assessment following the most recent Estyn inspections of the schools in question indicates that all of the schools have been placed in at least an equivalent category to Ysgol Abersoch, and all the schools have been placed in the yellow, or green category in terms of Welsh Government support category. Realising this option would provide opportunities for pupils to be educated in much smaller age groups of peers and an opportunity to improve the educational and social experience of the pupils on a daily basis. The needs of any vulnerable groups, including children and additional learning needs, will be assessed and acted upon in accordance with the authority's policy and procedures. The quality and standards of education are further detailed in Section 7.2 of the consultation document and the full assessment of the likely impact on quality and standards of education can be found on the website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation*
378		O ran buddion Addysgol, enillodd plant Ysgol Abersoch £ 1,000 mewn cystadleuaeth a gynhaliwyd gan Llaeth y Llan, dim ond 8 o blant yn Ysgol Abersoch a roddodd eu meddyliau creadigol ynghyd â'u hathrawon ysbrydoledig ac fe wnaethant ennill. Mae'r athrawon yn annog dysgwyr i addasu gan ddefnyddio adnoddau naturiol ac annog datblygiad trwy ddysgu, gan gwmpasu bod pob plentyn yn cyrraedd ei botensial a bod yr holl arddulliau gwahaniaethu a dysgu unigol yn cael eu diwallu. Roedd y plant yn hapus i gymryd rhan yn yr her hon, fodd bynnag, fe wnaethant weithio ar y cyd ac ennill, gan atgyfnerthu fy marn y gall ysgol fach ddarparu addysg ragorol ac ysbrydoli hyder.	With regards to Educational benefits, the children of Ysgol Abersoch won £1,000 in a competition hosted by Llaeth y Llan, only 8 children in Ysgol Abersoch put their creative minds together with their inspirational Teachers and they won. The teachers encourage learners to adapt using natural resources and encourage development through learning, encompassing all children reach their potential and all the differentiation and individual learning styles are met. The children were happy just to take part in this challenge however they worked collaboratively and won, thus reinforcing my opinion that a small school can provide excellent education and inspire confidence.			
379		Tra bod meintiau dosbarthiadau yn llai na'r rhai mewn ysgolion cyfagos, buasai'r mwyafrif o bobl yn tystio ei fod o fantais i'r plant yn nhermau canlyniadau addysgol gwell. Mewn cymhariaeth, sylwyd ar ddosbarthiadau mawr mewn ysgolion cyfagos sydd, gyda llaw, yn fwy na maint y dosbarthiadau a nodwyd gan Gyngor Gwynedd ei hun, a allai arwain at ganlyniadau gwaelach.	While class sizes are smaller than those in neighboring schools, most people would testify that it is beneficial for the children in terms of better educational outcomes. By comparison, large classes were noticed in nearby schools which, incidentally, are larger than the class sizes identified by Gwynedd Council itself, which could lead to poorer results.			
380		***Bydd plant sydd yn dod i mewn i'r ysgol o gefndiroedd ble nad y Gymraeg yw'r iaith gyntaf yn derbyn anogaeth i integreiddio yn effeithlon i'w hamgylchedd ac fe fydd yn cael sylw angenrheidiol i wneud hynny. Nid yw hyn yn bosib mewn ysgol mwy o faint.***	***Children who come into the school from backgrounds where Welsh is not the first language will be encouraged and given the necessary attention to integrate effectively into their environment. This is not possible in a larger school***.		Nod y Polisi Iaith yw sicrhau bod holl ddisgyblion y sir yn meddu ar sgiliau ieithyddol priodol yn y Gymraeg a'r Saesneg. Yr un yw'r disgwyliad ar gyfer pob un o'r ysgolion. Er mai nod cyffredinol y Polisi yw dwyieithrwydd, fe bwysir y fantol o blaid y Gymraeg yn y blynyddoedd cynnar hyd at ddiwedd y Cyfnod Sylfaen er mwyn gosod sylfeini cadarn ar gyfer datblygiad pellach. Bydd y mwyafrif o'r ysgolion yn cychwyn	*The aim of the Language Policy is to ensure that all pupils in the county have appropriate linguistic skills in Welsh and English. The expectation is the same for all schools.* *Although the overall aim of the Policy is bilingualism, the balance in favor of the Welsh language in the early years to the end of the Foundation Phase is weighed in order to lay firm foundations for further development. Most schools will begin formally*

					cyflwyno'r Saesneg yn ffurfiol yn y tymor olaf ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen. Y Gymraeg fydd iaith swyddogol yr asesu yn yr ysgol ar ddiwedd y cyfnod allweddol. Yn CA2, parhau i ddatblygu gafael disgyblion ar y Gymraeg gan roi sylw i ddatblygu eu sgiliau yn y ddwy iaith. Yn y cyd-destun hwn, disgwylir i ysgolion wneud defnydd o'r Saesneg fel cyfrwng wrth i ddisgyblion symud drwy CA2. Bydd y pwyslais a roddir ar y ddwy iaith ar wahanol adegau yn natblygiad disgybl yn gwahaniaethu yn ôl cefndir ieithyddol y disgybl a'r ardal a wasanaethir. Byddai'r trefniant hwn yn sicrhau cyfleoedd i ddatblygu'r Gymraeg ar draws y cwricwlwm yn yr ardaloedd mwy Seisnig. Asesir cynnydd disgyblion yn y Gymraeg a'r Saesneg ar ddiwedd y cyfnod allweddol. Yn ychwanegol, disgwylir i ysgolion sicrhau bod disgyblion sy'n ddysgwyr y Gymraeg yn CA2, yn dysgu'r Gymraeg cyn gynted â phosibl, naill ai trwy fynychu Canolfan Iaith, neu trwy ddarpariaeth ddwys yn yr ysgol, er mwyn iddynt allu dilyn y cwricwlwm trwy gyfrwng y Gymraeg / ddwyieithog.	*introducing English in the final term at the end of the Foundation Phase. Welsh will be the official language of assessment in the school at the end of the key stage.* *KS2 continues to develop pupils' grasp of Welsh with attention to developing their skills in both languages. In this context, schools are expected to make use of English as a medium as pupils move through KS2. The emphasis placed on the two languages at different stages of a pupil's development will differ according to the pupil's linguistic background and the area served. This arrangement would provide opportunities to develop the Welsh language across the curriculum in the areas where English is more prominent. The progress of the pupils in Welsh and English is assessed at the end of KS2.* *In addition, schools are expected to ensure that pupils who are Welsh learners in KS2, learn Welsh as soon as possible, either by attending a Language Center, or through intensive school provision, so that they can access the curriculum through the medium of Welsh / bilingually.*
381		O ran sefyllfa Covid, fel y gwyddoch, mae angen ystyried faint o awyr iach a phellter sydd rhwng disgyblion. **Mae cael llai o blant mewn dosbarth ac ysgol am fod yn hanfodol bwysig yn y bywyd newydd sydd o'n blaenau ar ôl y cyfnod clo.** O ran iechyd a lles plant Abersoch a'r cyffiniau, dylai'r Cyngor weld gwerth ysgol fach a'r ffaith bod traeth dim ond pum munud i lawr y lôn. Yn eironig iawn, mae eich dadl o gau'r ysgol oherwydd nifer bychan o ddisgyblion a'u cludo mewn bws gyda'i gilydd i ysgol gyda mwy o ddisgyblion ynddi yn gwbl afresymol a ddim yn cyd-fynd â'r hyn sydd ei angen oherwydd y pandemig ac sydd am fod yn llesol i blant Abersoch.	With regard to the Covid situation, as you know, there is a need to consider how much fresh air and distance there is between pupils. **Having fewer children in class and school is vitally important in the new life ahead of lock-down**. In terms of the health and well-being of Abersoch children and the surrounding area, the Council should see the value of a small school and the fact that there is a beach just five minutes down the lane. Ironically, your argument of closing the school because of a small number of pupils and transporting them in a bus together to a school with more pupils is completely unreasonable and does not fit what is needed because of the pandemic and wanting to benefit the children of Abersoch.		Mae pob ysgol yng Ngwynedd yn dilyn gweithdrefnau priodol o ran rheolau ymbellhau cymdeithasol ac awyru oherwydd y coronafirws.	*All schools in Gwynedd follow appropriate procedures in relation to social distancing rules and ventilation due to the coronavirus.*
382		Hefyd, ni allwn ddod o hyd i unrhyw beth yn yr adroddiad ynghylch y Pandemig Covid cyfredol, gan edrych ar bethau fel; presenoldeb disgyblion trwy gydol y cyfnod hwn. Dwi'n ymwybodol o sawl plentyn o ysgolion eraill yn yr ardal na fynychodd yr ysgol, oherwydd bod rhieni'n bryderus am y dosbarthiadau mwy. Elwodd Ysgol Abersoch o faint dosbarthiadau llai gan fod rhieni'n teimlo'n hyderus i'w hanfon i'r ysgol gan y byddai'r gyfradd R yn sylweddol is. A oes gennych ffigurau absenoldeb yn ystod mis Medi i fis Rhagfyr 2020? Sylwais hefyd fod yn rhaid i Ysgol Llanbedrog glustnodi dwy amser wahanol i godi plant gan fod y llwybr troed cyhoeddus lle mae rhieni'n aros i gyfarch eu plant yn orlawn o dagfeydd, does dim sôn am hyn yn unman. Fodd bynnag, mae buddion Ysgol Abersoch yn cynnwys ei lleoliad wrth ymyl Maes Parcio mawr sy'n galluogi rhieni i gasglu plant mewn modd diogel a theimlaf y dylid nodi hyn hefyd wrth lunio'ch asesiad.	I also could not find anything in the report regarding the current Covid Pandemic, looking at things such as; pupil attendance throughout this period. I know of several children from other schools in the area who did not attend school, because parents were concerned with larger class sizes. Ysgol Abersoch benefitted from smaller class sizes as parents felt confident to send them to school as the R rate would be significantly lower. Do you have figures of absenteeism during September to December 2020? I also noted that Ysgol Llanbedrog had to have two pick up times for children as the public footpath where parents wait to greet their children was too congested, this is not mentioned anywhere either. However the benefit of Ysgol Abersoch includes its location next to a large Car Park enabling parents to collect children in a safe manner and I feel that this should also be noted when drawing up your assessment.		Mae pob ysgol yng Ngwynedd yn dilyn gweithdrefnau priodol o ran rheolau ymbellhau cymdeithasol ac mae ysgolion wedi addasu amseroedd casglu plant oherwydd y coronafirws. Nid yw'n briodol i rannu gwybodaeth sensitif am bresenoldeb disgyblion.	*All schools in Gwynedd follow appropriate procedures in relation to social distancing rules and ventilation due to the coronavirus.* *It is not appropriate to share sensitive information regarding pupils' attendance.*
383		Pe dysgid rhywbeth o'r pandemig, y sylweddoliad yw nad oes dim pwysicach na chymuned a bod gosodiadau addysgol ar raddfa fechan yn ddiogelach.	If any lessons were learned from this pandemic, it is the realisation that there is nothing more important than community and that educational setings on a smaller scale are safer.		Mae pob ysgol yng Ngwynedd yn dilyn gweithdrefnau priodol o ran rheolau ymbellhau cymdeithasol ac awyru oherwydd y coronafirws.	*All schools in Gwynedd follow appropriate procedures in relation to social distancing rules and ventilation due to the coronavirus.*
384		Os ydym wedi dysgu unrhyw beth o bandemig Covid 19, mae'n siŵr bod "niferoedd bach (a lleol) yn dda".	If we have learned anything from the Covid 19 pandemic, "small numbers (and local) are probably good".		Mae pob ysgol yng Ngwynedd yn dilyn gweithdrefnau priodol o ran rheolau ymbellhau cymdeithasol ac awyru oherwydd y coronafirws.	*All schools in Gwynedd follow appropriate procedures in relation to social distancing rules and ventilation due to the coronavirus.*
		5. Materion Cyllidol *Financial Matters*				

385		***Ymddengys taw ymarfer torri costau ydyw.***	***It appears to be a cost cutting excercise***		Fel y nodwyd yn y ddogfen ymgynghori, yn ogystal â'r heriau cyllidol sy'n wynebu Ysgol Abersoch, mae nifer o faterion eraill yn ymwneud â'r ysgol yn peri pryder. Mae'r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: • Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. . • Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 • Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. • Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd a llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. • Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod yn £4,198 • Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer) Pe gweithredir ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach, mae'r Cyngor o'r farn y byddai'n: • Cynnig mwy o brofiadau a chyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio yn ddyddiol gyda chyfoedion • Lleihau niferoedd llefydd gweigion o fewn yr ysgolion • Addysgu'r plant mewn dosbarthiadau o faint mwy addas • Lleihau'r amrediad o lwfans y pen ar gyfer holl ddisgyblion y Sir • Sicrhau bod plant yn trosglwyddo un waith yn ystod eu haddysg gynradd ac uwchradd yn hytrach na dwywaith	*As stated in the consultation document, as well as the financial challenges facing Ysgol Abersoch, there are a number of other school issues of concern.* *The Authority has prioritised Ysgol Abersoch for a review of educational provision as it faces a number of challenges. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and have been vulnerable for some time.* *Due to the current low numbers, the school is in a vulnerable position and under increasing budgetary pressures, in particular:* • *School numbers are a cause for concern. In September 2020, there were 8 full-time pupils, and 2 nursery pupils. .* • *Class sizes are small - with 10 pupils taught in one mixed-age class.* • *Forecasts show 10 pupils in 2021, 12 pupils in 2022, and 12 pupils in 2023* • *2020 data shows that 26 pupils live in the Abersoch catchment area with 21 attending other schools. It also shows that 5 pupils outside Abersoch catchment area attend Ysgol Abersoch.* • *Ysgol Abersoch receives an additional amount over and above the normal allocation through the minimum staffing protection policy (which guarantees at least a headteacher and teacher in each school, and a headteacher and assistant in schools with fewer than 15 pupils). The total amount during the financial year 2020/21 (based on September 2019 numbers) is £ 52,582.* • *The cost per pupil of Ysgol Abersoch in the financial year 2020/21 is £ 17,404 compared with the County average cost per pupil for the same period of £ 4,198* • *Number of surplus places - 76% of surplus places in the school (32 in number)* *If the proposal to close Ysgol Abersoch and offer the pupils a place at Ysgol Sarn Bach is implemented, the Council considers that it would:* • *Offer more experiences and opportunities for pupils to socialise and work daily with peers* • *Reduce the number of surplus places within schools* • *Educate the children in a more appropriate class size* • *Reduce the range of allowance per head for all pupils in the County* • *Ensure that children transfer once during their primary and secondary education rather than twice*
386		Nid yw popeth am arian!!! Plis cadwch hyn mewn cof pan yda chi'n penderfynu ar ddyfodol Ysgol Abersoch……	Some things aren't just about the money!!! Please bear this in mind when deciding the future of Ysgol Abersoch……			
387		Rydym o'r farn bod y cynnig yn canolbwyntio llawer gormod ar feini prawf ariannol cul yr adran addysg. Mae costau a buddion cynnal a chadw'r ysgol yn llawer ehangach na mesur cost / disgybl syml.	We consider the proposal is far too focussed on the narrow financial criteria of the education department. The costs and benefits of maintaining the school are much wider than a simple cost/pupil measure.			
389		Ni ddylai moderneiddio addysg fod am arian yn unig, na ddylai??	Modernising education should not be all about money, should it ??			
390		Mae'n hawdd ymateb i agwedd ariannol ysgol yn unig ond fe'ch anogaf i ystyried y byddai rhywbeth llawer pwysicach nag arian yn cael ei golli pe caniateir i'r ysgol hon gau.	It is easy to react only to the financial aspect of a school but I urge you to consider that something far more important than money would be lost if this school were allowed to close.			
391		Rwy'n credu bod y cynnig i gau Ysgol Abersoch yn dibynnu yn ormodol ar fesurau ariannol ac yn methu ag ystyried cyd-destun ehangach polisïau'r cyngor a'r angen i gefnogi'r gymuned leol.	I think the proposal to close Ysgol Abersoch rests too much on a short-sighted focus on financial measures and fails to consider the wider context of council policies and the need to support the local community.			
392		Deellir bod cost i barhau i gadw'r ysgol ar agor ond siawns na fyddai'r buddion yn gorbwyso costau cynnal y status quo presennol.	It is understood there is a cost to continue keeping the school open but surely the benefits would outweigh the costs of maintaining the existing status quo.			
393		Deallir bod cost i barhau i gadw'r ysgol ar agor ond siawns nad yw'r byddai buddion yn gorbwyso costau ei ragolygon yn y dyfodol.	It is understood there is a cost to continue keeping the school open but surely the benefits would outweigh the costs of its future prospects.			
394		Dywedir bod yr arbediad o gau ysgol Abersoch oddeutu £ 100,000 y flwyddyn neu oddeutu 0.1% o gyfanswm cyllideb addysg y Cyngor o £108.8mn yn 2020/21. Ar yr un pryd, mae'r Cyngor yn cynnig buddsoddi tua £ 5.4mn mewn ysgol gynradd hollol newydd (Ysgol Treferthyr) ar gyrion Cricieth. Nid yw'r asesiad o gynilo yn ystyried unrhyw gost ac aflonyddwch i'r gymuned yn Abersoch nac yn ystyried colli adeilad cwbl gadarn os na ellid dod o hyd i ddefnydd arall ar ei gyfer. Mae'n ymddangos bod ystyriaethau ariannol yn unig yn gyrru polisi canolbwyntio i	The net cost saving of closing Abersoch school is stated to be in the region of £100,000/year or about 0.1% of the total Council education budget of £108.8mn in 2020/21. At the same time, the Council is proposing to invest some £5.4mn in an entirely new primary school (Ysgol Treferthwyr) on the outskirts of Criccieth. The assessment of saving takes no account of the cost and disruption to the community in Abersoch nor considers the loss of a perfectly sound building if no alternative use for it could be found. It appears that financial considerations alone are driving a policy of concentration into larger schools at the cost		Mae'r arian y mae'r Cyngor a Llywodraeth Cymru yn ei fuddsoddi yng Nghricieth oherwydd cyflwr gwael iawn adeilad Ysgol Treferthyr, sef ysgol gydag ymhell dros 100 o ddisgyblion. Fel rhan o'r broses ymgynghori paratôdd a rhannodd y Cyngor asesiadau effaith cymunedol fyddai'r cynnig yn ei gael. Casgliad yr asesiad oedd y bydd peth effaith negyddol o gau'r ysgol ar y gymuned. I liniaru'r effaith ar y gymuned nodir cyfleoedd i sicrhau fod cymuned Abersoch yn ymwybodol o weithgarwch yr ysgol amgen, ac anogir cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol. O safbwynt adeilad yr ysgol, pe gweithredir y cynnig mae gan y Cyngor bolisi ôl-ddefnydd adeiladau ysgolion a byddai'r polisi yn cael ei ddilyn er mwyn penderfynu ar ddefnydd yr adeilad/safle i'r dyfodol, gan gynnwys defnydd cymunedol posib.	*The money that the Council and the Welsh Government are investing in Criccieth is due to the very poor condition of the Ysgol Treferthyr building, a school with well over 100 pupils.* *As part of the consultation process the Council prepared and shared the community impact assessments the proposal would have. The assessment concluded that the closure of the school will have some negative impact on the community. To mitigate the impact on the community opportunities are identified to ensure that the Abersoch community is aware of the activity of the alternative school, and community collaboration between the alternative school and the Abersoch community is encouraged, where appropriate.*

		ysgolion mwy ar gost amddifadu cymunedau o'u gwasanaethau eu hunain a lleihau amrywiaeth a dewis yr ysgolion sydd ar gael iddynt.	of depriving communities of their own services and reducing the variety and choice of schools available to them.			*In terms of the school building, should the proposal be implemented the Council has a policy for the after-use of school buildings and the policy would be followed to determine the future use of the building / site, including possible community use.*
395		Mae'r costau i ariannu parhad cyllido Ysgol Abersoch fel y nodwyd yn ymddangos yn uchel ac nid ydynt yn ddigon tryloyw i roi sylwadau arnynt.	The costs to finance the continuation of funding Ysgol Abersoch as stated appear high and are not transparent enough to comment upon.		Mae dyraniad 2020/21 Ysgol Abersoch yn £137,140, ac mi fyddai trosglwyddo disgyblion Ysgol Abersoch yn golygu dyraniad ychwanegol i Ysgol Sarn Bach o £27,078. O'r gweddill o £110,062 bydd costau cludiant ychwanegol posib o £14,000, mae hyn yn gadael arbedion tebygol o £96,062. Nid yw'r ffigyrau yn cymryd unrhyw gostau cynnal a chadw ar safle Ysgol Abersoch nac Ysgol Sarn Bach i ystyriaeth. Pe byddwn wedi ystyried y costau hyn mi fyddai'n golygu mwy o arbedion gan na fydda unrhyw gostau cynnal a chadw i Ysgol Abersoch i'r dyfodol. Tydi clystyru cost y 4 ysgol leol at ei gilydd i gyrraedd cyfartaledd cost o £5,000 ddim yn lleihau cost uchel y pen Ysgol Abersoch. Bydd unrhyw gostau diswyddo yn cael eu hariannu o'r arbedion hyn. Nid yw costau'r ymgynghoriad wedi'u cynnwys wrth gyfrifo arbedion gan eu bod yn annibynnol o gostau rhedeg gwirioneddol yr ysgolion dan sylw. Mae gan Ysgol Sarn Bach wisg ysgol swyddogol ac mae'r ysgol yn annog pawb i'w gwisgo. Mae disgwyliad ar rieni disgyblion blwyddyn 3 brynu gwisg ysgol wrth iddynt drosglwyddo i Ysgol Sarn Bach beth bynnag. Gall plant sydd yn trosglwyddo o Ysgol Abersoch barhau i wisgo ei gwisg (Ysgol Abersoch) hyd at ddiwedd blwyddyn 3 os mai dyma ddymuniad y rhieni. Pwysleisir na benderfynwyd ymgynghori ar yr opsiwn i gau Ysgol Abersoch ar sail materion cyllidol yn unig. Mae'r ysgol wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys: • Niferoedd disgyblion isel: Yn Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgyblion meithrin wedi eu cofrestru yn yr ysgol. • Rhagamcanion niferoedd: Rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau yn isel dros y blynyddoedd nesaf (Medi 2021 = 10; Medi 2022 = 12; Medi 2023 = 12.) • Canran uchel o lefydd gweigion: Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3) • Maint dosbarthiadau bychain: Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau: Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). • Annedd disgyblion: Dengys data 2020 fod 26 o ddisgyblion 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch.	*Ysgol Abersoch's 2020/21 allocation is £137,140, and transferring Ysgol Abersoch pupils would mean an additional allocation to Ysgol Sarn Bach of £27,078. With the balance of £110,062 there will be potential additional transport costs of £14,000, leaving a likely saving of £96,062.* *The figures do not take into account any maintenance costs at the Ysgol Abersoch or Ysgol Sarn Bach site. If these costs were to be considered, it would mean more savings as there would be no future maintenance costs for Ysgol Abersoch.* *Clustering the cost of the 4 local schools together to reach an average cost of £5,000 does not reduce the high per capita cost of Ysgol Abersoch.* *Any redundancy costs would be funded from these savings.* *Consultation costs are not included in the calculation of savings as they are independent of the actual running costs of the schools involved.* *Ysgol Sarn Bach has an official school uniform and the school encourages everyone to wear it. Parents of year 3 pupils are expected to buy a school uniform when they transfer to Ysgol Sarn Bach anyway. Children transferring from Ysgol Abersoch can continue to wear their uniform (Ysgol Abersoch) until the end of year 3 if this is their parents' preference.* *It is emphasised that it was not decided to consult on the option to close Ysgol Abersoch on the basis of financial issues alone.* *The school has been prioritised for a review of educational provision as it faces many challenges. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and has been vulnerable for some time. As a result, the school is therefore likely to face increasing challenges, including:* • *Low pupil numbers: In September 2020, there were 8 full-time pupils, and 2 nursery pupils registered at the school.* • *Number projections: Numbers are projected to remain low over the next few years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.)* • *High percentage of surplus places: Based on September 2020 figures, there are approximately 76% surplus places at the school (26 in number) (R-Yr.3)* • *Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* • *Wide age range within classes: Pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years).* • *Pupils residence: 2020 data shows that 26 pupils aged 3-8 live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) attending schools outside the catchment area.*
396		Mae'r ddogfen ymgynghori yn nodi y bydd arbediad net blynyddol o oddeutu £ 96k. Mae hyn tua 0.01% o gyllideb gyffredinol Adran Addysg Gwynedd. Dydi sut mae'r arbediad wedi'i gyfrifo ddim yn aneglur, heb ddarparu dadansoddiad o'r costau e.e. a yw costau addysgu'r plant mewn ysgol arall a chynnal a chadw parhaus yr ysgol, sy'n gyfrifoldeb i'r Cyngor, wedi'u cynnwys? Mae'n destun pryder mawr bod penderfyniadau'n cael eu cyflwyno i'r Cabinet gyda dadl sy'n seiliedig ar gost fesul disgybl yn hytrach na chost absoliwt o redeg yr ysgol. Gan fynd â'r pedair ysgol at ei gilydd, fel dalgylch mae'r gost fesul disgybl oddeutu £ 5k y disgybl. Mae hyn yn unol ag ysgolion gwledig eraill yr ardal.	The consultation document indicates that there will be a net annual saving of approximately £96k. This is about 0.01% of the overall Gwynedd Education Department budget. How the saving has been calculated is unclear, with no breakdown of costs provided e.g. are the costs of educating the children at another school and the ongoing maintenance of the school, which is a responsibility of the Council, included? It is highly concerning that decisions are being put forward to the Cabinet with an argument based on a cost per pupil rather than an absolute cost of running the school. Taking all four schools together, as a catchment the cost per pupil is approximately £5k per pupil. This is in step with other rural schools in the area.			
397		8.1. Arbedion Amcangyfrifedig Mae'r arbedion o £110,000 yn gyfartaledd bychan (0.1%) o gyllideb gyfan Cyngor Gwynedd o £90.4 miliwn. Ond, eto, yn nhermau tryloywder, nid yw'n glir pa gostau a gynhwyswyd ac na chynhwyswyd yn yr amcangyfrifon hyn. O ystyried y dibynna mwyafrif dadl Cyngor Gwynedd ar gost, mae'n syndod nad yw'n dweud llawer am hyn o gymharu â'r manylder a geir yng ngweddill y ddogfennaeth.	8.1. Estimated Savings The savings of £ 110,000 represent a small average (0.1%) of Gwynedd Council's total budget of £ 90.4 million. However, in terms of transparency, it is unclear what costs were and were not included in these estimates. Given that the majority of Gwynedd Council's argument depends on cost, it is surprising that it does not say much about this compared to the detail found in the rest of the documentation.			
398		7.6 Adnoddau Ariannol "rhagwelir y byddai'r cynnig arfaethedig yn creu arbediad blynyddol o £ 110,062, heb y costau cludiant ychwanegol." Mae'r arbedion o £ 110,000 yn gyfran fach (0.1%) o gyllideb gyffredinol Cyngor Gwynedd o £ 90.4 miliwn. Er budd tryloywder, gofynnwn i Gyngor Gwynedd ddarparu'r cyfrifiadau i gefnogi'r arbediad rhagamcanol hwn. Nid yw'n eglur pa gostau sydd wedi'u cynnwys neu eu heithrio yn y cyfrifiadau hyn. O ystyried bod llawer o ddadl Cyngor Gwynedd yn dibynnu ar gost, mae'n syndod nad yw'r un lefel o fanylion a roddir i weddill y ddogfen yn cael ei rhoi i'r ymarfer costio.	7.6 Financial Resources "it is projected that the proposed proposal would create an annual saving of £110,062, less the additional transport costs." The savings of £110,000 are a small proportion (0.1%) of the overall Gwynedd Council budget of £90.4 million. In the interests of transparency, we request Gwynedd Council provided the calculations to support this projected saving. It is unclear what costs have been included or excluded in these calculations. Given that much of the Gwynedd Council's argument hinges on cost, it is surprising that the same level of detail afforded to the rest of the document is not conferred to the costing exercise.			
399		A fyddai'n bosibl i Gyngor Gwynedd ddarparu dadansoddiad manwl o'r costau yr ydych wedi sôn amdanynt yn fyr yn eich adroddiad. Ymddengys bod gan bopeth arall fwy o bwyslais a manylder na'r mater hwn, a allwch chi ymhelaethu gan fy mod i'n teimlo bod angen i chi fod yn fwy tryloyw ar feysydd fel: - Trafnidiaeth - Staffio - Diswyddiadau - Costau proses yr	Would it be possible for Gwynedd Council to provide a detailed analysis of costs that you have mentioned briefly in your report. Everything else seems to have more emphasis and detail than this matter, please can you elaborate as I feel that you need to be more transparent on areas such as: - Transport - Staffing - Redundancies - Costs for the process of the			

		ymgynghoriad hyd yma; - Stampiau dosbarth cyntaf x 2 i holl ddisgyblion Sarn Bach, yna danfon llythyrau oddi wrth Sarn Bach atoch chi'ch hun? - Mr Arwel Jones - cyfwelydd - Cwnsela ar gyfer y plant pe bai ei angen arnynt. - Cyfarfodydd Cyhoeddus a gynhaliwyd gan Gyngor Gwynedd - Treuliau petrol a milltiroedd - Cyfieithydd ar gyfer cyfarfodydd - A fydd y plant yn cael Grant gwisg ysgol? (os ydyn nhw'n newid ysgolion, bydd y gwisgoedd a brynir yn ddiangen).	consultation to date; - First class stamps x 2 to all pupils of Sarn Bach, then the delivery of letters from Sarn Bach to yourselves? - Mr Arwel Jones-interviewer - Counseling for the children should they need it. - Public Meetings that Gwynedd Council hosted - Petrol and mileage expenses - Translator for meetings - Will the children be given a uniform Grant? (if they change schools, the uniforms bought will be redundant).			
400		7.16 Manteision ac anfanteision disgwyliedig y cynnig "Effaith ar gyflogaeth staff" Mae diswyddo yn ddrud ac o bosibl yn ddiangen os oes angen i Ysgol Sarn Bach gyflogi mwy o athrawon. A yw costau diswyddo wedi'u cynnwys yng nghyfrifiadau costau? A yw'r dadleuon ariannol yn cynnwys unrhyw gostau ychwanegol yn Ysgol Sarn Bach? Er tryloywder, darparwch y manylion hyn. O ystyried bod llawer o ddadl Cyngor Gwynedd yn dibynnu ar gostau, mae'n syndod nad yw'r un lefel o fanylion a roddir i weddill y ddogfen yn dryloyw.	7.16 Expected advantages and disadvantages of the proposal "Impact on staff employment" Redundancy is expensive and potentially unnecessary if Ysgol Sarn Bach needs to employ more teachers. Have redundancy costs been included in the cost calculations? Do the financial arguments include any additional costs at Ysgol Sarn Bach? For transparency, please provide this detail. Given that much of the Gwynedd Council's argument hinges on cost, it is surprising that the same level of detail afforded to the rest of the document is not transparent.			
401		Dim ond swm pitw iawn yw'r arbediad ariannol.	The financial savings are only a tiny amount.		Yn y flwyddyn ariannol 2020-21, dyrannwyd cyfanswm o £366,030 i ysgolion Abersoch a Sarn Bach. O ran costau refeniw, rhagwelir y byddai gweithredu'r cynnig arfaethedig yn creu arbediad blynyddol o £110,062, llai anghenion cludiant ychwanegol, sef o oddeutu £14,000 y flwyddyn. O ganlyniad, byddai'r arbedion net arfaethedig yn debygol o fod yn £96,062 y flwyddyn. Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad o'r Effaith Tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Sarn Bach ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir y byddai unrhyw effaith negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Byddai gwireddu'r opsiwn hwn yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgiadol a chymdeithasol y disgyblion, yn ddyddiol.	*In the 2020-21 financial year, a total of £366,030 was allocated to Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach. In terms of revenue costs, it is anticipated that implementing the proposal would create an annual saving of £110,062, less additional transport costs, of approximately £14,000 per annum. As a result, the proposed net savings are likely to be £96,062 per annum.* *Based on the outcome of the assessment of the Likely Impact on Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is at the same level as that of Ysgol Abersoch. Consequently, it is not anticipated that there would be any negative impact in terms of quality and standards of education arising from the proposal to close Ysgol Abersoch and transfer pupils to Ysgol Sarn Bach.* *Implementing this option would give pupils an opportunity to be educated in peer groups with much less of an age range and an opportunity to improve the educational and social experience of the pupils, on a daily basis.*
402		Bydd cau Ysgol Abersoch yn cael effaith amherthnasol ar y gyllideb, ond byddai'n erydu safonau addysg yn ddifrifol ar gyfer y 200 o ddisgyblion yn Abersoch a'r ysgolion cyfagos.	Closing Ysgol Abersoch will make an immaterial impact on the budget, but would seriously erode education standards for the 200 pupils in Abersoch and the surrounding schools.			
403		Mae ysgol fach i gyd yn ymwneud â'r synnwyr o berthyn. Yn naturiol, mae unrhyw un yn costio mwy i'w chynnal ond, edrychwn ar hyn fel iawndal.	A small school is all about a sense of belonging. Naturally, it costs more to maintain but we overlook this matter as compensation.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
404		Nid yw'r adroddiad yn mynd i'r afael â'r effaith ar adnoddau ychwanegol sydd eu hangen yn Sarn Bach i gefnogi'r safon addysgol barhaus trwy gynnwys y plant ychwanegol. Nodwch beth fydd y rhain a'r costau a ragwelir.	The report does not address the impact on additional resources needed at Sarn Bach to support the continued educational standard by including the additional children. Please specify what these will be and the anticipated costs.		Pe gweithredir y cynnig, yn seiliedig ar ddyraniad 2020/21, byddai trosglwyddo disgyblion Ysgol Abersoch yn arwain at ddyraniad ychwanegol o £27,078 ar gyfer Ysgol Sarn Bach. Disgwylir y byddai Corff Llywodraethol Ysgol Sarn Bach yn penderfynu ar y defnydd gorau o'r dyraniad ychwanegol hwn.	*If the proposal were implemented, based on the 2020/21 allocation, the transfer of pupils at Ysgol Abersoch would result in an additional allocation of £27,078 for Ysgol Sarn Bach. It is expected that the Governing Body of Ysgol Sarn Bach would decide on the best use of this additional allocation.*
405		Rydym yn tynnu sylw yn barhaus at y ffaith ei bod yn amhriodol cymharu'r gost fesul disgybl ag ysgolion mwy. Darparwch gymhariaeth cost fesul disgybl o'i gymharu ag ysgolion bach tebyg eraill.	We continually point out that it is inappropriate to compare the cost per pupil to larger schools. Provide a cost per pupil comparison compared to other similar small schools.		Ysgol Abersoch sydd â'r nifer lleiaf o ddisgyblion a'r gost uchaf fesul disgybl yng Ngwynedd, felly dwyn cymariaethau ag ysgolion mwy a chyfartaledd y sir yw'r unig opsiwn.	*Ysgol Abersoch has the lowest number of pupils and the highest cost per pupil in Gwynedd, therefore drawing comparisons with larger schools and the county average is the only option.*
406		Ar ddechrau'r adolygiad anffurfiol, ym mis Medi 2019, derbyniom bod niferoedd disgyblion is yn arwydd o'r angen am newid, a diolch i symbyliad y cyfarfodydd dechreuol, darganfuwyd nifer o bethau newydd i wella cynaladwyedd yr ysgol. Yr ydym nawr hefyd wedi sicrhau bod y strwythur staffio yn cydfynd â'r gyllideb. Yn	At the start of the informal review, in September 2019, we accepted that lower pupil numbers were indicative of the need for change, and thanks to the impetus of the initial meetings, a number of new things were discovered to improve the sustainability of the school. We have now also made sure that the staffing structure matches the budget. During challenging times, Ysgol Abersoch has seized the		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad fod Ysgol Abersoch bellach wedi balansio ei chyllideb ar gyfer 2020-21. Serch hynny, dylid nodi fod Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio. Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020-21 oedd £52,582. Y gost fesul disgybl yn Ysgol	*The Council notes the comment that Ysgol Abersoch has now balanced its budget for 2020-21.* *However, it should be noted that Ysgol Abersoch receives an additional amount to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy. The total amount during the 2020-21 financial year was £52,582. The cost per pupil at Ysgol Abersoch in the 2020-21 financial year*

		ystod cyfnod heriol, mae Ysgol Abersoch wedi bachu ar y cyfle ac wedi cyflwyno mesurau cynaliadwy i wynebu niferoedd disgyblion isel	opportunity and introduced sustainable measures to address low pupil numbers		Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 oedd £17,404 - y cyfartaledd sirol ar gyfer cost fesul disgybl ar gyfer y un flwyddyn oedd £4,198. Pwysleisir na benderfynwyd ymgynghori ar yr opsiwn i gau Ysgol Abersoch ar sail materion cyllidol yn unig. Mae'r ysgol wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys: • Niferoedd disgyblion isel: Yn Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgyblion meithrin wedi eu cofrestru yn yr ysgol. • Rhagamcanion niferoedd: Rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau yn isel dros y blynyddoedd nesaf (Medi 2021 = 10; Medi 2022 = 12; Medi 2023 = 12.) • Canran uchel o lefydd gweigion: Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3) • Maint dosbarthiadau bychain: Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. • Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau: Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). • Annedd disgyblion: Dengys data 2020 fod 26 o ddisgyblion 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch.	*was £17,404 – the county average cost per pupil for the same year was £4,198.* *It is emphasized that it was not decide to consult on the proposal to close Ysgol Abersoch on the basis of financial issues alone.* *The school has been prioritised for a review of the educational provision as it faces a number of challenges. Pupil numbers at the school have reduced consistently since 2016 and have been fragile for some time. Consequently, it is likely that the school is facing increasing challenges, including:* • *Low pupil numbers: In September 2020, there were eight full-time pupils and two part-time nursery pupils registered at the school.* • *Projected numbers: It is anticipated that the numbers will continue to be low over the coming years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.)* • *High percentage of surplus places: Based on the figures for September 2020, there were 76% surplus places at the school (a total of 26 (R-Yr.3))* • *Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* • *Broad age ranges within classes: The pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years).* • *Pupil residence: 2020 data shows that 26 3-8 year old children live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) of them attending schools outside the catchment area.*
407		8.2. Cyllideb Ymrwymodd Ysgol Abersoch i falanshio ei chyllideb yn nhermau dyraniad ariannol a strwythur staffio. Datryswyd unrhyw ddiffygion cyllidebol ar gyfer 2021 – 2022 erbyn hyn hefyd.	8.2. Budget Ysgol Abersoch undertook to balance its budget in terms of financial allocation and staffing structure. Any budget deficits for 2021 - 2022 have now also been resolved.			
408		5.3. Cryfderau a Gwendidau'r Sefyllfa Bresennol "Ni fyddai dyraniad ariannol yr ysgol yn cynnal y strwythur staffio presennol yn y dyfodol" Datryswyd hyn i sicrhau bod y gyllideb bellach yn mantoli wrth symud ymlaen.	5.3. Strengths and Weaknesses of the Current Situation "The financial allocation of the school would not maintain the current staffing structure in the future" This has been resolved to ensure the budget now balances moving forward.			
409		5.3. Cryfderau a Gwendidau'r Sefyllfa Bresennol Mae Ysgol Abersoch yn parhau i dderbyn swm ychwanegol i'r dyraniad ariannol arferol trwy'r polisi isafswm staffio. Polisi Cyngor Gwynedd yw hwn ac nid gwendid.	5.3. Strengths and Weaknesses of the Current Situation Ysgol Abersoch continues to receive an additional sum to the usual financial allocation via the minimum staffing policy. This is Gwynedd Council policy and not a weakness.			
		6. Asesiad yn erbyn y Ddeddf Llesiant *Assessment against the Well-being Act*				
410		Anghytunir â'r datganiad yr ystyriwyd saith nod y Ddeddf Llesiant – gan nad oes tai fforddiadwy i deuluoedd yn y pentref ac nad yw'n bosib cynnal gweithgarwch cymunedol oherwydd mae'r athrawon yn byw tu allan i'r gymuned (fel yn achos Ysgol Aber-soch) ac ni fu cysylltiad uniongyrchol rhyngddynt.	Disagree with the statement that the seven aims of the Well-being Act were considered - because there are no affordable family homes in the village and it is not possible to carry out community activity because the teachers live outside the community (as in the case of a School Abersoch) and were not directly linked.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
411		Byddai cydnabyddiaeth o bandemig Covid-19 yn briodol, gan gyfeirio at "y gallu i addasu i newid" Mae'r pandemig wedi arwain ac yn arwain at newidiadau cymdeithasol. Mae bywyd gwledig yn dod yn fwy deniadol wrth i fwy a mwy o bobl weithio gartref, maent yn llai cyfyngedig o ran lle sy'n rhaid byw; efallai y byddem yn disgwyl i ail gartrefi yn Abersoch ddod yn gartrefi cyntaf gyda gofynion addysg cysylltiedig. Mae'r adroddiad yn methu â chydnabod hyn yn ei niferoedd capasiti.	An acknowledgement of the Covid-19 pandemic would be appropriate, with reference to "the ability to adapt to change" The pandemic has led and is leading to changes in society. Rural life is becoming more attractive as more and more people work from home, they are less restricted as to where they must live; we might expect second homes in Abersoch to become first homes with attendant schooling requirements. The report fails to acknowledge this in its capacity numbers.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Nid oes sicrwydd y byddai newidiadau demograffig i'r dyfodol yn cynyddu niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch.	*The Council notes the comment.* *There is no guarantee that future demographic changes would increase pupil numbers at Ysgol Abersoch.*
412		Collir y gallu i blant a rhieni gerdded i'r ysgol a chael mynediad at adnoddau naturiol fel y traeth ac ati ar droed yn ystod y diwrnod ysgol. Dim ond un tymor o wersi nofio y mae ysgolion eraill yn eu cynnig, sgil hanfodol a phwysig i blant sy'n byw mewn ardal arfordirol. Yng nghyd-destun Covid-19 mae grwpiau bach wedi'u creu mewn ysgolion i reoli haint, gan awgrymu felly bod ysgolion bach yn fwy diogel. Ni chydnabyddir hyn.	The ability for children and parents to walk to school and access the natural resources such as the beach etc on foot during the school day will be lost. Other schools only offer one term of swimming lessons, a vital and important skill to children living in a coastal area. In the context of Covid-19 small groups have been created within schools to control infection, thus implying that small schools are safer. This is not acknowledged.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae pob ysgol yng Ngwynedd yn dilyn gweithdrefnau priodol o ran rheolau ymbellhau cymdeithasol ac awyru oherwydd y coronafirws. Anogir pob ysgol i wneud defnydd o'r adnoddau awyr agored lleol.	*The Council notes the comment.* *All schools in Gwynedd follow appropriate procedures in relation to social distancing rules and ventilation due to the coronavirus. All schools are encouraged to make use of local outdoor resources.*
413		Trwy weithredu'r cynnig bydd cyfle i adeiladu ar y cysylltiadau hyn rhwng cymuned Abersoch ac Ysgol Sarn Bach trwy gynnal trafodaethau a fyddai'n hyrwyddo cynnwys cymuned Abersoch yng ngweithgaredd cymunedol yr ysgol" Unwaith eto rydym yn cwestiynu dilysrwydd y datganiad	By implementing the proposal there will be an opportunity to build on these links between the Abersoch community and Ysgol Sarn Bach by holding discussions that would promote the inclusion of the Abersoch community in the community activity of the school" Again we question the validity of this statement. Outside of the fact that		Cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn cymharu'r effaith tebygol y byddent yn ei gael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor: ww.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg	*The Council completed a community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation.*

		hwn. Ar wahân i'r ffaith bod plant Abersoch yn mynychu'r ysgol, nid ydym yn ymwybodol o unrhyw gysylltiadau sydd gan Ysgol Sarn Bach â chymuned Abersoch. Gall union natur y cynnig i gau Ysgol Abersoch ymrannu, gan greu drwg deimlad o fewn y gymuned a chreu anghytgord ac anghytuno.	Abersoch children attend the school, we are not aware of any links that Ysgol Sarn Bach has with the Abersoch community. The very nature of the proposal to close Ysgol Abersoch is potentially divisive, driving a wedge between communities and creating discord and disagreement.		Wrth ddatblygu unrhyw gynigion yn ymwneud â moderneiddio addysg, rhaid rhoi ystyriaeth lawn i'r effaith bosibl ar y gymuned. Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*When developing any proposals relating to education modernisation, full consideration must be given to the potential impact on the community. The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
414		Unwaith eto mae'r thema hon yn amlwg, ac eto ni chyflwynwyd tystiolaeth o ran sut y cynlluniwyd hyn na sut y byddai'n digwydd.	Yet again this theme is apparent, yet no evidence has been put forward as to how this has been planned and would take place.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
415		Ni fydd cau ysgol Gymraeg mewn pentref lle mae'r Gymraeg dan bwysau yn "hyrwyddo ac amddiffyn diwylliant, treftadaeth a'r iaith Gymraeg." Yr ysgol yw'r hysbyseb orau a'r unig hysbyseb ar gyfer yr iaith Gymraeg, treftadaeth a diwylliant yn y pentref. Mae'r effaith hon bron yn amhosib ei chyfrifo mewn termau ariannol. Bydd bodolaeth y Gymraeg fel iaith fyw yn cael ei hisraddio gan na fydd ymwelwyr Abersoch yn clywed yr iaith naturiol yn cael ei defnyddio. Mae'r ysgol wedi ei lleoli yng nghanol y pentref ac mae prif faes parcio'r pentref wrth ymyl yr ysgol. Mae'r ysgol yn symbol o'r Gymraeg, yn weledol ac yn glywedol gan y plant y tu allan yn ystod y diwrnod ysgol.	Closing a Welsh medium school in a village where the Welsh language is under pressure will not "promote and protect culture, heritage and the welsh language." The school is the best and only advertisement for the Welsh language, heritage, and culture in the village. This impact is almost impossible to calculate in monetary terms. The existence of Welsh as a living language will be relegated as visitors to Abersoch will not hear the natural language being used. The school is in the centre of the village and the main village car park is adjacent to the school. The school is a beacon of the Welsh language, both visually and audibly through the children being outside during the school day.		Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg. Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion er gwaethaf pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Yn ogystal, fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Mae Ysgol Abersoch wedi gweithio'n galed i ddatblygu sgiliau dwyieithog y dysgwyr yn ogystal â hyrwyddo pwysigrwydd y diwylliant Cymraeg. Llwyddodd yr ysgol i ennill gwobr aur y Siarter Iaith Gymraeg yn 2019. Mae'n hollbwysig felly bod y cynnig arfaethedig yn cydnabod yr angen i gefnogi a pharhau â'r gwaith hwn.	*In accordance with the Schools Organisation Code 011/2018, an assessment was completed of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educating the children at Ysgol Sarn Bach. The assessment is available on the Council website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation . It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised. This is specifically so as the alternative school offers a Welsh-medium education, as currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools; therefore, the provision would be the same, regardless of which school they would choose to attend. In addition, it appears that the linguistic situation at Ysgol Sarn Bach is strong. With 57% of Ysgol Sarn Bach pupils coming from Welsh speaking homes. In comparison, 33% of Ysgol Abersoch pupils come from Welsh speaking homes.* *Ysgol Abersoch has worked hard to develop the learners' bilingual skills and promote the importance of Welsh culture. The school managed to win the gold Welsh Language Charter in 2019. Therefore, it is all important that the proposal acknowledges the need to support and continue with this work.*
416		Mae sefydlu'r Cylch Meithrin a Ti a Fi yn gamau allweddol tuag at greu twf cynaliadwy yn nifer y disgyblion, yn ogystal â darparu gwasanaeth gofal plant pwysig i rieni sy'n gweithio yn yr ardal. Pam nad yw hyn yn cael ei gydnabod yn yr adroddiad? Mae Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol wedi nodi y dylid ystyried y tueddiadau tymor hir hy 25-50 mlynedd i'r dyfodol.	Establishing the Cylch Meithrin and Ti a Fi are key actions towards creating sustainable growth in pupil numbers, as well as providing an important childcare service for working parents of the area. Why is this not acknowledged in the report? The Future Generations Commissioner has stated that consideration should be given to the long-term trends i.e. 25-50 years into the future.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau ac yn cydnabod bod darpariaeth y Cylch Meithrin yn darparu gwasanaeth gofal plant pwysig i rieni sy'n gweithio yn yr ardal. Fodd bynnag, o ystyried maint y cynnydd presennol yn nifer disgyblion Ysgol Abersoch yn sgil y Cylch Meithrin, sef cynnydd o un neu ddau ddisgybl yn unig, bydd yr heriau sy'n wynebu Ysgol Abersoch yn parhau.	*The Council notes the comments and acknowledges that the Cylch Meithrin provision provides an important childcare Service for parents working in the area. However, given the scale of the current increase in pupil numbers at Ysgol Abersoch due to the Cylch Meithrin, which is an increase of only one or two pupils, the challenges facing Ysgol Abersoch will remain.*
417		Ymatebodd cymuned/llywodraethwyr yr ysgol i'r niferoedd isel drwy sefydlu Ti a Fi a Chylch Meithrin yn yr ysgol, gan y profodd sefydlu rhai mewn pentrefi eraill lwyddiant trwy ddenu'n naturiol ddisgyblion newydd i'r ysgol leol.	The school community / governors responded to the low numbers by setting up Ti a Fi and Cylch Meithrin at the school, as establishing some in other villages proved successful in naturally attracting new pupils to the local school.			
418		Mae'r niferoedd bellach wedi codi, a'r sefyllfa wedi newid gyda sefydliad Cylch Meithrin Aberosh a Chylch Ti a Fi.	The numbers have now risen, and the situation has changed with the introduction of Cylch Meithrin Abersoch and Cylch Ti a Fi.			
		7. Ôl-ddefnydd Safle'r Ysgol *Future use of the school site*				
419		Chwith ofnadwy fyddai gweld yr adeilad yn wag a gwaeth fyth fyddai gweld ei ddymchwel ar gyfer rhyw bwrpas arall, fel mwy o dai neu faes parcio.	It would be awful to see the building empty and even worse to see it demolished for some other purpose, such as more houses or a car park.		Fe nodir yn adran 7.14 o'r ddogfen (Ôl ddefnydd y safle) "Pe gweithredir y cynnig byddai Ysgol Abersoch yn peidio â pharhau i gynnig addysg. Mae gan y Cyngor bolisi ôl-ddefnydd adeiladau ysgolion a byddai'r polisi yn cael ei ddilyn. Byddai angen i'r Cyngor drafod ac ystyried unrhyw dermau neu gyfyngiadau cyfreithiol rhwymol y gellid dod i rym pe bai unrhyw un o'r safleoedd yn peidio â bod yn safle ar gyfer darpariaeth addysg". Fe nodir yn yr asesiad cymunedol: "Cynhelir Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi yn adeilad yr ysgol. Pe byddai penderfyniad i gau'r ysgol, byddai'n rhaid	*It is noted in section 7.14 of the document (Future use of the site) "If the proposal is implemented, Ysgol Abersoch would cease to offer an educational provision. The Council has a policy on the post use of school buildings and the policy would be followed. The Council would need to discuss and consider any binding legal terms or restrictions that could come into force if any of the sites would cease to be a site for an educational provision."*
420		Wrth gau yr Ysgol byddai adeilad cynhenid o gymeriad arbennig y pentref yn diflannu.	With the closure of the School an inherent building of the village's special character would disappear.			
421		Beth fydd yn digwydd i'r adeilad pe bai ysgol Abersoch yn cau? A fyddia'r tir yn cael ei werthu er mwyn adeiladu tŷ / tai methus, gan ddinistrio'r gymuned ymhellach?	What will happen to the building if Abersoch school closes? Would the land be sold to build a failed house (s), further destroying the community?			

422		Pryder beth sydd am ddigwydd gan mai rhodd i'r gymuned oedd y tir a'r adeilad ac am y Cylch/Ti a Fi.	Anxiety surrounding what will happen as the land and building was gifted to the community, and what will happen to Cylch/Ti a Fi.		ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan ystyried y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd." O ran darpariaeth y Cylch Meithrin, pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau hefo'r cynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i'r ysgol amgen, neu symud i safle arall ym mhentref Abersoch.	*The community impact assessment states " Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi are held in the school Building. If there was a decision to close the school, options for future use would have to be considered, taking into account the activities currently taking place at the school."* *In terms of the Cylch Meithrin provision, should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities with the relevant representatives – the possibilities could include staying in the current location, relocating to the alternative school, or move to an alternative site in Abersoch.*
423		Heb ddarparu gwybodaeth am ddefnydd y safle yn y dyfodol a goblygiadau ariannol	The future use of the site and financial implication have not been provided.			
424		Nid oes manylion wedi eu darparu ynghylch beth fydd dyfodol yr adeilad a'r tir os cau'r ysgol.	No detail has been provided on what will happen to the school land and buildings if the school is closed.			
425		4.7 Os yw'r ysgol yn darparu adeiladau, ystafelloedd, cyfleusterau, neu wasanaethau ar gyfer y gymuned, ble y cânt eu darparu os yw'r ysgol ar gau? Mae'r Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi yn cael eu cynnal yn adeilad yr ysgol. Nid oes ateb i'r cwestiwn hwn yn yr adroddiad. Beth yw'r rheswm dros y diffyg hwn?	4.7 If buildings, rooms, facilities, or services are provided by the school for the community, where will they be provided if the school is closed? The Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi are held in the school building. This question is not answered in the report. What is the reason for this omission?			
426		Mae dyluniad a strwythur adeilad yr Ysgol yn unigryw i ein Pentref ac yn fwy nag atyniadol, gan ei fod wedi ei lunio o goed. Amlygwyd siâp mwyaf dymunol y ffasâd yn hyfryd, y Nadolig hwn o 2020, gan y goleuadau addurniadol, Nadoligaidd a ychwanegwyd yn feddylgar at y drychiad blaen.	The design and structure of the School building is unique to our Village and more than attractive, being fashioned from wood. The most pleasing shape of the façade was beautifully highlighted, this Christmas of 2020, by the decorative, festive lighting that had been thoughtfully added to the front elevation.			
427		Mae adeilad arbennig ac eiconig Ysgol Abersoch wedi goroesi bron i gan mlynedd ac yn rhan amlwg o'r pentref ers hynny.	Ysgol Abersoch's iconic and special building has survived nearly a hundred years and has been a prominent part of the village ever since.			
		8. Ysgolion cyfagos *Nearby schools*				
428		***Fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori mae Ysgol Abersoch gyda niferoedd isel o ddisgyblion, ond nodwn fod Ysgol Llanbedrog dros ei chapasiti. Mae nifer o blant o ddalgylch Ysgol Abersoch yn mynd i Ysgol Llanbedrog. Gofynnwn i'r Cyngor sut y gellir caniatáu i ysgol gyfagos ar un llaw lenwi dros ei chapasiti ac ar y llaw arall wneud ymgais i gau Ysgol Abersoch. Gallai Ysgol Abersoch dderbyn y disgyblion sydd dros ben yn Ysgol Llanbedrog? A yw cael gormod o blant mewn ysgol yn mynd yn erbyn rheolau Iechyd a Diogelwch gan fod angen diogelu pawb? Sut mae Llanbedrog yn gallu derbyn 19 disgybl yn fwy na'r capasiti? Oherwydd yr ansicr ynghylch dyfodol Ysgol Abersoch byddai'r plant hynny wedi ymuno ag Ysgol Abersoch – annheg yw hynny.***	***As noted in the consultation document Ysgol Abersoch has low pupil numbers, but we note that Ysgol Llanbedrog is over capacity. A number of children from the Ysgol Abersoch catchment area attend Ysgol Llanbedrog. We ask the Council how a neighboring school on one hand can be allowed to fill over its capacity and on the other hand attempt to close Ysgol Abersoch. Could Ysgol Abersoch accept the surplus pupils at Ysgol Llanbedrog? Does having too many children in school go against Health and Safety rules because everyone needs protection? How can Llanbedrog accommodate 19 pupils in excess of capacity? Because of the uncertainty over the future of Ysgol Abersoch those children would have joined Ysgol Abersoch - that's unfair.***		Awdurdod Addysg Cyngor Gwynedd yw'r Awdurdod Mynediad ar gyfer ysgolion cymuned a'r rhai sydd o dan reolaeth wirfoddol, a chaniateir mynediad i'r ysgol hynny yn unol â Pholisi Mynediad Ysgolion y Sir. Mae'r polisi mynediad yn cyd-fynd a gofynion y Cod Derbyn i Ysgolion, Llywodraeth Cymru. Fe nodir yn y Cod Derbyn i Ysgolion: "Rhaid i ALlau beidio ag awgrymu y dylai rhieni ddweud mai ysgol eu dalgylch lle y maent yn byw sydd orau ganddynt, na bod lle wedi'i neilltuo iddynt yn yr ysgol honno, cyn iddynt fynegi eu dewis. Er y dylid esbonio canlyniadau posibl peidio â gwneud hynny, rhaid i ALlau ei gwneud yn glir bod gan rieni'r hawl i enwi unrhyw ysgol fel yr un sydd orau ganddynt." Yn unol â'r Cod Derbyn i Ysgolion, bydd yr awdurdod yn cydymffurfio â dewis rhieni nes cyrraedd rhif mynediad yr ysgol. Mae'r rhif mynediad yn adlewyrchu gallu ysgol i dderbyn plant ar sail arwynebedd llawr yr ysgol a chyfrifir yn defnyddio fformiwla Llywodraeth Cymru. Dengys y tabl isod sawl disgybl sy'n mynychu ysgolion dalgylch ac all-ddalgylch yn Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach a'r ysgolion cyfagos (Adran 5.1 yn y ddogfen ymgynghori).	*Gwynedd Council's Education Department is the admissions authority of the community and voluntary controlled schools, and admission to those schools is permitted in accordance with the County's School Admissions Policy. The admissions policy complies with the requirements of the Welsh Government's School Admissions Code.* *The Schools Admissions Code states:* *"LAs must not suggest that parents should express a preference for the school in whose catchment area they live, or that they have been allocated a place at that school before they have expressed a preference. Although they should explain the possible consequences of not doing so, LAs must make it clear that parents are allowed to express a preference for any school."* *In accordance with the School Admissions Code, the Authority will comply with parental preference until the school's admission number has been attained. The admission number reflects the school's ability to accommodate pupils based on the floor area of the school and is calculated using Welsh Government's formula.* *The table below shows how many pupils attend catchment and non-catchment area schools at Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach and surrounding schools (Section 5.1 of the consultation document).*
429		Clywais fod Llanbedrog yn gallu derbyn 19 o fyfyrwyr ychwanegol dros eu capasiti, pan allent fel arfer fod wedi ymuno ag Ysgol Abersoch oni bai am yr ansicrwydd a achoswyd gan y bygythiad o gau, sydd ddim yn deg.	I heard that Llanbedrog was able to accept 19 extra students over their capacity, when ordinarily they could have joined the Ysgol Abersoch if it wasn't for the uncertainty caused by the threat of closure, which is just not fair.			
430		Rydym yn cwestiynu pam fod Cyngor Gwynedd yn caniatáu i Ysgol Llanbedrog barhau i dderbyn plant y tu allan i'r dalgylch pan fyddant eisoes yn uwch na'r capasiti os oes llefydd gwag mewn ysgolion eraill.	We question why Gwynedd Council allows Ysgol Llanbedrog to continue to accept children from out of catchment when they are already above capacity if there is surplus elsewhere.			
431		Rwy'n ymwybodol hefyd bod Ysgol Llanbedrog wedi ei ordanysgrifio gan 19 disgybl. Rwyf hefyd yn ymwybodol bod gennym ni o leiaf 10 o fabanod newydd ym mhentref Abersoch. Byddai'r ffaith bod llanbedrog wedi'i or-danysgrifio yn awgrymu ei fod eisoes dan bwysau eithafol ac y byddai unrhyw gau yn effeithio'n andwyol ar yr ysgol. Siawns bod yr uchod yn gwneud yr achos cryfaf i gadw'r ysgol ar agor.	I'm also aware that llanbedrog school is oversubscribed by 19 pupils. I'm also aware that this year in Abersoch village we had at least 10 new babies born. The fact that llanbedrog is oversubscribed would suggest that it's already under extreme pressure and any closure would only adversely affect the school. Surely the above makes the strongest case to keep the school open.			

432		Mae wedi dod i'n sylw fel grŵp bod ysgol llanbedrog eisoes yn ffynnu fel ysgol â bod plant bron ar restr aros i fynd yno, a dwi'n siŵr y byddai modd rhannu'r disgyblion gydag Abersoch i gadw mwy o ddisgyblion yno,	It's come to our attention as a group that ysgol llanbedrog who are already thriving as a school have kids almost on a waiting list which I'm sure could be diluted to Abersoch to keep more pupils in the school,		
433		Yn ogystal, mae Ysgol Llanbedrog wedi parhau i dderbyn plant sy'n fwy na'i therfynau capasiti ac mae'n addysgu plant mewn dosbarthiadau o faint sy'n fwy nag 20 ar gyfer dosbarth oedran cymysg. Mae'r ddau ffactor hyn yn mynd yn groes i'r strategaeth "Addysg Gynradd Ardderchog i Blant yng Ngwynedd" Cyngor Gwynedd. Mae'n ymddangos bod yr Adran Addysg ac Ysgol Llanbedrog wedi caniatáu i'r gor-danysgrifio hwn ddigwydd er anfantais bosibl i addysg disgyblion Ysgol Llanbedrog wrth fygwth parhad ysgolion eraill yn y dalgylch. Mae angen cywiro'r sefyllfa hon.	In addition Ysgol Llanbedrog is has continued to accept children in excess of its capacity limits and is education children in class sized of more than 20 for mixed-age class. Both these factors contravene Gwynedd Council's "Excellent Primary Education for Children in Gwynedd" position. It seems that the Education Department and Ysgol Llanbedrog has allowed this over-subscription to occur to the potential detriment of the education of the Ysgol Llanbedrog pupils whilst threatening the continuation of other schools in the catchment area. This situation needs to be corrected.		
434		Yn anffodus nid yw'n gyfrinach bod yr ysgol agosaf yn Llanbedrog wedi'i gor-danysgrifio'n beryglus gyda mwy na 102 o ddisgyblion bellach.	It is sadly no secret that the next nearest school in Llanbedrog is dangerously oversubscribed with now more that 102 pupils.		
435		Wrth ddarllen pecyn cefndir yr Ymgynghoriad, cefais fy synnu gan **niferoedd** Ysgol Llanbedrog (Appendix 4). Caniatéir iddi drwy ryw ddirgel ffordd, i gymeryd pedwar ar bymtheg o blant yn fwy na'r capasiti! Pedwar ar bymtheg a ddylai fod wedi ei rhannu rhwng ysgolion cyfagos! Dim ond Yr Adran Addysg allai fod wedi rhoi'r caniatád i hyn. Sut bod hyn yn bosib? Sut y caniatáwyd hyn?	Reading the Consultation background pack, I was amazed at the numbers at Ysgol Llanbedrog (Appendix 4). Allowed by some mysterious way, to take nineteen children in excess of capacity! Nineteen should be shared between neighboring schools! Only the Education Department could have given this permission. How is this possible? How was this allowed?		
436		Pam yr ydych dal i adael Ysgol cyfagos fod yn orlawn? Pam mae hi rhu hawdd i rieni symud o un Ysgol i llall, fatha newid dillad!! Mae fai mawr ar system y cyngor am rhifau yr ysgol yn do di lawr!!	Why are you still allowing a nearby School to be overcrowded? Why is it so easy for parents to move from one School to another, like they're changing clothes!! There is a big fault in the council system for the school numbers coming down !!		
437		Pam ydych chi wedi derbyn gor-gapasiti mewn ysgol gyfagos (Llanbedrog) gan wybod bod gan ysgol leoedd dros ben?	Why have you accepted over capacity at a nearby school (Llanbedrog) knowing that a school had surplus places?		
438		Gofynnodd fy merch wrthych pam eich bod yn caniatáu i ysgol 2 filltir i ffwrdd fod 20% dros gapasiti, yn caniatáu i blant o bentref Abersoch symud yno o'u dalgylch i fynychu ysgol sydd eisoes dros ei gapasiti, pan wyddoch bod gan Ysgol Abersoch lefydd gweigion. Mae hyn yn erbyn eich polisïau, felly plîs atebwch sut mae fy mhlentyn 8 oed ac eglurwch sut y daeth hyn i fod?	My daughter has asked why you have allowed 20% over capacity to attend a school only 2 miles away, allowing children from the village of Abersoch to move from their catchment area to attend a school that is already over capacity, whilst you knew Ysgol Abersoch had surplus spaces. This seems to contravene your own policies, so please can you answer my 8 year old child and explain how this has happened?		
439		Noda'r ddeddf bod angen "cydbwysedd anghenion tymor byr yn erbyn y gallu i ddiwallu anghenion tymor hir" a "defnyddio eu hadnoddau i atal problemau rhag gwaethygu neu rhag digwydd yn y lle cyntaf". Fedar Cyngor Gwynedd wneud sylwadau ar arwyddocâd mynd dros gapasiti yn Ysgol Llanbedrog a phroblemau dilynol i ysgolion cyfagos? Mae Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol wedi nodi y dylid ystyried y tueddiadau tymor hir hy 25-50 mlynedd i'r dyfodol.	The act states there is a need to "balance short term needs against the ability to meet long term needs" and "deploy their resources to prevent problems from getting worse or from occurring in the first place". Can Gwynedd Council comment on the significance of going over capacity in Ysgol Llanbedrog and subsequent problems for neighbouring schools? The Future Generations Commissioner has stated that consideration should be given to the long-term trends i.e. 25-50 years into the future.		
440		Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at sefyllfa bryderus iawn yn Ysgol Llanbedrog, lle gwelwn niferoedd y disgyblion ymhell dros gapasiti'r ysgol, gan arwain at sefyllfa lle nad yw plant o'r pentref hwnnw'n gallu mynychu eu hysgol bentref eu hunain.	The report highlights a very worrying situation at Ysgol Llanbedrog, where we see pupil numbers well over school capacity, leading to a situation where children from that village are unable to attend the school in their own village.		
441		Mae'r Adran Addysg yn rhoi pwyslais mawr ar ddata lleoedd dros ben a chapasiti ysgol, yr wyf	The Education Department places great emphasis on surplus capacity and school capacity data, which I		

Mynychu Ysgol ... (Medi 2020)	Byw yn Dalgylch... (Medi 2020)					
	Abersoch	Sarn Bach	Llanbedrog	Foel Gron	Arall	Cyfanswm Ysgol *(M-Bl6)* *(M-Bl. 3 yn achos Ysgol Abersoch)*
Abersoch	5	1	-	-	4	10
Sarn Bach	9	28	-	2	9	48
Llanbedrog	6	6	58	15	17	102
Foel Gron	2	4	4	24	9	43
Arall	4	2	2	1		
Cyfanswm	26	41	64	42		

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion Medi 2020

Nid yw'r Awdurdod o'r farn fod sefyllfa niferoedd Ysgol Llanbedrog yn berthnasol i'r ymgynghoriad ar gynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach, am y rhesymau a ganlyn:

- Yn Medi 2020, roedd 26 (81%) o ddisgyblion (3-8 oed) dalgylch Ysgol Abersoch yn mynychu ysgolion all-dalgylch - dim ond 6 o'r disgyblion hynny oedd yn mynychu Ysgol Llanbedrog.
- Yn Medi 2020, dim ond 5 (20%) o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch oedd yn mynychu'r ysgol. Daeth gweddill disgyblion yr ysgol (5, sef 50% o niferoedd yr ysgol) o du allan ddalgylch yr ysgol.

Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol San Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf.

Attending School... (September 2020)	Home catchment area (September 2020)					
	Abersoch	Sarn Bach	Llanbedrog	Foel Gron	Other	Total School (N-Yr6) * (N-Yr 3 for Abersoch School)
Abersoch	5	1	-	-	4	10
Sarn Bach	9	28	-	2	9	48
Llanbedrog	6	6	58	15	17	102
Foel Gron	2	4	4	24	9	43
Other	4	2	2	1		
Total	26	41	64	42		

Source: September 2020 School Census

The Authority does not consider that the number of pupils at Ysgol Llanbedrog is relevant to the consultation on the proposal to close Ysgol Abersoch and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach for the following reasons:

- *In September 2020, 26 (81%) pupils (3-8 years) of the Abersoch catchment area attended out of catchment schools – only 6 of those pupils attended Ysgol Llanbedrog.*
- *In September 2020, only 5 (20%) of the Abersoch catchment area pupils choose to attend the Ysgol Abersoch. The remainder of the school's pupils (5), 50% of the school's pupils came from outside the schools catchment area.*

With 21 surplus places, (and 4 surplus places at the Nursery), Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity for the current pupils of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach for the next five years.

		yn deall sy'n cael ei gyfrifo gan ddefnyddio fformiwla. Ymddengys bod hyn wedi cael ei ddiystyru'n llwyr yn achos Ysgol Llanbedrog, a byddwn yn awgrymu y gallai hyn arwain at effaith ar ganlyniadau dysgu disgyblion, heb sôn am faterion iechyd a diogelwch posib gorlenwi?	understand is calculated using a formula. This seems to have been completely ruled out in the case of Ysgol Llanbedrog, and I would suggest that this could have an impact on pupils' learning outcomes, not to mention potential health and safety issues of overcrowding?			
442		Gan ein bod yn gweld lot o fabanod newydd yn cael eu geni ar hyn o bryd... faint o blant eraill a allai fod ac wrth i Llanbedrog ordanysgrifio, i le arall y byddai'r plant hyn yn mynd yn y dyfodol? Mae Sarn Bach allan o'r ffordd ac nid yw'n ddewis naturiol i lawer.	As we are in a new baby boom... how many other children may there be and as Llanbedrog is oversubscribed, where else would these future children go? Sarn Bach is not only out on a limb but not an automatic choice for many.		Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf. Ar hyn o bryd, rhwng Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, mae 47 (47%) o lefydd gweigion yn yr ardal. Byddai gwireddu'r cynnig arfaethedig yn gostwng llefydd gweigion yr ardal i 19 (29%) (Derbyn – Bl.6)	*With 21 surplus places (and four surplus places in the Nursery), Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity for the number of pupils from Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach currently and for the next five years. Currently, between Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, there are 47 (47%) of surplus places in the area. Implementing the proposed proposal would reduce the number of surplus places in the area to 19 (29%) (Reception – Yr.6).*
443		Eto, mae niferoedd Ysgol Llanbedrog wedi gordanysgrifio o fwy nag 20%, gyda 102 o blant yn mynychu o gymharu â'i chapasiti o 83, gyda 43% o'r disgyblion sy'n ei mynychu yn all-ddalgylch. Ni chredwn fod Cyngor Gwynedd yn dilyn y Cod Trefniadaeth Ysgolion na'i bolisïau ei hun o ran mynediad, uchafswm meintiau dosbarthiadau o 20 disgybl i blant mewn dosbarthiadau oed cymysg nac, ychwaith, mewn rhai achosion lefel cyfreithiol y Cyngor ei hun o 30 mewn dosbarth.	Again, Ysgol Llanbedrog's numbers are oversubscribed by over 20%, 102 children attend compared to its capacity of 83, 43% of the pupils attend being out of catchment area. We do not feel that Gwynedd Council follows the School Organization Code or its own policies regarding admission, maximum class sizes of 20 pupils for children of mixed age classes or, in some cases, the Council's own legal level of 30 in a class.		Awdurdod Addysg Cyngor Gwynedd yw'r Awdurdod Mynediad ar gyfer ysgolion cymuned a'r rhai sydd o dan reolaeth wirfoddol, a chaniateir mynediad i'r ysgol hynny yn unol â Pholisi Mynediad Ysgolion y Sir. Mae'r polisi mynediad yn cyd-fynd â gofynion y Cod Derbyn i Ysgolion, Llywodraeth Cymru. Fe nodir yn y Cod Derbyn i Ysgolion: "Rhaid i ALlau beidio ag awgrymu y dylai rhieni ddweud mai ysgol eu dalgylch lle y maent yn byw sydd orau ganddynt, na bod lle wedi'i neilltuo iddynt yn yr ysgol honno, cyn iddynt fynegi eu dewis. Er y dylid esbonio canlyniadau posibl peidio â gwneud hynny, rhaid i ALlau ei gwneud yn glir bod gan rieni'r hawl i enwi unrhyw ysgol fel yr un sydd orau ganddynt." Yn unol â'r Cod Derbyn i Ysgolion, bydd yr awdurdod yn cydymffurfio â dewis rhieni nes cyrraedd rhif mynediad yr ysgol. Mae'r rhif mynediad yn adlewyrchu gallu ysgol i dderbyn plant ar sail arwynebedd llawr yr ysgol a chyfrifir yn defnyddio fformiwla Llywodraeth Cymru. Dengys y tabl isod sawl disgybl sy'n mynychu ysgolion dalgylch ac all-ddalgylch yn Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach a'r ysgolion cyfagos (Adran 5.1 yn y ddogfen ymgynghori).	*Gwynedd Council's Education Department is the admissions authority of the community and voluntary controlled schools, and admission to those schools is permitted in accordance with the County's School Admissions Policy. The admissions policy complies with the requirements of the Welsh Government's School Admissions Code.* *The Schools Admissions Code states:* *"LAs must not suggest that parents should express a preference for the school in whose catchment area they live, or that they have been allocated a place at that school before they have expressed a preference. Although they should explain the possible consequences of not doing so, LAs must make it clear that parents are allowed to express a preference for any school."* *In accordance with the School Admissions Code, the Authority will comply with parental preference until the school's admission number has been attained. The admission number reflects the school's ability to accommodate pupils based on the floor area of the school and is calculated using Welsh Government's formula.* *The table below shows how many pupils attend catchment and non-catchment area schools at Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach and surrounding schools (Section 5.1 of the consultation document).*
444		Methiant Cyngor Gwynedd i gynnal ei bolisïau cyhoeddedig ei hun o ran capasiti a dewis rhieni. Mae'r ffaith fod yr Adran Addysg wedi caniatáu i Ysgol Llanbedrog derbyn mwy nag 20% o blant dros ei gapasiti, gyda 43% o'i disgyblion o'r tu allan i'r dalgylch pan fo capasiti ar gael mewn ysgolion cyfagos yn enghraifft o hyn. Mae'r Adran Addysg, er mwyn gwasanaethu ei hangen ei hun, yn amlwg yn ddewisol ym mha un o'i pholisïau y mae'n dewis ei gweithredu ac felly mae'n uniongyrchol atebol am y sefyllfa yr ydym yn ei chael ein hunain ynddynt. Byddwn yn disgwyl, o ran budd y cyhoedd, y bydd y Cabinet yn dwyn yr Adran Addysg i gyfrif am ei methiant i ddilyn ei pholisïau ysgrifenedig ei hun.	Gwynedd Council's failure to maintain its own published capacity and parental choice policies. The fact that the Education Department has allowed Ysgol Llanbedrog to admit more than 20% of its capacity, with 43% of its pupils from outside the catchment area where capacity is available in neighboring schools is an example of this. The Education Department, to serve its own need, is clearly selective in which of its policies it chooses to implement and is therefore directly accountable for the situation in which we find ourselves . I would expect that, in the public interest, the Cabinet will hold the Education Department to account for its failure to follow its own written policies.		<table><tr><th colspan="2" rowspan="2">Mynychu Ysgol ... (Medi 2020)</th><th colspan="6">Byw yn Dalgylch... (Medi 2020)</th></tr><tr><th>Abersoch</th><th>Sarn Bach</th><th>Llanbedrog</th><th>Foel Gron</th><th>Arall</th><th>Cyfanswm Ysgol *(M-Bl6)* *(M-Bl. 3 yn achos Ysgol Abersoch)*</th></tr><tr><td rowspan="5">Abersoch</td><td>5</td><td>1</td><td>-</td><td>-</td><td>4</td><td>10</td></tr><tr><td>Sarn Bach</td><td>9</td><td>28</td><td>-</td><td>2</td><td>9</td><td>48</td></tr><tr><td>Llanbedrog</td><td>6</td><td>6</td><td>58</td><td>15</td><td>17</td><td>102</td></tr><tr><td>Foel Gron</td><td>2</td><td>4</td><td>4</td><td>24</td><td>9</td><td>43</td></tr><tr><td>Arall</td><td>4</td><td>2</td><td>2</td><td>1</td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="2">Cyfanswm</td><td>26</td><td>41</td><td>64</td><td>42</td><td></td><td></td></tr></table> *Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion Medi 2020* Nid yw'r Awdurdod o'r farn fod sefyllfa niferoedd Ysgol Llanbedrog yn berthnasol i'r ymgynghoriad ar gynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach, am y rhesymau a ganlyn: • Yn Medi 2020, roedd 26 (81%) o ddisgyblion (3-8 oed) dalgylch Ysgol Abersoch yn mynychu ysgolion all-dalgylch - dim ond 6 o'r disgyblion hynny oedd yn mynychu Ysgol Llanbedrog. • Yn Medi 2020, dim ond 5 (20%) o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch sy'n dewis mynychu'r ysgol. Daeth gweddill disgyblion yr ysgol (5, sef 50% o niferoedd yr ysgol) o du allan ddalgylch yr ysgol. Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf.	<table><tr><th colspan="2" rowspan="2">Attending School... (September 2020)</th><th colspan="6">Home catchment area (September 2020)</th></tr><tr><th>Abersoch</th><th>Sarn Bach</th><th>Llanbedrog</th><th>Foel Gron</th><th>Other</th><th>Total School (N-Yr6) * (N-Yr 3 for Abersoch School)</th></tr><tr><td rowspan="5">Abersoch</td><td>5</td><td>1</td><td>-</td><td>-</td><td>4</td><td>10</td></tr><tr><td>Sarn Bach</td><td>9</td><td>28</td><td>-</td><td>2</td><td>9</td><td>48</td></tr><tr><td>Llanbedrog</td><td>6</td><td>6</td><td>58</td><td>15</td><td>17</td><td>102</td></tr><tr><td>Foel Gron</td><td>2</td><td>4</td><td>4</td><td>24</td><td>9</td><td>43</td></tr><tr><td>Other</td><td>4</td><td>2</td><td>2</td><td>1</td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="2">Total</td><td>26</td><td>41</td><td>64</td><td>42</td><td></td><td></td></tr></table> *Source: September 2020 School Census* *The Authority does not consider that the number of pupils at Ysgol Llanbedrog is relevant to the consultation on the proposal to close Ysgol Abersoch and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach for the following reasons:* • *In September 2020, 26 (81%) pupils (3-8 years) of the Abersoch catchment area attended out of catchment schools – only 6 of those pupils attended Ysgol Llanbedrog.* • *In September 2020, only 5 (20%) of the Abersoch catchment area pupils choose to attend the Ysgol Abersoch. The remainder of the school's pupils (5), 50% of the school's pupils came from outside the schools catchment area.* *With 21 surplus places, (and 4 surplus places at the Nursery), Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity for the current pupils of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach for the next five years.*
445		Beth sy'n digwydd i'n plant wrth iddynt eistedd yn eu hysgolion sydd wedi'u gordanysgrifio yn	What happens to our children whilst they sit in their over-subscribed schools during this period. They will not gain			

		ystod y cyfnod hwn. Ni fyddant yn ennill budd yr estyniad neu'r ysgol newydd hon, bydd eu hamser wedi mynd heibio, eu haddysg gynnar a fydd yn siapio eu bywyd yn y dyfodol yr effeithir arno am byth. Yn ogystal â hyn, a ydych wedi ystyried effaith amgylcheddol adeiladu ysgol neu estyniad arall nid yn unig oherwydd cynnydd mewn llygredd ar y ffyrdd, ond hefyd ddeunyddiau adeiladu a'r seilwaith ychwanegol sy'n ofynnol?	the benefit of this new extension or school, their time will have passed, their early education that will shape their future life affected for ever. In addition to this have you considered the environmental impact of building another school or extension not only due to increase road pollution, but also building materials and the additional infrastructure required?		Nid oes bwriad rhoi estyniad ar Ysgol Llanbedrog fel rhan o'r cynnig a oedd yn destun yr ymgynghoriad. Er eglurder, y cynnig arfaethedig yw cau Ysgol Abersoch, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Wrth gynnwys capasiti a niferoedd Meithrin y ddwy ysgol, mae gan Ysgol Abersoch 32 (75%) o lefydd gweigion ac Ysgol Sarn Bach 25 (34%) o lefydd gweigion. Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf.	*There is no intention to extend Ysgol Llanbedrog as part of the consultation proposal. For clarity, the proposed proposal is to close Ysgol Abersoch, and offer the pupils a place at Ysgol Sarn Bach.* *By including the Nursery capacity and numbers for both schools, Ysgol Abersoch has 32 (75%) surplus places and Ysgol Sarn Bach has 25 (34%) surplus places.With 21 surplus places, (and 4 surplus places at the Nursery), Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity for the current pupils of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach for the next five years.* *In Septmeber 2020, between Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach, there were 47 (47%) of surplus places in the area. Implementing the proposed proposal would reduce the number of surplus places in the proposed school to 19 (29%) (Reception – Yr.6).*
446		Teimlir ei bod yn groes i'r graen adeiladu mwy o ofod yn Ysgol Llanbedrog, fel yr awgrymodd aelod o'r Adran Addysg mewn cyfarfod anffurfiol, pan fo ysgol addas â chapasiti yn Abersoch.	The general feeling is that it is against the grain to build more space at Ysgol Llanbedrog, as a member of the Education Department suggested at an informal meeting, when there is a suitable capacity school in Abersoch.		Yn Medi 2020, rhwng Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, roedd 47 (47%) o lefydd gweigion yn yr ardal. Pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai o ddeutu 19 (29%) o lefydd gweigion (Derbyn – Bl.6) yn parhau yn yr ysgol amgen.	
447		Yn ystod un o'r cyfarfodydd a gynhaliwyd rhwng Staff, Llywodraethwyr a Rhieni Ysgol Abersoch, gofynnwyd cwestiwn 'beth fydd yn digwydd pan fydd ysgolion cyfagos yn cael eu gor-danysgrifio oherwydd cau Ysgol Abersoch?' - gwnaed sylw llipa gan aelod o Cyngor Gwynedd; 'Byddwn ni ddim ond yn adeiladu estyniad'. Fodd bynnag, rwy'n cwestiynu ar ba gost? Ym mha leoliad? Ar ba amserlen?	During one of the meetings held between Gwynedd Council, Ysgol Abersoch Staff, Governors and Parents, a question was asked 'what will happen when nearby schools are oversubscribed due to the closure of Ysgol Abersoch?' - a flippant comment was then made by a member of Gwynedd Council; 'We'll just build an extension'. However, I question at what cost? In what location? At what timescales?			
448		***Mi fyddai'n well newid polisi Llywodraeth Cymru fel bod plant yn mynychu eu hysgol leol, na chau'r ysgol.***	***It would be better to change the Welsh Government policy so that children attend their local school, than close the school.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylw.	*The Council notes the comment.*
449		Fel y ddywedis gynnar i fyny daw y ffigyrau eto ac hefyd hoffwn ddweud yn bersonol rwyf yn meddwl y busai llawer gwell stad ar yr ysgol os fasa y rhieni ddim yn cael symud ei plant or ysgol mor hawdd a be mae nhw wedi bod yn wneud, os ydi un yn penderfynu mynd mae dau neu dri arall yn mynd yn un swydd ar ei holau nhw, fedraf I ddim meddwl am ddim un lle arall lle fasa hyn yn medru digwydd mor rhydd, os yr ydym am fynd ymlaen mae eisiau rhoid stop ar bethau fel hyn, os ydi plentyn yn perthyn i ardal Abersoch fano yw ei ysgol hefyd.	As I said earlier on, the figures will rise again and also I'd like to say personally I think the school would be in a much better state if the parents weren't allowed to move their children out of school as easily as they have been doing, if one decides to go two or three others go after them, I can't think of any other place where this could happen so freely, if we want to go on we need to stop things like this, if a child belongs to the Abersoch area, this is his school too.		Awdurdod Addysg Cyngor Gwynedd yw'r Awdurdod Mynediad ar gyfer ysgolion cymuned a'r rhai sydd o dan reolaeth wirfoddol, a chaniateir mynediad i'r ysgol hynny yn unol â Pholisi Mynediad Ysgolion y Sir. Mae'r polisi mynediad yn cyd-fynd â gofynion y Cod Derbyn i Ysgolion, Llywodraeth Cymru. Fe nodir yn y Cod Derbyn i Ysgolion: "Rhaid i ALlau beidio ag awgrymu y dylai rhieni ddweud mai ysgol eu dalgylch lle y maent yn byw sydd orau ganddynt, na bod lle wedi'i neilltuo iddynt yn yr ysgol honno, cyn iddynt fynegi eu dewis. Er y dylid esbonio canlyniadau posibl peidio â gwneud hynny, rhaid i ALlau ei gwneud yn glir bod gan rieni'r hawl i enwi unrhyw ysgol fel yr un sydd orau ganddynt." Yn unol â'r Cod Derbyn i Ysgolion, bydd yr awdurdod yn cydymffurfio â dewis rhieni nes cyrraedd rhif mynediad yr ysgol. Mae'r rhif mynediad yn adlewyrchu gallu ysgol i dderbyn plant ar sail arwynebedd llawr yr ysgol a chyfrifir yn defnyddio fformiwla Llywodraeth Cymru.	*Gwynedd Council's Education Department is the admissions authority of the community and voluntary controlled schools, and admission to those schools is permitted in accordance with the County's School Admissions Policy. The admissions policy complies with the requirements of the Welsh Government's School Admissions Code.* *The Schools Admissions Code states:* *"LAs must not suggest that parents should express a preference for the school in whose catchment area they live, or that they have been allocated a place at that school before they have expressed a preference. Although they should explain the possible consequences of not doing so, LAs must make it clear that parents are allowed to express a preference for any school."* *In accordance with the School Admissions Code, the Authority will comply with parental preference until the school's admission number has been attained. The admission number reflects the school's ability to accommodate pupils based on the floor area of the school and is calculated using Welsh Government's formula.*
450		Fel rhiant i blant yn yr ysgol ers 2008,mae un peth yn sefyll allan yn gryf i mi ac welaf fai ar polisi/rheolau y Cyngor ynglyn a pa mor hawdd ydi hi i rhieni symud eu plant o un ysgol i'r llall. Ni chaniateir hyn yn Lloegr. Ers 2009 mae hyn wedi digwydd nifer o weithiau yn ysgol Abersoch,heb esboniad cryf/da,fel oedd un yn mynd oedd lleill yn dilyn (fel defaid!!!).Pe bai hyn ddim wedi cael ei ganiatau,mi fuasai ffigyrau disgyblion Ysgol Abersoch yn gryf iawn.	As a parent of children at the school since 2008, one thing clearly stands out to me and I see fault with the Council's policy / rules about how easy it is for parents to move their children from one school to another. This is not allowed in England. Since 2009 this has happened a number of times at Abersoch school, without a strong / good explanation, as one went the others followed (like sheep !!!). If this had not been allowed, pupil figures at Ysgol Abersoch would be very strong.		Awdurdod Addysg Cyngor Gwynedd yw'r Awdurdod Mynediad ar gyfer ysgolion cymuned a'r rhai sydd o dan reolaeth wirfoddol, a chaniateir mynediad i'r ysgol hynny yn unol â Pholisi Mynediad Ysgolion y Sir. Mae'r polisi mynediad yn cyd-fynd â gofynion y Cod Derbyn i Ysgolion, Llywodraeth Cymru. Fe nodir yn y Cod Derbyn i Ysgolion: "Rhaid i ALlau beidio ag awgrymu y dylai rhieni ddweud mai ysgol eu dalgylch lle y maent yn byw sydd orau ganddynt, na bod lle wedi'i neilltuo iddynt yn yr ysgol honno, cyn iddynt fynegi eu dewis. Er y dylid esbonio canlyniadau posibl peidio â gwneud hynny, rhaid i ALlau ei gwneud yn glir bod gan rieni'r hawl i enwi unrhyw ysgol fel yr un sydd orau ganddynt." Yn unol â'r Cod Derbyn i Ysgolion, bydd yr awdurdod yn cydymffurfio â dewis rhieni nes cyrraedd rhif mynediad yr ysgol. Mae'r rhif mynediad yn adlewyrchu gallu ysgol i dderbyn plant ar sail arwynebedd llawr yr ysgol a chyfrifir yn defnyddio fformiwla Llywodraeth Cymru.	*Gwynedd Council's Education Department is the admissions authority of the community and voluntary controlled schools, and admission to those schools is permitted in accordance with the County's School Admissions Policy. The admissions policy complies with the requirements of the Welsh Government's School Admissions Code.* *The Schools Admissions Code states:* *"LAs must not suggest that parents should express a preference for the school in whose catchment area they live, or that they have been allocated a place at that school before they have expressed a preference. Although they should explain the possible consequences of not doing so, LAs must make it clear that parents are allowed to express a preference for any school."* *In accordance with the School Admissions Code, the Authority will comply with parental preference until the school's admission number has been attained. The admission number reflects the school's ability to accommodate pupils based on the floor area of the school and is calculated using Welsh Government's formula.*
451		Arweiniodd polisi dewis rhieni Llywodraeth Cymru, a methiant Cyngor Gwynedd o lynu at ei bolisïau ei hun, i'r sefyllfa o un ysgol fod dros-gapasiti ac, eto, un arall sy'n brwydro aros ar agor yn dangos yr atebwyd y criteria am Adolygu Dalgylch.	The Welsh Government's parental choice policy, and Gwynedd Council's failure to adhere to its own policies, led to the situation of one school being over-capacity whereby another struggling to remain open, which shows that the criteria for Catchment Review has been met.		Awdurdod Addysg Cyngor Gwynedd yw'r Awdurdod Mynediad ar gyfer ysgolion cymuned a'r rhai sydd o dan reolaeth wirfoddol, a chaniateir mynediad i'r ysgol hynny yn unol â Pholisi Mynediad Ysgolion y Sir. Mae'r polisi mynediad yn cyd-fynd â gofynion y Cod Derbyn i Ysgolion, Llywodraeth Cymru. Fe nodir yn y Cod Derbyn i Ysgolion: "Rhaid i ALlau beidio ag awgrymu y dylai rhieni ddweud mai ysgol eu dalgylch lle y maent yn byw sydd orau ganddynt, na bod lle wedi'i neilltuo iddynt yn yr ysgol	*Gwynedd Council's Education Department is the admissions authority of the community and voluntary controlled schools, and admission to those schools is permitted in accordance with the County's School Admissions Policy. The admissions policy complies with the requirements of the Welsh Government's School Admissions Code.* *The Schools Admissions Code states:*

					honno, cyn iddynt fynegi eu dewis. Er y dylid esbonio canlyniadau posibl peidio â gwneud hynny, rhaid i ALlau ei gwneud yn glir bod gan rieni'r hawl i enwi unrhyw ysgol fel yr un sydd orau ganddynt." Yn unol â'r Cod Derbyn i Ysgolion, bydd yr awdurdod yn cydymffurfio â dewis rhieni nes cyrraedd rhif mynediad yr ysgol. Mae'r rhif mynediad yn adlewyrchu gallu ysgol i dderbyn plant ar sail arwynebedd llawr yr ysgol a chyfrifir yn defnyddio fformiwla Llywodraeth Cymru.	*"LAs must not suggest that parents should express a preference for the school in whose catchment area they live, or that they have been allocated a place at that school before they have expressed a preference. Although they should explain the possible consequences of not doing so, LAs must make it clear that parents are allowed to express a preference for any school."* *In accordance with the School Admissions Code, the Authority will comply with parental preference until the school's admission number has been attained. The admission number reflects the school's ability to accommodate pupils based on the floor area of the school and is calculated using Welsh Government's formula.*
452		penderfyniadau (neu ddiffyg penderfyniadau) mewn polisi cyhoeddus gan Lywodraeth Leol a Chanolog wedi cyfrannu at y problemau, a bod cyfrifoldeb arbennig felly i chwilio pob datrysiad posibl.	decisions (or lack of decisions) in public policy by Local and Central Government have contributed to the problems, therefore there is a special responsibility to look for all possible solutions.		Awdurdod Addysg Cyngor Gwynedd yw'r Awdurdod Mynediad ar gyfer ysgolion cymuned a'r rhai sydd o dan reolaeth wirfoddol, a chaniateir mynediad i'r ysgol hynny yn unol â Pholisi Mynediad Ysgolion y Sir. Mae'r polisi mynediad yn cyd-fynd â gofynion y Cod Derbyn i Ysgolion, Llywodraeth Cymru. Fe nodir yn y Cod Derbyn i Ysgolion: "Rhaid i ALlau beidio ag awgrymu y dylai rhieni ddweud mai ysgol eu dalgylch lle y maent yn byw sydd orau ganddynt, na bod lle wedi'i neilltuo iddynt yn yr ysgol honno, cyn iddynt fynegi eu dewis. Er y dylid esbonio canlyniadau posibl peidio â gwneud hynny, rhaid i ALlau ei gwneud yn glir bod gan rieni'r hawl i enwi unrhyw ysgol fel yr un sydd orau ganddynt." Yn unol â'r Cod Derbyn i Ysgolion, bydd yr awdurdod yn cydymffurfio â dewis rhieni nes cyrraedd rhif mynediad yr ysgol. Mae'r rhif mynediad yn adlewyrchu gallu ysgol i dderbyn plant ar sail arwynebedd llawr yr ysgol a chyfrifir yn defnyddio fformiwla Llywodraeth Cymru. Yn ei gyfarfod ar 17 Medi 2019 bu i Gabinet Cyngor Gwynedd roi caniatâd i'r Adran Addysg gynnal trafodaethau ffurfiol gyda chorff llywodraethol a budd-ddeiliaid perthnasol eraill Ysgol Abersoch i alluogi llunio ystod o opsiynau posibl yn ymwneud â dyfodol yr ysgol, yn sgil pryderon ynghylch niferoedd disgyblion yr ysgol. Yn dilyn penderfyniad y Cabinet ar 17 Medi 2019, sefydlwyd Panel Adolygu Ysgol (PAY) i drafod sefyllfa'r ysgol, ynghyd ag ystyried yr opsiynau posib gyda rhan-ddeiliad yr ysgol. Yn ystod y cyfarfodydd, ystyriwyd sawl opsiwn ar gyfer addysg gynradd yn nalgylch Ysgol Abersoch er mwyn sicrhau darpariaeth gynaliadwy i'r dyfodol gan ymateb yn benodol i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu. Mae modd gweld cofnod o'r trafodaethau yma	*Gwynedd Council's Education Department is the admissions authority of the community and voluntary controlled schools, and admission to those schools is permitted in accordance with the County's School Admissions Policy. The admissions policy complies with the requirements of the Welsh Government's School Admissions Code.* *The Schools Admissions Code states:* *"LAs must not suggest that parents should express a preference for the school in whose catchment area they live, or that they have been allocated a place at that school before they have expressed a preference. Although they should explain the possible consequences of not doing so, LAs must make it clear that parents are allowed to express a preference for any school."* *In accordance with the School Admissions Code, the Authority will comply with parental preference until the school's admission number has been attained. The admission number reflects the school's ability to accommodate pupils based on the floor area of the school and is calculated using Welsh Government's formula.* *At its meeting on 17 September 2019 Gwynedd Council's Cabinet gave permission for the Education Department to hold formal discussions with the governing body and other relevant stakeholders of Ysgol Abersoch to enable a range of possible options relating to the future of the school to be drawn up, due to concerns about the school's pupil numbers.* *Following the Cabinet's decision on 17 September 2019, a School Review Panel (SRP) was established to discuss the schools situation, as well as consider the possible options with schools stakeholders. During the meetings, several options for primary education in the Ysgol Abersoch catchment area were considered in order to ensure sustainable provision for the future and in particular responding to the main challenges facing the school.* *A record of these discussions can be found here*
453		Pe bai niferoedd y disgyblion yn cael eu rheoli'n well ar draws y pedair ysgol yn y dalgylch, yna byddai maint dosbarthiadau 12-20 yn fwy cyffredin ym mhob ysgol er budd yr holl ddisgyblion yn y dalgylch. Mae'n ofynnol i barhad dosbarthiadau yn Ysgol Abersoch gyflawni'r nod hwn ym mhob ysgol yn y dalgylch. Yn ogystal, mae'n debygol y byddai'r gost gyfartalog fesul disgybl yn y dalgylch yn fwy unol â normau addysgol.	If pupil numbers were better managed across the four schools in the catchment area, then class sizes of 12-20 would be more common at all the schools to the benefit of all pupils in the catchment. The continuation of classes at Ysgol Abersoch is required to meet this aim at all the schools in the catchment. In addition it is likely that the average cost per pupil in the catchment area would then be more in line with educational norms.		Awdurdod Addysg Cyngor Gwynedd yw'r Awdurdod Mynediad ar gyfer ysgolion cymuned a'r rhai sydd o dan reolaeth wirfoddol, a chaniateir mynediad i'r ysgol hynny yn unol â Pholisi Mynediad Ysgolion y Sir. Mae'r polisi mynediad yn cyd-fynd â gofynion y Cod Derbyn i Ysgolion, Llywodraeth Cymru. Fe nodir yn y Cod Derbyn i Ysgolion: "Rhaid i ALlau beidio ag awgrymu y dylai rhieni ddweud mai ysgol eu dalgylch lle y maent yn byw sydd orau ganddynt, na bod lle wedi'i neilltuo iddynt yn yr ysgol honno, cyn iddynt fynegi eu dewis. Er y dylid esbonio canlyniadau posibl peidio â gwneud hynny, rhaid i ALlau ei gwneud yn glir bod gan rieni'r hawl i enwi unrhyw ysgol fel yr un sydd orau ganddynt." Yn unol â'r Cod Derbyn i Ysgolion, bydd yr awdurdod yn cydymffurfio â dewis rhieni nes cyrraedd rhif mynediad yr ysgol. Mae'r rhif mynediad yn adlewyrchu gallu ysgol i dderbyn plant ar sail arwynebedd llawr yr ysgol a chyfrifir yn defnyddio fformiwla Llywodraeth Cymru.	*Gwynedd Council's Education Department is the admissions authority of the community and voluntary controlled schools, and admission to those schools is permitted in accordance with the County's School Admissions Policy. The admissions policy complies with the requirements of the Welsh Government's School Admissions Code.* *The Schools Admissions Code states:* *"LAs must not suggest that parents should express a preference for the school in whose catchment area they live, or that they have been allocated a place at that school before they have expressed a preference. Although they should explain the possible consequences of not doing so, LAs must make it clear that parents are allowed to express a preference for any school."* *In accordance with the School Admissions Code, the Authority will comply with parental preference until the school's admission number has been attained. The admission number reflects the school's ability to accommodate pupils based on the floor area of the school and is calculated using Welsh Government's formula.*
454		Ble bydd eu plant yn cael eu haddysgu pe bai Ysgol Abersoch yn cau - yn ôl eich tystiolaeth eich hun, mae ysgolion cyfagos eisoes wedi'u gordanysgrifio a gallai ysgolion eraill gael eu gordanysgrifio pe bai Ysgol Abersoch yn cau. Ni ellir datrys y broblem fel yr oedd yn Criccieth lle codwyd ysgol fwy o faint. Mae teuluoedd wedi'u gwasgaru dros ardaloedd daearyddol mwy ac felly byddai problemau trafnidiaeth yn arbennig ar gyfer y plant iau na ellir mynd â nhw i'r ysgol heb oruchwyliaeth.	Where will the children be educated if Ysgol Abersoch should close – by your own evidence, nearby schools are already oversubscribed and other schools could be oversubscribed if Ysgol Abersoch was to close. The problem can't be solved like it was in Criccieth where a new larger school was built. Families are scattered over larger geographical areas and therefore there would be transport issues especially for the younger children who cannot be taken to school unsupervised.		Y cynnig sy'n destun yr ymgynghoriad yw cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Nid yw Ysgol Sarn Bach yn orlawn. Gyda 21 o lefydd gweigion, (a 4 lle gwag yn y Meithrin), mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, am y bum mlynedd nesaf.	*The proposal under consultation is to close Ysgol Abersoch and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach. With 21 surplus places, (and 4 surplus places at the Nursery), Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity for the current pupils of Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach for the next five years.*

455		Mae posibilrwydd y gallai'r disgyblion drosglwyddo i ysgolion eraill yn hytrach nag Ysgol Sarn Bach, gan fod y dewis ar gael i rieni.	There is a possibility that the pupils could transfer to schools other than Ysgol Sarn Bach, as the choice is available to parents.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
		9. Cludiant a theithio *Transport and travel*				
456		Heb yr ysgol hon fydd rhaid i'n plant deithio i bentrefi cyfagos	Without this school our children would have to travel to neighbouring villages		Strategaeth Cyngor Gwynedd ar gyfer addysg gynradd yw anelu at gyfyngu teithio o'r cartref i'r ysgol i daith un ffordd sydd heb fod yn fwy na 30 munud. Mae cludiant ar gael am ddim ar gyfer disgyblion ysgol gynradd sydd yn byw 2 filltir neu fwy o'r ysgol yn eu dalgylch. Wrth symud i'r ysgol amgen, ni ragwelir y bydd angen i unrhyw ddisgybl deithio pellter afresymol i gyrraedd safle addysgol, yn unol â'r strategaeth. Mae Ysgol Abersoch wedi ei lleoli 1.4 milltir o safle presennol Ysgol Sarn Bach a rhagwelir y byddai'r daith oddeutu 5 munud bob ffordd mewn car neu fws. Byddai cludiant yn cael ei ddarparu yn unol â Pholisi Cludiant ysgolion y Sir, ac ni ragwelir y byddai costau ychwanegol o ddarparu cludiant i blant presennol Ysgol Abersoch gan fod bws eisoes yn cludo disgyblion o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, a deallwn fod seddi gweigion digonol ar gael ar y bws hwnnw.	*The Gwynedd Council strategy for primary education aims to restrict travel from home to school to a oneway journey of no more than 30 minutes. Free transportation is available for primary school pupils who live 2 miles or more from the school in their catchment area.* *By moving to the alternative school, it is not anticipated that any pupil will need to travel an unreasonable distance to reach an educational site, in accordance with the strategy. Ysgol Abersoch is located 1.4 miles from the current Ysgol Sarn Bach site and it is anticipated that the journey would take approximately 5 minutes each way in a car or bus.* *Transport would be provided in accordance with the County's school Transport Policy, it is not anticipated that additional costs would be incurred from providing transport to the current Ysgol Abersoch children as the bus already carries pupils from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there are a sufficient number of empty seats available on this bus.*
457		Mae angen cadw a buddsoddi mewn ysgolion pentref, er mwyn cynnig addysg i bawb, ac arbed plant rhag gorfod teithio ymhellach o ganol y pentref, nag sydd ei angen arnyn nhw hefyd.	Village schools need to be preserved and invested in, in order to offer education to all, and to save children from having to travel further from the centre of the village, than they need too.			
458		Mae'r daith gerdded ddyddiol gan blant a rhieni i'w hysgol arbennig a gwerthfawr yn rhywbeth sydd wedi gwrthsefyll amser ac mae mynd allan ac adleoli i leoliad anghysbell ac amgen yn gwbl annerbyniol. Nid yw mwy bob amser yn well ac mi fyddai cael gwared ar gyfleuster gwerthfawr yn anghymhelliant i famau a theuluoedd ifanc sy'n anadl einioes a dyfodol posib y pentref.	The daily walk by children and parents to their special and valued school is something that has stood the test of time and to rip out and relocate to a remote isolated and alternative location is totally unacceptable.Big is not always better and to remove a valuable facility is a disincentive for young mothers and families who are the lifeblood and potential future of the village			
459		Byddwch yn amlwg yn ymwybodol o record academaidd ragorol yr ysgol ac rwy'n siŵr y bydd llawer o ymatebwyr wedi cyfeirio at faterion ymarferol fel cyfleustra i rieni gael ysgol sydd wedi'i lleoli gerllaw ac yn hawdd ei chyrraedd.	You will obviously be aware of the school's excellent academic record and I am sure that many respondents will have referred to practical issues such as the convenience to parents of having a school that is located nearby and easily accessible.			
460		Mae plant yr ysgol yn cerdded o Ysgol Abersoch ac yn cymryd rhan mewn llawer o weithgareddau ar y traeth. Mae'n hyfryd gweld y plant yn ymgysylltu cystal â'u hamgylchedd lleol.	The school children walk from Ysgol Abersoch and take part in many activities on the beach. It is a delight to see the children so well engaged with their local environment.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Strategaeth Cyngor Gwynedd ar gyfer addysg gynradd yw anelu at gyfyngu teithio o'r cartref i'r ysgol i daith un ffordd sydd heb fod yn fwy na 30 munud. Mae cludiant ar gael am ddim ar gyfer disgyblion ysgol gynradd sydd yn byw 2 filltir neu fwy o'r ysgol yn eu dalgylch. Wrth symud i'r ysgol amgen, ni ragwelir y bydd angen i unrhyw ddisgybl deithio pellter afresymol i gyrraedd safle addysgol, yn unol â'r strategaeth. Mae Ysgol Abersoch wedi ei lleoli 1.4 milltir o safle presennol Ysgol Sarn Bach a rhagwelir y byddai'r daith oddeutu 5 munud bob ffordd mewn car neu fws. Byddai cludiant yn cael ei ddarparu yn unol â Pholisi Cludiant ysgolion y Sir, ac ni ragwelir y byddai costau ychwanegol o ddarparu cludiant i blant presennol Ysgol Abersoch gan fod bws eisoes yn cludo disgyblion o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, a deallwn fod seddi gweigion digonol ar gael ar y bws hwnnw.	*The Council notes the comments.* *The Gwynedd Council strategy for primary education aims to restrict travel from home to school to a oneway journey of no more than 30 minutes. Free transportation is available for primary school pupils who live 2 miles or more from the school in their catchment area.* *By moving to the alternative school, it is not anticipated that any pupil will need to travel an unreasonable distance to reach an educational site, in accordance with the strategy. Ysgol Abersoch is located 1.4 miles from the current Ysgol Sarn Bach site and it is anticipated that the journey would take approximately 5 minutes each way in a car or bus.* *Transport would be provided in accordance with the County's school Transport Policy, it is not anticipated that additional costs would be incurred from providing transport to the current Ysgol Abersoch children as the bus already carries pupils from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there are a sufficient number of empty seats available on this bus.*
461		Mae cenedlaethau o deuluoedd wedi gallu cerdded yn ddiogel i'r ysgol hon lle cawsant ddechrau rhagorol i'w haddysg yng nghalon ein cymuned, a'r hyn sydd ei angen arnom yw cefnogaeth briodol i alluogi teuluoedd i fyw yn y pentref mewn niferoedd cynaliadwy unwaith eto.	Generations of families have been able to walk safely to this school where they have had an excellent start to their education at the heart of our community, and what we need is appropriate support to enable families to live in the village in sustainable numbers once again.			
462		Nid dim ond gallu beicio neu gerdded i'r ysgol leol yn unig sy'n gwneud ysgol yn ysgol dda, mae'n ddyfnach na hynny a mae ond mae arbedion bach byr-dymor yn cael effaith diwylliannol a materol yn y tymor hir.	Having a local school isn't just about being able to walk or cycle there, it goes much deeper than that and short term savings can and will have much longer term costs both material and cultural.			
463		Rwy'n credu bod y dosbarthiadau bach o fudd i'r plant oherwydd ei fod yn caniatáu i athrawon dalu mwy o sylw i bob disgybl yn unigol a dod i adnabod a diwallu eu hanghenion unigol. Fe wnaeth y nifer fach o blant hefyd annog fy merch i ddod yn ffrindiau gyda disgyblion o bob oed, sy'n ganlyniad cymdeithasol dymunol yn fy marn i. Mae'r ffaith bod yr ysgol yng nghanol y pentref yn ei gwneud hi'n hawdd iawn cerdded yn ôl ac ymlaen i'r ysgol yn ddyddiol. Mae hyn yn fuddiol iawn. Mae'n darparu mynediad rheolaidd i ymarfer corff bob dydd ychwanegol, sy'n amlwg yn hanfodol i iechyd plant. Ac mae ganddo hefyd fuddion amgylcheddol clir.	I believe the small class sizes are advantageous for the children because it enables the teachers to give more attention to each individual pupil and get to know and attend to their individual needs. The small amount of children also encouraged my daughter to become friends with pupils of all ages, which I consider a desirable social outcome. The fact that the school is in the middle of the village makes it very easy to walk to and from school daily. This is enourmously beneficial. It provides the regular opportunity for extra daily exercise, obviously vital for childrens' health. And it has clear environmental benefits as well.			
464		Mae Ysgol Abersoch mewn lleoliad canolog sy'n galluogi rhai o'r disgyblion i fod yn annibynnol ar gerdded yno, mae ganddi hefyd ddefnydd o neuadd bentref ragorol ac ardal chwarae awyr agored ddiogel iawn a mynediad hawdd i'r traeth a chefn gwlad, gyda'r cyfle i ddysgu a phrofi'r amgylchedd.	Ysgol Abersoch is in a centrally situated position which enables some of the pupils to have the independence of walking there, it also has the use of an excellent village hall and a very safe outdoor play area and easy access to the beach and countryside, with the opportunity to learn and experience the environment.			
465		Colli uned addysg sydd o fewn pellter cerdded hawdd i blant a rhieni Mae ansawdd yr addysg wedi'i nodi fel lefel uchel / dda	The loss of an education unit which is within easy walking distance for children and parents The quality of education has been identified as of a high / good level		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*

466		Nid yw gorfodi plant i fynd i Ysgolion ymhellach o'u cartref yn iach iddyn nhw na'r amgylchfyd gan y byddai rhaid defnyddio rhyw fath o drafnidiaeth i fynd i Ysgolion cyfagos e.e Sarn Bach,Foel Gron, Llanbedrog.	Forcing children to go to Schools further from home is not healthy for them or the environment as some form of transport would have to be used to get to nearby Schools eg Sarn Bach, Foel Gron, Llanbedrog.		Gan fod bws eisoes yn cludo plant cyfnod allweddol 2 o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, ac ein bod yn rhagweld bydd digon o le ar y bws hwnnw (neu un mwy) ar gyfer plant dalgylch Ysgol Abersoch, ni ragwelir fydd cynnydd yn allyriadau CO2.	*As a bus already transports key stage 2 children from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there are a sufficient number of empty seats available on this bus (or a larger bus) for Abersoch catchment area children, no increase in CO2 emissions is anticipated.*
467		Yn atal plant rhag gorfod teithio i ysgolion y tu allan i'r ardal. Mae gan hyn fanteision lleihau'r diwrnod ysgol i'r Plant, ond hefyd yn lleihau'r ôl troed carbon a achosir gan y llygredd car ychwanegol	Stops children from having to travel to schools outside the area. This has the benefits of both reducing the school day for the Children, but also reducing the carbon footprint caused by the additional car pollution		Strategaeth Cyngor Gwynedd ar gyfer addysg gynradd yw anelu at gyfyngu teithio o'r cartref i'r ysgol i daith un ffordd sydd heb fod yn fwy na 30 munud. Mae cludiant ar gael am ddim ar gyfer disgyblion ysgol gynradd sydd yn byw 2 filltir neu fwy o'r ysgol yn eu dalgylch. Wrth symud i'r ysgol amgen, ni ragwelir y bydd angen i unrhyw ddisgybl deithio pellter afresymol i gyrraedd safle addysgol, yn unol â'r strategaeth. Mae Ysgol Abersoch wedi ei lleoli 1.4 milltir o safle presennol Ysgol Sarn Bach a rhagwelir y byddai'r daith oddeutu 5 munud bob ffordd mewn car neu fws. Byddai cludiant yn cael ei ddarparu yn unol â Pholisi Cludiant ysgolion y Sir, ac ni ragwelir y byddai costau ychwanegol o ddarparu cludiant i blant presennol Ysgol Abersoch gan fod bws eisoes yn cludo disgyblion o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, a deallwn fod seddi gweigion digonol ar gael ar y bws hwnnw. O ganlyniad, ni ragwelir y bydd cynnydd yn allyriadau CO2.	*The Gwynedd Council strategy for primary education aims to restrict travel from home to school to a oneway journey of no more than 30 minutes. Free transportation is available for primary school pupils who live 2 miles or more from the school in their catchment area.* *By moving to the alternative school, it is not anticipated that any pupil will need to travel an unreasonable distance to reach an educational site, in accordance with the strategy. Ysgol Abersoch is located 1.4 miles from the current Ysgol Sarn Bach site and it is anticipated that the journey would take approximately 5 minutes each way in a car or bus.* *Transport would be provided in accordance with the County's school Transport Policy, it is not anticipated that additional costs would be incurred from providing transport to the current Ysgol Abersoch children as the bus already carries pupils from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there are a sufficient number of empty seats available on this bus. As a result, no increase in CO2 emissions is anticipated.*
468		Mae hefyd yn bwysig peidio ag effeithio ar yr amgylchedd ac mae gallu cerdded i'r ysgol yn amlwg yn helpu i addysgu'r bechgyn yn y rolau y gallant eu chwarae.	It is also important to not impact on the environment and to be able to walk to school obviously helps in educating the boys in the roles they can play.		Gan fod bws eisoes yn cludo plant cyfnod allweddol 2 o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, ac ein bod yn rhagweld bydd digon o le yn y bws yma (neu un mwy) ar gyfer plant dalgylch Ysgol Abersoch, ni ragwelir y bydd cynnydd yn allyriadau CO2.	*As a bus already transports key stage 2 children from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there are a sufficient number of empty seats available on this bus (or a larger bus) for Abersoch catchment area children, no increase in CO2 emissions is anticipated.*
469		Gall teuluoedd gerdded eu plant i'r ysgol. Hyd yn oed wrth deithio mewn car i'r ysgolion cyfagos bydd yn cynyddu allyriadau Co2 ac yn cynyddu'r risg o farwolaethau ar y ffyrdd.	Families can walk their children to school. Even to travel by car to the nearby schools will increase Co2 emissions and increase risk if road deaths	(3)		
470		Mae'r cyfle i gerdded i'r ysgol yn amlwg yn fuddiol am lawer o resymau, a byddai cau'r ysgol hon yn gwadu hyn i nifer o blant. Beth am gostau cynyddol cludo plant i ysgolion ymhellach i ffwrdd a'r effaith amgylcheddol? Nid oes gan bob teulu gar.	The opportunity to walk to school is clearly beneficial for many reasons, and to close this school would deny a number of children this. What about increasing costs of transporting children to schools further afield and the environmental impact? Not all families have cars available.			
471		***Nodwyd gan y llywodraeth mewn perthynas a iechyd a lles y byddai rhieni yn dymuno gallu cerdded eu plentyn i'r ysgol a pheidio teithio rhai milltiroedd mewn car.***	***The government has stated in relation to health and well-being that parents would like to be able to walk their child to school and not travel some miles by car.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Wrth symud i'r ysgol amgen, ni ragwelir y bydd angen i unrhyw ddisgybl deithio pellter afresymol i gyrraedd safle addysgol, yn unol â'r strategaeth. Mae Ysgol Abersoch wedi ei lleoli 1.4 milltir o safle presennol Ysgol Sarn Bach a rhagwelir y byddai'r daith oddeutu 5 munud bob ffordd mewn car neu fws. Byddai cludiant yn cael ei ddarparu yn unol â Pholisi Cludiant ysgolion y Sir, ac ni ragwelir y byddai costau ychwanegol o ddarparu cludiant i blant presennol Ysgol Abersoch gan fod bws eisoes yn cludo disgyblion o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, a deallwn fod seddi gweigion digonol ar gael ar y bws hwnnw. O ganlyniad, ni ragwelir y bydd cynnydd yn allyriadau CO2.	*The Council notes the comments.* *By moving to the alternative school, it is not anticipated that any pupil will need to travel an unreasonable distance to reach an educational site, in accordance with the strategy. Ysgol Abersoch is located 1.4 miles from the current Ysgol Sarn Bach site and it is anticipated that the journey would take approximately 5 minutes each way in a car or bus.* *Transport would be provided in accordance with the County's school Transport Policy, it is not anticipated that additional costs would be incurred from providing transport to the current Ysgol Abersoch children as the bus already carries pupils from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there are a sufficient number of empty seats available on this bus. As a result, no increase in CO2 emissions is anticipated.*
472		Gan fod yr ysgol yn y canol mae'r mwyafrif o'r plant yn gallu cerdded iddi yn hytrach na gyrru i Sarn Bach neu Lanbedrog felly heb gyfrannu at yr effaith amgylcheddol.	As the school is in the centre most of the children are able to walk to it rather than driving to Sarn Bach or Llanbedrog so not contributing to the environmental impact			
473		Mae Ysgol Abersoch mewn sefyllfa dda yng nghanol y pentref, gan alluogi mynediad hawdd i gynifer o adnoddau naturiol heb faich costau cludo gwaharddol, ac mae'r disgyblion hyd yn oed yn defnyddio opsiwn economaidd ac amgylcheddol gyfeillgar y gwasanaeth bws cyhoeddus i fynychu gwersi nofio wythnosol yn Pwllheli	Ysgol Abersoch is well placed in the center of the village, allowing easy access to so many natural resources without the burden of prohibitive transport costs, and pupils even use the public bus to attend weekly swimming lessons in Pwllheli which is an economic and environmentally friendly option.			
474		Cerdded neu feicio i'r ysgol wna disgyblion Ysgol Aber-soch er lles eu hiechyd, rhyngweithiad cymdeithasol a'r amgylchedd. Ychwanega teithio i Sarn Bach at gynnydd mewn ôl-troed carbon wrth eu cludo ar fws/car – nid yw'n lles i'r amgylchedd, yn arbennig yn y dyddiau yma o newid hinsawdd sylweddol.	Pupils at Ysgol Abersoch walk or cycle to school for their health, social interaction and the environment. Traveling to Sarn Bach adds to an increase in the carbon footprint of transporting them by bus / car - not good for the environment, especially in these days of significant climate change.			
475		Nid yw'n gyfleus i mi fynd â fy mhlentyn i Sarn Bach	It is not convinient for me to take my child to Sarn Bach		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau y gallai'r angen i gludo disgyblion i Ysgol Sarn Bach fod yn anghyfleus.	*The Council notes the comments that the need to Transport pupils to Ysgol Sarn Bach may be inconvenient.*
476		***Heb symud i fyw o Abersoch byddai'n anodd iawn anfon y plant i ysgol yn rywle arall, mae hyn yn rywbeth na fyddem yn dymuno ei wneud.***	***Without moving from Abersoch it would be very difficult to send the children to school somewhere else, this is something we would not want to do. We have only one***			

		Dim ond un car sydd gennym ac mae'r gwr yn ei ddefnyddio er diben ei waith sy'n fy ngadael i heb gar. Rydym yn ystyried gallu cerdded i'r ysgol yn gyfleus dros ben ac yn wir mae hyn yn un o'r pethau pwysicaf i ni o fod yn byw yn y pentref yw gallu anfon dau o'n plant i'r ysgol leol.	***car and the husband uses it for his work which leaves me without a car. We consider being able to walk to school very convenient and indeed one of the most important things for us living in the village is being able to send two of our children to the local school.***		Strategaeth Cyngor Gwynedd ar gyfer addysg gynradd yw anelu at gyfyngu teithio o'r cartref i'r ysgol i daith un ffordd sydd heb fod yn fwy na 30 munud. Mae cludiant ar gael am ddim ar gyfer disgyblion ysgol gynradd sydd yn byw 2 filltir neu fwy o'r ysgol yn eu dalgylch. Wrth symud i'r ysgol amgen, ni ragwelir y bydd angen i unrhyw ddisgybl deithio pellter afresymol i gyrraedd safle addysgol, yn unol â'r strategaeth. Mae Ysgol Abersoch wedi ei lleoli 1.4 milltir o safle presennol Ysgol Sarn Bach a rhagwelir y byddai'r daith oddeutu 5 munud bob ffordd mewn car neu fws. Byddai cludiant yn cael ei ddarparu yn unol â Pholisi Cludiant ysgolion y Sir, ac ni ragwelir y byddai costau ychwanegol o ddarparu cludiant i blant presennol Ysgol Abersoch gan fod bws eisoes yn cludo disgyblion o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, a deallwn fod seddi gweigion digonol ar gael ar y bws hwnnw. O ganlyniad, ni ragwelir y bydd cynnydd yn allyriadau CO2.	*The Gwynedd Council strategy for primary education aims to restrict travel from home to school to a oneway journey of no more than 30 minutes. Free transportation is available for primary school pupils who live 2 miles or more from the school in their catchment area.* *By moving to the alternative school, it is not anticipated that any pupil will need to travel an unreasonable distance to reach an educational site, in accordance with the strategy. Ysgol Abersoch is located 1.4 miles from the current Ysgol Sarn Bach site and it is anticipated that the journey would take approximately 5 minutes each way in a car or bus.* *Transport would be provided in accordance with the County's school Transport Policy, it is not anticipated that additional costs would be incurred from providing transport to the current Ysgol Abersoch children as the bus already carries pupils from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there are a sufficient number of empty seats available on this bus. As a result, no increase in CO2 emissions is anticipated.*
477		***O ganlyniad i allu gollwng plant yn yr ysgol maent yn gallu dod o hyd i swydd ble mae'r oriau yn cyfateb ag oriau'r ysgol. Pe byddai'n rhaid teithio ymhellach gyda'r plant byddai'n creu problemau niferus.***	***As a result of being able to drop children off at school they are able to find a job where hours are the same as school hours. If we had to travel further with the children it would create many problems.***			
478		Bydd y cynnig i gau'r ysgol yn golygu na all rhieni gerdded eu plant i'r ysgol, bydd yn rhaid iddynt ddibynnu ar gludiant personol neu breifat sy'n cael effeithiau niweidiol arnom ni i gyd a'r amgylchedd, a hynny yw os ydyn nhw'n ffodus i allu gwneud hynny fforddio'r teithio, sy'n golygu y bydd y plant nawr a'r blynyddoedd i ddod yn dioddef ynghyd â'u rhieni.	The consideration to close the school will mean Parents are unable to walk their children to school, they will have to rely on personal or private transport that has damaging effects on us all and the environment, and that is if they are fortunate to be able to afford this commute, meaning the children now and the coming years will suffer together with their parents.			
479		Byddai'n rhaid trefnu trafnidiaeth neu wneud heb y gweithgareddau	Transport would have to be arranged or do without the activities.			
480		Mae mynediad ymarferol i ysgol Sarn Bach wedi'i gyfyngu i'r ffordd 1.4 milltir o Abersoch sydd mewn mannau yn gul, yn gyflym ac yn beryglus, yn enwedig yn nhymor yr haf. Mae absenoldeb llwybr cerdded diogel yn golygu bod yn rhaid defnyddio cludiant bysiau neu gerbydau preifat. Mewn cymdeithas sy'n gorfod dysgu lleihau ei dibyniaeth ar drafnidiaeth ffordd, mae hyn yn ffordd anghyfrifol yn amgylcheddol. Mae'r ddogfen Ymgynghori yn cynnwys map sy'n dangos yr hawliau tramwy o amgylch Sarn Bach, ond yn anffodus mae nifer o'r llwybrau troed hyn ar gau neu'n amhosibl, pe credid eu bod yn berthnasol i hamdden neu fynediad i'r ysgol.	Practical access to Sarn Bach school is limited to the 1.4 mile road from Abersoch which in places is narrow, fast and dangerous, especially in the summer season. The absence of a safe walking route means that bus or private vehicle transport has to be used. In a society that has to learn to reduce its dependence on road transport this is an environmentally irresponsible way to go. The Consultation document includes a map showing the rights of way around Sarn Bach, but sadly several of these footpaths are closed or impassable, if they were thought to be relevant to school recreation or access.		Yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd, disgwylir i ddysgwyr sy'n derbyn addysg gynradd neu uwchradd (ac eithrio dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol neu anableddau), gerdded hyd at 2 filltir i gwrdd ag unrhyw gludiant a ddarperir gan Gyngor Gwynedd ar hyd y llwybr byrraf. Y llwybr byrraf sydd ar gael yw'r un nad yw'r Cyngor yn ei ystyried yn arbennig o beryglus, ar ôl asesu'r llwybrau eraill y gellid eu defnyddio, a byddai'r llwybrau hyn yn cael eu hasesu yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd. Ysgol Sarn Bach yw'r ysgol dalgylch ar gyfer disgyblion rhwng 8 ac 11 oed ardal Abersoch. Gan fod y llwybr i'r ysgol yn cael ei hystyried fel un peryglus, mae'r awdurdod eisoes yn darparu cludiant di-dâl i rai disgyblion cymwys. Noder felly fod bws ysgol gynradd eisoes yn weithredol rhwng Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, a rhagwelir y byddai digon o seddi gweigion ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch.	*In line with Gwynedd Council's transport policy, learners receiving primary or secondary education (with the exception of learners with additional learning needs or disabilities) would be expected to walk up to two miles to meet any modes of transport provided by Gwynedd Council along the shortest route. The shortest route available is the route which is not deemed by the Council to be especially dangerous, after assessing the other routes available for the journey, and these routes would be assessed in line with Gwynedd Council's transport policy. Ysgol Sarn Bach is the catchment school for pupils between the ages of 8 and 11 in the Abersoch catchment area. As the route to school is considered dangerous, the authority already provides free transport for some eligible pupils. Therefore a primary school bus already runs between Abersoch and Ysgol Sarn Bach, and it is envisaged that there would be sufficient empty seats for current pupils at Ysgol Abersoch.*
481		Mae'n bwysig nad oes rhaid i blant bach deithio'n bell bob dydd i fynychu'r ysgol a gallu cymryd rhan mewn digwyddiadau eraill yn yr ysgol. Nid oes gan ffyrdd yn yr ardal lwybrau troed sy'n golygu bod cerdded neu feicio i ysgol pellach yn beryglus yn enwedig o'r Pasg hyd doriad yr Hydref pan fydd y traffig gwyliau ychwanegol yn yr ardal.	It is important that small children do not have to travel long distances each day to attend school and be able to participate in other school-based events. Roads in the area, in the main, do not have footpaths making walking or cycling to a more distant school hazardous particularly from Easter to the Autumn break when there is the extra holiday traffic in the area.			
482		7.10 Ffactorau daearyddol - lleoliad newydd Mae'r llwybr i Ysgol Sarn Bach wedi'i ddosbarthu yn un "peryglus" ond mae'r CIAR (Model 4) yn nodi "Gellir gollwng plant yn y maes parcio, p'un ai mewn car neu dacsi / bws mini, ac mae arhosfan bysus (gwasanaeth bws cyhoeddus) y tu allan i ffiniau'r ysgol. Felly, os yw disgyblion yn llai abl i gerdded neu feicio, nid ydym yn rhagweld anhawster i gyrraedd yr ysgol. " A yw Cyngor Gwynedd yn argymell y dylai plant fod yn cerdded neu'n beicio i'r ysgol ar hyd llwybr peryglus? Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion, Atodiad C, Effaith Cymunedol yn nodi y "gallai cynigwyr gynnwys y canlynol: effaith ar iechyd a lles e.e. a fyddai disgyblion yn llai abl i gerdded neu feicio i'r ysgol". Nid aethpwyd i'r afael â hyn. Mae cludiant cerbyd yn gysylltiedig ag effaith amgylcheddol, mae'n groes i egwyddorion fel "byw yn fyd-eang, gweithredu'n lleol" ac mae'n ennyn cred o oedran ifanc nad yw materion amgylcheddol o unrhyw bwys.	**7.10 Geographical factors - new location** **The route to Ysgol Sarn Bach is classified as "dangerous" yet the CIAR (Model 4) states "Children can be dropped off in the car park, whether by car or taxi /minibus, and there is a bus stop (public bus service) outside the school boundaries. Therefore, if pupils are less able to walk or cycle, we do not anticipate difficulty in reaching the school."** Is Gwynedd Council recommending that children should be walking or cycling to school along a dangerous route? The Schools Organisation Code, Annex C, Community Impact states "proposers might include the following: impact on health and wellbeing e.g. if pupils would be less able to walk or cycle to school". This has not been addressed. Vehicular transport is associated with an environmental impact, is contrary to principles such as "live globally, act locally" and instils a belief from an early age that environmental issues are of no importance.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau ynglŷn a'r llwybrau cerdded i'r ysgol amgen. Yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd, disgwylir i ddysgwyr sy'n derbyn addysg gynradd neu uwchradd (ac eithrio dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol neu anableddau), gerdded hyd at 2 filltir i gwrdd ag unrhyw gludiant a ddarperir gan Gyngor Gwynedd ar hyd y llwybr byrraf. Y llwybr byrraf sydd ar gael yw'r un nad yw'r Cyngor yn ei ystyried yn arbennig o beryglus, ar ôl asesu'r llwybrau eraill y gellid eu defnyddio, a byddai'r llwybrau hyn yn cael eu hasesu yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd. Ysgol Sarn Bach yw'r ysgol dalgylch ar gyfer disgyblion rhwng 8 ac 11 oed ardal Abersoch. Gan fod y llwybr i'r ysgol yn cael ei hystyried fel un peryglus, mae'r awdurdod eisoes yn darparu cludiant di-dâl i rai disgyblion cymwys. Noder felly fod bws ysgol gynradd eisoes yn weithredol rhwng Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, a rhagwelir y byddai digon o seddi gweigion ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch. Gan fod bws eisoes yn cludo plant cyfnod allweddol 2 o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, ac ein bod yn rhagweld bydd digon o le yn y bws yma (neu un mwy) ar gyfer plant dalgylch Ysgol Abersoch, ni ragwelir y bydd cynnydd yn allyriadau CO2.	*The Council notes the comments regarding the walking routes to the alternative school.* *In line with Gwynedd Council's transport policy, learners receiving primary or secondary education (with the exception of learners with additional learning needs or disabilities) would be expected to walk up to two miles to meet any modes of transport provided by Gwynedd Council along the shortest route. The shortest route available is the route which is not deemed by the Council to be especially dangerous, after assessing the other routes available for the journey, and these routes would be assessed in line with Gwynedd Council's transport policy. Ysgol Sarn Bach is the catchment school for pupils between the ages of 8 and 11 in the Abersoch catchment area. As the route to school is considered dangerous, the authority already provides free transport for some eligible pupils. Therefore a primary school bus already runs between Abersoch and Ysgol Sarn Bach, and it is envisaged that there would be sufficient empty seats for current pupils at Ysgol Abersoch.* *As a bus already transports key stage 2 children from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there are a sufficient number of empty seats available on this bus (or a larger bus) for Abersoch catchment area children, no increase in CO2 emissions is anticipated.*
483		Nid yw pob un o'r llwybrau cerdded sydd wedi'u marcio ar y map yn cael eu defnyddio'n aml, ac nid ydynt yn darparu llwybr cerdded cyflawn,	The walking paths marked on the map are not all in frequent use, and do not provide a complete, safe walking route to the school from Abersoch. The			

		diogel i'r ysgol o Abersoch. Nid oes palmentydd ar y ffyrdd. Mae Cyngor Gwynedd wedi camddeall lleoliad Ysgol Sarn Bach. Nid ydym yn credu ei fod wedi'i leoli yn Fferm Ty Newydd.	roads do not have pavements. Gwynedd Council incorrectly understands the location of Ysgol Sarn Bach. We do not believe it to be located in Ty Newydd Farm.			
484		Nid ydym yn credu bod gan Ysgol Sarn Bach faes parcio fel y cyfryw. Mae man parcio ceir bach ar ochr y ffordd lle mae staff addysgu yn parcio, ond mae nifer y lleoedd yn gyfyngedig. Mae'r trefniadau i ollwng a chasglu plant yn ei gwneud yn ofynnol i rieni barcio ar ymyl / ar ochr y ffordd; rhaid i ddrysau ceir naill ai agor yn syth ar y ffordd neu ddisgyn i'r ymylon. Mae hyn yn beryglus.	We do not believe Ysgol Sarn Bach to have a carpark as such. There is a small car parking area on the side of the road where teaching staff park, but the number of spaces is limited. The arrangements to drop and collect children require parents to park on the verge/roadside; car doors must either open straight onto the road or into a dip in the verge. This is dangerous.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
485		Ar y cam hwn, rwy'n teimlo bod angen i chi ymhelaethu ar faterion trafnidiaeth, soniais am hyn wrth Gwern yng nghyfarfod Zoom ar y 3ydd o Chwefror. Yn eich adroddiad rydych wedi cynnwys swm o £14,000 wrth ochr trafnidiaeth, gofynnais i Gwern a oedd hwn yn ffigur realistig, gofynnais hefyd a oedd Cyngor Gwynedd wedi llunio arolwg yn gofyn i holl rieni Ysgol Sarn Bach a fyddent yn derbyn cynnig Cyngor Gwynedd am gludiant am ddim? Dywedodd Gwern 'y byddai angen i'r ysgol wneud hyn ym mis Medi', Onid yw mis Medi yn rhy hwyr i fod yn gofyn y cwestiwn hwn? O ganlyniad, rwyf wedi cymryd arnaf fy hun i ofyn i rai rhieni sy'n gyrru eu plant i'r ysgol ar hyn o bryd gan na allant fforddio talu am y bws. O'r rhieni yr wyf wedi gofyn hyd yn hyn, dywedodd pawb y byddent yn eu hanfon ar y bws. Cyn Covid, gwasanaeth cyhoeddus oedd cyn y bws i Sarn Bach, fodd bynnag, rwy'n teimlo bod hyn yn amhriodol ac mae gen i bryderon gyda phlant ifanc yn mynd ar fws gydag aelodau o'r cyhoedd. Rwy'n meddwl bod angen ymchwilio ymhellach i gost y drafnidiaeth gan fy mod yn credu nad ydi'r ffigur o £14,000 yn realistig a byddwn yn croesawu gweld y dystiolaeth o sut rydych chi wedi cyrraedd y swm hwn. Hefyd os yw'r ffigurau amcanestyniad yn anghywir neu efallai bod niferoedd y disgyblion yn amrywio, neu os yw'r bws yn llawn, neu er enghraifft dau blentyn arall yn ymuno ag Ysgol Sarn Bach, a fyddwch chi'n darparu bws arall? Mae angen cyfrif am y sefyllfaoedd hyn ac mae gan y cyhoedd hawl i wybod manylion y costau dan sylw.	At this stage I feel that you need to elaborate more on the transport issues, I mentioned this to Gwern at the Zoom meeting on the 3rd February. In your report you have included a sum of £14,000 next to transport, I asked Gwern if this figure was realistic, I also asked if Gwynedd council had compiled a survey asking all parents of Ysgol Sarn Bach if they would be taking Gwynedd Council up on their free transport? Gwern said 'the school would need to do this in September', Is September not too late to be asking this question? Consequently I have taken it upon myself to ask some parents who currently drive their children to school as they cannot afford to pay for the bus. Of the parents that I have asked so far all said Yes they would then send them on the bus. Pre covid the bus to Sarn Bach was a public service bus, however, I feel this to be inappropriate and have concerns with young children getting on to a bus with members of the public. I think the cost of the transport needs to be looked into further as I think the figure of £14,000 is unrealistic and would welcome to see the evidence of how you have reached this sum. Also if the projection figures are inaccurate or perhaps pupil numbers fluctuate, or if the bus is full, or for instance two more children join Ysgol Sarn Bach, will you provide another bus? These situations need to be accounted for and the public have a right to know the costs involved.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae bws ysgol gynradd eisoes yn rhedeg rhwng Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, a rhagwelir y byddai digon o seddi gweigion ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch - felly ni ragwelir costau cludiant ychwanegol yn deillio o weithredu'r cynnig arfaethedig. Fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori, pe byddai angen darparu cludiant i holl ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch, gan gynnwys y disgyblion sydd eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach, yna byddai angen addasu trefniadau cludiant cyfredol Ysgol Sarn Bach. Gallai hyn olygu fod angen bws pwrpasol (bore a phrynhawn) ar gyfer disgyblion Ysgol Sarn Bach, ar gost ychwanegol o oddeutu £14,000 y flwyddyn, ac o ganlyniad, byddai'r arbedion net a ragwelir yn debygol o fod yn £96,062 y flwyddyn. Os gweithredir y cynnig, byddwn yn trefnu arolwg gyda rhieni/gwarcheidwaid plant sy'n dymuno trosglwyddo i Ysgol Sarn Bach er mwyn canfod faint o ddisgyblion fydd angen cludiant am ddim o Abersoch unwaith y bydd unrhyw benderfyniad wedi ei wneud. Bydd hyn yn rhoi niferoedd pendant i'r Awdurdod benderfynu a fydda angen bws mwy ai peidio. Cyn Covid, roedd y bws gwasanaeth cyhoeddus a arferai cludo plant i Ysgol Sarn Bach yn y bore, yn cludo plant yn llwyddiannus heb ddigwyddiad na phryder. Pe bai trefniadau'n newid yn y bore i ddefnyddio bws ysgol pwrpasol, yn hytrach na thrafnidiaeth gyhoeddus, byddai'r Awdurdod yn wynebu costau ychwanegol oddeutu £14,000 y flwyddyn. Y gost bresennol o gludo disgyblion o Abersoch i Ysgol Sarn Bach yw £16,500. Pe byddai angen addasu'r trefniadau presennol, amcangyfrifir y byddai angen bws 49 sedd, fyddai'n darparu cludiant ar gyfer holl ddisgyblion Derbyn i Blwyddyn 6 y dalgylch yn costio £30,500. Byddai hyn felly yn arwain at gost uwch o £14,000 fel y nodwyd yn y ddogfen ymgynghori.	*The Council notes the comments.* *A primary school bus already runs between Abersoch and Ysgol Sarn Bach, and it is anticipated that there would be enough spare seats for the existing Ysgol Abersoch pupils – therefore no additional transport costs are anticipated as a result of implementing the proposed proposal.* As is noted in the consultation document, *If transport would need to be provided for all pupils in the Ysgol Abersoch catchment area, then there would be a need to adapt the current transport arrangements at Ysgol Sarn Bach. This could mean that a purposeful bus (morning and afternoon) may be needed for the pupils of Ysgol Sarn Bach, at an additional cost of approximately £14,000 per year, and consequently, the projected net savings would likely be £96,062 per year.* *If the proposal is implemented, we will arrange a survey with parents/guardians of children who wish to transfer to Ysgol Sarn Bach to find out how many pupils will require free transport from Abersoch once any decision has been made. This will give the Authority definite numbers to decide whether or not a larger bus will be required.* *Before Covid, the public Service bus that used to Transport children to Ysgol Sarn Bach in the morning, successfully transported children without incident or concern. If arrangements changed in the morning to use a dedicated school bus, rather than public Transport, the Authority would incur additional costs of approximately £14,000 per annum.* *The current cost of transporting pupils from Abersoch to Ysgol Sarn Bach is £16,500. If the current arrangement were to be changed, it is estimated that a 49 seater bus which would provide transport for all Reception to Year 6 pupils in the catchment, would cost £30,500. This would therefor result in an increased cost of £14,000 as set out in the consultation document.*
486		Nid wyf yn hoffi mynd i'r ysgol ar fws, weithiau mae plant hŷn yn golygu'r rhai bach ac rwy'n teimlo'n drist am hyn, dywedaf wrth yr athrawon a gyrrwr y bws. Unwaith roedd yn rhaid i'r gyrrwr stopio'r bws ac aros i'r plant dawelu gan ei fod yn rhy beryglus iddo yrru oherwydd ei dynnu sylw.	I don't like going to school on a bus, sometimes older kids are mean to the little ones and I feel sad about this, I tell the teachers and the bus driver. Once the driver had to stop the bus and wait for the kids to calm down as it was too dangerous for him to drive because of the distraction.			
487		**7.10.1 Trefniadau Teithio a Thrafnidiaeth Arfaethedig "Ni fyddai unrhyw gostau ychwanegol yn gysylltiedig â darparu cludiant i 8 disgybl presennol Ysgol Abersoch (Derbynfa-Bl3) yn ogystal â disgyblion o ddalgylch Abersoch sydd eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. Deallir bod bws eisoes yn cludo disgyblion o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, ac rydym yn deall y byddai digon o seddi gwag ar y bws ar gyfer y disgyblion presennol yn Ysgol Abersoch. Gellid dadlau y byddai gweithredu'r cynnig yn ddefnydd fwy cost effeithiol o'r trefniadau trafnidiaeth**	**7.10.1 Proposed Travel and Transportation Arrangements "There would be no additional costs associated with providing transport for the current 8 pupils of Ysgol Abersoch (Reception-Yr.3) as well as pupils from the Abersoch catchment area that already attend Ysgol Sarn Bach. It is understood that a bus already transports pupils from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there would be sufficient empty seats on the bus for the current pupils at Ysgol Abersoch. It could be argued that implementing the proposal would make more cost effective use of the existing transport arrangements for transporting pupils to Ysgol Sarn Bach." "The additional**		Mae bws ysgol gynradd eisoes yn weithredol rhwng Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, a rhagwelir y byddai digon o seddi gweigion ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch - felly ni ragwelir costau cludiant ychwanegol yn deillio o weithredu'r cynnig arfaethedig. Pe byddai angen darparu cludiant i holl ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch, gan gynnwys y disgyblion sydd eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach, yna byddai angen addasu trefniadau cludiant cyfredol Ysgol Sarn Bach. Gallai hyn olygu fod angen bws pwrpasol (bore a phrynhawn) ar gyfer disgyblion Ysgol Sarn Bach, ar gost ychwanegol o oddeutu £14,000 y flwyddyn, ac o ganlyniad, byddai'r arbedion net a ragwelir yn debygol o fod yn £96,062 y flwyddyn.	*A primary school bus already runs between Abersoch and Ysgol Sarn Bach, and it is anticipated that there would be enough spare seats for the existing Ysgol Abersoch pupils – therefore no additional transport costs are anticipated as a result of implementing the proposed proposal.* As is noted in the consultation document, *If transport would need to be provided for all pupils in the Ysgol Abersoch catchment area, then there would be a need to adapt the current transport arrangements at Ysgol Sarn Bach. This could mean that a purposeful bus (morning and afternoon) may be needed for the pupils of Ysgol Sarn Bach, at an additional cost of*

		presennol ar gyfer cludo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. " "Byddai costau ychwanegol trafnidiaeth oddeutu £ 14,000 y flwyddyn pe bai pob disgybl yn nalgylch presennol Ysgol Abersoch yn dewis mynychu Ysgol Sarn Bach yn y dyfodol, ac angen cludiant." A oes cost cludo ychwanegol ai peidio? Mae'r ddau bwynt hyn yn groes i'w gilydd. Ar ba sail yr amcangyfrifwyd y gost o £ 14,000 y flwyddyn ac a yw'r gost yn gynrychioliadol? A yw Cyngor Gwynedd wedi darganfod faint o blant fydd angen cludiant bws i Ysgol Sarn Bach, gan ystyried plant Abersoch rhwng 3 ac 8 oed sy'n mynychu Ysgol Sarn Bach allan o'r dalgylch ar hyn o bryd? Ar gyfer tripiau ysgol a teithioau i'r canolfannau hamdden - faint o fysus fyddai eu hangen ar Ysgol Sarn Bach pe bai Ysgol Abersoch yn cau, a beth yw'r costau hyn? Mae'n ymddangos bod Cyngor Gwynedd yn ceisio cyfiawnhau ei resymu ei hun y tu ôl i'w gynnig trwy awgrymu y byddai'n gwneud defnydd mwy cost-effeithiol o drefniadau trafnidiaeth. Rydym hefyd wedi gofyn dro ar ôl tro i Gyngor Gwynedd ddarparu gwybodaeth ar ba gyfran o blant yn Ysgol Sarn Bach sy'n mynychu Ysgol Sarn Bach allan o'r dalgylch (Meithrinfa i Flwyddyn 3) sy'n derbyn cludiant cyhoeddus am ddim pan fydd yn rhaid iddynt dalu amdano. Mae gennym reswm i ddeall bod nifer o blant yn y blynyddoedd hyn yn dal y bws am ddim, a'r gost i Gyngor Gwynedd o ddarparu'r gwasanaeth hwn. Gall hyn ddylanwadu ar eraill i'w dilyn pan fydd yn ymddangos nad oes modd troi at y rheolau.	**costs of transport would be approximately £14,000 per year if all pupils in the current Ysgol Abersoch catchment area chose to attend Ysgol Sarn Bach in the future, and required transport."** Is there an additional transport cost or not? These two points are contrary to each other. On what basis has the cost of £14,000 pa been estimated and is this representative? Has Gwynedd Council ascertained how many children will need bus transport to Ysgol Sarn Bach, considering the Abersoch children aged 3 - 8 who currently attend Ysgol Sarn Bach out of catchment? For school trips and leisure centre outings - how many buses would Ysgol Sarn Bach need if Ysgol Abersoch were to close, and what are these costs? Gwynedd Council appears to attempt to justify its own reasoning behind its proposal by suggesting that it would make more cost-effective use of transport arrangements. We have also repeatedly requested Gwynedd Council provide information on what proportion of children at Ysgol Sarn Bach who attend Ysgol Sarn Bach out of catchment (Nursery to Year 3) receive public transport for free when they are obliged to pay for it. We have reason to understand that a number of children in these years catch the bus at no charge, and the cost to Gwynedd Council of providing this service. This may influence others to follow when it appears there is no recourse for flouting the rules.		Os gweithredir y cynnig, byddwn yn trefnu arolwg gyda rhieni/gwarcheidwaid plant sy'n dymuno trosglwyddo i Ysgol Sarn Bach er mwyn canfod faint o ddisgyblion fydd angen cludiant am ddim o Abersoch unwaith y bydd unrhyw benderfyniad wedi ei wneud. Bydd hyn yn rhoi niferoedd pendant i'r Awdurdod benderfynu a fyddai angen bws mwy ai peidio. Cyn Covid, roedd y bws gwasanaeth cyhoeddus a arferai cludo plant i Ysgol Sarn Bach yn y bore, yn cludo plant yn llwyddiannus heb ddigwyddiad na phryder. Pe bai trefniadau'n newid yn y bore i ddefnyddio bws ysgol bwrpasol, yn hytrach na thrafnidiaeth gyhoeddus, byddai'r Awdurdod yn wynebu costau ychwanegol oddeutu £14,000 y flwyddyn. Y gost bresennol o gludo disgyblion o Abersoch i Ysgol Sarn Bach yw £16,500. Pe byddai angen addasu'r trefniadau presennol, amcangyfrifir y byddai angen bws 49 sedd, fyddai'n darparu cludiant ar gyfer holl ddisgyblion Derbyn i Flwyddyn 6 y dalgylch, yn £30,500. Byddai hyn felly yn arwain at gost uwch o £14,000 fel y nodwyd yn y ddogfen ymgynghori. Fel rhan o'r Cynllun Seddi Gwag, mae'r Cyngor yn fodlon ystyried ceisiadau gan ddysgwyr sy'n mynychu ysgol (neu safle ysgol) heblaw ysgol (neu safle ysgol) y dalgylch ar gyfer manteisio ar unrhyw seddi gwag ar gerbydau cytundeb trwy dalu ffi gyfredol tu allan i'r dalgylch. Mae manteisio ar y cynllun yn amodol ar: - Bod seddi gwag ar gael - Nid oedd angen i'r cerbyd wyro oddi ar ei daith arferol - Dim costau ychwanegol i'r Cyngor - Dalu'r ffi gyfredol am seddi gwag. Byddai'r holl ddysgwyr a wnaeth gais am gludiant wedi talu am gynllun sedd wag i deithio ar y bws ysgol ddynodedig. Mae rhwng 3 a 6 o ddysgwyr wedi manteisio ar y cynllun hwn ers 2017.	*approximately £14,000 per year, and consequently, the projected net savings would likely be £96,062 per year.* *If the proposal is implemented, we will arrange a survey with parents/guardians of children who wish to transfer to Ysgol Sarn Bach to find out how many pupils will require free Transport from Abersoch once any decision has been made. This will give the Authority definite numbers to decide whether or not a larger bus will be required.* *Before Covid, the public Service bus that used to Transport children to Ysgol Sarn Bach in the morning, successfully transported children without incident or concern. If arrangements changed in the morning to use a dedicated school bus, rather than public Transport, the Authority would incur additional costs of approximately £14,000 per annum.* *The current cost of transporting pupils from Abersoch to Ysgol Sarn Bach is £16,500. If the current arrangement were to be changed, it is estimated that a 49 seater bus which would provide transport for all Reception to Year 6 pupils in the catchment, would cost £30,500. This would therefor result in an increased cost of £14,000 as set out in the consultation document.* *As part of the empty seat scheme, the Council is prepared to consider applications from learners attending a school (or school site) other than the catchment area school (or school site) to take advantage of any spare seats on contract vehicles by paying the current out of catchment fee. Taking advantage of the scheme is subject to:* - *The availability of empty seats* - *The vehicle not having to divert from its usual route* - *No additional costs to the Council* - *The current fee for vacant seats being paid* *All learners who applied for transport would have paid for the empty seat scheme to travel on the designated school bus. Between 3 and 6 learners have benefited from this scheme since 2017.*
488		5.1. Costau Amcangyfrifwyd cost ychwanegol o £14,000 y flwyddyn i gludo plant Ysgol Abersoch yn ôl a blaen i Ysgol Sarn Bach gan yr Adran Addysg. Eto, cydnabydda'r Cyngor y gallai hwn fod yn dan amcangyfrifiad, o ystyried y mynycha nifer o blant tair i wyth oed Abersoch Ysgol Sarn Bach eisoes ac y dylid cynnwys y gost o gludo'r plant hyn hefyd yn y swm terfynol.	5.1. Costs An additional cost of transporting the children of Ysgol Abersoch to and from Ysgol Sarn Bach was estimated at £ 14,000 per year by the Education Department. Again, the Council recognizes that this may be an underestimate, given that many Abersoch children aged three to eight already attend Sarn Bach School and that the cost of transporting these children should also be included in the final amount.			
489		Tra yn y cyfarfod hwn gofynnom y cwestiwn 'a yw pob plentyn sydd o dan wyth oed ac yn byw yn Abersoch ond yn mynychu Ysgol Sarn Bach yn talu am eu tocyn bws?' Dywedasoch y byddech yn edrych i mewn i hyn ac yn dod yn ôl atom ar y pwynt hwn. Dwi'n dal i ddisgwyl ateb, felly, gan fod eich tablau trwy gydol eich proses ymgynghori yn mynd yn ôl i 2017, a allwch roi'r wybodaeth ganlynol imi: A yw'r holl docynnau bws o 2017 tan heddiw wedi'u talu'n llawn ar gyfer pob disgybl dan 8 oed yn defnyddio'r gwasanaeth bws? Amlygom hefyd, pe bai hyn yn wir, efallai nad ydy rhai o'r plant wedi talu am eu tocynnau bws a ddylai fod wedi ac felly rydym angen codi ymwybyddiaeth ynghylch hyn ar union gan bod hyn yn galluogi plant i osgoi polisi dalgylch lleol a mynd yn erbyn eich polisïau eich hun.	Whilst at this meeting we also posed the question ' are all the children who are under eight and live in Abersoch but attend Ysgol Sarn Bach paying for their bus pass?' You said that you would look into this and get back to us on this point. I am still unaware of the answer, therefore, as your tables throughout your consultation process revert back to 2017, please can you provide me with the following information: If all bus passes from 2017 until the present day have been paid in full for each pupil under 8years old using the bus service? We also highlighted that if this was indeed the case that some children might not have paid for bus passes that should have and therefore we needed to be made aware of this with immediate effect as this facilitates children to bypass the catchment area policy and go against your own policies.		Fel rhan o'r Cynllun Seddi Gwag, mae'r Cyngor yn fodlon ystyried ceisiadau gan ddysgwyr sy'n mynychu ysgol (neu safle ysgol) heblaw ysgol (neu safle ysgol y dalgylch ar gyfer manteisio ar unrhyw seddi gwag ar gerbydau cytundeb trwy dalu ffi gyfredol tu allan i'r dalgylch. Mae manteisio ar y cynllun yn amodol ar: - Bod seddi gwag ar gael - Nid oedd angen i'r cerbyd wyro oddi ar ei daith arferol - Dim costau ychwanegol i'r Cyngor - Dalu'r ffi gyfredol am seddi gwag. Byddai'r holl ddysgwyr a wnaeth gais am gludiant wedi talu am gynllun sedd wag i deithio ar y bws ysgol ddynodedig. Mae rhwng 3 a 6 o ddysgwyr wedi manteisio ar y c ynllun hwn ers 2017.	*As part of the empty seat scheme, the Council is prepared to consider applications from learners attending a school (or school site) other than the catchment area school (or school site) to take advantage of any spare seats on contract vehicles by paying the current out of catchment fee. Taking advantage of the scheme is subject to:* - *The availability of empty seats* - *The vehicle not having to divert from its usual route* - *No additional costs to the Council* - *The current fee for vacant seats being paid* *All learners who applied for transport would have paid for the empty seat scheme to travel on the designated school bus. Between 3 and 6 learners have benefited from this scheme since 2017.*
490		lle mae plant Abersoch yn wynebu gorfod teithio am addysg yn y dyfodol.	where are the future children of Abersoch going to have to travel to in order to obtain an education.		Pe gweithredir y cynnig, byddai disgyblion yn cael cynnig lle yn Ysgol Sarn Bach, sydd wedi ei leoli 1.4 milltir oddi wrth Ysgol Abersoch.	Should the proposal be implemented, pupils would be offered a place at Ysgol Sarn Bach, which is located 1.4 miles from Ysgol Abersoch.

491		0 edrych ar ddarpariaeth feithrinfa leol, dydy blant o dan 5 oed ddim yn gallu teithio'n annibynnol a'r bws felly byddai angen i deuluoedd gael eu cludiant eu hunain er mwyn anfon eu plant ifanc yno. *Nid yw'n bosibl i lower o deuluoedd gan nod oes ganddynt gar teulu.*	Looking at local nursery provision, the dosbarth meithrin at Ysgol Sarn Bach does not allow children below the age of 5 to travel on its bus so families would need to have their own transport in order to send their young children which is not possible for many families as this often implies a 2+ car family.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylw. Mae Cyngor Gwynedd yn darparu cludiant di-dâl i ddysgwyr sy'n derbyn addysg gynradd ac sy'n byw 2 filltir neu ymhellach o'r ysgol yn eu dalgylch, neu'r ysgol agosaf (dim yn cynnwys disgyblion dosbarth meithrin). Cyfrifoldeb rhieni yw gwneud trefniadau cludiant ar gyfer disgyblion oedran meithrin.	*The Council notes the comment.* *Gwynedd Council provide free transport for primary school pupils who live 2 miles or more from the school in their catchment area, or the nearest school (does not include nursery class pupils).* *It is the responsibility of parents to make transport arrangements for nursery age pupils.*
492		Sut bydd rhieni na allant yrru yn cael eu plant i'r cylch? Ysgol? Gan fod rhai o dan 5 oed ac nad ydyn nhw'n gymwys ar gyfer y drafnidiaeth? Faint fydd y bws hwn yn ei gostio i'r cyngor?	How will parents who cannot drive get their children to the cylch? School? As some are under 5 and do not qualify for the transport? How much will this bus cost the council?			
493		5.3. Mynediad i Blant "Blwyddyn Meithrin" Golyga cyfyngiad amserlen trafnidiaeth gyhoeddus ei bod bron yn amhosibl i blant Meithrin, sy'n dod i'r ysgol rhwng naw ac 11 o'r gloch y bore, fedru mynychu heb drafnidiaeth bersonol.	5.3. Admission for "Nursery Year" Children A public transport timetable restriction means that it is almost impossible for Nursery children, who come to school between 9 and 11 am, to be able to attend without personal transport.			
494		MODEL 4 - CAU YSGOL ABERSOCH A CHYNNIG LLE MEWN YSGOL AMGEN I DDISGYBLION Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau trafnidiaeth gyhoeddus Mae hyn yn oddrychol iawn a dylai fod yn negyddol. Sut y bydd plant heb fynediad at gludiant preifat yn gallu mynychu dosbarth Meithrin, 9-11am, a heb gar? Nid yw gwasanaethau trafnidiaeth gyhoeddus yn opsiwn ymarferol: Amseroedd bysus gwasanaeth: Abersoch i Ysgol Sarn Bach 08.40 - 08.46, bws nesaf Ysgol Sarn Bach i Abersoch 10.00 - 10.09. Abersoch i Ysgol Sarn Bach 10.52 - 10.58, bws nesaf Ysgol Sarn Bach i Abersoch am 10.58 - 12.36 (1awr 38 munud), neu Ysgol Sarn Bach i Abersoch 12.50 - 12.59. Yr effaith fyddai y byddai'r plant hyn yn cael eu heithrio o'r Meithrin, gallai teuluoedd ifanc fod yn llai tebygol o symud i'r gymuned.	**MODEL 4 – CLOSE YSGOL ABERSOCH AND OFFER PUPILS A PLACE AT AN ALTERNATIVE SCHOOL** **Implications of the change on public transport provisions** This is highly subjective and should be a negative. How will children without access to private transport be able to attend the Nursery year, 9-11am, and have no car? Public transport services are not a workable option: Service bus times: Abersoch to Ysgol Sarn Bach 08.40 - 08.46, next bus Ysgol Sarn Bach to Abersoch 10.00 - 10.09. Abersoch to Ysgol Sarn Bach 10.52 - 10.58, next bus Ysgol Sarn Bach to Abersoch at 10.58 - 12.36 (1hr 38 minutes), or Ysgol Sarn Bach to Abersoch 12.50 - 12.59. The impact would be that these children would be excluded from Nursery, young families may be less likely to move into the community.			
495		Roeddwn wedi dychryn yn fy nghyfarfod Zoom pan ofynnais pa ddarpariaethau yr oeddech wedi'u rhoi ar waith ynghylch plant rhwng 3 a 5 oed a fyddai'n mynychu'r ysgol am ddwy awr? Mae'r plant hyn yn dysgu sgiliau hanfodol ac yn hyrwyddo dysgu trwy chwarae gan ddefnyddio Cyfrwng y Gymraeg (y tro cyntaf i rai ohonynt glywed neu ddefnyddio'r iaith), i allu cyrraedd yr ysgol, os nad oes gan eu rhieni unrhyw gludiant. Dywedodd Gwern nad yw'n ofyniad statudol, nid yw'r ffaith nad yw hynny'n wir yn ei gwneud yn dderbyniol. Ni welaf sôn am hyn yn eich adroddiad ac rwy'n teimlo bod angen gwneud hyn yn hollol amlwg, efallai y bydd rhai teuluoedd yn colli'r achubiaeth hon ac rwy'n teimlo ei bod yn bwysicach nag erioed yn ystod yr amser hwn o ansicrwydd fod plant yn mynd i'r ysgol, gallai hyn hefyd effeithio iechyd meddwl y rheini a'r plant yn negyddol iawn. A yw'r Cyngor wedi ymchwilio i'r mater hwn ac wedi mynd i'r afael â rhieni y dylai eu plant fod angen dwy awr o ysgol ac egluro'r materion sy'n ymwneud â hyn? A allwch chi ddarparu rhagor o wybodaeth a chyngor ar sut y byddwch yn cyflawni hyn?	I found it alarming in my Zoom meeting when I asked what provisions you had put in place regarding children aged 3 to 5 who would attend school for two hours? These children learn vital skills and promote learning through play using the Medium of Welsh (which for some is the first time they have heard or used the language), to be able to get to school, if their parents have no means of transport. Gwern said that it is not a statutory requirement, just because that is the case does not make it acceptable. I see no mention of this in your report and I feel this needs to be made transparent, some families may lose this lifeline and I feel it is more important during this time of uncertainty for children to go to school, this may have a very negative impact on the mental health of the parents and children. Has the Council looked into this matter and addressed parents whose children should require the two hours of school and explained the issues surrounding this? Please can you provide further information and advice as to how you will achieve this?		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylw. Mae Cyngor Gwynedd yn darparu cludiant di-dal i ddysgwyr sy'n derbyn addysg cynradd a sy'n byw 2 filltir neu ymhellach o'r ysgol yn eu dalgylch, neu'r ysgol agosaf (dim yn cynnwys disgyblion dosbarth meithrin). Cyfrifoldeb rhieni yw gwneud trefniadau cludiant ar gyfer disgyblion oedran meithrin	*The Council notes the comment.* *Gwynedd Council provide free transport for primary school pupils who live 2 miles or more from the school in their catchment area, or the nearest school (does not include nursery class pupils).* *It is the responsibility of parents to make transport arrangements for nursery age pupils.*
496		Adroddiad Effaith Asesiad Cydraddoldeb Ysgol Abersoch Oedran Rydym yn anghytuno â'r datganiad hwn. Bydd plant iau 3 - 4 oed yn y Feithrinfa yn cael eu	Equality Assessment Impact Report Ysgol Abersoch Age We disagree with this statement. Younger children ages 3 - 4 in the Nursery will be excluded if they do not have access to private transport.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylw. Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad.	*The Council notes the comment.* *The Authority proposes the Impact Assessment and seeks views on the proposed impact through the consultation.*

		gwahardd os nad oes ganddyn nhw gludiant preifat.			Mae Cyngor Gwynedd yn darparu cludiant di-dâl i ddysgwyr sy'n derbyn addysg gynradd ac sy'n byw 2 filltir neu ymhellach o'r ysgol yn eu dalgylch, neu'r ysgol agosaf (dim yn cynnwys disgyblion dosbarth meithrin). Cyfrifoldeb rhieni yw gwneud trefniadau cludiant ar gyfer disgyblion oedran meithrin, dyma'r disgwyliad ar draws y sir.	*Gwynedd Council provide free transport for primary school pupils who live 2 miles or more from the school in their catchment area, or the nearest school (does not include nursery class pupils).* *It is the responsibility of parents to make transport arrangements for nursery age pupils.*
497		Mae'n caniatáu i rieni nad ydyn nhw'n gyrru mynediad hawdd yn ogystal â man cyfarfod hanfodol i rieni sengl. Mae wedi dogfennu fod buddion o'r fath yn dda o ran cyllid teulu ac iechyd meddwl. Pe bai'r ysgol yn cau sut fyddai'r rhieni sengl hyn nad ydyn nhw'n gyrru ar incwm isel yn cael y plant i ysgol filltiroedd i ffwrdd. Yn wir, pe bai disgyblion 3 oed, sy'n mynychu rhwng 9 am-11am, yn parhau felly sut y byddent yn cyrraedd yno, pwy fyddai'n talu'r costau teithio ychwanegol (a fyddai, pe byddent yn cael eu priodoli i'r teulu, yn cynyddu beichiau ariannol) ac a fyddai angen gwarchodwyr arnynt.	It allows parents who don't drive easy access as well as a vital meeting point for single parents. It's well documented the benefits of such with regard to family finances and mental health. If the school was to close how might I ask would these single parents who don't drive on low income get the children to a school miles away. Indeed if pupils age 3, who attend between 9am-11am, continue as such how would they get there, who would pay the extra travel costs(which if ascribed to the family increase financial burdens) and would they need chaperones.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylw. Mae Cyngor Gwynedd yn darparu cludiant di-dâl i ddysgwyr sy'n derbyn addysg gynradd ac sy'n byw 2 filltir neu ymhellach o'r ysgol yn eu dalgylch, neu'r ysgol agosaf (dim yn cynnwys disgyblion dosbarth meithrin). Cyfrifoldeb rhieni yw gwneud trefniadau cludiant ar gyfer disgyblion oedran meithrin.	*The Council notes the comment.* *Gwynedd Council provide free transport for primary school pupils who live 2 miles or more from the school in their catchment area, or the nearest school (does not include nursery class pupils).* *It is the responsibility of parents to make transport arrangements for nursery age pupils.*
498		Mae gan bron pob un o'r pentrefi mwy ar Ben Llyn eu hysgol gynradd leol eu hunain, ond Sarn Bach yw'r opsiwn agosaf i blant Abersoch ac nid yw o fewn pellter cerdded cyfleus. Mae Ysgol Abersoch yn berffaith ar gyfer y plant sydd heb rieni sy'n dreifio sy'n byw yn y pentref, nes eu bod yn ddigon hen i ddal y bws i Sarn Bach.	Nearly all of the bigger villages on Pen Llyn have their own local primary school, but Sarn Bach is the closest option for the children of Abersoch and is not at a convenient walking distance. Ysgol Abersoch is perfect for the kids who live in the village, whose parents aren't able to drive them to school, until they're old enough to catch the bus to Sarn Bach.			
		10. Y Gymuned *The Community*				
499		Gyda chau cyfleusterau lleol a'r sefyllfa tai gwaharddol, mae ysgol y pentref yn un o'r ychydig sefydliadau sy'n dal i gefnogi hanfod cymunedol a bywyd pentref.	With the closing of local amenities and prohibitive housing situation, the village school is one of the few institutions that still support the essence of community and village life.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau parthed pwysigrwydd yr ysgol ym mywyd pentref a chymuned Abersoch. Wrth ddatblygu unrhyw gynigion yn ymwneud â moderneiddio addysg, rhaid rhoi ystyriaeth lawn i'r effaith bosibl ar y gymuned. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments regarding the importance of the school to the village and the community of Abersoch.* *When developing any proposals relating to education modernisation, full consideration must be given to the potential impact on the community. As part of the consultation the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
500		Fel y siopau lleol, mae Ysgol Abersoch yn rhan allweddol o gymuned ein pentref.	As with local shops, Ysgol Abersoch is an essential part of our village community.			
501		Mae pwysigrwydd ysgolion fel adnodd hefyd yn amlwg ond efallai na chânt eu gwerthfawrogi'n llawn pan gellir eu gweld yn mynd o amgylch y pentref naill ai'n canu carolau adeg y Nadolig, yn cynnal dosbarthiadau awyr agored ar y traeth neu'n wir yn ymweld â thrigolion oedrannus trwy'r boreau coffi. Mewn gwirionedd, cydnabuwyd yn ddiweddar fod rhyngweithio rhwng plant ifanc a phobl oedrannus yn hynod fuddiol. Yn wir, gan fod y trigolion Cymreig oedrannus lleol yn aml yn siarad ychydig o Saesneg, mae'r plant yn fendith. Felly byddai colli'r ysgol i'w deimlo ledled pentref Abersoch a thu hwnt.	The schools importance as a resource is also evident but perhaps not fully appreciated when they can be seen going around the village either singing carols at Christmas ,holding outdoor classes on the beach or indeed visiting elderly residents thru coffee mornings. In fact it's recently been recognised that interaction between young children and elderly persons is enormously beneficial. Indeed as the local elderly welsh residents often speak little English the children are a godsend. So the loss of the school would be felt throughout Abersoch village and beyond. We would really miss these mini Ambassadors of the Welsh language.			
502		Mae'r ysgol wrth galon cymuned y pentref a phe bai'n cau byddai'r pentref yn dod yn ddim ond cyrchfan wyliau a man parcio i dwristiaid.	The school is at the heart of the village community and if it were to close the village would become just a holiday resort and parking area for tourists.			
503		Fel cymuned, teimlaf ei bod yn bwysig fod gan Abersoch ysgol gan fod cymaint eisoes wedi'i golli yn ein pentref.	I believe that, as a community it is important for Abersoch to have a school as so much has already been lost in our village.			
504		Rwy'n teimlo'n gryf fod dyfodol cymuned leol Abersoch yn y fantol yma.	I feel strongly that the future of the local Abersoch community is at stake here.			
505		Mae'r ysgol yn hanfodol i bentref Abersoch. Mae presenoldeb cyson rhieni a phlant yn cydgyfarfod yno yn ein hatgoffa bod cymuned o bobl yn byw yma, yn ychwanegol at y bobl sy'n mynd a dod ar wyliau trwy gydol y flwyddyn.	The school is essential to the village of Abersoch. The constant presence of parents and children converging there serves to give a reminder that there is a community of people who live here, in addition to the people that come and go on holiday throughout the year.			

506		Er eich bod chi'n ei gweld hi'n ysgol gymunedol fach, mae'n chwarae rhan llawer mwy yng nghalon y gymuned.	Even though you see it as a small community school,it plays a much bigger part in the heart of the community.			
507		***Mae'r ysgol o bwys mawr i'r pentref a'r gymuned.***	***The school is of great importance to the village and the community.***			
508		"Yn ail yn aelod o'r gymuned leol" – er fy mod yn byw ym Motwnnog mae fy nghalon yn Abersoch, ac yma y buaswn yn byw os allwn ei afforddio. Yr Ysgol yw calon y gymuned Gymreig yn y pentref yma mewn gwirionedd! Cyngherddau, ras hwyaid, canu i glwb henoed, llnau traeth, a llawer mwy o bethau a gynhelir gan yr Ysgol a'r rhieni i ddod a'r pentref ynghyd â llawenydd. Mae'r plant i'w gweld yn aml o amgylch y pentref ac ar y traeth yn Dysgu, sgwrsio a gwneud pethau da.	"Secondly a member of the local community" - although I live in Botwnnog my heart belongs to Abersoch, and here I would live there if we could afford it. The School is really the heart of the Welsh community in this village! Concerts, a duck race, singing for an elderly club, beach lunches, and many more things held by the School and parents to bring the village together with joy. The children are often seen around the village and on the beach Learning, chatting and doing good things.			
509		Ni allwch roi cost ar Fywyd, Lles, Cymuned Pentref, Ysbryd Cryf a Bond Agos a Chefnogol ac mae hyn i gyd yn dechrau gyda'n plant a'u Hysgol - Ysgol Abersoch - sydd mor hanfodol i'n cenhedlaeth a chenedlaethau'r dyfodol.	You cannot put a cost on Life, Well-Being, A Village Community, Strong Spirit and A Close & Supportive Bond and all this starts with our children and Their School - Ysgol Abersoch- which is so vital for our generation and future generations.			
510		Rydym fel Cymdeithas yn ddyledus iawn ac yn ffrindia agos a Ysgol Abersoch sydd yn hwylus drws nesa, ac yn ein cyfarfod mis Mawrth rydym yn cael dathlu Gwyl Dewi yn gwbwl Gymreig gyda'r Ysgol, a'r Plant yn cael sgwrsio gyda'r aelodau wedyn, hefyd ym mis Rhagfyr rydym yn medru dathlu y Nadolig gyda'r Ysgol, ac erbyn hyn wedi dod i adnabod y disgyblion, ac rydym yn gwerthfawrogi yn fawr iawn cyswllt y Pennaeth ag eraill, ac mae y ddau gyfarfod yna erbyn hyn yn un mae'r aelodau i gyd yn edrych ymlaen atynt ac yn ddiolchgar iawn i'r Ysgol am y cyswllt Cymunedol sydd yn hwb i'r Gymdeithas,	As a Society we are very indebted to and close friends with Ysgol Abersoch which is conveniently located next door, and at our March meeting we are able to celebrate St David's Day with the School in Welsh, and the Children having a chat then, also in December we are able to celebrate Christmas with the School, and have now got to know the pupils, and the Headteacher's contact with others is much appreciated, and those two meetings are now one all members are looking forward to them and are very grateful to the School for the Community link which is a boost for the Association			
511		***Mae'r ysgol yn bwysig iawn i'r pentref ac yn hanfodol er mwyn parhad y gymuned. Bechod o'r mwyaf fyddai cau Ysgol Abersoch, byddai calon y pentref yn cael ei rhwygo allan.***	***The school is very important to the village and vital to the survival of the community. It would be a great shame to close Ysgol Abersoch, the heart of the village would be torn apart.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau parthed pwysigrwydd yr ysgol i gymuned Abersoch. Wrth ddatblygu unrhyw gynigion yn ymwneud â moderneiddio addysg, rhaid rhoi ystyriaeth lawn i'r effaith bosibl ar y gymuned. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments regarding the importance of the school to the community of Abersoch.* *When developing any proposals relating to education modernisation, full consideration must be given to the potential impact on the community. As part of the consultation the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
512		Mae'r ysgol, sydd yng nghanol y pentref, yn gweithredu fel sylfaen o barhad i ddiwylliant ac iaith Gymraeg leol mewn cymuned sy'n cael ei dominyddu fwyfwy gan fuddiannau dros dro yr economi ymwelwyr ac yn rhy aml mae'n ymddangos ei bod yn cael ei dileu neu ei hanwybyddu gan bolisi. y Cyngor.	The school, located in the heart of the village, acts as a bastion of permanence for local Welsh culture and language in a community that is increasingly dominated by the transient interests of the visitor economy and too often seems to be written off or ignored by Council policy.			
513		Agwedd sydd yn unigol yn Ysgol Abersoch yw'r gymuned sydd yn ei amgylchu. Mae'r disgyblion yn ganol y pentref, ac yn aml weld trigolion Abersoch a fydd hwn yn creu awyrgylch agor a cyffyrddus; dyma gyfle na allwch cael mewn ysgolion arall.	An aspect that is unique in Ysgol Abersoch is the community that surrounds it. The pupils are at the center of the village, and often see Abersoch residents who will create an open and comfortable atmosphere; this is an opportunity you cannot get in other schools.			
514		Nid oes amheuaeth bod Ysgol Abersoch yn berl arbennig iawn yng nghanol y pentref.	There is no doubt that Ysgol Abersoch is a very precious gem at the heart of the village.			
515		***Cymeraf y cyfle hwn i fynegi pa mor bwysig yr ydym yn ystyried Ysgol Abersoch yng-nghyd destun y gymuned hon.***	***I'm taking this opportunity to express how important we consider Ysgol Abersoch to be in regards to the community.***			
516		mae'n rhan hanfodol o'r pentref ac yn cyfrannu mewn sawl ffordd at ysbryd y gymuned.	it is an essential part of the village and contributes in many ways to the community spirit.			
517		***yn ogystal yn ganolbwynt o bwys i'r gymuned yn y pentref, pe gweithredir y cau bydd colled enfawr ar ôl yr ysgol.***	***it is also a major focal point for the community in the village, should the closure of the school be implemented there will be a huge loss.***			
518		Rwy'n berchen ar fusnes teuluol bach gyda fy ngwraig, rydw i'n trafod gydag Ysgol Abersoch i gefnogi / noddi wrth godi arian a digwyddiadau, a boed ein cyfraniad yn fach yn unig, ynghyd â'r busnesau sydd yn Abersoch sydd ar hyn o bryd yn	I own a small family business with my wife i am in discussion with Ysgol Abersoch to support/ sponsor in fundraising and events and be it our contribution is only small, together with the businesses that are in Abersoch that currently strive to support the school where they can,			

		ymdrechu i gefnogi'r ysgol lle maen nhw yn gallu, mae hynny'n dangos faint mae Ysgol Abersoch yn ei olygu i'r Pentref.	that just shows how much Ysgol Abersoch means to the Village.			
519		***Ysgol yn bwysig i'r gymuned***	***The school is important to the community.***			
520		***Er lles plant y dyfodol rwyf yn gobeithio y bydd y Cyngor yn gwrando ar y gymuned ac yn parhau i gynnal Ysgol Abersoch. Mae'r ysgol yn ganolbwynt i'r gymuned a'r pentref ac yn lle eithriadol i nifer o blant a phobl leol.***	***For the benefit of future children I hope that the Council will listen to the community and continue to maintain Ysgol Abersoch. The school is a focal point for the community and the village and is an exceptional place for many children and local people.***			
521		Mae'r ysgol fach ragorol hon sydd o dan arweiniad hyfryd Linda Jones yn rhan hanfodol o gymuned y pentref.	This excellent little school is an essential part of our village community under the wonderful leadership of Linda Jones.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau parthed pwysigrwydd yr ysgol i gymuned Abersoch. Wrth ddatblygu unrhyw gynigion yn ymwneud â moderneiddio addysg, rhaid rhoi ystyriaeth lawn i'r effaith bosibl ar y gymuned. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments regarding the importance of the school to the community of Abersoch.* *When developing any proposals relating to education modernisation, full consideration must be given to the potential impact on the community. As part of the consultation the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
522		ymwybodol iawn o waith da yr ysgol a'i phwysigrwydd mewn cymuned unigryw.	school's good work and its importance within this unique community.			
523		mae'n bwysig i'r gymuned a'r iaith Gymraeg.	it is important to the community and the welsh Language.			
524		Mae'r ysgol yn rhan annatod o'r pentref cyfan. Mae codi arian ar gyfer a chan yr ysgol bob amser wedi bod yn hynod lwyddiannus, gan fod y gymuned mor gysylltiedig â llwyddiant yr ysgol a'i disgyblion.	The school is an integral part of the village as a whole. Fundraising for and by the school has always been hugely successful, as the community is so entwined with the school and its pupils success.			
525		Maen bwysg i gadw yr ysgol i gadw y gymuned lleol yn fyw ag i helpu cadw y iaith Gymraeg yn fyw mewn ardal sydd yn straffaglu cadw pobl lleol yn y pentref.	It is important to keep the school alive to keep the local community alive and to help keep the Welsh language alive in an area that struggles to keep local people in the village.			
526		Mae Sally yn gyn-athrawes Blynyddoedd Cynnar sydd â dros 40 mlynedd o brofiad ac yn yr un modd o'i safbwynt hi mewn llawer o wahanol ysgolion a rolau mewn llawer o wahanol leoliadau, o drefol i wledig, mae'n deall pa mor hanfodol yw rôl ysgol leol ym mywyd a chynaliadwyedd hynny. Mae aelodau'r teulu'n dilyn aelodau eraill i'r un ysgol, mae cenedlaethau'n dilyn cenedlaethau. Mae cyswllt bythol yn cael ei greu yn y ffordd honno na ellir, ar ôl ei dorri, fyth gael ei ailadeiladu.	Sally is a former Early Years teacher of over 40 years experience and equally from her perspective in many different schools and roles in many different locations, from urban to rural, understands just how crucial a role a local school plays in the life and sustainability of that community. Family members follow family members to the same school, generations follow generations. There is a timeless link created in that way which, once broken, can never be rebuilt.			
527		Mae'r ysgol yn rhan hanfodol o fywyd y pentref.	The school is an essential part of village life.			
528		***Pwysig i'r pentref a'r ardaloedd cyfagos yw hyn***	***It is important to the village and surrounding areas***			
529		Rwy'n ysgrifennu i ofyn i'r Awdurdod ailystyried cau'r ysgol yn Abersoch, sy'n ganolbwynt hanfodol i'r Gymuned a'i phlant.	I am writing to ask the Authority to reconsider the closure of the school in Abersoch, which is a vital hub for the Community and its children.			
530		Mae Ysgol Abersoch yn cynnig cymaint i drigolion lleol Abersoch, gydag anghenion addysgol ei phobl ifanc yn cael eu trochi ym mywyd y pentref, a'r ganolfan iaith yn elfen sefydledig o ddiwylliant Abersoch. Mae cynnal bywyd pentref i bobl leol sy'n byw yn yr amgylcheddau heriol hyn yn gydbwysedd caled, yn yr achos hwn wedi'i wneud hyd yn oed yn anoddach eleni oherwydd y cyfnod clo a'r Dysgu o adref sy'n angenrheidiol o ganlyniad i Covid	Abersoch School offers so much to the local residents of Abersoch, with the educational needs of its young being wrapped up in village life, and the language centre being an established element of the Abersoch culture. Maintaining village life for locals who live in these challenging environments is a hard won balance, in this case made even more difficult this year by the closures and home schooling necessary as a result of the Covid Pandemic.			
531		Mae'r ysgol hon yn bwysig er lles cymuned Abersoch, fwyfwy nawr wrth i bentref Abersoch ehangu. Mae angen budd y cefndir cymunedol a rennir ar blant ifanc ac i ddatblygu balchder yn eu gwreiddiau.	This school is most important for the welfare of the Abersoch community, now even more as Abersoch village expands. Young children need the benefit of this shared community background and to develop pride in their roots.			
532		Cadw'r gymuned yn fyw	benefit of the community			
533		Hoffem weld tystiolaeth sy'n dangos y meddyliodd yr Adran Addysg yn arloesol am y materion hyn,yn hytrach na mynd i'r afael ag o â'r un hen ddatrysiad 'go-to' o gau. Tra bod gan yr Adran Addysg gyfrifoldeb rheoli ei chyllideb ysgol yn briodol, teimlwn ei bod yn	We would like to see evidence that shows that the Education Department has been thinking innovatively about these issues, rather than tackling it with the same old 'go-to' solution of closure. Whilst the Education Department has the responsibility of managing its school budget appropriately, we feel it is			

		hynod bwysig i gydbwyso anghenion tymor byr â'r angen i ddiogelu'r gallu hefyd owynebu anghenion hir dymor gan ystyried cyd-destun y gymuned ehangach. Adnabyddir Abersoch fel gwir hwb economaidd i dwristiaeth, yn ogystal â chefnogi'r economi ehangach tu allan i ffiniau'r pentref a gellid dadlau bod economi Pen Llŷn yn elwa o lwyddiant Abersoch.	extremely important to balance short-term needs with the need to safeguard the ability to also address long-term needs taking into account the context of the wider community. Abersoch is recognized as a true economic boost for tourism, as well as supporting the wider economy outside the village boundaries and arguably the Pen Llŷn economy benefits from Abersoch's success.			
534		Mae lleoliad yr ysgol yn werth chweil – reit yng nghanol y pentref sy'n galluogi rhieni gerdded eu plant i ac o'r ysgol, bod y disgyblion yn medru cael eu tywys i'r traeth, siopau lleol ac, wrth gwrs, i Neuadd y Pentref sydd reit drws nesaf i'r ysgol – **NID YSGOL MEWN PENTREFAN YW HON**. Mae hi'n ysgol ar drothwy drws pawb yn y pentref ac sy'n cyfrannu at fywyd pawb sy'n byw yn Abersoch, e.e. Clwb Dros 50; oedolion hŷn yn medru cerdded i'r Ysgol a'r Neuadd i weld sioeau Nadolig a chyngherddau'r disgyblion a.y.y.b.	The location of the school is incredible – right in the middle of the village which enables parents to walk their children to and from school, so that pupils can be taken to the beach, local shops and, of course, the Village Hall right next to the school - **THIS IS NOT JUST A SCHOOL IN A VILLAGE**. It is a school on the doorstep of everyone in the village and contributes to the life of everyone living in Abersoch, e.g. Over 50 Club; older adults can walk to the School and the Hall to see Christmas shows and pupils' concerts etc.			
535		Ysgrifennaf atoch er mwyn datgan fy nghefnogaeth i gadw'r ysgol ar agor. Mae'r ysgol yn ganolog i gymuned Abersoch, lle mae disgyblion yn gallu cerdded i'r ysgol a gwneud yn fawr o amgylchedd naturiol yr ardal, yn enwedig yn ystod yr haf.	I am writing to support keeping the above school open. The school is central to the community of Abersoch where pupils can walk to school and make the most of the natural surrounding environment especially in summer.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
536		Mae Ysgol Abersoch yn ganolbwynt i fywyd y pentref yn fy marn i	Ysgol Abersoch forms in my opinion the centre of the wheel of village life			
537		Clywais o lygaid y ffynnon eu syniadau arloesol i gynyddu nifer y disgyblion ac i ymgysylltu â'r gymuned leol sydd wedi gweld yr ysgol yn helpu i wella'r defnydd o'r Gymraeg yn y pentref yn ogystal ag ymgysylltu â phoblogaeth oedrannus Abersoch, gan helpu i frwydro yn erbyn arwahanrwydd cymdeithasol.	I heard their revolutionary ideas to increase the number of pupils and interact with the local community that have helped the school to improve their use of Welsh within the village as well as interacting with the elderly population of Abersoch, in turn aiding the battle against social isolationism.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau am bwysigrwydd Ysgol Abersoch i'r gymuned a'r busnesau lleol. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments regarding the importance of the school to the community of Abersoch as well as local businesses.* *As part of the consultation the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
538		O ran ysgolion yn cael eu hintegreiddio yn y gymuned leol, mae Ysgol Abersoch wedi cefnogi cyngherddau a chodwyr arian y Nadolig a Dydd Gŵyl Dewi Sant ac mae ganddi berthnasau sefydledig â siopau a busnesau pentref. Mae hefyd yn gyfrannwr poblogaidd i Bore Panad, bore coffi dros 50 oed yn neuadd y pentref.	In terms of schools being integrated into the local community, Ysgol Abersoch has supported Christmas and St David's Day concerts and fundraisers and has established relationships with the village shops and businesses. It is also a popular contributor to Bore Panad, an over-50s coffee morning in the village hall.			
539		Mae ymdeimlad o deulu bach hapus yn Ysgol Aber-soch – ymdeimlad o gymuned deuluol sy'n rhoi seiliau cadarn i'r plant. Maent yn gwneud cyfraniad pwysig at ddigwyddiadau a gweithgareddau diwylliannol yr ardal.	There is a sense of a happy little family at Abersoch School - a sense of a family community that gives the children solid foundations. They make an important contribution to the area's cultural events and activities.			
540		Mae Ysgol Abersoch yn rhoi dechrau rhagorol mewn bywyd i'r plant sydd wedi derbyn y fraint i'w fynychu, ysgol sydd yn cynnig ymdeimlad o berthyn ac yn deulu, lle mae'r iau, a'r hŷn, yn naturiol yn dysgu o bob un gyda'i gilydd. Nid yw'n bosibl rhoi pris ar yr hyn y mae Ysgol Abersoch yn ei roi i'n plant.	Ysgol Abersoch gives the children who have been privileged to attend an excellent start in life, a school that offers a sense of belonging and family, where the younger and older naturally learn from all together. It is not possible to put a price on what Ysgol Abersoch gives our children.			
541		Nid oes unman yn fwy amlwg nag yn achos Abersoch, cymuned sy'n drech nag ail gartrefi, lle mai'r ysgol fwy neu lai yw'r unig symbol sy'n weddill o iaith, diwylliant a threftadaeth Gymraeg yn y pentref.	Nowhere is it more evident than in the case of Abersoch, a community that dominates second homes, where the school is virtually the only remaining symbol of Welsh language, culture and heritage in the village.			
542		Mae Ysgol Abersoch hefyd yn gweithredu fel pont werthfawr, gan groesawu ac integreiddio teuluoedd sydd newydd gyrraedd yng nghalon ein cymuned amrywiol, gan annog a hyrwyddo lles dwyieithrwydd a dathlu diwylliant Cymru.	Ysgol Abersoch also acts as a valuable bridge, welcoming and integrating newly arrived families at the heart of our diverse community, encouraging and promoting the benefits of bilingualism and celebrating Welsh culture.			
543		rydw i wedi gwylio 2 genhedlaeth fy hun yn dod trwodd yno a hyd yn oed pan oedden ni wedi gadael yr ysgol rydyn ni'n dal i ddefnyddio i fynychu'r dramâu Nadolig a roddodd yr athrawon ar gyfer pentref a ddenodd lawer o deuluoedd	I've watched 2 generations myself come through there and even when we'd left the school we still use to attend the Christmas plays the teachers put on for the village which drew in a lot of local families to get together. The families that are still lucky enough to be in the village have			

		lleol i ddod at ei gilydd. Mae'r teuluoedd sy'n dal i fod yn ddigon ffodus i fod yn y pentref wedi gwneud eu gorau i helpu gyda chodwyr arian ac yn y blaen ac yn fwy na pharod i helpu ymhellach yn y dyfodol	tried there upmost to help with fundraisers and so on and are more than willing to help further in the future..			
544		Dyma un o'r unig ysgolion yn yr ardal sydd wedi'i lleoli'n ganolog ac a ganiataodd ryngweithio mor hawdd â'r gymuned, heb yr angen am drafnidiaeth	This is one of the only centrally located schools in the area that allowed for easy interaction with the community, without the need for transport		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau am bwysigrwydd Ysgol Abersoch i'r gymuned leol. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments regarding the importance of Ysgol Abersoch to the local community.* *As part of the consultation the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
545		Mae lleoliad yr ysgol yng nghanol y pentref ac mae o fewn cyrraedd i lefydd ar droed. Gwneir llawer o waith gyda busnesau lleol drwy gydol y flwyddyn, ac mae'r busnesau yn dda iawn am gefnogi'r ysgol erioed	The school is located in the center of the village and is within walking distance. A lot of work is done with local businesses throughout the year, and the businesses have always been very good at supporting the school			
546		***Beth yw maint eich gwerthfawrogiad i gefndir yr ysgol a'r effaith mae hi wedi chael ar bentref Abersoch?***	***What is your appreciation for the school's history and the impact it has had on the village of Abersoch?***			
547		Yr ysgol erbyn hyn yw'r adnodd pwysicaf yn y pentref i yrru adfywiad, a byddai penderfyniad i gau'r ysgol gyfystyr â phenderfyniad i gefnu ar y gymuned o ran Cymreictod, ac i gefnu ar y criw gweithgar lleol a allent fod yn bartneriaid gwerthfawr mewn strategaeth adfywio.	The school is now the most important resource in the village in driving regeneration, and a decision to close the school would be tantamount to a decision to abandon the community in terms of Welshness, and to abandon the local hard-working crew who could be valuable partners in a regeneration strategy.			
548		Mae'r ysgol yn rhan annatod o'r gymuned. O dan arweiniad gofalus ein pennaeth, Linda Jones, mae'r disgyblion yn chwarae rhan allweddol yn y gwaith o hyrwyddo'r iaith Gymraeg a diwylliant Cymru, drwy fentrau llwyddiannus fel annog siopau lleol i gyflwyno arwyddion dwyieithog a chymryd rhan mewn digwyddiadau lleol. Mae'r rhain yn gyfleoedd gwerthfawr i gyfalafu ar ein cynnig unigryw a hyrwyddo ein treftadaeth i gynulleidfa ehangach.	The school is an integral part of the community. Under the careful guidance of our headteacher, Linda Jones, the pupils play a key role in promoting the Welsh language and culture, through successful initiatives such as encouraging local shops to display bilingual signs and participating in local events. These are great opportunities to capitalize on our unique offering and promote our heritage to a wider audience.			
549		I gloi, hoffwn eich atgoffa o'r rôl hollbwysig mae Ysgol Abersoch yn chwarae yn yr ardal. Nid yw hi yn unig yn ysgol, ond sefydliad sydd yn rhoi gobaith i adfywio Cymreictod yr ardal	Finally, I would like to remind you of the vital role that Ysgol Abersoch plays in the area. It is not just a school, but an organization that provides hopes of revitalizing the Welshness of the area			
550		Pe bai'r ysgol yn cau, yna collir y cysylltiadau a'r ymgysylltiad hwn â'r gymuned leol.	If the school were to close, then these connections and engagement with the local community will be lost.			
551		Derbynnir bod ysgolion gwledig yn ôl eu natur bron bob amser yn ysgolion bach, ond nid yw eu maint yn arwydd o'u pwysigrwydd i'w cymuned.	It is accepted that rural schools by their very nature are almost always small, but their size is not indicative of their importance to their community.			
552		***Mae canolbwynt Abersoch yn mynd os nad oes ysgol yma. Bydd ei chalon ac enaid wedi diflannu yn ogystal â hanfodion eraill sy'n ran o gymuned gyfoes. Ni fydd yn cael ei ddinistrio fel Tryweryn, Cyngor Gwynedd a Phlaid Cymru mae torri costau yn gynyddol yn lladd cymuned. Mae rhai pethau yn fwy gwerthfawr nag arian a nid torri costau yw'r ateb o hyd.***	***The Abersoch hub goes if there is no school here. Her heart and soul will have disappeared as well as the other essentials of a modern community. It will not be destroyed like Tryweryn, Gwynedd Council and Plaid Cymru cost cutting is increasingly killing a community. Some things are more valuable than money and cutting costs is not always the answer.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau fod Ysgol Abersoch yn galon a chanolbwynt y gymuned yn Abersoch. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i	*The Council notes the comments that Ysgol Abersoch is the heart of the community in Abersoch.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the*
553		***Pe cymerwch yr ysgol gennym ni fydd llawer iawn ar ôl. Mae'r ysgol yn galon ein cymuned a'n pentref. Fel prif gyngor cenedlaethol Cymreig nid ydych am ymddiheuro am gau Ysgol fach Gymraeg, wych.***	***If you take the school from us there won't be much left. The school is at the heart of our community and our village. As a leading Welsh national council you do not want to apologise for the closure of a fantastic, small Welsh School.***			
554		Ysgol Abersoch yw CALON pentref Abersoch ac mae mor bwysig	Ysgol Abersoch is the HEART of the Abersoch village and has such importance			
555		Nid oes angen profi mor ganolog yw'r ysgol fechan hon i'r pentref – mae gymaint o dystiolaeth eisoes wedi'i chyflwyno am hyn, fel y	There is no need to prove how central this small school is to the village - so much evidence has already been presented about this, I as a former pupil who has			

		gallaf innau fel cyn-ddisgybl sydd wedi cefnogi'r ysgol drwy'r blynyddoedd dystio.	supported the school through the years and can attest to this.		annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
556		Mae Ysgol Abersoch yn unigryw ac yn galon i bentref Abersoch.	Ysgol Abersoch is unique and the heart of Abersoch village.			
557		Dyma ganolfan y pentre a'r plant yn adlewyrchu eu balchder o fod yn rhan o'r gymuned glos yma. Dyma'r hoelen olaf yng Nghymreictod Abersoch os byddwch yn cau Ysgol arbennig Abersoch. Bydd dim yn ei lle - dim ond ei hanes a'i hymdrech, a chywilydd. Arnoch chwi sydd yn gwneud y penderfyniad yma mae'r cyfrifoldeb.	This is the village center and the children reflect their pride in being part of this close knit community. This is the last nail in Abersoch Welshness if you close Ysgol Abersoch. Nothing will be in place - only its history and effort, and shame. It is up to you who make this decision.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau fod Ysgol Abersoch yn galon a chanolbwynt y gymuned yn Abersoch. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments that Ysgol Abersoch is the heart of the community in Abersoch.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
558		***Mae'r ysgol yn cefnogi'r gymuned drwy gynnal gweithgareddau amrywiol mae pawb yn eu mwynhau- y bobl leol a'r ymwelwyr. Cynhelir digwyddiadau er mwyn codi arian megis ras hwyaid flynyddol a boreau coffi. Byddai colli'r ysgol yn dryllio'r gymuned!***	***The school supports the community by running a variety of activities that everyone enjoys - both locals and visitors. Fundraising events are held such as the annual duck race and coffee mornings. Losing the school would destroy the community!***			
559		Mae'r ysgol bob amser wedi bod wrth galon y gymuned leol, gan ryngweithio trwy gydol y flwyddyn gan gydnabod a dathlu sawl achlysur gwahanol gyda'r holl grwpiau oedran amrywiol, hen ac ifanc fel ei gilydd. Mae'r grŵp panad hanner cant a mwy yn mwynhau'r ymrwymiadau gyda'r plant yn arbennig. Mae presenoldeb da bob amser yn y cyngerdd Nadolig yn neuadd y pentref gyda chanran resymol o'r gynulleidfa heb unrhyw berthynas uniongyrchol â'r disgyblion ac maen nhw yno i fwynhau'r perfformiad.	The school has always been at the heart of the local community, interacting throughout the year acknowledging and celebrating many different occasions with all the varying age groups, young and old alike. The fifty plus panad group particularly enjoy the engagements with the children. The Christmas concert in the village hall is always well attended with a reasonable percentage of the audience having no direct relationship to the pupils and they are there to enjoy the performance.			
560		Ysgol Abersoch yng nghalon ein cymuned, heb ysgol beth sydd gennym ni.	Ysgol Abersoch the heart of our community, with no school what do we have,			
561		Gyda phryder mawr y clywsom am gau arfaethedig y cyfleuster hanfodol hwn yn y pentref. Mae addysg wrth galon ein Cymuned fach ac rydym yn credu'n gryf y dylid ail-adolygu yr ystyriaeth hwn.	It is with great concern that we hear of the potential closure of this vital village facility. Education is the heart of a small community we strongly believe this consideration needs to be re-examined			
562		Ysgol yw calon cymuned ac mae'n fy nhristáu sut mae Cyngor Gwynedd yn diystyru pwysigrwydd cymuned i'r bobl sy'n byw yno.	A school is the heart of a community and it saddens me how Gwynedd Council disregards the importance of community to the people who live there.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau fod Ysgol Abersoch yn galon a chanolbwynt y gymuned yn Abersoch. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments that Ysgol Abersoch is the heart of the community in Abersoch.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
563		Mae ysgol wrth galon unrhyw gymuned ac mewn pentref lle mae iaith a diwylliant Cymru dan fygythiad arbennig (oherwydd cyfran y cartrefi gwyliau a'r bobl sy'n ymgartrefu yn yr ardal), mae'n hanfodol bod plant, o bob cefndir yn cael y cyfle i ddysgu, chwarae a gwneud ffrindiau gyda'i gilydd yn eu cymuned leol. Mae cludo plant allan i ysgolion lleol ar fws yn ddrwg i'r amgylchedd, ond hefyd nid yw'n meithrin ysbryd cymunedol yn y pentref lleol.	A school is at the heart of any community and in a village where the Welsh language and culture is particularly threatened (due to the proportion of holiday homes and people settling in the area), it is vital that children, from all backgrounds are given the opportunity to learn, play and make friends together in their local community. Busing children out to local schools is not only bad for the environment, but doesn't foster a spirit of community within the local village.			
564		Mae'r ysgol wedi ei lleoli yng nghalon y gymuned ac mae ymdeimlad o le ymysg cenedlaethau sydd wedi eu haddysgu yma ac mae nhw'n cyfrannu tuag at y pentref yn ei chyfanrwydd.	The school is at the heart of the community and generations who are educated there feel a sense of place and contribute to the whole village.			
565		Mae'n darparu canolbwynt i'r gymuned leol	Provides a focal point for the local community			
567		Mae hi wrth wraidd ein pentref hardd, bywiog	It is at the heart of our beautiful, vibrant village			
568		Roeddwn yn bryderus darganfod y bydd Ysgol Abersoch ar gau - ysgol sydd wrth wraidd ei chymuned.	I am concerned to discover there is to be an imminent closure of Ysgol Abersoch - a school at the heart of its community.			
569		Calon y pentref, calon y gymuned, cadw'r iaith yn fyw.	The heart of the village, the heart of the community, keeping the language alive.			
570		Mae'r Ysgol yn galon y pentref. Ac mae pawb yn dod at ei gilydd i ddangos i chi pa mor bwysig yw ei chadw yn agored i blant y dyfodol.	The School is at the heart of the village. And everyone is coming together to show you how important it is to keep it open for future children.			

571		Mae'r plant yn gwneud cymaint o ddaioni yn y gymuned yn cynnal boreau coffi, cystadlaethau gwisgo ffenestri. Nhw yw curiad calon ein cymuned	The children do so much good in the community holding coffee mornings, window dressing competitions. They are the heart beat of our community.			
572		Mae ysgol bentref yn un o brif ganolbwyntiau'r gymuned, mae'n rhoi cyfle i'r plant fod yn rhan o fywyd y pentref a chyd-weithio â gweithgareddau cymunedol eraill fel Bore Paned a dathliadau'r Nadolig.	A village school is one of the principal focal points for the community, it gives the children a chance to be part of the village life and joint with other community-based activities such as Bore Paned and Christmas festivities.			
573		Rhinwedd arbennig ysgol yw'r ymdeimlad o gymuned deuluol sy'n rhoi seiliau cadarn i'r plant. Maent yn gwneud cyfraniad pwysig i ddiwylliant yr ardal.	The special virtue of a school is the sense of family community that gives the children solid foundations. They make an important contribution to the culture of the area.			
574		Gobeithio fod yr holl sylw mae'r Ysgol yn ei dderbyn a ffyddlondeb y cannoedd sydd wedi ei arwyddo y petisiwn a ysgrifennu / ebostio atoch yn dangos pa mor bwysig ydi'r Ysgol fach yma yn Abersoch i ni.	We hope that all the attention that the School receives and the loyalty of the hundreds who have signed the petition and write / email you shows how important this small School in Abersoch is to us.			
575		Mae'r ysgol yn ased gwerthfawr i'r pentref ac mae'n bwysig ei bod yn parhau ar agor. Mae'n darparu safon uchel o addysg a bydd yr ysgol draeth arfaethedig yn gyfle unigryw i'r plant lleol ei mwynhau. Mae'r pentref yn newid, gyda mwy o bobl ifanc yn byw gerllaw a chyda meithrinfa newydd Cylch Meithrin a grŵp rhieni a phlant bach Ti a Fi bydd mwy o blant eisiau dod i Ysgol Abersoch.	The school is a great asset to the village and it is important that it remains open. It provides a high standard of teaching and the proposed beach school will be a unique opportunity for the local children to enjoy. The village is changing, with more young people living near-by and with the new Cylch Meithrin nursery & Ti a Fi parent & toddler group there will be more children wanting to come to Ysgol Abersoch.			
576		Mi fyddai'n drasiedi ac yn ergyd niweidiol i bentref Abersoch, yr ardal o'i amgylch, a'i holl drigolion, petai'r adnodd hanfodol hwn yn dod i derfyn ei ddarpariaeth i gymaint o bobl sy'n dibynnu arno; yn uniongyrchol ac ar unwaith, mae'r gymuned yn ei chyfanrwydd mewn perygl o'u gwrthod o'r cyfle i fwynhau ac elwa ar gefnogaeth anhepgor a maethlon yr ysgol bentref a'i staff.	It would be a tragic and deeply detrimental blow to the village of Abersoch , the surrounding area, and all it's people, if this vital resource were to cease to provide so much for those who depend on it; directly and immediately, the community at large, and those many in the future who are now in danger of being denied the opportunity to enjoy and benefit from the extraordinary vital and nourishing support of this village school and it's staff.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau am yr effaith negyddol a allasai cau Ysgol Abersoch ei gael ar y pentref. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments regarding the negative impact that the closureof Ysgol Abersoch could have on the village.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
577		Os ydych yn ystyried cau'r ysgol a symud y disgyblion i ysgol arall, y tu allan i'r pentref, rydych yn cofleidio'r un meddylfryd a ganiataodd i archfarchnadoedd y tu-hwnt-i'r-dref, gan orfodi difodiant y cydweithfeydd a oedd yn galon y gymuned.	If you consider closing the school and moving pupils to another school, outside the village, then you are embracing the same mindset that gave permissions to out-of-town supermarkets, forcing the extinctions of the heart-of-village co-operatives and caring communities.			
578		Erfyn arnoch i ailystyried eich penderfyniad i gau Ysgol Abersoch sy'n hanfodol i gymuned Abersoch oroesi	implore you to reconsider your decision to close Ysgol Abersoch which is vital to the survival of the Abersoch community			
579		Fe'ch anogaf i ystyried y cynnig hwn yn fwyaf gofalus gan y gallech beryglu diwylliant cymunedol anhygoel y pentref hwn a dyfodol y plant.	I urge you to consider this proposal most carefully as you could jeopardise the incredible community culture of this of this village and the future of the children.			
580		yr wyf yn gwybod fod colli ein Ysgol fach arbennig ni yma yn Abersoch yn mynd i gael effaith enfawr ar ein cymuned a yr iaith.	I know that the loss of our small and special school here in Abersoch is going to have a huge impact on our community and the language.			
581		Byddai colli'r ysgol yn drychineb i'r pentref a'r gymuned ac yn arbennig o safbwynt y diwylliant Cymraeg. Collwyd cymaint o ran Cymreictod y pentref dros y blynyddoedd a dyma fygythiad gwirioneddol yn wynebu'r gymuned pe câi'r ysgol ei chau. Trist iawn fyddai pentref heb ysgol a sŵn plant yn chwarae ar iard yr ysgol a'u gweld yn cael yr holl brofiadau arbennig drwy gael eu tywys o gwmpas gwahanol rannau o'r pentref. Ni ellid cynnig iddynt yr holl brofiadau maent yn gallu eu cael ar hyn o bryd, o fewn eu cyrraedd ar droed yn Abersoch, pe baent yn gorfod mynd i Ysgol Sarn Bach.	Losing the school would be a disaster for the village and the community especially for the Welsh culture. The Welshness of the village has seen such losses over the years and this is a real threat facing the community if the school is closed. It would be sad to see a village without a school and the sound of children playing in the playground and seeing them having all the special experiences by being shown around different parts of the village. They could not be offered all the experiences that they are currently able to access, within walking distance of Abersoch, if they had to attend Ysgol Sarn Bach.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau am yr effaith negyddol a allasai cau Ysgol Abersoch ei gael ar y pentref. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes	*The Council notes the comments regarding the negative impact that the closure of Ysgol Abersoch could have on the village.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area*
582		Yn yr achos hwn rydym yn teimlo bod methiant i ystyried cyd-destun ehangach yr ysgol wrth gynnal y gymuned leol hir dymor	there is a failure to consider the wider context of the school in sustaining the local community in the longer			

		Byddai cau'r ysgol yn rhwygo'r galon allan o'r gymuned.	term. Closure of the school would rip the heart out of the community.		yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
583		byddai'n niweidiol i'r pentref i ganiatáu i'r cau hwn fynd yn ei flaen a gofynnaf ichi ailystyried.	it would be detrimental to the village to allow this closure to go ahead and I ask you to reconsider.			
584		Mae'r ysgol wedi'i hintegreiddio'n agos â chymuned y pentref. Byddai cau'r ysgol yn cael effaith negyddol ar y gymuned.	The school is closely integrated with the village community. Closure of the school would have a negative impact on the community.			
585		Byddai cau ysgol y pentref lleol yn niweidio statws pentref Abersoch yn ddifrifol fel cymuned bentref leol lewyrchus gydag ysgol integredig o flynyddoedd lawer yn sefyll i barhau a chadw'r gallu i ddarparu addysg leol i blant rhwng 3 ac 8 oed i'r Iaith, hanes a diwylliant Cymraeg. Nid oes pentref cyfagos arall yn yr ardal sy'n cael ei ystyried yn bentref mor gymysg ag Abersoch â busnesau lleol, siopau, tafarndai, caffis, traethau, harbwr, swyddfa dwristiaid, garejys, cwrs golff ac ati ac sydd bellach yn ysgol sydd dan fygythiad o gau. Byddai cau'r ysgol yn 'Rhwygo'r galon allan o'r pentref', ni fyddai preswylwyr, perchnogion ail gartref, twristiaid ac ymwelwyr bellach yn gweld a chlywed lleisiau disgyblion ifanc yn mynd yn ôl ac ymlaen i'r ysgol neu'n eu clywed yn mwynhau chwarae yn yr iard yn ystod amseroedd egwyl.	To close the local village school would severely damage the fabric of Abersoch village retaining its status as a thriving local village community with an integrated school of many years standing to continue and preserve the ability to provide local education of children from aged 3 to 8 into the Welsh language, history and culture.No other village in the area under consideration has such an intergrated village with Abersoch having local businesses, shops, pubs, cafes, beaches, a harbour, tourist office, garages, golf course etc. and now a school under threat of closure. To close the school would ' Rip the heart out of the village', no longer would residents, second home owners, tourists and visitors see and hear the voices of young pupils going to and from school or hear them enjoying playing in the yard during school breaks.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau fod Ysgol Abersoch yn galon a chanolbwynt y gymuned yn Abersoch. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments that Ysgol Abersoch is the heart and hub of the community in Abersoch.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
586		Byddai cau ysgol y pentref lleol yn niweidio pentref Abersoch yn ddifrifol pentref yn cadw ei statws fel cymuned bentref leol lewyrchus gyda chymuned integredig ysgol ers blynyddoedd lawer yn sefyll i barhau a chadw'r gallu i ddarparu'n lleol addysg plant rhwng 3 ac 8 oed i'r iaith, hanes a diwylliant Cymraeg. Nid oes gan unrhyw bentref arall yn yr ardal sy'n cael ei ystyried bentref mor integredig ag Abersoch â busnesau lleol, siopau, tafarndai, caffis, traethau, harbwr, swyddfa dwristiaid, garejys, cwrs golff ac ati ac sydd bellach yn ysgol sydd dan fygythiad o gau. Byddai cau'r ysgol yn tynnu'r galon allan o'r pentref, ni fyddai preswylwyr, perchnogion ail gartref, twristiaid ac ymwelwyr yn gweld ac yn clywed lleisiau disgyblion ifanc yn mynd yn ôl ac ymlaen i'r ysgol yn mwynhau chwarae yn yr iard yn ystod gwyliau ysgol i'w gweld na chlywed.	To close the local village school would severely damage the fabric of Abersoch village retaining its status as a thriving local village community with an integrated school of many years standing to continue and preserve the ability to provide local education of children from aged 3 to 8 into the Welsh language, history and culture. No other village in the area under consideration has such an integrated village with Abersoch having local businesses, shops, pubs, cafes, beaches, a harbour, tourist office, garages, golf course etc. and now a school under threat of closure. To close the school would take the heart out of the village, no longer would residents, second home owners, tourists and visitors see and hear the voices of young pupils going to and from school or hear them enjoying playing in the yard during school breaks.			
587		Fodd bynnag, yn fy meddwl i, y prif fater yw'r difrod dwys y byddai cau'r ysgol yn ei wneud i ragolygon a chynaliadwyedd y gymuned leol yn y dyfodol ac i iaith a diwylliant Cymru. Mae ysgol yn rhagofyniad sylfaenol a hanfodol i unrhyw gymuned leol lewyrchus. Mae'n fagnet sy'n tynnu cyplau a theuluoedd ifanc i ardal ac yn eu hannog i osod gwreiddiau ac aros, gan sicrhau y bydd cymuned yn goroesi ac yn ffynnu i'r dyfodol. Mae ysgol yn annog pobl ifanc, lleol a Chymraeg eu hiaith i aros yn y gymuned, a thrwy hynny hyrwyddo a chryfhau'r iaith a'r diwylliant. Mae llawer o bolisiau Cyngor Gwynedd wedi cael eu llunio gan ei benderfyniad i ddiogelu a hyrwyddo'r iaith a'r diwylliant a byddai'n wrthnysig gweithredu polisi o gau'r ysgol a fyddai'n gwrthdaro'n uniongyrchol â'r nodau hyn ac a fyddai'n niweidiol iawn i'r gymuned leol yn Abersoch	However, to my mind the main issue is the profound damage that closure of the school would do to the prospects and the future sustainability of the local community and to the Welsh language and culture. A school is a fundamental and essential prerequisite of any thriving local community. It is a magnet that draws young couples and families to an area and encourages them to set down roots and remain, ensuring that a community will survive and thrive into the future. A school encourages young, generally local and Welsh-speaking people to remain in the community, thereby promoting and strengthening the language and the culture.Much of Gwynedd Council's policy has been shaped by its determination to safeguard and promote the language and culture and it would be perverse to implement a policy of closing the school that would be in direct conflict with these aims and be immensely damaging to the local community in Abersoch.		Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg. Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Yn ogystal, fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg.	*In accordance with the Schools Organisation Code 011/2018, an assessment was completed of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educating the children at Ysgol Sarn Bach. The assessment is available on the Council website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation . It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised. This is specifically so as the alternative school offers a Welsh-medium education, as currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools; therefore, the provision would be the same, regardless of which school they would choose to attend. In addition, it appears that the linguistic situation at Ysgol Sarn Bach is strong. With 57% of Ysgol Sarn Bach pupils coming from Welsh speaking homes. In comparison, 33% of Ysgol Abersoch pupils come from Welsh speaking homes.*
588		Rwy'n byw yn Llanengan ac felly rwy'n ymwybodol iawn o'r boen y bydd cau Ysgol	I live in Llanengan and so am very conscious of the hurt that closing Ysgol Abersoch will have on the local			

		Abersoch yn ei gael ar y gymuned leol a diwylliant Cymru, yn enwedig yr iaith.	community and the Welsh culture particularly the language.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau am yr effaith negyddol a allasai cau Ysgol Abersoch ei gael ar y pentref. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio ac y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments regarding the negative impact that the closure of Ysgol Abersoch could have on the village.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected and that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
589		wneud difrod anadferadwy i bentref Abersoch.	could do irrevocable damage to the village of Abersoch.			
590		***faint o niwed a wneir hyn i'r gymuned***	***how much harm will this do to the community***.			
591		Mi fuasa cau Ysgol Abersoch sydd yn rhan allweddol o Gymdeithas yn ergyd drom i ni, oherwydd does gan yr un Ysgol arall gyswllt a Abersoch fel Pentre, a chael eraill i fynychu yn rheolaidd yn amhosib, oherwydd y gost o deithio ag ati.	Closing Abersoch School which is a key part of the Society would be a big blow to us, because no other School has a link with Abersoch as a village, and getting others to attend regularly is impossible, due to the cost of traveling and so on.			
592		Mae'r trigolion a'r busnesau'n ymwybodol o fodolaeth yr ysgol oherwydd yr holl waith a wna'r athrawon a'r disgyblion o'i hybu drwy'r iaith Gymraeg wrth ymweld â nhw'n rheolaidd – mae Ysgol Abersoch yn ysgol yng nghanol bwrlwm ei chymuned. O'i chau, collir deinameg uned y pentref, y bwrlwm a'r ymlyniad cryf sydd gan rieni at sefydliad. Yn sicr, collid un peth allweddol – cysylltiad â'r gymuned ac ymroddiad honno i'r ysgol – pe caeid hi.	Residents and businesses are aware of the existence of the school because of all the work that teachers and pupils do to promote it through the Welsh language when visiting them regularly - Ysgol Abersoch is a school at the heart of its community. In closing, the dynamics of the village unit, the vibrancy and the strong attachment of parents to organization are lost. Certainly, one key thing - community connection and that commitment to the school - would be lost if it were closed.			
593		***Bydd ein cymuned yn lleihau ac yn troi'n bentref Cymreig arall ddi-enaid ac heb galon pe caniateir i'r ysgol gau.***	***Our community will shrink and become another souless and heartless Welsh village if the school is allowed to close.***			
594		Fel teulu, rydym yn annog ailbrisio'r cwmpas yr effaith y gallai'r cau hwn ei gael ar y gymuned gyfan	As a family, we urge a reevaluation of the scope the impact this closure could have on the entire community.			
595		Bydd cau'r ysgol yn annog y nifer cynyddol o bobl leol sydd naill ai eisoes yn bresennol neu'n dewis dychwelyd i Abersoch a'r ardal gyfagos er mwyn adeiladu busnesau, gyrfaoedd a theuluoedd yn ein Pentref llwyddiannus. Rwy'n dibynnu ar gyflogi siaradwyr Cymraeg lleol at ddibenion staffio yn ogystal â dibynnu ar bobl leol i gefnogi fy musnesau yn y Gaeaf. Felly, gallai cau'r ysgol effeithio ar hyn a'r gallu i aros ar agor trwy gydol y flwyddyn.	Closing the school will discourage the growing number of local people who are either already present or choosing to return to Abersoch and the surrounding area in order to build businesses, careers & families in our successful Village. I rely on employing local, Welsh speakers for staffing purposes as well relying on locals to support my businesses in Winter. Therefore, the closure of the school could impact on this & the ability to stay open throughout the year.			
596		Ystyriwch effaith niweidiol y cynnig hwn ar y gymuned gyfan.	Please consider the damaging effect of this proposal on the whole community.			
597		Byddai ymadael â'r cyfle hwn am addysg leol yn y gymuned yn golled enbyd i'r pentref a hefyd i'r gymuned Gymraeg ei hiaith.	To take away this opportunity of local schooling within the community would be a devastating loss to the village and also the Welsh speaking community.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau y byddai cau'r ysgol yn golled enbyd i'r pentref a'r gymuned leol. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Noda'r asesiad effaith y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. Pe byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion mewn ysgol cyfagos yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'n cael peth effaith ar rai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol. O ganlyniad, bydd yn ofynnol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen a rhieni disgyblion Ysgol Abersoch fel bod modd i rieni a disgyblion fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog yr ysgol amgen i fanteisio ar gyfleusterau cymuned Abersoch yn ogystal. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i	*The Council notes the comments that closing the school would be a great loss ot the village and the local community.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment impact of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment notes that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *Should the option of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at a nearby school be realised, it is anticipated that it would have some effect on elements of community events. As such, it will be required as part of the process to encourage discussions between the alternative school and parents of pupils at Ysgol Abersoch so that parents and pupils can access their after school facilities and activities, and to encourage the alternative school to take advantage of the facilities at Abersoch community as well.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the*
598		Yr ymdeimlad o gymuned a ddaw yn ei sgil i bobl leol a'r golled i'r gymuned gyfan os bydd yn cau.	The sense of community it brings to the locals and the loss to the community as a whole if it closes.			
599		***Mae Ysgol Abersoch yn elfen hanfodol yng ngwythiennau'r gymuned a byddai ei chau yn golled fawr.***	***Ysgol Abersoch is a vital element in the veins of the community and its closure would be a great loss.***			
600		***Byddai colli'r ysgol hawddgar hon yn bechod mawr i'r pentref hyfryd hwn – gofynnwn yn garedig i chi beidio cau'r ysgol.***	***The loss of this welcoming school would be a great pity to this lovely village - we kindly ask you not to close the school.***			
601		mi fyddai'n golled fawr i'r gymuned golli Ysgol Abersoch a rydym yma i helpu mewn unrhyw ffordd y gallwn i atal hyn rhag ddigwydd.	it would be a huge loss to the comunity to lose Ysgol Abersoch and we are here to help in anyway we can to stop this from happening.			
602		Colled aruthrol i'r pentref a'r gymuned fyddai ei chau.	Its closure would be a great loss to the village and the community.			
603		Byddai'n golled enfawr i'r pentref pe bai'r penderfyniad i gau'r ysgol yn mynd yn ei flaen.	It would be a huge loss to the village if the decision to close the school were to go ahead.			
604		***Byddai'r pentref a'r wlad ar eu colled ac yn drist***	***The village and country would be at a loss and sad***			
605		Os nad yw presenoldeb yr ysgol yn parhau i'w gael ei gynnal, credaf dyma fydd tynged Abersoch. Mae cael y fath addysg yn rhoi gobaith i'r pentref mewn ffordd hollol unigryw na fyddai yn cael ei adlewyrchu gan unrhyw amwynder arall; rhaid hefyd gofio fod addysg yn fuddsoddiad mewn	If the school attendance fails to be maintained, I believe this will be the fate of Abersoch. Having such an education gives the village hope in a unique way that would not be reflected by any other amenity; it must also be remembered that education is an investment in an area, and taking this away would be an unprecedented college for the community.			

		ardal, ac mi fuasai cymeryd hyn i ffwrdd yn goleg digynsail i'r gymuned.			annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
606		Os aiff hyn ymlaen bydd yn hoelen arall yn arch y lle hardd hwn. Ysgol Abersoch yw calon y pentref hwn a bydd ei golli yn ergyd drom i gymuned lle mae'r bobl ifanc a'u rhieni a'u hathrawon yn chwarae rhan mor ganolog.	If this goes ahead it will be another nail in the coffin of this beautiful place. Ysgol Abersoch is the beating heart of this village and to lose it will be a serious blow to a community in which the youngsters and their parents and teachers play such a pivotal role.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau y byddai cau'r ysgol yn golled enbyd i'r pentref a'r gymuned leol. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Noda'r asesiad effaith y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. Pe byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion mewn ysgol cyfagos yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'n cael peth effaith ar rai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol. O ganlyniad, bydd yn ofynnol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen a rhieni disgyblion Ysgol Abersoch fel bod modd i rieni a disgyblion fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog yr ysgol amgen i fanteisio ar gyfleusterau cymuned Abersoch yn ogystal. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments that closing the school would be a great loss ot the village and the local community.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment notes that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *Should the option of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at a nearby school be realised, it is anticipated that it would have some effect on elements of community events. As such, it will be required as part of the process to encourage discussions between the alternative school and parents of pupils at Ysgol Abersoch so that parents and pupils can access their after school facilities and activities, and to encourage the alternative school to take advantage of the facilities at Abersoch community as well.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
607		Colled i'r gymuned ac ymgysylltiad y disgyblion yn y gymuned.	Loss to the community and the engagement in the community of the pupils.			
608		Plis peidiwch â chau'r ysgol. Mae ar y pentref angen swyddi a chymuned leol. Rydych yn lladd y pentref yn ddiarwybod. Waeth i chi alw Abersoch yn le gwyliau heb ei chalon.	Please don't close the school. The village needs the jobs and the local community. You're killing our village without it. You may as well brand Abersoch a resort without its heart.			
609		Buasai yn golled mawr ir pentref i golli yr Ysgol.	It would be a great loss to the village to lose the school.			
610		Mae cau systematig ein hysgolion pentref yn rhwygo'r calonnau o'r lleoedd gwerthfawr hyn.	The systematic closing of our village schools is ripping out the very hearts of these precious places.			
611		***Credaf bod y syniad yn dangos prinder dealltwriaeth o bwysigrwydd cymuned a mantais i blant deimlo'n rhan o'u milltir sgwâr.***	***I think the idea shows a lack of understanding of the importance of community and the advantage for children to feel part of their local area.***			
612		Mae'r ysgol wedi bod yn galon ir pentref ers mor hir a rydwyf yn cofio, mi fuasai yn golled enfawr ir gymuned.	The school has been the heart of the village for as long as I can remember, it would be a huge loss to the community.			
613		Rwy'n teimlo y byddai'n golled drist i'r pentref a'r disgyblion sy'n mynychu.	I feel that it would be a sad loss to the village and the pupils who attend.			
614		Byddai'n ergyd enbyd i'r gymuned pe byddem yn colli mynediad cynnar i addysg ac ysgol	It would be a devastating blow to the community if we were to lose our school			
615		Rhoddwyd yr ysgol hon i'r pentref 97 mlynedd yn ôl a byddai'n golled fawr i'n pentref a'n cymuned pe bai'n rhaid iddi gau ac rwy'n gwrthwynebu hyn yn gryf	This school was donated to the village 97 years ago and it would be a major loss to our village and community if it had to close and I strongly oppose this			
616		Bydd colli ased o'r fath yn ergyd enfawr i'r pentref	The loss of such an asset will be a huge blow for the village			
617		Byddai cau'r ysgol hon yn sicr yn erbyn dymuniad y gymuned	To close this school would be againt the wish of the community		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau y byddai cau'r ysgol yn golled enbyd i'r pentref a'r gymuned leol. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Noda'r asesiad effaith y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. Pe byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion mewn ysgol cyfagos yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'n cael peth effaith ar rai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol. O ganlyniad, bydd yn ofynnol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen a rhieni disgyblion Ysgol Abersoch fel bod modd i rieni a disgyblion fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog yr ysgol amgen i fanteisio ar gyfleusterau cymuned Abersoch yn ogystal. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned	*The Council notes the comments that closing the school would be a great loss ot the village and the local community.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment notes that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *Should the option of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at a nearby school be realised, it is anticipated that it would have some effect on elements of community events. As such, it will be required as part of the process to encourage discussions between the alternative school and parents of pupils at Ysgol Abersoch so that parents and pupils can access their after school facilities and activities, and to encourage the alternative school to take advantage of the facilities at Abersoch community as well.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring*
618		Bydd colled o ran y cysylltiad rhwng busnesau preswylwyr a'r genhedlaeth newydd os collir hi. Bydd y cenedlaethau newydd yn colli'r ymdeimlad honno o berthyn i'w cymuned	There will be a loss regarding the link between residents businesses and the new generation if lost. The new generations will lose that relationship of belonging to their community			
619		Colled fawr i Abersoch fuasai cau yr Ysgol.	Closing the School would be a great loss to Abersoch.			
620		Heb yr Ysgol bydd Abersoch yn farw, diflas a di-fywyd, fel Hamelin pan ddenwyd y plant bach i'r mynydd. Ni fydd y pentref a'i amgylchoedd ond chwaraele i "bobl ddŵad" a'r brodorion a'r trigolion, fel brodorion America, mewn gwarchodfâu yma ac acw.	Without the School, Abersoch will be dead, miserable and lifeless, like Hamelin when the young children were attracted to the mountain. The village and its environs will only be a playground for visitors and the natives and inhabitants, like the natives of America, in sanctuaries here and there.			
621		Ystyriwch hefyd egwyddorion llesiant y dyfodol, - po fwyaf o ysgolion sydd yn cau, bydd lleihad a dirywiad yn ein cymunedau, gan adael gwacter o gymunedau ar lawr gwlad.	Also consider the principles of well-being of the future, - the more schools that close, the more there will be a decline and decline in our communities, leaving a void of communities on the ground.			
622		Mae'n drist ac yn bryderus gweld sut mae Abersoch wedi newid dros y blynyddoedd - gan ddod yn werddon o bleser i dwristiaid. Pe bai'r ysgol fach hon - a roddwyd i'r pentref yn rodd yr holl flynyddoedd yn ôl, i gydnabod yr angen i blant iau gael eu haddysgu yng nghalon eu cymuned, ar gau, byddai'n golled anadferadwy.	It is both sad and worrying to see how Abersoch has changed over the years – becoming a migratory oasis of pleasure. If this little school – gifted to the village all those years ago, in recognition of the need of younger children to be educated at the heart of their community, is closed, it would be an irreplaceable loss.			

623		Peidiwch â chael eich adnabod fel y Cyngor a'r Blaid Wleidyddol sy'n cau ysgolion oherwydd na wnaethoch chi archwilio unrhyw ddewis arall, defnyddiwch y cyfle hwn i fod yn arloesol a chefnogi'ch cymunedau i beidio â rhoi hoelen arall yn eu arch.	Please don't be known as the Council and Political Party that closes schools because you did not explore any other alternative, use this opportunity to be innovative and support your communities not put another nail in their coffin.		Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
624		Ychydig iawn o'r hen Abersoch sydd ar ôl a'r ysgol yn ganolbwynt y pentref mi fyddai'n gamgymeriad trasig i gymryd calon y pentref oddi arno.	There's very little of the old Abersoch left the school is a focal point of the village it would be such a tragic mistake to take the heart of this village away.			
625		Toriad arall gan y cyngor sydd yn neud bywyd yn anoddach ir cymunad cymraeg .	This is another cut by the council that will make life difficult for the welsh community.			
626		Mae'n amlwg hefyd sut mae'r cyfleoedd unigryw y mae lleoliad yr ysgol yn eu cyflwyno yn gallu ychwanegu ymhellach at gynaliadwyedd y pentref, gan fod y disgyblion yn gallu ymgolli yn y materion amgylcheddol sy'n effeithio ar y pentref yn ogystal â mwynhau'r cyfleoedd dysgu awyr agored unigryw y traeth a'r harbwr cyfagos. Mae hefyd yn amlwg pa mor bwysig yw bodolaeth yr ysgol i'r economi dymhorol. Rwy'n gallu gweld o fy rôl, er efallai na fydd twristiaid ac ymwelwyr yma trwy'r flwyddyn, eu bod wir yn gwerthfawrogi natur gymunedol Abersoch sy'n cyfrannu at ei werth fel lleoliad	It's also clear how the unique opportunities the location of the school present are able to further add to the sustainability of the village, as the pupils are able to immerse themselves in the environmental issues that affect the village as well as enjoy the unique outdoor learning opportunities the adjacent beach and harbour offer. It is also clear how very important the existence of the school is to the seasonal economy. I'm able to see from my role that, whilst tourists and visitors may not be here all year, they truly appreciate the community nature of Abersoch that contributes to its value as a destination.			
627		Mae unrhyw ysgol yn ganolbwynt i'r gymuned - mewn pentref bach fel Abersoch mae'n ymddwyn fel man lle mae rhieni ifanc yn cwrdd â phlant yn derbyn dechrau academaidd da mewn bywyd. Mae hefyd yn darparu amgylchedd diogel ar gyfer datblygiad cymdeithasol personol, gan ganiatáu lleoliad dwyieithog naturiol ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.	Any school is a focal point for the community - in a small village like Abersoch it acts as a place where young parents meet children who have a good academic start in life. It also provides a safe environment for personal social development, allowing a natural bilingual setting for future generations.			
628		Mae'n ysgol gymunedol yng ngwir ystyr y gair, ymhle dysgir plant mewn dosbarthiadau bychain a clywir pob llais. Gwneir defnydd llawn o gyfleusterau gwych y Neuadd Bentref gyfagos, a darperir gwersi nofio trwy'r flwyddyn. Ymgysyllta'r disgyblion â'r gymuned trwy gyflwyniad arloesol o'r cwricwlwm a wêl y plant allan yn y pentref yn rheolaidd. Trefnir amrywiol glybiau ar-ôl-ysgol, gan gynnwys Cangen Tudwal o'r Urdd, sy'n cynnig gweithgareddau a chyfleoedd cymdeithasol trwy gyfrwng y Gymraeg.	It is a true community school, where children are taught in small classes and all voices are heard. Full use is made of the wonderful facilities of the nearby Village Hall, and swimming lessons are provided throughout the year. Pupils engage with the community through an innovative curriculum presentation that the children regularly see out in the village. Various after-school clubs are organized, including the Tudwal Branch of the Urdd, which offers social activities and opportunities through the medium of Welsh.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau y byddai cau'r ysgol yn golled enbyd i'r pentref a'r gymuned leol. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Noda'r asesiad effaith y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. Pe byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion mewn ysgol cyfagos yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'n cael peth effaith ar rai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol. O ganlyniad, bydd yn ofynnol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen a rhieni disgyblion Ysgol Abersoch fel bod modd i rieni a disgyblion fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog yr ysgol amgen i fanteisio ar gyfleusterau cymuned Abersoch yn ogystal. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments that closing the school would be a great loss ot the village and the local community.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment notes that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *Should the option of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at a nearby school be realised, it is anticipated that it would have some effect on elements of community events. As such, it will be required as part of the process to encourage discussions between the alternative school and parents of pupils at Ysgol Abersoch so that parents and pupils can access their after school facilities and activities, and to encourage the alternative school to take advantage of the facilities at Abersoch community as well.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
629		Gadawa disgyblion yr ysgol wedi'u cymhwyso â sgiliau angenrheidiol a hyder fel unigolion dwyieithog, yn ymwybodol o ddiwylliant a'r amgylchedd â synnwyr o dreftadaeth a chysylltiad gydol oes â phentref a chymuned Abersoch.	Pupils leave the school equipped with the necessary skills and confidence as bilingual individuals, culturally and environmentally aware, have a sense of heritage and a lifelong connection with Abersoch village and community.			
630		Yr ysgol mewn gwirionedd yw calon cymuned sy'n adnewyddu wrth i ni weld mwy o deuluoedd â phlant ifanc eisiau byw yn yr ardal ac i gael yr addysg arbennig hon gan dîm o athrawon, rhieni a staff ymroddedig. Mae'r ysgol yn rhan mor hanfodol o'r pentref hwn, ac mae gweld y penderfyniad i barhau i wella safonau a darparu addysg gyffredinol ragorol i blant y pentref yn fy ngwneud mor falch. Fel cyn-athro fy hun, nid wyf erioed wedi gweld y math hwn o ymrwymiad i ysgol a chymuned o'r blaen a chredaf y byddai'n ofnadwy cymryd hyn i ffwrdd. Nid yw canoli addysg yn fanteisiol i lawer o ddisgyblion a dylid dathlu a dyheu am ddatblygu cyfeillgarwch mewn amgylchedd fel hwn.	The school really is the heart of a community that is renewing as we see more families with young children wanting to live in the area and to get this special education from a team of committed teachers, parents and staff. The school is such an essential part of this village, and seeing the determination to continue to improve standards and really deliver excellent all round education to the children of the village makes me so proud. As a former teacher myself, I have never seen this kind of commitment to a school and community before and I believe it would be terrible to take this away. Centralising education is not beneficial for many students and developing friendships in an environment such as this should be celebrated and aspired to.			

631		Teimlaf fod yr ysgol yn rhan hollbwysig o'r gymuned leol gan ei fod yn ganolbwynt i'r pentref yn ogystal â hybu Cymreictod mewn ardal sydd yn sydyn colli ei hunaniaeth Gymraeg	I feel that the school is a vital part of the local community as it is a focal point for the village as well as promoting Welshness in an area that is suddenly losing its Welsh identity			
632		Rwyf wedi bod yn siomedig iawn o weld natur arwynebol yr Asesiadau Effaith Cymunedol ac Iaith yn benodol, sy'n ymddangos yn barod heb unrhyw fewnbwn cymunedol go iawn. Yn syml, nid wyf yn derbyn y canlyniad na fydd unrhyw effaith ar y Gymraeg yn Abersoch pe bai'r ysgol yn cau/ Mae adroddiad asesiad effaith gymunedol ...yn ddogfen wan sy'n methu â chipio pwysigrwydd yr ysgol i'r gymuned leol. Fodd bynnag, mae'n cyfaddef y byddai cau ysgol yn cael rhywfaint o effaith ar elfennau o ddigwyddiadau cymunedol a rhywfaint o effaith negyddol ar y gymuned/ Syndod yw darllen y cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau – sut a holi pwy? Noda casgliad yr asesiad na ragwelir y byddai unrhyw un o'r opsiynau yn cael effaith negyddol sylweddol ar y gymuned.	I have been very disappointed to see the superficial nature of the Community and Language Impact Assessments in particular, which already seems to have no real community input. I simply do not accept the result that tere would be no impact on the Welsh language in Abersoch should the shool close. / The consultation's community impact assessment report is a weak document which fails to capture the importance of the school to the local community. However, it admits that school closure would have some effect on elements of community events and some negative impact on the community./ I was surprised to read that the Council completed a community impact assessment of the options – how and who was asked? The assessment concludes that it is not anticipated that any of the options would have a significant negative impact on the community.	(3)	Mae'r ystyriaethau sydd wedi eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith Cymunedol ac Ieithyddol yn cyfarch yr awgrymiadau o'r hyn y gellir ei gynnwys mewn Asesiad Effaith ar y Gymraeg a'r gymuned a geir yn Atodiad C: Asesiadau o'r effaith ar y gymuned a'r effaith ar y Gymraeg, Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiadau Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad. Byddwn yn diweddaru'r asesiadau yn dilyn yr ymgynghoriad.	*The considerations included in the Community and Linguistic Impact Assessment address the suggestions of what a proposer should consider Welsh Language and Community Impact Assessment, as noted in Annex C: Community and Welsh-medium impact assessments, School Organisation Code 011/2018.* *The Authority proposes the Impact Assessments and seeks the views on the proposed impact through the consultation.* *We will update the assessments following the consultation.*
633		A yw'r cyngor wedi ystyried o ddifrif y goblygiadau ar ein cymuned a'r Gymraeg pe bai Ysgol Abersoch yn cau?Rwy'n byw ac yn gweithio yn y pentref, ac wedi gwneud ar hyd fy oes, ac nid wyf yn gwybod am unrhyw un y gofynnwyd iddynt am eu barn neu a ddarparwyd ffurflen i'w llenwi ar gyfer unrhyw asesiad effaith.	Has the council seriously considered the implications for our community and the Welsh language if Ysgol Abersoch closed? I live and work in the village, and have done all my life, and I don't know anyone who has been asked for their views or provided a form to complete for any impact assessment.			
634		Wrth drafod y Gymuned trwy gydol eich cynigion, roeddech yn canolbwyntio ar dynnu sylw at nodweddion cadarnhaol Ysgol Sarn Bach felly hoffwn pe baech yn cynnwys mwy o gynrychiolaeth o Ysgol Abersoch yn y canfyddiadau hyn i sicrhau osgoi unrhyw ragfarn, er mwyn i'r cyhoedd allu seilio eu penderfyniadau ar gywirdeb yn hytrach na chamliwio. Efallai i chi sylwi mai Ysgol Abersoch ac Ysgol Foel Gron oedd yn cynrychioli'r ardal leol yn sioe Nadolig Rotari Pwllheli, roedd absenoldeb Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog yn cadarnhau ymhellach gefnogaeth barhaus Ysgol Abersoch yn y gymuned. Aeth Ysgol Abersoch hefyd gyda fflôt nadolig y Rotary o amgylch Pentref Abersoch eto gydag absenoldeb amlwg Ysgol Sarn Bach. Dyma'r pethau nad wyf yn eu gweld yn eich tystiolaeth i gefnogi y bydd plant Ysgol Abersoch yn cael Addysg gyfoethocach mewn ysgolion eraill. Roedd fy mhlant yn falch iawn pan gaeodd y Parchedig Andrew Jones sioe Rotari Pwllheli gyda'i stori yn sôn bod disgybl o Ysgol Abersoch wedi gwneud iddo edrych ar bethau mewn ffordd wahanol, bod y plentyn wedi cwestiynu a gwneud i'r Parchedig weld pethau o safbwynt wahanol, soniodd ddim ond am Ysgol Abersoch yn ei araith gloi, ni chrybwyllwyd unrhyw ysgol arall, dywedodd fy merch fach 'rydym wedi gwneud gwahaniaeth go iawn, rhywun mor bwysig â'r Parchedig Andrew yn siarad am fy ysgol'.	Whilst discussing the Community throughout your proposals you focused on highlighting positive attributes towards Ysgol Sarn Bach therefore I would like to have more of Ysgol Abersoch represented in these findings to ensure that no biased has been used, allowing the public to base their decisions on accuracy rather than misrepresentation. You may have observed that Ysgol Abersoch and Ysgol Foel Gron were representing the local area on the Pwllheli Rotary Christmas show, the absence of Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog further cemented Ysgol Abersoch's continued support within the community. Ysgol Abersoch also accompanied The Rotary's christmas float around the Village of Abersoch again with the noticeable absence of Ysgol Sarn Bach. These are the things that I do not see in your evidence to support that the children of Ysgol Abersoch will have a more enriched Education in other schools. My Children were very proud when The Reverend Andrew Jones closed the Pwllheli Rotary show with his story mentioning that a pupil from Ysgol Abersoch had made him look at things in a different way, the child had questioned and made The Reverend see things from an alternative viewpoint, he only mentioned Ysgol Abersoch in his closing speech, no other school was mentioned, my little girl said 'we have really made a difference, someone as important as Reverend Andrew talking about my school'.		Mae'r ystyriaethau sydd wedi eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith Cymunedol yn cyfarch yr awgrymiadau o'r hyn y gellir ei gynnwys mewn Asesiad Effaith ar y Gymraeg a'r gymuned a geir yn Atodiad C: Asesiadau o'r effaith ar y gymuned a'r effaith ar y Gymraeg, Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad. Byddwn yn diweddaru'r asesiadau yn dilyn yr ymgynghoriad. Yn dilyn y cyfnod ymgynghori statudol, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 bydd rhaid cyflwyno adroddiad ar yr ymgynghoriad i'r Cabinet er mwyn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai a nodi ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Yn dilyn ystyried yr adroddiad, bydd y Cabinet yn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen a'r cynnig hwn ai peidio.	*The considerations included in the Community and Linguistic Impact Assessment address the suggestions of what a proposer should consider Welsh Language and Community Impact Assessment, as noted in Annex C: Community and Welsh-medium impact assessments, School Organisation Code 011/2018.* *The Authority proposes the Impact Assessments and seeks the views on the proposed impact through the consultation.* *We will update the assessments following the consultation.* *Following the statutory consultation period, in accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018 a report on the consultation must be submitted to Cabinet in order to summarize the issues raised by the consultees and note the Council's response to those issues. Following consideration of the report, Cabinet will decide whether or not to proceed with the proposal.*
635		Hoffwn hefyd dynnu sylw at y gweithgareddau ar ôl ysgol sydd wedi digwydd na wnaethoch chi sôn amdanynt yn eich adroddiad manwl: - Dosbarthiadau HITT 6 wythnos a chwaraeon y talwyd amdanynt gan y Gymdeithas Rhieni - dosbarth Rygbi 6 wythnos, y talwyd amdano gan Gymdeithas y rhieni. - Dosbarth ioga rhieni a phlant 6 wythnos, y telir amdano gan y Gymdeithas Rhieni - Clwb Garddio 6 wythnos -	I would also like to highlight the after school activities that have taken place that you failed to mention in your detailed report: - 6 week Hitt class and sports, paid for by the Parents Association - 6 week Rugby class, paid for by the parents Association - 6 week Parents and child yoga class, paid for by the Parents Association - 6 week Gardening Club- Paid for by the Parents Association - 6 week yoga course during school hours Paid for by the Parents Association - Alongside the other after school		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Pe byddai penderfyniad i gau'r ysgol, byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd.	*The Council notes the comment.* *Should a decision be made to close the school, options for future use of the school would have to be considered, taking into account the activities currently taking place at the school.*

		Talwyd amdano gan y Gymdeithas Rhieni - Cwrs ioga 6 wythnos yn ystod oriau ysgol y telir amdano gan y Gymdeithas Rhieni - Ochr yn ochr â'r gweithgareddau ar ôl ysgol eraill a'u cynhelir trwy gydol y flwyddyn. Mae'r Gymdeithas Rhieni wedi gwneud ymholiadau am gwrs Achub Bywydau 6 wythnos, ond gohiriwyd hyn oherwydd pandemig cyfredol Covid 19.	activities that take place throughout the year, the Parents Association had made enquiries about a 6 week Life-Guarding course, however this has been put on hold due to the current Covid 19 pandemic.			
636		Mae cynaliadwyedd cymunedau gwledig ym mhobman yn cael eu bygwth gan gostau cynnal adnoddau pwysig fel capeli, llyfrgelloedd a neuaddau pentref. Mae ein pentref yn hynod ffodus bod Neuadd Abersoch yn cael ei ariannu'n dda iawn gan refeniw o'i faes parcio, ac mae'n fraint i'r ysgol gyfagos fwynhau'r defnydd am ddim o gyfleusterau rhagorol y neuadd.	The sustainability of rural communities everywhere is threatened by the costs of maintaining important resources such as chapels, libraries and village halls. Our village is extremely fortunate that Abersoch Hall is very well funded by revenue from its car park, and it is a privilege for the neighboring school to enjoy free use of the hall's excellent facilities.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Fe nodir yn yr asesiad cymunedol "gan nad oes neuadd yn Ysgol Abersoch mae'r ysgol yn gwneud defnydd cyson o'r neuadd gymunedol sydd gyfagos." Pe byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion mewn ysgol cyfagos yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'n cael peth effaith ar rai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol. O ganlyniad, bydd yn ofynnol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen a rhieni disgyblion Ysgol Abersoch fel bod modd i rieni a disgyblion fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog yr ysgol amgen i fanteisio ar gyfleusterau cymuned Abersoch yn ogystal.	*The Council notes the comment.* *The community impact assessment states* *"as there is no hall at Ysgol Abersoch the school makes regular use of the adjacent community hall."* *Should the option of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at a nearby school be realised, it is anticipated that it would have some effect on elements of community events. As such, it will be required as part of the process to encourage discussions between the alternative school and parents of pupils at Ysgol Abersoch so that parents and pupils can access their after school facilities and activities, and to encourage the alternative school to take advantage of the facilities at Abersoch community as well.*
637		7.3. Cysylltiad â'r Gymuned Mae'r cyfleusterau cymunedol a gynigir ym mhentref Abersoch yn drech na'r rhai a gynigir yn Sarn Bach (CIAR 4.4, dogfen gefndir) ond, eto'n ddiddorol, ni chyflwynir yr wybodaeth bwysig hon yn y prif adroddiad, a ymddengys yn rhagfarnllyd yn erbyn Ysgol Abersoch….	7.3. Community Engagement The community facilities offered in the village of Abersoch outweigh those offered at Sarn Bach (CIAR 4.4, background document) but, interestingly, this important information is not presented in the main report, and appears biased against Ysgol Abersoch....		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau ac yn pwysleisio fod y ddogfen ymgynghori wedi ei llunio yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 2018. Mae'r Cod hwn yn rhestru gwybodaeth benodol y mae'n rhaid ei chynnwys yn y ddogfen ymgynghori.	*The Council notes the comments and emphasizes that the consultation document has been drafted in accordance with the requirements of School Organisation Code 011/2018. The Code lists specific information that must be included in the consultation document.*
638		Tablau'n anghywir o ran defnydd cymunedol... Gweithgareddau/Grwpiau – anghywir o ran Ysgol Sarn Bach. Ni chynhaliwyd Cylch Meithrin yn yr ysgol – yng Nghanolfan Gymdeithasol Llanengan y gwnaed hynny a daeth i ben yn 2019 oherwydd na ellid ffurfio pwyllgor... Adrannau nid Aelwydydd yr Urdd. Nid oes Adran yn Ysgol Sarn Bach – hyfforddir y disgyblion ar gyfer yr Eisteddfod yno ond, yng Nghanolfan Gymdeithasol Llanengan gyda'r nos y cynhelir Adran yr Urdd Llanengan. Cynhelir Adran Tudwal yn syth ar ôl yr ysgol yn Aber-soch ac fe'i mynychir gan gyn-ddisgyblion yn ogystal./ Mae'r tablau yn yr asesiadau hyn yn parhau i gynnwys gwybodaeth ffug, er enghraifft nid oes eglwys na chapel yn Sarn Bach. Fel cyn-ddisgybl Ysgol Sarn Bach, cefais fy synnu o ddarganfod bod yr ysgol, yn ôl map yn yr adroddiad, wedi symud i gaeau Fferm Ty Newydd. Mae gwallau mewn ffeithiau a gwybodaeth mor sylfaenol yn parhau i danseilio fy hyder ym meysydd mwy cymhleth yr adroddiad.	Tables are incorrect in terms of community use ... Activities / Groups - wrong in terms of Ysgol Sarn Bach. Cylch Meithrin was not held at the school - this was done at Canolfan Gymdeithasol Llanengan and ended in 2019 because a committee could not be formed ... Adrannau not Aelwydydd Yr Urdd. There is no Adran at Ysgol Sarn Bach - pupils are trained for the Eisteddfod there but Adran yr Urdd Llanengan is held at Canolfan Gymunedol Llanengan during the evening. Adran Tudwal is held immediately after school in Abersoch and is also attended by past pupils./ The tables in these assessments continue to contain false information, for example there is no church or chapel in Sarn Bach. As a former pupil of Ysgol Sarn Bach, I was surprised to find that, according to a map in the report, the school had moved to the fields of Ty Newydd Farm. Errors in such basic facts and information continue to undermine my confidence in the more complex areas of the report.	(2)	Mae'r Cyngor yn derbyn y sylwad ac wedi diweddaru'r wybodaeth/tablau lle'n briodol – cyflwynir fersiwn diwygiedig o'r asesiad fel atodiad i'r adroddiad ar yr ymgynghoriad.	*The Council accepts the comments and has updated the information/tables where appropriate – a revised version of the assessment is presented as an appendix to the consultation report.*
639		Mae'r tabl (4.4)yn parhau i fod yn ffeithiol anghywir, er enghraifft nid oes capel nac eglwys yn Sarn Bach ac mae gan Llanbedrog a Foel Gron neuaddau pentref. Mae'r camgymeriadau syml hyn yn tanseilio'r hyder mewn meysydd gwybodaeth mwy cymhleth sydd wedi'u cynnwys yn yr adroddiad.	The table (4.4) remains factually incorrect, for example Sarn Bach has no chapel or church and Llanbedrog and Foel Gron have village halls. These simple errors undermine confidence in more complex areas of information contained in the report.		Mae'r Cyngor yn derbyn y sylwad ac wedi diweddaru'r wybodaeth/tablau lle'n briodol – cyflwynir fersiwn diwygiedig o'r asesiad fel atodiad i'r adroddiad ar yr ymgynghoriad.	*The Council accepts the comments and has updated the information/tables where appropriate – a revised version of the assessment is presented as an appendix to the consultation report.*
640		7.4. Effaith ar y Gymuned Mae cryn bryder am effaith colli'r ysgol o gymuned pentref Abersoch. Datgana'r Adran Addysg "y deuir i'r casgliad fod cysylltiad rhwng yr ysgol â'r ardal ehangach yn bodoli eisoes" ar y sail y mynycha plant Abersoch Ysgol Sarn Bach eisoes ond, eto nid oes gan Ysgol Sarn Bach broffil yn Abersoch ac, o wybod am heriau'r lleoliad a	7.4. Impact on the Community There is considerable concern about the impact of losing the school from the community of Abersoch village. The Education Department states that "it is concluded that a connection between the school and the wider area already exists" on the basis that Abersoch children already attend Ysgol Sarn Bach but, again, Ysgol Sarn Bach does not have a profile in Abersoch and, given the challenges of location		Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg	*As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation*

		thrafnidiaeth, mae'n anodd gweld sut y newidia hynny. Byddai dod â phlant Ysgol Sarn Bach i'r pentref yn gofyn am logi bws yn ogystal â chostau eraill fel taliadau parcio a'r angen am staff ychwanegol; ar hyn o bryd mae hyn yn cael ei wneud am ddim yn Ysgol Abersoch. Ni all ysgol nad yw yn y pentref gynhyrchu nac atgynhyrchu'r un lefel o ddiddordeb, cefnogaeth neu ymwneud cymunedol o fewn y gymuned leol a busnesion.	and transport, it is difficult to see how that will change. Bringing Ysgol Sarn Bach pupils into the village would require hiring a bus as well as other costs such as parking charges and the need for additional staff; this is currently done free of charge at Ysgol Abersoch. A school that is not within a village setting cannot generate or reproduce the same level of interest, support or community involvement within the local community and businesses.		Noda'r asesiad effaith y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. Pe byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion mewn ysgol cyfagos yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'n cael peth effaith ar rai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol. O ganlyniad, bydd yn ofynnol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen a rhieni disgyblion Ysgol Abersoch fel bod modd i rieni a disgyblion fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog yr ysgol amgen i fanteisio ar gyfleusterau cymuned Abersoch yn ogystal. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The assessment notes that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *Should the option of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at a nearby school be realised, it is anticipated that it would have some effect on elements of community events. As such, it will be required as part of the process to encourage discussions between the alternative school and parents of pupils at Ysgol Abersoch so that parents and pupils can access their after school facilities and activities, and to encourage the alternative school to take advantage of the facilities at Abersoch community as well.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
641		**Cau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach "rhywfaint o effaith negyddol ar y gymuned"** ....Ar ran y staff, y disgyblion, a'r llywodraethwyr, rydym yn gweld y sylwad uchod yn sarhaus iawn ar ôl yr ymdrech enfawr a'r effaith y mae gweithgareddau'r ysgol yn ei chael yn y gymuned. Mae disgyblion Ysgol Abersoch yn llysgenhadon dros bentref Abersoch. Nid oes gan Ysgol Sarn Bach broffil yn Abersoch ac o ystyried yr heriau o ran lleoliad a thrafnidiaeth mae'n anodd gweld sut y byddai hyn yn newid. Ni allwn weld sut y bydd ysgol nad yw yn y pentref yn cynhyrchu nac yn ailadrodd yr un lefel o ddiddordeb, cefnogaeth neu ymglymiad cymunedol yn y gymuned ac â busnesau lleol.	**Close Ysgol Abersoch and the pupils to be educated at Ysgol Sarn Bach "some negative impact on the community" ….** On behalf of the staff, pupils, and governors, we find this dismissive remark very offensive after the huge effort and impact the school's activities have within the community. Ysgol Abersoch pupils are ambassadors for the village of Abersoch. Ysgol Sarn Bach does not have a profile in Abersoch and given the location and transport challenges it is difficult to see how this would change. We cannot see how a school that is not in the village will generate or replicate the same level of community interest, support or involvement within the local community and businesses.			
642		**5.3. Cryfderau a Gwendidau'r Sefyllfa Bresennol - Diffyg cyfleoedd i gymdeithasu** Mae yna'r Urdd, Clybiau Crefft, ac wrth gwrs digon o glybiau y tu allan i'r ysgol a chyfleoedd chwaraeon. Mae'r ysgol ar gyfer dysgu ac mae gan blant ddigon o ffrindiau y tu allan i'r amgylchedd hwn.	**5.3. Strengths and Weaknesses of the Current Situation Weakness - Lack of opportunity to socialise** There is the Urdd, Craft Clubs, and of course plenty of out of school clubs and sports opportunities. The school is for learning and children have plenty of friends outside of this environment.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
643		Mae'r tabl yn CIAR 4.4 yn rhestru'r holl gyfleusterau a gynigir ym mhentref Abersoch. Nid yw'r cyfleusterau cymunedol a gynigir gan Ysgol Sarn Bach yn cyfateb i hyn. Mae'r ffaith nad yw'r tabl hwn yn cael ei gyflwyno yma yn rhagfarnllyd iawn yn erbyn Ysgol Abersoch.	The table in CIAR 4.4 lists all the facilities offered in Abersoch village. The community facilities offered by Ysgol Sarn Bach are no match for this. That this table showing is not presented here is highly biased against Ysgol Abersoch.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
644		Yn ogystal, mae'r tabl CIAR 4.4 yn parhau i fod yn ffeithiol anghywir. Nid oes eglwys na chapel yn Sarn Bach, ac hyd y gwyddom ni, dim Cylch Meithrin / Ti a Fi yn Ysgol Foel Gron, tra bod gan Abersoch swyddfa bost. Mae gan Llanbedrog a Mynytho neuaddau pentref nad ydyn nhw wedi'u nodi ar y bwrdd.	In addition, the table CIAR 4.4 continues to be factually incorrect. There is no church or chapel in Sarn Bach, and to our knowledge, no Cylch Meithrin/Ti a Fi at Ysgol Foel Gron, whilst Abersoch has a post office. Both Llanbedrog and Mynytho have village halls that are not noted on the table.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad ac wedi diweddaru'r wybodaeth/tablau lle'n briodol – cyflwynir fersiwn diwygiedig o'r asesiad fel atodiad i'r adroddiad ar yr ymgynghoriad.	*The Council accepts the comments and has updated the information/tables where appropriate – a revised version of the assessment is presented as an appendix to the consultation report.*
645		**7.8 Tabl Cymunedol 1: Mae'r tabl isod yn nodi'r defnydd cymunedol cyfredol a wneir o adeiladau'r ddwy ysgol. Croesgyfeiriad i Adran 2.6 o'r ddogfen LIAR hefyd.** Nid yw Ysgol Sarn Bach yn cynnal Urdd. Mae'r Urdd yng Nghanolfan Gymunedol Llanengan, er eu bod yn achlysurol iawn (unwaith mewn 2 flynedd) yn defnyddio cae Ysgol Sarn Bach ar gyfer sesiynau ymarfer rygbi.Mae gan Ysgol Abersoch nifer o glybiau ar ôl ysgol nad ydyn nhw'n cael eu cydnabod e.e. Clwb Garddio, clwb crefft Hunaniaith, Urdd Tudwal. Nid yw Ysgol Sarn Bach yn ymgysylltu'n weithredol â'r un gymuned â'r gymuned ehangach chwaith. Er enghraifft, Cyngerdd Nadolig Clwb Rotari Pwllheli 2020 a Rotari Santa; nid oedd gan Ysgol Sarn Bach bresenoldeb.... Nid yw CIAR 4.5 yn dangos bod clybiau ar ôl ysgol yn Ysgol Abersoch…	**7.8 The Community Table 1: The table below notes the current community use made of the buildings of both schools. Cross reference to Section 2.6 of the LIAR document also.** Ysgol Sarn Bach does not host an Urdd. The Urdd is at Llanengan Community Centre, though they very occasionally (once in 2 years) use the Ysgol Sarn Bach field for rugby practice sessions. Ysgol Abersoch have a number of after school clubs that are not acknowledged e.g. Gardening Club, Hunaniaith craft club, Urdd Tudwal. Ysgol Sarn Bach does not actively engage to the same extent with the wider community either. For example, the Clwb Rotari Pwllheli Christmas Concert 2020 and Rotary Santa; there was no presence from Ysgol Sarn Bach…. CIAR 4.5 does not show that there are after school clubs at Ysgol Abersoch…..		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad ac wedi diweddaru'r wybodaeth/tablau lle'n briodol – cyflwynir fersiwn diwygiedig o'r asesiad fel atodiad i'r adroddiad ar yr ymgynghoriad.	*The Council accepts the comments and has updated the information/tables where appropriate – a revised version of the assessment is presented as an appendix to the consultation report.*
646		6.3.3. **Asesiad o'r Effaith Tebygol ar y Gymuned Agos Ysgol Abersoch a'r disgyblion sydd i'w haddysgu yn Ysgol Sarn Bach "mae cysylltiad**	**6.3.3. Assessment of the Likely Impact on the Community Close Ysgol Abersoch and the pupils to be educated at Ysgol Sarn Bach "link already exists between the school**		Mae'r ystyriaethau sydd wedi eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith Cymunedol yn cyfarch yr awgrymiadau o'r hyn y gellir ei gynnwys mewn Asesiad Effaith	*The considerations included in the Community Impact Assessment address the suggestions of what a proposer should consider Welsh Language and*

		eisoes yn bodoli rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach" "pwysigrwydd sicrhau bod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgareddau'r ysgol arall" Meintiolwch â thystiolaeth gefnogol beth yw ystyr "cyswllt eisoes yn bodoli rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach" heblaw am y ffaith bod y plant yn mynd i Ysgol Sarn Bach.	**and the broader area" "importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school"** Quantify with supporting evidence what is meant by "link already exists between the school and the broader area" other than the fact that the children go to Ysgol Sarn Bach.		ar y Gymraeg a'r gymuned a geir yn Atodiad C: Asesiadau o'r effaith ar y gymuned a'r effaith ar y Gymraeg, Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad. Wrth gydnabod yr effaith negyddol y gallai cau'r ysgol gael ar gymuned Abersoch, nodir bod 9 (35%) o ddisgyblion (3- 8) sy'n byw yn nalgylch Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. Credir felly fod cyswllt eisoes yn bodoli rhwng yr ysgol amgen â'r gymuned yn Abersoch. O weithredu'r cynnig bydd cyfle i adeiladu ar y cysylltiadau hyn sydd rhwng y gymuned yn Abersoch ac Ysgol Sarn Bach trwy gynnal trafodaethau fyddai'n hybu cynnwys cymuned Abersoch yng ngweithgarwch cymunedol yr ysgol.	*Community Impact Assessment, as noted in Annex C: Community and Welsh-medium impact assessments, School Organisation Code 011/2018.* *The Authority proposes the Impact Assessments and seeks the views on the proposed impact through the consultation.* *Whilst acknowledging the negative impact the closure of the school could have on the Abersoch community, it is noted that 9 (35%) of pupils (3-8) who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area. By implementing the proposal there will be an opportunity to build on these links between the Abersoch community and Ysgol Sarn Bach by holding discussions that would promote the inclusion of the Abersoch community in the community activity of the school.*
647		5.2. Diogelwch a'r Amgylchedd Dosbarthwyd y daith o Abersoch i Ysgol Sarn Bach yn 'beryglus' a olyga bod rhaid cael cludiant. Datgana Atodiad C 'Ardrawiad Cymunedol' y Cod Trefniadaeth Ysgolion, "gallai cynigwyr gynnwys y canlynol: yr effaith ar iechyd a llesiant, e.e. pe bai disgyblion yn llai abl i gerdded neu feicio i'r ysgol". Eto, ni chredwn y deliwyd â hyn na'r angen o gludiant ar yr ardrawiad amgylcheddol, sy'n meithrin ymhellach o oed cynnar, nad yw materion amgylcheddol o bwys.	5.2 Safety and Environment The route from Abersoch to Ysgol Sarn Bach is classified as 'dangerous' necessitating vehicular transport. The Schools Organisation Code, Annex C 'Community Impact' states 'proposers might include the following: impact on health and wellbeing e.g. if pupils would be less able to walk or cycle to school' yet we do not believe that this has been addressed, nor the environmental impact of the need for transport, which further instills a belief from an early age that environmental issues are of no importance.		Mae'r ystyriaethau sydd wedi eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith Cymunedol yn cyfarch yr awgrymiadau o'r hyn y gellir ei gynnwys mewn Asesiad Effaith ar y Gymraeg a'r Gymuned a geir yn Atodiad C: Asesiadau o'r effaith ar y gymuned a'r effaith ar y Gymraeg, Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Yn ogystal, cynhaliwyd asesiad o'r effaith debygol ar wahanol drefniadau teithio. Manylir ymhellach ar drefniadau teithio a chludiant yn Adran 7.10 o'r ddogfen ymgynghori a gweler copi o'r asesiad llawn o'r Effaith Tebygol ar Drefniadau Teithio ar y wefan www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Gan fod bws eisoes yn cludo plant cyfnod allweddol 2 o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, ac ein bod yn rhagweld bydd digon o le yn y bws yma (neu un mwy) ar gyfer plant dalgylch Ysgol Abersoch, ni ragwelir y bydd cynnydd yn allyriadau CO_2.	*The considerations included in the Community Impact Assessment address the suggestions of what a proposer should consider Welsh Language and Community Impact Assessment, as noted in Annex C: Community and Welsh-medium impact assessments, School Organisation Code 011/2018.* *In addition, an assessment was made of the likely impact on different travel arrangements. Travel and Transport arrangements are further detailed in section 7.10 of the consultation document and a copy of the full assessment of the likely impact on travel arrangements can be found on the website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *As a bus already transports key stage 2 children from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there are a sufficient number of empty seats available on this bus (or a larger bus) for Abersoch catchment area children, no increase in CO_2 emissions is anticipated.*
648		4.2 Gwybodaeth ystadegol ysgolion Mae'r tabl o dan bwynt 4.2 nifer y disgyblion yn Ysgol Llanbedrog yn 95 ar y gofrestr, ond mae'r tabl nesaf yn nodi 103. Mae'r gwallau amlwg hyn yn tanseilio hyder ac yn peryglu uniondeb yr Ymgynghoriad.	4.2 School statistical information The table under point 4.2 the number of pupils at Ysgol Llanbedrog is 95 on roll, yet the next table states 103. These obvious inaccuracies undermine confidence and compromise the integrity of the Consultation.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Er eglurder, roedd 102 o ddisgyblion (M-Bl.6) yn Ysgol Llanbedrog yn Medi 2020 – fel y nodir yn adran 4.6 o'r ddogfen ymgynghori.	*The Council notes the comment.* *For clarity, there were 102 pupils (N-Yr.6) at Ysgol Llanbedrog in September 2020 – as noted in section 4.6 of the consultation document.*
649		**FFEDERASIWN MODEL3** **Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol CIAR** Onid pwynt ffederaleiddio yw gwella cyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol trwy rannu staff ac adnoddau? Oni ddylai hyn felly fod yn gadarnhaol? Effaith gyffredinol ar y gymuned leol - "nodir cyfleoedd i Gymuned Abersoch a'r ysgol arall a fyddai'n rhan o'r model ffederal ddod at ei gilydd". Pam nad yw hyn yn gadarnhaol?	**MODEL3 FEDERATION** **Impact on facilities / other services provided at the school CIAR** Isn't the point of Federation that facilities /other services provided at the school are improved by sharing staff and resources? This should therefore be a positive? General impact on the local community - "opportunities are identified for the Abersoch Community and the other school that would be part of the federal model to come together". Why is this not a positive?		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad ac fe fyddwn yn cyfarch y pwynt wrth ail ymweld â'r asesiad cymunedol.	*The Council notes the comment and we will address the point when revisiting the community impact assessment.*
650		**MODEL 4 - CAU YSGOL ABERSOCH A GYNNIG DISGYBLION LLE MEWN YSGOL AMGEN** **Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol** Mae hyn yn oddrychol iawn a dylai fod yn negyddol. Os bydd Ysgol Abersoch yn cau, mae'n anodd rhagweld y byddai'r Cylch Meithrin a Ti a Fi yn parhau.	**MODEL 4 – CLOSE YSGOL ABERSOCH AND OFFER PUPILS A PLACE AT AN ALTERNATIVE SCHOOL** **Impact on facilities / other services provided at the school** This is highly subjective and should be a negative. If Ysgol Abersoch closes, it is difficult to envisage that the Cylch Meithrin and Ti a Fi would continue.		Mae'r Cyngor yn ymwybodol bod Cylch Meithrin yn cael ei gynnal ar safle Ysgol Abersoch, a phwysleisir nad ydynt yn rhan o'r cynnig yn yr ymgynghoriad. Os âi'r cynnig yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau o safbwynt y Cylch Meithrin gyda chynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, neu symud i safle arall yn ardal Abersoch.	*The Council is aware that a Cylch Meithrin is being held on the site of Ysgol Abersoch, and it is emphasized that they are not part of the proposal in the consultation. If the proposal goes ahead, the Council is keen to discuss the possibilities for the Cylch Meithrin with the relevant representatives – possibilities could include staying in the current location, or moving to another site in the Abersoch area.*
651		**Adroddiad Asesiad Effaith Cydraddoldeb Ysgol Abersoch** **Gan annog perthnasoedd da, gallai "cyfleoedd i adeiladu ymhellach ar y berthynas â'r gymuned yn Abersoch ddeillio o roi'r cynnig ar waith."** Nid ydym yn cytuno â'r datganiad hwn. Ym mha ffordd y bydd hyn yn digwydd a pha gyfleoedd sydd wedi'u nodi? Nid yw hyn wedi'i nodi.	**Equality Assessment Impact Report Ysgol Abersoch** **Encouraging good relationships "opportunities to build further on the relationship with the community in Abersoch could arise from implementing the proposal"** We do not agree with this statement. In what way will this happen and what opportunities have been identified? This has not been stated. Logistically children cannot access the village amenities in a 'formal' capacity…..		Wrth gydnabod yr effaith negyddol y gallai cau'r ysgol gael ar gymuned Abersoch, nodir bod 9 (35%) o ddisgyblion (3- 8) sy'n byw yn nalgylch Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. Credir felly fod cyswllt eisoes yn bodoli rhwng yr ysgol amgen â'r gymuned yn Abersoch. O weithredu'r cynnig bydd cyfle i adeiladu ar y cysylltiadau hyn sydd rhwng y gymuned yn Abersoch ac Ysgol Sarn Bach trwy gynnal trafodaethau fyddai'n hybu cynnwys cymuned Abersoch yng ngweithgarwch cymunedol yr ysgol.	*Whilst acknowledging the negative impact the closure of the school could have on the Abersoch community, it is noted that 9 (35%) of pupils (3_8) who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area. By implementing the proposal there will be an opportunity to build on these links between the Abersoch community and Ysgol Sarn Bach by holding discussions that would promote the inclusion of the Abersoch community in the community activity of the school.*

		Yn logistaidd ni all plant gael mynediad i amwynderau'r pentref mewn modd 'ffurfiol'... .. **6. Casgliad o'r Adroddiad Effaith Cymunedol "Er mwyn lliniaru'r effaith hon, nodir cyfleoedd i sicrhau bod cymuned Abersoch yn ymwybodol o weithgareddau'r ysgol amgen, ac anogir cydweithredu cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle bo hynny'n briodol."** Sut gwneir hyn o ystyried cafeat cynharach am ddiffyg perthynas hirsefydlog rhwng Ysgol Sarn Bach a chymuned Abersoch. Nid yw'r adroddiad hwn yn adlewyrchu barn y gymuned ers iddi gael ei chwblhau heb ofyn i drigolion ac aelodau'r gymuned. Felly, yn ddiofyn nid yw'n dangos pa effaith y mae colli ysgol yn ei chael ar y gymuned ac sy'n rhagfarnllyd yn erbyn yr ysgol.	**6. Conclusion of Community Impact Report "To mitigate this impact, opportunities are identified to ensure that the community of Abersoch is aware of the activities of the alternative school, and community cooperation between the alternative school and the Abersoch community is encouraged, where appropriate"** How will this be done given earlier caveats about a long-standing lack of relationship between Ysgol Sarn Bach and Abersoch community. This report does not reflect views of the community since it was completed without asking residents and members of the community. Therefore, by default it does not show what impact of the loss of a school has on the community and is biased against the school.		Mae'r ystyriaethau sydd wedi eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith Cymunedol ac leithyddol yn cyfarch yr awgrymiadau o'r hyn y gellir ei gynnwys mewn Asesiad Effaith ar y Gymraeg a'r gymuned a geir yn Atodiad C: Asesiadau o'r effaith ar y gymuned a'r effaith ar y Gymraeg, Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad. Dymuna'r Awdurdod nodi ei fod yn gwbl ddiduedd a thryloyw yn yr hyn a gyflwynir fel rhan o ddogfennaeth yr ymgynghoriad.	*The considerations included in the CommunityImpact Assessment address the suggestions of what a proposer should consider Welsh Language and Community Impact Assessment, as noted in Annex C: Community and Welsh-medium impact assessments, School Organisation Code 011/2018.* *The Authority proposes the Impact Assessments and seeks the views on the proposed impact through the consultation.* The Authority wishes to note that it is completely impartial and transparent in its submission as part of the consultation documentation.
652		***Gwêl cymuned Abersoch a'i thrigolion y gymuned yn diflannu. Yn ddiweddar mae Abersoch wedi gweld y Feddygfa, Swydda'r Bost, Banc, Salon gwallt a milfeddygon yn cau. Erbyn hyn mae'r gymuned yn edrych ar yr ysgol gynradd sydd yn 100 oed fel canolbwynt i'r gymuned ac yn ddyfodol i'r pentref. Ysgol sydd wedi ymroi i edrych ar ôl ei threftadaeth a'r iaith Gymraeg.***	***The community of Abersoch and its inhabitants will see the community disappear. Abersoch has recently seen the closure of the Surgery, Post Office, Bank, Hair salon and vets. The community is now looking at the 100 year old primary school as a focal point for the community and a future for the village. A school dedicated to looking after its heritage and the Welsh language.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad fod pentref Abersoch wedi colli llawer o wasanaethau dros y blynyddoedd diwethaf. Fel rhan o'r broses ymgynghori, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddai'r opsiynau yn eu cael ar y cymunedau dan sylw. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Nododd yr asesiad, drwy gau Ysgol Abersoch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion meithrin - Bl.3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol amgen a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comment that Abersoch village has lost many services in recent years.* *As part of the consultation Process the Council completed a Community impact assessment of the options in order to compare the impact they would have on the communities in question. A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *The assessment noted that by closing Ysgol Abersoch, some elements of community events would be affected. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
653		***Aeth fy mab i Ysgol Abersoch ac roeddem yn cael croeso yno bob amser ac roeddynt yn gweithio'n broffesiynol ac yn gariadus. Mae'r gymuned leol wedi gael y swyddfa bost yn cau a'r feddygfa a'r banciau yn cau a byddai cau'r ysgol yn rhwygo'r galon allan o'r gymuned leol.***	***My son went to Ysgol Abersoch and we were always welcomed there and they worked professionally and lovingly. The local community has had the post office close and the surgery and banks closed and closing the school would tear the heart out of the local community.***			
654		***Pentref wedi colli banc a swyddfa bost – byddai'n drist gweld yr ysgol yn cau hefyd***	***Village has lost a bank and a post office - it would be sad to see the school close too***			
655		Bechod mawr fuasai cau yr Ysgol, yr ydym yn barod wedi colli y meddygfa a'r banc yma ond colled enfawr fuasai colli ein Ysgol yma yn Abersoch.	Closing the School would be a great shame, we have already lost this surgery and bank but the loss of our School here in Abersoch would be a huge loss.			
656		Mae pentref Abersoch wedi colli llawer o bethau pwysig yn y blynyddoedd diwethaf fel Banc, meddygfa, Post. Byddai cau'r ysgol yn hoelen ddiwethaf yn arch y Gymraeg yma.	In the same way, why wasn't the percentages of Welsh speakers (2011 Census) at Ysgol Llanbedrog and Foel Gron mentioned?			
657		Mae cymaint o sylw negyddol o amgylch Abersoch ynghylch perchnogaeth ail gartrefi. Os fydd yr ysgol hon yn cau beth fydd ar ôl i bobl leol? Mae'r swyddfa bost wedi cau a'i disodli fel cownter bach yn Londis. Mae'r siop trin gwallt wedi mynd oherwydd bod pris rhent yn rhy uchel. Nid oes banc dim ond peiriant arian parod. Mae siopau stryd fawr wedi mynd a dod. A rŵan yr ysgol. Dwi'n teimlo bod y gymuned hon wedi dioddef digon	There is so much bad press around Abersoch regarding second home ownership. If this school closes what is left that's for the locals? The post office closed to be replaced as a small counter in Londis. The hair dressers went because the rent was so high. There's no bank just a cash machine. High street brand shops came and went. And now the school. I feel that this community has suffered enough			
658		Mae'r ysgol hon yn darparu mwy nag atgofion i gyn-ddisgyblion - mae'n creu naws gymunedol ddiwylliannol, wledig, Gymraeg i blant yn eu blynyddoedd ffurfiannol o addysg a ddylai barhau am genedlaethau'r dyfodol i ddod.	This school provides more than memories to past pupils - it creates a cultural, rural, Welsh community feel to children in their formative years of schooling which should continue for future generations to come.			
659		Mae Abersoch fel y gwyddoch yn bentref sy'n denu mwy o deuluoedd ac felly daw plant i symud hefyd yma a gwneud Abersoch yn brif gartref yn hytrach na chyrchfan wyliau. Wrth i fusnes ddechrau ffynnu eto maen nhw'n gweld cyfle trwy gydol y flwyddyn a gyda hynny daw buddsoddiad, preswylwyr parhaol ac felly mwy o blant yn galw am addysg.	Abersoch as you will know is a village that is attracting more families and therefore children to move too as their primary home rather than a holiday destination. As business start to thrive again they see a year round opportunity and with that brings investment, permanent residents and therefore more children to educate		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mewn perthnasedd â'r sylw am deuluoedd wedi symud i Abersoch o ardaloedd eraill ym Mhrydain, yn anffodus, nid yw'r mewnlifiad hwnnw i'r ardal wedi arwain at gynnydd yn niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch, ac adlewyrchir hynny yn rhagamcanion niferoedd disgyblion yr ysgol dros y 3 blynedd nesaf.	*The Council notes the comment.* *In relation to the comment regarding families that have moved to Abersoch from other areas of Britain, unfortunately, that influx into the area has not resulted in an increase in pupil numbers at Ysgol Abersoch, and this is reflected in the projections of pupil numbers at the school over the next 3 years.*

660		Mae cael ysgol yn y pentref nid yn unig yn denu teuluoedd i brynu tai yn yr ardal, yn enwedig yn dilyn pandemig Covid a'r diddordeb sydd wedi creu wrth symud i feysydd fel Abersoch, ond gallai hefyd baratoi'r ffordd ar gyfer technegau addysgu arloesol newydd - fel fel dod yn ysgol traeth - y gallai cynghorau eraill fod eisiau ei defnyddio fel templed yn y dyfodol.	Having a school in the village not only entices families to buy into the area, especially following the Covid pandemic and the interest that has created in moving to areas such as Abersoch, but it could also pave the way for new innovative techniques of teaching - such as becoming a beach school - which other councils may wish to use as a template in the future.			
661		Byddwn yn dadlau bod ganddi well cyfleusterau na'r Ysgol Sarn Bach arfaethedig. Efallai y dylid rhoi mwy o ystyriaeth i ba leoliad a fyddai o fudd i'r disgyblion a'r gymuned.	I would argue that it has better facilities than the proposed Ysgol Sarn Bach. Perhaps more consideration should be given to which location would benefit both the pupils and the community.	(5)	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau mewn perthynas a'r ysgol amgen a nodir fel rhan o'r cynnig. Y cynnig sy'n destun yr ymgynghoriad yw cau Ysgol Abersoch a symud y disgyblion i'w haddysgu yn Ysgol Sarn Bach. Cyflwynir y cynnig hwn yn dilyn gwerthusiad o'r opsiynau, gyda'r canlyniad na fyddai opsiwn arall yn mynd i'r afael â'r prif heriau sy'n wynebu'r ysgol. Ystyrir Ysgol Sarn Bach fel yr 'ysgol amgen' am y rhesymau canlynol: i. Ysgol Sarn Bach yw'r ysgol ddaearyddol agosaf at Ysgol Abersoch. Mae'r ysgol wedi ei lleoli 1.4 milltir o safle Ysgol Abersoch. **ii.** Mae Ysgol Sarn Bach eisoes yn derbyn disgyblion o Ysgol Abersoch ym mlwyddyn 4. **iii.** Mae 35% o blant (Meithrin – Bl. 3) dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. **iv.** Mae gan Ysgol Sarn Bach gapasiti digonol i dderbyn disgyblion presennol Ysgol Abersoch. Yn unol â gofynion y Cod Trefndaeth Ysgolion, cynhaliwyd asesiad effaith ar y gymuned ar opsiynau'r rhestr fer. Fe nodir yn yr asesiad, pe byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion mewn ysgol gyfagos yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'n cael peth effaith ar rai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol. O ganlyniad, bydd yn ofynnol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen a rhieni disgyblion Ysgol Abersoch fel bod modd i rieni a disgyblion fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog yr ysgol amgen i fanteisio ar gyfleusterau cymuned Abersoch yn ogystal. I liniaru'r effaith ar y gymuned nodir cyfleon i sicrhau fod cymuned Abersoch yn ymwybodol o weithgarwch yr ysgol amgen, ac anogir cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments in relation to the alternative school identified as part of the proposal.* *The proposal that was subject of the statutory consultation was to close Ysgol Abersoch and offer pupils a place to be educated at Ysgol Sarn Bach.* *This proposal is put forward following an options appraisal, with the outcome of that appraisal noting that no other option would address the main challenges faced by the school.* *Ysgol Sarn Bach is considered as the 'alternative school' for the following reasons:* *i. Geographically, Ysgol Sarn Bach is the closest school to Ysgol Abersoch. The school is located 1.4 miles from the Ysgol Abersoch site.* *ii. Ysgol Sarn Bach already accepts pupils in year 4 from Ysgol Abersoch.* *iii. 35% of children (N-Yr.3) from the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach.* *iv. Ysgol Sarn Bach has sufficient capacity to accept the current pupils of Ysgol Abersoch.* *In accordance with the requirements of the School Organisation Code, a community impact assessment was undertaken on the shortlisted options. The assessment notes, should the option of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at a nearby school be realised, it is anticipated that it would have some effect on elements of community events. As such, it will be required as part of the process to encourage discussions between the alternative school and parents of pupils at Ysgol Abersoch so that parents and pupils can access their after school facilities and activities, and to encourage the alternative school to take advantage of the facilities at Abersoch community as well.To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
662		Nid yw'r cynnig i ddisgyblion Abersoch symud i ysgol Sarn Bach gerllaw yn ateb boddhaol. Mae'r manteision ariannol ac ymarferol y gellir eu hystyried yn ddeniadol yn cael eu gorbwyso gan golli canologrwydd ac amwynderau, colli cysylltiad uniongyrchol â'r gymuned, lleoliad ymylol ysgol Sarn Bach, yr angen am gludiant i'w gyrraedd, a'r diffyg cymuned a gwasanaethau lleol yno.	The proposal for Abersoch pupils to move to Sarn Bach school nearby is not a satisfactory solution. The financial and practical advantages which may be seen as attractive are outweighed by the loss of centrality and amenities, the loss of direct connection to the community, the peripheral location of Sarn Bach school, the need for additional road transport to reach it, and the lack of any local community or services to speak of.			
663		.....mae'n methu â gwerthfawrogi'r asedau yn Abersoch a fyddai'n cael eu colli: canologrwydd yr ysgol yn y pentref, y cysylltiad uniongyrchol â'r gymuned, y mynediad hawdd ar droed rhwng yr ysgol a chartrefi neu wasanaethau, argaeledd y neuadd bentref mawr. ar gyfer gweithgareddau dan do ochr yn ochr â'r ysgol, y cae chwarae a'r ardd, a'r cyfleoedd ar gyfer dysgu naturiol a ddarperir gan agosrwydd traethau, twyni a gweithgareddau arfordirol. Mae gan ysgol Sarn Bach leoliad llawer mwy ynysig ac ymylol. Dim ond ychydig o dai gwasgaredig heb gymuned ydi Sarn Bach na gwasanaethau i siarad amdanynt.	..... it fails to appreciate the assets in Abersoch that would be lost: the centrality of the school within the village, the direct connection with the community, the easy access on foot between the school and homes or services, the availability of the large village hall for indoor activities alongside the school, the playground field and garden, and the opportunities for natural learning afforded by the proximity of beaches, dunes and coastal activities. Sarn Bach school has a much more isolated and peripheral location. Sarn Bach itself is just a few scattered houses with no community or services to speak of.			
664		Mae gan y ddwy ysgol safon addysgu 'dda', ond byddai Sarn Bach yn ail wael i Abersoch	Both schools are rated as having a 'good' standard of teaching, but Sarn Bach would be a poor substitute for Abersoch.			
665		Mae cau ysgol Abersoch yn gadael blas drwg ar dafod y trigolion ac yn gwneud dim i gyfeillgarwch y ddwy Ysgol.	closure of Abersoch school leaves a bad taste for residents and does nothing for the friendship of the two Schools			
666		Fe hoffwn dynnu eich sylw at yr adroddiad lle mae'r Awdur yn cyfeirio at y Gwasanaethau sydd a'r gael yn Sarn Bach, y gwir ydi na dim ond tai sydd yna gyda ychydig o deuluoedd lleol ac erbyn hyn dim plant o'r oedran i fynd i Ysgol Sarn Bach, felly blant dwad sydd yn mynychu'r Ysgol yma, gan bod y Gwasanaethau i gyd yn Abersoch, Neuadd ardderchog, 40 o fusnesau yn y brif strydoedd yn unig, Deintydd, a 4 Gwasanaethau argyfwng, 3 Capel a mwy. Dyma'r hyn mae Abersoch yn ei gynnig, hefyd yn yr adroddiad mae rhaid edrych a'r sawl graff?	I would like to draw your attention to the report where the Author refers to the Services available in Sarn Bach, the reality is that there are only houses with a few local families and now no children of the age to go to Sarn Bach School, so children who come here are from elsewhere, as Abersoch has all Services, an excellent Hall, 40 businesses in main streets only, Dentist, and 4 Emergency Services, 3 Chapels and more. This is what Abersoch offers, also in the report you have to look at so many graphs?		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau mewn perthynas â manteision y gwasanaethau a gynnigir ym mhentref Abersoch o'i gymharu â Sarn Bach. Mae Ysgol Abersoch wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. Fe nodir yn yr asesiad effaith ar y gymuned, pe byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion mewn ysgol gyfagos yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'n cael peth effaith ar rai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol. O ganlyniad, bydd yn ofynnol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen a rhieni disgyblion Ysgol Abersoch fel bod modd i rieni a disgyblion fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog yr ysgol amgen i fanteisio ar gyfleusterau cymuned Abersoch yn ogystal. Dengys yr asesiad hwn y bydd peth effaith negyddol o gau'r ysgol ar y gymuned. I liniaru'r effaith ar y gymuned nodir cyfleoedd i sicrhau fod cymuned Abersoch yn ymwybodol o weithgarwch yr ysgol	*The Council notes the comments in relation to the benefits of the Services offered in the village of Abersoch compared to Sarn Bach.* *Ysgol Abersoch has been prioritised for a review of the educational provision as it faces a number of challenges. Pupil numbers at the school have reduced consistently since 2016 and have been fragile for some time.* *The Community impact assessment notes, should the option of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at a nearby school be realised, it is anticipated that it would have some effect on elements of community events. As such, it will be required as part of the process to encourage discussions between the alternative school and parents of pupils at Ysgol Abersoch so that parents and pupils can access their after school facilities and activities, and to encourage the alternative school to take advantage of the facilities at Abersoch community as well. To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to*
667		Nid wyf yn ymwybodol bod ysgolion eraill yr ardal yn cynnig profiadau mor eang. Yn y ddogfen ymgynghori mae'n amlwg bod llawer mwy o amwynderau lleol ar gael i Ysgol Abersoch o gymharu ag ysgolion eraill yn yr ardal leol. Nid yw'r agwedd hon yn cael sylw ddigonol yn y cynnig gan ei bod yn amlwg bod gwahaniaeth gyda lleoliad Ysgol Sarn Bach, sydd ar wahân i raddau helaeth oddi wrth unrhyw amwynderau cymunedol.	I am not aware that other schools in the area offer such wide-ranging experiences. In the consultation document it is clear that there are many more local amenities available to Ysgol Abersoch when compared to other schools in the local area. This aspect is inadequately addressed in the proposal as there is clearly a difference with the location of Ysgol Sarn Bach, which is largely separate from any community amenities.			

668		Anogir “cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch lle bo’n briodol”. Sut? Nid oes dim yn gyffredin, dim cysylltiad yn sicr o ran yr ochr fusnesion.	“Community collaboration between the alternative school and Abersoch community where appropriate” is encouraged. How? Nothing in common, no connection for sure on the business side.		amgen, ac anogir cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle’n briodol.	*encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
		11. Yr Iaith Gymraeg *The Welsh language*				
669		Hefyd mae yna gyfeirio at y wobr Aur mae Ysgol Abersoch wedi ei dderbyn am ei gwaith ardderchog i hybu'r Gymraeg trwy Siarter Iaith Gwynedd, gan fod y Gymraeg yn flaenoriaeth gan Cyngor Gwynedd. ond tydi'r adroddiad ddim hyd yn oed yn crybwyll bod hyn wedi bod yn anfantais i Ysgol Abersoch hefyd, gan bod rhieni di Gymraeg wedi mynd a'i blant o'r Ysgol i'r Ysgolion cyfagos sydd wedi lleusu ei dwylo a dim wedi dilyn canllawiau y Siarter Iaith, felly dyna y rheswm bod yna lai o ddisgyblion a'r hyn o bryd yn mynychu'r Ysgol	There is also reference to the Gold award that Ysgol Abersoch has received for its excellent work in promoting the Welsh language through the Gwynedd Language Charter, as the Welsh language is a priority for Gwynedd Council. but the report does not even mention that this has been a disadvantage for Ysgol Abersoch as well, as non-Welsh speaking parents have taken their children from the School to the neighboring Schools who have waved their hands and not following the guidelines of the Language Charter, hence the fact that there are fewer pupils and currently attending the School,		Ers nifer o flynyddoedd mae disgwyliad ar bob ysgol gynradd yng Ngwynedd i weithredu’r Siarter Iaith, a chyn y pandemig, roedd trefn flynyddol o ddyfarnu gwobr efydd, arian ac aur i’r holl ysgolion weithredu gofynion y Siarter a’i effaith ar y Gymraeg. Awdurdod Addysg Cyngor Gwynedd yw’r Awdurdod Mynediad ar gyfer ysgolion cymunedol a’r rhai sydd o dan reolaeth wirfoddol, a chaniateir mynediad i’r ysgol hynny yn unol â Pholisi Mynediad Ysgolion y Sir. Mae’r polisi mynediad yn cyd-fynd â gofynion y Cod Derbyn i Ysgolion, Llywodraeth Cymru. Fe nodir yn y Cod Derbyn i Ysgolion: “Rhaid i ALlau beidio ag awgrymu y dylai rhieni ddweud mai ysgol eu dalgylch lle y maent yn byw sydd orau ganddynt, na bod lle wedi’i neilltuo iddynt yn yr ysgol honno, cyn iddynt fynegi eu dewis. Er y dylid esbonio canlyniadau posibl peidio â gwneud hynny, rhaid i ALlau ei gwneud yn glir bod gan rieni’r hawl i enwi unrhyw ysgol fel yr un sydd orau ganddynt.” Yn unol â’r Cod Derbyn i Ysgolion, bydd yr awdurdod yn cydymffurfio â dewis rhieni nes cyrraedd rhif mynediad yr ysgol. Mae’r rhif mynediad yn adlewyrchu gallu ysgol i dderbyn plant ar sail arwynebedd llawr yr ysgol a chyfrifir yn defnyddio fformiwla Llywodraeth Cymru.	*For many years every primary school in Gwynedd has been expected to implement the Language Charter, and prior to the pandemic, there was an annual system of awarding bronze, silver and gold awards to all schools to implement the Charter requirements and its effect on the Welsh language.* *Gwynedd Council’s Education Department is the admissions authority of the community and voluntary controlled schools, and admission to those schools is permitted in accordance with the County’s School Admissions Policy. The admissions policy complies with the requirements of the Welsh Government’s School Admissions Code.* *The Schools Admissions Code states:* *“LAs must not suggest that parents should express a preference for the school in whose catchment area they live, or that they have been allocated a place at that school before they have expressed a preference. Although they should explain the possible consequences of not doing so, LAs must make it clear that parents are allowed to express a preference for any school.”* *In accordance with the School Admissions Code, the Authority will comply with parental preference until the school’s admission number has been attained. The admission number reflects the school’s ability to accommodate pupils based on the floor area of the school and is calculated using Welsh Government’s formula.*
670		Mae Ysgol Abersoch yn rhan o’r iaith Gymraeg yn Abersoch. Mae llawer i berchnogion busnes lleol fel fi yn siaradwyr uniaith Saesneg. Mae fy mhlant i gyd bellach yn ddwyieithog. Mae hyn oherwydd inni eu rhoi yn ein hysgol leol.	Ysgol Abersoch is a bastion of the Welsh language in Abersoch. Many local business owners are like myself monoglot English speakers. All my Children are now Bilingual. This is a result of taking them to our local school.	(3)	Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau a’r pryderon ynglŷn â’r effaith ar yr iaith Gymraeg. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu’r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae’r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai’r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw’r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai’r ddarpariaeth i’r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Yn ogystal, fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy’n dod o gartrefi Cymraeg. Mae Ysgol Abersoch wedi gweithio’n galed i ddatblygu sgiliau dwyieithog y dysgwyr yn ogystal â hyrwyddo pwysigrwydd y diwylliant Cymraeg. Llwyddodd yr ysgol i ennill gwobr aur y Siarter Iaith Gymraeg yn 2019. Mae’n hollbwysig felly bod y cynnig arfaethedig yn cydnabod yr angen i gefnogi a pharhau â’r gwaith hwn.	*The Council notes the comments and concerns regarding the impact on the Welsh language.* *In accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018, an assessment was completed of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educating the children at Ysgol Sarn Bach. The assessment is available on the Council website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation.* *It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised. This is specifically so as the alternative school offers a Welsh-medium education, as currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools; therefore, the provision would be the same, regardless of which school they would choose to attend.* *In addition, it appears that the linguistic situation at Ysgol Sarn Bach is strong. With 57% of Ysgol Sarn Bach pupils coming from Welsh speaking homes. In comparison, 33% of Ysgol Abersoch pupils come from Welsh speaking homes.* *Ysgol Abersoch has worked hard to develop the learners' bilingual skills and promote the importance of Welsh culture. The school managed to win the gold Welsh Language Charter in 2019. Therefore, it is all important that the proposal acknowledges the need to support and continue with this work.*
671		Mae amlygiad cynnar i’r iaith yn hollbwysig, yn enwedig i blant sydd ddim yn wreiddiol o’r ardal, ac mae’r ysgol yn sicrhau fod y traddodiad yma yn cael ei hybu gan greu gobaith ar gyfer dyfodol y gymuned yn Abersoch.	Early exposure to the language is vital, especially for children who are not originally from the area, and the school ensures that this tradition is promoted and creates hope for the future of the community in Abersoch.			
672		Fel siaradwr nad yw'n Gymraeg a gyda 33 o fusnesau ar draws Gogledd Cymru rwy'n parchu ac yn gwerthfawrogi pwysigrwydd yr iaith Gymraeg i bawb sy'n eu mynychu. Byddai'n bechod mawr colli hynny!	As a non-Welsh speaker and with 33 business across North Wales I fully respect and appreciate the importance of the Welsh language for all who frequent them. It would be a great shame to lose that!			
673		***... Ystyrir yr iaith Gymraeg a’i diwylliant i fod yn annwyl gan y Cyngor sydd yn cael ei arwain gan Blaid Cymru. Hynny ynghyd â hanes yr ysgol a’i chyfraniad i fywyd yng nghymuned Abersoch.***	***The Welsh language and culture are considered beloved by the Plaid-led Council. This together with the history of the school and its contribution to life in the Abersoch community.***			
674		***Ymddengys eich bod yn ofnadwy yn ildio i chwalu yr hyn sydd gennym ar ôl ac yn ei ddal mor annwyl. Eich bwriad fel y nodwyd eisoes yw arddel yr iaith Gymraeg a diwylliant Cymru a’n cymunedau Cymraeg.***	***You seem to be giving way to shattering what we have left and what we hold so dearly. Your stated intention is to embrace the Welsh language and culture and our Welsh communities.***			
675		Byddai colli'r ysgol werthfawr hon, Ysgol Abersoch, yn drasiedi yn fy marn i, o safbwynt iaith a diwylliant ein pentref yn anad unrhyw beth arall,	To lose this precious school, Ysgol Abersoch, in my view would be tragic, for the sake of the language and culture of our village apart from anything else,			
676		Mae hwn yn faes y mae gen i brofiad personol ohono. Mae gen i ffrind sydd â phlant yn yr ysgol. Pan symudon ni i fyw yma fe wnaethon ni siarad â hi ynglŷn â dysgu Cymraeg. Roedd hyn yn bwysig i ni gan ein bod ni eisiau cefnogi’r Gymraeg a chan ein bod ni’n disgwyl ein wyres gyntaf roeddem ni’n teimlo bod y gofyniad hwnnw i ddysgu hyd yn oed yn fwy. Pan ddechreuon ni'r gwersi yn neuadd bentref	This is an area that I have personnel experience of. I have a friend who has children at the school. When we moved to live here we spoken to her re learning Welsh. This was important to us as we wanted to support the Welsh language and as we are expecting a first grandchild we felt that requirement to learn even greater. When we started the lessons in Abersoch village hall we would often hear the children in the main hall. We loved to hear their chatter in Welsh trying to recognise the occasional word.			

		Abersoch byddem yn aml yn clywed y plant yn y brif neuadd. Roeddem wrth ein boddau yn clywed eu sgwrsiau yn Gymraeg yn ceisio adnabod y gair achlysurol. Wrth i'n dysgu fynd rhagddo ar brydiau roeddem hyd yn oed yn gallu sgwrsio gyda'r plant. Roedd hyn mor werthfawr i'r ddwy ochr. Cynyddodd ein hyder a theimlais fod y plant yn ennill rhywbeth hefyd.	As our learning progressed on occasion we were even able to converse with the children. This was so rewarding to both sides. It increased our confidence and I felt the children gain something to.			
677		Heb ysgol yn Abersoch, byddai cryn dipyn yn llai o dystiolaeth bod y Gymraeg yn cael ei siarad mewn amgylchiadau bob dydd	Without a school in Abersoch, there would be significantly less evidence that the Welsh language is being spoken in everyday circumstances			
678		Mae'r gymuned Gymreig yn Abersoch er yn fach erbyn heddiw, yn un gref. Mae'r Ysgol yn rhan bwysig o hyn, a brofir gyda gwobr aur y Siarter Iaith.	Today's Welsh community in Abersoch, although small, is a strong one. The School is an important part of this, which is proven by the gold award of the Language Charter			
679		"Yn drydydd fel Cymro" – roedd fy mhlant yn siarad Saesneg adref gan fod fy ngŵr yn Saesneg. Yn Ysgol Abersoch maent yn siarad Cymraeg yn gyflym, mewn amgylchedd ysgafn a ffeind. Yn fuan fe wnaethant annog fy ngŵr i ddarllen storiau gwely yn y Gymraeg! Mae rhan y disgyblion yn y pentref yn annog siaradwyr Saesneg i siarad yn y Gymraeg gyda nhw.	"Third as a Welsh woman" - my children spoke English at home because my husband was English. At Ysgol Abersoch they speak Welsh quickly, in a light and warm environment. They soon encouraged my husband to read bedroom stories in Welsh! Pupils in the village encourage English speakers to speak Welsh with them.		Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Yn ogystal, fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Mae Ysgol Abersoch wedi gweithio'n galed i ddatblygu sgiliau dwyieithog y dysgwyr yn ogystal â hyrwyddo pwysigrwydd y diwylliant Cymraeg. Llwyddodd yr ysgol i ennill gwobr aur y Siarter Iaith Gymraeg yn 2019. Mae'n hollbwysig felly bod y cynnig arfaethedig yn cydnabod yr angen i gefnogi a pharhau â'r gwaith hwn.	*In accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018, an assessment was completed of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educating the children at Ysgol Sarn Bach. The assessment is available on the Council website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation.* *It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised. This is specifically so as the alternative school offers a Welsh-medium education, as currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools; therefore, the provision would be the same, regardless of which school they would choose to attend.* *In addition, it appears that the linguistic situation at Ysgol Sarn Bach is strong. With 57% of Ysgol Sarn Bach pupils coming from Welsh speaking homes. In comparison, 33% of Ysgol Abersoch pupils come from Welsh speaking homes.* *Ysgol Abersoch has worked hard to develop the learners' bilingual skills and promote the importance of Welsh culture. The school managed to win the gold Welsh Language Charter in 2019. Therefore, it is all important that the proposal acknowledges the need to support and continue with this work.*
680		***Plant yn cael eu dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg – ac mae'n annog rhai o'r rhieni i'w ddysgu hefyd.*** ***Lleoliad yr ysgol yn golygu fod athrawon yn gallu cynnal teithiau cerdded ac addysgu plant am eu bro.*** ***Iard a chae chwarae yn yr ysgol – plant yn cael cyfle i blannu a thyfu llysiau a blodau***.	***Children are taught through the medium of Welsh - and it encourages some parents to learn it too.*** ***The location of the school means that teachers can organize walks and educate children about their locality.*** ***School has a yard and playing field - children have the opportunity to plant and grow vegetables and flowers.***			
681		mae cyfle yma i gael 'stori newydd da'. Mae gan Abersoch, er gwell neu'n waeth, broffil uchel yng Ngwynedd. Rydym yn gymuned nad yw heb ein heriau, yn ymdrechu i gadw ein 'Cymreictod' yn fyw, mae anawsterau gyda thai a chyfleoedd cyflogaeth drwy gydol y flwyddyn. Ac eto, fel pentref, mae'n dyrnu uwchlaw ei bwysau; mae dros 50 o siopau llewyrchus, sy'n darparu cyflogaeth ac incwm i'r Cyngor. Mae'r dyfodol yn ddisglair, gyda chynlluniau ar gyfer gwesty mawr ar y gweill â chyflogaeth bellach; mae ynni o fewn ein pentref i wthio ffiniau, gwella ein cynigion a gwneud hyn mewn ffordd sy'n arddangos diwylliant Cymru. Drwy feddwl yn synhwyrol, mae'r gost fach i gadw Ysgol Abersoch ar agor yn rhoi'r gweledegd y mae'n ei haeddu i'r iaith a diwylliant Cymreig, yn hytrach na'i roi i'r don o seisnigeiddio. Mae cadw'r ysgol ar agor yn rhan hanfodol o hyn.	there is an opportunity here for a 'good news story'. Abersoch, for better or worse, has a high profile in Gwynedd. We are a community that is not without our challenges, struggling to keep our 'Welshness' alive, there are housing difficulties and employment opportunities all year round. And yet, as a village, it pours above its weight; there are over 50 thriving shops, which provide employment and income for the Council. The future is bright, with plans for a large hotel now underway with employment; there is energy within our village to push boundaries, improve our proposals and do this in a way that showcases Welsh culture. Thinking sensibly, the small cost of keeping Ysgol Abersoch open gives the Welsh language and culture the visibility it deserves, rather than giving it the wave of anglicization. Keeping the school open is an essential part of this.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau a'r pryderon ynglŷn â'r effaith ar yr iaith Gymraeg. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Yn ogystal, fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Mae Ysgol Abersoch wedi gweithio'n galed i ddatblygu sgiliau dwyieithog y dysgwyr yn ogystal â hyrwyddo pwysigrwydd y diwylliant Cymraeg. Llwyddodd yr ysgol i ennill gwobr aur y Siarter Iaith Gymraeg yn 2019. Mae'n hollbwysig felly bod y cynnig arfaethedig yn cydnabod yr angen i gefnogi a pharhau â'r gwaith hwn.	*The Council notes the comments and concerns regarding the impact on the Welsh language.* *In accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018, an assessment was completed of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educating the children at Ysgol Sarn Bach. The assessment is available on the Council website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation.* *It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised. This is specifically so as the alternative school offers a Welsh-medium education, as currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools; therefore, the provision would be the same, regardless of which school they would choose to attend.* *In addition, it appears that the linguistic situation at Ysgol Sarn Bach is strong. With 57% of Ysgol Sarn Bach pupils coming from Welsh speaking homes. In comparison, 33% of Ysgol Abersoch pupils come from Welsh speaking homes.* *Ysgol Abersoch has worked hard to develop the learners' bilingual skills and promote the importance of Welsh culture. The school managed to win the gold Welsh Language Charter in 2019. Therefore, it is all important that the proposal acknowledges the need to support and continue with this work.*
682		Mae ysgolion bach fel hyn yn achubiaeth mewn cymunedau bach ac mae'r gallu i ddysgu Cymraeg i blant yn hanfodol yn Abersoch. Mae'r ysgol hon yn caniatáu i blant ifanc ddatblygu eu hiaith Gymraeg a llawer o sgiliau pwysig eraill a fydd o fudd iddynt yn y dyfodol a hefyd o fudd gwirioneddol i'r gymuned Gymraeg.	Small schools such as this are a lifeline in small communities and the ability to teach children Welsh is imperative in Abersoch. This school allows young children to develop their Welsh language and many other important skills which will be beneficial to them in the future and also a real benefit to the Welsh community.			

683		***Rydym wedi cynllunio i'w hanfon i'r ysgol ar gyfer eu haddysg blynyddoedd cynnar. Gyda fy ngŵr a minnau yn siarad Saesneg byddent yn colli allan ar ddysgu Cymraeg yn gynnar.***	***We have planned to send them to school for their early years education. With my husband and I speaking English they would miss out on learning Welsh early.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r Cyngor yn ymwybodol fod y Cylch Meithrin yn cael ei gynnal ar hyn o bryd ar safle Ysgol Abersoch. Mae'n gywir i nodi mai darpariaeth o 3 oed i fyny a geir ar safle Ysgol Sarn Bach, ac felly byddai oedran meithrin yn rhan o ddarpariaeth yr ysgol honno. Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, os âi'r cynnig hwn yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau gyda chynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, neu symud i safle arall yn ardal Abersoch.	*The Council notes the comment.* *The Council is aware that a Cylch Meithrin is being held on the site of Ysgol Abersoch. It is correct to note that Ysgol Sarn Bach provides education from 3 years upwards, and therefore nursery age would be part of that school's provision. If the proposal goes ahead, the Council is keen to discuss the possibilities for the Cylch Meithrin with the relevant representatives – possibilities could include staying in the current location, or moving to another site in the Abersoch area.*
684		***Mae'n hanfodol cadw'r iaith Gymraeg yn fyw gan fod llawer o deuluoedd wedi symud i Abersoch o lefydd ym Mhrydain a does unlle gwell i wneud hynny nag Ysgol Abersoch***	***Keeping the Welsh language alive is vital as many families have moved to Abersoch from places in Britain and there is nowhere better to do that than Ysgol Abersoch***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mewn perthynas â'r sylw am deuluoedd wedi symud i Abersoch o ardaloedd eraill ym Mhrydain, yn anffodus, nid yw'r mewnlifiad hwnnw i'r ardal wedi arwain at gynnydd yn niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch, ac fe adlewyrchir hynny yn rhagamcanion niferoedd disgyblion yr ysgol dros y 3 blynedd nesaf.	*The Council notes the comment.* *In relation to the comment regarding families that have moved to Abersoch from other areas of Britain, unfortunately, that influx into the area has not resulted in an increase in pupil numbers at Ysgol Abersoch, and this is reflected in the projections of pupil numbers at the school over the next 3 years.*
685		Teimlaf os nad oedd Ysgol Abersoch yn bresennol ac yn cymryd rôl actif yn y gymuned, buasai'r defnydd o'r iaith Gymraeg wedi diflannu yn gyfan gwbl o'r pentref erbyn hyn, ac mi fyddai ein diwylliant a hanes cyfoethog wedi cael ei golli.	I feel that if Ysgol Abersoch were not present and took an active role in the community, the use of the Welsh language would have disappeared altogether from the village, and our rich culture and history would have been lost .		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau a'r pryderon ynglŷn â'r effaith ar yr iaith Gymraeg. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Yn ogystal, noda'r asesiad effaith ar y gymuned y rhagwelir y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion Meithrin – Bl. 3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments and concerns regarding the impact on the Welsh language.* *In accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018, an assessment was completed of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educating the children at Ysgol Sarn Bach. The assessment is available on the Council website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation.* *It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised. This is specifically so as the alternative school offers a Welsh-medium education, as currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools; therefore, the provision would be the same, regardless of which school they would choose to attend.* *In addition, it appears that the linguistic situation at Ysgol Sarn Bach is strong. With 57% of Ysgol Sarn Bach pupils coming from Welsh speaking homes. In comparison, 33% of Ysgol Abersoch pupils come from Welsh speaking homes.* *In addition, the Community impact assessment anticipates that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
686		Ar adeg pan fo'r Gymraeg dan bwysau a chynnal y diwylliant traddodiadol er budd cenedlaethol, mae gan yr ysgolion pentref bach hyn ran bwysig i'w chwarae.	At a time when the Welsh language is under pressure & maintaining the traditional culture is in the national interest, these small village schools have an important role to play.			
687		Mae'r ysgol yn rhan annatod o galon cymdeithas Gymreig Abersoch ac yn linc arbennig gyda'r mewnfudwyr a'r bobl ddi-gymraeg sy'n byw ac yn rhedeg busnesau lleol yn y pentref, drwy eu hybu a'u hannog i fod yn ymwybodol o bwysigrwydd defnyddio'r iaith Gymraeg o ddydd i ddydd.	The school is an integral part of the heart of Abersoch Welsh society and a special link with the incomers and non-Welsh speakers who live and run local businesses in the village, by promoting and encouraging them to become aware of the importance of using the Welsh language on a daily basis.			
688		***Mae colli'r ysgol yn hoelen gas yn arch y Gymraeg ac i'r Cymry yn ein pentref. Y plant yw dyfodol cymuned Gymreig Abersoch ac mae'n dibynnu arnynt.***	***Losing the school is a nasty nail in the coffin of the Welsh language and to the Welsh in our village. The children are the future of the Welsh community and Abersoch depends on them.***			
689		Fel cyn-ddisgybl a chyn-riant rwy'n ofni y bydd cau yr ysgol yn bygwth natur cymraeg y pentref	As a former pupil and parent I fear that closing the school will threaten the Welsh-speaking nature of the village			
690		Er mai cymdeithas dwyieithog ydym, mae dylanwad yr Iaith Gymraeg a'r y ddau achlysur yma yn allweddol a chodi ymwybyddiaeth o'r Iaith Gymraeg yn fyw, ac ein bod yn cydnabod y rhan mae'r Ysgol yma yn ein wneud yn y Gymdeithas sydd ohonni.	Although we are a bilingual society, the influence of the Welsh Language and these two events are crucial in raising awareness of the Welsh language alive, and that we recognize the part this School plays in the Society.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau a'r pryderon ynglŷn â'r effaith ar yr iaith Gymraeg. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg	*The Council notes the comments and concerns regarding the impact on the Welsh language.* *In accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018, an assessment was completed of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educating the children at Ysgol Sarn Bach. The assessment is available on the Council website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation.*
691		Roeddwn i'n meddwl bod y cyngor i fod i gefnogi a gweithio ar ran y gymuned y mae'n ei chynrychioli, pe bai Ysgol Abersoch yn cael ei chau, sut fyddai hyn o fudd i bobl y pentref, yr Iaith Gymraeg a'r Diwylliant Cymreig?	I thought the council was supposed to support and work for and on behalf of the community it represents, if Ysgol Abersoch was to be closed, how would this benefit the people of the village, the Welsh Language and the Welsh Culture?			

692		Mae'r Aelodau'n unfrydol y dylid cadw'r ysgol ar agor er mwyn hyrwyddo'r Gymraeg ymhellach yn Aber-soch a buasai'n hwb at darged Llywodraeth Cymru o gael miliwn o bobl yn siarad yr iaith erbyn 2050. Mae trigolion a busnesau Aber-soch yn ymwybodol o fodolaeth y Gymraeg oherwydd yr holl waith a wna'r athrawon a'r disgyblion o'i hybu drwy ymweld â nhw'n rheolaidd – mae'n ysgol yng nghanol bwrlwm ei chymuned.	Members are unanimous that the school should be kept open in order to further promote the Welsh language in Abersoch and would boost the Welsh Government's target of a million people speaking the language by 2050. Abersoch businesses are aware of the existence of the Welsh language because of all the work that teachers and pupils do to promote it by visiting them regularly - it is a school at the heart of its community.		Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Yn ogystal, noda'r asesiad effaith ar y gymuned y rhagwelir y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir bod 9 (35%) o ddisgyblion Meithrin – Bl. 3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised. This is specifically so as the alternative school offers a Welsh-medium education, as currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools; therefore, the provision would be the same, regardless of which school they would choose to attend.* *In addition, it appears that the linguistic situation at Ysgol Sarn Bach is strong. With 57% of Ysgol Sarn Bach pupils coming from Welsh speaking homes. In comparison, 33% of Ysgol Abersoch pupils come from Welsh speaking homes.* *In addition, the Community impact assessment anticipates that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
693		I grynhoi- yr ysgol yw'r unig ANGOR a'r ffordd ymlaen i'r IAITH GYMRAEG a'r GYMUNED...Ni fydd Cymraeg yn Abersoch heb yr ysgol.	To summarise – the school is the only ANCHOR and the way forward for the WELSH LANGUAGE and COMMUNITY.... There will be no Welsh in Abersoch without the school			
694		Mae'r gefnogaeth y mae'r ysgol yn ei dderbyn o'r gymuned yn amlwg a chadarn, ond efallai yn fwy o syndod yw'r gefnogaeth a gynigir gan y di-Gymraeg.Mae hyn yn arwydd clir, er gwaethaf y seisnigeiddio ymddangosiadol o Abersoch, fod yr iaith a'r diwylliant Cymraeg yn uchel eu gwerth, ac yn ddiofyn yn cynrychioli'r angeni ddiogelu, cynnal a chryfhau'r asedau hyn.	The support this school receives from the community is obvious and Strong, but what is even more shocking is the support the non-Welsh provide. This is a clear signal, despite the apparent anglicising of Abersoch, that the Welsh language and culture is highly valued and represent the need to protect and maintain and strengthen these assets.			
695		Mae Ysgol Abersoch yn symbol hanfodol o ddiwylliant a threftadaeth Gymreig yng nghanol ein pentref, sy'n chwarae rhan mor bwysig wrth hyrwyddo a chryfhau'r Gymraeg. Mae croeso i blant o bob cefndir ddod i'r ysgol gyda breichiau agored ac yn cael y dechrau gorau mewn bywyd, gan ddatblygu ymdeimlad o le a chymuned sy'n para am oes, ynghyd â rhodd werthfawr y iaith Gymraeg.	Ysgol Abersoch is an essential symbol of Welsh culture and heritage in the heart of our village, which plays such an important role in promoting and strengthening the Welsh language. Children of all backgrounds are welcome to come to school with open arms and have the best start in life, developing a sense of place and community that lasts a lifetime, along with the valuable gift of the Welsh language.			
696		Mae ein pennaeth ynghyd â'i chydweithwyr a'i chynorthwywyr, yn allweddol wrth annog parhad yr iaith Gymraeg. Yn aml mae hi a'r plant yn cerdded o amgylch y pentref, yn mynd i mewn i siopau gyda phosteri wedi'u hysgrifennu a'u paentio â llaw i'w hongian yn y ffenestri gyda naill ai cystadlaethau neu eiriau Cymraeg hawdd i annog siopwyr ac ymwelwyr i sgwrsio yn Gymraeg.	Our head teacher along with her colleagues and helpers, are instrumental in encouraging the very survival of the welsh language being spoken. Herself along with the children are often to be found walking around the village entering shops with hand written and painted posters to be hung in shop windows with either competitions or easy welsh words to converse in welsh.			
697		7.2. Mentrau ac Effaith ar yr Iaith Gymraeg Gwesteia Ysgol Abersoch nifer o fentrau sy'n hyrwyddo a dathlu'r Gymraeg, gan gynnwys Yr Urdd, gweithgareddau Hunaniaith, yn ogystal â bod yn rhan o'r cynllun 'Shwmae S'mae'. O fynd â'r iaith i'n cymuned leol ac at fusnesion cymaint fu'r llwyddiant hwn fel y dangosa nifer o'r siopau arwyddion dwyieithog erbyn hyn. Datgana Adran 7.9 y ddogfen ymgynghori, "Deuir i gasgliad...na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu." Fodd bynnag, mae colli'r hyrwyddiad a defnydd o'r iaith trwy berthynas â'r gymuned a busnes yn sylweddol.	7.2. Initiatives and Impact on the Welsh Language Ysgol Abersoch hosts a number of initiatives that promote and celebrate the Welsh language, including the Urdd, Hunaniaith activities, as well as being part of the 'Shwmae S'mae' scheme. Taking the language to our local community and businesses has been such a success that many of the bilingual sign shops now show. Section 7.9 of the consultation document states, "It is concluded ... that a negative impact on the Welsh language is not envisaged should the proposal be implemented." However, the loss of promotion and use of the language through relationships with the community and business is significant.		Ein disgwyliad yw bod ysgolion cynradd y sir yn cefnogi ac yn gwella'r defnydd o'r iaith Gymraeg fel iaith gymdeithasol ac iaith addysg eu disgyblion. Wrth ddatblygu unrhyw gynigion ynghylch ad-drefnu ysgolion, rhaid rhoi ystyriaeth lawn i'r effaith ar yr iaith Gymraeg. Mae cynnal a gwella'r defnydd o'r iaith Gymraeg fel iaith gymdeithasol ac iaith addysg bob amser yn ystyriaeth allweddol wrth lunio cynigion ac wrth asesu dewisiadau. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion ni waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu.	*Our expectation is that the County's primary schools support and enhance the use of the Welsh language as their pupils' social language and educational language.* *When developing any proposals relating to schools' reorganisation, full consideration must be given to the potential impact on the Welsh language. Sustaining and improving the use of the Welsh language as a social language and educational language is always a key consideration when drawing up proposals and when assessing options.* *In accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018, an assessment was completed of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educating the children at Ysgol Sarn Bach. The assessment is available on the Council website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation.* *It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised. This is specifically so as the alternative school offers a Welsh-medium education, as currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools; therefore, the provision would be the same, regardless of which school they would choose to attend.*
698		Os yw'r ysgol ar gau a bod disgyblion yn symud i Sarn Bach eu haddysg Gymraeg yn parhau ond bydd Abersoch yn colli cyfleuster hanfodol mewn ysgol leol i rwymo'r pentref gyda'i gilydd, bydd llai o Gymraeg yn cael ei siarad a bydd y gymuned yn dioddef.	If the school is closed and pupils move to Sarn Bach their good Welsh education will be continued but Abersoch will lose a vital facility of a local school to bind the village together, there will be less Welsh spoken and the community will suffer.			
699		Os yw'r ysgol yn cau a bod disgyblion yn symud i Sarn Bach, bydd eu haddysg Gymraeg dda yn parhau ond bydd Abersoch yn colli cyfleuster hanfodol mewn ysgol leol i rwymo'r pentref gyda'i gilydd, bydd llai o Gymraeg yn cael ei siarad a bydd y gymuned yn dioddef.	If the school is closed and pupils move to Sarn Bach their Welsh education will be continued but Abersoch will lose a vital facility of a local school to bind the village together, there will be less Welsh spoken and the community will suffer.			

700		Mae pwysigrwydd cynnal ysgol yn y pentref hwn yn ddi-ddadl – yn enwedig o ystyried nod y Llywodraeth o gael 500,000 o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.	The importance of maintaining a school in this village is unquestionable - especially given the Government's aim of having 500,000 Welsh speakers by 2050.		Fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Yn ogystal, noda'r asesiad effaith ar y gymuned y rhagwelir y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion Meithrin – Bl. 3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*In addition, it appears that the linguistic situation at Ysgol Sarn Bach is strong. With 57% of Ysgol Sarn Bach pupils coming from Welsh speaking homes. In comparison, 33% of Ysgol Abersoch pupils come from Welsh speaking homes.* *In addition, the Community impact assessment anticipates that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
701		Miliwn o Siaradwyr Cymraeg 2050 – buasai ei chadw ar agor yn hwb sylweddol at hynny trwy godi ymwybyddiaeth mewnfudwyr ac ymwelwyr o fodolaeth yr iaith.	Million Welsh Speakers 2050 – keeping it open would be a significant boost to that by raising the awareness of immigrants and visitors of the existence of the language.			
702		Mae'r pentref yn saesnigo yn fwyfwy y dyddia yma, a mae'r Ysgol yn rhoi cyfle ir plant ddysgu Cymraeg yn ifanc.	The village has been Anglicised more and more these days, and the School gives the children the opportunity to learn Welsh from an early age.			
703		Mae unrhyw golled o addysg cyfrwng y Gymraeg mewn cymuned fel hon yn gwbl annerbyniol. Amlygir hyn fwyfwy o ystyried dyhead uchelgeisiol Llywodraeth Cymru o hybu addysg cyfrwng Cymraeg a defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle, er mwyn cyrraedd nod o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Dechrau'r daith yw hybu a chynorthwyo pob darpariaeth o addysg cyfrwng y Gymraeg, i gefnogi cymuned a chymdeithas gyda'r her yma.	Any loss of Welsh-medium education in such a community is totally unacceptable. This is increasingly highlighted by the Welsh Government's ambitious aspiration to promote Welsh-medium education and the use of Welsh in the workplace, in order to reach a goal of one million Welsh speakers by 2050. The start of the journey is to promote and support all provision of Welsh-medium education To support community and society with this challenge.		Ein disgwyliad yw bod ysgolion cynradd y sir yn cefnogi ac yn gwella'r defnydd o'r iaith Gymraeg fel iaith gymdeithasol ac iaith addysg eu disgyblion. Wrth ddatblygu unrhyw gynigion ynghylch ad-drefnu ysgolion, rhaid rhoi ystyriaeth lawn i'r effaith ar yr iaith Gymraeg. Mae cynnal a gwella'r defnydd o'r iaith Gymraeg fel iaith gymdeithasol ac iaith addysg bob amser yn ystyriaeth allweddol wrth lunio cynigion ac wrth asesu dewisiadau. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Yn ogystal, noda'r asesiad effaith ar y gymuned y rhagwelir y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion Meithrin – Bl. 3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*Our expectation is that the County's primary schools support and enhance the use of the Welsh language as their pupils' social language and educational language.* *When developing any proposals relating to schools' reorganisation, full consideration must be given to the potential impact on the Welsh language. Sustaining and improving the use of the Welsh language as a social language and educational language is always a key consideration when drawing up proposals and when assessing options.* *In accordance with the requirements of the School Organization Code 011/2018, an assessment was completed of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educating the children at Ysgol Sarn Bach. The assessment is available on the Council website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation.* *It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised. This is specifically so as the alternative school offers a Welsh-medium education, as currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools; therefore, the provision would be the same, regardless of which school they would choose to attend.* *In addition, it appears that the linguistic situation at Ysgol Sarn Bach is strong. With 57% of Ysgol Sarn Bach pupils coming from Welsh speaking homes. In comparison, 33% of Ysgol Abersoch pupils come from Welsh speaking homes.* *In addition, the Community impact assessment anticipates that there would be some negative impact as a result of closing the school. However, it is noted that 9 (35%) of Nursery - Yr 3 pupils who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. Consequently, it is concluded that a link already exists between the school and the broader area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be implemented, the assessment notes the importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and the Abersoch community, where appropriate.*
704		7.1. Strategaeth yr Iaith Gymraeg Mae Miliwn o Siaradwyr Cymraeg 2050 yn strategaeth amlwg gan Lywodraeth Cymru ond, eto, mae cau ysgol yng nghanol pentref sy'n symbol pwysig i'r iaith Gymraeg yn groes i'r graen a gwrthwynebus i'r amcan hwn. Mae Ysgol Abersoch yn falch o'i diwylliant a'i threftadaeth Gymreig, gan gymryd mantais o bob cyfle codi ymwybyddiaeth o'r Gymraeg mewn ffyrdd tu hwnt i allu cymunedau eraill. Gellid ystyried effaith y cau hwn ar y strategaeth hon fel hepgoriad dethol edig. Targedwyd y strategaeth dysgu blynyddoedd cynnar trwy gyfrwng y Gymraeg, a llwyddo'n rhannol trwy fentrau'r Mudiad Meithrin megis Cylch Meithrin Abersoch a'r Cylch Ti a Fi, ac mae'n dystiolaeth o weithgareddau ar y gweill i gyflawni'r nod hwn.	7.1. Welsh Language Strategy Million Welsh Speakers 2050 is a clear Welsh Government strategy but, again, closing a school in the center of a village that is an important symbol for the Welsh language is against the grain and is opposed to this objective. Ysgol Abersoch is proud of its Welsh culture and heritage, taking advantage of every opportunity to raise awareness of the Welsh language in ways beyond the capacity of other communities. The effect of this closure on this strategy could be considered as a selective omission. The early years learning strategy was targeted through the medium of Welsh, and partly achieved through Mudiad Meithrin initiatives such as Cylch Meithrin Abersoch and Cylch Ti a Fi, and is evidence of activities in progress to achieve this aim.			
705		Gwerthuso Opsiynau - Teimlir nad ystyriwyd y rhain yn ddigon manwl, yn arbennig o ran y bygythiadau i'r gymuned a'r Gymraeg.	Options Appraisal - It is felt that these were not considered in sufficient detail, especially in terms of the threats to the community and the Welsh language.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Mae'r Awdurdod yn ystyried cau Ysgol Abersoch o ganlyniad i'r tuedd o niferoedd isel sydd wedi bod yn yr ysgol er rhai blynyddoedd. Ym mis Medi 2020, 10 o ddisgyblion oedd ar y gofrestr. Mae Cyngor Gwynedd wedi ystyried sawl opsiwn ar gyfer addysg gynradd yn nalgylch Ysgol Abersoch er mwyn	*The Council notes the comment.* *The Authority is considering closing Ysgol Abersoch due to the trend of low numbers that have been at the school for some years. In September 2020, there were 10 pupils on the register. Gwynedd Council has considered several options for primary*

					sicrhau darpariaeth gynaliadwy i'r dyfodol, gan ymateb yn benodol i'r niferoedd isel o ddisgyblion. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion, cwblhaodd y Cyngor asesiad o effaith cymunedol ac ieithyddol ar yr opsiynau er mwyn gallu cymharu'r effaith tebygol y byddent yn ei gael ar y cymunedau dan sylw a'r iaith. Mae copi o'r adroddiad llawn wedi ei gynnwys yn y pecyn cefndirol ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg	*education in the Ysgol Abersoch catchment area in order to ensure sustainable provision for the future, responding specifically to the low pupil numbers.* *In accordance with the requirements of the School Organisation Code, the Council completed a community and linguistic impact assessment on the options in order to compare the likely impact they would have on the communities concerned and the language.* *A copy of the full report is included in the background pack on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation*
706		Miliwn o Siaradwyr Cymraeg 2050 yn strategaeth allweddol gan Lywodaeth Cymru. Pam nad oes cyfeiriad at hyn ac effaith cau'r ysgol ar y strategaeth hon?	The Cymraeg 2050 Million Welsh Speakers is a key Welsh Government strategy. Why is there no reference to this and the impact of closing the school on this strategy?		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori "Mae unrhyw drafodaethau yn ymwneud ag ad-drefnu angen nodi ymdrech Llywodraeth Cymru i gyrraedd y nod o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050." Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad.	*The Council notes the comments.* *As set out in the consultation document "Any discussions regarding re-organisation needs to note Welsh Government's efforts to reach the aim of a million Welsh speakers by 2050."* *The Authority proposes the Impact Assessment and seeks views on the proposal of the impact through the consultation.*
707		Rwy'n siŵr y bydd llawer o lythyrau eraill a gawsoch wedi pwysleisio pwysigrwydd yr iaith Gymraeg yn cael ei dysgu yn ein hysgolion ac yn yr achos hwn os bydd yr ysgol yn cau gallai rhai rhieni ystyried anfon eu plant i ysgolion preifat ym Mangor a thrwy hynny golli'r cyfle i ddysgu'r iaith yn ifanc.	I am sure that many other letters you have received will have emphasised the importance the Welsh language being taught in our schools and in this case if the school closes some parents could consider sending their children to private schools in Bangor thus losing the chance to learn the language at an early age.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
708		***Wedi ymweld â'r ysgol wych, gwaith a arddangoswyd yn yr adeilad yn hyfryd. Dim ond yn clywed yr iaith Gymraeg yno. Rhyfeddu ei fod yn cael ei siarad gartref yn ogystal. Hawdd colli ieithoedd - traddodiad mor bwysig yn y pentref. Uchafbwynt ein hymweliad i Gymru.***	***Visited the wonderful school, beautifully displayed work in the building - only hear the Welsh language there. Surprised that it was spoken at home as well. Easy to loose languages - such an important tradition in the village. The highlight of our visit to Wales.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
709		Rwyf ar ddeall bod y grwpiau gweithgareddau a drefnwyd yn ddiweddar wedi profi'n llwyddiannus, gan ychwanegu at werth yr ysgol i'r pentref a'r ardal gyfagos. Maent wedi llwyddo'n gyson i baratoi plant yn dda wrth iddynt fynd yn eu blaenau a hynny gyda gwybodaeth ragorol o'r iaith Gymraeg, boed hynny o deuluoedd Cymraeg neu Saesneg.	I believe the recently organised activity groups are proving successful, adding to the value of the school to the village and surrounding area. It has consistently succeeded to prepare children well as they go forward with an excellent knowledge of our Welsh language whether from Welsh or English families.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comments.*
710		yn oleufa ddisglair wrth ddarparu cyfleoedd dysgu rhagorol i'w blant a'u heffaith o ran hyrwyddo'r iaith a'r diwylliant Cymraeg yn y pentref a'r gymuned ehangach.	a shining beacon in its provision of outstanding learning opportunities for its children and their impact on promoting the Welsh language and culture within the village and wider community.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comments.*
711		Gallai ein cyngor fod yn falch o ddathlu'r ysgol unigryw sy'n Ysgol Abersoch a'i chyflawniadau. Mae'n enghraifft o arfer da ysgol bentref sy'n Hyrwyddo'r Iaith a Diwylliant Cymraeg.	Our council could be proud to celebrate the unique school that is Ysgol Abersoch and its achievements. It is an example of good practice of a village school that Champions the Welsh Language and Culture .		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comments.*
712		Mae'r ysgol yn cadw'r iaith a'r diwylliant Cymraeg i fynd a chanddi addysg ragorol a hanes academaidd da iawn.	The school is keeping the Welsh language and culture going and with excellent teaching and a very good academic record.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comments.*
713		Mae Cangen Tudwal o'r Urdd yn cyfarfod yn wythnosol yn yr ysgol ac mae'n hyfryd clywed y plant yn siarad Cymraeg, gan y daw llawer ohonynt o gartrefi di-gymraeg. Dônt i ddefnyddio'r iaith Gymraeg a'i siarad yn rhugl mewn awyrgylch glos a theuluol yn yr ysgol. A ystyriwyd yr effaith a gaiff cau'r ysgol ar y gymuned a'r iaith, heb sôn am addysg y plant? Ymladdwn yn galed i warchod yr iaith a meithrin mewnfudwyr fod yn ddwyieithog ac o'i chau tynnir y sylfaen honno oddi wrthym.	The Tudwal Branch of the Urdd meets weekly at the school and it is lovely to hear the children speaking Welsh, as many come from non-Welsh speaking homes. They come to use the Welsh language and speak it fluently in a close and family atmosphere at school. Has consideration been given to the impact that closing the school will have on the community and the language, not to mention the education of the children? We fight hard to protect the language and nurture immigrants to be bilingual and by closing that base is taken away from us.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd	*The Council notes the comments.* *In accordance with the requirements of the School Organisation Code 011/2018, an assessment of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educate the pupils at Ysgol Sarn Bach was completed. The assessment is available on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernising education* *It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is envisaged should the proposal be implemented. This is mainly because the alternative school offers education through the medium of Welsh, as is currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary*

		Os na fydd ysgol yma yn Abersoch, ni fydd y plant sy'n byw yma – os bydd rhai – yn ein hadnabod ni na ninnau yn eu hadnabod hwythau ac ni fydd defnydd o'r iaith yn gymdeithasol; collwn dalp arall o'n hiaith a'n hunaniaith.	If there is no school here in Abersoch, the children who live here - if there are any - will not know us or us and they will not use the language socially; we lose another chunk of our language and self.		Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Yn ogystal, noda'r asesiad effaith ar y gymuned y rhagwelir y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion Meithrin – Bl. 3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol. Mewn perthnasedd â'r sylwad am y Polisi Iaith, nod y Polisi Iaith yw sicrhau bod holl ddisgyblion y sir yn meddu ar sgiliau ieithyddol priodol yn y Gymraeg a'r Saesneg. Yr un yw'r disgwyliad ar gyfer pob un o'r ysgolion.	*schools, so the provision would be the same for the pupils regardless of which school they chose to attend.* *The linguistic situation at Ysgol Sarn Bach appears to be strong. With 57% of pupils at Ysgol Sarn Bach coming from Welsh speaking homes. Compared to 33% of Ysgol Abersoch pupils who come from Welsh speaking homes.* *In addition, the community impact assessment notes that it is anticipated that there would be some negative impact from the closure of the school. However, it is noted that 9 (35%) Nursery - Yr. 3 who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. As a result, it is concluded that there is already a link between the school and the wider area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be realised, the assessment notes the importance of ensuring that the Abersoch community is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and Abersoch community, where appropriate.* *In relation to the comment on the Language Policy, the Language Policy aims to ensure that all pupils in the county have appropriate linguistic skills in both Welsh and English. The expectation is the same for all schools.*
714		Bydd colled hunaniaeth o ran yr iaith heb yr Ysgol yn un golled na ellir ei llenwi.	The loss of identity regarding the language would be irreplaceable without the school.			
715		Mae Polisi Iaith Cyngor Gwynedd fod yn rymus a chadarn – ac yn yr achos yma yn Ysgol Aber-soch a'r gymuned ehangach – mae gwir angen ei ddefnyddio, gan mai iaith a diwylliant sy'n greiddiol i'w hachub	Gwynedd Council's Language Policy is powerful and robust - and in this case at Ysgol Aber-soch and the wider community - it really needs to be used, as language and culture are at the heart of its rescue.			
716		Saesneg yw fy iaith gyntaf, ond dysgais Gymraeg trwy fynd i ysgol feithrin Gymraeg. Yn anffodus, gan fy mod bellach yn byw yn Lloegr, nid yw fy Nghymraeg ysgrifenedig cystal ag y dylai fod, ond rwy'n gwerthfawrogi'r ffaith fy mod yn dal i ddeall a siarad yr iaith. Pe bawn i wedi mynd i ysgol feithrin a oedd yn Saesneg yn bennaf, yna byddai fy ffrindiau wedi bod yn Saesneg yn bennaf a Saesneg fyddai ein dewis iaith.	My first language is English, but I learnt Welsh through going to a Welsh nursery school. Sadly, as I now live in England, my written Welsh isn't what it should be, but I value the fact that I still understand and speak the language. If I had gone to a nursery school which was predominantly English, then my friends would have been predominantly English and our chosen language would have been English.			
717		Gall cau ysgol effeithio ar y gymuned – nid yn unig nad yw'r Gymraeg yn iaith y plant ar y stryd ond, nid oes plant ar y stryd.	Closing the school could affect the community – not only will the Welsh language no longer be the language heard on the streets by children, but there are no children on the street.			
718		Yr ysgol erbyn hyn yw'r adnodd pwysicaf yn y pentref i yrru adfywiad, a byddai penderfyniad i gau'r ysgol gyfystyr â phenderfyniad i gefnu ar y gymuned o ran Cymreictod, ac i gefnu ar y criw gweithgar lleol a allent fod yn bartneriaid gwerthfawr mewn strategaeth adfywio.	The school is now the most important resource in the village to drive regeneration, and a decision to close the school would equal a decision to abandon the community in terms of Welshness, and to abandon the local hard-working crew who could be valuable partners in a regeneration strategy.			
719		Mae'r ysgol bresennol yn cynnal ymwybyddiaeth o gymreictod yn y pentref – yn symbol o'r iaith frodorol a'r wlad.	The current school maintains an awareness of Welshness in the village - a symbol of the native language and the country.			
720		Cafodd gwerthoedd gofalgar a rhannu'r ysgol eu syfrdanu yn gadarn yn fy mab a siapiwyd ei gymeriad mewn ffordd gwbl gadarnhaol. Er ei fod bellach yn 18 oed, rwy'n dal i allu gweld dylanwad Ysgol Abersoch yn y ffordd empathig y mae'n rhyngweithio ag eraill. Yn ail, cafodd ei ddysgu i siarad Cymraeg â gramadeg berffaith, y mae sawl aelod Cymraeg iaith gyntaf o'r gymuned leol wedi pasio sylwadau cadarnhaol ar ei Gymraeg, felly mae'n amlwg bod Ysgol Abersoch yn effeithiol fel sefydliad ar gyfer datblygu siaradwyr Cymraeg. Gwneir y sylw hwn yn erbyn cyd-destun fy mab yn dod o gartref Saesneg cyntaf	The caring and sharing values of the school were solidly instilled in my son and shaped his character in a wholly positive way. Even though he is now 18, I can still see the influence of Ysgol Abersoch in the empathetic way he interacts with others. Secondly, he was taught to speak grammatically perfect Welsh, which was positively commented on by several Welsh-first language members of the local community, so it is clear that Ysgol Abersoch is effective as an institution for developing Welsh speakers. This comment is made against the context of my son coming from an English-first language home.			
721		Wrth hyrwyddo'r Gymraeg, mae disgyblion nad ydynt yn siarad Cymraeg yn dod yn siaradwyr Cymraeg hyderus yn gyflym. Defnyddir cyfrwng Cymraeg yn yr ystafell ddosbarth a thu allan iddi, gan ddangos bod y Gymraeg yn iaith fyw ddyddiol.	In promoting the Welsh language, non-Welsh speaking pupils quickly become confident Welsh speakers. Welsh medium is used in and outside the classroom, demonstrating that Welsh is a daily living language.		Nodir yr Awdurdod mewn ymateb i'r sylwad mai nod y Polisi Iaith yw sicrhau bod holl ddisgyblion y sir yn meddu ar sgiliau ieithyddol priodol yn y Gymraeg a'r Saesneg. Yr un yw'r disgwyliad ar gyfer pob un o'r ysgolion.	*The Authority notes in response to the observation that the aim of the Language Policy is to ensure that all pupils in the county have appropriate linguistic skills in both Welsh and English. The expectation is the same for all schools.*
722		ysgol unigryw a'r ffaith bod y plant yn siarad Cymraeg. Roedd yn syndod i lawer mai dim ond yn Gymraeg y mae'r plant yn cael eu dysgu.	unique school and the fact that the children were speaking Welsh. It came as some surprise to many that the children are only taught in Welsh.			
723		Mae'r Asesiad Effaith yn cydnabod, er mor amharod, y gwirionedd hunan-amlwg y byddai cau'r ysgol yn cael effaith negyddol ar y gymuned, ac yn benodol ar yr iaith Gymraeg. Ni ellir mesur yr effaith ar yr iaith o gyfyngu'r ymarferiad i ddadansddiad ystadegol o gyfrwng yr addysg, iaith gartre'r plant, a nifer y gweithgareddau ffurfiol. Mae'r llywodraethwyr yn tystio'n hytrach i effaith lawer mwy sylfaenol o ran ffurfio agweddau yn y gymuned leol, yn cynnwys mewnfudwyr, tuag at y Gymraeg a theimlo	The Impact Assessment recognises, however reluctantly, the self-evident truth that closing the school would have a negative impact on the community, and in particular the Welsh language. The effect on the language of limiting the exercise to a statistical analysis of the medium of education, the children's home language, and the number of formal activities cannot be quantified. The governors testify rather to a much more fundamental effect in shaping attitudes in the local community, including immigrants, towards the Welsh language and feeling		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r ystyriaethau sydd wedi eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith Ieithyddol yn cyfarch yr awgrymiadau o'r hyn y gellir ei gynnwys mewn Asesiad Effaith ar y Gymraeg a geir yn Atodiad C: Asesiadau o'r effaith ar y gymuned a'r effaith ar y Gymraeg, Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Er hynny, mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad.	*The Council notes the comments.* *The considerations contained in the Language Impact Assessment address the suggestions of what can be included in a Welsh Language Impact Assessment contained in Appendix C: Community impact assessments and the impact on Welsh Language, School Organization Code 011/2018.* *However, the Authority proposes the Impact Assessment and seeks views on the proposal of impact through the consultation.*

		perchnogaeth arni gan weld yr iaith yng nghyd-destun y gymuned ble maent yn byw.	ownership of it and seeing the language in the context of the community in which they live.		Mae copi o'r asesiad ieithyddol ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg	*A copy of the language assessment is available on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation*
724		Mae dogfennau'r Ymgynghoriad yn cynnig nad effeithir ar yr iaith a'r gymuned yn ormodol o gau Ysgol Abersoch. Eto, nid yw natur yr ymarfer 'ticio'r blwch' hwn yn cynnwys mewnbwn gan y gymuned ac felly ni all ystyried y gwir effaith ar yr iaith a'r gymuned. Mae disgyblion Ysgol Abersoch yn llysgenhadon i ddyfodol yr iaith a'r diwylliant Cymraeg â'r capasiti i effeithio ar wir newid, fel y tystiolaetha eu llwyddiannau yn cynyddu arwyddion dwyieithog yn siopau'r pentref. Mae parhad y gymuned yn amlwg trwy deulu'r ysgol; mae'r Pennaeth, y Cadeirydd a'r Is-gadeirydd, ynghyd â Llywodraethwyr a rhieni yn gyn-ddisgyblion. Profa hyn bwysigrwydd y cysylltiad gydol oes a geir mewn ysgol bentref fach ag unigolion yn fodlon camu i rolau amlwg yn y gymuned a chyfrannu a chryfhau'r edeifion cymdeithasol a ffurfia wneuthuriad cymuned. *Mae'r ysgol yn ffagl i'r iaith a diwylliant Cymreig, gan arddangos ein treftadaeth heddiw a sicrhau ei pherthnasedd yn y dyfodol*	The Consultation documents propose that the language and community will not be unduly affected by the closure of Ysgol Abersoch. Again, the nature of this 'tick box' exercise does not involve community input and therefore cannot consider the actual impact on the language and community. Pupils at Ysgol Abersoch are ambassadors for the future of Welsh language and culture with the capacity to effect real change, as evidenced by their success in increasing bilingual signage in village shops. The continuity of the community is evident throughout the school family; the Headteacher, Chair and Vice Chair together with Governors and parents are former pupils. This proves the importance of the lifelong connection of a small village school with individuals willing to step into prominent roles in the community and contributing and strengthening the social threads that make up a community. *The school is a beacon of Welsh language and culture, showcasing our heritage today and ensuring its future relevance*		Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Yn ogystal, noda'r asesiad effaith ar y gymuned y rhagwelir y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion Meithrin – Bl. 3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is envisaged should the proposal be implemented. This is mainly because the alternative school offers education through the medium of Welsh, as is currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools, so the provision would be the same for the pupils regardless of which school they choose to attend.* *The linguistic situation at Ysgol Sarn Bach appears to be strong. With 57% of pupils at Ysgol Sarn Bach coming from Welsh speaking homes. Compared to 33% of Ysgol Abersoch pupils who come from Welsh speaking homes.* *In addition, the community impact assessment notes that it is anticipated that there would be some negative impact from the closure of the school. However, it is noted that 9 (35%) Nursery - Yr. 3 who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. As a result, it is concluded that there is already a link between the school and the wider area.* *To mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be realised, the assessment notes the importance of ensuring that the Abersoch community is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and Abersoch community, where appropriate.*
725		7.9 Yr Iaith Gymraeg "Deuir i'r casgliad yn yr asesiad hwn na ragwelir unrhyw effaith negyddol ar y Gymraeg, pe bai'r cynnig yn cael ei wireddu." A 3. EFFAITH AR YR IAITH GYMRAEG 3.1 Pecyn Dewisiadau Cefndir t211 Asesu effaith ieithyddol cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o gymharu â'r sefyllfa bresennol. Defnyddio'r Gymraeg yn y gymuned. Mae hwn yn ddatganiad niwtral sydd, yn ein barn ni, yn effaith hynod negyddol. Mae disgyblion Ysgol Abersoch yn ymwneud yn helaeth â hyrwyddo'r iaith ac maent wedi'u hintegreiddio y tu hwnt i'r ysgol yn y gymuned Gymraeg leol o'i chymharu ag Ysgol Sarn Bach, nad ydynt yn mentro allan. Mae mwy i hyn nag addysg Gymraeg. Yn syml, edrycha'r asesiad hwn ar yr ysgolion ac mae'n ymddangos bod y gymuned yn cael ei thrin ar wahân i'r ysgol. Sut cafodd effaith ar y Gymraeg yn y gymuned ei hasesu? Mae gan Ysgol Abersoch rhan fawr yn y gwaith o hyrwyddo'r Gymraeg yn Abersoch, gyda chanlyniadau diriaethol (e.e. arweiniodd gweithredu at gyflwyno arwyddion dwyieithog mewn siopau). At hynny, nid oes asesiad o effaith y Cylch Meithrin a Cylch Ti a Fi ar gefnogi a chryfhau'r Gymraeg a'i rôl wrth gyfrannu at strategaeth Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr Cymraeg Llywodraeth Cymru.	7.9 The Welsh Language "It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised." And 3. IMPACT ON THE WELSH LANGUAGE 3.1 Options Background pack p211 Assessing the linguistic impact of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at Ysgol Sarn Bach compared to the current situation. Using Welsh in the community. This is a neutral statement which we believe is strongly a negative impact. Ysgol Abersoch pupils are widely involved with promoting the language and are integrated outside of the school in the local Welsh speaking community compared to Ysgol Sarn Bach, who do not venture out. There is more to this than a Welsh-medium education. This assessment simply looks at the schools and the community seems to be treated separately to the school. How has the impact on the Welsh Language in the community been assessed? Ysgol Abersoch is highly involved in promoting the Welsh language in Abersoch, with tangible results (e.g. action resulted in the introduction of bilingual signage in shops). Furthermore, there is no assessment of the impact of the Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi on supporting and strengthening the Welsh language and its role in contributing to the Welsh Government Cymraeg 2050: A million Welsh speakers strategy.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r ystyriaethau sydd wedi eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith Ieithyddol yn cyfarch yr awgrymiadau o'r hyn y gellir ei gynnwys mewn Asesiad Effaith ar y Gymraeg a geir yn Atodiad C: Asesiadau o'r effaith ar y gymuned a'r effaith ar y Gymraeg, Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad. Mae copi o'r asesiad ieithyddol ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Yn ogystal, noda'r asesiad effaith ar y gymuned y rhagwelir y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion Meithrin – Bl. 3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol. Mae'r Cyngor yn ymwybodol bod Cylch Meithrin yn cael ei gynnal ar safle Ysgol Abersoch, ac nid yw'r Cylch Meithrin a'r Cylch Ti a Fi wedi ei gynnwys fel rhan o'r Asesiad Effaith Ieithyddol gan nad ydynt yn rhan o'r cynnig yn yr ymgynghoriad. Os bydd y cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau o safbwynt y Cylch Meithrin gyda chynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, neu symud i safle arall yn ardal Abersoch.	*The Council notes the comments.* *The considerations contained in the Language Impact Assessment address the suggestions of what can be included in a Welsh Language Impact Assessment contained in Appendix C: Community impact assessments and the impact on Welsh Language, School Organization Code 011/2018.* *The Authority proposes the Impact Assessment and seeks views on the proposal of impact through the consultation.* *A copy of the language assessment is available on the Council's website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation* *It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is envisaged should the proposal be implemented. This is mainly because the alternative school offers education through the medium of Welsh, as is currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools, so the provision would be the same for the pupils regardless of which school they chose to attend.* *The linguistic situation at Ysgol Sarn Bach appears to be strong. With 57% of pupils at Ysgol Sarn Bach coming from Welsh speaking homes. Compared to 33% of Ysgol Abersoch pupils who come from Welsh speaking homes.* *In addition, the community impact assessment notes that it is anticipated that there would be some negative impact from the closure of the school. However, it is noted that 9 (35%) Nursery - Yr. 3 who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. As a result, it is concluded that there is already a link between the school and the wider area.* *In order to mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be realised, the assessment notes the importance of ensuring that the Abersoch community is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and Abersoch community, where appropriate.* *The Council is aware that Cylch Meithrin is held on the site of Ysgol Abersoch, and the Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi have not been included as part of the Linguistic Impact Assessment as they are not part of the proposal in the consultation. Should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities for the Cylch Meithrin with relevant representatives - possibilities could include staying at the current location, or moving to another site in the Abersoch area.*

726		Hoffwn hefyd dynnu eich sylw at sylwad a wnaed na fyddai cau Ysgol Abersoch yn cael unrhyw effaith niweidiol ar yr Iaith Gymraeg yn y gymuned fel y'i cymerir o Adran 7.9 o'r ddogfen ymgynghori "Deuir i'r casgliad ... na ragwelir, pe bai'r cynnig yn cael ei wireddu, y bydd unrhyw effaith negyddol ar yr Iaith Gymraeg. " Felly a yw hyn yn gwrth-ddweud ac yn awgrymu nad yw eich 'Siarter Iaith Gymraeg' yn cael unrhyw effaith mewn cymuned? Rwy'n gobeithio nad ydych chi'n awgrymu bod y penderfyniad hwn wedi'i wneud er ymarfer blwch ticio yn unig, fedrwch chi roi tystiolaeth i gefnogi'ch hawliadau yn fwy manwl	I would also like to draw your attention to a comment with regards that the closure of Ysgol Abersoch would have no detrimental effect on the Welsh Language in the community as taken from Section 7.9 of the consultation document "It is concluded...that no negative impact on the Welsh Language is anticipated, should the proposal be realised." Therefore does this contradict and suggest that your 'Welsh Language Charter' has no impact in a community? I do hope you are not merely suggesting that this decision was made purely on a tick box exercise, please could you provide evidence to support your claims in more detail		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r ystyriaethau sydd wedi eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith Ieithyddol yn cyfarch yr awgrymiadau o'r hyn y gellir ei gynnwys mewn Asesiad Effaith ar y Gymraeg a geir yn Atodiad C: Asesiadau o'r effaith ar y gymuned a'r effaith ar y Gymraeg, Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad. Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn ieithyddol, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw'r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai'r ddarpariaeth i'r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu. Fe ymddengys fod sefyllfa ieithyddol Ysgol Sarn Bach yn gryf. Gyda 57% o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn dod o gartrefi Cymraeg. O gymharu â 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch sy'n dod o gartrefi Cymraeg. Yn ogystal, noda'r asesiad effaith ar y gymuned y rhagwelir y byddai peth effaith negyddol yn deillio o gau'r ysgol. Fodd bynnag, nodir fod 9 (35%) o ddisgyblion Meithrin – Bl. 3 sydd yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. O ganlyniad, deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgol a'r ardal ehangach eisoes. I liniaru unrhyw effaith negyddol bosib ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, mae'r asesiad yn nodi pwysigrwydd sicrhau fod cymuned Abersoch yn cael ei chynnwys yng ngweithgarwch yr ysgol amgen, ac i annog cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.	*The Council notes the comments.* *The considerations contained in the Language Impact Assessment address the suggestions of what can be included in a Welsh Language Impact Assessment contained in Appendix C: Community impact assessments and the impact on Welsh Language, School Organization Code 011/2018.* *The Authority proposes the Impact Assessment and seeks views on the proposal of impact through the consultation.* *It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is envisaged should the proposal be implemented. This is mainly because the alternative school offers education through the medium of Welsh, as is currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools, so the provision would be the same for the pupils regardless of which school they chose to attend.* *The linguistic situation at Ysgol Sarn Bach appears to be strong. With 57% of pupils at Ysgol Sarn Bach coming from Welsh speaking homes. Compared to 33% of Ysgol Abersoch pupils who come from Welsh speaking homes.* *In addition, the community impact assessment notes that it is anticipated that there would be some negative impact from the closure of the school. However, it is noted that 9 (35%) Nursery - Yr. 3 who live in the Ysgol Abersoch catchment area already attend Ysgol Sarn Bach. As a result, it is concluded that there is already a link between the school and the wider area.* *In order to mitigate any potential negative impact on the community should the proposal be realised, the assessment notes the importance of ensuring that the Abersoch community is included in the activities of the alternative school, and to encourage community collaboration between the alternative school and Abersoch community, where appropriate.*
727		2. PROFFIL IEITHYDDOL DALGYLCH ABERSOCH 2. 5 Ystadegau Siarter Iaith (Haf 2019) Nid yw'r ystadegau a'r data mor ddibynadwy, perthnasol na chynrychioladol â hynny, oherwydd y niferoedd bach a'r ffaith bod y ffigyrau diweddaraf dros flwydd oed beth bynnag (Gwanwyn 2019, PLASC Ionawr 2020). Rhowch dystiolaeth bod y sampl o blant a lenwodd yr holiadur hwn yn cynrychioli demograffig cyfan yr ysgol. Pa grwpiau oedran yn Ysgol Llanbedrog a gwblhaodd yr holiadur hwn, a beth yw iaith eu cartref? Adroddwyd ar gyfer Ysgol Llanbedrog (n = 9/102) bod 100% o blant sy'n siarad Cymraeg â'u hathrawon o gymharu ag Ysgol Abersoch (n = 6/10) a nododd 67% yn Ysgol Abersoch. Grŵp iau yw plant Ysgol Abersoch (3-8 oed) ac (gan dybio bod canlyniadau PLASC 2020 yn dal yn gywir) daw mwy o gartrefi nad ydynt yn siarad Cymraeg nag ysgolion eraill, felly nid yw'n syndod bod rhai o'r plant iau yn Ysgol Abersoch ond megis dechrau dysgu Cymraeg.	2. LINGUISTIC PROFILE OF ABERSOCH CATCHMENT AREA 2. 5 Language Charter Statistics (Summer 2019) These statistics and data are not that reliable, relevant nor representative because of the small numbers involved and the most recent is a year old + anyway (Spring 2019, PLASC Jan 2020). Please provide evidence that the sample of children that completed this questionnaire were representative of the entire school demographic. What age groups at Ysgol Llanbedrog completed this questionnaire, and what is their home language? For Ysgol Llanbedrog (n=9/102) it was reported that 100% of children who speak Welsh with their teachers compared to Ysgol Abersoch (n=6/10) which reported 67% Ysgol Abersoch. Ysgol Abersoch children are a younger group (age 3-8) and (assuming the PLASC 2020 results still hold true) more come from non-Welsh speaking homes than other schools, therefore it is not surprising that some of the younger children at Ysgol Abersoch are only just learning to speak Welsh.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mewn perthnasedd i'r sylwad am y sampl o blant ddaru gwblhau'r holiadur gwe iaith, gall yr Awdurdod gadarnhau mai sampl o blant Cyfnod Sylfaen ymhob un o'r ysgolion a ddefnyddiwyd yn yr Asesiad Effaith Ieithyddol, a hynny er mwyn sicrhau cymhariaeth deg ac ystyrlon ar draws yr ysgolion. Yn sgil niferoedd isel Ysgol Abersoch, cydnabyddir bod sampl y data yn fychan, fodd bynnag mae'r data yn seiliedig ar wybodaeth a gyflwynodd y disgyblion eu hunain yn yr holiadur yn nodi eu harferion o ran defnydd o'r Gymraeg mewn gwahanol sefyllfaoedd. Er bod y disgyblion o'r un grŵp oedran ymhob un o'r ysgolion wedi cwblhau'r holiadur, nid yw'n annisgwyl bod data Ysgol Abersoch yn dangos mai o dan arweiniad athro neu gymhorthydd y mae'r disgyblion yn fwyaf hyderus i siarad Cymraeg, gan fod 67% o ddisgyblion Ysgol Abersoch yn dod o gartrefi di-Gymraeg, ac nad yw'r gyfundrefn addysg wedi cael cyfle digonol i'w trochi yn y Gymraeg er mwyn sicrhau bod ganddynt yr hyder a'r sgiliau i ddefnyddio'r Gymraeg mewn amrywiol gyd-destunau.	*The Council notes the comments.* *In relation to the comments regarding the sample of children who completed the language web questionnaire, the Authority can confirm that the Linguistic Impact Assessment used a sample of data of Foundation Phase children from each of the schools in order to ensure a fair and meaningful comparison across the schools. Due to the low numbers at Ysgol Abersoch, it is acknowledged that the sample of data is small, however the data is based on information presented by the pupils themselves in the questionnaire indicating their practice regarding the use of Welsh in different situations.* *Although pupils from the same age group in each of the schools completed the questionnaire, it is not surprising that Ysgol Abersoch's data shows that the pupils are most confident in speaking Welsh with a teacher or teaching assistant, as 67% pupils at Ysgol Abersoch come from non-Welsh speaking homes, and the education system has not had sufficient opportunity to immerse them in Welsh to ensure that they have the confidence and skills to use Welsh in various contexts.*
728		3. EFFAITH AR YR IAITH GYMRAEG 3.1 Opsiynau Asesu effaith ieithyddol cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o'i gymharu â'r sefyllfa bresennol. Gan fod disgyblion Ysgol Abersoch yn symud i fyny i Ysgol Sarn Bach beth bynnag, mae unrhyw "bethau positif" eisoes yn cael eu profi pan fydd plant Ysgol Abersoch yn symud i fyny felly ni ddylai'r un o'r rhain fod yn "bethau positif" ond yn "niwtral" ar y gorau.	3. IMPACT ON THE WELSH LANGUAGE 3.1 Options Assessing the linguistic impact of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at Ysgol Sarn Bach compared to the current situation. Since Ysgol Abersoch pupils move up to Ysgol Sarn Bach anyway, any "positives" are already being experienced when the Ysgol Abersoch children move up therefore none of these should be "positives" but "neutrals" at the most.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o'r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad.	*The Council notes the comments.* *The Authority proposes the Impact Assessment and seeks views on the proposal of impact through the consultation.*
729		3. EFFAITH AR YR IAITH GYMRAEG 3.1 Opsiynau Asesu effaith ieithyddol cau Ysgol Abersoch a	3. IMPACT ON THE WELSH LANGUAGE 3.1 Options Assessing the linguistic impact of closing Ysgol Abersoch		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

		chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o'i gymharu â'r sefyllfa bresennol. "Gweithgareddau cyn / ar ôl ysgol" Pam bod “gweithgareddau Cyn / Ar ôl Ysgol” yn cael ei restru fel rhywbeth positif pan mae gan Ysgol Abersoch fwy o glybiau e.e. Clwb Garddio, clwb crefft Hunaniaith, Urdd Tudwal. Dylai hwn fod yn negyddol yn hytrach nag yn bositif ac eto'n dangos tuedd erbyn Ysgol Abersoch.	and offering pupils a place at Ysgol Sarn Bach compared to the current situation. "Before/After school activities" Why is "Before/After school activities” listed as a positive when Ysgol Abersoch have more clubs e.g. Gardening Club, Hunaniaith craft club, Urdd Tudwal. This should be a negative rather than a positive and again biases against Ysgol Abersoch.		Mae’r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o’r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad.	*The Authority proposes the Impact Assessment and seeks views on the proposal of impact through the consultation.*
730		Adroddiad Asesiad Effaith Cydraddoldeb Ysgol Abersoch Yr iaith Gymraeg Rydym yn credu bod y datganiad nad yw hwn yn cael dim effaith ar y Gymraeg yn annilys.	Equality Assessment Impact Report Ysgol Abersoch The Welsh language We do not believe this statement of no impact on the Welsh language to be valid.		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylw. Mae’r Awdurdod yn cynnig yr Asesiad Effaith ac yn canfod barn ar y cynnig o’r effaith drwy gyfrwng yr ymgynghoriad. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, cwblhawyd asesiad o ardrawiad ieithyddol y cynnig i gau Ysgol Abersoch ac addysgu’r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach. Mae’r asesiad ar gael ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn, na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai’r cynnig yn cael ei weithredu. Mae hyn yn bennaf gan fod yr ysgol amgen yn cynnig addysg trwy gyfrwng Cymraeg, fel sydd yn cael ei gynnig yn Ysgol Abersoch ar hyn o bryd. Yr un yw’r Polisi Iaith ar gyfer holl ysgolion cynradd Gwynedd, felly'r un fyddai’r ddarpariaeth i’r disgyblion waeth pa ysgol y byddent yn dewis mynychu.	*The Council notes the comments.* *The Authority proposes the Impact Assessment and seeks views on the proposal of impact through the consultation.* *In accordance with the Schools Organisation Code 011/2018, an assessment was completed of the linguistic impact of the proposal to close Ysgol Abersoch and educating the children at Ysgol Sarn Bach. The assessment is available on the Council website www.gwynedd.llyw.cymru/modernisingeducation .* *It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised. This is specifically so as the alternative school offers a Welsh-medium education, as currently offered at Ysgol Abersoch. The Language Policy is the same for all Gwynedd primary schools; therefore, the provision would be the same, regardless of which school they would choose to attend.*
731		Pam na nodwyd canran siaradwyr Cymraeg Ysgol Aber-soch (PLASC 2020) fel tair ysgol arall y dalgylch?	Why wasn’t the percentage of Welsh speakers at Ysgol Aber-soch (PLASC 2020) noted as it was with the three schools within this catchment area?		Mae’r data ieithyddol (PLASC 2020) ar gyfer Ysgol Abersoch a’r ysgolion cyfagos (Ysgol Foel Gron, Ysgol Llanbedrog ac Ysgol Sarn Bach) wedi eu nodi yn adran 2.3 a 2.4 o’r asesiad effaith ar yr iaith. Mae dalgylch Ysgol Abersoch, o fewn ward Abersoch gyda dalgylch Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Foel Gron o fewn ward Llanengan a dalgylch Ysgol Llanbedrog o fewn ward Llanbedrog (Swyddfa Ystadegol Gwladol). Mae proffil ieithyddol wardiau'r ysgolion hyn wedi eu crynhoi yn y tabl yn adran 2.2.1 yn yr asesiad effaith ar yr iaith.	*The linguistic data (PLASC 2020) for Ysgol Abersoch and its neighbouring schools (Ysgol Foel Gron, Ysgol Llanbedrog and Ysgol Sarn Bach) are set out in sections 2.3 a 2.4 of the Language Impact Assessment.* *The catchment area for Ysgol Abersoch is within the Abersoch ward, the catchment areas for Ysgol Sarn Bach and Ysgol Foel Gron is within the Llanengan ward and Ysgol Llanbedrog is within the catchment area of Llanbedrog ward (ONS). The linguistic profile of the wards of these schools is summarized in the table in section 2.2.1 of the language impact assessment.*
732		Yn yr un modd, pam na nodwyd canrannau siaradwyr Cymraeg (Cyfrifiad 2011) Ysgolion Llanbedrog a Foel Gron?	In the same way, why wasn’t the percentages of Welsh speakers (2011 Census) at Ysgol Llanbedrog and Foel Gron mentioned?			
733		Mae cymharu nifer y siaradwyr Cymraeg (Cyfrifiad 2011) yn sicr o fod yn wahanol oherwydd prinder tai fforddiadwy i deuluoedd yn Aber-soch a daw mwyafrif plant Ysgol Sarn Bach o deuluoedd amaethyddol cynhenid.	Comparing the number of Welsh speakers (2011 Census) is bound to be different due to the lack of affordable family housing in Abersoch and the majority of children at Ysgol Sarn Bach come from indigenous agricultural families.		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwad.	*The Council notes the comments.*
734		Rydym wedi ein hymrwymo gan ymdeimlad cyffredin o dreftadaeth ac yn perthyn i'r lle arbennig hwn, ac mae ein hargyhoeddiad cryf fod Abersoch yn haeddu ysgol, ynghyd â phenderfyniad i beidio â cholli'r Gymraeg fel iaith fyw yng nghanol y pentref.	We are bound to a familiar sense of heritage and belonging to this special place, and our strong conviction that Abersoch deserves a school, together with a decision not to lose Welsh as a living language in the center of the village.		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwad.	*The Council notes the comments.*
		12. Effaith ar ddysgwyr *Impact on pupils*				
735		Byddai plant yn dioddef pe bai Ysgol Abersoch yn cau gan y byddai'n rhaid iddynt ddechrau eto mewn ysgol newydd. Er ei bod yn wir bod rhai plant yn teimlo'n gyffyrddus mewn ysgol newydd o fewn ychydig o wythnosau, gall eraill gymryd llawer mwy o amser i addasu. A oes gwir angen gorfodi plant ifanc i deimlo'n ofnus ac yn bryderus?	Children would suffer if Ysgol Abersoch closed as they would have to start again at a new school. While it is true that some children feel comfortable in a new school within a few weeks, others may take much longer to adjust. Do young children really need to be made to feel scared and anxious?		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau, ac yn cydnabod fod y cyfnod hwn yn un o ansicrwydd a all arwain at straen ac effaith ar ddysgwyr. Mewn ymateb i’r sylwad, nodir yr Awdurdod y bwriad i wneud pob ymdrech i gynorthwyo disgyblion i setlo yn eu hysgol newydd.	*The Council notes the comments, and recognizes that this is a period of uncertainty that can lead to stress and impact on learners.* *In response to the comment, the Authority notes the intention to make every effort to assist pupils to settle in their new school.*
736		Pe baech yn gofyn imi aros yn Abersoch tan Botwnnog byddwn yn dweud ie, hoffwn fynd yn ôl i'r ysgol, rwy'n drist iawn fy mod wedi gadael yr ysgol.	If you asked me to stay at Abersoch until Botwnnog I would say yes, I would like to go back to the school, I am very sad that I have left the school.		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau, ac yn cydnabod fod y cyfnod hwn yn un o ansicrwydd a all arwain at straen ac effaith ar ddysgwyr. Mewn ymateb i’r sylwad, nodir yr Awdurdod y bwriad i wneud pob ymdrech i gynorthwyo disgyblion i setlo yn eu hysgol newydd.	*The Council notes the comments, and recognizes that this is a period of uncertainty that can lead to stress and impact on learners.* *In response to the comment, the Authority notes the intention to make every effort to assist pupils to settle in their new school.*

737		***Gofynnaf ydi Ysgol Sarn Bach yn ymwybodol fod mwy o blant yn mynd i fod yn yr ysgol? Os bydd disgyblion presennol Ysgol Abersoch gan gynnwys fy mab yn mynd i ddechrau yno mae hynny'n golygu y bydd 37 o blant yn y dosbarth newydd? A yw hyn yn gywir?***	***I ask is Ysgol Sarn Bach aware that more children are going to be in school? If current pupils at Ysgol Abersoch including my son are going to start there does that mean there will be 37 children in the new class? Is this correct?***		Mae'r Awdurdod o'r farn y byddai gwireddu'r cynnig arfaethedig yn golygu fod disgyblion Ysgol Abersoch yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau mwy hyfyw, a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran. Os gweithredir y cynnig, disgwylir y bydd Corff Llywodraethol Ysgol Sarn Bach yn rhoi sylw priodol i bennu maint dosbarthiadau a dosbarthiad adnoddau staff yr ysgol. Nodir yr Awdurdod y bu cyfle i rieni Ysgol Sarn Bach i gyflwyno sylwadau fel rhan o'r ymgynghoriad statudol ar y cynnig yn yr un modd, ac mae'r Awdurdod wedi cyfathrebu gyda'r pennaeth a'r Corff Llywodraethol er mwyn eu diweddaru ar y broses yn rheolaidd.	*The Authority is of the view that implementing the proposed proposal would mean that Ysgol Abersoch pupils would be educated in more viably sized classes, and with more children of the same age group. If the proposal is implemented, it is expected the Governing Body of Ysgol Sarn Bach will give due consideration to determining class sizes and the distribution of school staff resources.* *The Authority notes that parents of Ysgol Sarn Bach have had an opportunity to comment on the proposal as part of the statutory consultation, and the Authority has communicated regularly with the head teacher and the Governing Body to update them on the process.*
738		Bydd cau'r ysgol hon yn cael effaith negyddol iawn ar ddatblygiad fy mab.	Closing this school will have a big negative impact on my son's development.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylw.	*The Council notes the comments.*
739		Erbyn hyn mae'n rhaid i edrych ar ôl a chefnogi'r rhai dan 11 oed mewn addysg fod yn flaenoriaeth ac mae'n rhaid, er gwaethaf y cynlluniau cyfredol i gau'r ysgol ym mis Awst 2021, gael eu gohirio ac i drigolion Abersoch a'u plant fod wedi cael cynnig yr addysg y maen nhw'n ei haeddu ac addysg y mae'r athrawon fel Ysgol Abersoch wedi bod yn ei darparu ers cenedlaethau.	Looking after and supporting those in education under the age of 11 years surly has to now be a priority and one that despite current plans to close the school in August 2021 should surely be put on hold and for the residents of Abersoch and their children to be offered the education they deserve and an education that the teachers as Ysgol Abersoch have been delivering for generations.		Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion bydd rhaid cyflwyno adroddiad ar yr ymgynghoriad i'r Cabinet er mwyn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai a nodi ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Bydd y Cabinet yn ystyried yr adroddiad hwn cyn penderfynu pr'un ai a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.	*Following this statutory consultation period, in accordance with the requirements of the Schools Organisation Code 011/2018, a report on the consultation must be submitted to the Cabinet in order to summarise the matters raised by the consultees and note the Council's response to those matters. After considering the report, the Cabinet will decide whether or not to proceed with this proposal.*
740		Ailystyriwch gan fy mod yn gwybod yn bersonol werth addysg dda yn enwedig o ystyried y pandemig hefyd, a'r effeithiau y byddai hyn wedi'u cael ar iechyd meddwl yn ogystal ag addysg	Please reconsider as I know personally the value of a good education especially given the pandemic too, and the effects this would have had on mental health as well as education.		Mae Cyngor Gwynedd yn ymgynghori ar gynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch gan fod angen cyfarch sefyllfa fregus yr ysgol. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'r ysgol yn wynebu heriau cynyddol. Mae'r Cyngor o'r farn y byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach yn golygu y byddwn yn: • Lleihau niferoedd llefydd gweigion o fewn yr ysgolion • Cynnig profiadau i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio yn ddyddiol gyda chyfoedion • Addysgu'r plant mewn dosbarthiadau o faint mwy addas • Lleihau'r amrediad o lwfans y pen ar gyfer holl ddisgyblion y Sir • Sicrhau bod plant yn trosglwyddo un waith yn ystod eu haddysg gynradd ac uwchradd yn hytrach na dwywaith Yn ogystal, mae'r ysgol amgen yn cynnig addysg o ansawdd cyfatebol fan lleiaf, gan gynnig mwy o brofiadau i'r disgyblion gydweithio a chymdeithasu gyda'u cyfoedion, ac yn galluogi'r disgyblion i fanteisio ar ystod o brofiadau cwricwlaidd ac allgyrsiol.	*Gwynedd Council is consulting on the proposed proposal to close Ysgol Abersoch as the fragile position of the school needs to be addressed. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and have been fragile for some time. As a result, the school faces increasing challenges.* *The Council believes that the option of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at Ysgol Sarn Bach would:* • *Reduce the number of surplus places within the schools* • *Offer experiences for pupils to socialise and collaborate with peers on a daily basis* • *Educate the children in more suitably-sized classes* • *Reduce the range of cost per head for all the County's pupils* • *Ensure that pupils transfer once during their primary and secondary education rather than twice.* *In addition, the alternative school offers education of at least equivalent quality, offering more experiences for pupil to collaborate and socialize with their peers, and enable pupils to benefit from a range of curricular and extra-curricular experiences.*
741		Dyfodol plant y pentref a rhai cyfagos fydd yn dioddef nid rhai chi	The future of the village and neighboring children will suffer not yours !!			
742		ystyried yn ddwys effaith cau unrhyw ysgol ar ddyfodol ein plant, ac ar ein cymunedau.	serious consideration to the impact of the closure of any school on the future of our children, and on our communities.			
743		Bydd hyn yn amddifadu plant y pentref o'u hawliau i dderbyn Addysg ar garreg eu drws.	This will deprive the village children of their right to receive Education on their doorstep.			
744		bydd plant Abersoch yn cael eu hamddifadu o hanes eu pentref yn y pendraw pe tae Ysgol Abersoch yn cau.	the children of Abersoch will eventually be deprived of the history of their village should Ysgol Abersoch close.			
745		Credwn dylai plant pentref Abersoch gael yr hawl i dderbyn ei haddysg yn eu pentref ei hunain.	We believe that the children of Abersoch village should have the right to be educated in their own village.			
746		...byddai'n difetha addysg gynnar ein plant yma, newid bywydau a theuluoedd a darnio cymdeithas bentrefol.	……it would ruin our children's early education here, change lives and families and fragment a village society.			
		13. Cylch Meithrin a Cylch Ti a Fi *Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi*				
747		Cylch Ti a Fi - Grŵp wythnosol sy'n darparu gweithgareddau datblygu plant o'u genedigaeth at oed ysgol, gan ganiatáu rhieni/gofalwyr gyfarfod i gymdeithasu a rhannu profiadau mewn awyrgylch anffurfiol Gymreig sydd, hefyd, yn cynnig cyflwyniad gwych i'r Cylch Meithrin ac Ysgol Abersoch. Mae'n gyfle gwych i ddefnyddio'r Gymraeg ar gyfer dysgwyr, annog teuluoedd di-gymraeg ddefnyddio'r iaith am y tro cyntaf â'u plant. Mynychodd, ar gyfartaledd, pymtheg rhiant a'u plant bach y sesiynau ond, yn anffodus, oherwydd cyfyngiadau Covid, ni lwyddodd y grŵp hwn gyfarfod ers mis Mawrth2020.	Cylch Ti a Fi - A weekly group providing child development activities from birth to school age, allowing parents / carers to meet to socialize and share experiences in an informal Welsh atmosphere which also provides a great introduction to the Cylch Meithrin and Ysgol Abersoch. It's a great opportunity for learners to practice their Welsh speaking, encourage non-Welsh speaking families to use the language for the first time with their children. Fifteen parents and their young children attended, on average, but unfortunately due to Covid's restrictions, this group has been unable to meet since March 2020. Cylch Meithrin Abersoch - Children can learn through play and socializing under the supervision of professional, qualified and dedicated staff. Particular emphasis is placed		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd. Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau hefo'r cynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i'r ysgol amgen, neu symud i safle arall ym mhentref Abersoch.	*The Council notes the comments.* *If the proposal were to go ahead, options would have to be considered for future use of the school, taking into account the activities currently being held at the school.* *In terms of the Cylch Meithrin provision, should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities with the relevant representatives – the possibilities could include staying in the current location, relocating to the alternative school, or move to an alternative site in Abersoch.*

		Cylch Meithrin Abersoch - Gall plant ddysgu trwy chwarae a chymdeithasu dan oruchwyliaeth staff proffesiynol, cymwysedig ac ymroddedig. Rhoddir pwyslais arbennig ar ddatblygiad iaith, personol, cymdeithasol ac emosiynol plant.	on children's language, personal, social and emotional development.			
748		Wedi ymgynghori gyda rhieni'r ardal daeth i'r amlwg bod angen mawr am ofal i blant cyn oed ysgol trwy gyfrwng y Gymraeg. Doedd dim gwasanaeth cyn-ysgol 5 diwrnod yr wythnos i'w gael yn yr ardal a gyda Cylch Meithrin lleol arall yn cau oherwydd diffyg staff roedd hyn yn gadael bwlch mawr yn y ddarpariaeth. Llwyddwyd i agor y Cylch Meithrin er mwyn llenwi'r bwlch yma ac mae wedi profi'n hynod boblogaidd gyda niferoedd da yn mynychu ac yn trosglwyddo i'r ysgol.	Having consulted with parents within the area, it is obvious that there is a need for Welsh medium day care for children too young to attend school. There was no 5 day a week pre-school service available in the area and with another local Cylch Meithrin closing due to lack of staff this left a large gap in provision. Cylch Meithrin succeeded in opening and filled this gap and has proved very popular with strong numbers attending and transferring to the school.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd. Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau hefo'r cynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i'r ysgol amgen, neu symud i ôl-arall ym mhentref Abersoch.	*The Council notes the comments.* *If the proposal were to go ahead, options would have to be considered for future use of the school, taking into account the activities currently being held at the school.* *In terms of the Cylch Meithrin provision, should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities with the relevant representatives – the possibilities could include staying in the current location, relocating to the alternative school, or move to an alternative site in Abersoch.*
749		Yn anffodus oherwydd y clo daeth gweithgareddau'r cylch i ben dros dro. Fodd bynnag mae'n rhaid canmol ymroddiad y staff a phwyllgor y cylch lwyddodd i ail agor y cylch ym mis Mehefin ar gyfer gweithwyr allweddol. Unwaith eto dangoswyd cyd-weithio arbennig rhwng yr ysgol a'r cylch a alluogodd y cylch i ail agor yn ddiogel i'r plant a'r staff.	Cylch Meithrin and Ysgol Abersoch have co-operated closely and happily since the beginning and this has ensured the natural progression from one to the other. Cylch has shared the nursery class at the school with easy access to the wonderful outdoor area. Because of the sharing Cylch Meithrin's children have had the best possible experiences and start and a happy transition from one provision to another.			
750		Yn 2018 collodd Ganolfan Gymdeithasol Llanengan y pentref ei Gylch Meithrin ac roedd hyn yn golled enbyd a effeithiodd ar lawer o deuluoedd lleol ond tua diwedd 2019 / dechrau 2020 disodlwyd hyn gan Cylch Methrin Abersoch a oedd wedi'i gartrefu yn Ysgol Abersoch ac mae'r bygythiad o gau'r ysgol bron yn sicr yn golygu cau'r Cylch Meithrin newydd sy'n ffynnu a'r 2 swydd y mae'n eu darparu i bobl leol.	In 2018 the village and Canolfan Gymdeithasol Llanengan lost its Cylch Meithrin which this was a severe loss affecting many local families but towards the end of 2019/early 2020 this was replaced by Cylch Methrin Abersoch housed in Ysgol Abersoch and the threat to close the school would almost certainly mean the closure of this new and thriving Cylch Meithrin and the 2 jobs it provides for local people.		Mae'n gywir nodi, pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, yna byddai'r ysgol amgen yn darparu addysg o 3 oed i fyny. Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, os fydd y cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau hefo'r cynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i'r ysgol amgen, neu symud i safle arall ym mhentref Abersoch. Fe nodir yn yr asesiad effaith cymunedol "Cynhelir Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi yn adeilad yr ysgol. Pe byddai penderfyniad i gau'r ysgol, byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd."	*It is correct to note that if the proposal were implemented then the alternative school would provide education from the age of 3 upwards. However, in terms of the Cylch Meithrin provision, should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities with the relevant representatives – the possibilities could include staying in the current location, relocating to 'the alternative school, or move to another site in the village of Abersoch.* *The community impact assessment states "Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi are held in the school building. Should a decision be made to close the school, options for after school use would have to be considered, taking into account the activities currently taking place at the school."*
751		Yn ddiweddar, mae'r brif athrawes arloesol hefyd wedi cychwyn Cylch Meithrin i annog plant iau i gychwyn ar eu taith addysg yn Ysgol Abersoch.	The forward thinking head mistress has also recently begun a Cylch meithrin to encourage younger children to begin their education journey at Ysgol Abersoch.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
752		mae hefyd yn gartref i ysgol feithrin wych.	[school] plays host to a brilliant pre school		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
753		Ffurfiwyd y CMA mewn ymateb i'r niferoedd Ilai o blant yn mynychu Ysgol Abersoch er mwyn greu mewnlif naturiol a hefyd i greu darpariaeth gofal plant lleol mawr ei angen yn Abersoch a'r pentrefi cyfagos: *"[i ganiatou i deuluoedd] fanteisio ar y cyfle i gychwyn ar daith eu plant i addysg gyfrwng Cymraeg"* (Mudiad Meithrin 22/01/2021). Mae'r Mudiad Meithrin wedi ymrwymo'n llwyr wrth i ni sefydlu'r Cylch Meithrin yn ein hardal, ac wedi ein cefnogi trwy gyhoeddi grant Sefydlu a Symud fel rhan o'i nod i agor 40 o Gylchoedd newydd erbyn 2021 o dan raglen **Cymraeg 2050.** Mae Llywodraeth Cymru trwy Gyngor Gwynedd hefyd wedi cefnogi'r CMA trwy ei Grant Cychwyn Busnes Newydd Llywodraeth Cymru (cymorth ariannol Covid-19).	CMA was formed as a response to reduced numbers of children attending Ysgol Abersoch to create a natural feed *and* to create much needed local childcare provision in Abersoch and surrounding villages: *"[to allow families to take] advantage of the opportunity to begin their children's journey to Welsh medium education"* (Mudiad Meithrin 22/01/2021).The Mudiad Meithrin has fully committed to creating a Cylch Meithrin in the area through a generous *Sefydlu a Symud/Startup and Succeed (SAS)* grant as part of its aim to open 40 new Cylchoedd by 2021 under the **Cymraeg 2050** programme. The Welsh Government through Cyngor Gwynedd has also backed the CMA through its Covid Welsh Government Start Up Grant.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Yn anffodus, yn dilyn yr ymgynghoriad fe ddaeth i'r amlwg nad oedd cynrychiolwyr y Cylch Meithrin wedi derbyn y ddogfen ymgynghoriad fel sy'n ofynnol yn unol â'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, mae'n ymddangos bod camgymeriad gweinyddol wedi bod wrth anfon e-bost yn cyhoeddi'r ymgynghoriad. Fel nodir yn y ddogfen ymgynghori, roeddem wedi cynnwys y cylch fel ymgynghorai yn y rhestr dosbarthu ar gyfer yr e-bost cyhoeddi, ond fe ymddengys fod bod cyfeiriad e-bost y Cylch wedi ei sillafu'n anghywir a hoffem ymddiheuro am y camgymeriad yma. I sicrhau fod y Cylch yn cael cyfle i ystyried y ddogfen ymgynghori yn unol â'r amserlen a roddir yn y Cod Trefniadaeth rhoddwyd cyfle i gynrychiolwyr y cylch anfon unrhyw sylwadau pellach atom erbyn 1yp dydd Mercher 21 Ebrill 2021, ac y byddai'r sylwadau hynny yn cael eu derbyn a'u hystyried fel ymateb i'r ymgynghoriad statudol.	*The Council notes the comments.* *Unfortunately, following the consultation it became apparent that the Cylch Meithrin representatives had not received the consultation document as required by the School Organization Code 011/2018, it appears that there had been an administrative error when sending the email announcing the consultation.* *As stated in the consultation document, we had included the Cylch as a consultee in the distribution list for the publishing email, but it appears that the Cylch's email address was spelled incorrectly, and we would like to apologize for this error.* *To ensure that the Cylch had an opportunity to consider the consultation document in accordance with the timetable set out in the School Organization Code, the representatives of the Cylch were given an opportunity to submit any further comments by 1pm on Wednesday 21 April 2021, and those comments would have been accepted and considered as a response to the statutory consultation.*

		Fel rhan o'n strategaeth i symud tuag at agor y Cylch Meithrin a Ti a Fi i ddarparu gwasanaeth amser llawn, mae'r CMA wedi cofrestru gyda: • Y Comisiwn Elusennau fel Sefydliad Corfforedig Elusennol (SCE) • Gydag Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) • Cynllun Plant / Gofal Plant Cynnig Gofal 30 awr • Cyllid a Thollau EM fel cyflogwr Ileol (mawr ei angen) Wrth i ni agosau at amseroedd gwell, mae'r CMA ar fin ail-ddechrau darparu gofal ac addysg cyfnod cynnar trwy'r cyfrwng Cymraeg a bydd eto'n darparu adnodd cymdeithasol gwerthfawr dros ben i deuluoedd gyda'r gwasanaeth Cylch a'r Ti a Fi. Bydd y CMA yn ail-agor ei drysau cyn gynted a phosibl ar of yr hanner tymor ac, oherwydd ymdrechion gwych ein harweinydd Cylch, cyn pen awr ar olcyrraedd y penderfyniad i ail-agor, mae gennym blant wedi cofrestru i fod yn bresennol.	As part of our strategy to move towards providing a full time Cylch Meithrin a Ti a Fi, the CMA has registered with: • The Charities Commission as a charitable incorporated organisation (CIO) • The Care Inspectorate Wales (CIW) • The 30 hour Cynnig Gofal Plant/Childcare scheme • HMRC as a (much needed) local employer As we approach better times, the CMA is set to resume providing nurturing care and early stage education in a Welsh medium and will again provide an extremely valuable social resource for families in both the Cylch and the Ti a Fi. The CMA will be re-opening its doors as soon as possible after the half term and, due to the efforts of our fantastic Cylch leader, within an hour of this decision being reached we have children signed up to attend.		Mae'r Cyngor yn ymwybodol fod Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi yn cael ei gynnal ar hyn o bryd ar safle Ysgol Abersoch ac yn nodi'r ymatebion i'r ymgynghoriad statudol. Mae'n gywir nodi, pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, yna byddai'r ysgol amgen yn darparu addysg o 3 oed i fyny. Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, os fydd y cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau hefo'r cynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i'r ysgol amgen, neu symud i safle arall ym mhentref Abersoch. Fe nodir yn yr asesiad effaith cymunedol "Cynhelir Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi yn adeilad yr ysgol. Pe byddai penderfyniad i gau'r ysgol, byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd."	*The Council is aware that a Cylch Meithrin and a Cylch Ti a Fi are currently being held on the site of Ysgol Abersoch and note the responses to the statutory consultation.* *It is correct to note that if the proposal were implemented then the alternative school would provide education from the age of 3 upwards. However, in terms of the Cylch Meithrin provision, should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities with the relevant representatives – the possibilities could include staying in the current location, relocating to 'the alternative school, or move to another site in the village of Abersoch.* *The community impact assessment states "Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi are held in the school building. Should a decision be made to close the school, options for after school use would have to be considered, taking into account the activities currently taking place at the school."*
754		Dyfarnwyd arian nawdd o £12,500 gan y Mudiad fel rhan o raglen i gefnogi ac annog profiadau'r iaith Gymraeg yn y blynyddoedd cynnar i gydfynd â Strategaeth Miliwn o Siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 Llywodraeth Cymru. O ganlyniad i'w gofrestriad fel Sefydliad Corfforedig Elusennol, ynghyd ag Arolygiaeth Gofal Cymru, mae'r Cylch hefyd yn rhan o'r cynllun 30 awr gofal plant am ddim a chyflogir dau aelod o staff cymwysedig. Enwebwyd y Cylch am wobr yng Ngwobrau Blynyddol y Mudiad Meithrin, sy'n adlewyrchiad gwych o'r gofal plant o'r safon uchaf a gynigir. Cynigia'r Cylch gyflwyniad a throsglwyddiad didrafferth i Ysgol Abersoch. Yn wir, ymunodd dau o gyn-blant y Cylch Meithrin â'r pum disgybl newydd a ddaeth i'r ysgol ym mis Medi 2020.Chwaraea'r mentrau pwysig hyn rôl hanfodol yn y gymuned, gan ddarparu profiadau a gwasanaethau gofal plant blynyddoedd cynnar ond, y tebygrwydd yw y collir hwy pe caeid yr ysgol.	The enterprise awarded sponsorship of £ 12,500 as part of a program to support and encourage Welsh language experiences in the early years to coincide with the Welsh Government's 20 Million Welsh Speakers Strategy. As a result of its registration as a Charitable Incorporated Organization, together with Care Inspectorate Wales, Cylch is also part of the free 30 hour childcare scheme and two qualified staff are employed. The Cylch was nominated for an award in the Mudiad Meithrin's Annual Awards, which is a great reflection of the highest quality childcare on offer. The Cylch offers a smooth introduction and transfer to Ysgol Abersoch. Indeed, two former Cylch Meithrin children joined the five new pupils who came to school in September 2020. These important initiatives play a vital role in the community, providing early years childcare experiences and services however, they are likely to be lost if the school were closed.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd. Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau hefo'r cynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i'r ysgol amgen, neu symud i safle arall ym mhentref Abersoch.	*The Council notes the comments.* *If the proposal were to go ahead, options would have to be considered for future use of the school, taking into account the activities currently being held at the school.* *In terms of the Cylch Meithrin provision, should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities with the relevant representatives – the possibilities could include staying in the current location, relocating to the alternative school, or move to an alternative site in Abersoch.*
755		Rydym wedi ceisio fel cymuned i gynnal dyfodol yr ysgol trwy ei gwneud hi'n bosibl cynnal Cylch Meithrin a Grŵp Ti a Fi yn yr ysgol; lle gall disgyblion y dyfodol a'u rhieni weld sut mae'r ysgol yn cael ei rhedeg a pha addysg rhagorol sydd ganddyn nhw yno.	We have tried as a community to sustain the future of the school by making it possible to hold a Cylch Meithrin and a Ti a Fi Group at the school; where the future pupils and their parents can see how the school is run and what excellent teaching they have there.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd. Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau hefo'r cynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i'r ysgol amgen, neu symud i safle arall ym mhentref Abersoch.	*The Council notes the comments.* *If the proposal were to go ahead, options would have to be considered for future use of the school, taking into account the activities currently being held at the school.* *In terms of the Cylch Meithrin provision, should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities with the relevant representatives – the possibilities could include staying in the current location, relocating to the alternative school, or move to an alternative site in Abersoch.*
756		I grynhoi, os yw Ysgol Abersoch yn cau, mae'r CMA dan fygythiad uniongyrchol o gau gyda cholled o ddwy swydd yn ychwanegol i'r golled o'r gwasanaeth angenrheidiol hon.	In summary, the CMA is under direct threat of closure if Ysgol Abersoch is closed… with the loss of two jobs in addition to the loss of this necessary service.			
757		Ar sail y dystiolaeth a glywsom, ystyrir bod rhai Cylchoedd Meithrin lleol yn rhy Seisnig gan arwain at blant yn cael eu cludo ymhell i ddod o hyd i ofal plant mwy addas.	On the evidence we have heard, some other local Cylch Meithrin are viewed as being too English resulting in children being transported far and wide to find more suitable childcare.			

758		Mae'r Ysgol wedi sefydlu Cylch Meithrin ac mae hyn wedi bod yn llwyddiannus iawn mewn cyfnod byr iawn ac er bod yr ysgol dan fygythiad o gau. Mae gan y Cylch Meithrin y fantais ychwanegol hefyd o ddenu disgyblion ar gyfer mynychu Ysgol Abersoch o'r flwyddyn dderbyn ymlaen, yn yr un modd ag y byddai hyn hefyd o fudd i Ysgol Sarn Bach gan fod y plant yn tueddu i symud i'r ysgol hon ar ddiwedd Blwyddyn 3. Yn y pentref mae gennym oddeutu 12 o blant i gyd o dan dair oed a fyddai'n elwa o ddefnyddio'r Cylch ac yn yr ysgol yn y pen draw. Mae o fewn pellter cerdded i'r pentref ac wedi'i leoli'n berffaith ac yn gyfleus i'r rhai sy'n gweithio ym mhentref Abersoch.	The School has set up a Cylch Meithrin and this has proven to be very successful in a very short period and even though the school is under threat of closure. The Cylch Meithrin has also has the added benefit of acting as a feeder for attending Ysgol Abersoch from reception year onwards, just as this would also benefit Ysgol Sarn Bach as the children tend to move onto this school at the end of Year 3. In the village we have approximately 12 children all under three who would benefit from using the Cylch and eventually the school. It is within walking distance of the village and perfectly located and convenient for those who work in the village of Abersoch.		Mae'r Awdurdod yn cydnabod perthynas Cylchoedd Ti a Fi a Chylchoedd Meithrin gydag ysgolion yng Ngwynedd, fodd bynnag, yn achos Ysgol Abersoch, o ystyried maint y cynnydd fyddai'n deillio o'r Cylch Meithrin, bydd yr heriau sy'n wynebu Ysgol Abersoch yn parhau. Mae'r rhagamcanion a gyflwynir yn y ddogfen wedi ei seilio ar ragamcanion 3 blynedd a gyflwynwyd gan benaethiaid yr ysgolion. Amcangyfrir y rhagamcanion 5 mlynedd ar sail cyfartaledd niferoedd derbyn yr ysgol dros y dair blynedd ddiwethaf. Yn sgil hynny, mae'r Adran Addysg o'r farn, ar sail y niferoedd Medi 2020, a chyfartaledd niferoedd derbyn y 3 mlynedd blaenorol, y bydd y niferoedd yn parhau'n isel yn Ysgol Abersoch am y bum mlynedd nesaf: **Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch** | | M | D | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Cyfanswm | | --- | --- | --- | --- | --- | --- | --- | --- | --- | --- | | Medi 2020 | 2 | 3 | 2 | 0 | 3 | - | - | - | 10 | | Amcangyfrif Medi 2021 | 3 | 2 | 3 | 2 | 0 | - | - | - | 10 | | Amcangyfrif Medi 2022 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 12 | | Amcangyfrif Medi 2023 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | - | - | - | 12 | | Amcangyfrif Medi 2024 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 11 | | Amcangyfrif Medi 2025 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | - | - | - | 11 | Dylid nodi fod y rhagamcanion uchod wedi eu cyfrifo ar sail niferoedd yn y mis Medi yn dilyn sefydlu'r Cylch Meithrin. At hyn, yn Medi 2020, o'r 26 disgybl (3-8 oed) sy'n byw yn nalgylch Ysgol Abersoch, 5 o'r plant hynny oedd yn mynychu Ysgol Abersoch, gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. O ganlyniad, mewn ymateb i'r sylwadau sy'n nodi y bydd niferoedd a phoblogaeth plant yr ardal yn cynyddu dros yr 20-25 mlynedd nesaf, ar sail ffigyrau Medi 2020, deuir i'r casgliad nad oes modd gwarantu y byddai'r plant hynny yn dewis mynychu Ysgol Abersoch. Fel welir uchod ein bod yn nodi rhagamcan o gynnydd o 2 yn y niferoedd erbyn Medi 2021 a 2022. Er mwyn i unrhyw opsiwn ymateb i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol, byddai'n rhaid i'r cynnydd yn y niferoedd fod yn sylweddol. Nid yw'r Awdurdod o farn fod cynnydd o 2 ddisgybl yn gynnydd digonol i gyfarch heriau'r ysgol.	*The Authority recognises the relationship of Cylchoedd Ti a Fi and Cylchoedd Meithrin with schools in Gwynedd, however, in the case of Ysgol Abersoch, given the scale of the increase that would result from the Cylch Meithrin, the challenges facing Ysgol Abersoch continues. The projections presented in the document are based on 3 year projections submitted by the headteachers of the schools. The 5 year projections are estimated based on the school's average admission numbers over the last three years. As a result, the Education Department is of the opinion that, based on September 2020 numbers, and the average admission numbers for the previous 3 years, the numbers will remain low at Ysgol Abersoch for the next five years:* **Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch** | | N | R | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Total | | --- | --- | --- | --- | --- | --- | --- | --- | --- | --- | | September 2020 | 2 | 3 | 2 | 0 | 3 | - | - | - | 10 | | September 2021 Projection | 3 | 2 | 3 | 2 | 0 | - | - | - | 10 | | September 2022 Projection | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 12 | | September 2023 Projection | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | - | - | - | 12 | | September 2024 Projection | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | - | 11 | | September 2025 Projection | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | - | - | - | 11 | *It should be noted that the projections above were calculated on the basis of the numbers in the September following the establishment of the Cylch Meithrin.* *In addition, in September 2020, of the 26 pupils (3-8 years) living in the Abersoch catchment area, 5 of those children attended Ysgol Abersoch, 21 (81%) pupils attended schools outside the catchment area. As a result, in response to the comments that the numbers and population of children in the area will increase over the next 20-25 years, based on the September 2020 figures, it is concluded that there is no guarantee those children would choose to attend Ysgol Abersoch. As seen above, we note a projected increase of 2 by September 2021 and 2022. For any option to meet the challenges facing the school, the increase in numbers would have to be substantial. The Authority does not consider that an increase of 2 pupils is sufficient to meet the school's challenges.*
759		Mae'n anodd meddwl nad ydi'r cyfnod Covid-19 wedi cael effaith ar sefyllfa'r Cylch Meithrin ac Ysgol Abersoch. Prin wythnosau roedd y cylch wedi bod ar agor cyn y cyfnod clo, nid ydym yn teimlo ein bod wedi cael cyfle teilwng i wneud gwahaniaeth i'r sefyllfa niferoedd plant. Trwy sefydlu darpariaeth gofal plant yn lleol, yr hyn mae teuluoedd yn gofyn amdano er mwyn hwyluso eu mynediad at waith, rydym wedi llenwi bwlch fel nad oes rhaid iddynt deithio allan o'r ardal. Mater o amser fyddai i niferoedd y plant gynyddu yn yr ysgol.	It is hard to fathom that the Covid-19 period has not had an effect on Cylch Meithrin and Ysgol Abersoch's situations. The cylch had not been open very long before the lockdown period, we do not feel that we have had a fair chance to impact the situation regarding the number of children. By establishing local childcare facilities, that of which the families have asked for to ease their access to work, we have filled a gap that means they do not need to travel outside of their area. It is only a matter of time before the number of children increased at the school.				
760		Mae [Cylch Meithrin a Ti a Fi] yn newid y rhagolygon o ran niferoedd ysgolion posibl yn y dyfodol, ond mae hefyd yn gam pwysig arall wrth integreiddio'r ysgol a'r gymuned leol	It *[Cylch Meithrin a Ti a Fi]* not only changes the outlook regarding possible future school numbers, but is also a further important step in integrating the school and the local community.				
761		***Mae yna siawns cyson am fwy o blant ar gyfer y dyfodol oherwydd y grŵp Ti a Fi a meithrinfa yn y pentref.***	***There is scope for more children in the future because of the Ti a Fi group and a nursery in the village.***				
762		Mae sefydlu diweddar meithrinfa cyn-ysgol wedi cryfhau'r integreiddiad hwn ymhellach yn ogystal ag addo cynyddu niferoedd yn y dyfodol yn y cyfnod sylfaen.	The recent establishment of pre-school nursery capacity has further strengthened this integration as well as promising to increase future numbers in the foundation stage.				
763		gyda'r fenter newydd o Gylch Meithrin, Mudiad Ti a Fi a'r Urdd fe fydd yna gynnydd mewn disgyblion mis Medi yma	new initiative from Cylch Meithrin, Mudiad Ti a Fi and the Urdd there will be an increase in pupils this September				
764		Mae'r Cylchoedd Meithrin a Ti a Fi yn syniadau gwych i gynyddu nifer y disgyblion a chyflwyniad rhagorol i addysg gyfrwng Cymru ar gyfer cartrefi nad ydynt yn siarad Cymraeg, ond oherwydd Covid nid ydynt wedi cael cyfle i fynd ati'n iawn eto	The Cylchoedd Meithrin and Ti a Fi are great ideas for increasing pupil numbers and an excellent introduction to Welsh-medium education for non-Welsh-speaking homes, but because of Covid they haven't had a chance to get it right yet.				
765		Yr ydym yn gwybod fod yna lond llaw o blant yn barod i gychwyn yn yr ysgol trwy yn gyntaf "Ti a FI" a'r meithrin newydd llwyddianus, fy nai yn un ohonynt	We know that there are a handful of children ready to start school through first "Ti a FI" and the successful new nursery, my nephew being one of them.				
766		*Nid yw'r mewnlif plant o'r CMA i Ysgol Abersoch wedi cael ei ystyried* er gwaethaf y dystiolaeth gan Gylchoedd eraill bod hyn yn arwain at gynnydd yn y niferoedd; fel achos penodol, er gwaethaf Covid, cofrestrodd dau o blant CMA gydag Ysgol Abersoch ym mis Medi 2020 ac ar hyn o bryd, mae o leiaf un o blant CMA bellach wedi cofrestru ar gyfer mynediad yn Medi 2021 i Ysgol Abersoch.	The feed from CMA to Ysgol Abersoch numbers has not been taken into account despite the evidence from other Cylchoedd that this does lead to an increase in numbers; as a case in point, despite Covid, two CMA children registered with Ysgol Abersoch in September 2020 and at least one of our CMA children has now registered for the September 2021 intake to Ysgol Abersoch				
767		Ein safbwynt ni yw y rhagwelir y bydd y niferoedd yn cynyddu a bod hon yn senario fwy credadwy na datganiad dim sicrwydd Cyngor Gwynedd.	Our position is that it is anticipated that numbers will increase and that this is a more plausible scenario than Gwynedd Council's statement of no guarantees.				
768		Rwy'n hyderus, gydag amser, y bydd mentrau'r Cylch Meithrin ac Ysgol Traeth yn cefnogi ysgol sydd yn fynnu yn ein cymuned leol. Wrth wneud hynny, mae potensial ar gyfer cynnydd enfawr wrth inni hyrwyddo ein Cymreictod.	I am confident that over time the Cylch Meithrin and Ysgol Traeth initiatives will support a thriving school in our local community. In doing so, there is the potential for huge progress as we promote our Welshness.				

769		A gyfrifwyd niferoedd mynychwyr Ti a Fi a'r Cylch Meithrin yn y rhagamcanion?	Have the numbers of Ti a Fi and the Cylch Meithrin attendees been calculated in the projections?			
770		5.3. Cryfderau a Gwendidau'r Sefyllfa Bresennol "Nodir bod y gwendidau'n gorbwyso'r cryfderau" Ar ba sail y gwnaed yr asesiad hwn? Mae cynllun y tabl ynddo'i hun yn gwneud iddo edrych fel bod mwy o wendidau na chryfderau gan fod yr holl gryfderau wedi'u rhestru mewn rhes sengl yn hytrach na rhesi lluosog ac felly'n tueddu yn erbyn yr ysgol. Hepgorir cryfderau eraill e.e. presenoldeb Cylch Meithrin.	5.3. Strengths and Weaknesses of the Current Situation "It is noted that the weaknesses outweigh the strengths" On what basis was this assessment made? The layout of the table by default makes it look like there are more weaknesses than strengths since all the strengths are listed in a single row rather than multiple rows thus immediately biasing against the school. Other strengths are omitted e.g. presence of Cylch Meithrin.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad. Pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd. Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, pe byddai'r cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau hefo'r cynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i'r ysgol amgen, neu symud i safle arall ym mhentref Abersoch. Tra'n cydnabod effaith gadarnhaol bosib y gall lleoli cylch meithrin ar safle Ysgol Abersoch gael ar y niferoedd, nid oes modd gwarantu hyn. Rhagwelir y byddai niferoedd ynghyd â'r rhagamcanion yn parhau'n isel, dosbarthiadau yn parhau'n fychain, ac ystod oedran eang o fewn dosbarthiadau yn parhau. Fel welir yn y ddogfen ymgynghori ein bod yn nodi rhagamcan o gynnydd o 2 yn y niferoedd erbyn Medi 2021 a 2022. Er mwyn i unrhyw opsiwn ymateb i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol, byddai'n rhaid i'r cynnydd yn y niferoedd fod yn sylweddol. Nid yw'r Awdurdod o farn fod cynnydd o 2 ddisgybl yn gynnydd digonol i gyfarch heriau'r ysgol.	*The Council notes the comments.* *If the proposal were to go ahead, options would have to be considered for future use of the school, taking into account the activities currently being held at the school.* *In terms of the Cylch Meithrin provision, should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities with the relevant representatives – the possibilities could include staying in the current location, relocating to the alternative school, or move to an alternative site in Abersoch.* *Whilst recognizing the potential positive impact that locating a Cylch Meithrin at Ysgol Abersoch may have on the numbers, this cannot be guaranteed. It is anticipated that numbers and projections would remain low, classes remain small, and a wide age range within classes would continue.* *As can be seen in the consultation document, we note a projected increase of 2 by September 2021 and 2022. For any option to meet the challenges facing the school, the increase in numbers would have to be substantial. The Authority does not consider that an increase of 2 pupils is sufficient to meet the school's challenges.*
771		Mae'r ddarpariaeth Feithrin hon wedi'i chryfhau yn hanfodol - mae'n darparu parhad addysg i rieni a phlant ym mlynyddoedd cynnar pwysicaf eu bywyd ysgol. Mantais ychwanegol hyn yw y gall yr ysgol, trwy gychwyn mwy o blant lleol yn eu meithrinfa leol, helpu i sicrhau ei dyfodol cynaliadwy a thrwy hynny gynaliadwyedd y pentref.	This strengthened Nursery provision is crucial - its provides continuity of education for parents and children at the most important early years of their school life. The added benefit of this is that by starting more local children in their local nursery, the school can help to secure its sustainable future and thus the sustainability of the village.			
772		Ar hyn o bryd mae yna grŵp Mam a phlentyn gweithredol o wyth neu fwy o famau sy'n byw yn y pentref. Mae'r grŵp yn cwrdd yn rheolaidd am goffi ac ers eu bod yn byw yn Abersoch rwy'n cymryd y byddant am anfon eu plant i ysgol y pentref. Trwy symud ymlaen gyda chau Ysgol Abersoch rwy'n teimlo bod y cyngor yn arddangos ei ddiystyriad llwyr ymhellach i'r hyn sydd ar ôl o'r gymuned yn y pentref.	There is currently an active Mother and toddler group of eight or more mothers who live in the village. The group regularly meet for a coffee and since they live in Abersoch I assume they will want to send their children to the village school. By moving forwards with the closure of Ysgol Abersoch I feel the council is further displaying its total disregard for what is left of the community in the village.			
773		Clywais am y cynnydd gwirioneddol yr oedd yr ysgol yn ei wneud o ran cynyddu nifer y disgyblion a bod yn arloesol trwy Cylch Meithrin, Ti a Fi yn ogystal â'r broses o sefydlu Ysgol Traeth, y cyntaf o'i math yng Ngwynedd.	I heard about the real progress the school was making in increasing pupil numbers and being innovative through Cylch Meithrin, Ti a Fi as well as the process of establishing Ysgol Traeth, the first of its kind in Gwynedd.			
774		Yn anffodus, nid yw'r pandemig presennol wedi rhoi cyfle i hyn gael ei sefydlu a ffynnu. I mi, mae hon yn ffordd amlwg o ddenu plant i'r ysgol yn y lle cyntaf a byddai'n darparu "feed" naturiol o ddisgyblion i'r ysgol.	Sadly, the current pandemic has not given the opportunity for this to be established and thrive. To me, this is an obvious way to attract children to the school in the first place and would provide a natural "feed" of pupils for the school.			
775		Mae'r Corff Llywodraethol yn falch, a chynhyrfus, o gefnogi a chroesawu'r Cylch Ti a Fi a'r Cylch Meithrin mewn dosbarth pwrpasol yn adeilad yr ysgol, gan y profodd y grwpiau hyn gynnydd yn niferoedd disgyblion mewn ysgolion eraill yn yr ardal.	The Governing Body is proud, and excited, to support and welcome the Cylch Ti a Fi and the Cylch Meithrin in a dedicated classroom in the school building, as these groups have experienced an increase in pupil numbers at other schools in the area .			
776		Yn dilyn ymchwil, a chyda cefnogaeth lawn Mudiad Meithrin, ffurfiwyd pwyllgor annibynnol a sefydlwyd y ddwy fenter mewn cyfnod byr iawn, gan agor ym mis Chwefror 2020. Ond, eto, dewisodd yr Adran Addysg anwybyddu unrhyw effaith posibl o'r ymdrechion hyn ar niferoedd y disgyblion…. *Mae'r ffaith bod yr Adran Addysg wedi diystyru effaith y Cylch Meithrin ar nifer y disgyblion yn hepgoriad difrifol*	Following research, and with the full support of Mudiad Meithrin, an independent committee was formed and both initiatives were set up in a very short time, opening in February 2020. Yet, the Education Department chose to ignore any potential impact of these efforts on numbers the pupils…. *The fact that the Education Department has ignored the impact of the Cylch Meithrin on pupil numbers is a serious omission*		Mae'r Cyngor yn ymwybodol bod Cylch Meithrin yn cael ei gynnal ar safle Ysgol Abersoch, fodd bynnag, pwysleisir nad yw'r Cylch Meithrin a'r Cylch Ti a Fi yn rhan o'r cynnig yn yr ymgynghoriad. Mae'r ysgol wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys: • Niferoedd disgyblion isel: Yn Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgyblion meithrin wedi eu cofrestru yn yr ysgol. • Rhagamcanion niferoedd: Rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau yn isel dros y blynyddoedd nesaf (Medi 2021 = 10; Medi 2022 = 12; Medi 2023 = 12.) • Canran uchel o lefydd gweigion: Yn seiliedig ar ffigyrau Medi 2020, mae o ddeutu 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (26 mewn nifer) (D-Bl.3) • Maint dosbarthiadau bychain: Mae'r 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran.	*The Council is aware that a Cylch Meithrin is being held on the site of Ysgol Abersoch, and it is emphasized that they are not part of the proposal in the consultation.* *The school has been prioritised for a review of educational provision as it faces many challenges. The school's pupil numbers have fallen steadily since 2016 and has been vulnerable for some time. As a result, the school is therefore likely to face increasing challenges, including:* • *Low pupil numbers: In September 2020, there were 8 full-time pupils, and 2 nursery pupils registered at the school.* • *Number projections: Numbers are projected to remain low over the next few years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.)* • *High percentage of surplus places: Based on September 2020 figures, there are approximately 76% surplus places at the school (26 in number) (R-Yr.3)* • *Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class.* • *Wide age range within classes: Pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years).*
777		Mae sefydlu Cylch Meithrin a Cylch Ti a Fi llwyddiannus yn yr ysgol yn elfen ddeinamig bwysig nad yw'n cael ei gwerthfawrogi.	The recent successful establishment of a Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi at the school is an important dynamic element that is given too little weight.			
778		[Adran 6.1] Mae'r effaith ar Gylch Meithrin Abersoch yn cael ei diswyddo'n ddiannod. Mae tystiolaeth i ddangos bod Cylch Meithrin yn cynyddu niferoedd. Er enghraifft, yn Ysgol Llanbedrog, er bod y Cylch dros y ffordd mae'n rheswm dros bobl yn dewis anfon plant i Ysgol Llanbedrog.	[Section 6.1]The impact on Cylch Meithrin Abersoch is summarily dismissed. There is evidence to show that a Cylch Meithrin does increase numbers. For example, at Ysgol Llanbedrog, even though the Cylch is across the road it is a reason that people have chosen to send children to Ysgol Llanbedrog.			
779		Mae'r modd diystyriol y mae potensial y Cylch Ti a Fi a Cylch Meithrin newydd wedi eu trin yn destun pryder mawr. Mae hyn yn fy arwain i gwestiynu didwylledd bwriad y Cyngor, a fynegwyd yng nghyfarfod rhanddeiliaid cyntaf yr	The dismissive way in which the potential of the new Cylch Ti a Fi and Cylch Meithrin has been addressed is of great concern. This leads me to question the sincerity of the Council's intention, expressed at the first informal review stakeholder meeting, to support and help the school find			

		adolygiad anffurfiol, i gefnogi a helpu'r ysgol i ddod o hyd i ffyrdd o gynyddu nifer y disgyblion i lefel fwy cynaliadwy.	ways to increase pupil numbers to a more sustainable level.		• Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau: Addysgir y disgyblion mewn un dosbarth gydag amrediad oed hyd at 5 mlynedd (3-8 oed). • Annedd disgyblion: Dengys data 2020 fod 26 o ddisgyblion 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Abersoch gyda 21 (81%) ohonynt yn mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch. Mae'r Awdurdod yn cydnabod perthynas Cylchoedd Ti a Fi a Chylchoedd Meithrin gydag ysgolion yng Ngwynedd, fodd bynnag, yn achos Ysgol Abersoch, o ystyried maint y cynnydd fyddai'n deillio o'r Cylch Meithrin, rhagwelir y bydd yr heriau sy'n wynebu Ysgol Abersoch yn parhau. Os bydd y cynnig yn mynd yn ei flaen, mae'r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau o safbwynt y Cylch Meithrin gyda chynrychiolwyr perthnasol – gallai'r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, neu symud i safle arall yn ardal Abersoch.	• *Pupils residence: 2020 data shows that 26 pupils aged 3-8 live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) attending schools outside the catchment area.* *The Authority recognises the relationship of Cylchoedd Ti a Fi and Cylchoedd Meithrin with schools in Gwynedd, however, in the case of Ysgol Abersoch, given the scale of the increase that would result from the Cylch Meithrin, the challenges facing Ysgol Abersoch continues.* *Should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities with the relevant representatives – the possibilities could include staying in the current location, relocating to the alternative school, or move to an alternative site in Abersoch.*
780		Er mai ychydig yw nifer y disgyblion ar hyn o bryd, mae arwyddion gobeithiol y gallai hynny newid gyda sefydlu'r Cylch Meithrin a'r Clwb Ti a Fi. Credaf mai teg fyddai rhoi mwy o amser i'r ddau sefydliad yma allu datblygu a chynyddu mewn niferoedd	Although pupil numbers are currently low, there are hopeful signs that this may change with the establishment of the Cylch Meithrin and Clwb Ti a Fi. I think it would be fair to give these two organizations more time to develop and increase in numbers.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau yn gofyn am amser i'r Cylch Meithrin ddatblygu a chynyddu mewn niferoedd. Rydym yn cydnabod perthynas Cylchoedd Ti a Fi a Chylchoedd Meithrin gydag ysgolion yng Ngwynedd, fodd bynnag, yn achos Ysgol Abersoch, o ystyried maint y cynnydd fyddai'n deillio o'r Cylch Meithrin, bydd yr heriau sy'n wynebu Ysgol Abersoch yn parhau. Ni allwn fel awdurdod ymrwymo i beidio ac ymdrin a'r ysgol am gyfnod amhenodol. Mae niferoedd y disgyblion yn Ysgol Abersoch wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. Mae'r Awdurdod o'r farn na fyddai parhau â'r ddarpariaeth addysg bresennol yn opsiwn hyfyw ar gyfer y dyfodol. Mae'r Adran Addysg o'r farn nad yw'n ymarferol parhau â'r sefyllfa bresennol yn bennaf oherwydd: • Dosbarthiadau bychain iawn. • Niferoedd isel a diffyg profiadau o gymdeithasu a chydweithio yn ddyddiol gyda chyfoedion ar gyfer y disgyblion. • Rhagamcanion ar gyfer y dyfodol yn dangos y bydd niferoedd yn parhau'n isel dros y 5 mlynedd nesaf, gyda 9 disgybl yn mynychu erbyn 2025. Mae'r Cyngor yn ymwybodol fod Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi wedi ei agor ar safle'r ysgol ym mis Chwefror 2020. Serch hynny, ac er yn cydnabod yr effaith gadarnhaol bosib gall lleoli Cylch Meithrin ar safle Ysgol Abersoch ei gael ar niferoedd, nid oes modd gwarantu y byddai'n arwain at gynnydd sylweddol yn y niferoedd, a rhagwelir y byddai heriau'r ysgol yn parhau. Dengys y tabl isod na ragwelir cynnydd mawr yn y niferoedd dros y 5 mlynedd nesaf: **Tabl 1 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Abersoch** 		M	D	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Medi 2020	2	3	2	0	3	-	-	-	10
Amcangyfrif Medi 2021	3	2	3	2	0	-	-	-	10
Amcangyfrif Medi 2022	2	3	2	3	2	-	-	-	12
Amcangyfrif Medi 2023	2	2	3	2	3	-	-	-	12
Amcangyfrif Medi 2024	2	2	2	3	2	-	-	-	11
Amcangyfrif Medi 2025	2	2	2	2	3	-	-	-	11		*The Council notes the comments asking for the Cylch Meithrin to be allowed time to develop and increase in numbers.* *We recognize the relationship the relationship of Cylchoedd Ti a Fi and Cylchoedd Meithrin with schools in Gwynedd, however, in the case of Ysgol Abersoch, given the scale of the increase that would result from the Cylch Meithrin, the challenges facing Ysgol Abersoch continues.* *As an authority we cannot indefinitely commit to not reviewing the school's situation. Pupil numbers at Ysgol Abersoch have fallen steadily since 2016 and have been fragile for some time.* *The Authority considers that continuing the current education provision would not be a viable option for the future. The Education Department considers that it is not practical to continue with the status quo mainly due to:* • *Very small classes* • *Low numbers and limited experiences of socialising and collaborating daily with peers for the pupils* • *Future projections show that numbers will remain low over the next 5 years, with 9 pupils attending by 2025.* *The Council is aware that a Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi opened on the school site in February 2020. Nevertheless, whilst acknowledging the potential positive impact establishing a Cylch Meithrin in Ysgol Abersoch could have on the numbers, it is not guaranteed that it would lead to a significant increase in numbers, and it is anticipated that the challenges facing the school would continue.* *The table below shows that no significant increase in numbers is anticipated over the next 5 years.* **Table 1 - Number projections for Ysgol Abersoch** |	N	R	1	2	3	4	5	6	Total
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
September 2020	2	3	2	0	3	-	-	-	10
September 2021 Projection	3	2	3	2	0	-	-	-	10
September 2022 Projection	2	3	2	3	2	-	-	-	12
September 2023 Projection	2	2	3	2	3	-	-	-	12
September 2024 Projection	2	2	2	3	2	-	-	-	11
September 2025 Projection	2	2	2	2	3	-	-	-	11
781		Rwy'n deall y cynnig a'r rhesymau dros y, pryderon ond rwyf hefyd yn gweld darpariaeth gadarnhaol yn ddiweddar trwy gychwyn y Cylch Meithrin a grŵp Ti a Fi. Rhaid rhoi amser i'r ymdrechion a'r ddarpariaeth hon ddatblygu.	I understand the proposal and the reasons for the concerns, but I also see positive provision recently by starting the Cylch Meithrin and Ti a Fi group.This effort and provision must be given time to develop.			
782		Mae nhw wedi dechra cylch meithrin hefyd sydd yn tyfu ac mi fysa hi yn bechod mawr cau yr Ysgol cyn iddo fo gael shawns i ddatblygu a thyfu.	They have also started a cylch meithrin and it would be a great shame to close the school before it has a chance to develop and grow			
783		Bellach mae Cylch Meithrin newydd ar y safle wedi'i osod yn ddiweddar ac mae'r llywodraethwyr wedi annog y Cabinet i ganiatáu "amser i ffynnu" i'r rhaglen, a allai ddylanwadu ar ddisgyblion newydd i ymuno.	There is now a new on-site Cylch Meithrin recently installed and the governors have urged the Cabinet to allow the program "time to flourish", which may influence new pupils to join.			
784		Er yn cydnabod bod canran uchel o blant y pentref yn mynychu ysgolion all-ddalgylch, anghytunir â'r farn "nad yw'r ddarpariaeth bresennol yn opsiwn hyfyw ar gyfer y dyfodol" – pam na roddir cyfle i'r mentrau o sefydlu Ti a Fi a'r Cylch Meithrin gyfle i wreiddio a ffynnu? Hefyd, effeithiwyd ar hynny gan y pandemig.	Although acknowledging that a high percentage of the village's children attend out-of-catchment schools, there is a disagreement with thte view that "the current provision is not a viable option for the future" why not give the Cylch Ti a Fi and the Cylch Meithrin time to flourish? Also, this was affected by the pandemic.			
785		Bellach mae Cylch Meithrin newydd wedi ei sefydlu ar y safle ac mae'r llywodraethwyr wedi annog y Cabinet i ganiatáu "amser i'r rhaglen ffynnu", a all ddylanwadu ar ddisgyblion newydd i ymuno.	There is now a new on-site Cylch Meithrin recently installed and the governors have urged the Cabinet to allow the program " time to flourish", which may influence new pupils to join.			
786		Dyfodiad Cylch Meithrin a Ti a Fi wedi cryfhau'r berthynas gymunedol ac yn codi niferoedd ac enw da'r ysgol. Amser a thai fforddiadwy yn y pentref sydd eu hangen er mwyn gweld cynnydd yn niferoedd y plant a ddaw i Ysgol Abersoch.	The arrival of Cylch Meithrin and Ti a Fi has strengthened the community relationship and increased the numbers and reputation of the school. Time and affordable housing in the village was what was needed to see an increase in the number of children attending Ysgol Abersoch.			
787		maen nhw wedi cychwyn cylch yma sy'n tyfu'n araf	they've started a cylch there which is slowly growing			
788		Diffyg amser a roddir i'r uchod i sefydlu a gwella presenoldeb disgyblion	Lack of time afforded to the above to establish and improve attendance pupil.			
789		Gwelodd yr Ysgol bod rhai o'r plant lleol yn mynd i ysgolion cyfagos achos bod ganddynt ddarpariaeth meithrinfeydd yn eu hysgolion. Bellach mae gan Ysgol Abersoch feithrinfa a Chylch Ti a Fi, yn annog cenhedlaeth newydd o ddisgyblion y dyfodol ac er hyn mae'r Cyngor yn bwriadu cau cyn i hyn gael amser i ffynnu!! Mae 5 disgybl newydd ar gyfer mis Medi yn barod!!	The School found that some of the local children went to nearby schools because they had nursery provision in their schools. Ysgol Abersoch now has a nursery and Cylch Ti a Fi, encouraging a new generation of future pupils and yet the Council intends to close before this has time to flourish!! There are 5 new pupils for September already!!			

790		Mae ein gweithredoedd a'n hawgrymiadau cadarnhaol mewn ymateb i hyn, gan gynnwys y mentrau a gefnogir gan Mudiad Meithrin, ynghyd â chysyniad Ysgol y Traeth, ac ychwanegu blwyddyn ysgol ychwanegol, i gyd yn opsiynau sydd â siawns go iawn o gael effaith gadarnhaol ar gynaliadwyedd tymor hir Ysgol Abersoch, a minnau, ynghyd â llawer o rai eraill, yn credu y dylid rhoi cyfle teg iddynt ffynnu.	Our positive actions and suggestions in response to this, including the initiatives supported by Mudiad Meithrin, together with the Beach School concept, and the addition of an extra school year, are all options that have a real chance of having a positive impact on the long - term sustainability of Ysgol Abersoch, and I, along with many others, believe that they should be given a fair chance to thrive.			
791		bydd ‘cylch meithrin’ y rhieni a phlant bach yn cael ei aberthu hefyd.	the parents and toddlers 'cylch meithrin' would be sacrificed also.		Mae’n gywir nodi, pe byddai’r cynnig yn cael ei wireddu, yna byddai’r ysgol amgen yn darparu addysg o 3 oed i fyny. Ond o ran darpariaeth y Cylch Meithrin, os fydd y cynnig yn mynd yn ei flaen, mae’r Cyngor yn awyddus i drafod y posibiliadau hefo’r cynrychiolwyr perthnasol – gallai’r posibiliadau gynnwys aros yn y lleoliad presennol, ail-leoli i’r ysgol amgen, neu symud i safle arall ym mhentref Abersoch.	*It is correct to note that if the proposal were implemented then the alternative school would provide education from the age of 3 upwards.* *However, in terms of the Cylch Meithrin provision, should the proposal go ahead, the Council is keen to discuss the possibilities with the relevant representatives – the possibilities could include staying in the current location, relocating to ‘the alternative school, or move to another site in the village of Abersoch.*
792		peri pryder mawr i mi fel rhiant, oherwydd mae fy mab, xxx, sydd ddim ond xx oed yn mynd i Ysgol Abersoch i gwrdd â'i ffrindiau a'i athrawon.	deeply concerns me as a parent, because my son, xx, who is only xx years old goes to Ysgol Abersoch to meet his friends and teachers			
793		Y risg i'r Fethrinfa a Chylch Ti a fi.	The risk to the Methrinfa and TI a fi.			
794		Nid yw'r cynigion wedi ystyried effaith colli Cylch Meithrin. Mae'n amlwg bod galw am y gwasanaeth hwn, heb Gylch arall yn nalgylch Ysgol Abersoch / Ysgol Sarn Bach ac mae Cylch Llanbedrog yn llawn, neu'n agos at ei lawn	The proposals have not considered the impact of losing Cylch Meithrin. There is clearly a demand for this service, with no other Cylch being in the Ysgol Abersoch/Ysgol Sarn Bach catchment area and the Llanbedrog Cylch is full, or near full			
795		Ochr yn ochr a'n pryderon ynghylch cael ein gorfodi i gau'r CMA, rydym yn tynnu eich sylw at y diffyg difrifol wrth eithrio'r CMA o'r broses ymgynghori a disgwyliwn eich ymateb i'r hepgor hyn.	Alongside our worries about being forced to close CMA, there have been serious omissions of due process in the consultation which I bring to your attention and would like a response to.			
796		7.16 Manteision ac anfanteision disgwyliedig o'r cynnig "Ystyriaethau eraill." Cwestiynwn pam nad oes cydnabod colled Cylch Meithrin a Ti a Fi.	7.16 Expected advantages and disadvantages of the proposal “Other considerations.” We question why there is no acknowledgement of the loss of the Cylch Meithrin and Ti a Fi.			
797		***Gyda’r ysgol yn cynnal Ti a Fi – sy’n werthfawr i mi, mae’n golygu y gall rieni weithio ychydig oriau yr wythnos neu weithio shifft yn ystod amser cinio.***	***With the school hosting Ti a Fi - which is invaluable to me, it means that parents can work a few hours a week or work a shift at lunchtime.***		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
798		Rydym yn Byw yn Llanbedrog ac ar ôl cael plant a fynychodd 'ti a fi” yno rydym yn gwybod faint o fabanod hanfodol a phlant ifanc sydd angen lle dysgu, bydd cymryd hyn i ffwrdd yn cael effaith negyddol enfawr nid yn unig yn Abersoch ond ar bentrefi cyfagos.	We Live in Llanbedrog and having had children who attended 'ti a fi" there know how much crucial babies and young child need the place of learning ,taking this away will have a huge negative impact not just in Abersoch but in neighbouring villages.		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
		14. Arall *Other*				
799		***Ymddengys dros y ddeg mlynedd diwethaf fod Cyngor Gwynedd wedi anghofio yn llwyr am gymuned Abersoch, mae cau cyfleusterau lleol yn mynd yn groes i’w bodolaeth fel plaid. Mae ‘n wybyddus i lawer fod Abersoch yn denu sylw negyddol oherwydd ei dibyniaeth ar bobl sy’n dod yma ar eu gwyliau o Loegr yn bennaf, ac mae hynny i raddau helaeth yn wir. Nid yw’r cyngor presennol efallai yn ymwybodol yn ystod y 60au a’r 70au cafodd y cyngor lleol ei annog gyda dyfodiad y rhaglen o adeiladu ac ehangu cartrefi gwyliau er mwyn darparu ar gyfer preswylwyr ail gartrefi yn Lloegr. Serch y straen a roddodd hyn ar y gymuned, daliodd Abersoch ei thir a ffynnodd.***	***Over the past ten years it seems that Gwynedd Council has completely forgotten about the Abersoch community, closing local facilities runs counter to its existence as a party. It is widely known that Abersoch attracts negative attention because of its dependence on people who come here mainly on holiday from England, which is largely true. The current council may not be aware during the 60s and 70s the local council was encouraged by the advent of the program of building and expanding holiday homes to cater for second home residents in England. Despite the strain this placed on the community, Abersoch held its ground and flourished.***		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
800		Dylai’r Cyngor ystyried ymhellach datblygu’r pentref ei hun yn deulu-gyfeillgar yn hytrach na gwerthu tai i bobl ar hap fel tai haf, fel arall bydd y pentref yn farw yn fuan.	Council should think more about developing the village itself into family friendly instead of selling houses to random people as holiday homes, otherwise the village will be dead soon.		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau, fodd bynnag, dymuna’r Cyngor nodi nad oes ganddo reolaeth dros y farchnad dai agored.	*The Council notes the comments, however, the Council wishes to state that it has no control over the open housing market.*
801		Rwy'n sylweddoli bod y tir y mae'r ysgol yn eistedd arno yn cael ei ystyried yn dir datblygu,	I do realise that the land on which the school sits is considered prime development land, so is much more		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

		felly mae'n llawer mwy gwerthfawr i'r cyngor fel ased i gynhyrchu refeniw. Rwy'n credu mai'r teimlad cyffredinol yn y pentref yw nad yw Cyngor Gwynedd yn gofalu am y pentref na'i drigolion a bydd cau'r ysgol yn mynd i ariannu ardaloedd eraill o'r sir tra na fydd Abersoch yn elwa mewn unrhyw ffordd.	valuable to the council as an asset to generate revenue. I think the general feeling in the village is Gwynedd Council don't care for the village or its residents and closure of the school will go to funding other areas of the county whilst Abersoch will not benefit in any way.		O safbwynt adeilad yr ysgol, pe gweithredir y cynnig mae gan y Cyngor bolisi ôl-ddefnydd adeiladau ysgolion a byddai'r polisi yn cael ei ddilyn er mwyn penderfynu ar ddefnydd yr adeilad/safle i'r dyfodol, gan gynnwys defnydd cymunedol posib.	*In terms of the school building, should the proposal be implemented the Council has a policy for the after-use of school buildings and the policy would be followed to determine the future use of the building / site, including possible community use.*
802		Abersoch yn adnabyddus yn lleol ac yn genedlaethol am fod yn ardal sydd dan bwysau eithriadol yn sgil prisiau tai uchel a pherchnogaeth ail gartref, fforddiadwyaeth tai, twristiaeth ddwys a'r effaith y mae'r rhain yn eu cael ar ein hiaith a diwylliant Cymraeg	Abersoch is renowned locally and nationally as an area under extreme duress from house prices and second home ownership, house affordability, intense tourism and the pressures these bring on the Welsh language and culture		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
803		Gyda'r bygythiad o gau'r ysgol leol, mae hyn yn brawf, o fethiant llwyr yr awdurdodau, i amddiffyn teuluoedd lleol, a'r gymuned rwy'n gobeithio y bydd mesurau newydd i 'atal y pydredd', a byddwn yn gweld, teuluoedd, unwaith eto yn defnyddio ein 'fest' olaf o gymdeithas hapus, wâr yn cael ei hafder.	With the threatened closure,of the local school,this is proof ,of the abject failure of the authorities,to protect local families,and the community I hope new measures to 'stop the rot',will be forthcoming,and we will see ,families,once again using our last 'vestige 'of a happy,civilised society,restored		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
804		Abersoch/unrhyw bentref heb ysgol ddim yn denu Cymry ifanc yno I fyw, - a chaniatau gallent fforddio tŷ yno, neu yn eu perswadio I symud i ardal arall ble mae ysgol.	Abersoch / any village without a school does not attract young Welsh people to live there - and allow them to afford a house there, or persuade them to move to another area where there is a school.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
805		Cymuned naturiol yn marw – colli etifeddiaeth a'r iaith a throi'r pentref yn ddim ond cyrchfan gwyliau'n llawn tai haf, dim teuluoedd.	The natural community dies – loss of heritage, language and turning the village into nothing short of a Holiday resort full of Holiday homes, and no families.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
806		Mae'r galw cynyddol am ail gartrefi wedi codi prisiau tai ar bob lefel, gan orfodi'r gymuned leol i ymadael. Ychydig o obaith sydd gan deuluoedd ifanc, yn benodol, o allu sicrhau tai lleol. Mae hyn yn ei dro wedi ystumio'r dalgylchoedd ar gyfer ysgolion lleol. Dyletswydd y Cyngor yw ceisio unioni hyn, nid trwy gau ysgolion, ond trwy ddarparu tai fforddiadwy lleol effeithiol, gan gynnwys tai cymdeithasol. Mae'r Cynllun Gweithredu Argyfwng a gymeradwywyd yn ddiweddar ar gyfer Tai Fforddiadwy, gan ddefnyddio elw o'r premiwm Treth Gyngor ar ail gartrefi, yn gam i'r cyfeiriad cywir. Dylid rhoi cyfle iddo weithio, gan sicrhau bod ysgol leol i fynd iddi o hyd os yw'n llwyddo i setlo mwy o deuluoedd ifanc yn y pentref.	The increasing demand for second homes has raised house prices at all levels, driving out the local community. Young families, in particular, have little chance of being able to secure local housing. This in turn has distorted the catchment areas for local schools. The duty of the Council is to try and redress this, not by closing schools, but by providing effective local affordable housing, including social housing. The recently approved crisis Action Plan for Affordable Housing, using proceeds from the Council Tax premium on second homes, is a step in the right direction. It should be given a chance to work, ensuring there is still a local school to go to if it succeeds in settling more young families in the village.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
807		Yn ddiweddar, rwyf wedi derbyn arolwg ynghylch ail gartrefi / cartrefi gwyliau. Amlygodd yr arolwg effaith y fath ar adnoddau lleol gan gynnwys yr ysgol. Byddai hyn yn awgrymu bod y cyngor lleol yn cydnabod y byddai cau'r ysgol yn drasiedi ac yn cael effaith negyddol enfawr. Rwy'n siŵr fy mod yn cofio un cwestiwn yn ymwneud â defnyddio arian a gasglwyd o gartrefi o'r fath.ga i ofyn i ble mae arian o'r fath yn mynd a Ga i awgrymu y gallech ei ddefnyddio i gefnogi Ysgol Abersoch yn ogystal â chefnogi tai Fforddiadwy.	I have recently received a survey regarding second/holiday homes. The survey highlighted the impact of such on local resources including the school. This would suggest that the local council recognise that the school closure would be a tragedy and have a massive negative impact.I'm sure I recall one question being about the use of monies collected from such homes.can I ask where such money goes and Might I suggest that as well supporting affordable housing you could use it to support Ysgol Abersoch.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r ysgol yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl yn £4,198. Nid yw hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd fod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.	*The Council notes the comments.* *The school receives an additional funding to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy (which ensures at least a headteacher and teacher at each school, and a headteacher and an assistant in schools with fewer than 15 full time pupils). The total additional funding for the 2020-21 financial year (based on the numbers in September 2019) was £52,582. The cost per pupil at Ysgol Abersoch is £17,404 (2020-21); the county average cost per pupil is £4,198.* *This is not sustainable in the long term as projected numbers remain low and consequently the financial challenges would continue.*
808		Mae'n rhan o ddyletswydd Gwynedd i wneud iawn â'r ardalwyr o Gymry am ganiatáu Seisnigeiddio cymaint ar y pentref. Anghofied am gostau cynnal addysg yn Ysgol Abersoch. Taled trwy'r trethi digonol iawn a delir o'r pentref i adfer yr iaith a gollwyd drwy ddiffyg gweledigaeth y gorffennol. Dyma eich cyfle.	It is part of Gwynedd's duty to compensate Welsh settlers for allowing the village to be Anglicized. Forget the costs of running education at Ysgol Abersoch. Payed through the very adequate taxes paid from the village to restore the language lost through the lack of vision of the past. This is your opportunity.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
809		Nawr bod Cyngor Gwynedd yn bwriadu dyblu treth cyngor ar ail gartrefi i 100 y cant mae'n bosibl ystyried defnyddio peth o'r arian	Now that Gwynedd Council are planning to double the council tax on second homes to 100 per cent it is possible to consider using some of this extra money to fund local		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

		ychwanegol hwn i ariannu'n lleol isadeiledd fel ysgolion lleol.	infrastructure such as local schools.		Mae'r ysgol yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl yn £4,198. Nid yw hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd fod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.	*The school receives an additional funding to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy (which ensures at least a headteacher and teacher at each school, and a headteacher and an assistant in schools with fewer than 15 full time pupils). The total additional funding for the 2020-21 financial year (based on the numbers in September 2019) was £52,582. The cost per pupil at Ysgol Abersoch is £17,404 (2020-21); the county average cost per pupil is £4,198.* *This is not sustainable in the long term as projected numbers remain low and consequently the financial challenges would continue.*
810		Mae polisïau Gwynedd wedi caniatáu i Abersoch fod yn bentref gwyliau (ail gartrefi) mwyaf proffidiol y Sir o ran trethi, a bwriedir cynnydd pellach. Yn ôl ystadegau'r cyngor mae Plwyf Llanengan yn cyfrannu dros 4% o'r dreth a gesglir yng Ngwynedd, dros £3,000,000. Ar ôl tynnu 'presept' y Cyngor Cymuned a chyfraniad yr Heddlu, mae hyn yn gadael dros £2.3 miliwn. Oni ddyliai canran cyfrannol o'r dreth hon fynd i gefnogi cnewyllyn Cymreig y pentref ac adnodd pwysig i drigolion llai breintiedig y ward?	Gwynedd's policies have allowed Abersoch to be the County's most tax-advantaged holiday home (second home), with further increases planned. According to council statistics Llanengan Parish contributes over 4% of the tax collected in Gwynedd, over £ 3,000,000. After removing the Community Council 'precept' and the Police contribution, this leaves over £ 2.3 million. Shouldn't a proportional percentage of this tax go to support the village's Welsh nucleus and an important resource for the less privileged residents of the ward?		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r ysgol yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl yn £4,198. Nid yw hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd fod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.	*The Council notes the comments.* *The school receives an additional funding to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy (which ensures at least a headteacher and teacher at each school, and a headteacher and an assistant in schools with fewer than 15 full time pupils). The total additional funding for the 2020-21 financial year (based on the numbers in September 2019) was £52,582. The cost per pupil at Ysgol Abersoch is £17,404 (2020-21); the county average cost per pupil is £4,198.* *This is not sustainable in the long term as projected numbers remain low and consequently the financial challenges would continue.*
811		Nid rwyf yn meddwl am fod ffigyrau yn isel yn yr ysgol ar "hyn o bryd" yn ddigon o esgis i gau yr ysgol, os yw hyn yn dod i lawr i fater o bres rwyf yn siwr fod yna ffordd ogwmpas hyn, un syniad oedd gen i ydi.... Faint o dai sydd na yn ardal abersoch ?, beth am rhoid codiad o £1 (er engraifft) ar dreth cyngor pob un ty yn ardal abersoch does fawr o neb yn mynd i golli £1 bob mis er mwyn cadw ein hysgol i fynd, neu mae son am ddwblu treth ar dai haf yn y cymuned, beth am rhoid dipyn or pres yna yn ol i mewn ir gymuned er mwyn yr ysgol.	I don't think that just because figures are low in the school "at the moment" that this is enough to close the school, if this comes down to a matter of money I am sure there is a way around this, one idea I have is .... How many houses are there in the abersoch area ?, why not give every house in the abersoch a council tax increase of £ 1 (for example) almost no one is going to lose £ 1 every month to keep our school going, or there is talk of doubling the tax on holiday homes in the community, why not put some of that money back into the community for school.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r ysgol yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl yn £4,198. Nid yw hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd fod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.	*The Council notes the comments.* *The school receives an additional funding to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy (which ensures at least a headteacher and teacher at each school, and a headteacher and an assistant in schools with fewer than 15 full time pupils). The total additional funding for the 2020-21 financial year (based on the numbers in September 2019) was £52,582. The cost per pupil at Ysgol Abersoch is £17,404 (2020-21); the county average cost per pupil is £4,198.* *This is not sustainable in the long term as projected numbers remain low and consequently the financial challenges would continue.*
812		Os ag diffyg arian sydd tu ôl i eich rheswm i gau yr Ysgol, pam na wnewch chi ddefnyddio canran o'r codiad yr Ysgol yn bwriadu ei roi ar yr 'ail gartrefi' haf yma. Dwi'n siwr y buasai perchnogion yn hapusach i dalu yn gwybod eu bod yn helpu cadw'r Ysgol yn agored.	If your reason for closing the School is a lack of money, why not use a percentage of the increase that the council intends to put on 'second homes' this summer. I'm sure owners would be happier to pay knowing they help keep the School open.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r ysgol yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl yn £4,198. Nid yw hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd fod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.	*The Council notes the comments.* *The school receives an additional funding to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy (which ensures at least a headteacher and teacher at each school, and a headteacher and an assistant in schools with fewer than 15 full time pupils). The total additional funding for the 2020-21 financial year (based on the numbers in September 2019) was £52,582. The cost per pupil at Ysgol Abersoch is £17,404 (2020-21); the county average cost per pupil is £4,198. This is not sustainable in the long term as projected numbers remain low and consequently the financial challenges would continue.*
813		Mae'r ddogfen yn dadlau dros gau yr ysgol ar sail diffyg niferoedd – a'r costau sy'n dilyn i gynnal ysgol fechan. Ond dylid cymeryd cyd-destun yr ysgol arbennig hon i ystyriaeth cyn cyrraedd penderfyniad o'r fath. A'r cyd-destun ydi gwarafun ariannu ysgol Gymraeg ei hiaith ym mhentref mwyaf Seisnig, a mwyaf cyfoethog Gwynedd.	The document argues for the closure of the school on the grounds of lack of numbers - and the consequent costs of maintaining a small school. However, the context of this special school should be taken into account before reaching such a decision. And the context denies funding a Welsh-medium school in Gwynedd's most English and wealthy village.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae'r ysgol yn derbyn cyllid ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddisgyblion llawn amser). Cyfanswm y cyllid ychwanegol hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. Cost fesul disgybl yn Ysgol Abersoch yw £17,404 (2020-21), gyda chyfartaledd sirol cost fesul disgybl yn £4,198.	*The Council notes the comments.* *The school receives an additional funding to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy (which ensures at least a headteacher and teacher at each school, and a headteacher and an assistant in schools with fewer than 15 full time pupils). The total additional funding for the 2020-21 financial year (based on the numbers in September 2019) was £52,582. The cost per pupil at Ysgol Abersoch is £17,404 (2020-21); the county average cost per pupil is £4,198. This is not sustainable in*

					Nid yw hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir oherwydd fod rhagamcanion niferoedd yn parhau yn isel ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol yn parhau.	*the long term as projected numbers remain low and consequently the financial challenges would continue.*
814		***Diwedd y gân yw'r geiniog – pam hynny? Er ein bod yn gymuned wledig gyda nifer llai o ran poblogaeth pam y dylem gael llai o gyfleusterau oherwydd hyn? Oes gennym ni yr un hawliau â phobl sy'n byw yn nhrefi Gwynedd?*** ***Byddai mwy o blant yn Abersoch pe byddai mwy o dai yn fforddiadwy a rwy'n golygu fforddiadwy yn yr ystyr – fod pobl ifanc sydd yn derbyn cyflogau isel yn gallu fforddio i brynu'r tai hyn.***	***Why is it always about the funding? Although we are a rural community with a smaller population why should we have fewer facilities because of this? Do we have the same rights as people living in Gwynedd's towns?*** ***There would be more children in Abersoch if more houses were affordable which means affordable in the sense that low paid young people can afford to buy these houses.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Fodd bynnag, ym mis Rhagfyr 2020 fe wnaeth Cyngor Gwynedd fabwysiadu Cynllun Gweithredu a fydd yn buddsoddi £77m mewn dros 30 o gynlluniau penodol i daclo'r her gynyddol o ddiffyg tai addas i drigolion y Sir, gan gynnwys cynyddu'r nifer o dai fforddiadwy ar gael i bobl leol. Caiff y Cynllun ei weithredu dros y 6 mlynedd nesaf gan gynnwys prosiectau megis cynyddu'r nifer o dai cymdeithasol yng Ngwynedd; prynu cyn-dai cymdeithasol a thai preifat i'w gosod ar rent fforddiadwy i drigolion Gwynedd; datblygu ein tai ein hunain er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i drigolion Gwynedd gystadlu; gwrthod ceisiadau i godi amod person lleol ar gyn "dai Cyngor"; Cynllun Cymorth Prynu a Grantiau Prynwyr Tro Cyntaf i adnewyddu tai gwag. Mae union leoliadau rhai o'r cynlluniau hyn i'w cadarnhau yn dilyn ymarferiad o ymgynghori gyda chymunedau er mwyn sefydlu eu anghenion tai. Mae'r Cyngor yn ymwybodol y bydd angen cyfres o fesurau, nifer ohonynt tu hwnt i reolaeth uniongyrchol y Cyngor ar hyn o bryd, os am allu sicrhau gwir degwch i drigolion lleol yn y maes tai. Mae'r Cynllun Gweithredu Tai yn un o'r mesurau hyn ac yn caniatáu i ni anelu i weithredu i'r eithaf o'n gallu uniongyrchol er mwyn ceisio unioni'r sefyllfa bresennol. Rydym hefyd yn cydnabod y byddwn angen parhau i ymgyrchu am newidiadau pellach cenedlaethol er mwyn cryfhau ein gallu i weithredu o fewn Gwynedd a bydd y Cyngor yn parhau i wneud hynny ar bob cyfle posib yn y maes tai, trethiant, trwyddedu a chynllunio.	*The Council notes the comments.* *However, in December 2020 Gwynedd Council adopted an Action Plan which will invest £77m in over 30 specific schemes to tackle the growing challenge of lack of suitable housing for the County's residents, including increasing the number of affordable homes available to locals. The Scheme will be implemented over the next 6 years and will include projects such as increasing the number of social housing in Gwynedd; the purchase of former social and private housing for affordable rent for Gwynedd residents; developing our own hosuing to increase the opportunities for Gwynedd's residents to compete; refusing applications to remove a local person condition on former "Council houses"; Homebuy scheme and First time buyers' grants to renovate empty houses. The exact locations of some of these schemes are to be confirmed following a community consultation in order to establish their housing needs.* *The Council is aware that a series of measures, many of which are currently beyond the direct control of the Council, will be required if true fairness is to be provided to local residents in terms of housing. The Housing Action Plan is one of these measures and allows us to aim to maximize our direct capacity in an attempt to rectify the current situation. We also recognize that we will need to continue to campaign for further national changes in order to strengthen our ability to operate within Gwynedd and the Council will continue to do so at every opportunity in the field of housing, taxation, licensing and planning.*
815		Un o'r rhesymau posibl nad yw nifer y disgyblion wedi codi dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf yw'r diffyg tai fforddiadwy i bobl sy'n gweithio yn y pentref ar gyflogau sylfaenol isel, mae hyn wedi gorfodi teuluoedd ifanc i symud allan i dai rhatach yn yr ardal gyfagos.	One of the possible reasons that numbers of pupils has not risen over the past few years is the lack of affordable housing for people working in the village on low basic wages this has forced young families to move out to cheaper housing in surrounding area.			
816		***Deallem fod nifer y plant sy'n mynd i Ysgol Abersoch wedi gostwng dros y blynyddoedd. Dylem fynd i wraidd y mater pam nad oes digon o gyflenwad tai fforddiadwy/cymdeithasol er mwyn annog teuluoedd ifanc i fyw yma. Byddai hynny yn cynyddu nifer y plant fyddai'n mynychu'r ysgol.***	***It seems that the number of children attending Ysgol Abersoch has decreased over the years. We should get to the root of the issue of why there is not enough affordable / social housing supply to encourage young families to live here. This would increase the number of children attending the school.***			
817		Un o'r rhesymau posibl nad yw nifer y disgyblion wedi codi dros yr blynyddoedd diwethaf yw'r diffyg tai fforddiadwy i bobl sy'n gweithio yn y pentref ar gyflogau isel ac mae hyn wedi gorfodi teuluoedd ifanc i symud allan i dai rhatach yn y yr ardal gyfagos.	One of the possible reasons that numbers of pupils has not risen over the past few years is the lack of affordable housing for people working in the village on low basic wages this has forced young families to move out to cheaper housing in the surrounding area.			
818		Codi a gostwng bu ei niferoedd ers ei hagor yn 1924 felly, nid yw rhifau isel yn ddieithr iddi. Ac, felly, gallant godi eto pe ceid digon o dai fforddiadwy yn y pentref, gan mai dyna yw'r maen tramgwydd pennaf o ddenu teuluoedd ifainc i Abersoch. A yw Cyngor Gwynedd yn fodlon a pharod gwneud hynny? Gobeithir yn wir, yn hytrach na chaniatáu cynlluniau drudfawr y tai haf sydd yn y pentref.	Its numbers have been rising and decreasing since it opened in 1924 so low numbers are no stranger to it. And, therefore, they could rise again if there were enough affordable housing in the village, as that is the main obstacle to attracting young families to Abersoch. Is Gwynedd Council willing and allowing to do so? It is hoped indeed that rather than allow the expensive schemes of holiday homes in the village.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Fodd bynnag, ym mis Rhagfyr 2020 fe wnaeth Cyngor Gwynedd fabwysiadu Cynllun Gweithredu a fydd yn buddsoddi £77m mewn dros 30 o gynlluniau penodol i daclo'r her gynyddol o ddiffyg tai addas i drigolion y Sir, gan gynnwys cynyddu'r nifer o dai fforddiadwy ar gael i bobl leol. Caiff y Cynllun ei weithredu dros y 6 mlynedd nesaf gan gynnwys prosiectau megis cynyddu'r nifer o dai cymdeithasol yng Ngwynedd; prynu cyn-dai cymdeithasol a thai preifat i'w gosod ar rent fforddiadwy i drigolion Gwynedd; datblygu ein tai ein hunain er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i drigolion Gwynedd gystadlu; gwrthod ceisiadau i godi amod person lleol ar gyn "dai Cyngor"; Cynllun Cymorth Prynu a Grantiau Prynwyr Tro Cyntaf i adnewyddu tai gwag. Mae union leoliadau rhai o'r cynlluniau hyn i'w cadarnhau yn dilyn ymarferiad o ymgynghori gyda chymunedau er mwyn sefydlu eu anghenion tai. Mae'r Cyngor yn ymwybodol y bydd angen cyfres o fesurau, nifer ohonynt tu hwnt i reolaeth uniongyrchol y Cyngor ar hyn o bryd, os am allu sicrhau gwir degwch i drigolion lleol yn y maes tai. Mae'r Cynllun Gweithredu Tai yn un o'r mesurau hyn ac yn caniatáu i ni anelu i weithredu i'r eithaf o'n gallu uniongyrchol er mwyn ceisio unioni'r sefyllfa bresennol. Rydym hefyd yn cydnabod y byddwn angen parhau i ymgyrchu am newidiadau pellach cenedlaethol er mwyn cryfhau ein gallu i weithredu o fewn Gwynedd a bydd y Cyngor yn parhau i wneud hynny ar bob cyfle posib yn y maes tai, trethiant, trwyddedu a chynllunio.	*The Council notes the comments.* *However, in December 2020 Gwynedd Council adopted an Action Plan which will invest £77m in over 30 specific schemes to tackle the growing challenge of lack of suitable housing for the County's residents, including increasing the number of affordable homes available to locals. The Scheme will be implemented over the next 6 years and will include projects such as increasing the number of social housing in Gwynedd; the purchase of former social and private housing for affordable rent for Gwynedd residents; developing our own hosuing to increase the opportunities for Gwynedd's residents to compete; refusing applications to remove a local person condition on former "Council houses"; Homebuy scheme and First time buyers' grants to renovate empty houses. The exact locations of some of these schemes are to be confirmed following a community consultation in order to establish their housing needs.* *The Council is aware that a series of measures, many of which are currently beyond the direct control of the Council, will be required if true fairness is to be provided to local residents in terms of housing. The Housing Action Plan is one of these measures and allows us to aim to maximize our direct capacity in an attempt to rectify the current situation. We also recognize that we will need to continue to campaign for further national changes in order to strengthen our ability to operate within Gwynedd and the Council will continue to do so at every opportunity in the field of housing, taxation, licensing and planning.* .
819		Mae gan holl ddisgyblion Ysgol Abersoch gysylltiad ddofn â'r pentref mewn ffordd na welir yn aml, mae llawer yn dychwelyd yn rheolaidd gan ddod â theulu a ffrindiau. Mae llawer yn aros neu yn ysu i ddychwelyd, ond heb ddatblygiad preswyl lleol pellach, yn syml, nid oes digon o gartrefi yn y pentref i deuluoedd ifanc aros yma a defnyddio'r ysgol hardd hon.	All the Ysgol Abersoch pupils become deeply attached to the village in a way not often seen, many return regularly bringing family and friends. Many long to remain or return, but without further local residential development there simply are not enough homes in the village for young families to stay here and make use of this beautiful school.			
820		Lleihaodd niferoedd yr ysgol oherwydd diffyg tai fforddiadwy yn y pentref – ni all y rhai sy'n ennill cyflogau da megis penaethiaid ysgolion mawr a meddygon hyd yn oed fforddio prynu tŷ yn Abersoch. Gobeithir y daw budd i'r gymuned o Gynllun Gweithredu Tai Cyngor Gwynedd drwy neilltuo tir neu brynu tai segur ar gyfer tai fforddiadwy sydd wirioneddol eu hangen i gadw hyfywedd economaidd y pentref a'r ysgol. O'i chau, gyrrir unrhyw deulu ifanc (sy'n siarad yr iaith) ac atalir unrhyw un arall (a chymryd y gallent ei fforddio) rhag symud yma.	School numbers have decreased due to the lack of affordable housing in the village - those who earn good wages such as headteachers of large schools and doctors cannot even afford to buy a house in Abersoch. It is hoped that the community will benefit from the Gwynedd Council Housing Action Plan by allocating land or buying vacant houses for affordable housing that are desperately needed to maintain the economic viability of the village and school. If closed, any young family (who speak the language) is sent away and anyone else is prevented (and assumed they could afford it) from moving here.			
821		Rwy'n credu bod cynlluniau ar waith i greu tai lleol newydd ac rwy'n teimlo y byddai'n	I believe there are schemes in place to create new local housing and feel it would be very short sited to close the school now - especially following Covid.			

		feddylfryd cul iawn cau'r ysgol nawr - yn enwedig yn dilyn Covid.				
822		Dylai fod dadansoddiad cost / budd sy'n cynnwys holl anghenion Abersoch neu fel arall bydd yn dod yn *ghost town* y tu allan i dymor twristiaeth. Dylai Gwynedd fod yn annog twf yn y dref gan bobl leol, trwy brofi bod gan gartrefi fforddiadwy fudd tymor hir o gynyddu nifer y disgyblion sy'n mynychu'r ysgol, gobeithio. Nid atebion tymor byr yw'r ateb i'r allfudo a brofir yng Ngogledd Cymru ac mae'r cau hwn yn enghraifft arall o'r awdurdodau yn golchi eu dwylo o broblem barhaus	There should be a cost/benefit analysis that takes in the whole of Abersoch's needs otherwise it will become a ghost town out of the tourist season. Gwynedd should be encouraging growth in the town by local people, by proving affordable homes that will have a long term benefit of hopefully increasing the numbers of pupils attending the school. Short term answers are not the solution to the emigration being experienced in North Wales and this closure is another example of the authorities washing their hands of an ongoing problem		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
823		Ystyriaeth o'r Cynllun Datblygu Tai Newydd mewn cartrefi yn Abersoch	Consideration of the New Housing Development Plan ne homes in Abersoch		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Fodd bynnag, ym mis Rhagfyr 2020 fe wnaeth Cyngor Gwynedd fabwysiadu Cynllun Gweithredu a fydd yn buddsoddi £77m mewn dros 30 o gynlluniau penodol i daclo'r her gynyddol o ddiffyg tai addas i drigolion y Sir, gan gynnwys cynyddu'r nifer o dai fforddiadwy ar gael i bobl leol. Caiff y Cynllun ei weithredu dros y 6 mlynedd nesaf gan gynnwys prosiectau megis cynyddu'r nifer o dai cymdeithasol yng Ngwynedd; prynu cyn-dai cymdeithasol a thai preifat i'w gosod ar rent fforddiadwy i drigolion Gwynedd; datblygu ein tai ein hunain er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i drigolion Gwynedd gystadlu; gwrthod ceisiadau i godi amod person lleol ar gyn "dai Cyngor"; Cynllun Cymorth Prynu a Grantiau Prynwyr Tro Cyntaf i adnewyddu tai gwag. Mae union leoliadau rhai o'r cynlluniau hyn i'w cadarnhau yn dilyn ymarferiad o ymgynghori gyda chymunedau er mwyn sefydlu eu anghenion tai. Mae'r Cyngor yn ymwybodol y bydd angen cyfres o fesurau, nifer ohonynt tu hwnt i reolaeth uniongyrchol y Cyngor ar hyn o bryd, os am allu sicrhau gwir degwch i drigolion lleol yn y maes tai. Mae'r Cynllun Gweithredu Tai yn un o'r mesurau hyn ac yn caniatáu i ni anelu i weithredu i'r eithaf o'n gallu uniongyrchol er mwyn ceisio unioni'r sefyllfa bresennol. Rydym hefyd yn cydnabod y byddwn angen parhau i ymgyrchu am newidiadau pellach cenedlaethol er mwyn cryfhau ein gallu i weithredu o fewn Gwynedd a bydd y Cyngor yn parhau i wneud hynny ar bob cyfle posib yn y maes tai, trethiant, trwyddedu a chynllunio.	*The Council notes the comments.* *However, in December 2020 Gwynedd Council adopted an Action Plan which will invest £77m in over 30 specific schemes to tackle the growing challenge of lack of suitable housing for the County's residents, including increasing the number of affordable homes available to locals. The Scheme will be implemented over the next 6 years and will include projects such as increasing the number of social housing in Gwynedd; the purchase of former social and private housing for affordable rent for Gwynedd residents; developing our own hosuing to increase the opportunities for Gwynedd's residents to compete; refusing applications to remove a local person condition on former "Council houses"; Homebuy scheme and First time buyers' grants to renovate empty houses. The exact locations of some of these schemes are to be confirmed following a community consultation in order to establish their housing needs.* *The Council is aware that a series of measures, many of which are currently beyond the direct control of the Council, will be required if true fairness is to be provided to local residents in terms of housing. The Housing Action Plan is one of these measures and allows us to aim to maximize our direct capacity in an attempt to rectify the current situation. We also recognize that we will need to continue to campaign for further national changes in order to strengthen our ability to operate within Gwynedd and the Council will continue to do so at every opportunity in the field of housing, taxation, licensing and planning.*
824		Efallai y byddai caniatau mwy o gartrefi fforddiadwy i deuluoedd ifanc yn ateb i wneud Ysgol Abersoch yn fwy hyfyw unwaith eto?	Maybe, the permission of more affordable homes for young families is a solution to making Ysgol Abersoch more viable once more?			
825		Wynebir yr argyfwng tai parhaus a llym yn Abersoch â chynlluniau am dai fforddiadwy a Chynllun y Cyngor newydd i brynu eiddo i'w rhyddhau ar rent ar gyfraddau fforddiadwy. Anelir Cynllun Gweithredu Tai Cyngor Gwynedd at gywiro problemau stoc dai fforddiadwy, problem sy'n arbennig o endemig yn Abersoch. Ariannir y cynllun hwn yn rhannol gan gynnydd yn Nhreth y Cyngor ar dai haf a gwag ac mae Abersoch mewn safle da i elwa ohono. Yn economaidd, mae Abersoch yn mynd o nerth i nerth â chyfleoedd cyflogaeth megis cynllun y gwesty newydd sy'n darogan 150 o swyddi newydd. Gallwn hefyd, yn rhesymol, ddisgwyl weld cynnydd posibl mewn disgyblion o ganlyniad i'r posibilrwydd o berchnogion ailgartrefi symud yn barhaol i'r ardal o ganlyniad i Covid. Yn ôl Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, dylem edrych 25 i 50 mlynedd i'r dyfodol a dengys y dangosyddion presennol y dylai Abersoch ffynnu yn y blynyddoedd i ddod. Mae'r swyddi newydd a'r cynlluniau ar gyfer tai yn ddangosyddion allweddol at newid y demograffigau lleol; maent yn pwysleisio'r angen i gynnal darpariaeth addysgol yn y pentref a buasai'r penderfyniad o gau'r ysgol yn tanseilio'r mentrau hyn. *Buasai gweledigaeth ehangach ac integredig tu hwnt i arbedion ariannol cau'r ysgol yn cydnabod pwysigrwydd Abersoch i economi Pen Llŷn; yn ddigwestiwn ar gyfer hyn, mae'r pwysigrwydd o gynnal gwasanaethau sylfaenol o dai, cyflogaeth ac addysg.*	The ongoing and severe housing crisis in Abersoch is being faced with affordable housing plans and the new Council Plan to buy properties for rent at affordable rates. Gwynedd Council's Housing Action Plan is aimed at rectifying the problems of the affordable housing stock, a problem that is particularly endemic in Abersoch. This scheme is partly funded by an increase in Council Tax on holiday and vacant homes and Abersoch is well placed to benefit from this. Economically, Abersoch is going from strength to strength with employment opportunities such as the new hotel scheme which is forecasting 150 new jobs. We can also reasonably expect to see a potential increase in pupils as a result of the possibility of second home owners moving permanently into the area as a result of Covid. According to the Future Generations Commissioner, we should look 25 to 50 years ahead and the current indicators show that Abersoch should thrive in the coming years. The new jobs and housing plans are key indicators of changing local demographics; they emphasize the need to maintain educational provision in the village and the decision to close the school would undermine these initiatives. *A broader and integrated vision beyond the financial savings of closing the school would recognize Abersoch's importance to the Llŷn Penninsula economy; for this is the importance of maintaining basic services of housing, employment and education.*			
826		Cafodd y sefyllfa bresennol o ran tai a chyflogaeth effaith niweidiol unman yn fwy amlwg na Abersoch. Amlygodd cyhoeddiad diweddar Cyngor Gwynedd o 'Gynllun Gweithredu Tai' i gefnogi tai fforddiadwy y pwysigrwydd o fframwaith cydlynol at ddyfodol cynaliadwy. Profa hyn, ar y cyd â'r cyhoeddiad am gynlluniau datblygu i greu 150 o swyddi yn y pentref, y saif Abersoch mewn lle da i arwain y ffordd. Credwn y gall hyn ddechrau wrth i Gyngor Gwynedd ymdrin ag addysg arloesol.	Nowehere was more clearly damaged by the current housing and employment situation than Abersoch. Gwynedd Council's recent publication of a 'Housing Action Plan' to support affordable housing highlighted the importance of a coherent framework for a sustainable future. This proves, in conjunction with the announcement of development plans to create 150 jobs in the village, it stands Abersoch is well placed to lead theway. We believe this can start as Gwynedd Council deals with innovative education.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
827		Ar ben hyn, cyfyngwyd ar allu teuluoedd lleol â phlant i fyw yn Abersoch oherwydd diffyg rheolaeth ar y farchnad agored mewn tai sydd wedi gorfodi nifer i fynd o'r ardal.	In addition, the ability of local families with children to live in Abersoch has been constrained by a lack of open market control in housing which has forced many to leave the area.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
828		Daw mwy o arian i Gwynedd mewn trethi o Abersoch nag o unrhyw bentref o'i faint yn y sir.	More money comes to Gwynedd in taxes from Abersoch than any village of its size in the county. The reason for		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

		A'r rheswm am y ffynhonnell hael hon o arian yw'r caniatád a roddwyd gan Gwynedd a Sir Gaernarfon dros y degawdau i godi a gwerthu tai haf yma. Drwy'r caniatád hwn, caniatáwyd hefyd i Abersoch ddirywio'n bentref gwyliau yn hytrach na ffynnu'n bentref byw. A'r canlyniad? Colli teuluoedd - ar wahan i blant rhieni di-Gymraeg sy'n rhedeg busnesau yma.	this generous source of funding is the permission granted by Gwynedd and Caernarfonshire over the decades to build and sell holiday homes here. By this permission, Abersoch was also allowed to degenerate into a holiday village rather than thrive as a living village. And the result? Losing families - apart from the children of non-Welsh speaking parents who run businesses here.		Mae'r Premiwm Treth Cyngor ar ail gartrefi yn cael ei neilltuo er mwyn ariannu rhai o brosiectau'r Cynllun Gweithredu Tai. Manylir ar brosiectau unigol a ffynonellau ariannu yma: https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//documents/s27957/Eitem%206%20-%20Atodiad%20A%20-%20Cynllun%20Gweithredu%20Tai.pdf?LLL=1	*The Council Tax Premium on second homes is ring-fenced to fund some of the Housing Action Plan projects and sources of funding are detailed here:* https://www.gwynedd.llyw.cymru/en/Residents/Documents-Residents/Housing-documents/Housing-Action-Plan.pdf
829		Wynebir yr argyfwng tai parhaus a llym yn Abersoch â chynlluniau am dai fforddiadwy a Chynllun y Cyngor newydd i brynu eiddo i'w rhyddhau ar rent ar gyfraddau fforddiadwy. Anelir Cynllun Gweithredu Tai Cyngor Gwynedd at gywiro problemau stoc dai fforddiadwy, problem sy'n arbennig o endemig yn Abersoch. Ariannir y cynllun hwn yn rhannol gan gynnydd yn Nhreth y Cyngor ar dai haf a gwag ac mae Abersoch mewn safle da i elwa ohono. Yn economaidd, mae Abersoch yn mynd o nerth i nerth â chyfleoedd cyflogaeth megis cynllun y gwesty newydd sy'n darogan 150 o swyddi newydd. Gallwn hefyd, yn rhesymol, ddisgwyl weld cynnydd posibl mewn disgyblion o ganlyniad i'r posibilrwydd o berchnogion ailgartrefi symud yn barhaol i'r ardal o ganlyniad i Covid. Yn ôl Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, dylem edrych 25 i50 mlynedd i'r dyfodol a dengys y dangos y ddion presennol y dylai Abersoch ffynnu yn y blynyddoedd i ddod. Mae'r swyddi newydd a'r cynlluniau ar gyfer tai yn ddangosyddion allweddol at newid y demograffigau lleol; maent yn pwysleisio'r angen i gynnal darpariaeth addysgol yn y pentref a buasai'r penderfyniad o gau'r ysgol yn tanseilio'r mentrau hyn .Buasai gweledigaeth ehangach ac integredig tu hwnt i arbedion ariannol cau'r ysgol yn cydnabod pwysigrwydd Abersoch i economi Pen Llŷn; yn ddigwestiwn ar gyfer hyn, mae'r pwysigrwydd o gynnal gwasanaethau sylfaenol o dai, cyflogaeth ac addysg.	The ongoing and severe housing crisis in Abersoch is being faced with affordable housing plans and the new Council Plan to buy properties for rent at affordable rates. Gwynedd Council's Housing Action Plan is aimed at rectifying the problems of the affordable housing stock, a problem that is particularly endemic in Abersoch. This scheme is partly funded by an increase in Council Tax on holiday and vacant homes and Abersoch is well placed to benefit from this. Economically, Abersoch is going from strength to strength with employment opportunities such as the new hotel scheme which is forecasting 150 new jobs. We can also reasonably expect to see a potential increase in pupils as a result of the possibility of second home owners moving permanently into the area as a result of Covid. According to the Future Generations Commissioner, we should look 25 to 50 years ahead and the current indicators show that Abersoch should thrive in the coming years. The new jobs and housing plans are key indicators of changing local demographics; they emphasize the need to maintain educational provision in the village and the decision to close the school would undermine these initiatives. A broader and integrated vision beyond the financial savings of closing the school would recognize Abersoch's importance to the Llŷn economy; for this is the importance of maintaining basic services of housing, employment and education.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Fodd bynnag, ym mis Rhagfyr 2020 fe wnaeth Cyngor Gwynedd fabwysiadu Cynllun Gweithredu a fydd yn buddsoddi £77m mewn dros 30 o gynlluniau penodol i daclo'r her gynyddol o ddiffyg tai addas i drigolion y Sir, gan gynnwys cynyddu'r nifer o dai fforddiadwy ar gael i bobl leol. Caiff y Cynllun ei weithredu dros y 6 mlynedd nesaf gan gynnwys prosiectau megis cynyddu'r nifer o dai cymdeithasol yng Ngwynedd; prynu cyn-dai cymdeithasol a thai preifat i'w gosod ar rent fforddiadwy i drigolion Gwynedd; datblygu ein tai ein hunain er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i drigolion Gwynedd gystadlu; gwrthod ceisiadau i godi amod person lleol ar gyn "dai Cyngor"; Cynllun Cymorth Prynu a Grantiau Prynwyr Tro Cyntaf i adnewyddu tai gwag. Mae union leoliadau rhai o'r cynlluniau hyn i'w cadarnhau yn dilyn ymarferiad o ymgynghori gyda chymunedau er mwyn sefydlu eu anghenion tai. Mae'r Cyngor yn ymwybodol y bydd angen cyfres o fesurau, nifer ohonynt tu hwnt i reolaeth uniongyrchol y Cyngor ar hyn o bryd, os am allu sicrhau gwir degwch i drigolion lleol yn y maes tai. Mae'r Cynllun Gweithredu Tai yn un o'r mesurau hyn ac yn caniatáu i ni anelu i weithredu i'r eithaf o'n gallu uniongyrchol er mwyn ceisio unioni'r sefyllfa bresennol. Rydym hefyd yn cydnabod y byddwn angen parhau i ymgyrchu am newidiadau pellach cenedlaethol er mwyn cryfhau ein gallu i weithredu o fewn Gwynedd a bydd y Cyngor yn parhau i wneud hynny ar bob cyfle posib yn y maes tai, trethiant, trwyddedu a chynllunio.	*The Council notes the comments.* *However, in December 2020 Gwynedd Council adopted an Action Plan which will invest £77m in over 30 specific schemes to tackle the growing challenge of lack of suitable housing for the County's residents, including increasing the number of affordable homes available to locals. The Scheme will be implemented over the next 6 years and will include projects such as increasing the number of social housing in Gwynedd; the purchase of former social and private housing for affordable rent for Gwynedd residents; developing our own hosuing to increase the opportunities for Gwynedd's residents to compete; refusing applications to remove a local person condition on former "Council houses"; Homebuy scheme and First time buyers' grants to renovate empty houses. The exact locations of some of these schemes are to be confirmed following a community consultation in order to establish their housing needs.* *The Council is aware that a series of measures, many of which are currently beyond the direct control of the Council, will be required if true fairness is to be provided to local residents in terms of housing. The Housing Action Plan is one of these measures and allows us to aim to maximize our direct capacity in an attempt to rectify the current situation. We also recognize that we will need to continue to campaign for further national changes in order to strengthen our ability to operate within Gwynedd and the Council will continue to do so at every opportunity in the field of housing, taxation, licensing and planning.*
830		Mae eich bwriad i gau Ysgol Abersoch yn mynd yn groes i bolisïau a nodau datganedig Llywodraeth Cymru ac felly ei phobl, y pleidleiswyr. Pam na chrybwyllir Ysgol Abersoch yma?	Your proposed closure of Ysgol Abersoch directly contravenes the stated policies and goals of the Welsh Government and thus it's people, the voters. Why is Ysgol Abersoch not mentioned here?		Yn unol a Chod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 nid yw Ysgol Abersoch yn cael ei ddiffinio fel ysgol wledig.	*In accordance with the School Organisation Code 011/2018 Ysgol Abersoch is not defined as a rural school.*
831		Mae'r pandemig wedi cyflymu'r duedd hon trwy'r opsiynau newydd ar gyfer gweithio gartref, y diddordeb cynyddol mewn arosiadau a'r galw dros dro. Mae darparu cartrefi gwirioneddol fforddiadwy yn un o'r ychydig ffyrdd ymarferol o geisio mynd i'r afael â'r mater hwn, ond nid yw'r modelau presennol yn gweithio'n dda ac yn methu Abersoch. Mae hwn yn rheswm allweddol pam mae nifer y plant lleol oed ysgol yn isel. Mewn ymdrech i fynd i'r afael â'r argyfwng hwn, cymeradwyodd Cabinet Cyngor Gwynedd Gynllun Gweithredu newydd ar gyfer tai fforddiadwy ar Ragfyr 15fed i wario £ 77mn ar gyflwyno cartrefi fforddiadwy newydd yn sylweddol gyda phwyslais ar rentu cymdeithasol, gan ddefnyddio'r elw o'r rhai a gyflwynwyd yn ddiweddar Premiwm Treth Gyngor ar ail gartrefi a thai gwag. Dylai hyn ganolbwyntio'n benodol ar yr ardaloedd hynny, fel Abersoch, sydd fwyaf agored i ystumiadau marchnad a achosir gan ail gartrefi. Os yn llwyddiannus, dylai hyn arwain yn fuan at fewnlifiad o deuluoedd ifanc gyda phlant oed	The pandemic has accelerated this trend through the new options for working from home, rising interest in staycations and temporarily pent-up demand. The provision of genuinely affordable homes is one of the few practical ways of trying to address this issue, but present models are not working well and are failing Abersoch. This is a key reason why the numbers of local school age children are low. In an effort to address this crisis, Gwynedd Council Cabinet approved a new Action Plan for affordable housing on December 15th to spend £77mn on a substantial roll-out of new affordable homes with an emphasis on social rental, using the proceeds from the recently introduced Council Tax premium on second homes and empty houses. This should focus particularly on those areas, such as Abersoch, most exposed to market distortions caused by second homes. If successful this should soon lead to an influx of young families with school age children needing local primary education. This programme should be given a chance to work before any decision is made to close the local school. Closing the school would risk undermining the housing policy. Once the school is gone, it could not easily be brought back if circumstances changed.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Fodd bynnag, ym mis Rhagfyr 2020 fe wnaeth Cyngor Gwynedd fabwysiadu Cynllun Gweithredu a fydd yn buddsoddi £77m mewn dros 30 o gynlluniau penodol i daclo'r her gynyddol o ddiffyg tai addas i drigolion y Sir, gan gynnwys cynyddu'r nifer o dai fforddiadwy ar gael i bobl leol. Caiff y Cynllun ei weithredu dros y 6 mlynedd nesaf gan gynnwys prosiectau megis cynyddu'r nifer o dai cymdeithasol yng Ngwynedd; prynu cyn-dai cymdeithasol a thai preifat i'w gosod ar rent fforddiadwy i drigolion Gwynedd; datblygu ein tai ein hunain er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i drigolion Gwynedd gystadlu; gwrthod ceisiadau i godi amod person lleol ar gyn "dai Cyngor"; Cynllun Cymorth Prynu a Grantiau Prynwyr Tro Cyntaf i adnewyddu tai gwag. Mae union leoliadau rhai o'r cynlluniau hyn i'w cadarnhau yn dilyn ymarferiad o ymgynghori gyda chymunedau er mwyn sefydlu eu anghenion tai. Mae'r Cyngor yn ymwybodol y bydd angen cyfres o fesurau, nifer ohonynt tu hwnt i reolaeth uniongyrchol y Cyngor ar hyn o bryd, os am allu sicrhau gwir degwch i drigolion lleol yn y maes tai. Mae'r Cynllun Gweithredu Tai yn un o'r mesurau hyn ac yn caniatáu i ni anelu i weithredu i'r eithaf o'n gallu	*The Council notes the comments.* *However, in December 2020 Gwynedd Council adopted an Action Plan which will invest £77m in over 30 specific schemes to tackle the growing challenge of lack of suitable housing for the County's residents, including increasing the number of affordable homes available to locals. The Scheme will be implemented over the next 6 years and will include projects such as increasing the number of social housing in Gwynedd; the purchase of former social and private housing for affordable rent for Gwynedd residents; developing our own hosuing to increase the opportunities for Gwynedd's residents to compete; refusing applications to remove a local person condition on former "Council houses"; Homebuy scheme and First time buyers' grants to renovate empty houses. The exact locations of some of these schemes are to be confirmed following a community consultation in order to establish their housing needs.* *The Council is aware that a series of measures, many of which are currently beyond the direct control of the Council, will be required if true fairness is to be provided to local residents in terms of housing. The Housing Action Plan is one of these measures and allows us to aim to maximize our direct*

		ysgol angen addysg gynradd leol. Dylai'r rhaglen hon gael cyfle i weithio cyn gwneud unrhyw benderfyniad i gau'r ysgol leol. Byddai cau'r ysgol mewn perygl o danseilio'r polisi tai. Ar ôl i'r ysgol fynd, ni ellid dod â hi'n ôl yn hawdd pe bai amgylchiadau'n newid.			uniongyrchol er mwyn ceisio unioni'r sefyllfa bresennol. Rydym hefyd yn cydnabod y byddwn angen parhau i ymgyrchu am newidiadau pellach cenedlaethol er mwyn cryfhau ein gallu i weithredu o fewn Gwynedd a bydd y Cyngor yn parhau i wneud hynny ar bob cyfle posib yn y maes tai, trethiant, trwyddedu a chynllunio. Mae'r Premiwm Treth Cyngor ar ail gartrefi yn cael ei neilltuo er mwyn ariannu rhai o brosiectau'r Cynllun Gweithredu Tai. Manylir ar brosiectau unigol a ffynonellau ariannu yma: https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//documents/s27957/Eitem%206%20-%20Atodiad%20A%20-%20Cynllun%20Gweithredu%20Tai.pdf?LLL=1	*capacity in an attempt to rectify the current situation. We also recognize that we will need to continue to campaign for further national changes in order to strengthen our ability to operate within Gwynedd and the Council will continue to do so at every opportunity in the field of housing, taxation, licensing and planning.* *The Council Tax Premium on second homes is ring-fenced to fund some of the Housing Action Plan projects. Individual projects and sources of funding can be found here https://www.gwynedd.llyw.cymru/en/Residents/Documents-Residents/Housing-documents/Housing-Action-Plan.pdf*
832		Hefyd, ymddengys bod y posibiliadau i deuluoedd symud allan o drefi i'r pentrefi, a dal i allu gweithio, gyda gweithio o bell yn gadarnhaol yn y pandemig mae potensial i fwy o ddisgyblion ddod i'r Ysgol bentref hynod lwyddiannus hon.	the possibilities for families to move out of towns to the villages, and still be able to work, with remote working being a positive in the pandemic, would appear to offer the potential of a further pool of prospective pupils to this highly successful village school		Nid oes sicrwydd y byddai newidiadau demograffig i'r dyfodol yn cynyddu niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch. Byddai plant a phobl ifanc y dalgylch yn cael cynnig addysg o ansawdd uchel yn Ysgol Sarn Bach sydd 1.4 milltir i ffwrdd o bentref Abersoch.	*There is no guarantee that future demographic changes and an increase in the number of jobs locally would increase pupil numbers at Ysgol Abersoch. Children and young people in the catchment area would be offered high quality education at Ysgol Sarn Bach which is 1.4 miles away from the village of Ysgol Abersoch.*
833		Rwyf yn deall ei bod yn gyfnod anodd, ac roedd y Pwyllgor Craffu Addysg a'r Economi yn ei chael yn anodd iawn ddod i benderfyniad cytun, wedi hir drafod roedd y bleidlais yn agos, gyda 6/4 ac un yn atal, yn gwrthod mynd a'r adroddiad i'r Cyngor llawn, a dim ond 5 o blaid 5 yn atal ac un yn gwrthod mynd a'r adroddiad yn ôl i'r Cabinet., fe ddylia bod hyn yn ddigon o reswm i ail edrych?	I understand that it is a difficult time, and the Education and Economy Scrutiny Committee found it very difficult to reach an agreed decision, after long deliberations the vote was close, with 6/4 and one abstention, refusing take the report to full Council, with only 5 in favor of 5 abstentions and one refusing to take the report back to Cabinet., should this be enough reason to look again?		Galwyd penderfyniad y Cabinet 15 Meid 2020 gerbron y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar y 8 Hydref 2020, ble rhoddwyd ystyriaeth i benderfyniad Cabinet y Cyngor i gynnal ymgynghoriad statudol ar gynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch 31 Awst 2021, a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach a'r 1 Medi 2021. Yn dilyn ystyriaeth fanwl, pleidleisiodd y pwyllgor o blaid anfon y mater yn ôl i'r Cabinet i'w ystyried. Ar 3 Tachwedd 2020 bu i Gabinet Cyngor Gwynedd gwrdd i drafod argymhelliad Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ynglŷn â phenderfyniad y Cabinet ar 15 Medi 2020. Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth fanwl, penderfynodd Cabinet y Cyngor, na ddylid addasu penderfyniad gwreiddiol y Cabinet a wnaethpwyd ar y 15 Medi 2020 i gynnal ymgynghoriad statudol ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch yn unol a gofynion adran 48 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021 ymlaen a mabwysiadu hyn fel penderfyniad terfynol.	*The Cabinet decision of 15 June 2020 was called before the Education and Economy Scrutiny Committee on 8 October 2020, where consideration was given to the Council's Cabinet decision to hold a statutory consultation on a proposed closure of Ysgol Abersoch on 31 August 2021, and to provide a place for pupils at Ysgol Sarn Bach on the 1st September 2021.* *Following detailed consideration, the committee voted to send the matter back to Cabinet for consideration.* *On 3 November 2020 Gwynedd Council's Cabinet met to discuss the recommendation of the Education and Economy Scrutiny Committee regarding the Cabinet's decision of 15 September 2020.* *Following detailed consideration and discussion, the Council's Cabinet resolved that the original Cabinet decision of 15 September 2020 is not to be modified to carry out statutory consultation on the proposed closure of Ysgol Abersoch in accordance with the requirements of section 48 of the School Standards and Organisation Act (Wales) 2013, on the proposed closure of Ysgol Abersoch on 31 August 2021 and offer the pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 onwards and adopting this as a final decision.*
834		Rwyf yn cwestiynu, yn achos Ysgol Abersoch, a fydd gwrandawiad teg yn cael ei gynnal o ystyried lefel siomedig y drafodaeth a welwyd yng nghyfarfodydd cynharach y Cabinet, ac ar ôl cais y Pwyllgor Craffu i ailymweld â'r penderfyniad i fwrw ymlaen â'r ymgynghoriad. Mae ymdeimlad o 'fait accompli' yn eistedd yn anesmwyth iawn ochr yn ochr â'r sylwadau goddrychol a rhagfarnllyd a gyflwynir yn y dogfennau ymgynghori, wedi'u fframio i gyflawni nod yr Adran Addysg i gau Ysgol Abersoch. Ni fyddai'n afresymol, o ystyried y goblygiadau difrifol sydd yn y fantol yma,ddisgwyl i aelodau etholedig –agyda thal-herio uniondeb y dogfennau hyn ynhytrach na chymeradwyo'n unfrydolgynigion a gyflwynwyd gan swyddogion y Cyngor,heb gymryd unrhyw gyfrifoldeb personol dros ddwyn y Cyngor i gyfrif.	I question, in the case of Ysgol Abersoch, whether a fair hearing will be held given the disappointing level of discussion seen at earlier Cabinet meetings, and following the request of the Scrutiny Committee to revisit the decision to proceed with the consultation. A sense of 'fait accompli' sits very uneasily alongside the subjective and prejudiced comments presented in the consultation documents, framed to fulfill the Education Department's aim of closing Ysgol Abersoch. It would not be unreasonable, given the serious implications at stake here, to expect elected members - and to challenge the integrity of these documents rather than to unanimously endorse the proposals put forward by Council officers, without taking any personal responsibility for the Council to account.		Galwyd penderfyniad a wnaed gan y Cabinet ar 15 Medi 2020 i mewn i'w graffu gan y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi. Yn ei gyfarfod ar 8 Hydref 2020, rhoddodd y pwyllgor ystyriaeth i benderfyniad Cabinet y Cyngor i gynnal ymgynghoriad statudol ar gynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch 31 Awst 2021, a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach a'r 1 Medi 2021. Yn dilyn ystyriaeth fanwl, penderfynodd y Pwyllgor ei fod yn parhau i bryderu am y sefyllfa ac y dylid cyfeirio'r mater yn ôl i'r Cabinet i'w ail-ystyried. Yn dilyn ystyriaeth ofalus a thrafodaeth fanwl o farn y Pwyllgor Craffu yn ei gyfarfod ar 3 Tachwedd 2020, penderfynodd Cabinet y Cyngor, na ddylid addasu ei benderfyniad gwreiddiol a wnaethpwyd ar y 15 Medi 2020 i gynnal ymgynghoriad statudol ar y cynnig arfaethedig, a mabwysiadu hyn fel y penderfyniad terfynol.	*A decision made by Cabinet on 15 September 2020 was called in for scrutiny by the Education and Economy Scrutiny Committee. At its meeting on 8 October 2020, the committee considered the decision of the Council's Cabinet to undertake a statutory consultation on a proposed closure of Ysgol Abersoch on 31 August 2021, and offer the pupils a place at Ysgol Sarn Bach on 1 September 2021.* *Following detailed consideration, the Committee decided that it remained concerned about the situation and that the matter should be referred back to Cabinet for reconsideration.* *Following careful consideration and detailed discussion of the views of the Scrutiny Committee at its meeting on 3 November 2020, the Council's Cabinet resolved that its original decision of 15 September 2020 is not to be modified to carry out statutory consultation on the proposed proposal, and this to be adopted as the final decision.*
835		Pam mae Cymry ifanc yn cael y fath drafferth wrth wneud cais adeiladu tra bo dieithriaid yn cael chwalu ac ail-godi tai fel pe bai'n gystadleuaeth am y mwyaf a'r crandiaf ond yn difetha cymeriad pentref yn y pendraw. Nid yw'r	Why do young Welsh people have such difficulty in making a building application while strangers are allowed to break down and rebuild houses as if it were a competition for the grandest ultimately ruining the character of a village. These holiday homes add nothing to the number of		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

		tai haf hyn yn ychwanegu dim at y nifer o blant yn yr ysgolion. Yn y cyswllt hwn, rhaid diolch i'n cyn-gynghorydd R. Wyn Williams am ymladd i gael tai fforddiadwy ar Lôn Garmon. Pam, o pam y gwrthodwyd cais gwraig o'r pentref, gyfrannodd gymaint at ddiwylliant Abersoch (ac sy'n dal i wneud) i gael un ffenestr ychwanegol yn ei thŷ. Mae'n anghyfiawnder mawr yn rhwle ac mae'n warthus.	children in the schools. In this connection, we must thank our former councilor R. Wyn Williams for fighting for affordable housing on Lôn Garmon. Why, oh why a village lady's application was rejected, who did so much contribute to Abersoch culture (and still does) to have one extra window in her house. It is a great injustice and it is a disgrace.			
836		***Derbynioch gyngor gen i ar ddatblygiad cartrefi Pwylaidd a'r sefyllfa fel ag y mae yn ysgolion Sarn Bach a Llanbedrog ble mae'r niferoedd yn uwch na chapasiti'r ysgolion ar hyn o bryd. Gobeithio bod tystiolaeth ysgrifenedig gennych yn sicrhau na fydd datblygiadau lleol yn debygol o gael effaith ar gynyddu niferoedd plant.***	***You received advice from me on the development of Polish homes and the situation as it stands in Sarn Bach and Llanbedrog schools where the numbers currently exceed the capacity of the schools. We hope that you have written evidence to ensure that local developments are unlikely to have an impact on increasing child numbers.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
837		Nid oes unrhyw sôn yn eich adroddiad am y 150 o swyddi newydd pan fydd gwesty'n cael ei adeiladu a'i agor yn Abersoch, gan annog teuluoedd lleol i aros yn yr ardal a chreu cyfle i deuluoedd newydd ddod i'r ardal. Mae Penrhos hefyd wedi'i glustnodi ar gyfer datblygiadau i greu tai i deuluoedd, ble fydd y plant hyn yn mynd i'r ysgol? Soniwyd hefyd bod rhai teuluoedd yn dewis symud i'r Pentref yn barhaol gan eu bod wedi sylweddoli yn ystod pandemig Covid y gallant weithio gartref yn llwyddiannus. Mae angen i amwynderau aros yn eu lle i ddiwallu anghenion y gymuned, gan ein bod yn gweld pentrefi yn colli capeli, banciau, meddygfeydd a chyfleusterau eraill yn rhy aml y mae cymunedau'n eu gwerthfawrogi gan sicrhau bod lleoedd yn ffynnu trwy gydol y flwyddyn nid yn unig fel cyrchfan Gwyliau.	There is no mention in your report of the 150 jobs which will be provided when a hotel will be built and opened in Abersoch, thus encouraging local families to stay in the area and creating an opportunity for new families to come to the area. Penrhos has also been earmarked for development thus creating houses for families, where will these children go to school? It has also been mentioned that some families are opting to move to the Village on a permanent basis as they have realised during the Covid pandemic they can successfully work from home. We need amenities to remain in place to accomodate the needs of the community, as we see too often villages losing chapels, banks, doctors surgeries and other facilities that communities hold dear ensuring places thrive throughout the year not just as a Holiday destination.		Nid oes sicrwydd y byddai newidiadau demograffig i'r dyfodol a chynnydd yn nifer y swyddi'n lleol yn cynyddu niferoedd disgyblion Ysgol Abersoch. Byddai plant a phobl ifanc y dalgylch yn cael cynnig addysg o ansawdd uchel yn Ysgol Sarn Bach sydd 1.4 milltir i ffwrdd o bentref Abersoch.	*There is no guarantee that future demographic changes and an increase in the number of jobs locally would increase pupil numbers at Ysgol Abersoch. Children and young people in the catchment area would be offered high quality education at Ysgol Sarn Bach which is 1.4 miles away from the village of Ysgol Abersoch.*
838		Nid yw'r ffaith bod Cyngor Gwynedd yn ceisio dod â ffyrdd newydd i mewn yn gyson i alluogi mwy o deuluoedd ifanc lleol i brynu eiddo a byw yn y pentref a gwneud y penderfyniad i gau ysgol y pentref yn gwneud dim synnwyr o gwbl, mae'n mynd yn hollol groes i'r hyn y mae Cyngor Gwynedd yn ei hyrwyddo ceisio gwneud dros y gymuned leol.	The fact that Gwynedd Council are constantly trying to bring in new ways to enable more local young families to buy property and live in the village and make the decision to close the village school makes absolutely zero sense, it goes completely against what Gwynedd Council promote they trying to do for the local community.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
839		***Mae'r hyn a wna Cyngor Gwynedd sef gwneud penderfyniad i gau ysgol y pentref yn mynd yn groes i'r hyn y mae'n geisio wneud dros y gymuned sef ceisio galluogi mwy o bobl ifanc i brynu tai a byw yn y pentref. Ni fyddai cau'r ysgol yn gwneud synnwyr o gwbl.***	***Gwynedd Council's decision to close the village school runs counter to what it seeks to do for the community, which is to try and enable more young people to buy houses and live in the village. Closing the school would make no sense.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
840		Mae angen i'r penderfyniad ystyried polisi mwy integredig o bolisi'r Cyngor ar gyfer Gwynedd yn ei gyfanrwydd ac yn benodol y pwysau tai eithafol a achoswyd ar Abersoch y mae'r polisi tai hyd yma wedi methu â mynd i'r afael ag ef.	The decision needs to take a more integrated account of the Council's policy for Gwynedd as a whole and in particular the extreme housing pressures inflicted on Abersoch which housing policy has so far failed to address.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
841		Onid dyletswydd Cyngor Gwynedd yw edrych ar y darlun cyflawn ac ar ffyniant y pentref cyfan yn hytrach nag ystyried dyfodol yr ysgol allan o gyd-destun ac ar ei phen ei hun? Pe gwneir hyn byddai cyfle i gynnig rhywbeth arloesol, unigryw a gwahanol yn Abersoch.	Is it not Gwynedd Council's duty to look at the whole picture and the prosperity of the whole village rather than to consider the future of the school out of context and on its own? If this was done there would be an opportunity to offer something innovative, unique and different in Abersoch.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
842		Os yw "Moderneiddio Addysg" yn golygu chwyddo maint dosbarthiadau a cau ysgolion, rwy'n credu ddylai'r Cyngor ail gysidro eu amcanion yn sylfaenol, nid lleiaf yng ngoleuni Covid 19.	If "Modernizing Education" means increasing class sizes and closing schools, I think the Council should fundamentally rethink its objectives, not least in the light of Covid 19.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

843		Hoffwn wybod beth yw ystyr “Moderneiddio” addysg.	I would like to know what "Modernising" education means.		Mabwysiadwyd strategaeth ‘Addysg Gynradd o’r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd’ yn ddiwrthwynebiad gan y Cyngor Ebrill 2009. Gweledigaeth y strategaeth yw i “Gynnig addysg o’r ansawdd uchaf posibl fydd yn rhoi’r profiadau, y sgiliau a’r hyder i blant y sir a’u galluogi i ddatblygu i fod yn ddinasyddion dwyieithog llwyddiannus a chyflawn” ac amcanion y strategaeth yw: • Cynnig y profiadau a’r cyfleoedd gorau posibl i blant y Sir drwy sicrhau dosbarthiadau o faint addas ac arweinyddiaeth o ansawdd uchel yn ein hysgolion; • Anelu i hyrwyddo a chryfhau’r iaith Gymraeg - fel cyfrwng addysgol a chymdeithasol - wrth roi cynigion newydd yn eu lle ar gyfer addysg gynradd y Sir; • Ymateb i anghenion a chyfleon yn y gyfundrefn addysg gynradd bresennol drwy fod yn rhagweithiol a chreadigol, gan weithio ar y cyd gydag eraill tuag at gynllun hir dymor fydd yn gynaliadwy ac ymarferol; • Gwneud y defnydd gorau o’r adnoddau sydd ar gael – yn ddynol, technolegol, ariannol – fel bod plant yn cael y budd mwyaf o wariant y Sir ar addysg; • Creu amgylchedd dysgu o’r radd flaenaf i blant ac athrawon y Sir drwy wella cyfleusterau ac adeiladau; • Datblygu ein hysgolion i fod yn sefydliadau sy’n ganolbwynt i weithgareddau cymunedol.	The Strategy “Excellent Primary Education for Children in Gwynedd” was unanimously approved by the Full Council in April 2009. The Strategy outline’s the vision to “Provide education of the best possible quality that will provide the county’s children with the experiences, skills and confidence to develop into bilingual, successful and well-rounded citizens”, and the strategy’s aims include: • Provide the County’s children with the best possible experiences and opportunities by ensuring classes of appropriate size and high quality school leadership; • Aim to promote and strengthen the Welsh language – as an educational and social medium - by presenting new proposals for primary education within the County; • Respond pro-actively and creatively to the needs and opportunities provided by the current education system through fostering a collaborative, sustainable and practical long-term plan; • Ensure that children gain the greatest positive from education spending within the county by fully utilising all available resources – whether human, technological or financial; • Improve resources and buildings to create a learning environment of the best possible quality. • Develop our schools into establishments that are central to community activity.
844		Cydnabyddwn, o edrych yn ôl, y buasai gweithredu pendant buan i gyflwyno mentrau positif megis Ti a Fi, Cylch Meithrin a’r Ysgol Draeth wedi osgoi'r argyfwng presennol a wyneba’r ysgol. Fel Llywodraethwyr, rydym yn gwneud hynny a allwn i gadw’r ysgol ar agor ond, teimlwn fod y cyfrifoldebau a roddwyd i ni o’r meintioliad mwyaf perthynol i’n rôl fel gwirfoddolwyr heb gymhwyso ac, felly, yn ymddangos yn anaddas ac annheg. Awgrymwn y strwythurwyd trefniadau llywodraethu’r ysgol bresennol yn anaddas ac mae hyn yn fethiant cryf o system sydd angen ei chywiro. Onid yw cefnogaeth amserol ac ymyriad gan yr Adran Addysg i ddelio â phroblemau, a chydweithio’n broactif â chymuned ysgol yn sicr, yn ffordd fwy adeiladol o fynd ati, yn hytrach na rhuthro mewn ar y funud olaf ag agenda amlwg o gau ysgol?	We recognize, in retrospect, that swift and decisive action to introduce positive initiatives such as Ti a Fi, Cylch Meithrin and Ysgol Traeth would have avoided the current crisis facing the school. As Governors, we do whatever we can to keep the school open but, we feel that the responsibilities we have been given are of utmost relevance to our role as unqualified volunteers and, therefore, seem inappropriate and unfair . We suggest that the current school governance arrangements were inappropriately structured and this is a strong failure of a system that needs to be rectified. Isn't timely support and intervention from the Education Department to deal with problems, and certainly proactive working with the school community, a more constructive approach, rather than rushing in at the last minute with a clear agenda for school closure?		Mae’r Awdurdod wedi blaenoriaethu Ysgol Abersoch ar gyfer adolygiad o’r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2016 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad i’r niferoedd isel presennol, mae’r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol, yn benodol: i. Mae niferoedd yr ysgol yn peri pryder. Ym Medi 2020, roedd 8 disgybl llawn amser, a 2 ddisgybl meithrin. . ii. Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – gyda 10 disgybl yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. iii. Mae rhagolygon yn dangos 10 o ddisgyblion yn 2021, 12 o ddisgyblion yn 2022, a 12 o ddisgyblion yn 2023 iv. Dengys data 2020 fod 26 disgybl yn byw yn nalgylch Abersoch gyda 21 ohonynt yn mynychu ysgolion eraill. Dengys hefyd bod 5 disgybl tu allan i ddalgylch Abersoch yn mynychu Ysgol Abersoch. v. Mae Ysgol Abersoch yn derbyn swm ychwanegol i’r dyraniad arferol trwy’r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy’n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd a llai na 15 o ddisgyblion). Cyfanswm y swm yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 (seiliedig ar niferoedd Medi 2019) yw £52,582. vi. Cost fesul disgybl Ysgol Abersoch yn y flwyddyn ariannol 2020/21 yw £17,404 o gymharu â chyfartaledd Sirol cost y disgybl am yr un cyfnod yn £4,198 vii. Nifer o lefydd gweigion – 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol (32 mewn nifer)	The Authority has prioritised Ysgol Abersoch for a review of the educational provision as it faces a number of challenges. Pupil numbers at the school have reduced consistently since 2016 and have been fragile for some time. Consequently, it is likely that the school is facing increasing challenges, including: i. Low pupil numbers: In September 2020, there were eight full-time pupils and two part-time nursery pupils registered at the school. ii. Projected numbers: It is anticipated that the numbers will continue to be low over the coming years (September 2021 = 10; September 2022 = 12; September 2023 = 12.) iii. High percentage of surplus places: Based on the figures for September 2020, there were 76% surplus places at the school (a total of 26 (R-Yr.3)) iv. Small class sizes: The 10 pupils are taught in one mixed-age class. v. Broad age ranges within classes: The pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years (3-8 years). vi. Financial Resources: Ysgol Abersoch receives an additional sum to the usual financial allocation via the minimum staffing protection policy - this amounted to £52,582 during the 2020-21 financial year. The cost per pupil at Ysgol Abersoch in the 2020/21 financial year is £17,404 - the average cost in the county per pupil is £4,198. vii. Pupil residence: 2020 data shows that 26 3-8 year old children live in the Ysgol Abersoch catchment area with 21 (81%) of them attending schools outside the catchment area.
845		***Mae’n wybyddus i chi rwy’n siwr mae Abersoch yn gymuned lwyddiannus yn enwedig yn yr haf ac mae risg fod y pentref yn cael ei gysidro fel lle i bobl ymweld ar eu gwyliau yn unig- nid fel ardal i bobl ei gymuned.***	***You are probably aware that Abersoch is a thriving community especially in the summer and there is a risk that the village is considered only as a holiday destination - not an area for the people of its community.***		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
846		Mae'n ymddangos bod y pentref yn cael ei ystyried yn atyniad i dwristiaid ac nad oes angerdd gan y cyngor i geisio cynnal pobl leol yn y gymuned, rydw i yn bersonol wedi bod yn destun diffyg meddwl ymlaen llaw gan yr adran ddatblygu ac felly wedi symud allan o'r pentref	it just seems the village has been written off as a tourist attraction and has no passion from the council to try and sustain locals in the village comunity,I for one have been subject to a lack of foreward thinking from the development department and therefore have moved out of the village but given the chance I’d be back there in a		Mae’r Cyngor yn nodi’r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

		ond o gael y cyfle byddwn yn ôl yno mewn curiad calon i geisio ei gadw'n un o bentrefi hyfryd Cymru! byddai cau'r ysgol yn golled enfawr i'r pentref,	heartbeat to try and keep it the lovely welsh village that it is the school closing would be a huge loss to the village			
847		O ran cynllunio. Mae Abersoch wedi'i daflu o dan y bws flynyddoedd lawer yn ôl gan Awdurdodau lleol a hwn fyddai'r hoelen olaf yn yr arch ar gyfer bywyd y pentref fel y mae'r rhan fwyaf o bobl yn ei adnabod.	In terms of planning .Abersoch has been thrown under the bus many years ago by local Authorities and this would be the final nail in the coffin for village life as most people understand it		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
848		Mae hyn felly'n tanseilio ac yn erydu cymuned leol Abersoch gan gyflymu'r duedd tuag ati i ddod yn ddim mwy na chyrchfan wyliau.	This therefore undermines and erodes the local community of Abersoch thus accelerating the trend towards it becoming nothing more than a holiday resort.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
849		mae'n ddyletswydd ar y Cyngor i gefnogi'r gymuned ehangach trwy ddarparu a chynnal tai fforddiadwy lleol, swyddi, gwasanaethau ac asedau diwylliannol. Yn yr achos hwn mae gormod o ffocws ar resymeg ariannol a dim digon o gyfrif am effaith y gymuned.	the Council has a duty to support the wider community through the provision and maintenance of local affordable housing, jobs, services and cultural assets. In this case there is too much focus on financial logic and not enough account of community impact.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
850		O ganlyniad i'r golled hon o ddiwylliant ac integreiddio lleol, bydd Abersoch yn dod yn fwy fyth yn ardal ail gartref ac mewn perygl o ddod yn 'Satelite of Cheshire'	As a consequence of this loss of local culture and integration, Abersoch will become ever more a second home area and in danger of becoming a ' Satelite of Cheshire'		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
851		O ganlyniad i'r golled hon o ddiwylliant ac integreiddio lleol, bydd Abersoch dod yn fwyfwy yn ardal ail gartrefi ac nid yn gymuned leol.	As a consequence of this loss of local culture and integration, Abersoch will become ever more a second home area and not a local community.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
852		Mae Abersoch yn bentref sydd wedi tyfu gyda ymwelwyr undydd a phobl ar eu gwyliau a pherchnogion ail gartref ers blynyddoedd lawer a bydd yn parhau i wneud hynny, ond nid yw rhwygo'r GALON allan o Abersoch i arbed ychydig o arian pan fydd yr ardal yn cynyddu ei hincwm trwy gynyddu'r treth Cyngor yn unig yn unol â dull arloesol y Cyngor i ehangu'r gymuned ac anghenion addysg yn y dyfodol, heb fod ag ysgol yn y pentref.	Abersoch is village that has grown with day trippers and holiday makers and second home owners for many many years and will continue to do so, but to rip the HEART out of Abersoch to save a little money when the area will increase its income through the council tax increase alone just doesn't add up to the council's innovative approach for future growth in the community and education needs, with having no school in the village.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
853		Heb yr Ysgol, un o'r llefydd lleol Cymraeg (meddygon wedi cau, banciau – wedi cau, swyddfa post wedi cau ayb) mewn bywyd pentref lleol Cymru yn cael ei ddisodli gan siopau mawr a chartrefi gwyliau! Helpwch i wyrdroi'r duedd ofnadwy hon nawr, trwy gadw'r un peth olaf hwn yn fyw ac yn agored!! Mae angen i ni fel Cymuned Cymraeg stopio a bwrw golwg ar hyn rydym yn gwneud i'n pentrefi cyn bydd yn rhy hwyr! Ydyn, rydym yn bentref twristaidd ond yn gyntaf pentref bach Cymraeg ac rydym yn aros felly.	Without the School, one of the local Welsh places (doctors closed, banks - closed, post office closed etc) in local village life in Wales replaced by big shops and holiday homes! Help reverse this terrible trend now, by keeping this last one alive and open!! We as a Welsh Community need to stop and look at what we are doing to our villages before it's too late! Yes, we are a tourist village but first we are a small Welsh village and we intent on staying that way.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
854		Yn llai hysbys, i'r ardal to hwnt, yw bod Abersoch o fewn bro a chymuned wledig Gymraeg ei hiaith ac mae'r bygythiad i Ysgol Abersoch a Chylch Meithrin a Ti a Fi Abersoch yn her uniongyrchol i oroesiad y diwylliant Cymraeg ym Mhenrhyn Ll9n. Yn wir, mae llawer yn credu, trwy gau'r ysgol a bygwth y CMA, y byddwch yn tynnu calon guro'r pentref ac yn gorfodi mwy fyth o deuluoedd i symud allan o Abersoch sydd eisoes wedi gweld canolfan feddygol, banciau a swyddfa bost annibynnol ein pentref i gyd yn cau. Mae'n debygol bydd y pentref yn dod yn gyrchfan haf a stryd siopa i ymwelwyr; yn wag yn ystod misoedd y Gaeaf, nid yw'r pentref yn ffynnu fel y gallai. Yn hytrach na chau, dylai'r ddarpariaeth yma fod yn arddangos y gorau ()Jr hyn sydd gan yr iaith a diwylliant Cymru ei gynnig.	Rather less well-known outside the area is that Abersoch lies fully within a rural heartland of Welsh speaking communities and the threat to **Ysgol Abersoch** and **Cylch Meithrin a Ti a Fi Abersoch** represents a direct challenge to the survival of the Welsh speaking culture within Penrhyn LlŷN; indeed, many believe that by closing the school and threatening the CMA you will be removing the beating heart of the village and forcing yet more families to move out of Abersoch which has already seen its village medical centre, banks and independent post office all closed.With the school and Cylch Meithrin closed, no doctor's and very few local shops, the village will become just a summer resort and shopping street for visitors, empty in the Winter months not the thriving village it could and should be showcasing all the best that the Welsh language and culture have to offer.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*
855		Mae'n ymddangos bod Cyngor Gwynedd yn canolbwyntio'n fawr ar hyn o bryd ar gryfhau'r gymuned leol a chefnogi cartrefi i bobl ifanc trwy wneud popeth o fewn ei allu i gyfyngu ar	Gwynedd Council seems very focussed at the moment on strengthening the local community and supporting homes for young people by doing everything it can to constrain second home ownership. There seems little point in		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comments.*

		berchnogaeth ail gartrefi. Ymddengys nad oes fawr o bwrpas cryfhau'r gymuned leol pan na fydd gan rieni yfory eu hysgol leol yn eu cymuned i anfon eu plant ifanc ati. Mae goblygiadau anfon plant Abersoch yn y dyfodol i ysgolion eraill yn fwy na'r milltiroedd ychwanegol sy'n cael eu gyrru a'r CO2 sy'n cael ei ollwng.	strengthening the local community when the parents of tomorrow will not have their local school in their community to which to send their young children. The implications of sending the future children of Abersoch to other schools are greater than simply the extra miles driven and the CO2 emitted.			
		Canmoliaeth a chefnogaeth i'r ysgol *Praise and support for the school*				
856		Oherwydd yr holl waith arbennig sydd wedi mynd ymlaen yn Ysgol Abersoch i sefydlu Cylch Meithrin a'r cyd-weithio eithriadol rhwng staff a Llywodraethwyr yr ysgol a phwyllgor, rhieni, cymuned a staff y cylch mae'n siom mawr gennym feddwl bod dyfodol yr ysgol yn cael ei drafod.	Because of all the great work ongoing at Ysgol Abersoch to establish Cylch Meithrin and the outstanding co-operation between staff and the school's Governors and committee, parents, community and cylch's staff we are deeply disappointed that the future of the school is in discussions.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
857		Mae cenedlaethau o fy nheulu a llawer i eraill wedi elwa o'r cyfleuster rhagorol ac unigryw hwn ac, y mae'n amlwg, mae ei botensial anfesuradwy i gyfoethogi bywydau'r llawer i deulu sy'n byw, neu sydd eto i ddod yma i fyw, yn yr ardal hon yn bwysicach heddiw nag erioed.	Generations of my family and so many others have benefited from this excellent and unique facility, and it's obvious, unquantifiable potential to enrich the lives of so many families who live, or are yet to come and live, in the area is now more important than ever.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
858		Gall plant yr ysgol fanteisio ar yr adnoddau naturiol sydd wrth law ac o fewn siopau Twyni Traeth (bywyd gwyllt Natur) sy'n hawdd eu cyrraedd yn y pentref Cysylltiad â chymdeithas arall fel y clwb dros 50 oed a'r rhai sy'n defnyddio'r Neuadd Gymunedol.	The school children are able to take advantage of the natural resources at hand and within easy reach Beach Dunes (wildlife Nature) shops in the village Connection to other association as the over 50 club and those who utilise the Community Hall.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
859		Mae lleoliad yr ysgol hefyd yn gyfleus ar gyfer dysgu gan ei fod yn caniatáu ar gyfer y posibilrwydd o wersi awyr agored mwy ymarferol gyda'r traeth a'r harbwr i lawr y ffordd a neuadd y pentref drws nesaf.	The location of the school is also convenient for learning as it allows for the possibility for more practical, outdoor lessons with the beach and the harbour down the road and the village hall next door.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
860		Mae cefnogaeth ac ymroddiad y rhieni (Cymraeg a Di-Gymraeg) yn galonogol iawn ac yn rhoi gobaith i'r dyfodol.	The support and commitment of parents (Welsh and non-Welsh speakers) is very encouraging and gives hope to the future.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
861		Tydio ddim yn fy synnu o weld cefnogaeth y Gymuned i'r Ysgol yma yn Abersoch ym mhob ffordd, ac yn sicr y cariad a'r ymroddiad rhai at yr ymgynghoriad, a neb yn fwy na'r gwaith mae'r Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd Llywodraethwyr wedi ac yn ei wneud i gefnogi yr adnodd ardderchog sydd yma yn Abersoch, ac mae yna lawer o rhai eraill hefyd fel ein Aelod lleol.	I am not surprised to see the Community's support for the School here in Abersoch in every way, and certainly the love and dedication shown by some to the consultation, especially the hard work of the Chair and Vice Chair of Governors supporting the excellent resources here at Abersoch, and there are many others as well as our local Member.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
862		Ar ôl cyfarfod rhai o'r plant ac athrawon ar draeth Abersoch yn ystod eu sesiynau Addysg Gorfforol roeddwn i'n meddwl pa mor lwcus oeddent i fyw mewn lle mor hyfryd i ymarfer corff. Siaradais ag un o'r rhieni ar y traeth a gofynnais am yr ysgol. Roedd hi'n frwdfrydig iawn dros y buddion roedd ei phlant yn elwa ohonynt wrth fynychu'r ysgol benodol honno. Dysgu cymaint o sgiliau a pharhau i siarad yr iaith Gymraeg. Dwi'n aml yn clywed y plant yn siarad Cymraeg a chadw'r dreftadaeth yn y dref. Dwi'n cael ymdeimlad o gynhesrwydd tuag at yr ysgol. Dwi'n caru'r ffaith bod plant bach yn mynd ar y bws lleol am eu gwersi nofio er mwyn arbed arian.	After meeting some of the children and teachers on Abersoch beach while they were doing their PE sessions I thought how lucky they were to have such a beautiful place to do sports. I spoke to one of the parents on the beach and asked about the school. She was very enthusiastic about the benefits her children had had going to that particular school. Learning so many skills and continuing to speak the Welsh language. I often hear the kids speaking Welsh keeping the heritage in the town. I felt a sense of warmth towards the school. I love the fact that the little kids go to swimming lessons on the local bus to save on costs		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
863		Dwi'n hapus i barhau â fy nghefnogaeth i'r ysgol hyfryd hon, y rhieni ymroddedig a'r llywodraethwyr sy'n gwneud popeth o fewn eu gallu i gadw'r ysgol ar agor.	I am happy to continue to support this lovely school, dedicated parents and governors who are doing everything to keep the school open.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
864		Rwyf wedi gweld ffrindiau, preswylwyr presennol a llawer o'r rhai sydd bellach yn gweithio yn Abersoch ac wedi cael eu plant eu hunain yn yr ysgol yn datblygu ac yn ffynnu	I have seen friends, current residents and many of those who now work in Abersoch and have got their own children at the school develop and flourish.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*

865		Mae'r ysgol yn cynnig amgylchedd anogol, rydw i wedi'i weld o lygad y ffynnon gyda fy nith a fy nai, maen nhw'n cael eu dysgu i fod yn feddylwyr annibynnol.	The school offers a nurturing environment, I've seen it first hand with my niece and nephew, they are taught to be independent thinkers.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
866		Dwi'n caru Ysgol Abersoch ac yn teimlo y dylai aros ar agor i blant lleol.	I love Ysgol Abersoch and I feel like it should stay open for local children.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
867		Mae gan yr ysgol unigryw hon hanes arbennig, hir ac ar ben hynny: - * mae'n hyrwyddo ac yn trysori'r Iaith a diwylliant Cymraeg, * yn falch o lwyddiannau rhagorol disgyblion – yn broffesiynol, mewn prifysgolion / colegau gorau, busnes a phersonol * yn ganolog i'r pentref ac wedi'i gysylltu'n agos â'r gymuned a'i gweithgareddau, * dim angen teithio diangen iddi ac mae hi'n fach ac yn ddiogel, * yn gynaliadwy oherwydd bod yr ysgol yn adeiladu ar weithgareddau ychwanegol pwysig fel Cylch Meithrin a Cylch Ti & Fi * maint dosbarth sy'n ddelfrydol ar gyfer pob plentyn unigol pe bai'r cyngor yn gwerthfawrogi ac yn hyrwyddo dyfodol Ysgol Abersoch yn gadarnhaol; felly mae atal y gorlenwi dosbarth presennol yn y 3 ysgol leol * Ysgol Traeth gofrestredig, acolâd sy'n cynnig llawer o gyfleoedd awyr agored naturiol ychwanegol, * cydnabuwyd ei bod yn unigryw ar Nation Media, * mae'r ysgol bob amser wedi cael cefnogaeth gref iawn gan ei rhiant. athrawon a chyrff llywodraethu.	This unique school has a long special history and in addition :- *promotes and treasures the Welsh Language and culture , *is proud of excellent pupil achievements-professional ,top universities/colleges business and personal *is central to the village and linked closely to the community and its activities , *negates unnecessary travel and is small and safe , *is sustainable due to school increasingly building on important extra activities such as Cylch Meithrin and Cylch Ti &Fi *class size ideal for each individual child if council valued and promoted the future of Ysgol Abersoch positively ; therefore preventing the current class overcrowding in the other local 3 schools *is a registered Beach School, an accolade offering many extra natural outdoor opportunities , *has been recognised as unique on Nation Media , *the school has always had very strong support from its parent teacher and Governing bodies .		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
868		Mae Ysgol Abersoch yn rhan o wead y pentref hwn, mae ganddi enw da ac mae'n arbennig o dda am warchod diwylliant Cymru yn ogystal â sicrhau canlyniadau academaidd da iawn.	Abersoch School is part of the fabric of this village, it has an envied reputation and is particularly good at preserving the Welsh culture in addition to achieving very good academic results.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
869		Nid oes llawer pwysicach nag addysg plant ac yn arbennig yn eu haddysg gynnar lle mae sgiliau academaidd a chymdeithasol yn cael eu datblygu. Ar ôl rhyngwynebu â llawer o gyn-ddisgyblion Ysgol Abersoch, rwy'n credu mwy na chyflawni'r gofyniad hwn.	There is little more important than the education of children and in particular in their early education where academic and social skills are developed. After interfacing with many ex pupils of Abersoch School I believe more than fulfils this requirement.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
870		Yn Ysgol Abersoch, mae xxx wedi dysgu rhai o'r sgiliau pwysicaf sydd eu hangen, er enghraifft, sut i siarad, a sut i gyfrif. Mae'r amser a dreuliwyd yn y Cylch Meithrin wedi rhoi cyfle i xxx ddatblygu ei sgiliau siarad Cymraeg ymhellach, nodi lliwiau, mynegiant wyneb mewn plant eraill, a gweithio ar ei sgiliau motor mân.	At Ysgol Abersoch, xx has learnt some of the most important skills needed, for example, how to speak, and how to count. The time spent at the Cylch Meithrin has given xx the opportunity to further develop his Welsh speaking skills, identify colours, facial expressions in other children, and work on his fine motor skills.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
871		Yn ystod yr amser y mynychodd fy merch, XXX yr ysgol hon, sefydlodd hefyd rai o'i chyfeillgarwch pwysicaf sydd wedi parhau hyd heddiw. Derbyniodd XXX addysg gynnar anhygoel, lle dysgodd sut i ddatblygu ei sgiliau siarad Cymraeg ymhellach gyda'r athrawon a'i ffrindiau, ynghyd â sylfeini pwysig eraill yn ei datblygiad fel disgybl. Rwy'n teimlo bod yr ysgol hon wedi gwneud cymaint o les i mi a fy nheulu, a bod ganddi lawer mwy i'w gynnig.	During the time my daughter, XXX this school, she also established some of her most important friendships which have carried on to this day. xxxx received extraordinary early education, where she learnt how to further develop her Welsh speaking skills with the teachers and her friends, as well as other important foundations in her development as a pupil. I feel that this school has done so much good for me and my family, and has much more to offer		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
872		Ychydig iawn o ysgolion fedrai gynnig y profiadau mae y plant yma yn ei gael,trwy y gwersi nofio yn wythnosol trwy'r flwyddyn,adnoddau dysgu naturiol,gwersi natur a cadw'n heini ar lan y mor, buarth a cae diogel i cael mwynhau amser chwarae ar y beiciau ac hefyd cael gwersi tu allan ar ddyddiau mae'r tywydd yn caniatau, cadw'r iaith yn fyw trwy cyfathrebu gyda'r bobl lleol a	Few schools could offer the experiences these children have, through the weekly swimming lessons throughout the year, natural learning resources, nature lessons and fitness at the seaside, a playground and a safe field to enjoy some play time on the bikes and also having lessons outside weather permitting, keeping the language alive by communicating with the local people and shop owners in Welsh, receiving Gold from Menter Iaith.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*

		perchenogion y siopau trwy'r iaith gymraeg, cael Aur gan menter iaith. Yr wyf wedi cael mwynhau sawl cyngerdd gan y plant yn Neuadd Abersoch trwy'r flwyddyn. Fel busnes yr ydym drost y blynyddoedd wedi casglu llawer iawn o arian i'r Ysgol ac wedi mwynhau gwneud.Mae'r cwsmeriaid a'r gymuned wrth eu bodd yn ein cefnogi ond fwyaf oll,cefnogi Ysgol Abersoch.	I have enjoyed several concerts by the children at Abersoch Hall all year. As a business we have over the years raised a great deal of money for the School and enjoyed doing it. Customers and the community love to support us but most of all, support Ysgol Abersoch.			
873		Y cychwyn gorau i unrhyw blentyn cymraeg,saesneg neu unrhyw iaith, mi fuasain fraint iddynt cael fod yn rhan o'r ysgol gyda'r athrawon gwych ymroddedig yma.	The best start for any child in Welsh, english or any language, they would be privileged to be part of the school with these wonderful dedicated teachers.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
874		Ymddengys bod disgyblion presennol yr ysgol hefyd yn cael cychwyn gwych i'w haddysg ac yn gallu manteisio ar y cyfleoedd a'r profiadau arbennig mae'r pentref, ei sefydliadau a chymdeithasau yn gallu eu cynnig, o ran gweithgareddau cymunedol a thrawsgwricwlaidd. Fel mae wedi bod ar hyd y degawdau ers sefydlu'r ysgol, tystir i ymroddiad di-flino staff yr ysgol i wneud yn siŵr bod y disgyblion yn eu gofal yn cael y cychwyn gorau bosib.	Existing pupils at the school also seem to be getting a great start to their education and are able to take advantage of the special opportunities and experiences that the village, its institutions and societies can offer, in terms of community and cross-curricular activities. As it has been over the decades since the school was founded, the tireless commitment of school staff to ensuring that the pupils in their care are given the best possible start is evidenced.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
875		Rwy'n credu bod hyn yn gymaint o fantais i blant a byddwn yn meddwl y byddai'n ffaith elfennol allweddol cadw ysgol fel hon yn agored. Nid oes ond rhaid ichi edrych ar eu record addysgu ac academaidd rhagorol i brofi'r pwynt hwn.	I think this is such an advantage for children and would think that it would be a key elementary fact to keeping a school like this open. You only have to look at their excellent teaching and academic record to prove this point.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
876		Mae'r ysgol yng nghanol y pentref. Gall rhieni gerdded eu plant i'r ysgol. Mae'r ysgol, oherwydd ei lleoliad, yn gallu mynd â'r disgyblion allan am dro a gwibdeithiau i weld y gwahanol bethau sydd ar gael o amgylch y pentref. Faint o ysgolion sy'n gallu gwneud hyn? Dim llawer. Gallant weld y natur gwyllt sydd gennym o gwmpas a dysgu cymaint o bethau heb fod ar ffurf gwers. Mae'n gymaint o drueni eich bod chi'n teimlo nad yw Ysgol Abersoch yn rhoi cyfle gwych i pob plentyn lleol gael ei argraff gyntaf o fywyd ysgol. Gobeithio y byddwch yn ailystyried unrhyw gynnig sydd gennych i gau'r ysgol ac efallai dim ond cymryd yr amser i alw i mewn a gweld sut mae'r ysgol fach hollol wych hon yn gweithio i ni fel cymuned a sut y byddai'n gywilyddus ei chau	The school is located in the centre of the village. Parents are able to walk their children to school. The school, because of its location, are able to take the pupils out for walks and outings to see the various things that are on offer around the village. How many schools are able to do this? Not many. They are able to see the wild nature that we have around, learn so many things without being in a lesson format. It is such a shame that you feel that Abersoch School does not give each and every local child an excellent opportunity for their first impression of school life. I hope that you will reconsider any motion that you have to close the school and maybe just take the time of calling in and see how this absolutely brilliant little school works for us as a community and how it would be shameful to close it.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
877		Rwy'n teimlo'n sicr mai dyma pam y daethant yn siaradwyr Cymraeg rhugl mor sydyn a dewisodd y ddau barhau â'u haddysg yn hapus trwy gyfrwng y Gymraeg. Yn llwyddiannus iawn efallai y byddaf yn ychwanegu. Mae'r Brif athrawes pan ddechreuodd fy mab, bellach wedi ymddeol, hefyd yn byw yma ac mae hi wedi bod yn ffrind ac yn dywysydd i ni ers hynny. Daw'r brifathrawes bresennol o Abersoch hefyd. Mae hyn i gyd yn helpu i atgyfnerthu'r ymdeimlad cryf o gymuned sydd gennym, ac yn enwedig yn ein plant. Dyma i raddau yw gwreiddiau cyntaf bywyd annibynnol. Ni fyddant byth yn anghofio eu hysgol gyntaf ac maent yn teimlo'n hynod o ffyddlon iddi. Rwy'n siŵr y byddent ryw ddiwrnod yn dymuno i'w plant eu hunain fynd yno. Ydych chi wir yn mynd i dynnu hynny oddi arnyn nhw a'r holl gyn-ddisgyblion eraill. Mae gan Ysgol Abersoch gymaint i'w gynnig. Mae'n cyflwyno'r iaith i bobl nad ydyn nhw'n	I feel certain that this is why they so quickly became fluent welsh speakers and both chose to continue their education happily through the medium of Welsh. Very successfully I might add. The Head mistress when my son started, now retired, also lives here and she has been a friend and guide to us ever since. The present headmistress also comes from Abersoch. This all helps to reinforce the strong sense of community that we have, and especially in our children.this is to some extent their first roots of an independent life. They will never forget their first school and they feel immensely loyal to it. I am sure that they would one day wish their own children to go there. Are you really going to take that away from them and all the other past pupils. Ysgol Abersoch has so much to offer. It introduces non Welsh speakers to the language in a gentle fun way and in turn to the remaining Welsh culture and people that exist here. A people and culture that I feel is all to often		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*

		Gymraeg mewn ffordd ysgafn hwyliog ac yn ei dro i'r diwylliant Cymreig sy'n weddill a'r bobl sy'n bodoli yma. Pobl a diwylliant yr wyf yn teimlo sydd yn aml yn cael eu hanwybyddu gan y rhai sy'n byw y tu allan i'r pentref. Bydd tynnu'r ysgol ysgol i ffwrdd yn helpu i guddio hyn hyd yn oed yn fwy. Mae gan Ysgol Abersoch gymaint i'w gynnig. Wedi'i leoli yng nghanol pentref prysur, mae o fewn pellter cerdded hawdd i'r traeth, siopau a busnesau lleol. Mae'r capel gweithredol ar draws y ffordd ac mae neuadd ein pentref mawr drws nesaf. Neuadd bentref y gall yr ysgol ei defnyddio'n aml, heb unrhyw gost i'r cyngor. Mae'r caeau chwarae gerllaw ac mae'r ysgol wedi cynnal diwrnodau chwaraeon yno yn y gorffennol. Mae hyn i gyd yn helpu i roi ymdeimlad o gymuned, parch a chariad at eu pentref i'r disgyblion. Mewn cymaint o ffyrdd mae'r ysgol fach hon yn unigryw ac yn haeddu buddsoddiad priodol ar gyfer dyfodol cryfach.	overlooked by those who live outside the village. Taking the school away will only help to hide this even more. Ysgol Abersoch has so much too offer. Situated in the middle of a busy village , it is within easy walking distance to the beach, shops and local businesses. The active chapel is across the road and our large village hall is next door. A village hall that the school is able to use frequently, at no cost to the council. The playing fields are nearby and the school has held sports days there in the past. All of this helps to give the pupils a sense of community, respect and love for their village. In so many ways this small school is unique and deserves proper investment for a stronger future.			
878		Rwyf i yn un o gannoedd o blant mashwr sydd wedi bod trwy Ysgol Abersoch dros y blynyddoedd a fedrai ddim brolio digon am yr addysg a gefais yno gan yr athrawon. Rydym angen yr Ysgol yn y pentra i gadw ein plant yn lleol a cario mlaen i gael yr addysg Cymraeg arbennig yno.	I am one of hundreds of children who have been through Ysgol Abersoch over the years who could not boast enough about the education I received there from the teachers.We need the school in the village to keep our children local and to continue to receive the special Welsh education there		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
879		***Mae'r ysgol wedi ei lleoli yn gyfleus yn y pentref. Mae hi wedi cynnig addysg i blant ein ffrindiau a'n wyrion ac maent oll wedi ffynnu yn yr ysgol. Maent wedi ennill cymwysterau gwych ar lefel genedlaethol ac wedi parhau gyda'r iaith Gymraeg a'i diwylliant.*** ***Mae gan yr ysgol enw da yn academaidd ac mae hi'n ran greiddiol o'r gymuned. Ni ddylir colli'r cysylltiad hwn rhwng yr ysgol a'r gymuned ble mae'r ysgol wedi darparu addysg ragorol a chynnig cefnogaeth wych i'r plant. Mae'r ysgol yn ganolog i'r gymuned nid ydym am golli hyn. Gall plant gerdded yn ddiogel i'r ysgol ac mae'r ysgol yn rhoi dechrau da ar addysg i'r bobl leol.***	***The school is conveniently located in the village. It has provided education for the children of our friends and grandchildren and they have all thrived at school. They have gained excellent qualifications at a national level and have continued with the Welsh language and culture.*** ***The school has an academic reputation and is an integral part of the community. This connection between the school and the community where the school has provided excellent education and great support for the children should not be lost. The school is at the heart of the community we do not want to miss this. Children can walk safely to school and the school gives local people a flying start in education.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
880		Ni ellir tanbrisio gwerth yr addysg a roddir i'r plant sy'n mynychu ysgol fach leol yng nghalon cymuned. Mae mynd i'r ysgol a'r buddion sy'n deillio o hynny yn llawer mwy na dysgu darllen ac ysgrifennu. Rhoddodd Ysgol Abersoch y sylfaen fwyaf gwerthfawr mewn bywyd y gallwn fod wedi gobeithio amdano. Dysgodd yr athrawon gofalgar, maethlon wersi bywyd iddo am garedigrwydd, tosturi a pharch. Roedd y dosbarthiadau bach yn golygu bod pob plentyn yn cael ei adnabod a'i ddeall yn unigol ... ac yn cael ei ddysgu fel unigolion. Mae gwerth hyn yn enfawr.	The value of the education given to the children who attend a small local school at the beating heart of the community cannot be under estimated. Going to school and the benefits derived are far more than learning to read and write. Ysgol Abersoch gave my son the most valuable foundation in life I could have hoped for. The caring, nurturing teachers taught him life lessons of kindness, compassion and respect. The small classes meant that each child was individually known and understood...and were taught as individuals. The value of this is enormous.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
881		pa mor bwysig yw'r ysgol hon i ddyfodol Abersoch. Mae'n fwy na man dysgu - mae'n symbol o ddiwylliant lleol yn ogystal â symbol o ddyfodol y pentref. Mae trigolion oedrannus y pentref hefyd yn cofleidio'r plant fel adnodd hyfryd, gyda gwasanaethau cyd-ganu yn lleol.	how important this school is to the future of Abersoch. It is more than a place of learning - it is a symbol of local culture as well a symbol of the future of the village. The elderly residents of the village also embrace the children as a wonderful resource, with their sing-alongs in local settings.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
882		Mae gan Ysgol Abersoch cymuned agos a llon iawn, a mae wedi bod yn y pentref bychain am bron i 100 o flynyddoedd. Yn yr ysgol mae digon o	Ysgol Abersoch has a very close and happy community, and has been in the small village for nearly 100 years. At school there is plenty of room for everyone and I have had		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*

		le i bawb ac rwyf wedi cael sylw unigol gan athrawon ardderchog, sydd yn eich cefnogi trwy'r adeg. Darganfais llawer o ffrindiau hyd-bywyd yno, na fuasai wedi cwrdd heb yr ysgol. Mae awyrgylch cyfeillgar yno, a digon o le i chwarae. Mae iard a cae lle magais sgiliau pêl-droed. Rhoddodd Ysgol Abersoch llawer o gyfleuoedd iddyf i yn aml; gyda gwersi nofio wythnosol, mabolgampau a phrofion a wnaeth fy mharatoi ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Cefais addysg arbennig gan yr athrawon a'r helpwyr, gyda'r pynciau sylfaenol yn cael eu dysgu yn rhagorol. Yn adeg y Nadolig, mae'r disgyblion yn ymuno mewn ymdrech i adrodd stori'r Nadolig ar lwyfan newydd Abersoch. Bydd yr athrawon yn ysgrifennu sgript a fyddwn yn ei adrodd ef o flaen trigolion y pentref a chasglu pres am achos pwysig.	individual attention from excellent teachers, who support you all the time. I made many life-long friends there, who I would not have met without the school. There's a friendly atmosphere, and plenty of space to play. There is a playground and field where I developed football skills. Ysgol Abersoch often gave me many opportunities; with weekly swimming lessons, sports and tests that prepared me for the years to come. I had a special education from the teachers and helpers, with the basics being taught excellently. At Christmas, the pupils join in an effort to tell the Christmas story on the new Abersoch stage. The teachers will write a script which we would recite in front of the village residents and collect money for an important cause.			
883		Adeilad, man ac awyrgylch arbennig iawn (clos, cynnes a chefnogol). Gallaf ddweud, fel cyn-ddisgybl a rhiant i ddau o blant sydd wedi mynychu'r ysgol, bod cael treulio blynyddoedd cynnar ein haddysg yno wedi bod yn fanteisiol iawn. Nid anfantais yw cael eich dysgu mewn grŵp bach o ddisgyblion ym mlynyddoedd cynnar eich addysg. Mae'r naws deuluol o gymorth mawr i'r broses o drawsnewid o gael eich magu gartref i ddechrau mewn awyrgylch addysgol. **Mae hi'n ysgol arbennig i fabanod a'r blynyddoedd cynnar.**	A very special building, space and atmosphere (close, warm and supportive). I can say, as a former pupil and parent of two children who have attended school, that having spent the early years of our education there has been very beneficial. Being taught in a small group of pupils in the early years of your education is not a disadvantage. The family atmosphere is a great help to the transition from home-grown to an educational setting. **It is a special school for babies and early years.**		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
884		Ysgol Abersoch yn ysgol bentref wych, gan fy mod yn siŵr eich bod wedi clywed mewn tystiolaethau eraill. Yn y tymor hir, ac efallai ynghynt, bydd colli Ysgol Abersoch yn arwain at lai a llai o deuluoedd yn byw yn ddigon agos i Abersoch i ddarparu digon o griw i gadw'r gwasanaethau brys hanfodol hyn yn hyfyw a fyddai'n gwthio darpariaeth yswiriant yn ôl a'r costau a awgrymir ar gyngor Gwynedd.	Ysgol Abersoch isn't good, it's great as I'm sure you've heard in other testimonies. Long term, and perhaps sooner, the loss of Ysgol Abersoch will lead to fewer and fewer families living close enough to Abersoch to provide enough crew to keep these essential emergency services viable which would push back provision of cover and the costs implied onto Gwynedd council.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
885		***Digwyddiadau'r ysgol yn denu pobl i'r pentref***	***School events attract people to the village***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
886		***Mae'r ysgol yn darparu mwy nag addysg***	***School provides more than education***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
887		fe wnes i ffrindiau oes wrth fynychu ysgol Abersoch ac rydw i'n dal yn ffrindiau gorau gyda nhw nawr.	I made lifelong friends whilst attending ysgol Abersoch and I am still best friends with them now.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
888		Mae'r ysgol hon bob amser wedi darparu lefel uchel o addysg wrth fanteisio i'r eithaf ar ei hamgylchedd lleol. Mae cerdded yn yr awyr agored trwy'r twyni tywod a chael gwersi AG ar y traeth yn ffordd hudolus o ddysgu ac mae'r atgofion hynny'n aros gyda chi am byth.	This school has always provided a high level of education whilst taking full advantage of its local surroundings. Nature walks through the sand dunes and PE on the beach is a magical way of learning and those memories stay with you forever.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
889		***Mae gen i atgofion melys o fy nghyfnod yn + wedi gwneud ffrindiau oes.***	***I have fond memories of my time at the school + made lifelong friends***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
890		Dyma ddechrau i holl blant, cenedlaethau'r gorffennol a chenedlaethau pwysicaf y dyfodol, gan ddysgu llawer o sgiliau bywyd iddynt ar adeg mor bwysig yn eu bywydau! Mae'r ysgol yn angerddol iawn am ddysgu priodweddau craidd bywyd iddynt, ynghyd â'r gweithgareddau y mae'n eu trefnu y mae llawer o blant eraill o ysgolion eraill yn ymuno ac yn elwa ohonynt.	This is the start for all the children, of past generations and most important future generations take, learning them many life skills which is at such an important time of life! The school has great passion in teaching them the core attributes of life with the education it provides, together with the activities it organises that many other children from other schools join and benefit from.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
891		***ysgol yn groesawgar + gweithredu gyda phroffesiynoldeb a chariad.***	***welcoming school + run with professionalism and love.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
892		Cawsom amser hapus iawn yno gyda'n hathrawon caredig Mrs Lorina Hughes a Mrs Rhian Williams. Yn yr haf cynhelid mabolgampau yn y cae a gwahoddwyd y rhieni i'n	We had a very happy time there with our kind teachers Mrs Lorina Hughes and Mrs Rhian Williams. In the summer, sports were held in the field and parents were invited to watch us. We had many trips to the seaside and		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*

		gwylio. Cawson lawer tro i lan y mor ac yn y gwanwyn aethom gyda'r Urdd oedd yn cyfarfod yn yr ysgol i Gastellmarch i weld yr wyna. Gan fod maes parcio'r neuadd drws nesa i'r ysgol cawsom weld yr arddangosfa hen geir -diddorol. Wrth gwrs yn y neuadd y cynhelid ein cyngerdd nadolig. Wrth gwrs arwahan i'r gwersi arferol, y canu, y crefftau ac ati, deuai y parchedigion Andrew Jones ac Olwen Williams i roi stori o'r beibl yn y boreau. Biti mawr fuasai cau ysgol mor dda.	in the spring we went with the Urdd who met at the school to Castellmarch to see the lambing. As the hall car park is next door to the school we were able to see the interesting old car display. Of course in the hall was our christmas concert. Of course, apart from the usual lessons, singing, crafts etc, the Revs. Andrew Jones and Olwen Williams came to give a story of the Bible in the mornings. Closing such a good school would be great shame.			
893		***Yn dilyn fy mhrofiadau yn Ysgol Abersoch a'r cyfleoedd i berfformio ar lwyfan rwyf bellach yn mynychu coleg perfformio.*** ***Mae gen i atgofion melys o fod yn yr ysgol a gallu cerdded yno drwy'r pentref o oed ifanc iawn. Pan yn ieuangach roeddwn yn hynod o swil felly roedd maint dosbarthiadau bach yn addas iawn i mi. Cefais gryn dipyn o sylw gan yr athrawon hefyd.***	***Following my experiences at Ysgol Abersoch and the opportunities to perform on stage I am now attending a performance college.*** ***I have fond memories of being in school and being able to walk through the village from a very young age. When I was younger I was very shy so small class sizes suited me. I also got a lot of attention from the teachers.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
894		Er lleied ei maint, mai'n rhoi addysg ac arweiniad o fywyd a diwylliant ein cenedl i blant bach cynradd ers canrif bellach. Mae Ysgol Abersoch yn adlewyrchu holl freintiau bywyd yma yn ardal hardd Abersoch, ni fedrwch farnu oni bai eich bod wedi byw yma, neu a chysylltiad agos i'r plant sydd wedi'u hysbrydoli ac wedi profi'r balchder sydd yn perthyn i bob un sydd wedi mynd trwy'r drysau a'i gadael yn berson cryf ac annwyl gyda'n hatgofion amhrisiadwy o'u profiadau ynddi. Nid yn unig yr addysg sydd yn rhagorol ynddi ond hefyd yr ymdeimlad o fod yn rhan o gymuned sydd yma.	Despite its size, it has been providing primary school children with education and guidance for the life and culture of our nation for a century now. Ysgol Abersoch reflects all the privileges of life here in the beautiful Abersoch area, you cannot judge unless you have lived here, or have a close connection to the inspirational children and have experienced the pride of each. who has gone through the doors and left her a strong and beloved person with our invaluable memories of their experiences in her. It is not only the education that is excellent in it but also the sense of being part of a community.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
895		***Mae fy mhlant wedi mynychu'r ysgol ac wedi cael profiadau gwych.*** ***Pryder i'm mhlant bod posib i'r ysgol gau.*** ***Ysgol wych, dosbarthiadau bach yn rhoi profiadau da – pob athro â perthynas dda hefo'r plant***.	***My children have attended school and have had great experiences.*** ***My children are concerned that the school may close.*** ***Great school, small classes giving good experiences - all teachers have a great bond with the children.***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
896		Roedd Ysgol Abersoch yn hanfodol yn fy mhlentyndod a dwi yn gobeithio geith o gario mlaen fod i blant am cenhedlaethau eto.	Ysgol Abersoch was an essential part of my childhood and I hope it will continue to be for children for generations again.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
897		Er mwyn annog teuluoedd ifanc i fyw yn y pentref, mae'r ysgol yn gyfleuster hanfodol a bydd ased, heb fod ag un, yn erydu'r sylfeini ar gyfer goroesiad cymuned Gymraeg yn y dyfodol.	To encourage young families to live in the village, the school is a vital facility and asset, not having one, will erode the foundations for the future survival of a Welsh speaking community.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
898		Mae Ysgol Abersoch mewn lleoliad canolog sy'n galluogi rhai o'r disgyblion i fod yn annibynnol wrth gerdded yno, mae ganddi hefyd ddefnydd o neuadd bentref ragorol ac ardal chwarae awyr agored ddiogel iawn a mynediad hawdd i'r traeth a chefn gwlad, gyda'r cyfle i ddysgu a phrofi'r amgylchedd.	Ysgol Abersoch is in a centrally situated position which enables some of the pupils to have the independence of walking there, it also has the use of an excellent village hall and a very safe outdoor play area and easy access to the beach and countryside, with the opportunity to learn and experience the environment.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
899		Mae (*fy mhlant*) yn mynychu ac maen nhw'n mwynhau'r dosbarthiadau bach, y sylw un i un y mae'r athrawon yn ei roi iddyn nhw. Maent yn dysgu Cymraeg yn gynt o lawer na fy mhlant hŷn oherwydd eu bod mewn dosbarthiadau llai. Un o'r rhesymau inni ddewis yr ysgol oedd eu hethos dros fod y tu allan, eu cais if od yn ysgol traeth .... am eu meddwl blaengar. Mae'r ysgol fel teulu ac mae'r plant yn teimlo'n rhan o'r gymuned ac mae'r athrawon yn fendigedig!	My (*children*) attend and they enjoy the small classes, the one to one attention that the teachers give them. They are leading Welsh much quicker than my older children because they are in smaller classes. One of the reason we chose the school was their ethos for being outside, for their application to become an each school.... for their forward thinking. The school is like a family and the children have been made to feel part of the community and the teachers are wonderful!		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*

		Peidiwch â chymryd y cyfle hwn i ffwrdd i fwy o blant gael y profiad ysgol hyfryd hwn.	Please don't take away the opportunity for more children to have this lovely school experience.			
900		Ar hyn o bryd mae'r ysgol yn rhoi cyfle i deuluoedd lleol weld eu plant yn cael eu haddysgu yn y pentref lle cawsant eu magu, gan smentio bondiau lleol â'u ffrindiau dosbarth a helpu i ddiffinio cymeriad y pentref yn y dyfodol fel man lle mae teuluoedd lleol yn tyfu ac yn datblygu, a chael cyfle i gyfrannu at fywyd y pentref a'r gymuned a'r economi leol, yn hytrach na dim ond lle tymhorol heb wreiddiau a dim ffabrig cynaliadwy.	At present the school provides an opportunity for local families to see their children schooled in the village where they grew up, cementing local bonds with their class-mates and helping to define the future character of the village as a place where local families grow and develop, and have a chance to contribute to to village life and the local community and economy, rather than simply a seasonal place with no roots and no sustainable fabric		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
901		Rwy'n teimlo bod dyfodol disglair o'n blaenau i'r ysgol gyda phethau parhaus fel Ti a Fi a Cylch Meithrin pethau y dylid eu meithrin nid eu gadael i farw.	I feel that there is a bright future ahead for the school with ongoing things like Ti a Fi and Cylch Meithrin things that should be nurtured not left to die.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
902		Mae'n lle i blant lleol ddysgu cymdeithasu a lle maen nhw'n ennill ymdeimlad o ysbryd cymunedol pentref ac sydd mor hanfodol yn yr ardaloedd gwledig hyn. Mae hefyd yn hyrwyddo iaith a diwylliant Cymru ac yn darparu sylfaen ardderchog ar gyfer datblygiad addysgol plant. Aeth y ddau o fy mhlant i ysgol Abersoch a dod yn siaradwyr Cymraeg rhugl ac maent wedi mynd ymlaen i fod yn oedolion llwyddiannus â sail dda gydag atgofion melys am Ysgol Abersoch a phopeth a oedd ganddi i'w gynnig.	It is a place where the local children learn to socialise and where they gain a sense of village community spirit and which is so essential in these rural areas.It also promotes the Welsh language and culture and provides an excellent grounding for children's educational development. Both my children went to Abersoch school and became fluent Welsh speakers and have gone on to become well grounded, successful adults with fond memories of ysgol Abersoch and all it had to offer.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
903		***Ysgol fechan wych***	***Great small school***		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
904		Mae gan Abersoch lawer i'w gynnig, ac mae ysgol fach yn helpu plant i ffynnu yn yr amgylchedd naturiol o'u cwmpas.	Abersoch has much to offer, and a small school helps children to thrive in the natural environment around them		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
905		Dewisais Ysgol Abersoch, gan osgoi ysgolion eraill, am nifer o resymau, gan gynnwys y dulliau addysgu rhagorol a dulliau dysgu unigryw, niferoedd dosbarthiadau bach, y cysylltiadau sydd ganddo â busnesau lleol, yn ogystal â'r cyfleoedd y mae'n eu darparu i'm plentyn Saesneg ei iaith i ddysgu Cymraeg ac integreiddio gyda'r gymuned leol a'i baratoi ar gyfer ei ddyfodol yma yn Mhen Llyn.	I chose Ysgol Abersoch, bypassing other schools, for numerous reasons, including the outstanding teaching and unique learning approaches, small class numbers, the connections it has with local businesses, as well as the opportunities it provides for my English speaking child, to learn Welsh & integrate with the local community and pave his future here in the Pen Llyn.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
906		***Ceir y plant o aelwydydd di-Gymraeg gymorth helaeth gan yr athrawon yn yr ysgol bentref yma. Ymddengys y plant yn hapus iawn o gwmpas y pentref.***	***Children from non-Welsh speaking homes receive extensive support from the teachers at this village school. The children appear very happy around the village.***	(2)	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
907		Mae'r ysgol yn ased aruthrol mewn perthynas ag Iaith a Diwylliant Cymraeg y Pentref	The school is a immense asset in relation to the Welsh Language and Culture of the Village		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
908		Wrth siarad â fy ŵyr yn ddiweddar, sy'n ----ac yn ddisgybl diweddar iawn yn yr ysgol hon, ond bellach wedi symud yn ei flaen i Ysgol Sarn Bach y llynedd, roeddwn yn drist pan, heb unrhyw anogaeth, meddai: "Rwy'n credu y byddai'n drueni mawr pe bai'r ysgol yn cau, cawsom amser mor wych yno, gwnaethom lwyth o bethau cŵl iawn o amgylch y pentref gyda'r siopwyr, chwarae rownderi a phêl-droed ar y traeth, rwy'n gobeithio wir y gall ei arbed ". Allan o geg babanod, ac oddi wrth un a oedd wrth ei fodd yn ei amser yno.	Whilst talking to my grandson recently, who is ---- a very recent pupil of this school, having just moved up to Ysgol Sarn Bach last year,I was saddened when without any prompting he said " I think it would be a real shame if the school closes, we had such a great time there, we did loads of really cool stuff around the village with the shopkeepers, playing rounders and football on the beach, I really hope it can be saved". Out of the mouth of babes, and from one who really relished in his time there.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
909		Y dechrau gorau i unrhyw blentyn fuasai cael mynd i Ysgol Abersoch.	The best start for any child would be to go to Ysgol Abersoch.		The Council notes the comment	*The Council notes the comment.*
910		Gwersi nofio trwy'r flwyddyn sydd ddim i gael ym mhob Ysgol a Neuadd y pentref drws nesaf i fwynhau cael gweld y plant yn canu adrodd a action.	Swimming lessons are available here throughout the year and not available in other Schools, and the Village Hall is next door to enjoy seeing the children sing recitals and action.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
911		Mae lleoliad hon mor hwylus, a'r lain dwt yng nghanol y pentref. Mae'n ddiogel gyda'r wal gerrig o'i hamgylch ac mae buarth a chae glas yn gaffaeliad mawr. Mae'n bleser mynd heibio iddi a	This location is so convenient, on a neat plot in the center of the village. It is safe with its surrounding stone wall and a yard and grass field are a great asset. It is a pleasure to go past it and to see the colorful little buildings, to notice		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*

		gweld yr adeiladau bach lliwgar, sylwi ar y plant yn chwarae a hyfryd yw clywed eu miri ar ddydd o haf, hyd yn oed o lan bella'r afon. Calondid oedd gweld ychydig flynyddoedd yn ôl, y priod-ddulliau a'r diarhebion Cymraeg yn y ffenestri. Un o uchafbwyntiau'r Nadolig yw Gwasanaeth a chyngerdd y plant yn y Neuadd yn Abersoch.	the children playing and it is wonderful to hear their excitement on a summer's day, even from the river bank. It was encouraging to see a few years ago the idioms and proverbs of Welsh in the windows. One of the highlights of Christmas is the children's Service and Concert at the Hall in Abersoch.			
912		Dwi yn caru Ysgol Abersoch yn llawer iawn ac mae yr Ysgol yn gwneud i fi deimlo'n saff ag yn hapus.	I love Ysgol Abersoch very much and the school makes me feel very safe and happy.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
913		"Yn gyntaf fel mam" – roedd yr ysgol hon yn anghygoel gyda fy mhlant i, dau fechgyn gwahanol iawn, un yn blentyn clyfar ac un yn dioddef pryder. Gyda diolch i ddealltwriaeth y staff codwyd y ddau briodoledd hyn a gwnaed popeth i'w maethu. Yn bersonol, rwyf wrth fy modd â'r ffaith eu bod wedi mynychu yma yn gyntaf ac yna symud i Sarn Bach, mae'n rhoi amser i'r plant iau fod yn ifanc, heb y pwysau i dyfu i fyny yn rhy gyflym. Helpodd hyn yn enwedig ar mab â phryder i ymgartrefu mewn llai llai, ac yna symud i le mwy adrannus pan ddaeth yr amser.	"First as a mother" - this school was amazing with my children, they are two very different boys, one is a clever child and one suffers with anxiety. Thanks to the understanding of the staff these two attributes were raised and everything was done to foster them. Personally, I love the fact that they first attended here and then moved to Sarn Bach, it gives the younger children time to be young, without the pressure to grow up too fast. This especially helped an anxious son to settle in less, and then move to a more departmental place when the time came.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
914		Cynigir profiadau unigryw i'r disgyblion megis defnyddio'r bws cyhoeddus i fynd i nofio (deall arian a thalu am eu ticedi), chwaraeon ar lan y mor gan gerdded yno ac oddi yno (gan ddefnyddio Rheolau'r Groes Werdd), cael tripiau i Ganolfan Addysg Awyr agored a chael gwneud pethau megis rhaffau uchel a lein- zip. (profiadau unigryw i blant mor ifanc a hyn).	Pupils are offered unique experiences such as using the public bus to go swimming (understanding money and paying for their tickets), seaside sports walking to and from the town (using the Green Cross Rules), having trips to an Outdoor Education Center and get things done such as high ropes and a zip line. (unique experiences for children as young as this one).		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
915		Mae angen dathlu'r ysgol hon a'i dal i fyny fel ffagl gobaith. Mae gwytnwch y staff a'r plant wedi bod yn wych, hyd yn oed wrth wynebu colli eu Pennaeth annwyl, gwnaeth yr athrawon rhagorol iddo edrych yn ddiymdrech. Collodd ysgolion eraill a oedd dan fygythiad cau disgyblion ar hyn o bryd, ond er gwaethaf hyn, enillodd Ysgol Abersoch 5 o blant newydd, gan fod rhieni a oedd yn edrych ar yr ysgol yn gweld rhywbeth gwahanol ac amgylchedd addysgu ysbrydoledig.	This school needs to be celebrated and held up as a beacon of hope. The resilience of the staff and the children has been fantastic, even when faced with losing their beloved Head Teacher, the excellent teachers made it look effortless. Other schools under the threat of closure lost pupils at this stage, however despite this, Ysgol Abersoch gained 5 new children, as parents who viewed the school saw something different and an inspirational teaching environment.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
916		Yn rhan o deulu o gyn-ddisgyblion, rwyf wedi profi yn uniongyrchol sut effaith mae'r ysgol wedi cael ar blant. Rydym wedi bod mor ffodus i dderbyn addysg mor llawn a rhagorol, ac mae'n rhaid sicrhau hyn ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol a pharhau i ddarparu addysg gwerth chweil i blant lleol yr ardal	As part of a family of former pupils, I have experienced firsthand how the school has impacted on children. We have been so fortunate to receive such a full and excellent education, and this must be ensured for future generations and continue to provide a worthwhile education for local children in the area		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
917		Fe wnaethon ni ddewis Ysgol Abersoch oherwydd ein bod ni'n teimlo bod ganddi deimlad teuluol bod ganddi ymdeimlad hyfryd o berthyn. Roedd fy mhlant yn bryderus iawn gan adael ffrindiau a theulu i adleoli i Gymru. Roeddem yn teimlo ei bod yn bwysig iawn cael hyn yn iawn.... Fe wnaeth yr Athrawon ei meithrin a rhoi hyder iddi ddod yn feddyliwr a dysgwr annibynnol. .... Mae hyn yn fwy nag unrhyw ysgol gyffredin. Dyma rywle y gall rhieni a phlant fynd at yr athrawon ac mae'r drws bob amser ar agor, nid wyf wedi dod o hyd i hyn mewn unrhyw ysgol arall.	We chose Ysgol Abersoch because we felt it had a familial feel it had a lovely sense of belonging. My children were very anxious leaving friends and family to relocate to Wales. We felt it was very important to get this right.... The Teachers nurtured her and gave her the confidence to become an independent thinker and learner. ....This is more than any ordinary school. This is somewhere that parents and children are able to approach the teachers and the door is always open, I have not found this at any other school.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwad.	*The Council notes the comment.*
		Ymateb ESTYN *ESTYN's Response*				
918		**Safonau** Mae Estyn o'r farn bod y cynnig hwn yn debygol o gynnal o leiaf y safonau presennol o addysg gynradd yn yr ardal.	**Summary/Conclusion** Estyn is of the opinion that this proposal is likely to at least maintain the curent standards of primary education in the area.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*

919		**Safonau** Er nad yw'r cynnig yn gwneud cymariaethau ar berfformiad y ddwy ysgol maent yn hyderus bod ansawdd y ddarpariaeth yn Ysgol Sarn Bach gystal â'r ddarpariaeth y cyfnod sylfaen yn Ysgol Abersoch	**Standards** Although the proposal does not compare the performance of both schools, it is confident that the quality of provision at Ysgol Sarn Bach is as good as the foundation phase provision at Ysgol Abersoch.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
920		**Cwricwlwm** Gwelir bod y cynigiwr wedi ystyried parhad yn y ddarpariaeth gwricwlaidd yn briodol gan awgrymu bod ysgolion gyda niferoedd uwch o ddisgyblion yn gallu cynnig strwythur mwy cadarn wrth gynllunio a darparu'r cwricwlwm	**Curriculum** It is evident that the proposer has given appropriate consideration to the continuity of curricular provision, by suggesting that schools with higher pupil numbers are able to provide a more robust structure when planning and delivering the curriculum.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
921		**Heriau** Mae'r cynnig yn cyflwyno achos cynhwysfawr dros newid sy'n ystyried yr heriau presennol i Ysgol Abersoch. Mae'r rhain yn cynnwys niferoedd disgyblion isel, canran uchel o lefydd gweigion, amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau ac adnoddau ariannol ychwanegol. Rhoddir ystyriaeth lawn i'r heriau hyn.	**Challenges** The proposal presents a comprehensive case for change that considers the current challenges at Ysgol Abersoch. These include low pupil numbers, a high percentage of surplus places, a broad age range within classes and additional Financial resources. Full consideration is given to these challenges.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
922		**Y Cynnig** Mae'r cynnig yn ystyried amrediad priodol o opsiynau posibl.	**The proposal** The proposal considers an appropriate range of possible options.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
923		**Y Cynnig** Mae'r cynnig yn gwerthuso'r opsiynau yn llawn cyn amlygu tair opsiwn fyddai fwyaf hyfyw sef opsiwn 2 (newid ystod oedran i 3-11oed), Opsiwn 3 ac Opsiwn 6. Asesir effaith y tri opsiwn uchod ar ansawdd yr addysg, trefniadau teithio a'r gymuned. Yn dilyn yr asesiad mae'r awdurdod lleol yn dewis ac yn cynnig Opsiwn 6, cau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 af o Fedi 2021.	**The proposal** The proposal evaluates the options in full before identifying the three most viable options, namely Option 2 (change the age range to 3-11 years), Option 3 and Option 6. The effect of the three options above on education, Transport arrangements and the community is assessed. Following the assessment, the local authority has selected and proposed Option 6, to close Ysgol Abersoch and educate pupils at Ysgol Sarn Bach from 1st September 2021.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
924		**Y Cynnig** Mae'r cynnig yn ystyried deilliannau diweddaraf arolygiadau Estyn y ddwy ysgol sydd dan sylw	**The proposal** The proposal considers the outcomes of the most recent Estyn inspections of both schools.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
925		**Niferoedd** Mae'r cyngor wedi ystyried yn ofalus beth fydd effaith hyn ar niferoedd disgyblion yn yr ysgol yn Medi 2021 ac am y ddwy flynedd olynol.	**Figures** The council has given careful consideration to what effect this will have on pupil numbers at the school in September 2021 and two subsequent years.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
926		**Teithio/Cludiant** Wrth ystyried trefniadau teithio, mae'r cynnig yn nodi na ragwelir y bydd unrhyw ddisgybl yn gorfod teithio pellter afresymol i gyrraedd yr ysgol. Efallai y bydd angen addasu trefniant cludo cyfredol Ysgol Sarn Bach os bydd holl ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch yn trosglwyddo. Daw hwn ar gost ychwanegol i'r awdurdod.	**Travel/Transport** In considering transport arrangements, the proposal states that it is not anticipated that any pupil will need to travel an unreasonable distance to school. The current transport arrangements at Ysgol Sarn Bach may need to be adapted should allpupils from the Ysgol Abersoch catchment area transfer there. This would be at an additional cost to the authority.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mae Ysgol Sarn Bach wedi ei lleoli 1.4 milltir o safle Ysgol Abersoch. Bydd yr Awdurdod yn darparu cludiant i ddysgwyr Ysgol Abersoch fydd yn trosglwyddo i Ysgol Sarn Bach. Bydd hynny ar gost ychwanegol i'r Awdurdod.	*The Council notes the comment.* *Ysgol Sarn Bach is located 1.4 miles from the Ysgol Abersoch site. The Authority will provide Transport for learners at Ysgol Abersoch who transfer to Ysgol Sarn Bach. This will be at an additional cost to the Authority.*
927		**Yr Iaith Gymraeg** Ymddengys fod y cynigiwr wedi ystyried effaith y cynnig ar yr iaith Gymraeg yn briodol. Ni ragwelir bod y cynnig yn effeithio ar addysg Gymraeg y disgyblion gan fod polisi iaith y cyngor yr un mor berthnasol yn yr ysgol amgen a byddai parhad o addysg cyfrwng Cymraeg.	**The Welsh Language** It appears that the proposer has given appropriate consideration to the effect of the proposal on the Welsh language. It is not anticipated that the proposal will affect the pupils' Welsh education, as the council's Welsh language policy is equally relevant to the alternative school and that there would be continuity in terms of Welsh-medium education.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
928		**Effaith ar feysydd y Fframwaith Arolygu** Mae'r cynigiwr yn asesu effaith tebygol y cynnig ar feysydd y fframwaith arolygu. Dangosa hyn y gall effaith positif fod yn bosibl ar les a phrofiadau dysgu o gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo'r plant i Ysgol Sarn Bach. Mae hyn o ganlyniad i'r hyn mae'r awdurdod lleol wedi nodi am disgyblion yn elwa o brofiadau i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.	**Impact on Inspection Framework areas** The proposer assesses the proposal's likely effect on the areas of the inspection framework. This shows that there could be a positive effect on wellbeing and learning experiences by closing Ysgol Abersoch and transferring the pupils to Ysgol Sarn Bach. This is as a result of what the local authority has identified about pupils benefitting from experiences tosocialise and co-operate with peers.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
929		**Arweinyddiaeth**	**Leadership**		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*

		Yn eu asesiad o arweinyddiaeth a rheolaeth, mae'r cynnig yn dyfynnu o arolygiadau diweddar sy'n nodi bod ansawdd yr arweinyddiaeth yn dda	In its assessment of leadership and management, the proposal quotes from recent inspections, which note that the quality of leadership is good.			
930		**Effaith ar Staff** Nodir yn glir yr hyn y mae'r cynigiwr yn ei ddisgwyl o ran effaith ar lywodraethu a materion staffio. Mae'n amlinellu'r gefnogaeth fydd ar gael i aelodau staff Ysgol Abersoch yn benodol sydd yn bennaf yn cael eu heffeithio gan y cynnig.	**Effect on Staff** It is stated clearly what the proposer expects in terms of the effect on governance and staffing issues. It outlines the support that will be available to staff members at Ysgol Abersoch in particular, who are most affected by the proposal.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
931		**Effaith ar Ddysgwyr** Mae'r cynigiwr wedi rhoi sylw priodol i'r effaith ar grwpiau bregus o ddisgyblion gan gynnwys y rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig.	**Effect on Learners** The proposer has given due attention to the effect on vulnerable groups of pupils, including those with special educational needs.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
932		**Effaith ar Ddysgwyr** Nid yw'n glir i ba raddau maent am ystyried yr effaith ar ddisgyblion presennol Ysgol Sarn Bach.	**Effect on Learners** It is not clear to what extent the local authority will consider the effect on current pupils at Ysgol Sarn Bach.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau. Mewn ymateb i'r sylwad, nodir yr Awdurdod eu bod wedi llunio dogfen ymgynghorol i blant cynradd gyda holiaduron cysylltiedig, ynghyd â chynnal sesiynau ymgynghori rhithwir gyda chynrychiolaeth o ddisgyblion cynradd Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach. Trefnwyd bod hwylusydd annibynnol yn cynnal y sesiynau rhithwir gyda disgyblion y ddwy ysgol er mwyn canfod eu barn. Amlygodd prif bwyntiau'r ymgynghoriad fod disgyblion Ysgol Sarn Bach yn gefnogol i'r cynnig ac yn ddibryder am y newid, gan ddangos awydd i wneud pob ymdrech i helpu disgyblion newydd ymgartrefu.	*The Council notes the comment.* *In response to the comment, the Authority notes that they have produced a consultation document for primary school children with accompanying questionnaires, as well as holding virtual consultation sessions with primary school pupils from Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach. An independent facilitator arranged the virtual sessions with the pupils of both schools to find out their views. The main points of the consultation highlighted that the pupils of Ysgol Sarn Bach were supportive of the proposal and were not concerned about the change, and showed a desire to make every effort to help new pupils settle.*
933		**Adnoddau i gefnogi dysgwyr ADY** Mae'n nodi sicrwydd bod gan Ysgol Sarn Bach y cyfleusterau i gynnig darpariaeth gyfatebol ar gyfer disgyblion ag anghenion addysgu arbennig	**Resources to support ALN learners** The proposer gives an assurance that Ysgol Sarn Bach has the facilities to provide equal provision for pupils withspecial educational needs.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*
934		**Ymgynghori gyda Dysgwyr** Maent wedi cynllunio'n addas i ymgynghori gyda'r disgyblion. Mae'r awdurdod lleol wedi paratoi dogfennaeth addas ar gyfer egluro'r ymgynghoriad i ddisgyblion ac yn holi eu barn trwy holiadur syml.	**Consulting with Learners** The proposer has planned suitably to consult with pupils. The local authority hasprepared suitable documentation to explain the consultation to pupils and seek their views through a simple questionnaire.		Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau.	*The Council notes the comment.*

Atodiad C

Appendix C

Cynnig i ad-drefnu Ysgol Abersoch – Ymgynghori gyda Phlant a Phobl Ifanc 2021

Mewn cyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd ar y 15 Medi 2020, ac yn ddiweddarach ar 3 Tachwedd 2020, penderfynodd y Cabinet i ymgymryd â phroses ymgynghori statudol ar gynnig i gau Ysgol Aberscoh ar 31 Awst 2021, a darparu addysg i ddysgwyr yn Ysgol Sarn Bach o'r 1 Medi 2021, yn unol â gofynion Adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad statudol rhwng 12 Ionawr 2021 a'r 23 Chwefror 2021, yn seiliedig ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach ar y 1 Medi 2021.

Paratowyd dogfennau priodol ar gyfer disgyblion Ysgol Abersoch a Chyngor Ysgol; Ysgol Sarn Bach, a trefnwyd bod hwylusydd yn cynnal 3 chyfarfod dros y we (Google Meet) gyda'r ddwy ysgol i drafod y cynnig gyda'r plant er mwyn sicrhau eu bod yn deall yr hyn oedd yn cael ei gynnig ac er mwyn rhoi cyfle iddynt ddatgan barn am y cynnig. Roedd rhieni Ysgol Abersoch yn bresennol ac anogwyd hwy gan yr hwylusydd i siarad ar ran eu plant er mwyn cryfhau'r broses o gasglu barn y plant am yr effaith posib arnynt pe byddai'r ysgol yn cau. Yn achos Ysgol Sarn Bach, roedd pedwar disgybl y Cyngor Ysgol yn cynrychioli pob blwyddyn o'r Adran Iau ac un rhiant (i aelod o'r Cyngor Ysgol) yn bresennol (ac yn cyfrannu ond er mwyn gwneud barn ei phlentyn yn gliriach i'r hwylusydd).

Esboniwyd y byddai'r newid yn golygu:

- Y byddai Ysgol Abersoch yn cau.
- Y byddai disgyblion Ysgol Abersoch yn trosglwyddo i Ysgol Sarn Bach ym Medi 2021.

Roedd pob sesiwn yn cymryd tri chwarter awr i awr i'w gwblhau ac wedi eu rhannu i dri grŵp, Disgyblion Blwyddyn 3 Ysgol Abersoch, disgyblion y Cyfnod Sylfaen Ysgol Abersoch a Chyngor Ysgol Sarn Bach. Roedd yn cynnwys esbonio'r cynnig a rhoi cyfle i ddisgyblion fynegi eu meddyliau a'u teimladau. Roedd yr hwylusydd eisoes wedi derbyn holiaduron cyn cychwyn y broses o holi dros Google Meet. Yn dilyn y cyfarfod derbyniwyd sylwadau un disgybl o Ysgol Abersoch ar ffurf fideo a gymerwyd gan ei fam a'i hanfon i sylw'r hwylusydd drwy law yr ysgol.

Roedd 27 o blant a phobl ifanc wedi cymryd rhan yn yr ymgynghoriad.

Gweler isod amserlen y sesiynau ymgynghori, rhestr yr ysgolion perthnasol a nifer yr ymatebwyr:

Dydd Mercher, Chwefror 10fed 2021	**9.30yb Blwyddyn 3 Ysgol Abersoch**	**10.30yb Cyfnod Sylfaen Ysgol Abersoch**	**11.30yb Cyngor Ysgol Ysgol Sarn Bach**

<u>Ymatebwyr Ysgolion:</u>

1. Ysgol Abersoch - 8
2. Ysgol Sarn Bach - 19

Proposal to reorganise Ysgol Abersoch – Consultation with Children and Young People 2021

At a Gwynedd Council Cabinet meeting on 15 Medi 2020, the Cabinet agreed to undertake a period of statutory consultation process on a proposal to close Ysgol Abersoch on 31 August 20201, and provide education for learners at Ysgol Sarn Bach from 1st September 2021, in accordance with the requirements of Section 48 of the School Standards and Organization Act 2013.

The statutory consultation was held between 12 January 2021 and 23 February 2021, based on a proposal to close Ysgol Abersoch on 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach on 1 September 2021.

Appropriate documents were prepared for pupils at Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach School Council, and a facilitator arranged 3 web-based meetings (GoogleMeet) with both schools to discuss the proposal with the children to ensure that they understood what had been proposed and to give them an opportunity to express their views on the proposal. Parents of Ysgol Abersoch were present and the facilitator encouraged them to speak on behalf of their children to strengthen the process of gathering the views of the children about the possible impact on them were the school to close. In the case of Ysgol Sarn Bach, the four School Council pupils representing each year of the Junior Department were present as well as one parent (of a school council member) who contributed only to make her child's views clearer to the facilitator.

It was explained that the change would mean:
- *That Ysgol Abersoch would close.*
- *That Ysgol Abersoch pupils would transfer to Ysgol Sarn Bach in September 2021.*

Each session took three quarters of an hour to an hour to complete and were split into three groups; Ysgol Abersoch Year 3 pupils; Ysgol Abersoch Foundation Phase pupils; Ysgol Sarn Bach School Council. It included explaining the proposal and giving pupils the opportunity to express their thoughts and feelings. The facilitator had already received completed questionnaires prior to the process of inquiring over Google Meet. Following the meeting the comments of one pupil from Ysgol Abersoch were received in the form of a video taken by his mother and sent to the facilitator's attention via the school.

27 children and young people participated in the consultation.

Please find below the timetable of consultation sessions, the list of relevant schools and the number of respondents:

Wednesday, February 10th, 2021	***9.30am Year 3 Ysgol Abersoch***	***10.30am Foundation Phase Ysgol Abersoch***	***11.30am Ysgol Sarn Bach School Council***

<u>School respondents:</u>

1. *Ysgol Abersoch - 8*
2. *Ysgol Sarn Bach - 19*

Gweler isod yr ymatebion a dderbyniwyd gan y disgyblion a <u>rhieni'r disgyblion a wahoddwyd i ymateb ar eu rhan pan roedd angen.</u>

NODER - Mae sylwadau'r plant (a'u rhieni ar eu rhan) wedi eu dyfynnu'n uniongyrchol o'u hymatebion.

Below are the responses received from the pupils and the parents of the pupils who were invited to respond on their behalf where needed.

NOTE - The comments of the children (and their parents on their behalf) have been quoted directly from their responses

Sut wyt ti'n teimlo am hyn? ***How do you feel about this?***			
<u>Ysgol/</u> ***<u>School</u>***	**<u>Hapus /</u>** ***<u>Happy</u>***	**<u>Ddim yn Sicr /</u>** ***<u>Not sure</u>***	**<u>Anhapus /</u>** ***<u>Not Happy</u>***
Ysgol Abersoch	0	0	8
Ysgol Sarn Bach	5	8	6
Cyfanswm	5	8	14

Derbyniwyd saith holiadur oddi wrth Ysgol Sarn Bach rhai dyddiau ar ôl cyfnod holi disgyblion y ddwy ysgol. Mae cynnwys yr holiaduron hynny yn ymdebygu i sylwadau sydd eisioes yn yr adroddiad megis "yn drist oherwydd roedd yr ysgol yn dda iawn i mi" a "Dydwi ddim yn hapus bod ysgol abersoch yn cau oherwydd ella dydi'r plant ddim eisiau mynd o ysgol Abersoch." Mae un holiadur wedi ei gwblhau gan riant yn nodi pryder am effaith ar adnoddau a chyllid Ysgol Sarn Bach pe byddai disgyblion Ysgol Abersoch yn symud yno gan hefyd fynd i fanylion ynghylch sut dylid addasu defnydd adeilad Abersoch ar gyfer ..."child care purposes. ... and main Cylch Meithrin for the area."

Seven questionnaires were received from Ysgol Sarn Bach some days after the consultation sessions with pupils at both schools. The contents and sentiments of those questionnaires are similar to comments already noted in the report such as "sad because the school was very good to me" and "I am not happy that Abersoch school is closing because the children may not want to leave Ysgol Abersoch. " One questionnaire completed by a parent indicates concern about the impact on Ysgol Sarn Bach's resources and finances should Ysgol Abersoch pupils move there whilst also detailing how Abersoch school building could be used ..."for child care purposes... and main Cylch meithrin for the area."

<u>Prif bwyntiau'r ymgynghori i/ *Key points from the consultation:*</u>

Beth ddaeth yn amlwg o'r broses ymgynghori oedd bod disgyblion Ysgol Abersoch yn anhapus iawn gyda'r bwriad o gau eu hysgol ac yn ei gweld yn anodd iawn derbyn y gallent fod yn hapus yn Ysgol Sarn Bach. Roedd sylwadau disgyblion Ysgol Abersoch yn ei gwneud yn amlwg eu bod yn ymwrthod â'r cynnig i gau eu hysgol a symud eu haddysg i Ysgol San Bach fis Medi nesaf. Un o'r prif negeseuon oedd eu pryder o golli profiadau pwysig o fewn amgylchfyd agos yr ysgol, sef ymweliadau addysgol â'r traeth a'r pentref lle roedd dysgu am y byd o'u cwmpas a'u cymuned drwy brofiadau uniongyrchol yn cael eu coleddu'n fawr gan y plant.

Roedd yn amlwg fod disgyblion Ysgol Sarn Bach yn cydymdeimlo gyda'i sefyllfa ond yn awyddus iawn i roi croeso cynnes i'r disgyblion newydd. Roedd y Cyngor Ysgol yn dangos dealltwriaeth da o'u rôl hwy fel cyfoedion i helpu plant Abersoch i setlo yn eu hysgol newydd a gwneud iddynt deimlo'n hapus yno.

What emerged from the consultation process was that pupils at Ysgol Abersoch were very unhappy with the proposed closure of their school and found it exceedingly difficult to accept that they could be happy at Ysgol Sarn Bach. The comments of pupils at Ysgol Abersoch made it clear that they were rejecting the proposal to close their school and move their education to Ysgol San Bach next September. One of the key messages was

their concern about losing important experiences within the immediate school environment, namely educational visits to the beach and the village whereby learning about the world around them and their community through firsthand experiences was greatly cherished by the children.

It was clear that the pupils of Ysgol Sarn Bach were sympathetic to the situation but were very keen to give a warm welcome to the new pupils. The School Council showed a good understanding of their role as peers to help Abersoch children settle into their new school and make them feel happy there.

Ysgol Abersoch	Ysgol Sarn Bach
Roedd yr holl ddisgyblion yn gwrthwynebu'r newid arfaethedig. *All pupils were opposed to the proposed change.*	Nid oedd unrhyw un o aelodau'r cyngor ysgol yn gwrthwynebu'r cynnig. *None of the members of the school council were opposed to the proposal.*
Codwyd gwrthwynebiadau gan y rhieni bod cynnal cyfarfod dros Google Meet ar fater mor sensitif yn annheg ar y plant. *Objections were raised by parents that holding a meeting over Google Meet on such a sensitive issue was unfair on the children.*	Roedd y disgyblion yn ymddangos yn ddibryder ynghylch y posibilrwydd o groesawu 10 disgybl newydd i'r ysgol ym mis Medi. *The pupils seemed relaxed about the possibilty of welcoming 10 new pupils to the school in September*
Roedd rhieni yn teimlo'n gryf fod angen ystyried newidiadau diweddar yn yr ysgol ac effaith y pandemig ar addysg a lles y plant cyn symud ymlaen gydag unrhyw benderfyniad i gau'r ysgol. Gofynnodd rhai plant i aros ymlaen yn yr ysgol am flwyddyn arall. *Parents felt strongly that recent changes at the school and the effect of the pandemic on the children's education and wellbeing needed to be taken into consideration before moving on with any decision to close the school. Some children asked to stay on in the school for another year.*	Roedd y disgyblion yn hapus i wneud pob ymdrech i helpu disgyblion newydd i ymgartrefu. Roeddent yn barod i rannu syniadau ynghylch sut y gallai'r ysgol addasu i wneud i hyn ddigwydd trwy ddeall yr hyn roeddent yn ei fwynhau yn Ysgol Abersoch a dyblygu hynny yn Ysgol Sarn Bach. *The pupils were happy to make every effort to help new pupils settle in and shared ideas regarding how the school could adapt to make this happen by understanding what they enjoyed at Ysgol Abersoch and replicating that at Ysgol Sarn Bach.*
Lleisiodd yr holl ddisgyblion y byddai cau Ysgol Abersoch, ysgol yr oeddent yn ei choleddu'n annwyl, a symud i Ysgol Sarn Bach yn annheg arnynt ac yn brofiad brawychus. *All pupils voiced that closing Ysgol Abersoch, a school they cherished dearly, and moving to Ysgol Sarn Bach would be unfair on them and a daunting experience.*	Roedd symud i Ysgol Sarn Bach o Ysgol Abersoch ar ddiwedd Blwyddyn 3 yn brofiad cadarnhaol a gwerth chweil ym marn holl aelodau'r cyngor. Roeddent yn credu y byddai hyn hefyd yn wir pe bai'n rhaid i ddisgyblion iau wneud hyn fis Medi nesaf. *Moving to Ysgol Sarn Bach from Ysgol Abersoch at the end of Year 3 was a positive and rewarding experience according to all the council members. They believed that this would also prove to be true if younger pupils had to do this next September.*

Cwestiwn 1 – Sut wyt ti yn teimlo am hyn? (Original in BOLD type, Translation in brackets [ ])	
Ysgol Abersoch	*Isod mae ymatebion ysgrifenedig a dderbyniwyd ar ffurf atebion holiadur. Below are the written answers received in reply to the questionnaire* **I'd miss abersoch very much. We do sport's on the beach. We do walk around the village. We trafel on the service bus to swiming learning about life skils. We all look after each other. And the teacher knows us really well.**[*Mi faswn i'n methu Abersoch yn fawr iawn. Rydym yn gwneud chwaraeon ar y traeth. Rydym yn teithio ar y bws gwasanaeth i nofio gan ddysgu sgiliau bywyd. Rydym i gyd yn edrych ar ol ein gilydd. Ac mae'r athrawes yn ein hadnabod yn dda iawn]* **Yn drist iawn** *[Very sad]* **Absolutely horrified. Loosing security again. Xxxx (enwi'r plentyn) crying a lot lately.** *[Wedi brawychu'n llwyr. Colli diogelwch eto. Xxxx (enwi plentyn) yn crio llawer yn ddiweddar.]* **Xxxxx (enwi plentyn) doesn't want to change the school. She gets very sad about it.** *[Nid yw Xxxxx eisiau newid ysgol. Mae'n mynd yn drist iawn am y peth.]* **Asked child – "Makes me sad"** [*Wedi gofyn i'm plentyn – "Mae'n fy ngwneud yn drist"] Run ymateb yn yr holiadur nesa sef / Same comment in the next questionnaire ie ...* **Asked child – "Makes me sad"** [*Wedi gofyn i'm plentyn – "Mae'n fy ngwneud yn drist"]* *Isod mae ymatebion llafar a dderbyniwyd yn ystod trafodaeth dros y we gyda'r disgyblion. Below are the verbal comments received during the web meeting with pupils* **It makes me feel sad if it closes. I am happy and safe in Ysgol Abersoch. I know my teachers and have many friends there.** [*Mae'n gwneud i mi deimlo'n drist os bydd yn cau. Rwy'n hapus ac yn ddiogel yn Ysgol Abersoch. Rwy'n adnabod fy athrawon ac mae gen i lawer o ffrindiau yno.]* **There is a a difference between the two schools as there is a good interaction between the parents and Ysgol Abersoch. Mae'r ysgol yn rhoi cymaint o gefnogaeth i'm plentyn.** [*Mae gwahaniaeth rhwng y ddwy ysgol gan fod rhyngweithio da rhwng y rhieni ac Ysgol Abersoch.*] **I feel sad – we are allowed to go outside and have a bit of free time. Teachers help me a lot if I've got a problem. We do really good activities. [***Rwy'n teimlo'n drist – rydym yn cael mynd inni allan a chael ychydig o amser rhydd. Mae athrawon yn fy helpu llawer os oes gen i broblem. Rydyn ni'n gwneud gweithgareddau da iawn.]* **Dwi'n hoffi'r ysgol. Dwi'n teimlo'n drist na fydd plant bach yn cael mynd i Ysgol Abersoch a chael bod yn hapus fel plant** *[I like school. I feel sad that the younger children will not be able to go to Ysgol Abersoch and be happy as children]* **Upset that children won't have the same experiences that I have – help through the school support which won't be there anymore. .[** *Anhapus gan nad yw plant yn cael yr un profiadau â mi – y cymorth trwy'r gefnogaeth ysgol nad yw yno mwyach.]* **Not happy as the children will miss out on the opportunity to develop in an environment they are comfortable in. For example they catch the service bus to go swimming which gives them life skills.** *Ddim yn hapus gan y bydd y plant yn colli allan ar y cyfle i ddatblygu mewn amgylchedd y mae nhw'n gyffyrddus ynddo. Er enghraifft, mae nhw'n dal y bws gwasanaeth i fynd i nofio sy'n rhoi sgiliau bywyd iddyn nhw.*] **Working in small groups opens up so many opportunities that won't be there when they move.** [*Mae gweithio mewn grwpiau bach yn agor cymaint o gyfleoedd na fyddent yno pan maen nhw'n symud.*] **Child was asked by parent... "How would you feel after thinking of all that you have said if the school were to close?" ... I don't even want it to close. I just love it so much. What if people are mean in the different school if the school closes? What if there are bullies? I would be worried. I'd be sad.** [*Gofynnodd rhiant i'r plentyn ... "Sut fyddech chi'n teimlo, ar ôl meddwl am bopeth rydych chi wedi'i ddweud, pe bai'r ysgol yn cau?" ... Dwi ddim hyd yn*

	oed eisiau iddo gau. Dwi wrth fy modd gymaint. Beth os yw pobl yn annifyr yn ysgol wahanol os yw'r ysgol yn cau? Beth os oes bwlis? Byddwn yn poeni. Byddaf yn drist.] **We were passing the school the other day and my son turned around and said "I really miss Abersoch school, I miss not being there and learning all that I learned there."** *[Roeddem yn pasio'r ysgol y diwrnod o'r blaen a throdd fy mab ataf a dweud "Rwy'n colli ysgol Abersoch yn fawr, rwy'n colli peidio â bod yno a dysgu popeth a ddysgais yno."]* **I think there are elements of closeness taken away when you are in a bigger school. Issues such as bullying wouldn't be an issue at Ysgol Abersoch which is important at that age. [***Rwy'n credu bod yna elfennau o agosatrwydd yn cael eu colli pan rydych chi mewn ysgol fwy. Nid yw materion fel bwlio yn broblem yn Ysgol Abersoch sy'n bwysig yn yr oedran yma.***]** **I am worried about my friends (...in the foundation phase...) who will miss out on what I had**. [*Rwy'n poeni am fy ffrindiau (... yn y cyfnod sylfaen ...) a fydd yn colli allan ar yr hyn a gefais i.*] **I am worried the children will miss out on being an improtant part of the community. For example, helping to raise money for good causes by way of the duck race, going into shops to sing in Welsh raising the profile of the language amongst visitors and persuading shop to become more bilingual through the pupils' request for more Welsh signage.** [*Rwy'n poeni y bydd y plant yn colli allan ar fod yn rhan bwysig o'r gymuned. Er enghraifft, helpu i godi arian at achos da trwy gynnal ras hwyaid, mynd i mewn i siopau i ganu yn Gymraeg gan godi proffil yr iaith ymhlith ymwelwyr a pherswadio siop i ddod yn fwy dwyieithog trwy gais y disgyblion am fwy o arwyddion Cymreig.]* **Our children will lose out on seeing the village and school working symbiotically and understanding its worth in later life**.[*Bydd ein plant ar eu colled o fethu a gweld y pentref a'r ysgol yn gweithio'n symbiotig gan ddod i ddeall ei werth yn ddiweddarach mewn bywyd.*] **We have already moved once – relocated- and settled really well at Ysgol Abersoch with the smaller classes ensuring our child was not overlooked. Starting for school in the mornings used to be a drama but after one day at Ysgol Abersoch all the morning arguments about going to school went away.** [*Rydym eisoes wedi symud unwaith – yn dilyn adleoli - ac wedi setlo'n dda iawn yn Ysgol Abersoch gyda'r dosbarthiadau llai yn sicrhau nad oedd ein plentyn yn cael ei anwybyddu. Roedd cychwyn i'r ysgol yn y boreau yn arfer bod yn ddrama ond ar ôl un diwrnod yn Ysgol Abersoch fe aeth y dadleuon boreol am fynd i'r ysgol i ffwrdd.]*
Ysgol Sarn Bach	<u>*Isod mae ymatebion ysgrifenedig a dderbyniwyd ar ffurf atebion holiadur. Below are the written answers received in reply to the questionnaire*</u> *Dychwelwyd rhai holiaduron gyda'r adran yma'n wag.* **Licio mynd i'r Urdd yno** *[I like attending the Urdd there]* **I feel sad that Ysgol Abersoch may close!** *[Dwi'n teimlo'n drist y gallai Ysgol Abersoch gau.]* **It would be sad to see Ysgol Abersoch close since it's been there for over 90 years. Many of my family attended the school over the years.** **If the local community aren't taking their children to Ysgol Abersoch then there is no point in keeping it open. Many of Abersoch residents are taking their children to Ysgol Llanbedrog.** *[Byddai'n drist gweld Ysgol Abersoch yn cau gan iddi fod yno ers dros 90 mlynedd. Mynychodd llawer o fy nheulu yr ysgol dros y blynyddoedd.* *Os nad yw'r gymuned leol yn mynd â'u plant i Ysgol Abersoch, nid oes diben ei chadw ar agor. Mae llawer o drigolion Abersoch yn mynd â'u plant i Ysgol Llanbedrog.]* <u>*Isod mae ymatebion a dderbyniwyd yn ystod trafodaeth dros y we gyda'r Cyngor Ysgol. Below are the comments received during the web meeting with the School Council*</u> **Dim mor ddrwg a huna. Mae na unarddeg o blant yn gadael a deg yn dod fewn felly fydd o'n beth da.** *[Not as bad as that. There will be leven pupils leaving and ten coming in so it will be a good thing]*

	Yn deg *[It's fair]* **Bydd yn cynhyrfu plant bach fydd ddim yn dod yna tan Blwyddyn 4 fel arfer ond bydden nhw'n gneud mwy o ffrindiau.** *[The little children will be disturbed as they don't usually attend until Year 4 but they will make more friends]* **Dwi'n teimlo run peth ag ... (enwi'r plentyn o'r dyfyniad blaenorol*)*** *[I feel the same way as ... (name's child from previous quote]* **Teimlo y bydd hi'n anodd iddyn nhw ond yn well unwaith bydden nhw wedi cychwyn gneud ffrindiau.** *[I feel it will be difficult for them but better once they have started making friends]* **Hapus. Mi fyddai'n gallu gwneud mwy o ffrindiau. Da**. *[Happy. I will be able to have more friends. Good]*

Cwestiwn 2 – Beth hoffet ti weld yn digwydd fel rhan o'r cynnig yma? (Original in BOLD type, Translation in brackets [ ])	
Ysgol Abersoch	*Isod mae ymatebion ysgrifenedig a dderbyniwyd ar ffurf atebion holiadur. Below are the written answers received in reply to the questionnaire* **No bullying and everyone is friends like in ysgol Abersoch. I want to stay in ysgol Abersoch.** [*Dim bwlio a phawb yn ffrindiau fel sydd yn ysgol Abersoch. Rwyf eisiau aros yn ysgol Abersoch]* **Would like to stay at school** *[Fe hoffwn aros yn yr ysgol]* *Run ymateb yn yr holiadur nesa sef / Same comment in the next questionnaire ie ...* ***Would like to stay at school*** *[Fe hoffwn aros yn yr ysgol]* **Please, give this school another chance (heart shape drawn).** *[Plis, rhowch gyfle arall i'r ysgol yma (cynnwys llun calon ar y diwedd)]* **Not looking for change. Thank you.** [*Ddim yn chwilio am newid. Diolch i chi.]* **Peidiwch a cau ysgol Abersoch. (can you imagine the impact on my child, she is struggling with lockdown, let alone the proposed closure of the school). This is undermining her sense of wellbeing.** [*Don't close ysgol Abersoch. (allwch chi ddychmygu yr effaith ar fy mhlentyn, mae hi yn chael hi'n anodd ymdopi gyda'r cyfnod clo, heb son am y cynnig i gau yr ysgol). Mae hyn yn tanseilio ymdeimlad o les fy mhlentyn.]* *Isod mae ymatebion llafar a dderbyniwyd yn ystod trafodaeth dros y we gyda'r disgyblion. Below are the verbal comments received during the web meeting with pupils* **Ysgol Abersoch is the best school in the world and I want to stay for another year [** *Ysgol Abersoch yw'r ysgol orau yn y byd ac rydw i eisiau aros am flwyddyn arall* **]** **Best school ever.** [*Yr ysgol orau erioed*] **She would like to stay for at least another year**. [H*offai aros am flwyddyn arall o leiaf]* **(Would like to...) Discuss having an extra year for everyone at Ysgol Abersoch because of the pandemic.** [(*Hoffai ...) Trafod cael blwyddyn ychwanegol i bawb yn Ysgol Abersoch oherwydd y pandemig.*] **Newid ar ol newid wedi digwydd a hefyd y pandemic dyle penderfyniad ddim cael ei wneud rwan.** [*Change after change has happened as well as the pandemic and a decision should not be made now]* **Nid yw cyfarfod fel hyn (hy dros Google Meet) yn briodol pan mae'n amlwg bod angen i chi fod yn cyfarfod wyneb yn wyneb â phlant i gael eu barn.** *[*Meeting like this (ie over Google Meet) is not appropriate when you clearly need to be meeting face to face with children to get their opinion. *]* **Due to the pandemic the schools are not being given enough time to sort themselves out and this shouldn't be happening now**. [Oherwydd y pandemig nid yw'r ysgolion yn cael digon o amser i roi trefn ar bethau ac ni ddylai hyn fod yn digwydd nawr] **I like it (Ysgol Abersoch) very much. I like playing with my friends. I like some of the schoolwork but some is a bit hard. (*When the school work is hard* ...) I get help from Mrs Owen, Anti Gwenlli or Mrs Owen. I love my teachers and they are nice to me. They help me with my Welsh and I speak a lot of Welsh.** [*Rwy'n ei hoffi (Ysgol Abersoch) yn fawr iawn. Rwy'n hoffi chwarae gyda fy ffrindiau. Rwy'n hoffi rhywfaint o'r gwaith ysgol ond mae peth ychydig yn anodd. (Pan fydd y gwaith ysgol yn galed ...) Rwy'n cael help gan Mrs Owen, Anti Gwenlli neu Mrs Owen. Rwy'n caru fy athrawon ac mae nhw'n neis hefo fi. Maen nhw'n fy helpu gyda fy Nghymraeg ac rydw i'n siarad llawer o Gymraeg.*] **Child was asked by parent ... "If you had any choice, which school would you like to be in?".. I would be just at the same school. I just love it so much, I never want to leave. This is my only school I love. I love it, I don't even want to leave..** [Gofynnodd rhiant i'r plentyn *... "Pe bai gennych chi ddewis, ym mha ysgol yr hoffech chi fod?" .. Byddwn i yn yr un ysgol. Dwi wrth fy modd gymaint, dwi byth eisiau gadael. Dyma fy unig ysgol rwy'n ei charu. Dwi wrth fy modd, dwi ddim hyd yn oed eisiau gadael ..]*

Ysgol Sarn Bach	*Isod mae ymatebion ysgrifenedig a dderbyniwyd ar ffurf atebion holiadur. Below are the written answers received in reply to the questionnaire* **Dydy'r hogyn ddim yn dallt y cwestiwn. (Os bysach yn cynnig rhywbeth, bysa hyn yn leading cwestiwn i blentyn o'r oed)** [*The boy does not understand the question. (If you suggest something then this would be a leading question for a child this age*) – { *Nodyn Hwylysydd – Ysgrifennwyd hyn fel ymateb mewn dau holiadur.This was written as a response in two questionnaires.}* ***Ysgol Abersoch to stay open*** *[Ysgol Abersoch i aros ar agor]* **Mynd i ysgol newydd** [Attend a new school] **More funding put in Sarn Bach School and more children attending the school.** [Rhoi mwy o gyllid i Ysgol Sarn Bach a mwy o blant yn mynychu'r ysgol] **It doesnt really involve my class year** [Nid yw'n ymwneud â fy nosbarth blwyddyn i] *Isod mae ymatebion a dderbyniwyd yn ystod trafodaeth dros y we gyda'r Cyngor Ysgol. Below are the comments received during the web meeting with the School Council* **Mae chwarae tu allan yn bwysig i blant. Mae isio i'r plant bach gael chwarae allan run pryd a'i gilydd fel bod y rhai bach yn gweld y plant mawr a theimlo'n well am bod nhw nabod nhw.** [*Outdoor play is important for children. The toddlers need to play out at at the same time so that the little ones see the big kids and feel better because they know them.*] **Beth sydd yn mynd i ddigwydd i swyddi yr athrawon os bydd yr ysgol yn cau? [***What will happen to the teacher's jobs if the school closes]*** **Mae plant Abersoch yn hoffi cael gwneud petha fel helpu rhannu llefrith o'r crat, rhoi dŵr i'r blodau a phethau felly. Os basa nhwe'n dod yma mi fyddai'n dda iddyn nhw gael run petha i'w gwneud yn Sarn Bach**. [*The Abersoch children like to do things like help share out milk from the crate, water the flowers and things like that. If they came here it would be good for them to have the same things to do at Sarn Bach.]* **Mi fyddai'n syniad iddyn nhw ddod i'r ysgol i gymysu hefo plant Sarn Bach cyn symud er mwyn dod i nabod y lle.** [*It would be a good idea to have them come to the school to mix with Sarn Bach children so that they can get to know ther place.]*

Cwestiwn 3 – Beth sy'n dy boeni am hyn? (Original in BOLD type, Translation in brackets [ ])	
Ysgol Abersoch	<u>*Isod mae ymatebion ysgrifenedig a dderbyniwyd ar ffurf atebion holiadur. Below are the written answers received in reply to the questionnaire*</u> **I won't be able to scoot to school or walk** (*has drawn a crying face/llun wyneb yn crio**).*** **I will miss some of my friends. I won't be able to learn outside and talk to the people in the shops to find things out. I will miss my teachers and be scared that I won't be able to talk to the new teachers the same because they won't know me well + won't have enough time because they have a lot of other children to look after.** *[Ni fyddaf yn gallu sgwtio na cherdded i'r ysgol (llun wyneb yn crio**). Byddaf yn gweld eisiau rhai o fy ffrindiau. Ni fyddaf yn gallu dysgu yn yr awyr agored a siarad gyda'r bobl yn y siopau i ddysgu pethau. Byddaf yn gweld eisiau fy athrawon ac yn ofni na fyddaf yn gallu siarad â'r athrawon newydd yr un peth oherwydd nad ydyn nhw'n fy adnabod yn dda + does ganddyn nhw ddim digon o amser oherwydd bod ganddyn nhw lawer o blant eraill i ofalu amdanyn nhw.]* **Gormod o newid** [*Too much change*] **Mental state of my child. Mental health of the family. Moving again to school with high number of pupils isn't unfortunately an option for us.** [*Cyflwr meddyliol fy mhlentyn. Iechyd meddyliol y teulu. Yn anffodus, nid yw symud eto i ysgol gyda nifer uchel o ddisgyblionyn opsiwn i ni.]* **Bigger classes dont want to leave school** *[dosbarthiadau mwy dim eisiau gadael ysgol]* **More other children. Not want to go to another school. Friends at school.** [*Mwy o blant eraill. Dim eisiau mynd i ysgol arall. Ffrindiau yn yr ysgol]* <u>*Isod mae ymatebion llafar a dderbyniwyd yn ystod trafodaeth dros y we gyda'r disgyblion. Below are the verbal comments received during the web meeting with pupils*</u> **There are at least two empty school buildings in the vicinity. What if they decide in the next year to close Ysgol Sarn Bach, our children would lose continuity of education again that would be another upheaval for the children.** [*Mae o leiaf dau adeilad ysgol gwag yn y cyffiniau. Beth pe baent yn penderfynu cau Ysgol Sarn Bach yn y flwyddyn nesaf, byddai ein plant yn colli parhad addysg eto a bydd hynny'n chwalfa arall i'r plant*] **All children are resilient but I am afraid this will leave a scar which will become apparent in ten years time and effect them then.** [*Mae pob plentyn yn wydn ond mae arnaf ofn y bydd hyn yn gadael craith a ddaw i'r amlwg ymhen deng mlynedd ac yn cael ei effaith arnynt bryd hynny*.] **I don't want to leave and go to another school as I will lose my friends and won't be able to see them. At Ysgol Abesroch I can sit next to them eating lunch and won't be able to do that at the other school.** [*Dydw i ddim eisiau gadael a mynd i ysgol arall gan y byddaf yn colli fy ffrindiau ac yn methu eu gweld. Yn Ysgol Abesroch gallaf eistedd wrth eu hymyl yn bwyta cinio ac ni allaf wneud hynny yn yr ysgol arall*.] **The whole experience is very upsetting and stressful for the family.** [Mae'r profiad cyfan yn ofidus ac yn straen mawr i'r teulu.] **My child has grown so much in confidence I am afraid that will be lost when she moves to another school – she is friends with everyone and is participating in everything and trying so hard when she does that.** [Mae fy mhlentyn wedi tyfu cymaint mewn hyder, mae gen i ofn y bydd hynny'n cael ei golli pan fydd hi'n symud i ysgol arall - mae hi'n ffrindiau gyda phawb ac yn cymryd rhan ym mhopeth ac yn ymdrechu mor galed pan mae hi'n gwneud hynny.] **Transport is an issue as some parents may not have a car.** [Mae cludiant yn broblem oherwydd efallai nad oes gan rai rhieni gar.]
Ysgol Sarn Bach	<u>*Isod mae ymatebion ysgrifenedig a dderbyniwyd ar ffurf atebion holiadur. Below are the written answers received in reply to the questionnaire*</u> **Dim. Os bysa chi yn cynnig rwbath bysa fo yn leading question i blentyn o'r** oed [If you suggest something then this would be aleading question for a child this age] **The little kids will not have the same experiences. The kids go to beach and village, they go swimming weekly in Abersoch.** [Ni fydd y plant bach yn cael yr un profiadau. Mae'r plant yn mynd i'r traeth a'r pentref, mae nhw'n mynd i nofio yn wythnosol yn Abersoch]

	Gormod o blant [too many children] **Na** [No] **I worry what happens to the building** [Dwi'n poeni beth sy'n digwydd i'r adeilad] **Not worried as only a small number** [Nid wyf yn poeni gan ei fod yn nifer bychan] *Isod mae ymatebion a dderbyniwyd yn ystod trafodaeth dros y we gyda'r Cyngor Ysgol. Below are the comments received during the web meeting with the School Council* **Dwi ddim yn poeni. Mi fydd yn neis cael mwy o ffrindiau o Abersoch**. *[I am not worried.* It will be nice to have more friends from Abersoch] **Ia. Mwy o ffrindiau i chwarae hefo nhw**. [*Yes. More friends to play with]* **Poeni dros y plant fydd yn symud. Dwi'n meddwl fydd o'n beth da rhoi pardner i blant newydd er mwyn helpu nhw setlo fewn***. [I am worried about the children moving. I think it will be good to give new kids a partner to help them settle in.]*

Cwestiwn 4 – Beth yw'r pethau pwysicaf i chi yn yr ysgol? (Original in BOLD type, Translation in brackets [ ])	
Ysgol Abersoch	*Isod mae ymatebion ysgrifenedig a dderbyniwyd ar ffurf atebion holiadur. Below are the written answers received in reply to the questionnaire* **My friends. My teachers. The places to play and learn. That the school is a friendly place and there are no bullies. That we learn lots of new things in different ways. My brother says that he would have liked to stay in Abersoch and that he gives it a score of 11 out of 10. Its awesome because you learn loads + and go different places to learn about different things.** [*Fy ffrindiau. Fy athrawon. Y lleoedd i chwarae a dysgu. Bod yr ysgol yn le cyfeillgar ac nad oes bwlis. Ein bod ni'n dysgu llawer o bethau newydd mewn gwahanol ffyrdd. Dywed fy mrawd y byddai wedi hoffi aros yn Abersoch a'i fod yn rhoi sgôr o 11 allan o 10 iddi. Mae'n anhygoel oherwydd eich bod chi'n dysgu llwythi + ac yn mynd i wahanol leoedd i ddysgu am wahanol bethau.]* **Like my school. Like my teachers. Love to play out and go for walks.** *[Rwy'n hoffi fy ysgol. Rwy'n hoffi fy athrawon. Rwy'n caru chwarae allan a mynd am dro.]* ***Feeling happy at school. Like my school. Like my teachers****. [Teimlo yn hapus* yn yr ysgol. Hoffi fy ysgol. Hoffi fy athrawon] **Mixing with younger and older children. Small group doesn't get overlooked like previous school. Beach school. Montessori style of teaching and family atmosphere.** *[Cymysgu rhwng plant iau a hŷn. Grŵp bach felly dim yn cael ei anwybyddu fel yr ysgol flaenorol. Ysgol traeth. Arddull addysgu Montessori ac awyrgylch teuluol.]* **We feel this questionnaire is very misleading such as; more teachers, better resources and IT. I want to know the purpose of this form? You cannot expect meaningful answers from children that do not fully understand what is happening. After almost one school year missed. (Child's name) felt very stressed and upset filling this form out. (Child's name) just wants to stay at the school + and catch up on the time they have lost in an environmenrt she feels safe in.** [*Rydym yn teimlo fod yr holiadur hwn yn gamarweiniol iawn fel; mwy o athrawon, gwell adnoddau a TG. Rwyf am wybod pwrpas y ffurflen hon? Ni allwch ddisgwyl atebion ystyrlon gan blant nad ydynt yn deall yn iawn beth sy'n digwydd. Ar ôl colli bron i un flwyddyn ysgol. Roedd (enw'r plentyn) yn teimlo dan straen mawr ac yn ofidus wrth lenwi'r ffurflen hon. Mae (enw'r plentyn) eisiau aros yn yr ysgol + a dal i fyny ar yr amser maen nhw wedi'i golli mewn amgylchedd y mae'n teimlo'n ddiogel ynddo.* *Isod mae ymatebion llafar a dderbyniwyd yn ystod trafodaeth dros y we gyda'r disgyblion. Below are the verbal comments received during the web meeting with pupils* (**Name's child) enjoys mixing with all the age groups and benefits from having the older children around to help her learn.** **During this period especially Ysgol Abersoch has been so flexible and communication is excellent.** [*Mae ... (enwi'r plentyn).. yn mwynhau cymysgu gyda'r holl grwpiau oedran ac yn elwa o gael y plant hŷn o gwmpas i'w helpu i ddysgu.* *Yn ystod y cyfnod hwn mae Ysgol Abersoch wedi bod mor hyblyg ac mae'r cyfathrebu'n rhagorol.]* **There is an easy atmosphere about the school which is friendly and family like.[** *Mae awyrgylch hawddgar am yr ysgol sy'n gyfeillgar ac yn debyg i deulu.**]*** **I have never felt my child to be so special as when she is at Ysgol Abersoch. I felt my child is being noticed and taught properly. (From past experience with my eldest at another school before we moved here this was missing) Her teachers know especially how to teach her. I am afraid she will lose this if the school closes. I want them to have this standard of education.** [*Nid wyf erioed wedi teimlo bod fy mhlentyn mor arbennig â phan mae hi yn Ysgol Abersoch. Roeddwn i'n teimlo bod fy mhlentyn yn cael sylw ac yn cael ei ddysgu'n iawn. (O brofiad blaenorol gyda fy hynaf mewn ysgol arall cyn i ni symud yma roedd hyn ar goll) Mae ei hathrawon yn gwybod yn arbennig sut i'w haddysgu. Mae arnaf ofn y bydd yn colli hyn os bydd yr ysgol yn cau. Rwyf am iddynt gael y safon yma o addysg* .]

	I enjoy drawing pictures and making things. (shows a star she had made herself) I like planting things (goes to fetch pots with seeds planted) I like it when we do these things. [*Rwy'n mwynhau tynnu lluniau a gwneud pethau. (dangos seren roedd wedi ei wneud) Dwi'n mwynhau plannu pethau (mynd i nol potyn pridd a hadau i dangos)Dwi'n hoffi pan da ni'n gwneud y pethau yma]* **I like that my child now eats school lunches which are homemade as she did not like the lunch at her previous school and used to have packed lunch. No more packed lunch!** [*Rwy'n hoffi bod fy mhlentyn bellach yn bwyta cinio ysgol sy'n debyg i fwyd cartref gan nad oedd hi'n hoffi'r cinio yn ei hysgol flaenorol ac yn arfer bod gyda bocs bwyd. Dim mwy o focs bwyd!]* **They swim once a week at Ysgol Abersoch which is not the case at Ysgol Sarn Bach**.[Maent yn nofio unwaith yr wythnos yn Ysgol Abersoch, ac nid yw hynny'n digwydd yn Ysgol Sarn Bach] **Teachers make them feel so safe at Ysgol Abersoch.** **The teacher reads with my child every day and it was once a fortnight at her previous school**. [*Mae athrawon yn gwneud iddyn nhw deimlo mor ddiogel yn Ysgol Abersoch. Mae'r athro'n darllen gyda fy mhlentyn bob dydd ac doedd hynny ond yn digwydd unwaith bob pythefnos yn ei hysgol flaenorol*]
Ysgol Sarn Bach	*<u>Isod mae ymatebion ysgrifenedig a dderbyniwyd ar ffurf atebion holiadur. Below are the written answers received in reply to the questionnaire</u>* **Hoffi gwneud crefft yn yr urdd yn Ysgol Abersoch.** [*Enjoy craft work with the urdd at Ysgol Abersoch]* **Dwi gyda lot o ffrindia i chwarae gyda yn Sarn Bach.** [*I have many friends to play with at Sarn Bach]* **Hoffi lliwio yn ysgol Sarn Bach.** [*I enjoy colouring at ysgol Sarn Bach]* **N/A (My child has asked which school are you talking about?) This form is not very clear, how will <u>6</u> or <u>7</u> new children affect a school so much that you need to send a form out to scaremonger or perpetuate rumours!** [*Amherthnasol (Mae fy mhlentyn wedi gofyn pa ysgol ydych chi'n siarad amdani?) Nid yw'r ffurflen hon yn glir iawn, sut y bydd <u>6</u> neu <u>7</u> o blant newydd yn effeithio ar ysgol gymaint fel bod angen i chi anfon ffurflen allan i godi bwganod neu barhau sibrydion!]* **Ffrindiau** [Friends] **That the children are happy and they are given the best chances they possibly can in life.** [Bod y plant yn hapus a'u bod yn cael y cyfleoedd gorau posib mewn bywyd.] **Getting work and being able to concentrate** [Cael gwaith a'r gallu i ganolbwyntio] *<u>Isod mae ymatebion a dderbyniwyd yn ystod trafodaeth dros y we gyda'r Cyngor Ysgol. Below are the comments received during the web meeting with the School Council</u>* **Ei fod yn le hapus i bawb.** [*That its a happy place for all*] **Athrawon da.** [*Good teachers]* **Lle hapus.** [*A happy place]*

Tud. 315

Atodiad Ch
Appendix Ch

Derbyniodd Cyngor Gwynedd 154 o ymatebion i'r Cyfnod Ymgynghori Statudol ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch
12 Ionawr 2021 – 23 Chwefror 2021

Gwynedd Council received 154 responses to the Statutory Consultation Period on the proposal to close Ysgol Abersoch
12 January 2021 – 23 February 2021

1

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Iau, 21 Ionawr 2021 16:24
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: ysgol abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Annwyl Gyngor

YSGOL ABERSOCH

Ysgrifennaf atoch i ddatgan fy nghefnogaeth o ymgyrch Cyfeillion Ysgol Abersoch i sicrhau y bydd yr ysgol yn parhau i weithredu fel ysgol gymunedol y pentref. Rwyf wedi darllen y ddogfennaeth yn ofalus a dwi yn hynod gefnogol o'r ysgol, ei gwaith a'r cyfeilion. Dros y blynyddoedd rwyf wedi cael llawer i wneud ym mywyd yr ysgol fel [redacted] ac yn ymwybodol iawn o waith da yr ysgol a'i phwysigrwydd mewn cymuned unigryw.

Yn gywir
[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

2

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: David Jones <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Iau, 21 Ionawr 2021 20:55
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Statuary Consultation for the closure of Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To whom it may concern,

I am a former pupil of Ysgol Abersoch and have many fond memories of a wonderful start to my education there. Looking at my old school photograph it saddens me how few of my schoolmates have chosen, or indeed been able, to stay in the area due to the extraordinary changes to the village over the previous decades.

With the closing of local amenities and prohibitive housing situation, the village school is one of the few institutions that still support the essence of community and village life.

Generations of my family and so many others have benefited from this excellent and unique facility, and it's obvious, unquantifiable potential to enrich the lives of so many families who live, or are yet to come and live, in the area is now more important than ever.

It would be a tragic and deeply detrimental blow to the village of Abersoch , the surrounding area, and all it's people, if this vital resource were to cease to provide so much for those who depend on it; directly and immediately, the community at large, and those many in the future who are now in danger of being denied the opportunity to enjoy and benefit from the extraordinary vital and nourishing support of this village school and it's staff.

Yours sincerely

David Jones

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

www.meithrin.cymru

Y Ganolfan Integredig
Boulevard de Saint-Brieuc
Aberystwyth
Ceredigion
SY23 1PD

22ain Ionawr 2021

Annwyl Syr/Madam

Roedd hi'n ddrwg iawn gennym glywed y newyddion am benderfyniad Cabinet Cyngor Gwynedd i ymgynghori ar gau Ysgol Abersoch. Rydym fel Mudiad Meithrin yn cefnogi'n llawn yr ymgyrch i gadw Ysgol Abersoch ar agor.

Mae Mudiad Meithrin wedi cydweithio gydag Ysgol Abersoch yn ystod y flwyddyn ddiwethaf i sefydlu Cylch Meithrin yn y pentref. Wedi ymgynghori gyda rhieni'r ardal daeth i'r amlwg bod angen mawr am ofal i blant cyn oed ysgol trwy gyfrwng y Gymraeg. Doedd dim gwasanaeth cyn-ysgol 5 diwrnod yr wythnos i'w gael yn yr ardal a gyda Cylch Meithrin lleol arall yn cau oherwydd diffyg staff roedd hyn yn gadael bwlch mawr yn y ddarpariaeth. Llwyddwyd i agor y Cylch Meithrin er mwyn llenwi'r bwlch yma ac mae wedi profi'n hynod boblogaidd gyda niferoedd da yn mynychu ac yn trosglwyddo i'r ysgol.

Fel rhan o'n darpariaeth rydym wedi agor Cylch Ti a Fi sy'n glwb ar gyfer rhieni/gwarcheidwaid a'u plant o fabis hyd at oed dechrau Cylch Meithrin. Bu'r Cylch Ti a Fi yn hynod llwyddiannus gyda nifer o deuluoedd yn mynychu'n wythnosol ac yn manteisio ar y cyfle i ddechrau taith eu plant at addysg Gymraeg gan symud ymlaen i'r Cylch Meithrin ac yna i Ysgol Abersoch.

Gwelwyd bod galw i gael gofal trwy'r dydd i blant 3 a 4 oed i alluogi rhieni i fynd yn ôl i weithio. Sefydlwyd darpariaeth gofal cofleidiol fel bod modd i'r plant fynychu'r meithrin yn yr ysgol, clwb cinio a'r cylch meithrin. Mae hyn wedi sicrhau niferoedd sefydlog o blant yn mynychu'r ysgol a'r cylch a ddim yn teithio allan o'r pentref i dderbyn eu gofal.

Mae cydweithio agos a hapus iawn wedi bod rhwng Ysgol Abersoch a'r Cylch Meithrin ers y dechrau ac mae hyn wedi sicrhau y dilyniant naturiol o un i'r llall. Mae'r Cylch wedi rhannu'r dosbarth meithrin yn yr ysgol gyda rhwydd hynt i ddefnyddio'r ardal tu allan gwych. Oherwydd y rhannu mae plant y Cylch Meithrin

wedi cael y profiadau a'r cychwyn gorau posib yn y cylch a throsglwyddo hapus o un darpariaeth i'r llall.

Cyn y cyfnod clo cynhaliwyd sesiynau Clwb Cwtsh yn Ysgol Abersoch. Sesiynau hwyliog ar gyfer oedolion oedd â phlant ifanc iawn oedd yn awyddus i ddysgu Cymraeg. Bu'r rhain yn hynod boblogaidd gyda nifer dda o rieni a gwarchodwyr yn mynychu ac yn mwynhau ac yn gweld cystal ddarpariaeth oedd ar gael i'w plant yn yr ysgol.

Yn anffodus oherwydd y clo daeth gweithgareddau'r cylch i ben dros dro. Fodd bynnag mae'n rhaid canmol ymroddiad y staff a phwyllgor y cylch lwyddodd i ail agor y cylch ym mis Mehefin ar gyfer gweithwyr allweddol. Unwaith eto dangoswyd cyd-weithio arbennig rhwng yr ysgol a'r cylch a alluogodd y cylch i ail agor yn ddiogel i'r plant a'r staff.

Mae'n anodd meddwl nad ydi'r cyfnod Covid-19 wedi cael effaith ar sefyllfa'r Cylch Meithrin ac Ysgol Abersoch. Prin wythnosau roedd y cylch wedi bod ar agor cyn y cyfnod clo, nid ydym yn teimlo ein bod wedi cael cyfle teilwng i wneud gwahaniaeth i'r sefyllfa niferoedd plant. Trwy sefydlu darpariaeth gofal plant yn lleol, yr hyn mae teuluoedd yn gofyn amdano er mwyn hwyluso eu mynediad at waith, rydym wedi llenwi bwlch fel nad oes rhaid iddynt deithio allan o'r ardal. Mater o amser fyddai i niferoedd y plant gynyddu yn yr ysgol.

Oherwydd yr holl waith arbennig sydd wedi mynd ymlaen yn Ysgol Abersoch i sefydlu Cylch Meithrin a'r cyd-weithio eithriadol rhwng staff a Llywodraethwyr yr ysgol a phwyllgor, rhieni, cymuned a staff y cylch mae'n siom mawr gennym feddwl bod dyfodol yr ysgol yn cael ei drafod.

Yn gywir

D.Jones

Delyth Jones
Rheolwr Talaith Gogledd Orllewin Cymru

4

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Gwener, 22 Ionawr 2021 20:07
At: Moderneiddio Addysg
Copi: Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To Whom it may concern,

I am writing to request that you re-consider the potential closure of Abersoch village school, This excellent little school is an essential part of our village community under the wonderful leadership of Linda Jones.

Without this school our children would have to travel to neighbouring villages and also the parents and toddlers 'cylch meithrin' would be sacrificed also.

Kind Regards,

[redacted]

--

[redacted]

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

5

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Sadwrn, 23 Ionawr 2021 11:40
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch proposed closure

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sir/madam

I am objecting to the proposed closure of Ysgol Abersoch.
There are 4 main reasons:

1.
Welsh language and culture.
Ysgol Abersoch is a bastion of the Welsh language in Abersoch. Many local business owners are like myself monoglot English speakers. All my Children are now Bilingual. This is a result of taking them to our local school.

2.
Sustainability and citizen safety
Families can walk their children to school. Even to travel by car to the nearby schools will increase Co2 emissions and increase risk if road deaths

3.
Sense of place and community cohesion.
Small primary schools support pupils and families in the local community better than large faceless ones.

4.
To close the school without proper consultation with communities and stakeholders in the middle of a pandemic is wrong.

All the above are supported in policies in force in WG and GCC current documents.

I understand that the LEA is struggling with funding, however this is a knee jerk reaction. which will be impossible to reverse.

please keep me informed in consultation matters.

Kind Regards.

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

6

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]>
Anfonwyd: Dydd Sadwrn, 23 Ionawr 2021 11:42
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch proposed closure

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sir/madam

I am objecting to the proposed closure of Ysgol Abersoch.
There are 4 main reasons:

1.
Welsh language and culture.
Ysgol Abersoch is a bastion of the Welsh language in Abersoch. Many local business owners are like myself monoglot English speakers. All my Children are now Bilingual. This is a result of taking them to our local school.

2.
Sustainability and citizen safety
Families can walk their children to school. Even to travel by car to the nearby schools will increase Co2 emissions and increase risk if road deaths

3.
Sense of place and community cohesion.
Small primary schools support pupils and families in the local community better than large faceless ones.

4.
To close the school without proper consultation with communities and stakeholders in the middle of a pandemic is wrong.

All the above are supported in policies in force in WG and GCC current documents.

I understand that the LEA is struggling with funding, however this is a knee jerk reaction. which will be impossible to reverse.

please keep me informed in consultation matters.

Kind Regards.

[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

7

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 22 - JANUARY - 2021

Name: PAUL MURPHY

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- ○ Parent
- ○ Staff
- ○ Governor
- ○ Pupil
- ✓ Other (please specify) LOCAL CONCERNED RESIDENT (BORN IN ABERSOCH)

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- ☑ Yes, I wish to be notified
- ☐ No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- ☑ I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- ☐ I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- ☐ No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

AS WITH LOCAL SHOPS, YSGOL ABERSOCH IS AN ESSENTIAL PART OF OUR VILLAGE COMMUNITY.

IF YOU CONSIDER CLOSING THE SCHOOL AND MOVING THE PUPILS TO ANOTHER SCHOOL, OUTSIDE THE VILLAGE, THEN YOU ARE EMBRACING THE SAME MINDSET THAT GAVE PERMISSIONS TO OUT-OF-TOWN SUPERMARKETS, FORCING THE EXTINCTIONS OF THE HEART-OF-VILLAGE CO-OPERATIVES AND CARING COMMUNITIES.

Paul F. McCann

22/01/2021.

[redacted]

8

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 22 JAN 2021

Name: GAYNOR ELIZABETA MURPHY (née GORDON WILLIAMS)

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- ○ Parent
- ○ Staff
- ○ Governor
- ✓ ⊗ Pupil Former
- ○ Other (please specify)

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- ☑ Yes, I wish to be notified
- ☐ No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- ☑ I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- ☐ I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- ☐ No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

"Focus:-

As a former pupil of Ysgol Abersoch (1949-53) I am extremely dismayed to learn that its closure is even being considered. I am also proud to be the granddaughter of a Founder Governor (Capt. John Williams) and an Aunt to the current Chairperson of the Board of Governors.

Apart from the educational and strategic importance of a local primary school, which will be covered by many others in this consultation, I wish to draw attention to its *historic* significance and why it is clearly imperative that it remains an ongoing Primary School for our Local Children.

We should, most especially at this time, be earnestly directing all involved in this consultation to include in their focus the values of a cultural heritage and thus also the *origins* of Ysgol Abersoch.

It is the foresight and the fine intentions of those people whose benevolent and selfless actions began, and then completed our Primary School, - and also the Village Hall among other benefits, - that deserve our close scrutiny.

Their good will, and indeed their financial and practical contributions, are those very foundations, - the likes of which give birth to real and lasting, truly established, Village Communities in Wales.

It was two philanthropic families who commenced the creation of Ysgol Abersoch, recognising the immense importance of having a Welsh Primary School situated in the heart and centre of a Welsh Village Community.

It was the (strictly non-drinking) Winterbottom family who first purchased the land, which they saw would become, in time, at the very centre of Abersoch Village.

They then built the Village Hall and, together with the Minoprio family, went on to build the School itself. It was one Minoprio brother who financed the building entirely, while his younger brother contributed to the designing of the building and also involved himself personally in the actual construction work. The same family, among other things, gave us the original breakwater in Pen y Cei and donated a stretch of Morfa Abersoch for community use.

The design and structure of the School building is unique to our Village and more than attractive, being fashioned from wood. The most pleasing shape of the facade was beautifully highlighted, this Christmas of 2020, by the decorative, festive lighting that had been thoughtfully added to the front elevation.

Gwynedd Council Members, above all citizens, should be very aware of the historical value and the preservation needs of an attractive, as well as a necessary, utilitarian construction that, having been established in 1924, is now approaching a hundred years old.

For all of the above reasons, as well as the imperative duty we have regarding the importance of Primary, formative Welsh Education to our present, and for their future generations of local, Village children, Ysgol Abersoch MUST FLOURISH, and not, for one second, be considered for closure to "save money".

I rest my case.

Gaynor Murphy

[redacted]

23rd of January, 2021"

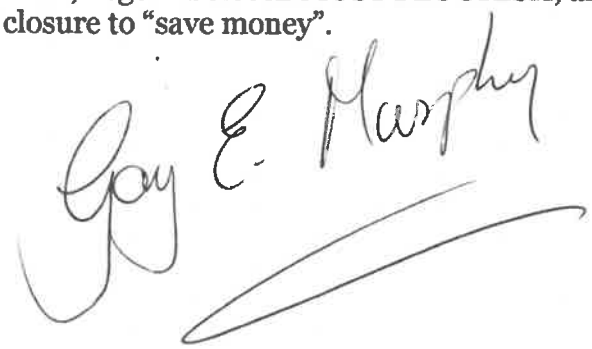

9

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

9

The respondent does not want the response to be published

10

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: Melissa Hall <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Sadwrn, 23 Ionawr 2021 17:18
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Yscol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To whom it may concern

I have been visiting Abersoch for most of my life and have seen many changes over 50 years.
I was alarmed to read that Ysgol Abersoch is in threat of closure.
After meeting some of the children and teachers on Abersoch beach while they were doing their PE sessions I thought how lucky they were to have such a beautiful place to do sports. I spoke to one of the parents on the beach and asked about the school. She was very enthusiastic about the benefits her children had had going to that particular school. Learning so many skills and continuing to speak the Welsh language. I often hear the kids speaking Welsh keeping the heritage in the town.
I felt a sense of warmth towards the school. I love the fact that the little kids go to swimming lessons on the local bus to save on costs. So important to learn to swim while living so close to the sea. Luckily there lessons paid off a few years back when they entered into the local swimming competition. I decided that I would sponsor the kids by buying them matching sweatshirts with the school logo on. I felt they had achieved so much at this lovely little school they deserved to look the part.
I have supported this lovely school by donating money through the New Years Day dip and selling ducks for the duck race in my salon in Cheshire.
There is so much bad press around Abersoch regarding second home ownership. If this school closes what is left that's for the locals? The post office closed to be replaced as a small counter in Londis. The hair dressers went because the rent was so high. There's no bank just a cash machine. High street brand shops came and went. And now the school.
I feel that this community has suffered enough especially Linda Jones the head mistress that has sadly lost two members of her family in the past year. The threat of closure of Ysgol Abersoch to Linda Jones and the rest of the families must be so stressed out something they don't need especially in these uncertain times.
There's very little of the old Abersoch left the school is a focal point of the village it would be such a tragic mistake to take the heart of this village away.
I am happy to continue to support this lovely school, dedicated parents and governors who are doing everything to keep the school open.

Yours sincerely
Melissa Hall

Sent from my iPhone
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/CEB6242C56.A23E0/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/CEB6242C56.A23E0/blacklist

11

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

11

The respondent does not want the response to be published

12

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: Nina Lang <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Sul, 24 Ionawr 2021 18:58
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

I write to express my concern and distress at the plans to close Abersoch Village School. Firstly, on a personal level, my family through the generations from my father down to my grandchildren, have all benefited from attending the school and I will only believe that it has provided an excellent grounding for the children of the locality. I understand that the number of pupils has dwindled in recent years but now numbers are increasing and an attempt to shut down this well located school, with such excellent facilities, both within its well maintained building and close at hand, in this catchment area where such numerous children are coming up to entry age is difficult to comprehend. The opportunity to walk to school is clearly beneficial for many reasons, and to close this school would deny a number of children this. What about increasing costs of transporting children to schools further afield and the environmental impact? Not all families have cars available.
I believe the recently organised activity groups are proving successful, adding to the value of the school to the village and surrounding area. It has consistently succeeded to prepare children well as they go forward with an excellent knowledge of our Welsh language whether from Welsh or English families.
To lose this precious school, Ysgol Abersoch, in my view would be tragic, for the sake of the language and culture of our village apart from anything else, Pupil numbers are rising and once lost, how would we ever regain our historic school?

Nina Lang (nee Williams , ex Ysgol Abersoch 1949 - 1953)

Sent from my iPad
--Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.https://gwynedd02.esvacloud.com/action/D3E6D4B29D.A748C/learn-spamhttps://gwynedd02.esvacloud.com/action/D3E6D4B29D.A748C/blacklist

13

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: Melanie Lean <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 25 Ionawr 2021 10:17
At: Moderneiddio Addysg
Copi: Cyfeillion Ysgol Abersoch
Pwnc: Keeping Abersoch School Open

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To whom it may concern

I wanted to write with my support for keeping Ysgol Abersoch open in the heart of Abersoch village. As a former pupil who attended this school, I feel that it provides vital lifeblood to the community not least by the provision of local education but also by bringing children and parents together within the community. The friends that I made at this school remain lifelong friends, with many having families of their own and remaining living locally. To take away this opportunity of local schooling within the community would be a devastating loss to the village and also the Welsh speaking community. This school provides more than memories to past pupils - it creates a cultural, rural, Welsh community feel to children in their formative years of schooling which should continue for future generations to come.

Yours sincerely
Dr Melanie Lean

([redacted])

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd
This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

14

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Oliver Robinson <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 25 Ionawr 2021 16:26
At: Moderneiddio Addysg
Copi: Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Gwynedd Council,

I would like to reach out to you and ask you to seriously reconsider your current position on closing Ysgol Abersoch. I ask this not just as someone who has a number of business in the village but also because for the past 50 years I have visited Abersoch as a holiday maker and as part of my work.

I have seen friends, current residents and many of those who now work in Abersoch and have got their own children at the school develop and flourish. I am sure Sarn Bach school is also an excellent facility however I would like to reach out further to you and explain why I think Ysgol Abersoch should remain open.

- With two business in the village both past, current and future landlords require a junior school that is convenient for the life style those business have to lead. The ability for children to walk safely to school and back home at the end of the day is crucial to how we operate our business.
- The independence this gives every child as they get older is invaluable in their maturity for young children prior to the start of secondary school.
- As a previous governor of the Ryleys school in Alderley Edge, I also see the huge benefit such a small school has on nurturing young children Not just the level of independence they get but more importantly the chance to have a voice and not be lost.
- The sense of community it brings to the locals and the loss to the community as a whole if it closes.
- I am fully aware of the additional cost to the council in keeping small schools open, not only across Wales but across the country. However, now more than ever our children's education should be paramount in the council strategic direction, regardless of the issues of budgets. We are already talking about a lost generation when it comes to education for what will be nearly a full academic year in some form of shut down.
- Looking after and supporting those in education under the age of 11 years surly has to now be a priority and one that despite current plans to close the school in August 2021 should surely be put on hold and for the residents of Abersoch and their children to be offered the education they deserve and an education that the teachers as Ysgol Abersoch have been delivering for generations.

As a business leader, I am aware of the financial burden we all face. I am also aware that we must look at all our business and look to make some tough decisions. Gwynedd Council, like a school is a business and it must run to budget. I am also acutely aware of the so called "low hanging fruit" that is easier to go after to save on budgets and bring costs down. However, like we have done, we have looked at the long term stability of our business and invested for the long term by making sure the business we have are supported for the long term benefit of the workers, residents and consumers. I see Ysgol Abersoch as something that is wroth investing in long term rather than short term.

Abersoch as you will know is a village that is attracting more families and therefore children to move too as their primary home rather than a holiday destination. As business start to thrive again they see a year round opportunity and with that brings investment, permanent residents and therefore more children to educate. I would urge you to at the very least put all plans on hold until further notice and proven evidence that this school can thrive once again and continue the importance of the Welsh language. As a non-Welsh speaker and with 33 business across North

Wales I fully respect and appreciate the importance of the Welsh language for all who frequent them. It would be a great shame to lose that!

Closing the school now I think is sort term thinking with long term damage to children's education, freedom, and sense of purpose and in addition jobs for the area.

I would be delighted to help in any other way I can and more than anything I would like to see Ysgol Abersoch opening it's doors once again in September 2021 for the next generation of Abersoch residents to be educated in the manor that they have become accustomed.

Diolch yn fawr

Oliver Robinson
Managing Director

Tel: [redacted]

The information contained in this email (including any attachment(s)) is confidential and may be legally privileged. It is intended solely for the person(s) to whom it is addressed. If you are not the intended recipient(s) you must not copy, take any action in reliance upon it or distribute it. If you have received this email in error please notify us by replying to the author and delete it immediately from your system. The company is neither liable for the proper or complete transmission of the information contained in the communication nor for any delay in its receipt. Any views or opinions expressed are solely those of the author and do not necessarily represent those of the company. Please note email correspondence may be monitored for operational purposes.

Frederic Robinson Limited Regd Office: Unicorn Brewery, Stockport, Cheshire SK1 1JJ Reg. No. 170679 England

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

15

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Rachel Overfield <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 25 Ionawr 2021 20:26
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: hello!

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Gwynedd Council's Statutory Consultation,

I was really sad to hear that my niece and nephew are devastated that their school might close, although my nephew has left, he still has fond memories of his education, as he discusses it regularly. So, it has had a profound effect upon his education and was also a school that his father attended, within 97 years it has educated generations. To close it would be shutting the door on not just a school, but a way of life. You hear of so many small schools been axed apparently in the name of progress, but recurrently these decisions are regretted, when it is too late! Village schools need to be preserved and invested in, in order to offer education to all, and to save children from having to travel further from the centre of the village, than they need too. The school offers a nurturing environment, I've seen it first hand with my niece and nephew, they are taught to be independent thinkers. It seems the threat of shutting down shrouds the school and this is also against the communities will, and the community is who the council serves. This impending uncertainty will negatively effect the children's education and emotional well being, causing insecurity and the ability of the school, to recruit, I heard that Llanbedrog was able to accept 19 extra students over their capacity, when ordinarily they could have joined the Ysgol Abersoch if it wasn't for the uncertainty caused by the threat of closure, which is just not fair. Its not just shutting a school you are closing the door on potential learning. This is a time when we see that cuts to our infrastructure highlighted by Covid are causing problems all over the UK, within the health care systems, councils and education. Also it has been requested that the school goes up to year 4, so it can offer longer learning, but this question has not been answered, so can you please answer. Could the school be allowed to educate up to year 4? I am an educator in Hull teaching degree students and I see time and time again the difference in confidence of children educated within smaller class sizes compared to larger schools. This is a great opportunity to conserve history while embracing and investing in the future, which are the children and teaching that embraces learning on a personal level, rather than pupil's becoming lost in large class sizes, I think now is the time to be progressive, through also protecting the past within the teaching of Welsh language and heritage.

Kind Regards,

Rachel.

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/BB84D52E8F.A8102/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/BB84D52E8F.A8102/blacklist

16

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 26 Ionawr 2021 10:15
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

I am writing to support keeping the above school open.
The school is central to the community of Abersoch where pupils can walk to school and make the most of the natural surrounding environment especially in summer.

The school is keeping the Welsh language and culture going and with excellent teaching and a very good academic record.

Regards

[redacted]

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/31C6D55064.A82BA/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/31C6D55064.A82BA/blacklist

17

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 22/01/2021

Name: [redacted]

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- (●) Parent
- ( ) Staff
- ( ) Governor
- ( ) Pupil
- ( ) Other (please specify)

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- [✓] Yes, I wish to be notified
- [ ] No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- [ ] I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- [✓] I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- [ ] No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

It is not convinient for me to take my child to Sarn Bach. I love Ysgol Abersoch and I feel like it should stay open for local children. Council should think more about developing the village itself into family friendly instead of selling houses to random people as holiday homes, otherwise the village will be dead soon.

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 26 Ionawr 2021 19:58
At: Moderneiddio Addysg
Copi: Abersoch School
Pwnc: To whom it may concern. I'm contacting you again to further express...

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To whom it may concern. I'm contacting you again to further express my support and mention a few concerns regarding the excellent Ysgol Abersoch.
Firstly can I say that I'm once again stunned and surprised to hear that you are continuing in your frankly anti-democratic course of trying to close the school.
I want to draw your attention to my areas of concern which include

1. The social impact of closure of the school on the village.
2. The loss of a vital resource of village life.
3. The fact that closure flies in the face of the recent Gwynedd council survey re second/ holiday home ownership.
4. The over subscription of nearby schools which will have extra pressure placed on them when in fact they need Ysgol Abersoch's capacity.
5. Suggestions to even increase capacity.

To address each of my concerns as follows.

1. Social impact.

This is an area that I have personnel experience of. I have a friend who has children at the school. When we moved to live here we spoken to her re learning Welsh. This was important to us as we wanted to support the Welsh language and as we are expecting a first grandchild we felt that requirement to learn even greater. When we started the lessons in Abersoch village hall we would often hear the children in the main hall. We loved to hear their chatter in Welsh trying to recognise the occasional word. As our learning progressed on occasion we were even able to converse with the children. This was so rewarding to both sides. It increased our confidence and I felt the children gain something to.

1. The schools importance as a resource is also evident but perhaps not fully appreciated when they can be seen going around the village either singing carols at Christmas ,holding outdoor classes on the beach or indeed visiting elderly residents thru coffee mornings. In fact it's recently been recognised that interaction between young children and elderly persons is enormously beneficial. Indeed as the local elderly welsh residents often speak little English the children are a godsend. So the loss of the school would be felt throughout Abersoch village and beyond. We would really miss these mini Ambassadors of the Welsh language.
2. I have recently received a survey regarding second/holiday homes. The survey highlighted the impact of such on local resources including the school. This would suggest that the local council recognise that the school closure would be a tragedy and have a massive negative impact.I'm sure I recall one question being about the use of monies collected from such homes.can I ask where such money goes and Might I suggest that as well supporting affordable housing you could use it to support Ysgol Abersoch.
3. I'm also aware that llanbedrog school is oversubscribed by 19 pupils. I'm also aware that this year in Abersoch village we had at least 10 new babies born. The fact that llanbedrog is oversubscribed

would suggest that it's already under extreme pressure and any closure would only adversely affect the school. Surely the above makes the strongest case to keep the school open.

4. Indeed the above would also support the argument that the school increase its age coverage from year 3 to include year 4. This has multiple benefits allowing for increased scope of teaching and allowing a more mature student to progress onwards to their next school.

Ysgol Abersoch forms in my opinion the centre of the wheel of village life. It allows parents who don't drive easy access as well as a vital meeting point for single parents. It's well documented the benefits of such with regard to family finances and mental health. If the school was to close how might I ask would these single parents who don't drive on low income get the children to a school miles away. Indeed if pupils age 3, who attend between 9am-11am, continue as such how would they get there, who would pay the extra travel costs(which if ascribed to the family increase financial burdens) and would they need chaperones.

Also at this time of global concerns re COVID should we be progressing this closure. Any concerned parties can't meet effectively to either discuss concerns or generate support, without risking breaching guidelines. In my opinion to continue this process at this time is oppressive against freedom of speech and effective representation. This would only lead to lengthy appeals and further delays and anguish.

On a personal note I would be devastated if the school closed. As I've said I'm expecting a grandchild and was hoping to enrol him for some preschool/nursery classes. So it's closure would directly impact me and my family.

I hope this letter adequately expresses my thoughts, opinions and concerns. Please feel free to contact me via email to discuss.

[redacted]

Sent from my iPhone

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

19

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

19

The respondent does not want the response to be published

20

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Jan Atherton <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Iau, 28 Ionawr 2021 14:03
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Gwynedd Council review, a threat to close Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Yet AGAIN , Gwynedd Council have commenced a Statutory Consultation on the proposal to close Ysgol Abersoch . It is particularly out of order and underhand during this stressful and abnormal time of Lockdown and Covid 19 .
The cost of the meetings , councillors and bureaucracy over the years have been at a massive cost already to us , the taxpayers .
They have also caused huge uncertainty affecting parent education choice , undermined the staff teaching \ planning and everyone's confidence in the future .
It is time the council listened and commenced positive support to the customers - the parents , teaching staff , the local community and the children .
This unique school has a long special history and in addition :- *promotes and treasures the Welsh Language and culture , *is proud of excellent pupil achievements- professional ,top universities/colleges business and personal *is central to the village and linked closely to the community and its activities , *negates unnecessary travel and is small and safe , *is sustainable due to school increasingly building on important extra activities such as Cylch Meithrin and Cylch Ti &Fi *class size ideal for each individual child if council valued and promoted the future of Ysgol Abersoch positively ; therefore preventing the current class overcrowding in the other local 3 schools *is a registered Beach School, an accolade offering many extra natural outdoor opportunities , *has been recognised as unique on Nation Media , *the school has always had very strong support from its parent teacher and Governing bodies .
I ask the council to cease wasting yet more more time ,money and resources on meetings that are ongoing and do not achieve a successful conclusion . Stop being negative and please take a positive attitude .
Our council could be proud to celebrate the unique school that is Ysgol Abersoch and its achievements. It is an example of good practice of a village school that Champions the Welsh Language and Culture .

Mrs Jan Atherton. Lluesta , Abersoch , Gwynedd .LL53 7EB

Sent from my iPad

--Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.https://gwynedd02.esvacloud.com/action/EFBB285EF9.AAD56/learn-spamhttps://gwynedd02.esvacloud.com/action/EFBB285EF9.AAD56/blacklist

21

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Iau, 28 Ionawr 2021 13:48
At: Moderneiddio Addysg
Copi: Cyfeillion Ysgol Abersoch
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

I am writing in support of Ysgol Abersoch.

The school is a great asset to the village and it is important that it remains open. It provides a high standard of teaching and the proposed beach school will be a unique opportunity for the local children to enjoy. The village is changing, with more young people living near-by and with the new Cylch Meithrin nursery & Ti a Fi parent & toddler group there will be more children wanting to come to Ysgol Abersoch.

The school is at the heart of the village community and if it were to close the village would become just a holiday resort and parking area for tourists.

[redacted]

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd
This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

22

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

22

The respondent does not want the response to be published

23

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Chris Pilling <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Iau, 28 Ionawr 2021 20:53
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

As a local to Abersoch born and bread in the village it's very sad to hear of the possible closure of Ysgol Abersoch...I admit that Abersoch over the years has become a very popular tourist destination and from that has been subject to a lot of homes bought up by holidaymakers however there are still young local families in the village wanting to send there kids to the school,it just seems the village has been written off as a tourist attraction and has no passion from the council to try and sustain locals in the village comunity,I for one have been subject to a lack of foreward thinking from the development department and therefore have moved out of the village but given the chance I'd be back there in a heartbeat to try and keep it the lovely welsh village that it is!the school closing would be a huge loss to the village,I've watched 2 generations myself come through there and even when we'd left the school we still use to attend the Christmas plays the teachers put on for the village which drew in a lot of local families to get together. The families that are still lucky enough to be in the village have tried there upmost to help with fundraisers and so on and are more than willing to help further in the future...they've started a cylch there which is slowly growing and have put it to the council to allow kids to stay on an extra year at the school before going on to Sarn Bach. It's come to our attention as a group that ysgol llanbedrog who are already thriving as a school have kids almost on a waiting list which I'm sure could be diluted to Abersoch to keep more pupils in the school,it would be a huge loss to the comunity to lose Ysgol Abersoch and we are here to help in anyway we can to stop this from happening.

Sent from my iPhone

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/38906889BA.AFC34/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/38906889BA.AFC34/blacklist

24

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Gwener, 29 Ionawr 2021 11:55
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Please save Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Gwynedd Education Department

As a passionate advocate of quality education for early years and young people I write to you today to implore you to reconsider your decision to close Ysgol Abersoch which is vital to the survival of the Abersoch community and a shining beacon in its provision of outstanding learning opportunities for its children and their impact on promoting the Welsh language and culture within the village and wider community.

I feel privileged to have a property in the village as my love for Abersoch spans 62 years and the local community has always made me feel welcome and inclusive. Over the recent years I have witnessed first hand the local school using the beach and natural beauty of their environment to enhance the children's learning, encouraging and empowering the local businesses to incorporate the Welsh language in their literature, promotions and teach visitors the language to allow them to embrace and respect the village and its community.

The school is proactive in its drive to increase pupil numbers as it has the following initiatives underway by creating Cylch Meithrin Abersoch, early years childcare, in a dedicated room in the school, and Cylch Ti&Fi, a weekly parent and toddler group. Both initiatives will involve families with young children in the area in the school community. Also registration as a beach school will make Ysgol Abersoch unique in the area and gives families in the local and wider community who want their children to grow up with the opportunity to develop holistically. Holistic development combines individuals mental, physical, social emotional and spiritual growth. By giving children the opportunity to develop in an environment such as those in Beach Schools, there is an increased potential for learning. From running free along the beach, making fires, to toast marshmallows on, mark making in the sand with sticks, bird watching, tracking animals footprints, jumping over the waves, exploring crabs habitats, the beach provides a wealth of learning opportunities. Being outside and being able to access these learning opportunities at the same time as being able to take in the fresh air and observe natural occurrences, provides an even more amazing experience for children. Not only does Beach School provide these experiences, it also provides the opportunity for the magic of awe and wonder to inspire young children's thinking and ideas.

All the above initiatives should be given the time they deserve to increase pupil numbers for a unique school in a rural coastal setting.

Yours Sincerely

[redacted]

[redacted]

[redacted]

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

25

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: FRANK TURNER <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Gwener, 29 Ionawr 2021 12:03
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: ABERSOCH SCHOOL

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

TO WHOM IT MAY CONCERN

I understand that there is a proposal to close the Abersoch School and as a none Welsh speaking person with many Welsh friends that my wife and family have enjoyed for many years of owning a property in Abersoch, I feel compelled to write to you.
Abersoch School is part of the fabric of this village, it has an envied reputation and is particularly good at preserving the Welsh culture in addition to achieving very good academic results.

As Vice President of the local 41 Club and involved in many charitable activities where the Abersoch School has been involved I feel compelled to write to make you aware of the part that this school plays in village life.

There is little more important than the education of children and in particular in their early education where academic and social skills are developed. After interfacing with many ex pupils of Abersoch School I believe more than fulfils this requirement.

I urge you to consider this proposal most carefully as you could jeopardise the incredible community culture of this of this village and the future of the children.

Frank Turner

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

26

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Gwener, 29 Ionawr 2021 15:14
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Abersoch school

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sir /Madam. I write to express my serious concerns in relation to the proposed closure of my former Primary School in Abersoch -which I am very shocked to learn about . This wonderful School over the years has nurtured and provided a sense of community for the whole village that few ,if any institutions can match. Children and parents and indeed villagers have the opportunity to interact and engage with adults and children on a daily basis both morning and afternoon and this element is vital contribution to the cohesion and glue of village life . The daily walk by children and parents to their special and valued school is something that has stood the test of time and to rip out and relocate to a remote isolated and alternative location is totally unacceptable.Big is not always better and to remove a valuable facility is a disincentive for young mothers and families who are the lifeblood and potential future of the village.In terms of planning .Abersoch has been thrown under the bus many years ago by local Authorities and this would be the final nail in the coffin for village life as most people understand it . Please Please keep our School open as Mr Winterbottom gifted to the village for schooling of children Your sincerely. [redacted]

Sent from my iPad

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/A2D485E2DB.AF2CA/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/A2D485E2DB.AF2CA/blacklist

27

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: Nick Lang <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Gwener, 29 Ionawr 2021 17:57
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: YSGOL ABERSOCH

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To whom it may concern
I am writing to express my shock and disappointment that the Council are considering closing Ysgol Abersoch.
Generations of my family have attended this wonderful school, which plays a vital role in the village, representing and reinforcing the importance of the Welsh language and our cultural heritage, despite the at times overwhelming pressures of tourism.
The present low numbers are not a reflection of the importance of this school in our community, nor is there any doubt over the high standard of education and individual attention enjoyed by every single pupil.
The plan to register as a beach school is a unique enterprise in this area which, along with the fledgling Cylch Meithrin and Ti a Fi, deserves the opportunity to properly establish once this pandemic is over.
Nicholas Lang
Abersoch

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd
This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

28

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 28/01/2021

Name: [redacted]

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- ○ Parent
- ○ Staff
- ○ Governor
- ○ Pupil
- ◉ Other (please specify) Former pupil and parent

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- ☑ Yes, I wish to be notified
- ☐ No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- ☐ I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- ☑ I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- ☐ No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

Dear Sir/ Madam

The proposal to close Ysgol Abersoch on the 31st of August 2021 deeply concerns me because the school has been there since I was a child.

I attended Ysgol Abersoch around the year of 1971, and am still keeping in touch with friends that I made there. I believe that the opportunity to attend Ysgol Abersoch was the foundation of our friendships, and had it not been for that chance, I would not have established those relationships that are so important to me now.

I believe that, as a community it is important for Abersoch to have a school as so much has already been lost in our village.

Another reason why this proposal concerns me is that my own daughter also attended this school, and my grandson is currently attending too.

During the time my daughter, [redacted] attended this school, she also established some of her most important friendships which have carried on to this day. [redacted] received extraordinary early education, where she learnt how to further develop her Welsh speaking skills with the teachers and her friends, as well as other important foundations in her development as a pupil.

I feel that this school has done so much good for me and my family, and has much more to offer. I strongly feel that the council should be supporting the school and looking at ways to keep the school open for future generations.

29

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 28/01/2021

Name: [redacted]

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- (●) Parent
- ( ) Staff
- ( ) Governor
- ( ) Pupil
- ( ) Other (please specify) _____

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- [✓] Yes, I wish to be notified
- [ ] No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- [ ] I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- [✓] I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- [ ] No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

Dear Sir/ Madam

The proposal to close Ysgol Abersoch on the 31st of August 2021 deeply concerns me as a parent, because my son, [redacted], who is only 2 and a half years old goes to Ysgol Abersoch to meet his friends and teachers.

[redacted] has been going to Ysgol Abersoch, since he was just over 18 months old where he first met his friends at the Ti a Fi Cylch, where I also attended and spent time with him and other parents too.

The opportunity for [redacted] and myself to use this service meant a great deal to both of us, as I am a single mother and do not get to interact as much with other adults. [redacted] is an only child too, and does not interact with other children at home.

The Ti a Fi Cylch meant that we could both establish relationships with other people and children, which I believe is essential for [redacted]s wellbeing and normal development as a child. This enables him to learn how to interact with other children and handle difficult feelings, like shyness and also sharing and treating others with kindness. This is vital for early learning as it sets the foundation on which he will grow upon.

As [redacted] grew, he was able to join the Cylch Meithrin where his friends also attend. This has given [redacted] stability and has given him the reliability and assurance of a routine.

I believe stability and routine are vital to my child's wellbeing, especially during these times of the pandemic. Taking this away from my child allows room for disorientation and chaos, which will hinder his ongoing development.

At Ysgol Abersoch, [redacted] has learnt some of the most important skills needed, for example, how to speak, and how to count. The time spent at the Cylch Meithrin has given [redacted] the opportunity to further develop his Welsh speaking skills, identify colours, facial expressions in other children, and work on his fine motor skills.

Closing this school will have a big negative impact on my son's development.

30

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: ? x <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 2 Chwefror 2021 14:58
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: YSGOL ABERSOCH

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Annwyl moderneiddio addysg,

Ysgrifennaf atoch gyda siom fawr o glywed eich bod yn bwrw ymlaen gyda'r ymgynghoriad statudol er gwaethaf yr amser pryderus yr ydym i gyd yn ei wynebu gyda covid.
Fel cyn ddisgybl, rhiant, llywodraethwyr a rheolwr siop yn y pentref, yr wyf yn gwybod fod colli ein Ysgol fach arbennig ni yma yn Abersoch yn mynd i gael effaith enfawr ar ein cymuned a yr iaith.
Ychydig iawn o ysgolion fedrai gynnig y profiadau mae y plant yma yn ei gael,trwy y gwersi nofio yn wythnosol trwy'r flwyddyn,adnoddau dysgu naturiol,gwersi natur a cadw'n heini ar lan y mor, buarth a cae diogel i cael mwynhau amser chwarae ar y beiciau ac hefyd cael gwersi tu allan ar ddyddiau mae'r tywydd yn caniatau, cadw'r iaith yn fyw trwy cyfathrebu gyda'r bobl lleol a perchenogion y siopau trwy,r iaith gymraeg,cael Aur gan menter iaith.

Yr wyf wedi cael mwynhau sawl cyngerdd gan y plant yn Neuadd Abersoch trwy'r flwyddyn. Fel busnes yr ydym drost y blynyddoedd wedi casglu llawer iawn o arian i'r Ysgol ac wedi mwynhau gwneud.Mae'r cwsmeriaid a'r gymuned wrth eu bodd yn ein cefnogi ond fwyaf oll,cefnogi Ysgol Abersoch.

Yr ydym yn gwybod fod yna lond llaw o blant yn barod i gychwyn yn yr ysgol trwy yn gyntaf "Ti a Fi" a'r meithrin newydd llwyddianus, fy nai yn un ohonynt,ac hefyd yn bendant mi fuasai fy meibion wedi aros ymlaen am y flwyddyn ychwanegol sef bl 4 ,pe byddai'r opsiwn yna.

Y cychwyn gorau i unrhyw blentyn cymraeg,saesneg neu unrhyw iaith, mi fuasain fraint iddynt cael fod yn rhan o'r ysgol gyda'r athrawon gwych ymroddedig yma. Oherwydd ei fod yn ysgol fach ac ddim yn orlawn fel rhai cyfagos,maen't yn cael yr amser 'un i un' ar chwara teg gan yr athrawon,na allai gael yn y dosbarthiadau llawn.

Fel rhiant i blant yn yr ysgol ers 2008,mae un peth yn sefyll allan yn gryf i mi ac welaf fai ar polisi/rheolau y Cyngor ynglyn a pa mor hawdd ydi hi i rhieni symud eu plant o un ysgol i'r llall. Ni chaniateir hyn yn Lloegr. Ers 2009 mae hyn wedi digwydd nifer o weithiau yn ysgol Abersoch,heb esboniad cryf/da,fel oedd un yn mynd oedd lleill yn dilyn (fel defaid!!!).Pe bai hyn ddim wedi cael ei ganiatau,mi fuasai ffigyrau disgyblion Ysgol Abersoch yn gryf iawn.

Gobeithio o dan yr amgylchiadau y bydd mwy o tegrwydd yn cael ei ystyried ac mwy o amser i ffigyrau yr ysgol ysgol godi heb y cwmwl o ansicrwydd uwch ei phen.

Yn gywir
Dawn Jones

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd
This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

31

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Sadwrn, 6 Chwefror 2021 17:02
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Annwyl Syr / Fadam,

Ysgrifennaf i gynnig fy nghefnogaeth i ymdrech y gymuned i gadw Ysgol Abersoch ar agor.

Cefais fy ngeni a'm magu yn Abersoch a rwyf yn falch i ddweud fy mod yn dal â chysylltiad gyda'r pentref. Roeddwn i, fy chwaer a fy mrawd yn ddisgyblion yn yr ysgol fach hon yn ystod blynyddoedd olaf y pedwardegau. Clir yw'r atgofion am yr athrawon arbennig a fu'n ein dysgu ac ni ellid bod wedi cael gwell cychwyn ar ein taith addysgol - yn y Gymraeg a'r Saesneg - yn unman.

Trist iawn yw meddwl bod dyfodol yr ysgol fach hon dan fygythiad. Colled aruthrol i'r pentref a'r gymuned fyddai ei chau. Ymddengys bod disgyblion presennol yr ysgol hefyd yn cael cychwyn gwych i'w haddysg ac yn gallu manteisio ar y cyfleoedd a'r profiadau arbennig mae'r pentref, ei sefydliadau a chymdeithasau yn gallu eu cynnig, o ran gweithgareddau cymunedol a thrawsgwricwlaidd. Fel mae wedi bod ar hyd y degawdau ers sefydlu'r ysgol, tystir i ymroddiad di-flino staff yr ysgol i wneud yn siŵr bod y disgyblion yn eu gofal yn cael y cychwyn gorau bosibl.

Er mai ychydig yw nifer y disgyblion ar hyn o bryd, mae arwyddion gobeithiol y gallai hynny newid gyda sefydlu'r Cylch Meithrin a'r Clwb Ti a Fi. Credaf mai teg fyddai rhoi mwy o amser i'r ddau sefydliad yma allu datblygu a chynyddu mewn niferoedd. Mae cefnogaeth ac ymroddiad y rhieni (Cymraeg a Di-Gymraeg) yn galonogol iawn ac yn rhoi gobaith i'r dyfodol.

Byddai colli'r ysgol yn drychineb i'r pentref a'r gymuned ac yn arbennig o safbwynt y diwylliant Cymraeg. Collwyd cymaint o ran Cymreictod y pentref dros y blynyddoedd a dyma fygythiad gwirioneddol yn wynebu'r gymuned pe câi'r ysgol ei chau. Trist iawn fyddai pentref heb ysgol a sŵn plant yn chwarae ar iard yr ysgol a'u gweld yn cael yr holl brofiadau arbennig drwy gael eu tywys o gwmpas gwahanol rannau o'r pentref. Ni ellid cynnig iddynt yr holl brofiadau maent yn gallu eu cael ar hyn o bryd, o fewn eu cyrraedd ar droed yn Abersoch, pe baent yn gorfod mynd i Ysgol Sarn Bach. Byddai'n rhaid trefnu trafnidiaeth neu wneud heb y gweithgareddau.

Mae adeilad arbennig ac eiconig Ysgol Abersoch wedi goroesi bron i gan mlynedd ac yn rhan amlwg o'r pentref ers hynny. Chwith ofnadwy fyddai gweld yr adeilad yn wag a gwaeth fyth fyddai gweld ei ddymchwel ar gyfer rhyw bwrpas arall, fel mwy o dai neu faes parcio.

Ni ellir rhoi pris ar y golled fyddai'n digwydd o gau'r ysgol. Apeliaf atoch, yn enwedig yng nghanol amgylchiadau gwirioneddol anodd a rhwystredig y pandemig, i ystyried gohirio'r penderfyniad i gau'r ysgol a rhoi mwy o amser i gefnogwyr yr ysgol er mwyn iddynt allu cyfarfod wyneb yn wyneb fel fyddai'n digwydd mewn amser mwy 'arferol'. Nid yw mor hawdd cyfarfod yn 'rhithiol' ac nid pawb sydd gyda'r adnoddau na'r sgiliau i wneud hynny. Nid yw'r amrywiol gymdeithasau yn yr ardal yn gallu cyfarfod yn yr amgylchiadau presennol chwaith i allu cynnig eu cefnogaeth i'r ymgyrch i achub yr ysgol i'r dyfodol.

Gobeithiaf yn fawr y byddwch yn rhoi ystyriaeth deg i ddadleuon ac apêl y rhai sydd am weld yr ysgol fach arbennig hon yn parhau i'r dyfodol.

Yn gywir,

[redacted]

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

32

[redacted] ADDYSG)

Oddi wrth: Eifiona Wood <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Sul, 7 Chwefror 2021 18:00
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ymateb i Ymgynghoriad Statudol Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Annwyl Moderneiddio Addysg

Rwyf yn gyrru'r llythyr yma ar ran Ruth Jenkins, sydd heb gyfrifiadur. Mae ei chyfeiriad e-bost wedi atodi a byddaf yn falch petai byddech yn gallu cysylltu gyda hi i gadarnhau eich bod wedi derbyn yr e-bost isod.

Diolch yn fawr,

Eifiona Wood

Parthed: Cau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021

Mae unrhyw ysgol yn ganolbwynt i'r gymuned - mewn pentref bach fel Abersoch mae'n ymddwyn fel man lle mae rhieni ifanc yn cwrdd â phlant yn derbyn dechrau academaidd da mewn bywyd. Mae hefyd yn darparu amgylchedd diogel ar gyfer datblygiad cymdeithasol personol, gan ganiatáu lleoliad dwyieithog naturiol ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Byddai'n golled enfawr i'r pentref pe bai'r penderfyniad i gau'r ysgol yn mynd yn ei flaen. Mynychodd fy nhri phlentyn Ysgol Abersoch ac rwyf wedi bod yn ymwneud ag addysg leol ers blynyddoedd lawer.

Rwyf wedi darllen yn ofalus yr holl wybodaeth a ddarparwyd ac wedi meddwl yn ofalus am yr holl opsiynau. Rwy'n deall y cynnig a'r rhesymau dros y, pryderon ond rwyf hefyd yn gweld darpariaeth gadarnhaol yn ddiweddar trwy gychwyn y Cylch Meithrin a grŵp Ti a Fi. Rhaid rhoi amser i'r ymdrechion a'r ddarpariaeth hon ddatblygu.

Mae'r pandemig Covid 19 wedi effeithio ar bob un ohonom yn bersonol, ac mae rhaid canmol ymrwymiad Llywodraethwyr a Chyfeillion Ysgol Abersoch ar yr adeg hon. Ni ddylid rhuthro penderfyniad mawr fel hyn. Mae Covid 19 wedi atal cyfarfodydd cyhoeddus ac ymgynghoriadau amrywiol a byddai fel arfer yn cael eu cynnal. Siawns felly y dylid gohirio penderfyniad mawr ddyfodol Ysgol Abersoch nes bod cyfyngiadau Covid 19 yn caniatau i ni gyd gwrdd eto.

Gofynnaf am ystyriaeth ddifrifol i ohirio, er mwyn caniatau amser i'r mentrau a roddwyd mewn lle ddangos effaith, cyn i benderfyniad terfynol gael ei wneud. Rwy'n teimlo'n gryf fod dyfodol cymuned leol Abersoch yn y fantol yma.

Os ydym wedi dysgu unrhyw beth o bandemig Covid 19, mae'n siŵr bod "niferoedd bach (a lleol) yn dda".

Yr eiddoch yn gywir,

Ruth Jenkins

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

33

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 8 Feb 2021

Name: [redacted]

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- ○ Parent
- ○ Staff
- ○ Governor
- ○ Pupil
- ○ Other (please specify) Parent / grandparent of ex pupils

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- ☐ Yes, I wish to be notified
- ☑ No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- ☐ I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- ☑ I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- ☐ No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

Ysgol Abersoch has been an important place for two generations of my family. It has provided education of a superbly high quality for one of my sons and up until last year, my grand-daughter attended and was very happy there. Both of them learnt Welsh from scratch there.
I was impressed with the gentle, yet thorough way that my son was taught Welsh. By the time he moved up to Sarn Bach he had an excellent foundation and the teachers at both schools were happy with his ability. He was very lucky to experience such a beneficial pupil-teacher ratio as he did at the school. I' ve often thought that the attention that the children are able to receive at Ysgol Abersoch is of a standard usually only available to pupils in private schools.
The school is essential to the village of Abersoch. The constant presence of parents and children converging there serves to give a reminder that there is a community of people who live here, in addition to the people that come and go on holiday throughout the year.
Without a school in Abersoch, there would be significantly less evidence that the Welsh language is being spoken in everyday circumstances. This is particularly pertinent to Abersoch as a primary holiday destination.

34

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

34

The respondent does not want the response to be published

35

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: Wendy Lloyd Jones <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 9 Chwefror 2021 21:24
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ymateb i'r Ddofgen Ymgynghorol Statudol - Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dogfen Ymgynghorol Statudol – Ysgol Abersoch

Mae'r ddogfen yn dadlau dros gau yr ysgol ar sail diffyg niferoedd – a'r costau sy'n dilyn i gynnal ysgol fechan. Ond dylid cymeryd cyd-destun yr ysgol arbennig hon i ystyriaeth cyn cyrraedd penderfyniad o'r fath.

A'r cyd-destun ydi gwarafun ariannu ysgol Gymraeg ei hiaith ym mhentref mwyaf Seisnig, a mwyaf cyfoethog Gwynedd. Daw mwy o arian i Gwynedd mewn trethi o Abersoch nag o unrhyw bentref o'i faint yn y sir. A'r rheswm am y ffynhonnell hael hon o arian yw'r caniatád a roddwyd gan Gwynedd a Sir Gaernarfon dros y degawdau i godi a gwerthu tai haf yma. Drwy'r caniatád hwn, caniatáwyd hefyd i Abersoch ddirywio'n bentref gwyliau yn hytrach na ffynnu'n bentref byw. A'r canlyniad? Colli teuluoedd - ar wahan i blant rhieni di-Gymraeg sy'n rhedeg busnesau yma.

Mae pwysigrwydd cynnal ysgol yn y pentref hwn yn ddi-ddadl – yn enwedig o ystyried nod y Llywodraeth o gael 500,000 o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Mae'r ysgol bresennol yn cynnal ymwybyddiaeth o gymreictod yn y pentref – yn symbol o'r iaith frodorol a'r wlad. Mae'n rhan o ddyletswydd Gwynedd i wneud iawn â'r ardalwyr o Gymry am ganiatáu Seisnigeiddio cymaint ar y pentref. Anghofied am gostau cynnal addysg yn Ysgol Abersoch. Taled trwy'r trethi digonol iawn a delir o'r pentref i adfer yr iaith a gollwyd drwy ddiffyg gweledigaeth y gorffennol. Dyma eich cyfle.

Wendy Lloyd Jones

[redacted]

9 Chwefror 2021

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

36

Dear Sir/Madam,

Re Abersoch School

I am writing to your goodselves to raise my concern regarding the proposed closure of Abersoch School. I myself went to this school and I feel that I must write to you to plead that you do not close it. Even though you see it as a small community school, it plays a much bigger part in the heart of the community. Local younger children get the opportunity to go to school on a smaller scale before going to Sarn Bach School. They get to understand the concept of school without it being a chore and without making it look like a big step in their lives. When the time comes for them to move to Sarn Bach it is a much easier transition for them.

I feel that the pupils who attend this school are very privileged in that they are able to have more intense lessons if you like, as there is a smaller amount in each class, the teacher would be able to give each pupil their time and they may be able to pinpoint a problem much quicker than if the teacher had to concentrate on say 20 or more pupils at any one time. By having smaller classes, the teacher is able to see each child's progression and learning capacity on a much higher level. I think this is such an advantage for children and would think that it would be a key elementary fact to keeping a school like this open. You only have to look at their excellent teaching and academic record to prove this point.

We have tried as a community to sustain the future of the school by making it possible to hold a Cylch Meithrin and a Ti a Fi Group at the school; where the future pupils and their parents can see how the school is run and what excellent teaching they have there.

The school is located in the centre of the village. Parents are able to walk their children to school. The school, because of its location, are able to take the pupils out for walks and outings to see the various things that are on offer around the village. How many schools are able to do this? Not many. They are able to see the wild nature that we have around, learn so many things without being in a lesson format.

It is such a shame that you feel that Abersoch School does not give each and every local child an excellent opportunity for their first impression of school life. I hope that you will reconsider any motion that you have to close the school and maybe just take the time of calling in and see how this absolutely brilliant little school works for us as a community and how it would be shameful to close it.

Yours sincerely

Nia Jones

Annwyl Syr/Madam,

Cyf Ysgol Abersoch

Rwy'n ysgrifennu atoch i godi fy mhryder ynglyn a'r bwriad i gau Ysgol Abersoch. Es i fy hun i'r ysgol hon a theimlaf fod yn rhaid imi ysgrifennu atoch i bledio nad ydych yn ei chau. Er eich bod chi'n ei gweld hi'n ysgol gymunedol fach, mae'n chwarae rhan llawer mwy yng nghalon y gymuned. Mae plant iau lleol yn cael cyfle i fynd i'r ysgol ar raddfa lai cyn mynd i Ysgol Sarn Bach. Maent yn dod i ddeall cysyniad yr ysgol heb iddi fod yn feichus a heb wneud y syniad o fynd i'r ysgol edrych fel cam mawr yn eu bywydau. Pan ddaw'r amser iddyn nhw symud i Sarn Bach mae'n gyfnod trawsglwyddo llawer haws iddyn nhw.

Rwy'n teimlo bod y disgyblion sy'n mynychu'r ysgol hon yn freintiedig iawn gan eu bod yn gallu cael gwersi dwysach os dymunwch, gan fod swm llai ym mhob dosbarth, byddai'r athro'n gallu rhoi ei amser i bob disgybl ac efallai gallu nodi problem yn gynt o lawer na phe bai'n rhaid i'r athro ganolbwyntio ar dyweder 20 neu fwy o ddisgyblion ar unrhyw un adeg. Trwy gael dosbarthiadau llai, gall yr athro weld dilyniant a gallu dysgu pob plentyn ar lefel llawer uwch. Rwy'n credu bod hyn yn gymaint o fantais i blant a byddwn yn meddwl y byddai'n ffaith elfennol allweddol cadw ysgol fel hon yn agored. Nid oes ond rhaid ichi edrych ar eu record addysgu ac academaidd rhagorol i brofi'r pwynt hwn.

'Rydym wedi ceisio fel cymuned i gynnal dyfodol yr ysgol trwy ei gwneud hi'n bosibl cynnal Cylch Meithrin a Grŵp Ti a Fi yn yr ysgol; lle gall disgyblion y dyfodol a'u rhieni weld sut mae'r ysgol yn cael ei rhedeg a pha addysg rhagorol sydd ganddyn nhw yno.

Mae'r ysgol yng nghanol y pentref. Gall rhieni gerdded eu plant i'r ysgol. Mae'r ysgol, oherwydd ei lleoliad, yn gallu mynd â'r disgyblion allan am dro a gwibdeithiau i weld y gwahanol bethau sydd ar gael o amgylch y pentref. Faint o ysgolion sy'n gallu gwneud hyn? Dim llawer. Gallant weld y natur gwyllt sydd gennym o gwmpas a dysgu cymaint o bethau heb fod ar ffurf gwers.

Mae'n gymaint o drueni eich bod chi'n teimlo nad yw Ysgol Abersoch yn rhoi cyfle gwych i pob plentyn lleol gael ei argraff gyntaf o fywyd ysgol. Gobeithio y byddwch yn ailystyried unrhyw gynnig sydd gennych i gau'r ysgol ac efallai dim ond cymryd yr amser i alw i mewn a gweld sut mae'r ysgol fach hollol wych hon yn gweithio i ni fel cymuned a sut y byddai'n gywilyddus ei chau.

Yn gywir,

Nia Jones

37

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

37

The respondent does not want the response to be published

38

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

38

The respondent does not want the response to be published

39

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: bobaberuchaf <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Iau, 11 Chwefror 2021 12:41
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: The future of Ysgol Abersoch.

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To Gwynedd Council,

With reference to your lamentable plan to close Ysgol Abersoch; I am resident of over 30 years and the husband of a lady (nee Williams) born and bred here, her family having resided in Abersoch for many generations.

My wife's father attended Ysgol Abersoch, as did my wife and her sisters, her children and latterly her daughter's children.

There is an increasing awareness of the cultural and economic importance of ensuring the survival of small rural and sea side villages.

Has this been missed by Gwynedd Council?

Your proposed closure of Ysgol Abersoch directly contravenes the stated policies and goals of the Welsh Government and thus it's people, the voters.

Maybe you need to be reminded of these policies and goals, as extracted below:

Rural education action plan

If we ensure that learners and schools in rural Wales have the right support to succeed, then we can ensure that our rural communities and economy will go from strength to strength.

We are strengthening the School Organisation Code in respect of a presumption against the closure of rural schools.

This Government's commitment to raising education standards in rural areas remains unwavering. Every learner in Wales, wherever they live, has the right to benefit from high-quality education and the opportunity to reach their full potential.

Theme 1: Strengthened organisation and support for rural schools
• How we are reforming and refreshing process and structures so that rural schools are better supported to thrive and innovate.
Theme 2: **Supporting equity and excellence in rural schools**
• How we are providing targeted support for rural schools and learners, and prioritising leadership and professional learning opportunities for teachers.
Theme 3: **Supporting rural schools as community and educational spaces**
• How we are delivering the best digital education resources and ensuring rural schools are modern educational and community hubs.

There are significant benefits – academic, cultural and social – to learners and communities through the delivery of high-quality education in small and rural schools[1]. This can be critical in engaging learners and families from the most disadvantaged backgrounds in rural areas and raising learner aspirations, as well as making a significant contribution to the long-term sustainability of the local community.

We are:

- strengthening the School Organisation Code in respect of a presumption against the closure of rural schools
- improving the statutory process for planning Welsh-medium education by local authorities, following the recommendations of the Welsh in Education Strategic Plan (WESP) Advisory Board; in particular this will improve longer term planning and include early years provision
- providing match funding for 11 School Business Manager Pilots for 2017–19, including Powys, Anglesey, Conwy and Carmarthenshire; the pilot is already supporting 100 schools across the country, freeing up headteachers' time by working on areas such as procurement and finance
- investing in the Pembrokeshire pilot as part of our Community Focussed School Business Manager initiative
- developing an overarching Workforce Development Plan to include a focus on small and rural schools, developing Welsh language skills and improving the quality of the supply workforce.

As a government, we believe in the principle that places matter and we are ambitious in delivering better jobs closer to home, within prosperous, healthier and secure communities.

Just as we are committed to working with businesses, we will continue to work with schools, parents/carers and local authorities to give them the tools to shape successful and sustainable futures.

Case studies

Pembrokeshire College has been supporting learning in rural areas by offering two forms of 'online' learning – asynchronous learning where learners follow a programme at their own time and pace, and synchronous learning where learners follow timetabled sessions. Learners additionally receive support and tutorials with college staff.

Pembrokeshire College has also been offering A levels and IGCSEs online asynchronously for six years. A levels are delivered centring on learner focus rather than institutional focus, including maximising course offer while minimising duplication, establishing guidance for financial viability, and minimising learner transport requirements during the core day.

More information is available through LiveSchool at https://liveschool.co.uk

Ysgol Bro Teifi is a new 3 to 19 school in Ceredigion which utilises its school buildings for community needs. The school's excellent sports resources help support various clubs, with cycling, running and football clubs in the local area using these facilities and making the school a vibrant community hub during the evenings.

Likewise, **Ysgol Dyffryn Cledlyn** provides the base for the weekly meetings of the local Young Farmers Club, with many concerts and drama practices held in the well-equipped hall.

Ysgol Mynach, Ysgol Syr John Rhys and **Ysgol Gynradd Gymunedol Pontrhydfendigaid** benefit from the Small and Rural Schools Grant and work closely in partnership to plan provision and share expertise within fields such as leadership in literacy, numeracy and additional learning needs (ALN).

Ysgol Penllwyn and **Ysgol Penrhyn-coch** have benefited from a strong informal collaboration and are now in consultation to extend this partnership to a formal federation.

Ffederasiwn Carno, Glantwymyn and **Llanbrynmair** was established in 2014 and has ensured continued provision of Welsh-medium education in these three rural, traditionally Welsh-speaking areas. Permanent leadership arrangements have been in place since the Federation was established, and all three schools have had successful Estyn inspections. Work has now commenced on a new building for Ysgol Carno which will further safeguard and strengthen the provision of education in the village.

Llangedwyn CW School and **Llanfechain Church in Wales Primary School** are two small schools located in North Powys. The schools have a shared headteacher, and received funding from the Small and Rural Schools Grant during 2017–18 to support collaboration between them. Having recognised the potential to further benefit the opportunities available for learners by strengthening the links between the two schools, the governing bodies decided to proceed with the federation process.

Conwy County Borough Council, using the Small and Rural Schools Grant, has financed three School Business Managers (SBMs) operating from the secondary school Ysgol Dyffryn Conwy to support 21 primary schools in the Dyffryn Conwy cluster. The aim is to release headteachers from administrative/organisational tasks so they can focus on leading, raising standards and improving learner performance contributing to the sustainability of the small and rural schools, in particular those where the headteacher has a significant teaching commitment. Furthermore, the initiative encourages and supports school-to-school working, enabling headteachers to share good practice and collaborate to maximise capacity and share expertise.

The Small and Rural Schools Grant has enabled **Pembrokeshire County Council** to support a group of four schools to develop leadership and improve provision. The group has been working on provision for additional learning needs (ALN) and, with support from the Inclusion Service, they have appointed an ALN coordinator (ALNCo) to work across
the group. The work so far has evidenced the potential of collaboration and has enabled headteachers of the schools, many of who teach the majority of the week, to delegate the day-to-day management of ALN to the ALNCo which has already resulted in reduced costs across the group. This grant is also providing a greater range of support which is being accessed by the schools to support their learners.

Gwynedd Council is supporting its learners by promoting after-school homework clubs in its communities. Twenty-four schools have received funding to purchase equipment to establish clubs in homework and ICT, film, coding and multimedia, physical education, cycling, Welsh language development and community gardening.

The **Ysgol Calon Cymru Cluster** in Powys has used grant funding to appoint a Business Manager to manage the cluster. The school is now looking to establish a cluster-wide behaviour support project. The business manager was funded via the Business Manager Pilot, and the behaviour support project will be supported by the Small and Rural Schools Grant.

Why is Ysgol Abersoch not mentioned here?

Gwynedd Council should be making best effort to support and keep Ysgol Abersoch open!

Robert Kennedy.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

from my iPad

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

40

[redacted]

[redacted]

Annwyl Mr Rees Williams

RE: Cau arfaethedig Ysgol Abersoch

Rwy'n ysgrifennu mewn perthynas â chynnig arfaethedig Cyngor Gwynedd i gau Ysgol Abersoch o 31 Awst 2021.

Ddydd Iau 28ain Ionawr, cyfarfûm â llywodraethwyr a rhieni Ysgol Abersoch fwy neu lai i drafod y cynnig ac rwyf am godi rhai pryderon difrifol ag ef. Cyn i mi wneud hyn, hoffwn nodi brwdfrydedd ac ymroddiad y rhai sy'n ymwneud â'r ysgol sy'n benderfynol o weld yr ysgol yn aros ar agor. Clywais o lygad y ffynnon eu syniadau arloesol i gynyddu nifer y disgyblion ac i ymgysylltu â'r gymuned leol sydd wedi gweld yr ysgol yn helpu i wella'r defnydd o'r Gymraeg yn y pentref yn ogystal ag ymgysylltu â phoblogaeth oedrannus Abersoch, gan helpu i frwydro yn erbyn arwahanrwydd cymdeithasol.

Rwy'n hysbysu fy mhryderon isod:

1. **Proses.** Mae'r Cyngor yn dilyn y broses ymgynghori statudol yn iawn ac mae ymheli o fewn ei hawliau i gyflawni'r broses hon hyd yn oed yn ystod y pandemig. Fodd bynnag, rwy'n pryderu bod y cyfraniadau rhithwir y gall rhanddeiliaid eu gwneud yn yr ymgynghoriad yn cyfyngu. Mae'n amhosibl i rieni, llywodraethwyr ac eraill gyflwyno eu hachos yn llawn dros blatfform rhithwir. Mae cau ysgolion yn galw ar deimladau cryf ac rwy'n pryderu bod cryfder teimlad y gymuned leol yn cael ei wanhau gan ddefnyddio'r platfform hwn. Rwyf hefyd yn credu bod cymariaethau rhyng-ysgol yn cael eu pwysoli yn erbyn yr ysgol ac rwy'n pryderu am y diffyg ystyriaeth ddyledus i opsiynau eraill fel ffederaleiddio. Rwy'n credu y dylai bwydlen ehangach o opsiynau fod ar gael i'r ysgol.

2. **Amseru.** Rwy'n poeni am amseriad y cau arfaethedig. Clywais am y cynnydd gwirioneddol yr oedd yr ysgol yn ei wneud o ran cynyddu nifer y disgyblion a bod yn arloesol trwy Cylch Meithrin, Ti a Fi yn ogystal â'r broses o sefydlu Ysgol Traeth, y cyntaf o'i bath yng Ngwynedd. Mae llawer o waith wedi'i wneud y tu ôl i'r llenni, er gwaethaf y pandemig, ac amharwyd ar addysg am bron i ddeuddeg mis. Roedd yr ysgol yn casglu momentwm go iawn cyn COVID19 ac mae wedi dechrau mynd yn groes i'r duedd ar i lawr ar nifer y disgyblion er gwaethaf heriau ar nifer y preswylwyr yn Abersoch. Gyda'r rhaglen frechlyn yn cael ei chyflwyno ar gyflymder a'r gobaith o addysgu personol yn ailddechrau ar ôl hanner tymor mis Chwefror, rwy'n hyderus y byddai'r ysgol yn ailddarganfod y momentwm hwnnw bron yn syth.

3. **Nodau.** Mae Ysgol Abersoch yn cwrdd â nodau Moderneiddio Addysg Cyngor Gwynedd. Mae'n cyflawni maint dosbarthiadau llai ac amser cyswllt disgybl-athro. Wrth hyrwyddo'r Gymraeg, mae disgyblion nad ydynt yn siarad Cymraeg yn dod yn siaradwyr Cymraeg hyderus yn gyflym. Defnyddir cyfrwng Cymraeg yn yr ystafell ddosbarth a'r tu allan iddi, gan ddangos bod y Gymraeg yn iaith fyw ddyddiol. O ran ysgolion yn cael eu hintegreiddio yn y gymuned leol, mae Ysgol Abersoch wedi cefnogi cyngherddau a chodwyr arian y Nadolig a Gwyl Dewi Sant ac mae ganddi berthnasau sefydledig â siopau a busnesau pentref. Mae hefyd yn gyfrannwr poblogaidd i Bore Panad, bore coffi dros 50 oed yn neuadd y pentref.

Rwy'n gofyn ichi fel yr Aelod Cabinet Addysg ddarparu dewis arall yn lle cael gwared ar addysg yn barhaol yn Abersoch, a fydd yn niweidio ymdrechion i adfywio cymunedau gwledig yn angheuol. Mae angen cynllun ar gyfer tai, swyddi a diwylliant arnom, ond bydd colli'r ysgol leol yn golygu bod yr holl ymdrechion hyn wedi darfod. Hoffwn weld y cynnig hwn yn cael ei ollwng i roi ychydig mwy o flynyddoedd i'r ysgol brofi y gall dyfu eto (fel y mae'n ei wneud nawr) yn y byd ôl-bandemig. A allech chi hefyd ddarparu nifer o ddisgyblion ysgol a fyddai, yn eich barn chi, yn gwneud Ysgol Abersoch yn ysgol hyfyw yn y tymor hir.

Rwy'n amgáu papur sefyllfa'r ysgol ar y cau arfaethedig ac edrychaf ymlaen at glywed gennych.

Cofion

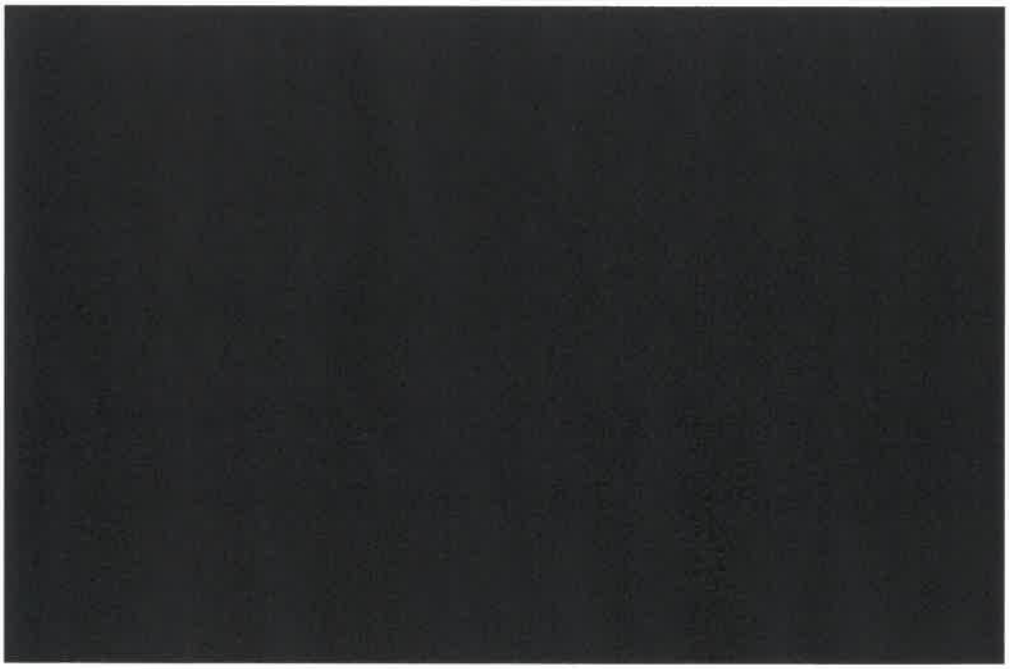

[redacted]

[redacted]

Dear Mr Rees Williams

RE: Proposed Closure of Ysgol Abersoch

I am writing with respect to Gwynedd Council's proposed closure of Ysgol Abersoch from 31 August 2021.

On Thursday 28th January, I met with governors and parents of Ysgol Abersoch virtually to discuss the proposal and I want to raise some serious concerns with it. Before I do this, I would like to note the enthusiasm and dedication of those involved with the school who are determined to see the school remain open. I heard first-hand their innovative ideas to increase pupil numbers and to engage with the local community which has seen the school help improve the use of the Welsh language in the village as well as engage with Abersoch's elderly population, helping combat social isolation.

I notify my concerns below:

1. **Process.** The Council is following the statutory consultation process properly and is well within its rights to carryout this process even during the pandemic. However, I am concerned that the virtual contributions that stakeholders can make in the consultation are limiting. It is impossible for parents, governors and others to fully make their case over a virtual platform. School closures invoke strong feelings and I am concerned the strength of feeling of the local community becomes diluted using this platform. I also believe inter-school comparisons to be weighted against the school and I am concerned by the lack of due consideration to other options such as federalising. I believe a broader menu of options should be available for the school.

2. **Timing.** I am concerned about the timing of the proposed closure. I heard of the real progress the school was making in increasing pupil numbers and being innovative through *Cylch Meithrin, Ti a Fi* as well as the process of establishing *Beach School,* the first of its kind in Gwynedd. Much work has been done behind the scenes, despite the pandemic, and education being disrupted for nearly twelve months. The school was gathering real momentum pre-COVID19 and has begun to buck the downward trend on pupil numbers despite challenges on the number of residents in Abersoch. With the vaccine program being rolled out at pace and the prospect of in-person teaching resuming after February half-term, I am confident the school would rediscover that momentum almost instantaneously.

3. **Aims.** Ysgol Abersoch is meeting Gwynedd Council's Modernising Education aims. It delivers on smaller class sizes and pupil-teacher contact time. On promoting the Welsh language, non-Welsh speaking pupils quickly become confident Welsh speakers. Welsh-language medium is used in and out of classroom, demonstrating that Welsh is a daily, living language. On schools being integrated within the local community, Ysgol Abersoch has well supported Christmas and Gwyl Dewi Sant concerts and fundraisers and has well-established relationships with village shops and businesses. It is also a much-enjoyed contributor to *Bore Panad*, an over 50s coffee morning at village hall.

I am asking you as the Education Cabinet Member to provide an alternative to the permanent removal of education in Abersoch, which will fatally damage efforts to regenerate rural communities. We need a plan for housing, jobs and culture, but losing the local school will render all these efforts obsolete. I would like to see this proposal dropped to give the school a few more years to prove it can grow again (as it is doing now) in the post-pandemic world. Could you also please provide a number of school pupils that you think would make Ysgol Abersoch a viable school in the long-term.

I enclose the school's position paper on the proposed closure and I look forward to hearing from you.

Best wishes

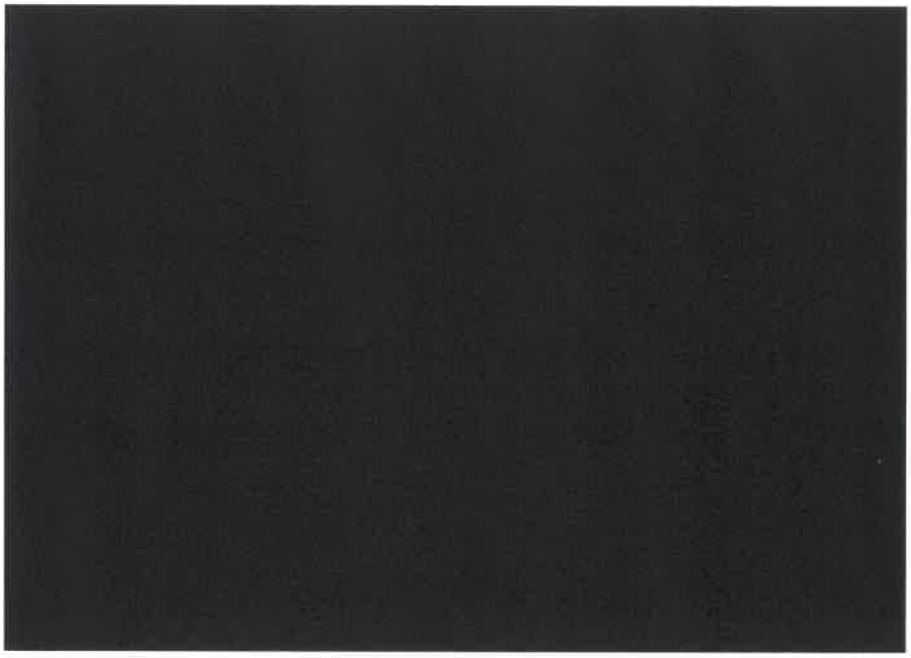

Position Statement Ysgol Abersoch January 2021

Gwynedd Council has commenced a statutory consultation with the view to close Ysgol Abersoch from 31 August 2021 and to transfer pupils to Ysgol Sarn Bach. **Ysgol Abersoch strongly objects to this proposal.**

Gwynedd Council position	Ysgol Abersoch position
Modernising Education aims	**Ysgol Abersoch meets each of the six principal aims**
Appropriately sized classes & high-quality school leadership	▪ Smaller class sizes (<20 pupils) - allow for **excellent progress and individual attention** ▪ **Inspiring vision and leadership** - supported by loyal staff
Promote and strengthen the Welsh language	▪ Non-Welsh speaking pupils – quickly become **confident Welsh speakers** ▪ Welsh-language medium, in and out of classroom - demonstrates **Welsh is a daily, living language** ▪ Visual impact - pupil actions actively increased use of **bilingual signage** in village shops ▪ **Urdd** - Long-established branch situated in-school & ***Hunaniaith*** Welsh language craft club
Develop a proactive and creative long term scheme	▪ Education - **"Beach School"** registration underway, unique amongst schools in Gwynedd ▪ Pupils - Sense of place and **lifelong connection within community** ▪ Governing body - **strong and actively engaged** ▪ Sustainability - newly established **Cylch Meithrin nursery & Ti a Fi** parent & toddler group ▪ **Five new pupils** enrolled in September 2020, bucking the downward trend
Make the best use of available resources	▪ Outdoor learning - **playground and field** with gardening, sport and play facilities ▪ Adjacent village hall - **large hall** for indoor activities, stage and space ▪ Central location - easy walking distance to **natural learning resources** including beaches, sand dunes & harbour and organisations (RNLI, Coastguard, Fire Service) ▪ Swimming lessons accessed by public transport – **independence** and money handling skills
Create the best possible learning environment	▪ Staff – **dedication to excellence** underpinned by **strong emphasis on Welsh language & culture** ▪ Long-standing **excellent academic achievements** & **close-knit pupil relationships**
Develop schools into establishments that are central to community activity	▪ Very well supported **Christmas and Gwyl Dewi Sant concerts and fundraisers** ▪ Well-established **relationships with village shops and businesses** ▪ Much-enjoyed **contributor to Bore Panad** - over 50s coffee morning at village hall
Statutory Consultation	**Many statements in the consultation documents are factually incorrect, misleading and biased against the school, yet they have been the basis for Gwynedd Council Cabinet decisions.**
Process	▪ Consultation during both pandemic and strict lockdown is **undemocratic, obstructing comprehensive school and community response.** Full stakeholder engagement is not observed. ▪ Between-school comparisons are **inappropriate, misleading and biased against** Ysgol Abersoch ▪ **All options were disregarded apart from closure**, with no clear rationale why federalisation not further explored
Welsh Language and Community	▪ **Do not accept that there will be no impact on the Welsh language** if Ysgol Abersoch were to close; it is an excellent **advertisement for Welsh language heritage and culture** ▪ The **importance of the school's central location is disregarded** despite facilitating easy and regular community interaction, just not possible in the location of the alternative school
Cylch Meithrin & Ti a Fi	▪ **Cylch Meithrin & Ti a Fi opened** in response to encouragement by the Council to improve the sustainability of the school ▪ Viability of the Cylch Meithrin endorsed by Mudiad Meithrin grant funding; now provides a **vital service** registered with the 30 hours free childcare scheme ▪ The impact of these important initiatives has been disregarded; **their future is now in jeopardy**
Class sizes and capacity	▪ Neighbouring schools have **large class sizes**, some of which **exceed Gwynedd Council recommended maximum class sizes** (12-20 for mixed age groups) ▪ Ysgol Llanbedrog is **20% over-capacity, 43% of pupils are out of catchment** ▪ Capacity calculations do not reflect the recommended class sizes ▪ **School closure will permanently increase already over-sized classes in neighbouring schools and negatively impact education provision**
Transport	▪ Location of alternative school **necessitates vehicular access**, by car or bus. Pupils will no longer be able to walk to school. It will be **impossible for families with younger children without personal transport** such as part-time nursery pupils, to attend.
Financial position	▪ High cost per pupil is used as the basis for closure yet **small increases in pupil numbers will reduce the difference** ▪ Projected annual cost savings are small (<£100,000) and insufficiently transparent for decision-making but **the loss to the community and language are impossible to quantify**

41

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]>
Anfonwyd: Dydd Iau, 11 Chwefror 2021 16:52
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Abersoch,is the best example,of how ,holiday homes and second homes,can destroy a community, Just in recent years ,many hotels, guest houses, b&bs,bars,and restaurants, have been sold,(with the relevant authorities approval) as 'holiday homes.
These, were thriving local businesses,which had been established many,many years ago.employing mostly,local people,to cater for the thousands of visitors the area attracts When the more 'affluent' found there was no restrictions,we lost,the Neigwl hotel the ,Deucoch hotel,the,powerboat club,the Harbour hotel,the Riverside hotel,Venetia,hotel,Bron Heulog hotel,and many more, All now holiday homes, The post office in Bwlchtocyn, the surgery,?
With the threatened closure,of the local school,this is proof ,of the abject failure of the authorities,to protect local families,and the community I hope new measures to 'stop the rot',will be forthcoming,and we will see ,families,once again using our last 'vestige 'of a happy,civilised society,restored Sent from my iPad

--Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.https://gwynedd02.esvacloud.com/action/9E70441AC5.A891D/learn-spamhttps://gwynedd02.esvacloud.com/action/9E70441AC5.A891D/blacklist

10.2.21 - YMATEB GRŴP YMGYRCH ADDYSG CYMDEITHAS YR IAITH I'R Ymgynghoriad ar y cynnig i gau Ysgol Gynradd Abersoch

Yr ydym yn gwrthwynebu'r cynnig i gau Ysgol Gynradd Abersoch am y rhesymau a nodir isod, ac yn gofyn i Gyngor Sir Gwynedd beidio â chyhoeddi Rhybudd Statudol i gau'r ysgol, ond yn hytrach i drafod gyda'r gymuned leol ac ysgolion cyfagos rhai o'r opsiynau amgen a amlinellir gennym ac nad ysyriwyd yn ystod yr ymgynghoriad anstatudol cychwynnol. Mae'r Côd Trefniadaeth Ysgolion yn rhoi'r hawl i chwi ddilyn y llwybr hwn o beidio â mynd ymlaen â chynnig ond trafod unrhyw opsiynau amgen a ddaw i'r amlwg yn ystod yr ymgynghoriad statudol. Byddai modd i chi drafod y rhain yn anffurfiol eleni, gan geisio cytundeb, ac yna gynnal ymgynghoriad statudol ar gynnig ffordd newydd ymlaen pan na fyddai'r pandemig yn cyfyngu ar drafodaeth ystyrlon.

Cydnabyddwn fod y Cyngor Sir wedi gwneud llawer mwy o ymdrech o ran ymgynghoriad anffurfiol, ac wedi creu dogfen ymgynghorol fwy cynhwysfawr nag sy'n digwydd mewn siroedd eraill. Credwn fodd bynnag mai camgymriad ar ran yr Awdurdod, er i'r Gweinidog Addysg ddiwygio'r Côd ar frys ar 7.1.21 i ganiatau hyn, oedd dewis cynnal yr ymgynghoriad statudol holl-bwysig tra roedd yr ysgol ar gau am yr holl gyfnod, y rhieni a'r llywodraethwyr dan bwysau oherwydd y pandemig a'u gallu i drefnu gwrthwynebiad i'r cynnig yn gyfyngedig oherwydd rheol "aros adre".Credwn y dylai'r Awdurdod gymryd hyn i ystyriaeth wrth ddod i benderfyniad.

Credwn hefyd fod yr amserlen a roddir yn anffodus. Petai'r cynnig yn cael ei gadaernhau, ni byddai ond mis o amser ar ddiwedd tymor yr haf wedi hysbysu rhieni o'r penderfyniad terfynol iddynt ystyried yr opsiwn mwyaf priodol wedyn ar gyfer addysg eu plant – a'u penderfyniad nhw yw hwn yn gyfreithiol. Mae hyn yn groes i arfer gorau cydnabyddiedig o roi tymor cyfan o rybudd i rieni am unrhyw newid sylfaenol. Byddai gosod dyddiad mwy realistig o Fedi 2022 i gychwyn unrhyw drefn newydd yn caniatau digon o amser ar gyfer trafod yr opsiynau amgen y cyfeiriwyd atynt cyn cyhoeddi penderfyniad terfynol.

Y CYNNIG EI HUN

Nid ydym yn gwadu nad yw'r sefyllfa'n un heriol, na bod mwyafrif y ffeithiau yn yr adroddiad yn gywir, ond mae angen tynnu sylw at y ffaith fod penderfyniadau (neu ddiffyg penderfyniadau) mewn polisi cyhoeddus gan Lywodraeth Leol a Chanolog wedi cyfrannu at y problemau, a bod cyfrifoldeb arbennig felly i chwilio pob datrysiad posibl. Dengys y ffigurau mai nifer naturiol y disgyblion fyddai 19, yn hytrach na 10, heblaw am benderfyniad i gyfyngu ar oedran disgyblion i'r blynyddoedd cynharaf. Ar ben hyn, cyfyngwyd ar allu teuluoedd lleol â phlant i fyw yn Abersoch oherwydd diffyg rheolaeth ar y farchnad agored mewn tai sydd wedi gorfodi nifer i fynd o'r ardal. Yr ysgol erbyn hyn yw'r adnodd pwysicaf yn y pentref i yrru adfywiad, a byddai penderfyniad i gau'r ysgol gyfystyr â phenderfyniad i gefnu ar y gymuned o ran Cymreictod, ac i gefnu ar y criw gweithgar lleol a allent fod yn bartneriaid gwerthfawr mewn strategaeth adfywio.

Opsiwn 1 - Datblygu Canolfan Ddiwylliannol Gymraeg

Mae cyfrifoldeb felly i werthuso'n gadarnhaol pob opsiwn posibl. Deallwn awydd y gymuned leol i gynnal yr Ysgol fel Ysgol i Abersoch, yn cynnig rhan gyntaf addysg statudol Gymraeg, ac hefyd addysg feithrin ac yn ganolfan addysgol a diwylliannol Gymraeg i'r gymuned leol. Mae'r ddogfen ymgynghorol wedi cydnabod mai megis cychwyn y mae ychwanegu'r elfennau addysgol a

diwylliannol Cymraeg at yr addysg statudol, a bod posibiliadau denu incwm trwy ddefnyddwyr a thrwy geisio grantiau'n ymwneud â gweithgarwch diwylliannol. Mae'n bosibl y gellid denu cyllid ychwanegol trwy fod yr Ysgol yn manteisio are i safle yng nghanol y pentre e.e. Gwyliau Haf yr Ysgol yw'r 6 wythnos o dymor brig twristiaeth. A oes potensial i stafell yn yr ysgol, mewn cydweithrediad â Neuadd y pentre wrth ymyl, gael ei defnyddio i hybu profiad twristaidd llawer mwy Cymreig. Gallai'r gwasanaeth gynnwys gwybodaeth bersonol am yr ardal a'r gweithgareddau, rhaglen o adloniant Cymraeg yn y neuadd, gwybodaeth am yr arfordir a'r llwybrau gwledig (o bosib yn cysylltu ag Opsiwn 2 isod). Gall fod yn wasanaeth, ar ben y wybodaeth pamffledi safonol a baratoir ar hyn o bryd, o gynnig profiad Cymreiciach i ymwelwyr, ac yn gynllun peilot. Gallai hefyd fod yn ffynhonell incwm o bwys. Pwysleisiwn mai un syniad penodol sydd yma, a allai fod yn hyfyw neu beidio, ond yr hyn a gynigiwn yw cyfiawnhau'r gwariant ychwanegol ar ysgol – sydd fel arall yn llwyddo'n addysgol – trwy roi iddi swyddogaeth ychwanegol o ran ADFEDDIANNU ar gyfer y diwylliant Cymraeg. Gall hefyd gynhyrchu llif cyllid, a gellid gweithredu mewn partneriaeth gyda phwyllgor cyswllt lleol. Mae Abersoch, ac adeilad yr ysgol yn benodol, mewn sefyllfa unigryw i weithredu prosiect o'r fath.

Mae'r Asesiad Effaith yn cydnabod, er mor amharod, y gwirionedd hunan-amlwg y byddai cau'r ysgol yn cael effaith negyddol ar y gymuned, ac yn benodol ar yr iaith Gymraeg. Ni ellir mesur yr effaith ar yr iaith o gyfyngu'r ymarferiad i ddadansddiad ystadegol o gyfrwng yr addysg,iaith gartre'r plant, a nifer y gweithgareddau ffurfiol. Mae'r llywodraethwyr yn tystio'n hytrach i effaith lawer mwy sylfaenol o ran ffurfio agweddau yn y gymuned leol, yn cynnwys mewnfudwyr, tuag at y Gymraeg a theimlo perchnogaeth arni gan weld yr iaith yng nghyd-destun y gymuned ble maent yn byw.

Opsiwn 2 – Addysg Gyflawn ac Adnabod Bro

Yr ail swyddogaeth y gellid ei ychwanegu at Ysgol Abersoch, er mwyn cyfiawnhau'r buddsoddiad ychwanegol wrth gynnal yr ysgol, yw fel cynllun peilot ar gyfer addysg gyflawn. Unwaith eto, mae Ysgol Abersoch mewn sefyllfa unigryw i weithredu cynllun peilot fel "Ysgol Traeth" ac "Ysgol Llwybrau Gwledig". Nid yn unig fod yr ysgol yn agos iawn at y traeth ac, mewn perthynas ag Ysgol Sarn Bach, at lwybrau gwledig y penrhyn, ond mae hefyd ymhlith y llywodraethwyr uchelgais i gyflwyno llawer o'r profiadau addysgol trwy astudio'r traeth a llwybrau gwledig, ac yn ieithyddol o ran dod allan o adeilad yr ysgol i fywyd ganol y pentre fel grym Cymreigio. Trwy bartneriaeth gyda llywodraethwyr a phwyllgor cyswllt lleol, nid yn unig y gellid cyfoethogi profiad addysgol y disgyblion mewn modd unigryw, ond hefyd gweithredu fel cynllun peilot y gellid efelychu elfennau ohon wedyn mewn ysgolion eraill hefyd. Dyma ail ran agenda ADFEDDIANNU – sef adfer perthynas rhwng ysgol a'r gymuned o'i chwmpas fel y gall yr nysgol fod yn gyfrwng i hyrwyddo dealltwriaeth amgylcheddol yn ogystal â diwylliannol, ymhlith y disgyblion ac yn y gymuned.

Gellid cyflawni'r "gwerth ychwanegol" hwn (Opsiynau 1 & 2) nail ai yng nghyd-destun ysgol annibynnol yn Abersoch neu fel rhan o drefn gydweithredol rhwng ysgolion.

Opsiwn 3 – Modelau Cydweithio ag ysgolion Cyfagos

Mae'r ddogfen yn astudio rhai modelau o ffederasiwn, ac yn casglu na byddent yn ateb heriau sylfaenol fel nifer isel o ddisgyblion. Ond mae nifer o fodelau eraill yn bosibl na roddwyd sylw iddynt. Ar y cyd gydag opsiwn (1) a/neu (2) uchod, gallent fod yn ddatrysiad o ran llawn ddefnyddio capasiti.

(a) **Ysgol Aml-safle -** Nid ystyriwyd y model o ysgol aml-safle rhwng Llanbedrog ac Abersoch ac o bosibl Sarn Bach. O safbwynt ystadegol, byddai hyn yn gwneud synnwyr gan fod Ysgol Llanbedrog yn orlawn a chapasiti dros ben yn Abersoch dair milltir i ffwrdd – sef yr hyn a roddir gan y ddogfen ymgynghorol fel gwendid ffurfio ffederasiwn. Potensial o ran Un ysgol integredig ar 2 safle fyddai'r model hwn, sy'n wahanol i ffederasiwn lle bydd gwahanol ysgolion yn cadw eu hunaniaeth dan un bwrdd llywodraethwyr cyfunol. Does dim sicrwydd mai dyma'r model a fyddai'n gweddu orau i'r amgylchiadau lleol, ond dylsid fod wedi ei ystyried cyn cynnig y datrysiad difrifol o amddifadu Abersoch o unrhyw sefydliad addysgol o gwbl.

(b) **Ffederasiwn o nifer o ysgolion –** Yn y ddogfen trafodir yn unig sefydlu ffederasiwn ag un ysgol arall tra bo'r Rheoliadau ar Ffedereiddio'n caniatau i nifer o ysgolion ffurfio ffederasiwn. Gallai fod ffederasiwn rhwng Ysgolion Llanbedrog, Abersoch a Sarn Bach. Er na allai'r un Bwrdd Llywodraethwyr Ffederal hefyd reoli Ysgol Foel Gron (oherwydd ei statws gwirfoddol), gallsai'r ffederasiwn ffurfiol gydweithio (mewn trefniant a elwir weithiau yn "ffederasiwn medal") gydag Ysgol Foel Gron at drefniadau a gweithgareddau arbennig. Byddai manteision (ac arbedion) potensial o ran gweinyddiaeth ac arweinyddiaeth integredig, potensial o ran defnyddio capasiti at ddibenion y ffederasiwn cyfan, a photensial ehangu profiad addysgol trwy fod gwahanol ysgolion yn canolbwyntio ar wahanol weithgareddau. Mae Cronfa Ysgolion Bach a Gwledig y Llywodraeth yn golygu fel arfer fod swm ar gael i gwrdd ag unrhyw gostau ychwanegol (e.e. teithio at ysgol arall i ymuno mewn gweithgarwch) sy'n ehangu profiadau addysgol a chymdeithasol ffederasiwn.

(c) **FFEDERASIWN "ENLLI" –** Gallai ffederasiwn fod ar ffurf mwy uchelgeisiol fyth e.e. gellid sefydlu ffurf blaengar newydd ar addysg yn yr ardal trwy fod yr holl ysgolion yn ffedereidddio – Llanbedrog, Abersoch, Sarn Bach, Pontygof a Chrud y Wern (gan gydweithio'n anffurfiol gydag Ysgol Foel Gron). Mae'r Rheoliadau ar Ffedereiddio'n caniatau fod ffederasiwn yn cynnwys hefyd ysgol uwchradd. Byddai cynnwys Ysgol Botwnnog mewn federasiwn felly'n cryfhau datblygiad trwodd o lefel cynradd i uwchradd, ac yn cadarnhau addysg y fro mewn modd blaengar iawn a fyddai'n sicr o ddenu cefnogaeth gan Lywodraeth Cymru oherwydd y gwersi y gellid eu dysgu. Yn ogystal ag ehangu profiadau, byddai potensial amlwg hefyd ar gyfer rhesymoli costau gweinyddol a chreu strwythurau integredig.

Gallai unrhyw un o'r opsiynau cydweithio (nad ydynt hyd yma wedi derbyn sylw) hefyd cael eu cyfuno gydag opsiwn (1) neu/a (2) ar gyfer Ysgol Abersoch ei hun fel y byddai natur unigryw yr ysgol honno o fudd ehangach i ddisgyblion y fro.

CASGLIAD

Credwn fod y nodion hyn yn arwain at gasgliad anochel. Yn enwedig o ystyried amgylchiadau'r pandemig sydd wedi cyfyngu ar drafodaeth, byddai glynu at ddyddiad o Fedi 2021 i weithredu unrhyw newid yn gwbl afresymol. Ni buasai'r opsiynau wedi cael eu gwintyllu'n iawn, ac ni byddai mis o rybudd i rieni am y drefn newydd yn deg o gwbl. Galwn felly ar Gabinet Cyngor Gwynedd, wrth ystyried yr adroddiad ar yr ymatebion i ymgynghori, i oedi'r broses tan fis Tachwedd er mwyn caniatau amser i ysgolion a chymunedau'r ardal geisio ffordd gytûn ymlaen sy'n bodloni amcanion yr Awdurdod. Byddai proses wedyn yn mynd trwodd yn gyflym yn niwedd 2021 naill ai oherwydd fod cytundeb neu oherwydd fod pob opsiwn wedi ei wintyllu'n llwyr, a gellid gweithredu unrhyw newid yn ddiogel at Fedi 2022.

43

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

43

The respondent does not want the response to be published

44

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Martin Turtle <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Sul, 14 Chwefror 2021 11:44
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Proposed closure of Ysgol Abersoch.

I am lucky enough to have had a business in Abersoch for the last 30 years. I am also lucky to live in Abersoch as well, but by far the best thing is that both my children started their education at Ysgol Abersoch.
I feel certain that this is why they so quickly became fluent welsh speakers and both chose to continue their education happily through the medium of Welsh. Very successfully I might add.
The Head mistress when my son started, now retired, also lives here and she has been a friend and guide to us ever since. The present headmistress also comes from Abersoch. This all helps to reinforce the strong sense of community that we have, and especially in our children.this is to some extent their first roots of an independent life. They will never forget their first school and they feel immensely loyal to it. I am sure that they would one day wish their own children to go there. Are you really going to take that away from them and all the other past pupils.

Ysgol Abersoch has so much to offer. It introduces non Welsh speakers to the language in a gentle fun way and in turn to the remaining Welsh culture and people that exist here. A people and culture that I feel is all to often overlooked by those who live outside the village. Taking the school away will only help to hide this even more.
Ysgol Abersoch has so much too offer. Situated in the middle of a busy village , it is within easy walking distance to the beach, shops and local businesses. The active chapel is across the road and our large village hall is next door. A village hall that the school is able to use frequently, at no cost to the council. The playing fields are nearby and the school has held sports days there in the past. All of this helps to give the pupils a sense of community, respect and love for their village.
In so many ways this small school is unique and deserves proper investment for a stronger future. With a little vision and help this school could be a flagship of rural education. A school that the council ould be proud of.

GIVE THIS SCHOOL THE INVESTMENT IT SO RIGHTLY DESERVES. DO NOT CLOSE THIS UNIQUE SCHOOL.

Martin Turtle

Sent from my iPad

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

45

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Mike Maylor <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Sul, 14 Chwefror 2021 15:08
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch Proposed Closure - NO!

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sir or Madam,

I am writing to express my views on the proposed closure of Ysgol Abersoch.

I am against this move for three reasons.

Firstly, my son attended this school so I can speak from personal experience about the validity and value of the education that Ysgol Abersoch provides to the children of Abersoch. The caring and sharing values of the school were solidly instilled in my son and shaped his character in a wholly positive way. Even though he is now 18, I can still see the influence of Ysgol Abersoch in the empathetic way he interacts with others.

Secondly, he was taught to speak grammatically perfect Welsh, which was positively commented on by several Welsh-first language members of the local community, so it is clear that Ysgol Abersoch is effective as an institution for developing Welsh speakers. This comment is made against the context of my son coming from an English-first language home.

Which brings me to my final point. Gwynedd Council seems very focussed at the moment on strengthening the local community and supporting homes for young people by doing everything it can to constrain second home ownership. There seems little point in strengthening the local community when the parents of tomorrow will not have their local school in their community to which to send their young children. The implications of sending the future children of Abersoch to other schools are greater than simply the extra miles driven and the CO2 emitted. Those children will be fragmented between 3 other local primary schools, with the resultant loss of friendships made and nourished in the local Abersoch community between both children and parents. This therefore undermines and erodes the local community of Abersoch thus accelerating the trend towards it becoming nothing more than a holiday resort.

I recognise that the current enrolment at Ysgol Abersoch is very low, but closing the school is not necessarily the correct answer to that problem. Once the school is closed it will never come back. Instead I would encourage the council and the governors to restore the long term viability of Ysgol Abersoch by ensuring that local parents are aware of what a great choice it is when deciding where to send their children to primary school.

Regards

Mike Maylor

Lynne and Mike Maylor

[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

46

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: David Griffiths <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 15 Chwefror 2021 10:40
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Annwyl Syr/Madam

Rwyn sgwennu yr ebost yma i erfyn arnoch chi i ail feddwl ynglun a chau Ysgol bach Abersoch. Mae hi wedi bod yn chwip o Ysgol dda i'r pentra ers blynyddoedd lawer ac mae cymaint ohonom sydd yn oedolion rwan wedi cael ei addysg cynta yn yr Ysgol bach hon ac yn meddwl y byd ohonni.
Fel llawer i ysgol arall mae na gyfnodau lle does ddim cymaint o blant yn mynychu ond wedyn mae'r niferoedd yn medru codi mwyaf sydyn. Mae nhw wedi dechra cylch meithrin hefyd sydd yn tyfu ac mi fysa hi yn bechod mawr cau yr Ysgol cyn iddo fo gael shawns i ddatblygu a thyfu.
Rwyf i yn un o gannoedd o blant mashwr sydd wedi bod trwy Ysgol Abersoch dros y blynyddoedd a fedrai ddim brolio digon am yr addysg a gefais yno gan yr athrawon.
Rydym angen yr Ysgol yn y pentra i gadw ein plant yn lleol a cario mlaen i gael yr addysg Cymraeg arbennig yno.
Rwyn erfyn arnoch fel Cyngor i ail feddwl efo eich penderfyniad i gau ein Ysgol bach arbennig ni.

Yr eiddoch yn gywir
David Jonathan Griffiths

Sent from my iPhone
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/BF5FE41AA8.AC6C6/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/BF5FE41AA8.AC6C6/blacklist

47

Ysgol Abersoch Statutory Consultation February 2021 **15.2.21**
Modernising Education Office
Education Department, Gwynedd Council
Caernarfon LL55 1SH

Response from Sustainable Abersoch Cynaliadwy (SAC) on the Statutory Consultation regarding Ysgol Abersoch, 15.2.21

The following comments are submitted by Sustainable Abersoch Cynaliadwy (SAC), a small local group concerned with protecting and improving the environment and community of Abersoch and making it a better place to live.

We understand the role and responsibilities of Gwynedd's education department to manage the county primary school budget efficiently. In this case we feel there is a failure to consider the wider context of the school in sustaining the local community in the longer term. Abersoch is remarkably successful as the pre-eminent hub of the visitor economy in Llŷn, but this has come at a high cost to the local village which has seen its services in health, housing and now schools steadily eroded. A vibrant economy is not being properly supported by its community development. Closure of the school would rip the heart out of the community. We consider the proposal is far too focussed on the narrow financial criteria of the education department. The costs and benefits of maintaining the school are much wider than a simple cost/pupil measure. The decision needs to take a more integrated account of the Council's policy for Gwynedd as a whole and in particular the extreme housing pressures inflicted on Abersoch which housing policy has so far failed to address.

The case for closure rests on the low present and predicted pupil numbers. From the figures for Abersoch and the 3 neighbouring primary schools given in the consultation document, it is clear that over the last 40 years the total number of pupils over the 4 schools has been relatively constant, but this conceals considerable volatility in individual schools, particularly Abersoch. Pupil numbers here fell as low as 13/14 in 1990 and 1995, yet were back up at 29 in 2000; they remained at 15-20 in subsequent years and have only fallen to around 10 in the last 3 years. Foel Gron numbers have varied between 20 and 52, Llanbedrog between 48 and 103, Sarn Bach between 48 and 74. Abersoch's numbers are generally lower only because the school provides for the younger age range (3-8 years),while the other 3 schools cover the full primary range (3-11 years), making direct comparison of numbers misleading. The volatility in numbers raises questions over how meaningful the prediction of future numbers can be. The prediction for Sarn Bach suggests numbers will more than halve over the next 5 years. What are the predictions based on? We would argue that the recent low numbers at Abersoch have been influenced by uncertainty over the stability of the school caused by persistent threats from the Council to close it. There is evidently considerable fluidity in numbers drawn by schools between each of their nominal catchment areas which appear to have arbitrary geographical boundaries. Thus the proposal to close the school rests on estimates of future pupil numbers that are subject to considerable uncertainty and instability and in which there can be little confidence. Quite small numbers are at issue and these could evidently change dramatically in a short space of time.

The low numbers at the school are also criticised for leading to too small a class size. Most people's experience would suggest that small classes favour a better quality of attention and teaching. Rather, overlarge classes, such as those at Llanbedrog, may lead to poorer outcomes. A higher educational performance through small class size would tend to outweigh any limitation on the benefits of greater social interaction between larger numbers of peers. Abersoch school is in fact regarded as offering a high quality bilingual education based on small classes and good leadership.

Abersoch is in the centre of a steadily growing housing crisis that is enveloping other parts of Dwyfor. It has exploded into greater political prominence in the last year as the insatiable demand for second homes has absorbed much of the

village housing stock and caused market prices for local houses to soar well beyond the reach of most residents, especially young families. The pandemic has accelerated this trend through the new options for working from home, rising interest in staycations and temporarily pent-up demand. The provision of genuinely affordable homes is one of the few practical ways of trying to address this issue, but present models are not working well and are failing Abersoch. This is a key reason why the numbers of local school age children are low. In an effort to address this crisis, Gwynedd Council Cabinet approved a new Action Plan for affordable housing on December 15th to spend £77mn on a substantial roll-out of new affordable homes with an emphasis on social rental, using the proceeds from the recently introduced Council Tax premium on second homes and empty houses. This should focus particularly on those areas, such as Abersoch, most exposed to market distortions caused by second homes. If successful this should soon lead to an influx of young families with school age children needing local primary education. This programme should be given a chance to work before any decision is made to close the local school. Closing the school would risk undermining the housing policy. Once the school is gone, it could not easily be brought back if circumstances changed.

The recent successful establishment of a Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi at the school is an important dynamic element that is given too little weight. It not only changes the outlook regarding possible future school numbers, but is also a further important step in integrating the school and the local community. The school, located in the heart of the village, acts as a bastion of permanence for local Welsh culture and language in a community that is increasingly dominated by the transient interests of the visitor economy and too often seems to be written off or ignored by Council policy. The consultation's community impact assessment report is a weak document which fails to capture the importance of the school to the local community. However, it admits that school closure would have some effect on elements of community events and some negative impact on the community.

The proposal is that pupils from Abersoch would move to the nearby school at Sarn Bach where there is surplus capacity that is predicted to rise. It is easy to understand the superficial financial and practical logic of such a solution. However, it fails to appreciate the assets in Abersoch that would be lost: the centrality of the school within the village, the direct connection with the community, the easy access on foot between the school and homes or services, the availability of the large village hall for indoor activities alongside the school, the playground field and garden, and the opportunities for natural learning afforded by the proximity of beaches, dunes and coastal activities. Sarn Bach school has a much more isolated and peripheral location. Sarn Bach itself is just a few scattered houses with no community or services to speak of. Practical access to Sarn Bach school is limited to the 1.4 mile road from Abersoch which in places is narrow, fast and dangerous, especially in the summer season. The absence of a safe walking route means that bus or private vehicle transport has to be used. In a society that has to learn to reduce its dependence on road transport this is an environmentally irresponsible way to go. The Consultation document includes a map showing the rights of way around Sarn Bach, but sadly several of these footpaths are closed or impassable, if they were thought to be relevant to school recreation or access. Both schools are rated as having a 'good' standard of teaching, but Sarn Bach would be a poor substitute for Abersoch.
Six options have been considered for the future of Abersoch school. The option of closure has been chosen, it seems, as superficially the easiest and neatest, but in our view adequate consideration has not been given to the alternatives. Federalisation with a nearby school, in particular, needs to be considered in more detail, perhaps focussing on Llanbedrog where numbers now exceed capacity. The appraisal of options found that this would be plausible and have several advantages and few downsides, but was rejected because 'there was no clear evidence that federalisation would lead to an increase in numbers'. This is too flimsy an argument to justify closure of Abersoch.

The net cost saving of closing Abersoch school is stated to be in the region of £100,000/year or about 0.1% of the total Council education budget of £108.8mn in 2020/21. At the same time, the Council is proposing to invest some £5.4mn in an entirely new primary school (Ysgol Treferthwyr) on the outskirts of Criccieth. The assessment of saving takes no account of the cost and disruption to the community in Abersoch nor considers the loss of a perfectly sound building if no alternative use for it could be found. It appears that financial considerations alone are driving a policy of concentration into larger schools at the cost of depriving communities of their own services and reducing the variety and choice of schools available to them.

We think it quite inappropriate to have conducted this consultation during the height of the covid epidemic when it has been impossible to follow normal democratic procedures. For that reason alone we feel this process should be abandoned or at least postponed to allow options to be reviewed and reconsidered properly before a final decision about the future of the school is reached.

48

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

48

The respondent does not want the response to be published

49

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Llun, 15 Chwefror 2021 13:16
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Do not close Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

We are so very fortunate in the UK that every child has the right to a State funded education. However, this is not a one-size fits all product. Just as every child and their capacity to learn is unique, so are the environments in which our children acquire their education. The value of the education given to the children who attend a small local school at the beating heart of the community cannot be under estimated.

Going to school and the benefits derived are far more than learning to read and write. Ysgol Abersoch gave my son the most valuable foundation in life I could have hoped for. The caring, nurturing teachers taught him life lessons of kindness, compassion and respect. The small classes meant that each child was individually known and understood...and were taught as individuals. The value of this is enormous.

So please step away from your spreadsheet and understand that whilst every child has to go to school, some schools give the most valuable education of all. Please do not close Ysgol Abersoch and give the next generation of young children coming up through the Cylch and into Primary the opportunity to flourish and become the future of Abersoch village.

Thank you.
Kind regards
[redacted]

--
[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

50

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 16 Chwefror 2021 14:24
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sir / Madam

I am e-mailing to state my objection to the proposed closure of Ysgol Abersoch. I have spent the last 59 years coming to Abersoch and one of my fondest memories is staying at Teg Fan and observing how vibrant the village school was and indeed still is. I am now in the process of moving to the area and will be learning Welsh. One of the great things about Ysgol Abersoch is that Welsh is promoted and the cultural heritage of the area is preserved.

There are currently 12 children under 3 who would benefit from attending the school and, having taught for 35 years, I truly believe that small class sizes are the best. I have taught in schools where 30 was the average class size and in other schools where 4 was the average. Teachers are multi-talented but even the most diligent, committed teachers cannot give the same attention to 30 children as they can to 4!

Please note that due to Coronavirus more people have realised that they can work from home and they can move to Abersoch, so the numbers of children needing a quality education may well grow.

I feel that it would be detrimental to the village to allow this closure to go ahead and I ask you to reconsider

Yours sincerely

[redacted]

Sent from my iPhone

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/96A9841B0A.A3D45/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/96A9841B0A.A3D45/blacklist

51

Ffurflen Ymateb

Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021, yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Eich Manylion:

Dyddiad: 15/02/2021

Enw: Ffion Elisabeth Wood

Cyfeiriad e-bost: [redacted]

Rwy'n ymateb fel: (ticiwch yr ymateb perthnasol)

- ○ Rhiant
- ○ Staff
- ○ Llywodraethwr
- ○ Disgybl
- ☑ Arall (nodwch) Myfyriwr Lleol

Os ydych yn dymuno derbyn hysbysiad pan gyhoeddir yr adroddiad ymgynghori, ticiwch y blwch priodol isod

- ☑ Hoffwn gael fy hysbysu
- ☐ Na, nid wyf yn dymuno cael fy hysbysu

Yn unol â gofynion deddfwriaeth diogelu data, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu o'r canlynol:

Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio eich barn ar y cynnig hwn fel rhan o broses ymgynghori statudol. Defnyddir y manylion a ddarperir gennych i'r pwrpas hwn yn unig. Efallai y bydd y wybodaeth yn cael ei rannu gydag asiantaethau sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad (e.e. Llywodraeth Cymru) ond dim ond at ddiben ymateb i faterion penodol gall eich bod wedi eu nodi yn eich ymateb. Byddwn yn parhau i ystyried eich sylwadau pa bynnag opsiwn a ddewisir. Cedwir eich manylion personol am 7 mlynedd.

Gyda'ch caniatâd, mae'n bosib y bydd eich sylwadau yn cael eu rhyddhau, yn llawn neu heb gynnwys manylion personol fel enwau a chyfeiriadau, mewn adroddiad i'r Cabinet ar yr ymgynghoriad.

Os nad ydych yn dymuno i'r Cyngor gyhoeddi eich ymateb, nodwch isod trwy roi ✓ yn y blwch perthnasol os gwelwch yn dda:

* Dewiswch **un** o'r atebion canlynol

- ☑ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb yn llawn, gan gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- ☐ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb, heb gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- ☐ Nid wyf yn cytuno i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb

Am fwy o wybodaeth am eich hawliau a manylion Swyddog Diogelu Data'r Cyngor ewch i'r Adran Preifatrwydd ar wefan y Cyngor.

Anfonwch eich ymateb at:
Swyddfa Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon
LL55 1SH
neu ModerneiddioAddysg@gwynedd.llyw.cymru

Nodwch mai sylwadau yw'r ymatebion ac nid gwrthwynebiad i'r cynnig.

Bydd cyfle i wrthwynebu'r cynnig os bydd rhybudd statudol yn cael ei gyhoeddi.

Dyddiad cau: 13:00 ar ddydd Mawrth, 23 Chwefror 2021

Miss Ffion Elisabeth Wood,

[redacted]

Swyddfa Moderneiddio Addysg, 15/02/2021
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon,
Gwynedd.
LL55 1SH

Annwyl Syr/Fadam,

Fy enw i yw Ffion Wood, rwyf yn un ar bymtheg oed ac yn byw yn Abersoch. Ysgrifennaf atoch mewn ymateb i'r cynlluniau presennol i gau'r ysgol gynradd yma yn Abersoch. Teimlaf fod yr ysgol yn rhan hollbwysig o'r gymuned wrth gan ei fod yn ganolbwynt i'r pentref yn ogystal â hybu Cymreictod mewn ardal o sydd yn sydyn yn colli ei hunaniaeth Gymraeg. Yn sicr, buasai cau'r ysgol yn wall mawr o ran y Cyngor gan ei fod yn dinistrio unrhyw siawns o adfywio sefydliad iaith Gymraeg yn y pentref. Credaf fod yr ysgol hefyd yn cynnig profiad addysgiadol unigryw a rhagorol i unrhyw blentyn sydd yn mynychu, gan ddysgu sgiliau bywyd sylfaenol drwy ymweliadau i'r pentref - rhywbeth sydd ar gael yn Abersoch yn unig - a hefyd addysg eithriadol yn yr ysgol ei hun. Mae'r defnydd o adnoddau naturiol yr ardal, sef y traeth, fel adnodd dysgu hefyd yn golygu fod

y plant yn derbyn addysg nôl uniongyrchol sy'n cwmpasu llawer mwy na'r ysgol gynradd arferol. O ganlyniad sefydliad y Cylch Meithrin Ti a Fi, teimlai fod modd i'r ysgol parhau i fod yn galon i'r gymuned yma yn Abersoch, gan ddarparu'r cyfchwyn gorau posib ar gyfer y genhedlaeth nesaf.

Fel person ifanc yn Abersoch, rwyf yn ymwybodol o'r diwylliant mewn cymuned yma o ganlyniad i'r cynydd blynyddol yn y nifer o ymwelwyr. Teimlai os nad oedd Ysgol Abersoch yn bresennol ac yn cymeryd rôl actif yn y gymuned, buasai'r defnydd o'r iaith Gymraeg wedi diflannu yn gyfan gwbl o'r pentref erbyn hyn, ac mi fyddai ein diwylliant a hanes cyfoethog wedi cael ei golli. Os nad yw presenoldeb yr ysgol yn parhau i'w gael ei gynnal, credaf dyma fydd tynged Abersoch. Mae amlygiad cynnar i'r iaith yn hollbwysig, yn enwedig i blant nydd ddim yn wreiddiol o'r ardal, ac mae'r ysgol yn sicrhau fod y traddodiad yma yn cael ei hybu gan greu gobaith ar gyfer dyfodol y gymuned yn Abersoch.

Yn rhan o deulu o gyn-ddisgyblion, rwyf wedi profi yn uniongyrchol sut effaith mae'r ysgol wedi cael ar blant. Rydym wedi bod mor ffodus i dderbyn addysg mor llawn a rhagorol, ac mae'n rhaid sicrhau hyn ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol a pharhau i ddarparu addysg gwerth chweil i blant lleol yr ardal. Fel dywed yr actifydd hawliau dynol Malcolm X, "mae addysg yn

basbort i'r dyfodol" ac yn wir, nid yw hyn yn fwy perthnasol i Ysgol Abersoch. Mae'r ysgol hen yn rhai'r cychwyn gorau posib i blant ieuol, ac wedi cynhyrchu myfyrwyr sydd wedi astudio ym mhrifysgolion megis Caergrawnt, sydd naw'r yn ddoctoriaid, cyfreithwyr a pheirianwyr. Mae cael y fath addysg yn rhoi gobaith i'r pentref mewn ffordd hollol unigryw na fyddai yn cael ei adlewyrchu gan unrhyw amwynder arall; rhaid hefyd gofio fod addysg yn fuddsoddiad mewn ardal, ac mi fuasai cymeryd hyn i ffwrdd yn gallu digynsail i'r gymuned.

I gloi, hoffwn eich atgoffa o'r rôl hollbwysig mae Ysgol Abersoch yn chwarae yn yr ardal. Nid yw hi yn unig yn ysgol, ond sefydliad sydd yn rhoi gobaith i adfywio cymreictod yr ardal, yn hwb i'r gymuned, yn ddarparwr addysg rhagorol. Mi fuasai'r effeithiau o'r cau yn cael goblygiadau a fyddai'n adleisio llawer ymhellach na sydd wedi cael eu nystyried gan y Cyngor. Fel rhan o genhedlaeth nesaf Abersoch, teimlaf fod hyn yn gamgymeriad gref ar eich rhan, ac rwyf yn erfyn arnoch i ailystyried er mwyn y gymuned ein haddysg a'r cenedlaethau i ddod.

Yr eiddoch yn gywir,

Ffion Wood.

52

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Sue Prince <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mercher, 17 Chwefror 2021 16:29
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To whom it may concern,
We are dismayed to hear that ysgol Abersoch is under threat of closure. If this goes ahead it will be another nail in the coffin of this beautiful place.
Ysgol Abersoch is the beating heart of this village and to lose it will be a serious blow to a community in which the youngsters and their parents and teachers play such a pivotal role.
My husband Martin and I are 'outsiders' but we know from our friends in the village how important this school is to the future of Abersoch. It is more than a place of learning - it is a symbol of local culture as well a symbol of the future of the village. The elderly residents of the village also embrace the children as a wonderful resource, with their sing-alongs in local settings.

The Covid pandemic has impacted so many of us, but for children it has been a particularly stressful time; they have already lost valuable social networks. The proposal by the school's champions to transform ysgol Abersoch into a beach school seems to be the perfect solution.
Thank you for taking the time to read this email.
Kind regards,

[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

53

Cylch Meithrin Abersoch
Ysgol Abersoch
Lon Gwydryn
Abersoch
Gwynedd
LL53 7EA

16fed Chwefror 2021

Annwyl Syr / Fadam,

Rwy'n ysgrifennu atoch ar fyrder ar ran **Cylch Meithrin a Ti a Fi Abersoch (CMA),** a gynhelir yn Ysgol Abersoch, gyda phryderon dybryd am eich cynnig i gau Ysgol Abersoch a'r bygythiad a ddaw yn sgil hyn i'r CMA ac ar y darpariaeth feithrin yn Abersoch a'r pentrefi cyfagos.

Ochr yn ochr â'n pryderon ynghylch cael ein gorfodi i gau'r CMA, rydym yn tynnu eich sylw at y diffyg difrifol wrth eithrio'r CMA o'r broses ymgynghori a disgwyliwn eich ymateb i'r hepgor hyn.

Cefndir CMA
Ffurfiwyd y CMA mewn ymateb i'r niferoedd llai o blant yn mynychu Ysgol Abersoch er mwyn greu mewnlif naturiol a hefyd i greu darpariaeth gofal plant lleol mawr ei angen yn Abersoch a'r pentrefi cyfagos: *"[i ganiatáu i deuluoedd] fanteisio ar y cyfle i gychwyn ar daith eu plant i addysg gyfrwng Cymraeg"* (Mudiad Meithrin 22/01/2021).

Mae'r Mudiad Meithrin wedi ymrwymo'n llwyr wrth i ni sefydlu'r Cylch Meithrin yn ein hardal, ac wedi ein cefnogi trwy gyhoeddi grant Sefydlu a Symud fel rhan o'i nod i agor 40 o Gylchoedd newydd erbyn 2021 o dan raglen **Cymraeg 2050**. Mae Llywodraeth Cymru trwy Gyngor Gwynedd hefyd wedi cefnogi'r CMA trwy ei Grant Cychwyn Busnes Newydd Llywodraeth Cymru (cymorth ariannol Covid-19).

Fel rhan o'n strategaeth i symud tuag at agor y Cylch Meithrin a Ti a Fi i ddarparu gwasanaeth amser llawn, mae'r CMA wedi cofrestru gyda:

- Y Comisiwn Elusennau fel Sefydliad Corfforedig Elusennol (SCE)
- Gydag Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC)
- Cynllun Plant / Gofal Plant Cynnig Gofal 30 awr
- Cyllid a Thollau EM fel cyflogwr lleol (mawr ei angen)

Wrth i ni agosáu at amseroedd gwell, mae'r CMA ar fin ail-ddechrau darparu gofal ac addysg cyfnod cynnar trwy'r cyfrwng Cymraeg a bydd eto'n darparu adnodd cymdeithasol gwerthfawr dros ben i deuluoedd gyda'r gwasanaeth Cylch a'r Ti a Fi. Bydd y CMA yn ail-agor ei drysau cyn gynted â phosibl ar ôl yr hanner tymor ac, oherwydd ymdrechion gwych ein harweinydd Cylch, cyn pen awr ar ôl cyrraedd y penderfyniad i ail-agor, mae gennym blant wedi cofrestru i fod yn bresennol.

Hepgorion yn eich proses

Rhybudd Swyddogol
Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion (CTY) yn nodi bod angen ystyried unrhyw effaith ar ddarpariaeth meithrin ond nid yw hyn wedi digwydd:

Noda CTY 3.6:
"Rhaid i'r canlynol gael gwybod, drwy lythyr neu e-bost, bod yr adroddiad ar yr ymgynghoriad ar gael:...

- yn achos cynigion sy'n effeithio ar ddarpariaeth feithrin, unrhyw ddarparwyr annibynnol neu wirfoddol y gall y cynigion effeithio arnynt, gan gynnwys Mudiad Meithrin
- yn achos cynigion sy'n effeithio ar ddarpariaeth feithrin, y Bartneriaeth Plant a Phobl Ifanc a/neu Bartneriaethau Datblygu'r Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant, lle bo'r rhain yn bodoli;

Nid yw'r CMA wedi derbyn

- rhybudd swyddogol am y bwriad i gau'r ysgol
- y ddogfen ymgynghori mewn unrhyw fformat na'r gwahodd i ymgynghori
- gwahoddiad i gyfarfodydd rhanddeiliaid

er ei bod yn ofyniad statudol o dan y CTY.

Comisiwn Elusennau
Noda CTY 1.6
"Rhaid i gynigion sy'n effeithio ar elusennau gyd-fynd â'r gyfraith elusennau *neu â'r diben a ddatganwyd ar gyfer yr ymddiriedolaeth elusennol"*

Rydym wedi cyflwyno ymholiad gyda'r Comisiwn Elusennau gan ein bod yn credu bod yn rhaid i'r ymgynghoriad ystyried y mater hwn.

Niferoedd plant
Nid yw'r mewnlif plant o'r CMA i Ysgol Abersoch wedi cael ei ystyried er gwaethaf y dystiolaeth gan Gylchoedd eraill bod hyn yn arwain at gynnydd yn y niferoedd; fel achos penodol, er gwaethaf Covid, cofrestrodd dau o blant CMA gydag Ysgol Abersoch ym mis Medi 2020 ac ar hyn o bryd, mae o leiaf un o blant CMA bellach wedi cofrestru ar gyfer mynediad yn Medi 2021 i Ysgol Abersoch.

Cludiant
O edrych ar ddarpariaeth feithrinfa leol, dydy blant o dan 5 oed ddim yn gallu teithio'n annibynnol a'r bws felly byddai angen i deuluoedd gael eu cludiant eu hunain er mwyn anfon eu plant ifanc yno. *Nid yw'n bosibl i lawer o deuluoedd gan nad oes ganddynt gar teulu.*

Effaith Leol
Fel y gwyddoch, mae Abersoch yn adnabyddus yn lleol ac yn genedlaethol am fod yn ardal sydd dan bwysau eithriadol yn sgil prisiau tai uchel a pherchnogaeth ail gartref, fforddiadwyaeth tai, twristiaeth ddwys a'r effaith y mae'r rhain yn eu cael ar ein hiaith a diwylliant Cymraeg. Yn llai hysbys, i'r ardal tu hwnt, yw bod Abersoch o fewn bro a chymuned wledig Gymraeg ei hiaith ac mae'r bygythiad i Ysgol Abersoch a Chylch Meithrin a Ti a Fi Abersoch yn her uniongyrchol i oroesiad y diwylliant Cymraeg ym Mhenrhyn Llŷn. Yn wir, mae llawer yn credu, trwy gau'r ysgol a bygwth y CMA, y byddwch yn tynnu calon guro'r pentref ac yn gorfodi mwy fyth o deuluoedd i symud allan o Abersoch sydd eisoes wedi gweld canolfan feddygol, banciau a swyddfa bost annibynnol ein pentref i gyd yn cau. Mae'n debygol bydd y pentref yn dod yn gyrchfan haf a stryd siopa i ymwelwyr; yn wag yn ystod misoedd y Gaeaf, nid yw'r pentref yn ffynnu fel y gallai.

I grynhoi, os yw Ysgol Abersoch yn cau, mae'r CMA dan fygythiad uniongyrchol o gau gyda cholled o ddwy swydd yn ychwanegol i'r golled o'r gwasanaeth angenrheidiol hon. Mae teuluoedd yn cael eu digalonni rhag anfon eu plant i Ysgol Abersoch a'r CMA gan eu bod yn pryderu y bydd y rhain yn cau. Mae'n amlwg bod y cyngor wedi methu ag ymgynghori nac ystyried y CMA yn yr holl broses hon sydd, yn enwedig yng nghanol pandemig, yn anodd iawn ei gyfiawnhau a'i chyflawni.

Yn hytrach na chau, dylai'r ddarpariaeth yma fod yn arddangos y gorau o'r hyn sydd gan yr iaith a diwylliant Cymru ei gynnig.

Yr eiddoch yn gywir,

Phil Brougham,
Trysorydd,
Ar ran Y Pwllgor,
Cylch Meithrin a Ti a Fi Abersoch

Cylch Meithrin Abersoch
Ysgol Abersoch
Lon Gwydryn
Abersoch
Gwynedd
LL53 7EA

16 February 2021

Dear Sir, Madam,

I am writing to you urgently on behalf of **Cylch Meithrin a Ti a Fi Abersoch (CMA),** set within Ysgol Abersoch, with grave concerns about your proposal to close Ysgol Abersoch and the threat this brings to the CMA and, ergo, nursery provision in Abersoch and surrounding villages.

Alongside our worries about being forced to close CMA, there have been serious omissions of due process in the consultation which I bring to your attention and would like a response to.

CMA Background

CMA was formed as a response to reduced numbers of children attending Ysgol Abersoch to create a natural feed *and* to create much needed local childcare provision in Abersoch and surrounding villages: *"[to allow families to take] advantage of the opportunity to begin their children's journey to Welsh medium education"* (Mudiad Meithrin 22/01/2021).

The Mudiad Meithrin has fully committed to creating a Cylch Meithrin in the area through a generous *Sefydlu a Symud/Startup and Succeed (SAS)* grant as part of its aim to open 40 new Cylchoedd by 2021 under the **Cymraeg 2050** programme. The Welsh Government through Cyngor Gwynedd has also backed the CMA through its Covid Welsh Government Start Up Grant.

As part of our strategy to move towards providing a full time Cylch Meithrin a Ti a Fi, the CMA has registered with:

- The Charities Commission as a charitable incorporated organisation (CIO)
- The Care Inspectorate Wales (CIW)
- The 30 hour Cynnig Gofal Plant/Childcare scheme
- HMRC as a (much needed) local employer

As we approach better times, the CMA is set to resume providing nurturing care and early stage education in a Welsh medium and will again provide an extremely valuable social resource for families in both the Cylch and the Ti a Fi. The CMA will be re-opening its doors as soon as possible after the half term and, due to the efforts of our fantastic Cylch leader, within an hour of this decision being reached we have children signed up to attend.

Omissions in your Process

The CMA committee and staff have not been informed of the intention to close the school or consulted despite it being a statutory requirement under the **Schools Organisation Code (SOC)**. We have not been invited to stakeholder meetings so our input has been completely ignored. The feed from CMA to Ysgol Abersoch numbers has not been taken into account despite the evidence from other Cylchoedd that this does lead to an increase in numbers; as a case in point, despite Covid, two CMA children registered with Ysgol Abersoch in September 2020 and at least one of our CMA children has now registered for the September 2021 intake to Ysgol Abersoch.

The **SOC** states any impact on nursery provision needs to be considered but this has not happened and we have lodged a query with the Charities Commission as we believe that the requirement that *"Proposals which affect charities must be consistent with charity law or the stated purpose of the charitable trust"* has been breached.

SOC 3.2 states:

"The following must receive either a hard copy of the consultation document or ...

- *in the case of proposals affecting nursery provision, any independent*

providers who may be affected

- *in the case of proposals affecting nursery provision, the Children and Young People's Partnership and/or the Early Years Development and Childcare Partnerships where present*"

The CMA has not received the consultation document in any format and it is far too late now for us to have any meaningful input to a process so far advanced unless a delay is introduced into this process!

Local Impact

As you will be aware, Abersoch is renowned locally and nationally as an area under extreme duress from house prices and second home ownership, house affordability, intense tourism and the pressures these bring on the Welsh language and culture. Rather less well-known outside the area is that Abersoch lies fully within a rural heartland of Welsh speaking communities and the threat to **Ysgol Abersoch** and **Cylch Meithrin a Ti a Fi Abersoch** represents a direct challenge to the survival of the Welsh speaking culture within Penrhyn Llŷn; indeed, many believe that by closing the school and threatening the CMA you will be removing the beating heart of the village and forcing yet more families to move out of Abersoch which has already seen its village medical centre, banks and independent post office all closed.

Looking at local nursery provision, the dosbarth meithrin at Ysgol Sarn Bach does not allow children below the age of 5 to travel on its bus so families would need to have their own transport in order to send their young children which is not possible for many families as this often implies a 2+ car family. On the evidence we have heard, some other local Cylch Meithrin are viewed as being *too English* resulting in children being transported far and wide to find more suitable childcare.

In summary, the CMA is under direct threat of closure if Ysgol Abersoch is closed. Families are being dissuaded from sending their children to both Ysgol Abersoch and the CMA as they are concerned these will be closing. The council has manifestly failed to consult or consider the CMA in this whole process which, particularly in the middle of a pandemic, is very hard to justify.

With the school and Cylch Meithrin closed, no doctor's and very few local shops, the village will become just a summer resort and shopping street for visitors, empty in the Winter months not the thriving village it could and should be showcasing all the best that the Welsh language and culture have to offer.

Yours sincerely,
Phil Brougam,
Treasurer,
On behalf of the Committee,
Cylch Meithrin a Ti a Fi Abersoch

54

Ffurflen Ymateb

Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021, yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Eich Manylion:

Dyddiad: 16/02/2021

Enw: Noan Charles Wood

Cyfeiriad e-bost: [redacted]

Rwy'n ymateb fel: (ticiwch yr ymateb perthnasol)

- ○ Rhiant
- ○ Staff
- ○ Llywodraethwr
- ✓ Disgybl
- ○ Arall (nodwch)

Os ydych yn dymuno derbyn hysbysiad pan gyhoeddir yr adroddiad ymgynghori, ticiwch y blwch priodol isod

- ☑ Hoffwn gael fy hysbysu
- ☐ Na, nid wyf yn dymuno cael fy hysbysu

Yn unol â gofynion deddfwriaeth diogelu data, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu o'r canlynol:

Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio eich barn ar y cynnig hwn fel rhan o broses ymgynghori statudol. Defnyddir y manylion a ddarperir gennych i'r pwrpas hwn yn unig. Efallai y bydd y wybodaeth yn cael ei rannu gydag asiantaethau sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad (e.e. Llywodraeth Cymru) ond dim ond at ddiben ymateb i faterion penodol gall eich bod wedi eu nodi yn eich ymateb. Byddwn yn parhau i ystyried eich sylwadau pa bynnag opsiwn a ddewisir. Cedwir eich manylion personol am 7 mlynedd.

Gyda'ch caniatâd, mae'n bosib y bydd eich sylwadau yn cael eu rhyddhau, yn llawn neu heb gynnwys manylion personol fel enwau a chyfeiriadau, mewn adroddiad i'r Cabinet ar yr ymgynghoriad.

Os nad ydych yn dymuno i'r Cyngor gyhoeddi eich ymateb, nodwch isod trwy roi ✓ yn y blwch perthnasol os gwelwch yn dda:

* Dewiswch un o'r atebion canlynol

- ☑ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb yn llawn, gan gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- ☐ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb, heb gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- ☐ Nid wyf yn cytuno i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb

Am fwy o wybodaeth am eich hawliau a manylion Swyddog Diogelu Data'r Cyngor ewch i'r Adran Preifatrwydd ar wefan y Cyngor.

Anfonwch eich ymateb at:
Swyddfa Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon
LL55 1SH
neu ModerneiddioAddysg@gwynedd.llyw.cymru

Dyddiad cau: 13:00 ar ddydd Mawrth, 23 Chwefror 2021

Nodwch mai sylwadau yw'r ymatebion ac nid gwrthwynebiad i'r cynnig.

Bydd cyfle i wrthwynebu'r cynnig os bydd rhybudd statudol yn cael ei gyhoeddi.

Annwyl Syr/Fadam,

Rwyf yn ysgrifennu atoch er mwyn rhoi fy marn, fel cyn-ddisgybl, am pam nad dylian cau Ysgol Abersoch.

Mae gan Ysgol Abersoch cymuned agos a llon iawn, a mae wedi bod yn y pentref bychain am bron i 100 o flynyddoedd. Yn yr ysgol mae digon o le i bawb ac rwyt yn cael sylw unigol gan athrawon arddercho, sydd yn eich cefnogi trwy'r adeg. Darganfais llawer o ffrindiau hyd-bywyd yno, na fuasaj wedi cwrdd heb yr ysgol. Mae awyrgylch cyfeillgar yno, a digon o le i chwarae. Mae iard a cae lle magais sgiliau pêl droed.

Rhoddodd Ysgol Abersoch llawer o gyfleuoedd iddyf i yn aml; gyda gwersi nofio wythnosol, mabolgampau a phrofion a wnaeth fy mharatoi or gyfer y blynyddoedd i ddod. Cefais addysg arbennig gan yr athrawon a'r helpwyr, gydai'r pynciau syfaenol yn cael eu dysgu yn ~~[illegible]~~ rhagorol. Yn adeg y Nadolig, mae'r disgyblion yn ymuno mewn ymarech i adrodd stori'r Naddig ar luxyfan neuadd Abersoch. Rydd yr athrawon yn ysgrifennu sgript, a fyddwn yn ei adrodd ~~of~~ o Elden trigolion y pentref a chasglu pres am achos pwysig.

Agwedd arali sydd yn unigol yn Ysgol Abersoch yw'r gymuned sydd yn ei amgylchu. Mae'r disgyblion yn ganol y pentref, ac yn aml weld trigolion Abersoch a fydd hwn yn creu awyrgylch agos a cyffyrddus; dyma gyfle na allwch cael mewn ysgolion arall. Ar adlwyd yr ysgol mae traeth a chyfle i ddysgu ac ymchwilio i natur. Darganfais llawer ar lan y môr ac mae gennaj atgofion o gael hwyl a gwneud arbrofion yno.

Yn anffadus mae niferoedd o ddisgyblion Abersoch wedi dirydu yn y blynyddoedd diweddar sydd yn siom, ond ni ydi'r disgyblaeth neu addy-y wedi dirydu a mae gennaj pob ffaith fydd y niferoedd yn cadi unwaith eto wrth i'r rhieni clywed am gynnigion yma, a'r addysg sydd ar gael yn lleol.

Diolch Syr/Fadam am ddarllen fy llythyr am pam na ddylech gau Ysgol Abersoch. Dwi'n siwr fe wnewch ystyried fy mherspectif pan fyddwch yn wneud eich penderfyniad.

Yn eiddoch yn gywir,

Noah Wood

55

[redacted]

Chwefror 17eg, 2021

Moderneiddio Addysg
Swyddfa Addysg
Cyngor Gwynedd
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Annwyl Syr/Fadam,

Nid oes amheuaeth bod Ysgol Abersoch yn berl arbennig iawn yng nghanol y pentref.
Mae'r ysgol yn rhan annatod o galon cymdeithas Gymreig Abersoch ac yn linc arbennig gyda'r mewnfudwyr a'r bobl ddi-gymraeg sy'n byw ac yn rhedeg busnesau lleol yn y pentref, drwy eu hybu a'u hannog i fod yn ymwybodol o bwysigrwydd defnyddio'r iaith Gymraeg o ddydd i ddydd.
Mae lleoliad yr ysgol yn werth chweil – reit yng nghanol y pentref sy'n galluogi rhieni gerdded eu plant i ac o'r ysgol, bod y disgyblion yn medru cael eu tywys i'r traeth, siopau lleol ac, wrth gwrs, i Neuadd y Pentref sydd reit drws nesaf i'r ysgol – **NID YSGOL MEWN PENTREFAN YW HON**. Mae hi'n ysgol ar drothwy drws pawb yn y pentref ac sy'n cyfrannu at fywyd pawb sy'n byw yn Abersoch, e.e. Clwb Dros 50; oedolion hŷn yn medru cerdded i'r Ysgol a'r Neuadd i weld sioeau Nadolig a chyngherddau'r disgyblion a.y.y.b.

Yn ddi-os, mae'r pandemig/cyfnod clo wedi gwneud i bawb stopio a meddwl beth sy'n bwysig yn ein bywydau ac ystyried y ffordd orau o symud ymlaen.

Yn fy marn i, mae hyn yn gyfle i Gyngor Gwynedd gymryd cam yn ôl ac adolygu byd addysg plant gyda llygaid ffres. **BETH AM WELD YSTYR DYFNACH I YSGOL ABERSOCH** yn hytrach na cheisio ei gweld fel ffordd o arbed arian?

- Gall yr ysgol fod yn rhan bwysig iawn mewn cynllun ffederaleiddio'r ysgolion lleol.
- Adeilad, man ac awyrgylch arbennig iawn (clos, cynnes a chefnogol). Gallaf ddweud, fel cyn-ddisgybl a rhiant i ddau o blant sydd wedi mynychu'r ysgol, bod cael treulio blynyddoedd cynnar ein haddysg yno wedi bod yn fanteisiol iawn. Nid anfantais yw cael eich dysgu mewn grŵp bach o ddisgyblion ym mlynyddoedd cynnar eich addysg. Mae'r naws deuluol o gymorth mawr i'r broses o drawsnewid o gael eich magu gartref i ddechrau mewn awyrgylch addysgol. **Mae hi'n ysgol arbennig i fabanod a'r blynyddoedd cynnar.**
- Buasai'r cynllun i greu Ysgol Draeth yn siŵr o roi Cyngor Gwynedd ar y map fel cyflogwr/asiantaeth sydd ddim yn styc a meddwl yn gul – mae modd i chi ddangos yma bod ffyrdd gwahanol o ddysgu sy'n hybu'r iaith Gymraeg, cadw cymuned gyda'i gilydd, hybu ac amddiffyn yr amgylchedd, gwneud yn fawr o'r adnoddau naturiol sydd wrth law a gwneud pwynt bod mwy i ddysgu na darllen ac ysgrifennu mewn un adeilad... buasai cyfleoedd dysgu hwylio,

cael mabolgampau ac yoga ar y traeth; dysgu yn uniongyrchol am fywyd gwyllt a physgota... mae'r rhestr yn ddi-baid. Mae'r Clwb Golff reit wrth ymyl hefyd... **CYFLE I BARHAU AC YMESTYN CWRICWLWM Y PLANT A'I GYSYLLTU GYDA'R ADNODDAU SYDD O FEWN Y PENTREF.**

O ran sefyllfa Covid, fel y gwyddoch, mae angen ystyried faint o awyr iach a phellter sydd rhwng disgyblion. **Mae cael llai o blant mewn dosbarth ac ysgol am fod yn hanfodol bwysig yn y bywyd newydd sydd o'n blaenau ar ôl y cyfnod clo.** O ran iechyd a lles plant Abersoch a'r cyffiniau, dylai'r Cyngor weld gwerth ysgol fach a'r ffaith bod traeth dim ond pum munud i lawr y lôn. Yn eironig iawn, mae eich dadl o gau'r ysgol oherwydd nifer bychan o ddisgyblion a'u cludo mewn bws gyda'i gilydd i ysgol gyda mwy o ddisgyblion ynddi yn gwbl afresymol a ddim yn cyd-fynd â'r hyn sydd ei angen oherwydd y pandemig ac sydd am fod yn llesol i blant Abersoch.

Erfyniaf arnoch weld gwerth a photensial yr ysgol fach hon ac, yn hytrach na chael cynlluniau i'w chau, beth am gael cynllun modern sy'n mynd i gyd-fynd ac ailedrych ar y ffordd mae plant yn medru derbyn eu haddysg ôl-Covid.

Yn gywir,

Catrin Hart

CATRIN HART

56

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Gwener, 19 Chwefror 2021 10:35
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

GRWP TREFTADAETH PLWYF LLANENGAN
Fel Grwp Treftadaeth sydd yn cynrychioli Plwyf Llanengan,sydd yn cynnwys Ysgolion Abersoch a Sarn Bach rydym yn siomedig iawn fod Ymgynghoriad i gau Ysgol Abersoch.
Bydd hyn yn amddifadu plant y pentref o'u hawliau i dderbyn Addysg ar garreg eu drws.
Hefyd fel Grwp Treftadaeth teimlwn bydd plant Abersoch yn cael eu hamddifadu o hanes eu pentref yn y pendraw pe tae Ysgol Abersoch yn cau.
Mae son am gau ysgol Abersoch yn gadael blas drwg ar dafod y trigolion ac yn gwneud dim i gyfeillgarwch y ddwy Ysgol.
Wrth gau yr Ysgol byddai adeilad cynhenid o gymeriad arbennig y pentref yn diflannu.
Apeliwn arnoch i gadw Ysgol Abersoch ar agor i 'n plant,i'n pentref ac i'n diwylliant.

Sent from my iPad
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/6160141B5B.AE96D/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/6160141B5B.AE96D/blacklist

57

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Gwener, 19 Chwefror 2021 10:43
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Capel y Graig
Abersoch
Gwrthwynebwn y cynnig gan grwp Moderneiddio Addysg Gwynedd i gau Ysgol Abersoch. Credwn dylai plant pentref Abersoch gael yr hawl i dderbyn ei haddysg yn eu pentref ei hunain. Mae hyn yn rhoi iddynt wreiddiau yn eu pentref, yn gofalu am y diwylliant a'r iaith Gymraeg yn Abersoch. Nid yw gorfodi plant i fynd i Ysgolion ymhellach o'u cartref yn iach iddyn nhw na'r amgylchfyd gan y byddai rhaid defnyddio rhyw fath o drafnidiaeth i fynd i Ysgolion cyfagos e.e Sarn Bach,Foel Gron, Llanbedrog.
Felly ymbiliwn arnoch i ail ystyried y cynnig hwn i gau Ysgol Abersoch

Sent from my iPad
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/BB64841B05.AF335/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/BB64841B05.AF335/blacklist

58

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 19.2.21

Name: Noel Davey

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- ◯ Parent
- ◯ Staff
- ◯ Governor
- ◯ Pupil
- ◯ **Other** (please specify) Concerned resident

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- ☐ **Yes, I wish to be notified**
- ☐ In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

- ☐ **I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.**

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Comments:

I think the proposal to close Ysgol Abersoch rests too much on a short-sighted focus on financial measures and fails to consider the wider context of council policies and the need to support the local community.

Clearly, the Education Department has a responsibility to manage its school budget efficiently which it seeks to do through closure of high cost schools and consolidation of smaller schools into larger ones. At the same time, the Council has a duty to support the wider community through the provision and maintenance of local affordable housing, jobs, services and cultural assets. In this case there is too much focus on financial logic and not enough account of community impact.

Abersoch is an unusual village. It has become remarkably successful as the foremost centre of tourism in Llŷn, driving the sectors on which the visitor economy depends - accommodation, hospitality, leisure facilities, construction and maintenance - to the benefit of the wider population of the peninsula. Yet, this has come at a high cost to the resident village community, especially through distortions in the housing market leading to a lack of genuinely affordable housing within the village. The increasing demand for second homes has raised house prices at all levels, driving out the local community. Young families, in particular, have little chance of being able to secure local housing. This in turn has distorted the catchment areas for local schools. The duty of the Council is to try and redress this, not by closing schools, but by providing effective local affordable housing, including social housing. The recently approved crisis Action Plan for Affordable Housing, using proceeds from the Council Tax premium on second homes, is a step in the right direction. It should be given a chance to work, ensuring there is still a local school to go to if it succeeds in settling more young families in the village.

There is a failure to consider the value of the school in sustaining the village community. It is a good building located in the centre of the village, alongside the village hall, and with easy access to shops, services and beach amenities. It is an important anchor for sustaining Welsh language and culture in this embattled community, increasingly dominated by the interests of short-term visitors. The school is closely integrated with the village community. The recent establishment of pre-school nursery capacity has further strengthened this integration as well as promising to increase future numbers in the foundation stage. Closure of the school would have a negative impact on the community.

There is too much emphasis on pupil numbers driving this proposal. It is clear that numbers in all the local primary schools have fluctuated widely over the years. The numbers at Abersoch are of course lower partly because the school concentrates on the foundation 3-8 year stage. The threat of closure itself has also probably led to lower numbers. The defined school catchment areas appear arbitrary. There can be little confidence in predictions of future numbers on which the proposal for closure depends. Abersoch school is regarded as offering a high quality bilingual education based on small classes and good leadership, at least the equal of neighbouring schools.

The alternative options to closing the school have not been adequately considered. In particular, federalisation, perhaps with Llanbedrog which is oversubscribed, deserves further consideration. The proposal for Abersoch pupils to move to Sarn Bach school nearby is not a satisfactory solution. The financial and practical advantages which may be seen as attractive are outweighed by the loss of centrality and amenities, the loss of direct connection to the community, the peripheral location of Sarn Bach school, the need for additional road transport to reach it, and the lack of any local community or services to speak of.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

I think the proposal to close Ysgol Abersoch is premature and mistaken. It appears that financial considerations alone are driving a policy of consolidation into larger schools at the cost of depriving communities of their local services and reducing the variety and choice of schools available to them. Think again! Don't penalise the school for the lack of housing in Abersoch. Try to solve the family housing problem first and then there will still be a school to go to. Don't give up on the resident community of Abersoch.

59

Ffurflen Ymateb
Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021, yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Eich Manylion:

Dyddiad: 19/02/2021

Enw: Robert Hywel Wyn Williams

Cyfeiriad e-bost: [redacted]

Rwy'n ymateb fel: (ticiwch yr ymateb perthnasol)

- ○ Rhiant
- ○ Staff
- ○ Llywodraethwr
- ○ Disgybl
- ○ Arall (nodwch) Cyn. Ddisgbl, Rhiant, Llywodraethwr.

Os ydych yn dymuno derbyn hysbysiad pan gyhoeddir yr adroddiad ymgynghori, ticiwch y blwch priodol isod

- ☑ Hoffwn gael fy hysbysu
- ☐ Na, nid wyf yn dymuno cael fy hysbysu

Yn unol â gofynion deddfwriaeth diogelu data, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu o'r canlynol:

Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio eich barn ar y cynnig hwn fel rhan o broses ymgynghori statudol. Defnyddir y manylion a ddarperir gennych i'r pwrpas hwn yn unig. Efallai y bydd y wybodaeth yn cael ei rannu gydag asiantaethau sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad (e.e. Llywodraeth Cymru) ond dim ond at ddiben ymateb i faterion penodol gall eich bod wedi eu nodi yn eich ymateb. Byddwn yn parhau i ystyried eich sylwadau pa bynnag opsiwn a ddewisir. Cedwir eich manylion personol am 7 mlynedd.

Gyda'ch caniatâd, mae'n bosib y bydd eich sylwadau yn cael eu rhyddhau, yn llawn neu heb gynnwys manylion personol fel enwau a chyfeiriadau, mewn adroddiad i'r Cabinet ar yr ymgynghoriad.

Os nad ydych yn dymuno i'r Cyngor gyhoeddi eich ymateb, nodwch isod trwy roi ✓ yn y blwch perthnasol os gwelwch yn dda:

* Dewiswch **un** o'r atebion canlynol

- ☑ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb yn llawn, gan gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- ☐ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb, heb gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- ☐ Nid wyf yn cytuno i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb

Am fwy o wybodaeth am eich hawliau a manylion Swyddog Diogelu Data'r Cyngor ewch i'r Adran Preifatrwydd ar wefan y Cyngor.

Anfonwch eich ymateb at:
Swyddfa Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon
LL55 1SH
neu ModerneiddioAddysg@gwynedd.llyw.cymru

Dyddiad cau: 13:00 ar ddydd Mawrth, 23 Chwefror 2021

Nodwch mai sylwadau yw'r ymatebion ac nid gwrthwynebiad i'r cynnig.

Bydd cyfle i wrthwynebu'r cynnig os bydd rhybudd statudol yn cael ei gyhoeddi.

Ffurflen Ymateb

Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021, yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Sylwadau:

Tydio ddim yn fy synnu o weld cefnogaeth y Gymuned i'r Ysgol yma yn Abersoch ym mhob ffordd, ac yn sicr y cariad a'r ymroddiad rhai at yr ymgynghoriad, a neb yn fwy na'r gwaith mae'r Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd Llywodraethwyr wedi ac yn ei wneud i gefnogi yr adnodd ardderchog sydd yma yn Abersoch, ac mae yna lawer o rhai eraill hefyd fel ein Aelod lleol.

Fe hoffwn dynnu eich sylw at yr adroddiad lle mae'r Awdur yn cyfeirio at y Gwasanaethau sydd a'r gael yn Sarn Bach, y gwir ydi na dim ond tai sydd yna gyda ychydig o deuluoedd lleol ac erbyn hyn dim plant o'r oedran i fynd i Ysgol Sarn Bach, felly blant dwad sydd yn mynychu'r Ysgol yma, gan bod y Gwasanaethau i gyd yn Abersoch, Neuadd ardderchog, 40 o fusnesau yn y brif strydoedd yn unig, Deintydd, a 4 Gwasanaethau argyfwng, 3 Capel a mwy. Dyma'r hyn mae Abersoch yn ei gynnig, hefyd yn yr adroddiad mae rhaid edrych a'r sawl graff?
Hefyd mae yn trafod y ffordd Ffederal o weinyddu, er holi a'r hap mae hyn wedi digwydd, oherwydd does yna ddim trafodaeth wedi bod gyda chorff Llywodraethol unrhyw o'r Ysgolion eraill Hefyd mae yna gyfeirio at y wobr Aur mae Ysgol Abersoch wedi ei dderbyn am ei gwaith ardderchog i hybu'r Gymraeg trwy Siarter Iaith Gwynedd, gan fod y Gymraeg yn flaenoriaeth gan Cyngor Gwynedd. ond tydi'r adroddiad ddim hyd yn oed yn crybwyll bod hyn wedi bod yn anfantais i Ysgol Abersoch hefyd, gan bod rhieni di Gymraeg wedi mynd a'i blant o'r Ysgol i'r Ysgolion cyfagos sydd wedi lleusu ei dwylo a dim wedi dilyn canllawiau y Siarter Iaith, felly dyna y rheswm bod yna lai o ddisgyblion a'r hyn o bryd yn mynychu'r Ysgol, ond llanw a thrai ydi wedi bod erioed yn Ysgol Abersoch, a gyda'r fenter newydd o Gylch Meithrin, Mudiad Ti a Fi a'r Urdd fe fydd yna gynnydd mewn disgyblion mis Medi yma.
Hefyd rydych wedi diystyru cynnig Llywodraethwyr Ysgol Abersoch o ddanfon y disgyblion i Ysgol Sarn Bach yn 9 oed yn lle 8 oed, gan fod hyn yn amharu a'r rhif y disgyblion yn yr Ysgol yna, er mwyn y sefyllfa addysgol roedd y cynnig yn cael ei wneud dim er mwyn rhifau, a mae eich ymateb hefyd yn golygu gymaint mae Ysgol Sarn Bach yn ddibynnol a'r ddisgyblion o gyfeiriad Abersoch.

Rwyf yn deall ei bod yn gyfnod anodd, ac roedd y Pwyllgor Craffu Addysg a'r Economi yn ei chael yn anodd iawn ddod i benderfyniad cytun, wedi hir drafod roedd y bleidlais yn agos, gyda 6/4 ac un yn atal, yn gwrthod mynd a'r adroddiad i'r Cyngor llawn, a dim ond 5 o blaid 5 yn atal ac un yn gwrthod mynd a'r adroddiad yn ôl i'r Cabinet., fe ddylia bod hyn yn ddigon o reswm i ail edrych?

Oherwydd bod yr Ysgol yn adnodd ardderchog yma, ac a'r gais y Trethdalwyr fe ddylia fod yna gyfarfod cyhoeddus, tydi'r Adran Addysg ddim a'r fai am gynnal un, ond mae rhaid dilyn canllawiau Covid, er does yna ddim byd tebyg i gyfarfod agored, wyneb i wyneb, lygaid i lygaid a chael trafodaeth a fydd er lles a deall gyda'r Gymuned i gyd.

Dyma'r cyfle i edrych at ymestyn y gwaith ardderchog sydd yn digwydd yn Ysgol Abersoch ac i hyrwyddo a chynnal yr Iaith Gymraeg a'r ei gorau
Dyma'r cyfle i drafod gydan gilydd trwy yr ardal y ffordd Ffedreal o weithredu, os y bydd er lles a budd y disgyblion.
Dyma'r cyfle i ail edrych a'r adnoddau addysg yr ardal a'r adeiladau a gofyn a ydynt i fynnu a gofynion addysgiadol y ganrif yma a fydd er lles a budd yr holl ddisgyblion.

60

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]>
Anfonwyd: Dydd Gwener, 19 Chwefror 2021 12:44
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Ar ran Urdd Tudwal Ysgol Abersoch mynegwn ein siom ynglyn a'r bwriad i ystyried cau Ysgol Abersoch.
Bu Adran o'r Urdd yma ers sefydlu yr Urdd yn 20au y ganrif ddiwethaf.. Cynhelir yr Adran bob wythnos yn syth ar ol yr Ysgol ,yn yr Ysgol ar gyfer y disgyblion. Mynychir yr Adran hefyd gan gyn ddisgyblion a phlant o Ysgolion eraill yn y gorffennol. Caiff y plant gyfle i gymysgu, i ddysgu am ei pentref,i siarad yn Gymraeg wedi oriau Ysgol. Byddwn yn mynd ar ynweliadau at yr Afon,i'r Traeth,i fferm gyfagos adeg wynau ac yn gwahodd pobl leol ac o bell I son am amrywiol bethau .e,e. Adar, deifio dan y mor ym Mae Ceredigion,y Bad achub,y Gwasanaeth tan ac amrywiol bethau eraill. Cawn ymweliad tymhorol gan swyddog yr Urdd i chwarae Gemau . Gwirfolodd yw y gwaith o arwain yr Adran a hynny gyda phleser o roi amser i blant y pentref gyfarfod ar ol yr Ysgol i fwynhau. Oes mae Adran yr Urdd yn Llanengan ond bod yr Adran honno yn cyfarfod gyda'r nos ac felly yn rhy hwyr i blant Ysgol Abersoch.
Erfyniwn arnoch fel pwyllgor Addysg i ail ystyried eich bwriad o gau Ysgol Abersoch....mewn Ffydd, Gobaith a Chariad ..er mwy pnawn ein plant ,ein cymuned a'n hiaith

Sent from my iPad
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/A22FA41ACD.A40F2/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/A22FA41ACD.A40F2/blacklist

61

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 19/02/2021

Name: [redacted]

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- ○ Parent
- ○ Staff
- ○ Governor
- ○ Pupil
- ◉ Other (please specify) Grandparents of previous attendees

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- ☑ Yes, I wish to be notified
- ☐ No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- ☐ I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- ☑ I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- ☐ No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Draft Only

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

Statutory Consultation regarding Ysgol Abersoch

Concerning the draft proposal to close Ysgol Abersoch on the 31st August and transfer the existing pupils to Ysgol Sarn Bach.

This proposal was approved at meetings held at Gwynedd Council Cabinet on the 15th September and 3rd November 2020

The costs to finance the continuation of funding Ysgol Abersoch as stated appear high and are not transparent enough to comment upon.
The numbers of pupils projected for future years, are at best, a guess based on past recent trends but the historically pupil numbers have fluctuated with around 20 being a reasonable benchmark. If there is no village school then the numbers will not have a chance to increase.

There is now a new on-site Cylch Meithrin recently installed and the governors have urged the Cabinet to allow the program " time to flourish ", which may influence new pupils to join.

One of the possible reasons that numbers of pupils has not risen over the past few years is the lack of affordable housing for people working in the village on low basic wages this has forced young families to move out to cheaper housing in surrounding area.

Gwynedd Council research has shown that the holiday homes emergency within the county has reached a critical point and that many people in Gwynedd find it near impossible to get a foot on the housing market, both to buy and to rent. The reality is that high house prices due to the demand for holiday units and second homes are pushing prices far beyond the reach of local people in an increasing number of the regions towns and villages.

To close the local village school would severely damage the fabric of Abersoch village retaining its status as a thriving local village community with an integrated school of many years standing to continue and preserve the ability to provide local education of children from aged 3 to 8 into the Welsh language, history and culture.

The Gwynedd Council Plan 2018-23 sets as one of its well-being objectives the aims to ensure that all residents can live in a community where the Welsh language is a natural part of life.

No other village in the area under consideration has such an intergrated village with Abersoch having local businesses, shops, pubs, cafes, beaches, a harbour, tourist office, garages, golf course etc. and now a school under threat of closure.

To close the school would ' Rip the heart out of the village ', no longer would residents, second home owners, tourists and visitors see and hear the voices of young pupils going to and from school or hear them enjoying playing in the yard during school breaks.

It is understand there is a cost to continue keeping the school open but surely the benefits would outweigh the costs of maintaining the existing status quo.
Now that Gwynedd Council are planning to double the council tax on second homes to 100 per cent it is possible to consider using some of this extra cash to fund local infrastructure such as local schools.

In the current situation of Covid 19 and all its restrictions, to not to be able to discuss this matter further face to face, is very unfortunate and in its self may be a good enough reason to postpone the decision until we know the outcome of ' Lockdown ' is clearer.

It is possible that the number of people who have now experienced working from home in towns and cities will continue to grow and will realise they can live and work anywhere may give a boost to more families moving to live in a village with integrated good education etc. in say Abersoch, another reason to defer any school closure.

In my own case we lived and worked in large cities and loved holidaying in Abersoch with a young family, once we found how integrated the village was we bought a second home here. On retirement we became permanent residents, thinking our grown up children would visit. They all moved to Abersoch at about the same time and have lived, worked and grown families in the 25 years we have all lived here. Grandchildren have arrived and some have been educated at Ysgol Abersoch learning the local language, the history and culture of the area and living in a village in Wales.

If the school is closed and pupils move to Sarn Bach their good Welsh education will be continued but Abersoch will lose a vital facility of a local school to bind the village together, there will be less Welsh spoken and the community will suffer.

As a consequence of this loss of local culture and integration, Abersoch will become ever more a second home area and in danger of becoming a ' Satelite of Cheshire '

Please reconsider your proposal or at least defer the decision for at least another 2 years to see what effect post Covid 19 has on our local community.

Therefore we are opposed to the Gwynedd Council Cabinet current proposal to close Ysgol Abersoch from August 2021

[redacted]

Draft Only

62

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Nick Ansell <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Gwener, 19 Chwefror 2021 14:05
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: YSGOL ABERSOCH

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sir

I am the Commodore of South Caernarvonshire Yacht Club and am writing in response to to Gwynedd Council's Statutory Consultation on its proposal to close Ysgol Abersoch on 31 August 2021, and to support the campaign to keep our excellent school open.

You will obviously be aware of the school's excellent academic record and I am sure that many respondents will have referred to practical issues such as the convenience to parents of having a school that is located nearby and easily accessible. However, to my mind the main issue is the profound damage that closure of the school would do to the prospects and the future sustainability of the local community and to the Welsh language and culture.

A school is a fundamental and essential prerequisite of any thriving local community. It is a magnet that draws young couples and families to an area and encourages them to set down roots and remain, ensuring that a community will survive and thrive into the future. A school encourages young, generally local and Welsh-speaking people to remain in the community, thereby promoting and strengthening the language and the culture.

Much of Gwynedd Council's policy has been shaped by its determination to safeguard and promote the language and culture and it would be perverse to implement a policy of closing the school that would be in direct conflict with these aims and be immensely damaging to the local community in Abersoch.

I urge you to reconsider the proposal to close Ysgol Abersoch.

Yours faithfully

Nick Ansell
COMMODORE SCYC

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

63

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

63

The respondent does not want the response to be published

64

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 19 Feb 2021

Name: Peter Wood

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- ○ Parent
- ○ Staff
- ○ Governor
- ○ Pupil
- ◉ Other (please specify) Local Business owner and resident

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- ☑ Yes, I wish to be notified
- ☐ No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- ☑ I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- ☐ I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- ☐ No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

See Attached pdf.

[redacted]

19th February 2021

Response to the Ysgol Abersoch Statutory Consultation

Dear Education Department and Cabinet Members,

This letter is being written in response to the Statutory Consultation to consider the future of Ysgol Abersoch.

On review of the proposal I have the following serious concerns that I believe warrant a considered response by the Council prior to a decision being made.

Loss to the community and the engagement in the community of the pupils.

Our business is located on Abersoch beach and is visited by the school children on their school outings. The school children walk from Ysgol Abersoch and take part in many activities on the beach. It is a delight to see the children so well engaged with their local environment.

Prior to Covid, the children were frequently out and about engaging with local businesses and exploring their local surroundings in the heart of the village. Each year the children host a wonderful Christmas show at the village hall as well participating in many other local concerts and events, which are always well attended and much enjoyed by many members of the local community, young and old.

If the school were to close, then these connections and engagement with the local community will be lost. I am not aware that other schools in the area offer such wide-ranging experiences. In the consultation document it is clear that there are many more local amenities available to Ysgol Abersoch when compared to other schools in the local area.

This aspect is inadequately addressed in the proposal as there is clearly a difference with the location of Ysgol Sarn Bach, which is largely separate from any community amenities.

Pupil numbers at Ysgol Abersoch and surrounding schools

I am very concerned that the Council is basing it decision on deeply flawed pupil estimates that are out of line with Gwynedd Council estimates which indicate that the number of school age children will increase over the next 20 years as well as recent data showing that pupil numbers at Ysgol Abersoch and surrounding schools have been growing over the last 5 years. This is in stark contrast to the to Education Department's forecasts which show a steep decline in numbers. The source of these estimates needs to be substantiated and differences from common population trends justified.

In addition Ysgol Llanbedrog is has continuted to accept children in excess of its capacity limits and is educating children in class sizes of more than 20 for a mixed-age class. Both these factors contravene Gwynedd Council's "Excellent Primary Education for Children in Gwynedd" position. It seems that the Education Department and Ysgol Llanbedrog has allowed this over-subscription to occur to the potential detriment of the education of the Ysgol Llanbedrog pupils whilst threatening the continuation of other schools in the catchment area. This situation needs to be corrected.

If pupil numbers were better managed across the four schools in the catchment area, then class sizes of 12-20 would be more common at all the schools to the benefit of all pupils in the catchment. The continuation of classes at Ysgol Abersoch is required to meet this aim at all the schools in the catchment. In addition it is

likely that the average cost per pupil in the catchment area would then be more in line with educational norms.

The Council has not provided an impact assessment on class sizes if the pupils of Ysgol Abersoch are transferred to Ysgol Sarn Bach as proposed. If this were to occur, then the class sizes at Ysgol Sarn Bach will be 21 and 37 respectively. This is clearly in excess of the started 20 as a maximum mixed class size. In addition to my own concerns, I believe that the governors and parents of Ysgol Sarn Bach would also be concerned and their views need to be taken into account in the consultation.

Further I do not accept the argument that smaller classes are detrimental to the education of pupils. It makes intuitive sense that more individual attention will lead to better outcomes.

When my son attended the school I felt that the attention to his individual education needs enabled through a smaller class size at Ysgol Abersoch meant that he was able to quickly progress and has moved into the next steps of his education with a strong academic record. If asked, I am sure that other parents and pupils would feel the same. It is notable that their opinions are not recorded in the consultation document

Consideration of Federation with a neighboring school.

I can appreciate that that the Council has financial constraints and that costs and benefits need to be carefully considered.

The consultation document indicates that there will be a net annual saving of approximately £96k. This is about 0.01% of the overall Gwynedd Education Department budget. How the saving has been calculated is unclear, with no breakdown of costs provided e.g. are the costs of educating the children at another school and the ongoing maintenance of the school, which is a responsibility of the Council, included? It is highly concerning that decisions are being put forward to the Cabinet with an argument based on a cost per pupil rather than an absolute cost of running the school. Taking all four schools together, as a catchment the cost per pupil is approximately £5k per pupil. This is in step with other rural schools in the area.

Closing Ysgol Abersoch will make an immaterial impact on the budget, but would seriously erode education standards for the 200 pupils in Abersoch and the surrounding schools.

An option to federalize with a neighboring school is outlined as an option in the consultation document. This option has not been given equal consideration from a cost perspective with no figures available to understand what cost savings could be made if Ysgol Abersoch were federalized.

Conclusion

I believe that in order to make a more balanced decision the Council must:

1. Identify the impact on the Abersoch community as being clearly negative if Ysgol Abersoch were to close.
2. Substantiate the Education Department's pupil projections with reference to more reliable population growth statistics such as its own Gwynedd Council Auditor General statistics.
3. Once more realistic pupil estimates are confirmed, illustrate how the mixed class sizes of Ysgol Abersoch and surrounding schools will be in the range of 12-20 for now and the future. This is essential to providing educational excellence to all 200 pupils in the catchment.
4. Formally consult with and share the views of neighbouring schools on the alternatives under consideration.
5. Consider a catchment area review and federalisation as real options that can be pursued.

Yours Sincerely
Peter Wood
Abersoch Beach Café Ltd.

Ymateb Estyn i'r cynnig gan Gyngor Gwynedd i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021, a darparu addysg i ddysgwyr yn Ysgol Sarn Bach o'r 1af o Fedi 2021.

Cyflwyniad

Paratowyd yr adroddiad hwn gan Arolygwyr Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru. O dan delerau Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a'i Chod cysylltiedig, mae'n ofynnol i gynigwyr anfon dogfennau ymgynghori i Estyn. Fodd bynnag, nid yw Estyn yn gorff y mae'n ofynnol iddo weithredu yn unol â'r Cod ac nid yw'r Ddeddf yn gosod unrhyw ofynion statudol ar Estyn o ran materion trefniadaeth ysgolion. Felly, fel corff yr ymgynghorir ag ef, bydd Estyn yn rhoi eu barn ar rinweddau cyffredinol cynigion trefniadaeth ysgolion yn unig.

Mae Estyn wedi ystyried yr agweddau addysgol ar y cynnig ac mae wedi llunio'r ymateb canlynol i'r wybodaeth a ddarparwyd gan y cynigiwr a gwybodaeth ychwanegol arall fel data gan Lywodraeth Cymru a barn y Consortia Rhanbarthol sy'n cyflwyno gwasanaethau gwella ysgolion i'r ysgolion yn y cynnig.

Daw'r cynnig sy'n destun i ymgynghoriad hwn gan Gyngor Gwynedd. Mae'n cynnig:

- Cau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021

Crynodeb/Casgliad

Mae Estyn o'r farn bod y cynnig hwn yn debygol o gynnal o leiaf y safonau presennol o addysg gynradd yn yr ardal.

Disgrifiad a manteision

Mae'r cynnig yn cyflwyno achos cynhwysfawr dros newid sy'n ystyried yr heriau presennol i Ysgol Abersoch. Mae'r rhain yn cynnwys niferoedd disgyblion isel, canran uchel o lefydd gweigion, amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau ac adnoddau ariannol ychwanegol. Rhoddir ystyriaeth lawn i'r heriau hyn.

Mae'r cynnig yn ystyried amrediad priodol o opsiynau posibl:

- Opsiwn 1 – Dim newid a pharhau gyda'r sefyllfa bresennol
- Opsiwn 2 - Newid ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed unai i 3-9 oed neu 3-11 oed.
- Opsiwn 3 – Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos
- Opsiwn 4 – Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos gan leoli cyfnod sylfaen ar safle Ysgol Abersoch a chyfnod allweddol 2 ar safle ysgol gyfagos
- Opsiwn 5 – Ffederaleiddio gyda mwy nag un ysgol cyfagos gan leoli cyfnod sylfaen, Blwyddyn 3+4 a Blwyddyn 5+6 ar safle tair ysgol wahanol
- Opsiwn 6 – Cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion mewn ysgol amgen
- Opsiwn 7 – Lleoli canolfan iaith ar safle Ysgol Abersoch
- Opsiwn 8 – Sefydlu Cylch Meithrin yn Ysgol Abersoch

- Opsiwn 9 – Newid ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-9 oed a sefydlu Cylch Meithrin.

Mae'r cynnig yn gwerthuso'r opsiynau yn llawn cyn amlygu tair opsiwn fyddai fwyaf hyfyw sef opsiwn 2 (newid ystod oedran i 3-11oed), Opsiwn 3 ac Opsiwn 6.

Asesir effaith y tri opsiwn uchod ar ansawdd yr addysg, trefniadau teithio a'r gymuned. Yn dilyn yr asesiad mae'r awdurdod lleol yn dewis ac yn cynnig Opsiwn 6, cau Ysgol Abersoch ac addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 af o Fedi 2021.

Nodir manteision y cynnig dros gadw'r sefyllfa bresennol neu opsiwn arall fel:

- Lleihau niferoedd llefydd gweigion
- Cynnig profiadau i ddisgyblion gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion
- Addysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy addas
- Lleihau'r amrywiad o lwfans y pen ar gyfer disgyblion y sir
- Sicrhau bod plant yn trosglwyddo unwaith yn ystod eu haddysg gynradd ac uwchradd.

Mae'r cyngor wedi ystyried yn ofalus beth fydd effaith hyn ar niferoedd disgyblion yn yr ysgol yn Medi 2021 ac am y ddwy flynedd olynol. Trwy gadw'r sefyllfa bresennol, byddai tua 76% o lefydd gweigion yn yr ysgol gyda'r holl ddisgyblion yn cael eu dysgu mewn un dosbarth cymysg eu hoedran. Golyga hyn bod amrediad o 5 mlynedd o fewn y dosbarth. Yn yr ysgol amgen, Ysgol Sarn Bach, mae capasiti digonol i dderbyn disgyblion Ysgol Abersoch yn ychwanegol i'w disgyblion ei hunain. Trwy drosglwyddo disgyblion i'r ysgol amgen, mae'n rhagweld gostyngiad yn y llefydd gweigion i 29% a llai o amrediad oedran yn yr un dosbarth.

Wrth ystyried trefniadau teithio, mae'r cynnig yn nodi na ragwelir y bydd unrhyw ddisgybl yn gorfod teithio pellter afresymol i gyrraedd yr ysgol. Efallai y bydd angen addasu trefniant cludo cyfredol Ysgol Sarn Bach os bydd holl ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch yn trosglwyddo. Daw hwn ar gost ychwanegol i'r awdurdod.

Ymddengys fod y cynigiwr wedi ystyried effaith y cynnig ar yr iaith Gymraeg yn briodol. Ni ragwelir bod y cynnig yn effeithio ar addysg Gymraeg y disgyblion gan fod polisi iaith y cyngor yr un mor berthnasol yn yr ysgol amgen a byddai parhad o addysg cyfrwng Cymraeg.

Agweddau addysgol ar y cynnig

Mae safonau yn y ddwy ysgol a effeithir yn debyg iawn i'w gilydd ac yn yr arolygiadau mwyaf diweddar barnwyd y ddwy ysgol yn dda ar bob cwestiwn allweddol neu faes arolygu.

Mae'r cynnig yn ystyried deilliannau diweddaraf arolygiadau Estyn y ddwy ysgol sydd dan sylw. Arolygwyd Ysgol Abersoch yn Mehefin 2017 a barnwyd y tri chwestiwn allweddol yn dda. Yn Hydref 2017, arolygwyd Ysgol Sarn Bach gan farnu pob maes arolygu yn dda. Mae'r cynigiwr yn asesu effaith tebygol y cynnig ar feysydd y fframwaith arolygu. Dangosa hyn y gall effaith positif fod yn bosibl ar les a

phrofiadau dysgu o gau Ysgol Abersoch a throsglwyddo'r plant i Ysgol Sarn Bach. Mae hyn o ganlyniad i'r hyn mae'r awdurdod lleol wedi nodi am disgyblion yn elwa o brofiadau i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Er nad yw'r cynnig yn gwneud cymariaethau ar berfformiad y ddwy ysgol maent yn hyderus bod ansawdd y ddarpariaeth yn Ysgol Sarn Bach gystal â'r ddarpariaeth y cyfnod sylfaen yn Ysgol Abersoch. Gwelir bod y cynigiwr wedi ystyried parhad yn y ddarpariaeth gwricwlaidd yn briodol gan awgrymu bod ysgolion gyda niferoedd uwch o ddisgyblion yn gallu cynnig strwythur mwy cadarn wrth gynllunio a darparu'r cwricwlwm.

Yn eu asesiad o arweinyddiaeth a rheolaeth, mae'r cynnig yn dyfynnu o arolygiadau diweddar sy'n nodi bod ansawdd yr arweinyddiaeth yn dda. Mae Ysgol Abersoch ar hyn o bryd yn gweithredu dan arweiniad pennaeth mewn gofal tra bod pennaeth parhaol yn Ysgol Sarn Bach. Mae'r ddwy ysgol wedi eu nodi fel bod yn y categori melyn o ran cefnogaeth a gallu i wella gan Lywodraeth Cymru

Nodir yn glir yr hyn y mae'r cynigiwr yn ei ddisgwyl o ran effaith ar lywodraethu a materion staffio. Mae'n amlinellu'r gefnogaeth fydd ar gael i aelodau staff Ysgol Abersoch yn benodol sydd yn bennaf yn cael eu heffeithio gan y cynnig.

Mae'r cynigiwr wedi rhoi sylw priodol i'r effaith ar grwpiau bregus o ddisgyblion gan gynnwys y rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig. Mae'n nodi sicrwydd bod gan Ysgol Sarn Bach y cyfleusterau i gynnig darpariaeth gyfatebol ar gyfer disgyblion ag anghenion addysgu arbennig.

Maent wedi cynllunio'n addas i ymgynghori gyda'r disgyblion. Mae'r awdurdod lleol wedi paratoi dogfennaeth addas ar gyfer egluro'r ymgynghoriad i ddisgyblion ac yn holi eu barn trwy holiadur syml. Nid yw'n glir i ba raddau maent am ystyried yr effaith ar ddisgyblion presennol Ysgol Sarn Bach.

Estyn's response to the proposal by Gwynedd Council to close Ysgol Abersoch on 31st August 2021, and provide education for learners at Ysgol Sarn Bach from 1st September 2021

Introduction

This report has been prepared by Her Majesty's Inspectors of Education and Training in Wales.

Under the terms of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013 and its associated Code, proposers are required to send consultation documents to Estyn. However Estyn is not a body which is required to act in accordance with the Code and the Act places no statutory requirements on Estyn in respect of school organisation matters. Therefore as a body being consulted, Estyn will provide their opinion only on the overall merits of school organisation proposals.

Estyn has considered the educational aspects of the proposal and has produced the following response to the information provided by the proposer and other additional information such as data from Welsh Government and the views of the Regional Consortia which deliver school improvement services to the schools within the proposal.

The proposal that is subject to this consultation is by Gwynedd Council. The proposal is to:

- Close Ysgol Abersoch on 31st August 2021, and to offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1st September 2021.

Summary/Conclusion

Estyn is of the opinion that this proposal is likely to at least maintain the current standards of primary education in the area.

Description and benefits

The proposal presents a comprehensive case for change that considers the current challenges at Ysgol Abersoch. These include low pupil numbers, a high percentage of surplus places, a broad age range within classes and additional financial resources. Full consideration is given to these challenges.

The proposal considers an appropriate range of possible options:

- Option 1 – No change and continue with the status quo.
- Option 2 – Change the age range of Ysgol Abersoch from 3-8 years to either 3-9 years or 3-11 years.
- Option 3 – Federate with a nearby school.
- Option 4 – Federate with a nearby school, locating the foundation phase on the Ysgol Abersoch site, and KS2 on the site of a nearby school.
- Option 5 – Federate with nearby schools, locating the foundation phase, Years 3 + 4 and Years 5 + 6 on the sites of three different schools.
- Option 6 – Close Ysgol Abersoch and offer a place for the pupils at an alternative school.

- Option 7 – Locate a language centre at the Ysgol Abersoch site.
- Option 8 – Establish a Cylch Meithrin at Ysgol Abersoch.
- Option 9 – Change the age range of Ysgol Abersoch from 3-8 to 3-9 and establish a Cylch Meithrin at Ysgol Abersoch.

The proposal evaluates the options in full before identifying the three most viable options, namely Option 2 (change the age range to 3-11 years), Option 3 and Option 6.

The effect of the three options above on education, transport arrangements and the community is assessed. Following the assessment, the local authority has selected and proposed Option 6, to close Ysgol Abersoch and educate pupils at Ysgol Sarn Bach from 1st September 2021.

The proposal's advantages over maintaining the status quo or another option are as follows:

- Reduce the number of surplus places
- Provide experiences for pupils to socialise and co-operate with peers
- Teach in more suitably-sized classes
- Reduce the cost per head range for all of the county's pupils
- Ensure that pupils transfer once during their primary and secondary education.

The council has given careful consideration to what effect this will have on pupil numbers at the school in September 2021 and two subsequent years. By maintaining the status quo, surplus places at the school would be around 76% and all pupils would be taught in one mixed-age class. This would mean that there would be an age range of 5 years within the class. At the alternative school, Ysgol Sarn Bach, there is sufficient capacity to admit pupils from Ysgol Abersoch in addition to its own pupils. By transferring pupils to the alternative school, a reduction in surplus places to 29% is projected, in addition to a smaller age range within the same class.

In considering transport arrangements, the proposal states that it is not anticipated that any pupil will need to travel an unreasonable distance to school. The current transport arrangements at Ysgol Sarn Bach may need to be adapted should all pupils from the Ysgol Abersoch catchment area transfer there. This would be at an additional cost to the authority.

It appears that the proposer has given appropriate consideration to the effect of the proposal on the Welsh language. It is not anticipated that the proposal will affect the pupils' Welsh education, as the council's Welsh language policy is equally relevant to the alternative school and that there would be continuity in terms of Welsh-medium education.

Educational aspects of the proposal

Standards in both of the affected schools are very similar and, in the most recent inspections, both schools were judged to be good in relation to all key questions or inspection areas.

The proposal considers the outcomes of the most recent Estyn inspections of both schools. Ysgol Abersoch was inspected in June 2017, and all three key questions were judged to be good. Ysgol Sarn Bach was inspected in October 2017, and was judged to be good in all inspection areas. The proposer assesses the proposal's likely effect on the areas of the inspection framework. This shows that there could be a positive effect on wellbeing and learning experiences by closing Ysgol Abersoch and transferring the pupils to Ysgol Sarn Bach. This is as a result of what the local authority has identified about pupils benefitting from experiences to socialise and co-operate with peers.

Although the proposal does not compare the performance of both schools, it is confident that the quality of provision at Ysgol Sarn Bach is as good as the foundation phase provision at Ysgol Abersoch. It is evident that the proposer has given appropriate consideration to the continuity of curricular provision, by suggesting that schools with higher pupil numbers are able to provide a more robust structure when planning and delivering the curriculum.

In its assessment of leadership and management, the proposal quotes from recent inspections, which note that the quality of leadership is good. Ysgol Abersoch is currently operating under the guidance of a teacher in charge, while Ysgol Sarn Bach has a permanent headteacher. Both schools have been identified as being in the yellow category in terms of support and ability to improve by Welsh Government.

It is stated clearly what the proposer expects in terms of the effect on governance and staffing issues. It outlines the support that will be available to staff members at Ysgol Abersoch in particular, who are most affected by the proposal.

The proposer has given due attention to the effect on vulnerable groups of pupils, including those with special educational needs. The proposer gives an assurance that Ysgol Sarn Bach has the facilities to provide equal provision for pupils with special educational needs.

The proposer has planned suitably to consult with pupils. The local authority has prepared suitable documentation to explain the consultation to pupils and seek their views through a simple questionnaire. It is not clear to what extent the local authority will consider the effect on current pupils at Ysgol Sarn Bach.

66

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

66

The respondent does not want the response to be published

67

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]>
Anfonwyd: Dydd Sadwrn, 20 Chwefror 2021 09:56
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Good morning.
I am writing in support of parents and teachers of children who attend the above primary school. My wife and I on a personal basis believe that it should remain open given that our daughter and son-in-law, who have recently had twin boys, would like them to have their formative education there.
We believe strongly in the sense of community, particularly in the current climate and that has been a real benefit over the last twelve months. It is also important to not impact on the environment and to be able to walk to school obviously helps in educating the boys in the roles they can play.
Also important is the desire of our daughter to have her children embrace the Welsh language and culture and believe strongly that in their early years, this will be more effectively achieved in Ysgol Abersoch.
Kind regards

[redacted]
Sent from my iPhone

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/A756841AB9.A28FE/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/A756841AB9.A28FE/blacklist

68

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 20/02/21

Name: Sam Frisby

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- ○ Parent
- ○ Staff
- ○ Governor
- ○ Pupil
- ◉ Other (please specify) Ex pupil

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- ☐ Yes, I wish to be notified
- ☑ No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- ☑ I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- ☐ I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- ☐ No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

As a former student of Ysgol Abersoch who is now 18, I was disappointed to hear about the proposed closure of the school.

These are some of the reasons why I think the school should be kept open:

1) Nearly all of the bigger villages on Pen Llyn have their own local primary school, but Sarn Bach is the closest option for the children of Abersoch and is not at a convenient walking distance. Ysgol Abersoch is perfect for the kids who live in the village, whose parents aren't able to drive them to school, until they're old enough to catch the bus to Sarn Bach.

2) The location of the school is also convenient for learning as it allows for the possibility for more practical, outdoor lessons with the beach and the harbour down the road and the village hall next door.

3) Starting in a small school like Ysgol Abersoch is perfect for the kids to form close bonds with each other that will last for the rest of their lives, before moving up to the bigger schools of Sarn Bach and Botwnnog.

4) The low teacher to student ratio allows for more one-on-one time, which I'm sure is much more managable for the teachers, as well as more encouraging for the kids.

69

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Sadwrn, 20 Chwefror 2021 15:50
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

[redacted]

Annwyl Cyngor Gwynedd,

Ysgrifennaf atoch ynglŷn â'r penderfyniad i gau Ysgol Abersoch.
Fel cyn-ddisgybl a chyn-riant rwy'n ofni y bydd cau yr ysgol yn bygwth natur cymraeg y pentref. A yw'r cyngor wedi ystyried o ddifrif y goblygiadau ar ein cymuned a'r Gymraeg pe bai Ysgol Abersoch yn cau?Rwy'n byw ac yn gweithio yn y pentref, ac wedi gwneud ar hyd fy oes, ac nid wyf yn gwybod am unrhyw un y gofynnwyd iddynt am eu barn neu a ddarparwyd ffurflen i'w llenwi ar gyfer unrhyw asesiad effaith.
Mae cenedlaethau o deuluoedd wedi gallu cerdded yn ddiogel i'r ysgol hon lle cawsant ddechrau rhagorol i'w haddysg yng nghalon ein cymuned, a'r hyn sydd ei angen arnom yw cefnogaeth briodol i alluogi teuluoedd i fyw yn y pentref mewn niferoedd cynaliadwy unwaith eto.
Byddai plant yn dioddef pe bai Ysgol Abersoch yn cau gan y byddai'n rhaid iddynt ddechrau eto mewn ysgol newydd. Er ei bod yn wir bod rhai plant yn teimlo'n gyffyrddus mewn ysgol newydd o fewn ychydig o wythnosau, gall eraill gymryd llawer mwy o amser i addasu. A oes gwir angen gorfodi plant ifanc i deimlo'n ofnus ac yn bryderus?
Nid y plant fyddai'r unig rai i ddioddef. Beth am yr athrawon? Rydych chi nid yn unig yn mynd â'r ysgol i ffwrdd, ond hefyd swyddi, swyddi sydd eu hangen i dalu biliau a chael lle i fyw. A ydych wedi ystyried yr effeithiau ar iechyd meddwl a'r pryderon ariannol y gall eu hachosi?
Rwy'n deall bod y rhesum y tu ôl i gau'r ysgol yn ganlyniad i'r niferoedd isel a'i bod yn anghynaladwy, ond rwy'n credu bod cymaint o opsiynau eraill y dylech eu hystyried cyn y penderfyniad brys i gau'r ysgol.
Os yw'r niferoedd yn isel yn ysgol abersoch, siawns y peth mwyaf synhwyrol buasai darganfod y rhesymau pam fod cynifer o rieni yn dewis peidio a gyrru eu plant i'r ysgol.
Beth am i chi sefydlu arolwg er mwyn deall y rhesymau hyn.
Wedi deallt y rhesymau awgrymaf gynllun gweithredu i gynyddu'r rhifau yn y'r ysgol.
Mae'r Cylchoedd Meithrin a Ti a Fi yn syniadau gwych i gynyddu nifer y disgyblion a chyflwyniad rhagorol i addysg gyfrwng Cymru ar gyfer cartrefi nad ydynt yn siarad Cymraeg, ond oherwydd Covid nid ydynt wedi cael cyfle i fynd ati'n iawn eto.
Mae Ysgol Abersoch yn symbol hanfodol o ddiwylliant a threftadaeth Gymreig yng nghanol ein pentref, sy'n chwarae rhan mor bwysig wrth hyrwyddo a chryfhau'r Gymraeg.
Mae croeso i blant o bob cefndir ddod i'r ysgol gyda breichiau agored ac yn cael y dechrau gorau mewn bywyd, gan ddatblygu ymdeimlad o le a chymuned sy'n para am oes, ynghyd â rhodd werthfawr y iaith Gymraeg.
Er ein bod yn byw yn y pentref mwyaf a mwyaf llwyddiannus yn ariannol ar Ben Llyn, rydym eisoes wedi colli cymaint, - rhaid inni beidio â cholli ein hysgol bentref.
Rwy'n gobeithio y byddwch yn ailystyried eich penderfyniad, Nawr yw'r amser i Gyngor Gwynedd gamu i fyny a rhoi rhywbeth yn ôl i'n cymuned yn lle bygwth rhwygo ei galon allan !!
Edrychaf ymlaen at eich ymateb.
Yr eiddoch yn gywir

Ms Roberta Parry

Sent from my iPhone
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/5C8FA41B05.A9C6F/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/5C8FA41B05.A9C6F/blacklist

70

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Sadwrn, 20 Chwefror 2021 15:58
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sirs,

I am writing to add my support to the keeping open of Ysgol Abersoch. I was born and bred in Bwlchtocyn and my grandfather was one of the people contributed to the building of the school, hall and reservoir for the use of the village. I do understand that Ysgol Abersoch is a drain on the council's finances but it is an essential part of the village and contributes in many ways to the community spirit. As the school is in the centre most of the children are able to walk to it rather than driving to Sarn Bach or Llanbedrog so not contributing to the environmental impact. I am sure that many other letters you have received will have emphasised the importance the Welsh language being taught in our schools and in this case if the school closes some parents could consider sending their children to private schools in Bangor thus losing the chance to learn the language at an early age.
I do hope the committee will consider carefully all the points that have been made by all the letters you will have received before reaching your decision.

Yours
[redacted]

Sent from my iPad
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/0E7C341B12.AE803/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/0E7C341B12.AE803/blacklist

71

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Phil Brougham BT <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Sadwrn, 20 Chwefror 2021 17:43
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Annwyl Syr / Fadam,
dw i'n ysgrifennu i chi yn cofrestu fy siom fi wrth glywed eich bwriad chi i gau Ysgol Abersoch yn ddiweddarach eleni. Dw i'n dysgwr Gymraeg ond, yn anffodus, dw i'n well siarad Saesneg felly ...

I live in Llanengan and so am very conscious of the hurt that closing Ysgol Abersoch will have on the local community and the Welsh culture particularly the language. Many of my friends attended Ysgol Abersoch as do, or did, their children and they will feel this very keenly as will their extended families and neighbours. In 2018 the village and Canolfan Gymdeithasol Llanengan lost its Cylch Meithrin which this was a severe loss affecting many local families but towards the end of 2019/early 2020 this was replaced by Cylch Methrin Abersoch housed in Ysgol Abersoch and the threat to close the school would almost certainly mean the closure of this new and thriving Cylch Meithrin and the 2 jobs it provides for local people.

I am a volunteer with Gwylwyr y Gglannau and, though I do not speak for them, I am very conscious of the need by the coastguard and other local council and charitable emergency services for young, energetic and, essentially, ***local*** women and men to provide the very large number of people who make up these teams. We are currently 3 members short of a full crew and have great difficulty recruiting and retaining team members who live and work close enough to be able to down tools and be at the station in time to attend the many emergency calls we receive each year. These services – the Coastguard, the RNLI, retained Firefighters and first responders to name a few - rely on being within a living village and a huge part of the draw for the families who provide these crew members, now and in the future, is their being a good village school – Ysgol Abersoch isn't good, it's great as I'm sure you've heard in other testimonies. Long term, and perhaps sooner, the loss of Ysgol Abersoch will lead to fewer and fewer families living close enough to Abersoch to provide enough crew to keep these essential emergency services viable which would push back provision of cover and the costs implied onto Gwynedd council. Having a local school isn't just about being able to walk or cycle there, it goes much deeper than that and short term savings can and will have much longer term costs both material and cultural.

Finally, please give due consideration to this and the many other testimonies that you will receive before coming to a decision that, depending on the outcome, could do irrevocable damage to the village of Abersoch.

Cofion, Phil Brougham

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

72

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

72

The respondent does not want the response to be published

Concerning the draft proposal to close Ysgol Abersoch on the 31st August and transfer the existing pupils to Ysgol Sarn Bach.

This proposal was drafted at meetings held at Gwynedd Council Cabinet on the 15th September and 3rd November 2020

The costs to finance the continuation of funding Ysgol Abersoch as stated appear high and are not transparent enough to comment upon.
The numbers of pupils projected for future years are at best a guess based on past trends. If there is no village school then the numbers will not have a chance to increase.

There is now a new on-site Cylch Meithrin recently installed and the governors have urged the Cabinet to allow the program " time to flourish", which may influence new pupils to join. The school is also registering to become a 'Beach School'
Outdoor learning is proven to provide positive outcomes to help children learn, particularly those who find it hard to engage with classroom-based education.

Where better to learn maths, english, science, nature, conservation and teamwork than in an inspirational marine environment. The Beach School would be a unique learning
opportunity for current and future pupils. At a time when the government is actively encouraging learning outside the classroom, beach schools offer a wonderful opportunity
in an outstanding environment to all schools and children.

One of the possible reasons that numbers of pupils has not risen over the past few years is the lack of affordable housing for people working in the village on low basic wages this has forced young families to move out to cheaper housing in the surrounding area.

To close the local village school would severely damage the fabric of Abersoch village retaining its status as a thriving local village community with an integrated school of many years standing to continue and preserve the ability to provide local education of children from aged 3 to 8 into the Welsh language, history and culture.

The Gwynedd Council Plan 2018-23 sets as one of its well-being objectives the aims to ensure that all residents can live in a community where the Welsh language is a natural part of life.

No other village in the area under consideration has such an integrated village with Abersoch having local businesses, shops, pubs, cafes, beaches, a harbour, tourist office, garages, golf course etc. and now a school under threat of closure.

To close the school would take the heart out of the village, no longer would residents, second home owners, tourists and visitors see and hear the voices of young pupils going to and from school or hear them enjoying playing in the yard during school breaks.

It is understood there is a cost to continue keeping the school open but surely the benefits would outweigh the costs of its future prospects.
Now that Gwynedd Council are planning to double the council tax on second homes to 100 per cent it is possible to consider using some of this extra money to fund local infrastructure such as local schools.

In the current situation of Covid 19 and all its restrictions, to not to be able to discuss this matter further face to face, is very unfortunate and so it is a good enough reason to postpone the decision.

In my own case I live in Llanengan and work in Abersoch. My family and friends all went to Ysgol Abersoch.
My Niece and Nephew went there and now my friends children have been and are educated there.

If the school is closed and pupils move to Sarn Bach their Welsh education will be continued but Abersoch will lose a vital facility of a local school to bind the village together, there will be less Welsh spoken and the community will suffer.
As a consequence of this loss of local culture and integration, Abersoch will become ever more a second home area and not a local community.

Please reconsider your proposal or at least defer the decision for at least another 2 years to see what effect the new Cylch Meithrin and Beach School have on the number of pupils attending.

Therefore I am opposed to the Gwynedd Council Cabinet current proposal to close Ysgol Abersoch from August 2021

Miss Phaedra Wood

74

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Sul, 21 Chwefror 2021 10:33
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Proposed closure of ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To whom it may concern,

I would like to note that I don't agree with the proposed closure of ysgol Abersoch.

I was a pupil at the school in the 1980's, I made lifelong friends whilst attending ysgol Abersoch and I am still best friends with them now.

Although I have since moved out of the area, I have family and friends whose children currently attend the school and it has provided them with an excellent education through the medium of The Welsh Language.

This school has always provided a high level of education whilst taking full advantage of its local surroundings. Nature walks through the sand dunes and PE on the beach is a magical way of learning and those memories stay with you forever.

Closing its doors would have a devastating and heartbreaking impact on its pupils, parents, staff and the local community.

I implore you to reconsider.

Many Thanks
[redacted]

Sent from my iPhone
--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.
This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/096B041B2A.A7388/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/096B041B2A.A7388/blacklist

[redacted]

Chwefror 22ain, 2021

Swyddfa Moderneiddio Addysg
Adran Addysg
Cyngor Gwynedd
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Annwyl Adran Addysg ac Aelodau'r Cabinet,

Ysgrifennaf atoch i fynegi fy ngwrthwynebiadau cryf i'r bwriad i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021. Ni fu'r blynyddoedd diwethaf yr hawsaf i'n hysgol, yn enwedig yn ddiweddar heb ein pennaeth, a hoffwn ddiolch yr Adran Addysg am ei ymrwymiad a'i ymdrechion i lunio trefniadau i sicrhau ein bod wedi cael penaethiaid dros dro.

Fel cyn-ddisgybl, cyn-riant a llywodraethwr presennol, mae Ysgol Abersoch yn bwysig i mi. Mae cynnig Cyngor Gwynedd i gau'r ysgol arbennig hon yn fy llenwi ag ymdeimlad o dristwch a cholled. Mae Ysgol Abersoch yn rhoi dechrau rhagorol mewn bywyd i'r plant sydd wedi derbyn y fraint i'w fynychu, ysgol sydd yn cynnig ymdeimlad o berthyn ac yn deulu, lle mae'r iau, a'r hŷn, yn naturiol yn dysgu o bob un gyda'i gilydd. Nid yw'n bosibl rhoi pris ar yr hyn y mae Ysgol Abersoch yn ei roi i'n plant.

Mae'r ysgol yn rhan annatod o'r gymuned. O dan arweiniad gofalus ein pennaeth, Linda Jones, mae'r disgyblion yn chwarae rhan allweddol yn y gwaith o hyrwyddo'r iaith Gymraeg a diwylliant Cymru, drwy fentrau llwyddiannus fel annog siopau lleol i gyflwyno arwyddion dwyieithog a chymryd rhan mewn digwyddiadau lleol. Mae'r rhain yn gyfleoedd gwerthfawr i gyfalafu ar ein cynnig unigryw a hyrwyddo ein treftadaeth i gynulleidfa ehangach.

Mae'r gefnogaeth y mae'r ysgol yn ei dderbyn o'r gymuned yn amlwg a chadarn, ond efallai yn fwy o syndod yw'r gefnogaeth a gynigir gan y di-Gymraeg. Mae hyn yn arwydd clir, er gwaethaf y seisnigeiddio ymddangosiadol o Abersoch, fod yr iaith a'r diwylliant Cymraeg yn uchel eu gwerth, ac yn ddiofyn yn cynrychioli'r angen i ddiogelu, cynnal a chryfhau'r asedau hyn.

Mae cymunedau ledled y byd yn llais pwysig i'w glywed. Yn ymgyrchu dros ein hysgolion, neu gyfleusterau cyhoeddus eraill, mae democratiaeth yn disgwyl chwarae teg ac ystyriaeth briodol. Mae gan aelodau etholedig y Cabinet, er nad ydynt yn lleol i Abersoch, ddyletswydd o gyfrifoldeb ar bob cymuned ledled Gwynedd. Disgwylir iddynt fod yn wrthrychol yn eu penderfyniadau, gan weithredu er budd y cyhoedd a chydag uniondeb. Rwyf yn cwestiynu, yn achos Ysgol Abersoch, a fydd gwrandawiad teg yn cael ei gynnal o ystyried lefel siomedig y drafodaeth a welwyd yng nghyfarfodydd cynharach y Cabinet, ac ar ôl cais y

Pwyllgor Craffu i ailymweld â'r penderfyniad i fwrw ymlaen â'r ymgynghoriad. Mae ymdeimlad o 'fait accompli' yn eistedd yn anesmwyth iawn ochr yn ochr â'r sylwadau goddrychol a rhagfarnllyd a gyflwynir yn y dogfennau ymgynghori, wedi'u fframio i gyflawni nod yr Adran Addysg i gau Ysgol Abersoch.

Ni fyddai'n afresymol, o ystyried y goblygiadau difrifol sydd yn y fantol yma, ddisgwyl i aelodau etholedig – a gyda thal - herio uniondeb y dogfennau hyn yn hytrach na chymeradwyo'n unfrydol gynigion a gyflwynwyd gan swyddogion y Cyngor, heb gymryd unrhyw gyfrifoldeb personol dros ddwyn y Cyngor i gyfrif.

Mae hefyd angen tynnu sylw'r Cabinet at y gwahaniaeth rhwng yr amcanestyniadau disgyblion ardal leol a gyflwynir yn y dogfennau ymgynghori sy'n ymddangos i awgrymu gostyngiad mawr mewn niferoedd disgyblion, ac amcangyfrifon Llywodraeth Cymru[1] a Cyngor Gwynedd[2] sy'n niferoedd sefydlog a chynyddol ledled Cymru a Gwynedd. Gellir cynnig bod hyn yn ganlyniad i amcanestyniadau a wnaed gan benaethiaid sydd ddim yn preswylio yn y dalgylch, gan seilio eu rhagamcanion ar dueddiadau diweddar yn hytrach na thystiolaeth sy'n cynnig amcangyfrifon mwy dibynadwy. Er enghraifft, gwyddom am o leiaf 11 o blant yn nalgylch Ysgol Abersoch a fyddai'n gymwys i ddechrau yn ystod y 3 blynedd nesaf o gymharu â rhagamcaniad yr Adran Addysg o 7. Oni ddylai'r Cyngor ystyried newidiadau amlwg yn y boblogaeth leol a rhagamcanion ffurfiol, cyhoeddedig yn hytrach na rhagamcanion a allai fod yn ddi-sail ac yn gamarweiniol?

Yr hyn sydd wedi ein harwain fwyaf i'r sefyllfa bresennol hon yw methiant Cyngor Gwynedd i gynnal ei bolisïau cyhoeddedig ei hun o ran capasiti a dewis rhieni. Mae'r ffaith fod yr Adran Addysg wedi caniatáu i Ysgol Llanbedrog derbyn mwy nag 20% o blant dros ei gapasiti, gyda 43% o'i disgyblion o'r tu allan i'r dalgylch pan fo capasiti ar gael mewn ysgolion cyfagos yn enghraifft o hyn. Mae'r Adran Addysg, er mwyn gwasanaethu ei hangen ei hun, yn amlwg yn ddewisol ym mha un o'i pholisïau y mae'n dewis ei gweithredu ac felly mae'n uniongyrchol atebol am y sefyllfa yr ydym yn ei chael ein hunain ynddynt. Byddwn yn disgwyl, o ran budd y cyhoedd, y bydd y Cabinet yn dwyn yr Adran Addysg i gyfrif am ei methiant i ddilyn ei pholisïau ysgrifenedig ei hun.

Y fater sy'n gyrru'r ymgynghoriad yw'r gost fesul disgybl. Ac eto, mae'r ymgynghoriad yn defnyddio dadleuon ategol megis pwysigrwydd 'lles' a 'addysgu'r plant mewn dosbarthiadau o faint mwy addas' i gyflawni'r angen hwn. Maint presennol y dosbarth yn Ysgol Abersoch yw 10 o blant, ac yn Ysgol Sarn Bach maint cyfartalog y dosbarth yw 24, sydd eisoes yn fwy na datganiad Cyngor Gwynedd yn 'Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau'. Mae'n peri penbleth y gall Cyngor Gwynedd gyfiawnhau gwthio drwy benderfyniad a fydd yn cynyddu maint dosbarthiadau uwchlaw ei arfer gorau ei hun ar sail 'lles'. O ystyried cyd-destun y dogfennau ymgynghori, mae'n ymddangos nad yw'r Adran Addysg yn ystyried y ddarpariaeth addysg bresennol yn Ysgol Abersoch i gynhyrchu 'dinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn' mewn 'cymdeithas naturiol Gymraeg'.

Serch hynny, mae cyfle yma i gael 'stori newydd da'. Mae gan Abersoch, er gwell neu'n waeth, broffil uchel yng Ngwynedd. Rydym yn gymuned nad yw heb ein heriau, yn ymdrechu i gadw ein 'Cymreictod' yn fyw, mae anawsterau gyda thai a chyfleoedd cyflogaeth drwy gydol y flwyddyn. Ac eto, fel pentref, mae'n dyrnu uwchlaw ei bwysau; mae dros 50 o siopau llewyrchus, sy'n darparu cyflogaeth ac incwm i'r Cyngor. Mae'r dyfodol yn ddisglair, gyda chynlluniau ar gyfer gwesty mawr ar y gweill â chyflogaeth bellach; mae ynni o

[1] hiips://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Estimates/Local-Authority
[2] hiips://www.audit.wales/sites/default/files/publications/gwynedd_council_annual_audit_summary_2020_welsh_0.pdf

fewn ein pentref i wthio ffiniau, gwella ein cynigion a gwneud hyn mewn ffordd sy'n arddangos diwylliant Cymru.

Drwy feddwl yn synhwyrol, mae'r gost fach i gadw Ysgol Abersoch ar agor yn rhoi'r gweledegd y mae'n ei haeddu i'r iaith a diwylliant Cymreig, yn hytrach na'i roi i'r don o seisnigeiddio. Mae cadw'r ysgol ar agor yn rhan hanfodol o hyn.

Rwy'n hyderus, gydag amser, y bydd mentrau'r Cylch Meithrin ac Ysgol Traeth yn cefnogi ysgol sydd yn fynnu yn ein cymuned leol. Wrth wneud hynny, mae potensial ar gyfer cynnydd enfawr wrth inni hyrwyddo ein Cymreictod.

Mae lle i roi cynnig ar rywbeth gwahanol yma. Gadewch i ni beidio â gwastraffu'r cyfle hwn i wneud rhywbeth mwy arloesol, yn hytrach na dilyn yr opsiwn hawdd gyda chanlyniadau hirhoedlog, na ellir ei wrthdroi, wrth gau'r ysgol.

Yr eiddoch yn gywir

EIFIONA WOOD

February 21, 21

Modernising Education Office
Education Department
Gwynedd Council
Caernarfon
LL55 1SH

Dear Education Department and Cabinet Members,

I write to express my strong objections to the proposed closure of Ysgol Abersoch on 31 August 2021. The past few years have not been the easiest for our school, especially recently being without our headteacher, and I would like to thank the Education Department for its commitment and efforts in putting together arrangements to ensure we have had temporary headteachers in place.

As a past-pupil, past-parent and present governor, Ysgol Abersoch is important to me. Gwynedd Council's proposal to close this special school fills me with sadness and a sense of loss. Ysgol Abersoch provides an excellent start in life to those children blessed to attend, offers a sense of belonging and is a family, where the younger, and older, naturally learn from each together. It is not possible to put a price on what Ysgol Abersoch gives to our children.

The school is integral to the community. Under the careful leadership of our headteacher, Linda Jones, the pupils form a key role in promoting the Welsh language and culture, through initiatives such successfully encouraging local shops to introduce bilingual signage and taking part in local events. These are perfect opportunities to capitalize on our unique offering and promote our heritage to a wider audience.

The support the school receives from the community goes without saying, but what may be more surprising is the support offered by non-Welsh speakers. This is a clear signal that despite the apparent anglicization of Abersoch, the Welsh language and culture is highly prized, and by default represents a need to protect, sustain and strengthen these assets.

Communities worldwide are an important voice to be heard. Be it campaigning for our schools, or other public facilities, democracy expects fair play and due consideration. Elected Cabinet members, whilst not local to Abersoch, have a duty of responsibility all communities across Gwynedd. They are expected to be objective in their decision-making, acting in the public interest and with integrity. I question whether, in the case of Ysgol Abersoch, a fair hearing will take place given the disappointing level of discussion observed in earlier Cabinet meetings, and in light of the Scrutiny Committee's request to re-visit the decision to go ahead with the consultation. A sense of 'fait accompli' sits very uneasily alongside the subjective, biased representations presented in the consultation documents, framed to meet the Education Department's goal

to shut Ysgol Abersoch. It would not be unreasonable, given the serious implications at stake here, to expect that the elected - and paid - Cabinet members challenge the integrity of these documents rather than unanimously endorse proposals put forward by Council officials without taking any personal responsibility for holding the Council to account.

It would also not be amiss to bring to the Cabinet's attention the disparity between the local area pupil projections presented in the consultation documents which appear to suggest a nosediving of pupil numbers, and those of Welsh Government[1] and Gwynedd Council[2] estimates that show stable and increasing numbers across Wales and Gwynedd. It could be surmised that this is a result of projections made by headteachers who are not resident with the catchment area, basing their projections on recent trends rather than substantiated evidence offering more reliable estimates. For example, we know of at least 11 potential children in Ysgol Abersoch catchment area who would be eligible to start in the next 3 years compared to the Education Department's projected 7. Should the Council not take into account evident local population changes and formal, published projections rather than potentially unsubstantiated and misleading projections?

What has most led us into this present position though is Gwynedd Council's failure to uphold its own published policies in terms of capacity and parental preference. That the Education Department has allowed Ysgol Llanbedrog to become more than 20% oversubscribed with 43% of its pupils from out of catchment when there is capacity in neighbouring schools exemplifies this. The Education Department, to serve its own need, is clearly selective in which of its policies it chooses to implement and is thus directly accountable for the situation we find ourselves in. I would expect, in terms of public interest, that the Cabinet will hold the Education Department to account for its failure to follow its own written policies.

The elephant in the room that is driving the consultation is the cost per pupil. Yet the consultation uses supporting arguments such as the importance of 'well-being' and 'ensuring that children are educated in more suitably-sized class' to fulfill this need. The current class size at Ysgol Abersoch is 10 children, whilst at Ysgol Sarn Bach the average class size is 24, already in excess of Gwynedd Council's Excellent Primary Education for Children in Gwynedd position statement. It is puzzling that Gwynedd Council can justify pushing through a decision that will increase class sizes above its own best practice on the basis of 'well-being'. Given the context of the consultation documents it would appear that the Education Department does not consider the present education provision at Ysgol Abersoch to produce 'bilingual, successful and well-rounded citizens" in a 'naturally Welsh speaking society'.

Nonetheless, there is opportunity here for a 'good news story'. Abersoch, for better or worse, has a high profile within Gwynedd. We are a community not without our challenges, striving to keep our 'Cymreictod' alive, there are difficulties with housing and year-round employment opportunities. Yet as a village it punches well above its weight; there are in excess of 50 flourishing shop floor businesses, providing employment and income to the council. The future is bright, with plans for a large hotel complex bringing further employment; there is an energy within our village to push boundaries, improve our offerings and to do this in a way that showcases Welsh culture.

[1] hiips://statswales.gov.wales/Catalogue/Population -and-Migration/Population/Estimates/Local-Authority
[2] hiips://democracy.gwynedd.llyw.cymru/documents/s28389/Gwynedd%20Council%20Annual%20Audit%20Summary.pdf

By thinking innovatively, the small cost to keep Ysgol Abersoch open give the Welsh language and culture the visibility it deserves, rather than giving it to the wave of anglicization and second-home owners. Keeping the school open is an essential part of this.

I am confident that the Cylch Meithrin and Beach School initiatives will, given time, support a thriving school in our local community. In doing so, there is potential for enormous gain as we champion our Welshness.

There is scope to try something different here. Let's not waste this opportunity to do something more imaginative, rather than the follow the easy, but irreversible option with long-lasting consequences, in closing the school.

Yours sincerely,

EIFIONA WOOD

76

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

76

The respondent does not want the response to be published

Ffurflen Ymateb
Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021, yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Eich Manylion:

Dyddiad: 21/02/2021

Enw: R.H.Wyn Williams

Cyfeiriad e-bost: [redacted]

Rwy'n ymateb fel: (ticiwch yr ymateb perthnasol)

- ○ Rhiant
- ○ Staff
- ○ Llywodraethwr
- ○ Disgybl
- ◉ Arall (nodwch) Ffrind Bore Paned 50 Abersoch a'r Cylch

Os ydych yn dymuno derbyn hysbysiad pan gyhoeddir yr adroddiad ymgynghori, ticiwch y blwch priodol isod

- ☑ Hoffwn gael fy hysbysu
- ☐ Na, nid wyf yn dymuno cael fy hysbysu

Yn unol â gofynion deddfwriaeth diogelu data, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu o'r canlynol:

Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio eich barn ar y cynnig hwn fel rhan o broses ymgynghori statudol. Defnyddir y manylion a ddarperir gennych i'r pwrpas hwn yn unig. Efallai y bydd y wybodaeth yn cael ei rannu gydag asiantaethau sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad (e.e. Llywodraeth Cymru) ond dim ond at ddiben ymateb i faterion penodol gall eich bod wedi eu nodi yn eich ymateb. Byddwn yn parhau i ystyried eich sylwadau pa bynnag opsiwn a ddewisir. Cedwir eich manylion personol am 7 mlynedd.

Gyda'ch caniatâd, mae'n bosib y bydd eich sylwadau yn cael eu rhyddhau, yn llawn neu heb gynnwys manylion personol fel enwau a chyfeiriadau, mewn adroddiad i'r Cabinet ar yr ymgynghoriad.

Os nad ydych yn dymuno i'r Cyngor gyhoeddi eich ymateb, nodwch isod trwy roi ✓ yn y blwch perthnasol os gwelwch yn dda:

* Dewiswch **un** o'r atebion canlynol

- ☑ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb yn llawn, gan gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- ☐ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb, heb gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- ☐ Nid wyf yn cytuno i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb

Am fwy o wybodaeth am eich hawliau a manylion Swyddog Diogelu Data'r Cyngor ewch i'r Adran Preifatrwydd ar wefan y Cyngor.

Anfonwch eich ymateb at:
Swyddfa Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon
LL55 1SH
neu ModerneiddioAddysg@gwynedd.llyw.cymru

Dyddiad cau: 13:00 ar ddydd Mawrth, 23 Chwefror 2021

Nodwch mai sylwadau yw'r ymatebion ac nid gwrthwynebiad i'r cynnig.

Bydd cyfle i wrthwynebu'r cynnig os bydd rhybudd statudol yn cael ei gyhoeddi.

Ffurflen Ymateb

Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021, yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Sylwadau:

Cymdeithas o rhai sydd dros 50 oed ydi Bore Paned Abersoch a'r Cylch, yn cyfarfod yn Fisol yn y Neuadd Abersoch (heblaw am cyfnod y covid) mae rhai o'r aelodau dros ei 90 au a tua 35 yn mynychu yn rheolaidd iawn,

Rydym fel Cymdeithas yn ddyledus iawn ac yn ffrindia agos a Ysgol Abersoch sydd yn hwylus drws nesa, ac yn ein cyfarfod mis Mawrth rydym yn cael dathlu Gwyl Dewi yn gwbwl Gymreig gyda'r Ysgol, a'r Plant yn cael sgwrsio gyda'r aelodau wedyn, hefyd ym mis Rhagfyr rydym yn medru dathlu y Nadolig gyda'r Ysgol, ac erbyn hyn wedi dod i adnabod y disgyblion, ac rydym yn gwerthfawrogi yn fawr iawn cyswllt y Pennaeth ag eraill, ac mae y ddau gyfarfod yna erbyn hyn yn un mae'r aelodau i gyd yn edrych ymlaen atynt ac yn ddiolchgar iawn i'r Ysgol am y cyswllt Cymunedol sydd yn hwb i'r Gymdeithas,

Mi fuasa cau Ysgol Abersoch sydd yn rhan allweddol o Gymdeithas yn ergyd drom i ni, oherwydd does gan yr un Ysgol arall gyswllt a Abersoch fel Pentre, a chael eraill i fynychu yn rheolaidd yn amhosib, oherwydd y gost o deithio ag ati.

Er mai cymdeithas dwyieithog ydym, mae dylanwad yr laith Gymraeg a'r y ddau achlysur yma yn allweddol a chodi ymwybyddiaeth o'r laith Gymraeg yn fyw, ac ein bod yn cydnabod y rhan mae'r Ysgol yma yn ein wneud yn y Gymdeithas sydd ohonni.

Gobeithio y byddwch yn ail edrych a'r eich argymhellion eto,
A dyma ydi sylwadau ni fel Cymdeithas Bore Paned 50 Abersoch a'r Cylch sydd eisiau gweld bod yna warchoaeth i'r Ysgol fywiog yma yn Abersoch sydd yn sicr yn allweddol i'r Gymuned yma.
Diolch.

78

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: Jessica Dunning <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Sul, 21 Chwefror 2021 18:43
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Please don't close the school. The village needs the jobs and the local community. You're killing our village without it. You may as well brand Abersoch a resort without its heart.

Regards,
Jessica Dunning
Ysgol Abersoch pupil 1992-1994
--
Many thanks,
Jessica Dunning
[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

79

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 08:35
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Please find my email with my name and address that was missing from my previous email. Thank you.

Good Morning Sir/ Madam

With regards to Ysgol Abersoch currently being under a statutory consultation process for potential closure i wish to forward my comments to be supportive against this decision.

The past year has been a challenge for us all and is continuing to be for the foreseeable future. Most of us have never experienced the detriment of the Coronavirus pandemic in our lifetime and probably won't again.

The virus lockdowns we have all had to manage, has meant village/ community life has become more than ever important, looking out for one and other, being kind, helping when help has been needed, keeping peoples spirits up in dark times. For all of us perhaps we have learnt, we should not take things for granted and the people around us where we live are the most important in to bringing communities together.

Ysgol Abersoch is the HEART of the Abersoch village and has such importance.

This is the start for all the children, of past generations and most important future generations take, learning them many life skills which is at such an important time of life! The school has great passion in teaching them the core attributes of life with the education it provides, together with the activities it organises that many other children from other schools join and benefit from.

The consideration to close the school will mean Parents are unable to walk their children to school, they will have to rely on personal or private transport that has damaging effects on us all and the environment, and that is if they are fortunate to be able to afford this commute, meaning the children now and the coming years will suffer together with their parents.

Only recently, Gwynedd Council has decided to push forward in increasing the council tax for second home owners or long term empty properties to 200%. This I understand the council hopes will deter the affordable housing being purchased by more wealthy families, leaving the local people in the community to be able to get on the property ladder and move as their families grow, staying in the community for generations as it always has been.

Abersoch is village that has grown with day trippers and holiday makers and second home owners for many many years and will continue to do so, but to rip the HEART out of Abersoch to save a little money when the area will increase its income through the council tax increase alone just doesn't add up to the council's innovative approach for future growth in the community and education needs, with having no school in the village.

You may ask why should i take the time to challenge such consultation process, I have been fortunate to grow up with Abersoch being part of me since the 70's, Thank you to my late Aunt who I lost to cancer. We holiday'd many times a year in Abersoch in the wonderful village it is, the school has always thrived with activity and the benefits to the children and parents is huge, and is such important stepping stone in life. It is very hard to explain, and unless you experience it for yourself you will never understand fully how Abersoch becomes part of you!

Even though i don't reside nearby, i feel such affected by the proposed changes, and strongly object to its closure.

I own a small family business with my wife i am in discussion with Ysgol Abersoch to support/ sponsor in fundraising and events and be it our contribution is only small, together with the businesses that are in Abersoch that currently strive to support the school where they can, that just shows how much Ysgol Abersoch means to the Village.

I appreciate that with everything we undertake in life, both personal and business there are always for and against.

However if 2020/2021 so far has honestly taught us anything.

You cannot put a cost on Life, Well-Being, A Village Community, Strong Spirit and A Close & Supportive Bond and all this starts with our children and Their School - Ysgol Abersoch- which is so vital for our generation and future generations.

This school is the lifeline for so many including the teaching jobs and needs to continue to be so.

I accept the vast responsibilities the council has and the legal duties to promote high educational standards locally.

So I ask Gwynedd Council to do the right thing. Continue with supporting and growing Ysgol Abersoch, and together with the support of businesses, family and friends and the community to ensure this school continues to be the beating Heart of the village of Abersoch and not be another horrific loss.

Thank you for your time and attention.

Be Kind Stay Well Stay Safe

Yours

Stuart Holyman

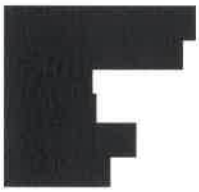

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

80

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Sul, 21 Chwefror 2021 22:08
At: Moderneiddio Addysg
Copi: Cyfeillion Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Annwyl Gyfeillion

Ysgrifenaf atoch i ddatgan fy nghefnogaeth i gadw Ysgol Abersoch yn agored.
Rwyf yn enedigol o Abersoch, ac mae'r Ysgol wedi bod yno hyd fy oes (dros 60 mlynedd!).
Buasai yn golled mawr ir pentref i golli yr Ysgol. Mae'r pentref yn saesnigo yn fwyfwy y dyddia yma, a mae'r Ysgol yn rhoi cyfle ir plant ddysgu Cymraeg yn ifanc.

Yr eiddoch yn gywir

[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

81

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

81

The respondent does not want the response to be published

82

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 10:12
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Some things aren't just about the money!!! Please bear this in mind when deciding the future of Ysgol Abersoch.....

Best rgds [redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

83

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Kay Brennan <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 11:58
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To whom it may concern,
Modernising education should not be all about money, should it ?? The systematic closing of our village schools is ripping out the very hearts of these precious places.
So here is your unique opportunity to break this destructive cycle and do the right thing, by handing over a stay of execution on our precious Ysgol Abersoch.
Built and gifted to the village by a wonderful family over 100 years ago. I spoke to one of the early attendees of the school, she attended 95 years ago and was one of only 8 children at the time.
Our head teacher along with her colleagues and helpers, are instrumental in encouraging the very survival of the welsh language being spoken. Herself along with the children are often to be found walking around the village entering shops with hand written and painted posters to be hung in shop windows with either competitions or easy welsh words to encourage shopkeepers and visitors to converse in welsh.
The forward thinking head mistress has also recently begun a Cylch meithrin to encourage younger children to begin their education journey at Ysgol Abersoch.
It is sadly no secret that the next nearest school in Llanbedrog is dangerously oversubscribed with now more that 102 pupils.
Ysgol Abersoch with its unique situation in this beautiful seaside village should also be put forward as one of the first 'Beach Schools'
I urge you, please do not close this beautiful, significantly important, much loved 'little school' which nurtured its small people on entry and releases them into this world, as kind, thoughtful, mannerly individuals who care about the environment around them. Please, do the right thing, I promise you will feel so much better, knowing that you have also saved a village together with its gorgeous community.
Thank you
Kay Brennan
[redacted]

Get Outlook for iOS

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

84

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

84

The respondent does not want the response to be published

Ffurflen Ymateb
Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021,yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Eich Manylion:

Dyddiad: 21.02.2021

Enw: [redacted]

Cyfeiriad e-bost: [redacted]

Rwy'n ymateb fel: (ticiwch yr ymateb perthnasol)

- ◯ Rhiant
- ◯ Staff
- ◯ Llywodraethwr
- ◯ Disgybl
- ◯ Arall (nodwch) Cyfaill yr ysgol

Os ydych yn dymuno derbyn hysbysiad pan gyhoeddir yr adroddiad ymgynghori, ticiwch y blwch priodol isod

- [x] Hoffwn gael fy hysbysu
- [ ] Na, nid wyf yn dymuno cael fy hysbysu

Yn unol â gofynion [redacted] diogelu data, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu o'r canlynol:

Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio eich barn ar y cynnig hwn fel rhan o broses ymgynghori statudol. Defnyddir y manylion a ddarperir gennych i'r pwrpas hwn yn unig. Efallai y bydd y wybodaeth yn cael ei rannu gydag asiantaethau sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad (e.e. Llywodraeth Cymru) ond dim ond at ddiben ymateb i faterion penodol gall eich bod wedi eu nodi yn eich ymateb. Byddwn yn parhau i ystyried eich sylwadau pa bynnag opsiwn a ddewisir. Cedwir eich manylion personol am 7 mlynedd.

Gyda'ch caniatâd, mae'n bosib y bydd eich sylwadau yn cael eu rhyddhau, yn llawn neu heb gynnwys manylion personol fel enwau a chyfeiriadau, mewn adroddiad i'r Cabinet ar yr ymgynghoriad.

Os nad ydych yn dymuno i'r Cyngor gyhoeddi eich ymateb, nodwch isod trwy roi ✓yn y blwch perthnasol os gwelwch yn dda:

* Dewiswch **un** o'r atebion canlynol

- [ ] Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb yn llawn, gan gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- [x] Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb, heb gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- [ ] Nid wyf yn cytuno i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb

Am fwy o wybodaeth am eich hawliau a manylion Swyddog Diogelu Data'r Cyngor ewch i'r Adran Preifatrwydd ar wefan y Cyngor.

Anfonwch eich ymateb at:
Swyddfa Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon
LL55 1SH
*neu*ModerneiddioAddysg@gwynedd.llyw.cymru

Dyddiad cau: 13:00 ar ddydd Mawrth, 23Chwefror 2021

Nodwch mai sylwadau yw'r ymatebion ac nidgwrthwynebiad i'r cynnig.

Bydd cyfle i wrthwynebu'r cynnig os bydd rhybudd statudol yn cael ei gyhoeddi.

Ffurflen Ymateb

Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021,yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Sylwadau:

Gweler fy llythyr sy' wedi'i atodi.

86

[redacted]

Moderneiddio Addysg

Adran Addysg

Cyngor Gwynedd

Caernarfon

LL55 1SH

20/02/2021

Annwyl Foderneiddio Addysg,

Ymgynghoriad Statudol Ysgol Abers[redacted]

Mae Ysgol Abersoch yn unigryw ac yn galon i bentref Abersoch. Rhoddwyd pob math o ddadleuon gerbron gan y ddwy ochor o blaid ac yn erbyn cau yr ysgol ers i'r broses ymgynghori i'w chau ddechrau.

Nid oes angen profi mor ganolog yw'r ysgol fechan hon i'r pentref – mae gymaint o dystiolaeth eisoes wedi'i chyflwyno am hyn, fel y gallaf innau fel cyn-ddisgybl sydd wedi cefnogi'r ysgol drwy'r blynyddoedd dystio.

Nid oes cwestiwn am safon yr addysg a ddarperir. Mae addysgu plant mewn ysgol fechan yn gostus ond mae cost ei chau ac effaith hynny yn llawer mwy pellgyrhaeddol. Mae'r ysgol yn rhan greiddiol o ddyfodol pentref Abersoch – lle mae diwylliant, yr iaith Gymraeg, ffyniant economaidd, 'hawl i fyw adra', tai fforddiadwy ac addysg i gyd yn cydblethu – gwerthoedd sy'n ganolog i Gyngor Gwynedd fe gredaf. Onid dyletswydd Cyngor Gwynedd yw edrych ar y darlun cyflawn ac ar ffyniant y pentref cyfan yn hytrach nag ystyried dyfodol yr ysgol allan o gyd-destun ac ar ei phen ei hun? Pe gwneir hyn byddai cyfle i gynnig rhywbeth arloesol, unigryw a gwahanol yn Abersoch.

Anodd credu fod pob opsiwn posib dros gadw'r ysgol ar agor wedi'i diystyru a'u gwrthod – dewisiadau cadarn megis ffederaleiddio, sefydlu ysgol draeth, addysgu'r plant nes eu bônt yn 9 oed cyn trosglwyddo.

Gwych fyddai gweld Cyngor Gwynedd yn gwneud safiad, yn arwain y ffordd ac yn dangos blaengarwch. Erfyniaf arnoch ail-ddechrau â dalen lân ond y tro yma ystyried rhesymau cadarnhaol dros gadw'r ysgol ar agor yn hytrach na phwysleisio'r rhesymau dros ei chau. Mae'n eithriadol bwysig credu a buddsoddi yn nyfodol yr ysgol amhrisiadwy hon a thrwy hynny ym mhentref Abersoch.

Yn gywir,

[redacted]

87

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Erin haf Parry-hughes <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 13:24
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Aberosch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

[redacted]

Annwyl Syr/Madam

Ysgrifennwn atoch fel dwy gyn ddisgybl Ysgol Abersoch. Rydym yn drist iawn i glywed bod yna fwriad i gau ein hysgol leol.

Cawsom amser hapus iawn yno gyda'n hathrawon caredig Mrs Lorina Hughes a Mrs Rhian Williams. Yn yr haf cynhelid mabolgampau yn y cae a gwahoddwyd y rhieni i'n gwylio. Cawson lawer tro i lan y mor ac yn y gwanwyn aethom gyda'r Urdd oedd yn cyfarfod yn yr ysgol i Gastellmarch i weld yr wyna. Gan fod maes parcio'r neuadd drws nesa i'r ysgol cawsom weld yr arddangosfa hen geir -diddorol.
Wrth gwrs yn y neuadd y cynhelid ein cyngerdd nadolig.
Wrth gwrs arwahan i'r gwersi arferol, y canu, y crefftau ac ati, deuai y parchedigion Andrew Jones ac Olwen Williams i roi stori o'r beibl yn y boreau.

Biti mawr fuasai cau ysgol mor dda.

Yr eiddoch yn gywir

Fflur ac Erin Parry

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd
This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

88

[redacted]

Swyddfa Moderneiddio Addysg
Adran Addysg,
Cyngor Gwynedd
Caernarfon
LL55 1SH

22/02/21

Annwyl Moderneiddio Addysg,

Rwy'n Llywodraethwr, yn gyn-ddisgybl ac yn rhiant, ac rwy'n gwrthwynebu'n bersonol yn y modd cryfaf i'r bwriad i gau Ysgol Abersoch.

Ysgrifennaf hefyd fel ymgyrchydd, a wrthdystiodd yn erbyn y cynlluniau ad-drefnu ysgolion a gynigiwyd dros ddegawd yn ôl, pan oedd fy mhlant fy hun yn ddisgyblion yn Ysgol Abersoch. Rwy'n mawr obeithio, ar yr achlysur hwn, y gellir dod o hyd i ffordd gadarnhaol ymlaen i sicrhau dyfodol yr ysgol bentref fach annwyl hon, sy'n chwarae rhan mor bwysig yn ein cymuned.

Fodd bynnag, wrth wylio'r gwe ddarllediad y cyfarfod cychwynnol y Cabinet, lle ceisiwyd caniatâd i gynnal Ymgynghoriad Statudol ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch, cefais sioc o weld nad oedd bron dim ymrwymiad gan aelodau'r Cabinet ar y mater pwysig hwn, cyn i'r pleidleisiau gael eu castio. Roeddwn wedi disgwyl yn naïf gweld rhywfaint o drafodaeth neu ddadl yn digwydd. Yn anffodus, cadarnhawyd fy amheuon wrth weld y diffyg diddordeb hwn bod y penderfyniad i fwrw ymlaen â'r Ymgynghoriad eisoes wedi'i wneud, ymhell cyn i aelodau'r Cabinet ddod i mewn i'r cyfarfod, ac ar ben hynny, bod yr holl broses wedi bod yn ymarfer ticio blwch o'r dechrau, gyda'r cyngor yn mynd trwy'r cynigion i roi'r argraff o ymgynghori ystyrlon.

Rwy'n dal i fod yn argyhoeddedig am reswm da pam nad oedd un opsiwn a awgrymwyd gan y rhanddeiliaid yn haeddu cael ei gynnwys yn y tri opsiwn olaf. Felly, gobeithio eich bod yn deall pam ei bod yn anodd cael gwared â'r teimlad, er gwaethaf y broses adolygu anffurfiol, mai'r cynnig i gau Ysgol Abersoch fu'r unig eitem ar yr agenda o'r dechrau. Mae'r penderfyniad a'r brys i gyflawni'r nod hwn wedi cael ei baratoi i anwybyddu'r cyfyngiadau digynsail ar gymdeithas pandemig, gan fwrw ymlaen â phroses sydd, er ei bod yn cael ei chaniatáu'n gyfreithiol, yn cael ei hystyried gan lawer yn foesol anghywir.

Rwyf yn ei chael hi'n anodd i ddod o hyd i unrhyw beth yn y dogfennau sy'n taflu goleuni ar lwyddiant neu gyflawniadau'r ysgol, ac nid oes unrhyw gyfeiriad at amgylchiadau ac effaith anghyffredin Covid 19, heb sôn am oblygiadau tymor hir Coronavirus a ddylai, yn sicr, gael ei adlewyrchu yn y strategaeth a chynllunio adnoddau o hyn ymlaen?

Mae'r modd diystyriol y mae potensial y Cylch Ti a Fi a Cylch Meithrin newydd wedi eu trin yn destun pryder mawr. Mae hyn yn fy arwain i gwestiynu didwylledd bwriad y Cyngor, a fynegwyd yng nghyfarfod rhanddeiliaid cyntaf yr adolygiad anffurfiol, i gefnogi a helpu'r ysgol i ddod o hyd i ffyrdd o gynyddu nifer y disgyblion i lefel fwy cynaliadwy. Mae ein gweithredoedd a'n hawgrymiadau cadarnhaol mewn ymateb i hyn, gan gynnwys y mentrau a gefnogir gan Mudiad Meithrin, ynghyd â chysyniad Ysgol y Traeth, ac ychwanegu blwyddyn ysgol ychwanegol, i gyd yn opsiynau sydd â siawns go iawn o gael effaith gadarnhaol ar gynaliadwyedd tymor hir Ysgol Abersoch, a minnau, ynghyd â llawer o rai eraill, yn credu y dylid rhoi cyfle teg iddynt ffynnu.

Rwy'n ystyried bod llawer o gynnwys y dogfennau ymgynghori yn cael ei gyflwyno mewn modd camarweiniol ac annheg. Er enghraifft, mae'r ystod oedran yn Ysgol Abersoch dair blynedd yn llai nag ystod oedran yr ysgolion cyfagos, y mae'n cael ei chymharu'n gyson â hi ar draws ystod o ddata, sy'n golygu nad yw llawer o'r wybodaeth a gyflwynir yn cymharu tebyg â thebyg, gan ei rhoi ar y gorau yn ddryslyd iawn, ac ar y gwaethaf bron yn ddiystyr. Sylwaf fod data ar ddefnydd y Gymraeg a gyflwynir yn y dogfennau drafft, wedi cael eu ddiystyru o blaid set wahanol o ddata sy'n fwy ffafriol i'r naratif gwrth Ysgol Abersoch, a thrwy hynny ychwanegu cryfder at y ddadl sy'n ceisio cyfiawnhau'r cynnig i gau'r ysgol.

Rwyf wedi bod yn siomedig iawn o weld natur arwynebol yr Asesiadau Effaith Cymunedol ac laith yn benodol, sy'n ymddangos yn barod heb unrhyw fewnbwn cymunedol go iawn. Yn syml, nid wyf yn derbyn y canlyniad na fydd unrhyw effaith ar y Gymraeg yn Abersoch pe bai'r ysgol yn cau. Mae'r tablau yn yr asesiadau hyn yn parhau i gynnwys gwybodaeth ffug, er enghraifft nid oes eglwys na chapel yn Sarn Bach. Fel cyn-ddisgybl Ysgol Sarn Bach, cefais fy synnu o ddarganfod bod yr ysgol, yn ôl map yn yr adroddiad, wedi symud i gaeau Fferm Ty Newydd. Mae gwallau mewn ffeithiau a gwybodaeth mor sylfaenol yn parhau i danseilio fy hyder ym meysydd mwy cymhleth yr adroddiad.

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at sefyllfa bryderus iawn yn Ysgol Llanbedrog, lle gwelwn niferoedd y disgyblion ymhell dros gapasiti'r ysgol, gan arwain at sefyllfa lle nad yw plant o'r pentref hwnnw'n gallu mynychu eu hysgol bentref eu hunain. Mae hyn hefyd yn effeithio ar ysgolion cyfagos fel Ysgol Abersoch lle mae capasiti, ac mae'n ymddangos yn eithaf rhyfeddol i mi fod y sefyllfa hon wedi cael parhau i gael ei gwirio. Mae'r Adran Addysg yn rhoi pwyslais mawr ar ddata lleoedd dros ben a chapasiti ysgol, yr wyf yn deall sy'n cael ei gyfrifo gan ddefnyddio fformiwla. Ymddengys bod hyn wedi cael ei ddiystyru'n llwyr yn achos Ysgol Llanbedrog, a byddwn yn awgrymu y gallai hyn arwain at effaith ar ganlyniadau dysgu disgyblion, heb sôn am faterion iechyd a diogelwch posib gorlenwi? Os nad yw data gallu yn cael ei ystyried yn arbennig o bwysig mewn gwirionedd, yna pam y dylid ei ddefnyddio fel ffactor wrth adeiladu'r achos i gau ysgol?

Derbynnir bod ysgolion gwledig yn ôl eu natur bron bob amser yn ysgolion bach, ond nid yw eu maint yn arwydd o'u pwysigrwydd i'w cymuned. Yn ei 'Study of Economics as if People Mattered', ysgrifennodd E F Schumacher 'Small is Beautiful', ac mae'n ymddangos yn amser priodol i ychwanegu 'and Safer' nawr, ar ôl y gwersi a ddysgwyd o'r pandemig. Nid oes

unrhyw adran ar fantolen i roi gwerthoedd lles cymuned neu ddiwylliant, oherwydd yn syml, nid yw'n bosibl cloriannu pwysigrwydd ehangach ysgol mewn termau ariannol yn unig. Nid oes unman yn fwy amlwg nag yn achos Abersoch, cymuned sy'n drech nag ail gartrefi, lle mai'r ysgol fwy neu lai yw'r unig symbol sy'n weddill o iaith, diwylliant a threftadaeth Gymraeg yn y pentref.

Mae Ysgol Abersoch mewn sefyllfa dda yng nghanol y pentref, gan alluogi mynediad hawdd i gynifer o adnoddau naturiol heb faich costau cludo gwaharddol, ac mae'r disgyblion hyd yn oed yn defnyddio opsiwn economaidd ac amgylcheddol gyfeillgar y gwasanaeth bws cyhoeddus i fynychu gwersi nofio wythnosol yn Pwllheli. Mae cynaliadwyedd cymunedau gwledig ym mhobman yn cael eu bygwth gan gostau cynnal adnoddau pwysig fel capeli, llyfrgelloedd a neuaddau pentref. Mae ein pentref yn hynod ffodus bod Neuadd Abersoch yn cael ei ariannu'n dda iawn gan refeniw o'i faes parcio, ac mae'n fraint i'r ysgol gyfagos fwynhau'r defnydd am ddim o gyfleusterau rhagorol y neuadd. Mae gan y neuadd ddigon o le ar gyfer gweithgareddau dan do, gan gynnwys llwyfan gwych, sy'n cynnig cyfle gwych i'r disgyblion arddangos eu sgiliau perfformio mewn dathliadau amrywiol trwy gydol y flwyddyn, ond yn enwedig yn y Cyngerdd Nadolig, lle gwahoddir y gymuned gyfan iddo. Mae caeau chwarae'r pentref, dim ond taith gerdded fer i ffwrdd hefyd ar gael am ddim i'r ysgol, lle cynhaliwyd diwrnodau chwaraeon yno yn y gorffennol.

Mae Ysgol Abersoch hefyd yn gweithredu fel pont werthfawr, gan groesawu ac integreiddio teuluoedd sydd newydd gyrraedd yng nghalon ein cymuned amrywiol, gan annog a hyrwyddo lles dwyieithrwydd a dathlu diwylliant Cymru.

Byddai cau Ysgol Abersoch yn torri parhad cymuned a chysylltiadau cenedlaethau o deuluoedd a addysgir yn yr ysgol bentref hon, y mae'n anrhydedd i rai o'u disgynyddion wasanaethu ar fwrdd presennol y llywodraethwyr. Rydym wedi ein hymrwymo gan ymdeimlad cyffredin o dreftadaeth ac yn perthyn i'r lle arbennig hwn, ac mae ein hargyhoeddiad cryf fod Abersoch yn haeddu ysgol, ynghyd â phenderfyniad i beidio â cholli'r Gymraeg fel iaith fyw yng nghanol y pentref.

Mae cau ysgol yn fater difrifol a byddwn yn disgwyl cwestiynau difrifol, a thrafodaeth heriol dros fanylion y dogfennau ymgynghori, ynghyd ag ystyriaeth deg o'r materion a godwyd gan randdeiliaid a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori, cyn i unrhyw benderfyniad gael ei wneud.

Rwy'n mawr obeithio y bydd y rhai sydd mewn swyddi grym yn bachu ar y cyfle i ddangos eu cefnogaeth frwd i'r Gymraeg a gwerth cymuned trwy ddod o hyd i ffordd i gadw Ysgol Abersoch ar agor er budd y cenedlaethau o blant i ddod.

Yr eiddoch yn gywir

Margot Jones

[redacted]

Swyddfa Moderneiddio Addysg
Adran Addysg,
Cyngor Gwynedd
Caernarfon
LL55 1SH

22/02/21

Dear Moderneiddio Addysg,

I am a Governor, former pupil and parent, and I object personally in the strongest terms to the proposed closure of Ysgol Abersoch.

I also write as a campaigner, who protested against the school reorganisation plans that were proposed over a decade ago, when my own children were pupils at Ysgol Abersoch, and I sincerely hope that on this occasion, a positive way forward can be found to secure the future of this dearly loved small village school that plays such an important role in our community.

However, on watching the recording of the initial Cabinet meeting, in which permission was sought to hold a Statutory Consultation on the proposal to close Ysgol Abersoch, I was shocked to see almost no engagement from Cabinet members on this important issue, prior to the votes being cast. I had naively expected to see some discussion or debate take place. Unfortunately, witnessing this lack of interest confirmed my suspicions that the decision to go forward with the Consultation had already been made, well before the Cabinet members entered the meeting, and furthermore, that the whole process has been a tick box exercise from the beginning, with the council just going through the motions to give the impression of meaningful consultation.

I remain to be convinced of a good reason why not a single option suggested by the stakeholders merited inclusion in the final three options. Therefore, I hope you understand why it is hard to shake the feeling that, despite the informal review process, the proposal to close Ysgol Abersoch has actually been the only item on the agenda from the start. The determination and urgency to achieve this aim has been prepared to ignore the unprecedented restrictions on society of a pandemic, forging ahead with a process which, although legally allowed, is considered by many to be morally wrong.

I am hard pressed to find anything in the documents that shines a light on the success or achievements of the school, nor is there any reference to the extraordinary circumstances and impact of Covid 19, let alone the long-term implications of Coronavirus which should surely be reflected in strategy and planning of resources from now on?

The dismissive manner in which the potential of the newly established Cylch Ti a Fi and Cylch Meithrin has been treated, is a cause of great concern. This leads me to question the sincerity of the Council's intention, expressed in the first stakeholder meeting of the informal review, to support and help the school to find ways to increase pupil numbers to a more sustainable level. Our positive actions and suggestions in response to this, including the Mudiad Meithrin supported intiatives, along with the Beach School concept, and the addition of an extra school year, are all options that have a real chance of positively impacting the long term sustainability of Ysgol Abersoch, and I, along with many others, believe they should be given a fair chance to flourish.

I consider much of the content of the consultation documents to be presented in a misleading and unfair manner. For example, the age range at Ysgol Abersoch is three years less than the age range of the neighbouring schools, with whom it is constantly compared across a range of data, meaning a lot of the information presented is not comparing like with like, rendering it at best very confusing, and at worst almost meaningless. I notice that some of the data on the use of the Welsh language presented in the draft documents, has been disregarded in favour of a different set of data that more favourably suits the anti Ysgol Abersoch narrative, thereby adding strength to the argument which tries to justify the proposal to close the school.

I have been very disappointed to see the superficial nature of the Community and Language Impact Assessments in particular, which appear to be prepared without any actual community input. I simply do not accept the finding that there will be no impact on the Welsh language in Abersoch if the school were to close. The tables in these assessments continue to contain false information, for example there is no church or chapel in Sarn Bach. As a former pupil of Ysgol Sarn Bach, I was very surprised to discover that, according to a map in the report, the school has moved into the fields of Fferm Ty Newydd. Inaccuracies in such basic facts and information continue to undermine my confidence in the more complex areas of the report.

The report highlights a very worrying situation in Ysgol Llanbedrog, where we see pupil numbers well over school capacity, leading to a situation where children from that village are not able to attend their own village school. This also impacts neighbouring schools such as Ysgol Abersoch where there is capacity, and it seems quite extraordinary to me that this situation has been allowed to continue unchecked. The Education Department places great emphasis on data of surplus places and a school's capacity, which I understand is calculated using a formula. This appears to have been completely disregarded in the case of Ysgol Llanbedrog, and I would suggest this could lead to an impact upon pupil learning outcomes, not to mention possible health and safety issues of over-crowding? If in fact capacity data is not considered particularly important, then why should it be used as a factor in building the case to close a school?

It is accepted that rural schools by their nature are almost always small schools, but their size is not an indication of their importance to their community. In his 'Study of Economics as if People Mattered', E F Schumacher wrote 'Small is Beautiful', and it seems an appropriate

time to now add '*and Safer*', after the lessons learned from the pandemic. There is no section in a balance sheet in which to put the values of wellbeing of a community or culture, because it is simply not possible to quantify the wider importance of a school in purely financial terms. Nowhere is this more apparent than in the case of Abersoch, a community which is overrun with second homes, where the school is virtually the only remaining symbol of Welsh language, culture and heritage in the village.

Ysgol Abersoch is well placed in the centre of the village, enabling easy access to so many natural resources without the burden of prohibitive transport costs, and the pupils even use the economic and environmentally friendly option of the public service bus to attend weekly swimming lessons in Pwllheli. The sustainability of rural communities everywhere is threatened by the costs of maintaining important resources such as chapels, libraries and village halls. Our village is extremely fortunate that Neuadd Abersoch is very well funded by revenue from its car park, and the adjacent school is privileged to enjoy the free use of the hall's excellent facilities. The hall has plenty of room for indoor activities, including a marvelous stage, which offers the pupils a wonderful opportunity to showcase their performance skills in various celebrations throughout the year, but especially at the Christmas Concert, to which the whole community is invited. The village playing fields, just a short walk away are also freely available to the school, which has hosted sports days there in the past.

Ysgol Abersoch also acts as a valuable bridge, welcoming and integrating newly arrived families into the heart of our diverse community, encouraging and promoting the benefits of bilingualism and celebrating Welsh culture.

The closure of Ysgol Abersoch would sever the continuity of community and connections of generations of families educated at this village school, some of whose descendants are honoured to serve on the present board of governors. We are bound by a shared sense of heritage and belonging to this special place, and our strongly held conviction that Abersoch deserves a school, along with a determination not to lose Welsh as a living language in the centre of the village.

Closing a school is a serious matter and I would expect serious questions, and challenging debate over the detail of the consultation documents, along with fair consideration of the matters raised by stakeholders received during the consultation period, before any decision is made.

I fervently hope that those in positions of power will seize the opportunity to show their wholehearted support for the Welsh language and the value of community by finding a way to keep Ysgol Abersoch open for the benefit of the generations of children to come.

Yours sincerely

Margot Jones

89

Ffurflen Ymateb
Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021,yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Eich Manylion:

Dyddiad: Chwefror 22ain, 2021

Enw: [redacted]

Cyfeiriad e-bost: [redacted]

Rwy'n ymateb fel: (ticiwch yr ymateb perthnasol)

- ○ Rhiant
- ○ Staff
- ○
- ○
- ○ Capel yr Annibynwyr Aber-soch

Llywodraethwr

Disgybl

X **Arall** (nodwch)

Os ydych yn dymuno derbyn hysbysiad pan gyhoeddir yr adroddiad ymgynghori, ticiwch y blwch priodol isod

☒ **Hoffwn gael fy hysbysu**

Na, nid ☐ wyf yn dymuno cael fy hysbysu

Yn unol â gofynion deddfwriaeth diogelu data, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu o'r canlynol:

Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio eich barn ar y cynnig hwn fel rhan o broses ymgynghori statudol. Defnyddir y manylion a ddarperir gennych i'r pwrpas hwn yn unig. Efallai y bydd y wybodaeth yn cael ei rannu gydag asiantaethau sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad (e.e. Llywodraeth Cymru) ond dim ond at ddiben ymateb i faterion penodol gall eich bod wedi eu nodi yn eich ymateb. Byddwn yn parhau i ystyried eich sylwadau pa bynnag opsiwn a ddewisir. Cedwir eich manylion personol am 7 mlynedd.

Gyda'ch caniatâd, mae'n bosib y bydd eich sylwadau yn cael eu rhyddhau, yn llawn neu heb gynnwys manylion personol fel enwau a chyfeiriadau, mewn adroddiad i'r Cabinet ar yr ymgynghoriad.

Os nad ydych yn dymuno i'r Cyngor gyhoeddi eich ymateb, nodwch isod trwy roi ✓yn y blwch perthnasol os gwelwch yn dda:

* Dewiswch **un** o'r atebion canlynol

☐ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb yn llawn, gan gynnwys fy ngwybodaeth bersonol

☒ **Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb, heb gynnwys fy ngwybodaeth bersonol**

☐ Nid wyf yn cytuno i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb

Ffurflen Ymateb

Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021 yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013.

Am fwy o wybodaeth am eich hawliau a manylion Swyddog Diogelu Data'r Cyngor ewch i'r Adran Preifatrwydd ar wefan y Cyngor.

Anfonwch eich ymateb at:
Swyddfa Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon
LL55 1SH
*neu*ModerneiddioAddysg@gwynedd.llyw.cymru

Dyddiad cau Sylwadau: 15:00 ddydd Mawrth, 23Chwefror 2021

Nodwch mai sylwadau yw'r ymatebion ac nid gwrthwynebiad i'r cynnig.

Bydd cyfle i wrthwynebu'r cynnig os bydd rhybudd statudol yn cael ei gyhoeddi.

CAPEL YR ANNIBYNWYR ABER-SOCH

[redacted]

Chwefror 22ain, 2021

Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg,
Cyngor Gwynedd,
CAERNARFON,
Gwynedd.
LL55 1SH

Annwyl Moderneiddio Addysg,

YMGYNGHORIAD STATUDOL CAU YSGOL ABER-SOCH

Ysgrifennaf atoch, ar ran Swyddogion ac Aelodau'r Capel, i fynegi ein pryder am y posibilrwydd o gau Ysgol Aber-soch.

Mae'n ysgol brysur, hapus, llawn bywyd sy'n darparu dechrau ardderchog i fywyd ei disgyblion ac mae'n cael, a mwynhau, llwyr gefnogaeth cymuned y pentref. Hyfryd yw cael gweld y plant yn cymryd rhan yn y gwasanaethau – yn y ddau gapel – megis y Nadolig a'r Pasg dros y blynyddoedd. Ni fuasai hyn yn digwydd o symud y plant i Sarn Bach. Byddai'r pentref yn colli'r gweithgareddau, sy'n gwneud cyfraniad mor sylweddol at gadw'r Gymraeg yn fyw ym mhentref Aber-soch.

O gau'r ysgol, dieithrir y plant o'u pentref – yma mae eu lle nhw, yn eu pentref eu hunain ble mae pawb yn adnabod ei gilydd. Dysga a gwerthfawroga plant ysbryd cymunedol gwell mewn ysgol leol ac erys hyn â hwy weddill eu hoes.

Lleihau mae cynulleidfaoedd capeli oherwydd oedran yr aelodau ac, yn sicr, gan nad oes tai fforddiadwy ar gyfer teuluoedd ifainc, cau bydd eu hanes hwythau hefyd. O gau'r ysgol, nid oes gobaith denu aelodau newydd, gan mai tai haf yw'r mwyafrif o dai yn Aber-soch erbyn hyn.

Erfynnir arnoch ailystyried eich penderfyniad o gau Ysgol Aber-soch ar fyrder. O wneud hynny, gobeithir y bydd yn parhau cynnal y gwerthoedd sy'n cydfynd â'r addysg sy'n

greiddiol i flynyddoedd cynnar plant mewn ysgol fach wrth osod seiliau iaith, moeseg a chyfathrebu cymdeithasol a hynny mewn awyrgylch glos, deuluol.

Yn gywir,

[redacted]
ar ran y Swyddogion a'r Aelodau

90

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Dylan Llwyd <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 15:15
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ymateb i Adroddiad Ymgynghorol Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

I sylw Mr Garem Jackson,

Rwyf yn rhiant i ddau o fechgyn (8 oed a 6 oed) sydd wedi symud ym Medi 2020 i Ysgol Sarn Bach o Ysgol Foel Gron, lle'r roeddwn hefyd yn Llywodraethwr ar ran y Cyngor Cymuned.

Mae fy mab hynaf yn blentyn gydag anghenion arbennig; yn Foel Gron fo oedd yr unig fachgen yn ei flwyddyn, a'i frawd oedd ei ffrind pennaf o'r herwydd Fe benderfynom symud y plant i ysgol gyda gwell trawsdoriad o ran rhyw - penderfyniad anodd gan fod amharu ar yrfa ysgol yn enwedig i blentyn sydd yn cael addysg yn anodd, yn peri pryder.

Roedd fy mhlant hefyd yn mynychu Ysgol Abersoch i fynd i glwb yr Urdd a'r Clwb Crefft, lle roeddent yn mwynhau yn fawr. Oni bai mai dim ond blwyddyn fyddai gan yr hynaf cyn symud i fyny i Sarn Bach - a phoeni am symud plentyn ddwywaith mewn dwy flynedd - yna symud i Ysgol Abersoch yn bendant fyddai ein dewis cyntaf wedi bod. Petai 'opsiwn 9' - a gynigwyd yn y cyfarfod lleol - ar gael, yn Ysgol Abersoch fyddai fy mhlant heddiw.

Fel person lleol sydd wedi byw'r rhan fwyaf o'm bywyd ym mhlwyf Llanengan ac yn gyn-gynghorydd cymunedol ar ward Abersoch, rwyf yn teimlo yn gryf na ddylid cau'r ysgol.

Yn wir fy nghred yw mai gwir fwriad y cyngor yw cau cymaint o ysgolion bach â phosib, i gael rheoli llai o ysgolion mwy. Mae'r polisi wedi bod yn cropian ers degawd a mwy. Canlyniad y bwriad hwn yw'r bwriad i gau Ysgol Abersoch. Torri ar ariannu yw'r nod. Y drafferth efo torri yw'r difrod o dorri gormod. A'r dioddefwyr fydd trigolion cymuned Abersoch.

Mae'r gymuned Gymreig yn Abersoch er yn fach erbyn heddiw, yn un gref. Mae'r Ysgol yn rhan bwysig o hyn, a brofir gyda gwobr aur y Siarter Iaith. Mae polisïau Gwynedd wedi caniatáu i Abersoch fod yn bentref gwyliau (ail gartrefi) mwyaf proffidiol y Sir o ran trethi, a bwriedir cynnydd pellach. Yn ôl ystadegau'r cyngor mae Plwyf Llanengan yn cyfrannu dros 4% o'r dreth a gesglir yng Ngwynedd, dros £3,000,000. Ar ôl tynnu 'presept' y Cyngor Cymuned a chyfraniad yr Heddlu, mae hyn yn gadael dros £2.3 miliwn. Oni ddyliai canran cyfrannol o'r dreth hon fynd i gefnogi cnewyllyn Cymreig y pentref ac adnodd pwysig i drigolion llai breintiedig y ward?

Sylwadau pellach.

Wrth ddarllen pecyn cefndir yr Ymgynghoriad, cefais fy synnu gan **niferoedd** Ysgol Llanbedrog (Appendix 4). Caniatéir iddi drwy ryw ddirgel ffordd, i gymeryd pedwar ar bymtheg o blant yn fwy na'r capasiti! Pedwar ar bymtheg a ddylai fod wedi ei rhannu rhwng ysgolion cyfagos! Dim ond Yr Adran Addysg allai fod wedi rhoi'r caniatád i hyn. Sut bod hyn yn bosib? Sut y caniatáwyd hyn?

O ran '**rhagamcanion** o ddisgyblion' (ffigwr 5.2) a'r dyfyniad oddi tano: "I'r gwrthwyneb, mae niferoedd Ysgol Llanbedrog wedi cynyddu 15% yn yr un cyfnod" - yr un 15% ag mae'r ysgol dros ei chapasiti!

Ni wn sut yr amcangyfrifir y rhagamcanion hyn ond rwy'n mawr obeithio nad ydych yn ceisio cau ysgol ar amcangyfrifiad o lai na 10 plentyn. Rwyf ar ddeall bod nifer o blant o dan oed ysgol yn y cylch - un ar ddeg yn ôl bob sôn. Pe na byddai Ysgol Llanbedrog wedi cael 'caniatád' i fynd dros gapasiti, yna mae'n debyg na fyddai Ysgol Abersoch mewn sefyllfa i chi fod yn dadlau dros ei chau.

Ar y pwynt o '**niferoedd**': rwy'n siŵr nad all Ysgol Foel Gron gynnal 61 o blant, nag Ysgol Abersoch gynnal 42. O adnabod y ddwy ysgol, mae'r ddau ffigwr yna yn swnio'n llawer rhy uchel. A allwch gadarnhau bod y ffigyrau yn 'Appendix 4' yn gywir, rhag ofn eu bod yn gamarweiniol?

Yn gywir,

Dylan Llwyd

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

91

Ysgol Abersoch
Lôn Gwydryn
Abersoch
Gwynedd
LL53 7EA

Chwefror 20fed, 2021

Swyddfa Moderneiddio Addysg
Yr Adran Addysg
Cyngor Gwynedd
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Annwyl Moderneiddio Addysg ac Aelodau'r Cabinet,

Hoffem gymryd y cyfle hwn i fynegi ein gwerthfawrogiad o'r sensitifrwydd a estynnwyd atom fel cymuned ysgol yn ystod cyfnod colledion trasig teulu ein Pennaeth y llynedd, ac am y gefnogaeth o gynnal trefniadau cynnal staffio i sicrhau parhad addysg ein disgyblion. Mae'n dyled a'n diolchgarwch yn fawr i dîm gwych staff addysgu a chefnogol Ysgol Abersoch a ddangosodd wydnwch, gofal a sensitifrwydd unedig trwy gydol yr amseroedd heriol yn ystod blwyddyn eithriadol anodd.

Roeddem hefyd yn ddiolchgar o ohirio'r ymgynghoriad tan ar ôl y Nadolig. Fodd bynnag, parhawn fod yn siomedig y teimlwyd ei bod yn addas parhau â'r Ymgynghoriad Statudol, er gwaethaf y pandemig cyfredol a'r cyfyngiadau eithafol cysylltiedig, a'n hataliodd rhag cynnal unrhyw gyfarfod staff, rhieni neu gymunedol nac unrhyw drafodaeth naturiol, effeithiol ar y mater difrifol hwn. Yn bwysicach, efallai, parodd y penderfyniad o barhau gryn ofid i'r plant, sydd wedi gorfod ymdopi nid yn unig ag absenoldeb eu Pennaeth ac amodau ofnadwy Covid ond, hefyd, â'r syniad gofidus o gau eu hysgol. Teimlwn yn bendant na wnaed y penderfyniad hwn er lles y plant.

Treuliwyd cryn amser yn astudio'r ddogfen Ymgynghoriad Statudol, ynghyd â'r Pecyn Cefndir a baratowyd gan yr Adran Addysg, yn fanwl. Gwnaeth swmp sylweddol yr wybodaeth hon hi'n amhosibl i ni ymateb, yn unol â chais yr Adran Addysg, mewn unrhyw ffordd yn ystod penwythnos cyntaf yr ymgynghoriad, yn arbennig pan na dderbyniwyd y copïau caled a ofynnom amdanynt ar Ionawr 6ed yn llawn tan Ionawr 19eg.

Cefnogwn ymateb Cyfeillion Ysgol Abersoch sy'n delio â'r dogfennau Ymgynghoriad Statudol yn fanwl. Felly, er mwyn osgoi ailadrodd, penderfynom ganolbwyntio'r ymateb hwn ar gryfderau presennol yr ysgol a syniadau a mentrau o sicrhau ffordd gynaliadwy ymlaen.

Ysgol Abersoch

Mae'n ysgol gymunedol yng ngwir ystyr y gair, ymhle dysgir plant mewn dosbarthiadau bychain ac y clywir pob llais. Gwneir defnydd llawn o gyfleusterau gwych y Neuadd Bentref gyfagos, a darperir gwersi nofio trwy'r flwyddyn. Ymgysyllta'r disgyblion â'r gymuned trwy gyflwyniad arloesol o'r cwricwlwm a wêl y plant allan yn y pentref yn rheolaidd. Trefnir amrywiol glybiau ar-ôl-ysgol, gan gynnwys Cangen Tudwal o'r Urdd, sy'n cynnig gweithgareddau a chyfleoedd cymdeithasol trwy gyfrwng y Gymraeg. Tra bod meintiau dosbarthiadau yn llai

na'r rhai mewn ysgolion cyfagos, buasai'r mwyafrif o bobl yn tystio ei fod o fantais i'r plant yn nhermau canlyniadau addysgol gwell. Mewn cymhariaeth, sylwyd ar ddosbarthiadau mawr mewn ysgolion cyfagos sydd, gyda llaw, yn fwy na maint y dosbarthiadau a nodwyd gan Gyngor Gwynedd ei hun, a allai arwain at ganlyniadau gwaelach. Mae'n syndod y rhodda'r Adran Addysg fwy o bwyslais ar ryngweithiad cymdeithasol na chyrhaeddiad addysgol. Gadawa disgyblion yr ysgol wedi'u cymhwyso â sgiliau angenrheidiol a hyder fel unigolion dwyieithog, yn ymwybodol o ddiwylliant a'r amgylchedd â synnwyr o dreftadaeth a chysylltiad gydol oes â phentref a chymuned Abersoch.

Ar ddechrau'r adolygiad anffurfiol, ym mis Medi 2019, derbyniom bod niferoedd disgyblion is yn arwydd o'r angen am newid, a diolch i symbyliad y cyfarfodydd dechreuol, darganfuwyd nifer o bethau newydd i wella cynaladwyedd yr ysgol. Yr ydym nawr hefyd wedi sicrhau bod y strwythur staffio yn cydfynd â'r gyllideb.

Yn ystod cyfnod heriol, mae Ysgol Abersoch wedi bachu ar y cyfle ac wedi cyflwyno mesurau cynaliadwy i wynebu niferoedd disgyblion isel

Cylch Meithrin a Cylch Ti a Fi

Mae'r Corff Llywodraethol yn falch, a chynhyrfus, o gefnogi a chroesawu'r Cylch Ti a Fi a'r Cylch Meithrin mewn dosbarth pwrpasol yn adeilad yr ysgol, gan y profodd y grwpiau hyn gynnydd yn niferoedd disgyblion mewn ysgolion eraill yn yr ardal. Yn dilyn ymchwil, a chyda cefnogaeth lawn Mudiad Meithrin, ffurfiwyd pwyllgor annibynnol a sefydlwyd y ddwy fenter mewn cyfnod byr iawn, gan agor ym mis Chwefror 2020. Ond, eto, dewisodd yr Adran Addysg anwybyddu unrhyw effaith posibl o'r ymdrechion hyn ar niferoedd y disgyblion.

Cylch Ti a Fi

Grŵp wythnosol sy'n darparu gweithgareddau datblygu plant o'u genedigaeth at oed ysgol, gan ganiatáu rhieni/gofalwyr gyfarfod i gymdeithasu a rhannu profiadau mewn awyrgylch anffurfiol Gymreig sydd, hefyd, yn cynnig cyflwyniad gwych i'r Cylch Meithrin ac Ysgol Abersoch. Mae'n gyfle gwych i ddefnyddio'r Gymraeg ar gyfer dysgwyr, annog teuluoedd di-gymraeg ddefnyddio'r iaith am y tro cyntaf â'u plant. Mynychodd, ar gyfartaledd, pymtheg rhiant a'u plant bach y sesiynau ond, yn anffodus, oherwydd cyfyngiadau Covid, ni lwyddodd y grŵp hwn gyfarfod ers mis Mawrth 2020.

Cylch Meithrin Abersoch

Gall plant ddysgu trwy chwarae a chymdeithasu dan oruchwyliaeth staff proffesiynol, cymwysedig ac ymroddedig. Rhoddir pwyslais arbennig ar ddatblygiad iaith, personol, cymdeithasol ac emosiynol plant. Dyfarnwyd arian nawdd o £12,500 gan y Mudiad fel rhan o raglen i gefnogi ac annog profiadau'r iaith Gymraeg yn y blynyddoedd cynnar i gydfynd â Strategaeth Miliwn o Siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 Llywodraeth Cymru. O ganlyniad i'w gofrestriad fel Sefydliad Corfforedig Elusennol, ynghyd ag Arolygiaeth Gofal Cymru, mae'r Cylch hefyd yn rhan o'r cynllun 30 awr gofal plant am ddim a chyflogir dau aelod o staff cymwysedig. Enwebwyd y Cylch am wobr yng Ngwobrau Blynyddol y Mudiad Meithrin, sy'n adlewyrchiad gwych o'r gofal plant o'r safon uchaf a gynigir. Cynigia'r Cylch gyflwyniad a throsglwyddiad didrafferth i Ysgol Abersoch. Yn wir, ymunodd dau o gyn-blant y Cylch Meithrin â'r pum disgybl newydd a ddaeth i'r ysgol ym mis Medi 2020.

Chwaraea'r mentrau pwysig hyn rôl hanfodol yn y gymuned, gan ddarparu profiadau a gwasanaethau gofal plant blynyddoedd cynnar ond, y tebygrwydd yw y collir hwy pe caeid yr ysgol.

Mae'r ffaith bod yr Adran Addysg wedi diystyru effaith y Cylch Meithrin ar nifer y disgyblion yn hepgoriad difrifol.

Ysgol Draeth

Cam positif proactif arall yw hyfforddiant a chofrestru fel Ysgol Draeth (Atodiad A) i gywiro tyfiant a chynaladwyedd. Mae lleoliad Ysgol Abersoch yn ddelfrydol ar gyfer datblygu'r cysyniad gwych hwn, drwy gyflenwi ethos a gweledigaeth i'n hysgol. Heb amheuaeth, mae profiad Covid yn cyflymu'r symbyliad o fanteisio ar y cyfle i fabwysiadu'r awyr agored fel adnodd dysgu. Mae gan y cynllun unigryw hwn y potensial i gynnig cyfleoedd cynhyrfus i'w rhannu ag ysgolion eraill y dalgylch, gan fod yn llwyfan i brosiect blaenllaw gosodiad addysg prif ffrwd yng Ngwynedd. Saif Ysgol Abersoch mewn man delfrydol ac unigryw i gerdded i'r traethau, twyni, harbwr ac afon i wneud yn fawr o'r adnoddau naturiol sydd o'i hamgylch er budd pob grŵp oedran. Dysga a datblyga disgyblion yn yr amgylchedd naturiol, gan gynnau eu cymhellion cynhenid i chwilota, creu a chwilfrydedd am y byd o'u hamgylch, gan ysbrydoli meddwlgarwch a dychymyg plant. Darpara'r ysgol gyfoeth o gyfleoedd dysgu o redeg yn ffri ar hyd y traeth, cynnau tân a thostio malws melys, ysgrifennu yn y tywod â phriciau, gwylio adar, dilyn ôl troed anifeiliaid, neidio dros y tonnau, chwilota cynefinoedd crancod, i wylio'r melinau gwynt lleol yn gweithio. Cofrestrwyd ein Pennaeth i fynychu hyfforddiant Ysgol Awyr Agored/Traeth y llynedd ond, yn anffodus, oherwydd profedigaeth deuluol ni allai fynychu ac, yn dilyn hynny, rhoddodd Covid ddiwedd yn syth ar unrhyw gwrs hyfforddiant uniongyrchol yn y tymor byr.

A all Cyngor Gwynedd fanteisio ar y cyfle i archwilio cam i gyfeiriad gwahanol trwy mabwysiadu agwedd arloesol i addysg yng Ngwynedd, gan fanteisio ar ein hadnoddau naturiol

Amcanestyniadau Disgyblion

Awgryma daroganau yr Adran Addysg yr hanera niferoedd disgyblion Ysgol Sarn Bach o fewn y bum mlynedd nesaf. Ymddengys y sylfeinir y rhain ar asesiadau penaethiaid ond, eto, rhagamcana Crynodeb Archwiliad Blynyddol Cyngor Gwynedd 20201 gynnydd mewn poblogaeth o 5.3% rhwng 2020 a 2040 gan gynnwys cynnydd o 0.4% yn nifer y plant. Ymddengys y ffafria'r Adran Addysg ddibynnu ar asesiadau anffurfiol penaethiaid sydd ddim yn byw yn y gymuned i gefnogi ei dadleuon dros gau, yn hytrach na daroganiadau ffurfiol a gyhoeddwyd gan y Cyngor. Dengys rhagolygon Adran Addysg y Cyngor dueddiad cryn dipyn gwahanol i'r boblogaeth Gymreig ehangach a'r Archwilydd Cyffredinol. O ganlyniad, dylid talu sylw gofalus iawn i ystod realistig o senarios wrth ystyried darpariaeth addysg gynradd yn yr ardal. Pan weithredir rhagamcanion yr Archwilydd Cyffredinol am niferoedd plant, deil niferoedd disgyblion yn ddiwyro wrth gydfynd â blynyddoedd diweddar ac nid ydynt yn gostwng: pe caeir Ysgol Abersoch, dynoda ein dadansoddiad yr addysgir 100% o blant mewn dosbarthiadau gorfaint cymysg (uchafswm maint dosbarth 20) yn y dalgylch lleol. Mae cau Ysgol Abersoch yn ganlyniad o'r Cyngor ddim yn cwrdd â'i amcanion ac yn cyfaddawdu'r ddarpariaeth addysg i'r disgyblion.

Pa mor sicr yw'r dadansoddiad tueddiadau niferoedd disgyblion a adnabyddid yn yr adroddiad?

Blwyddyn 4 Ychwanegol

Derbyniwyd ceisiadau oddi wrth rieni a disgyblion am gynnwys blwyddyn ychwanegol yn Ysgol Abersoch, a chredwn yn gryf y buasai cynnwys addysg Blwyddyn 4 o fudd enfawr mewn sawl ffordd. Rydym yn hapus 'meddwl tu allan i'r blwch' ac ni ddeallwn pam, dim ond oherwydd bod y model hwn yn wahanol i fwyafrif ysgolion, o ganlyniad na allai fod yn bosibl. Cynyddid niferoedd y disgyblion heb effeithio ar ysgolion cyfagos gan mai ond oedi trosglwyddiad y plant i'w hysgol nesaf a wneid. Mae yna grwpio naturiol mewn dosbarthiadau o Flynyddoedd 3 a 4 a Blynyddoedd 5 a 6 mewn ysgolion cyfagos felly, mae'r syniad hwn yn ffitio'n daclus. Ar y cyd â Thi a Fi, gallai addysg i gynnwys Blwyddyn 4 gynnig pecyn hirdymor o ymrwymiad, parhad a sefydlogrwydd i blentyn a'i rieni hyd at wyth neu naw mlynedd. Mae gan hyn botensial mawr i adeiladu cysylltiadau ar bob lefel o fewn yr ysgol a'r gymuned ehangach a, hefyd, buasai'n annog mwy o rieni

wneud Ysgol Abersoch eu prif ddewis. Mae'n aneglur i ni pam yr anghytuna'r Adran Addysg â'r flwyddyn ychwanegol hon na pham y diystyrir dymuniadau'r plant a'r rhieni.

Mae ychwanegu Blwyddyn 4 yn gwneud synnwyr greddfol ac yn unol â dymuniad y plant a'r rhieni?

Ffederaleiddio

Credwn nad archwiliwyd ffederaleiddio'n ddigonol. Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn nodi "rhaid i'r achos dros ei chau fod yn gryf, a bod pob opsiwn ymarferol arall wedi'u hystyried yn gydwybodol gan y cynigydd, gan gynnwys ffedereiddio". Nid yr ydym yn teimlo bod hyn wedi caei ei ystyried yn llawn, yn arbennig o ran Ysgol Llanbedrog ymhle mae niferoedd disgyblion yn fwy na'r capasiti. Nid yw'r ddadl o beidio â dilyn hyn ymhellach wedi'i gyfiawnhau'n ddigonol, gan 'nad oedd tystiolaeth glir yr arweiniai ffederaleiddio at gynnydd mewn niferoedd'. O ganlyniad, cynigwn yr ailystyrir hyn i gydfynd ag Dalgylch, gan fod y criteria, yn ôl 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant yng Ngwynedd' Cyngor Gwynedd wedi'i gyrraedd.

Mae Ffederaleiddio'n gynnig realistig sy'n cyfiawnhau ystyriaeth briodol

Yr Iaith Gymraeg, Diwylliant a Chymuned

Mae dogfennau'r Ymgynghoriad yn cynnig nad effeithir ar yr iaith a'r gymuned yn ormodol o gau Ysgol Abersoch. Eto, nid yw natur yr ymarfer 'ticio'r blwch' hwn yn cynnwys mewnbwn gan y gymuned ac felly ni all ystyried y gwir effaith ar yr iaith a'r gymuned. Mae disgyblion Ysgol Abersoch yn llysgenhadon i ddyfodol yr iaith a'r diwylliant Cymraeg â'r capasiti i effeithio ar wir newid, fel y tystiolaetha eu llwyddiannau yn cynyddu arwyddion dwyieithog yn siopau'r pentref.

Mae parhad y gymuned yn amlwg trwy deulu'r ysgol; mae'r Pennaeth, y Cadeirydd a'r Is-gadeirydd, ynghyd â Llywodraethwyr a rhieni yn gyn-ddisgyblion. Profa hyn bwysigrwydd y cysylltiad gydol oes a geir mewn ysgol bentref fach ag unigolion yn fodlon camu i rolau amlwg yn y gymuned a chyfrannu a chryfhau'r edeifion cymdeithasol a ffurfia wneuthuriad cymuned.

Mae'r ysgol yn ffagl i'r iaith a diwylliant Cymreig, gan arddangos ein treftadaeth heddiw a sicrhau ei pherthnasedd yn y dyfodol

Y Cyd-destun Ehangach

Hoffem weld tystiolaeth sy'n dangos y meddyliodd yr Adran Addysg yn arloesol am y materion hyn, yn hytrach na mynd i'r afael ag o â'r un hen ddatrysiad 'go-to' o gau. Tra bod gan yr Adran Addysg gyfrifoldeb rheoli ei chyllideb ysgol yn briodol, teimlwn ei bod yn hynod bwysig i gydbwyso anghenion tymor byr â'r angen i ddiogelu'r gallu hefyd o wynebu anghenion hir dymor gan ystyried cyd-destun y gymuned ehangach. Adnabyddir Abersoch fel gwir hwb economaidd i dwristiaeth, yn ogystal â chefnogi'r economi ehangach tu allan i ffiniau'r pentref a gellid dadlau bod economi Pen Llŷn yn elwa o lwyddiant Abersoch.

Wynebir yr argyfwng tai parhaus a llym yn Abersoch â chynlluniau am dai fforddiadwy a Chynllun y Cyngor newydd i brynu eiddo i'w rhyddhau ar rent ar gyfraddau fforddiadwy. Anelir Cynllun Gweithredu Tai Cyngor Gwynedd at gywiro problemau stoc dai fforddiadwy, problem sy'n arbennig o endemig yn Abersoch. Ariannir y cynllun hwn yn rhannol gan gynnydd yn Nhreth y Cyngor ar dai haf a gwag ac mae Abersoch mewn safle da i elwa ohono. Yn economaidd, mae Abersoch yn mynd o nerth i nerth â chyfleoedd cyflogaeth megis cynllun y gwesty newydd sy'n darogan 150 o swyddi newydd. Gallwn hefyd, yn rhesymol, ddisgwyl weld cynnydd posibl mewn disgyblion o ganlyniad i'r posibilrwydd o berchnogion ailgartrefi symud yn barhaol i'r ardal o ganlyniad i

Covid. Yn ôl Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, dylem edrych 25 i 50 mlynedd i'r dyfodol a dengys y dangosyddion presennol y dylai Abersoch ffynnu yn y blynyddoedd i ddod.

Mae'r swyddi newydd a'r cynlluniau ar gyfer tai yn ddangosyddion allweddol at newid y demograffigau lleol; maent yn pwysleisio'r angen i gynnal darpariaeth addysgol yn y pentref a buasai'r penderfyniad o gau'r ysgol yn tanseilio'r mentrau hyn.

Buasai gweledigaeth ehangach ac integredig tu hwnt i arbedion ariannol cau'r ysgol yn cydnabod pwysigrwydd Abersoch i economi Pen Llŷn; yn ddigwestiwn ar gyfer hyn, mae'r pwysigrwydd o gynnal gwasanaethau sylfaenol o dai, cyflogaeth ac addysg.

Diweddglo

Rhoddodd fframwaith ac amserlen yr holl broses gryn bwysau arnom fel grŵp o unigolion gwirfoddol sydd â chyfrifoldebau megis gwaith a theulu. Roedd rhaid i ni ddarparu arweiniad a gweledigaeth oherwydd absenoldeb ein Pennaeth, delio ag effaith Covid ac ymateb i alwadau'r broses ymgynghori, yn ogystal â'u heffaith cyfatebol ar redeg yr ysgol o ddydd-i-ddydd. Er hynny, fel Llywodraethwyr Ysgol Abersoch, gwnaethom ein gorau glas i ymgysylltu'n bositif â'r adolygiad anffurfiol dechreuol a'r Ymgynghoriad Statudol dilynol a, hyd eithaf ein gallu, annog yn weithredol ryngddeiliaid wneud yr un peth.

Cydnabyddwn, o edrych yn ôl, y buasai gweithredu pendant buan i gyflwyno mentrau positif megis Ti a Fi, Cylch Meithrin a'r Ysgol Draeth wedi osgoi'r argyfwng presennol a wyneba'r ysgol. Fel Llywodraethwyr, rydym yn gwneud hynny a allwn i gadw'r ysgol ar agor ond, teimlwn fod y cyfrifoldebau a roddwyd i ni o'r meintioliad mwyaf perthynol i'n rôl fel gwirfoddolwyr heb gymhwyso ac, felly, yn ymddangos yn anaddas ac annheg. Awgrymwn y strwythurwyd trefniadau llywodraethu'r ysgol bresennol yn anaddas ac mae hyn yn fethiant cryf o system sydd angen ei chywiro. Onid yw cefnogaeth amserol ac ymyriad gan yr Adran Addysg i ddelio â phroblemau, a chydweithio'n broactif â chymuned ysgol yn sicr, yn ffordd fwy adeiladol o fynd ati, yn hytrach na rhuthro mewn ar y funud olaf ag agenda amlwg o gau ysgol?

Canolbwyntiodd yr Adran Addysg ar dri o'r cynigion a gyflwynwyd at ddyfodol Ysgol Abersoch: newid yr ystod oedran o 3 – 11, ffederaleiddio neu gau'r ysgol. Ymddengys mai cau'r ysgol yw'r un a ffafrir wedi'i seilio ar arbedion ariannol â dogfennau ymgynghori'r Adran Addysg fel ymarfer papur i gyfiawnhau'r sefyllfa hon heb wir ystyried y dewisiadau eraill.

Mae'r gefnogaeth a dderbyniom yn ystod y cyfnod ymgynghori o'r galon ac yn eglur; mae yna gryfder teimlad angerddol yn ein cymuned y dylai Ysgol Abersoch gael y cyfle i barhau â'r hyn a ddechreuwyd yng nghysgod Covid fel y gall ein mentrau cysylltiedig â Chylch Ti a Fi, Cylch Meithrin a'r Ysgol Draeth gwreiddio a flodeuo. Pe dysgid rhywbeth o'r pandemig, y sylweddoliad yw nad oes dim pwysicach na chymuned a bod gosodiadau addysgol ar raddfa fechan yn ddiogelach.

Erfyniwn ar y Cabinet ystyried y cynnig o'i flaen yn hynod ofalus. Awgrymwn yn barchus bod gwaith pellach i'w wneud yma, trwy archwilio ffederaleiddio a modelau arloesol eraill o drefniadaeth ysgol cyn cynnig y mesur eithafol o gau'r ysgol. Buasai canlyniadau'r penderfyniad o gau Ysgol Abersoch yn effeithio ar gymuned Abersoch a'r iaith Gymraeg am genedlaethau i ddod. Erfyniwn arnoch gamu'n ôl o'r dibyn a manteisio ar y cyfle i effeithio newid positif ar gyfer dyfodol hirdymor addysg yn y pentref.

Yr eiddoch yn gywir

Tud. 481

MARGOT JONES AC EIFIONA WOOD
ar ran Corff Llywodraethol Ysgol Abersoch

Ysgol Abersoch
Lôn Gwydryn
Abersoch
Gwynedd
LL53 7EA

Modernising Education Office
Education Department
Gwynedd Council
Caernarfon
LL55 1SH

20 February 2021

Dear Education Department and Cabinet Members,

We would like to take this opportunity to express our appreciation for the sensitivity shown towards us as a school community at the time of our headteacher's tragic family bereavements last year, and for the support in maintaining staffing arrangements to ensure the continuity of education for our pupils. We owe a debt of gratitude to the excellent team of dedicated teaching and support staff at Ysgol Abersoch, who have shown such unified resilience, care and sensitivity throughout very testing times over the last extremely difficult year.

We were also grateful for the postponement of the consultation until after the Christmas period. However, we remain disappointed that it was felt appropriate to continue with the Statutory Consultation, despite the ongoing pandemic and associated extreme restrictions, which have prevented us from holding any staff, parent or community meetings or any natural, effective discussion on this serious matter. Perhaps more importantly, the decision to continue has caused great distress to the children, who have had to cope not only with the absence of their headteacher and the frightening conditions of Covid but also with the upsetting idea of their school being closed. We feel this decision was clearly not made with the best interests of the children in mind.

We have taken a great deal of time to study the detail of the Statutory Consultation document along with the Background Pack prepared by the Education Department. The sheer volume of this information made it impossible to respond in any shape or form during the first weekend of the consultation, as requested by the Education Department, particularly when the hard copies that we asked for on the 6th January were not delivered in full until the 19th January.

We support the Cyfeillion Ysgol Abersoch response which deals with the Statutory Consultation documents in detail, so for the avoidance of repetition we have decided to focus this response on the existing strengths of the school and ideas and initiatives to ensure a sustainable way forward.

Ysgol Abersoch

A community school in the true sense of the word, where children are taught in small classes and every voice is heard. Full use is made of the excellent facilities in the adjacent village hall, and swimming lessons are provided all year round. Pupils actively engage with the community through an innovative delivery of the curriculum, which sees the children out and about the village on a regular basis. A variety of after-school clubs are arranged including Urdd Tudwal, offering Welsh medium social activities and opportunities. Whilst class sizes are lower than those in neighbouring schools, most people would attest this can only be to the advantage of the children

in terms of better educational outcomes. In comparison, overlarge classes as observed in neighbouring schools, which incidentally exceed Gwynedd Council's own stated class sizes, can only lead to poorer outcomes. It is surprising that the Education Department puts greater emphasis on social interaction than educational attainment. Pupils leave the school equipped with essential skills and confidence as bilingual individuals, culturally and environmentally aware, with a sense of heritage and lifelong connection to the village and community of Abersoch.

At the beginning of the informal review, in September 2019, we accepted that low pupil numbers signalled the need for change, and thanks to the stimulus of the initial meetings, several innovations to improve the sustainability of the school were found. We have also now ensured that the staffing structure is in line with the budget.

In challenging times, Ysgol Abersoch has seized the opportunity and demonstrably introduced sustainable measures to address low pupil numbers

Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi

The Governing Body is delighted and excited to support the hosting of a Cylch Ti a Fi and Cylch Meithrin in a dedicated classroom within the school building, since these groups have been proven to increase pupil numbers in other schools in the area. After research and with the full support of the Mudiad Meithrin, an independent committee was formed, and both of these initiatives were established in record time, opening in February 2020. Yet the Education Department has selectively disregarded any potential impact of these efforts on pupil numbers.

Cylch Ti a Fi

A weekly group providing activities promoting the development of children from birth to school age, allowing parents/carers to meet to socialise and share experiences in an informal Welsh atmosphere, which also offers a great introduction to the Cylch Meithrin and Ysgol Abersoch. This is an opportunity for Welsh learners to use their Welsh whilst encouraging non-Welsh speaking families to use Welsh for the first time with their children. An average of 15 parents and toddlers attended the sessions, but unfortunately, due to Covid restrictions, this group has not been able to meet since March 2020.

Cylch Meithrin Abersoch

Children are able to learn through play and socialise under the guidance of professional, qualified and dedicated staff. There is a special emphasis on language development and the personal, social and emotional development of children. The Cylch was awarded grant funding of £12,500 from the Mudiad, as part of a program to support and encourage early years Welsh Language experiences in line with the Welsh Government's Strategy of a Million Welsh speakers by 2050. Registered as a Charitable Incorporated Organisation as well as with the Care Inspectorate Wales, the Cylch is also part of the 30 hours free childcare scheme and employs two members of qualified staff. The Cylch was nominated for a prize at the Mudiad Meithrin's national awards, which is a great reflection of the high standard of childcare offered. The Cylch offers children a seamless introduction and transition into Ysgol Abersoch. Indeed, two former Cylch Meithrin children were among the five new pupils who joined the school in September 2020.

These important initiatives play a vital role in the community, providing early years experiences and childcare services, but they are likely to be lost if the school were to close.

That the Education Department has disregarded the impact of the Cylch Meithrin on pupil numbers is a serious omission.

Beach School

Training and registration as a Beach School (Appendix A) is another proactive positive step in addressing growth and sustainability. Ysgol Abersoch is ideally placed to develop this great concept, complementing the ethos and vision for our school. There is no doubt that the experience of Covid is accelerating the drive to embrace the outdoors as a learning resource. This unique scheme has the potential to offer exciting opportunities to share with other schools in the area, acting as a flagship project in mainstream education settings in Gwynedd. A short walk from beaches, sand dunes, harbours and river, Ysgol Abersoch is ideally and uniquely positioned to make the most of its surrounding natural resources for the benefit of all age groups. Pupils learn and develop in a natural environment, sparking their intrinsic motivations to explore, create and be curious about the world around them, inspiring young children's thinking and ideas. From running free along the beach, making fires and toasting marshmallows, writing in the sand with sticks, bird watching, tracking animal footprints, jumping over the waves, exploring crab habitats, to watching the local wind turbines work, the school provides a wealth of learning opportunities. Our headteacher was registered to attend Outdoor/Beach School training last year, but sadly due to bereavement she was unable to attend, and subsequently Covid has of course put paid to any immediate training courses.

Can Gwynedd Council seize this opportunity for an innovative approach to education in Gwynedd, capitalising on our natural resources and exploring a step in a different direction?

Pupil projections

The Education Department's predictions suggest that pupil numbers at Sarn Bach will more than halve within the next five years. These predictions appear to be based on headteacher assessments yet the Auditor General's Gwynedd Council Annual Audit Summary 2020[1] projects an increase in population by 5.3% between 2020 and 2040 including a 0.4% increase in the number of children. The Education Department appears to prefer to rely on informal assessments by headteachers, not resident in the community, to support its arguments for closure, rather than formal, published Council projections. The Education Department forecast shows a significantly different trend to the wider Welsh population and the Auditor General. As a result careful attention needs to be given to a realistic range of scenarios when considering the provision of primary education in the area. When the Auditor General projections for children numbers are applied, pupil numbers remain steady in line with recent years and do not fall: if Ysgol Abersoch closes our analysis indicates that within the local catchment area, 100% of children will be educated in oversized mixed classes (maximum class size of 20). The closure of Ysgol Abersoch results in the Council not meeting its objectives and compromises education provision to the pupils.

How sound is the analysis of the trends in pupil numbers identified in the report?

---

[1] hiips://www.audit.wales/sites/default/files/publications/gwynedd_council_annual_audit_summary_2020_english.pdf

Additional Year 4

We have received requests from parents and pupils for an additional year to be included at Ysgol Abersoch, and we firmly believe that offering education to include Year 4 would be of great benefit in several ways. We are happy to think outside of the box, and do not understand why, just because this model is different to most schools, it should not therefore be possible. This would increase pupil numbers, without impacting on neighbouring schools, since the children would only delay the move to their next school. There is a natural grouping in classes of Years 3/4 and Years 5/6 in neighbouring schools, so this idea is a neat fit. In conjunction with the Ti a Fi, education to include Year 4 could offer a long-term package of engagement, continuity and stability for a child and its parents of up to eight or nine years. This has great potential to build connections on many levels within the school and the wider community, and would also encourage more parents to make Ysgol Abersoch their first choice. It is unclear to us why the Education Department does not agree to this additional Year, nor why the wishes of children and parents are disregarded.

Adding an additional Year 4 makes intuitive sense and is the wish of parents and pupils

Federalisation

We believe that federalisation has been insufficiently explored. The Schools Organisation Code states that "the case for closure must be strong and all viable alternatives to closure must have been conscientiously considered by the proposer, including federation". We do not feel this has been the case, particularly with regards to Ysgol Llanbedrog where pupil numbers exceed capacity. The argument for not pursuing this further is insufficiently justified as 'there was no clear evidence that federalisation would lead to an increase in numbers'. We therefore propose that this is revisited in-line with a Catchment Area Review, the criteria for which, according to Gwynedd Council's 'Excellent Primary Education for Children in Gwynedd' have been met.

Federalisation is a realistic option that warrants proper consideration

Welsh Language, Culture and community

The Consultation documents suggest that the language and community will not be adversely affected by the closure of Ysgol Abersoch. Yet the nature of this tick-box exercise does not include input from the community and therefore cannot take into account the true impact on the community and language. The pupils of Ysgol Abersoch are ambassadors for the future of the Welsh language and culture, with the capacity to affect real change, as evidenced by their successes in increasing bilingual signage in the village shops.

The continuity of community is evident throughout the school family; former pupils include the Headteacher, the Chair and Vice Chair of the Governors as well as parent governors and parents. This demonstrates the importance of the lifelong connection a small school village education brings, with individuals willing to step up into leading roles in the community contributing to and strengthening the social threads that form the fabric of society.

The school is a beacon for the Welsh language and culture, showcasing our heritage today, and ensuring its relevance in the future.

The wider context

We would like to see evidence that shows the Education Department has really thought innovatively about the issues rather than tackling it with the same old go-to solution of closure. Whilst the Education Department has a responsibility to manage its school budget appropriately, we feel it is extremely important to balance short-term needs with the need to safeguard the ability to also meet long-term needs taking into context the wider community. Abersoch is well recognised as an economic hub for tourism, also supporting the wider local economy outside of the village boundaries, and it can be argued that the economy of Pen Llŷn piggy-backs on the success of Abersoch.

The chronic and acute housing crisis in Abersoch is being addressed with plans for affordable housing and the new Council Scheme to buy properties to release for rent at affordable rates. The Gwynedd Council Housing Action Plan is aimed at addressing the problems of affordable housing stock, a problem particularly endemic within Abersoch. This plan will be partially funded by Council Tax hikes on second homes and empty houses and Abersoch is well-placed to benefit. Economically, Abersoch goes from strength to strength, with employment opportunities such as the new planned hotel which foresees 150 new jobs. We might also reasonably expect a potential increase in pupils due to the possibility of second home-owners making a permanent move to the area after the experience of Covid. According to the Commissioner for Future Generations, we should be looking 25 to 50 years into the future and the present indicators show Abersoch is well placed to flourish in coming years.

These new jobs and plans for housing are key indicators for change in local demographics; they emphasise the need to maintain an educational provision within the village and a decision to close the school would undermine these initiatives.

A wider, integrated vision beyond the financial savings of school closure, would recognise the importance of Abersoch to the Pen Llŷn economy; implicit in sustaining this is the importance of maintaining basic services of housing, employment and education.

In closing

The framework and timetable of the whole process so far have put a great deal of pressure on us as a voluntary group of individuals with commitments such as work and family. We have had to provide leadership and vision in the absence of our headteacher, deal with the impact of Covid and respond to the demands of the consultation process as well as their corresponding impacts on the day-to-day running of the school. Nevertheless, as Governors of Ysgol Abersoch we have tried our best to positively engage with the initial informal review and subsequent Statutory Consultation, and have, to the best of our ability, actively encouraged other stakeholders to do the same.

We acknowledge that with hindsight, earlier decisive action to put in place positive initiatives such as the Ti a Fi, Cylch Meithrin and Beach School, would have avoided the current crisis facing the school. As governors, we are doing all we can to keep the school open, but we feel the responsibilities bestowed upon us are of too great a magnitude relative to our role as unqualified volunteers, and thus seem inappropriate and unfair. We suggest that the current school governance arrangements are inappropriately structured and this is a strong failure of the system that requires addressing. Timely support and intervention by the Education Department to address problems, and proactively working in collaboration with a School community, is surely a more constructive approach, as opposed to sweeping in at a late stage with an obvious agenda to close a school.

Of the options put forward for the future of Ysgol Abersoch, the Education Department has focused on three: change the age range to 3 -11, federalise, or close the school. School closure appears to be the favoured outcome based on financial savings, and the Education Department's consultation documents appear to have been a paper exercise to justify this position without due consideration of the alternatives.

The support we have received during this consultation period is heartfelt and clear; there is a strength of feeling in our community that Ysgol Abersoch should be afforded the time to continue what has been started under the shadow of Covid, so that our innovations associated with the Cylch Ti a Fi, Cylch Meithrin and Beach School can take root and flourish. If this pandemic has taught us anything, it is the realisation that there is nothing more important than community, and that small-scale educational settings are safer.

We appeal to the Cabinet to consider the proposal before them with extreme care. We respectfully suggest that there is further work to be done here to fully explore federalisation and other innovative models of school organisation before proposing the drastic measure of the closure of a school. The consequences of a decision to close Ysgol Abersoch will impact upon the community of Abersoch and the Welsh Language for generations to come. We urge you to take a step back from the precipice and seize the opportunity to affect a positive change for the long-term future of education in the village.

Yours sincerely

MARGOT JONES AND EIFIONA WOOD
On behalf of the Board of Governors, Ysgol Abersoch

92

Ffurflen Ymateb
Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021,yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Eich Manylion:

Dyddiad: Chwefror 22ain, 2021

Enw: [redacted]

Cyfeiriad e-bost: [redacted]

Rwy'n ymateb fel: (ticiwch yr ymateb perthnasol)

- ○ Rhiant
- ○ Staff
- ○
- ○
- ○ Merched y Wawr Aber-soch

Llywodraethwr

Disgybl

X **Arall** (nodwch)

Os ydych yn dymuno derbyn hysbysiad pan gyhoeddir yr adroddiad ymgynghori, ticiwch y blwch priodol isod

☒ **Hoffwn gael fy hysbysu**

Na, nid ☐ wyf yn dymuno cael fy hysbysu

Yn unol â gofynion deddfwriaeth diogelu data, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu o'r canlynol:

Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio eich barn ar y cynnig hwn fel rhan o broses ymgynghori statudol. Defnyddir y manylion a ddarperir gennych i'r pwrpas hwn yn unig. Efallai y bydd y wybodaeth yn cael ei rannu gydag asiantaethau sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad (e.e. Llywodraeth Cymru) ond dim ond at ddiben ymateb i faterion penodol gall eich bod wedi eu nodi yn eich ymateb. Byddwn yn parhau i ystyried eich sylwadau pa bynnag opsiwn a ddewisir. Cedwir eich manylion personol am 7 mlynedd.

Gyda'ch caniatâd, mae'n bosib y bydd eich sylwadau yn cael eu rhyddhau, yn llawn neu heb gynnwys manylion personol fel enwau a chyfeiriadau, mewn adroddiad i'r Cabinet ar yr ymgynghoriad.

Os nad ydych yn dymuno i'r Cyngor gyhoeddi eich ymateb, nodwch isod trwy roi ✓yn y blwch perthnasol os gwelwch yn dda:

* Dewiswch **un** o'r atebion canlynol

☐ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb yn llawn, gan gynnwys fy ngwybodaeth bersonol

☒ **Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb, heb gynnwys fy ngwybodaeth bersonol**

☐ Nid wyf yn cytuno i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb

Ffurflen Ymateb

Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021 yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Am fwy o wybodaeth am eich hawliau a manylion Swyddog Diogelu Data'r Cyngor ewch i'r Adran Preifatrwydd ar wefan y Cyngor.

Anfonwch eich ymateb at:
Swyddfa Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon
LL55 1SH
neuModerneiddioAddysg@gwynedd.llyw.cymru

Sylwadau:

Dyddiad cau: 15:00 ddydd Mawrth, 23Chwefror 2021

Nodwch mai sylwadau yw'r ymatebion ac nid gwrthwynebiad i'r cynnig.

Bydd cyfle i wrthwynebu'r cynnig os bydd rhybudd statudol yn cael ei gyhoeddi.

CANGEN MERCHED Y WAWR ABERSOCH

Chwefror 20fed, 2021

Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg,
Cyngor Gwynedd,
CAERNARFON,
Gwynedd.
LL55 1SH

Annwyl Swyddogion,

YMGYNGHORIAD STATUDOL CAU YSGOL ABERSOCH

Ysgrifennwn atoch fel Aelodau Merched y Wawr Abersoch i fynegi ein siomedigaeth yn yr uchod – yr ysgol a fynychodd y mwyafrif ohonom a'r un ble addysgwyd ein plant a'n hwyrion, ac un sy'n agos iawn at ein calonnau.

Codi a gostwng bu ei niferoedd ers ei hagor yn 1924 felly, nid yw rhifau isel yn ddieithr iddi. Ac, felly, gallant godi eto pe ceid digon o dai fforddiadwy yn y pentref, gan mai dyna yw'r maen tramgwydd pennaf o ddenu teuluoedd ifainc i Abersoch. A yw Cyngor Gwynedd yn fodlon a pharod gwneud hynny? Gobeithir yn wir, yn hytrach na chaniatáu cynlluniau drudfawr y tai haf sydd yn y pentref.

Mae'r trigolion a'r busnesau'n ymwybodol o fodolaeth yr ysgol oherwydd yr holl waith a wna'r athrawon a'r disgyblion o'i hybu drwy'r iaith Gymraeg wrth ymweld â nhw'n rheolaidd – mae Ysgol Abersoch yn ysgol yng nghanol bwrlwm ei chymuned. O'i chau, collir deinameg uned y pentref, y bwrlwm a'r ymlyniad cryf sydd gan rieni at sefydliad. Yn sicr, collid un peth allweddol – cysylltiad â'r gymuned ac ymroddiad honno i'r ysgol – pe caeid hi.

O ganlyniad i'r cysylltiad hwn, cefnogir yr ysgol yn fawr, ac aml, gan y gymuned – yn ariannol gan y busnesau ac mewn unrhyw fodd arall, e.e. bu Aelodau'r Gangen yn darllen â'r plant yn y gorffennol.

Mae Cangen Tudwal o'r Urdd yn cyfarfod yn wythnosol yn yr ysgol ac mae'n hyfryd clywed y plant yn siarad Cymraeg, gan y daw llawer ohonynt o gartrefi di-gymraeg. Dônt i ddefnyddio'r iaith Gymraeg a'i siarad yn rhugl mewn awyrgylch glos a theuluol yn yr ysgol. A ystyriwyd yr effaith a gaiff cau'r ysgol ar y gymuned a'r iaith, heb sôn am addysg y plant? Ymladdwn yn galed i warchod yr iaith a meithrin mewnfudwyr fod yn ddwyieithog ac o'i chau tynnir y sylfaen honno oddi wrthym.

Os na fydd ysgol yma yn Abersoch, ni fydd y plant sy'n byw yma – os bydd rhai – yn ein hadnabod ni na ninnau yn eu hadnabod hwythau ac ni fydd defnydd o'r iaith yn gymdeithasol; collwn dalp arall o'n hiaith a'n hunaniaith.

Mae'n hyfryd gweld y plant yn mynd am dro natur – fel y gwnaethom ninnau yn ystod ein cyfnod ni yn yr ysgol. Buasai'n braf meddwl fod cynllun arloesol fel Ysgol Draeth yn gallu arwain at fwy o wersi yn yr awyr agored iddynt, yn arbennig o ganlyniad i'r pandemig presennol, a'u meithrin a'u dysgu am yr amgylchedd a'r byd rydym yn byw ynddo sy'n wynebu argyfwng ei hun.

Taer erfyniwn arnoch ailystyried eich penderfyniad o gau 'Ysgol Bach', gan y byddai'n difetha addysg gynnar ein plant yma, newid bywydau a theuluoedd a darnio cymdeithas bentrefol. Buasai ei chau, dair blynedd cyn iddi ddathlu ei chanrif, yn dranc a rhoi'r hoelen arall yn arch yr iaith Gymraeg yn Abersoch.

Yn gywir,

[redacted]
Llywydd ar ran yr Aelodau

93

Cyfeillion Ysgol Abersoch
Ysgol Abersoch
Lôn Gwydryn
Abersoch
PWLLHELI
Gwynedd
LL53 7EA

Chwefror 22ain, 2021

Swyddfa Moderneiddio Addysg
Adran Addysg
Cyngor Gwynedd
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Annwyl Adran Addysg ac Aelodau'r Cabinet,

Ysgrifennaf ar ran Cyfeillion Ysgol Abersoch mewn ymateb i'r Ymgynghoriad Statudol i gau Ysgol Abersoch ar Awst 31ain, 2021. Gwrthwynebwn yn gryf y cynnig hwn a gofynnwn i'r Cabinet gymryd y cyfle hwn i ddatblygu agwedd gydweithredol ac arloesol i sicrhau parhad darpariaeth addysg ym mhentref Abersoch.

1. Rydym yn amlygu ein pryderon ynglŷn a chyfreithlondeb y broses ymgynghori.

   1.1. Roedd yr ymgynghoriad gyda'r disgyblion yn anheg o ystyried ei h'oedran a'i deallusrwydd.

   1.2. Mae'r ffurflen ymateb yn annigonol. Nid oes manylion o sut all pobol ofyn cwestiynau pellach ynglyn a'r cynnig neu cynnig dewisiadau amgen. Nid yw'r ymgyngoreion wedi cael gwybod o'r cyfleon i wneud sylwadau am ddewisiadau amgen i gau yr Ysgol sydd wedi ei adnabod gan Cyngor Gwynedd ynghyd a'u prif ddewis. Nid yw'r ymgyngoreion wedi cael gwybod am y cyfle i gynnig syniadau amgen i gau fyddai hefyd yn ymateb i rhesymau dros gloi (h.y y brif sialens mae'r Ysgol yn ei wynebu).

   1.3. Mae diffyg eglurhad/rhesymeg dros y tafluniad 5 mlynedd o niferoedd disgyblion yr ysgol. Mae penderfyniad Cyngor Gwynedd i beidio â ystyried ardrawiad Ti a Fi a'r Cylch Meithrin ar niferoedd amcan yr Ysgol yn anheg.

   1.4. Mae diffyg tryloywder ynglyn a sut wnaeth Cyngor Gwynedd ymgynghori gyda'r ysgolion cyfagos ac yn benodol nid yw barn yr ysgolion ac ei cyrff llywodraethu ynglyn a ffederaleiddio yn hysbys. Mae'r diffyg gwybodaeth yma wedi cael ardrawiad ar allu yr ymgyngoreion i ymateb yn ystyrlon i'r cynigion.

Teimlwn hefyd bod gennym nifer o bwyntiau o werth sy'n haeddu ystyriaeth deg fel rhan o'r broses benderfynu. I gefnogi hyn, mae Atodiad A yn dabl manwl o'n sylwadau ar y dogfennau ymgynghori a ddarparwyd gan Foderneiddio Addysg a gofynnwn i'r sylwadau hyn, yn ogystal â'r pwyntiau a godwyd yn y llythyr hwn, gael eu hadolygu a rhoi sylw iddynt.

2. Maint Dosbarthiadau a Chapasiti

2.1. Maint Dosbarthiadau

Ymrwymodd Cyngor Gwynedd i strategaeth o 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant yng Ngwynedd'[1]. Yn y strategaeth hon, dynodir meintiau dosbarth fel elfen bwysig er mwyn i blant feithrin y profiadau a'r cyfleoedd gorau posibl. Mae gan y pedair ysgol yn y dalgylch (Ysgolion Abersoch, Sarn Bach, Llanbedrog a Foel Gron) ddosbarthiadau oed cymysg fel yr arferol. Ymrwymodd Cyngor Gwynedd sicrhau bod yna, ar gyfartaledd, dim mwy nag 20 neu lai na 12 disgybl mewn unrhyw ddosbarth oed cymysg ond, eto, mae meintiau dosbarth 2020 – 2021 yn uwch nag 20 mewn chwe dosbarth allan o naw (Atodiad B – Adolygiad o Feintiau Dosbarth, Capasiti a Rhagolygon y Boblogaeth – Adroddiad gan Gyfeillion Ysgol Abersoch Chwefror 2021 /Appendix B – Review of Class Sizes, Capacity and Population Forecasts – A report by Cyfellion Ysgol Abersoch Friends, February 2021).

2.2. Capasiti

Datgana Cod Trefniadaeth Ysgolion, "Fel arfer, ni ddylid bod angen darparu lleoedd ychwanegol mewn ysgolion os oes gan ysgolion eraill o'r un fath leoedd gwag o fewn pellter rhesymol". Ymhellach, datgana 'Gwybodaeth i Rieni Cyngor Gwynedd 2021 – 2022[2]' "Bydd yr Awdurdod yn cydymffurfio â dewis rhieni nes cyrraedd rhif mynediad yr ysgol" a "Gall yr Awdurdod mewn amgylchiadau eithriadol roi mynediad i blant nes bod y nifer sy'n cael mynediad uwchben y rhif mynediad cyhyd nad yw derbyn yn effeithio'r ysgol yn y tymor byr a'r tymor hir a ddim yn cael effaith anfanteisiol ar ysgolion cyfagos". Eto, mae niferoedd Ysgol Llanbedrog wedi gordanysgrifio o fwy nag 20%, gyda 102 o blant yn mynychu o gymharu â'i chapasiti o 83, gyda 43% o'r disgyblion sy'n ei mynychu yn all-ddalgylch. Ni chredwn fod Cyngor Gwynedd yn dilyn y Cod Trefniadaeth Ysgolion na'i bolisïau ei hun o ran mynediad, uchafswm meintiau dosbarthiadau o 20 disgybl i blant mewn dosbarthiadau oed cymysg nac, ychwaith, mewn rhai achosion lefel cyfreithiol y Cyngor ei hun o 30 mewn dosbarth.

2.3. Niferoedd Amcanestyniad

Mae rhagolygon poblogaeth disgyblion yn bwysig i ddeall os oes digon o gapasiti yn y pedair ysgol i gynnig maint dosbarth o rhwng 12 ac 20 nawr ac yn y dyfodol. Paratôdd yr Adran Addsyg amcanestyniadau pum mlynedd o niferoedd disgyblion yn yr ardal. Dangosir hwn isod (Ffigur 1) ochr yn ochr ag amcanestyniadau nifer plant Crynodeb Archwiliad Blynyddol Cyngor Gwynedd 2020[3] gan y Archwilydd Cyffredinol ynghyd ag amcangyfrif newidiadau Llywodraeth Cymru[4] ym mhoblogaeth y rhai 0 – 9 oed yng Nghymru. Canfuwyd y dengys amcangyfrif yr Adran Addysg duedd tipyn gwahanol i ragolygon Yr Archwilydd Cyffredinol a gyhoeddodd ar Gyngor Gwynedd a'r boblogaeth Gymreig ehangach ac, o ganlyniad, mae angen ystyriaeth ofalus i sicrhau amrediad realistig o senarios i'w

[1] hiips://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Trigolion/Ysgolion -a-dysgu...dogfennau/Ad-drefnu/Strategaeth-Addysg-Gynradd-or-Ansawdd-Gorau.pdf
[2] hiips://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Trigolion/Dogfennau -Trigolion/Ysgolion-a-dysgu...dogfennau/Mynediad-ysgolion-2018/Gwybodaeth-i-Rieni.pdf
[3] hiips://www.audit.wales/sites/default/files/publications/gwynedd_council_annual_audit_summary_2020_welsh_0.pdf
[4] hiips://statscymru.llyw.c ymru/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Estimates/Local-Authority

hystyried. Nid yw'r amcangyfrif hwn yn cydfynd â thueddiad rhagolygon y boblogaeth yng Nghymru na'r Archwilydd Cyffredinol.

Ffigur 1: Gwir Gyfanswm a Disgwyliedig Disgyblion yn y Dalgylch 2005 i 2030

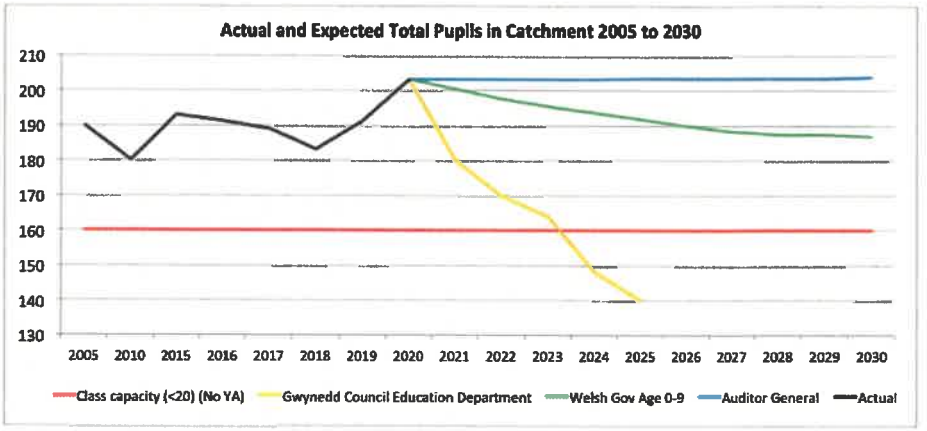

Mae gennym hefyd dystiolaeth gan sawl teulu â phlant nad yw'n cael ei adlewyrchu yn y niferoedd hyn. Er enghraifft, mae o leiaf 11 o blant y gwyddom amdanynt a fyddai'n gymwys o bosib i ddechrau yn Ysgol Abersoch yn y 3 mlynedd nesaf o gymharu â rhagamcan 7 yr Adran Addysg. Awgryma Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol y dylid edrych 25 – 50 o flynyddoedd i'r dyfodol, gan bwysleisio'r pwysigrwydd o anghenion tymor byr â'r angen i ddiogelu'r gallu i fedru wynebu anghenion hirdymor.

I gynorthwyo dod i benderfyniad, mae'n rhesymol ystyried tri senario o niferoedd disgyblion y dyfodol a sut gallasai hwnnw ddylanwadau ar gapasiti dosbarth cymysg petai Ysgol Abersoch yn aros ar agor neu gau a'r plant fynd i Ysgol Sarn Bach (Atodiad B – Adolygiad o Feintiau Dosbarth, Capasiti a Rhagolygon y Boblogaeth – Adroddiad gan Gyfeillion Ysgol Abersoch Chwefror 2021 /Appendix B – Review of Class Sizes, Capacity and Population Forecasts – A report by Cyfellion Ysgol Abersoch Friends, February 2021). I grynhoi, dros y pedair ysgol:

- **Achos Uwch o 25 disgybl ym mhob flwyddyn ysgol** / cyfanswm o 200 disgybl sy'n cydfynd â chyfartaledd blynyddoedd diweddar a barn yr Archwilydd Cyffredinol.
- **Achos Canolig o 22 disgybl ym mhob flwyddyn ysgol** / cyfanswm o 176 disgybl sy'n cydfynd â nifer mwyaf cyffredin disgyblion yn y blynyddoedd diweddar.
- **Achos Isel o 18 disgybl ym mhob flwyddyn ysgol** / cyfanswm o 144 disgybl sy'n cydfynd â rhagamcan y Cyngor.

O ddefnyddio'r amcanestyniadau uchod, pe gwireddid yr Achos Isel ac y caeid Ysgol Abersoch, byddai'r tair ysgol ar ôl yn gweithredu bron yn llawn capasiti, gan ddarparu bron ddim amrediad amrywiadau arferol yn y niferoedd ysgol blynyddol neu ddarparu llwybr at ddatblygiad economaidd a thai yn yr ardal. Yn y senarios Canolig ac Uwch, addysgir nifer cynyddol o ddisgyblion mewn dosbarthiadau oed cymysg o fwy nag 20. O gymryd y senario Uwch, sy'n cydfynd ag amcanestyniadau'r Archwilydd Cyffredinol i Wynedd, pe caeid Ysgol Abersoch addysgir 100% o blant mewn dosbarthiadau cymysg maint mwy na'r arfer.

Ar gyfartaledd, rhaid ystyried pe caeid Ysgol Abersoch y dysgid holl ddisgyblion y tair ysgol sy'n weddill mewn dosbarthiadau mwy na'r arfer er eu hanfantais addysgol ac yn erbyn strategaeth ddatganedig Cyngor Gwynedd o addysg o'r ansawdd gorau mewn Ysgolion Cynradd.

3. Ffederaleiddio a Adolygu Dalgylch

Nid yr ydym yn credu bod ffederaliaeth wedi'i archwilio'n ddigonol. Ochr yn ochr â hyn noda 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant yng Ngwynedd' Cyngor Gwynedd yr amodau sy'n briodol i Adolygu Dalgylch. Cynhwysa'r rhain '...pe byddai ysgolion y dalgylch yn ennill neu golli dros 20% o'i disgyblion oherwydd yr effaith ar y gymdeithas gyfagos a'r dalgylch', 'llefydd gweigion ar draws y dalgylch', ac 'amrediad gwariant y pen pan fo'n fwy na 10% yn uwch neu'n is na'r cyfartaledd sirol'. Diwalla'r sefyllfa bresennol o fewn dalgylch y pedair ysgol leol yr holl griteria hyn ac, felly, gofynnwn am weithredu Adolygu'r Dalgylch.

4. Materion Proses

4.1. Holiadur y Plant

Cynhwysa dogfen Ymgynghoriad Statudol i Blant gwestiynau arweiniol, mae'n gamarweiniol a rhagfarnllyd yn erbyn Ysgol Abersoch. Datgana'r ddogfen bod 'gwell defnydd o adnoddau, e.e. offer TG', 'cyfle i gyfarfod a chwarae â ffrindiau newydd', 'mwy o athrawon' yn Ysgol Sarn Bach. Cynlluniwyd y geiriad hwn i ddenu plant ac awgryma bod TG gwell a mwy o athrawon yn Ysgol Sarn Bach; ni chredwn fod hyn yn wir. Ymhellach, dim ond buddion ymddangosiadol (os yn gywir) a nodir, heb gyfeirio dim at yr hyn y gellid ei golli.

4.2. Cymariaethau anaddas ac anghywir.

Wrth gydnabod y mynycha canran o ddisgyblion Abersoch ysgolion tu allan i'w dalgylch, rydym yn anghydweld y gall y ffigur hwn fod cyn uched ag 81% gan y trosglwyddodd nifer o'r plant yn gyfreithlon i Ysgol Sarn Bach ar ôl Blwyddyn 3. Ymdebyga hyn i sefyllfa ddu a gwyn ac mae'n gamarweiniol ac anghywir.

4.3. Asesiadau Effaith

Ymddengys bod cynnwys a natur cwblhau'r asesiadau effaith yn ymarfer ticio'r blwch cyfyngedig a gwblhawyd gan staff y Cyngor, yn hytrach nag ymgais gydnabyddedig i ganfod gwir gynrychiolaeth o'r effaith o fewn y gymuned a effeithir.

4.4. Newid yr ystod oed o 3 – 8 i 3 – 9

Rydym yn gadarn ein barn bod ymestyn yr ystod oed i gynnwys Blwyddyn 4 yn ddatrysiad posibl ac ymarferol ond, eto, fe'i hanwybyddir gan y Cyngor heb eglurhad digonol. Nid yw'r awgrym hwn yn afresymol o feddwl y dysgir Blynyddoedd 3 a 4 ar y cyd yn gyffredinol mewn dosbarthiadau oed cymysg yn ysgolion Gwynedd.

5. Materion Trafnidiaeth

5.1. Costau

Amcangyfrifwyd cost ychwanegol o £14,000 y flwyddyn i gludo plant Ysgol Abersoch yn ôl a blaen i Ysgol Sarn Bach gan yr Adran Addysg. Eto, cydnabydda'r Cyngor y gallai hwn fod yn dan amcangyfrifiad, o ystyried y mynycha nifer o blant tair i wyth oed Abersoch Ysgol Sarn Bach eisoes ac y dylid cynnwys y gost o gludo'r plant hyn hefyd yn y swm terfynol.

5.2. Diogelwch a'r Amgylchedd

Dosbarthwyd y daith o Abersoch i Ysgol Sarn Bach yn 'beryglus' a olyga bod rhaid cael cludiant. Datgana Atodiad C 'Ardrawiad Cymunedol' y Cod Trefniadaeth Ysgolion, "gallai cynigwyr gynnwys y canlynol: yr effaith ar iechyd a llesiant, e.e. pe bai disgyblion yn llai abl i gerdded neu feicio i'r ysgol". Eto, ni chredwn y deliwyd â hyn na'r angen o gludiant ar yr ardrawiad amgylcheddol, sy'n meithrin ymhellach o oed cynnar, nad yw materion amgylcheddol o bwys.

Mae'n werth tynnu sylw bod lleoliad Ysgol Sarn Bach, fel y dynodir ar dudalen 35 y Ddogfen Ymgynghoriad Statudol, yn anghywir. Efallai y cydiodd yr Adran Addysg yn ein syniad o Ysgol Draeth (Atodiad C) ac y dymuna ddatblygu Ysgol Sarn Bach yn Ysgol Fferm? Arweinia hyn at achos pryder yn anad dim ynghylch cywirdeb rhannau mwy cymhleth yr adroddiad.

5.3. Mynediad i Blant "Blwyddyn Meithrin"

Golyga cyfyngiad amserlen trafnidiaeth gyhoeddus ei bod bron yn amhosibl i blant Meithrin, sy'n dod i'r ysgol rhwng naw ac 11 o'r gloch y bore, fedru mynychu heb drafnidiaeth bersonol.

6. Cylch Meithrin a Ti a Fi

6.1. Y Broses Ymgynghori

Mynna'r Cod Trefniadaeth Ysgolion bod "Ffactorau penodol i'w hystyried ar gyfer cynigion i ychwanegu neu ddileu dosbarthiadau meithrin". Yn gyntaf, nis ymgynghorwyd â'r Cylch Meithrin a'r Cylch Ti a Fi sydd ar y safle ynglŷn â'r Ymgynghoriad Statudol er gwaethaf bod yn rhanddeiliad cydnabyddedig ac ni chynhaliwyd trafodaeth parthed goblygiadau cau'r ysgol ar y ddarpariaeth o addysg blynyddoedd cynnar yn Abersoch. Mae'r hepgoriad hwn yn tanseilio ymddiriedaeth dull cynnal yr ymgynghoriad.

7. Yr Iaith a'r Gymuned

7.1. Strategaeth yr Iaith Gymraeg

Mae Miliwn o Siaradwyr Cymraeg 2050 yn strategaeth amlwg gan Lywodraeth Cymru ond, eto, mae cau ysgol yng nghanol pentref sy'n symbol pwysig i'r iaith Gymraeg yn groes i'r graen a gwrthwynebus i'r amcan hwn. Mae Ysgol Abersoch yn falch o'i diwylliant a'i threftadaeth Gymreig, gan gymryd mantais o bob cyfle codi ymwybyddiaeth o'r Gymraeg mewn ffyrdd tu hwnt i allu cymunedau eraill. Gellid ystyried effaith y cau hwn ar y strategaeth hon fel hepgoriad detholedig. Targedwyd y strategaeth dysgu blynyddoedd cynnar trwy gyfrwng y Gymraeg, a llwyddo'n rhannol trwy fentrau'r Mudiad Meithrin megis Cylch Meithrin Abersoch a'r Cylch Ti a Fi, ac mae'n dystiolaeth o weithgareddau ar y gweill i gyflawni'r nod hwn.

7.2. Mentrau ac Effaith ar yr Iaith Gymraeg

Gwesteia Ysgol Abersoch nifer o fentrau sy'n hyrwyddo a dathlu'r Gymraeg, gan gynnwys Yr Urdd, gweithgareddau Hunaniaith, yn ogystal â bod yn rhan o'r cynllun 'Shwmae S'mae'. O fynd â'r iaith i'n cymuned leol ac at fusnesion cymaint fu'r llwyddiant hwn fel y dangosa nifer o'r siopau arwyddion dwyieithog erbyn hyn. Datgana Adran 7.9 y ddogfen ymgynghori, "Deuir i gasgliad...na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu." Fodd bynnag, mae colli'r hyrwyddiad a defnydd o'r iaith trwy berthynas â'r gymuned a busnes yn sylweddol.

7.3. Cysylltiad â'r Gymuned

Mae'r cyfleusterau cymunedol a gynigir ym mhentref Abersoch yn drech na'r rhai a gynigir yn Sarn Bach (CIAR 4.4, dogfen gefndir) ond, eto'n ddiddorol, ni chyflwynir yr wybodaeth bwysig hon yn y prif adroddiad, a ymddengys yn rhagfarnllyd yn erbyn Ysgol Abersoch. Dylid nodi hefyd nad yw Ysgol Sarn Bach yn ymwneud ag unrhyw Gylch Meithrin na Ti a Fi. Caeodd Cylch Meithrin, a gynhelid yng Nghanolfan Gymdeithasol Llanengan, o ganlyniad i ddiffyg pwyllgor. Mae'r tabl yn parhau i fod yn ffeithiol anghywir, er enghraifft nid oes capel nac eglwys yn Sarn Bach ac mae gan Llanbedrog a Foel Gron neuaddau pentref. Mae'r camgymeriadau syml hyn yn tanseilio'r hyder mewn meysydd gwybodaeth mwy cymhleth sydd wedi'u cynnwys yn yr adroddiad.

7.4. Effaith ar y Gymuned

Mae cryn bryder am effaith colli'r ysgol o gymuned pentref Abersoch. Datgana'r Adran Addysg "y deuir i'r casgliad fod cysylltiad rhwng yr ysgol â'r ardal ehangach yn bodoli eisoes" ar y sail y mynycha plant Abersoch Ysgol Sarn Bach eisoes ond, eto nid oes gan Ysgol Sarn Bach broffil yn Abersoch ac, o wybod am heriau'r lleoliad a thrafnidiaeth, mae'n anodd gweld sut y newidia hynny. Byddai dod â phlant Ysgol Sarn Bach i'r pentref yn gofyn am logi bws yn ogystal â chostau eraill fel taliadau parcio a'r angen am staff ychwanegol; ar hyn o bryd mae hyn yn cael ei wneud am ddim yn Ysgol Abersoch. Ni all ysgol nad yw yn y pentref gynhyrchu nac atgynhyrchu'r un lefel o ddiddordeb, cefnogaeth neu ymwneud cymunedol o fewn y gymuned leol a busnesion.

8. Ariannol

8.1. Arbedion Amcangyfrifedig

Mae'r arbedion o £110,000 yn gyfartaledd bychan (0.1%) o gyllideb gyfan Cyngor Gwynedd o £90.4 miliwn. Ond, eto, yn nhermau tryloywder, nid yw'n glir pa gostau a gynhwyswyd ac na chynhwyswyd yn yr amcangyfrifon hyn. O ystyried y dibynna mwyafrif dadl Cyngor Gwynedd ar gost, mae'n syndod nad yw'n dweud llawer am hyn o gymharu â'r manylder a geir yng ngweddill y ddogfennaeth.

8.2. Cyllideb

Ymrwymodd Ysgol Abersoch i falanshio ei chyllideb yn nhermau dyraniad ariannol a strwythur staffio. Datryswyd unrhyw ddiffygion cyllidebol ar gyfer 2021 – 2022 erbyn hyn hefyd.

9. Darpariaeth Addysg

9.1. Cymarebau Staff i Ddisgyblion

Credwn y cynhwysa lefelau staffio Ysgol Sarn Bach bennaeth llawn amser, athrawes rhan amser ac athrawon achlysurol, yn ogystal â chymorthyddion dysgu. Rhennir y plant i ddau ddosbarth ffurfiol mewn tair ystafell ddosbarth. Dysga'r pennaeth Meithrin – Blwyddyn 2 mewn dosbarth sengl a'r athrawes ran-amser Flynyddoedd 3, 4, 5 a 6 mewn dwy ystafell ddosbarth wedi'u cefnogi gan gymhorthydd dysgu. Credwn y dysgir y plant ym Mlynyddoedd 5 a 6 gan gymhorthydd dosbarth ddeuddydd yr wythnos. Mae'n rhesymol gofyn pam fod cynyddu maint dosbarthiadau, trwy gynnwys disgyblion Ysgol Abersoch, yn "Cynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl" a "byddai addysgu'r plant yn Ysgol Sarn Bach yn cael effaith bositif". O gymharu, dysgir plant Ysgol Abersoch bob amser gan athrawes, fel y disgwylir mewn ysgol.

9.2. Trosglwyddo ar Ddiwedd Blwyddyn 3

Awgryma'r cynnig trwy gael eu dysgu'n unig yn Ysgol Sarn Bach, ac nad oes angen trosglwyddo disgyblion yn ystod eu haddysg gynradd, yn fudd diriaethol ond, eto, ni ddarparir tystiolaeth i gefnogi'r pwynt hwn. Nid ydym yn ymwybodol o unrhyw effaith negyddol yn gysylltiedig â'r trosglwyddiad hwn. Nid oes sylfaen i'r datganiad ac mae'n hynod oddrychol.

9.3. Ansawdd yr Addysg

Ymddengys bod adroddiad yr Ymgynghoriad yn ddethol yn ei ddewis o gynnwys a geiriad, gan amlygu buddion Ysgol Sarn Bach ond, eto'n eithrio rhai Ysgol Abersoch. Er enghraifft, penodwyd pennaeth Ysgol Abersoch, Linda Jones yn Gydlynydd Clwstwr Siarter Iaith i gefnogi'r Sector Uwchradd ond eto ni chydnabyddir dim o hyn. Awgryma hyn bod mwy i'w ennill nac o'i golli o gau Ysgol Abersoch. Buasai'r mwyafrif o bobl yn ystyried meintiau dosbarthiadau llai yn gyfle atyniadol â chanlyniadau addysgol gwell. Mae'n syndod y rhodda'r Adran Addysg fwy o bwyslais ar agweddau cymdeithasol dosbarthiadau mwy dros ganlyniadau addysgol gwell. Ni theimlwn yr ysgrifennwyd yr adroddiad mewn modd a rodda chwarae teg cyfartal i Ysgol Abersoch.

10. Y Dyfodol

Gwyddom y mynegodd rieni ddymuniad o gadw'u plant yn Ysgol Abersoch am flwyddyn ychwanegol pe bai dewis a buasai'n clymu'n daclus â'r drefn o addysgu plant Blynyddoedd 3 a 4 â'i gilydd. Teimlir ei bod yn groes i'r graen adeiladu mwy o ofod yn Ysgol Llanbedrog, fel yr awgrymodd aelod o'r Adran Addysg mewn cyfarfod anffurfiol, pan fo ysgol addas â chapasiti yn Abersoch. Arweiniodd polisi dewis rhieni Llywodraeth Cymru, a methiant Cyngor Gwynedd o lynu at ei bolisïau ei hun, i'r sefyllfa o un ysgol fod dros-gapasiti ac, eto, un arall sy'n brwydro aros ar agor yn dangos yr atebwyd y criteria am Adolygu Dalgylch.

Brwydra cymunedau ar draws Gwynedd ag ystod o heriau cyffredinol. Nid cymuned Abersoch yw'r unig un sy'n ymladd achub ei hysgol, llyfrgell, addoldai ac adnoddau cyhoeddus eraill. Cafodd y sefyllfa bresennol o ran tai a chyflogaeth effaith niweidiol unman yn fwy amlwg na Abersoch. Amlygodd cyhoeddiad diweddar Cyngor Gwynedd o 'Gynllun Gweithredu Tai' i gefnogi tai fforddiadwy y pwysigrwydd o fframwaith cydlynol at ddyfodol cynaliadwy. Profa hyn, ar y cyd â'r cyhoeddiad am gynlluniau datblygu i greu 150 o swyddi yn y pentref, y saif

Abersoch mewn lle da i arwain y ffordd. Credwn y gall hyn ddechrau wrth i Gyngor Gwynedd ymdrin ag addysg arloesol.

Cynigwn bod Ysgol Abersoch mewn sefyllfa ddelfrydol i ddarparu model amgen llwyddiannus, trwy ddatblygu ei ddarpariaeth addysgol trwy'r Cylch Ti a Fi, Cylch Meithrin ac arwain ar y syniad o Ysgol Draeth arloesol a allasai gynnwys bod yn rhan o ffederaleiddio neu ysgol aml-safle. Trwy ymrwymo cadw Ysgol Abersoch ar agor fel darpariaeth addysg hirdymor yng nghanol Abersoch, a'i chefnogi â strategaeth tai a chyflogaeth, mae yna gyfle unigryw i gyhoeddi stori economaidd lwyddiannus i Wynedd. Ni all hyn ond bod o fudd i'r gymuned gyfan a gwasanaethu'n flaenllaw i gryfhau a chynnal yr iaith Gymraeg a diwylliant yn yr ardal hynod weladwy hon o Wynedd.

Yr eiddoch yn gywir,

LOUISE OVERFIELD
ar ran Cyfeillion Ysgol Abersoch

Cyfeillion Ysgol Abersoch
Ysgol Abersoch
Lôn Gwydryn
Abersoch
LL53 7EA

22 February 2021

Modernising Education Office
Education Department
Gwynedd Council
Caernarfon
LL55 1SH

Dear Education Department and Cabinet Members

On behalf of Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends and in response to the Statutory Consultation to close Ysgol Abersoch on 31 August 2021, we strongly oppose this proposal and request that the Cabinet take this opportunity to develop a cooperative and innovative approach to ensure that education provision continues in the village of Abersoch.

1. We highlight to you our concerns in relation to the lawfulness of the consultation process
   1.1. The consultation with the learners was unfair in light of their young ages and understanding.
   1.2. The Response Form is inadequate. There is no detail as to how people can ask further questions about the proposal or suggest alternatives to the proposal. Consultees have not been informed of their opportunity to make representations regarding the alternatives to closure that have been identified by Gwynedd Council as well as the main proposal. The consultees have not been informed of their opportunity to suggest other alternatives to closure which would address the reasons for the closure (i.e. the key challenge that the school faces).
   1.3. There is a lack of explanation/reasoning in relation to the 5-year projection of pupil numbers for the school. Gwynedd Council's decision not to consider the impact of Ti a Fi and Cylch Meithrin on the projected numbers is unfair.
   1.4. There is a lack of transparency in relation to how Gwynedd Council consulted with the other schools and in particular the views of those schools and their governing body in relation to federalisation is unknown. This lack of information has impacted on the consultees ability to respond meaningfully to the proposals

We also have several points that we feel deserve due consideration as part of the decision-making process. To support this, Appendix A is a detailed table of our observations to the consultation documents provided by Moderneiddio Addysg and we request these comments, in addition to the points raised in this letter, are reviewed and addressed.

2. Class sizes and capacity

2.1. Class sizes

Gwynedd Council is committed to a strategy of 'Excellent Primary Education for Children in Gwynedd'[1]. In this strategy class sizes are identified as an important factor so that children acquire the best possible experience and opportunities. All of the four schools in the area (Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Foel Gron) have mixed age classes as the norm. Gwynedd Council has committed to ensuring that there is on average no more than 20 pupils or fewer than 12 pupils in any mixed age class yet the class sizes for 2020-21 are above 20 in 6 classes out of 9 (Appendix B- Review of Class Sizes, Capacity and Population Forecasts - A report by Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends, February 2021)

2.2. Capacity

The Schools Organisation Code states that "It should not normally be necessary to provide additional places at schools when there are others of the same type with surplus places within a reasonable distance. Furthermore, Gwynedd Council 'Information For Parents 2021 / 2022'[2] states that "The Authority will comply with parental preference until the school's admission number has been attained" and "The Authority may in exceptional circumstances admit children in excess of the admission number if such acceptance will not adversely affect the school both in the short and longer term and will not have a detrimental effect on neighbouring schools". Yet Ysgol Llanbedrog is oversubscribed by more than 20%, with 102 children attending compared to its capacity of 83, with 43% of attending pupils coming from out of catchment. We do not believe Gwynedd Council to be following the Schools Organisation Code, nor its own policies when it comes to admissions, maximum class sizes of 20 pupils for children in mixed-age classes, nor in certain cases the Council's own legal limit of 30 in a class.

2.3. Projection numbers

Pupil population forecasts are important in understanding whether there is sufficient capacity at the four schools to offer class sizes of between 12 and 20 now and in the future. The Education Department has prepared a 5-year projection of pupil numbers in the four schools. This is shown below (Figure 1) alongside the Auditor General 'Gwynedd Council Annual Audit Summary 2020'[3] projections and the Welsh Government[4] estimate of population changes of those aged 0 – 9 years in Wales. Our finding is that the Education Department estimate shows a significantly different trend that out of step with Gwynedd Council's Auditor General published forecasts and that of the wider

---

[1] hiips://www.gwynedd.llyw.cymru/en/Residents/Documents-Residents/Schools-and-learning-documents/Reorganisation/ExcellentPrimaryEducationforChildreninGwynedd.pdf

[2] hiips://www.gwynedd.llyw.cymr u/en/Residents/Documents-Residents/Schools-and-learning-documents/School-Admissions/Guide-Book.pdf

[3] hiips://www.audit.wales/sites/default/files/publications/gwynedd_council_annual_audit_summary_2020_english.pdf

[4] hiips://statswales.gov.wales/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Estimates/Local-Authority

Welsh population and as a result needs careful consideration to ensure a realistic range of scenarios is considered.

Figure 1: Actual and Expected Total Pupils in Catchment 2005 to 2030

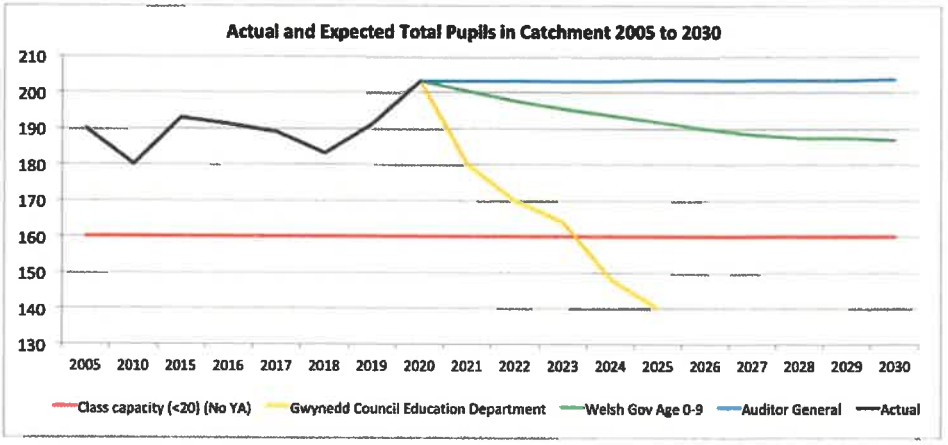

We also have evidence from several families with children which is not reflected in these numbers. For example, there are least 11 potential children that we know of who would be eligible to start at Ysgol Abersoch in the next 3 years compared to the Education Department's projected 7. The Commissioner for Future Generations also suggests that we should be looking 25 to 50 years into the future, stressing the importance of balancing short-term needs with the need to safeguard the ability to also meet long-term needs.

To assist with decision making it is reasonable to consider three scenarios of future pupil numbers and how this might impact mixed class capacity if Ysgol Abersoch remains open or closes and the pupils go to Ysgol Sarn Bach (Appendix B- Review of Class Sizes, Capacity and Population Forecasts - A report by Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends, February 2021). In summary, across the four schools:

- **High case of 25 pupils per year group per year** / 200 pupils in total in line with the average of recent years and the opinion of the Auditor General.
- **Mid case of 22 pupils per year group per year** / 176 pupils in total in line with the most frequent number of pupils in recent years.
- **Low case of 18 pupils per year group per year** / 144 pupils in total in line with the Council's forecast by 2025.

Using the projections from above, if the Low case is realised, as per the Council's forecasts and if Ysgol Abersoch is closed, the remaining three schools will operate at close to full capacity, providing little scope for normal fluctuations in annual school numbers or provide a pathway for economic and housing development in the area. In both the Mid and High scenarios an increasing number of pupils will be educated in mixed age classes greater than 20. Taking the High scenario, which broadly reflects the Auditor General projections for Gwynedd, if Ysgol Abersoch closes 100% of children will be educated in oversized, mixed age classes.

On average, it must be considered that the closure of Ysgol Abersoch will mean that all pupils in the three remaining schools will be educated in oversized classrooms to their educational detriment and against Gwynedd Council's stated strategy of educational excellence in primary schools.

3. Federalisation and Catchment Area Review

We do not believe that federalisation has been sufficiently explored. Alongside this Gwynedd Council's 'Excellent Primary Education for Children in Gwynedd' specifies the conditions under which Catchment Area Review is appropriate. These include "if schools within the catchment area gain or lose more than 20% of its pupils due to the impact on the neighbouring community and the catchment-area", "surplus places across the catchment-area", and "per capita expenditure per school greater than 10% above or below the county average". The present situation within the area of the four local schools meets all of these criteria and we therefore request that a Catchment Area Review be implemented.

4. Process issues

4.1. Children's questionnaire

The Statutory Consultation for Children document includes leading questions, is misleading and biased against Ysgol Abersoch. The document states that at Ysgol Sarn Bach there is 'better use of resources e.g. IT Equipment', 'an opportunity to meet and play with new friends', 'more teachers'. This wording is designed to entice children implying there is better IT and more teaching staff at Ysgol Sarn Bach, which we do not believe to be the case. Furthermore, only perceived (if not incorrect) benefits are noted, with no reference to what may be lost.

4.2. Inappropriate and inaccurate comparisons.

Whilst acknowledging that a percentage of Abersoch pupils attend school outside of their catchment area, we dispute that this figure can be as high as 81% since a number of children have transferred legitimately to Ysgol Sarn Bach after Year 3. This is akin to an apples and pears comparison, is misleading and incorrect.

4.3. Impact assessments

The content and nature of the completion of the impact assessments appear to be a limited, tick box exercise completed by Council staff, rather than a concerted effort to ascertain a true representation of the impact within the affected community.

4.4. Changing age range from 3 - 8 years to 3 - 9 years

We are firmly of the opinion that extending the age range to include Year 4 is a feasible and practical solution yet is disregarded by the Council with insufficient explanation. This suggestion is not unreasonable given that Years 3 and 4 are commonly taught together in mixed-age classes in many Gwynedd schools.

5. Transport issues

5.1. Costs

An additional cost of £14,000 pa for transport of Ysgol Abersoch children to and from Ysgol Sarn Bach has been estimated by the Education Department. Yet, the council has acknowledged that this may be an underestimation, seeing as a number of Abersoch children aged 3 - 8 already attend Ysgol Sarn Bach, and the cost of transport for these children would also need to be factored in.

5.2. Safety and environment

The route from Abersoch to Ysgol Sarn Bach is classified as 'dangerous' necessitating vehicular transport. The Schools Organisation Code, Annex C 'Community Impact' states 'proposers might include the following: impact on health and wellbeing e.g. if pupils would be less able to walk or cycle to school' yet we do not believe that this has been addressed, nor the environmental impact of the need for transport, which further instills a belief from an early age that environmental issues are of no importance.

It is worth pointing out that the location of Ysgol Sarn Bach, as indicated on page 35 of the Statutory Consultation Document, is incorrect. Perhaps the Education Department has taken hold of our Beach School concept (Appendix C) and wishes to develop Ysgol Sarn Bach into a Farm School? This leads to cause for concern not least over the accuracy of other more complex areas of the report.

5.3. Access for children in the 'Nursery Year'

The limitations of the public bus service timetable mean that it would be near impossible for Nursery children, who come to school between 9am and 11am to attend without personal transport.

6. Cylch Meithrin and Ti a Fi

6.1. Consultation process

The Schools Organisation Code stipulates there are "specific factors to be taken into account for proposals to add or remove nursery classes". Firstly, the on-site Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi has not been formally informed nor consulted with regards to the Statutory Consultation despite being a recognised stakeholder, and no discussion has been held regarding the implications of school closure on the provision of early years education in Abersoch. This omission undermines confidence in the conduct of the consultation.

7. Language and community

7.1. Welsh Language strategy

The Cymraeg 2050 Million Welsh Speakers is a key Welsh Government strategy yet closing a school in the heart of a village that is an important symbol of the Welsh language is both counterintuitive and contrary to this aim. Ysgol Abersoch proudly celebrates its Welsh culture and heritage, taking advantage of every opportunity to raise the profile of the Welsh language in ways that are beyond the ability of other communities. Not considering the impact of this closure on this strategy could be considered a selective omission. The strategy has targeted early years learning through the medium

of Welsh, achieved in part by Mudiad Meithrin initiatives such as the Cylch Meithrin Abersoch and Cylch Ti a Fi and is evidence of the activities underway to achieve this goal.

7.2. Welsh language initiatives and impact

Ysgol Abersoch is host to several initiatives designed to promote and celebrate the Welsh language including Yr Urdd, Hunaniaith activities as well as participation in the 'Shwmae S'mae' program. The pupils take the language out into our local community and businesses and such is the success of these initiatives that a number of shops have introduced bilingual signage. Section 7.9 of the consultation document states that "It is concluded ... that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised." However the loss of the promotion and use of the language through community and business relationships is tangible.

7.3. Involvement in community

The community facilities offered in Abersoch village far outweigh those offered in Sarn Bach (CIAR 4.4, background document) yet interestingly this important information is not presented in the main report, which seems rather biased against Ysgol Abersoch. It should also be noted that Ysgol Sarn Bach is not involved with any Cylch Meithrin or Ti a Fi. The Cylch Meithrin at Llanengan Community Centre closed due to a lack of committee. The table continues to be factually incorrect, for example there is no chapel or church in Sarn Bach and both Llanbedrog and Foel Gron have village halls. These simple mistakes undermine confidence in more complex areas of information contained in the report.

7.4. Impact on community

There is significant concern on the impact of the loss of the school on the Abersoch village community. The Education Department state that a "link already exists between the school and the broader area" on the basis that Abersoch children already attend Ysgol Sarn Bach, yet Ysgol Sarn Bach does not have a profile in Abersoch, and given the location and transport challenges it is difficult to see how this would change. Bringing Ysgol Sarn Bach children into the village would require the hire of a bus as well as other costs such as parking charges and the need for additional staff yet this is presently done for free at Ysgol Abersoch. A school that is not in the village cannot generate or replicate the same level of community interest, support or involvement within the local community and businesses.

8. Financials

8.1. Estimated savings

The savings of £110,000 are a small proportion (0.1%) of the overall Gwynedd Council expenditure on education of £108.8m[5] million yet, in terms of transparency, it is unclear what costs have been

[5] hiips://www.gwynedd.llyw.cymru/en/Council/Documents ---Council/Strategies-and-policies/Finance/Gwynedd-Financial-Information-for-Council-Tax-Payers-2020.21.pdf

included or excluded in these calculations. Given that much of Gwynedd Council's argument hinges on cost, it is surprising that the same level of detail afforded to the rest of the documentation is not forthcoming.

8.2. Budget

Ysgol Abersoch is committed to balancing its budget in terms of financial allocation and staffing structure, and any budget deficits for 2021/22 have now been resolved.

9. Education provision

9.1. Staff to pupil ratios

We believe staffing levels at Ysgol Sarn Bach to consist of 1 full-time headteacher, 1 part-time teacher, and occasional teachers, as well as teaching assistants. The children are split into 2 formal classes, across 3 classrooms. The headteacher teaches Meithrin - Year 2 in a single classroom, and the part-time teacher Years 3,4,5 and 6 across 2 physical classrooms supported by a teaching assistant. We believe that for 2 days per week the children in Years 5 and 6 are taught by a teaching assistant only. It is reasonable to question how increasing class sizes, by including Ysgol Abersoch pupils, will "Provide education of the best possible quality" and how "there would be a positive impact on educating the children at Ysgol Sarn Bach". In contrast, Ysgol Abersoch children are always taught by a teacher, as would be expected in a school.

9.2. Transferring after Year 3

The proposal implies that there is a tangible benefit for pupils in avoiding the need to transfer schools during their primary education, yet no evidence is provided to support this point and we are unaware of any negative impact associated with this transfer. There is no basis for the statement and it is highly subjective.

9.3. Quality of Education

The Consultation report appears to be selective in its choice of content and wording, highlighting the benefits of Ysgol Sarn Bach yet excluding the benefits of Ysgol Abersoch. For example, Ysgol Abersoch's headteacher, Linda Jones has been appointed Language Charter Cluster Coordinator to support the Secondary Sector yet none of this is recognised within the documentation. This implies there is more to be gained than will be lost by the closure of Ysgol Abersoch. Most people would consider smaller class sizes to be an attractive opportunity with improved educational outcomes. It is surprising that the Education Department places greater emphasis on social aspects of larger classes over improved educational outcomes. We do not feel that the report is written in a manner that gives equal fair play to Ysgol Abersoch.

10. Future

We know that parents have expressed a wish to keep their children at Ysgol Abersoch for an extra year if this were an option and would neatly tie in with the usual order of teaching children in years 3 and 4 together. It feels counter-intuitive to build additional space at Ysgol Llanbedrog, as was proposed by a member of the Education Department in an informal meeting, when there is a fit for

purpose school at Abersoch with capacity. Welsh Government policy of parental choice, and Gwynedd Council's failure to adhere to its own policies has led to the situation of one school being over capacity, yet another struggling to stay open and indicates that the criteria for Catchment Area Review have been met.

Communities across Gwynedd are struggling to deal with a range of challenges along a common theme. The Abersoch community is not alone in its efforts as we strive to save our schools, libraries, places of worship and other public facilities. The present situation with regards to housing and employment has had a detrimental effect nowhere more obvious than in Abersoch. Gwynedd Council's recently announced 'Housing Action Plan' to support affordable housing serves to highlight the importance of a cohesive framework towards a sustainable future. This combined with recently announced development plans which will result in 150 jobs in the village, demonstrates that Abersoch is well-placed to lead the way. We believe this can start with Gwynedd Council taking an innovative approach to schooling.

We propose that Ysgol Abersoch is ideally placed to provide a successful alternative model, by strengthening foundations through the inclusion of Cylch Ti a Fi, Cylch Meithrin and leading on the innovative Beach School concept, which could involve being part of a federalisation or multi-site school. A commitment to keeping Ysgol Abersoch open in the center of Abersoch, supported by a dynamic housing and employment strategy, presents a unique opportunity to herald a social, educational, and economic success story for the Council. This can only serve to benefit the entire community and serve as a flagship to strengthen and sustain the Welsh language and culture in this highly visible area of Gwynedd.

Yours sincerely

LOUISE OVERFIELD
On behalf of Cyfeillion Ysgol Abersoch

Appendix A: Analysis and response to the Ysgol Abersoch Statutory Consultation documents by Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends

Abbreviations

CIAR	Community Impact Assessment Report
EPECG	Excellent Primary Education for Children in Gwynedd document https://www.gwynedd.llyw.cymru/en/Residents/Schools-and-learning/Modernising-Education/Modernising-Education.aspx
LIAR	Language Impact Assessment Report
QSEIAR	Assessment Report of the likely impact on Quality and Standards in Education
SCD	Statutory Consultation Document
SCDC	Statutory Consultation Document for Children
SOC	Schools Organisation Code
TIAR	Assessment Report of the likely impact on different travelling arrangements
WBAR	Well-being Assessment Report

Document	Page	Observation	Comment	Theme
SCD	p6	2. The Consultation "In the case of proposals affecting nursery provision any independent or voluntary providers who may be affected including Mudiad Meithrin"	Cylch Meithrin Abersoch and Cylch Ti a Fi were not informed despite being on-site and a recognised stakeholder in the consultation process. Has the information on the consultation been distributed widely enough? How many other organisations that were due to be informed were not informed? This omission undermines the process and compromises faith that the process is being carried out fairly.	Process
SCD	p9	3.1. How the Proposal was developed	There is an implication here that as part of the "review panel" Ysgol Abersoch agreed with the proposal that was "developed". This is not the case. Please clarify.	Process
SCD	p9	3.1. How the Proposal was developed 'Excellent primary education strategy'	State in what way did the proposal follow this, and in what ways does Ysgol Abersoch not meet this strategy. To ensure fairness, it would follow that this approach should also be followed for each of the neighbouring schools, with reference to which elements of the strategy are met and not met, in particular with regards to the mixed-age class size range of 12 - 20 pupils. We believe it is inappropriate to be selective about this.	Process
SCD	p9	3.1. How the Proposal was developed Strategies & Objectives considered	The Cymraeg 2050 Million Welsh Speakers is a key Welsh Government strategy. Why is there no reference to this and the impact of closing the school on this strategy?	Community and Welsh Language

Tud 510

SCD	p9	3.1. How the Proposal was developed Excellent primary education strategy Provide education of the best possible quality	This statement does not reflect the present teaching offer at Ysgol Sarn Bach and does not inform parents that children are routinely not being taught by a qualified teacher. We understand that classes in Ysgol Sarn Bach are taught by 1 full-time headteacher, 1 part-time teacher, and occasional teachers, as well as teaching assistants. The children are split into 2 formal classes, across 3 classrooms. The headteacher teaches Nursery - Year 2 in a single classroom, the part-time teacher Years 3,4,5 and 6 across 2 classrooms supported by a teaching assistant. There are regular days per week when the children in Years 3,4, 5 and 6 are taught by the teaching assistant only. For example, in the Year 5 and 6 classroom, the children are taught by the part-time teacher 2 days per week, by an occasional teacher 1 day per week and by a teaching assistant 2 days per week. There are 21 children in this classroom, plus a further 13 children in the Year 3 and 4 classroom. Therefore 34 children combined across two separate classrooms being taught by a combination of part-time teacher, occasional teacher, and teaching assistant. In what way, by including Ysgol Abersoch pupils, does increasing class sizes meet the objective of 'providing education of the best possible quality' when the classes are larger and in some cases exceed Gwynedd Council's legal limit of 30 and pupils are not being taught by a teacher on a number of days per week? (hiips://www.gwynedd.llyw.cymru/en/Res idents/Documents-Residents/Schools-and-learning-documents/School-Admissions/Guide-Book.pdf) Conversely, at Ysgol Abersoch children are always taught by a teacher, as would be expected to "Provide education of the best possible quality".	Quality and Standard of Education
SCD	p10	4. Existing Arrangements in the Abersoch Area	Why are staffing levels at Ysgol Abersoch but not Ysgol Sarn Bach referred to here? What are the staffing levels at Ysgol Sarn Bach, per class and classroom, with teacher to child ratios? Does each classroom have a teacher in it every day? We have reason to believe there is 1 full-time headteacher, 1 part-time teacher, an occasional teacher as well as teaching assistants.	Quality and Standard of Education
SCD	p10	Impact assessment on resources at Ysgol Sarn Bach	The report does not address the impact on additional resources needed at Sarn Bach to support the continued educational standard by including the additional children. Please specify what these will be and the anticipated costs.	Class sizes and capacity

Tud 511

SCD	p12	Capacity	"Governing body admission authorities should be particularly mindful that admitting more pupils than the school has capacity for could prejudice the efficiency of education for pupils, and could have the effect of drawing pupils from other schools that may then find it more challenging to retain sufficient teachers to facilitate the delivery of a broad and balanced curriculum". (hiips://der a.ioe.ac.uk/id/eprint/15830). Gwynedd Council "Information For Parents 2021 / 2022" states that "The Authority will comply with parental preference until the school's admission number has been attained" and "The Authority may in exceptional circumstances admit children in excess of the admission number if such acceptance will not adversely affect the school both in the short and longer term and will not have a detrimental effect on neighbouring schools". The Schools Organisation Code states: "It should not normally be necessary to provide additional places at schools when there are others of the same type with surplus places within a reasonable distance". Gwynedd Council does not appear to be adhering to its own policies nor following the Schools Organisation Code. The number of pupils at Ysgol Llanbedrog exceeds capacity (capacity 83, registered 102), there has been a detrimental impact on Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach. We question why Gwynedd Council allows Ysgol Llanbedrog to continue to accept children from out of catchment when they are already above capacity if there is surplus elsewhere.	Class sizes and capacity
SCD	p13 EPECG P4	"Pupil numbers have reduced consistently since 2016"	This statement is misleading for the local area. The table on p14 shows that the number of children educated in the area have been consistent since 1980. Pupils have increased by 5% between 2005 and 2020 (190-204). 204 pupils in 2020 is the third highest on record with pupil numbers steadily rising in the past 5 years. The basis for the projection numbers at Ysgol Abersoch is unclear. We know of at least 11 potential children in Ysgol Abersoch catchment area to start in the next 3 years compared to the Education Department's projected 7. There is also post-pandemic potential for further increase in numbers as people move out of urban areas to rural areas. We question the validity of the projected Ysgol Sarn Bach pupil numbers, 40 in 2021 reducing to 17 in 2025. The Gwynedd Council estimate shows a significantly different trend to the wider Welsh population. As a result, these projections need careful consideration to ensure a realistic range of scenarios is considered (See Appendix B: Review of Class Sizes, Capacity and Population Forecasts - A report by Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends) and for a sufficient duration of time. The Future Generations Commissioner has stated that consideration should be given to the long-term trends i.e. 25-50 years into the future.	Class sizes and capacity

Tud. 512

SCD	p13	Small class sizes "The 10 pupils are taught in one mixed-age class" Broad age ranges within classes "The pupils are taught in one class with an age range of up to 5 years" and p24	There are two physical classrooms, and the children spend approximately 50% time with 2 teachers (split into 2 classrooms), and 50% of their time with 1 teacher and 1 assistant. In Ysgol Sarn Bach there are two classes - one for Nursery to Year 3 (four age ranges) and one for Years 3,4,5 and 6 (four age ranges). Please explain how closing Ysgol Abersoch would improve the education provision?	Class sizes and capacity
SCD	p13	5.1. The Current Situation The cost per pupil at Ysgol Abersoch in the 2020/21 financial year is £17,404 - the average cost in the county per pupil is £4,198.	We continually point out that it is inappropriate to compare the cost per pupil to larger schools. Provide a cost per pupil comparison compared to other similar small schools.	Financial
SCD	p13	5.1. The Current Situation Pupil residence	This table is wholly misleading. Ysgol Abersoch only takes pupils up to Year 3, therefore the numbers by default are biased against the school. Several of the Ysgol Abersoch pupils attending Ysgol Sarn Bach will be attending since they have already transferred in year 4. The comparisons are inappropriate and compare apples with pears. It would be more appropriate to compare all 3-8 year olds.	Process
SCD	p15	5.3. Strengths and Weaknesses of the Current Situation Weakness - Lack of opportunity to socialise	There is the Urdd, Craft Clubs, and of course plenty of out of school clubs and sports opportunities. The school is for learning and children have plenty of friends outside of this environment.	Community and Welsh Language
SCD	p15	5.3. Strengths and Weaknesses of the Current Situation "The financial allocation of the school would not maintain the current staffing structure in the future"	This has been resolved to ensure the budget now balances moving forward.	Financial
SCD	p15	5.3. Strengths and Weaknesses of the Current Situation "High percentage of pupils attend schools outside catchment area"	This is also the case for Ysgol Sarn Bach; 15 out of 42 home catchment area pupils attend Ysgol Llanbedrog. This is not unusual due to the WG parental choice policy.	Class sizes and capacity
SCD	p15	5.3. Strengths and Weaknesses of the Current Situation Ysgol Abersoch continues to receive an additional sum to the usual financial allocation via the minimum staffing policy.	This is Gwynedd Council policy and not a weakness.	Financial

Tud. 513

SCD	p15	5.3. Strengths and Weaknesses of the Current Situation "It is noted that the weaknesses outweigh the strengths"	On what basis was this assessment made? The layout of the table by default makes it look like there are more weaknesses than strengths since all the strengths are listed in a single row rather than multiple rows thus immediately biasing against the school. Other strengths are omitted e.g. presence of Cylch Meithrin. "The financial allocation of the school would not maintain the current staffing structure in the future." This has now been addressed and resolved.	Process
SCD	p18	6.1 Comparing Options Option 1 - Status Quo Option 8 - Establish a Cylch Meithrin at Ysgol Abersoch " Whilst acknowledging the potential positive impact that locating a Cylch Meithrin on the Ysgol Abersoch site may have on the pupil numbers, this cannot be guaranteed, and it is anticipated that the challenges would continue"	The impact on Cylch Meithrin Abersoch is summarily dismissed. There is evidence to show that a Cylch Meithrin does increase numbers. For example, at Ysgol Llanbedrog, even though the Cylch is across the road it is a reason that people have chosen to send children to Ysgol Llanbedrog. Our position is that it is anticipated that numbers will increase and that this is a more plausible scenario than Gwynedd Council's statement of no guarantees.	Cylch Meithrin
SCD	p17	6.1 Comparing Options Option 2b - change age range to 3-9 years	The justification for saying no is insufficient. In most mixed age classes years 3 and 4 are taught together therefore this is a natural step. "It would not allow for the school to offer a comprehensive Key Stage 2 provision." It seems unclear why this would be an issue. It has been successful in doing so for many decades. Please provide evidence and justification for this point.	Process
SCD	p17	6.1 Comparing Options Option 3 - Federalisation with a nearby school	Insufficient explanation is given as to why this is to be disregarded.	Process
SCD	p17	6.1 Comparing Options Option 4 - Federalisation with a nearby school, locating the Foundation Phase on the Ysgol Abersoch site, and KS2 on the site of a nearby school	"...it is possible that it would lead to a situation where both schools included in the federation would be reliant on an additional financial allocation by means of the minimum staffing protection policy" Why would both schools then be reliant on minimum staffing policy? Is Gwynedd Council confident in the pupil number projections put forward by Ysgol Sarn Bach?	Process

SCD	p17	6.1 Comparing Options Option 5 - Federalisation with nearby schools, locating the Foundation Phase + Years 3 and 4 + Years 5 and 6 on the sites of three different schools	"Although it would reduce the financial protection sum at Ysgol Abersoch, it is possible that it would lead to a situation where the three schools included in the federation would be reliant on an additional financial allocation by means of the minimum staffing protection policy". Is this a credible foreseeable option if Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog were to federalise as 3 schools? There are more than 160 pupils at all 3 schools at present, dropping to no less than 100 if the school projections are to be believed.	Process
SCD	p18	6.1 Comparing Options Option 9 - Change the age range of Ysgol Abersoch from 3-8 to 3-9 + establish a Cylch Meithrin at Ysgol Abersoch	This is the favoured option by Ysgol Abersoch but was disregarded by Gwynedd Council. It should be noted that parents might be more inclined to feel it's more worth sending their children to Ysgol Abersoch should an extra year be offered. This would both increase pupil numbers and reduce the cost per head and as stated above it is a natural and common approach to teach Years 3 and 4 together in a single classroom.	Process
SCD	p18	6.1 Comparing Options "Nevertheless, after appraising the options against the factors of the Excellent Primary Education for the Children of Gwynedd strategy, it was concluded that these options did not manage to meet, or resolve, the main challenges faced by the school (as detailed in section 5.1)."	On what basis was this concluded? Why is there no mention of the implication on the maximum recommended mixed age class sizes and higher pupil: staff ratios?	Process
SCD	p18	6.2 Alternative Options "three options became evident as the most viable and realistic to address the school's situation"	These three options are all Gwynedd Council suggestions, Ysgol Abersoch proposed options have been disregarded leading us to believe that we have not been listened to.	Process
SCD	p19 p25	"Based on the conclusions of the assessment of the Likely Impact on the Quality and Standards of Education, it is concluded that the standard of education provided at Ysgol Sarn Bach is of the same level as the quality of education at Ysgol Abersoch." "The alternative school offers education of equal standard at least,.."	By using the term "at least", are you implying that Ysgol Sarn Bach offers a better standard of education? The class sizes at Ysgol Sarn Bach are larger and by default this means less individual attention, and, in some classes, Ysgol Sarn Bach children are exclusively taught by teaching assistants on 2 days per week. Please clarify on what basis you make this statement. The children attend year-round swimming lessons with Ysgol Abersoch, and it will be detrimental to the children to lose this as our ethos is "every child who attends Ysgol Abersoch until Year 3 will leave the school able to swim".	Quality and Standard of Education
SCD	p19	"Implementing this option would give pupils an opportunity to be educated in peer groups with much less of an age range and an opportunity to improve the educational and social experience of the pupils, on a daily basis."	What is the evidence for this? Ysgol Sarn Bach class sizes are Nursery, Reception, Years 1,2 in one class, then Years 3, 4, 5 and 6 in a second class. In Ysgol Abersoch the class is Nursery – Year 3 but split across 2 teachers. Specify in which ways the education would improve.	Class sizes and capacity

SCD	p20 CIAR (Model 4) SOC Annex C	7.10 Geographical factors - new location	The route to Ysgol Sarn Bach is classified as "dangerous" yet the CIAR (Model 4) states "Children can be dropped off in the car park, whether by car or taxi /minibus, and there is a bus stop (public bus service) outside the school boundaries. Therefore, if pupils are less able to walk or cycle, we do not anticipate difficulty in reaching the school." Is Gwynedd Council recommending that children should be walking or cycling to school along a dangerous route? The Schools Organisation Code, Annex C, Community Impact states "proposers might include the following: impact on health and wellbeing e.g. if pupils would be less able to walk or cycle to school". This has not been addressed. Vehicular transport is associated with an environmental impact, is contrary to principles such as "live globally, act locally" and instils a belief from an early age that environmental issues are of no importance.	Transport
SCD	p20	6.3.3. Assessment of the Likely Impact on the Community Close Ysgol Abersoch and the pupils to be educated at Ysgol Sarn Bach "some negative impact on the community" CIAR 4.4 Summary of various facilities in the communities (November 2020) Background pack p220	On behalf of the staff, pupils, and governors, we find this dismissive remark very offensive after the huge effort and impact the school's activities have within the community. Ysgol Abersoch pupils are ambassadors for the village of Abersoch. Ysgol Sarn Bach does not have a profile in Abersoch and given the location and transport challenges it is difficult to see how this would change. We cannot see how a school that is not in the village will generate or replicate the same level of community interest, support or involvement within the local community and businesses. The table in CIAR 4.4 lists all the facilities offered in Abersoch village. The community facilities offered by Ysgol Sarn Bach are no match for this. That this table showing is not presented here is highly biased against Ysgol Abersoch. In addition, the table CIAR 4.4 continues to be factually incorrect. There is no church or chapel in Sarn Bach, and to our knowledge, no Cylch Meithrin/Ti a Fi at Ysgol Foel Gron, whilst Abersoch has a post office. Both Llanbedrog and Mynytho have village halls that are not noted on the table. CIAR 4.5 does not show that there are after school clubs at Ysgol Abersoch. CIAR4.6 Incorrectly shows a Cylch Meithrin and Ti a Fi regularly involved with Ysgol Sarn Bach. That these tables continue to be incorrect undermines confidence in the entire document.	Community and Welsh Language

SCD	p20	6.3.3. Assessment of the Likely Impact on the Community Close Ysgol Abersoch and the pupils to be educated at Ysgol Sarn Bach "link already exists between the school and the broader area" "importance of ensuring that the community of Abersoch is included in the activities of the alternative school"	Quantify with supporting evidence what is meant by "link already exists between the school and the broader area" other than the fact that the children go to Ysgol Sarn Bach.	Community and Welsh Language
SCD	p21	6.4 Appraisal of the Options to consider for the School Change the age range of Ysgol Abersoch "It is not anticipated that adding one educational year would lead to a sufficient increase in the numbers."	This is a matter of opinion. This option would provide up to 7 years of continuous education at a single site (1 year Cylch Meithrin, Nursery, Reception, Years 1,2,3,4, plus a potential further 2 years at Ti a Fi). It has been asked for by the parents and children and it would have a positive financial impact, reducing the cost per pupil. Years 4-6 at Sarn Bach are projected to continue to be above 20 for the next 2 years. Allowing an extra year at Ysgol Abersoch would help to relieve the pressure on the oversized classes at Ysgol Sarn Bach (as well as probably Ysgol Llanbedrog).	Class sizes and capacity
SCD	p21	6.4 Appraisal of the Options to consider for the School Change the age range of Ysgol Abersoch Option increase to 3-11	Why was this not put forward? Gwynedd Council encouraged Ysgol Abersoch to look at age range 3-11, then disregarded it. This was never really an option but a smokescreen.	Process
SCD	p22	6.4 Appraisal of the Options to consider for the School Federalisation with a nearby school. "Discussions were held with Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog.."	What were the findings of these discussions? Why are there no records of these discussions? If Gwynedd Council do not report this then this should not be raised as a point. This was disregarded on the basis that it was "Not the best option" - well it's better than closing Ysgol Abersoch. It would keep a school and the language in the community.	Process
SCD	p22	Ysgol Sarn Bach catchment area extended	Given Welsh Government policy, the relevance of catchment areas is questionable since parents have free choice of schools, even if a non-catchment area school is over-capacity, as exampled by Ysgol Llanbedrog.	Class sizes and capacity
SCD	p23	7. The Proposal e) Ensuring that pupils transfer once during their primary and secondary education rather than twice.	On what basis is this a valid point? What evidence can you provide that this is a problem. Given Welsh Government policy, children seem to be chopping and changing schools at a whim. It can be argued that children who learn to adapt to change and are more resilient and ready for the move to secondary school. Discussion with current and past pupils and parents, as well as Governors who attended the school have not identified any negative impact associated with this transfer. Have any problems reported from children at Ysgol Morfa Nefyn, which caters for the same age range?	Quality and Standard of Education

SCD	p23	7.1. Reason for the Proposal	There is selective use of statements here. "Pupil numbers at the school have reduced consistently since 2016..." fails to acknowledge the increase in intake in September 2020 when 5 pupils commenced Ysgol Abersoch.	Class sizes and capacity
SCD	p25	7.2.2. The Quality of the Education and Standards at the Two Schools Included in the Consultation Estyn reports Ysgol Abersoch and Ysgol Sarn Bach. Regarding Ysgol Sarn Bach "In addition, it was noted that the school benefited from clear leadership that is based on raising standards and ensuring the pupil's welfare."	Selective use of quotes from Estyn reports are biased against Ysgol Abersoch. No recognition of the leadership at Ysgol Abersoch where in fact the Ysgol Abersoch Estyn Report 2017, p8 stated: " Since being appointed, the teacher in charge, with the skilful support and contribution of the governors, has begun to set a purposeful strategic direction for developing the school. Within a short period of time, she has implemented robust strategies and has succeeded in creating an ethos of teamwork among the staff. She has begun to put robust processes in place that are based on raising standards...".	Quality and Standard of Education
SCD	p26	7.2.2. The Quality of the Education and Standards at the Two Schools Included in the Consultation "The table below shows the likely impact of the proposal on the five relevant Estyn inspection fields."	These are more accurately "possible" positives rather than likely positives. Again, misleading against Ysgol Abersoch. See below two rows.	Process

Tud. 518

SCD	p26	7.2.2. The Quality of the Education and Standards at the Two Schools Included in the Consultation – Table Well-being and attitudes to learning 'Adequate' was the outcome of the Estyn inspection for the 'Well-being' indicator at Ysgol Abersoch during their last inspection in 2017, whilst the outcome at Ysgol Sarn Bach was 'Good'. Therefore, based on the outcome of these inspections, it is concluded that educating the children at Ysgol Sarn Bach would have a positive impact. Also, in Background pack p247 "Assessment Report of the likely impact on Quality and Standards in Education - Ysgol Abersoch"	There is no basis for the statement "educating the children at Ysgol Sarn Bach would have a positive impact" and is highly subjective. The new headteacher at Ysgol Abersoch had just started when the Estyn review took place. The nature of this statement inappropriately biases against Ysgol Abersoch. The layout of the report changed between the two inspections in 2017, with Ysgol Abersoch reporting only "wellbeing" and Ysgol Sarn Bach being assessed on "wellbeing and attitudes to learning". The text for both schools is very similar. The difference may possibly be down to attendance rates; by nature, a small school is more sensitive to attendance rate changes where every child counts. Attendance rates in recent years are consistently high, even more so impressive given the school is in a seasonal location where parents are required to work during school holidays (2018-2019 = 96.3%, 2017-2018 = 94.2%). Ysgol Abersoch: " Nearly all pupils feel safe and happy at school and know who to approach if anything is worrying them. They treat each other with care and respect and offer support to their fellow pupils spontaneously in lessons or in more informal situations. In general, most pupils are enthusiastic and show an interest in their work and stay on task for specific periods. By being aware of their targets, many know how well they are achieving and what they need to do to improve. In general, nearly all pupils are aware of the importance of eating and drinking healthily and staying healthy. They participate enthusiastically in physical activities within the curriculum and through extra-curricular activities. Pupils play an important part in school life, and many enjoy shouldering responsibilities, for example when telephoning a nearby school to order lunch each day. The school council, the 'Sgwad Syniadau' (Ideas Squad), is beginning to develop an awareness of its responsibilities. It has begun to take action in the school and organises fundraising activities for those in need. Members understand their responsibility to support others when raising money for charities, such as the Mike Peters Walk and Children in Need. As a result, pupils develop a good sense of social responsibility. Over the last four years, attendance levels have placed the school in the bottom 25% in comparison with similar schools. Pupils' punctuality is good" Ysgol Sarn Bach: "Nearly all pupils have a thorough understanding of the importance of eating and drinking healthily. Many pupils in the foundation phase talk confidently about which foods are healthy or less healthy for them, and which foods have a harmful effect on their teeth. Older pupils have a sound understanding of the need to stay healthy by drinking water, eating sensibly, and taking part in physical activities to ensure their fitness. Pupils appreciate opportunities to take part in gymnastics and swimming at the leisure centre, which enables them to take part in competitions. Opportunities to go on residential visits, for example to Plas Menai, make a positive contribution to developing their fitness and social skills. Nearly all pupils are well-behaved and treat each other, staff, and visitors with respect. The school's oldest pupils are very caring towards the youngest pupils; for example, the 'faithful friends' (ffrindiau ffyddlon) ensure that the youngest pupils are safe and happy on the swimming bus. Most pupils are confident that the school responds promptly to any concerns they may have and deal well with any cases of bullying. Pupils take regular advantage of valuable opportunities to express an opinion on what they learn by choosing the term's theme. Each week, pupils express their opinion on the activities that they would like to do next within the theme. Most pupils' attitudes towards learning is one of the school's strengths. Nearly all pupils are enthusiastic and work diligently for extended periods	Quality and Standard of Education

			when completing their activities. They support each other's learning effectively by receiving support from their peers before asking for support from an adult. This develops their independent skills and prepares them to be helpful adults. From an early age, most pupils have a sound understanding of what they need to do to improve their work. The youngest pupils explain the school's marking code clearly and understand how this helps them to improve their work. Most pupils are aware of the importance of attending school regularly and punctually."	
SCD	p26	7.2.2. The Quality of the Education and Standards at the Two Schools Included in the Consultation - Table - teaching and learning experiences 'Adequate' was the outcome of the 'learning experiences' indicator at Ysgol Abersoch, and the outcome of the 'teaching' indicator was 'Good'. Also in Background pack p247 "Assessment Report of the likely impact on Quality and Standards in Education - Ysgol Abersoch"	The new headteacher at Ysgol Abersoch had just started when the Estyn review took place, this is an inappropriate comparison and fails to identify the progress since. Her hard work and leadership skills have been recognised e.g. she has been appointed cluster leader for excellence in the Siarter Iaith.	Quality and Standard of Education
SCD	p27	7.3 Class Sizes and Appropriate Age Range "Gwynedd Council aim to have no more than 2 age range within the same class"	The classes at Ysgol Sarn Bach all exceed the two-age ranges within the same class objective. Ysgol Sarn Bach has 2 classes of 4 age ranges: Nursery, Reception, Years 1,2 in one class, then Years 3, 4, 5 and 6 in a second class. As a result of not meeting the stated strategic objectives we feel that Ysgol Sarn Bach cannot accommodate additional children due to the nature of the classrooms available at Ysgol Sarn Bach. There will be a negative outcome for the schooling of children at both schools.	Class sizes and capacity
SCD	p27	7.3 Class Sizes and Appropriate Age Range "In September 2020, all Ysgol Abersoch (Nursery to Year 3) pupils were educated in one class with 10 pupils. The average class size at Ysgol Sarn Bach in September 2020 is 24."	The average class size at Ysgol Sarn Bach is already above that set out in Gwynedd Council's "Excellent Primary Education for Children in Gwynedd" of no more than 20 in a mixed-age class.	Class sizes and capacity

Tud. 520

SCD	p28	7.5 Management and Leadership Quotes " The leadership at Ysgol Sarn Bach has been identified by Estyn (2017) as "Good" and notes that "the school benefits from clear leadership that are based on raising standards and ensuring the welfare of pupils." In addition, it is noted that the Governing Body is "very supportive of the school's work, meets regularly and achieves their duties conscientiously."	The presented quotes are all in favour of Ysgol Sarn Bach. Why are the similar quotes for Ysgol Abersoch not presented? "Since being appointed, the teacher in charge, with the skilful support and contribution of the governors, has begun to set a purposeful strategic direction for developing the school. Within a short period of time, she has implemented robust strategies and has succeeded in creating an ethos of teamwork among the staff." and "Members of the governing body are very supportive of the school. Their valuable contribution has a successful effect on the school's development for the future by ensuring effective support and mentoring for the headteacher in charge. "	Process
SCD	p29	7.5 Management and Leadership 7.5.1. Impact on Management and Leadership Schools with higher numbers of children can offer a more robust structure to planning and providing the curriculum by establishing middle management teams and subject and curriculum leaders.	Are things likely to change at Ysgol Sarn Bach at this point if Ysgol Abersoch is absorbed? Unlikely, this is a moot point.	Process
SCD	p29	7.6 Financial Resources "it is projected that the proposed proposal would create an annual saving of £110,062, less the additional transport costs."	The savings of £110,000 are a small proportion (0.1%) of the overall Gwynedd Council budget of £90.4 million. In the interests of transparency, we request Gwynedd Council provided the calculations to support this projected saving. It is unclear what costs have been included or excluded in these calculations. Given that much of the Gwynedd Council's argument hinges on cost, it is surprising that the same level of detail afforded to the rest of the document is not conferred to the costing exercise.	Financial
SCD	p32	7.8 The Community Table 1: The table below notes the current community use made of the buildings of both schools. Cross reference to Section 2.6 of the LIAR document also.	Ysgol Sarn Bach does not host an Urdd. The Urdd is at Llanengan Community Centre, though they very occasionally (once in 2 years) use the Ysgol Sarn Bach field for rugby practice sessions. Ysgol Abersoch have a number of after school clubs that are not acknowledged e.g. Gardening Club, Hunaniaith craft club, Urdd Tudwal. Ysgol Sarn Bach does not actively engage to the same extent with the wider community either. For example, the Clwb Rotari Pwllheli Christmas Concert 2020 and Rotary Santa; there was no presence from Ysgol Sarn Bach.	Community and Welsh Language

SCD	p32	7.8 The Community Table 2: Activities or groups that the school are regularly involved with are noted in the table below.	Ysgol Sarn Bach is not involved with any Cylch Meithrin or Ti a Fi. The Cylch Meithrin at Llanengan Community Centre closed due to there being no committee willing to run the Cylch.	Community and Welsh Language
SCD	p32	7.9 The Welsh Language "It is concluded in this assessment that no negative impact on the Welsh language is anticipated, should the proposal be realised." And 3. IMPACT ON THE WELSH LANGUAGE 3.1 Options Background pack p211 Assessing the linguistic impact of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at Ysgol Sarn Bach compared to the current situation.	Using Welsh in the community. This is a neutral statement which we believe is strongly a negative impact. Ysgol Abersoch pupils are widely involved with promoting the language and are integrated outside of the school in the local Welsh speaking community compared to Ysgol Sarn Bach, who do not venture out. There is more to this than a Welsh-medium education. This assessment simply looks at the schools and the community seems to be treated separately to the school. How has the impact on the Welsh Language in the community been assessed? Ysgol Abersoch is highly involved in promoting the Welsh language in Abersoch, with tangible results (e.g. action resulted in the introduction of bilingual signage in shops). Furthermore, there is no assessment of the impact of the Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi on supporting and strengthening the Welsh language and its role in contributing to the Welsh Government Cymraeg 2050: A million Welsh speakers strategy.	Community and Welsh Language
SCD	p33	Impact on Welsh Language	Different data has been used compared to the draft assessment - Summer 2019 as opposed to October 2019. Why is an older dataset being used in this version? Is this to present data that reflects Gwynedd Council's own purposes?	Process

Tud. 522

SCD	p34 TIAR p7	7.10.1 Proposed Travel and Transportation Arrangements "There would be no additional costs associated with providing transport for the current 8 pupils of Ysgol Abersoch (Reception-Yr.3) as well as pupils from the Abersoch catchment area that already attend Ysgol Sarn Bach. It is understood that a bus already transports pupils from Abersoch to Ysgol Sarn Bach, and we understand that there would be sufficient empty seats on the bus for the current pupils at Ysgol Abersoch. It could be argued that implementing the proposal would make more cost effective use of the existing transport arrangements for transporting pupils to Ysgol Sarn Bach." "The additional costs of transport would be approximately £14,000 per year if all pupils in the current Ysgol Abersoch catchment area chose to attend Ysgol Sarn Bach in the future, and required transport."	Is there an additional transport cost or not? These two points are contrary to each other. On what basis has the cost of £14,000 pa been estimated and is this representative? Has Gwynedd Council ascertained how many children will need bus transport to Ysgol Sarn Bach, considering the Abersoch children aged 3 - 8 who currently attend Ysgol Sarn Bach out of catchment? For school trips and leisure centre outings - how many buses would Ysgol Sarn Bach need if Ysgol Abersoch were to close, and what are these costs? Gwynedd Council appears to attempt to justify its own reasoning behind its proposal by suggesting that it would make more cost-effective use of transport arrangements. We have also repeatedly requested Gwynedd Council provide information on what proportion of children at Ysgol Sarn Bach who attend Ysgol Sarn Bach out of catchment (Nursery to Year 3) receive public transport for free when they are obliged to pay for it. We have reason to understand that a number of children in these years catch the bus at no charge, and the cost to Gwynedd Council of providing this service. This may influence others to follow when it appears there is no recourse for flouting the rules.	Transport
SCD	p35	7.10.4 Walking paths	The walking paths marked on the map are not all in frequent use, and do not provide a complete, safe walking route to the school from Abersoch. The roads do not have pavements. Gwynedd Council incorrectly understands the location of Ysgol Sarn Bach. We do not believe it to be located in Ty Newydd Farm.	Transport
SCD	p36	7.14 Future use of site	The future use of the site and financial implication have not been provided.	Financial
SCD	p37	7.15 Potential Risks Lack of decision-making - An inability to put change into practice due to a lack of decision-making which increases the likelihood of disturbing the pupils' education. It could harm the Council's reputation.	It will be harmed if Gwynedd Council insist on pushing through unpopular plans during a pandemic and without due care and attention to detail and the impacts on the community and language in Abersoch.	Process
SCD	p37	7.15 Potential Risks The quality of the education in the short-term whilst the school's situation is under review - Reduced quality of education provision for the pupils	This is an insulting remark to the dedication of Ysgol Abersoch teaching and support staff. We request that you retract this statement and issue an apology.	Process

Tud. 523

SCD	p37	7.16 Expected advantages and disadvantages of the proposal "Class sizes"	Class sizes at Ysgol Sarn Bach are already above Gwynedd Council recommendation for mixed-age class size of 20 "Excellent Primary Education for Children in Gwynedd". Closing Ysgol Abersoch will make the situation worse.	Class sizes and capacity
SCD	p37	7.16 Expected advantages and disadvantages of the proposal "Impact on staff employment"	Redundancy is expensive and potentially unnecessary if Ysgol Sarn Bach needs to employ more teachers. Have redundancy costs been included in the cost calculations? Do the financial arguments include any additional costs at Ysgol Sarn Bach? For transparency, please provide this detail. Given that much of the Gwynedd Council's argument hinges on cost, it is surprising that the same level of detail afforded to the rest of the document is not transparent.	Financial
SCD	p38	7.16 Expected advantages and disadvantages of the proposal "Other considerations."	We question why there is no acknowledgement of the loss of the Cylch Meithrin and Ti a Fi.	Process
SCD	p38	7.16 Expected advantages and disadvantages of the proposal - Table Other considerations, School interests and resources. "Offer experiences for pupils to socialise and collaborate with peers."	Ysgol Abersoch offers socially enriched community projects on a daily weekly basis. The children engage and interact with all age groups in the community and were encouraged to think outside the box. The disadvantages of this loss of enriched experiences should be made clear.	Quality and Standard of Education
SCD	p10	"Proposals which affect charities must be consistent with charity law or the stated purpose of the charitable trust"	We have contacted the Charities Commission and await response.	Cylch Meithrin
SCD	p10	1.7 Specific factors in the consideration of school closures Community Impact Assessment - consider "how community facilities currently provided within the school will be maintained"	"In some areas, a school may also be the main focal point for community activity, and its closure could have implications beyond the issue of the provision of education. This may be a particular feature in rural areas if school buildings are used as a place to provide services to the local community." "The case prepared by those bringing forward proposals should show that the impact of closure on the community has been assessed through the production of a Community Impact Assessment and how any community facilities currently provided by the school could be maintained." Ysgol Abersoch is home to the Cylch Meithrin and Ti a Fi. Cylch Meithrin and Ti a Fi have not even been informed of the Statutory Consultation, nor invited to any of the stakeholder meetings. It is not apparent that any consideration has been made of the impact of the closure of the school on these services.	Process

SOC	p11	1.8 Presumption against closure "all viable alternatives to closure must have been conscientiously considered by the proposer, including federation"	It is stated that this has been considered, but the decision made by Gwynedd Council was that this was not relevant since it would not affect the pupil numbers. Yet Ysgol Llanbedrog is overfull. There is a strong case here that this has not been fully justified. What evidence has been provided? Gwynedd Council response email 8/12/20 "Mewn ymateb i'ch ymholiad ynglŷn â natur yr ymgynghoriad a wnaed gydag Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog parthed yr opsiwn i ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch, cadarnhaf ein bod wedi cwrdd â phennaeth a chadeirydd llywodraethwyr y ddwy ysgol ar wahân yn ôl ym mis Ionawr 2020 i drafod yr opsiwn o ffederaleiddio gydag Ysgol Abersoch. Oherwydd natur anffurfiol y trafodaethau hyn, ni chofnodwyd y cyfarfodydd. Roedd y cyfarfodydd hyn hefyd yn gyfle i ddiweddaru penaethiaid a'r cadeiryddion ynghylch yr opsiynau a drafodwyd yn y cyfarfodydd lleol, gan amlygu unrhyw effaith bosib gallai rhai o'r opsiynau hynny gael ar eu hysgol."	Process
SOC	p14	Specific factors to be taken into account for proposals to add or remove nursery classes	The proposals have not considered the impact of losing Cylch Meithrin. There is clearly a demand for this service, with no other Cylch being in the Ysgol Abersoch/Ysgol Sarn Bach catchment area and the Llanbedrog Cylch is full, or near full.	Process
SOC	p26	7.2.2. The Quality of the Education and Standards at the Two Schools Included in the Consultation - Table Educational attainment	Whilst we acknowledge that Wales does not compare schools in league tables, we request in Gwynedd Council's response the outcomes for each school in terms of achieving KS D5+ indicators for each school (Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Foel Gron) for the past 5 years. We do not believe that there is a valid reason as to why Gwynedd Council would not fulfil this request.	Quality and Standard of Education
SOC	p30	Land and buildings	No detail has been provided on what will happen to the school land and buildings if the school is closed.	Community and Welsh Language

Tud. 525

SOC	p32	" Where the proposal concerns adding or removing nursery provision. The following information must be included in the consultation document: - the sufficiency of accommodation and facilities offered, both in the classroom and outdoors, and the viability of any school that wishes to add nursery places; - whether there is a need for additional nursery places in the area; - the levels of demand for certain types of nursery education e.g. Welsh medium or provision with a religious character; - the effect of the proposals on other institutions, including private and third sector providers; and -the extent to which proposals will integrate early years education with childcare services or are consistent with an integrated approach.	The effect of proposals on other institutions including private and third sectors providers (Cylch Meithrin Abersoch) and the extent to which the proposals will integrate early years education with childcare services has not been included within the consultation.	Process
SOC	p34	3.5 Consultation with children and young people "The information given to children and young people must be presented in such a way that it is relevant to their age and level of likely understanding and allows them to reach an informed opinion"	There are concerns over the nature of the children's consultation. The Consultation Document for Children provides leading questions, is misleading and is biased against Ysgol Abersoch.	Process
SOC	p68	How parents' and pupils' engagement with the alternative school and any facilities it may offer could be supported	This has not been addressed despite being part of the SOC.	Process
SOC	p69	The overall effect of closure on the local community LIAR CIAR	Yet the Community and Language Impact Assessments are tick box exercises completed by headteachers who live outside of the community. These do not adequately address the overall effect of closure on the local community.	Process

Tud. 526

SOC	p72	Well-being of Future Generations Act SCHOOL STANDARDS AND ORGANISATION (WALES) ACT 2013	The act states there is a need to "balance short term needs against the ability to meet long term needs" and "deploy their resources to prevent problems from getting worse or from occurring in the first place". Can Gwynedd Council comment on the significance of going over capacity in Ysgol Llanbedrog and subsequent problems for neighbouring schools? The Future Generations Commissioner has stated that consideration should be given to the long-term trends i.e. 25-50 years into the future.	Process
EPECG	Background pack p180	4.5. The Community 4.5.5 "The Working Group's concern is that over 20% of primary school pupils currently attend schools outside the catchment-area. Whilst parents have a legal right to select their child's school, the significant percentage that opts for schools from outside the catchment-area is an increasing concern in terms of strategic planning and the aim of developing community schools. " 4.5.7 "We wish to consider such movements within our Review Framework. The Working Group feel that the situation should be reviewed if schools within the catchment area gain or lose more than 20% of its pupils due to the impact on the neighbouring community and the catchment-area. This will therefore be a key indicator when prioritizing catchment-areas for review. " 4.6.7. "The Working Group has identified the following as key indicators when prioritizing catchment-areas for review: • Surplus places across the catchment-area; • Per capita expenditure per school greater than 10% above or below the county average "	This concern was identified as far back as 2009. What action has Gwynedd Council taken to address this concern, and why has it allowed this to continue, particularly with regards to some schools being >20% over-capacity and still accepting out of catchment pupils when nearby schools have spaces? The evidence indicates that a catchment area review is appropriate.	Class sizes and capacity

LIAR	Background pack p206	2. LINGUISTIC PROFILE OF ABERSOCH CATCHMENT AREA 2. 5 Language Charter Statistics (Summer 2019)	These statistics and data are not that reliable, relevant nor representative because of the small numbers involved and the most recent is a year old + anyway (Spring 2019, PLASC Jan 2020). Please provide evidence that the sample of children that completed this questionnaire were representative of the entire school demographic. What age groups at Ysgol Llanbedrog completed this questionnaire, and what is their home language? For Ysgol Llanbedrog (n=9/102) it was reported that 100% of children who speak Welsh with their teachers compared to Ysgol Abersoch (n=6/10) which reported 67% Ysgol Abersoch. Ysgol Abersoch children are a younger group (age 3-8) and (assuming the PLASC 2020 results still hold true) more come from non-Welsh speaking homes than other schools, therefore it is not surprising that some of the younger children at Ysgol Abersoch are only just learning to speak Welsh.	Community and Welsh Language
LIAR	Background pack p211	3. IMPACT ON THE WELSH LANGUAGE 3.1 Options Assessing the linguistic impact of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at Ysgol Sarn Bach compared to the current situation.	Since Ysgol Abersoch pupils move up to Ysgol Sarn Bach anyway, any "positives" are already being experienced when the Ysgol Abersoch children move up therefore none of these should be "positives" but "neutrals" at the most.	Community and Welsh Language
LIAR	Background pack p211	3. IMPACT ON THE WELSH LANGUAGE 3.1 Options Assessing the linguistic impact of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at Ysgol Sarn Bach compared to the current situation "Pupils would have access to a higher supply in terms of staffing, and would be part of a larger peer group of the same age."	Provide evidence to support statement of "higher supply in terms of staffing" The pupil to teacher ratio is higher at Ysgol Sarn Bach, and there are no more teachers at Ysgol Sarn Bach than in Ysgol Abersoch, therefore in what way is this statement correct?	Class sizes and capacity
LIAR	Background pack p211	3. IMPACT ON THE WELSH LANGUAGE 3.1 Options Assessing the linguistic impact of closing Ysgol Abersoch and offering pupils a place at Ysgol Sarn Bach compared to the current situation. "Before/After school activities"	Why is "Before/After school activities" listed as a positive when Ysgol Abersoch have more clubs e.g. Gardening Club, Hunaniaith craft club, Urdd Tudwal. This should be a negative rather than a positive and again biases against Ysgol Abersoch.	Community and Welsh Language
CIAR	Background pack p219	4.2 School statistical information	The table under point 4.2 the number of pupils at Ysgol Llanbedrog is 95 on roll, yet the next table states 103. These obvious inaccuracies undermine confidence and compromise the integrity of the Consultation.	Class sizes and capacity

Tud. 528

CIAR	Background pack p221	4.7 If buildings, rooms, facilities, or services are provided by the school for the community, where will they be provided if the school is closed?	The Cylch Meithrin and Cylch Ti a Fi are held in the school building. This question is not answered in the report. What is the reason for this omission?	Cylch Meithrin
CIAR	Background pack p224	MODEL2 CHANGE THE AGE RANGE The general impact on the local community	Increasing the age range may make parents more likely to choose the school. This is a positive.	Process
CIAR	Background pack p225	MODEL3 FEDERATION Impact on facilities / other services provided at the school	Isn't the point of Federation that facilities /other services provided at the school are improved by sharing staff and resources? This should therefore be a positive? General impact on the local community - "opportunities are identified for the Abersoch Community and the other school that would be part of the federal model to come together". Why is this not a positive?	Process
CIAR	Background pack p226	MODEL 4 – CLOSE YSGOL ABERSOCH AND OFFER PUPILS A PLACE AT AN ALTERNATIVE SCHOOL Impact on Health and Well-being	We do not believe Ysgol Sarn Bach to have a carpark as such. There is a small car parking area on the side of the road where teaching staff park, but the number of spaces is limited. The arrangements to drop and collect children require parents to park on the verge/roadside; car doors must either open straight onto the road or into a dip in the verge. This is dangerous.	Transport
CIAR	Background pack p226	MODEL 4 – CLOSE YSGOL ABERSOCH AND OFFER PUPILS A PLACE AT AN ALTERNATIVE SCHOOL Implications of the change on public transport provisions	This is highly subjective and should be a negative. How will children without access to private transport be able to attend the Nursery year, 9-11am, and have no car? Public transport services are not a workable option: Service bus times: Abersoch to Ysgol Sarn Bach 08.40 - 08.46, next bus Ysgol Sarn Bach to Abersoch 10.00 - 10.09. Abersoch to Ysgol Sarn Bach 10.52 - 10.58, next bus Ysgol Sarn Bach to Abersoch at 10.58 - 12.36 (1hr 38 minutes), or Ysgol Sarn Bach to Abersoch 12.50 - 12.59. The impact would be that these children would be excluded from Nursery, young families may be less likely to move into the community.	Transport
CIAR	Background pack p226	MODEL 4 – CLOSE YSGOL ABERSOCH AND OFFER PUPILS A PLACE AT AN ALTERNATIVE SCHOOL Impact on facilities / other services provided at the school	This is highly subjective and should be a negative. If Ysgol Abersoch closes, it is difficult to envisage that the Cylch Meithrin and Ti a Fi would continue. Gwynedd Council has not approached the Cylch Meithrin and Ti a Fi for their input even though they are on-site and co-dependant.	Community and Welsh Language

CIAR	Background pack p227	6. Conclusion of Community Impact Report "To mitigate this impact, opportunities are identified to ensure that the community of Abersoch is aware of the activities of the alternative school, and community cooperation between the alternative school and the Abersoch community is encouraged, where appropriate"	How will this be done given earlier caveats about a long-standing lack of relationship between Ysgol Sarn Bach and Abersoch community. This report does not reflect views of the community since it was completed without asking residents and members of the community. Therefore, by default it does not show what impact of the loss of a school has on the community and is biased against the school.	Process
EAR	Background pack p232	Equality Assessment Impact Report Ysgol Abersoch The Welsh language	We do not believe this statement of no impact on the Welsh language to be valid.	Community and Welsh Language
EAR	Background pack p232	Equality Assessment Impact Report Ysgol Abersoch Age	We disagree with this statement. Younger children ages 3 - 4 in the Nursery will be excluded if they do not have access to private transport.	Transport
EAR	Background pack p233	Equality Assessment Impact Report Ysgol Abersoch Encouraging good relationships "opportunities to build further on the relationship with the community in Abersoch could arise from implementing the proposal"	We do not agree with this statement. In what way will this happen and what opportunities have been identified? This has not been stated. Logistically children cannot access the village amenities in a 'formal' capacity.	Community and Welsh Language
QSEIAR	Background pack p251	FEDERATION - ASSESSMENT OF THE LIKELY IMPACT ON QUALITY AND STANDARDS IN EDUCATION	Federation option has positives but has been disregarded for unclear reasons. There is insufficient evidence to indicate why federalisation has not been pursued further.	Process

QSEIAR	Background pack p251	CLOSE YSGOL ABERSOCH AND OFFER PUPILS A PLACE AT AN ALTERNATIVE SCHOOL - ASSESSMENT OF THE LIKELY IMPACT ON QUALITY AND STANDARDS IN EDUCATION Well-being and attitude to learning	There is no basis for the statement "educating the children at Ysgol Sarn Bach would have a positive impact" and is highly subjective. The new headteacher at Ysgol Abersoch had just started when the Estyn review took place. The nature of this statement inappropriately biases against Ysgol Abersoch. The layout of the report changed between the two inspections in 2017, with Ysgol Abersoch reporting only "wellbeing" and Ysgol Sarn Bach being assessed on "wellbeing and attitudes to learning". The text for both schools is very similar. The difference may possibly be down to attendance rates; by nature, a small school is more sensitive to attendance rates where every child counts. Attendance rates in recent years are consistently high, even more so impressive given the school is in a seasonal location where parents are required to work during school holidays (2018-2019 = 96.3%, 2017-2018 = 94.2%). Ysgol Abersoch: " Nearly all pupils feel safe and happy at school and know who to approach if anything is worrying them. They treat each other with care and respect and offer support to their fellow pupils spontaneously in lessons or in more informal situations. In general, most pupils are enthusiastic and show an interest in their work and stay on task for specific periods. By being aware of their targets, many know how well they are achieving and what they need to do to improve. In general, nearly all pupils are aware of the importance of eating and drinking healthily and staying healthy. They participate enthusiastically in physical activities within the curriculum and through extra-curricular activities. Pupils play an important part in school life, and many enjoy shouldering responsibilities, for example when telephoning a nearby school to order lunch each day. The school council, the 'Sgwad Syniadau' (Ideas Squad), is beginning to develop an awareness of its responsibilities. It has begun to take action in the school and organises fundraising activities for those in need. Members understand their responsibility to support others when raising money for charities, such as the Mike Peters Walk and Children in Need. As a result, pupils develop a good sense of social responsibility. Over the last four years, attendance levels have placed the school in the bottom 25% in comparison with similar schools. Pupils' punctuality is good" Ysgol Sarn Bach: "Nearly all pupils have a thorough understanding of the importance of eating and drinking healthily. Many pupils in the foundation phase talk confidently about which foods are healthy or less healthy for them, and which foods have a harmful effect on their teeth. Older pupils have a sound understanding of the need to stay healthy by drinking water, eating sensibly, and taking part in physical activities to ensure their fitness. Pupils appreciate opportunities to take part in gymnastics and swimming at the leisure centre, which enables them to take part in competitions. Opportunities to go on residential visits, for example to Plas Menai, make a positive contribution to developing their fitness and social skills. Nearly all pupils are well-behaved and treat each other, staff, and visitors with respect. The school's oldest pupils are very caring towards the youngest pupils; for example, the 'faithful friends' (ffrindiau ffyddlon) ensure that the youngest pupils are safe and happy on the swimming bus. Most pupils are confident that the school responds promptly to any concerns they may have and deal well with any cases of bullying. Pupils take regular advantage of valuable opportunities to express an opinion on what they learn by choosing the term's theme. Each week, pupils express their opinion on the activities that they would like to do next within the theme. Most pupils' attitudes towards learning is one of the school's strengths. Nearly all pupils are enthusiastic and work diligently for extended periods

			when completing their activities. They support each other's learning effectively by receiving support from their peers before asking for support from an adult. This develops their independent skills and prepares them to be helpful adults. From an early age, most pupils have a sound understanding of what they need to do to improve their work. The youngest pupils explain the school's marking code clearly and understand how this helps them to improve their work. Most pupils are aware of the importance of attending school regularly and punctually."	
QSEIAR	Background pack p251	CLOSE YSGOL ABERSOCH AND OFFER PUPILS A PLACE AT AN ALTERNATIVE SCHOOL - ASSESSMENT OF THE LIKELY IMPACT ON QUALITY AND STANDARDS IN EDUCATION Teaching and learning experiences	The new headteacher at Ysgol Abersoch had just started when the Estyn review took place, this is an inappropriate comparison and fails to identify the progress since made. Her hard work and leadership skills have been recognised e.g. she has been appointed cluster leader for excellence in the Siarter Iaith.	Quality and Standard of Education
WBAR	Background pack p254	Contents	There seems to be an element of box ticking going on here. The process has felt rather different from the stakeholder perspective than it appears to from Gwynedd Council's angle.	Process
WBAR	Background pack p260	3. DOES THE PROPOSAL MEET THE GOALS OF THE WELL -BEING ACT? A prosperous Wales "An innovative society using resources efficiently and proportionately, educated people, creating wealth and work. The proposal would allow pupils to be educated in larger classes and with more children of the same age group. It is therefore envisaged that it would enrich pupils' learning and social experiences"	Gwynedd Council is committed to a strategy of Excellent Primary Education for Children in Gwynedd Council. In this strategy class sizes are identified as an important factor so that children acquire the best possible experience and opportunities. All the four schools in the area (Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog, Ysgol Foel Gron) have mixed age classes as the norm. Gwynedd Council has committed to ensuring that there is on average no more than 20 pupils or fewer than 12 pupils in any mixed age class yet the class sizes for 2020-21 are above 20 in 6 classes out of 9 (Appendix B). Using the forecasts based on Welsh Government projections (see Report on Class Sizes, Capacity and Population Projections" if the low case is realised and if Ysgol Abersoch is closed, the remaining three schools will operate at close to full capacity, providing little scope for normal fluctuations in annual school numbers or provide a pathway for economic development in the area. In both the Mid and High scenarios, an increasing number of pupils will be educated in classes greater than 20. In the worst-case scenario, this may be as many as a class size of 25. On average, it must be considered that the closure of Ysgol Abersoch will mean that all schools pupils in the three remaining schools will be educated in oversized classrooms to their educational detriment and against Gwynedd Council's stated strategy of educational excellence in Primary Schools.	Quality and Standard of Education
WBAR	Background pack p260	3. DOES THE PROPOSAL MEET THE GOALS OF THE WELL -BEING ACT? A Resilient Wales	An acknowledgement of the Covid-19 pandemic would be appropriate, with reference to "the ability to adapt to change" The pandemic has led and is leading to changes in society. Rural life is becoming more attractive as more and more people work from home, they are less restricted as to where they must live; we might expect second homes in Abersoch to become first homes with attendant schooling requirements. The report fails to acknowledge this in its capacity numbers.	Class sizes and capacity

WBAR	Background pack p260	3. DOES THE PROPOSAL MEET THE GOALS OF THE WELL -BEING ACT? A healthier Wales	The ability for children and parents to walk to school and access the natural resources such as the beach etc on foot during the school day will be lost. Other schools only offer one term of swimming lessons, a vital and important skill to children living in a coastal area. In the context of Covid-19 small groups have been created within schools to control infection, thus implying that small schools are safer. This is not acknowledged.	Community and Welsh Language
WBAR	Background pack p260	3. DOES THE PROPOSAL MEET THE GOALS OF THE WELL -BEING ACT? A Wales of cohesive communities	"By implementing the proposal there will be an opportunity to build on these links between the Abersoch community and Ysgol Sarn Bach by holding discussions that would promote the inclusion of the Abersoch community in the community activity of the school" Again we question the validity of this statement. Outside of the fact that Abersoch children attend the school, we are not aware of any links that Ysgol Sarn Bach has with the Abersoch community. The very nature of the proposal to close Ysgol Abersoch is potentially divisive, driving a wedge between communities and creating discord and disagreement.	Community and Welsh Language
WBAR	Background pack p260	3. DOES THE PROPOSAL MEET THE GOALS OF THE WELL -BEING ACT? A vibrant Wales and culture where the Welsh language thrive	Closing a Welsh medium school in a village where the Welsh language is under pressure will not "promote and protect culture, heritage and the welsh language." The school is the best and only advertisement for the Welsh language, heritage, and culture in the village. This impact is almost impossible to calculate in monetary terms. The existence of Welsh as a living language will be relegated as visitors to Abersoch will not hear the natural language being used. The school is in the centre of the village and the main village car park is adjacent to the school. The school is a beacon of the Welsh language, both visually and audibly through the children being outside during the school day.	Community and Welsh Language
WBAR	Background pack p261	4. SUSTAINABLE DEVELOPMENT PRINCIPLES "Long term the importance of balancing short-term needs with the need to safeguard the ability to meet long-term needs is also important. There has been a pattern of low numbers at Ysgol Abersoch for some years, and the situation is now unsustainable. With projections showing numbers to remain low, it is concluded that the challenges facing the school are long-term, and therefore the case for change is clear."	Establishing the Cylch Meithrin and Ti a Fi are key actions towards creating sustainable growth in pupil numbers, as well as providing an important childcare service for working parents of the area. Why is this not acknowledged in the report? The Future Generations Commissioner has stated that consideration should be given to the long-term trends i.e. 25-50 years into the future.	Cylch Meithrin
WBAR	Background pack p261	4. SUSTAINABLE DEVELOPMENT PRINCIPLES Integration	The numbers have now risen, and the situation has changed with the introduction of Cylch Meithrin Abersoch and Cylch Ti a Fi.	Community and Welsh Language

WBAR	Background pack p261	4. SUSTAINABLE DEVELOPMENT PRINCIPLES Collaboration	It is unclear what input from stakeholders has been included within the proposal leading us to question whether the views of stakeholders really listened to. It feels rather as if the Gwynedd Council are pursuing their own agenda and are determined to close Ysgol Abersoch.	Community and Welsh Language
WBAR	Background pack p262	5. CONCLUSION "Every effort will be made to mitigate the impact on the community by encouraging links between the communities. Should the proposal be approved, discussions will take place to discuss the possibility that activities at Ysgol Sarn Bach includes the Abersoch community, where appropriate."	Yet again this theme is apparent, yet no evidence has been put forward as to how this has been planned and would take place.	Community and Welsh Language
SCDC	SCDC	Statutory Consultation Document for Children	The Children's Consultation Document provides leading questions, is misleading and is biased against Ysgol Abersoch.	Process
SCDC	SCDC	Statutory Consultation Document for Children "Make better use of resources e.g. IT equipment"	This is a leading and inappropriate question. Is the Gwynedd Council suggesting that there is better IT provision at Ysgol Sarn Bach?	Process
SCDC	SCDC	Statutory Consultation Document for Children "Maintain classes of a suitable size"	It is not made clear that they will be going from ratio of 10:1 to above 20:1	Class sizes and capacity
SCDC	SCDC	Statutory Consultation Document for Children "Give you the opportunity to learn and play with other children of the same age"	This is a leading and inappropriate question. Is Gwynedd Council implying that this doesn't already happen at present?	Process
SCDC	SCDC	Statutory Consultation Document for Children "Moving to another school would mean: More teachers"	Is this factually correct? How are there more teachers - there are 2 at Ysgol Sarn Bach, 2 at Ysgol Abersoch. Isn't the teacher to pupil ratio much higher? We request that you provide this information.	Process
SCDC	SCDC	Statutory Consultation Document for Children "Give each child fair experiences"	How is a child meant to interpret this statement? What is not fair at the moment?	Process
SCDC	SCDC	Statutory Consultation Document for Children "You will know more children when it's time for you to move to secondary school"	This is an invalid point - the pupils will already have been at Ysgol Sarn Bach for 3 years presecondary school regardless under the current scenario.	Process

Report on Class Sizes, Capacity & Population Forecasts by Cyfeillion Ysgol Abersoch, February 2021

1. Class Sizes are typically above 20

Gwynedd Council is committed to a strategy of Excellent Primary Education for Children in Gwynedd.

In this strategy class sizes are identified as an important factor so that children acquire the best possible experience and opportunities. All of four schools in the area (Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog and Ysgol Foel Gron) have mixed age classes as the norm. Gwynedd Council has a stated objective to ensure that there is on average no more than 20 pupils or fewer than 12 pupils in any mixed age class.

The analysis below shows that in the four schools, the class sizes for 2020-21 are above 20 in 6 classes out of 9.

In addition, over 80% of pupils are being educated in oversized mixed classes.

Conclusion: Class size needs to be carefully considered in the decision-making so that Gwynedd Council can achieve its strategy from this current situation.

						Class Size		
Ysgol	Class1	Class 2	Class 3	Class 4	Total	below 20	above 20	Average
Abersoch	10				10	1	0	10
Sarn Bach	14	34			48	1	1	24
Llanbedrog	22	27	25	28	102	0	4	26
Foel Gron	14	29			43	1	1	22
					203	3	6	
						33%	67%	

Number of children in classes that are	
Correctly sized	Oversized
10	
14	34
	102
14	29
38	165
19%	81%

2. Pupil Population Forecasts

Pupil population forecasts are important in understanding whether there is sufficient capacity at the four schools to offer mixed class sizes of between 12 and 20 now and in the future.

Gwynedd Council Education Department has prepared a 5-year projection of pupil numbers in the region. This is shown below alongside the Auditor General Gwynedd Council projected population estimate in children[1] and the Welsh Government[2] estimate of population changes of those aged 0 to 9 years in Wales (Figure 1)

The Gwynedd Council Audit Summary 2020 issued 12 February 2021 states "Gwynedd's population is projected to increase by 5.3% between 2020 and 2040 from 124,670 to 131,314, including a 0.4% increase in the number of children, a 0.9% increase in the number of the working-age population and a 20.8% increase in the number of people aged 65 and over."

Figure 1: Actual and expected total pupils across the four schools 2005 to 2030

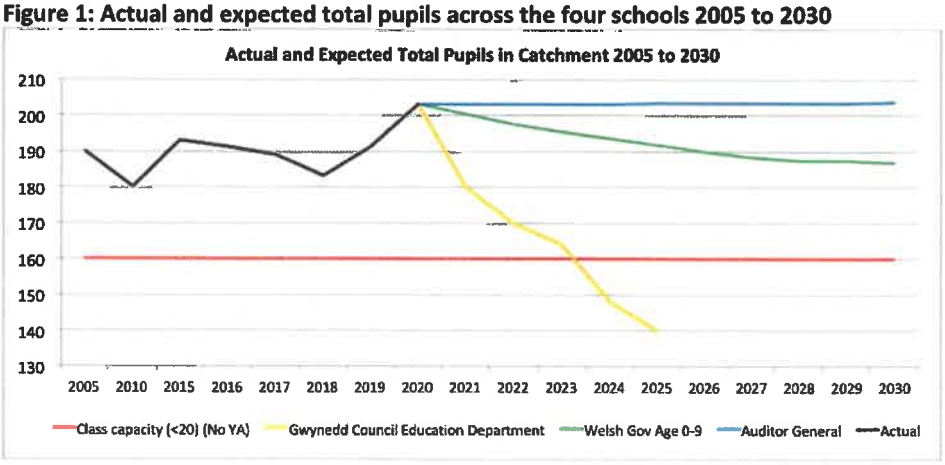

[1] Auditor General Report : Gwynedd Council Audit Summary 2020 : hiips://www.audit.wales/publication/gwynedd -council-annual-audit-summary-2020

[2] Stats Wales : hiips://statswales.gov.wales/Catalogue/Population -and-Migration/Population/Estimates/Local-Authority

Conclusion: Gwynedd Council Education Department forecast shows a significantly different trend to that of the wider Welsh population and the Auditor General. As a result, careful attention needs to be given to a realistic range of scenarios when considering the provision of primary education in the area.

3. Observations on current pupil numbers

The table below summarises the current class sizes for all four schools. It can be observed that there are a number of 'big years', however the typical range of annual pupil numbers per year group ranges from 18 to 33, with an overall average of 25 pupils per year group and a most common number of 22.

Conclusions: Currently 80% of the children in the area are being educated in oversized mixed age classes.

			Number of pupils in year group														
Ysgol	Council Stated capacity	Mixed Class Capacity	N	R	1	2	3	4	5	6	Total	Council Spare Capacity	Mixed Class Spare Capacity	No. of classes	Largest class	Smallest Class	Average Class size
Abersoch	42	20	2	3	2	0	3	0	0	0	10	76%	50%	1	10	10	-
Sarn Bach	73	40	3	2	5	4	8	5	10	11	48	34%	-20%	2	34	14	24
Llanbedrog	83	80	10	12	12	15	14	11	10	18	102	-23%	-28%	4	28	22	26
Foel Gron	61	40	3	5	3	3	8	5	12	4	43	30%	-8%	2	29	14	22
	259	180	18	22	22	22	33	21	32	33	203	22%	-13%				
									Average	25							

4. Pupil population scenarios

Gwynedd Council Education Department has used a lower end of the range of 18 pupils in each year group across the four schools in total to forecast future pupil numbers. This estimate is out of step with forecasted population trends in Wales and the Auditor General projection for Gwynedd.

To assist with decision making it is reasonable to consider three scenarios of future pupil numbers and how this might impact mixed class capacity if Ysgol Abersoch remains open or closes and the pupils go to Ysgol Sarn Bach. The detail of these scenarios can be found in Appendix A.

- **High case of 25 pupils per year group per year/** 200 pupils in total in line with the average of recent years and the opinion of the Auditor General.
- **Mid case of 22 pupils per year group per year/** 176 pupils in total in line with the most frequent number of pupils in recent years.
- **Low case of 18 pupils per year group per year /** 144 pupils in total which approximates Gwynedd Council's 2025 forecast.

Conclusions:
Review of the three scenarios shows that:

- Relatively small changes in annual pupil numbers can have a significant impact on mixed class size in the four schools under consideration.
- If the Low case is realised and if Ysgol Abersoch is closed, the remaining three schools will operate at close to full capacity, providing little scope for normal fluctuations in annual school numbers or provide a pathway for economic development in the area.
- In both the Mid and High scenarios, an increasing number of pupils will be educated in mixed classes greater than 20.
- In the High scenario, which reflects the Auditor General projections, 100% of children are educated in oversized mixed-age classes, with as many as 26 per mixed-age class. The closure of Ysgol Abersoch results in Gwynedd Council not meeting its objectives and compromises education provision to the pupils.
- On average, it must be considered that the closure of Ysgol Abersoch will mean that all schools pupils in the three remaining schools will be educated in oversized mixed classes to their educational detriment and against Gwynedd Council's stated strategy of educational excellence in primary schools.
- In addition, the closure of Ysgol Abersoch will be to the detriment of the Abersoch community and the lack of capacity in the remaining schools will result in pupils not being able to choose their local school from an early primary age.

Appendix A - Scenarios

1. **High case of 25 pupils per year group per year/** 200 pupils in total in line with the average of recent years and the Auditor General estimate.

1a. Ysgol Abersoch stays open. Over 80% of the classes in the area are above 20 pupils per class. 82% of children are educated in oversized mixed classes. Even with Ysgol Abersoch remaining open, Gwynedd Council does not meet its objectives and compromises education provision to the pupils.

Ysgol	Mixed Class Capacity	N	R	1	2	3	4	5	6	Total	No. of classes	Largest class	Smallest Class	Average Class size
Abersoch	20	4	4	4	4	4	0	0	0	**20**	1	20	20	20
Sam Bach	40	4	4	4	4	4	8	8	8	**44**	2	28	16	22
Llanbedrog	80	11	11	11	11	11	11	11	11	**88**	4	22	22	22
Foel Gron	40	6	6	6	6	6	6	6	6	**48**	2	24	24	24
	180	**25**	**25**	**25**	**25**	**25**	**25**	**25**	**25**	**200**				
								Average	25					

						Class Size			Number of children in	
Ysgol	Class1	Class 2	Class 3	Class 4	Total	below 20	above 20	Average	Correctly sized	Oversized
Abersoch	20				20	1	0	20	20	
Sam Bach	16	28			44	1	1	22	16	28
Llanbedrog	22	22	22	22	88	0	4	22		88
Foel Gron	24	24			48	0	4	24		48
					200	**2**	**9**		**36**	**164**
						18%	82%		18%	82%

1b. Ysgol Abersoch closes. All classes are significantly above the mixed class maximum of 20. 100% of children are educated in oversized mixed classes. The closure of Ysgol Abersoch results in Gwynedd Council not meeting its objectives and compromises education provision to the pupils.

Ysgol	Mixed Class Capacity	N	R	1	2	3	4	5	6	Total	No. of classes	Largest class	Smallest Class	Average Class size
Abersoch	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0	0	-
Sam Bach	40	6	6	6	6	6	6	6	6	**48**	2	24	24	24
Llanbedrog	80	13	13	13	13	13	13	13	13	**104**	4	26	26	26
Foel Gron	40	6	6	6	6	6	6	6	6	**48**	2	24	24	24
	160	25	**25**	**25**	**25**	**25**	**25**	25	**25**	**200**				
								Average	25					

						Class Size			Number of children in	
Ysgol	Class1	Class 2	Class 3	Class 4	Total	below 20	above 20	Average	Correctly sized	Oversized
Abersoch	0				0	0	0	-		
Sam Bach	24	24			48	0	2	24		48
Llanbedrog	26	26	26	26	104	0	4	26		104
Foel Gron	24	24			48	0	2	24		48
					200	**0**	**8**			**200**
						0%	100%		0%	100%

2. **Mid case of 22 pupils per year group per year/** 176 pupils in total in line with the most frequent number of pupils in recent years.

2a. Ysgol Abersoch stays open. Llanbedrog is at full capacity and class 2 at Sarn Bach is over capacity at 28 pupils. 16% of children are educated in oversized mixed classes. Even with Ysgol Abersoch remaining open, Gwynedd Council does not meet its objectives and compromises education provision to the pupils.

Ysgol	Mixed Class Capacity	N	R	1	2	3	4	5	6	Total	No. of classes	Largest class	Smallest Class	Average Class size
Abersoch	20	4	4	4	4	4	0	0	0	20	1	20	20	20
Sarn Bach	40	4	4	4	4	4	8	8	8	44	2	28	16	22
Llanbedrog	80	10	10	10	10	10	10	10	10	80	4	20	20	20
Foel Gron	40	4	4	4	4	4	4	4	4	32	2	16	16	16
	180	22	22	22	22	22	22	22	22	176				
								Average	22					

Ysgol	Class1	Class 2	Class 3	Class 4	Total	Class Size below 20	Class Size above 20	Class Size Average	Number of children in Correctly sized	Number of children in Oversized
Abersoch	20				20	1	0	20	20	
Sarn Bach	16	28			44	1	1	22	16	28
Llanbedrog	20	20	20	20	80	4	0	20	80	
Foel Gron	16	16			32	2	0	16	32	
					176	8	1		148	28
						89%	11%		84%	16%

2b. Ysgol Abersoch closes. Llanbedrog is at full capacity and both classes at Sarn Bach are significantly over capacity. 36% of children are educated in oversized mixed classes. The closure of Ysgol Abersoch results in Gwynedd Council not meeting its objectives and compromises education provision to the pupils.

Ysgol	Mixed Class Capacity	N	R	1	2	3	4	5	6	Total	No. of classes	Largest class	Smallest Class	Average Class size
Abersoch	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Sarn Bach	40	8	8	8	8	8	8	8	8	64	2	32	32	32
Llanbedrog	80	10	10	10	10	10	10	10	10	80	4	20	20	20
Foel Gron	40	4	4	4	4	4	4	4	4	32	2	16	16	16
	160	22	22	22	22	22	22	22	22	176				
								Average	22					

Ysgol	Class1	Class 2	Class 3	Class 4	Total	Class Size below 20	Class Size above 20	Class Size Average	Number of children in Correctly sized	Number of children in Oversized
Abersoch	0				0	0	0	-		
Sarn Bach	32	32			64	0	2	32		64
Llanbedrog	20	20	20	20	80	4	0	20	80	
Foel Gron	16	16			32	2	0	16	32	
					176	6	2		112	64
						75%	25%		64%	36%

3.Low case of 18 pupils per year group per year/ 144 pupils in total in line with Gwynedd Council Education Department forecast.

3a. Ysgol Abersoch stays open. All classes are below 20, Llanbedrog is at full capacity and the other schools are under utilised. All children are educated in correctly sized mixed classes. Gwynedd Council meets it educational strategy objectives.

Ysgol	Mixed Class Capacity	N	R	1	2	3	4	5	6	Total	No. of classes	Largest class	Smallest Class	Average Class size
Abersoch	20	2	2	2	2	2	0	0	0	**10**	1	10	10	10
Sarn Bach	40	3	3	3	3	3	5	5	5	**30**	2	18	12	15
Llanbedrog	80	10	10	10	10	10	10	10	10	**80**	4	20	20	20
Foel Gron	40	3	3	3	3	3	3	3	3	**24**	2	12	12	12
	180	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**144**				
								Average	18					

						Class Size			Number of children in	
Ysgol	Class1	Class 2	Class 3	Class 4	Total	below 20	above 20	Average	Correctly sized	Oversized
Abersoch	10				10	1	0	10	10	
Sarn Bach	12	18			30	2	0	15	30	
Llanbedrog	20	20	20	20	80	4	0	20	80	
Foel Gron	12	12			24	2	0	12	24	
					144	**9**	**0**		**144**	**0**
						100%	0%		100%	0%

3b. Ysgol Abersoch closes. In this scenario, all classes are below 20. However, capacity is fully utilised at both Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog. Some spare capacity remains at Ysgol Foel Gron. All children are educated in correctly sized mixed classes. Gwynedd Council meets it educational strategy objectives.

Ysgol	Mixed Class Capacity	N	R	1	2	3	4	5	6	Total	No. of classes	Largest class	Smallest Class	Average Class size
Abersoch	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**	0	0	0	-
Sarn Bach	40	5	5	5	5	5	5	5	5	**40**	2	20	20	20
Llanbedrog	80	10	10	10	10	10	10	10	10	**80**	4	20	20	20
Foel Gron	40	3	3	3	3	3	3	3	3	**24**	2	12	12	12
	160	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**144**				
								Average	18					

						Class Size			Number of children in	
Ysgol	Class1	Class 2	Class 3	Class 4	Total	below 20	above 20	Average	Correctly sized	Oversized
Abersoch	0				0	0	0	-		
Sarn Bach	20	20			40	2	0	20	40	
Llanbedrog	20	20	20	20	80	4	0	20	80	
Foel Gron	12	12			24	2	0	12	24	
					144	**8**	**0**		**144**	**0**
						100%	0%		100%	0%

Ysgol Abersoch

Hwylio i'r Dyfodol

Ti a Fi

Cylch Meithrin

Ysgol Traeth

Ein Hysgol Ni

Rydym yn ysgol bentref unigryw, yn fach o ran maint , sy'n cynnig amgylchedd sy'n meithrin ac addysg awyr agored arloesol. Ein hethos yw datblygu unigolion hyderus, dwyieithog sy'n ymwybodol yn ddiwylliannol ac yn amgylcheddol

"Ysgol yng nghanol y gymuned datblu iaith a diwylliant Cymraeg"

Ein Cynnig

- Addysg gyfannol i blant rhwng 3 ac 8 oed
- Dosbarthiadau bach lle clywir pob llais
- Cyfleusterau rhagorol a chyflwyniad arloesol o'r cwricwlwm
- Ymgysylltiad gweithredol â'n cymuned
- Clybiau ar ôl ysgol - Urdd, ioga, garddio, crefft

Cylch Meithrin & Ti a Fi

Dewch i ymuno â'n grŵp rhieni a phlant bach, Ti a Fi, cam naturiol i'n Cylch Meithrin ar gyfer plant rhwng 2 a 4 oed lle mae'ch plentyn yn dysgu trwy chwarae, gan ddefnyddio'r gorau o'n hamgylchedd awyr agored lleol. Wedi'i gofrestru gyda'r cynllun gofal plant am ddim 30 awr

Ysgol Traeth

Rhedeg ar y traeth, ysgrifennu yn y tywod gyda ffyn, gwylio adar, dilyn olion traed anifeiliaid, neidio dros y tonnau, archwilio cynefinoedd crancod

- Rhan o barsel Ysgol Abersoch
- Dysgu yn yr amgylchedd naturiol - archwilio, creu, tanio chwilfrydedd
- Gwneud y gorau o'n hadnoddau naturiol - traethau, twyni tywod, harbwr ac afon

Cysylltwch â'r ffôn : 01758 712764

Prifathrawes: Mrs Linda Jones
Ysgol Abersoch, Lon Gwydryn, Abersoch, LL53 7EA

Ysgol Abersoch

Sailing into the Future

Ti & Fi

Cylch Meithrin

Beach School

About Our School

We are a unique village school, small in size offering a nurturing environment and innovative outdoor education. Our ethos is to develop confident, bilingual individuals who are culturally and environmentally aware

"A school in the heart of the community celebrating the Welsh language and culture"

What we Offer

- ✓ Holistic schooling for children aged 3 to 8 years
- ✓ Small classes where every voice is heard
- ✓ Excellent facilities & innovative delivery of the curriculum
- ✓ Active engagement with our community
- ✓ After-school clubs – Urdd, yoga, gardening, craft

Cylch Meithrin & Ti a Fi

Come and join our parent and toddler group, Ti a Fi, a natural step to our pre-school for children aged 2 to 4 years where your child learns through play, using all the best of our local outdoor environment. Registered with the 30 hour free childcare scheme

Beach School

Running free along the beach, writing in the sand with sticks, bird watching, tracking animal footprints, jumping over the waves, exploring crab habitats

- ✓ Part and parcel of Ysgol Abersoch
- ✓ Learning in the natural environment - exploring, creating, sparking curiosity
- ✓ Making the most of our natural resources - beaches, sand dunes, harbour & river

Contact telephone: 01758 712764

Headteacher: Mrs Linda Jones
Ysgol Abersoch, Lon Gwydryn, Abersoch, LL53 7EA

94

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

94

The respondent does not want the response to be published

95

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Yvonne Lloyd-Jones <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 16:47
At: Moderneiddio Addysg
Copi: Robert Williams
Pwnc: UK Government: Arbedwch Ysgol Abersoch rhag cau!

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Annwyl Bwyllgor,
Carwn fynegi barn y rhan helaeth i drigolion Abersoch o'n pryder mawr ar y sôn am feddwl cau ein hysgol fach werthfawr. Er lleied ei maint, mai'n rhoi addysg ac arweiniad o fywyd a diwylliant ein cenedl i blant bach cynradd ers canrif bellach. Mae Ysgol Abersoch yn adlewyrchu holl freintiau bywyd yma yn ardal hardd Abersoch, ni fedrwch farnu oni bai eich bod wedi byw yma, neu a chysylltiad agos i'r plant sydd wedi'u hysbrydoli ac wedi profi'r balchder sydd yn perthyn i bob un sydd wedi mynd trwy'r drysau a'i gadael yn berson cryf ac annwyl gyda'n hatgofion amhrisiadwy o'u profiadau ynddi. Nid yn unig yr addysg sydd yn rhagorol ynddi ond hefyd yr ymdeimlad o fod yn rhan o gymuned sydd yma. Dyma ganolfan y pentre a'r plant yn adlewyrchu eu balchder o fod yn rhan o'r gymuned glos yma. Dyma'r hoelen olaf yng Nghymreictod Abersoch os byddwch yn cau Ysgol arbennig Abersoch. Bydd dim yn ei lle - dim ond ei hanes a'i hymdrech, a chywilydd. Arnoch chwi sydd yn gwneud y penderfyniad yma mae'r cyfrifoldeb.

Diolch am eich sylw.

Oddiwrth,
Yvonne Lloyd-Jones
Cyn Cynghorydd Plwyf Llanengan
Cyn Llywydd Llywodraethwyr Ysgol Abersoch --Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.https://gwynedd02.esvacloud.com/action/D289B41ABB.A8DD7/learn-spamhttps://gwynedd02.esvacloud.com/action/D289B41ABB.A8DD7/blacklist

96

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

96

The respondent does not want the response to be published

97

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 16:59
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch Closure

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To whom it may concern,

I do not agree to the proposed closure of ysgol Abersoch.

My cousins attend the school, the village needs a school, it is important to the community and the welsh Language.

Kind regards

Sent from my iPhone
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/8829741AF4.A5F12/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/8829741AF4.A5F12/blacklist

98

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: wendy ferguson <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 17:00
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

My husband and I have-and continue- to live in and around Abersoch for the last 25years. Our 3 daughters have all been lucky enough to attend Ysgol Abersoch.
The school is an integral part of the village as a whole. Fundraising for and by the school has always been hugely successful, as the community is so entwined with the school and its pupils success. Children progressing from Ysgol Abersoch onto Sarn Bach/ Llanbedrog are often above average in reading, writing and physical development skills due to the hard work of teachers, parents and pupils in this close knit environment. The children interact with village businesses and residents to make great use of the natural resources on their doorstep. I assure you many schools envy Ysgol Abersoch PE lessons on the beach!
All the Ysgol Abersoch pupils become deeply attached to the village in a way not often seen, many return regularly bringing family and friends. Many long to remain or return, but without further local residential development there simply are not enough homes in the village for young families to stay here and make use of this beautiful school.
As a family, we urge a reevaluation of the scope the impact this closure could have on the entire community.
Yours faithfully
Wendy Ferguson

Sent from my iPhone

Sent from my iPhone

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/D74B141AFD.A388E/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/D74B141AFD.A388E/blacklist

99

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted] >
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 17:17
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Annwyl Syr, Madam.

Rydwyf yn ysgrifennu atoch fel hen ddisybl Ysgol Abersoch.
Dwin drist iawn o glwad fod yr ysgol ar fygwth cau unwaith eto, mae yr Ysgol yn feddwl gymaint ir bobl lleol enwedig teuluoedd ifanc sydd yn dibynu ar Ysgol sydd llawn creadigrwydd i ddefnyddio yr adnoddau lleol i ddysgu y plant, mae yr ardal yn lle anodd iawn i bobl ifanc fel mai hefo pris y tai yn dal i ddringo a mae y ffaith bod Ysgol llond caredigwydd a hapusrwydd ar fygwth cau yn drist ofnadwy.
Maen bwysg i gadw yr ysgol i gadw y gymuned lleol yn fyw ag i helpu cadw y iaith Gymraeg yn fyw mewn ardal sydd yn straffaglu cadw pobl lleol yn y pentref.
Roedd Ysgol Abersoch yn hanfodol yn fy mhlentyndod a dwi yn gobeithio geith o gario mlaen fod i blant am cenhedlaethau eto.

[redacted]

Get Outlook for iOS

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

100

Re: Proposed Closure of Ysgol Abersoch

Dear Gwynedd Council

It is with a heavy heart that I write to you to express my objections and disappointment that you are considering the closure of Ysgol Abersoch. I am a past pupil and have two children, one who attended the school from 2015 to 2019 and the other who currently attends the school.

Ysgol Abersoch holds a special place in my heart and in my mind as it provided me with an excellent start to my educational career, and I don't think I have ever felt so comfortable and included in an educational facility since. The same can be said for my Children, they have both loved and relished their time at this school and it has enabled them to have, in my opinion, the best start to their education outside of private education.

Due to several factors I moved away from my home of Abersoch after university, however it was always my heart's desire to move back to Abersoch or the immediate area as soon as possible and this desire was accelerated when we had children. Both myself and my partner wanted our children to be educated in Wales to enable them to be bi-lingual but more importantly to be educated at Ysgol Abersoch. It was a difficult journey, and I will not enter in to it here, the difficulties for Local People to be able to purchase or build a property, as they are well publicised, especially in a tourist orientated village like Abersoch. In a nutshell it involved us living in a Caravan for almost three years on the Section 106 building plot we purchased and I worked away in England coming home at weekends for the same period of time. It was a massive sacrifice only seeing seeing my children on Weekends, especially during their formative years. However, it was a sacrifice we as parents deemed to be worthwhile so that our children could be educated in the Welsh Language in an idyllic location and at the inspirational and special Ysgol Abersoch.

I understand that a school should not be kept open due to sentimental reasons, or because I thought it was special place or because my children have attended this or because I am a past pupil. This is not about what has gone before, but rather what will happen in the future. I worry for the future of Abersoch and its local inhabitants, increasingly the village is becoming a place which is unfamiliar to me. We have seen token gesture attempts at affordable housing, some nearby being put on the market for upwards of £180,000, which is highly unaffordable for local people. We have seen a three-bedroom social house being let to a single person and not a family. We have seen nearby schools over-subscribed at the detriment of Ysgol Abersoch.

Ysgol Abersoch isn't just a school it is a bastion of the welsh language located in the heart of Abersoch and provides local inhabitants and visitors alike that the welsh language is alive and well. It is one of the only schools in the area which is located centrally and allows such easy interaction with the community, without the need for transport. In fact, the children and pupils have encouraged shops with a national presence such as White Stuff, Crew, Mountain Warehouse, Joules, to name but a few to increase their Welsh signage and advertising. The Welsh language is constantly being attacked by those who do not understand our culture, often citing what is the need for this archaic and unnecessary language expressing such ignorant opinions such as ' they can all speak English so what's the point. Recently high-profile public figures such as Max Hastings the writer and historian, mocked and criticised the welsh language, the Director of Iceland Foods found it necessary to publicly deride and put down the Welsh. Therefore, more than ever we should be maintaining our Welsh presence not trying to close down a facility like Ysgol Abersoch who champions and readily advocates the welsh language in a village which is close to losing its identity. If the school were to close then that identity would surely be lost and an educational facility par excellence would never be seen again.

It is readily known that since the pandemic people have been encouraged to work from home and with the onset of ever increasingly innovative IT solutions it is no longer necessary for people to be in the office 5 days a week. Nowhere more has this been realised than in rural communities such as ours. House sales have gone through the roof thus potentially bringing families and young couples in to the area. Where will their children be educated if Ysgol Abersoch should close– by your own evidence nearby schools are already over-subscribed and other schools could be oversubscribed if Ysgol Abersoch was to close. The problem can't be solved like it was in Criccieth where a new larger school was built. Families are scattered over larger geographical areas and therefore there would be transport issues especially for the younger children who cannot be taken to school unsupervised.

During one of the meetings held between Cyngor Gwynedd and Ysgol Abersoch Staff, Governors and Parents a question was asked 'what will happen when nearby schools become over-subscribed due to the closure of Ysgol Abersoch?' - a flippant comment was made by a member of Gwynedd Council; 'we'll just build an extension'. However, I question at what cost? In what location? At what timescales? Surely it is better to maintain a school that is already established and one who already provides excellent education. Whilst you discuss the possible location of this extension or new school, whilst you procure the land, whilst you employ the architects, whilst you develop the brief, whilst you seek planning permission, whilst you seek contractors, whilst the school or extension is being built, what happens to the education of the children? Whilst I am no expert (apart from being a Chartered Building Surveyor will several years' experience in planning and facilitating school refurbishments and extensions in Lancashire), but this process could take a in the region 18 months - 2 years if not longer should there be lack of suitable land, or planning issues for instance. What happens to our children whilst they sit in their over-subscribed schools during this period. They will not gain the benefit of this new extension or school, their time will have passed, their early education that will shape their future life affected for ever. In addition to this have you considered the environmental impact of building another school or extension not only due to increase road pollution, but also building materials and the additional infrastructure required?

It is with is this in mind that I implore Gwynedd Council to think outside of the box and rather than do the easy thing or the expected thing, do the harder thing. Work with the school and promote their Beach School proposal, try and find alternate ways to promote the school and its excellent teaching staff and educational environment. Help the school promote the welsh language and show ignorant people that the Welsh Language is not just a language that is spoken so that we can talk about others without being understood. Be an example to other counties that there are alternatives to closure, that by exploring alternatives, which have been proposed by the excellent Governing Body and Teaching Staff such as the beach school and Nursery programme. They have done the hard work for you, you just need to show some support. Please don't be known as the Council and Political Party that closes schools because you did not explore any other alternative, use this opportunity to be innovative and support your communities not put another nail in their coffin. Work together with the Housing Department, and forge new policies that will assist the growth of rural or seasonal communities and the Welsh Language. I will close this letter by quoting John F Kennedy, during a speech given about reaching the moon:

> "We choose to go to the Moon," Kennedy said. "We choose to go to the Moon in this decade and do the other things, not because they are easy, but because they are hard, because that goal will serve to organize and measure the best of our energies and skills, because that challenge is one that we are willing to accept, one we are unwilling to postpone, and one which we intend to win"

Gwynedd Council has an opportunity here to show that they are a council who encourage diversity in education, and champion tailored learning based on the individual needs of a pupil and that closing a school is the last thing to do. Be a council that stands up to what is the expected outcome and help and assist Ysgol Abersoch with all the resources that are available to you to increase their pupil numbers and allow this school to continue its excellent education. Go on Gwynedd Council, do the 'Hard Thing'!!

Therefore, I do not agree to the proposed closure of Ysgol Abersoch, and I look forward to your responses to the many questions I have raised in my letter.

Yours Faithfully

Dylan Evans

Ex-Pupil, Parent and Advocate of the most excellent Ysgol Abersoch

101

To The Gwynedd Education Department
The proposed statutory consultation of Ysgol Abersoch

Anwyl Syr, Madam.

I am writing to express my concerns regarding this consultation, please note that I do not agree to the proposed closure of Ysgol Abersoch.

I am writing as a parent and as someone who has a keen interest in Education, I am very disappointed that Gwynedd Council have allowed this consultation to go ahead regardless of the current Covid Pandemic, whereby we are all trying to minimise contact as much as possible.

I have several questions that I hope you can answer as I myself cannot find any of the answers to these questions even after reading your report.

Why has Gwynedd Council not seriously considered allowing Ysgol Abersoch to host a year 4, putting them in line with other schools?

My child is currently [redacted] at Ysgol Abersoch and she has asked several times why she cannot stay until year four? I cannot answer this question and I can see absolutely no reason why this cannot be set in place. We as parents and Governors have also put forward and asked you this question. Whenever this has been put to you, your responses are always 'it will be detrimental to Ysgol Sarn Bach,' however at Ysgol Sarn Bach the years 3&4 are already taught together. It seemed to me when my son started in year 4 in Sarn Bach that he was going over old work he had previously done in year three at Ysgol Abersoch. The very detailed pupil report set out by Head Teacher Mrs Linda Jones would confirm this. Therefore I feel that the children of Ysgol Abersoch would benefit more, by going to Sarn Bach in Year 4. I also feel the children of Sarn Bach would benefit from this as well to avoid the strain of larger class sizes and the upheaval caused by children joining their teaching part way through the syllabus.

Would it be possible for Gwynedd Council to provide a detailed analysis of costs that you have mentioned briefly in your report. Everything else seems to have more emphasis and detail than this matter, please can you elaborate as I feel that you need to be more transparent on areas such as:

- Transport
- Staffing
- Redundancies
- Costs for the process of the consultation to date;
- First class stamps x 2 to all pupils of Sarn Bach, then the delivery of letters from Sarn Bach to yourselves?
- Mr Arwel Jones- interviewer
- Counseling for the children should they need it.
- Public Meetings that Gwynedd Council hosted
- Petrol and mileage expenses

- Translator for meetings
- Will the children be given a uniform Grant? (if they change schools, the uniforms bought will be redundant).

At this stage I feel that you need to elaborate more on the transport issues, I mentioned this to Gwern at the Zoom meeting on the 3rd February. In your report you have included a sum of £14,000 next to transport, I asked Gwern if this figure was realistic, I also asked if Gwynedd council had compiled a survey asking all parents of Ysgol Sarn Bach if they would be taking Gwynedd Council up on their free transport? Gwern said 'the school would need to do this in September', Is September not too late to be asking this question? Consequently I have taken it upon myself to ask some parents who currently drive their children to school as they cannot afford to pay for the bus. Of the parents that I have asked so far all said Yes they would then send them on the bus. Pre covid the bus to Sarn Bach was a public service bus, however, I feel this to be inappropriate and have concerns with young children getting on to a bus with members of the public.

I think the cost of the transport needs to be looked into further as I think the figure of £14,000 is unrealistic and would welcome to see the evidence of how you have reached this sum. Also if the projection figures are inaccurate or perhaps pupil numbers fluctuate, or if the bus is full, or for instance two more children join Ysgol Sarn Bach, will you provide another bus? These situations need to be accounted for and the public have a right to know the costs involved.

I also feel that a more detailed report on your staffing levels would be very welcomed, I was disappointed not to see such details in your report. I think this needs to be more transparent and is relevant with the costs of a school. A table showing pupil numbers in each school with information such as contact teaching hours for:

- Teaching Assistants working alongside Teachers,
- Teaching assistants teaching alone
- Fully qualified Teachers working alone

It would be fair to show how many days children are taught by teaching assistants as opposed to fully qualified teachers, this may influence a parents choice when choosing a school, however many parents who I have spoken to are unaware that their children are not always taught by a Fully Qualified Teacher. Transparency about this allows parents to make an informed choice.

With regards to the questionnaire that you issued to the pupils I feel that I need to address some of your statements and issues that myself and other parents have raised.

My daughter read your pamphlet before reading the questionnaire and she at 8 years old said that it was misleading, 'pupils will have the option to move to Sarn Bach'. The definition of the word 'option' is thus; 'it is a thing that is or may be chosen' my daughter said therefore she does not choose to leave Ysgol Abersoch.

Another quote is that 'there will be More Teachers at .....'- please check if that is factual as currently my daughter is taught by Fully Qualified Teachers, I do not believe this to be the case at Ysgol Sarn Bach therefore I would be grateful if you could elaborate further.

'Better use of resources e.g. IT', - Please could you also check if that is factual, every learner at Ysgol Abersoch has excellent IT and I myself have found it difficult to operate more than one device at any one time, however, if more is needed The Parents association provides this for the children at no cost to the council.

'An Opportunity to meet and play with friends'- Are you suggesting the children of Ysgol Abersoch do not have friends already? My children have friends all over Gwynedd, however, we chose Ysgol Abersoch for its educational merits, are you suggesting that making friends is more important? The majority of my children's friends attend Ysgol Llanbedrog therefore if I wanted them to choose friends over education I would have moved them to Ysgol Llanbedrog.

Can you explain to me why the Council believes it will strengthen future education for the area? What evidence do you have that will support this claim? I am also interested in what the Teaching Unions think about such statements, are you therefore suggesting that my child will get a better education taught by a Teaching Assistant as opposed to a Fully Qualified Teacher? I have no doubts about the Merits of Teaching Assistants, however it seems that you are undermining the importance of someone with a level 8 as opposed to a level 4 certificate.

My Son received a questionnaire sent through the post on February the 8th requiring it to be posted back by February the 12th asking him the same questions that you asked the children of Ysgol Abersoch. I cannot see the relevance of this questionnaire, the questions were not very clear, on Q4, which school are you referring to? Was this a one size fits all questionnaire not really tailored towards the individuals? I also found it very strange that the questionnaires were sent back to Ysgol Sarn Bach and not directly to yourselves. My son said that he did not feel he could be open to expressing his thoughts and feelings in case his Head teacher recognised his handwriting, I also believe this to be the case of other children as well. Can you please tell me why the letters were not sent back directly to Gwynedd Council? Can you also tell me how many responses have you received from Ysgol Sarn Bach? The reason I ask this is because I know of some families who did not get a questionnaire, therefore was this a pointless exercise and not a true representation of figures?

With regards to Educational benefits, the children of Ysgol Abersoch won £1,000 in a competition hosted by Llaeth y Llan, only 8 children in Ysgol Abersoch put their creative minds together with their inspirational Teachers and they won. The teachers encourage learners to adapt using natural resources and encourage development through learning, encompassing all children reach their potential and all the differentiation and individual learning styles are met. The children were happy just to take part in this challenge however they worked collaboratively and won, thus reinforcing my opinion that a small school can provide excellent education and inspire confidence. The majority of the schools in Gwynedd took part in this competition, often whole schools entering, my son said at Ysgol Sarn Bach years 4,5,and 6 entered, however Ysgol Abersoch won. This school needs to be celebrated

and held up as a beacon of hope. The resilience of the staff and the children has been fantastic, even when faced with losing their beloved Head Teacher, the excellent teachers made it look effortless. Other schools under the threat of closure lost pupils at this stage, however despite this, Ysgol Abersoch gained 5 new children, as parents who viewed the school saw something different and an inspirational teaching environment.

The innovative proposal of a Beach school should be championed by Gwynedd Council, especially in a time of uncertainty such as covid pandemics, parents will welcome the idea of outdoor teaching and learning. I have seen examples of this type of school all over the world and I was lucky enough to spend 8 years in the French Alps whereby I was able to watch a Forestry school flourish and go from strength to strength. By Ysgol Abersoch adapting to its surroundings this would surely qualify as a beacon of Educational Excellence, using this school as a pioneering model would surely set Gwynedd Council apart and help the Education department plough ahead into the future.

We as a family moved to Wales five years earlier than planned just to ensure that our children could attend Ysgol Abersoch, we lived in a static caravan whilst we built our home, and rented a house in Abersoch instead of remaining in our own Cottage in Lancashire. The sacrifices we made were worth it as the education my children received at Ysgol Abersoch was and still is excellent. I have a Teaching degree and it was important to me to get it right choosing the school that best fits my children's educational needs and one that offers a wide range of educational experiences. I particularly like the Montessori model developed by Italian Physician Maria Montessori 'emphasizing Independence' this is clear to see when the children take their weekly bus and travel to Swimming, they ask and pay the driver with their own money, every child can swim by the time they leave Ysgol Abersoch at 8 years old. The children independently telephone and order school meals, they also telephoned the R.S.P.C.A to report a hurt bird that was later caught and had to be put to sleep. The man was so impressed that these young children showed such maturity and compassion asking questions that showed intelligence and empathy. I feel that Gwynedd Council can boast hosting a school offering these exacting high standards.

We chose Ysgol Abersoch because we felt it had a familial feel it had a lovely sense of belonging. My children were very anxious leaving friends and family to relocate to Wales. We felt it was very important to get this right, my daughter had terrible issues with separation anxiety this was due to some health issues and she was under the hospital at the time of starting Ysgol Abersoch. The Teachers nurtured her and gave her the confidence to become an independent thinker and learner. Both my children did not speak Welsh when we moved to wales and spoke in English with all of their friends from other schools. The children soon thrived and picked up the welsh language and alongside their teachers they encouraged me to take up Welsh classes in the village Hall.

Another example of excellence from Head teacher Linda Jones and the merits of having a school whereby children are dropped off and picked up by parents, who are then able to have face to face conversations. Mrs Jones asked me one evening if she could have five minutes of my time, she then explained to me that [redacted] was **struggling with his reading** and this was impacting on **his other work, myself,** [redacted] and Mrs Jones worked together to improve this situation, it came to light that he needed to read with an overlay and this vastly improved his reading. [redacted] is awaiting as is my daughter to have an Irlen syndrome test to

help rule out the possibility that they may both have this. Since the five minute talk with Mrs Jones [redacted] work excelled and then he took his final tests he had exceeded all our expectations. This is more than any ordinary school. This is somewhere that parents and children are able to approach the teachers and the door is always open, I have not found this at any other school.

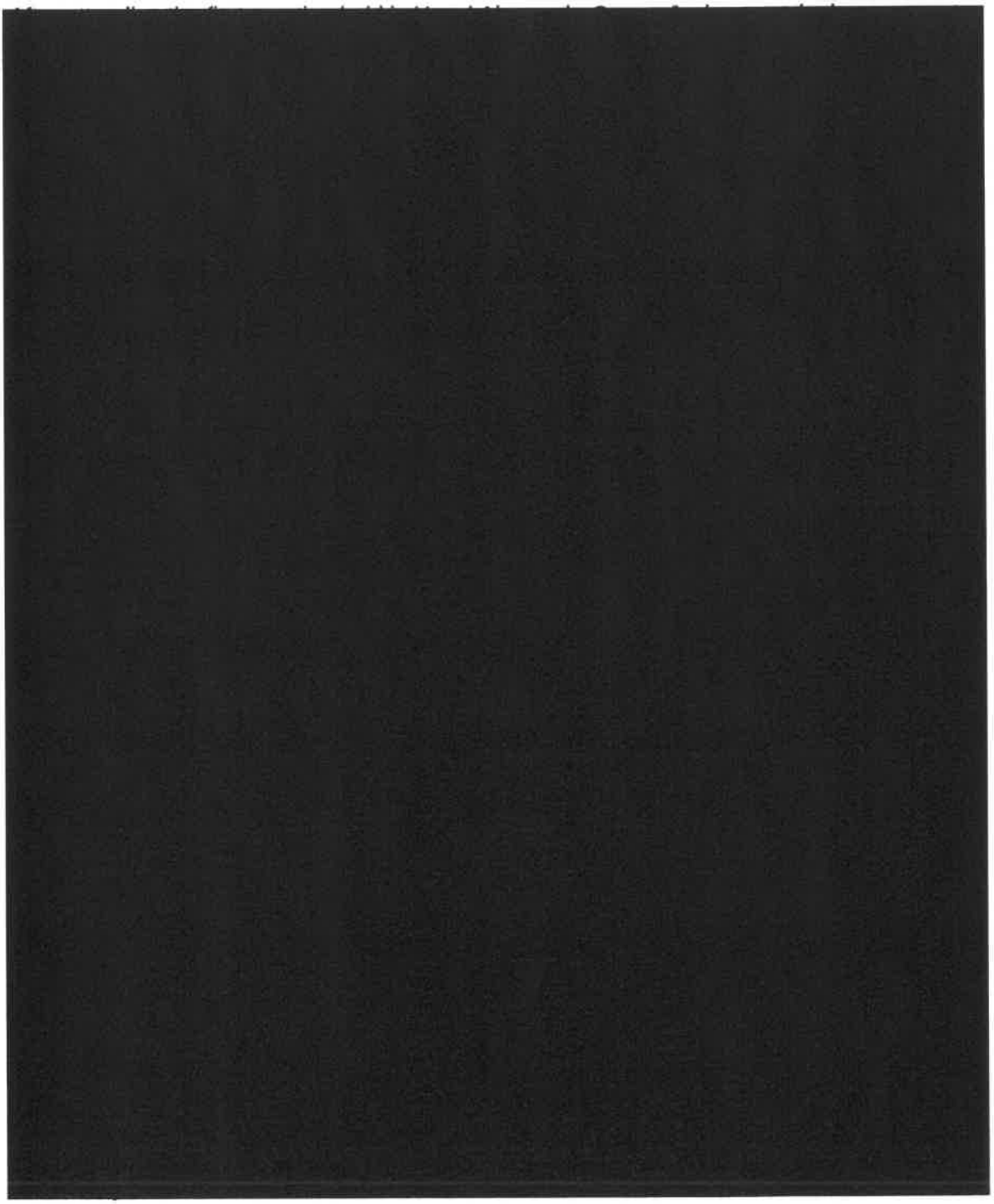

During that meeting I was also surprised as its main content appeared to be about Federalisation. One of the schools suggested by the Council to federalise with; could be

Ysgol Lanbedrog. I asked Garem Jackson at that meeting about the pupil numbers and the current capacity at Ysgol Llanbedrog, however, Mr Jackson stated that he did not have those numbers to hand. I suggest Mr Jackson that you do not come to a meeting that you were hosting to discuss Federalisation options and not have these important details and figures to hand; it gives the illusion of a smoke screen.

My daughter has asked why you have allowed 20% over capacity to attend a school only 2 miles away, allowing children from the village of Abersoch to move from their catchment area to attend a school that is already over capacity, whilst you knew Ysgol Abersoch had surplus spaces. This seems to contravene your own policies, so please can you answer my 8 year old child and explain how this has happened?

At that meeting you said that you would look into the capacity of Ysgol Llanbedrog, however since that meeting the numbers grew larger, allowing one school to flourish whilst allowing another to drown seems unethical and more to the point it should not come as a surprise to the Council, the council was aware of this ongoing situation as we brought it to your attention. We looked to you for guidance and help to create solutions not simply appear to opt to close the doors on the school. Whilst at this meeting we also posed the question ' are all the children who are under eight and live in Abersoch but attend Ysgol Sarn Bach paying for their bus pass?' You said that you would look into this and get back to us on this point. I am still unaware of the answer, therefore, as your tables throughout your consultation process revert back to 2017, please can you provide me with the following information:

> If all bus passes from 2017 until the present day have been paid in full for each pupil under 8years old using the bus service?

We also highlighted that if this was indeed the case that some children might not have paid for bus passes that should have and therefore we needed to be made aware of this with immediate effect as this facilitates children to bypass the catchment area policy and go against your own policies.

I would also like to draw your attention to a comment with regards that the closure of Ysgol Abersoch would have no detrimental effect on the Welsh Language in the community as taken from Section 7.9 of the consultation document "It is concluded...that no negative impact on the Welsh Language is anticipated, should the proposal be realised." Therefore does this contradict and suggest that your 'Welsh Language Charter' has no impact in a community? I do hope you are not merely suggesting that this decision was made purely on a tick box exercise, please could you provide evidence to support your claims in more detail.

Whilst discussing the Community throughout your proposals you focused on highlighting positive attributes towards Ysgol Sarn Bach therefore I would like to have more of Ysgol Abersoch represented in these findings to ensure that no biased has been used, allowing the public to base their decisions on accuracy rather than misrepresentation. You may have observed that Ysgol Abersoch and Ysgol Foel Gron were representing the local area on the Pwllheli Rotary Christmas show, the absence of Ysgol Sarn Bach and Ysgol Llanbedrog further cemented Ysgol Abersoch's continued support within the community. Ysgol Abersoch also accompanied The Rotary's christmas float around the Village of Abersoch again with the noticeable absence of Ysgol Sarn Bach. These are the things that I do not see in your

evidence to support that the children of Ysgol Abersoch will have a more enriched Education in other schools. My Children were very proud when The Reverend Andrew Jones closed the Pwllheli Rotary show with his story mentioning that a pupil from Ysgol Abersoch had made him look at things in a different way, the child had questioned and made The Reverend see things from an alternative viewpoint, he only mentioned Ysgol Abersoch in his closing speech, no other school was mentioned, my little girl said 'we have really made a difference, someone as important as Reverend Andrew talking about my school'.

I would also like to highlight the after school activities that have taken place that you failed to mention in your detailed report:

- 6 week Hitt class and sports, paid for by the Parents Association
- 6 week Rugby class, paid for by the parents Association
- 6 week Parents and child yoga class, paid for by the Parents Association
- 6 week Gardening Club- Paid for by the Parents Association
- 6 week yoga course during school hours Paid for by the Parents Association
- Alongside the other after school activities that take place throughout the year, the Parents Association had made enquiries about a 6 week Life-Guarding course, however this has been put on hold due to the current Covid 19 pandemic.

I would like to urge you to reconsider your position on a proposed statutory closure and to take onboard, we as parents, teachers and Governors eagerly listened and made remedies and tried to improve the current situation of low pupil numbers through no fault of the school. Thus highlighting our plight when we discovered that some schools have been enabled to thrive contravening your own policies regarding schools at over capacity whilst spaces are available and at the detriment to another school. This is a slight nod to double standards as when we as Parents, Teachers, Pupils and Governors ask why we cannot continue with an added year Four, your reply is "it would be at the detriment of Ysgol Sarn Bach". Therefore I question where is the detriment to Ysgol Abersoch considered and included within your findings? I also want it to be noted that we have repeatedly asked you to consider a Year 4, in the time we have waited for you to give us a direct answer other children have moved out of year 3 to start in year 4 at Ysgol Sarn Bach. Had the two children been allowed to stay that would have taken our numbers up to 12 children this year, would this have not taken us out of the dangerous position we find ourselves in whereby we have 10 children?

The School has set up a Cylch Meithrin and this has proven to be very successful in a very short period and even though the school is under threat of closure. The Cylch Meithrin has also has the added benefit of acting as a feeder for attending Ysgol Abersoch from reception year onwards, just as this would also benefit Ysgol Sarn Bach as the children tend to move onto this school at the end of Year 3. In the village we have approximately 12 children all under three who would benefit from using the Cylch and eventually the school. It is within walking distance of the village and perfectly located and convenient for those who work in the village of Abersoch.

I found it alarming in my Zoom meeting when I asked what provisions you had put in place regarding children aged 3 to 5 who would attend school for two hours? These children learn vital skills and promote learning through play using the Medium of Welsh (which for some is the first time they have heard or used the language), to be able to get to school, if their

parents have no means of transport. Gwern said that it is not a statutory requirement, just because that is the case does not make it acceptable. I see no mention of this in your report and I feel this needs to be made transparent, some families may lose this lifeline and I feel it is more important during this time of uncertainty for children to go to school, this may have a very negative impact on the mental health of the parents and children. Has the Council looked into this matter and addressed parents whose children should require the two hours of school and explained the issues surrounding this? Please can you provide further information and advice as to how you will achieve this?

There is no mention in your report of the 150 jobs which will be provided when a hotel will be built and opened in Abersoch, thus encouraging local families to stay in the area and creating an opportunity for new families to come to the area. Penrhos has also been earmarked for development thus creating houses for families, where will these children go to school? It has also been mentioned that some families are opting to move to the Village on a permanent basis as they have realised during the Covid pandemic they can successfully work from home. We need amenities to remain in place to accomodate the needs of the community, as we see too often villages losing chapels, banks, doctors surgeries and other facilities that communities hold dear ensuring places thrive throughout the year not just as a Holiday destination.

I also could not find anything in the report regarding the current Covid Pandemic, looking at things such as; pupil attendance throughout this period. I know of several children from other schools in the area who did not attend school, because parents were concerned with larger class sizes. Ysgol Abersoch benefitted from smaller class sizes as parents felt confident to send them to school as the R rate would be significantly lower. Do you have figures of absenteeism during September to December 2020? I also noted that Ysgol Llanbedrog had to have two pick up times for children as the public footpath where parents wait to greet their children was too congested, this is not mentioned anywhere either. However the benefit of Ysgol Abersoch includes its location next to a large Car Park enabling parents to collect children in a safe manner and I feel that this should also be noted when drawing up your assessment.

A true testament to the school is that the 6 pupils who have moved up to Ysgol Sarn Bach in the last two years would give anything to be back in Ysgol Abersoch. They are not saying they do not like Ysgol Sarn Bach, but what they are really saying is Ysgol Abersoch is the best school in the world to them. How many other children can say that about a school and also love the education, the trips, the teachers, the building itself, the place it holds within the community, the experience of forging relationships with the older generation……. The list is endless and I have not got a negative word to say about this school and the education it has provided to my children and others.

I look forward to hearing from you regarding the responses I have requested, please look at the positives for keeping this school open. I would hate to find ourselves in a similar situation to Tryweryn, whereby 40 years later an apology was issued. Let's continue working together providing and promoting Educational Excellence, whereby solutions are found to forge forward and form long lasting flexible relationships rather than detrimental irrevocable closures.

Gwynedd Council Please allow these little beach acorns to flourish, 'from little acorns mighty oak trees grow'

Louise Overfield

102

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Linda Jones <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 20:03
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ymgynghoriad Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dyma sylwadau sydd o blaid cadw Ysgol Abersoch ar agor.

Mae pentref Abersoch wedi colli llawer o bethau pwysig yn y blynyddoedd diwethaf fel Banc, meddygfa, Post. **Byddai cau'r ysgol yn hoelen ddiwethaf yn arch y Gymraeg yma.**

Canu Cymraeg a chwaraeon buarth yn cael ei glywed ar y buarth yn ddyddiol ac ymwelwyr yn stopio'n aml yn yr haf yn rhyfeddu at y disgyblion yn gwneud hyn.

Mae safon yr addysg yn dda iawn yma gan fod pob plentyn yn cael mwy o sylw na fuasent yn ei gael mewn ysgol fwy o ran niferoedd, a'r ysgol yn cynnig naws gartrefol a theuluol iawn .Tim gwych o bobl yn cefnogi ei gilydd 100%. Mae pawb yn adnabod pawb yn dda ac yn adnabod cryfderau'r disgyblion a sut i'w hannog ymlaen i gyrraedd eu llawn botensial. (Gwelir hyn yng nghanlyniadau'r profion a roddir ar ddiwedd pob blwyddyn addysgol).

Cynigir profiadau unigryw i'r disgyblion megis defnyddio'r bws cyhoeddus i fynd i nofio (deall arian a thalu am eu ticedi), chwaraeon ar lan y mor gan gerdded yno ac oddi yno (gan ddefnyddio Rheolau'r Groes Werdd), cael tripiau i Ganolfan Addysg Awyr agored a chael gwneud pethau megis rhaffau uchel a lein- zip. (profiadau unigryw i blant mor ifanc a hyn).

Adnoddau technoleg gwych. Plant yn cael chromebook / Ipad bob un lle ddim yn gorfod rhannu fel mewn ysgolion mwy o ran nifer, felly'n cael sylw 1-1 o ran sgiliau technolegol hefyd.

Mae lleoliad yr ysgol yng nghanol y pentref ac mae o fewn cyrraedd i lefydd ar droed. Gwneir llawer o waith gyda busnesau lleol drwy gydol y flwyddyn, ac mae'r busnesau yn dda iawn am gefnogi'r ysgol erioed. Mae un siop wedi newid arwydd eu siop i fod yn ddwy - ieithog yn sgil y plant yn ymweld a nhw ac rydym wedi cynnal cystadlaethau cymunedol megis cystadlaethau addurno ffenestri siopau(Nadolig a Gwyl Dewi). Mae ysbryd cymunedol cryf yma a rhwydweithiau cryf wedi eu gwreiddio ac mae hyn yn rhywbeth i ymfalchio'n arw ynddo.

Dyfodiad Cylch Meithrin a Ti a Fi wedi cryfhau'r berthynas gymunedol ac yn codi niferoedd ac enw da'r ysgol. Amser a thai fforddiadwy yn y pentref sydd eu hangen er mwyn gweld cynnydd yn niferoedd y plant a ddaw i Ysgol Abersoch.

Byddai'n braf cael Blwyddyn ychwanegol yn yr ysgol hon (I fyny i Bl 4 yn lle 3) fel nad yw'r plant yn symud i fyny i ysgol newydd i ganol dosbarth dieithr megis ysgolion gyda Bl.3 a 4 yn un dosbarth. Deall fod 3, 4,5 a 6 gyda'u gilydd mewn rhai ysgolion- disgyblion ddim yn cael yr un sylw wedyn yn sicr.

I grynhoi- yr ysgol yw'r unig ANGOR a'r ffordd ymlaen i'r IAITH GYMRAEG a'r GYMUNED. Mae'n plant yn haeddu cael mynychu'r ysgol bach unigryw hon. Mae llawer o feddygon, cyfreithiwyr, athrawon (i enwi

ond ychydig) wedi cychwyn eu haddysg yn yr ysgol bach arbennig yma. Mynychais yr ysgol hon fy hun yn blentyn ac rwyf yn gwybod pa mor arbennig yw hi.

Ni fydd Cymraeg yn Abersoch heb yr ysgol!

Diolch yn fawr

Linda Jones

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd
This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

103

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

103

The respondent does not want the response to be published

104

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Simon Leahy <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 21:13
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Closure of Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sir / Madam,

I don't agree with the proposed closure of ysgol Abersoch.
My friends children attend the school, the education they receive is excellent.

I spent time in the village of Abersoch during the annual duck race competition
My friends' children impressed me so much by speaking in Welsh on the beach selling tickets for the annual duck race competition, raising funds for Ysgol Abersoch.
I helped some of the parents take part in the race and I loved the community feel. The whole village was a buzz with the excitement generated by the children who are ambassadors representing this unique school. It showed their commitment for the love of the school they attend.

I ask you to please consider these children and help them to create the beach school they deserve.

--
Regards

Si Leahy

https://uk.linkedin.com/pub/simon-leahy/28/6b8/182

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

105

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 20/02/21

Name: [redacted]

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- (●) Parent
- ( ) Staff
- ( ) Governor
- ( ) Pupil
- ( ) Other (please specify)

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- [ ] Yes, I wish to be notified
- [x] No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- [ ] I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- [x] I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- [ ] No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

As a parent of an ex-pupil of Ysgol Abersoch who is now at Sarn Bach, I was disappointed to learn of the potential closure of the school. These are the key reasons why I think it should be kept open.

I believe the small class sizes are advantageous for the children because it enables the teachers to give more attention to each individual pupil and get to know and attend to their individual needs. The small amount of children also encouraged my daughter to become friends with pupils of all ages, which I consider a desirable social outcome.

The fact that the school is in the middle of the village makes it very easy to walk to and from school daily. This is enourmously beneficial. It provides the regular opportunity for extra daily exercise, obviously vital for childrens' health. And it has clear environmental benefits as well.

106

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Craig Forde <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 22:02
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch closure

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To who it may concern,

I'm writing regarding the potential closure of Ysgol Abersoch. Small schools such as this are a lifeline in small communities and the ability to teach children Welsh is imperative in Abersoch. This school allows young children to develop their Welsh language and many other important skills which will be beneficial to them in the future and also a real benefit to the Welsh community.

Regards

Craig Forde.
--
Craig Forde
T: 01978 860471
Sasoutdoors.co.uk

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

107

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 22:03
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Annwyl moderneiddio addysg

Rwyf yn ysgrifennu i chi ynglyn a mater bod Ysgol Abersoch ar fin cael ei gau a faint yr ydwyf yn erbyn y symudiad hyn. Mae'r ysgol wedi bod yn galon ir pentref ers mor hir a rydwyf yn cofio, mi fuasai yn golled enfawr ir gymuned.
Tra rwyf yn deallt bod ffigyrau yn weddol isel yno ar hyn o bryd hoffwn bwydleisio na fel hyn mai wedi bod yn yr ysgol erioed, weithiau mae nhw i fyny a weithiau mae nhw i lawr, natur ydyw hyn mewn llawer i fyd. Rwyf yn gwybod fy hyn fod na sawl plentyn bach ifanc newydd yn dod i fyny at fod yn barod i ddechrau mynd ir ysgol, mae gennyf Fab fy hyn sy'n mynd i ddechrau yn Cylch Meithrin ar y 1af o Fawrth hefyd, a ni cheith dim gwell ddechrau iw flynyddoedd ysgol nac yma yn Abersoch yn lle ei fod yn gorfod mynd i rhywle arall a dosbarthiadau yn orlawn yno.

Fel y ddywedis gynnar i fyny daw y ffigyrau eto ac hefyd hoffwn ddweud yn bersonol rwyf yn meddwl y busai llawer gwell stad ar yr ysgol os fasa y rhieni ddim yn cael symud ei plant or ysgol mor hawdd a be mae nhw wedi bod yn wneud, os ydi un yn penderfynu mynd mae dau neu dri arall yn mynd yn un swydd ar ei holau nhw, fedraf I ddim meddwl am ddim un lle arall lle fasa hyn yn medru digwydd mor rhydd, os yr ydym am fynd ymlaen mae eisiau rhoid stop ar bethau fel hyn, os ydi plentyn yn perthyn i ardal Abersoch fano yw ei ysgol hefyd, pwynt arall da ydi cadw y plant yn yr ysgol am flwyddyn arall cyn ei symud i fyny i Sarn Bach i leihau y straen ar Sarn Bach hefyd.

Nid rwyf yn meddwl am fod ffigyrau yn isel yn yr ysgol ar "hyn o bryd" yn ddigon o esgis i gau yr ysgol, os yw hyn yn dod i lawr i fater o bres rwyf yn siwr fod yna ffordd ogwmpas hyn, un syniad oedd gen i ydi.... Faint o dai sydd na yn ardal abersoch ?, beth am rhoid codiad o £1 (er engraifft) ar dreth cyngor pob un ty yn ardal abersoch does fawr o neb yn mynd i golli £1 bob mis er mwyn cadw ein hysgol i fynd, neu mae son am ddwblu treth ar dai haf yn y cymuned, beth am rhoid dipyn or pres yna yn ol i mewn ir gymuned er mwyn yr ysgol.

Rwyf yn erfyn arno Chi i feddwl yn galed iawn am ddyfodol yr ysgol ac rwyf yn sicir fod na amseroedd gwell i ddod, dim ond ir ysgol ond ir gymuned hefyd.

Yn Gywir

[redacted]

[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

108

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 18.02.2021

Name: KATHLEEN BUTTON

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- ○ Parent
- ○ Staff
- ○ Governor
- ○ Pupil
- ☑ Other (please specify) RESIDE VILLAGE / PAST PARENT

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- ☑ Yes, I wish to be notified
- ☐ No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose one of the following answers

- ☑ I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- ☐ I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- ☐ No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

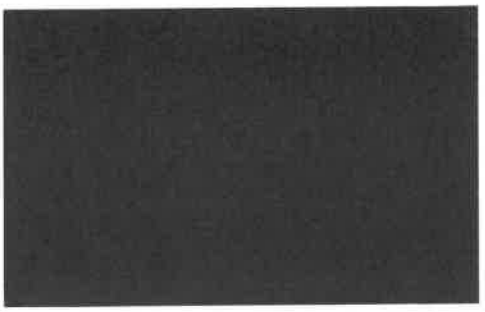

15th FEBRUARY 2021

To Whom it May Concern,

I am both disappointed and angry that Gwynedd Council think that it is in order to have a consultation on such an important issue in the middle of a global pandemic, consequently denying the opportunity for the residents of Abersoch to be able to easily participate, due to the regulations in place.

I thought the council was supposed to support and work for and on behalf of the community it represents, if Ysgol Abersoch was to be closed, how would this benefit the people of the village, the Welsh language and the Welsh culture? The school has always been at the heart of the local community, interacting throughout the year, acknowledging and celebrating many different occassions with all the varying age groups, young and old alike. The fifty plus panad group particularly enjoy the engagements with the children. The Christmas concert in the village Hall is always well attended with a reasonable percentage of the audience having no direct

relationship to the pupils and they are there to enjoy the performance.

To encourage young families to live in the village, the school is a vital facility and asset, not having one will erode the foundations for the future survival of a Welsh speaking community.

I would like to know if the council have considered the feelings, thoughts and opinions of the families who were responsible for providing the land and school for the children of Abersoch, have their descendants, still with connections in the village been told of the proposals? The history of how this school was established makes it even more deserved of an extra special effort in keeping it open for future generations to benefit from.

Ysgol Abersoch is in a centrally situated position which enables some of the pupils to have the independance of walking there, it also has the use of an excellent village Hall and a very safe outdoor play area and easy access to the beach and countryside, with the opportunity to learn and experience the enviroment. I would argue that it has better facilities than the proposed Ysgol Sarn Bach. Perhaps more consideration should be given to which location would benefit both the pupils and the community. Abersoch needs a younger generation to live here, they are the future volonteer firemen, coastguard and lifeboat personnel etc. etc.

I think the Council are partly responsible for the reduced pupil numbers at the school, constantly threatening closure and actively not following a catchment area policy.

Please consider the damaging effect of this proposal on the whole community.

Thank you for your attention

Mrs Katie Bufton

109

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

109

The respondent does not want the response to be published

110

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 22:20
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sir/Madam

I do not agree with the statutory proposed closure of Ysgol Abersoch ,the school has major potential and is indispensable in the local community.

We Live in Llanbedrog and having had children who attended 'ti a fi" there know how much crucial babies and young child need the place of learning ,taking this away will have a huge negative impact not just in Abersoch but in neighbouring villages.

Regards,
[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

111

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Annette Weston <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 22:48
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Abersoch school.

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

I do not agree with the statutory closure of abersoch school. I feel that it would be a sad loss to the village and the pupils who attend.

My [redacted] attend and they enjoy the small classes, the one to one attention that the teachers give them. They are leading Welsh much quicker than my older children because they are in smaller classes.

One of the reason we chose the school was their ethos for being outside, for their application to become an each school.... for their forward thinking.

The school is like a family and the children have been made to feel part of the community and the teachers are wonderful!

Please don't take away the opportunity for more children to have this lovely school experience.

Yours sincerely
Annette and Chris weston
Parents of [redacted]

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

112

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Kevin Bell <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 22:52
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Hi

We are writing, as local residents who also work in the village, in support of the campaign to maintain Ysgol Abersoch for the benefit of Abersoch village and it's immediate surroundings.

Abersoch is a unique village. It is immensely popular with visitors and tourists which, whilst bringing lots of benefits to the area, also brings unique pressures to the fabric of the village and the sustainability of the community.

With exceptionally high house prices and an almost entirely seasonal economy, that sustainability is exceedingly fragile. The village is in need of a Strategic Plan to secure it's future but in the meantime it is vital that the school in the heart of the village is retained if the village is to retain its character as a true community with a village life that has a realistic future.

At present the school provides an opportunity for local families to see their children schooled in the village where they grew up, cementing local bonds with their class-mates and helping to define the future character of the village as a place where local families grow and develop, and have a chance to contribute to to village life and the local community and economy, rather than simply a seasonal place with no roots and no sustainable fabric.

I know from my role as Executive Editor as Abersoch Life magazine just how important the school is to the future, as well as the history, of the village and the local community. It's also clear how the unique opportunities the location of the school present are able to further add to the sustainability of the village, as the pupils are able to immerse themselves in the environmental issues that affect the village as well as enjoy the unique outdoor learning opportunities the adjacent beach and harbour offer. It is also clear how very important the existence of the school is to the seasonal economy. I'm able to see from my role that, whilst tourists and visitors may not be here all year, they truly appreciate the community nature of Abersoch that contributes to its value as a destination. Despite the pressures on the village it is still a 'real' place, so just as the local community are passionate about the importance of it staying that way, visitors equally want to know that the place they love to visit has a future as a sustainable community, a true village with its fabric intact. The role of the school in that future and fabric cannot be over-stated.

Sally is a former Early Years teacher of over 40 years experience and equally from her perspective in many different schools and roles in many different locations, from urban to rural, understands just how crucial a role a local school plays in the life and sustainability of that community. Family members follow family members to the same school, generations follow generations. There is a timeless link created in that way which, once broken, can never be rebuilt.

It is for others to determine the precise future role of the school, but it is our belief that the village would be best served if the school functioned by strengthening its Nursery provision for all local families in order to secure a future flow of pupils into the Reception class and above, and retaining provision up to Year 3. This strengthened Nursery provision is crucial - its provides continuity of education for parents and children at

the most important early years of their school life. The added benefit of this is that by starting more local children in their local nursery, the school can help to secure its sustainable future and thus the sustainability of the village.

We would be very happy to amplify our thoughts, in writing or (should conditions permit) in person.

Kind regards

Kevin & Sally Bell

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

tel [redacted]

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

113

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 23:05
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Moderneiddio Addysg

I am writing to you in response to the proposed closure of Ysgol Abersoch the heart of our community, with no school what do we have, I myself have a son who is ready to start attending at the beginning of March at the Cylch Meithrin, and as a mother to a young child I know that there are plenty of other children on the way through too, it's only a matter of time and the school's numbers will be back up again, what's the alternative, possibly overcrowding another school.
It would be a devastating blow to the community if we were to lose our school an early entry into education with unsurpassed Teacher/Pupil attention, which parent doesn't want the best for their child.
I feel that there is a bright future ahead for the school with ongoing things like Ti a Fi and Cylch Meithrin things that should be nurtured not left to die, then on from there onto the proper start of school and how about keeping pupils there for an extra year to ease the would be strain on neighbouring schools, there are many options to explore and other avenues to consider if funding is an issue i.e a small increase on council tax in the Abersoch area or as Ive heard the proposed doubling of council tax on holiday homes in Abersoch community, then maybe a slice of that could come back to aid the school.
In my opinion closure is not an option, things will get better there I know they will, I know the children coming through, I urge you to think long and hard before you condemn our children the community and the school to an unthinkable fate, ITS WORTH KEEPING OPEN.

Yours Sincerely

[redacted]

[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd
This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

114

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Jane <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Llun, 22 Chwefror 2021 23:55
At: Moderneiddio Addysg; [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

It is with great concern that we hear of tbe potential closure of this vital village facility.
Education is the heart of a small community we strongly believe this consideration needs to be re-examined

Jane Williams
Programme Action Convenor
S I South Caernarvonshire

Sent from my iPhone
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/CAB8F41AF2.A735A/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/CAB8F41AF2.A735A/blacklist

115

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: charlotte <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 09:21
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Statutory Consultation on the proposed closure of Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To Whom it may concern,

I am writing to wholeheartedly oppose the proposed closure of Ysgol Abersoch from both a personal and professional point of view.

I attended Ysgol Abersoch over forty years ago and have nothing but fond memories of my time there. A school is the heart of a community and it saddens me how Gwynedd Council disregards the importance of community to the people who live there.

I own a vibrant coffee shop in Abersoch and over the years we have enjoyed many visits from the school children who enjoy actively participating in the local community, encouraging the use of the Welsh language. We look forward to entering into the schools best dressed window competition each year, and my customers delight in hearing the Children sing Christmas carols in the cafe.

There is currently an active Mother and toddler group of eight or more mothers who live in the village. The group regularly meet for a coffee and since they live in Abersoch I assume they will want to send their children to the village school. By moving forwards with the closure of Ysgol Abersoch I feel the council is further displaying its total disregard for what is left of the community in the village.

I do realise that the land on which the school sits is considered prime development land, so is much more valuable to the council as an asset to generate revenue. I think the general feeling in the village is Gwynedd Council don't care for the village or its residents and closure of the school will go to funding other areas of the county whilst Abersoch will not benefit in any way.

Regards,
Charlotte Kernain

KIN &Co

Charlotte Kernain
Director
[redacted]
[redacted]
kinandcocafe.uk

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

116

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 09:53
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Abersoch village school closure

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

I am writing to protest against the proposed closure of ysgol Abersoch.
The school is an essential part of village life.It is a place where the local children learn to socialise and where they gain a sense of village community spirit and which is so essential in these rural areas.It also promotes the Welsh language and culture and provides an excellent grounding for children's educational development. Both my children went to Abersoch school and became fluent Welsh speakers and have gone on to become well grounded, successful adults with fond memories of ysgol Abersoch and all it had to offer.We no longer have a bank or doctors here and the school has become the hub of the village- the children give concerts at Xmas, visit the local Panad group and their visits are very much enjoyed by the local residents who attend.It is also now registered as a Beach School and has a dedicated room for Cylch Ti a Fi This school was donated to the village 97 years ago and it would be a major loss to our village and community if it had to close and I strongly oppose this [redacted]Sent from my iPad -- Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.https://gwynedd02.esvacloud.com/action/716CC41B19.AFC47/learn-spamhttps://gwynedd02.esvacloud.com/action/716CC41B19.AFC47/blacklist

117

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Tom Turtle <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 10:13
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Fel cyn-ddisgybl, dydw i ddim yn gwybod be sy'n mwy frawychus, y ffaith bod Ysgol Abersoch o dan fygythiad o gau - a'r hyn wedi'i seilio ar adroddiad hynod wallus a chamarweiniol - neu bod yr Ymgynghoriad Statudol yn cael ei gynnal o dan cyfyngiadau y pandemig, ac yn bellach tra bod y brifathrawes yn absennol oherwydd trasiedi personol. Beth bynnag, rwy'n hynod o rhwystredig ynglun a honiadau y Cyngor am maint dosbarthiadau.

Ni allwn anghytuno mwy â'r awgrym bod dosbarthiadau llai yn niweidiol i addysg plentyn.

Credaf yn gryf pe pawn i heb derbyn yr addysgu pwrpasol ac empathig a roddir gan ddosbarthiadau llai Ysgol Abersoch, ni fyddai fy mhotensial academaidd wedi'i cydnabod neu ei feithrin.

Nid oes dim drwy gydol fy addysg yn gymharu a'r sylw a chefnogaeth personol cefais yn Ysgol Abersoch, tan yr ymgysylltiad un ar un rwy'n derbyn ym Mhrifysgol Caergrawnt,

Nid oes tystioloeth bod yr opsiwn o Ffederaleiddio'r ysgol wedi gael ei archwilio yn ddigonol ac o ddifri. Mae Ysgol Llanbedrog dros ei gapasiti, ond mae effaith ar yr ysgolion cyfagos wedi ddiystyru'n llwyr gan yr Adran Addysg.

Mae genyf bryderion dybryd am effaith cau Ysgol Abersoch ar y gymuned a chryfder, pellach *bodoliaeth,* yr iaith Gymraeg yn y pentref. Mae genedigaeth cyflym y Cylchoedd Meithrin a Ti a Fi yn cynrychioli ail wynt i'r ysgol, a sylfaen cadarn i ei ddatblygiad yn y dyfodol. Sut allwn cymryd o ddifri adroddiad nid yw'n cydnabod ei effaith ar rhagolygion niferoedd yr ysgol?

Os yw "Moderneiddio Addysg" yn golygu chwyddo maint dosbarthiadau a cau ysgolion, rwy'n credu ddylai'r Cyngor ail gysidro eu amcanion yn sylfaenol, nid lleiaf yng ngoleuni Covid 19.

Tomos Turtle

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

118

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Jane Harvey <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 10:16
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: SAVE THE SCHOOL

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Do not let this fabulous little school be subject to closure
2 of my nieces went through their primary years here, loved it
It is crucial to the village and surrounding areas.....

Jane Harvey
Pixel Inspiration
Office Manager
T: 0161 713 2333
M: 07790 784 907
E: jane@pixelinspiration.net
Please note my current working hours are 0900-1100

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

Ffurflen Ymateb
Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021,yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Eich Manylion:

Dyddiad: Chwefror 22ain, 2021

Enw: CYNGOR CYMUNED LLANENGAN

Cyfeiriad e-bost: [redacted]

Rwy'n ymateb fel: (ticiwch yr ymateb perthnasol)

- ○ Rhiant
- ○ Staff
- ○
- ○
- ○ Cyngor Cymuned Llanengan

Llywodraethwr

Disgybl

X **Arall** (nodwch)

Os ydych yn dymuno derbyn hysbysiad pan gyhoeddir yr adroddiad ymgynghori, ticiwch y blwch priodol isod

[x] **Hoffwn gael fy hysbysu**

Na, nid [ ] wyf yn dymuno cael fy hysbysu

Yn unol â gofynion deddfwriaeth diogelu data, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu o'r canlynol:

Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio eich barn ar y cynnig hwn fel rhan o broses ymgynghori statudol. Defnyddir y manylion a ddarperir gennych i'r pwrpas hwn yn unig. Efallai y bydd y wybodaeth yn cael ei rannu gydag asiantaethau sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad (e.e. Llywodraeth Cymru) ond dim ond at ddiben ymateb i faterion penodol gall eich bod wedi eu nodi yn eich ymateb. Byddwn yn parhau i ystyried eich sylwadau pa bynnag opsiwn a ddewisir. Cedwir eich manylion personol am 7 mlynedd.

Gyda'ch caniatâd, mae'n bosib y bydd eich sylwadau yn cael eu rhyddhau, yn llawn neu heb gynnwys manylion personol fel enwau a chyfeiriadau, mewn adroddiad i'r Cabinet ar yr ymgynghoriad.

Os nad ydych yn dymuno i'r Cyngor gyhoeddi eich ymateb, nodwch isod trwy roi ✓yn y blwch perthnasol os gwelwch yn dda:

* Dewiswch **un** o'r atebion canlynol

[ ] Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb yn llawn, gan gynnwys fy ngwybodaeth bersonol

[x] **Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb, heb gynnwys fy ngwybodaeth bersonol**

[ ] Nid wyf yn cytuno i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb

Ffurflen Ymateb

Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021 yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Am fwy o wybodaeth am eich hawliau a manylion Swyddog Diogelu Data'r Cyngor ewch i'r Adran Preifatrwydd ar wefan y Cyngor.

Anfonwch eich ymateb at:
Swyddfa Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon
LL55 1SH
neuModerneiddioAddysg@gwynedd.llyw.cymru

Dyddiad cau Sylwadau: 15:00 ddydd Mawrth, 23Chwefror 2021

Nodwch mai sylwadau yw'r ymatebion ac nid gwrthwynebiad i'r cynnig.

Bydd cyfle i wrthwynebu'r cynnig os bydd rhybudd statudol yn caei ei gyhoeddi.

CYNGOR CYMUNED LLANENGAN

Clerc – [redacted] – *Clerk*

[redacted]

Ffôn: ([redacted]

E-bost: clerc@cyngorcymunedllanengan.cymru

Gwefan: www.cyngorcymunedllanengan.cymru

Chwefror 22ain, 2021

Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg,
Cyngor Gwynedd,
CAERNARFON,
Gwynedd.
LL55 1SH

Annwyl Swyddogion,

YMGYNGHORIAD STATUDOL CAU YSGOL ABER-SOCH

Ysgrifennaf ar ran Cyngor Cymuned Llanengan i gynnig sylwadau ar yr uchod.

Deil yr Aelodau at y ffaith nad yw'n gwneud synnwyr cynnal ymgynghoriad yng nghanol pandemig – a chyfnod clo caeth iawn – o ran tegwch i bob rhanddeiliad. Ni allai neb gyfarfod i drafod mater mor hanfodol bwysig o gadw ysgol sydd mor greiddiol i ddyfodol yr iaith a'r diwylliant Cymraeg mewn pentref a Seisnigeiddiodd cymaint dros y blynyddoedd diwethaf.

A phan dderbyniwyd y llythyr yn gwahodd rhanddeiliaid i'r sesiynau 'Galw Heibio Rhithwir', mynegwyd syndod ac anghrediniaeth o glywed mai 'uchafswm o dri' gai eu mynychu "er mwyn elwa ar drafodaeth gynhwysfawr a theg" o gofio y gall cynifer â chant (os nad mwy) fod yn rhan o gyfarfodydd Zoom neu Microsoft Teams. Yna, i goroni'r cwbl, gofynnwyd am "unrhyw gwestiynau perthnasol i'r ymgynghoriad" ymlaen llaw... ymddengys hyn yn annemocrataidd, annheg ac unochrog iawn!

Mae'r Aelodau'n unfrydol y dylid cadw'r ysgol ar agor er mwyn hyrwyddo'r Gymraeg ymhellach yn Aber-soch a buasai'n hwb at darged Llywodraeth Cymru o gael miliwn o bobl yn siarad yr iaith erbyn 2050. Mae trigolion a busnesau Aber-soch yn ymwybodol o fodolaeth y Gymraeg oherwydd yr holl waith a wna'r athrawon a'r disgyblion o'i hybu drwy ymweld â nhw'n rheolaidd – mae'n ysgol yng nghanol bwrlwm ei chymuned.

Lleihaodd niferoedd yr ysgol oherwydd diffyg tai fforddiadwy yn y pentref – ni all y rhai sy'n ennill cyflogau da megis penaethiaid ysgolion mawr a meddygon hyd yn oed fforddio prynu tŷ yn Aber-soch. Gobeithir y daw budd i'r gymuned o Gynllun Gweithredu Tai Cyngor Gwynedd drwy neilltuo tir neu brynu tai segur ar gyfer tai fforddiadwy sydd wirioneddol eu hangen i gadw hyfywedd economaidd y pentref a'r ysgol. O'i chau, gyrrir unrhyw deulu ifanc (sy'n siarad yr iaith) ac atalir unrhyw un arall (a chymryd y gallent ei fforddio) rhag symud yma.

Roedd gan y teuluoedd a roddodd y tir ac adeiladu'r ysgol (i hyrwyddo addysg yn y pentref) yn ôl yn y 1920'au weledigaeth ac roeddent yn fodlon buddsoddi yn y dyfodol. Mae Polisi laith Cyngor Gwynedd fod yn rymus a chadarn – ac yn yr achos yma yn Ysgol Aber-soch a'r gymuned ehangach – mae gwir angen ei ddefnyddio, gan mai iaith a diwylliant sy'n greiddiol i'w hachub.

Hyderir y gall Aelodau'r Cabinet gael yr un weledigaeth ac ailystyried eu penderfyniad o gau Ysgol Aber-soch.

Yn gywir,

[redacted]

[redacted]
Clerc

120

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 10:47
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To Whom it May Concern,

I am writing to express my support to keep Ysgol Abersoch open for the children of today and tomorrow. I strongly believe that the Board of Governors has addressed the sustainability of the school through the opening of the Cylch Meithrin nursery and parent and toddler Ti a Fi Group. Sadly, the current pandemic has not given the opportunity for this to be established and thrive. To me, this is an obvious way to attract children to the school in the first place and would provide a natural "feed" of pupils for the school.

A school is at the heart of any community and in a village where the Welsh language and culture is particularly threatened (due to the proportion of holiday homes and people settling in the area), it is vital that children, from all backgrounds are given the opportunity to learn, play and make friends together in their local community. Busing children out to local schools is not only bad for the environment, but doesn't foster a spirit of community within the local village.

Abersoch has much to offer, and a small school helps children to thrive in the natural environment around them.

My first language is English, but I learnt Welsh through going to a Welsh nursery school. Sadly, as I now live in England, my written Welsh isn't what it should be, but I value the fact that I still understand and speak the language. If I had gone to a nursery school which was predominantly English, then my friends would have been predominantly English and our chosen language would have been English.

I urge you to reconsider closing the school and give the Board of Governors the opportunity to prove that the school can be sustainable.

Your sincerely

[redacted]

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

121

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 10:53
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

As a former parent and Governor of the school

No I do not agree to the statutory proposed closure of ysgol Abersoch.

The school is at the heart of the community and generations who are educated there feel a sense of place and contribute to the whole village.

[redacted]

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

122

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 11:11
At: Cyfeillion Ysgol Abersoch; Moderneiddio Addysg
Pwnc: Proposed Closure of Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To All Concerned,

I hereby declare my utter disappointment at the decision to try and justify the closure of Ysgol Abersoch.

As a parent & local business owner, I have several concerns about both the impact the closure could have, as well as, the manner in which the consultation has been executed as if it's a foregone conclusion.

My experience:
I chose Ysgol Abersoch, bypassing other schools, for numerous reasons, including the outstanding teaching and unique learning approaches, small class numbers, the connections it has with local businesses, as well as the opportunities it provides for my English speaking child, to learn Welsh & integrate with the local community and pave his future here in the Pen Llyn.

I genuinely believe he would not have been fluent in Welsh by 5 years old, had he attended Lanbedrog or Cymerau, amongst other schools with high class numbers in the area.

The Community:
As a local business manager, I understand the fine balance of costs. However, I feel passionate about the importance of creating a Community that continues to sustain itself throughout the year, not just six weeks of summer.

Closing the school will discourage the growing number of local people who are either already present or choosing to return to Abersoch and the surrounding area in order to build businesses, careers & families in our successful Village.

I rely on employing local, Welsh speakers for staffing purposes as well relying on locals to support my businesses in Winter. Therefore, the closure of the school could impact on this & the ability to stay open throughout the year.

I believe there are schemes in place to create new local housing and feel it would be very short sited to close the school now - especially following Covid.

The Future:
How refreshing it would be, for a council to think out of the box and see the potential this small school has for both the local and wider community in the years to come.

Having a school in the village not only entices families to buy into the area, especially following the Covid pandemic and the interest that has created in moving to areas such as Abersoch, but it could also pave the way for new innovative techniques of teaching - such as becoming a beach school - which other councils may wish to use as a template in the future.

I, myself have recently had a baby, and plan on her following in the footsteps of her brother & attending Ysgol Abersoch.

As we are in a new baby boom... how many other children may there be and as Llanbedrog is oversubscribed, where else would these future children go? Sarn Bach is not only out on a limb but not an automatic choice for many.

In summary, I feel it is short sighted to close such a prominent historical amenity within our small community and passionately stand against the closure.

Yours Sincerely

[redacted]

Parent/Business Owner

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

123

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 11:17
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Re: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

On Tue, 23 Feb 202[redacted] <[redacted]> wrote:

We are against the closure of Ysgol Abersoch as we consider it not only to be a good school with excellent Welsh language teaching but it also:

1. Provides a focal point for the local community
2. Stops children from having to travel to schools outside the area. This has the benefits of both reducing the school day for the Children, but also reducing the carbon footprint caused by the additional car pollution
3. The children bring the community together through their activities.
4. There should be a cost/benefit analysis that takes in the whole of Abersoch's needs otherwise it will become a ghost town out of the tourist season. Gwynedd should be encouraging growth in the town by local people, by proving affordable homes that will have a long term benefit of hopefully increasing the numbers of pupils attending the school. Short term answers are not the solution to the emigration being experienced in North Wales and this closure is another example of the authorities washing their hands of an ongoing problem

Regards

[redacted]

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

124

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Helen Haywood <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 11:22
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Proposal to close Abersoch School

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear sir/madam

I am emailing you with regard to the proposed closure of Abersoch school.

The school really is the heart of a community that is renewing as we see more families with young children wanting to live in the area and to get this special education from a team of committed teachers, parents and staff. The school is such an essential part of this village, and seeing the determination to continue to improve standards and really deliver excellent all round education to the children of the village makes me so proud. As a former teacher myself, I have never seen this kind of commitment to a school and community before and I believe it would be terrible to take this away.

Centralising education is not beneficial for many students and developing friendships in an environment such as this should be celebrated and aspired to.

Please support our community in keeping Abersoch school open and helping those committed staff to give our children the best start in life possible.

Kind regards

Helen Haywood

Sent from my iPhone
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/178E841AFA.AB69A/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/178E841AFA.AB69A/blacklist

125

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 11:40
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

I am emailing to object to the closure of this fabulous village school. I see the children around the village always looking so happy. The opportunity for the children from English speaking households is greatly aided by the pastoral care they receive at this village school. The fact that Gwynedd Council are constantly trying to bring in new ways to enable more local young families to buy property and live in the village and make the decision to close the village school makes absolutely zero sense, it goes completely against what Gwynedd Council promote they trying to do for the local community.

Kind regards,

[redacted]

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/EB57241AFA.A5764/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/EB57241AFA.A5764/blacklist

126

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

126

The respondent does not want the response to be published

127

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

127

The respondent does not want the response to be published

128

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Caroline Walters <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 12:02
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Fwd: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Sent from my iPad

Begin forwarded message:

From: Caroline Walters <[redacted]>
Date: 23 February 2021 at 11:57:21 GMT
To: [redacted]
Cc: [redacted]
Subject: Ysgol Abersoch

Dear Sirs,
We are appalled that this amazing little school is facing closure. It is at the heart of our beautiful, vibrant village and also plays host to a brilliant pre school. If it is lost to future generations it would be a travesty for the village, future pupils and the Welsh language. Every village should have a local school to nurture future citizens.....
Save Ysgol Abersoch at all costs.
Yours faithfully
Caroline and John Walters

[redacted]

Sent from my iPad

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

129

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 12:14
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Against school closure

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sir/Madam,

I do not agree to the proposed closure of ysgol Abersoch. My friends children attend the Welsh speaking school and they receive the best education.

Thanks
[redacted]

[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

130

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Sophie Hayes <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 12:21
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Closure of Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sirs,
My friend Louise has two lovely children who attend Ysgol Abersoch School and I am writing to beseech you not to close this wonderful school where these children receive an amazing education.
Thank you
Sophie Hayes

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

131

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Your Details:

Date: 23/02/2021

Name: Dewi Roberts

E-mail Address: [redacted]

I'm responding as: (Please tick the relevant response)

- ◯ Parent
- ◯ Staff
- ◯ Governor
- ◯ Pupil
- ◯ Other please specify) Cynghorydd

If you wish to be notified when the consultation report is published, please tick the appropriate box

- [x] Yes, I wish to be notified
- [ ] No, I do not wish to be notified

In accordance with data protection legislation requirements, we are required to inform you of the following:

Gwynedd Council is seeking your views on this proposal as part of a statutory consultation process. The details you provide will be used for this purpose only. The information may be shared with agencies involved in the consultation (e.g. the Welsh Government) solely in order to respond to specific matters that you may have raised. We will continue to consider your comments, whichever option is chosen. Your personal details will be kept for 7 years.

With your permission, we may reproduce responses, in full or having taken out personal details such as names and addresses, in a report to the Cabinet on the statutory consultation.

If you do not wish the Council to publish your response, please state below by pacing a ✓ in the relevant box, please:

* Choose **one** of the following answers

- [x] I agree that the Council can publish my response in full including my personal information.
- [ ] I agree that the Council can publish my response, after removing my personal information.
- [ ] No, the Council should not publish my response.

For further information about your rights and the Council's Data Protection Officer visit the Privacy section on the Council website.

Please return your response to:
Modernising Education Office,
Education Department, Gwynedd Council,
Caernarfon
LL55 1SH
or ModernisingEducation@gwynedd.llyw.cymru

Closing Date: 13:00 on Tuesday, 23 February 2021

Please note that these responses are comments and not objections to the proposal.

There will be an opportunity to object to the proposal should a statutory notice be published.

Response Form

Proposal to close Ysgol Abersoch on the 31 August 2021, and offer pupils a place at Ysgol Sarn Bach from 1 September 2021 in accordance with section 48 of the School Standards and Organisation Act 2013

Comments:

The loss of such an asset will be a huge blow for the village

The loss of an education unit which is within easy walking distance for children and parents

The quality of education has been identified as of a high / good level

The parents, Governors, and children all wish for the school to remain.

To close this school would be againt the wish of the community

The school is a immense asset in relation to the Welsh Language and Culture of the Village

There will be a loss regarding the link between residents businesses and the new generation if lost.

The new generations will lose that relationship of belonging to their community

The school children are able to take advantage of the natural resources at hand and within easy reach Beach Dunes (wildlife Nature) shops in the village Connection to other association as the over 50 club and those who utilise the Community Hall.

The risk to the Methrinfa and TI a fi.

Lack of time afforded to the above to establish and improve attendance pupil.

Consideration of the New Housing Development Plan ne homes in Abersoch

Consideration of all options not explored such as Federalisation.

132

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 12:33
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dwi yn erbyn cau ysgol Abersoch
Toriad arall gan y cyngor sydd yn neud bywyd yn anoddach ir cymunad cymraeg .
Dwi yn bwriadu gyrru y plant ir ysgol

[redacted]oo Mail for iPhone

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

133

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 12:44
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Abersoch primary school

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

I'm writing to voice my concern about the future of Abersoch primary school, with llanbedrog school already over subscribe, where are the future children of Abersoch going to have to travel to in order to obtain an education. Once this school closes it will not reopen and the local young families will find it difficult to live in this area with no school facility for their children.
[redacted]

Sent from my iPhone

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.
This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/4E96841B0A.A0BC5/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/4E96841B0A.A0BC5/blacklist

134

Nid yw'r ymatebydd yn fodlon i'r ymateb gael ei gyhoeddi

134

The respondent does not want the response to be published

135

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: julie marriott <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 12:54
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Abersoch School Closure submission

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

I am writing to ask the Authority to reconsider the closure of the school in Abersoch, which is a vital hub for the Community and its children.

Having helped develop 'Forest schools' in Leicestershire and in partnership with the Scouts run a scouting group in a school for children with severe learning difficulties, I have seen the benefit first hand of outdoor schooling. I have wondered many times, since we moved to the LLyn, why there are no equivalent 'beach schools' to reflect the nature of the landscape in this County.

Children growing up in the area need to learn about their local nature and environment and hopefully go on to consider both working in the area, whether that be in tourism, or as part of local business's/conservation etc and. broad breath knowledge of all the things that make an area like Abersoch tick would be invaluable to that.

I do hope the Council can consider a proposal to breathe life into such a proposal for the future of the school and maybe for a change of empasis across more schools in future years.

Julie Marriott

Call/Text/Whats App [redacted]
CONNECT WITH ME [redacted]
SHOP AVON at [redacted]
JOIN AVON & Start your own business at
www.joinupnow.info

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd
This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

136

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Julie Ellam <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 12:56
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Concerned citizen - re closure of Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To whom it may concern: I am concerned to discover there is to be an imminent closure of Ysgol Abersoch - a school at the heart of its community. Please reconsider as I know personally the value of a good education especially given the pandemic too, and the effects this would have had on mental health as well as education.
Yours sincerely
Dr Julie Ellam

Get Outlook for Android

--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

137

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: louiseoverfield <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 12:58
At: Moderneiddio Addysg
Copi: Cyfeillion Ysgol Abersoch Friends
Pwnc: proposed closure of Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Dear Sirs Madam,

I am sending this email on behalf of Mrs Patricia Ann Overfield. Mrs overfield has no access to a computer and is currently isolating due to health conditions arising from the covid pandemic.

My mother has telephoned this morning to give me permission to note take her concerns regarding the proposed closure of ysgol Abersoch. Mrs Overfield is willing to sign to this.

My grandchildren and their father was and is educated at Ysgol Abersoch. My grandchildren love this school, their teachers and their integral role they play within the community.
The council should be very proud to have such a school and one that wants to move forward into the future with a beach school.
Please do not close this school, I imore you as an 82 year old lady that has seen so many things regrettably close and never to open again.

Yours P. A. OVERFIELD

Sent from my Galaxy

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

138

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 12:58
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Cau Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

I'r sawl mae hyn yn berthnasol,

'Rwyf yn athrawes mewn ysgol uwchradd cyfrwng y Gymraeg ac mae gen i gysylltiadau teuluol agos iawn gyda Llanengan a'r Plwyf.

'Rwyf yn ysgrifennu atoch i gyfleu fy holl gefnogaeth i gymuned Ysgol Abersoch yn eu cais yn erbyn cau'r ysgol.

Mae unrhyw golled o addysg cyfrwng y Gymraeg mewn cymuned fel hon yn gwbl annerbyniol. Amlygir hyn fwyfwy o ystyried dyhead uchelgeisiol Llywodraeth Cymru o hybu addysg cyfrwng Cymraeg a defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle, er mwyn cyrraedd nod o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Dechrau'r daith yw hybu a chynorthwyo pob darpariaeth o addysg cyfrwng y Gymraeg, i gefnogi cymuned a chymdeithas gyda'r her yma.

Colled drychinebus fyddai cychwyn blwyddyn ysgol 2022, pan ddaw Cwricwlwm i Gymru yn weithredol, gydag un ysgol cyfrwng y Gymraeg yn llai.

Yn gywir iawn,

[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

139

[redacted]

Oddi wrth: Anne Dack [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 12:58
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: School Closure

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Hello,

I do not agree with the proposed closure of Ysgol Abersoch. It provides and excellent education and children will suffer without it. Please rethink this strategy.

Best wishes,
Anne McHardy
Sent from my iPhone
--

Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd.

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council.

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/73BA641AA6.A3C61/learn-spam

https://gwynedd02.esvacloud.com/action/73BA641AA6.A3C61/blacklist

140

[redacted] **(ADDYSG)**

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 13:06
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: CLOSURE OF YSGOL ABERSOCH

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Good afternoon
This school must not be closed. I do not agree with the proposed closure.
Kind regards
[redacted]

[redacted]

Virus-free. www.avast.com

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

141

Ffurflen Ymateb

Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021,yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Eich Manylion:

Dyddiad: Chwefror 22ain, 2021

Enw: [redacted]

Cyfeiriad e-bost: [redacted]

Rwy'n ymateb fel: (ticiwch yr ymateb perthnasol)

- ○ Rhiant
- ○ **Staff**
- ○
- ○
- ○ _____

Llywodraethwr

Disgybl

Arall (nodwch)

Os ydych yn dymuno derbyn hysbysiad pan gyhoeddir yr adroddiad ymgynghori, ticiwch y blwch priodol isod

[x] **Hoffwn gael fy hysbysu**

Na, nid [ ] wyf yn dymuno cael fy hysbysu

Yn unol â gofynion deddfwriaeth diogelu data, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu o'r canlynol:

Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio eich barn ar y cynnig hwn fel rhan o broses ymgynghori statudol. Defnyddir y manylion a ddarperir gennych i'r pwrpas hwn yn unig. Efallai y bydd y wybodaeth yn cael ei rannu gydag asiantaethau sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad (e.e. Llywodraeth Cymru) ond dim ond at ddiben ymateb i faterion penodol gall eich bod wedi eu nodi yn eich ymateb. Byddwn yn parhau i ystyried eich sylwadau pa bynnag opsiwn a ddewisir. Cedwir eich manylion personol am 7 mlynedd.

Gyda'ch caniatâd, mae'n bosib y bydd eich sylwadau yn cael eu rhyddhau, yn llawn neu heb gynnwys manylion personol fel enwau a chyfeiriadau, mewn adroddiad i'r Cabinet ar yr ymgynghoriad.

Os nad ydych yn dymuno i'r Cyngor gyhoeddi eich ymateb, nodwch isod trwy roi ✓yn y blwch perthnasol os gwelwch yn dda:

* Dewiswch **un** o'r atebion canlynol

[ ] Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb yn llawn, gan gynnwys fy ngwybodaeth bersonol

[x] **Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb, heb gynnwys fy ngwybodaeth bersonol**

[ ] Nid wyf yn cytuno i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb

Ffurflen Ymateb

Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021 yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Am fwy o wybodaeth am eich hawliau a manylion Swyddog Diogelu Data'r Cyngor ewch i'r Adran Preifatrwydd ar wefan y Cyngor.

Anfonwch eich ymateb at:
Swyddfa Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon
LL55 1SH
*neu*ModerneiddioAddysg@gwynedd.llyw.cymru

Sylwadau:

Dyddiad cau: 15:00 ddydd Mawrth, 23Chwefror 2021

Nodwch mai sylwadau yw'r ymatebion ac nid gwrthwynebiad i'r cynnig.

Bydd cyfle i wrthwynebu'r cynnig os bydd rhybudd statudol yn cael ei gyhoeddi.

[redacted]

Chwefror 20fed, 2021

Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg,
Cyngor Gwynedd,
CAERNARFON,
Gwynedd.
LL55 1SH

Annwyl Swyddogion,

Ymgynghoriad Statudol Cau Ysgol Aber-soch

Ysgrifennaf atoch fel cyn-ddisgybl, cyn-glerc i'r Corff Llywodraethol ac aelod presennol o'r staff i gyflwyno fy sylwadau ar y cynnig o gau Ysgol Aber-soch. Ymatebaf i Adrannau'r ddogfen ymgynghori yn eu trefn, ynghyd â thynnu sylw at gamgymeriadau ffeithiol ac ychwanegu sylwadau.

2. **YR YMGYNGHORIAD**

- Mae posibilrwydd y gallai'r disgyblion drosglwyddo i ysgolion eraill yn hytrach nag Ysgol Sarn Bach, gan fod y dewis ar gael i rieni.

3. **GWYBODAETH GEFNDIROL**

Gwireddir Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, sef:

"Cynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl fydd yn rhoi'r profiadau, sgiliau a'r hyder i blant y Sir a'u galluogi i ddatblygu bod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn."

4. **TREFNIADAU PRESENNOL YN ARDAL ABER-SOCH**

- Ymatebodd cymuned/llywodraethwyr yr ysgol i'r niferoedd isel drwy sefydlu Ti a Fi a Chylch Meithrin yn yr ysgol, gan y profodd sefydlu rhai mewn pentrefi eraill lwyddiant trwy ddenu'n naturiol ddisgyblion newydd i'r ysgol leol.

- Mae cymharu nifer y siaradwyr Cymraeg (Cyfrifiad 2011) yn sicr o fod yn wahanol oherwydd prinder tai fforddiadwy i deuluoedd yn Aber-soch a daw mwyafrif plant Ysgol Sarn Bach o deuluoedd amaethyddol cynhenid.
- Pam na nodwyd canran siaradwyr Cymraeg Ysgol Aber-soch (PLASC 2020) fel tair ysgol arall y dalgylch?
- Ni leolir Ysgol Sarn Bach yng nghanol y pentref – mae ar ei gyrion.
- Nid oes yr un plentyn yn byw ym mhentref Sarn Bach ei hun. Mae nifer o ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn all-ddalgylch hefyd, heb gynnwys y rhai a drosglwyddodd yn wyth oed o Ysgol Aber-soch.
- Pam na soniwyd am nifer y plant all-ddalgylch sydd yn Ysgol Llanbedrog? Aiff nifer ohonynt yno o Aber-soch.
- Yn yr un modd, pam na nodwyd canrannau siaradwyr Cymraeg (Cyfrifiad 2011) Ysgolion Llanbedrog a Foel Gron?

5. **ACHOS DROS NEWID**

Wynebodd Ysgol Aber-soch heriau tu hwnt i'w rheolaeth yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf, yn arbennig o golli disgyblion heb unrhyw fai arni hi ac, yn anffodus, brofedigaethau'r Pennaeth.

- Ysgol o fynd a dod erioed o ran niferoedd yw Ysgol Aber-soch, hyd yn oed pan fynychais i hi. Yn naturiol llai o deuluoedd rŵan oherwydd tai haf, diffyg tai fforddiadwy.
- A gyfrifwyd niferoedd mynychwyr Ti a Fi a'r Cylch Meithrin yn y rhagamcanion?
- Er yn cydnabod bod canran uchel o blant y pentref yn mynychu ysgolion all-ddalgylch, anghytunir â'r farn *"nad yw'r ddarpariaeth bresennol yn opsiwn hyfyw ar gyfer y dyfodol"* – pam na roddir cyfle i'r mentrau o sefydlu Ti a Fi a'r Cylch Meithrin gyfle i wreiddio a ffynnu? Hefyd, effeithiwyd ar hynny gan y pandemig.
- Anghytunir â'r sylw *"yr effeithia'r dosbarthiadau bychain iawn a niferoedd isel ar brofiadau'r plant o gymdeithasu a chydweithio'n ddyddiol â chyfoedion"* – maent yn aelodau o wahanol glybiau megis Clwb Syrffio Llŷn a phêl-droed/rygbi un ai yma yn Aber-soch neu ym Mhwllheli a chynhelir gwersi/gweithgareddau nofio/hwylio ar ôl ysgol fel disgyblion ysgolion eraill.
- Nodir bod y rhagamcanion yn parhau'n isel dros y pum mlynedd nesaf. Dywed Noda Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol y dylid edrych 25 – 50 mlynedd i'r dyfodol ac, o astudio'r dangosyddion, dylai Aber-soch ffynnu yn ystod y cyfnod yma.

6. **GWERTHUSO OPSIYNAU**

- Teimlir nad ystyriwyd y rhain yn ddigon manwl, yn arbennig o ran y bygythiadau i'r gymuned a'r Gymraeg.
- Eto, ni chafodd lleoli Ti a Fi a'r Cylch Meithrin yn yr ysgol gyfle i wreiddio na ffynnu oherwydd sefyllfa'r pandemig yn ystod y flwyddyn ddiwethaf a dylai gael effaith gadarnhaol yn lleol. Er mai ond am gyfnod byr y bu ar agor oherwydd y cyfnod clo, enwebwyd y Cylch am Wobr Dewin a Doti yng Ngwobrau Blynyddol y Mudiad Meithrin a dyfarnwyd y drydedd wobr iddo.

- Ni fuasai'r tro cyntaf i blant Ysgol Aber-soch drosglwyddo i Sarn Bach yn naw oed wrth newid yr ystod oedran o 3 – 8 i 3 – 9 oed, gan y gwneid hynny hyd at ddechrau/canol y pumdegau. (Ar nodyn personol – deg oed oedd fy Nhad [94 oed] pan drosglwyddodd o i Ysgol Sarn Bach.) Ni fuasai'n amharu ar niferoedd Sarn Bach dim ond oedi'r trosglwyddo.
- **Pam cadw at y *status quo*?** Buasai'n gyfle i Gyngor Gwynedd allu bod yn wahanol ac arloesol wrth nodi, *"Ni fyddai'r ystod oed yn gyson â mwyafrif ysgolion cynradd y sir. Byddai'r opsiwn hefyd yn cysoni'r ystod oed â gweddill ysgolion cynradd y sir ac yn golygu bod yr ysgol yn cynnig darpariaeth CA2 cyflawn".*
- Anghytunir â'r awgrym *"...y byddai unrhyw gynnydd yn y niferoedd yn Ysgol Aber-soch o ganlyniad i ymestyn yr ystod oed, yn arwain **at leihad yn niferoedd Ysgol Sarn Bach** ac, o bosib, yn yr ysgolion cyfagos"*; credir mai oedi'r trosglwyddiad a fyddai.
- Eto, anghytunir *"y buasai cau Ysgol Aber-soch ac addysgu'r disgyblion yn Sarn Bach yn gwella eu profiad addysgiadol a chymdeithasol"*. Mae dosbarthiadau bychain yn galluogi cyrhaeddiad uwch ac maent yn cyfarfod eu cyfoedion mewn clybiau eraill tu allan i oriau'r ysgol.
- Cerdded neu feicio i'r ysgol wna disgyblion Ysgol Aber-soch er lles eu hiechyd, rhyngweithiad cymdeithasol a'r amgylchedd. Ychwanega teithio i Sarn Bach at gynnydd mewn ôl-troed carbon wrth eu cludo ar fws/car – nid yw'n lles i'r amgylchedd, yn arbennig yn y dyddiau yma o newid hinsawdd sylweddol.

7. **Y CYNNIG**

O barhau â'r cynnig o gau'r ysgol, gobeithir:

a) **lleihau niferoedd llefydd gweigion o fewn yr ysgolion**
ni amharodd llefydd gweigion ar addysg neb hyd yma. Teimlir y poenir mwy am y rheiny nag am y plant eu hunain. Gadawa pob plentyn Ysgol Aber-soch yn gwybod sut i ddarllen ac ysgrifennu, canu, cymdeithasu ac, yn sicr, siarad Cymraeg yn rhugl. Gellir dweud, hyd yn oed, y gadawant yr ysgol ag acen Pen Llŷn. Teimlir, hefyd, nad ystyrir cyfraniad ysgol at iaith yr ardal wrth ystyried ei dyfodol. Mae ysgolion bychain yn fwy llwyddiannus o safbwynt y Gymraeg, gan y trochir y disgyblion ynddi'n ddyddiol.

c) **addysgu'r plant mewn dosbarthiadau o faint mwy addas**
nodir fod cyfartaledd maint dosbarthiadau Ysgol Sarn Bach ym mis Medi 2020 yn 24. Os felly, fe'u cynyddir â disgyblion Ysgol Aber-soch ac, o ganlyniad, buasai hyn yn groes i'r hyn a nodir ym mhwynt 4.1.3 Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd pan nodir, *"Anelu at sicrhau nad oes gan unrhyw ddosbarth oed cymysg mwy nag 20 disgybl na llai na 12 disgybl".*

Gall presenoldeb plant o wahanol oedrannau yn yr un dosbarth fod yn adlewyrchiad cywirach o fywyd y gymdeithas a'r cartref na'r grwpiau mawr a geir mewn ysgolion mwy. Yn ogystal, gall fod o fantais addysgol iddynt gael eu haddysgu ochr yn ochr.

Mae ymdeimlad o deulu bach hapus yn Ysgol Aber-soch – ymdeimlad o gymuned deuluol sy'n rhoi seiliau cadarn i'r plant. Maent yn gwneud cyfraniad pwysig at ddigwyddiadau a gweithgareddau diwylliannol yr ardal.

e) (d i fod o ddefnyddio'r Wyddor Gymraeg)
Sicrhau bod plant yn trosglwyddo unwaith yn ystod eu haddysg gynradd ac uwchradd yn hytrach na dwywaith
bu trosglwyddo o Aber-soch i Sarn Bach o fantais i'r disgyblion ar hyd y blynyddoedd, gan ei fod yn eu paratoi at newid ysgol o'r cynradd i'r uwchradd.

- Teimlir y dirmygir yr addysg a geir yn Ysgol Aber-soch yn 'Llesiant ac Agweddau Dysgu' Tabl Pum Maes Arolygu Estyn wrth ddweud *"...deuir i'r casgliad y byddai addysgu'r plant yn YSB yn cael effaith bositif"*. Pwysleisir y gall plant Aber-soch "addysgu'n annibynnol" hefyd.
- Nid oes sôn am Bennaeth na Llywodraethwyr Aber-soch dan Reolaeth ac Arweinyddiaeth; ac mae Pennaeth Mewn Gofal yn bresennol oherwydd sefyllfa anghyffredin oherwydd rhesymau trist.
- Dim ond swm pitw iawn yw'r arbediad ariannol.
- Syndod yw darllen y cwblhaodd y Cyngor asesiad o **effaith cymunedol** ar yr opsiynau – sut a holi pwy? Nodir o gau Ysgol Aber-soch y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio. Noda casgliad yr asesiad na ragwelir y byddai unrhyw un o'r opsiynau yn cael effaith **negyddol sylweddol** ar y gymuned.
- Mae'r ysgol yn greiddiol i fywyd cymdeithasol Aber-soch a defnyddir y neuadd – a roddwyd at ddefnydd y pentrefwyr i gymdeithasu a chynnal gweithgareddau. Gwahoddir y disgyblion i ddiddanu gwahanol grwpiau'n rheolaidd – ni ellid gwneud hynny o Ysgol Sarn Bach oherwydd yr angen i gludo a chostau llogi bws. Erbyn hyn, mae'n rhaid i Ysgol Sarn Bach ddod i gynnal ei chyngherddau yn y neuadd hefyd oherwydd nad yw ei ystafell fwyta/neuadd yn ddigon mawr. O ganlyniad, buasai'r cynnydd o blant Ysgol Aber-soch yn ychwanegu at y diffyg lle.
- Tablau'n anghywir o ran defnydd cymunedol.
- Adrannau nid Aelwydydd yr Urdd. Nid oes Adran yn Ysgol Sarn Bach – hyfforddir y disgyblion ar gyfer yr Eisteddfod yno ond, yng Nghanolfan Gymdeithasol Llanengan gyda'r nos y cynhelir Adran yr Urdd Llanengan. Cynhelir Adran Tudwal yn syth ar ôl yr ysgol yn Aber-soch ac fe'i mynychir gan gyn-ddisgyblion yn ogystal. [Er gwybodaeth – ffurfiwyd Adran ac Aelwyd yr Urdd yn Abersoch yn wreiddiol yn y 1920'au, yn fuan ar ôl sefydlu'r Urdd ei hun yn 1922.]
- **Gweithgareddau/Grwpiau –** anghywir o ran Ysgol Sarn Bach. Ni chynhaliwyd Cylch Meithrin yn yr ysgol – yng Nghanolfan Gymdeithasol Llanengan y gwnaed hynny a daeth i ben yn 2019 oherwydd na ellid ffurfio pwyllgor.
- Anogir *"cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch lle bo'n briodol"*. Sut? Nid oes dim yn gyffredin, dim cysylltiad yn sicr o ran yr ochr fusnesion. Byddai'r pentref yn colli'r gweithgareddau sydd yn gwneud cyfraniad mor sylweddol at gadw'r Gymraeg ym mhentref Aber-soch. O gau'r ysgol, dieithrir y plant o'u pentref, Seisnigir y gymuned a byddid yn gyfrifol am

atgyfnerthu'r darlun stereoteipio parhaus a wna ddrwg i'r pentref fel rifieria y di-gymraeg.

- Miliwn o Siaradwyr Cymraeg 2050 – buasai ei chadw ar agor yn hwb sylweddol at hynny trwy godi ymwybyddiaeth mewnfudwyr ac ymwelwyr o fodolaeth yr iaith.
- **Y gymuned sy'n colli allan – "***Deuir i gasgliad yn yr asesiad hwn na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu".*
- Pryder beth sydd am ddigwydd gan mai rhodd i'r gymuned oedd y tir a'r adeilad ac am y Cylch/Ti a Fi.
- Y Gymuned – colli presenoldeb ysgol ym mhentref Abersoch
- Ystyriaethau Eraill – buddiannau ac adnoddau'r ysgol. Cynnig profiadau i ddisgyblion gymdeithasu a chydweithio â chyfoedion; cael hynny rŵan trwy ac ar ôl yr ysgol pan ymgasgla'r plant a rhieni un ai yng nghae chwarae'r pentref neu ar y traeth, ynghyd â bod yn aelodau o glybiau eraill tu allan i'r ardal fel sawl disgybl ysgol arall ym Mhen Llŷn. Buasai cefnogi'r Ysgol Draeth yn fenter arloesol a fuasai'n dod â budd i'r holl ddalgylch ac ysgolion.

PECYN CEFNDIROL

1. ADRODDIAD ASESIAD EFFAITH IEITHYDDOL

- Enillodd yr ysgol Wobr Aur Siarter Iaith y Cyngor yn haf 2019 ar ôl gweithio'n galed â'r disgyblion a gododd ymwybyddiaeth o'r iaith a thystiolaeth o'i defnydd â'r gymuned.
- **Gweithgareddau Cymunedol** - gwneir defnydd rheolaidd o'r Neuadd o ran ymarfer corff a chynnal cyngherddau a gwasanaethau yn y capeli ond, fe'i gwahoddir i fod yn rhan o weithgareddau cymdeithasau megis Clwb Paned 50+, Sefydliad y Merched. Ni ellid gwneud hyn yn Sarn Bach oherwydd gofynion trafnidiaeth/costau llogi bws ac, o ganlyniad, collir y cysylltiad cymunedol. Ysgol yng nghanol cae yn y wlad ydyw hefyd a fuasai'n atal hyn oherwydd dibyniaeth ar drafnidiaeth - haws uno â chlybiau mewn llefydd erial.
- Mae brawddeg olaf y Casgliad yn 'gwrthddweud' y tabl – pam gadael allan y frawddeg bwysicaf un, sef: ***"O ganlyniad, gallai cau Ysgol Abersoch GAEL EFFAITH NEGYDDOL ar y defnydd o'r Gymraeg o fewn y gymuned leol."?***
- Ydi aelodau Plaid Cymru yn barod i droi cefn ar y gymuned hon – gwnaed o ran tai eisoes.

2. ADRODDIAD ASESIAD O'R EFFAITH DEBYGOL AR Y GYMUNED

- **Y Gymuned** – ni holwyd neb o'r trigolion lleol ar gyfer yr asesiad hwn na'r un o'r lleill.
- Nid oes na chapel nac eglwys yn Sarn Bach.
- Mae Swyddfa'r Post yn Abersoch.
- Nodwyd eisoes am y gweithgareddau a ddigwydd a'r effaith tebygol o gau'r ysgol ar y gymuned.

3. ADRODDIAD ASESIAD LLESIANT

Anghytunir â'r datganiad yr ystyriwyd saith nod y Ddeddf Llesiant – gan nad oes tai fforddiadwy i deuluoedd yn y pentref ac nad yw'n bosib cynnal gweithgarwch cymunedol oherwydd mae'r athrawon yn byw tu allan i'r gymuned (fel yn achos Ysgol Aber-soch) ac ni fu cysylltiad uniongyrchol rhyngddynt.

Mae'n dalcen caled o ran yr iaith oherwydd diffyg tai fforddiadwy – fi yw'r unig un o'm cyd-ddisgyblion/cyfoedion sy'n byw yn y pentref – a diffyg cyflogaeth ar wahân i'r un dwristiaeth a thymhorol ydi hwnnw.

Addysg benigamp - nid arbed y geiniog yw popeth. Mae'n gyfle i Gyngor Gwynedd fynd tu hwnt i'r *status quo* a chefnogi syniad arloesol o Ysgol Draeth a rhoi cyfle i'r mentrau o westeio Ti a Fi a'r Cylch Meithrin gael eu gwireddu - anffodus o ran sefyllfa bersonol y Pennaeth a Chovid. Elwodd cenedlaethau o blant yr ysgol o droeon natur - gwylio a dysgu enwau adar megis glas y dorlan yn nythu ar lan yr afon; teithiau i'r traeth i gasglu cregyn.

Amrywiol Ddyfyniadau i Gefnogi PEIDIO Â CHAU YSGOL ABER-SOCH

- Mae ysgol yng nghanol pentref a'i chymuned o fudd i'r disgyblion, yn arbennig pan fo pwyslais yn y Cwricwlwm newydd o ddysgu am yr amgylchedd, awyr agored.
- Mae ysgol fach i gyd yn ymwneud â'r synnwyr o berthyn. Yn naturiol, mae unrhyw un yn costio mwy i'w chynnal ond, edrychwn ar hyn fel iawndal.
- Gall cau ysgol effeithio ar y gymuned – nid yn unig nad yw'r Gymraeg yn iaith y plant ar y stryd ond, nid oes plant ar y stryd.
- Rhinwedd arbennig ysgol yw'r ymdeimlad o gymuned deuluol sy'n rhoi seiliau cadarn i'r plant. Maent yn gwneud cyfraniad pwysig i ddiwylliant yr ardal.
- Mae gwerth ysgol fach yn ddigamsyniol. Gall fod yr un mor effeithiol ag ysgol fwy – yn wir, mae tystiolaeth bendant ei bod yn fwy effeithiol yn amlach na dim. Mae pob ysgol fach yn ei chymuned ei hun yn endid unigryw – â'i gwerthoedd a'i dyheadau mae'n awyddus i'w gwarchod a'i datblygu i'r dyfodol.
- Ymysg y gwerthoedd yma mae'r rhai sy'n gysylltiedig â'r iaith Gymraeg a'i diwylliant – gwerthoedd sydd angen eu gwarchod yn ofalus.
- Ni all gwarchodaeth o'r fath ffynnu heb i'r ysgol leol fod yn siâp i'r cyfan.
- Os credwch mewn pentref fel uned bwysig, gwnewch bopeth i amddiffyn yr uned honno. Os caewch uned fel hon, rydach chi'n arbed arian, ydach, ond rydych chi'n colli deinameg y lle, colli'r bwrlwm, ymlyniad cryf sydd gan rieni at sefydliad. Collir un peth allweddol – cysylltiad â'r gymuned ac ymroddiad y gymuned honno i'r ysgol.
- Cymuned naturiol yn marw – colli etifeddiaeth a'r iaith a throi'r pentref yn ddim ond cyrchfan gwyliau'n llawn tai haf, dim teuluoedd.
- Ysgol brysur, hapus, llawn bywyd sy'n darparu dechrau ardderchog i fywyd ei disgyblion ac mae'n cael, a mwynhau, llwyr gefnogaeth cymuned y pentref.
- Mae'r ysgol yn greiddiol i fywyd cymdeithasol Abersoch.
- Mae yna le pendant i ofal y disgyblion hŷn dros yr iau ac mewn sefyllfa fel Abersoch mae mwy o'r plant yn cael cyfle i fod yn 'arweinwyr' ac o'r herwydd yn aeddfedu'n gynt.

- Mae plant yn dysgu a gwerthfawrogi ysbryd cymunedol gwell mewn ysgol leol ac erys hyn â hwy weddill eu hoes.

Terfynaf wrth awgrymu, ar ôl misoedd o darfu a cholli addysg oherwydd y pandemig, mai'r peth diwethaf ar feddwl unrhyw un fuasai trafod cau ysgol. Gall ymyriad pellach o gau'r ysgol niweidio cenhedlaeth o ran addysg ac iechyd meddwl am byth, gan mai yn Ysgol Abersoch y dysgodd y plant ddarllen ac ysgrifennu, gwerth cyfeillgarwch a gwaith tîm. Gall ysgol fach gael effaith bositif ar y gymuned ehangach o'i chwmpas.

A oes synnwyr cyffredin o gau ysgol sydd â llefydd gweigion tra, ar yr un pryd, llenwi un arall ychydig dan filltir a hanner i ffwrdd tra gallai ymbellhau cymdeithasol fod yn rhan o'n bywydau am beth amser eto er gwaethaf llwyddiant y brechu?

Gobeithir y bydd Cyngor Gwynedd yn ailfeddwl ac ystyried ei benderfyniad eto ac nad yw barn y cyhoedd yn mynd i darfu ar hynny ac na fydd yn rhan o'r ystadegau am ymgynghoriadau cyhoeddus o faint ohonynt sy'n diweddu â buddugoliaeth i'r cyhoedd? Hyderir yr ailystyria Aelodau'r Cabinet y chwalfa a wnânt o'r gymuned fel y gall 'Ysgol Bach' ddathlu ei chanmlwyddiant ymhen tair blynedd yn 2024.

Dyfynnaf o gerdyn dymuno'n dda i Ysgol Abersoch ar ddathlu ei phen-blwydd yn 90 oed yn 1914 oddi wrth gyn-ddisgybl (diweddar erbyn hyn yn anffodus) na allai fod yn bresennol yn y dathliadau,

"Wrth feddwl am fy nghyfnod fel disgybl yn yr ysgol, mae gennyf lawer o atgofion: dathlu'r Nadolig, trip ysgol i fynwentydd Eifionydd!, Miss Thomas, y brifathrawes, **a'r ffaith mai ond y fi oedd o gartref Cymraeg ei iaith yn fy mlwyddyn i hyd yn oed yn y '50'au!**
Mi rôf **2024** yn fy nyddiadur a gobeithiaf y gallaf fod yn bresennol bryd hynny (i ddathlu canmlwyddiant yr ysgol)."

Yn gywir,

[redacted]

142

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: Kate Ransom <[redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 18:30
At: Moderneiddio Addysg
Copi: [redacted]
Pwnc: Abersoch School.

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

My name is Kate Ransom, and I have holidayed in Abersoch for over 60 years. I consider Abersoch to be my homebase in an ever changing world.
Whilst (sadly) I don't live in the village, I appreciate the opportunity to add a few words to those of residents who are campaigning to keep the school open.

I have read with interest documentation on the proposed closure of the school in Abersoch.

My Maternal Grandfather, F C Minoprio, was one of the Liverpool businessmen who invested in Abersoch, and in this case the school, in its inception in its current building. I have been fortunate to be able to continue my connections with Abersoch being able to enjoy its magic, but with an understanding of the underlying complications associated with being an 'Holiday destination'.

My Paternal Grandfather, Sam Aston also maintained long term connections with Abersoch, eventually being able to spend his later years living there. Aged 70plus, he decided that to be better involved with life in Abersoch he would learn to speak Welsh, taking an 'O'Level' in the language.
Abersoch School offers so much to the local residents of Abersoch, with the educational needs of its young being wrapped up in village life, and the language centre being an established element of the Abersoch culture.
Maintaining village life for locals who live in these challenging environments is a hard won balance, in this case made even more difficult this year by the closures and home schooling necessary as a result of the Covid Pandemic.
Children have been so badly unsettled by the last months that anything we as adults can do to minimise further their disruption seems to me to be a giant win. Also, the possibilities for families to move out of towns to the villages, and still be able to work, with remote working being a positive in the pandemic, would appear to offer the potential of a further pool of prospective pupils to this highly successful village school.

I also live in a 'holiday hotspot', in the Cotswolds, and for us too the dynamics of rural life are on a knife edge, with second homes, holiday cottages, 'staff accommodation', etc undermining the fabric of village life.
Those of us who have experienced small community benefits have a duty to try to protect that for future generations.

Thank you for giving me this opportunity to show my support.

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

143

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 23 Chwefror 2021 19:58
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

Sent from
Whilst talking to my grandson recently, who is aged 9 and a very recent pupil of this school, having just moved up to Ysgol Sarn Bach last year,I was saddened when without any prompting he said

" I think it would be a real shame if the school closes, we had such a great time there, we did loads of really cool stuff around the village with the shopkeepers, playing rounders and football on the beach, I really hope it can be saved". Out of the mouth of babes, and from one who really relished in his time there.

Please think on, once it's gone, it's gone forever.

Thank you. Diolch
[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

144

[redacted]

20/2/21.

Annwyl Moderneiddio Addysg,

Ysgrifennaf atoch yn erfyn arnoch i beidio a cau YSGOL ABERSOCH, dyrwd cyfle i'r gymuned a'r Llywodraethwyr yr ysgol ddangos i chi fod yna ddyfodol i'r ysgol a plant y pentref. Yr wyf yn gwybod fod yna lond llaw yn barod i gychwyn yn 2021/2022, fy ŵyr yn un, ac yn edrych ymlaen yn fawr iawn.

Y dechrau gorau i unrhyw blentyn. fuasai cael mynd i Ysgol Abersoch. Cefais y fraint i fynd iddi fy hun, fy mhlant i a plant fy Merch.

Os ag diffyg arian sydd tu ôl i eich rhesymau i gau yr Ysgol, pam na wnewch chi ddefnyddio canran o'r Codiad yr ydych yn bwriadu ei roi ar yr 'ail cartrefi' haf yma. Dwiln siwr y buasai y perchenogion yn hapusach yn ei dalu yn gwybod eu bod yn helpu cadw'r ysgol yn agored.

Calon y pentref, Calon y Gymuned, Cadw'r iaith yn fyw

Bechod Mawr fuasai cau yr ysgol, yr ydym yn barod wedi colli y Meddygfa a'r Banc yma, Ond Colled Enfawr fuasai colli ein Ysgol yma yn Abersoch.

Ar hud y blynyddoedd Mae ffigyrau yr ysgol i fynnu ac i lawr, Ond codi y maent bob tro ac siwr o woneud y tro yma gydalr Cylch Meithrin newydd lluyddiannus.

Fel rhiant buasai well gen i, i fy mhlant fod mewn dosbarth gyda llai o ddisgyblion, na un llawn lle Mae'n amhosib i'r athrawes rhoi ei 100% sylw i'r disgyblion

Dyfodol plant y pentref a rhai cyfagos fydd yn dioddef, nid rhai chi!!

Gobeithio fod yr holl sylw mae'r Ysgol yn ei dderbyn a ffyddlondeb y cannoedd sydd wedi arwyddo y petisiwn a ysgrifennu /ebostio. atoch yn dangos pa Mor bwysig ydi'r Ysgol Fach yma yn Abersoch i ni

Yr Eiddoch Yn gywir

[redacted]

145

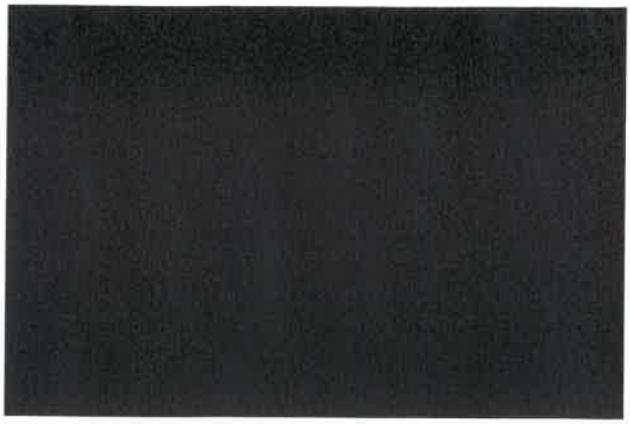

19/2/2021

ANNWYL MODERNEIDDIO ADDYSG,

FÉL PERCHENNOG BUSNAS YN ABERSOCH YR WYF WEDI CAEL FY SIOMI. I GLYWED EICH BOD YN MEDDWL AM GAU YR YSGOL,

MAE WEDI BOD YN BLESER HELPUR YSGOL AR HYD Y BLYNYDDOEDD, WRTH WERTHU RAFFLES A CAEL. STONDIN BACH TU ALLAN YN GWERTH HWYAID YN Y RAS BLYNYDDOL. MIS AWST.

MAER YSGOL YN GALON Y PENTREF, AC. MAE PAWB YN DOD AT EI GILYDD I DDANGOS I CHI PA MOR BWYSIG YW EI CHADW YN AGORED I BLANT Y DYFODOL.

BYDDAF WRTH FY MODD PAN MAE'R PLANT YN MYND O GWMPAS Y PENTREF YN SIARAD GYDA'R SIOPWYR A'R YMWELWYR.

PAM YR YDYCH DAL I ADAEL YSGOL CYFAGOS FOD YN ORLAWN? PAM MAE HI RHU HAWDD I RIENI SYMUD O UN YSGOL I LLALL, FATHA NEWID DILLAD!! MAE FAI MAWR AR SYSTEM Y CYNGOR. AM RHIFAU YR YSGOL YN DOD I LAWR!!..

MAE ANGEN RHOI CYFLA IR YSGOL ETO. AWAN, YN ENWEDIG EFO RHIFAU GENEDIGAETH. Y PENTREF YN DDIWEDDAR. DIM MEITHRIN YN LLANENGAN, AC UN NEWYDD ARBENNIG YMA

GANDDOM YN ABERSOCH, GYDA RHAI WEDI YMUNO YN BAROD A RHAI YN EDRYCH YMLAEN I FYND. LLE PERFFAITH IDDYNT DDECHRAU EU ADDYSG GYDA IARD A CHAE I DDYSGU Y TU ALLAN, AC HEFYD LAN-Y-MOR I GAEL CYFLE I FOD YN 'YSGOL TRAETH'.

GWERSI NOFIO TRWY'R FLWYDDYN SYDD DDIM I GAEL YM MHOB YSGOL A NEUADD Y PENTREF DROS NESAF I FWYNHAU CAEL GWELD Y PLANT YN CANU ADRODD A ACTIO.

COLLED FAWR I ABERSOCH FUASAI CAU YR YSGOL.

MEDDYLIWCH O DDIFRI CALON AM BEIDIO, RHOI DIWADD AR DDYFODOL Y PLANT A ATHRAWON GWYCH YMA.

YR EIDDOCH YN GYWIR

[redacted]

146

Ffurflen Ymateb
Cynnig i gau Ysgol Abersoch ar y 31 Awst 2021, a chynnig ile i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021, yn unol ag adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013

Eich Manylion:

Dyddiad: Chwefror 19, 2021

Enw: IOLA THOMAS

Cyfeiriad ~~e-bost~~: [redacted]

Rwy'n ymateb fel: (ticiwch yr ymateb perthnasol)

- ○ Rhiant
- ○ Staff
- ○ Llywodraethwr
- ○ Disgybl
- ○ Arall (nodwch) Yr lewenyn a chwech o blant gafodd eu haddysg gynnar yn Ysgol Abersoch.

Os ydych yn dymuno derbyn hysbysiad pan gyhoeddir yr adroddiad ymgynghori, ticiwch y blwch priodol isod

- ☑ Hoffwn gael fy hysbysu
- ☐ Na, nid wyf yn dymuno cael fy hysbysu

Yn unol â gofynion deddfwriaeth diogelu data, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu o'r canlynol:

Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio eich barn ar y cynnig hwn fel rhan o broses ymgynghori statudol. Defnyddir y manylion a ddarperir gennych i'r pwrpas hwn yn unig. Efallai y bydd y wybodaeth yn cael ei rannu gydag asiantaethau sy'n ymwneud â'r ymgynghoriad (e.e. Llywodraeth Cymru) ond dim ond at ddiben ymateb i faterion penodol gall eich bod wedi eu nodi yn eich ymateb. Byddwn yn parhau i ystyried eich sylwadau pa bynnag opsiwn a ddewisir. Cedwir eich manylion personol am 7 mlynedd.

Gyda'ch caniatâd, mae'n bosib y bydd eich sylwadau yn cael eu rhyddhau, yn llawn neu heb gynnwys manylion personol fel enwau a chyfeiriadau, mewn adroddiad i'r Cabinet ar yr ymgynghoriad.

Os nad ydych yn dymuno i'r Cyngor gyhoeddi eich ymateb, nodwch isod trwy roi ✓ yn y blwch perthnasol os gwelwch yn dda:

* Dewiswch **un** o'r atebion canlynol

- ☑ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb yn llawn, gan gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- ☐ Cytunaf i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb, heb gynnwys fy ngwybodaeth bersonol
- ☐ Nid wyf yn cytuno i'r Cyngor gyhoeddi fy ymateb

Am fwy o wybodaeth am eich hawliau a manylion Swyddog Diogelu Data'r Cyngor ewch i'r Adran Preifatrwydd ar wefan y Cyngor.

Anfonwch eich ymateb at:
Swyddfa Moderneiddio Addysg,
Adran Addysg, Cyngor Gwynedd,
Caernarfon
LL55 1SH
neu ModerneiddioAddysg@gwynedd.llyw.cymru

Dyddiad cau: 13:00 ar ddydd Mawrth, 23 Chwefror 2021

Nodwch mai sylwadau yw'r ymatebion ac nid gwrthwynebiad i'r cynnig.

Bydd cyfle i wrthwynebu'r cynnig os bydd rhybudd statudol yn cael ei gyhoeddi.

CYNNIG I GAU YSGOL ABERSOCH
ar 31 AWST 2021, A CHYNNIG LLE i'r
DISGYBLION yn YSGOL SARN BACH
o 1 MEDI 2021.

Ysgrifennaf i wrthwynebu'r cynnig uchod.

Dechreuodd fy ngyrfa yn Ysgol Abersoch pan oeddwn yn deirblwydd oed ac ymhen dwy flynedd roedd y wlad mewn argyfwng, gyda'r Ail Ryfel Byd. Gorchuddiwyd y ffenestri â rhwyd ludiog i atal y gwydr rhag chwalu mewn ffrwydrad bom a chafodd bob un ohonom fwgwd nwy. Roedd yn gyfnod peryglus er nad oedd mor gaethiwus â heddiw, yma, Eto roedd Abersoch rhwng dau faes-awyr. Yr athrawon ar y pryd oedd Miss Elisabeth Thomas, y Brifathrawes, a Miss Mary Griffith, y ddwy o Ddyffryn Nantlle. Ni chawsom unrhyw gam ac âi'r gwersi ymlaen fel arfer, ond pan waeddai Miss Thomas, "Air Raid!" ac allan â ni ar ruthr i'r Neuadd Bentref i swatio dan y bwrdd derw mawr yn y llyfrgell nes deuai'r "All Clear!" Yr ymarfer oedd hwn. Chwaraeai'r Neuadd ran bwysig yni mywyd yr ysgol.

Ar wahân i'r plant lleol, roedd yn yr ysgol ifaciwîs preifat, plant rhieni allai fforddio i rentu tai dros yr heldrin. Pan ddaeth plant bach Lerpwl, addysgwyd hwy yn y Neuadd am gyfnod.

Er mai Saesneg oedd prif gyfrwng addysg y dyddiau hynny, ni chafodd y Gymraeg ei hesgeuluso. Roedd Miss Thomas yn un o aelodau cyntaf Plaid Cymru ac yn un oedd "o flaen ei hamser." Cawsom actio dramau bach yn y dosbarth a chynnal Cyngerdd Cymraeg am hanes Cymru, yn y Neuadd. Cofiaf hyd heddiw'r

caneuon Cymraeg syml a thlws a'r caneuon hylendid a rhifo ofn Saesneg a'r rhigymau a ddysgwyd i ni. Gwnaeth fy chwaer fap pin ac inc o Gymru ac roedd mor gywrain fel bu ar y wal am flynyddoedd.

Roedd amser chwarae'n gallu bod yn hwyl: gwau awenau yn y dosbarth a charlamu fel ceffylau gylch y buarth; chwarae gemau rhigwm fel "Dwynog llwyd sy'n cysgu" a'r chwaraeon Saesneg ddysgodd yr ifaciwîs i ni. Uchafbwynt yr haf oedd "Scramble". Safem i gyd â'n cefnau ar wal y cae, gwasgarai Miss Thomas lond tun o fferins ar y glaswellt ac ar y floedd, "Scramble!" rhuthrai pawb am y cyntaf i'w casglu.

Roedd rhai o Saeson caredig y pentref bryd hynny a'r mamau, fel heddiw, yn rhoi help llaw i wneud gwisgoedd at y ddrama Nadolig. Caem bnawn rhydd hefyd i gasglu blodau gwylltion a pherchen un o'r bythynnod del, syml, bryd hynny, ar Ben Benar fyddai'n dyfarnu'r casgliad gorau.

Roedd Ysgol Abersoch yn ddelfrydol i blant bach, mae felly o hyd a bydded iddi fod felly eto. Peth arswydus i'r pytiau lleiaf adawodd glydwch bol eu mam ond rhyw deirblwydd ynghynt yw gorfod teithio i ysgol sy'n ymddangos mor fawr iddynt. Mae lleoliad hon mor hwylus, ar lain dwt ynghanol y pentref. Mae'n ddiogel gyda'r wal gerrig o'i hamgylch ac mae buarth a chae glas yn gaffaeliad mawr. Mae'n bleser mynd heibio iddi a gweld yr adeiladau bach lliwgar, sylwi ar y plant yn chwarae a hyfryd yw clywed eu miri ar ddydd o haf, hyd yn oed o lan bella'r afon. Calondid oedd gweld, ychydig flynyddoedd yn ôl, y priod-ddulliau a'r

diwrthebion Cymraeg yn y ffenestri. Un o uchafbwyntiau'r Nadolig yw gwasanaeth a chyngerdd y plant yn y Neuadd yn Abersoch.

Heb yr ysgol bydd Abersoch yn fawr, diflas a di-fywyd, fel Hamelin pan ddiflannodd y plant bach i'r mynydd. Ni fydd y pentref a'i amgylchoedd ond chwarae i "bobl ddiwad" a'r brodorion a'r trigolion, fel brodorion America, mewn gwarchodfau yma ac acw.

Beth yw'r rheswm am hyn? Y peth doeth fuasai i blant gael eu haddysg yn eu dalgylch eu hunain yn hytrach na theithio'n ddiangenrhaid i rywle arall. Pam mae Cymru ifanc yn cael y fath drafferth wrth wneud cais adeiladu tra bo dieithriaid yn cael chwalu ac ail-godi tai fel pe bai'n gystaddleuaeth am y mwyaf a'r crandiaf, ond yn difetha cymeriad pentref yn y pendraw. Nid yw'r tai hafi hyn yn ychwanegu dim at y nifer o blant yn yr ysgolion. Yn y cyswllt hwn, rhaid diolch i'r Cyng-gynghorydd R. Wyn Williams am ysgrifennu i gael tai fforddiadwy ar Lôn Gannon. Pam, o pam y gwrthodwyd cais gwraig o'r pentref, gyfarwydd gymaint at ddiwylliant Abersoch (ac sy'n dal i wneud) i gael un ffenestr ychwanegol yn ei thŷ. Mae anghyfiawnder mawr yn rhywle ac mae'n warthus.

Hoffwn roi bwrdd beth yw ystyr "moderneiddio" addysg. O wrando ar y radio dof i'r casgliad mai cymryd rhai camau'n ôl sy'n angenrheidiol. Nid ar yr athrawon mae'r bai ac y mae Cymraeg hyfryd i'w glywed gan rai. Y tristwch yw cau bord wedi'n llorio'n llwyr gan un gair bach unsill, dwy lythyren o'r iaith Saesneg,

sef "so". Ni wyddom bellach beth yw'r gair Cymraeg am "really" a "fantastic", bod mwy nag un ffordd o ddweud "yes" yn y Gymraeg. Ceir dryswch rhwng ystyr "perchen" ac "eiddo", "rhwng "methu" a "colli" ac ati. Gobeithio daw gramadeg syml yn ôl i'r gwersi. Os gwelwch yn dda, dowch â darllen ac ysgrifennu yn ôl, dysgu barddoniaeth i "greu melyster i'r glust ac o'r glust i'r galon", i gryfhau'r cof ac ehangu geirfa, rhag cael ein difetha'n llwyr gan ffonau a sgriniau.

Yn olaf hoffwn longyfarch Ysgol Abersoch am ennyn diddordeb y plant yn rhyfeddodau'r cread, ar y traeth ac ar y tir. "Nid bywyd yw Bioleg", meddai R. Williams Parry, "mi af yn ôl i'r wlad". Rwy'n tosturio wrth y bobl druan sy'n byw mewn fflatiau uchel neu strydoedd lle nad oes blewyn glas yn unman, ond er garwed y pla, agorwyd llygaid llawer y gwanwyn diwethaf i'r harddwch o'u cwmpas. Roedd yn beth mor braf hefyd i weld un o'r bechgyn bach yn y rhes hon yn gorwedd ar do'r sied yn gwylio adar drwy'n 'sbienddrych. Cânt eu magu i gymryd diddordeb. Diolch i Ysgol Abersoch, er nad ydynt yn Gymry na Saeson o dras, mae'r ddau yn siarad Cymraeg da.

Mae cau Ysgol Abersoch, sydd ers blynyddoedd wedi bod yn faethle i genedlaethau o blant a wasanaethodd eu cymuned gartref ac ar led yn fater rhy bwysig i'w ystyried gan nifer fechan. Dylid cael cyfarfod cyhoeddus.

Yn gywir
Iola Thomas

15 Chwefror

Fy enw fi yw Ronnie Annest a rwyf i yn wyth flwyddyn oed ag yn flwyddyn tri yn Ysgol Abersoch.

Rwyf yn gorun i chi os mae hi yn bosip i aros yn ysgol Abersoch am flwyddyn crall dan dlwedd flwyddyn pedwar.

Dwi yn caru ysgol Abersoch yn llawer iawn ag mae ll ysgol yn gwneud fi deimlon safr ag yn hapus. gan Ronnie.

[redacted]

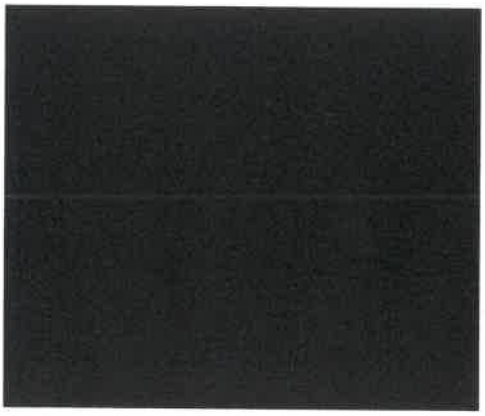

Ref: Ysgol Abersoch. 148 18th Feb 2021

To whom it may Concern,

I am writing regarding the proposed Closure of Ysgol Abersoch.

Firstly I would like to state that I do not agree with this proposal.

I have operated a B&B opposite the School for over 33 years. Throughout this time my guests always commented upon the Unique School and the fact that the children were Speaking in Welsh. It came as some Surprise to Many that the children are only taught in Welsh.

The loss of identity regarding the Language would be irreplacable without the School.

The children do so much good in the Community holding Concerts, Coffee Mornings, Window

ressing competitions. They are the
'art beat of our community. I gather that lots
new babies have been born in the last 2 years,
here will these children go to clych?
ere will these children go to school?

y have you accepted over capacity at a nearby
hool (Llanbedrog) knowing that a school had
rplas places?
w will parents who cannot drive get their
ildren to the cylch? School? as some are under
end do not qualify for the transport?
w much will this bus cost the council?
e school proposes to start a beach school,
y have you not commended them for this
novative idea? I do not use the internet
nce this letter, however, your lack of
mpassion whilst their is a covid pandemic
t allowing for public meetings etc.
u will be the council remembered for what
u are trying to do, why not try and change
is by supporting the school with its new
support of our community

149

[redacted]

15-2-21

Dear Sir/Madam,

I would like to add my support to the vital campaign to keep Ysgol Abersoch open. My brother & I were pupils there in the early 50's & benefitted greatly from our early education in a close-knit & nurturing environment, before moving on to the "big school" at Sarn Bach.

More than ever, in this changing world, it is important to preserve our communities. The village school teaches a sense of belonging, & an appreciation of our culture, as well as the basics of education, & social interaction, to an age-group of children who are at their most receptive, in a safe & secure domain.

It is both sad, & worrying to see how Abersoch has changed over the years - becoming a migratory oasis of pleasure. If this little school - gifted to the village all those years ago, in recognition of the need of younger children to be educated at the heart of their community, is closed, it would be an irreplaceable loss.

Maybe, the provision of more affordable homes for young families is a solution to making Ysgol Abersoch more viable once more ?? ....

Yours sincerely

Jane R. Hough.

(Mrs Jane R. Hough)

150

ABERSOCH WI

[redacted]

16th February 2021

Moderneiddio Addysg,
Cyngor Gwynedd
Caernarfon
Gwynedd
LL55 1SH

Dear Sirs

I have been asked to write to you, by some of our Members, to express our support against the closure of Abersoch School.

A Village school is one of the principal focal points for the community, it gives the children a chance to be part of the village life and join with other community-based activities such as Bore Panad and Christmas festivities.

It is important that small children do not have to travel long distances each day to attend school and be able to participate in other school-based events. Roads in the area, in the main, do not have footpaths making walking or cycling to a more distant school hazardous particularly from Easter to the Autumn break when there is the extra holiday traffic in the area.

Yours faithfully

[redacted]

Secretary
On behalf of Abersoch W.I. Members

cc. [redacted]

151

Mrs Amanda Jones,

[redacted]

Mr Garem Jackson/Cyngor Gwynedd,

Rwy'n ysgrifennu atoch mewn ymateb i'r newyddion ir bwriad i gau Ysgol Abersoch. Mae hyn yn syniad anghywir yn fy marn i ar gymaint o lefelau ac yn torri fy nghalon i a llawer yn fy nheulu. Yr unig rheswm a welaf i wneud hyn yw arian, ond ar ba gost yn y dyfodol fydd hyn?!

"Pwy ydw i?" Wel dwi yn lleol ac yn Gymraes. Fy nhaid oedd un o'r disgyblion cyntaf yn yr ysgol ac mae pob cenhedlaeth o fy nheulu wedi mynychu'r ysgol ers hynny. Roeddwn hefyd yn gobeithio y byddai fy wyrion yno hefyd! Nid atgofion sentimental yn unig yw fy rhesymau dros wrthwynebu'r bwriad i gau, mae yna llawer.

"yn gyntaf fel mam" — roedd yr ysgol hon yn anhygoel gyda fy mhlant i, dau fechgyn whanol iawn, un yn blentyn clyfar ac un yn dioddef pryder. Gyda diolch i ddealltwriaeth y staff codwyd y ddau brioddledd hyn a gwnaed popeth i'w maethu. Yn bersonol, nwyf wrth fy modd â'r ffaith eu bod wedi mynychu yma yn gyntaf ac yna symyd i Sarn Bach, mae'n rhoi amser i'r plant lau fod yn ifanc, heb y pwysau i dyfu i fyny yn rhy gyflym. Helpodd hyn yn enwedig ar mab â phryder i ymgartrefu mewn lle llai, ac yna symud i le mwy oedrannus pan ddaeth yr amser.

"Yn ail yn aelod o'r gymuned leol". er fy mod yn byw yn Motwnneg mae fy nghalon yn Abersoch, ac yma y buaswn yn byw os allwn ei afforddio. Yr ysgol yw calon y gymuned Gymreig yn y pentref yma mewn gwirionedd! Cyngherddau, rhas chwiaid, Canu i clwb henoed, Unau traeth,

a llawer mwy o bethau a gynhelir gan yr ysgol ar rhieni i ddod ar pentref cyfan ynghyd â llawenydd. Mae'r plant i'w gweld yn aml o amgylch y pentref ac ar y traeth yn dysgu, sgwrsio a gwneud pethau da.

"Yn dydydd fel Cymro" - roedd fy mhlant yn siarad Saesneg adref gan fod fy ngŵr yn Saesneg, yn Ysgol Aberaeron maent yn siarad Cymraeg yn gyfflym mewn amgylchedd ysgafn a ffeind. Yn fuan fe wnaethant annog fy ngŵr i ddarllen storïau gwely yn y Gymraeg! Mae rhan y disgyblion yn y pentref yn annog siaradwr Saesneg i siarad yn y Gymraeg gyda nhw. Hebo yr ysgol, un o'r llefydd lleol Cymraeg (meddygon wedi Cau, banciau - wedi Cau, Swyddfa post wedi Cau ayb) mae bywyd pentref lleol Cymru yn cael ei ddisodli gan siopau mawr a castrefi gwyliau! Helpwch i wyrdroi'r duedd ofnadwy hon nawr, trwy gadw'r un peth olaf hwn yn fyw ac yn agored!! Mae angen i ni fel Cymoned Cymraeg stopio a bwrw golwg ar hyn rydyn yn gwneud i'n pentrefi Cyn fydd yn rhy hwyr! Ydyn, rydyn yn pentref twristaidd and yn gyntaf pentref bach Cymraeg ac rydym am aros felly.

Mae amseroedd y buriad hwn i gau Ysgol Aberaeron yn warthus, yng nghanol pandemig! Ni allaf fynychu/trefnu trafodaethau cyhoeddus na chadi ymwybodaeth na phrotestio hyd yn oed! Nid yw hyn yn deg. Gwelodd yr ysgol bod rhai o'r plant lleol yn mynd i ysgolion cyfagos achos eu bod ganddynt ddarpariaeth meithrinfeydd yn eu ysgolion. Bellach mae gan Ysgol Aberaeron feithrinfa a clwb Tiafi, yn annog cenhedlaeth newydd o ddisgyblion y dyfodol ac er hyn mae'r Cyngor yn buriadu Cau Cyn i hyn gael amser i ffynnu!! Mae 5 disgybl newydd ar gyfer mis Medi yn barod!! Os na rhifer o blant yw rheswm i gau, rhowch amser ni gael afael ar y mater!

Fel aelod Cymraeg lleol sydd â ffydd yn ei Chyngor lleol di chydweithwyr, rwyn mawr obeithio yn byddwch yn gwrando fy mhleon, a mhleon cannoedd eraill a pheidiwch a cau yr ysgol hon a rhoi siawns i ffynnu ardal Cymraeg unwaith eto.

Diolch am wrando

Amanda Jones (ai hôll deulu)

[redacted]

152

[redacted]

24th JANUARY 2021

EDUCATION PLANNING
Caernarfon.

Dear Sir
Re. ABERSOCH PRIMARY SCHOOL.

Abersoch has always been my home. My grandfather Dr O.J. Evans built this house & practised medicine here as did my uncle, another Dr Evans & my father Dr Rountree. I also practised medicine here for more than 20 years & was involved with many young families.

I was a pupil at Abersoch Primary School from ages 4-10 and they were very happy years with unforgettable teachers, Mrs Titomas and Miss Parry. This school is most important for the welfare of the Abersoch community - now even more as Abersoch village expands. Young children need the benefit of this shared community background and to develop pride in their roots.

Please keep Abersoch primary school open. It would be a terrible loss of choice.

Yours Sincerely
Patricia Meyrick

PATRICIA MEYRICK

153

15:02 2021

[redacted]

17 FEB 2021

Annwyl Swyddogion,

'Rwyf yn ysgrifennu atoch ar ran Merched y Wawr, Rhanbarth Dwyfor, parthed cau ysgolion gwledig. Fel y gwyddoch, mae Merched y Wawr yn fudiad grymus yng Nghymru, gyda deunaw cangen ac un Clwb Gwawr yn Nwyfor. Fe ddyfynnaf o amcanion y Mudiad:

"I hybu unrhyw achos er budd merched yng Nghymru, ac yn arbennig i rymuso addysg gyhoeddus ac i hyrwyddo diwylliant Cymreig, addysg a'r celfyddydau yng Nghymru trwy gyfrwng yr iaith Gymraeg".

Teimlwn felly na allwn anwybyddu'r pryder lleol sydd yn bod parthed cau ysgolion bach, a hynny gan fod trafodaethau am ddyfodol Ysgol Abersoch yn gyfredol, a bod Ysgol Llanaelhaearn eisoes wedi cau. Gofynnwn i chi ystyried yr egwyddorion uchod yn ofalus iawn wrth ystyried dyfodol unrhyw ysgol, gan eu bod yn rhai dilys i unrhyw drafodaeth parthed addysg ein plant.

Ystyriwch hefyd egwyddorion llesiant y dyfodol,- po fwyaf o ysgolion sydd yn cau, bydd lleihad a dirywiad yn ein cymunedau, gan adael gwacter o gymunedau ar lawr gwlad.

Gofynnwyd i'n aelodau am eu hymateb i'r pwnc o gau ysgolion. Dyma flas o'r ymatebion:

1. Mae'n bwysig cadw ysgol er mwyn y gymuned a chadw'r iaith yn fyw.
2. Abersoch/unrhyw bentref heb ysgol ddim yn denu Cymry ifanc yno i fyw,- a chaniatáu gallent fforddio tŷ yno, neu yn eu perswadio i symyd i ardal arall ble mae ysgol.
3. Mae pob ysgol yn mynd drwy lanw a thrai o ran niferoedd.
4. Beth fydd yn digwydd i'r adeilad pe bai ysgol Abersoch yn cau? A fyddai'r tir yn cael ei werthu er mwyn adeiladu tŷ/tai moethus, gan ddinistrio'r gymuned ymhellach?

Gofynnaf eto i chwi ystyried yr egwyddorion uchod, ac ystyried yn ddwys effaith cau unrhyw ysgol ar ddyfodol ein plant, ac ar ein cymunedau.

Yr eiddoch yn gywir,

[redacted] (Ysg Rhanbarth)

154

[redacted] (ADDYSG)

Oddi wrth: [redacted]>
Anfonwyd: Dydd Mawrth, 2 Chwefror 2021 15:13
At: Moderneiddio Addysg
Pwnc: Ysgol Abersoch

Fflag Atgoffa: Camau Pellach
Statws Fflag: Wedi gorffen

To Gwynedd Council.

I am writing to you as I was a pupil at Ysgol Abersoch and you have not asked us our thoughts about our school time, it was a very important time for me.

I loved my old school, I liked the teachers so much they were very helpful all the time, they helped me to improve my thinking skills and to use my imagination in a creative way.

We went swimming once a week and this was ace, i learned how to swim because of the school, we do not swim very much at Ysgol Sarn Bach. Ysgol Abersoch was asked to compete in a competition and normally you had to be older but the swimming teacher at the baths said we were good enough to enter. A kind lady called Melissa sponsored our school by buying us matching hooded jumpers with the school logo on it.

I loved singing for the older people in the village, we have lots of friends in Abersoch and I liked seeing them smile when we sang, I think it brought them joy, they used to join in with us. Afterwards we was allowed a biscuit and a drink as they had a panad to celebrate the singing. We talked to them and it was nice to help them with their Welsh and it was good for me to speak to some of the older Welsh people in 'chi' instead of 'Ti'.

At Ysgol Abersoch there was no bullying, we were all friends, me and my four friends from the school are still best friends now. I have lots of friends at different schools but I wanted to go to Ysgol Abersoch. When I went there I did not know anyone but after a few days I became friends with everyone. My friends are the kindest people we all stick up for each other, we are like more than best friends we are a family. We saw each others mums and dads everyday outside the school gate. We were able to go to each others houses for a play date, our mums and dads would arrange it there and then. We can't do that at Sarn Bach as we don't see any parents and we all go on different buses. It has to be arranged beforehand and it is not spontaneous.

At Abersoch most nights even in the winter we would all take a snack, picnic or bbq to the beach and the playing fields, it was great fun, we played and we swam and other children would come and play with us, we would share our food.

The school day in Abersoch was always exciting, we did lots of hands on experiments and we learned from our own mistakes, I like that kind of learning, we would walk to the harbour and we could do experiments like dropping eggs with parachutes that we had made to learn about gravity. Ysgol Abersoch won £1000 prize from Llaeth Y Llan for a competition, they was the only school in our area to win. this shows how good the teachers and the school is.I had left and there was only about 8 kids and they won, look at what they achieved.

I loved doing sports on the beach, this was my favourite thing to do, we often did class work on the beach it was the best. I liked walking round the village it used to make me giggle because people did not know we spoke Welsh and when we went inside the shops to speak, people used to stare at us and say how good we were.

Ysgol Abersoch gave me confidence and they taught me to ask questions and think for myself. I did not speak Welsh when I started and after a few weeks I was very good, I even helped my mum with her Welsh homework from her class.

We sang in Spa Abersoch and it was nice to see so many people come just to see us sing, I love that my mum was able to come to lots of our school events and performances, she works in Abersoch and was able to come to everything as it was only a minutes walk away.

If you asked me to stay at Abersoch until Botwnnog I would say yes, I would like to go back to the school, I am very sad that I have left the school. I don't like going to school on a bus, sometimes older kids are mean to the little ones and I feel sad about this, I tell the teachers and the bus driver. Once the driver had to stop the bus and wait for the kids to calm down as it was too dangerous for him to drive because of the distraction.

I have written to ask Kirsty Williams 'Why cant [redacted] stay at Ygol Abersoch until Year four she said " I don't know why y[redacted] can't stay in the school until Year 4 but the local authority should be able to tell you" So I am asking you WHY CANT MY SISTER STAY AT THE SCHOOL FOR ONE MORE YEAR UNTIL YEAR 4?

You need to give this school a chance to succeed, all the good things the school does in the village, you can't give up on it.

I want you to know how much *me and my sister love Ysgol Abersoch, it is more than a school to us, it is like another home where we feel safe and happy. When I pass the school it makes me smile when I look at it. This Christmas it made everyone happy as its Christmas lights were so beautiful.*

Ysgol Abersoch's teachers are like Roahl Dahl they put themselves into the mind of a child, if we had to dress up in fancy dress then so did they.

Even though I am just [redacted] *years old, I think it is wrong to try to close a school during a Covid pandemic my sister feels anxious already, maybe you should think more like Roah Dahl and ask what is best for the kids?*

Please answer my question and take my thoughts into account, from little acorns grow mighty oaks.
[redacted]

--
Gwiriwyd yr e-bost hwn gan Libraesva ESG ar rhan Cyngor Gwynedd

This message has been checked by Libraesva ESG on behalf of Gwynedd Council
Marcio fel sbam / Mark it as spam
Gwahardd y anfonwr / Blacklist sender

Atodiad D

Asesiadau Effaith
Ysgol Abersoch

Asesiad Effaith debygol ar Ansawdd a Safonau Addysg
Asesiad Effaith debygol ar drefniadau teithio
Asesiad Effaith debygol ar y Gymuned
Asesiad Effaith Ieithyddol
Asesiad Llesiant
Asesiad Cydraddoldeb

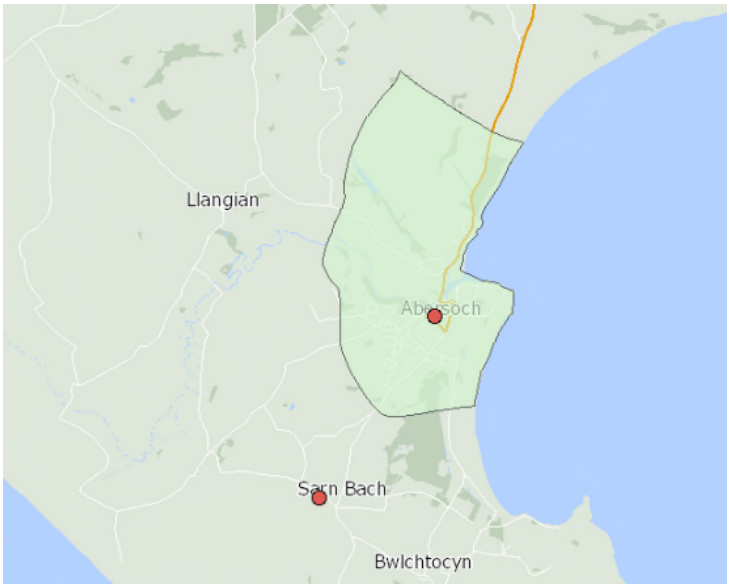

Adroddiad Asesiad o'r effaith tebygol ar Ansawdd a Safonau Addysg - Ysgol Abersoch

- Mai 2021

Cynnwys

1. CYFLWYNIAD
2. CRYNODEB
3. ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR SAFONAU AC ANSAWDD ADDYSG
4. CASGLIADAU

1. CYFLWYNIAD

Yn ei gyfarfod ar 17 Medi 2019, bu i Gabinet Cyngor Gwynedd roi caniatâd i'r Adran Addysg
"gychwyn trafodaethau ffurfiol gyda chorff llywodraethol a budd-ddeiliaid perthnasol eraill Ysgol Abersoch yn sgil pryderon ynghylch niferoedd yr ysgol, i alluogi llunio ystod o opsiynau posibl yn ymwneud a dyfodol yr ysgol."

Yn unol â phenderfyniad y Cabinet (17 Medi 2019), sefydlwyd Panel Adolygu Ysgol Abersoch (PAY) gan wahodd y Corff Llywodraethol, rhieni a staff a'r Aelod Lleol i ymuno â'r panel a chymryd rhan yn y drafodaeth. Cynhaliwyd tri chyfarfod PAY rhwng Hydref 2019 ac Ionawr 2020 i drafod ystod o opsiynau i geisio datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu.

Yn ei gyfarfod ar 15 Medi 2020, bu i Gabinet Cyngor Gwynedd benderfynu ymgymryd â phroses ymgynghori statudol yn unol â gofynion adran 48 o Ddeddf Safonau Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach, ar y 1af Medi 2021. Cadarnhawyd y penderfyniad gan y Cabinet yn eu cyfarfod ar 3 Tachwedd 2020, yn dilyn i'r penderfyniad gwreiddiol gael ei alw mewn a'i gyfeirio'n ôl i'r Cabinet gan y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn ei gyfarfod ar 8 Hydref 2020.

Fel rhan o'r broses o ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgol/ysgolion, mae'n ofynnol i'r awdurdod gynnal asesiad o effaith debygol ar ansawdd a safonau addysg, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddarparu addysg o'r ansawdd gorau bosibl a fydd yn rhoi'r profiadau, y sgiliau a'r hyder i blant y Sir ddatblygu i fod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn.

Mae'n parhau i fod yn flaenoriaeth uchel i ddarparu'r profiadau dysgu gorau bosibl - ar gyfer pob dysgwr o fewn y Sir, i sicrhau cwricwlwm cyffrous ac eang, yn ogystal â gweithgareddau allgyrsiol sy'n eu hysgogi i ddysgu a deall, a fydd yn arwain at wella safonau.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 12 Ionawr a 23 Chwefror 2021, a derbyniwyd 154 ymateb i'r ymgynghoriad.

2. CRYNODEB

Yn dilyn arolygiad Estyn diwethaf yn 2017 daethpwyd i'r casgliad fod perfformiad presennol Ysgol Abersoch yn Dda.

Yn 2019, gosodwyd yr ysgol yng nghategori cefnogaeth Melyn gan y consortia rhanbarthol o dan System Genedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer categoreiddio ysgolion yn ôl eu safonau addysgol cyfredol a'u gofynion gwella. Mae Llywodraeth Cymru yn diffinio ysgol categori 'Melyn' fel "ysgol effeithiol sydd eisoes yn gwneud yn dda ac yn gwybod pa feysydd sydd angen iddi eu gwella".

Gweler isod grynodeb o arolygon diweddaraf ysgolion cyfagos, neu ysgolion sydd yn destun unrhyw un o'r modelau posib ar gyfer dyfodol Ysgol Abersoch.

2.1 Ysgol Abersoch

Mae Ysgol Abersoch wedi ei lleoli yng nghanol pentref Abersoch ger Pwllheli, ac yn darparu addysg ar gyfer disgyblion 3-8 oed. Yn dilyn blwyddyn 3, mae disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol Sarn Bach, sef yr ysgol gyfagos. Pan arolygwyd yr ysgol ddiwethaf yn 2017, roedd 21 disgybl ar y gofrestr, gan gynnwys 6 disgybl meithrin rhan amser.

Ysgol	Blwyddyn yr archwiliad	Pa mor dda yw'r deilliannau?	Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?	Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?	Categori Cefnogaeth Llywodraeth Cymru 2019
Abersoch	Mehefin 2017	Da	Da	Da	Melyn

2.2 Ysgolion eraill yr ardal

Ysgol	Blwyddyn yr archwiliad	Pa mor dda yw'r deilliannau?	Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?	Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?	Categori Cefnogaeth Llywodraeth Cymru 2019
Llanbedrog	Mai 2014	Da	Da	Da	Gwyrdd
Foel Gron	Hydref 2015	Da	Da	Da	Melyn
Crud y Werin	Gorffennaf 2014	Digonol	Digonol	Da	Melyn
Pont y Gof	Rhagfyr 2015	Da	Da	Da	Gwyrdd

Mae'r tabl isod yn crynhoi adroddiad arolwg Estyn yr ysgol sydd wedi cael eu harolygu ers Medi 2017, pan fu i Estyn gyflwyno'r pum maes arolygu:

Ysgol	Blwyddyn yr archwiliad	Safonau	Lles ac agweddau at ddysgu	Addysgu a phrofiadau dysgu	Gofal, cymorth ac arweiniad	Arweinyddiaeth a rheolaeth	Categori Cefnogaeth Llywodraeth Cymru 2019
Sarn Bach	Hydref 2017	Da	Da	Da	Da	Da	Melyn
Botwnnog	Hydref 2019	Da	Rhagorol	Da	Rhagorol	Da	Gwyrdd

3. YR OPSIYNAU DAN SYLW

- *Gwneud dim – parhau gyda strwythur presennol yr ysgol.*

Noder, er bod yr achos dros newid wedi ei sefydlu, mae'r model Gwneud dim wedi ei gynnwys yn yr asesiad at ddiben cymharu.

- *Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng ysgol/ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynyddu ar gyfleoedd y disgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Yn yr achos yma, am resymau daearyddol, ystyriwyd Ysgol Sarn Bach, ac Ysgol Llanbedrog fel opsiynau rhesymol ar gyfer y trefniant cydweithiol. Ni ystyriwyd Ysgol Foel Gron gan nad yw hi'n bosib ffederaleiddio ysgolion sydd â statws elusennol, gydag ysgolion sydd â statws Cymunedol.

- *Ymestyn ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed*

Ar hyn o bryd, mae ystod oedran Ysgol Abersoch yn golygu fod darpariaeth addysg yr ysgol yn dod i ben ar ddiwedd blwyddyn 3. Byddai ymestyn ystod yr oedran i 3-11 yn golygu fod yr ysgol yn cael parhau i addysgu disgyblion hyd ddiwedd Cyfnod Allweddol 2, sef diwedd blwyddyn 6. Byddai hyn yn gyson gydag ystod oedran y mwyafrif o ysgolion cynradd y sir.

- *Cau Ysgol Abersoch a'r disgyblion i gael eu haddysgu mewn ysgol gyfagos*

Golygai'r opsiwn yma y byddai Ysgol Abersoch yn cau, ac y byddai disgyblion presennol yn cael cynnig lle yn Ysgol Sarn Bach (yr ysgol amgen).

Opsiynau pellach a ystyriwyd yn dilyn yr ymgynghoriad statudol:

- *Ysgol Aml-Safle*

Yr hyn a olygir wrth Ysgol Aml-Safle yw y bydd un ysgol yn cael ei sefydlu ond ar ddwy neu dair safle. Yn statudol bydd gan yr ysgol un endid cyfreithiol, a bydd gan yr ysgol un Pennaeth, gyda rheolwr/wyr ar safleoedd gwahanol. Bydd gan yr ysgol un gyllideb ac un corff llywodraethol, a bydd yr holl safleoedd y derbyn arolygiadau Estyn yr un pryd – fel un ysgol.

Pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu yna byddai dalgylchoedd yr ysgolion presennol yn cael eu haddasu. Gweithredir Polisi Cludiant a Pholisi Mynediad yr Awdurdod fel yr arfer. Felly byddai unrhyw gais mynediad i'r Ysgol Aml-safle i'w ystyried fel cais i'r ysgol yn gyflawn. Byddai rheolaeth o ran mynediad i'r safleoedd gwahanol yn dod yn rhan o bolisïau'r ysgol.

- *Ffederaleiddio gydag Ysgol Sarn Bach a Llanbedrog, a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron.*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

- *Ffederasiwn Enlli – (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron).*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

GWNEUD DIM - ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR ANSAWDD A SAFONAU ADDYSG

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Safonau a chynnydd cyffredinol grwpiau penodol ac o ran sgiliau	Dim newid	Niwtral
Llesiant ac agweddau at ddysgu	Dim newid	Niwtral
Profiadau addysgu a dysgu	Dim newid	Niwtral
Arweiniad a chymorth gofal	Dim newid	Niwtral
Arweinyddiaeth a rheolaeth	Dim newid	Niwtral
Grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)	Dim newid	Niwtral
Darpariaeth sydd o leiaf yn cyfateb i'r hyn sydd ar gael i'r dysgwyr ar y pryd (gan gynnwys rhai gydag ADY)	Dim newid	Niwtral

Mae'r asesiad uchod wedi'i wneud yn seiliedig ar wybodaeth adroddiad Estyn Ysgol Abersoch Mehefin 2017.

YMESTYN YSTOD OEDRAN YR YSGOL O 3-8 OED I 3-11 OED –
ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR ANSAWDD A SAFONAU ADDYSG

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Safonau a chynnydd cyffredinol grwpiau penodol ac o ran sgiliau	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ymestyn ystod oedran yr ysgol.	Niwtral
Llesiant ac agweddau at ddysgu	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ymestyn ystod oedran yr ysgol.	Niwtral
Profiadau addysgu a dysgu	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ymestyn ystod oedran yr ysgol.	Niwtral
Arweiniad a chymorth gofal	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ymestyn ystod oedran yr ysgol.	Niwtral
Arweinyddiaeth a rheolaeth	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ymestyn ystod oedran yr ysgol.	Niwtral
Grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ymestyn ystod oedran yr ysgol.	Niwtral
Darpariaeth sydd o leiaf yn cyfateb i'r hyn sydd ar gael i'r dysgwyr ar y pryd (gan gynnwys rhai gydag ADY)	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ymestyn ystod oedran yr ysgol.	Niwtral

Mae'r asesiad uchod wedi'i wneud yn seiliedig ar wybodaeth adroddiad Estyn Ysgol Abersoch Mehefin 2017.

FFEDERALEIDDIO - ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR ANSAWDD A SAFONAU ADDYSG

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Safonau a chynnydd cyffredinol grwpiau penodol ac o ran sgiliau	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Llesiant ac agweddau at ddysgu	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Profiadau addysgu a dysgu	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos. Byddai model ffederal yn debygol o gynnwys yr un cyfleon, gyda'r posibilrwydd o ehangu ar hynny.	Positif
Arweiniad a chymorth gofal	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Arweinyddiaeth a rheolaeth	Yn ddibynnol ar yr union fodel ffederal, gall arwain at arbed amser y Pennaeth drwy gynllunio ar draws y ffederasiwn yn hytrach nac ar gyfer ysgolion unigol.	Positif
Grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)	Ni fyddai darpariaethau i grwpiau agored i niwed yn newid o dan fodel ffederal.	Niwtral
Darpariaeth sydd o leiaf yn cyfateb i'r hyn sydd ar gael i'r dysgwyr ar y pryd (gan gynnwys rhai gydag ADY)	Dim effaith gan y bydd Ysgol Abersoch yn parhau.	Niwtral

Mae'r asesiad uchod wedi'i wneud yn seiliedig ar wybodaeth adroddiad Estyn Ysgol Abersoch Mehefin 2017; Ysgol Sarn Bach Hydref 2017, ac Ysgol Llanbedrog Mai 2014.

CAU YSGOL ABERSOCH A CHYNNIG LLE I'R DISGYBLION MEWN YSGOL AMGEN - ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR ANSAWDD A SAFONAU ADDYSG

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Safonau a chynnydd cyffredinol grwpiau penodol ac o ran sgiliau	Roedd canlyniad arolwg estyn ar gyfer y dangosyddion safonau Ysgol Abersoch yn 'Dda', fel ag yr oedd canlyniad arolwg Ysgol Sarn Bach. Yn seiliedig ar wybodaeth yr arolygon diwethaf (2017) ni ragwelir unrhyw effaith drwy addysgu'r plant yn Ysgol Sarn Bach.	Niwtral
Llesiant ac agweddau at ddysgu	'Digonol' oedd canlyniad y dangosydd 'Lles' ar gyfer Ysgol Abersoch, yn eu harolwg diwethaf yn 2017, tra bod y canlyniad yn Ysgol Sarn Bach yn 'Dda'. Yn seiliedig ar ganfyddiadau'r arolygon hyn, deuir i'r casgliad y byddai addysgu'r plant yn Ysgol Sarn Bach yn cael effaith bositif.	Positif
Profiadau addysgu a dysgu	'Digonol' oedd canlyniad y dangosydd 'profiadau dysgu' yn Ysgol Abersoch, a 'da' oedd canlyniad y dangosydd 'addysgu'. Roedd canlyniad arolwg estyn ar gyfer dangosyddion 'Addysgu a phrofiadau dysgu' yn 'Dda' yn Ysgol Sarn Bach yn 2017. O ganlyniad, bernir y byddai'r opsiwn o bosib yn cael effaith bositif ar brofiadau addysgu a dysgu'r disgyblion. Gall Ysgol Sarn Bach gynnig cyfle i addysgu mewn grwpiau mwy a gyda chyfoedion i ehangu ar eu profiadau.	Positif
Arweiniad a chymorth gofal	Roedd canlyniad y dangosyddion 'Arweiniad a chymorth gofal' yn 'Dda' yn arolwg diwethaf Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach. Yn seiliedig ar y wybodaeth yma, ni ragwelir unrhyw effaith ar y maes yma trwy addysgu'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach.	Niwtral
Arweinyddiaeth a rheolaeth	Nodwyd yn adroddiad Estyn diwethaf Ysgol Abersoch fod yr arweinyddiaeth a'r rheolaeth yn yr ysgol yn 'Dda'. Rhoddwyd Ysgol Sarn Bach yn y categori 'Da' yn ogystal.	Niwtral
Grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)	Darperir cefnogaeth i grwpiau agored i niwed gan gynnwys plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn unol â pholisi'r Awdurdod, fel ym mhob ysgol yng Ngwynedd.	Niwtral
Darpariaeth sydd o leiaf yn cyfateb i'r hyn sydd ar gael i'r dysgwyr ar y pryd (gan gynnwys rhai gydag ADY)	Roedd canlyniad arolwg estyn ar gyfer y dangosyddion safonau Ysgol Abersoch yn 'Dda', fel ag yr oedd canlyniad arolwg Ysgol Sarn Bach. Yn seiliedig ar wybodaeth yr arolygon diwethaf (2017) ni ragwelir unrhyw effaith drwy addysgu'r plant yn Ysgol Sarn Bach.	Niwtral

Mae'r asesiad uchod wedi'i wneud yn seiliedig ar wybodaeth adroddiad Estyn Ysgol Abersoch Mehefin 2017, ac Ysgol Sarn Bach Hydref 2017.

YSGOL AML-SAFLE - ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR ANSAWDD A SAFONAU ADDYSG

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Safonau a chynnydd cyffredinol grwpiau penodol ac o ran sgiliau	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy sefydlu Ysgol Aml Safle. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw (Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog) wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Llesiant ac agweddau at ddysgu	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy sefydlu Ysgol Aml Safle. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw (Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog) wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Profiadau addysgu a dysgu	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy sefydlu Ysgol Aml Safle. Byddai model Ysgol Aml-Safle yn debygol o gynnwys yr un cyfleon, gyda'r posibilrwydd o ehangu ar hynny.	Positif
Arweiniad a chymorth gofal	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy sefydlu Ysgol Aml Safle. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw (Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog) wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Arweinyddiaeth a rheolaeth	Gall model Ysgol Aml-Safle arwain at arbed amser y Pennaeth, drwy gynllunio ar draws y safleoedd yr ysgol yn hytrach nac ar gyfer ysgolion unigol.	Positif
Grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)	Ni ragwelir y byddai darpariaethau i grwpiau agored i niwed yn newid o dan fodel Ysgol Aml-Safle.	Niwtral
Darpariaeth sydd o leiaf yn cyfateb i'r hyn sydd ar gael i'r dysgwyr ar y pryd (gan gynnwys rhai gydag ADY)	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy sefydlu Ysgol Aml Safle. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw (Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog) wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral

Mae'r asesiad uchod wedi'i wneud yn seiliedig ar wybodaeth adroddiad Estyn Ysgol Abersoch Mehefin 2017; Ysgol Sarn Bach Hydref 2017, ac Ysgol Llanbedrog Mai 2014.

FFEDERALEIDDIO YSGOL ABERSOCH, SARN BACH A LLANBEDROG,
A THREFNIANT CYDWEITHIO HEFO YSGOL FOEL GRON
- ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR ANSAWDD A SAFONAU ADDYSG

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Safonau a chynnydd cyffredinol grwpiau penodol ac o ran sgiliau	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Llesiant ac agweddau at ddysgu	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Profiadau addysgu a dysgu	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos. Byddai model ffederal yn debygol o gynnwys yr un cyfleon, gyda'r posibilrwydd o ehangu ar hynny.	Positif
Arweiniad a chymorth gofal	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Arweinyddiaeth a rheolaeth	Yn ddibynnol ar yr union fodel ffederal, gall arwain at arbed amser y Pennaeth drwy gynllunio ar draws y ffederasiwn yn hytrach nac ar gyfer ysgolion unigol.	Positif
Grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)	Ni fyddai darpariaethau i grwpiau agored i niwed yn newid o dan fodel ffederal.	Niwtral
Darpariaeth sydd o leiaf yn cyfateb i'r hyn sydd ar gael i'r dysgwyr ar y pryd (gan gynnwys rhai gydag ADY)	Dim effaith gan y bydd Ysgol Abersoch yn parhau.	Niwtral

Mae'r asesiad uchod wedi'i wneud yn seiliedig ar wybodaeth adroddiad Estyn Ysgol Abersoch Mehefin 2017; Ysgol Sarn Bach Hydref 2017, ac Ysgol Llanbedrog Mai 2014.

FFEDERASIWN ENLLI

(YSGOLION ABERSOCH, LLANBEDROG, SARN BACH, PONT Y GOF, CRUD Y WERIN, UWCHRADD BOTWNNOG A THREFNIANT CYDWEITHIO HEFO YSGOL FOEL GRON)

- ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR ANSAWDD A SAFONAU ADDYSG

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Safonau a chynnydd cyffredinol grwpiau penodol ac o ran sgiliau	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Llesiant ac agweddau at ddysgu	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Profiadau addysgu a dysgu	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos. Byddai model ffederal yn debygol o gynnwys yr un cyfleon, gyda'r posibilrwydd o ehangu ar hynny.	Positif
Arweiniad a chymorth gofal	Ni ragwelir effaith negyddol ar y meini prawf yma drwy ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos. Mae pob un o'r ysgolion dan sylw wedi eu gosod yn yr un categori ac Abersoch, fan lleiaf.	Niwtral
Arweinyddiaeth a rheolaeth	Yn ddibynnol ar yr union fodel ffederal, gall arwain at arbed amser y Pennaeth drwy gynllunio ar draws y ffederasiwn yn hytrach nac ar gyfer ysgolion unigol.	Positif
Grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)	Ni fyddai darpariaethau i grwpiau agored i niwed yn newid o dan fodel ffederal.	Niwtral
Darpariaeth sydd o leiaf yn cyfateb i'r hyn sydd ar gael i'r dysgwyr ar y pryd (gan gynnwys rhai gydag ADY)	Dim effaith gan y bydd Ysgol Abersoch yn parhau.	Niwtral

Mae'r asesiad uchod wedi'i wneud yn seiliedig ar wybodaeth adroddiad Estyn Ysgol Abersoch Mehefin 2017; Ysgol Sarn Bach Hydref 2017, Ysgol Llanbedrog Mai 2014, Ysgol Foel Gron Hydref 2015, Ysgol Pont y Gof Rhagfyr 2015, Ysgol Crud y Werin Gorffennaf 2014, ac Ysgol Botwnnog Hydref 2019.

4. CASGLIADAU

Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiadau uchod, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn yr ysgolion cyfagos, yn benodol Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog ar yr un lefel â safon yr addysg yn Ysgol Abersoch. O ganlyniad felly, ni ragwelir effeithiau negyddol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r un o'r opsiynau i ffederaleiddio, sefydlu Ysgol Aml-Safle na chau Ysgol Abersoch a throsglwyddo disgyblion i Ysgol Sarn Bach. Yn yr un modd, ni ragwelir effeithiau negyddol o safbwynt ansawdd a safonau'r addysg yn deillio o'r opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol o 3-8 i 3-11.

Mae'r wybodaeth yn yr asesiad hwn yn dilyn arolygon diweddaraf Estyn yn yr ysgolion dan sylw yn nodi fod pob un o'r ysgolion wedi eu gosod mewn categori cyfatebol fan lleiaf i Ysgol Abersoch, a phob un o'r ysgolion wedi eu gosod yn y categori melyn, neu wyrdd o safbwynt categori cefnogaeth Llywodraeth Cymru.

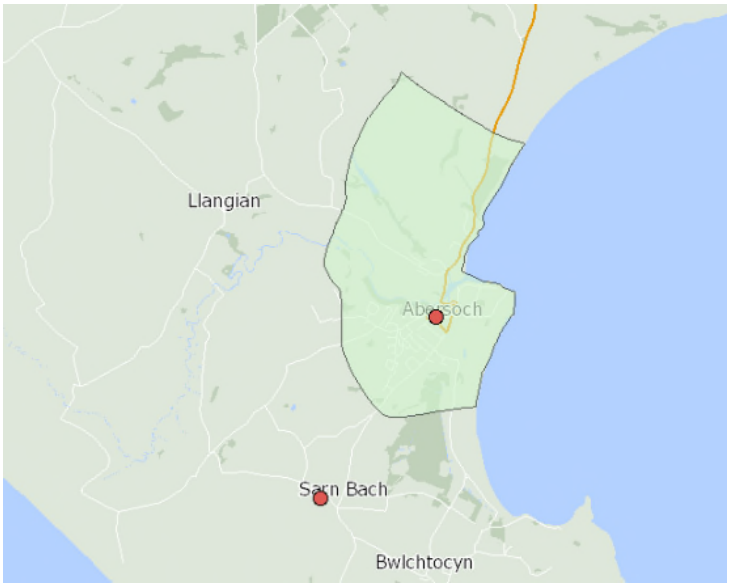

Adroddiad Asesiad ar yr Effaith Tebygol ar Drefniadau Teithio - Ysgol Abersoch

- Mai 2021

Cynnwys

	Tudalen
1. CYFLWYNIAD	
1.1 Polisi Cludiant Cyngor Gwynedd	
1.2 Cyd-destun Ysgol Abersoch	
2. Opsiynau	
3. ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR DREFNIADAU TEITHIO	
3.1 Lleoliad yr ysgol amgen	
3.2 Opsiynau cludiant di-dâl	
3.3. Effaith ariannol	
4. CASGLIADAU	

1. CYFLWYNIAD

Yn ei gyfarfod ar 17 Medi 2019, bu i Gabinet Cyngor Gwynedd roi caniatâd i'r Adran Addysg *"gychwyn trafodaethau ffurfiol gyda chorff llywodraethol a budd-ddeiliaid perthnasol eraill Ysgol Abersoch yn sgil pryderon ynghylch niferoedd yr ysgol, i alluogi llunio ystod o opsiynau posibl yn ymwneud a dyfodol yr ysgol."*

Yn unol â phenderfyniad y Cabinet (17 Medi 2019), sefydlwyd Panel Adolygu Ysgol Abersoch (PAY) gan wahodd y Corff Llywodraethol, rhieni a staff a'r Aelod Lleol i ymuno â'r panel a chymryd rhan yn y drafodaeth. Cynhaliwyd tri chyfarfod PAY rhwng Hydref 2019 ac Ionawr 2020 i drafod ystod o opsiynau i geisio datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu.

Yn ei gyfarfod ar 15 Medi 2020, bu i Gabinet Cyngor Gwynedd benderfynu ymgymryd â phroses ymgynghori statudol yn unol â gofynion adran 48 o Ddeddf Safonau Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach, ar y 1af Medi 2021. Cadarnhawyd y penderfyniad gan y Cabinet yn eu cyfarfod ar 3 Tachwedd 2020, yn dilyn i'r penderfyniad gwreiddiol gael ei alw mewn a'i gyfeirio'n ôl i'r Cabinet gan y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn ei gyfarfod ar 8 Hydref 2020.

Fel rhan o'r broses o ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgol/ysgolion, mae'n ofynnol i'r awdurdod gynnal asesiad o'r effaith tebygol ar wahanol drefniadau teithio, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddarparu addysg o'r ansawdd gorau bosibl a fydd yn rhoi'r profiadau, y sgiliau a'r hyder i blant y Sir ddatblygu i fod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn.

Mae'n parhau i fod yn flaenoriaeth uchel i ddarparu'r profiadau dysgu gorau bosibl - ar gyfer pob dysgwr o fewn y Sir, i sicrhau cwricwlwm cyffrous ac eang, yn ogystal â gweithgareddau allgyrsiol sy'n eu hysgogi i ddysgu a deall, a fydd yn arwain at wella safonau.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 12 Ionawr a 23 Chwefror 2021, a derbyniwyd 154 ymateb i'r ymgynghoriad.

1.1 Polisi Cludiant Cyngor Gwynedd

Mae strategaeth '*Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd*' yn anelu at gyfyngu teithio o'r cartref i'r ysgol i daith un ffordd sydd heb fod yn fwy na 30 munud.

Mae Cyngor Gwynedd yn darparu cludiant di-dâl i ddysgwyr sy'n byw 2 filltir neu ymhellach o'r ysgol yn eu dalgylch, neu'r ysgol agosaf (ddim yn cynnwys disgyblion meithrin). Disgwylir i ddysgwyr sy'n derbyn addysg gynradd (ac eithrio dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol neu anableddau), gerdded hyd at 2 filltir i gwrdd ag unrhyw gludiant a ddarperir gan Gyngor Gwynedd. Mae'r polisi cludiant i'w weld yn y llawlyfr i rieni: (https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Trigolion/Dogfennau-trigolion/Ysgolion-a-dysgu---dogfennau/Talu-eich-ysgol/Gwybodaeth-i-Rieni-2019-20-2.pdf)

1.2 Cyd-destun Ysgol Abersoch

Mae Ysgol Abersoch wedi ei lleoli yng nghanol pentref Abersoch ger Pwllheli, ac yn darparu addysg ar gyfer disgyblion 3-8 oed. Yn dilyn blwyddyn 3, mae disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol Sarn Bach, sef yr ysgol gyfagos.

Yn Medi 2020, roedd 26 o ddisgyblion rhwng 3-8 oed yn byw yn nalgylch Ysgol Aberoch – 5 o'r disgyblion hynny oedd yn mynychu Ysgol Abersoch. Golyga hyn fod 21 o ddisgyblion y dalgylch (rhwng 3-8 oed) yn mynychu ysgolion all-dalgylch. Yn ogystal, roedd 5 o ddisgyblion Ysgol Abersoch yn byw all-dalgylch. Ceir mwy o wybodaeth yn y tabl isod:

		Byw yn Dalgylch (Medi 2020)					
		Abersoch* (M-Bl3)	**Sarn Bach**	**Llanbedrog**	**Foel Gron**	**Arall**	**Cyfanswm Ysgol (M-Bl6)**
Mynychu Ysgol (Medi 2020)	**Abersoch* (M-Bl3)**	**5**	**1**	**-**	**-**	**4**	**10**
	Sarn Bach	**9**	**28**	**-**	**2**	**9**	**48**
	Llanbedrog	**6**	**6**	**58**	**15**	**17**	**102**
	Foel Gron	**2**	**4**	**4**	**24**	**9**	**43**
	Arall	**4**	**2**	**2**	**1**		
Cyfanswm		**26**	**41**	**64**	**42**		

Ffynhonnell: Cyfrifiad Medi 2020

2. YR OPSIYNAU DAN SYLW

- *Gwneud dim – parhau gyda strwythur presennol yr ysgol.*

(Er bod yr achos dros newid wedi ei sefydlu, mae'r model yma wedi ei gynnwys yn yr asesiad er diben cymharu.)

Gan y byddai'r model yma'n golygu fod disgyblion yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Abersoch, ni ragwelir y byddai'r model hwn yn cael unrhyw effaith ar y trefniadau teithio presennol.

- *Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng ysgol/ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Yn yr achos yma, am resymau daearyddol, ystyriwyd Ysgol Sarn Bach, ac Ysgol Llanbedrog fel opsiynau rhesymol ar gyfer y trefniant cydweithiol. Ni ystyriwyd Ysgol Foel Gron gan nad yw hi'n bosib ffederaleiddio ysgolion sydd â statws elusennol, gyda rhai sydd â statws Cymunedol.

Gan y byddai'r model yma'n golygu fod disgyblion yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Abersoch, ni ragwelir y byddai'r model hwn yn cael effaith ar y trefniadau teithio presennol.

- *Ymestyn ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed*

Ar hyn o bryd, mae ystod oedran Ysgol Abersoch yn golygu fod darpariaeth addysg yr ysgol yn dod i ben ar ddiwedd blwyddyn 3. Byddai ymestyn ystod yr oedran i 3-11 yn golygu fod yr ysgol yn gallu parhau i addysgu disgyblion hyd ddiwedd Cyfnod Allweddol 2, sef diwedd blwyddyn 6. Byddai hyn yn gyson gydag ystod oedran y mwyafrif o ysgolion cynradd y sir.

Gan y byddai'r model yma'n golygu fod disgyblion yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Abersoch, ni ragwelir y byddai'r model hwn yn cael effaith ar drefniadau teithio disgyblion presennol yr ysgol. Fodd bynnag, pe byddai'r opsiwn yn cael ei weithredu, byddai'n rhaid ystyried ymhellach yr effaith all newid y dalgylchoedd ei gael ar drefniadau cludiant presennol disgyblion 8-11 oed ardal Abersoch sydd eisoes yn dewis mynychu Ysgol Sarn Bach.

- *Cau Ysgol Abersoch a'r disgyblion i gael eu haddysgu mewn ysgol amgen*

Golygai'r model yma y byddai Ysgol Abersoch yn cau, ac y byddai'r disgyblion presennol yn cael cynnig lle yn Ysgol Sarn Bach (yr ysgol amgen).

Mae Ysgol Sarn Bach wedi ei lleoli 1.4 milltir o Ysgol Abersoch. Yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd byddai'r awdurdod yn darparu cludiant i ddisgyblion dalgylch presennol Ysgol Abersoch fyddai'n dewis mynychu Ysgol Sarn Bach ac yn byw mwy na 2 filltir o'r ysgol.

Yn ogystal, o ran y disgyblion fyddai'n dewis mynychu Ysgol Sarn Bach ond yn byw llai na 2 filltir i ffwrdd o'r ysgol, ac nad oes ganddynt felly hawl i gludiant di-dâl, ond yn teithio i ysgol ar hyd ffordd mae'r Cyngor yn ei hystyried yn beryglus iawn, darperir cludiant di-dâl.

Opsiynau a ystyriwyd yn dilyn yr ymgynghoriad statudol:

- *Ysgol Aml-Safle*

Yr hyn a olygir wrth Ysgol Aml-Safle yw y bydd un ysgol yn cael ei sefydlu ond ar ddwy neu dair safle. Yn statudol bydd gan yr ysgol un endid cyfreithiol, a bydd gan yr ysgol un Pennaeth, gyda rheolwr/wyr ar safleoedd gwahanol. Bydd gan yr ysgol un gyllideb ac un corff llywodraethol, a bydd yr holl safleoedd y derbyn arolygiadau Estyn yr un pryd – fel un ysgol.

Pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu yna byddai dalgylchoedd yr ysgolion presennol yn cael eu haddasu. Gweithredir Polisi Cludiant a Pholisi Mynediad yr Awdurdod fel yr arfer. Felly byddai unrhyw gais mynediad i'r Ysgol Aml-safle i'w ystyried fel cais i'r ysgol yn gyflawn. Byddai rheolaeth o ran mynediad i'r safleoedd gwahanol yn dod yn rhan o bolisïau'r ysgol.

Gan y byddai'r model yma'n golygu fod disgyblion yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Abersoch, ni ragwelir y byddai'r model hwn yn cael unrhyw effaith ar y trefniadau teithio presennol.

- *Ffederaleiddio gydag Ysgol Sarn Bach a Llanbedrog, a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron.*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Gan y byddai'r model yma'n golygu fod disgyblion yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Abersoch, ni ragwelir y byddai'r model hwn yn cael effaith ar y trefniadau teithio presennol.

- *Ffederasiwn Enlli – (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron).*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Gan y byddai'r model yma'n golygu fod disgyblion yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Abersoch, ni ragwelir y byddai'r model hwn yn cael effaith ar y trefniadau teithio presennol.

3. ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR DREFNIADAU TEITHIO

3.1. Lleoliad yr ysgol amgen

Mae Ysgol Sarn Bach wedi ei lleoli ym mhentref Sarn Bach, tua 1.4 milltir i lawr y ffordd o bentref Abersoch. Dyma'r ysgol ddaearyddol agosaf at Ysgol Abersoch.

3.2. Opsiynau cludiant di-dâl

Yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd, disgwylir i ddysgwyr sy'n derbyn addysg gynradd neu uwchradd (ac eithrio dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol neu anableddau), gerdded hyd at 2 filltir i gwrdd ag unrhyw gludiant a ddarperir gan Gyngor Gwynedd ar hyd y llwybr byrraf.

Y llwybr byrraf sydd ar gael yw'r un nad yw'r Cyngor yn ei ystyried yn arbennig o beryglus, ar ôl asesu'r llwybrau eraill y gellid eu defnyddio, a byddai'r llwybrau hyn yn cael eu hasesu yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd.

Ysgol Sarn Bach yw'r ysgol dalgylch ar gyfer disgyblion rhwng 8 ac 11 oed ardal Abersoch. Gan fod y llwybr i'r ysgol yn cael ei hystyried fel un peryglus, mae'r awdurdod eisoes yn darparu cludiant di-dâl i rai disgyblion cymwys.

Noder felly fod bws ysgol gynradd eisoes yn rhedeg rhwng Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, a rhagwelir y byddai digon o seddi gweigion ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Abersoch.

Yn unol â'r trefniadau presennol, mae'r disgyblion yn teithio i'r ysgol ar fws gwasanaeth ac yn teithio adref ar fws ysgol bwrpasol. Gweler isod amserlen bws presennol Ysgol Sarn Bach:

ABERSOCH - YSGOL SARN BACH **320**

Clynnog & Trefor - 01286 660 208

BWS YSGOL DYNODEDIG / DEDICATIED SCHOOL BUS

Abersoch	0843
Ysgol Sarn Bach	0850

Ysgol Sarn Bach	1535
Abersoch	1540

Pe byddai holl ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch yn dewis manteisio ar y cludiant di-dâl, rhagwelir y byddai angen addasu'r trefniadau presennol i gael bws ysgol benodol. Mae'r amcan gostau ychwanegol fyddai'n deillio o'r newid hwn wedi ei nodi isod.

3.3. Effaith ariannol

Mae crynodeb isod o'r effaith ariannol ar drefniadau teithio:

	Yr effaith debygol ar drefniadau teithio i ddysgwyr	Yr effaith debygol ariannol blynyddol ar drefniadau teithio i'r Awdurdod
Gwneud dim	Dim newid	-
Ymestyn ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed	Dim newid	-
Ffederaleiddio yn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill	Dim newid	-
Cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach	Ymgynnull mewn man cytunedig ar gyfer dal y bws.	**Darparu cludiant i'r 8 disgybl (Derbyn i Bl.3) presennol:** £0 Dim costau ychwanegol – seddi gweigion eisoes ar gael ar fws Ysgol Sarn Bach.
		Darparu cludiant i holl ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch (26 disgybl): £14,000 Byddai angen addasu trefniadau cludiant presennol Ysgol Sarn Bach - gall olygu fod angen bws penodol ar gyfer Ysgol Sarn Bach (bore a phrynhawn).
Ysgol Aml-Safle	Dim newid	-
Ffederasiwn Ysgol Abersoch, Ysgol Sarn Bach, Ysgol Llanbedrog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron	Dim newid	-
Ffederasiwn Enlli – (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron).	Dim newid	-

Pe gweithredir y cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach, amcangyfrif:

- Na fyddai unrhyw gostau ychwanegol ynghlwm a darparu cludiant ar gyfer 8 disgybl presennol (Derbyn-Bl.3) Ysgol Abersoch yn ogystal â'r disgyblion o ddalgylch Abersoch sydd eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. Mae bws eisoes yn cludo disgyblion o Abersoch i Ysgol Sarn Bach, a deallwn y byddai lle i ddisgyblion presennol Ysgol Abersoch ar y bws hwnnw. Gellir dadlau y byddai gweithredu'r cynnig yn gwneud defnydd mwy cost effeithiol o'r trefniadau cludiant sydd eisoes yn bodoli ar gyfer cludo disgyblion i Ysgol Sarn Bach.
- Byddai costau ychwanegol cludiant oddeutu £14,000 y flwyddyn pe byddai holl ddisgyblion dalgylch presennol Ysgol Abersoch yn dewis mynychu Ysgol Sarn Bach yn y dyfodol.

4. CASGLIADAU

I grynhoi, rhagwelir na fyddai'r un o'r opsiynau i Ffederaleiddio nac yr opsiwn Ysgol Aml-Safle yn effeithio ar drefniadau teithio a chludiant presennol gan y byddai'r disgyblion yn parhau i dderbyn eu haddysg yn Ysgol Abersoch.

Gyda'r opsiwn i ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-11 oed, ni ragwelir effaith ar drefniadau teithio a chludiant disgyblion presennol yr ysgol. Fodd bynnag, gan gofio mai Ysgol Sarn Bach yw'r ysgol dalgylch presennol ar gyfer disgyblion 8-11 oed ardal Abersoch, byddai'n rhaid ystyried ymhellach yr effaith allai'r cynnig ei gael ar drefniadau cludiant disgyblion 8-11 oed ardal Abersoch.

Pe gweithredir yr opsiwn i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach, rhagwelir y byddai'r dysgwyr yn dal bws ysgol bresennol Ysgol Sarn Bach - ni fyddai hyn yn arwain at gost ychwanegol i'r awdurdod.

Pe byddai holl ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch angen cludiant i Ysgol Sarn Bach, rhagwelir y byddai angen addasu trefniadau cludiant presennol Ysgol Sarn Bach trwy drefnu bws mwy. Amcangyfrif y byddai hyn yn arwain at gostau ychwanegol o £14,000 y flwyddyn.

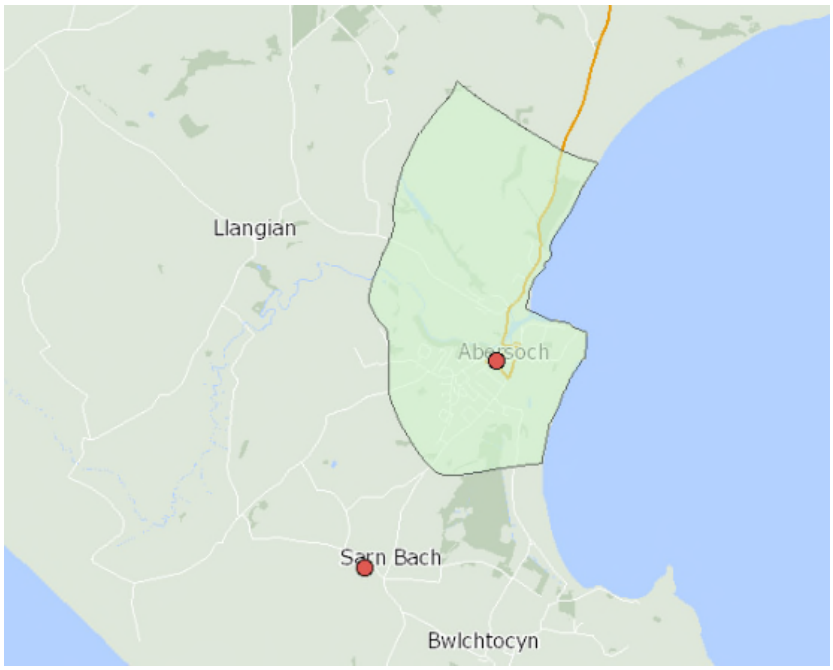

Adroddiad Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned - Ysgol Abersoch

- Mai 2021

Cynnwys

1. CYFLWYNIAD
2. OPSIYNAU
3. CRYNODEB O'R DALGYLCH
4. YSGOLION Y DALGYLCH
5. ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR Y GYMUNED
6. CASGLIADAU

1. CYFLWYNIAD

Fel rhan o'r broses statudol, wrth ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgol/ysgolion, mae rhaid i'r Awdurdod gynnal asesiad o effaith debygol ar y gymuned, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018). Mae'r asesiad hwn yn deillio o ganllawiau cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer ad-drefnu ysgolion, yn cynnwys ystyriaethau ynglŷn ag anghenion unigryw ardaloedd gwledig. Fe nodir yn y Cod:

"Mewn rhai ardaloedd, efallai mai ysgol fydd y prif ganolbwynt ar gyfer gweithgarwch cymunedol hefyd, a gallai ei chau arwain at oblygiadau y tu hwnt i ddarparu addysg. Gall hyn fod yn nodwedd benodol mewn ardaloedd gwledig os defnyddir adeiladau ysgolion fel man i ddarparu gwasanaethau i'r gymuned leol."

"Dylai'r achos a gaiff ei baratoi gan y rhai sy'n cyflwyno'r cynigion ddangos bod effaith cau'r ysgol ar y gymuned wedi'i hasesu drwy lunio Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned, a dangos sut y gellid cynnal unrhyw gyfleusterau cymunedol a ddarperir gan yr ysgol ar hyn o bryd."

Ffynhonnell: Cod Trefniadaeth Ysgolion 011 /2018

1.1 Cefndir

Mae Ysgol Abersoch wedi ei lleoli yng nghanol pentref Abersoch ger Pwllheli, ac yn darparu addysg ar gyfer disgyblion rhwng 3 ac 8 oed. Trosglwydda'r disgyblion i Ysgol Sarn Bach ar ôl blwyddyn 3 er mwyn cwblhau eu haddysg gynradd.

Mae gan Ysgol Abersoch gapasiti o 42 (meithrin i flwyddyn 3), ac ym mis Medi 2020, roedd ganddi 8 disgybl llawn amser, ac 2 disgybl rhan amser.

Yn eu cyfarfod ar 17 Medi 2019, bu i'r Cabinet gefnogi argymhelliad i gychwyn trafodaethau ffurfiol gyda chorff llywodraethol Ysgol Abersoch er mwyn ystyried opsiynau ar gyfer y dyfodol. Daeth y penderfyniad yn sgil pryderon diweddar ynglŷn â lleihad yn niferoedd disgyblion yr ysgol.

Rhwng Hydref 2019 ac Ionawr 2020, cynhaliwyd 3 cyfarfod lleol gyda rhan-ddeiliaid Ysgol Abersoch ymhle cynigiwyd a thrafodwyd nifer o opsiynau. Yn dilyn gwerthuso'r opsiynau hynny, mireiniwyd y rhestr i 3 opsiwn i'w hystyried ymhellach, yn ogystal â'r model Gwneud dim.

Yn ei gyfarfod ar 15 Medi 2020, bu i Gabinet Cyngor Gwynedd benderfynu ymgymryd â phroses ymgynghori statudol yn unol â gofynion adran 48 o Ddeddf Safonau Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach, ar 1 Medi 2021. Cadarnhawyd y penderfyniad gan y Cabinet yn eu cyfarfod ar 3 Tachwedd 2020, yn dilyn i'r penderfyniad gwreiddiol gael ei alw mewn a'i gyfeirio'n ôl i'r Cabinet gan y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn ei gyfarfod ar 8 Hydref 2020.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 12 Ionawr a 23 Chwefror 2021, a derbyniwyd 154 ymateb i'r ymgynghoriad.

2. YR OPSIYNAU

Cynigiwyd a thrafodwyd nifer o opsiynau yn ystod y cyfarfodydd lleol. Yn dilyn cynnal gwerthusiad o'r opsiynau hyn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth, mireiniwyd y rhestr i 3 opsiwn i'w hystyried ymhellach, yn ogystal â'r model Gwneud dim.

- *Gwneud dim – parhau gyda strwythur presennol yr ysgol.*

- *Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng ysgol/ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynyddu ar gyfleoedd y disgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Yn yr achos yma, am resymau daearyddol, ystyriwyd Ysgol Sarn Bach, ac Ysgol Llanbedrog fel opsiynau rhesymol ar gyfer y trefniant cydweithiol. Ni ystyriwyd Ysgol Foel Gron gan nad yw hi'n bosib ffederaleiddio ysgolion sydd â statws elusennol, gyda rhai sydd â statws Cymunedol.

- *Ymestyn ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed*

Ar hyn o bryd, mae ystod oedran Ysgol Abersoch yn golygu fod darpariaeth addysg yr ysgol yn dod i ben ar ddiwedd blwyddyn 3. Byddai ymestyn ystod yr oedran i 3-11 yn golygu fod yr ysgol yn gallu parhau i addysgu disgyblion hyd ddiwedd Cyfnod Allweddol 2, sef diwedd blwyddyn 6. Byddai hyn yn gyson gydag ystod oedran y mwyafrif o ysgolion cynradd y sir.

- *Cau Ysgol Abersoch a'r disgyblion i gael eu haddysgu mewn ysgol gyfagos*

Golygai'r opsiwn yma y byddai Ysgol Abersoch yn cau, ac y byddai disgyblion presennol yn cael cynnig lle yn Ysgol Sarn Bach (yr ysgol amgen).

Opsiynau a ychwanegwyd yn dilyn yr ymgynghoriad statudol:

- *Ysgol Aml-Safle*

Yr hyn a olygir wrth Ysgol Aml-Safle yw y bydd un ysgol yn cael ei sefydlu ond ar ddwy neu dair safle. Yn statudol bydd gan yr ysgol un endid cyfreithiol, a bydd gan yr ysgol un Pennaeth, gyda rheolwr/wyr ar safleoedd gwahanol. Bydd gan yr ysgol un gyllideb ac un corff llywodraethol, a bydd yr holl safleoedd y derbyn arolygiadau Estyn yr un pryd – fel un ysgol.

Pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu yna byddai dalgylchoedd yr ysgolion presennol yn cael eu haddasu. Gweithredir Polisi Cludiant a Pholisi Mynediad yr Awdurdod fel yr arfer. Felly byddai unrhyw gais mynediad i'r Ysgol Aml-safle i'w ystyried fel cais i'r ysgol yn gyflawn. Byddai rheolaeth o ran mynediad i'r safleoedd gwahanol yn dod yn rhan o bolisïau'r ysgol.

- *Ffederaleiddio gydag Ysgol Sarn Bach a Llanbedrog, a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron.*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

- *Ffederasiwn Enlli – (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron).*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

3. CRYNODEB O'R DALGYLCH

3.1 Yr Ardal

Pentref ym mhenrhyn Llŷn yng Ngwynedd yw Abersoch, gyda thua 800 o drigolion. Mae wedi ei leoli 11 km (7 milltir) o dref Pwllheli a 43 km (27 milltir) o Gaernarfon.

Yn ôl cyfrifiad 2011, mae 783 o bobl yn byw yn ward Abersoch.

3.2 Yr Economi

Mae 75.6% o bobl rhwng 16 a 74 mlwydd oed o fewn ward Abersoch yn weithgar yn economaidd, a 3.7% o'r rhain yn ddi-waith. Mae 24.4% o bobl yn yr un grŵp oedran yn anweithgar yn economaidd gyda 3.6% o'r rhain yn sâl neu'n anabl am gyfnod hir.

Mae'r math o ddiwydiant y mae'r boblogaeth yn weithgar ynddo yn amrywiol yn yr ardal, gyda'r gyfradd uchaf (23.7%) yn gweithio yn y maes Manwerthu a Chyfanwerthu.

Yn ôl data 'Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (2014)' mae cyfradd cyflogaeth ward Abersoch o gymharu â wardiau eraill yng Nghymru yn rhoi ranc o 1404 allan o 1909 o wardiau. Nid yw ward Abersoch felly o fewn y 50% mwyaf difreintiedig yng Nghymru.

Mae nifer o fusnesau yn weithredol yn y pentref, gan gynnwys, amrywiaeth o siopau, bwytai, caffis, tafarndai, llety hunanarlwyo, atyniadau twristaidd a garej.

3.3 Amddifadedd

Nid yw ward Abersoch (sydd yn ardal ehangach nac arwynebedd daearyddol dalgylch yr ysgol) o fewn y 50% mwyaf difreintiedig yng Nghymru (ranc o 1417 allan o 1909 o wardiau).

Mae nifer o feysydd yn llunio'r mynegai cyffredinol yma, gan gynnwys incwm, cyflogaeth, iechyd, addysg, mynediad i wasanaethau, diogelwch cymunedol, amgylchedd ffisegol a thai.

Nodir fod ward Abersoch o fewn y 40% o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru yn y maes 'Tai'. Dangosyddion y maes hwn yw'r gyfran o bobl yn byw mewn cartrefi gorlawn (defnydd ystafelloedd gwely), a'r gyfran o bobl yn byw mewn cartrefi heb wres canolog.

Yn ogystal, mae ward Abersoch o fewn y 40% o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru yn y maes 'mynediad i wasanaethau', h.y. amddifadedd am nad yw pobl yn gallu cael gafael ar amrywiaeth o wasanaethau sy'n cael eu hystyried yn hanfodol ar gyfer byw o ddydd i ddydd. Mae'r dangosyddion yn cynnwys cyfartaledd amseroedd teithio cyhoeddus a phreifat i nifer o wasanaethau megis siopau bwyd, meddygfa, ysgolion cynradd ac uwchradd, swyddfa bost, llyfrgell gyhoeddus, fferyllfa, canolfan hamdden ac amser teithio preifat i orsaf betrol.

Mae crynodeb isod o sut mae ardal Abersoch wedi ei leoli yng nghyd-destun ardaloedd eraill yng Nghymru yn ôl y Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (2014):

Maes	**Ranc yng Nghymru, allan o 1909 o ardaloedd. (1 = mwyaf difreintiedig a 1909 = lleiaf difreintiedig)**	**Mwyaf difreintiedig % yng Nghymru**
Cyflogaeth	1404	
Incwm	1327	
Iechyd	1312	

Addysg	1472	
Tai	577	O fewn y 40-50% mwyaf difreintiedig
Amgylchedd ffisegol	1725	
Mynediad i wasanaethau	593	O fewn y 40-50% mwyaf difreintiedig
Diogelwch cymunedol	821	O fewn 50% mwyaf difreintiedig

3.4 Y Gymuned

Mae nifer o weithgareddau yn cael eu cynnal yn Abersoch, gan gynnwys;

- Gŵyl Abersoch
- Cymraeg i Oedolion
- Diwrnod Shwmae / Su'mae
- Cylch Ti a Fi a Chylch Meithrin
- Gweithgareddau glanhau traethau
- Prosiect Hunaniaeth
- Merched y Wawr

Yn ogystal, mae nifer o gyfleusterau yn y pentref, gan gynnwys neuadd y pentref, amrywiaeth o siopau, fferyllfa, banc symudol, swyddfa bost, garej, caffis, tafarndai, llyfrgell symudol, atyniadau twristaidd, trafnidiaeth gyhoeddus a chae chwarae plant.

4. YSGOLION Y DALGYLCH

4.1 Cyd-destun yr ysgolion yn ôl Adroddiadau Arolygon Estyn

Fel rhan o adroddiadau Estyn bydd awduron yr adroddiadau, sef yr arolygwyr, yn gosod yr ysgolion o fewn cyd-destun ac yn manylu ar eu cysylltiadau cymunedol. Dyma'r cyd-destun a roddwyd i Ysgol Abersoch gan arolygwyr Estyn.

Ysgol Abersoch

"Mae Ysgol Abersoch ym mhentref Abersoch ger Pwllheli, yn awdurdod lleol Gwynedd, ac mae'n gwasanaethu'r pentref a'r ardal gyfagos"

Ffynhonnell: Adroddiad Estyn, Mehefin 2017

4.2 Gwybodaeth ystadegol yr ysgolion

Dengys y tabl isod niferoedd Ysgol Abersoch (M-Bl3), a'r ysgolion cyfagos eraill, o Flwyddyn Meithrin i Flwyddyn 6. Gwelir yn ogystal yn y tabl hwn beth yw capasiti'r ysgolion, a'r nifer o lefydd gweigion. Mae pob un o'r ysgolion hyn yn addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg.

Ysgol	**Capasiti Llawn** (M – Bl6)	**Nifer ar y gofrestr** Medi 2020 (M – Bl6)	**Nifer o Lefydd Gwag** Medi 2020 (M – Bl6)	**Categori Cyfreithiol**
Abersoch (*M-Bl.3)	42	10	32	Ysgol Gymunedol (Babanod)
Sarn Bach	73	48	25	Ysgol Gymunedol
Llanbedrog	83	102	0	Ysgol Gymunedol
Foel Gron	61	43	18	CWR – Eglwys yng Nghymru

Ffynhonnell: Medi 2020

4.3 Gwybodaeth lleoliad annedd a dewis ysgolion disgyblion

Mae gan bob ysgol ddalgylch penodol y mae'n gwasanaethu ac sydd yn bwysig o ran polisi mynediad a chludiant y Cyngor. Nid oes rhaid i ddisgyblion fynychu eu hysgol dalgylch, mae'r dewis i fyny i rieni (yn unol â'r polisi mynediad).

O gymharu â dalgylchoedd eraill yr ardal, mae nifer o ddisgyblion sy'n mynychu ysgol all-dalgylch yn uchel. Dengys data diweddaraf fod 26 o blant 3-8 oed (data Medi 2020) yn byw yn nalgylch Abersoch; dim ond 5 ohonynt sy'n mynychu'r ysgol. Golyga hyn fod 81% o blant sy'n byw yn nalgylch Ysgol Abersoch yn mynychu ysgolion all-dalgylch, yn unol â data 2020.

Mae'r tabl isod yn dangos y wybodaeth gyflawn o ran lleoliadau byw disgyblion a'i dewis ysgol.

		Byw yn Dalgylch (Medi 2020)					
		Abersoch* (M-Bl3)	**Sarn Bach**	**Llanbedrog**	**Foel Gron**	**Arall**	**Cyfanswm Ysgol (M-Bl6)**
Mynychu Ysgol (Medi 2020)	**Abersoch* (M-Bl3)**	**5**	**1**	**-**	**-**	**4**	**10**
	Sarn Bach	**9**	**28**	**-**	**2**	**9**	**48**
	Llanbedrog	**6**	**6**	**58**	**15**	**17**	**102**
	Foel Gron	**2**	**4**	**4**	**24**	**9**	**43**
	Arall	**4**	**2**	**2**	**1**		
Cyfanswm		**26**	**41**	**64**	**42**		

Ffynhonnell: Cyfrifiad Medi 2020

4.4 Crynodeb o'r amrywiol gyfleusterau sydd yn y cymunedau gwledig (Tachwedd 2020)

Mae'r wybodaeth isod wedi ei gasglu ar ardaloedd yr ysgolion a all gael ei effeithio gan unrhyw un o'r opsiynau.

	Abersoch	**Sarn Bach**	**Llanbedrog**	**Foel Gron**
Canolfan Gymuned / Neuadd Bentref	✓	✓	✓	✓
Capel/Eglwys	✓	✓	✓	✓
Trafnidiaeth Gyhoeddus	✓	✓	✓	✓
Siop	✓		✓	✓
Caffi/Tafarn	✓		✓	
Swyddfa Bost	✓		✓	✔

Fferyllfa	✓		✓	
Llyfrgell				
Cae Chwarae Plant	✓		✓	✓
Banc				
Cartref Henoed			✓	
Canolfan Hamdden				
Garej	✓		✓	
Atyniad Twristaidd	✓		✓	
Cylch Ti a Fi + Meithrin	✓		✓	✓

Ffynhonnell: Holiaduron Penaethiaid Tachwedd 2020 (✓ wedi ychwanegu mewn ymateb i sylwadau'r ymgynghoari statudol)

Nodwyd mewn holiadur o'r ardrawiad ar y gymuned fod aelodau'r gymuned yn ymweld ag Ysgol Abersoch yn rheolaidd i gynorthwyo gyda'r profiadau dysgu. Mae aelodau o gymuned pob un o'r ysgolion sydd yn rhan o'r asesiad hwn yn ymweld â'r ysgolion i gynnal gweithgareddau gyda'r disgyblion megis clwb garddio, darllen a ffair iechyd. Yn ogystal, gan nad oes neuadd yn Ysgol Abersoch mae'r ysgol yn gwneud defnydd cyson o'r neuadd gymunedol sydd gyfagos.

4.5 Crynodeb o ddefnydd yr ysgolion y tu allan i oriau craidd yr ysgol Tachwedd 2020)

Mae crynodeb o ddefnydd cymunedol neu all-gwricwlaidd o adeiladau'r ysgolion lleol isod:

	Abersoch	**Sarn Bach**	**Llanbedrog**	**Foel Gron**
Grwpiau Chwarae (Gwyliau'r ysgol)				
Aelwyd a/neu adrannau'r Urdd	✓	✓		✔
Dramâu				
Grwpiau Gwirfoddol				
Bore/Noson Goffi				✔
Arwerthiant Cymunedol				
Llyfrgell Gymunedol				
Ymarfer Côr				
Cymraeg i Oedolion				
Cyfarfod Cyngor Tref/Gymuned				
Cylch/Ysgol Feithrin	✓		✓	
Clwb/Gweithgaredd Chwaraeon			✓	
Clwb ar ôl Ysgol	✓*			✔
Clwb Diddordeb Lleol				

Ffynhonnell: Holiaduron Penaethiaid Tachwedd 2020

(✓ wedi ychwanegu mewn ymateb i sylwadau'r ymgynghoari statudol)

**Ysgol Abersoch yn cynnig clybiau ar ôl ysgol gan gynnwys clwb garddio, clwb crefft Hunaniaith, Urdd Tudwal.*

4.6 Crynodeb o weithgareddau neu grwpiau y mae'r ysgol yn ymwneud yn rheolaidd a nhw:

	Abersoch	Sarn Bach	Llanbedrog	Foel Gron
Cylchoedd Meithrin a/neu Ti a Fi	✓	✓	✓	
Eisteddfodau (Lleol/Sirol/Cenedlaethol)	✓	✓	✓	✓
Adrannau'r Urdd	✓	✓	✓	✓
Gweithgareddau eraill (chwaraeon, clybiau)	✓	✓	✓	✓

Ffynhonnell: Holiaduron Penaethiaid Tachwedd 2020
Testun mewn glas wedi ei ychwanegu yn dilyn yr ymgynghoriad

4.7 Os darperir adeiladau, ystafelloedd, cyfleusterau neu wasanaethau gan ysgol ar ran y gymuned, ble y byddent yn cael eu darparu os caiff ysgol ei chau?

Ysgol	Ble darparir cyfleusterau pe bai'n cau
Abersoch	Cynhelir Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi yn adeilad yr ysgol. Pe byddai penderfyniad i gau'r ysgol, byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd.

4.8 Gwybodaeth am bellter ac amser teithio i ysgolion eraill y dalgylch

Mae'r tabl isod yn nodi pellter ac amser teithio rhwng ysgolion yr ardal. Gwelwn mai Ysgol Sarn Bach yw'r agosaf at Ysgol Abersoch. Mae'r amseroedd teithio isod yn ystyried natur y lonydd a'r effaith y gall hynny ei gael ar amser teithio mewn ardal wledig.

Ysgol		Sarn Bach	Llanbedrog	Foel Gron
Llanbedrog	**Milltir**	**4.2**		
	Munudau	**10**		
Foel Gron	**Milltir**	**3.9**	**1.6**	
	Munudau	**11**	**4**	
Abersoch	**Milltir**	**1.4**	**3.3**	**3.2**
	Munudau	**5**	**7**	**9**

Ffynhonnell: Mapiau Google 2020

5. ASESIAD O'R EFFAITH DEBYGOL AR Y GYMUNED

Er mwyn asesu effaith cymunedol y modelau posib, penderfynwyd creu meini prawf yn unol ag argymhellion ystyriaethau asesiad cymunedol y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018.

MODEL 1 – Gwneud Dim

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Dim newid	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Dim newid	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Dim newid	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Dim newid	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Dim newid	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Dim newid	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Dim newid	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Dim newid	Niwtral

MODEL 2 – NEWID YSTOD OEDRAN YSGOL ABERSOCH O 3-8 OED I 3-11 OED

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Dim newid	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Dim newid	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Dim newid	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Dim newid	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Dim newid	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Dim newid	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Dim newid	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Dim newid	Niwtral

MODEL 3 – FFEDERALEIDDIO GYDAG YSGOL GYFAGOS

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	*Nodir cyfleoedd i Gymuned Abersoch a'r ysgol arall a fyddai'n rhan o'r model ffederal ddod at ei gilydd a rhannu adnoddau a chyfleusterau.*	Positif
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Dim newid o'r sefyllfa bresennol, ond nodir cyfleoedd i gymuned Abersoch a'r ysgol arall a fyddai'n rhan o'r model ffederal i ddod at ei gilydd.	Niwtral

MODEL 4 – CAU YSGOL ABERSOCH A'R PLANT I'W HADDYSGU MEWN YSGOL GYFAGOS

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Gan fod yr ysgol amgen tua milltir a hanner o Ysgol Abersoch a chartrefi'r disgyblion, ni fyddant yn debygol o gerdded i'r ysgol. Mae posib i ollwng plant yn y maes parcio, boed hynny mewn car neu dacsi / bws mini, ac mae safle bws (gwasanaeth bws cyhoeddus) tu allan i ffiniau'r ysgol. Felly, os yw disgyblion yn llai abl i gerdded neu feicio, ni ragwelir anhawster i gyrraedd yr ysgol.	Negyddol
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Mae bws cyhoeddus (rhif 18) yn rhedeg rhwng pentref Abersoch a'r ysgol amgen. Gall rhai teuluoedd fod yn ddibynnol ar gludiant cyhoeddus i gyrraedd yr ysgol amgen, er hynny, ni ragwelir effaith sylweddol ar ddarpariaeth cludiant cyhoeddus gan mai 10 disgybl sydd yn mynychu'r ysgol ar hyn o bryd.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Lleolir Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi ar safle Ysgol Abersoch. Pe byddai'r ysgol yn cau, byddai'n rhaid ystyried y darpariaethau hyn wrth drafod ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol.	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni ragwelir effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Gan fod nifer uchel o blant y dalgylch yn mynychu ysgolion eraill eisoes, a bod niferoedd disgyblion presennol Ysgol Abersoch yn isel, ni ragwelir y byddai teuluoedd a phlant ifanc yn gadael y gymuned.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Gan fod nifer uchel o blant y dalgylch yn mynychu ysgolion eraill eisoes, ni ellir ddod i gasgliad y byddai cau yr ysgol yn cael effaith ar wasanaethau eraill.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Eto, gan fod y rhan fwyaf o blant y dalgylch yn mynychu ysgolion eraill, ni ragwelir y byddai cau'r ysgol yn cael effaith ar economi ehangach y gymuned.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Byddai'r ysgol leol yn bellach o gartrefi o fewn dalgylch presennol Ysgol Abersoch, ac o safbwynt amddifadedd – golyga fod un o ddangosyddion 'mynediad i wasanaethau' yn pellhau oddi wrth drigolion y pentref. *Yn ogystal, derbyniwyd nifer o sylwadau yn ystod yr ymgynghoriad statudol yn ymwneud â'r gymuned oedd yn pwysleisio pwysigrwydd yr ysgol i'r pentref, y gymuned, trigolion a busnesau lleol, ac y byddai'r cau'r ysgol yn cael effaith negyddol ar y pentref.* *Dyma un enghraifft o sylw a dderbyniwyd yn nodi'r effaith y byddai'r cynnig yn ei gael ar y gymuned:* *"Mae'r trigolion a'r busnesau'n ymwybodol o fodolaeth yr ysgol oherwydd yr holl waith a wna'r athrawon a'r disgyblion o'i hybu drwy'r iaith Gymraeg wrth ymweld â nhw'n rheolaidd – mae Ysgol Abersoch yn ysgol yng nghanol bwrlwm ei chymuned. O'i chau, collir deinameg uned y pentref, y bwrlwm a'r ymlyniad cryf sydd gan rieni at sefydliad. Yn sicr, collid un peth allweddol – cysylltiad â'r gymuned ac ymroddiad honno i'r ysgol – pe caeid hi."*	Negyddol

YSGOL AML-SAFLE (Ysgol Abersoch, Ysgol Llanbedrog ac Ysgol Sarn Bach)

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Nodir cyfleoedd i Gymuned Abersoch a'r ysgolion eraill fyddai'n rhan o'r ysgol aml-safle ddod at ei gilydd a rhannu adnoddau a chyfleusterau.	Positif
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Er fod presenoldeb safle ymhob cymuned, ni fyddai hunaniaeth gymunedol i'r safleoedd hynny. Serch hynny, nodir cyfleoedd i gymuned Abersoch a chymunedau y safleoedd eraill fyddai'n rhan o'r ysgol aml-safle ddod at ei gilydd	Niwtral

FFEDERALEIDDIO YSGOLION ABERSOCH, LLANBEDROG, SARN BACH a THREFNIANT CYDWEITHIO HEFO YSGOL FOEL GRON.

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Nodir cyfleoedd i Gymuned Abersoch a'r ysgol arall a fyddai'n rhan o'r model ffederal ddod at ei gilydd a rhannu adnoddau a chyfleusterau.	Positif
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Dim newid o'r sefyllfa bresennol, ond nodir cyfleoedd i gymuned Abersoch a'r ysgolion eraill a fyddai'n rhan o'r model ffederal i ddod at ei gilydd.	Niwtral

FFEDERASIWN ENLLI

YSGOLION ABERSOCH, LLANBEDROG, SARN BACH, PONT Y GOF, CRUD Y WERIN A BOTWNNOG + TREFNIANT CYDWEITHIO HEFO YSGOL FOEL GRON.

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Nodir cyfleoedd i Gymuned Abersoch a'r ysgol arall a fyddai'n rhan o'r model ffederal ddod at ei gilydd a rhannu adnoddau a chyfleusterau.	Positif
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Dim newid o'r sefyllfa bresennol	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Dim newid o'r sefyllfa bresennol, ond nodir cyfleoedd i gymuned Abersoch a'r ysgolion eraill a fyddai'n rhan o'r model ffederal i ddod at ei gilydd.	Niwtral

6. CASGLIADAU

Gwelir yn yr asesiad hwn fod yr ysgol yn ymwneud â'i chymuned ac yn defnyddio cyfleusterau'r gymuned, megis y neuadd yn gyson. Mae'r gymuned hefyd yn gwneud defnydd o adeilad yr ysgol, ac yn ei ddefnyddio fel lleoliad ar gyfer y Cylch Meithrin a'r Cylch Ti a Fi.

Dengys o'r wybodaeth a gyflwynwyd na fyddai'r opsiwn i barhau gyda'r sefyllfa bresennol, ymestyn ystod oed yr ysgol i 3-11 oed, sefydlu Ysgol Aml-safle neu ffederaleiddio gydag ysgol neu ysgolion eraill, yn cael effaith ar y gymuned. Golygai'r opsiynau hyn y byddai presenoldeb ysgol yn parhau yng nghymuned Abersoch gan ymgymryd â'r un gweithgareddau a defnyddio'r un cyfleusterau ac y maent yn bresennol.

Pe byddai'r opsiwn o gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion mewn ysgol gyfagos yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'n cael peth effaith ar rai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol. O ganlyniad, bydd yn ofynnol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen a rhieni disgyblion Ysgol Abersoch fel bod modd i rieni a disgyblion fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog yr ysgol amgen i fanteisio ar gyfleusterau cymuned Abersoch yn ogystal.

Dengys yr asesiad hwn y bydd peth effaith negyddol o gau'r ysgol ar y gymuned. I liniaru'r effaith ar y gymuned nodir cyfleon i sicrhau fod cymuned Abersoch yn ymwybodol o weithgarwch yr ysgol amgen, ac anogir cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.

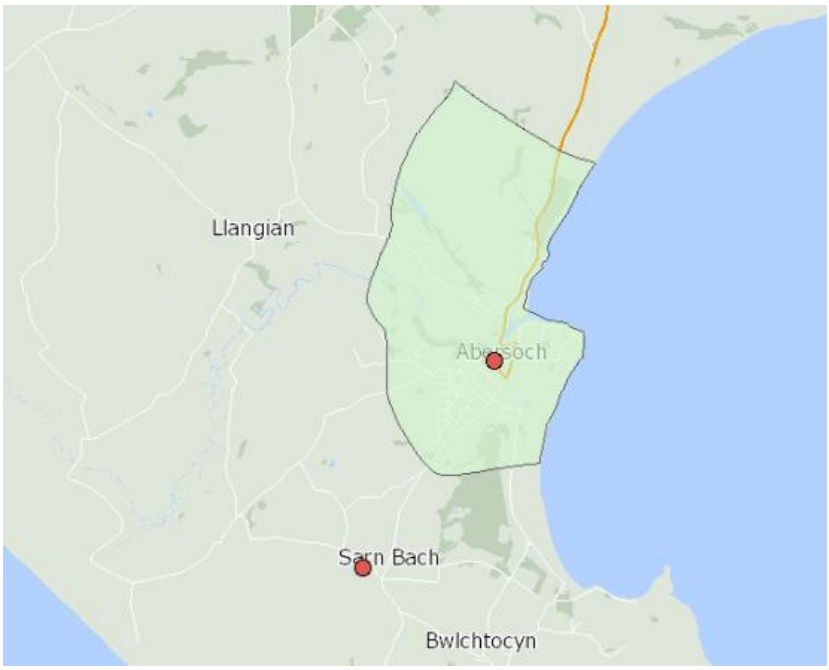

Adroddiad Asesiad Effaith Ieithyddol

Ysgol Abersoch

- Mai 2021

Cynnwys

1. CYFLWYNIAD

1.1 Y Sefyllfa yng Ngwynedd

1.2 Polisi Iaith

1.3 Cefndir Addysgol

2. PROFFIL IEITHYDDOL DALGYLCH ABERSOCH

2.1 Cefndir Proffil Iaith Gwynedd

2.2 Wardiau

2.3 Ysgol Abersoch

2.4 Ysgolion Cyfagos

2.5 Ystadegau Siarter Iaith (Haf 2019)

2.6 Gweithgareddau ar ôl ysgol

2.7 Gweithgareddau Cymunedol

2.8 Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2017-2020

2.9 Tystiolaeth Ychwanegol

3. EFFAITH AR YR IAITH GYMRAEG

3.1 Opsiynau

3.2 Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith

4. CASGLIAD

1. CYFLWYNIAD

Mae cefnogi a datblygu gallu plant Gwynedd i ddysgu a defnyddio eu sgiliau iaith yn allweddol bwysig i strategaethau addysg y Sir.

1.1 Y Sefyllfa yng Ngwynedd

Mae ffigyrau yng Nghyfrifiad 2011 yn nodi fod 65,900 (56%) o bobl dros dair oed yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu yn y Gymraeg. Mae Cyfrifiad 2011 hefyd yn nodi bod 65% yn siarad Cymraeg sydd yn ostyngiad ers y cyfrifiad blaenorol, pan oedd y ffigwr yn 69%.

Yng Ngwynedd, fel mewn sawl Awdurdod Lleol eraill yng Nghymru, mae cryn wahaniaeth yng nghanran y siaradwyr Cymraeg o fewn gwahanol wardiau. Ar un eithaf, mewn wardiau megis Aberdyfi, Tywyn a ward Menai ym Mangor, mae rhwng 18% a 38% o'r boblogaeth yn siarad Cymraeg, tra bod cymaint â 88% yn siarad Cymraeg yn yr ardaloedd mwyaf Cymreig e.e. Llanrug.

1.2 Polisi Iaith

Cynradd

Yr un yw nod y Polisi Iaith ar draws holl ysgolion cynradd y Sir, sef datblygu gallu pob disgybl i fod yn hyfedr yn y ddwy iaith erbyn diwedd CA2. Y Gymraeg yw iaith swyddogol yr asesu yn yr ysgol ar ddiwedd Cyfnod Sylfaen. Yn CA2, parheir i ddatblygu gafael disgyblion ar y Gymraeg gan roi sylw i ddatblygu eu sgiliau yn y ddwy iaith.

Uwchradd

Yn yr uwchradd, disgwylir i bob disgybl sydd wedi cyrraedd y lefel angenrheidiol, sef lefel 3+ ar ddiwedd y CA2 ddilyn Cymraeg Iaith Gyntaf yn CA3 er mwyn sicrhau dilyniant a pharhad priodol. Y gobaith yw y gall y disgyblion hyn astudio'r Gymraeg a'r Saesneg fel pynciau hyd at ddiwedd blwyddyn 11.

Mae'r ysgolion uwchradd yn adeiladu ar y sylfaen a osodwyd yn y cynradd trwy sicrhau fod pob disgybl yn parhau i ddatblygu sgiliau yn y Gymraeg a'r Saesneg. Nid yw'r Sir yn diffinio ysgolion uwchradd yn ôl categorïau ieithyddol gan fod yr un disgwyliad mewn perthynas â'r Polisi Iaith, sef rhoi cyfle i holl ddisgyblion y Sir fod yn hyfedr ddwyieithog.

1.3 Miliwn o siaradwyr erbyn 2050

"Mae'r Gymraeg yn un o drysorau Cymru. Mae'n rhan o'r hyn sy'n ein diffinio fel pobl ac fel cenedl. Ein huchelgais ni fel Llywodraeth Cymru yw gweld miliwn o bobl yn gallu mwynhau siarad a defnyddio'r Gymraeg erbyn 2050."

"Mae ymateb i'r her o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 yn galw am newidiadau pellgyrhaeddol... Mae angen gwthio'r ffiniau a chymryd camau uchelgeisiol fel bod mwy o bobl yn dysgu a defnyddio'r Gymraeg. Mae'r strategaeth hon yn adeiladu ar y sylfeini sydd eisoes yn eu lle ac yn ein symud ymlaen i'r cam nesaf yn ein taith ieithyddol. Rydym wedi nodi tair thema strategol ar gyfer gwireddu'r weledigaeth hon. 1. Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg 2. Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg 3. Creu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun"

" Mae hon yn strategaeth i Gymru gyfan, ac rydym am i bob rhan o'r wlad rannu'r weledigaeth o filiwn o siaradwyr Cymraeg. Mae yna botensial am dwf yn y niferoedd o siaradwyr Cymraeg, yn enwedig yn yr ardaloedd hynny o Gymru sydd â dwysedd poblogaeth isel ond canrannau is o siaradwyr Cymraeg. Ond

mae angen sicrhau hefyd hyfywedd cymunedau Cymraeg fel lleoedd sy'n hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ym mhob agwedd ar fywyd. Ein gweledigaeth ym mhob rhan o'r wlad yw creu amodau ffafriol sy'n cefnogi'r broses o gaffael yr iaith a'r arfer o ddefnyddio sgiliau Cymraeg. Rydym am weld cynnydd yn yr arfer o drosglwyddo'r iaith o fewn y teulu, yr arfer o gyflwyno'r Gymraeg yn gynnar i bob plentyn, system addysg sy'n rhoi sgiliau Cymraeg i bawb, a mwy o werthfawrogiad o sgiliau iaith yn y gweithle. Ar yr un pryd, rydym wedi ymrwymo i gefnogi pobl i ddefnyddio'r Gymraeg yn gymdeithasol, yn y gweithle, ac wrth ddefnyddio gwasanaethau cyhoeddus."

"Mae'r nod o sicrhau miliwn o siaradwyr yn golygu datblygu ymhellach y dulliau sydd fwyaf tebygol o arwain at y cynnydd sydd ei angen. Mae yna ddau brif ddull: trosglwyddo'r Gymraeg o un genhedlaeth i'r llall, a datblygu a chynnal sgiliau Cymraeg drwy addysg a hyfforddiant."

1.4 Cynllun Hybu'r Gymraeg yng Ngwynedd 2018-23

"Mae Safon 145 o Safonau'r Gymraeg, a osodwyd ar y Gyngor Gwynedd yn unol ag Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yn gosod disgwyliad ar y Cyngor i lunio strategaeth 5 mlynedd fydd yn dangos sut yr ydym yn bwriadu mynd ati i hybu'r Gymraeg ac i hwyluso defnyddio'r Gymraeg ar draws y sir. Mae gan Gyngor Gwynedd hanes hir o hybu a gwarchod yr iaith fel cyfrwng cyfathrebu naturiol ei wasanaethau. Rhoir lle amlwg i'r Gymraeg yng nghynlluniau strategol y Cyngor, ac mae Polisi Iaith y Cyngor hefyd yn nodi ein hymrwymiad drwy ddatgan y rhoir cyfrifoldeb ar holl Swyddogion ac Aelodau'r Cyngor i hyrwyddo'r Gymraeg ym mhob rhan o'u gwaith.

3.2 Maes Blaenoriaeth 2 – Iaith Dysgu

Y weledigaeth:

- *Ysgolion sydd yn rhoi bri a gwerth i'r Gymraeg ac yn annog mwy o ddefnydd o'r Gymraeg fel cyfrwng dysgu a chymdeithasu drwy barhau i weithredu'r Siarter Iaith a Strategaeth Iaith Uwchradd.*
- *Cynnydd yn nifer y bobl ifanc sydd yn dewis astudio ac yn derbyn cymwysterau neu achrediadau cydnabyddedig drwy gyfrwng y Gymraeg.*
- *Mwy o ddisgyblion yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o'r cynradd i'r uwchradd ac i addysg ôl-orfodol.*
- *Mwy o gyfleoedd dysgu estynedig yn cael eu cynnig i bobl ifanc - ar ffurf profiad gwaith a phrentisiaethau gyda chyflogwyr sydd yn rhoi statws amlwg i'r Gymraeg - fydd yn datblygu dealltwriaeth pobl ifanc o'r angen am sgiliau Cymraeg ar gyfer y gweithle"*

1.5 Cefndir Addysgol

Mabwysiadwyd strategaeth "Addysg Gynradd o Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd" gan y Cyngor yn Ebrill 2009. Datblygwyd a chefnogwyd uwch strategaeth "Rhaglen Strategol - Tuag at 2025" gan y Cyngor yn Hydref 2010. Darparwyd y ddogfen fel sylfaen strategol i osod cyfeiriad i ddatblygiadau ym maes addysg a hyfforddiant yng Ngwynedd am y 15 mlynedd nesaf. Cyflwynwyd y rhaglen yng nghyd-destun y polisïau a chynlluniau sydd ar y gweill, yn lleol a chenedlaethol i drawsnewid gwasanaethau a ddarperir ar gyfer plant, pobl ifanc a'u teuluoedd. Cyhoeddwyd "Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer 2017-2020" yn Rhagfyr 2017 sydd yn gosod gweledigaeth, ymrwymiad a chyfeiriad ar gyfer sicrhau bod plant a phobl ifanc yn cyflawni'r safonau uchaf er mwyn cynnal yr iaith, diwylliant a'r economi yn lleol.

2. PROFFIL IAITH DALGYLCH ABERSOCH

2.1 Cefndir Proffil Iaith Gwynedd

Mae bron i dri chwarter poblogaeth y Sir wedi eu geni yng Nghymru (66.8%). Mae 65.4% o'r boblogaeth sydd dros dair oed yn siaradwyr Cymraeg – sylweddol uwch na'r ffigwr trwy Gymru gyfan o 19%. Yn gyffredinol, ceir cynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg a'r rheini a gaiff eu geni yng Nghymru tuag at y gorllewin a symud yn fewndirol o'r ardaloedd mwy poblog ar yr arfordir. Yng Ngwynedd, mae'r gallu i siarad Cymraeg uchaf yn ward Llanrug (mae 87.8% yn siarad Cymraeg), ac ar ei isaf yn ardal Menai o Fangor (18.6%).

2.2 Wardiau

2.2.1 Wardiau Abersoch, Llanengan a Llanbedrog

Mae dalgylch presennol Ysgol Abersoch, o fewn ward Abersoch gyda dalgylch Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Foel Gron o fewn ward Llanengan a dalgylch Ysgol Llanbedrog o fewn ward Llanbedrog (Swyddfa Ystadegol Gwladol). Mae proffil ieithyddol wardiau'r ysgolion hyn wedi ei grynhoi yn y tabl isod:

	Abersoch	Llanengan	Llanbedrog	Gwynedd	Cymru
Hunaniaeth Gymreig yn unig	266 (34%)	670 (55.6%)	453 (45.2%)	71,931 (59.0%)	1,761 673 (57.5%)
Dim hunaniaeth Gymreig	473 (60.4%)	480 (39.8)	504 (50.3%)	42,566 (34.9%)	1,045,775 (34.1%)
Aelwydydd ble mae gan o leiaf un person iaith gyntaf arall i Gymraeg neu Saesneg	4 (0.5%)	6 (0.5%)	93 (9.5%)	1,463 (1.2%)	42,581 (1.4%)
Poblogaeth 3+ mlwydd oed	773 (98.7%)	1164 (96.5%)	974 (97.2%)	117,789 (96.6%)	2,955,841 (96.5%)
Gallu siarad Cymraeg	336 (43.5%)	738 (63.4%)	526 (54%)	77,000 (65.4%)	562,016 (19%)
Dim sgiliau Cymraeg	370 (47.9%)	360 (30.9%)	400 (41.1%)	31,177 (26.5%)	2,167,987 (73.3%)
Gallu deall Cymraeg ar lafar yn unig	60 (7.8%)	58 (5%)	44 (4.5%)	8,125 (6.9%)	157,792 (5.3%)
Gallu siarad Cymraeg ond ddim yn gallu darllen nac ysgrifennu Cymraeg	39 (5%)	50 (4.3%)	43 (4.4%)	6,838 (5.8%)	80,429 (2.7%)
Gallu siarad a darllen Cymraeg ond ddim yn gallu ysgrifennu Cymraeg	21 (2.7%)	22 (1.9%)	22 (2.3%)	3,947 (3.4%)	45,524 (1.5%)
Gallu siarad, darllen ac ysgrifennu Cymraeg	275 (35.6%)	666 (57.2%)	460 (47.2%)	65,921 (56%)	430,717 (14.6%)
Cyfuniad arall o sgiliau Cymraeg	8 (1%)	8 (0.7%)	5 (0.5%)	1,781 (1.5%)	73,392 (2.5%)

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2011, Swyddfa Ystadegol Gwladol

2.3 Ysgol Abersoch

Mae'r wybodaeth a geir yn y tabl isod yn amlinellu cefndir ieithyddol disgyblion Ysgol Abersoch.

Dengys y tabl nad oes yr un o'r disgyblion yn siarad Cymraeg yn rhugl gartref. (PLASC 2020).

Ysgol	Siarad Cymraeg yn rhugl gartref	Dim yn siarad Cymraeg gartref ond yn rhugl	Siarad Cymraeg gartref ond nid yn rhugl	Dim yn siarad Cymraeg gartref a dim yn rhugl	Dim yn siarad Cymraeg o gwbl	Cyfanswm
Abersoch	0	0	3 (33%)	3 (33%)	3 (33%)	**9**

Ffynhonnell: Data gan Benaethiaid PLASC Ionawr 2020

2.4 Ysgolion cyfagos

Mae data ieithyddol ar gyfer Ysgol Sarn Bach ac Ysgol Llanbedrog i'w gweld isod:

Ysgol	Siarad Cymraeg yn rhugl gartref	Dim yn siarad Cymraeg gartref ond yn rhugl	Siarad Cymraeg gartref ond nid yn rhugl	Dim yn siarad Cymraeg gartref a dim yn rhugl	Dim yn siarad Cymraeg o gwbl	Cyfanswm
Sarn Bach	25 (53%)	4 (9%)	2 (4%)	11 (23%)	5 (11%)	**47**
Llanbedrog	32 (35%)	26 (29%)	3 (3%)	21 (23%)	9 (10%)	**91**
Foel Gron	18 (42%)	4 (9%)	2 (5%)	11 (26%)	8 (19%)	**43**

Ffynhonnell: Data gan Benaethiaid PLASC Ionawr 2020

2.5 Ystadegau Siarter Iaith (Haf 2019)

Fel rhan o weithredu'r Siarter Iaith, mae holl ddisgyblion ysgolion cynradd Gwynedd yn cwblhau holiadur gwe iaith am eu defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgol ddwywaith y flwyddyn. Dyma ystadegau Haf 2019 am y defnydd mae'r disgyblion yn ei wneud o'r Gymraeg:

1. % y plant sydd yn siarad Cymraeg efo'r athrawon					
	Bob Amser	**Yn aml**	**Weithiau**	**Ychydig iawn**	**Byth**
Abersoch	67%	0%	0%	33%	0%
Sarn Bach	75%	19%	6%	0%	0%
Llanbedrog	100%	0%	0%	0%	0%
Foel Gron	93%	7%	0%	0%	0%

2. % y plant sydd yn siarad Cymraeg efo'r cymhorthyddion a holl staff yr ysgol					
	Bob Amser	**Yn aml**	**Weithiau**	**Ychydig iawn**	**Byth**
Abersoch	50%	0%	17%	33%	0%
Sarn Bach	75%	19%	6%	0%	0%
Llanbedrog	100%	0%	0%	0%	0%
Foel Gron	93%	7%	0%	0%	0%

3. % y plant sydd yn siarad Cymraeg efo plant yn y dosbarth, ar y coridor ac yn y neuadd ginio					
	Bob Amser	**Yn aml**	**Weithiau**	**Ychydig iawn**	**Byth**
Abersoch	17%	0%	67%	17%	0%
Sarn Bach	25%	56%	19%	0%	0%
Llanbedrog	89%	11%	0%	0%	0%
Foel Gron	93%	7%	0%	0%	0%

4. % y plant sydd yn siarad Cymraeg ar iard/fuarth yr ysgol					
	Bob Amser	**Yn aml**	**Weithiau**	**Ychydig iawn**	**Byth**
Abersoch	0%	17%	50%	33%	0%
Sarn Bach	25%	63%	13%	0%	0%
Llanbedrog	33%	44%	22%	0%	0%
Foel Gron	79%	21%	0%	0%	0%

5. % y plant sydd yn hyderus wrth siarad Cymraeg					
	Bob Amser	**Yn aml**	**Weithiau**	**Ychydig iawn**	**Byth**
Abersoch	33%	33%	17%	17%	0%
Sarn Bach	44%	13%	31%	13%	0%
Llanbedrog	100%	0%	0%	0%	0%
Foel Gron	71%	21%	7%	0%	0%

6. % y plant sydd yn meddwl ei bod hi'n bwysig siarad Cymraeg					
	Bob Amser	**Yn aml**	**Weithiau**	**Ychydig iawn**	**Byth**
Abersoch	67%	0%	33%	0%	0%
Sarn Bach	56%	38%	6%	0%	0%
Llanbedrog	89%	11%	0%	0%	0%
Foel Gron	79%	21%	0%	0%	0%

Ffynhonnell: Data GwE Iaith Haf 2019

Gwelwn yn ôl y data uchod fod defnydd o'r Gymraeg yn amrywio yn ysgolion yr ardal. Fe ymddengys fod plant Abersoch sydd yn y cyfnod sylfaen yn hyderus wrth siarad Cymraeg ac yn defnyddio'r Gymraeg wrth siarad gyda'r athrawon, cymhorthyddion a staff. O safbwynt Ysgol Sarn Bach, gwelwn fod canran uwch o blant yn siarad Cymraeg efo'r athrawon, cymhorthyddion a staff. Gwelwn hefyd fod canran uwch o blant yn gwneud defnydd anffurfiol o'r Gymraeg - gyda'i gilydd ar y coridor, yn y neuadd ginio ac ar yr iard, yn ogystal â gyda staff yr ysgol yn Ysgol Sarn Bach o'i gymharu ag Ysgol Aberosch. Rhagwelir felly na fyddai trosglwyddo i Ysgol Sarn Bach yn debygol o gael effaith negyddol ar yr iaith ac y byddai'n cynnig mwy o gyfleoedd i blant Abersoch i ddefnyddio'r Gymraeg wrth gymdeithasu.

Dyma nifer o ymatebion a dderbyniwyd gan ddisgyblion y Cyfnod Sylfaen ar gyfer cwblhau'r Siarter Iaith:

Abersoch: 6
Sarn Bach: 16
Llanbedrog: 9
Foel Gron: 14

2.6 Gweithgareddau ar ôl ysgol (Sefyllfa Tachwedd 2020)

Cynhelir gweithgareddau ar ôl ysgol yn adeilad Ysgol Abersoch megis Aelwyd yr Urdd. Mae llawer o ddigwyddiadau yn cael eu cynnal yn neuadd bentref Abersoch yn ogystal.

Dyma grynodeb o'r hyn mae Ysgol Abersoch a'r ysgolion eraill cyfagos yn eu cynnig ar ôl ysgol:

	Abersoch		**Sarn Bach**		**Llanbedrog**		**Foel Gron**	
	Adeilad yr Ysgol	Neuadd Bentref	Adeilad yr ysgol	Neuadd Bentref	Adeilad yr ysgol	Neuadd Bentref	Adeilad yr ysgol	Neuadd Bentref
Grwpiau Chwarae (Gwyliau'r ysgol)								
Aelwyd/Adrannau'r Urdd	✓		✓			✓	✓	
Bore/Noson Goffi		✓	✓			✓	✓	
Cylch/Ysgol Feithrin	✓					✓		
Clwb/Clwb ar ôl ysgol / Gweithgaredd Chwaraeon	✓	✓			✓		✓	

(✓wedi ei ychwanegu mewn ymateb i sylwadu'r ymgynghoriad statudol)

Gwelir yn y tabl uchod fod nifer o ysgolion yr ardal, gan gynnwys Ysgol Abersoch yn cynnig clybiau gyda'r Urdd ar ôl ysgol. Golygai hyn gallai'r disgyblion fanteisio arnynt fel cyfle ychwanegol i ddefnyddio a datblygu'r Gymraeg. O ran darpariaethau tymor byr, deallwn hefyd fod Hunaniaith yn cynnal Clwb Crefft yn wythnosol yn Ysgol Abersoch ar ôl ysgol i blant cynradd yr ardal er mwyn hybu'r defnydd o'r Gymraeg.

2.7 Gweithgareddau Cymunedol

Mae neuadd ym mhentref Abersoch, ac mae'r Ysgol yn gwneud defnydd rheolaidd o'r gofod hwn yn ogystal. Deallwn hefyd fod Ysgol Abersoch yn cefnogi gweithgareddau Hunaniaith megis Diwrnod Su'mae i hyrwyddo gwerth y Gymraeg mewn busnes.

2.8 Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2017-2020

Mae'r ddwy ysgol, Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach, yn gweithredu amcanion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2017-2020 Cyngor Gwynedd. Mae hyn yn cynnwys:

- Gosod sylfaen gadarn yn y Gymraeg yn y Blynyddoedd Cynnar, gan sicrhau bod disgyblion o gefndir Saesneg yn cael y cyfle i ddysgu'r Gymraeg cyn gynted â phosib.
- Yn y cyfnod sylfaen, adeiladu ar y sylfaen a osodwyd yn y cyfnod meithrin a derbyn drwy barhau i ddatblygu gafael disgyblion ar y Gymraeg, a chychwyn ar y broses o ddatblygu eu sgiliau yn y Saesneg. Yn ymarferol, golyga hyn y bydd y mwyafrif o'r ysgolion yn cychwyn cyflwyno'r Saesneg fel pwnc yn y tymor olaf ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen gan roi sylw i ddatblygu sgiliau darllen, siarad ac ysgrifennu yn yr iaith honno. Y Gymraeg fydd iaith swyddogol yr asesu yn yr ysgol ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen.
- Yn CA2, parhau i ddatblygu meistrolaeth disgyblion ar y Gymraeg gan roi sylw i ddatblygu eu sgiliau yn y ddwy iaith. Asesir cynnydd disgyblion yn y Gymraeg a'r Saesneg ar ddiwedd y cyfnod allweddol.

Fe fyddai gweithredu'r cynnig arfaethedig yn cyd-fynd ag amcanion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2017-20.

2.9 Tystiolaeth Ychwanegol

Ysgol Abersoch

Mae adroddiad Estyn yn 2017 yn dweud:

"Cymraeg yw iaith bob dydd yr ysgol a phrif gyfrwng y dysgu a'r addysgu ac fe addysgir Saesneg yn ffurfiol ym Mlwyddyn 3. Daw 39% o'r disgyblion o gartrefi ble siaredir Cymraeg. Mae eu medrau sylfaenol wrth ddechrau'r ysgol yn is na'r disgwyl, gyda'r Gymraeg yn iaith newydd i'r mwyafrif ohonynt."

(https://www.estyn.llyw.cymru/sites/www.estyn.gov.wales/files/documents/Ysgol%20Gynradd%20Abersoch.pdf)

Ysgol Sarn Bach

Mae gwefan yr ysgol yn dweud:

"Ein bwriad a'r gobaith yw i bob plentyn allu a dewis siarad Cymraeg graenus ym mhob agwedd o fywyd yr ysgol, i ymfalchïo yn iaith, diwylliant a thraddodiadau Cymreig."

Mae adroddiad Estyn 2017 yn dweud:

"Cymraeg yw prif gyfrwng gwaith a bywyd yr ysgol ac fe gyflwynir Saesneg fel pwnc yng nghyfnod allweddol 2...Tua 47% o'r disgyblion sy'n siarad Cymraeg gartref"

(https://www.estyn.llyw.cymru/sites/www.estyn.gov.wales/files/documents/Ysgol%20Sarn%20Bach%20cy docx.pdf)

Ysgol Llanbedrog:

Mae gwefan yr ysgol yn dweud:

"I hybu naws Gymreig yr ysgol, disgwylir mai'r Gymraeg a ddefnyddir i sgwrsio'n anffurfiol yn y dosbarth ac ar y buarth."

Mae adroddiad Estyn 2014 yn dweud:

"Mae oddeutu chwarter o'r disgyblion o gartrefi lle y siaredir Cymraeg fel iaith gyntaf."

(https://www.estyn.llyw.cymru/sites/www.estyn.gov.wales/files/documents/Adroddiad%20arolygiad%20Ysgol%20Llanbedrog%202014_0.pdf.pdf.pdf.pdf.pdf.pdf)

Ysgol Foel Gron:

Mae adroddiad Estyn 2015 yn dweud:

"Cymraeg yw iaith bob dydd yr ysgol a phrif gyfrwng y dysgu a'r addysgu. Fe addysgir Saesneg yn ffurfiol yng nghyfnod allweddol 2. Oddeutu 71% o'r disgyblion ddaw o gartrefi ble siaredir Cymraeg. Ychydig iawn o ddisgyblion sydd o gefndir ethnig lleiafrifol."

(https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2020-08/Ysgol%2520Foel%2520Gron.pdf)

3. EFFAITH AR YR IAITH GYMRAEG

3.1 Opsiynau

Cynigiwyd a thrafodwyd nifer o opsiynau yn ystod y cyfarfodydd lleol. Yn dilyn cynnal gwerthusiad o'r opsiynau hyn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth, mireiniwyd y rhestr i 3 opsiwn i'w hystyried ymhellach, yn ychwanegol i'r opsiwn Gwneud Dim.

- *Gwneud dim* – parhau gyda strwythur presennol yr ysgol.

Rhagwelir y byddai'r opsiwn yma'n niwtral o ran ei effaith ar yr iaith Gymraeg, gan y byddai'n golygu parhau efo'r sefyllfa bresennol.

- *Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng ysgol/ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynyddu cyfleoedd y disgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Yn yr achos yma, am resymau daearyddol, ystyriwyd Ysgol Sarn Bach, ac Ysgol Llanbedrog fel opsiynau rhesymol ar gyfer y trefniant cydweithio. Ni ystyriwyd Ysgol Foel Gron gan nad yw hi'n bosib ffederaleiddio ysgolion sydd â statws elusennol, gyda rhai sydd â statws Cymunedol.

Rhagwelir y byddai'r opsiwn yma'n niwtral o ran ei effaith ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Abersoch yn parhau. Byddai'r opsiwn hefyd yn cynnig cyfle i gyd-gynllunio'r cwricwlwm a chydrannu adnoddau ar draws ysgolion y ffederasiwn.

- *Ymestyn ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed*

Ar hyn o bryd, mae ystod oedran Ysgol Abersoch yn golygu fod darpariaeth addysg yr ysgol yn dod i ben ar ddiwedd blwyddyn 3. Byddai ymestyn ystod yr oedran i 3-11 yn golygu fod yr ysgol yn parhau i addysgu disgyblion hyd ddiwedd Cyfnod Allweddol 2, sef diwedd blwyddyn 6. Byddai hyn yn gyson gydag ystod oedran y mwyafrif o ysgolion cynradd y sir.

Rhagwelir y byddai'r opsiwn yma'n niwtral o ran ei effaith ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Abersoch yn parhau. Ac eithrio newid posib i'r strwythur staffio, rhagwelir y byddai'r ddarpariaeth yn yr ysgol yn parhau yn yr un modd.

- *Cau Ysgol Abersoch a'r disgyblion i gael eu haddysgu mewn ysgol gyfagos*

Golygai'r opsiwn yma y byddai Ysgol Abersoch yn cau, ac y byddai disgyblion presennol yn cael cynnig lle yn Ysgol Sarn Bach (yr ysgol amgen).

Opsiynau a ychwanegwyd yn dilyn yr ymgynghoriad statudol:

- *Ysgol Aml-Safle*

Yr hyn a olygir wrth Ysgol Aml-Safle yw y bydd un ysgol yn cael ei sefydlu ond ar ddwy neu dair safle. Yn statudol bydd gan yr ysgol un endid cyfreithiol, a bydd gan yr ysgol un Pennaeth, gyda rheolwr/wyr ar safleoedd gwahanol. Bydd gan yr ysgol un gyllideb ac un corff llywodraethol, a bydd yr holl safleoedd y derbyn arolygiadau Estyn yr un pryd – fel un ysgol.

Pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu yna byddai dalgylchoedd yr ysgolion presennol yn cael eu haddasu. Gweithredir Polisi Cludiant a Pholisi Mynediad yr Awdurdod fel yr arfer. Felly byddai unrhyw gais mynediad i'r Ysgol Aml-safle i'w ystyried fel cais i'r ysgol yn gyflawn. Byddai rheolaeth o ran mynediad i'r safleoedd gwahanol yn dod yn rhan o bolisïau'r ysgol.

Rhagwelir y byddai'r opsiwn yma'n niwtral o ran ei effaith ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Abersoch yn parhau. Byddai'r opsiwn hefyd yn cynnig cyfle i gyd-gynllunio'r cwricwlwm a chydrannu adnoddau ar draws safleoedd yr Ysgol Aml-Safle.

- *Ffederaleiddio gydag Ysgol Sarn Bach a Llanbedrog, a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron.*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Rhagwelir y byddai'r opsiwn yma'n niwtral o ran ei effaith ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Abersoch yn parhau. Byddai'r opsiwn hefyd yn cynnig cyfle i gyd-gynllunio'r cwricwlwm a chydrannu adnoddau ar draws ysgolion y ffederasiwn.

- *Ffederasiwn Enlli – (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron).*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Rhagwelir y byddai'r opsiwn yma'n niwtral o ran ei effaith ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Abersoch yn parhau. Byddai'r opsiwn hefyd yn cynnig cyfle i gyd-gynllunio'r cwricwlwm a chydrannu adnoddau ar draws ysgolion y ffederasiwn.

Mae'r tabl ar y dudalen nesaf yn cynnwys asesiad o'r effaith ieithyddol o gau Ysgol Abersoch, a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o'i gymharu â'r sefyllfa bresennol. Mae'r tabl hefyd yn amlinellu cyfleoedd i gryfhau'r iaith Gymraeg a dulliau i liniaru unrhyw effaith negyddol bosib all ddeillio o'r model.

Asesu effaith ieithyddol cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach o'i gymharu â'r sefyllfa bresennol

Positif	Niwtral	Negyddol

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith	Oes unrhyw fesurau wedi'u hadnabod i liniaru unrhyw effaith negyddol neu i greu mwy o gyfleoedd positif	Effaith derfynol (yn dilyn dulliau lliniaru)
Iaith yr ysgol (ffurfiol)	Gan fod yr ysgol amgen (Ysgol Sarn Bach) fel Ysgol Abersoch yn ysgol Cymraeg ei chyfrwng, deuir i'r casgliad na fyddai'r cynnig yn cael effaith ar iaith addysg y plant. Gan y byddai'r disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran, gallasai'r cynnig gryfhau'r cyfleodd i ddisgyblion gymdeithasu yn y Gymraeg gyda'u cyfoedion.	Niwtral Dim effaith ar sefyllfa iaith yr ysgol	Amherthnasol	Amherthnasol
Iaith yr ysgol (anffurfiol)	Nodir fod canran uwch o ddisgyblion yn dod o gartrefi sydd yn gallu siarad Cymraeg yn Ysgol Sarn Bach (57%), o'i gymharu ag Ysgol Abersoch (33%). Wrth drosglwyddo disgyblion Ysgol Abersoch i Ysgol Sarn Bach, rhagwelir y byddai'r canran o ddisgyblion sydd yn dod o gartrefi Cymraeg oddeutu 54%. Ar sail hynny, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddisgyblion Abersoch ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach.	Positif	Cynllunio ieithyddol bwriadus gan Ysgol Sarn Bach i sicrhau effaith cadarnhaol ar yr iaith.	Positif
Mynediad at addysg cyfrwng Cymraeg	Mae'r ysgol amgen yn ysgol Cymraeg ei chyfrwng, fel Ysgol Abersoch. Ni ragwelir felly y byddai'r cynnig yn effeithio ar y meini prawf hwn.	Niwtral Dim effaith ar sefyllfa'r iaith	Amherthnasol	Amherthnasol
Darpariaeth anstatudol	Byddai gan ddisgyblion fynediad at gyflenwad uwch yn nhermau staffio, a byddent yn rhan o grŵp mwy o gyfoedion o'r un oedran.	Positif	Gallai'r awdurdod lleol a Chorff Llywodraethol Ysgol Sarn Bach drafod dulliau i sicrhau bod	Positif

			disgyblion yn gallu cymryd rhan mewn gweithgareddau allgyrsiol.	
Gweithgareddau cyn / ar ôl ysgol	Mae'r ysgol amgen yn ysgol fwy o ran niferoedd o ddisgyblion felly bydd y grwpiau cyfoedion yn fwy. Fel Ysgol Abersoch, mae Ysgol Sarn Bach yn cynnig gweithgareddau cyn ac ar ôl ysgol, o ganlyniad ni ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith ar y meini prawf hwn.	Niwtral	Gallai'r Awdurdod Lleol a Chorff Llywodraethol Ysgol Sarn Bach ystyried unrhyw gyfleodd ychwanegol ar gyfer cynnal gweithgareddau ar ôl ysgol, gan sicrhau fod trefniadau mor hygyrch a bo modd i'r holl ddisgyblion.	Positif
Defnyddio'r Gymraeg yn y gymuned	Yn ôl cyfrifiad 2011, roedd 43.5% o boblogaeth ward Abersoch yn siaradwyr Cymraeg. Nodir fod canran uwch o ddisgyblion yn dod o gartrefi sydd yn gallu siarad Cymraeg yn Ysgol Sarn Bach (57%), o'i gymharu ag Ysgol Abersoch (33%). Fel canlyniad, o wireddu'r cynnig, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddisgyblion Abersoch ddefnyddio'r Gymraeg gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth. Mae Ysgol Abersoch wedi gweithio'n galed i ddatblygu sgiliau dwyieithog y plant a hyrwyddo pwysigrwydd diwylliant Cymraeg o fewn y gymuned. O ganlyniad, gallai cau Ysgol Abersoch gael effaith negyddol ar y defnydd o'r Gymraeg o fewn y gymuned leol.	Niwtral	Gall yr Awdurdod Lleol a Chorff Llywodraethol yr ysgol amgen ystyried dulliau o hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg yng nghymunedau Abersoch a Sarn Bach trwy gyfrwng gweithgareddau ar ôl ysgol.	Niwtral

4. CASGLIAD

Ein disgwyliadau yw bod holl ddisgyblion y Sir yn meddu ar ddwyieithrwydd cytbwys, oed perthnasol er mwyn iddynt fod yn aelodau cyflawn o'r gymdeithas ddwyieithog maent yn rhan ohoni. Bydd angen i'r cynigion ar gyfer newid trefniadau lleol gymryd ystyriaeth lawn o'r holl effeithiau ieithyddol. Bydd cynnal a gwell defnydd o'r Gymraeg fel iaith addysgol a chymdeithasol ymhlith plant yn ystyriaeth allweddol wrth lunio cynigion o fewn yr ardal.

Nodwyd yn yr asesiad y byddai'r opsiynau i wneud dim (parhau efo'r sefyllfa bresennol), ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos, ac ymestyn ystod oed yr ysgol yn niwtral o ran eu heffaith ar yr iaith Gymraeg gan y byddent yn golygu y byddai'r ysgol yn parhau ym mhentref Abersoch.

O safbwynt y cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach, ni ragwelir y bydd y cynnig yn cael effaith negyddol ar allu ieithyddol y plant. Byddai'r opsiwn yn golygu fod disgyblion Ysgol Abersoch yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg. Nodir fod canran uwch o ddisgyblion yn dod o gartrefi sydd yn gallu siarad Cymraeg yn Ysgol Sarn Bach (57%), o'i gymharu ag Ysgol Abersoch (33%). Wrth drosglwyddo disgyblion Ysgol Abersoch i Ysgol Sarn Bach, rhagwelir y byddai'r canran o ddisgyblion sydd yn dod o gartrefi Cymraeg oddeutu 54%. Ar sail hynny, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddisgyblion Abersoch ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach. Mae Ysgol Abersoch wedi gweithio'n galed i ddatblygu sgiliau dwyieithog y plant a hyrwyddo pwysigrwydd y diwylliant Cymraeg. Mae'n bwysig felly bod y cynnig i symud y plant yn cydnabod yr angen i gefnogi a pharhau gyda'r gwaith hwn.

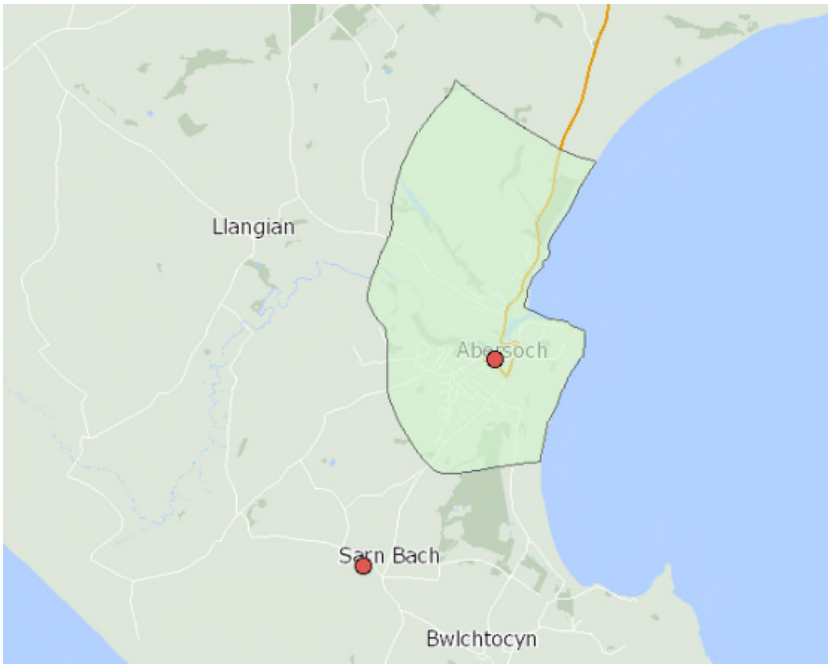

Adroddiad Asesiad Llesiant Ysgol Abersoch

- Mai 2021

Cynnwys

1. **CYFLWYNIAD**

2. **SUT MAE'R CYNNIG YN CWRDD AG AMCANION LLES CYNGOR GWYNEDD?**

3. **A YW'R CYNNIG YN CWRDD Â NODAU LLESIANT Y DDEDDF?**

4. **EGWYDDORION DATBLYGU CYNALIADWY**

5. **CASGLIAD**

1. CYFLWYNIAD

Rydym fel Cyngor wedi ymrwymo i'r egwyddorion o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) er mwyn gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol cymunedau Gwynedd.
Gweledigaeth y Cyngor yw:

Ein gweledigaeth fel Cyngor yw cefnogi holl bobl Gwynedd i ffynnu ac i fyw bywyd cyflawn yn eu cymuned mewn sir sy'n un o'r siroedd gorau i fyw ynddi.

Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu amcanion llesiant sydd yn ategu'r nodau llesiant cenedlaethol gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel
- Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau
- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal eu hunain a'u teuluoedd
- Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu iddynt wneud yr hyn y dymunant ei wneud
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol cyhyd ag sy'n bosibl
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg
- Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y Sir.

Mae'r tabl isod yn amlinellu'r cyswllt rhwng ein hamcanion llesiant a'r nodau llesiant cenedlaethol.

Byddwn yn sicrhau bod trigolion Gwynedd yn:	Llewyrchus	Cydnerth	Iachach	Cyfartal	Cymunedau Cydlynus	Diwylliant bywiog lle mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu	Yn gyfrifol ar lefel byd-eang
Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel							
Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau							
Ennill cyflog digonol i fedru cynnal eu hunain a'u teuluoedd							
Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu iddynt wneud yr hyn y dymunant ei wneud							
Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol cyhyd ag sy'n bosibl							
Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg							
Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y Sir.							

Mae gan yr Adran Addysg rôl i hyrwyddo nodau llesiant y Ddeddf ymysg disgyblion drwy eu gweithgareddau a'u prosiectau. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus yng Nghymru i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol. Fel rhan o'r ddyletswydd mae'r Cyngor wedi cyhoeddi amcanion llesiant sy'n amlinellu sut y bydd yn gwella yn "Cynllun Gwynedd 2018-2023".

1.1 Cyd-destun Ysgol Abersoch

Yn ei gyfarfod ar 17 Medi 2019, bu i Gabinet Cyngor Gwynedd roi caniatâd i'r Adran Addysg
"gychwyn trafodaethau ffurfiol gyda chorff llywodraethol a budd-ddeiliaid perthnasol eraill Ysgol Abersoch yn sgil pryderon ynghylch niferoedd yr ysgol, i alluogi llunio ystod o opsiynau posibl yn ymwneud a dyfodol yr ysgol."

Rhwng Hydref 2019 ac Ionawr 2020, cynhaliwyd 3 cyfarfod lleol gyda rhan-ddeiliaid Ysgol Abersoch ble cynigiwyd a thrafodwyd nifer o opsiynau. Yn dilyn gwerthuso'r opsiynau hynny, mireiniwyd y rhestr i 3 opsiwn i'w hystyried ymhellach, yn ychwanegol i'r model Gwneud Dim. Mae'r opsiynau hynny wedi eu manylu isod:

- *Gwneud dim – parhau gyda strwythur presennol yr ysgol.*

Er bod yr achos dros newid wedi ei sefydlu, mae'r model Gwneud dim wedi ei gynnwys at ddiben cymharu.

- *Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng ysgol/ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynyddu ar gyfleoedd y disgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Yn yr achos yma, am resymau daearyddol, ystyriwyd Ysgol Sarn Bach, ac Ysgol Llanbedrog fel opsiynau rhesymol ar gyfer y trefniant cydweithiol. Ni ystyriwyd Ysgol Foel Gron gan nad yw hi'n bosib ffederaleiddio ysgolion sydd â statws elusennol, gyda rhai sydd â statws Cymunedol.

- *Ymestyn ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed*

Ar hyn o bryd, mae ystod oedran Ysgol Abersoch yn golygu fod darpariaeth addysg yr ysgol yn dod i ben ar ddiwedd blwyddyn 3. Byddai ymestyn ystod yr oedran i 3-11 yn golygu fod yr ysgol yn cael parhau i addysgu disgyblion hyd ddiwedd Cyfnod Allweddol 2, sef diwedd blwyddyn 6. Byddai hyn yn gyson gydag ystod oedran y mwyafrif o ysgolion cynradd y sir.

- *Cau Ysgol Abersoch a'r disgyblion i gael eu haddysgu mewn ysgol gyfagos*

Golygai'r opsiwn yma y byddai Ysgol Abersoch yn cau, ac y byddai disgyblion presennol yn cael cynnig lle yn Ysgol Sarn Bach (yr ysgol amgen).

Yn ei gyfarfod ar 15 Medi 2020, bu i Gabinet Cyngor Gwynedd benderfynu ymgymryd â phroses ymgynghori statudol yn unol â gofynion adran 48 o Ddeddf Safonau Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach, ar y 1af Medi 2021. Cadarnhawyd y penderfyniad gan y Cabinet yn eu cyfarfod ar 3 Tachwedd 2020, yn dilyn i'r penderfyniad gwreiddiol gael ei alw mewn a'i gyfeirio'n ôl i'r Cabinet gan y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn ei gyfarfod ar 8 Hydref 2020.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 12 Ionawr a 23 Chwefror 2021, a derbyniwyd 154 ymateb i'r ymgynghoriad.

Opsiynau pellach a ystyriwyd yn dilyn yr ymgynghoriad statudol:

- *Ysgol Aml-Safle*

Yr hyn a olygir wrth Ysgol Aml-Safle yw y bydd un ysgol yn cael ei sefydlu ond ar ddwy neu dair safle. Yn statudol bydd gan yr ysgol un endid cyfreithiol, a bydd gan yr ysgol un Pennaeth, gyda rheolwr/wyr ar safleoedd gwahanol. Bydd gan yr ysgol un gyllideb ac un corff llywodraethol, a bydd yr holl safleoedd y derbyn arolygiadau Estyn yr un pryd – fel un ysgol.

Pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu yna byddai dalgylchoedd yr ysgolion presennol yn cael eu haddasu. Gweithredir Polisi Cludiant a Pholisi Mynediad yr Awdurdod fel yr arfer. Felly byddai unrhyw gais mynediad i'r Ysgol Aml-safle i'w ystyried fel cais i'r ysgol yn gyflawn. Byddai rheolaeth o ran mynediad i'r safleoedd gwahanol yn dod yn rhan o bolisïau'r ysgol.

- *Ffederaleiddio gydag Ysgol Sarn Bach a Llanbedrog, a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron.*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

- *Ffederasiwn Enlli – (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron).*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Daethpwyd i gasgliad yn dilyn asesiad manylach o'r opsiynau uchod, mae'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach oedd yn ymateb i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu, sef niferoedd isel o ddisgyblion a dosbarthiadau bychain.

2. SUT MAE'R CYNNIG YN CWRDD AG AMCANION LLES CYNGOR GWYNEDD?

Ystyriwyd amcanion llesiant Cyngor Gwynedd wrth werthuso'r opsiynau.

Gwneud dim – parhau gyda'r sefyllfa bresennol.	
Amcanion	Manylion:
Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel	Dim effaith
Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau	Dim effaith
Ennill cyflog digonol i fedru cynnal eu hunain a'u teuluoedd	Dim effaith
Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu iddynt wneud yr hyn y dymunant ei wneud	Dim effaith
Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol cyhyd ag sy'n bosibl	Dim effaith
Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg	Dim effaith
Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y Sir	Dim effaith.

Ymestyn ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed	
Amcanion	Manylion:
Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel	Dim effaith
Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau	Dim effaith
Ennill cyflog digonol i fedru cynnal eu hunain a'u teuluoedd	Dim effaith
Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu iddynt wneud yr hyn y dymunant ei wneud	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yn effeithio ar y nod hwn. Byddai proses statudol ynghlwm ag ymestyn yr ystod oedran. Ni ragwelir effaith ar drefniadau llywodraethol presennol.
Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol cyhyd ag sy'n bosibl	Dim effaith
Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg	Dim effaith
Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y Sir	Dim effaith.

Ffederaleiddio gydag Ysgol gyfagos	
Amcanion	Manylion:
Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel	Dim effaith
Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau	Dim effaith
Ennill cyflog digonol i fedru cynnal eu hunain a'u teuluoedd	Dim effaith
Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu iddynt wneud yr hyn y dymunant ei wneud	Dim effaith. Byddai proses statudol ynghlwm a sefydlu ffederasiwn ffurfiol a sefydlu corff llywodraethol ffederal. Byddai'r opsiwn yn cynnig cyfleodd i rannu staff a rhannu arbenigeddau ar draws yr ysgolion. Byddai hefyd yn cynnig cyfleoedd i gydweithio ar faterion cwricwlaidd a datblygu cynlluniau ar y cyd.
Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol cyhyd ag sy'n bosibl	Dim effaith
Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg	Dim effaith
Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y Sir	Dim effaith.

Cau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach

Amcanion	Manylion:
Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel	Dim effaith
Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau	Dim effaith
Ennill cyflog digonol i fedru cynnal eu hunain a'u teuluoedd	Rhagwelir y byddai gweithredu'r opsiwn yma'n arwain at ddiswyddiadau staff. Datblygwyd polisi staffio manwl gan Gyngor Gwynedd mewn cydweithrediad ag Undebau Llafur a phenaethiaid. Bydd y polisi yn sail i unrhyw newid i gyflogaeth staff sy'n deillio o unrhyw gynnig. Bydd cyfathrebu eglur ac agored yn greiddiol i weithrediad llwyddiannus unrhyw gynigion.
Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu iddynt wneud yr hyn y dymunant ei wneud	Bydd sicrhau fod y disgyblion yn derbyn addysg o'r radd flaenaf yn greiddiol i'r cynnig, gan sicrhau y byddant yn derbyn addysg o'r un ansawdd a safon, fan lleiaf, yn yr ysgol amgen.
Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol cyhyd ag sy'n bosibl	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith ar y nod hwn.
Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg	Cynhaliwyd asesiad ardrawiad ieithyddol. Mae disgyblion Ysgol Abersoch yn byw mewn cymdeithas ble mae'r Gymraeg a'r Saesneg yn bodoli ochr yn ochr a'i gilydd, ac yn cael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg, fel Ysgol Sarn Bach. Nodir yr asesiad ardrawiad ieithyddol fod sefyllfa'r ysgol amgen yn gryf, gyda 57% o ddisgyblion yn dod o gartrefi sydd yn gallu siarad Cymraeg. O'i gymharu, mae 33% o ddisgyblion Ysgol Abersoch yn dod o gartrefi sydd yn gallu siarad Cymraeg.
Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y Sir	Dim effaith

Ysgol Aml-Safle

Amcanion	Manylion:
Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel	Dim effaith
Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau	Dim effaith
Ennill cyflog digonol i fedru cynnal eu hunain a'u teuluoedd	Dim effaith
Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu iddynt wneud yr hyn y dymunant ei wneud	Dim effaith. Byddai proses statudol ynghlwm a sefydlu Ysgol Aml-safle a sefydlu corff llywodraethol ar gyfer yr ysgol newydd. Byddai'r opsiwn yn cynnig cyfleodd i rannu staff a rhannu arbenigeddau ar draws safleoedd yr ysgol. Byddai hefyd yn cynnig cyfleoedd i gydweithio ar faterion cwricwlaidd a datblygu cynlluniau ar y cyd.
Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol cyhyd ag sy'n bosibl	Dim effaith
Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg	Dim effaith
Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y Sir	Dim effaith.

Ffederaleiddio gydag Ysgol Sarn Bach a Llanbedrog, a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron

Amcanion	Manylion:
Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel	Dim effaith
Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau	Dim effaith
Ennill cyflog digonol i fedru cynnal eu hunain a'u teuluoedd	Dim effaith

Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu iddynt wneud yr hyn y dymunant ei wneud	Dim effaith. Byddai proses statudol ynghlwm a sefydlu ffederasiwn ffurfiol a sefydlu corff llywodraethol ffederal. Byddai'r opsiwn yn cynnig cyfleodd i rannu staff a rhannu arbenigeddau ar draws yr ysgolion. Byddai hefyd yn cynnig cyfleoedd i gydweithio ar faterion cwricwlaidd a datblygu cynlluniau ar y cyd.
Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol cyhyd ag sy'n bosibl	Dim effaith
Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg	Dim effaith
Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y Sir	Dim effaith.

Ffederasiwn Enlli – (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron).

Amcanion	Manylion:
Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel	Dim effaith
Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn eu cymunedau	Dim effaith
Ennill cyflog digonol i fedru cynnal eu hunain a'u teuluoedd	Dim effaith
Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu iddynt wneud yr hyn y dymunant ei wneud	Dim effaith. Byddai proses statudol ynghlwm a sefydlu ffederasiwn ffurfiol a sefydlu corff llywodraethol ffederal. Byddai'r opsiwn yn cynnig cyfleodd i rannu staff a rhannu arbenigeddau ar draws yr ysgolion. Byddai hefyd yn cynnig cyfleoedd i gydweithio ar faterion cwricwlaidd a datblygu cynlluniau ar y cyd.
Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol cyhyd ag sy'n bosibl	Dim effaith
Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg	Dim effaith
Cael manteisio ar harddwch amgylchedd naturiol y Sir	Dim effaith.

3. A YW'R CYNNIG YN CWRDD Â NODAU LLESIANT Y DDEDDF?

Nod	Yw'r cynnig yn cyfrannu at y nod yma?	Mesurau lliniaru effeithiau negyddol ar y nod yma:
Cymru lewyrchus Cymdeithas arloesol sy'n defnyddio adnoddau'n ddarbodus, pobl addysgedig, sy'n creu cyfoeth a gwaith.	Byddai'r cynnig yn golygu fod disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran. Rhagwelir felly y byddai'n cyfoethogi profiadau dysgu a chymdeithasol y disgyblion. Yn ogystal, mae'r cynnig yn cyfrannu at y nod trwy wneud defnydd darbodus o adnoddau. Gallai gweithredu'r opsiwn yma arwain at staff yn colli eu swyddi.	Ymgynghorir yn benodol â staff a chynrychiolwyr undebau fel rhan o'r cyfnod ymgynghori statudol. Mae Cyngor Gwynedd wedi datblygu polisi staffio manwl, ar y cyd ac Undebau Llafur a phenaethiaid. Bydd rhaid i unrhyw ddiswyddiadau o ganlyniad i'r cynnig hwn gydfynd â'r polisi hwnnw. Bydd cyfathrebu clir ac agored yn chwarae rhan greiddiol mewn gweithredu unrhyw gynigion.
Cymru gydnerth Cenedl sy'n cynnal ac yn gwella bioamrywiaeth ac ecosystemau iach sy'n cefnogi gwydnwch a gyda'r gallu i addasu i newid (er enghraifft newid yn yr hinsawdd).	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith ar y nod hwn.	Dim effaith
Cymru iachach Cymdeithas lle mae llesiant corfforol a meddyliol pobl cystal â phosibl ac mae pobl yn deall beth sy'n effeithio ar eu hiechyd.	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith ar y nod hwn.	Dim effaith
Cymru sy'n fwy cyfartal Cymdeithas sy'n galluogi pobl i gyflawni eu potensial gwaeth beth fo'u cefndir neu eu hamgylchiadau (gan gynnwys eu cefndir a'u hamgylchiadau cymdeithasol-economaidd).	Datblygwyd y cynnig o fewn cyd-destun y Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd. Mae'r strategaeth yn amlinellu'r weledigaeth: *"Cynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl fydd yn rhoi'r profiadau, y sgiliau a'r hyder i blant y Sir a'u galluogi i ddatblygu i fod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn"*	Nodai'r asesiad cydraddoldeb na ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar gydraddoldeb. Yn ogystal, nodwyd fod polisïau a threfniadau cadarn mewn lle a fyddai'n sicrhau fod y cynnig yn ystyried ac yn cydfynd â hawliau cyfartal. Nodir fod mesurau eisoes mewn lle i sicrhau na fydd camwahaniaethu anghyfreithiol ac aflonyddu.
Cymru o gymunedau gydlynus Cymunedau atyniadol, hyfyw a diogel sydd â chysylltiadau da.	Yn dilyn cynnal asesiad effaith ar y gymuned, daethpwyd i'r casgliad y bydd peth effaith negyddol ar y gymuned pe byddai'r ysgol yn cau.	Wrth gydnabod yr effaith negyddol y gallai cau'r ysgol gael ar gymuned Abersoch, nodir fod 35% o'r 26 o ddisgyblion (3-8) sy'n byw yn nalgylch Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach. Credir felly fod cyswllt eisoes yn bodoli rhwng yr ysgol amgen â'r gymuned yn Abersoch. O weithredu'r cynnig bydd cyfle i adeiladu ar y cysylltiadau hyn sydd rhwng y gymuned yn Abersoch ac Ysgol Sarn Bach trwy gynnal trafodaethau fyddai'n hybu

		cynnwys cymuned Abersoch yng ngweithgarwch cymunedol yr ysgol.
Cymru a diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu Cymdeithas sy'n hyrwyddo ac yn gwarchod diwylliant, treftadaeth a'r Gymraeg ac sy'n annog pobl i gyfranogi yn y celfyddydau, a chwaraeon a gweithgareddau hamdden.	Ni ragwelir effaith ar y nod hwn gan y byddai'r cynnig yn golygu y byddai'r disgyblion yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg.	-
Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang. Cenedl sydd, wrth iddi wneud unrhyw beth i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, yn ystyried a allai gwneud peth o'r fath gyfrannu'n gadarnhaol at lesiant byd-eang.	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith ar y nod hwn.	Dim effaith.

4. EGWYDDORION DATBLYGU CYNALIADWY

Egwyddorion Datblygu cynaliadwy	A yw'r cynnig yn ystyried yr egwyddor?
Hirdymor Pwysigrwydd sicrhau cydbwysedd rhwng anghenion tymor byr a'r angen am ddiogelu'r gallu i ddiwallu anghenion tymor hir hefyd.	Mae patrwm o niferoedd isel yn Ysgol Abersoch ers rhai blynyddoedd, a bellach mae'r sefyllfa yn fregus iawn. Gyda rhagamcanion yn dangos niferoedd yn parhau'n isel, deuir i'r casgliad fod yr heriau sy'n wynebu'r ysgol yn rhai hir dymor, ac felly mae'r achos dros newid yn glir.
Atal **Sut gall gweithredu i atal problemau rhag digwydd neu waethygu helpu cyrff cyhoeddus i gyflawni eu hamcanion?**	Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu gweithredu ymhellach, bydd anghenion y plant yn flaenoriaeth wrth ymgymryd ag unrhyw broses ad-drefnu.
Integreiddio Ystyried sut gall amcanion llesiant y corff cyhoeddus effeithio ar bob un o'r nodau llesiant, ar bob un o'u hamcanion eraill, neu ar amcanion cyrff cyhoeddus eraill.	Bu i'r awdurdod gychwyn y broses o adolygu sefyllfa'r ysgol yn sgil sefyllfa argyfyngus sy'n wynebu'r ysgol.
Cydweithio Gallai cydweithredu ag unrhyw berson arall (neu wahanol adrannau yn y corff ei hun) helpu'r corff i fodloni ei amcanion llesiant.	Fel rhan o'r broses o werthuso'r opsiynau bu i'r Adran Addysg dderbyn mewnbwn gan nifer o adrannau eraill o fewn y Cyngor. Yn ogystal, cynhaliwyd cyfres o gyfarfodydd lleol er mwyn derbyn mewnbwn cychwynnol rhan-ddeiliaid.
Cynnwys Pwysigrwydd cynnwys pobl sydd â diddordeb mewn cyflawni'r nodau llesiant, a sicrhau bod y bobl hynny'n adlewyrchu amrywiaeth yr ardal y maent yn gwasanaethu.	Bydd y cynnig hwn yn destun ymgynghoriad statudol, ac ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc. Hyd yma, mae'r broses wedi cynnwys cyfarfodydd lleol i ymgysylltu gyda'r rhan-ddeiliad perthnasol gan gynnwys rhieni, staff a llywodraethwyr Ysgol Abersoch.

5. CASGLIAD

Yn dilyn ystyriaeth ac asesiad yn unol â gofynion y ddeddf llesiant, ystyriwyd 7 nod y ddeddf llesiant ac amcanion llesiant y Cyngor a deuir i gasgliad fod y cynnig yn cwrdd â'r gofynion. Bydd y cynnig hwn yn caniatáu i ni ymateb i a diwallu anghenion y plant heddiw, a hefyd cryfhau eu llesiant i'r dyfodol.

Cydnabyddir, pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen gyda'r cynnig hwn, gall arwain at gau ysgol yng nghymuned Abersoch, fodd bynnag mae nifer helaeth o'r plant sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys yr ysgol amgen, ac felly mae cyswllt rhwng Ysgol Sarn Bach a chymuned Abersoch eisoes. Bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i liniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog cysylltiadau rhwng y cymunedau. Pe byddai'r cynnig yn cael ei gymeradwyo, bydd trafodaethau yn cael eu cynnal er mwyn trafod y posibilrwydd fod gweithgarwch cymunedol Ysgol Sarn Bach yn cynnwys cymuned Abersoch, ble'n briodol.

Bydd y cynnig arfaethedig yn sicrhau fod plant yr ardal yn cael eu haddysgu ar safle sy'n addas ac mewn cymdeithas naturiol Gymraeg, gan gynyddu cyfleoedd i gymdeithasu a chydweithio gydag eraill a rhoi cyfle teg iddynt ffynnu ymysg eu cyfoedion.

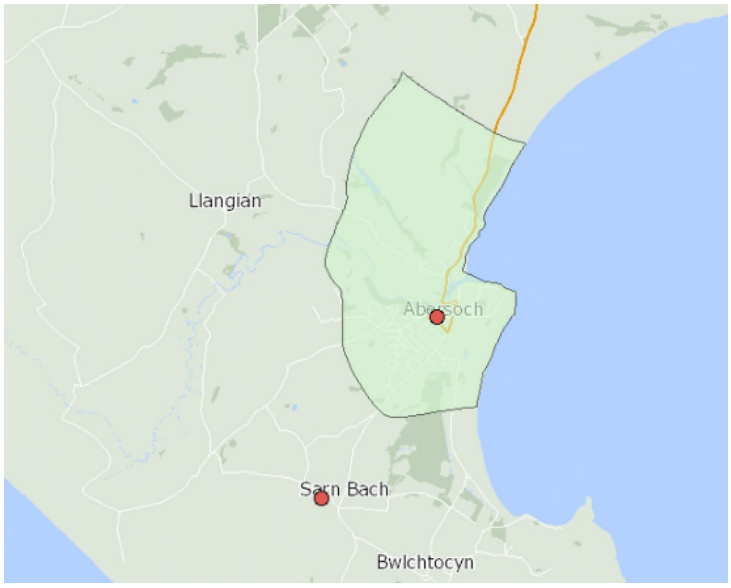

Adroddiad Asesiad Cydraddoldeb Ysgol Abersoch

- Mai 2021

Cynnwys

1. **CYFLWYNIAD**

2. **OPSIYNAU**

3. **EFFAITH UNRHYW NEWID**

4. **DADANSODDI'R CANLYNIADAU**

5. **CASGLIAD**

1. CYFLWYNIAD

Mae Ysgol Abersoch wedi ei lleoli yng nghanol pentref Abersoch ger Pwllheli, ac yn darparu addysg ar gyfer disgyblion 3-8 oed. Mae gan yr ysgol gapasiti o 42 (Meithrin i Flwyddyn 3), ac ym mis Ionawr 2020, roedd ganddi 7 disgybl llawn amser (rhwng 4-8 oed), a 2 ddisgybl meithrin. Erbyn heddiw (Medi 2020), mae ganddi 8 disgybl llawn amser (rhwng 4-8 oed), a 2 ddisgybl meithrin.

Yn ei gyfarfod ar 17 Medi 2019, bu i Gabinet Cyngor Gwynedd roi caniatâd i'r Adran Addysg *"gychwyn trafodaethau ffurfiol gyda chorff llywodraethol a budd-ddeiliaid perthnasol eraill Ysgol Abersoch yn sgil pryderon ynghylch niferoedd yr ysgol, i alluogi llunio ystod o opsiynau posibl yn ymwneud a dyfodol yr ysgol."*

Yn unol â phenderfyniad y Cabinet (17 Medi 2019), sefydlwyd Panel Adolygu Ysgol Abersoch (PAY) gan wahodd y Corff Llywodraethol, rhieni a staff a'r Aelod Lleol i ymuno â'r panel a chymryd rhan yn y drafodaeth. Cynhaliwyd tri chyfarfod PAY rhwng Hydref 2019 ac Ionawr 2020 i drafod ystod o opsiynau i geisio datrys y prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu.

Yn ei gyfarfod ar 15 Medi 2020, bu i Gabinet Cyngor Gwynedd benderfynu ymgymryd â phroses ymgynghori statudol yn unol â gofynion adran 48 o Ddeddf Safonau Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ar y cynnig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach, ar y 1af Medi 2021. Cadarnhawyd y penderfyniad gan y Cabinet yn eu cyfarfod ar 3 Tachwedd 2020, yn dilyn i'r penderfyniad gwreiddiol gael ei alw mewn a'i gyfeirio'n ôl i'r Cabinet gan y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn ei gyfarfod ar 8 Hydref 2020.

Fel rhan o'r broses o ddatblygu cynnig/cynigion ar gyfer ad-drefnu ysgol/ysgolion, mae'n ofynnol i'r Cyngor (yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010) ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchodedig. Mae gan y Cyngor hefyd ddyletswyddau cyffredinol ychwanegol i sicrhau tegwch a meithrin perthnasau da. Rhaid felly gwneud Asesiad Effaith Cydraddoldeb cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd warchodedig).

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 12 Ionawr a 23 Chwefror 2021, a derbyniwyd 154 ymateb i'r ymgynghoriad.

2. OPSIYNAU

Cynigiwyd a thrafodwyd nifer o opsiynau yn ystod y cyfarfodydd lleol. Yn dilyn cynnal gwerthusiad o'r opsiynau hyn yn erbyn ffactorau'r Strategaeth, mireiniwyd y rhestr i 3 opsiwn i'w hystyried ymhellach, yn ychwanegol i'r opsiwn Gwneud Dim.

- *Gwneud dim – parhau gyda strwythur presennol yr ysgol.*

Er bod yr achos dros newid wedi ei sefydlu, mae'r model Gwneud dim wedi ei gynnwys at ddiben cymharu.

- *Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng ysgol/ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynyddu ar gyfleoedd y disgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Yn yr achos yma, am resymau daearyddol, ystyriwyd Ysgol Sarn Bach, ac Ysgol Llanbedrog fel opsiynau rhesymol ar gyfer y trefniant cydweithiol. Ni ystyriwyd Ysgol Foel Gron gan nad yw hi'n bosib ffederaleiddio ysgolion sydd â statws elusennol, gyda rhai sydd â statws Cymunedol.

- *Ymestyn ystod oedran Ysgol Abersoch o 3-8 oed i 3-11 oed*

Ar hyn o bryd, mae ystod oedran Ysgol Abersoch yn golygu fod darpariaeth addysg yr ysgol yn dod i ben ar ddiwedd blwyddyn 3. Byddai ymestyn ystod yr oedran i 3-11 yn golygu fod yr ysgol yn gallu parhau i addysgu disgyblion hyd ddiwedd Cyfnod Allweddol 2, sef diwedd blwyddyn 6. Byddai hyn yn gyson gydag ystod oedran y mwyafrif o ysgolion cynradd y sir.

- *Cau Ysgol Abersoch a'r disgyblion i gael eu haddysgu mewn ysgol gyfagos*

Golygai'r opsiwn yma y byddai Ysgol Abersoch yn cau, ac y byddai disgyblion presennol yn cael cynnig lle yn Ysgol Sarn Bach (yr ysgol amgen).

Opsiynau pellach a ystyriwyd yn dilyn yr ymgynghoriad statudol:

- *Ysgol Aml-Safle*

Yr hyn a olygir wrth Ysgol Aml-Safle yw y bydd un ysgol yn cael ei sefydlu ond ar ddwy neu dair safle. Yn statudol bydd gan yr ysgol un endid cyfreithiol, a bydd gan yr ysgol un Pennaeth, gyda rheolwr/wyr ar safleoedd gwahanol. Bydd gan yr ysgol un gyllideb ac un corff llywodraethol, a bydd yr holl safleoedd y derbyn arolygiadau Estyn yr un pryd – fel un ysgol.

Pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu yna byddai dalgylchoedd yr ysgolion presennol yn cael eu haddasu. Gweithredir Polisi Cludiant a Pholisi Mynediad yr Awdurdod fel yr arfer. Felly byddai unrhyw gais mynediad i'r Ysgol Aml-safle i'w ystyried fel cais i'r ysgol yn gyflawn. Byddai rheolaeth o ran mynediad i'r safleoedd gwahanol yn dod yn rhan o bolisïau'r ysgol.

- *Ffederaleiddio gydag Ysgol Sarn Bach a Llanbedrog, a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron.*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

- *Ffederasiwn Enlli – (Ysgolion Abersoch, Llanbedrog, Sarn Bach, Pont Y Gof, Crud y Werin, Uwchradd Botwnnog a threfniant cydweithio hefo Ysgol Foel Gron).*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu sefydlu trefniant cydweithio ffurfiol, rhwng yr ysgolion cyfagos. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Byddai ffurfio ffederasiwn ffurfiol gydag ysgol neu ysgolion eraill yn cryfhau sefyllfa arweinyddiaeth yr ysgol, ac yn cynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio gyda chyfoedion.

Daethpwyd i gasgliad yn dilyn asesiad manylach o'r opsiynau uchod, mae'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i'r disgyblion yn Ysgol Sarn Bach oedd yn ymateb i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu, sef niferoedd isel o ddisgyblion a dosbarthiadau bychain.

3. EFFAITH UNRHYW NEWID

Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r effaith fydd unrhyw newidiadau'n ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb isod. Beth yw'r effaith fydd y polisi/gwasanaeth newydd neu'r newidiadau arfaethedig yn ei gael ar y nodweddion hyn?

Nodweddion	**Sut fath o effaith? ***	**Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?**
Hil (gan gynnwys cenedligrwydd)	Dim	Mae gan ysgolion Gwynedd bolisïau perthnasol ar waith i amddiffyn unigolion rhag unrhyw wahaniaethu yn seiliedig ar hil, megis Polisïau Cydraddoldeb, Cynhwysiant a Gwrth-fwlio. Mae'r polisi Gwrth-fwlio a ddarperir gan Gyngor Gwynedd yn nodi canllawiau a gweithdrefnau gwrth-fwlio yn seiliedig ar ffactorau megis hil yn yr ysgol. Yn ogystal, fe nodir ym mholisi Cydraddoldeb sydd yn cael ei gweithredu gan ysgolion cynradd Gwynedd fod yr ysgolion yn *"..gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion."* Ni ragwelir felly y byddai'r cynnig yn cael effaith ar y nodwedd yma.
Yr Iaith Gymraeg	Dim	Mae Cynllun Addysg Gymraeg y Cyngor yn gosod yr un gofynion ar bob ysgol, ac felly o ran gweithredu'r polisi, ni ragwelir y byddai effaith pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Cynhaliwyd asesiad effaith ieithyddol ar y cynnig yn ogystal.
Anabledd	Dim	Dan ofynion Polisi'r Cyngor, mae gofyn i ysgolion ddarparu Polisi Gwrth-fwlio, ac felly bydd disgwyl i'r ysgol amgen warchod yn erbyn bwlio ar sail anabledd, ac yn wir, ar unrhyw sail arall. Yn ogystal, mae gan ysgolion Gwynedd Gòd Ymarfer Cludiant. Bydd angen i staff yr ysgol amgen ddarparu'r un lefel o ofal a bod yn ymwybodol o holl anghenion y disgyblion.
Rhyw	Dim	Ni ragwelir y byddai gweithredu'r cynnig yn cael effaith o safbwynt rhyw gan fod pob ysgol a effeithir yn gweithredu polisi cydraddoldeb sydd yn nodi fod yr ysgol yn: *"..gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion."*
Oedran	Dim – lled bositif.	Mae Ysgol Abersoch yn darparu addysg ar gyfer disgyblion rhwng 3-8 oed. Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai'n golygu fod y disgyblion yn trosglwyddo i ysgol gydag ystod oed o 3 i 11 ar un safle. Fodd bynnag, ni ragwelir y byddai hyn cael effaith negyddol – mae pob ysgol a effeithir yn gweithredu polisi cydraddoldeb sydd yn nodi fod yr ysgol yn: *"..gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion."*
Cyfeiriadedd Rhywiol	Dim	Fe nodir yn y polisi Cydraddoldeb sydd yn cael ei gweithredu gan ysgolion cynradd Gwynedd fod yr ysgolion yn

		"..gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion."
Crefydd neu Gred (neu ddiffyg cred)	Dim	Mae Ysgol Abersoch a'r ysgol amgen, sef Ysgol Sarn Bach yn ysgolion cymunedol – nid yw'r cynnig yn awgrymu newid hyn. Mae gan bob ysgol Bolisi Cynhwysiad a fyddai'n delio ag unrhyw ddigwyddiad gwahaniaethol a allai godi yn yr ysgol, sy'n gysylltiedig â chrefydd neu gred.
Ailbennu Rhywedd	Dim	Fe nodir ym mholisi Cydraddoldeb sydd yn cael ei gweithredu gan ysgolion cynradd Gwynedd fod yr ysgolion yn *"..gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion."*
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Dim	-
Priodas a Phartneriaeth Sifil	Dim	-

Mae'n ddyletswydd ar y Cyngor dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i gyfrannu'n bositif i gymdeithas decach trwy hybu cydraddoldeb a pherthynas dda yn ei weithgareddau ym meysydd oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, crefydd, hil, trawsrywedd, anabledd a beichiogrwydd a mamolaeth.

Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb	**A yw'n cael effaith?***	**Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?**
Cael gwared â cham-wahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Nac ydi	Ni fyddai gweithredu'r cynnig yn newid dyletswydd statudol yr ysgolion a effeithir arnynt i amddiffyn disgyblion rhag unrhyw wahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth. Y nod yw rhoi cyfle i'r disgyblion leisio'u barn mewn ffordd sy'n addas ac yn briodol o ystyried unrhyw ffactorau sy'n effeithio arnynt. Byddant yn parhau i ddefnyddio'r Cyngor Ysgol, gwersi ABCh, polisïau gwrth-fwlio a dulliau eraill i sicrhau bod yr ysgol yn gwahardd gwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth.
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Nac ydi	Rhagwelir y bydd yr ysgol amgen yn parhau i hyrwyddo cyfleodd cyfartal.
Meithrin perthnasau da	Nac ydi	Gan fod rhai o ddisgyblion dalgylch Ysgol Abersoch eisoes yn mynychu Ysgol Sarn Bach mae'n deg nodi fod cysylltiad rhwng Ysgol Sarn Bach a chymuned Abersoch eisoes yn bodoli. Serch hynny, gallai cyfleoedd i adeiladu ymhellach ar y berthynas â'r gymuned yn Abersoch ddeillio o weithredu'r cynnig.

4. DADANSODDI'R CANLYNIADAU

4.1 Ydi'r cynnig felly'n debygol o gael effaith sylweddol, bositif ar unrhyw un o'r nodweddion cydraddoldeb neu'r Ddyletswydd Gyffredinol? Beth yw'r rheswm am hyn?

Gan fod Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach yn gweithredu'r un polisïau mewn perthynas â chydraddoldeb a gwrth fwlio, ni ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith sylweddol ar unrhyw un o'r nodweddion cydraddoldeb neu'r Ddyletswydd Gyffredinol a gyfeirir atynt yn y ddogfen hon.

4.2 Ydi'r cynnig felly'n debygol o gael effaith sylweddol, negyddol ar unrhyw un o'r nodweddion cydraddoldeb neu'r Ddyletswydd Gyffredinol? Beth yw'r rheswm am hyn?

Gan fod Ysgol Abersoch ac Ysgol Sarn Bach yn gweithredu'r un polisïau mewn perthynas â chydraddoldeb a gwrth fwlio, ni ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith sylweddol ar unrhyw un o'r nodweddion cydraddoldeb neu'r Ddyletswydd Gyffredinol a gyfeirir atynt yn y ddogfen hon.

4.3 Beth ddylid ei wneud?

Dewiswch un o'r canlynol:

Parhau gyda'r polisi / gwasanaeth gan ei fod yn gadarn	✓
Addasu'r polisi i ddileu unrhyw rwystrau	
Atal a dileu'r polisi gan fod yr effeithiau niweidiol yn rhy fawr	
Parhau â'r polisi oherwydd gellir cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol	

4.4 Os yn parhau â'r cynllun, pa gamau byddwch yn eu cymryd i leihau neu liniaru unrhyw effeithiau negyddol?

I liniaru'r effaith ar y gymuned nodir cyfleon i sicrhau fod cymuned Abersoch yn ymwybodol o weithgarwch yr ysgol amgen, ac anogir cydweithio cymunedol rhwng yr ysgol amgen a chymuned Abersoch, lle'n briodol.

4.5 Monitro – pa gamau byddwch yn eu cymryd i fonitro effaith ac effeithiolrwydd y polisi neu'r gwasanaeth (cynllun gweithredu)?

Cyfrifoldeb yr ysgol (a'r Corff Llywodraethol) yw gweithredu'r polisïau cydraddoldeb, a bydd yr Awdurdod, drwy ei weithdrefnau cymorth a monitro arferol, yn sicrhau cydymffurfiaeth.

5. CASGLIAD

Ni ragwelir y byddai'r cynnig i gau Ysgol Abersoch a chynnig lle i ddisgyblion Ysgol Sarn Bach yn achosi effeithiau negyddol o safbwynt cydraddoldeb. Mae ysgolion cynradd Gwynedd eisoes yn gweithredu polisi Cydraddoldeb sy'n nodi fod yr ysgolion yn *"..gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion."* Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu parhau â'r cynnig hwn, ac os tynnir sylw at unrhyw effaith yn dilyn yr ymgynghoriad, bydd y Cyngor yn ceisio ffyrdd i'w lliniaru gan edrych yn benodol ar unrhyw awgrymiadau a gynhigir yn yr ymatebion.

Atodiad Dd
Appendix Dd

Fersiwn Gwreiddiol:
Original Version:

YMATEB DRAFT I ADRODDIAD DRAFT IR CABINET YNGLYN A YSGOL ABERSOCH

Cynghorydd Dewi Roberts

Ymateb ir Adroddaiad Draft

Yn gyntaf caf dtgan fy siom ynglyn ar amseren sydd wedi ei osod I fi ymateb ir adroddiad hyn cael derbyn yr adroddiad ar pnawn Dydd Gwener penwythnos y banc tra roeddwn I ffwrdd ar wyliau!

Felly rwyf wedi cael dau ddiwrnod Gwaith i paratoi ymateb ir adroddiad mae hyn wedi bod yn batrwm cyson yn ystod y broses ac rwyf wedi codi sylw ir fur amser anheg sydd yn cael ei gosod, ambell waith yn y gorffenol.

Hefyd rwyf wedi cael trafferth gyd fy surface pro hwn yw y cyfrifiadur rwyf wedi cadw Gwaith arno yn cynnwys phob cyfathrebiad I wneud ar broses cau yr ysgol. Rhif cwyn i2106-0163.

Awdur yr Adroddiad yw Swyddog Addysg Dwyfor a Feirionydd Gwern Ap Rhisiart a bydd cyflwyno yr adroddiad ir Cabinet ar 15fed Mehefin 2021 gan Aelod Cabinet Cynghorydd Cemlyn Williams.

1 & 2 Yr Argymhelliad ar Penderfyniad a geisir yw cymeradwyo I gau yr Ysgol ar 31 Rhagfyr 2021 a darparu lle I ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o Ionawr 2022 a fod hyn yn cael ei wneud wrth cyhoeddi rhybyddion statudol a pherthnasol ir broses.

3. Rhan y Cyflwyniad ir Adroddiad sydd yn son am y cyfardodydd dechreuol ir broses mae yna wedi bod oruder ar syt cafodd yr cfarfodydd yn ei chynnal a bydd derbyn ambell cwyn ynglyn a safon yr cyflwyniadau ar trfodaethau. Hefyd bydd pruder yngly ar opsiynnau oedd yn cael ei rhoi wrth law ar eglurhad syt oedd dilyn yr opsiynnau hyn I fynnu, engraifft o hyn oedd opsiwn ffedreleiddio gyda ysgol arall.

Mae y fater fod y Penderfyniad gan y Cabinet wedi cael ei alw I fewn gan y Pwyllgor Craffu Addysg ar argymhelliad gan y Pwyllgor Craffu Addysg Ir Cabinet ail ystyrio yr penderfyiad yn arwydd cryf fod pruderon dros y Penderfyniad Cabinet I parhau gydar broses ymgynghori.

4 Cefndir

Y Prif heriau

i. **Fel sydd wedi arddangos yn tablau yrt Adran Addysg mae rhif disgyblion yr Ysol yn gallu cynyddu yn yn sydyn yn ogystal a gostwng mae rhifau disgyblion yr Ysgol wedi aros yn debyg yn ddiwedar ond mae diddordeb wedi ei ddangos gan rhieni I gofrestur ei plant I fynychu ar ysgol yn y dyfodol hyn er yr cwmwl mawr sydd wedi bod dros yr ysgol y flwyddyn diethaf yma. Mae y Meithrinfa ar grwp Ti a Fi yn brysyr ac yn datblygu yn ffrwythlon ar profiad yn llefydd eraill yw fod hyn yn dilyn cynydd mewn rhifau disgyblion.**

ii. **Rhan maint yr Dosbarthiadau mae pruder wedi ei ymddangos gan llwyodraeth cymru rhan maint dosbarthiadau gan ddweud fod well cael dosbarthiadau llai. Felly mae elfen positif I dosbarth bach.**

iii. **Lle mae tystioliaeth rhan y rhagolygon cynydd o cynyddiad o ddim ond dau I 2023 fel sydd wedi ei ddangos yn y dyfodol mae cynyddiad rhifau disgyblion yn gallu digwydd yn sydyn ac yn anisgwyl fellu mae beth sydd yn yr adroddiad yn gamarweiniol.**

iv. **Mae ddigon phosib i rhieni newid ei meddwl rhan pa ysgol mae nhw am anfon ei plant I mae debyg os bydd cadw yr ysgol bydd llawer o rhieni yn ail feddwl ac yn anfon ei plant ir ysgol agosach am ambell rheswm.**

v. **Mae y swm sydd yn cael ei drodd yn dderbyniol ar rhifau disgyblion ac gyda edrych mewn ffordd uchalgeisiol ar hyn os bydd y rhifau yn codi fel mae rhywyn yn obeithiol o ddigwydd ni fydd y swm £52,582 yn perthnasol.**

vi. **Cyfeiriaf at ymateb v. mae ddigon phosib ni fydd y gwhaniaeth yma yn bod os byddrhifau yn cynyddu.**

4.2 Nid rwyf gyda dadl ynglyn a cyd Destyn Srtategol ond I ddweud fod colli adnodd ysgol yn yr Ardal am cael effaith niwediol ar y gallu I rhoi addusg gorau I plant fy ward ac rhan hawl dewis I rhieni y plant.

4.3 Rwyf yn nodi yr opsiynau sydd gerllaw ond yn dal I pryderu rhan yr ymchwil I mewn ir opsiwnau yma y bennaf y broses o Ffedraeleiddio gyda Ysgol cyfagos a y phosib o cael plant o 3oed I 9oed nid rwyf yn derbyn fod hyn ddim yn cael effaith ar rhifau plant yn Abersoch a fod yr effaith o wneud hyn yn cael ddim effaith ar Ysgol Sarn Bach – nid rwyf yn teimlo fod hyn wedi ei trialu am cyfnod.

Yr adborth rwyf yn dderbyn yn lleol fod yna canfyddiad yma o anwybyddu ynrhyw sylwad ar unig opsiwn sydd yn dderbyniol yw cau yr ysgol.

4.3.2 – 4.8.5 Rwyf yn barod wedi ymateb I rhai or pwyntiau ac ddim am air ddwud ond mae capacity y ddau ysgol cyfagos Ysgol Llanbedrog a Ysgol Sarn Bach yn fy mhoeni. Mae eto son am capacity Ysgol Abersoch sef 32 nid yw yr ysgol erioed wedi cyrraedd y rhif yma?

5. Mae effaith difrifol am fod ar y ddiwylliant ar Iaith Cymraeg wrth cau yr ysgol a ac er fod yna effaith cyllidol ar hyn o brud does dim mesyr or colled yma mewn ardal sydd ai iaith ai ddiwylliant od dan ffaswn her ac be fydd y costau I ynrhyw syniad neu project I ymateb I achub yr iaith ar diwylliant yma – berrig fydd arbed wrth gau a gwario mwy ar menterion llawer llai effeithiol yn y dyfodol.

6. Ymgynghoriad. Er rwyf or farn fod yn amhosib cael ymgynghoriad cyflawn a theg yn yr amgylchiadau COVID mae yr ymgynghoriad yn glir fod gwrthwynebiad clir I gau yr ysgol ac os bydd hyn yn mynd ymlaen mae hyn yn groes I awydd y gymdeithas yn cynnwys y plant y rhieni, y trigolion, Staff yr Ysgol, Cyngor Cymuned Aleod Lleol ar Aelod Seneddol.

Mae yr ymgyngohoriad hefyd yn dangos for pryder ynglyn a y broses or ymgynghoriad ei hyn.

Mewn canlyniad mae yn hawdd yn fan hyn cael canfyddiad fod y fater yn fait accompli sydd yn bechod fawr.

Hoffwn cadarnhau y bydddaf yn cael ymuno ar Cyfarfod Cabinet a fod Cadeirydd ar Is gadeirydd hefyd yn cael gwahoddiad ir cyfarfod os dim ond rhan parch yw Gwaith ddi ben ir gorau yr Ysgol fach yma.

Dewi Roberts

Cynghorydd Abersoch

Fersiwn wedi'i gyfieithu:

Translated version:

DRAFT RESPONSE TO CABINET'S DRAFT REPORT ON YSGOL ABERSOCH

Councillor Dewi Roberts

Response to Draft Report

First of all I can express my disappointment at the timescale that has been set for me to respond to this report to receive the report on Friday afternoon on the bank weekend while I was away on holiday!

Therefore, I have had two Working Days to prepare a response to the report, this has been a consistent pattern throughout the process and I have drawn attention to the unfair timescales that are imposed, sometimes in the past.

Also I've had trouble with my surface pro this is the computer I've kept Work on including all the communications to do on the school closing process. Complaint number i2106-0163.

The Report is authored by Dwyfor and Meirionnydd Education Officer Gwern Ap Rhisiart and the report will be presented to Cabinet on 15th June 2021 by Cabinet Member Councilor Cemlyn Williams.

1 & 2 The Recommendation of Resolution sought is to approve the closure of the School on 31 December 2021 and to provide a place for pupils at Ysgol Sarn Bach from January 2022 and that this be done when issuing statutory and relevant notices to the process.

3. In relation to the Report Introduction which talks about the initial meetings of the process there has been concern about how the meetings were conducted and there will be some complaints about the standard of presentations and discussions. There was also concern regarding options that were being put to hand and the explanation of how to pursue these options. An example of this was a federalization option with another school.

The fact that the Cabinet Decision has been called in by the Education Scrutiny Committee on a recommendation from the Education Scrutiny Committee to the Cabinet to reconsider the decision is a strong indication that there are concerns over the Cabinet Decision to continue the consultation process.

4 Background

Main challenges

i. ***As has been shown in the Education Department tables the School's pupil numbers can rise sharply as well as the School's pupil numbers have remained similar recently but parents have shown interest in registering their children to attend school future despite the big cloud that has been over the school this past year. The Nursery on the Ti a Fi group is busy and is developing fruitfully and experience elsewhere is that this is following an increase in pupil numbers.***

ii. *With regard to Class sizes, concern has been expressed by the Welsh government over class sizes saying that smaller classes are better. So there is a positive element to small class.*

iii. *Where is the evidence part of the forecasts of an increase of only two to 2023 as has been shown in the future the rise of pupil numbers can happen suddenly and unexpectedly so what is in the report is misleading.*

iv. *It is quite possible for parents to change their mind about which school they want to send their children to if it is likely that keeping the school will result in many parents re-thinking and sending their children to the nearer school for a few reasons.*

v. *The amount reported is acceptable on pupil numbers and with an ambitious look at this should the numbers rise as one hopes it will do so, the sum of £ 52,582 will not apply.*

vi. *I refer to response v. this difference may well not exist if numbers increase.*

4.2 I am not in a debate about a Strategic Theme but to say that the loss of a school resource in the Area has a detrimental effect on the ability to provide the best education for the children of my ward and the right of choice for the parents of the children.

4.3 I note the options that are nearby but I remain concerned about the part of the research into these options mainly the Federalization process with a nearby School and the possibility of educating children from 3 to 9 years of age I do not accept that this does not affect child numbers in Abersoch and the effect of doing this has no effect on Ysgol Sarn Bach - I don't feel this has been trialled for a period.

The feedback I receive locally is that there is a perception here of ignoring any comment and the only option that is acceptable is closing the school.

4.3.2 - 4.8.5 I have already responded to some of the points but the capacity of the two neighboring schools Ysgol Llanbedrog and Ysgol Sarn Bach worries me. The Abersoch capacity of 32 is again mentioned, the school has never reached this number?

5. There is a serious impact on culture on the Welsh Language when closing the school and although there is a financial impact on this at present there is no measure of this loss in an area which has a language and culture facing a challenge and what will be the costs of any idea or project to respond to saving the language and culture here - saving in closing and spending more on much less effective issues in the future is a risk.

6. Consultation. Although I think it is impossible to have a full and fair consultation in the COVID circumstances, the consultation is clear that there is a clear objection to closing the school and that if this goes ahead this is contrary to the desire of the society including the children parents, residents, School Staff, Community Council Local Member and Member of Parliament.

The consultation also indicates that there is concern about the consultation process itself.

As a result it is easy here to find that the issue is a fait accompli which is a great shame.

I would like to confirm that I will be able to join a Cabinet Meeting and that a Chair and Vice Chair will also be invited to the meeting if the respect for the best work of this small School is just a matter of respect.

Dewi Roberts

Abersoch Councillor

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y cyfarfod:	**Mehefin 15fed, 2021**
Aelod Cabinet perthnasol:	**Cyng. Dyfrig Siencyn**
Swyddog Cyswllt:	**Dafydd Gibbard – Prif Weithredwr**
Teitl yr Eitem:	**Ymateb i'r adroddiad *"Ail Gartrefi – Datblygu Polisïau Newydd yng Nghymru"***

Y Penderfyniad a geisir

Gofynnir i'r Cabinet:

a) Gytuno ar ymateb y Cyngor i'r adroddiad *"Ail Gartrefi – Datblygu Polisïau Newydd yng Nghymru"* fel a nodir yn rhan 9 o'r adroddiad hwn gan amlygu'n benodol yr angen i addasu argymhelliad rhif 7.

b) Ofyn i Arweinydd y Cyngor gyfleu'r ymateb yn ffurfiol i Lywodraeth Cymru gan alw arnynt i'w fabwysiadu a gweithredu'r argymhellion mwyaf effeithiol ar fyrder er mwyn ymateb i'r argyfwng tai sy'n wynebu cymunedau Gwynedd.

Cefndir

1. Bydd Aelodau yn ymwybodol mai un o'r prif heriau i gymunedau Gwynedd yw'r cynnydd parhaus mewn prisiau tai a hynny yn bennaf oherwydd fod y niferoedd ail gartrefi a llety gwyliau yn parhau i gynyddu'n ddyddiol. Golyga hyn fod gallu trigolion lleol i fyw o fewn eu cymunedau dan fygythiad sylweddol.

2. Mae'r Cyngor eisoes wedi datgan yn gwbl glir mai'r argyfwng tai yw un o'i brif flaenoriaethau a'n bod yn bwriadu gwneud popeth o fewn ein grym i gefnogi gallu trigolion ein sir i allu byw o fewn eu hardal leol.

3. Ym mis Mawrth eleni cyhoeddwyd adroddiad cynhwysfawr o dan y teitl *"Ail Gartrefi – Datblygu Polisïau Newydd yng Nghymru"* mewn ymateb i gomisiwn gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol a'r Gweinidog Iechyd Meddwl, Llesiant a'r Gymraeg yn Llywodraeth Cymru. Awdur yr adroddiad yw Dr Simon Brooks.

4. Mae copi llawn o'r adroddiad i'w weld yn Atodiad A. Yn gryno, mae'r adroddiad yn ymchwilio i'r sefyllfa bresennol mewn perthynas ag ail gartrefi ac yn gwneud nifer o argymhellion polisi a fyddai modd eu defnyddio i geisio ymateb i'r cynnydd cyson yn y niferoedd ohonynt yn ein cymunedau.

5. Mae'n adroddiad defnyddiol iawn ac o ystyried mai yng Ngwynedd y mae'r ganran uchaf o gartrefi gwyliau yng Nghymru (11%) mae unrhyw argymhellion allasai ein cynorthwyo i geisio cyflawni ein blaenoriaeth i gefnogi trigolion lleol i fyw o fewn eu cymunedau yn cael eu croesawu'n fawr gennym fel Cyngor.

6. Mae'n briodol amlygu fod yr adroddiad hwn i raddau helaeth yn ymateb i adroddiad blaenorol a gomisiynwyd gan Gyngor Gwynedd. Cyhoeddwyd yr adroddiad "*Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau"* gennym ym mis Rhagfyr, 2020, gan y Gwasanaeth Polisi Cynllunio ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd. Roedd yr adroddiad hwn yn ganlyniad gwaith ymchwil cynhwysfawr ar y sefyllfa tai gwyliau yng Ngwynedd a hynny yng nghyd-destun y sefyllfa tai gwyliau ar lefel genedlaethol.

7. Gwnaethpwyd chwe argymhelliad polisi yn yr adroddiad, a fyddai'n gwella ein gallu i reoli'r niferoedd tai gwyliau yn y sir. Mae'n braf gweld fod pedair o'r argymhellion hyn rhan o argymhellion Dr Brooks yn ei adroddiad yntau.

8. Gellir gweld copi llawn o'r adroddiad gwreiddiol a gomisiynwyd gennym fel Cyngor yn Atodiad B.

Argymhellion yr adroddiad "*Ail Gartrefi – Datblygu Polisïau Newydd yng Nghymru*"

9. Mae adroddiad Dr Brooks yn cynnwys 12 argymhelliad a gwelir isod ein hymateb fel Cyngor i'r argymhellion unigol:

Argymhelliad	**Ymateb Cyngor Gwynedd**
1 – Datblygu amrywiadau rhanbarthol a lleol mewn polisi cyhoeddus Ffenomen ranbarthol a lleol yw ail gartrefi yn bennaf oll, a dylai Llywodraeth Cymru feithrin atebion polisi rhanbarthol a lleol wrth ganiatáu amrywiadau polisi oddi mewn i fframwaith genedlaethol. Dylai atebion polisi cyhoeddus fod yn ddigon hyblyg fel bod modd eu gweithredu mewn gwahanol ffyrdd mewn siroedd a chymunedau gwahanol yn ôl anghenion rhanbarthol a lleol.	Cytuno fod hyn yn gwneud synnwyr gan y byddai'n galluogi ateb y broblem sy'n bodoli ym mhob ardal leol yn hytrach na cheisio darganfod un ateb cyffredinol ar gyfer pob problem benodol drwy'r wlad.
2 – rheoli niferoedd ail gartrefi Mewn cymunedau yr effeithir arnynt gan ail gartrefi, dylid gosod nod polisi cyhoeddus o geisio sefydlogrwydd yn eu niferoedd, neu ostyngiad graddol dros nifer o flynyddoedd.	Cytuno'n llwyr gyda'r amcan hwn.
3 – diffinio ail gartrefi Er mwyn hwyluso penderfyniadau polisi wedi'u seilio ar wybodaeth wrthrychol, mae angen diffinio ail gartrefi yn well. Gallai Llywodraeth Cymru ystyried sawl ffordd o wneud hyn, ond	Cytuno. Cafodd yr argymhelliad hwn ei gynnwys yn yr adroddiad "*Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau"*, Rhagfyr 2020, a gomisiynwyd gan Gyngor Gwynedd.

gyda hyn mewn golwg, dylid cyflwyno Cynllun Trwyddedu Gorfodol ar gyfer Cartrefi Gwyliau.	
4 – ymateb i Brexit a Covid-19 Er mwyn ceisio lliniaru effeithiau anochel Brexit a Covid-19 ar y farchnad dai mewn cymunedau yr effeithir yn ddwys arnynt gan ail gartrefi, dylai Llywodraeth Cymru weithredu mewn modd mwy rhagweithiol, gan gymryd camau mwy radical nag a gymerid fel arall.	Cytuno fod angen gweithredu yn rhagweithiol, a hynny ar fyrder.
5 – yr angen am gamau gweithredu ar draws ystod o feysydd polisi Dylid cyflwyno polisïau ar draws ystod o feysydd polisi, ac yn benodol yn y tri maes canlynol: polisïau cynllunio uniongyrchol, polisïau cynllunio anuniongyrchol, a pholisïau trethiannol.	Cytuno. Cafodd hyn ei amlygu yn yr adroddiad "*Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau"*, Rhagfyr 2020, a gomisiynwyd gan Gyngor Gwynedd.
6 – Premiwm y Dreth Gyngor Leol Dylai cynghorau sir sy'n canfod fod ail gartrefi yn broblem gymdeithasol ddifrifol ddefnyddio eu grymoedd trethiannol yn llawn, gan godi premiwm y dreth gyngor ar ail gartrefi i 100%.	Cytuno, ac mae Cyngor Gwynedd eisoes wedi mabwysiadu premiwm treth cyngor o 100%. Fodd bynnag, er mwyn i'r argymhelliad hwn arwain at gyflawni effeithiol mae angen y newid deddfwriaethol a amlygir yn yr ymateb i argymhelliad 7 isod. Oni wneir hyn, mae risg y bydd perchnogion ail gartrefi yn gallu parhau i geisio osgoi talu'r premiwm treth Cyngor.
7 – Llety gwyliau tymor byr a threthi busnes Dylai Llywodraeth Cymru ymgynghori ynglŷn â phosibiliad eithrio llety gwyliau tymor byr rhag bod yn gymwys ar gyfer rhyddhad trethi busnesau bach.	Er yn cytuno gydag amcan yr argymhelliad hwn, barn gryf Cyngor Gwynedd – sydd wedi cael ei fynegi i Weinidogion Cymru ers blynyddoedd – yw na ddylai anheddau preswyl allu trosglwyddo i'r gyfundrefn annomestig o gwbl. Fel mae'r argymhelliad yn sefyll, hyd yn oed petai rhyddhad ardrethi busnesau bychain yn cael ei ddiddymu, byddai mwyafrif y perchnogion yn parhau i dalu llai o dreth, a gan fod incwm o'r dreth annomestig yn cael ei ddosrannu'n genedlaethol ar sail poblogaeth Awdurdodau unigol byddai incwm Cyngor Gwynedd yn aros yn sylweddol is na phetai'r annedd yn destun Treth Cyngor. Felly byddai hyn yn arwain at lai o drethi i awdurdodau allu eu hail fuddsoddi mewn materion tai a gan fod y trethi annomestig yn rhatach na'r premiwm treth Cyngor bydd mwyfwy yn trosglwyddo i'r dreth annomestig tra fod hynny'n bosib. Golyga hyn fod effeithiolrwydd y polisi i ganiatáu codi

	premiwm treth Cyngor wedi ei wanio'n sylweddol. Yr ateb effeithiol yw gorfodi bob perchennog ail gartref dalu'r premiwm treth Cyngor (sy'n cael ei gasglu'n lleol ac felly ar gael i gynghorau ei ail fuddsoddi mewn materion tai lleol) a'r ffordd o gyflawni hyn yw drwy newid Adran 66 Deddf Llywodraeth leol fel bod pob tŷ annedd yn cael ei ystyried dan y gyfundrefn trethiant Treth Gyngor ta waeth beth yw'r defnydd a wneir ohono. Byddai addasu'r argymhelliad yn y modd yma yn golygu fod y polisi o ganiatáu codi premiwm treth Cyngor yn effeithiol ac yn cyflawni ei bwrpas.
8 – Treth trafodiadau tir Dylai fod modd amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir mewn un ai siroedd neu wardiau llywodraeth leol er mwyn adlewyrchu amgylchiadau lleol. Er mwyn cyflawni hyn: i. Gallai Llywodraeth Cymru ddirprwyo i gynghorau sir hawl i amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir, gan greu'r potensial i ychwanegu cyfradd bellach at y dreth o hyd at 4% o werth yr ail eiddo mewn rhai rhannau o Gymru. ii. *Neu*, gallai Llywodraeth Cymru amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir yn y dull hwn mewn wardiau llywodraeth leol penodol yr effeithir arnynt yn ddwys gan y broblem ail gartrefi.	Cytuno y gallai hyn wneud cyfraniad cadarnhaol ond o bosib bydd yn llai effeithiol na rhai o'r argymhellion eraill gan y bydd yn daliad unwaith ac am byth ac o bosib yn swm annigonol i ddwyn perswâd ar ddarpar brynwyr i beidio a phrynu ail gartref.
9 – Polisi 'Tai Marchnad Lleol' cynghorau sir Gwynedd ac Ynys Môn Dylai Cynghorau Gwynedd a Môn ystyried ymestyn polisi 'Tai Marchnad Lleol' *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn* i gymunedau arfordirol a bregus eraill yn y ddwy sir lle ceir dwysedd o ail gartrefi ochr-yn-ochr â phroblem fforddiadwyedd. Dylai awdurdodau cynllunio eraill yng Nghymru graffu ar y polisi 'Tai Marchnad Lleol' er mwyn ystyried a allai polisi o'r fath fod yn llesol ar gyfer rhai o'u cymunedau. Dylai Llywodraeth Cymru ystyried a oes angen diwygio neu gryfhau cyfarwyddyd cynllunio er mwyn cefnogi neu hwyluso ymestyn y polisi hwn neu bolisïau cyffelyb.	Cytuno. Cafodd yr argymhelliad hwn ei gynnwys yn yr adroddiad "*Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau"*, Rhagfyr 2020, a gomisiynwyd gan Gyngor Gwynedd. Mae gwaith ar y gweill gan gennym yn barod i ystyried hyn.

10 – creu dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr Dylai Llywodraeth Cymru ddiwygio Gorchymyn Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) 2016 drwy gyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr.	Cytuno. Cafodd yr argymhelliad hwn ei gynnwys yn yr adroddiad "*Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau"*, Rhagfyr 2020, a gomisiynwyd gan Gyngor Gwynedd.
11 – treialu dosbarth defnydd newydd ar gyfer ail gartrefi Dylai Llywodraeth Cymru gynnal treial mewn cymuned neu glwstwr o gymunedau yr effeithir yn ddwys arnynt gan ail gartrefi, a lle ceir cefnogaeth gymunedol ar gyfer hynny, er mwyn gwerthuso ymarferoldeb ac effaith cyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer ail gartrefi. Byddai hyn yn gwneud trosi tŷ annedd yn ail gartref yn ddarostyngedig i ganiatâd cynllunio pan fo canran yr ail gartrefi yn y stoc dai mewn cymuned neilltuol yn croesi trothwy benodol.	Cytuno y byddai hyn yn gwneud cyfraniad cadarnhaol ond yn ymwybodol fod ein gwaith ymchwil hyd yma wedi amlygu heriau ymarferol o geisio cyflwyno trefniadau o'r fath. Serch hynny, byddai'r Cyngor yn cefnogi pob ymdrech i geisio goresgyn y rhwystrau hyn.
12 – sefydlu Comisiwn i wneud argymhellion am ddyfodol y Gymraeg fel iaith gymunedol Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu Comisiwn er mwyn gwneud argymhellion yn ymateb i'r heriau ieithyddol a fydd yn wynebu ardaloedd lle mae'r Gymraeg yn iaith gymunedol ar hyn o bryd yn wyneb ailstrwythuro sosio-economaidd a chymdeithasol tebygol. Dylai'r Comisiwn fynd i'r afael yn benodol â heriau'r cyd-destun ôl-Brexit ac ôl-Covid gyda'r nod o warchod, sefydlogi a meithrin dyfodol y Gymraeg fel iaith gymunedol yng Nghymru.	Cytuno y byddai Comisiwn yn gallu gwneud cyfraniad cadarnhaol ond yn awyddus i bwysleisio na ddylai hyn arwain at oedi yng ngwireddu'r materion a nodir yn yr argymhellion ymarferol eraill.

Casgliadau

10. Dymuniad clir a chadarn Cyngor Gwynedd yw sicrhau fod pob mesur posib yn cael ei ddefnyddio i geisio ymateb i'r argyfwng tai sy'n cael ei wynebu gan drigolion y sir yn eu cymunedau heddiw. Mae'n gwbl amlwg fod y cynnydd mewn niferoedd ail gartrefi yn ein cymunedau yn cyfrannu'n sylweddol tuag at wthio prisiau tai tu hwnt i gyrraedd trigolion lleol ac mae'n flaenoriaeth gennym i wneud popeth sydd o fewn ein grym i ymateb i'r sefyllfa yma.

11. Dyna sydd eisoes wedi arwain at weithredu'r canlynol dros y 12 mis diwethaf:

    a) Cwblhau ymchwil manwl i'r sefyllfa ail gartrefi a gwneud argymhellion polisi clir a

fyddai'n mynd i'r afael â'r cynnydd yn y niferoedd ail gartrefi.

b) Mabwysiadu Polisi Gosod Lleol newydd ar gyfer gosod tai cymdeithasol.
c) Cynyddu'r premiwm treth cyngor i 100%.
ch) Defnyddio'r cyfan o'r incwm o'r premiwm, £15M o gyllid y Cyngor, a benthyca £15M pellach er mwyn llunio ein Cynllun Gweithredu Tai arloesol newydd - 33 prosiect penodol sy'n cynnwys buddsoddi:

- £30M ar dai cymdeithasol lle mae eu hangen – y cyfan i'w gosod drwy'r Polisi Gosod Lleol newydd.
- £15M ar brynu tai oddi ar y farchnad a'u gosod i bobl leol sydd angen cartref yn eu cymuned ond yn disgyn tu allan i flaenoriaethau y gofrestr tai cymdeithasol.
- £4M i sybsideiddio adeiladu 100 o dai i'w gwerthu drwy gynllun rhan berchnogaeth i drigolion leol.
- £4M i roi grantiau i brynwyr tro cyntaf lleol i adnewyddu tai gwag
- £3M i roi grantiau ariannol i roi gwell cyfle i brynwyr tro cyntaf lleol allu cystadlu yn y farchnad dai.

12. Rydym yn ffyddiog y bydd y mesurau hyn yn cyfrannu tuag at wella'r sefyllfa bresennol. Fodd bynnag, credwn ein bod bellach wedi cyflawni popeth sydd o fewn ein grym presennol fel Awdurdod Lleol, ac mae'n amlwg y bydd angen gweithredu tu hwnt i'r grym hwn os am lwyddo i ymateb yn llawn i'r bygythiad i allu'n trigolion lleol i fyw yn eu cymunedau.

13. Felly, mae gweithredu buan ar yr argymhellion a amlygir yn yr adroddiad *"Ail Gartrefi – Datblygu Polisïau Newydd yng Nghymru"* yn gwbl hanfodol ac rydym fel Cyngor yn gofyn felly i Lywodraeth Cymru eu mabwysiadu ar fyrder, gan ymgorffori'r addasiad i argymhelliad rhif 7 a nodir yn y tabl yn rhan 9 o'r adroddiad hwn.

14. Rydym fel Cyngor bob amser yn dymuno gweld mesurau a fydd yn arwain at gyflawni'r canlyniadau gorau i drigolion y sir ac i'r perwyl hwnnw gofynnwn i'r Llywodraeth flaenoriaethu'r argymhellion hynny sy'n debygol o gael yr effaith mwyaf cadarnhaol, sef:

Argymhelliad 7 – Llety gwyliau tymor byr a threthi busnes
Dylai Llywodraeth Cymru ymgynghori ynglŷn â phosibiliad eithrio llety gwyliau tymor byr rhag bod yn gymwys ar gyfer rhyddhad trethi busnesau bach.

Argymhelliad 10 – creu dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr
Dylai Llywodraeth Cymru ddiwygio Gorchymyn Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) 2016 drwy gyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr.

Argymhelliad 3 – diffinio ail gartrefi
Er mwyn hwyluso penderfyniadau polisi wedi'u seilio ar wybodaeth wrthrychol, mae angen diffinio ail gartrefi yn well. Gallai Llywodraeth Cymru ystyried sawl ffordd o

wneud hyn, ond gyda hyn mewn golwg, dylid cyflwyno Cynllun Trwyddedu Gorfodol ar gyfer Cartrefi Gwyliau.

(Mae angen gweithredu argymhelliad 10 a 3 gyda'i gilydd i fod yn llwyddiannus)

Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

O ystyried penderfyniadau blaenorol y Cyngor mewn ymateb i sefyllfa tai yng Ngwynedd mae'n briodol fod adroddiad Brookes yn derbyn ystyriaeth ffurfiol gan y Cabinet. Mae hefyd yn caniatáu i'r Cyngor fyddai, fel awdurdod lleol a ròl ganolog mewn gweithredu nifer o'r argymhellion, gyfrannu at y drafodaeth drwy dynnu sylw hefyd at wendidau penodol.

ii. Swyddog Cyllid Statudol:

Rwyf wedi cael cyfle i gynnig mewnbwn i'r ymateb yma ac rwyf yn cefnogi'r cynnwys.

Mae trosglwyddiad unedau gwyliau o'r drefn Treth Cyngor i drethi annomestig yn parhau'n risg ariannol. Mae rhaglen waith yr Adran Gyllid yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2021/22 yn nodi y byddwn yn anelu i gyfarfod gyda'r Gweinidog er mwyn rhoi pwysau ar y Llywodraeth i newid deddfwriaeth yn ymwneud â thai haf ac unedau gwyliau, ac yn cynnal ymgyrch ehangach i hyrwyddo deddfwriaeth addas.

Atodiadau

Atodiad A: "*Ail Gartrefi – Datblygu Polisïau Newydd yng Nghymru", Dr Simon Brooks, Mawrth 2021*

Atodiad B: "*Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau", Gwasanaeth Polisi Cynllunio ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd, Rhagfyr 2020*

CYMRAEG

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ail gartrefi: Datblygu polisïau newydd yng Nghymru

Awdur: Dr Simon Brooks

Academi Hywel Teifi

Prifysgol Abertawe Swansea University

Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Ail gartrefi: Datblygu polisïau newydd yng Nghymru

Cynulleidfa

Adrannau Llywodraeth Cymru; cyrff cyhoeddus yng Nghymru; cynghorau cymuned; cyrff y trydydd sector yng Nghymru; cwmnïau y sector preifat yng Nghymru; sefydliadau sy'n gweithio gyda chymunedau; a phartïon eraill â diddordeb.

Trosolwg

Ysgogwyd yr adroddiad hwn yn dilyn dyfarniad grant bychan gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol i Dr Simon Brooks, Athro Cyswllt yn yr Ysgol Reolaeth ym Mhrifysgol Abertawe, i graffu ar bolisi ail gartrefi yng Nghymru a Chernyw. Y nod gwreiddiol oedd paratoi adroddiad byr yn canolbwyntio ar y gymhariaeth rhwng atebion polisi cyhoeddus a seilir ar bolisi trethiannol (Cymru) ac ar bolisi cynllunio (Cernyw). Fodd bynnag, oherwydd y diddordeb cynyddol yn y maes hwn, gofynnodd y Gweinidog Iechyd Meddwl, Llesiant a'r Gymraeg, Llywodraeth Cymru, i'r ymchwilydd ehangu'r ymchwil er mwyn craffu ar rai materion ehangach yn ymwneud ag ail gartrefi gan hefyd wneud argymhellion polisi.

Rhagor o wybodaeth

Dylid cyfeirio ymholiadau am y ddogfen hon at:
Is-adran y Gymraeg
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

e-bost: **UnedIaithGymraegWelshLanguageUnit@llyw.cymru**

Copïau ychwanegol

Mae'r ddogfen hon ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru yn **llyw.cymru/y-gymraeg**

OGL © Hawlfraint y Goron 2021 WG42058 ISBN digidol 978 1 80082 857 5

Cynnwys

Cylch gorchwyl

1. Cyd-destun

2. Problem ranbarthol a lleol – nid problem genedlaethol

3. Effaith ail gartrefi ar gynaliadwyedd cymunedau a'r iaith Gymraeg

4. Brexit a Covid-19 – rheswm dros weithredu

5. Model theoretig ar gyfer cyflwyno polisïau

6. Polisi trethiannol

7. Polisi cynllunio – astudiaeth gymharol o bolisi cynllunio a rheoli ail gartrefi mewn tai newydd yng Nghymru a Chernyw

8. Polisi cynllunio a'r stoc dai bresennol

9. Dyfodol y Gymraeg fel iaith gymunedol

10. Argymhellion

Llyfryddiaeth

Cylch gorchwyl

Derbyniwyd grant bychan oddi wrth y Coleg Cymraeg Cenedlaethol er mwyn craffu ar bolisi parthed ail gartrefi yng Nghymru a Chernyw. Diben y cyllid oedd ariannu un daith ymchwil i Gernyw, a chynnal seminar yn y Senedd i drafod casgliadau a chanfyddiadau yn deillio o'r daith honno. Nid oedd y cyllid yn talu am amser yr ymchwilydd, a'r nod felly oedd llunio adroddiad cryno yn canolbwyntio ar y gymhariaeth rhwng Cymru a Chernyw yn unig, gyda sylw i'r gwahaniaeth rhwng atebion polisi cyhoeddus a seilir ar bolisi trethiannol (Cymru) ac ar bolisi cynllunio (Cernyw).

Fodd bynnag, oherwydd diddordeb cynyddol yn y maes, gofynnwyd i'r ymchwilydd gan Weinidog Iechyd Meddwl, Llesiant a'r Gymraeg Llywodraeth Cymru a fyddai modd ehangu rhywfaint ar yr ymchwil er mwyn craffu ar rai materion ehangach yn ymwneud ag ail gartrefi, a gwneud argymhellion polisi. Cytunodd yr ymchwilydd ar ôl ymgynghori â'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol y byddai hyn yn fuddiol.

Nid yw'r ymchwil yn cwmpasu pob ystyriaeth yn y maes, ac yn yr achosion hyn, cyfeirir at yr angen am ymchwil bellach, neu nodir lle mae ymchwil wedi digwydd eisoes.

Yr Ymchwilydd

Awdur yr adroddiad yw'r Dr Simon Brooks, Athro Cyswllt yn yr Ysgol Reolaeth, Prifysgol Abertawe. Mae hefyd yn Aelod o Gyngor Partneriaeth y Gymraeg sy'n cynghori Gweinidogion Cymru mewn perthynas â'r iaith Gymraeg.

1. Cyd-destun

Ar ddechrau 2020, amcangyfrifiwyd y byddai 24,423 o ail gartrefi yng Nghymru y gellid codi treth arnynt fel ail gartrefi yn ystod blwyddyn ariannol 2020-21 (Llywodraeth Cymru, 2020a, t. 9). Nid yw'r cyfanswm hwn yn cynnwys unedau gwyliau (o wahanol fathau) sydd wedi eu cofrestru ar gyfer ardrethi annomestig (sef treth fusnes).

Mae ail gartrefi yn ffurfio rhan nid ansylweddol o'r stoc dai mewn sawl rhan o'r Gymru wledig, sydd yn aml yn 'cyfateb i berfeddwlad traddodiadol siaradwyr Cymraeg' (Tewdwr-Jones *et al.*, 2002, t. 6). Mae eu presenoldeb felly yn ystyriaeth o safbwynt cynllunio ieithyddol yn ogystal â chynllunio gwlad a thref.

Patrwm rhanbarthol sydd i'r dosbarthiad o ail gartrefi yng Nghymru, gyda nifer uchel iawn mewn rhai siroedd gwledig, niferoedd lled uchel ond canrannau llai mewn rhai dinasoedd, ond ceir rhai ardaloedd ôl-ddiwydiannol a threfol lle nad oes fawr ddim ail gartrefi o gwbl.

Tabl 1: Nifer yr ail gartrefi yr amcangyfrifwyd y gellid codi premiwn y dreth gyngor arnynt fel ail gartrefi yn ystod 2020-21 fesul cyngor sir ('total chargeable second homes') (Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, 2020a, t. 9)

Gwynedd	4,900
Sir Benfro	4,072
Caerdydd	3,188
Abertawe	2,125
Ynys Môn	2,112
Ceredigion	1,735
Powys	1,313
Conwy	1,182
Sir Gaerfyrddin	1,125
Bro Morgannwg	535

Castell-nedd Port Talbot	522
Sir Ddinbych	422
Sir y Fflint	268
Caerffili	263
Rhondda Cynon Taf	226
Merthyr Tudful	214
Sir Fynwy	200
Casnewydd	11
Torfaen	7
Pen-y-bont ar Ogwr	3
Blaenau Gwent	0
Wrecsam	0

Dylid nodi hefyd fod eiddo a ddefnyddir neu a gofrestrir fel busnesau (unedau gwyliau, tai yn cael eu gosod allan, AirBnB ayyb) yn rhan sylweddol o'r stoc dai mewn ardaloedd lle mae niferoedd ail gartrefi hefyd yn uchel. Yng Ngwynedd, ganol haf 2020, yn ychwanegol at y 4,873 o ail gartrefi a oedd wedi'u cofrestru ar gyfer y dreth gyngor, adnabuwyd 1,976 o unedau llety gwyliau (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 27). Roedd felly o leiaf 6,849 o 'gartrefi gwyliau' yn y sir, sef 10.76% o'r holl stoc dai.

Felly, gellid tybio fod ffigyrau sy'n cyfrif faint o 'ail gartrefi' sydd yng Nghymru ar sail y dreth gyngor yn tangyfrif faint o'r stoc dai sy'n cael ei defnyddio at ddibenion hamdden neu wyliau, ac nad yw o ganlyniad ar gael i'r boblogaeth leol.

Pan gyfrifir llety gwyliau ar y cyd ag ail gartrefi sy'n gymwys ar gyfer y dreth gyngor, ymddengys natur ranbarthol y broblem ail gartrefi hyd yn oed yn fwy amlwg. Yn y tabl isod, nodir 'cartrefi gwyliau' a ddiffinnir yn y dull hwnnw fel canran o'r stoc dai mewn siroedd yng Nghymru. Gwelir mai ffenomen ydyw sydd wedi'i chyfyngu ar ei ffurf fwyaf garw i bedair sir arfordirol y gorllewin (Gwynedd, Sir Benfro, Ceredigion ac Ynys Môn). Er y ceir ardaloedd llai mewn siroedd eraill (megis Penrhyn Gŵyr yn Abertawe) yr effeithir arnynt hefyd gan bresenoldeb ail gartrefi, ardaloedd 'gwyliau' yw'r rhain yn ogystal, a theg dweud fod bwlch rhwng ardaloedd gwyliau a gweddill Cymru o ran dwysedd ail gartrefi yn y stoc dai.

Tabl 2: Ail Gartrefi a Llety Gwyliau yng Nghymru fel canran o'r stoc dai fesul ardal cyngor sir (Ffynhonnell: Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 28)

Gwynedd	10.76%
Sir Benfro	9.15%
Ynys Môn	8.26%
Ceredigion	5.91%
Powys	3.14%
Conwy	2.97%
Sir Fynwy	2.32%
Caerdydd	2.29%
Abertawe	1.92%
Sir Gaerfyrddin	1.58%
Sir Ddinbych	1.23%
Castell-nedd Port Talbot	0.91%
Merthyr Tudful	0.87%
Bro Morgannwg	0.5%
Wrecsam	0.5%
Sir y Fflint	0.35%
Rhondda Cynon Taf	0.21%
Pen-y-bont ar Ogwr	0.06%
Casnewydd	0.03%
Caerffili	0.02%
Blaenau Gwent	0.02%
Torfaen	0.02%

O safbwynt yr adroddiad hwn, dylid nodi nad oedd yr unedau gwyliau hyn yn rhan o'r cylch gorchwyl a osodwyd ar ddechrau'r astudiaeth, sef cymharu polisi cyhoeddus mewn perthynas ag ail gartrefi yng Nghymru a Chernyw. Nid oeddynt yn rhan o'r cylch gorchwyl ychwaith pan benderfynwyd ehangu'r astudiaeth i drafod polisi cyhoeddus o ran ail gartrefi'n fwy cyffredinol.

Roedd dau reswm am hyn. Yn gyntaf, mae llety gwyliau yn perthyn i faes polisi economaidd gymaint ag i bolisi tai. Gellid dadlau eu bod yn hybu ffyniant mewn ffordd nad yw'n wir am 'ail gartrefi', a'u bod yn gwneud cyfraniad i'r economi leol, un ai trwy berchnogaeth leol arnynt, neu drwy fod ymwelwyr sy'n aros ynddynt yn gwario'n lleol. Anodd meddwl am 'ail gartrefi' yn rhan o strategaeth economaidd synhwyrol yn yr un ffordd.

Yr ail reswm oedd cyhoeddiad Cyngor Gwynedd yn 2019 y darparai hyd at £80,000 ar gyfer gwaith ymchwil 'ar dai haf ar gyfer Gwynedd ond gyda chyd-destun cenedlaethol' (Cyngor Gwynedd, 2019b). Diffiniwyd 'tai haf' gan y Cyngor fel ail gartrefi ynghyd â thai 'sydd yn cael ei [*sic*] gosod ar gyfer defnydd gwyliau hunan wasanaeth gan gynnwys AirBnB' (Cyngor Gwynedd, 2019c). Yn y pen draw, ni chynhaliwyd y gwaith ymchwil gan gorff allanol, ond yn hytrach gan Wasanaeth Polisi Cynllunio ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd yn gweithredu ar ran Cyngor Gwynedd a Chyngor Caerdydd. Cyhoeddwyd yr adroddiad, *Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau* ym mis Rhagfyr, 2020, ac roedd ei holl argymhellion yn perthyn i faes llety gwyliau masnachol a thwristiaeth yn unig (Cyngor Gwynedd, 2020c).

O ystyried mai bychan oedd cyllid yr astudiaeth hon a ariannwyd gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol (£2,085 ar gyfer taith i Gernyw a chostau'n gysylltiedig â seminar yn y Senedd), penderfynwyd na fyddai'n gost-effeithiol dyblygu'r ymchwil gan Wasanaeth Polisi Cynllunio ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd. Fodd bynnag, cyfeirir yn yr adroddiad hwn at argymhellion *Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau* gan fod perthynas amlwg rhwng presenoldeb y ddau fath hyn o 'dai haf' (ail gartrefi ar gyfer defnydd personol a llety gwyliau tymor byr) yn yr un cymunedau.

2. Problem ranbarthol a lleol – nid problem genedlaethol

Mae ail gartrefi wedi eu dosbarthu mewn modd anwastad trwy Gymru, ac mae'r bwlch o ran eu niferoedd rhwng ardaloedd 'gwyliau', lle maent yn broblem wirioneddol, a rhannau eraill o Gymru lle maent yn llawer llai cyffredin, yn sylweddol iawn. Er y ceir crynoadau o ail gartrefi mewn nifer o gymunedau traddodiadol Saesneg eu hiaith – mewn rhannau o Sir Benfro, er enghraifft – mae eu heffaith ar gymunedau Cymraeg yn drawiadol hefyd.

Ond yn ogystal â bod yn broblem ranbarthol, gall crynoadau o ail gartrefi fod yn broblem *leol* oddi mewn i ranbarthau a siroedd hefyd. O fewn siroedd fel Gwynedd, Môn, Ceredigion a Sir Benfro, mae dosbarthiad ail gartrefi yn hynod anwastad, gyda rhai cymunedau arfordirol yn wynebu problem ddifrifol, a rhai ardaloedd trefol heb nemor ddim ail gartrefi. Ceir yr un dosbarthiad anwastad hefyd mewn siroedd lle nad ymddengys ar yr wyneb fod problem o ran ail gartrefi. Yn Abertawe, er enghraifft, nid yw ail gartrefi a llety gwyliau yn ffurfio ond 1.92% o'r stoc dai yn ei chyfanrwydd. Fodd bynnag, mae'n broblem fwy dwys ym Mhenrhyn Gŵyr (Cyngor Abertawe, 2019; Tewdwr-Jones *et al.*, 2002, tt. 27-29).

Er mwyn dangos natur anwastad dosbarthiad o'r fath yn fwy eglur, nodir yn nhabl 3 ganrannau ail gartrefi mewn ardaloedd cynghorau cymuned yng Ngwynedd a Môn (ni chynhwysir yn y tabl nifer o gynghorau cymuned sydd oddi mewn i Barc Cenedlaethol Eryri gan mai'r Parc yw'r awdurdod cynllunio yno) (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2016, t. 103). Y diffiniad o ail gartrefi yn y tabl hwn yw canran o ail gartrefi ar sail gwybodaeth y dreth gyngor (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2016, t. 14).

Canolbwyntir yma ar ystadegau Gwynedd a Môn am mai'r ddwy sir hyn yw craidd yr ardal Gymraeg lle ceir y dwysedd mwyaf o ran ail gartrefi.

At y canrannau moel, ychwanegwyd gan yr ymchwilydd wybodaeth am leoliad a chymeriad y cymunedau hyn yng Ngwynedd a Môn. Cynigir disgrifiad bras ohonynt a'u gosod mewn gwahanol gategorïau (arfordirol, trefol, perfeddwlad, mynyddig, cymudol ac ôl-ddiwydiannol).

Nid disgrifiad 'gwyddonol' yw'r categoreiddio hwn gan na fyddai modd cynnal yr ymchwil empeiraidd ar gyfer hynny mewn adroddiad byr fel hwn, ac ni ddylid ystyried y disgrifiad o unrhyw gymuned benodol fel un gwyddonol yn yr ystyr honno: ymgais ydyw yn hytrach i arddangos braslun patrwm cyffredinol.

Tabl 3: Ail Gartrefi mewn cymunedau yng Ngwynedd a Môn fel canran o'r stoc dai (ac eithrio rhai cymunedau ym Mharc Cenedlaethol Eryri) (Ffynhonnell ystadegau'r ddwy golofn gyntaf: Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2016, tt. 103-6)

Cyngor Cymuned	**Canran yr ail gartrefi**	**Ardal**	**Disgrifiad**
Llanengan	39.8%	Dwyfor	arfordirol
Llanfaelog	25.5%	Môn	arfordirol
Trearddur	25.3%	Môn	arfordirol
Aberdaron	24.5%	Dwyfor	arfordirol
Beddgelert	23.1%	Dwyfor	mynyddig
Betws Garmon	22.7%	Arfon	mynyddig
Rhoscolyn	21.6%	Môn	arfordirol
Llanbedrog	21.1%	Dwyfor	arfordirol
Arthog	19.6%	Meirionnydd	arfordirol
Nefyn	18.6%	Dwyfor	arfordirol
Moelfre	18.1%	Môn	arfordirol
Pistyll	16.6%	Dwyfor	arfordirol
Buan	15.9%	Dwyfor	perfeddwlad
Tudweiliog	15.9%	Dwyfor	arfordirol
Llangelynnin	14%	Meirionnydd	arfordirol
Mawddwy	13.5%	Meirionnydd	perfeddwlad
Porthmadog	13.3%	Dwyfor	arfordirol
Clynnog	12.4%	Dwyfor	arfordirol
Corris	12.2%	Meirionnydd	perfeddwlad
Cylch y Garn	11.8%	Môn	arfordirol
Dolbenmaen	11.4%	Dwyfor	perfeddwlad
Llaneugrad	11.4%	Môn	arfordirol

Tywyn	10.9%	Meirionnydd	arfordirol
Llanddona	10.8%	Môn	arfordirol
Llanfaethlu	10.6%	Môn	arfordirol
Abermaw	10.5%	Meirionnydd	arfordirol
Llangoed	10.2%	Môn	arfordirol
Llanbadrig	10%	Môn	arfordirol
Botwnnog	9.9%	Dwyfor	perfeddwlad
Aberffraw	9.4%	Môn	arfordirol
Llanfair Mathafarn Eithaf	9.3%	Môn	arfordirol
Biwmares	8.8%	Môn	arfordirol
Bodorgan	8.6%	Môn	arfordirol
Cricieth	8.6%	Dwyfor	arfordirol
Llanaelhaearn	8.4%	Dwyfor	ôl-ddiwydiannol
Llanfrothen	7.6%	Meirionnydd	perfeddwlad
Y Felinheli	7.4%	Arfon	cymudol
Llandderfel	7.3%	Meirionnydd	perfeddwlad
Penmynydd	7.1%	Môn	perfeddwlad
Llanycil	7%	Meirionnydd	perfeddwlad
Tref Alaw	6.7%	Môn	perfeddwlad
Llaneilian	6.1%	Môn	arfordirol
Llanegryn	5.6%	Meirionnydd	perfeddwlad
Ffestiniog	5.5%	Meirionnydd	ôl-ddiwydiannol
Llanystumdwy	5.1%	Dwyfor	perfeddwlad
Bodffordd	5%	Môn	perfeddwlad
Cwm Cadnant	4.9%	Môn	perfeddwlad
Llanidan	4.8%	Môn	arfordirol

Llanddaniel	4.7%	Môn	perfeddwlad
Rhosybol	4.5%	Môn	perfeddwlad
Mechell	4.4%	Môn	perfeddwlad
Aber	4.2%	Arfon	perfeddwlad
Llandwrog	4%	Arfon	cymudol
Penrhyndeudraeth	4%	Meirionnydd	trefol
Llanberis	3.8%	Arfon	mynyddig
Llanddyfnan	3.8%	Môn	perfeddwlad
Pwllheli	3.7%	Dwyfor	trefol
Llannor	3.5%	Dwyfor	perfeddwlad
Bryngwran	3.5%	Môn	perfeddwlad
Llanfair yn Neubwll	3.5%	Môn	perfeddwlad
Porthaethwy	3.3%	Môn	cymudol
Llanllyfni	3.1%	Arfon	ôl-ddiwydiannol
Amlwch	3.0%	Môn	trefol
Bodedern	2.9%	Môn	perfeddwlad
Y Fali	2.7%	Môn	perfeddwlad
Llangristiolus	2.6%	Môn	perfeddwlad
Llanerchymedd	2.6%	Môn	perfeddwlad
Llandygai	2.4%	Arfon	cymudol
Llanfihangel Ysgeifiog	2.4%	Môn	perfeddwlad
Llanddeiniolen	2.3%	Arfon	cymudol
Llanwnda	2.3%	Arfon	cymudol
Llanfachraeth	2.0%	Môn	perfeddwlad
Llanrug	1.9%	Arfon	cymudol
Trewalchmai	1.9%	Môn	perfeddwlad

Llanllechid	1.7%	Arfon	ôl-ddiwydiannol
Waunfawr	1.6%	Arfon	cymudol
Llanfairpwllgwyngyll	1.6%	Môn	cymudol
Caergybi	1.5%	Môn	trefol
Pentir	1.5%	Arfon	trefol
Llangefni	1.1%	Môn	trefol
Bethesda	1.0%	Arfon	ôl-ddiwydiannol
Bangor	0.8%	Arfon	trefol
Bontnewydd	0.8%	Arfon	cymudol
Caernarfon	0.5%	Arfon	trefol

O graffu ar y tabl, gwelir yn syth fod ail gartrefi fel canran o'r stoc dai yn amrywio'n fawr iawn rhwng gwahanol gymunedau yng Ngwynedd a Môn. Ymhellach, nid yw'r patrymau hyn yn fympwyol ond yn hytrach yn adlewyrchu ffactorau o ran tirwedd, y diwydiant twristaidd, patrymau sosio-economaidd a lleoliad cyflogaeth a diwydiant yn y ddwy sir.

Mae'r ganran yn amrywio o 39.8% yn Llanengan, sef cyngor cymuned ardal Abersoch, i 0.5% yng Nghaernarfon.

Mae'r ystod rhwng y ddau begwn yn dangos natur *leol* y broblem ail gartrefi. Ceir nifer helaeth o gymunedau yn Nwyfor, Ynys Môn a Meirionnydd lle mae ail gartrefi yn ganran sylweddol o'r stoc dai. Yn benodol, mae cymunedau arfordirol yn y tair ardal hyn â chanran uchel o ail gartrefi, a dyma hefyd lle mae'r diwydiant twristaidd ar ei fwyaf amlwg. Mae nifer o gymunedau sy'n fynyddig ac ym Mharc Cenedlaethol Eryri yn perthyn i'r categori hwn hefyd.

Ceir wedyn nifer helaeth o gymunedau yn y berfeddwlad yr effeithir arnynt gan ail gartrefi. Cymunedau yw'r rhain nad ydynt ar yr arfordir ac a nodweddir yn aml gan economi amaethyddol, ac at ei gilydd maent yn Gymraeg iawn o ran iaith. Er nad yw'r tabl hwn yn eu cynnwys bob tro, mae ystadegau eraill yn cadarnhau fod ail gartrefi yn amlwg iawn mewn llawer o gymunedau gwledig ym Meirionnydd sydd oddi mewn i ffiniau'r Parc Cenedlaethol (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 38).

Nid yw'r rhan fwyaf o gymunedau'r berfeddwlad wedi'u heffeithio gan ail gartrefi i'r un graddau â'r cymunedau arfordirol a mynyddig, ond gall ail gartrefi fod yn bresennol mewn digon o niferoedd yno i fod yn ffactor ystyrlon yn y farchnad dai leol. Ceir yma

hefyd gyswllt rhwng harddwch naturiol a dwysedd ail gartrefi, ac felly nid yw pob rhan o'r berfeddwlad yn cael ei heffeithio i'r un graddau. At ei gilydd, po fwyaf diwydiannol neu 'wrban' mae cymuned yn y berfeddwlad wledig neu led-wledig, po leiaf tebygol y bydd o gael cyfran uchel o ail gartrefi.

Wedyn ceir nifer o gymunedau ôl-ddiwydiannol, yn gysylltiedig fel arfer yn achos Gwynedd â'r chwareli. Yma, mae canran yr ail gartrefi yn is o dipyn er y ceir rhai eithriadau i'r patrwm hwn (oherwydd tirwedd fynyddig neu agosatrwydd at y môr o bosib).

Yn olaf, ceir nifer o gymunedau lle *nad* yw ail gartrefi yn ffactor ystyrlon yn y stoc dai leol. Mae'r rhain yn cynnwys nifer o bentrefi cymudo o amgylch Caernarfon ac yng nghyffiniau Bangor. Mae llawer o'r rhain ymhlith cymunedau mwyaf Cymraeg Cymru.

Yn ogystal, ac eithrio yn achos rhai trefi y gellid eu hystyried yn gyrchfannau glan môr (Porthmadog, Abermaw, Tywyn ayyb), nid yw ail gartrefi yn bresenoldeb ystyrlon yn y rhan fwyaf o drefi'r ddwy sir. O ran y saith cymuned gyda'r ganran leiaf o ail gartrefi, mae pedair ohonynt yn drefi mawr neu led fawr (Caergybi, Llangefni, Bangor a Chaernarfon), un arall yn dref fechan ôl-ddiwydiannol (Bethesda), ac mae un o'r ddwy gymuned arall yn cynnwys rhan o un o faestrefi Bangor a'r ardal gyfagos (Pentir).

Gan y ceir gwahanol ddulliau o ddiffinio beth yw 'ail gartref', dylid nodi fod canrannau cofnodedig ail gartrefi yn y cymunedau hyn yn uwch os cynhwysir hefyd lety gwyliau masnachol yn y diffiniad.

Yn 2020, roedd er enghraifft 46% o'r stoc dai yn Abersoch, 43% yn Aberdyfi, 34% yn Meddgelert, 31% yn Aberdaron, 22% yn Nefyn, a 21% yn Harlech yn ail gartrefi yn ôl y diffiniad ehangach sy'n cynnwys llety gwyliau masnachol.

O'r 12 ardal cyngor cymuned yng Ngwynedd (gan gynnwys cymunedau oddi mewn i'r Parc Cenedlaethol) lle roedd canran yr ail gartrefi yn ôl y diffiniad hwn yn uwch na 20%, roedd 9 yn gymunedau arfordirol, 2 yn gymunedau mynyddig, ac un yn y berfeddwlad. Roedd 23 cymuned arall lle roedd y ganran rhwng 10% a 20%, ac o ran y rhain, roedd 11 ar yr arfordir a 12 yn y berfeddwlad. Ac eithrio trefi glan môr, nid oedd yng Ngwynedd yr un ardal drefol â chanran uwch o ail gartrefi na 10% (Cyngor Gwynedd, 2020c, tt. 42-3). Felly mae'r dull hwn o rifo ail gartrefi yn cadarnhau'r patrwm cyffredinol a nodwyd eisoes hefyd.

Goblygiadau ar gyfer polisi cyhoeddus

Mae dosbarthiad daearyddol ail gartrefi yng Nghymru sut bynnag y'u diffinnir yn cael ei nodweddu felly gan ddau ffactor hollbwysig:

- Mae dosbarthiad ail gartrefi yng Nghymru yn hynod anwastad, gyda miloedd o ail gartrefi mewn rhai siroedd, ac ardaloedd cynghorau sir eraill heb nemor ddim ail gartrefi o gwbl.
- Mae dosbarthiad ail gartrefi mewn siroedd penodol hefyd yn hynod anwastad, gyda rhai cymunedau wedi'u llethu gan ganran uchel iawn o ail gartrefi, a chymunedau eraill yn yr un sir heb nemor ddim ail gartrefi o gwbl.

Mae hyn oll yn codi cwestiwn canolog o safbwynt polisi cyhoeddus. Os yw'n wir mai problem ranbarthol a lleol yw'r broblem ail gartrefi, onid synhwyrol fyddai ceisio atebion polisi ar y gwastad rhanbarthol a lleol?

Nid canfyddiad newydd yw hyn. Un o gasgliadau'r unig astudiaeth gynhwysfawr a wnaed o ail gartrefi yng Nghymru oedd y dylid meithrin polisïau ar y gwastad rhanbarthol yn ogystal â chenedlaethol:

> a chymryd bod yr ymchwil hwn wedi datgelu amrediad o broblemau lleol a rhanbarthol unigryw i ardaloedd gwahanol o Gymru, ni chredwn bod atebion a pholisïau cenedlaethol ar eu pennau eu hunain yn addas i ddatrys problemau.
>
> (Tewdwr-Jones *et al.*, 2002, t. 62)

O ganlyniad, argymhellodd weithredu ar lefel leol hefyd, sef ar wastad cymunedau penodol oddi mewn i ranbarthau a siroedd:

> Argymhellwn bod awdurdodau cynllunio lleol yn adnabod cymunedau penodol yn eu Cynlluniau Datblygu. Cymunedau yw'r rhain lle y profwyd bod yr effeithiau cyfunol a achosir gan faterion fel yr angen penodol am dai nas gellir ei ddiwallu, diffyg arallgyfeirio economaidd, sensitifrwydd ieithyddol a diwylliannol, a gwasgedd allanol ar y farchnad dai, yn tanseilio cynaliadwyedd y cymunedau hyn.
>
> (Tewdwr-Jones *et al.*, 2002, t. 54)

O ganlyniad, gellid dadlau mai'r ffordd orau o ymdrin ag ail gartrefi yw caniatáu i bolisïau *gwahanol* gael eu datblygu ar lefel ranbarthol a lleol mewn gwahanol rannau o Gymru oddi mewn i fframwaith genedlaethol.

Mae'n ddigon posib er enghraifft y byddai Polisi X yn addas iawn yn sir A, neu yng nghymuned A, am fod angen cymryd camau radical er mwyn mynd i'r afael â phroblem ddifrifol yno o ran ail gartrefi. Ac eto, ni fyddai polisi o'r fath yn briodol yn achos sir B, neu yng nghymuned B, am nad yw ail gartrefi yn bresenoldeb ystyrlon yn y farchnad dai leol yno, a byddai cyflwyno mesurau ynghylch ail gartrefi nid yn unig yn ddiangen ond hefyd o bosib yn wrthgynhyrchiol.

Oherwydd hyn, bydd yr adroddiad hwn yn dadlau y dylid llunio polisi cyhoeddus ar gyfer ail gartrefi mewn modd sy'n caniatáu amrywiadau polisi lleol a rhanbarthol, sef oddi mewn i siroedd yn ogystal ag oddi mewn i Gymru.

Mae Llywodraeth Cymru wedi gosod fframwaith genedlaethol ar gyfer codi premiwm treth gyngor ar ail gartrefi, ond mae'n caniatáu i gynghorau sir unigol benderfynu a ydynt am gyflwyno'r premiwm ai peidio, ac os felly i ba raddau. Dylai'r Llywodraeth ymestyn ar y cynsail hwn mewn meysydd polisi perthnasol eraill wrth annog datblygiad amrywiadau polisi rhanbarthol a lleol.

Argymhelliad 1 – datblygu amrywiadau rhanbarthol a lleol mewn polisi cyhoeddus

Ffenomen ranbarthol a lleol yw ail gartrefi yn bennaf oll, a dylai Llywodraeth Cymru feithrin atebion polisi rhanbarthol a lleol wrth ganiatáu amrywiadau polisi oddi mewn i fframwaith genedlaethol. Dylai atebion polisi cyhoeddus fod yn ddigon hyblyg fel bod modd eu gweithredu mewn gwahanol ffyrdd mewn siroedd a chymunedau gwahanol yn ôl anghenion rhanbarthol a lleol.

3. Effaith ail gartrefi ar gynaliadwyedd cymunedau a'r iaith Gymraeg

Mae'r disgwrs presennol ynghylch ail gartrefi a'u heffaith ar gynaliadwyedd cymunedau yng Nghymru a'r iaith Gymraeg yn aml yn anecdotaidd ac nid yw wedi'i wreiddio mewn ymchwil drylwyr. Mae'n 19 o flynyddoedd ers cyhoeddi'r astudiaeth gynhwysfawr ddiwethaf o'r maes, sef *Adroddiad Ymchwil ar Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Gynllunio Defnydd Tir* (2002) gan Mark Tewdwr-Jones, Nick Gallent ac Alan Mace o Ysgol Gynllunio Bartlett, Coleg y Brifysgol Llundain – adroddiad a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru.

O ganlyniad, ceir nifer helaeth o dybiaethau a honiadau am ail gartrefi mewn trafodaethau cyhoeddus yng Nghymru heddiw sy'n haeddu ystyriaeth bellach.

Yn yr adrannau byr isod, ceir trafodaeth fer er mwyn archwilio rhai o'r tybiaethau hyn:

Tybiaeth 1: Ail gartrefi sy'n gyfrifol am y cynnydd mewn prisiau tai mewn cymunedau penodol

Lleolir ail gartrefi yn aml iawn mewn cymunedau deniadol a hardd lle mae prisiau tai yn uchel. O ganlyniad, ceir canfyddiad fod cyswllt rhwng dwysedd ail gartrefi mewn rhai cymunedau a phrisiau tai uchel.

Mae hyn yn rhwym o fod yn wir i ryw raddau, gan eu bod yn cyfyngu ar y stoc dai sydd ar gael, ond mae'n amhosibl dweud mai ail gartrefi sy'n bennaf gyfrifol am chwyddiant mewn prisiau tai. Mae ail gartrefi yn gyffredin yn aml mewn cymunedau lle mae mudo parhaol o rannau eraill o'r Deyrnas Unedig hefyd yn gyffredin, a phrin yw'r dystiolaeth mai ail gartrefi sy'n bennaf gyfrifol am brisiau tai uchel yn hytrach na phrynwyr sy'n symud i'r ardaloedd hyn er mwyn byw yno'n barhaol.

Casgliad *Adroddiad Ymchwil ar Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Gynllunio Defnydd Tir* oedd 'mai ymddeol a chymudo yw'r ffactorau mwyaf arwyddocaol yn y gwasgedd o ran galw am gartrefi gan bobl o'r tu allan' mewn cymunedau gwledig (Tewdwr-Jones *et al.*, 2002, t. 6). Tebyg hefyd yw barn *The Impact of Empty, Second and Holiday Homes on the Sustainability of Rural Communities: A Systematic Literature Review* (2005) gan ymchwilwyr ym Mhrifysgol Efrog sy'n crynhoi canfyddiadau pob astudiaeth yn y maes yn y Deyrnas Unedig cyn 2005: 'isolating the effects of second homes from other factors that impact on any housing market is a considerable challenge.' (Centre for Housing Policy, 2005, t. 51). Nid oes tystiolaeth yn bodoli i awgrymu fod y sefyllfa wedi newid erbyn heddiw.

Mae'r ansicrwydd ynghylch gwir effaith ail gartrefi i'w glywed hefyd yn adroddiad diweddar Gwasanaeth Polisi Cynllunio ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd, *Rheoli'r*

defnydd o dai fel cartrefi gwyliau, er bod mwy o ymgais yno i haeru fod cyswllt uniongyrchol rhwng ail gartrefi a phrisiau tai uchel:

> Ni wnaeth adroddiad Llywodraeth Cymru 'Adroddiad Ymchwil ar Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Gynllunio Defnydd Tir' adnabod patrwm clir rhwng lleoliad cartrefi gwyliau a phrisiau tai, yn hytrach roedd tystiolaeth yn awgrymu mai prif yrrwr y galw am dai ac, o ganlyniad, prisiau tai anfforddiadwy, yw mudo o ardaloedd trefol i ardaloedd gwledig yn barhaol. Er nad yw'r adroddiad hwn yn dadlau yn erbyn y canfyddiadau, mae'r map [map sy'n dangos y ganran o'r stoc dai sy'n ail gartrefi a llety gwyliau mewn cymunedau yn ogystal â map sy'n dangos canolrif prisiau tai] yn dangos cydberthynas glir rhwng y ddau, felly gellir dadlau, yn enwedig gyda rhai ardaloedd yn y sir yn profi perchnogaeth cartrefi gwyliau o fwy na 40%, bod perchnogaeth cartrefi gwyliau yn cyfrannu at gyfartaledd prisiau tai llawer uwch. Mater arall, na sonnir amdano yn adroddiad Llywodraeth Cymru, yw y gall pobl sy'n mudo/ymddeol i'r ardal fod yn symud i ail gartref y gallant fod wedi'i brynu cyn ymddeol.
>
> (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 39)

Ceir tystiolaeth sy'n cefnogi rhagdyb cynllunwyr Gwynedd a Môn y gallai prynu ail gartref arwain yn y man at fewnfudiad parhaol mewn astudiaethau o Sir Gaernarfon yn 1973 ac o swydd Norfolk yn 1982 (Centre for Housing Policy, 2005, t. 59), ac hefyd mewn astudiaeth ddiweddar o Sweden (Marjavaara a Lundholm, 2016). Yn amlwg mae hyn yn arwyddocaol o safbwynt cynllunio ieithyddol, ac yn awgrymu y bydd llawer o ail gartrefi yn ogystal â chael effaith Seisnigo yn y presennol yn arwain at Seisnigo yn y dyfodol hefyd.

Ac er ei bod yn anodd profi i ba raddau mae ail gartrefi yn codi prisiau tai, nid yw astudiaeth Llywodraeth Cymru yn 2002 yn gwrthddweud haeriad cynnil adroddiad Gwynedd a Môn y gall ail gartrefi fod yn arwyddocaol iawn o ran codi prisiau tai mewn cymunedau penodol. Er na wnaeth astudiaeth Llywodraeth Cymru adnabod 'perthynas ar lefel genedlaethol rhwng crynodiadau o ail gartrefi a phrisiau tai', nododd ei bod yn 'llawer fwy tebygol, pa un bynnag, bod amrywiaethau lleol yn gysylltiedig â chrynodiadau uchel o ail gartrefi' (Tewdwr-Jones *et al.*, 2002, t. 24).

Hynny yw, er nad yw prisiau tai mewn cymunedau yr effeithir arnynt yn ddwys gan ail gartrefi yn uchel bob tro mewn cyd-destun Prydeinig, maent yn uchel yn aml yng nghyd-destun y farchnad dai ranbarthol ac o safbwynt yr economi leol. Yn anochel, mae hyn yn effeithio ar allu pobl leol i bwrcasu eiddo yn y cymunedau hyn.

Diau y byddai'n deg honni fod ail gartrefi yn codi prisiau tai yn gyffredinol, a hynny mewn cymunedau lle mae cyflogau ar gyfartaledd yn aml yn bur isel.

Tybiaeth 2: Pe bai llai o ail gartrefi, byddai pobl leol yn symud i'r cymunedau hyn i fyw

Ceir tybiaeth yn aml y byddai ffrwyno nifer yr ail gartrefi mewn cymunedau penodol yn caniatáu i fwy o bobl leol fyw ynddynt. Pe bai llai o ail gartrefi, honnir y byddai prisiau tai'n gostwng, ac o ganlyniad byddai mwy o bobl leol yn medru fforddio prynu tai yn y cymunedau hyn. Teg fyddai tybio fod elfen o wir yn hyn, gan fod unrhyw ostyngiad mewn prisiau yn gwneud tai'n fwy fforddiadwy.

Fodd bynnag, fel y nodwyd eisoes, rhaid cofio mai cymunedau yw'r rhain sydd yn aml â chanran uchel o'u trigolion parhaol wedi symud yno i fyw o rannau eraill o'r Deyrnas Unedig.

Yn Nwyfor, er enghraifft, ceir crynhoad o ail gartrefi mewn wardiau llywodraeth leol fel Abersoch, Llanbedrog, Gorllewin Porthmadog a Morfa Nefyn a oedd yn ôl cyfrifiad 2011 â chanrannau uchel o'u trigolion wedi'u geni y tu allan i Gymru, sef 55.3%, 51.3%, 45% a 33.4% (Cyngor Gwynedd, 2020d), o'u cymharu â'r ganran yng Ngwynedd, sef 33.2%, a Chymru, sef 27.3%.

Mewn cymunedau o'r fath, ymddengys fod y farchnad dai yn ddibynnol i raddau helaeth ar brynwyr o'r tu allan i Gymru sy'n bwriadu symud yno i fyw'n barhaol. Pe bai llai o ail gartrefi, ni fyddai hyn yn newid y ffaith fod prynwyr lleol yn gorfod cystadlu â phrynwyr o'r tu allan, a byddai'r rheini gan fwyaf â mwy o gyfalaf. Oherwydd cyflogau isel yn lleol, ac hefyd y gwahaniaeth rhwng prisiau tai yng Nghymru a Lloegr (sy'n golygu fod gan bobl leol yn aml lai o gyfalaf na phrynwyr o'r tu allan), nid yw'n dilyn y byddai ail gartrefi a fyddai'n cael eu gwerthu ar y farchnad agored (yn sgil ymyrraeth polisi cyhoeddus) yn cael eu prynu gan bobl leol.

Hyn hefyd sy'n peri ei bod yn anodd o safbwynt cynllunio ieithyddol i ddatrys y broblem o ran fforddiadwyedd mewn cymunedau o'r fath drwy ganolbwyntio'n unig ar adeiladu tai newydd. Oni bai fod cyfyngiadau ar berchnogaeth y tai hyn, neu fod rhyw strategaeth arall ar waith, byddai ehangu'r stoc dai mewn ffordd ddiofal yn rhwym o hybu mewnfudo sylweddol o rannau eraill o'r Deyrnas Unedig i ardaloedd sy'n sensitif yn ieithyddol.

Gallai adeiladu gormodedd o dai gael effaith andwyol ar yr iaith Gymraeg, a chan gofio mai pryderon am ddyfodol y Gymraeg sy'n gyfrifol i raddau helaeth iawn am y gofid am ail gartrefi yn y lle cyntaf, mae hyn yn fater pwysig i Lywodraeth Cymru ei ystyried.

Tybiaeth 3: Mae gostwng prisiau tai'n ddymunol

Er i'r farn mai dymunol fyddai gostwng prisiau tai gael ei lleisio'n aml mewn trafodaethau cyhoeddus am ail gartrefi fel pe bai'n wirionedd di-gwestiwn, mae'n bosibl na fyddai perchnogion tai yn y cymunedau dan sylw yn cydsynio. Tai yw prif ffynhonnell cyfoeth llawer iawn o'r boblogaeth. Yn benodol, gellid tybio y byddai cryn nerfusrwydd ynglŷn ag unrhyw gamau a fyddai'n achosi i'r farchnad dai leol ostwng yn sydyn, ac yn enwedig pe bai hynny'n arwain at *negative equity*.

O safbwynt polisi cyhoeddus, y broblem sylfaenol yw na wyddom i ba raddau y bydd prisiau tai yn gostwng pe cymerid mesurau i gyfyngu ar y farchnad ail gartrefi, os yn wir y byddent yn gostwng o gwbl. Oherwydd ffactorau eraill, megis gwrth-drefoli yn sgil Covid-19, mae'n bosib iawn y byddai mewnfudiad parhaol yn gwneud iawn am ddirywiad mewn prisiau pe cyfyngid ar berchnogaeth ail gartrefi. Mae hefyd yn bosib wrth gwrs nad gostyngiad a welid o gwbl ond llai o gynnydd na fyddai wedi bod fel arall (hynny yw, pe na chymerid mesurau). Rhaid cofio hefyd fod barn gref iawn o blaid cyflwyno mesurau ynghylch ail gartrefi yn y siroedd y maent yn effeithio arnynt fwyaf, ac mae'n bosib na fyddai fawr o wrthwynebiad i fesurau i reoli twf ail gartrefi cyn belled â bod gostyngiad posib mewn prisiau yn un cymedrol.

Tybiaeth 4: Mae ail gartrefi yn niweidio'r iaith Gymraeg

Ceir tuedd i lawer o eiddo a brynir mewn pentrefi y mae problem ail gartrefi yn effeithio arnynt gael eu prynu gan newydd-ddyfodiaid sy'n dymuno byw yno'n barhaol. Oherwydd hyn, nid oes modd haeru'n ddiamwys mai presenoldeb ail gartrefi sy'n gyfrifol yn bennaf am ddirywiad yr iaith Gymraeg yno. Gellid hyd yn oed honni fod eu presenoldeb mewn rhai cymunedau Cymraeg yn debyg i sbwng sy'n 'amsugno' tai a fyddai fel arall yn cael eu prynu gan newydd-ddyfodiaid di-Gymraeg.

Mewn rhai cymunedau felly, mae'n bosib fod ail gartrefi yn lleihau maint y mewnlifiad di-Gymraeg. O safbwynt cynllunio ieithyddol, mae hyn yn ystyriaeth bwysig oherwydd, fel y dywed *Adroddiad Ymchwil ar Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Gynllunio Defnydd Tir*, mae 'effaith ail gartrefi a chartrefi gwyliau ar yr iaith Gymraeg yn llai arwyddocaol na mewnfudiad parhaol.' (Tewdwr-Jones *et al.*, 2002, t. 7)

Rhaid gofyn bob tro, beth fyddai'n digwydd i ail gartrefi pe na baent yn ail gartrefi?

Os mai'r ateb i'r cwestiwn yw y byddent fwy na thebyg yn cael eu prynu ar y farchnad agored gan breswylwyr parhaol di-Gymraeg lled gefnog o'r tu allan i'r gymuned, yna, yn rhesymegol, ni ellid casglu y byddai gostwng yn sylweddol nifer yr ail gartrefi mewn cymuned o angenrheidrwydd yn llesol o safbwynt y Gymraeg.

Gellir cynnig enghraifft ddamcaniaethol o hyn. Tybiwn fod cymuned gyda 100 o dai lle mae 70% o'r boblogaeth yn siarad Cymraeg, a bod 20 o'r tai hyn yn ail gartrefi. Yn y gymuned hon, ceir 56 o aelwydydd Cymraeg, 24 o aelwydydd Saesneg ac am y rhan fwyaf o'r flwyddyn, 20 o aelwydydd gweigion.

Oherwydd ymyrraeth polisi cyhoeddus sy'n gwneud perchnogaeth ail gartrefi yn anneniadol, mae nifer yr ail gartrefi yn y gymuned yn gostwng dros ddeng mlynedd o 20 i 10. Mae'r 10 tŷ yn cael eu gwerthu ar y farchnad agored, a'r duedd yn y pentref deniadol hwn yw bod 70% o dai ar y farchnad agored yn cael eu prynu gan bobl ddi-Gymraeg o'r tu allan i'r gymuned. Wedi troi'r 10 tŷ haf yn dai annedd, ceir yn y pentref 59 o aelwydydd Cymraeg, 31 o aelwydydd Saesneg a 10 aelwyd wag. Er bod cynnydd bychan yn nifer yr aelwydydd Cymraeg, mae canran y siaradwyr Cymraeg wedi gostwng o 70% i 65.5% a chanran y siaradwyr Saesneg wedi codi o 30% i 34.5%.

Wrth gwrs, nid yw siaradwyr Cymraeg a siaradwyr Saesneg yn byw bob tro ar aelwydydd Cymraeg neu Saesneg-yn-unig. Hefyd ceir siaradwyr Saesneg lleol yn y cymunedau hyn. Fodd bynnag, nid yw hyn yn newid y ddadl sylfaenol. Mewn rhai cymunedau, nid yw'n amhosib y gallai gostyngiad mewn ail gartrefi arwain at Seisnigo yn hytrach na Chymreigio. Gallai hyn fod yn arbennig o wir pe gwelid yn sgil Brexit a Covid-19 gynnydd mawr yn nifer y rhai a fyddai'n dymuno adleoli i gymunedau arfordirol a gwledig er mwyn byw yno'n barhaol.

Mae'r dybiaeth bod ail gartrefi yn niweidiol i'r iaith yn deillio o'r canfyddiad eu bod wedi eu prynu mewn cystadleuaeth yn erbyn siaradwyr Cymraeg lleol sydd o ganlyniad i'w methiant i brynu eiddo yn gadael y gymuned. Mae hyn wedi digwydd droeon, a dyma sy'n gwneud y pwnc yn un mor emosiynol.

A dyma ddod at wraidd y mater.

Mae effaith ieithyddol ail gartrefi sy'n ail gartrefi ar hyn o bryd yn lled niwtral gan eu bod fel arfer yn wag. Ond gallai troi *rhagor* o dai annedd yn ail gartrefi fod yn niweidiol iawn o safbwynt y Gymraeg ac yn dramgwyddus o safbwynt cyfiawnder cymdeithasol.

Casgliad

Gosod nod polisi cyhoeddus o ran niferoedd ail gartrefi

Nid gwaredu ail gartrefi yn gyfan gwbl yw'r ateb gorau mewn cymunedau lle maent yn ffurfio rhan sylweddol o'r stoc dai. Am y rhesymau a nodwyd, byddai troi ail gartrefi yn brif breswylfeydd mewn modd sydyn fwy na thebyg yn arwain at gynnydd

sylweddol mewn mewnlifiad parhaol i gefn gwlad Cymru a allai gael effaith niweidiol ar y Gymraeg.

Mewn cymunedau Cymraeg glan môr mewn ardal fel Dwyfor lle ceir 20% a mwy o'r stoc dai yn ail gartrefi, gallai trosi ail gartrefi yn brif breswylfeydd mewn modd nad oedd wedi ei gynllunio'n ofalus fod yn gatastroffig.

Yn Abersoch, er enghraifft, y pris canolrif cyfartalog ar gyfer tŷ ym mis Medi 2019 oedd £365,275 (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 40). Gyda 46% o'r stoc dai yn Abersoch yn 'gartrefi gwyliau' (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 40) ac yn anfforddiadwy i bawb ond y rhai mwyaf cefnog yn y gymdeithas leol, byddai dechrau trosi tai gwyliau yn brif breswylfeydd mewn niferoedd sylweddol yn rhwym o annog mewnlifiad parhaol a fyddai nid yn unig yn niweidiol iawn i'r Gymraeg yn Abersoch, ond hefyd yn Llŷn yn gyffredinol.

Ond byddai cynyddu canran yr ail gartrefi yn y cymunedau hyn hefyd yn niweidiol gan y byddai'n lleihau niferoedd absoliwt siaradwyr Cymraeg yn lleol.

Creulondeb y sefyllfa o safbwynt y gymuned Gymraeg yw fod trosi rhagor o dai annedd yn ail gartrefi yn niweidiol i'r Gymraeg, ond byddai gostyngiad mawr neu sydyn yn niferoedd yr ail gartrefi hefyd yn niweidiol. Mae'r ddau beth yn wir am eu bod yn gysylltiedig â'r un ffenomen, sef anallu pobl leol i gystadlu yn y farchnad dai yn erbyn prynwyr o'r tu allan i'r gymuned.

Mae dadl felly dros lunio polisi cyhoeddus sy'n ceisio sefydlogrwydd o ran nifer yr ail gartrefi mewn cymunedau a effeithir ganddynt, neu sy'n ceisio lleihau nifer yr ail gartrefi mewn *modd graddol dros nifer o flynyddoedd*.

Ond nid yw hyn yn golygu cadw'r *status quo*. Yn wir, pe cedwid y *status quo*, mae'n debygol iawn y gwelid twf mewn ail gartrefi yng nghefn gwlad Cymru. Y broblem, fel y dadleuir yn yr adran nesaf, yw fod Prydain, ac felly cefn gwlad Cymru, ar fin wynebu un o'r cyfnodau mwyaf tymhestlog yn ei hanes. Gellir rhagdybio'n ddiogel y bydd y newidiadau hyn yn niweidiol i'r Gymraeg fel iaith gymunedol.

Mewn cymunedau glan môr fel rhai ar hyd Ynys Môn a Bae Ceredigion, pe gwelid niferoedd yr ail gartrefi yn cynyddu mewn modd afreolus, gallai hynny sy'n weddill o'r gymdeithas Gymraeg yn lleol gael ei disodli. Ac mae perygl bob tro y bydd y broblem yn lledaenu ac yn dwysáu mewn cymunedau cyfagos yn y berfeddwlad sydd ar hyn o bryd yn Gymraeg iawn gan eu tanseilio'n ieithyddol.

Yr angen am wybodaeth gywir

Felly o safbwynt cynllunio ieithyddol mae'r angen am ymyrraeth polisi cyhoeddus yn glir, ond gyda Chymru a Phrydain yn wynebu dyfodol ansicr, mae angen gwybodaeth gywir am ail gartrefi er mwyn sicrhau na wneir drwg yn anfwriadol.

Ysywaeth nid oes digon o wybodaeth wrthrychol o'r fath ar gael. Yn hanesyddol, bu hyn yn faen tramgwydd i academyddion ac eraill sy'n gweithio yn y maes. Yn ôl *The Impact of Empty, Second and Holiday Homes on the Sustainability of Rural Communities: A Systematic Literature Review*:

> Estimating the number of second homes is problematic as various definitions are used in the literature relating to ownership, primary use, construction, permanence and distance from first home. Problems find expression crucially in the types of dwelling included as second homes and the use made of these dwellings. ... Similarly, the boundaries between the uses of second homes for leisure by one family and the same property let on a holiday basis to defray costs of ownership are indistinct. Also problematic in national estimates are the blurred distinctions between second homes, holiday homes, empty homes, homes held ready for resale, whether initially purchased by the owner or inherited, or merely homes whose occupants were absent on Census night.
>
> (Centre for Housing Policy, 2005, tt. 42-3)

Yn benodol, nid ydym yn gwybod faint o ail gartrefi yng Nghymru sy'n dai a ddefnyddir ar gyfer defnydd personol a faint sy'n fusnesau llety gwyliau tymor byr. Nid ydym yn gwybod ychwaith faint o ail gartrefi sy'n cael eu prynu bob blwyddyn.

Mae hyn oherwydd er y gwyddom faint o dai y codir y premiwm ail gartrefi arnynt drwy'r system dreth gyngor, a faint o drafodiadau eiddo sy'n gymwys ar gyfer cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir, nid yw'r ffigyrau hyn yn cyfateb i nifer gwirioneddol ail gartrefi yng Nghymru nag ychwaith i'r nifer o ail gartrefi a brynir bob blwyddyn. Byddai'n ddefnyddiol gwneud iawn am y diffyg trwy gael gwybodaeth lawer manylach am ail gartrefi yng Nghymru, a bod modd monitro'r wybodaeth hon yn effeithiol wrth gyflwyno mesurau polisi.

Mae cryn rinwedd yn awgrym diweddar *Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau* y dylid mabwysiadu cynllun trwyddedu gorfodol ar gyfer cartrefi gwyliau masnachol. Mae gweithdrefn drwyddedu o'r fath yn bodoli yn yr Alban. Byddai hyn yn sicrhau y gellid adnabod gwahaniaeth rhwng ail gartrefi sy'n cael eu defnyddio ar gyfer defnydd personol a chartrefi gwyliau a osodir i ymwelwyr. Byddai hyn o gymorth mawr wrth lunio polisi cyhoeddus oherwydd

> Drwy gael trwydded byddai'n golygu bod gwybodaeth yn cael ei choladu drwy un ffynhonnell ddata mewn perthynas â nifer y llety gwyliau tymor byr o fewn yr ardal awdurdod. Byddai cyflawni ffynhonnell ddata cyfan mewn un lle yn

> galluogi ar gyfer gwell rheolaeth ac eglurder mewn perthynas â nifer a chrynodiad llety gwyliau mewn ardaloedd penodol.
>
> (Cyngor Gwynedd, 2020c, tt. 62-3)

Ceir pwyslais yma gan Gyngor Gwynedd ar lety gwyliau am mai nod pennaf eu hadroddiad yw rheoli llety o'r fath. Fodd bynnag, wrth wahanu'n glir ac yn eglur rhwng y ddau fath o 'dai haf' a gymysgir mewn polisi cyhoeddus ar hyn o bryd (ail gartrefi ar gyfer defnydd personol a chartrefi gwyliau tymor byr), gellid cael gwybodaeth gywirach am y ddau fath hyn o 'dai haf' gan hwyluso penderfyniadau polisi cyhoeddus amdanynt.

Argymhelliad 2 – rheoli niferoedd ail gartrefi

Mewn cymunedau yr effeithir arnynt gan ail gartrefi, dylid gosod nod polisi cyhoeddus o geisio sefydlogrwydd yn eu niferoedd, neu ostyngiad graddol dros nifer o flynyddoedd.

Argymhelliad 3 – diffinio ail gartrefi

Er mwyn hwyluso penderfyniadau polisi wedi'u seilio ar wybodaeth wrthrychol, mae angen diffinio ail gartrefi yn well. Gallai Llywodraeth Cymru ystyried sawl ffordd o wneud hyn, ond gyda hyn mewn golwg, dylid cyflwyno Cynllun Trwyddedu Gorfodol ar gyfer Cartrefi Gwyliau.

4. Brexit a Covid-19 – rheswm dros weithredu

Deuir yn awr at y cyfiawnhad sylfaenol dros weithredu ym maes ail gartrefi, sydd hefyd yn rheswm dros weithredu'n gadarn ym maes cynaliadwyedd cymunedau Cymraeg yn gyffredinol.

Ers argyfwng ariannol 2008, mae cymunedau Cymraeg fel nifer o gymunedau bregus eraill yng ngwledydd Prydain wedi wynebu newidiadau sosio-economaidd heriol. Enghraifft o hyn yw'r crebachu ar y sector gyhoeddus (er enghraifft, mewn llywodraeth leol) yn sgil *austerity.* Mae wedi effeithio mewn modd anghymesur ar y Gymraeg oherwydd y duedd gyfredol yng nghadarnleoedd y Gymraeg i siaradwyr Cymraeg gronni yn y sector hon yn fwy felly na mewn rhai rhannau o'r sector breifat (twristiaeth, er enghraifft).

Gyda'r bleidlais yn 2016 dros adael y Gymuned Ewropeaidd, daeth yn amlwg y byddai ardaloedd gwledig lle mae'r broblem ail gartrefi ar ei dwysaf yn mynd trwy ailstrwythuro sosio-economaidd a chymdeithasol ar lefel eang iawn. Yn ogystal â cholli cymorth Ewropeaidd rhanbarthol, gellid rhagweld gwanhau ar yr economi amaethyddol, rhagor o *austerity* yn effeithio ar y sector gyhoeddus, ac yn wir llu o heriau economaidd. Mae llawer o'r rhain yn effeithio ar sectorau lle cyflogir canran uchel iawn o siaradwyr Cymraeg.

Mae ailstrwythuro economaidd yn debygol o fod yn heriol iawn o safbwynt cynaliadwyedd cymunedol yn yr ardaloedd hyn, ac felly i'r iaith Gymraeg. Y tebygolrwydd yw y bydd problemau strwythurol megis pobl ifanc Gymraeg yn gadael cymunedau gwledig oherwydd prinder cyfleoedd economaidd yn dwysáu.

Fodd bynnag, ni fydd hyn yn digwydd mewn gwagle. Oherwydd newidiadau economaidd a diwylliannol yn sgil Brexit, ac hefyd yn sgil pandemig Covid-19, bydd y cymunedau hyn, sydd eisoes yn neilltuol fregus yn ieithyddol, ac a fydd oherwydd yr heriau a nodwyd yn mynd yn fwy bregus, yn wynebu cystadleuaeth ddirfawr am adnoddau yn y farchnad dai. Bydd hyn o ganlyniad i gynnydd yn y farchnad ail gartrefi ar y naill law, ac oherwydd mudo parhaol ar y llaw arall.

Brexit ac ail gartrefi

Ni fydd y profiadau diwylliannol yr arferai'r dosbarth canol Prydeinig eu mwynhau ar gyfandir Ewrop mor hygyrch wedi Brexit. Yn sgil cyfyngu ar y 'rhyddid i symud', ceir cyfyngiadau ar allu dinasyddion Prydeinig i deithio i gyfandir Ewrop yn ddilyffethair. Dim ond am 90 diwrnod ymhob 180 o ddiwrnodiau y bydd modd aros yn yr Undeb Ewropeaidd, ac nid oes modd i ddau gyfnod o 90 diwrnod fod yn olynol. Anodd felly

fydd bwrw gaeaf neu haf cyfan ar y cyfandir. Anos hefyd fydd symud i'r Undeb Ewropeaidd er mwyn ymddeol (yn Sbaen, er enghraifft) am y bydd hyn yn ddarostyngedig i reolau mewnfudo. Mae'n bosib hefyd y caiff y broses o brynu eiddo ei chymhlethu. Mae'r ffactorau hyn i gyd yn debygol iawn o wneud prynu ail gartref ar y cyfandir yn llawer iawn llai apelgar nag y bu, a gallai'r arfer dosbarth canol Prydeinig o brynu tŷ neu fflat yn Ffrainc neu Sbaen gael ei ddirwyn i ben.

Mae'n bosib wrth gwrs y bydd hyn yn gwneud prynu ail gartrefi yn llai cyffredin yn gyffredinol, ond mae'n llawer iawn mwy tebygol fod yr awydd i berchnogi ail eiddo yn parhau ond bod y pryniant yn digwydd yn awr ym Mhrydain. Rhesymau cyfreithiol ac ymarferol a fydd yn gyrru'r newid hwn yn bennaf oll, a bydd yn effeithio ar sawl rhan o'r Brydain wledig ac arfordirol gan gynnwys Cymru. Nid yw'r niferoedd o dan sylw yn fychain. Yn y flwyddyn 2013-14, er enghraifft, roedd gan drigolion Prydeinig 70,000 o ail gartrefi yn Ffrainc a 66,000 o ail gartrefi yn Sbaen yn unig (Statista, 2020).

Ond am resymau seicolegol a diwylliannol hefyd, bydd awydd cynyddol dros hamddena mewn cyd-destun Prydeinig yn hytrach nag Ewropeaidd. Rhan o'r apêl i'r dosbarth canol o gael ail gartref yw ei bod yn ddigon tebyg i 'adref' i gynnig cysur, ac eto'n ddigon gwahanol i fod yn ddiddorol. Cyn Brexit, diwallwyd yr awydd hwn yn rhannol wrth brynu eiddo yn Ffrainc neu Sbaen. Ond yn y cyfnod ôl-Brexit, mae'n debyg y caiff y ddelfryd hon ei gwireddu oddi mewn i'r Deyrnas Unedig a'i hadfer ar ffurf ffantasïau a dychmygion am wahanol rannau o gefn gwlad Prydain.

Er y gall 'Rhamanteiddio' o'r fath effeithio ar sawl rhan o gefn gwlad Lloegr, y tebygolrwydd yw y bydd y duedd newydd ar ei dwysaf yn yr hen gyrion Brythoneg (Ardal y Llynnoedd, Cernyw, Eryri ayyb). Mae Ucheldiroedd yr Alban yn rhy bell i'r rhan fwyaf fedru teithio yno er mwyn bwrw'r Sul, ond mae Cymru a chyrion Lloegr yn fwy agos.

Nid ydym yn damcaniaethu heb dystiolaeth wrth dybio y gall hyn ddigwydd. Adnabyddir prosesau 'Rhamanteiddio' o'r fath mewn theori ddiwylliannol, ac yn hanesyddol hefyd ceir tystiolaeth fod hyn wedi digwydd yng Nghymru o'r blaen.

Ar ddechrau'r bedwaredd ganrif ar bymtheg, yn sgil Chwyldro Ffrainc a rhyfeloedd Napoleon, nid oedd y 'Grand Tour', sef y daith 'Ramantaidd' i'r Eidal a'r Alpau a gweddill y cyfandir yr oedd yn ffasiynol i'r bonedd Seisnig ymgymryd â hi, yn bosib mwyach. Roedd ffiniau'r cyfandir wedi cau. O ganlyniad, dechreuid meddwl am y 'cyrion Celtaidd' fel llefydd 'Rhamantaidd' y gallai Saeson ifanc eu cyrchu, ac am dro ar ddechrau'r ganrif daeth Eryri yn benodol yn lle ffasiynol iawn, a byddai beirdd Rhamantaidd fel Wordsworth a Shelley yn ymweld â hi.

Mae'n debygol y bydd Brexit yn arwain at broses gyffelyb o 'Ramanteiddio' Cymru. Gall fod i hyn rai manteision economaidd megis ffyniant twristiaeth. Ond mae'n anochel hefyd mai rhan o'r un ffenomen fydd cynnydd mewn pryniant ail gartrefi.

Er nad oes modd rhagweld i ba raddau y bydd y gofyn hwn am ail gartrefi yng Nghymru yn cynyddu, byddai'n annisgwyl iawn pe na bai'n dwf sylweddol.

Ers y bleidlais Brexit yn 2016, bu'r ganran o dai yng Ngwynedd a Môn a werthwyd fel ail gartrefi yn gyson uchel (Llywodraeth Cymru, 2019 a 2020ch). Nid yw'n amhosib mai dechrau shifft diwylliannol hirdymor yw hwn. Os felly, dim ond cynyddu a wna hyn oherwydd ni chafodd cyfyngiadau ar symudoledd yn Ewrop eu cyflwyno tan 1 Ionawr 2021.

Effaith Covid-19 ac ail gartrefi

Mae'n debygol iawn hefyd y bydd argyfwng Covid-19 yn cynyddu'r pwysau ar y stoc dai. Yn 2020, arweiniodd at sefyllfa lle bu poblogaeth drefol yn synio am gefn gwlad fel 'hafan' y byddai'n dymunol gallu dianc iddi, a bu'r prysurdeb aruthrol yn Eryri ac ar hyd glannau Cymru yn ystod haf 2020 yn dyst i hyn (Gallent, 2020). Mae'n bosib y bydd y meddylfryd hwn yn parhau hyd yn oed ar ôl diwedd y pandemig gan gyfrannu at y galw am ail gartrefi.

Ac mae'r pandemig hefyd wedi prysuro newid a oedd wedi cychwyn eisoes, sef symud o fyd economaidd lle mae disgwyl teithio i'r swyddfa bob dydd i un lle ceir llawer mwy o hyblygrwydd a rhyddid i weithio adref. Oherwydd datblygiadau technegol, mae'n annhebygol iawn y caiff yr arfer hwn ei wyrdroi'n llwyr wedi diwedd y pandemig. Bydd llawer iawn mwy o weithio adref yn y dyfodol.

Gall hyn fod yn fanteisiol i gefn gwlad mewn rhai ffyrdd. Er enghraifft, gallai cynnig ffordd i bobl sydd wedi gadael y Gymru wledig oherwydd diffyg cyfleoedd economaidd ddychwelyd. Pe bai Llywodraeth Cymru yn sefydlu cynllun i annog siaradwyr Cymraeg sydd wedi symud i rannau eraill o Brydain i 'ddod adref' er mwyn cymryd mantais ar y ffordd newydd hon o fyw, gallai fod yn llesol o safbwynt dyfodol y Gymraeg fel iaith gymunedol.

Fodd bynnag, ceir peryglon amlwg hefyd. Gallai'r gystadleuaeth am dai yng nghefn gwlad ffyrnigo oherwydd gallai rhywun a gyflogir gan gwmni ym Manceinion neu Fryste neu Lundain fwrw'r Sul yng nghefn gwlad Cymru, a rhan go lew o'r wythnos hefyd, gan gymudo i'r brif swyddfa yn ôl y galw. Ni fyddai rhaid bod yn y swyddfa ddinesig o naw tan bump bob dydd, o ddydd Llun tan ddydd Gwener. Hwyrach y byddai modd mwynhau 'penwythnosau hir' yng Nghymru gan weithio ar gyfrifiadur yn yr ail gartref ar ddyddiau penodol (ar ddydd Gwener neu ddydd Llun, er enghraifft). Byddai sefydlu patrwm gwaith o'r fath yn cynyddu'r gofyn am ail gartrefi yng nghefn gwlad Cymru yn aruthrol.

Fel yn achos Brexit, ceir tystiolaeth fod rhai o'r newidiadau cymdeithasol hirdymor tebygol hyn wedi cychwyn eisoes. Roedd yr haf twristaidd mewn siroedd gyda nifer

uchel o ail gartrefi fel Sir Benfro, Ceredigion, Gwynedd ac Ynys Môn gyda'r prysuraf erioed. Bu hefyd adroddiadau anecdotaidd fod tai ar y farchnad agored mewn pentrefi glan môr deniadol yn cael eu prynu'n sydyn iawn; rhai ohonynt fel ail gartrefi. Gellid tybio fod peth o'r cyffro yn ystod haf 2020 oherwydd ffactorau dros dro yn gysylltiedig â Covid-19. Fodd bynnag, naïf fyddai meddwl na fydd rhai o leiaf o'r newidiadau honedig 'fyr-dymor' hyn yn parhau i'r dyfodol.

Mae'n bwysig pwysleisio felly nad ydym yn creu polisi cyhoeddus ym maes ail gartrefi ar adeg o sefydlogrwydd cymdeithasol. Ar hyn o bryd, mae'r gymdeithas Gymreig yn wynebu cyfnod o ansefydlogrwydd mawr.

Fel y nodwyd eisoes yn Adran 3 ('Effaith ail gartrefi ar gynaliadwyedd cymunedau a'r iaith Gymraeg'), gallai lleihau nifer yr ail gartrefi mewn cymunedau Cymraeg yn sydyn beri niwed ieithyddol. Ond oherwydd effaith hirdymor Brexit a Covid-19, mae bron yn amhosibl rhagweld hyd yn oed mesurau llym yn arwain at leihad sylweddol yn eu niferoedd. Wrth i weithleoedd symud 'ar-lein', nid yw'n amhosib y bydd y galw am ail gartrefi yn rhai o lecynnau mwyaf hardd Cymru yn dod yn anniwall.

Canlyniad mwyaf tebygol cyflwyno mesurau newydd ym maes ail gartrefi fydd lleihau cynnydd yn eu niferoedd a fuasai wedi bod yn llawer iawn mwy fel arall. Hwyrach y gellid cael sefydlogrwydd. Anodd eithriadol yw gweld niferoedd yn gostwng yn sylweddol.

Oherwydd natur ieithyddol sensitif cymunedau lle ceir dwysedd uchel o ail gartrefi, sefydlogrwydd neu ostyngiad graddol yn eu niferoedd dros nifer o flynyddoedd fyddai'r canlyniad gorau o safbwynt dyfodol yr iaith Gymraeg. Fodd bynnag, nid oes gobaith sicrhau hyn heb ymyrraeth bolisi. Oherwydd natur drawsnewidiol sgil-effeithiau hirdymor Brexit a Covid-19, bydd y risg o beidio â gweithredu yn llawer iawn uwch nag unrhyw risg a allai fod ynghlwm wrth gyflwyno polisïau newydd.

Argymhelliad 4 – ymateb i Brexit a Covid-19

Er mwyn ceisio lliniaru effeithiau anochel Brexit a Covid-19 ar y farchnad dai mewn cymunedau yr effeithir yn ddwys arnynt gan ail gartrefi, dylai Llywodraeth Cymru weithredu mewn modd mwy rhagweithiol, gan gymryd camau mwy radical nag a gymerid fel arall.

5. Model theoretig ar gyfer cyflwyno polisïau

Mae'r adroddiad hwn yn defnyddio model theoretig a amlinellwyd gan Nick Gallent, Alan Mace a Mark Tewdwr Jones yn eu herthygl, 'Second homes: A new framework for policy' (Gallent *et al.*, 2004). Ymgais oedd yr erthygl hon i ddiweddaru erthygl ffurfiannol bwysig D. M. Shucksmith, 'Second Homes: A Framework for Policy' (Shucksmith, 1983) – yr ymgais academaidd gynhwysfawr gyntaf i geisio cynnig atebion polisi cyhoeddus i'r 'broblem' ail gartrefi yng ngwledydd Prydain.

I raddau mae'r model wedi cael ei ddylanwadu gan anghenion Cymru. Mae erthygl Shucksmith yn cyfeirio at Gymru ac yn nodi ei lle canolog mewn trafodaethau polisi am ail gartrefi. Gallent, Mace a Tewdwr Jones yw awduron *Adroddiad Ymchwil ar Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Gynllunio Defnydd Tir*, yr astudiaeth gynhwysfawr o ail gartrefi yng Nghymru a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn 2002. Er bod 'Second homes: A new framework for policy' wedi'i hysgrifennu yng nghyd-destun polisi yn Lloegr, ar sawl gwedd, model theoretig ydyw a luniwyd yng nghysgod ystyriaethau am Gymru.

Y prif ddiffyg yw nad yw'r model yn trafod cynllunio ieithyddol, ac yn y cyd-destun Cymreig o leiaf, mae hyn yn golygu fod rhaid amodi rhai o'i gasgliadau.

Nodwedd benodol y fframwaith yw awydd i weithredu ar draws ystod o feysydd polisi er mwyn mynd i'r afael ag ail gartrefi. Does yna ddim *un* 'polisi' a fydd yn datrys y broblem, ac mae angen gweithredu mewn modd uniongyrchol ac anuniongyrchol er mwyn cael effaith. Cyfiawnder cymdeithasol yw'r cyfiawnhad dros weithredu, ac ystyrir ail gartrefi fel 'part of a gentrifying process that needs to be checked through socially progressive policy tools' (Gallent *et al.*, 2004, 295).

Yn 'Second homes: A new framework for policy', gosodir y broblem ail gartrefi yng nghyswllt anfantais gwledig, sy'n awgrymu cyd-destun ar gyfer y drafodaeth Gymreig. Gellid synio am y Gymraeg mewn cymunedau Cymraeg fel nodwedd ar gymdeithas sydd o dan anfantais mewn trosglwyddiadau eiddo. Os felly mae modd meddwl am gynllunio ieithyddol ym maes ail gartrefi o safbwynt cydraddoldeb hefyd.

Yn ôl Gallent, Mace a Tewdwr Jones:

> Our own policy framework for addressing second homes and broader housing pressures in the countryside has a similar mix of direct and indirect measures [to those developed by Shucksmith]. This similarity is indicative of the almost static nature of the second home issue over the last two decades; outside housing demand within many rural communities continues to be driven by the imbalance between urban and rural incomes, by the prestige attached to a

> home in the country, and by the scarcity value that planning confers on rural housing. The wider context is also largely unchanged; rural economies endure the same structural weaknesses; the planning system adheres to an almost identical raft of guidelines and objectives; and there continues to be little appetite among politicians – or society at large – for banning second homes or seriously infringing on private property rights. There is also a continued recognition that second homes – and retirement – are merely symptomatic of broader social and economic trends, marked for centuries by an exchange of people and wealth between town and country.
>
> In this context, the policy framework set out below represents a consideration of how:
>
> 1. the planning system might be used to make this exchange less painful for certain rural areas, and promote balanced communities above social exclusivity in large parts of the countryside; and
> 2. how monetary and taxation policy might contribute to meeting the same aim by decreasing the attraction of second home ownership and also by releasing additional funds to assist in the provision of more affordable homes in rapidly gentrifying parts of the English countryside.
>
> (Gallent *et al.*, 2004, 295)

O gymhwyso'r model theoretig hwn i Gymru, gellid ei fynegi fel a ganlyn:

- Y cyfiawnhad theoretig dros gyflwyno ymyrraeth bolisi yw cyfiawnder cymdeithasol, a dylid mynegi hyn mewn polisi cyhoeddus mewn tair ffordd:

1. Polisi cynllunio sy'n ymwneud *yn uniongyrchol* ag ail gartrefi, er enghraifft wrth osod cyfyngiadau ar ddefnydd o dai annedd fel ail gartrefi.
2. Polisi cynllunio sy'n ymwneud yn *anuniongyrchol* ag ail gartrefi, er enghraifft trwy fabwysiadu polisïau o ran tai fforddiadwy neu sy'n gosod cyfyngiadau perchnogaeth leol ar eiddo.
3. Polisi trethiannol sy'n ymwneud ag ail gartrefi.

Felly bydd yr adroddiad hwn yn gwneud argymhellion polisi ar draws y tri maes hyn: polisïau cynllunio uniongyrchol, polisïau cynllunio anuniongyrchol, a pholisïau trethiannol.

Fel y gwelir yn y man, mae mwy o bwyslais yn yr adroddiad hwn ar ymyrraeth uniongyrchol nag a geir yn model Shucksmith a Gallent *et al.*. Y rheswm am hyn yw fod bodolaeth y Gymraeg fel iaith gymunedol yn ei gwneud yn fwy anodd i oresgyn y broblem dai trwy ddulliau anuniongyrchol yn unig (er enghraifft, codi mwy a mwy o dai nes bod yr angen lleol wedi ei ddiwallu).

Argymhelliad 5 – yr angen am gamau gweithredu ar draws ystod o feysydd polisi

Dylid cyflwyno polisïau ar draws ystod o feysydd polisi, ac yn benodol yn y tri maes canlynol: polisïau cynllunio uniongyrchol, polisïau cynllunio anuniongyrchol, a pholisïau trethiannol.

6. Polisi trethiannol

Ar hyn o bryd, mae polisi cyhoeddus yng Nghymru ym maes ail gartrefi yn cael ei fynegi trwy gyfrwng polisi trethiannol yn bennaf.

Digwydd hyn mewn dwy ffordd, sef y premiwm treth gyngor y gall cynghorau sir ei godi ar ail gartrefi, a hefyd cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir y mae'n rhaid eu talu wrth brynu ail eiddo.

Trafodir hefyd yn yr adran hon ardrethi annomestig (treth fusnes) gan fod hyn hefyd yn berthnasol i'r drafodaeth bolisi.

i. Premiwm y Dreth Gyngor Leol

O dan Ddeddf Tai (Cymru) 2014, mae gan awdurdodau lleol yr hawl i godi premiwm ar dreth gyngor leol o hyd at 100% ar ail gartrefi. Yn y flwyddyn ariannol 2020-21, roedd wyth cyngor sir yng Nghymru yn defnyddio'r hawl hon (Llywodraeth Cymru 2020a, t. 9). Roedd dau gyngor (Conwy a Cheredigion) yn codi premiwm o 25% (gyda Chonwy yn bwriadu codi hyn i 50% y flwyddyn wedyn), un cyngor (Ynys Môn) yn codi premiwm o 35%, a phum cyngor (Gwynedd, Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Powys a Sir Benfro) yn codi premiwm o 50%. Yn ystod yr hydref 2020, roedd un o'r cynghorau hyn, Powys, yn ymgynghori ar gynyddu'r premiwm i 75%. Erbyn mis Ionawr 2021 (pan gwblhawyd yr adroddiad hwn), roedd Ynys Môn wedi penderfynu ymgynghori ar godi'r premiwm i 50% o leiaf, ac roedd Gwynedd yn ymgynghori ynghylch codi'r premiwm i 100%. Hefyd roedd cyngor arall, Abertawe, wedi penderfynu cyflwyno premiwm am y tro cyntaf, a hynny ar raddfa o 100% ar gyfer blwyddyn ariannol 2021-22. Cyngor Abertawe felly yw'r cyngor cyntaf (a'r unig gyngor hyd yma) yng Nghymru i benderfynu'n derfynol i ddefnyddio ei rymoedd trethiannol yn llawn.

Sefyllfa ryfedd yw hon oherwydd bu llawer iawn o gwynion o du llywodraeth leol am y sefyllfa o ran ail gartrefi, a galwadau am fynd i'r afael â hyn ar frys drwy'r system gynllunio, er enghraifft trwy wneud troi tŷ annedd yn ail gartref yn fater o 'newid defnydd' a allai fod yn ddarostyngedig i ganiatâd cynllunio.

Newid pur sylfaenol ym maes polisi cyhoeddus fyddai hyn. Gellid ystyried hynny, bid siŵr, ac eto byddai'r ddadl a gyflwynir gan gynghorau o blaid hyn yn gryfach pe baent yn defnyddio eu grymoedd trethiannol eu hunain yn llawn. Hyd yma, nid yw hynny wedi digwydd.

Y rheswm a roddir yn aml gan gynghorau lleol dros beidio â defnyddio eu grymoedd trethiannol yn llawn yw y ceir 'loophole' honedig yn y ddeddfwriaeth sy'n caniatáu i

berchnogion ail gartrefi osgoi talu treth gyngor yn gyfan gwbl gan gofrestru yn hytrach ar gyfer ardrethi annomestig. Mae'r honiad hwn yn cael ei ailadrodd yn aml.

Fodd bynnag, nid oes unrhyw dystiolaeth y ceir 'loophole' yn yr ystyr fod pobl yn torri'r gyfraith. Pe bai torcyfraith, yna byddai yn y budd cyhoeddus fod y rhai sy'n tramgwyddo yn cael eu herlyn. Gair anffodus yw 'loophole' am ei fod yn creu dryswch ynglŷn â'r hyn sy'n digwydd.

Ym mis Ionawr 2020, ysgrifennodd Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru at Lywodraeth Cymru gan gadarnhau nad oes 'loophole':

> To be clear, we agree with you that there is no loophole – what is happening on the ground is completely in accordance with the legislative provisions. Our contention is that it is creating a situation which seems at odds with the Government's aims in respect of housing supply.
>
> (Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, 2020)

Beth felly sy'n digwydd ar lawr gwlad mewn cymunedau a effeithir gan ail gartrefi?

Os yw ail gartref *ar gael* i'w osod yn fasnachol fel llety hunan-arlwyo am gyfnodau sy'n dod i gyfanswm o 140 o ddiwrnodiau neu fwy mewn blwyddyn, ac os yw hyn yn digwydd yn *wirioneddol* am 70 diwrnod o leiaf, yna gellir cofrestru'r ail gartref i fod yn gymwys ar gyfer ardrethi annomestig (treth fusnes) yn hytrach na'r dreth gyngor.

Mae hyn yn cynnig nifer o fuddion trethiannol nad ydynt ar gael i berchnogion sydd wedi cofrestru eu heiddo ar gyfer y dreth gyngor leol. 'The result', meddai Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, 'is that these properties are then eligible for the Small Business Rate Relief, which effectively means that owners end up paying no taxes at all into the public purse in Wales in respect of those properties.' (Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, 2020)

Wedi iddynt gyflwyno premiwm y dreth gyngor leol ar ail gartrefi am y tro cyntaf, sylwodd rhai cynghorau lleol fod nifer sylweddol o ail gartrefi yn cael eu trosglwyddo o restr y dreth gyngor i'r rhestr ardrethi annomestig, 'gan fod Asiantaeth Swyddfa'r Prisiwr wedi eu dynodi'n eiddo hunan-ddarpar yn unol ag Adran 66 (2BB) Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988' (Cyngor Gwynedd, 2020b, [t. 4.]).

Yn achos Gwynedd yn unig, buasai 454 o drosglwyddiadau yn 2018-19, a 397 o drosglwyddiadau yn 2019-20, o restr y dreth gyngor i'r rhestr ardrethi annomestig. Roedd hyn yn cymharu â 167 o drosglwyddiadau yn 2015-16 a 188 o drosglwyddiadau yn 2014-15, sef yn ystod y cyfnod cyn i Gyngor Gwynedd benderfynu ym mis Rhagfyr 2016 y byddai'n cyflwyno premiwm ail gartrefi am y tro cyntaf (daeth y penderfyniad i rym yn 2018/19).

Honnir felly fod cyswllt rhwng codi'r premiwm a thuedd i drosglwyddo eiddo o restr y dreth gyngor yn gyfan gwbl, ac adnabyddir hyn fel risg sydd 'wedi ei gofnodi ar gofrestr risg corfforaethol y Cyngor.' (Cyngor Gwynedd, 2020b, [t. 4.])

Cydnabyddir nad yw codi premiwn ar ail gartrefi heb elfen o risg. Fodd bynnag, yn hytrach na pheidio â chynyddu'r premiwm oherwydd hyn, mwy synhwyrol fyddai gwneud hynny, ac ar yr un pryd i Lywodraeth Cymru fabwysiadu polisïau cyfochrog i geisio darbwyllo perchnogion i beidio â throsglwyddo eu heiddo o restrau'r dreth gyngor i ardrethi annomestig.

Mae llawer iawn o'r drafodaeth gyhoeddus ddiweddar am ail gartrefi wedi dadlau o blaid cyflwyno newidiadau pellgyrhaeddol i ddeddfwriaeth gynllunio. Fodd bynnag, o safbwynt polisi cyhoeddus, mae'n fwy anodd cyfiawnhau newid deddfwriaeth gynllunio os nad yw'r grymoedd trethiannol sy'n bodoli ar hyn o bryd yn cael eu defnyddio.

Wrth beidio â chodi premiwm llawn ar ail gartrefi, mae cynghorau sir sy'n pryderu am y sefyllfa yn gwanhau eu dadl.

Mae yn y budd cyhoeddus felly fod cynghorau sir mewn ardaloedd lle ceir nifer uchel o ail gartrefi yn defnyddio eu grymoedd trethiannol yn llawn. Mae arwyddion fod rhai awdurdodau lleol yn yr ardaloedd hynny ar fin gwneud hyn, ac mae eraill yn mynd i'r cyfeiriad hwnnw. Mae hyn yn ei dro yn cyfiawnhau gofyn am ymateb priodol gan Lywodraeth Cymru gan gynnwys rhoi ystyriaeth lawn i opsiynau polisi eraill, megis rhai a drafodir yn yr adroddiad hwn.

Argymhelliad 6 – Premiwm y Dreth Gyngor Leol

Dylai cynghorau sir sy'n canfod fod ail gartrefi yn broblem gymdeithasol ddifrifol ddefnyddio eu grymoedd trethiannol yn llawn, gan godi premiwm y dreth gyngor ar ail gartrefi i 100%.

ii. Llety gwyliau tymor byr ac ardrethi busnesau bach

Fel y nodwyd, gwelid tuedd yn ddiweddar i eiddo gael ei symud o restr y dreth gyngor leol i ardrethi annomestig, ac o ganlyniad mae rhai cynghorau sir yn gyndyn o ddefnyddio eu grymoedd trethiannol yn llawn.

Mae hyn yn arwyddocaol am fod llety gwyliau tymor byr hefyd yn rhoi pwysau ar y stoc dai mewn cymunedau lle ceir nifer arwyddocaol o ail gartrefi, ac mewn materion trethiannol o leiaf, ymddengys fod cryn fynd a dod rhwng y ddau gategori hyn o 'gartrefi gwyliau' (ail gartrefi ar gyfer defnydd personol a llety gwyliau tymor byr).

Hynny yw, er mwyn mynd i'r afael ag ail gartrefi, mae angen edrych ar bolisi parthed llety gwyliau tymor byr hefyd. Mae hyn yn arbennig o wir os mai canlyniad anfwriadol polisi trethiannol yw fod ail gartrefi yn cael eu trosi, neu eu hail-ddiffinio, fel llety gwyliau tymor byr.

Un o brif argymhellion adroddiad Gwasanaeth Polisi Cynllunio ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd, *Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau*, yw y dylid lleihau'r cymhelliad ariannol dros symud ail gartrefi o'r rhestr dreth gyngor i'r rhestr ardrethi annomestig. Yr awgrym yw y gellid gwneud hyn drwy eithrio llety gwyliau tymor byr rhag bod yn gymwys ar gyfer rhyddhad trethi busnesau bach:

> Drwy eithrio llety gwyliau tymor byr rhag bod yn gymwys am ryddhad trethi busnesau bach, ni fyddai unrhyw ysgogiad i osgoi gorfod talu premiwm Treth Cyngor ar ail gartrefi. Opsiwn arall posib fyddai gwahardd llety gwyliau tymor byr rhag cymhwyso'n eiddo busnes. Golygai hynny na fyddai'r eiddo yn gymwys ar gyfer rhyddhad ardrethi annomestig ac y byddai'r perchnogion yn talu Treth Cyngor ar ail gartrefi.
>
> (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 66)

Ymhellach, mae gan *Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau* y sylw hwn:

> Os bydd uned breswyl (dosbarth defnydd C3) yn cael ei throsglwyddo i'r system cyfraddau annomestig, awgrymir drwy wneud hynny, bydd y rheini sy'n gyfrifol am y weithred yn cydnabod na fydd y defnydd preswyl o'r eiddo bellach yn bodoli. O ganlyniad, ni ddylai unrhyw eiddo heb ganiatâd cyfreithiol ar gyfer ei ddefnyddio fel llety gwyliau tymor byr fod yn gymwys i'w werthuso i dalu cyfraddau trethi busnes annomestig. Dylai Unedau Gwyliau Hunanarlwyo, mewn perthynas â Threthi Annomestig, fod yn derm a gedwir ar gyfer ei ddefnyddio ar eiddo sydd wedi derbyn caniatâd cynllunio i'w ddefnyddio ar gyfer y diben penodol hwnnw.
>
> (Cyngor Gwynedd, 2020c, tt. 66-7)

Trafodir a ddylai fod angen caniatâd cynllunio er mwyn trosi tŷ annedd yn llety gwyliau tymor byr yn Adran 8 ('Polisi cynllunio a'r stoc dai bresennol'), a chyfyngir y drafodaeth yn yr adran hon i'r ddadl ynghylch eithrio llety gwyliau rhag bod yn gymwys ar gyfer rhyddhad trethi busnesau bach. Er i'r adroddiad hwn gydymdeimlo â'r safbwynt hwnnw, byddai cam o'r fath yn codi cwestiynau ehangach na rhai yn y maes tai yn unig, sef am gyfraniad economaidd y diwydiant twristaidd, a'r lle sydd

gan lety o'r math hwn ynddo. O safbwynt cynllunio ieithyddol, dylid nodi fod pobl leol hefyd yn cael budd economaidd o weithgarwch o'r fath.

Dylid nodi fod *Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau* yn honni serch hynny y byddai eu hargymhelliad yn ogystal ag ymyrryd mewn modd effeithiol er lles argaeledd tai hefyd yn hybu twristiaeth oherwydd

> Drwy adnabod yr eiddo sydd wedi cael eu datblygu'n iawn fel rhan o'r diwydiant twristiaeth, gall Llywodraeth Cymru dargedu cymorth ac, ar yr un pryd, sicrhau y gellir eithrio eiddo lle mae'r perchnogion ond nid yr economi na'r gymuned ehangach yn elwa o unrhyw raglen ryddhad, a gofynnir iddo gyfrannu at drethi lleol.
>
> (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 67)

Dylai'r awgrym y dylid eithrio llety gwyliau tymor byr rhag bod yn gymwys ar gyfer rhyddhad trethi busnesau bach gael ei ystyried o ddifrif gan Lywodraeth Cymru. Mae'n wir fod amwysedd ynglŷn ag union gyfraniad economaidd rhai o'r unedau hyn sydd yn aml mewn pentrefi lle ceir dwysedd uchel o ail gartrefi yn gyffredinol. Fodd bynnag, oherwydd pwysigrwydd economaidd y diwydiant twristaidd, ni fyddai'n deg cyflwyno newid o'r fath heb ymgynghoriad ehangach.

Argymhelliad 7 – Llety gwyliau tymor byr a threthi busnes

Dylai Llywodraeth Cymru ymgynghori ynglŷn â phosibiliad eithrio llety gwyliau tymor byr rhag bod yn gymwys ar gyfer rhyddhad trethi busnesau bach.

iii. Treth trafodiadau tir

Mae Cymru hefyd yn ymateb i'r broblem ail gartrefi yn drethiannol drwy godi treth ychwanegol arnynt pan brynir ail eiddo (Llywodraeth Cymru, 2020b). Cyflwynwyd y dreth trafodiadau tir ym mis Ebrill 2018, ac fe'i diwygiwyd ar 22 Rhagfyr 2020.

Ar hyn o bryd yng Nghymru, wrth brynu eiddo cyntaf, mae'n rhaid talu treth sy'n cyfateb i werth yr eiddo yn ôl y cyfraddau hyn:

Tabl 4: Treth trafodiadau tir (Llywodraeth Cymru, 2020c)

cyfran rhwng	canran o bris yr eiddo
£0-£180,000	0%
£180,000-£250,000	3.5%
£250,000-£400,000	5%
£400,000-£750,000	7.5%
£750,000-£1,500,000	10%
dros £1,500,000	12%

Yn sgil epidemig Covid-19, gostyngwyd dros dro y taliad ar gyfer y rhan honno o'r eiddo sy'n werth dros £180,000 hyd at £250,000 o 3.5% i 0%.

Fodd bynnag, os yw rhywun yn prynu eiddo preswyl ac yn berchen ar un eiddo neu fwy eisoes, maent yn gorfod talu treth trafodiadau tir ar gyfraddau uwch. Hyd at 22 Rhagfyr, roedd y cyfraddau fel a ganlyn:

Tabl 5: Treth trafodiadau tir cyfraddau uwch cyn 22 Rhagfyr, 2020 (Llywodraeth Cymru, 2020c)

cyfran rhwng	canran o bris yr eiddo
£0-£180,000	3%
£180,000-£250,000	6.5%
£250,000-£400,000	8%
£400,000-£750,000	10.5%
£750,000-£1,500,000	13%
dros £1,500,000	15%

Yn achos cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir, penderfynwyd peidio newid y cyfraddau hyn fel ymateb i Covid-19.

Yn ymarferol felly, hyd at 22 Rhagfyr 2020, bu'n rhaid i brynwyr ail gartrefi dalu premiwn treth o 3% o werth yr eiddo yr oeddynt yn ei brynu yn ychwanegol at brif gyfraddau'r dreth trafodiadau tir. (Yn sgil y penderfyniad i ostwng y prif gyfraddau fel ymateb i Covid-19, bu'r bwlch rhwng y swm roedd prynwr eiddo cyntaf a phrynwr ail eiddo yn ei dalu yn fwy na 3% mewn rhai achosion, ond mae'n rhaid cofio mai cam dros dro yw hwn.)

Fodd bynnag, ers i'r dreth trafodiadau tir gael ei chyflwyno yn 2018, mae'n amlwg nad yw wedi arwain at leihad mawr yn nifer yr ail gartrefi a brynir. Dengys ystadegau Awdurdod Cyllid Cymru ar gyfer blwyddyn ariannol 2019-20 mai'r ddwy sir yng Nghymru gyda'r ganran uchaf o drafodiadau cyfraddau uwch o ran tai preswyl yw Gwynedd a Môn (Llywodraeth Cymru, 2020ch). Y ganran yng Ngwynedd oedd 38% ac ym Môn 36%. Cafwyd canrannau tebyg yn 2018-19 hefyd, sef 37% yng Ngwynedd a 33% ym Môn (Llywodraeth Cymru, 2019).

Er bod cyfraddau uwch yn daladwy yn achos rhai mathau eraill o drafodiad preswyl yn ogystal ag ail gartrefi (eiddo prynu-i-osod ac eiddo a brynir gan gwmnïau, er enghraifft), mae'n amhosibl esbonio safle Gwynedd a Môn ar frig y rhestr hon ac eithrio yn nhermau'r farchnad ail gartrefi.

O ganlyniad i hyn, ac yn erbyn cefndir o brotestiadau yn erbyn ail gartrefi yn ystod 2020, ail-edrychwyd ar gyfraddau'r dreth trafodiadau tir.

Yn Lloegr a Gogledd Iwerddon, telir treth stamp wrth brynu eiddo, ac mae'n rhaid talu premiwm o 3% ar ail eiddo (United Kingdom Government, 2020), sefyllfa sy'n cyfateb i'r un a fodolai yng Nghymru.

Yn yr Alban, ar y llaw arall, telir treth trafodiadau tir ac adeiladau wrth brynu eiddo, ac yno mae'n rhaid talu premiwm o 4% ar ail eiddo ('additional dwelling supplement'). Gosodwyd y premiwn ar gyfradd o 3% pan gyflwynwyd y dreth hon am y tro cyntaf yn lle treth stamp yn 2016. Fodd bynnag, codwyd y gyfradd i 4% yn 2019 (Revenue Scotland, 2020). Felly, roedd y premiwm ar ail gartrefi yn uwch yn yr Alban nag ydoedd yng Nghymru.

Sail penderfyniad Llywodraeth yr Alban i godi'r premiwm o 3% i 4% yn eu cyllideb ar gyfer 2019-20 oedd awydd 'to protect those who are buying their first home and those who are progressing through the property market' (Scottish Parliament, 2018). Digwyddodd hyn er nad yw'r broblem ail gartrefi mor ddwys yn yr Alban ag yng Nghymru. Yn 2018, roedd 24,983 o ail gartrefi yn yr Alban (Scottish Parliament, 2019, t. 17). Roedd hyn fymryn yn uwch na'r 24,423 o ail gartrefi yr amcangyfrifid y gellid codi treth arnynt yn 2020-21 yng Nghymru (Llywodraeth Cymru, 2020a, t. 9). Fodd bynnag, mae'n rhaid cofio fod oddeutu 5,463,000 o bobl yn byw yn yr Alban o gymharu ag oddeutu 3,153,000 yng Nghymru yn ôl yr amcangyfrif diweddaraf (Llywodraeth Cymru, 2020f).

Un ffordd amlwg o ymateb i'r argyfwng ail gartrefi yng Nghymru fyddai codi'r premiwm a geir yng nghyfraddau uwch'r dreth trafodiadau tir o 3% i 4%, a dyna a ddigwyddodd ar 22 Rhagfyr 2020 (Llywodraeth Cymru, 2020ff).

Tabl 6: Treth trafodiadau tir cyfraddau uwch ar ôl 22 Rhagfyr, 2020

cyfran rhwng	canran o bris yr eiddo
£0-£180,000	4%
£180,000-£250,000	7.5%
£250,000-£400,000	9%
£400,000-£750,000	11.5%
£750,000-£1,500,000	14%
dros £1,500,000	16%

Yn sicr, mae'r cam hwn i'w groesawu, ond faint o wahaniaeth a wna yn y cymunedau hynny lle mae ail gartrefi yn broblem wirioneddol yn y farchnad dai? Cymunedau yw'r rhain mewn rhannau gwledig ac arfordirol o orllewin a gogledd Cymru lle mae cyflogau ar gyfartaledd yn isel. Y gymhareb incwm i fforddiadwyedd pris tŷ yng Ngwynedd yn 2019, er enghraifft, oedd 5.9:1 ond roedd yn codi mewn cymunedau lle ceid dwysedd o ail gartrefi. Er enghraifft yn Abersoch ac Aberdaron, roedd y gymhareb yn 10.7:1 (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 41).

Yn Abersoch, y pris canolrif cyfartalog ar gyfer tŷ ym mis Medi 2019 oedd £365,275 (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 40). Ers hynny, mae prisiau tai wedi codi. Felly, gellid tybio fod y penderfyniad i godi'r premiwm ar ail gartrefi o 3% i 4% yn dreth ychwanegol ar brynwr tŷ nodweddiadol yn Abersoch fel ail gartref o ryw £3,000-£4,000 efallai. Mewn cymunedau eraill gyda dwysedd o ail gartrefi, byddai'n llai. Y pris canolrif cyfartalog yng Ngwynedd ar gyfer tŷ ym Medi 2019 oedd £155,000, ac yn ôl y meincnod hwnnw, ni fyddai codi'r premiwm o 3% i 4% ond yn dreth ychwanegol ar gyfartaledd o £1,550.

Er bod y cynnydd yn ddoeth a synhwyrol, mae'n anodd credu y bydd codi cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir ar ail gartrefi o 1% yn gwneud gwahaniaeth ystyrlon mewn sir fel Gwynedd. Ai'r ateb felly yw codi'r premiwm yn uwch, o 4% i 5%, 6%, 7%, neu i 8% efallai?

Y broblem wrth gwrs yw mai ffenomen ranbarthol yw ail gartrefi. Yr ardal lle ceid lleiaf o daliadau cyfraddau uwch yn 2019-20 oedd Torfaen. Nid oedd ond 16% o drafodiadau eiddo yn y sir honno yn y categori uwch. Gwelwyd eisoes mai saith cartref yn unig a adnabuwyd yn Nhorfaen fel ail gartrefi yn amcangyfrif Llywodraeth Cymru ar gyfer 2020-21 o gartrefi y gellid codi premiwn y dreth gyngor arnynt. Go brin fod cyswllt felly rhwng cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir yn Nhorfaen a'r farchnad ail gartrefi.

Diau y gellid cyfiawnhau codi cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir gan 1% yn Nhorfaen gan ddefnyddio'r math o ddadleuon a gafwyd yn yr Alban. Fodd bynnag, mae'n anodd gweld sut y gellid codi'r dreth eto fyth mewn ardal fel Torfaen pan nad oes problem yno o ran ail gartrefi. Gallai codi'r dreth yn uwch gael effaith ar argaeledd mathau eraill o eiddo megis tai i'w rhentu.

Mae'n amlwg fod Llywodraeth Cymru'n ymwybodol o'r ddadl hon. Mewn llythyr gan Drysorlys Cymru at y Cynghorydd Rhys Tudur, aelod o Gyngor Tref Nefyn, 27 Hydref 2020, nodwyd fod

> talwyr cyfraddau uwch LTT [Treth Trafodiadau Tir] mewn cyfrannau gwahanol o ran y defnydd a fwriedir [ei wneud o'r eiddo] mewn gwahanol rannau o Gymru ac efallai na fydd unrhyw fesurau tymor byr sy'n iawn ar gyfer un rhan o Gymru yn diwallu anghenion ardaloedd eraill. Fel bob amser, rhaid sicrhau cydbwysedd wrth bennu cyfraddau fel eu bod yn iawn i Gymru.
>
> (Llywodraeth Cymru, 2020e, t. 2)

Anodd anghytuno â barn y Llywodraeth yn hyn o beth (er y cyfeirir yma at 'fesurau tymor byr', nid oes dwywaith nad yw'r ddadl yn berthnasol yn achos mesurau hirdymor yn ogystal). Byddai codi cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir drwy Gymru gyfan yn ddigon uchel i fedru cynorthwyo cymunedau fel Nefyn yn cael effaith anghymesur ac annheg ar unigolion mewn ardaloedd lle nad yw ail gartrefi yn broblem gymdeithasol.

Ond byddai peidio â chodi'r dreth yn sylweddol mewn lle fel Nefyn yn lleihau effeithlonrwydd yr ymateb polisi cyhoeddus i ail gartrefi. Fel y nodwyd eisoes, y ffordd orau i daclo ail gartrefi yw trwy weithredu ar hyd ystod o feysydd polisi (trethiannol ac o ran cynllunio). Heb ymateb trethiannol cadarn, gorwedd y pwyslais i gyd ar y gyfundrefn gynllunio.

Gan y bu'r pwyslais yng Nghymru hyd yma ar ddefnyddio'r system drethiannol yn hytrach na'r system gynllunio mewn polisi ail gartrefi, mae defnyddio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir er mwyn cael rheolaeth well ar ail gartrefi (a darparu cyllid ar

gyfer codi tai fforddiadwy) yn gam naturiol i Lywodraeth Cymru. Mae'n gyson â thrywydd polisi cyhoeddus yng Nghymru'n fwy cyffredinol.

Datblygu polisi trethiannol rhanbarthol

Sut felly i ddatrys y broblem hon? Mae natur ranbarthol y broblem ail gartrefi yn codi'r cwestiwn a ddylid mabwysiadu polisi trethiannol rhanbarthol yng Nghymru.

Mae cynsail ar gyfer hyn mewn polisi trethiannol eisoes. Llywodraeth leol yn hytrach na Llywodraeth Cymru sy'n penderfynu a godir premiwn y dreth gyngor ar ail gartrefi. O ganlyniad, ceir i bob pwrpas dreth ranbarthol ar ail gartrefi mewn rhai rhannau o Gymru.

Trwy ddatganoli'r penderfyniad hwn i lywodraeth leol, mae Llywodraeth Cymru wedi osgoi'r broblem o sut i gysoni budd siroedd lle ceir miloedd ar filoedd o ail gartrefi â buddiannau yn y rhanbarthau hynny lle nad oes odid ddim ail gartrefi. Mae datganoli'r penderfyniad i gynghorau lleol wedi creu polisi cyhoeddus sy'n ateb anghenion a blaenoriaethau lleol yn deg ymhob rhan o Gymru.

Mae dadl gref felly dros fabwysiadu'r un egwyddor mewn perthynas â'r dreth trafodiadau tir.

Gellid cael graddfa genedlaethol o ran cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir ac ar yr un pryd ganiatáu i lywodraeth (genedlaethol neu leol) ei hamrywio mewn gwahanol rannau o Gymru gan adlewyrchu anghenion lleol. Gellid datganoli'r penderfyniad a ddylid gweithredu'r 'amrywiad' i gynghorau sir. Byddai hyn yn dilyn egwyddor premiwm y dreth gyngor, sy'n caniatáu i ail gartrefi gael eu trethu mewn modd trymach mewn siroedd lle maent yn cael effaith niweidiol.

Gellid hefyd ddilyn cynsail y dreth gyngor leol wrth benderfynu i ba raddau y dylid caniatáu amrywiad. Caniateir i gynghorau lleol godi premiwm ar ail gartrefi o hyd at 100% o'r dreth gyngor arferol. Byddai'n gyson felly i ganiatáu amrywiad hyd at 100% o'r gwahaniaeth rhwng prif raddau a chyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir, sef 4%.

Pe gwneid hynny, byddai'r dreth trafodiadau tir ar ail gartrefi mewn siroedd lle roedd y cyngor sir wedi penderfynu gweithredu'r amrywiad fel a ganlyn:

Tabl 7: Treth trafodiadau tir ar gyfer ail gartrefi lle mae'r cyngor sir wedi penderfynu amrywio'r cyfraddau uwch hyd at 4% yn ychwanegol

cyfran rhwng	graddfa genedlaethol cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir (canran o bris yr eiddo)	cyfraddau uwch wedi amrywiad sirol neu leol
£0-£180,000	4%	4% - 8%
£180,000-£250,000	7.5%	7.5% - 11.5%
£250,000-£400,000	9%	9% - 13.5%
£400,000-£750,000	11.5%	11.5% - 15.5%
£750,000-£1,500,000	14%	14% - 18%
dros £1,500,000	16%	16% - 20%

Pe dilynid y polisi hwn, gellid crynhoi'r dreth trafodiadau tir arfaethedig yn ei chyfanrwydd fel a ganlyn (nid yw hyn yn cynnwys gostyngiad dros dro yn y prif raddfa a gyflwynwyd dros gyfnod epidemig Covid-19):

Tabl 8: Treth trafodiadau tir arfaethedig ar gyfer ail eiddo fel canran o'r bris a delir

cyfran rhwng	prif raddfa (eiddo cyntaf)	cyfraddau uwch (ar gyfer ail eiddo)	amrywiad sirol neu leol	cyfanswm a godir ar ail eiddo
£0-£180,000	0%	4 %	hyd at + 4%	4% - 8%
£180,000-£250,000	3.5%	7.5%	hyd at + 4%	7.5% - 11.5%
£250,000-£400,000	5%	9%	hyd at + 4%	9% - 13.5%
£400,000-£750,000	7.5%	11.5%	hyd at + 4%	11.5% - 15.5%
£750,000-£1,500,000	10%	14%	hyd at + 4%	14% -18%

dros £1,500,000	12%	16%	hyd at + 4%	16% - 20%

Er na fyddai codi treth ychwanegol yn y dull hwn yn rhwystro darpar brynwyr rhag prynu tai annedd mewn cymunedau bregus a'u troi'n ail gartrefi, byddai o gymorth i ffrwyno'r farchnad. O ddychwelyd at enghraifft Abersoch, byddai caniatáu amrywiad o 4% o'r pris canolrif cyfartalog ar gyfer tŷ ym mis Medi 2019, sef £365,275, yn faich trethiannol ychwanegol o £14,611.

Ar sail pris canolrif cyfartalog Gwynedd ym Medi 2019, sef £155,000, byddai'r baich trethiannol ychwanegol ar gyfer eiddo nodweddiadol yn y sir yn £6,200.

Fodd bynnag, byddai caniatáu i gynghorau sir amrywio'r dreth trafodiadau tir fel hyn yn esgor ar broblem anodd ei datrys. Mae cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir yn effeithio ar bryniant tai y bwriedir eu rhentu yn ogystal ag ail gartrefi. Ceir cymunedau mewn siroedd yr effeithir arnynt gan ail gartrefi (Caernarfon neu Fangor yng Ngwynedd, Llangefni neu Gaergybi yn Ynys Môn, Aberdaugleddau neu Hwlffordd yn Sir Benfro, er enghraifft) lle mae darparu digon o dai ar rent yn ystyriaeth bwysicach na chyfyngu ar niferoedd ail gartrefi.

Pe tybid fod hyn yn gymaint o broblem fel na ellid bwrw ymlaen â'r bwriad i ddatganoli hawl ddirprwyedig i gynghorau sir i amrywio'r dreth trafodiadau tir, gellid ystyried ffordd arall o gyrraedd y nod.

O dderbyn fod y broblem ail gartrefi yn broblem *leol* oddi mewn i'r siroedd yr effeithir arnynt, gellid gwneud hyn wrth amrywio'r dreth ar sail wardiau yn hytrach na siroedd. Ceir nifer o bentrefi arfordirol ar hyn o bryd lle nad yw'r farchnad tai rhent yn rhan ystyrlon o'r farchnad eiddo leol. Nodweddir y pentrefi hyn yn aml gan ddwysedd neilltuol uchel o ail gartrefi a llety gwyliau. Dyma'r math o gymunedau lle gellid amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir heb wneud niwed i sector tai rhent pwysig a ddefnyddir gan bobl leol.

Yn y model hwn, nid cynghorau sir a fyddai'n penderfynu ar yr amrywiad ond Llywodraeth Cymru. Ar sail meincnodau gwrthrychol cenedlaethol, gallai Llywodraeth Cymru benderfynu amrywio cyfraddau uwch y dreth mewn cymunedau penodol.

Byddai hyn hefyd yn gyson â pholisi cyhoeddus blaenorol, sef penderfyniad Gordon Brown fel Canghellor i amrywio treth stamp yn ôl anghenion cymunedau penodol. Yn 2001, diddymodd Llywodraeth y Deyrnas Unedig dreth stamp mewn 2,000 o wardiau difreintiedig er mwyn hybu buddsoddiad a darpariaeth tai (Gallent *et al.*, 301). Gallai Llywodraeth Cymru hyrwyddo argaeledd tai mewn wardiau yr effeithir arnynt gan ail gartrefi drwy amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir. Byddai hyn yn gwneud preswylwyr parhaol yn llawer mwy cystadleuol yn y farchnad dai yn erbyn darpar-berchnogion ail gartrefi yn y wardiau hyn.

Ni fyddai i hyn y fantais a ddôi o ddatganoli grym trethiannol cyfyngedig i gynghorau sir, sef sicrhau atebolrwydd lleol a chaniatáu i bolisïau cynllunio a threthiannol rhanbarthol gael eu datblygu ar y cyd mewn dull holistaidd. Ar y llaw arall, byddai gweithredu ar sail wardiau yn hytrach na siroedd yn caniatáu i rymoedd trethiannol gael eu hamrywio mewn modd llawer mwy strategol ar lefel leol.

Argymhelliad 8 – Treth trafodiadau tir

Dylai fod modd amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir mewn un ai siroedd neu wardiau llywodraeth leol er mwyn adlewyrchu amgylchiadau lleol. Er mwyn cyflawni hyn:

i. Gallai Llywodraeth Cymru ddirprwyo i gynghorau sir hawl i amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir, gan greu'r potensial i ychwanegu cyfradd bellach at y dreth o hyd at 4% o werth yr ail eiddo mewn rhai rhannau o Gymru.
ii. *Neu*, gallai Llywodraeth Cymru amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir yn y dull hwn mewn wardiau llywodraeth leol penodol yr effeithir arnynt yn ddwys gan y broblem ail gartrefi.

7. Polisi cynllunio – astudiaeth gymharol o bolisi cynllunio a rheoli ail gartrefi mewn tai newydd yng Nghymru a Chernyw

Yn yr adran hon, bwrir golwg cymharol ar ddau ddull o gynllunio sy'n berthnasol i'r drafodaeth am ail gartrefi. Dyma'r rhan o'r gwaith ymchwil a ariannwyd gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol trwy ei gynllun grantiau bychain. Cymhelliad y cais ymchwil oedd adroddiadau yn y wasg fod tref glan môr St Ives yng ngorllewin eithaf Cernyw wedi 'gwahardd' ail gartrefi (BBC News, 2016). Roedd hyn wedi cael ymateb brwd mewn rhai cylchoedd yng Nghymru, ac eto ymysg cynllunwyr iaith, tameidiog ac anghyflawn oedd yr wybodaeth am natur y 'gwaharddiad', a oedd yn effeithiol, ac a ellid (ac yn wir a ddylid) ei gymhwyso i Gymru?

Enghraifft o bolisi cyhoeddus yn Lloegr – Cynllun 'Prif Breswylfa' St Ives

Tref yw St Ives sydd yn rhannu rhai o nodweddion rhai trefi o faint cyffelyb yr effeithir yn ddwys arnynt gan ail gartrefi ar lannau gorllewinol Cymru. Mae'n ddibynnol ar dwristiaeth i raddau helaeth, ceir economi cyflog isel, a chanlyniad hyn a'r galw am dai gan rai o'r tu allan i'r gymuned yw argyfwng fforddiadwyedd. Yn 2011, roedd 25% o annedd-dai ardal Cyngor Tref St Ives heb berchnogion yn byw yno'n barhaol (Cornwall Council, dim dyddiad, [t. 1.]).

Cyngor Tref St Ives oedd yr awdurdod cyntaf yng Nghernyw i lunio polisi yn 'gwahardd' ail gartrefi mewn tai newydd wrth ymateb i argyfwng o'r fath. Fodd bynnag, cafodd y polisi ei fabwysiadu wedyn gan nifer o gynghorau tref a phlwyf glan môr eraill yng Nghernyw megis Cyngor Plwyf Mevagissey a Chyngor Tref Fowey (Mevagissey Parish Council, 2018, t. 31; Fowey Town Council, 2020, t. 27). Er bod cam o'r fath yn torri tir newydd yng Nghernyw, nid yw'n newydd mewn cyd-destun Prydeinig neu Ewropeaidd. Roedd plwyf Lynton a Lynmouth ar arfordir Parc Cenedlaethol Exmoor wedi cyflwyno gwaharddiad cyffelyb yn 2013 (Lynton and Lynmouth Town Council, 2013, t. 28). Ac ar dir mawr Ewrop, pleidleisiodd pobl y Swistir mewn refferendwm yn 2012 o blaid gwahardd ail gartrefi newydd mewn cymdogaethau lle mae ail gartrefi yn fwy nag 20% o'r stoc dai (Schuler a Dessemontet, 2013). Fodd bynnag yn St Ives y ceir yr ymgais fwyaf uchel ei broffil yng ngwledydd Prydain hyd yma i fynd i'r afael ag ail gartrefi yn y dull hwn.

Yn rhan o'r ymchwil hwn, ymwelwyd â Chernyw. Siaradwyd ag Arweinydd grŵp Cynlluniau Cymdogaeth Cyngor Cernyw, Cadeirydd grŵp llywio Cynllun Cymdogaeth Cyngor Tref St Ives, unigolyn a gyflogwyd gan Gyngor Tref St Ives i gynorthwyo gydag ysgrifennu Cynllun Cymdogaeth y cyngor, a rhai eraill yn y gymuned, megis pensaer lleol. Diolch iddynt oll am eu cymorth a'u cydweithrediad.

Craidd polisi Cyngor Tref St Ives am ail gartrefi yw na fydd modd defnyddio uned newydd y derbynnir caniatâd cynllunio ar ei gyfer fel ail gartref. Mae hyn yn cael ei alluogi trwy gynllun cymdogaeth sydd yn hwyluso polisïau ym maes cynllunio ar lefel y plwyf. Digwydd hyn felly ar y lefel fwyaf ddatganoledig bosib, sef ar lefel y gymuned, sy'n adlewyrchu'r ffaith fod gan gynghorau tref a phlwyf yng Lloegr rym statudol pellgyrhaeddol mewn maes pwysig.

Caniateir hyn gan gyd-destun deddfwriaethol yn Lloegr sy'n wahanol i'r un yng Nghymru, sef y *Localism Act 2011*. Un o egwyddorion craidd y *Localism Act 2011* yw 'Neighbourhood planning'. Cafodd nod 'Cynllunio Cymdogaeth' ei grynhoi gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig fel a ganlyn:

> Instead of local people being told what to do, the Government thinks that local communities should have genuine opportunities to influence the future of the places where they live. The Act introduces a new right for communities to draw up a neighbourhood plan.
> Neighbourhood planning will allow communities, both residents, employees and business, to come together through a local parish council or neighbourhood forum and say where they think new houses, businesses and shops should go – and what they should look like.
> These plans can be very simple and concise, or go into considerable detail where people want. Local communities will be able to use neighbourhood planning to grant full or outline planning permission in areas where they most want to see new homes and businesses, making it easier and quicker for development to go ahead.
> Provided a neighbourhood development plan or order is in line with national planning policy, with the strategic vision for the wider area set by the local authority, and with other legal requirements, local people will be able to vote on it in a referendum. If the plan is approved by a majority of those who vote, then the local authority will bring it into force.
> Local planning authorities will be required to provide technical advice and support as neighbourhoods draw up their proposals. The Government is funding sources of help and advice for communities. This will help people take advantage of the opportunity to exercise influence over decisions that make a big difference to their lives. (Department for Communities and Local Government, 2011, t. 12)

Caiff y cynlluniau cymdogaeth hyn eu hwyluso gan y *Neighbourhood Planning Regulations, 2012*, a gafodd eu diwygio yn 2016. Rhaid diffinio cymdogaeth, ac yna cael corff ('neighbourhood forum') sy'n cwrdd â gofynion y *Localism Act 2011*. Yn St Ives, y cyngor tref a hwylusodd sefydlu 'neighbourhood forum' er mwyn paratoi cynllun cymdogaeth. Yn achos St Ives, derbyniwyd cymorth proffesiynol yn sgil dyfarniad grant gan elusen sy'n arbenigo yn y maes. Cafwyd tipyn o gydweithio

rhwng Cyngor Cernyw a Chyngor Tref St Ives wrth baratoi'r cynllun hefyd. Roedd y cwbl wedi'i seilio ar egwyddor datblygu cymunedol. Yn ganolog i hyn, roedd yr ymdeimlad fod St Ives yn gymuned yr oedd angen 'gofalu amdani, ei gwarchod a darparu dyfodol ar ei chyfer', ymdeimlad a geir mewn sawl cymuned Gymraeg yng Nghymru hefyd.

> St Ives area is beautiful, has significant cultural heritage and a network of strong communities. It is also a globally recognised holiday destination, with tens of thousands of visitors every year. All of these factors explain the decision to develop a Neighbourhood Development Plan (NDP). There was deep feeling locally that the area needed to be nurtured, protected and guided into the future – and that the best people to do this are those who live here. From the start the aim was for the Plan to be led by the community, with support from St Ives town council. Volunteers were selected to chair the topic groups, and they in turn comprised the steering group along with five town councillors. The topic groups collated evidence, had cross-pollination discussions with each other and drew up policies. Extensive wider consultation was undertaken at every key stage of the process. This ensured that the policies flowed directly out of the aspirations and desires of the local community.
>
> (St Ives Area Neighbourhood Plan Steering Group, on behalf of St Ives Town Council, 2016, t. 3)

Beth felly yw'r broses sy'n arwain at awdurdodi Cynllun Cymdogaeth? Ar ôl ei baratoi, bydd Cynllun Cymdogaeth yn wynebu ymgynghoriad cyn-gyflwyniadol ('pre-submission consultation'), pryd ystyrir ymatebion cyn penderfynu a ddylid newid y Cynllun ai peidio. Cyflwynir y Cynllun wedyn i'r awdurdod cynllunio lleol, ac os yw'r Cynllun yn bodloni pob deddfwriaeth berthnasol, fe'i cyfeirir at arolygydd ar gyfer Arolygiad Annibynnol. Mae'n bosib y caiff y Cynllun ei ddiwygio wedi cyhoeddi adroddiad yr Arolygydd, a chyn belled â bod yr awdurdod cynllunio lleol yn cydsynio, cynhelir refferendwm lleol ar y Cynllun Cymdogaeth terfynol (Ministry of Housing, Communities and Local Government, 2020).

Dilynodd Cyngor Tref St Ives bob un o'r camau hyn. Roedd y refferendwm ar eu Cynllun yn llwyddiannus, ond dilynwyd hyn gan her gyfreithiol ym mis Hydref 2016. Fodd bynnag, roedd St Ives yn llwyddiannus wrth amddiffyn y polisi yn y llys, ac ers mis Rhagfyr 2016 mae'r polisi'n weithredol.

Dogfen gynhwysfawr yw'r *St Ives Neighbourhood Development Plan 2015-2030*. Mae'n cynnwys polisïau mewn ystod eang o feysydd gan gynnwys diwylliant,

datblygu economaidd, tai, dosraniadau tir, lleoedd agored, lles, chwaraeon a hamdden, trafnidiaeth a'r amgylchedd. Mae'r ddogfen yn datgan yn glir mai un o'i blaenoriaethau yw tai, ac yn benodol 'To support the provision of affordable and principal residence housing so that [the] St Ives area continues to be a place where people of all ages can live and work.' (St Ives Area Neighbourhood Plan Steering Group, on behalf of St Ives Town Council, 2016, t. 13).

Y polisi sy'n ei wneud yn ofynnol y bydd tai newydd yn brif breswylfeydd yw polisi H2 y Cynllun, sef y 'Principal Residence Requirement', a ddiffinnir fel a ganlyn:

> Due to the impact upon the local housing market of the continued uncontrolled growth of dwellings used for holiday accommodation (as second or holiday homes) new open market housing, excluding replacement dwellings, will only be supported where there is a restriction to ensure its occupancy as a Principal Residence.
> Sufficient guarantee must be provided of such occupancy restriction through the imposition of a planning condition or legal agreement. New unrestricted second homes will not be supported at any time.
> Principal Residences are defined as those occupied as the residents' sole or main residence, where the residents spend the majority of their time when not working away from home. The condition or obligation on new open market homes will require that they are occupied only as the primary (principal) residence of those persons entitled to occupy them.
> Occupiers of homes with a Principal Residence condition will be required to keep proof that they are meeting the obligation or condition, and be obliged to provide this proof if/when Cornwall Council requests this information. Proof of Principal Residence is via verifiable evidence which could include, for example (but not limited to) residents being registered on the local electoral register and being registered for and attending local services (such as healthcare, schools etc).
>
> (St Ives Area Neighbourhood Plan Steering Group, on behalf of St Ives Town Council, 2016, t. 26)

Mae'n bwysig nodi nad oes unrhyw amod cyswllt lleol ynghlwm wrth y tai hyn, ac nid polisi tai fforddiadwy ydyw ychwaith:

> This is new housing which has to be used as the principal residence of the household living in it, but does not have the price controls that affordable housing does, or any local connection requirement.

(Cornwall Council, dim dyddiad, [t. 1])

Mae hyn yn arwyddocaol mewn cyd-destun Cymreig oherwydd gellid dadlau fod mewnfudo yn fwy niweidiol i'r iaith Gymraeg na phresenoldeb ail gartrefi. Mae'n bwysig nodi felly nad yw polisi ail gartrefi St Ives yn gwneud dim o safbwynt perchnogaeth leol. O safbwynt cynllunio ieithyddol, nid yw hyn yn ffactor yng Nghernyw am nad yw'r iaith Gernyweg yn iaith gymunedol mwyach.

Mater arall arwyddocaol ym mholisi St Ives yw ei berthnasedd i faes hawliau dynol, ac yn benodol trafodaeth ynghylch Erthygl 8 y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol a allai fod yn berthnasol i unrhyw bolisi yn y maes yng Nghymru.

Dyma Erthygl 8 y Confensiwn:

> 1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.
> 2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.
>
> (Royal Court of Justice, 2016, [t. 20])

Barn Cyngor Cernyw ar yr Erthygl yw fod modd cyfiawnhau polisi St Ives o safbwynt hawliau dynol gan fod y 'cyfyngiad' ar ail gartrefi mewn tai newydd yn gymesur â'r angen i osgoi niwed i wead cymdeithasol y gymuned:

> Article 8 requires that the restriction [Principal Residence condition] be justified in terms of necessity and proportionality. In the St Ives Area NDP, evidence has been presented of the harm that excessive levels of second homes has on the social fabric of the community. It was considered that this harm will continue unabated if no such restriction is imposed to prevent the use and occupation of new homes by the second home and holiday home market and that it is therefore contrary to sustainable development. This conclusion was accepted by the Examiner. (Cornwall Council, dim dyddiad, [t. 1])

Roedd yr Arolygydd wedi dweud mewn nodiadau ategol ar ei hadroddiad:

> I do not consider that the Policy H2 is incompatible with the Human Rights Act 1998. Just as for the restrictions placed on agricultural occupancy or affordable housing it can be argued in the case of St Ives that it is in the interests of the economic well-being of St Ives and does protect the rights and freedoms of others who are currently being affected by the unrestricted occupancy of houses as second homes. In addition, it only applies to new housing development therefore not placing a restriction on the entire housing market.
>
> (Royal Court of Justice, 2016, [t. 5])

Gwyntyllwyd y cwbl yn ystod yr her gyfreithiol i bolisi H2 a gafwyd ym mis Hydref 2016. Yn ei ddyfarniad, dyfarnodd Meistr Ustus Hickinbottom o blaid St Ives gan ddweud 'article 8 does not extend to a home which has not yet been built'. (Royal Court of Justice, 2016, [t. 20])

O ganlyniad, 'Policy H2, if adopted, will give rise to, not a breach of article 8, but merely the risk of a future breach of article 8'. (Royal Court of Justice, 2016, [t. 23])

Mae'n bosib y byddai angen profi cyfreithlondeb polisi o'r fath o safbwynt hawliau dynol mewn cyd-destun Cymreig hefyd. Ond o ystyried dyfarniad St Ives, ymddengys ei bod yn annhebygol iawn y byddai polisi 'prif breswylfa' mewn eiddo newydd mewn cymunedau Cymreig a gyflwynwyd er mwyn cynnal gwead y gymdeithas yn anghyfreithlon o safbwynt hawliau dynol.

Troir yn awr yn sydyn at rai gwrthwynebiadau i'r polisi 'prif breswylfa' a fynegwyd ar lafar wrth yr ymchwilydd yng Nghernyw, gan gynnwys:

- Gofid y gallai polisi o gadw tai newydd ar gyfer preswylwyr parhaol symud 'y broblem ail gartrefi' i'r stoc dai bresennol.
- Gofid ynghylch posibilrwydd creu dwy farchnad dai yn lleol.
- Dadleuon fod y rhan fwyaf o dai newydd yn cael eu codi ar stadau ar gyrion trefi ac na fyddent yn apelgar i brynwyr ail gartrefi beth bynnag.
- Honiadau y gallai'r polisi leihau awydd datblygwyr i godi tai newydd.

Mae'n bwysig nodi mai gwrthwynebiadau theoretig yw'r rhain i gyd. Gan fod y polisi yn lled newydd, does dim tystiolaeth empeiraidd i gefnogi unrhyw un o'r pryderon hyn.

Hwyrach mai'r ystyriaeth fwyaf arwyddocaol yw'r un ynghylch posibilrwydd creu dwy farchnad dai yn lleol. Yng nghyd-destun tai newydd, fodd bynnag, problem theoretig

yn y dyfodol yw hon, ac mae'n cael ei gwrthbwyso gan yr angen am bolisi i sicrhau cynaliadwyedd yn y presennol. Ymhellach, ac yn hollbwysig, gan mai tai newydd a drafodir gan bolisi St Ives, nid oes neb yn colli gwerth ar eu heiddo presennol, mater y mae dyfarniad Meistr Ustus Hickinbottom yn cyfeirio ato:

> He will know, when he purchases and/or occupies a dwelling with the restriction that, if he chooses to move away – or, by dint of circumstance, is required to do so – then that restriction will require him to sell the St Ives dwelling. Any claim that his article 8 rights will be infringed by enforcement of the restriction will have to be considered through that glass. Any purchase price he may have paid will have reflected that risk.
>
> (Royal Court of Justice, 2016, [t. 28])

Bydd y pris a delir am dŷ â chyfyngiadau arno yn cael ei adlewyrchu yn y pryniant cyntaf, ac ni ellir dweud y bydd colled mewn gwerthiant wedyn gan fod y cyfyngiadau'n hysbys wrth brynu'r eiddo am y tro cyntaf. Mae'r rhesymeg hon yn wir hefyd o safbwynt y polisi y cymherir cynllun St Ives ag ef yn yr astudiaeth hon, sef 'Tai Marchnad Lleol' cynghorau Gwynedd a Môn.

Yn anffodus, nid oes tystiolaeth eto i fedru dweud pa mor effeithiol yw polisi St Ives. Polisi lled newydd ydyw wedi'r cwbl. Mae tystiolaeth anecdotaidd yn awgrymu ei fod yn cael peth effaith gadarnhaol, ond nid oes modd gwirio hyn ar hyn o bryd. Mewn gohebiaeth â'r ymchwilydd ym mis Mehefin, 2020, nododd y Cynghorydd Rita Lait, Cadeirydd grŵp llywio Cynllun Cymdogaeth Cyngor Tref St Ives, fod

> Developments are continuing to take place in the area – a mix of open market and affordables on greenfield sites (allocated for development in the NDP) and 'knock one down build several' in place of houses with large gardens. The principal residence condition has not stopped development but it has prevented the building of more blocks of apartments which were aimed at the holiday market (either as second homes or holiday lets).

Enghraifft o bolisi cyhoeddus yng Nghymru: Cynllun 'Tai Marchnad Lleol' Cynghorau Gwynedd a Môn

Nid yw polisïau cynllunio yng Nghymru ym maes ail gartrefi wedi cael yr un sylw cyhoeddus â pholisi 'prif breswylfa' Cyngor Tref St Ives. Rhan o apêl stori St Ives yw

fod cyngor tref bychan wedi mynd i'r afael â'r broblem ail gartrefi yn llwyddiannus (yn rhannol o leiaf) gan ennill achos llys pwysig. Stori Dafydd a Goliath ydyw.

Ni fyddai'n bosibl i gyngor tref neu gymuned yng Nghymru greu polisi newydd yn yr un modd â Chyngor Tref St Ives am nad yw'r *Localism Act 2011* sy'n gosod y cyd-destun deddfwriaethol ar gyfer cynlluniau cymdogaeth cynghorau Lloegr yn weithredol yng Nghymru. Nid oes gan gynghorau tref a chymuned yng Nghymru y swyddogaeth rymus yn y broses gynllunio sydd gan gynghorau tref a phlwyf yn Lloegr.

Mae'n wir y ceir yng Nghymru gyfle i gynghorau tref a chymuned lunio 'Cynlluniau Cynefin' sy'n rhoi cyfle i gymunedau lleol fynegi barn a cheisio dylanwadu ar rai penderfyniadau cynllunio yn lleol. Fodd bynnag, mae gwahaniaethau hollbwysig rhwng y 'Cynlluniau Cymdogaeth' a arferir yn Lloegr, a'r 'Cynlluniau Cynefin' a geir yng Nghymru. Dogfen statudol bwysig yw Cynllun Cymdogaeth a archwilir gan Arolygydd ac sydd, fel y gwelir yng Nghernyw, yn medru esgor ar bolisïau newydd. Ond Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA) yw 'Cynlluniau Cynefin'. Yn ôl Cymorth Cynllunio Cymru:

> mae'n bwysig adolygu beth gall neu na all CCA ei wneud. I grynhoi, nid yw CCA yn rhan o'r cynllun datblygu; ni allant gyflwyno polisi newydd; ni allant osod y math, graddfa a chwantwm datblygiad newydd; ac, mae'n rhaid iddynt fod ynghlwm â pholisi yn y CDLl [Cynllun Datblygu Lleol] y maent yn darparu canllawiau ychwanegol arno.
>
> (Cymorth Cynllunio Cymru, dim dyddiad)

Felly, er mwyn mynd i'r afael â'r broblem ail gartrefi yng Nghymru trwy'r drefn gynllunio, mae'n rhaid troi at bolisïau awdurdodau cynllunio fel cynghorau sir a pharciau cenedlaethol. Gellid dadlau fod un o'r polisïau a geir yn *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026*, sef 'Polisi Tai 5: Tai Marchnad Lleol' yn ateb y broblem ail gartrefi yr un mor effeithiol â St Ives ac yn gwneud hynny mewn modd sy'n dwyn buddion ychwanegol hefyd.

Polisi yw 'Tai Marchnad Lleol' sy'n weithredol mewn rhai cymunedau arfordirol ar hyd glannau Gwynedd a Môn, sef Aberdaron, Abersoch, Biwmares, Borth-y-gest, Moelfre, Morfa Bychan, Mynytho, Llanbedrog, Llangian, Pont Rhyd y Bont, Rhoshirwaun, Rhosneigr, Sarn Bach, Trearddur a Thudweiliog. Yn y cymunedau hyn, y nodweddir pob un ohonynt gan ganran uchel o ail gartrefi a phrisiau tai uchel, nid oes modd codi uned preswyl newydd oni bai y bydd yr uned honno ym meddiant preswylydd *lleol* 'yn y lle cyntaf ac am byth'. (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2017, t. 135)

Mae'r polisi 'yn berthnasol pan fo bwriad i ddarparu uned neu unedau preswyl o'r newydd a fydd yn ychwanegu at y stoc gyfredol o unedau preswyl parhaol o fewn ffiniau datblygu'r aneddleoedd a'u henwir yn y Polisi. Mae'n berthnasol i bob math o gynigion sydd yn creu unedau preswyl o'r newydd ... beth bynnag fo graddfa a math y datblygiad. Mae'n berthnasol ar gyfer unedau i'w prynu ynghyd ag unedau rhent.' (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2019a, t. 6)

Dim ond tai fforddiadwy a thai marchnad leol y gellir eu hadeiladu yn y cymunedau hyn. Yn ei bolisi tai fforddiadwy, mae *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn* hefyd yn adnabod y pentrefi hyn (ynghyd â rhai eraill) fel aneddleoedd lle y dylid gosod amodau meddiannaeth leol ar dai newydd: 'O fewn Pentrefi Lleol, Gwledig ac Arfordirol bydd rhaid i'r ddarpariaeth tai fforddiadwy fod yn dai fforddiadwy ar gyfer angen lleol' (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2017, t. 158). O ganlyniad, ceir amodau meddiannaeth leol ar bob tŷ newydd a godir yn y pentrefi a enwir yn y polisi 'Tai Marchnad Lleol', ac 'ni fydd tai marchnad agored yn cael eu caniatáu yn yr aneddleoedd a'u henwir o fewn y polisi hwn.' (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2017, t. 136)

Yn y polisi 'Tai Marchnad Lleol', diffinnir 'lleol' fel unigolyn sydd â 'chysylltiad gyda'r ward', a diffinnir hynny yn ei dro fel unigolyn sydd wedi byw yn barhaol yn y ward ers pum mlynedd, neu sydd 'â chysylltiad cryf a hir-sefydlog gyda'r gymuned leol', sydd angen byw yn agos i berthnasau sydd wedi byw yno ers pum mlynedd ac 'sydd angen cefnogaeth oherwydd rhesymau oedran neu wendid', neu bobl sydd angen cefnogaeth am resymau sy'n ymwneud ag oedran neu wendid ac sydd angen symud i fyw yn agos at berthnasau sydd yno ers pum mlynedd. (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2017, t. 136).

Ymrwymiad cynllunio drwy gytundeb cyfreithiol adran 106 sy'n gwarantu'r polisi. Pe bai 'gwir fethiant' dros gyfnod o dri mis i werthu uned preswyl i rywun arall lleol, gellid ymestyn y diffiniad o 'lleol' i gynnwys Gwynedd neu Fôn i gyd am dri mis arall, a dim ond wedyn y gellid marchnata'r eiddo ar y farchnad agored. Fodd bynnag, os bydd yr eiddo yn cael ei brynu ar y farchnad agored, bydd yr amod o ran meddiannaeth leol yn cael ei adfer y tro nesaf y gwerthir yr eiddo. Hynny yw, nid yw'r eiddo'n dod yn rhan o'r farchnad agored yn barhaol (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2019a, t. 14).

Yn hollbwysig hefyd, 'bydd yn rhaid i uned marchnad lleol gael ei feddiannu fel prif gartref yr aelwyd gymwys.' (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2019a, t. 10) Ni all fod yn ail gartref.

Mae *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn* yn cyfiawnhau'r polisi ar sail paragraff 9.2.4 o Bolisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 7, Gorffennaf 2014) sy'n darllen fel a ganlyn:

> Mewn partneriaeth â'r gymuned, gan gynnwys y sector preifat, rhaid i awdurdodau cynllunio lleol ddatblygu polisiau i gwrdd â'r heriau a'r amgylchiadau hynny sy'n benodol i fannau neilltuol yn eu hardaloedd. Os oes angen i'r polisïau hyn wyro o'r polisïau cenedlaethol er mwyn diwallu *anghenion penodol lleol am dai ar y farchnad agored* (na chyfyngir fel rheol ar feddiannaeth), bydd angen i awdurdodau cynllunio lleol gyfiawnhau'r gwyriad hwnnw yn ofalus gyda thystiolaeth gadarn sydd, yn eu barn hwy, yn briodol.
>
> (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2016, t. 2)

Cyfeirir hefyd at bolisïau eraill gan gynnwys amcan strategol SO15 o Bolisi Cynllunio Cymru sy'n nodi bod angen 'Darparu cymysgedd o dai o safon dda, ac sy'n fforddiadwy, o wahanol fathau a gwahanol ddeiliadaethau i gwrdd ag anghenion tai pob carfan o'r boblogaeth'. (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2016, t. 3)

Gan y ceir polisi tai fforddiadwy yn weithredol yn y pentrefi a enwir, nid polisi tai fforddiadwy yw'r polisi Tai Marchnad Lleol. Yn hytrach, adlewyrchiad ydyw o'r ffaith y ceir yn y cymunedau hyn bobl leol sydd yn ennill gormod o incwm i fod yn gymwys i'w hystyried ar gyfer tŷ fforddiadwy, ond sy'n methu cystadlu ar y farchnad agored oherwydd prisiau tai.

Cyfiawnheir y polisi hefyd yn nhermau'r iaith Gymraeg:

> Credir na ellir cysylltu polisi o'r fath yn uniongyrchol gyda'r iaith Gymraeg, h.y. ni ellir cyfyngu meddiannaeth unedau tai i siaradwyr Cymraeg yn unig. Nodir hyn ar sail geiriad paragraff 3.7.4 o Nodyn Cyngor Technegol 20 'Cynllunio a'r Iaith Gymraeg' (Hydref 2013) sydd yn datgan y "Dylid gofalu nad yw polisiau'r CDLl sy'n ystyried anghenion a buddiannau'r Gymraeg yn gwahaniaethu yn erbyn unigolion ar sail eu gallu ieithyddol. Ni ddylai polisiau cynllunio geisio rheoli pwy sy'n byw mewn tŷ ar sail ieithyddol". Fodd bynnag, mae'n debyg y byddai sgil-effaith yr hyn yr ymgeisir drwy'r polisi hyn yn cael effaith bositif ar yr iaith a diwylliant yr ardal, trwy roi cyfleoedd i bobl sy'n weithgar economaidd aros neu ddychwelyd i'r ardal.
>
> (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2016, t. 7)

Er mor gymeradwy yw'r polisi 'Tai Marchnad Lleol', un anfantais ar hyn o bryd yw mai mewn cymharol ychydig o gymunedau arfordirol y'i gweithredir. Mae polisi 'Tai Fforddiadwy' Gwynedd a Môn, sydd hefyd yn cynnwys amodau meddiannaeth leol llym, yn gymwys yn achos llawer iawn mwy o gymunedau (Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn, 2019c, tt. 20-1). Mae'n bosib wrth gwrs nad oes angen i'r ddau bolisi gael eu gweithredu yn yr un cymunedau bob tro gan fod anghenion cymunedau'n wahanol. Ond mae'n drawiadol y ceir nifer o gymunedau arfordirol gyda dwysedd o ail gartrefi lle na weithredir y polisi 'Tai Marchnad Lleol'.

Mae nifer y cymunedau lle gweithredir y polisi ‘Tai Marchnad Lleol’ ar hyn o bryd yn fwy cyfyng nag y gallai fod. Polisi newydd ydoedd pan y’i cyflwynwyd fel rhan o *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn*. Hwyrach y teimlid y gallai fod yn ddadleuol ac y byddai angen darbwyllo Arolygydd fod modd ei gyfiawnhau.

Yn y cyd-destun hwnnw, roedd derbyn y polisi o ran egwyddor yn allweddol ac hwyrach fod rhai o’r farn y byddai’n haws ei weithredu yn y lle cyntaf mewn cymunedau lle roedd yr argyfwng o ran diffyg mynediad i’r farchnad dai leol yn fwyaf amlwg. O ganlyniad, gellid dadlau fod nifer o gymunedau y byddai wedi bod modd eu cynnwys yn y polisi wedi’u heithrio ohono, a hynny am resymau tactegol yn anad dim.

Caiff *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn* ei adolygu yn 2021, ac mae hyn yn gyfle i ystyried a ddylid ymestyn y polisi ‘Tai Marchnad Lleol’ i gynnwys mwy o gymunedau.

Cymharu Cynllun ‘Prif Breswylfa’ Cyngor Tref St Ives â Chynllun ‘Tai Marchnad Lleol’ Cynghorau Gwynedd a Môn

Mae’r gwahaniaeth rhwng polisi ‘Prif Breswylfa’ St Ives a pholisi ‘Tai Marchnad Lleol’ Gwynedd a Môn yn ddadlennol. O safbwynt cynllunio ieithyddol, maent yn adlewyrchu’r ffaith na cheir yn St Ives iaith leiafrifol *gymunedol* ond bod presenoldeb iaith leiafrifol *gymunedol* yn ganolog i *raison d’être* llawer o bolisi cyhoeddus yng Ngwynedd a Môn.

Yn St Ives, mae’r pwyslais ar bolisi ‘prif breswylfa’ yn adlewyrchu pryder am ddiboblogi mewn cymuned lle dehonglir cynaliadwyedd lleol yn nhermau’r angen i gadw poblogaeth barhaol. Yng Ngwynedd a Môn, mae’r amod fod tŷ newydd yn brif breswylfa hefyd yn rhan o’r polisi ‘Tai Marchnad Lleol’ ond teg dweud fod y pwyslais ar bolisi meddiannaeth leol.

Pe ceid polisi ‘prif breswylfa’ heb yr elfen ‘Tai Marchnad Lleol’ mewn pentrefi deniadol ar hyd glannau Gwynedd a Môn, ychydig iawn o sicrwydd a geid y byddai tai annedd newydd yn cael eu prynu gan bobl leol am fod patrymau pryniant yn y farchnad agored yn y pentrefi hyn yn ffafrio prynwyr o’r tu allan â mwy o gyfalaf. Gallai effaith hyn ar yr iaith Gymraeg yn lleol fod yn niweidiol.

Mae polisi St Ives yn defnyddio dull uniongyrchol o wahardd ail gartrefi mewn tai newydd, ac er bod polisi Gwynedd a Môn hefyd yn cynnwys cymal uniongyrchol sy’n gwneud yr un peth, mae’r prif bwyslais ar ddull anuniongyrchol o ymateb i’r broblem ail gartrefi, sef trwy ddarpariaeth o dai gydag amodau meddiannaeth leol a/neu

fforddiadwy arnynt. Y cyfuniad o ddulliau uniongyrchol ac anuniongyrchol sy'n peri fod polisi Gwynedd a Môn yn rhagori.

Mae'n bwysig nodi nad cau allan newydd-ddyfodiaid yw na nod nac effaith y polisi 'Tai Marchnad Lleol', gan fod gan brynwyr o'r tu allan y modd i bwrcasu tai oddi mewn i'r stoc dai bresennol ar y farchnad agored. Ond o sicrhau mynediad diamwys i brynwyr lleol i'r farchnad tai newydd, mae'r polisi'n llesol o safbwynt cynaliadwyedd lleol ac felly o safbwynt y Gymraeg. Mae hyn am fod prynwyr lleol yn adlewyrchu cyfansoddiad ieithyddol y gymuned leol.

Oherwydd hyn oll, bernir fod polisi 'Tai Marchnad Lleol' cynghorau Gwynedd a Môn yn fodel mwy addas ar gyfer cymunedau Cymraeg na pholisi 'preswylfa barhaol' Cyngor Tref St Ives.

Argymhelliad 9 – Polisi 'Tai Marchnad Lleol' cynghorau sir Gwynedd ac Ynys Môn

Dylai Cynghorau Gwynedd a Môn ystyried ymestyn polisi 'Tai Marchnad Lleol' *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn* i gymunedau arfordirol a bregus eraill yn y ddwy sir lle ceir dwysedd o ail gartrefi ochr-yn-ochr â phroblem fforddiadwyedd. Dylai awdurdodau cynllunio eraill yng Nghymru graffu ar y polisi 'Tai Marchnad Lleol' er mwyn ystyried a allai polisi o'r fath fod yn llesol ar gyfer rhai o'u cymunedau. Dylai Llywodraeth Cymru ystyried a oes angen diwygio neu gryfhau cyfarwyddyd cynllunio er mwyn cefnogi neu hwyluso ymestyn y polisi hwn neu bolisïau cyffelyb.

8. Polisi cynllunio a’r stoc dai bresennol

Nid oes a wnelo’r polisïau cynllunio a drafodwyd hyd yma ddim â’r stoc dai bresennol. Mae’r camau polisi posib a drafodwyd yn yr adran flaenorol yn berthnasol i dai newydd yn unig.

Fodd bynnag, mewn rhai cymunedau yr effeithir yn ddwys arnynt gan ail gartrefi, mae’n rhaid gofyn a yw eithrio’r stoc dai bresennol o’r drafodaeth bolisi yn synhwyrol.

O safbwynt polisi cyhoeddus, os mai darparu cartrefi i bobl leol yw unig nod polisi tai, gellid mynd i’r afael â hyn trwy adeiladu tai newydd nes bod yr angen lleol wedi ei ddiwallu. Fodd bynnag, mae i’r strategaeth hon wendid amlwg, sef fod y pentrefi a effeithir yn fwyaf dwys gan y broblem ail gartrefi yn hardd iawn – ac yn aml mewn ardaloedd o harddwch naturiol neu mewn parciau cenedlaethol – a byddai codi dwsinau o dai newydd yn gwneud difrod amgylcheddol dirfawr. Yn aml mewn cymunedau o’r fath hefyd, mae prinder tir adeiladu.

Dadl yr un mor bwysig, ac yn wir dadl bwysicach o safbwynt cynllunio ieithyddol, yw fod cymunedau Cymraeg yn sensitif iawn yn ieithyddol. Pe dilynid polisi o ddiwallu angen lleol drwy godi nifer sylweddol o dai newydd, a hyn er mwyn gwneud yn iawn am y ffaith fod llawer o’r stoc dai bresennol yn cael ei throsi’n ail gartrefi, byddai maint posib y stoc dai ac felly boblogaeth botensial yr ardaloedd hyn yn chwyddo’n fawr. O ystyried y ceir diboblogi ymysg y boblogaeth leol oherwydd diffyg cyfleoedd economaidd, y canlyniad anorfod fyddai Seisnigo’r ardaloedd hyn.

Mae’r paradocs hwn wedi bod wrth ganol trafodaethau, ac yn wir anghytundeb, rhwng ymgyrchwyr iaith a chynllunwyr proffesiynol yng nghefn gwlad Cymru ers degawdau bellach. Gellid datrys yr ‘argyfwng tai’ wrth godi cannoedd ac efallai miloedd o dai newydd, ond byddai hyn yn annog Seisnigo sylweddol. Ond os nad oes modd i bobl leol brynu tai, mae’n bosib iawn y bydd yn rhaid iddynt adael yr ardal gan arwain hefyd at Seisnigo.

Nid bwriad yr adroddiad hwn yw ailadrodd y dadleuon hyn a fydd yn gyfarwydd i unrhyw un sydd wedi dilyn trafodaethau cyhoeddus am bolisi tai a’r Gymraeg. Nid yw craffu ar nifer y tai newydd y dylid eu codi mewn cymunedau Cymraeg yn rhan o gylch gorchwyl y papur hwn.

Fodd bynnag, dylid nodi mai un o’r rhesymau y ceir paradocs yw oherwydd nad oes digon o sylw yn cael ei roi i’r stoc dai bresennol fel rhan o leiaf o’r ateb yng nghefn gwlad. Pe bai modd diwallu mwy o anghenion lleol drwy’r stoc dai bresennol, yna ni fyddai angen chwyddo’r stoc dai mewn modd a fydd fwy na thebyg yn arwain at niwed sylfaenol i’r Gymraeg, un ai yn awr neu yn y dyfodol.

Cyfeirir yn awr at ddau newid posib mewn cyfraith gynllunio a fyddai yn ôl eu cefnogwyr yn arwain at ddefnydd gwell o'r stoc dai bresennol.

Creu dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr

Un o'r prif bryderon a fynegir gan wneuthurwyr polisi Gwasanaeth Polisi Cynllunio ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd yn y ddogfen *Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau* yw twf diweddar afreolus llety gwyliau mewn sir lle mae buddsoddwyr wedi prynu eiddo yn y stoc dai bresennol a'i drosi'n llety gwyliau tymor byr (unedau gwyliau, Airbnb ayyb).

Argymhellir mynd i'r afael â hyn drwy gyflwyno newid i gyfraith gynllunio a allai arwain at wneud trosi tai annedd yn llety gwyliau mewn rhai cymunedau yn amodol ar gael caniatâd cynllunio. Gwneir hyn trwy 'ddiwygio Gorchymyn Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) 2016 drwy gyflwyno dosbarth defnydd newydd' ar gyfer llety gwyliau tymor byr (Cyngor Gwynedd, 2020c, tt. 63-5).

Er bod angen caniatâd cynllunio ar hyn o bryd pan geir 'newid defnydd materol' o'r fath, 'gall yr ansicrwydd o amgylch pennu ar sail ffaith a graddfa, pan fo newid defnydd arwyddocaol wedi digwydd, fod yn gymhleth a chymryd llawer o amser i'w brofi i Awdurdod Cynllunio Lleol.' (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 64) Ym marn y cynllunwyr, byddai cyflwyno dosbarth defnydd newydd yn 'fodd o oresgyn unrhyw amheuon o ran pryd mae newid defnydd wedi digwydd' (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 64).

Nodir fod cynsail i hyn mewn rhan arall o'r Deyrnas Unedig:

> Yn yr Alban, gwnaed diwygiadau i Planning (Scotland) Act 2019 i roi'r hawl i Awdurdodau Lleol adnabod ardaloedd rheoli llety gwyliau tymor byr, ynghyd â'r weithdrefn drwyddedu y cyfeirir ati ... [trwyddedu cartrefi gwyliau]. Yn yr ardal ddynodedig (yr ardal reoli), ystyrir bod defnyddio tŷ preswyl fel llety gwyliau tymor byr yn golygu newid defnydd, ac o ganlyniad bydd gofyn cael caniatâd cynllunio ar gyfer y defnydd. Fodd bynnag, y tu allan i'r ardaloedd rheoli, bydd pob achos yn cael ei ystyried yn unigol yn ôl ei rinweddau ei hun (ffaith a graddfa).
>
> (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 62)

Awgrym yr adroddiad yw y gellid sefydlu ardaloedd rheoli o'r fath yng Nghymru.

Mae'n amlwg fod rheolaeth ar dai amlfeddiannaeth yn medru bod yn gynsail ar gyfer hyn oherwydd ceir pennod yn *Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau* sy'n trafod 'Cynllunio a Rheoleiddio (Arfer Dda) – Tai Amlfeddiannaeth' (Cyngor Gwynedd, 2020c, tt. 13-17).

Nodir yno fod diwygiad i Orchymyn Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) 2016 wedi cyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer tai amlfeddiannaeth, a nodir hefyd y ceir trefn drwyddedu ar eu cyfer.

Mae'r polisi cenedlaethol hwn ar waith yng Ngwynedd a Môn ac yn cyfyngu ar dwf afreolus tai amlfeddiannaeth mewn wardiau lle mae'r stoc dai o dan bwysau neilltuol o'u herwydd. Yng Ngwynedd mae'r wardiau hyn yn ninas Bangor:

> 4.20 Felly, ers 2016, mae angen caniatâd cynllunio i ddefnyddio tŷ annedd fel Tŷ Amlfeddiannaeth bychan (hyd at 6 o bobl nad ydynt yn perthyn). O ganlyniad, mae gan Awdurdodau Cynllunio Lleol y gallu i lunio polisïau cynllunio lleol addas sy'n cynorthwyo i reoli a rheoleiddio'r nifer o Dai Amlfeddiannaeth mewn ardaloedd penodol sydd 'dan bwysau'.
> 4.21 O fewn polisi TAI 9 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn: Isrannu eiddo presennol i fflatiau hunangynhaliol a Thai Amlfeddiannaeth cyfyngir ar nifer yr achosion lle rhoddir caniatâd am Dai Amlfeddiannaeth. Yn wardiau Deiniol a Menai (Bangor), ni ddylai'r gyfran o Dai Amlfeddiannaeth fod yn fwy na 25% a 10% yng ngweddill wardiau ardal y Cynllun.
>
> (Cyngor Gwynedd, 2020c, tt. 16-17)

Nid yw'n anodd gweld sut y gellid cymhwyso'r egwyddor hon er mwyn rheoli twf afreolus llety gwyliau tymor byr mewn cymunedau penodol. Wedi'r cwbl, mae'r sefyllfa o ran tai amlfeddiannaeth a llety gwyliau tymor byr yn hynod debyg mewn dwy ffordd hollbwysig sy'n gwneud ymateb polisi tebyg yn synhwyrol.

Yn gyntaf, yn y ddau achos, mae modd gweithredu polisïau mewn cymunedau ar sail tystiolaeth wrthrychol o bwysau yn y stoc dai. Fel y dadleuwyd trwy'r adroddiad hwn, problem *leol* yn bennaf oll yw'r broblem ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr, a thrwy bolisi tebyg i'r un ynghylch tai amlfeddiannaeth sy'n targedu wardiau penodol gellid targedu wardiau penodol yn achos llety gwyliau tymor byr.

Yn ail, mae'r ddau achos yn ymwneud â newid eiddo fel arfer o fod yn breswylfa i fod yn fenter fasnachol, wrth rentu neu osod eiddo am ffi. Golyga hyn nad yw ystyriaethau yn ymwneud â hawliau dynol, sef yr hawl i gartref, yn codi yn yr un modd ag y byddai rhai'n dadlau (yn gyfeiliornus ym marn yr adroddiad hwn) sy'n digwydd pan drafodir ail gartrefi ar gyfer defnydd personol.

Ymddengys felly yn gwbl resymol y dylai Llywodraeth Cymru ystyried o ddifrif alwad Cyngor Gwynedd dros sefydlu dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr, ac mae'n anodd gweld rheswm dros beidio â gwneud hyn.

Argymhelliad 10 – creu dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr

Dylai Llywodraeth Cymru ddiwygio Gorchymyn Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) 2016 drwy gyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr.

A ddylai caniatâd cynllunio fod yn ofynnol cyn trosi tŷ annedd yn ail gartref mewn rhai cymunedau?

Er gwaethaf diddordeb gwneuthurwyr polisi mewn creu dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr, nid dyna fu ar frig y drafodaeth bolisi ymysg gwleidyddion lleol ac ymgyrchwyr iaith yn ystod 2020 ond yn hytrach awgrym tipyn yn fwy radical sef gwneud trosi tŷ annedd yn ail gartref ar gyfer defnydd personol yn amodol mewn rhai cymunedau ar ganiatâd cynllunio.

Nid yw galwadau o'r fath yn beth newydd o gwbl. Mor bell yn ôl â 1982, gwnaeth Dafydd Wigley, Aelod Seneddol Caernarfon ar y pryd, gyflwyno Bil Aelod Preifat i Dŷ'r Cyffredin a fyddai wedi gwneud trosi tŷ annedd yn ail gartref yn 'newid defnydd' a fyddai felly'n ddarostyngedig i ganiatâd cynllunio. Roedd y Bil yn aflwyddiannus er i'r Wrthblaid addo y byddai Llywodraeth Lafur yn San Steffan yn cyflwyno'r ddeddfwriaeth ei hun yn y dyfodol (Shucksmith, 1983, t. 189).

Dylid nodi fod y polisi wedi cael ei ystyried o ddifrif gan awdurdodau cynllunio yn Lloegr hefyd. Yn wir, aeth Awdurdod Parc Cenedlaethol Exmoor mor bell â chynnwys yn nrafft cynllun lleol ar ddechrau'r 2000au bolisi cyffelyb ar gyfer cymdogaethau lle roedd mwy na 10% o'r stoc dai'n ail gartrefi. Ond cafodd y polisi ei ddileu yn 2003 'after comments from [the] Government Office for the South West' (Centre for Housing Policy, 2005, tt. 68-9).

Mae'r canfyddiad y ceid twf sydyn ym mhryniant ail gartrefi yng Nghymru yn 2020 o ganlyniad i Covid-19 wedi rhoi'r mater hwn ar ganol y llwyfan bolisi unwaith eto. O ganol 2020 ymlaen, bu awdurdodau cynllunio ac ymgyrchwyr iaith yn galw am ddefnyddio deddfwriaeth gynllunio er mwyn rhwystro trosi tai annedd yn ail gartrefi mewn ardaloedd lle mae canran yr ail gartrefi yn y stoc dai yn croesi trothwy benodol.

Mewn cyfarfod llawn o Gyngor Gwynedd, 1 Hydref 2020, mabwysiadwyd y penderfyniad isod:

> Bod Cyngor Gwynedd yn galw ar Lywodraeth Cymru i newid y Ddeddf Gynllunio fel ei bod yn orfodol cael hawl cynllunio i drosi tŷ annedd yn dŷ haf/uned wyliau, ac yn addasu'r fframwaith bolisi i ganiatáu gosod trothwyon o ran uchafswm niferoedd o dai haf mewn unrhyw ardal.
>
> (Cyngor Gwynedd, 2020ch, [t. 9])

Mabwysiadwyd y cynnig yn unfrydol. Cafodd gefnogaeth drawsbleidiol, a theg fyddai casglu ei fod yn adlewyrchu barn cymdeithas sifil yng Ngwynedd.

Penderfynodd Parc Cenedlaethol Eryri fabwysiadu polisi tebyg ym mis Rhagfyr 2020 yn sgil cynnig gan Gadeirydd yr Awdurdod, y Cynghorydd Elwyn Edwards, y dylai fod yn ofynnol 'cael hawl cynllunio cyn y medr[ir] troi tŷ yn ail gartref neu yn hafdy.' (Parc Cenedlaethol Eryri, 2020a, t. 18; Parc Cenedlaethol Eryri, 2020b)

Hefyd, ym mis Ionawr 2021, penderfynodd cyfarfod llawn o Gyngor Sir Caerfyrddin gymeradwyo cynnig tebyg, sef 'newid deddfau cynllunio i sicrhau bod rhaid cael caniatâd cynllunio cyn newid eiddo annedd cynradd i ail gartrefi/llety gwyliau' (Cyngor Sir Caerfyrddin, 2021).

Ond pa mor ymarferol yw cyflwyno newid polisi o'r fath?

Diffinio ail gartrefi

Mae'n ddadlennol efallai nad yw'r polisi ymhlith argymhellion yr adroddiad a gomisiynwyd gan Gyngor Gwynedd, *Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau*. Yn rhannol mae hyn am fod yr adroddiad hwnnw'n ystyried ffrwyno twf llety gwyliau yn fwy o flaenoriaeth na rheoli ail gartrefi. Ond mae'n amlwg hefyd fod a wnelo'r penderfyniad ag anymarferoldeb neu anhawster tybiedig, sef fod tai annedd, boed yn brif breswylfeydd neu ail gartrefi, yn perthyn i'r un categori cynllunio, sef C3 (Cyngor Gwynedd, 2020c, tt. 8-9, 61).

> Mae newid deddfwriaeth cynllunio er mwyn rheoli defnydd 'gwirioneddol' ail gartref, h.y. cartref a ddefnyddir gan yr un teulu/aelwyd yn rheolaidd ar gyfer eu rhesymau/mwynhad personol eu hunain yn anodd, gan y byddai'r defnydd, heb amheuaeth, yn syrthio o fewn dosbarth defnydd C3 yn ei ffurf bresennol.
>
> (Cyngor Gwynedd, 2020c, t. 61)

Yn 2002, roedd yr adroddiad a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru, *Adroddiad Ymchwil ar Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Gynllunio Defnydd Tir*, hefyd wedi tynnu sylw at broblem dybiedig ynghylch diffyg ymarferoldeb:

> Ni argymhellir unrhyw newid i'r Gorchymyn Dosbarthiadau Defnydd. Wrth geisio cael caniatâd cynllunio i newid defnydd cartref cyntaf yn ail gartref fe gwyd problemau sylfaenol o safbwynt diffinio ac felly ei weithredu. Am y rhesymau hyn, ystyriwn nad yw hyn yn ddewis ymarferol.
>
> (Tewdwr-Jones *et al.*, 2002, t. 64)

Mae a wnelo'r pryder hwn â sut i ddiffinio ail gartref. Mae'n ddiddorol mai rhan o'r gofid yn 2002 oedd tybiaeth y byddai datblygiadau technegol newydd yn caniatáu mwy o weithio o'r cartref gan gymylu'r ffin rhwng prif ac ail gartref. Yn amlwg, mae hyn yn berthnasol i'r sefyllfa sydd ohoni heddiw hefyd:

> 7.54 Mae un broblem sy'n gysylltiedig â Gorchymyn Dosbarthiadau Defnydd yn ymwneud ag elfennau o ddaearyddiaeth. O ganlyniad i ddatblygiadau technolegol, mae'n bosib bellach i ddefnyddio bwthyn bychan mewn lleoliad anghysbell fel man preswylio at ddiben gwaith (drwy'r rhyngrwyd, fideogynadledda, ayyb.) ac felly mae'r gwahaniaeth rhwng yr hyn sy'n gynradd a'r hyn sy'n eilaidd yn pylu; mae'n llawer anoddach gwahaniaethu heddiw rhwng beth sy'n gwneud eiddo yn gartref cyntaf ac yn ail gartref nag ydoedd 20 mlynedd yn ôl. Dyma graidd y broblem i'r system gynllunio: sut y gellir diffinio cartref cyntaf ac ail gartref yn nhermau cynllunio statudol. Ni fwriedir yn arferol i'r Gorchymyn Dosbarthiadau Defnydd wahaniaethu rhwng gwahanol ddeiliaid, dim ond caniatáu newid defnydd, oni bai i'r ffaith fod y Gorchymyn yn bodoli. Gellid gwneud eithriad o'r rhai sydd arnynt angen dau dŷ ar gyfer eu gwaith, y rhai sy'n ymddeol, neu'r rhai sy'n byw mewn llety clwm. Gallai fod ail ddefnydd yn dderbyniol yn y cyswllt hwn (hyd yn oed mewn tirlun sensitif) ond buasai'n rhaid iddynt oll gael eu diffinio a'u dehongli'n gyfreithiol fanwl. Fodd bynnag, mae'n dal yn ffaith y buasai anhawster yn codi wrth geisio diffinio eu defnydd ac felly anodd fuasai gweithredu'r gyfraith. Am y rhesymau hyn, nid ydym yn ystyried bod hwn yn ddewis ymarferol.
>
> (Tewdwr-Jones *et al.*, 2002, tt. 64-5)

Nid yw'r ddadl hon mor gryf ag y bu yn 2002, fodd bynnag. Mae cynghorau tref a phlwyf yn Lloegr sydd wedi 'gwahardd' ail gartrefi mewn tai newydd wedi llwyddo i wahaniaethu rhwng prif breswylfa ac ail gartref. Pam felly na fyddai hyn yn bosib yng Nghymru?

Hawliau dynol

Fodd bynnag, ceir gwrthwynebiadau eraill hefyd. Mae hawl perchennog eiddo i ddefnyddio ei eiddo yn ôl ei ddymuniad ei hun yn mynd i wraidd hawliau eiddo preifat. Dyma'r rheswm waelodol pam nad oedd y llywodraeth Geidwadol yn barod i weithredu yn y 1980au pan oedd ail gartrefi yng Nghymru yn uchel ar yr agenda wleidyddol.

Pe bai ymgais yng Nghymru i 'gyfyngu' ar unrhyw newid defnydd o dŷ annedd i ail gartref, mae'n anochel bron hefyd y byddai rhyw fath o her gyfreithiol ar sail Erthygl 8 y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol.

Fel y gwelwyd eisoes, bu i Gyngor Tref St Ives oresgyn her o'r fath yn achos y 'cyfyngiad' a osodwyd ganddo ar ddefnyddio tai newydd fel ail gartrefi. Fodd bynnag, nid yw hynny'n golygu o angenrheidrwydd y byddai polisi a oedd yn ceisio cyflawni nod o'r fath oddi mewn i'r stoc dai bresennol yn goresgyn her gyfreithiol. Ond ni ddylid cymryd ychwaith y byddai'n anorfod fod llys yn penderfynu y byddai'r polisi'n anghyfreithlon. Mae'n werth nodi eto peth o resymeg Meistr Ustus Hickinbottom yn ei ddyfarniad ar achos Cyngor Tref St Ives:

> iv) Where article 8 rights are in play in a planning control context, they are a material consideration. Any interference in such rights caused by the planning control decision has to be balanced with and against all other material considerations, the issue of justification for interference with article 8 rights effectively being dealt with by way of such a fair balance analysis.
> v) That balancing exercise is one of planning judgment. Consequently, it may be amenable to more than one, perfectly lawful, result; and this court will only interfere if the decision is outside the legitimate range. Indeed, in any challenge, the court will give deference to the decision of the primary decision-maker, because he has been assigned the decision-making task by Parliament, and he will usually have particular expertise and experience in the relevant area. Such a decision-maker will be accorded a substantial margin of discretion. The deference and margin of discretion will be the greater if he has particular expertise and experience in the relevant area, and/or if he is acting in a quasi-judicial capacity (such as an inspector).
> vi) If the decision-maker has clearly engaged with the article 8 rights in play, and considered them with care, it is unlikely that the court will interfere with

> his conclusion. Article 8 rights are, of course, important: but it is not to be assumed that, in an area of social policy such as planning, they will often outweigh the importance of having coherent control over town and country planning, important not only in the public interest but also to protect the rights and freedoms of other individuals. In practice, cases in which this court will interfere are likely to be few.
>
> (Royal Court of Justice, 2016, [tt. 21-22])

Mae'n amlwg y byddai her gyfreithiol i bolisi a allai rwystro troi tŷ annedd yn ail gartref yn gryfach yn achos tŷ annedd a brynwyd pan nad oedd cyfyngiad o'r fath yn hysbys na'r her yn St Ives. Fodd bynnag, nid yw hynny'n annilysu o angenrheidrwydd pwyntiau eraill a wnaed yn nyfarniad St Ives sy'n trafod y cyd-destun polisi yn ehangach mewn mater cymhleth.

Nid cyfreithiwr yw awdur yr adroddiad hwn, ac hwyrach yn wir y dylai Llywodraeth Cymru geisio cyngor cyfreithiol ar y mater. Ond ni ymddengys y gellid cymryd yn ganiataol y byddai cyflwyno cyfyngiad i'r stoc dai bresennol yn cael ei drechu gan her gyfreithiol. Mae'n rhaid cofio hefyd fod y polisi o dan sylw yn un y mae consensws o'i blaid ar draws cymdeithas sifil mewn rhannau o Gymru. Mae hyn yn cryfhau'r ddadl dros fwrw ymlaen hyd yn oed pe bai barn gyfreithiol yn amwys.

'Dwy farchnad dai'

Fodd bynnag, nid hawliau dynol unigolion yn unig y byddai'n rhaid eu hystyried yn hyn oll ond yr effaith gymdeithasol hefyd, ac yn benodol, efallai, canlyniad anfwriadol posib polisi o'r fath.

Mewn cymunedau lle byddai trosi tŷ annedd yn ail gartref yn fater cynllunio, gellid dychmygu y byddai dwy farchnad dai yn datblygu. Ar y naill law, ceid marchnad yn cynnwys tai na fyddai modd eu gwerthu fel ail gartrefi, a marchnad yn cynnwys tai y gellid eu gwerthu fel ail gartrefi. Mae posibiliad cryf y byddai gwerth eiddo yn y 'farchnad' gyntaf yn gostwng, a gwerth eiddo yn yr ail 'farchnad' yn codi.

Byddai i hyn oblygiadau o safbwynt y boblogaeth leol. Byddai un yn llesol sef fod tai yn dod yn fwy fforddiadwy. Ond ceid anfantais bosib hefyd, sef y gallai tai annedd *presennol* golli tipyn lew o'u gwerth tra byddai ail gartrefi *presennol* yn codi yn eu gwerth. Ni fyddai effaith hyn ar wahanol grwpiau yn un gyfartal. Pobl leol at ei gilydd fyddai perchnogion eiddo yn y farchnad gyntaf, a phobl o'r tu allan i'r gymuned yn berchnogion eiddo yn yr ail farchnad. Byddai baich ariannol y polisi newydd yn disgyn mewn modd anghymesur ar berchnogion o blith y boblogaeth leol.

Mae'n werth nodi i'r gwrthwynebiad hwn gael ei godi gan yr hen Swyddfa Gymreig wrth ymateb i gais gan yr hen Gyngor Gwynedd i fynd i'r afael â'r broblem ail gartrefi yn y dull hwn yn 1981:

> Those with existing use right as second homes would benefit, especially as supply contracted in relation to demand, while those without would find their prospects of disposal (and the price) affected, since they would no longer be selling in a normal housing market. The Government can see no way of introducing controls which would not lead to significant distortion in the market and to what would be seen as injustice between individual owners.
>
> (Shucksmith, 1983, t. 189)

Nid yw o fewn gallu'r adroddiad hwn i fesur effaith hirdymor datblygu 'dwy farchnad dai' mewn rhannau o Gymru. Mae'n berffaith bosib oherwydd patrymau mewnfudo y byddai modd i rai prynwyr o'r tu allan i'r gymuned gystadlu â phrynwyr ail gartrefi am dai sy'n ail gartrefi ar hyn o bryd, ac mae'n bosib hefyd y gallai pobl leol fwy cefnog wneud hynny hefyd. Cyn belled â bod cyfraith gynllunio yn caniatáu trosi ail gartrefi yn dai annedd drachefn, hwyrach y byddai modd i rai ail gartrefi fynd yn breswylfeydd parhaol unwaith eto. Ond mae hefyd yn bosib wrth gwrs y byddai'n rhaid derbyn fod creu dwy farchnad dai yn golygu fod nifer helaeth o ail gartrefi yn rhai o'r rhannau mwyaf deniadol o Gymru wedi mynd o ddwylo leol am byth.

Nid peth anghyffredin yw cael 'dwy farchnad dai' mewn gwledydd neu diriogaethau lle ceir galw mawr am dai. Ceir trefn o'r fath yn Ynysoedd y Sianel, er enghraifft. Yn Jersey, ceir trigolion 'awdurdodedig' ('entitled') sy'n ennill y statws hwn am iddynt gael eu geni yn Jersey, symud i Jersey cyn troi'n 16 oed, symud i Jersey cyn eu bod yn 20 oed os yw rhiant wedi'i eni yn Jersey, neu os nad ydynt o Jersey ond wedi byw ar yr ynys am fwy na deng mlynedd. Yn y rhan fwyaf o achosion, mae'n rhaid bodloni amodau pellach ynglŷn â hyd preswylio ar yr ynys hefyd. Dim ond trigolion 'awdurdodedig' sy'n cael prynu pob math o eiddo ar yr ynys. (Government of Jersey, 2019 a 2021)

Yn Guernsey, ceir hefyd ddwy farchnad dai, sef 'marchnad leol' a 'marchnad agored'. Cedwir tai'r 'farchnad leol' ar gyfer rhai sydd â'r hawl i breswylio yn Guernsey, neu sy'n meddu ar ganiatâd i weithio yno, neu sy'n perthyn yn agos i deulu preswylydd yn y farchnad leol. Mae gweddill y tai'n perthyn i'r farchnad agored.

Meddai Llywodraeth Guernsey:

> Open Market is one of two ‘Housing Markets’. Anyone can live in the Open Market but in most cases time spent living in the Open Market is not time counted towards a Local Market. Typically, properties within the Open Market are considerably more expensive.
>
> (Government of Guernsey, 2021)

Mae’n anodd fodd bynnag cymharu’r sefyllfa mewn rhannau o Gymru â’r sefyllfa yn Ynysoedd y Sianel. Nid yw Jersey a Guernsey yn rhan o’r Deyrnas Unedig, ac mae ganddynt drefn o ran dinasyddiaeth sy’n cyfyngu ar hawl pobl o’r Deyrnas Unedig i fyw, gweithio a phrynu eiddo yno. Nid oes modd cyfyngu ar hawl pobl o rannau eraill o’r Deyrnas Unedig i fyw neu weithio yng Nghymru, nag ychwaith i brynu eiddo (ac eithrio mewn rhai amgylchiadau neilltuol pan geir amodau meddiannaeth leol sy’n effeithio hefyd wrth gwrs ar drigolion Cymreig nad ydynt yn lleol).

Felly annoeth fyddai ceisio modelu marchnad dai yng Nghymru ar farchnad dai yn Ynysoedd y Sianel mewn modd uniongyrchol. Serch hynny, dylid nodi fod bodolaeth ‘dwy farchnad dai’ yno wedi esgor ar ddau ganlyniad: yn gyntaf, gallu pobl leol i fyw yn eu cymunedau; yn ail, cynnydd aruthrol yng ngwerth eiddo nad yw’n rhan o’r farchnad leol.

Mae’n bosib iawn y ceid sefyllfa debyg yn datblygu mewn cymunedau yng Nghymru pe ceid ‘dwy farchnad dai’. Os felly, byddai’n rhaid i’r awdurdod cynllunio lleol orfod pwyso a mesur y budd cyhoeddus a ddôi o rwystro colli rhagor o’r stoc dai i’r farchnad ail gartrefi ochr-yn-ochr â’r tebygolrwydd na fyddai byth modd adfeddiannu i berchnogaeth leol lawer o eiddo sy’n ail gartrefi.

Y perygl o symud y broblem ail gartrefi i gymunedau cyfagos

Gwrthwynebiad sylweddol arall yw na fyddai gosod cyfyngiad ar ail gartrefi oddi mewn i’r stoc dai bresennol mewn rhai cymunedau yn gwaredu’r broblem ond yn hytrach yn ei symud.

Pe na bai modd prynu ail gartref mewn cymuned arfordirol ddeniadol er enghraifft, mae’n bosib y byddai rhai yn ystyried prynu ail gartrefi un ai mewn tref gyfagos neu yn y berfeddwlad. O safbwynt cynllunio ieithyddol, y broblem gyda hyn yw fod cymunedau arfordirol yn aml wedi’u Seisnigo eisoes tra bod trefi a phentrefi yn y berfeddwlad yn aml yn Gymraeg iawn o hyd. Gallai symud y broblem ail gartrefi wneud niwed ieithyddol i lawer o gymunedau Cymraeg hyfyw nad yw ail gartrefi yn effeithio fawr ddim arnynt ar hyn o bryd, sef yr union gymunedau y mae’n bwysig gwarchod eu cymeriad ieithyddol.

Y ddadl o blaid cyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer ail gartrefi

Mae'n amlwg felly y ceir nifer o ddadleuon grymus yn erbyn cyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer ail gartrefi, ac eto gellid gwneud achos o'i blaid.

Y brif ddadl dros gyflwyno'r polisi yw fod Brexit a Covid-19 yn debyg o esgor ar dwf afreolus pellach mewn ail gartrefi. Mae angen gweithredu er mwyn rhwystro colli mwy a mwy o'r stoc dai mewn cymunedau bregus. Er y byddai'r camau trethiannol a argymhellir yn yr adroddiad hwn yn debyg o leihau'r galw am ail gartrefi yn y stoc dai bresennol, ni fyddent yn ei ddileu. Dim ond newid yn y drefn gynllunio fedr wneud hynny.

Yr iaith Gymraeg sydd wedi gwneud yr holl fater mor sensitif mewn rhannau o Gymru. Dyma sy'n esbonio, yn rhannol o leiaf, y pegynnu barn rhwng arbenigwyr rhyngwladol ar y naill law, a barn cymdeithas sifil mewn rhannau o Gymru ar y llaw arall, mewn trafodaethau ynghylch cyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer ail gartrefi.

Mewn llenyddiaeth academaidd ryngwladol ynghylch ail gartrefi, ni synnir amdanynt fel 'problem' yn aml ond yn hytrach fel ffenomen sy'n cynrychioli math o symudoledd y mae modd theoreiddio yn ei gylch (gweler, er enghraifft, Hall a Müller, 2004; Rye, 2011; Halfacree, 2012).

Er y ceir trafodaeth ar Gymru yn y llenyddiaeth academaidd, anaml y cyfeirir at effaith ail gartrefi ar yr iaith leiafrifol fel mater o bwys terfynol; yn bennaf oll, mae'n siŵr, am y rheswm empeiraidd nad oes iaith leiafrifol yn bodoli yn y rhan fwyaf o'r ardaloedd yn Ewrop ac America lle mae ail gartrefi yn gyffredin. Ond mae bodolaeth iaith leiafrifol yn golygu fod yn rhaid ystyried presenoldeb ail gartrefi yng Nghymru mewn golau gwahanol. O safbwynt Cymreig, mae peth o leiaf o'r farn academaidd am ail gartrefi yn ddiffygiol am nad yw'n rhoi sylw priodol i gynllunio ieithyddol.

Mwy cyfarwydd â'r cyd-destun Cymraeg yw cynllunwyr gwlad a thref proffesiynol mewn awdurdodau cynllunio lleol. Maent wedi creu polisïau blaengar, megis 'Tai Marchnad Lleol' Gwynedd a Môn, ac maent yn ymrwymedig i fuddiannau'r Gymraeg a chynaliadwyedd cymunedol. Fodd bynnag, mae'n rhaid i bob cynllunydd gwlad a thref lunio polisi oddi mewn i gyd-destun cyfarwyddyd cenedlaethol a ddeilliodd yn y lle cyntaf o draddodiad Prydeinig lle mae cynllunio ieithyddol yn gwbl ymylol.

O graffu ar y llenyddiaeth academaidd, mae'n amlwg nad oes fawr o frwdfrydedd dros greu dosbarth defnydd ychwanegol ar gyfer ail gartrefi. Fodd bynnag, mae'n amlwg hefyd o ddarllen y llenyddiaeth nad oes resymau theoretig cadarn dros dybio na fyddai hyn yn llesol, yn enwedig pan ystyrir y mater o safbwynt cynllunio ieithyddol. Annelwig ar adegau yw'r sôn am 'anawsterau' ac 'anymarferoldeb', a chan na chyflwynwyd y polisi erioed, nid oes tystiolaeth empeiraidd i ddangos pa mor anymarferol mewn gwirionedd fyddai'r anymarferoldebau tybiedig hyn.

Fel y nodwyd eisoes, nid yw'r diffyg brwdfrydedd hwn yn adlewyrchu ewyllys y gymdeithas Gymraeg sy'n frwd dros weld y polisi hwn yn cael ei gyflwyno.

Hwyrach y dylem feddwl am y farn am ail gartrefi yn y Gymru Gymraeg fel math o wybodaeth 'ddemocrataidd'. Mae wedi'i gwreiddio mewn trafodaethau cyhoeddus. Mae'n ddemocrataidd gan mai hi yw barn sefydlog y gymuned ('settled will', mae'n siŵr, fyddai'r cyfieithiad Saesneg gorau): mae'r farn mewn rhai ardaloedd Cymraeg am ail gartrefi wedi bod yn hysbys ers hanner canrif a mwy. Yn ail, mae'n farn a gynhyrchir yn aml gan y drefn ddemocrataidd ei hun (gan gynghorau sir, er enghraifft).

Nid oes barn gytûn ynglŷn â'r ffordd ymlaen. Ceir ar y naill law farn academaidd sy'n rhybuddio rhag cymryd y cam hwn. Ar y llaw arall, ceir barn ddemocrataidd sydd wedi'i gwreiddio mewn cymdeithas sifil sy'n dadlau y dylid cyflwyno'r polisi pe bai modd goresgyn problemau ymarferol. Yn hollbwysig, y safbwynt hwn yw barn y gymuned fel y'i mynegir gan ei chynrychiolwyr etholedig.

Ym maes polisi cyhoeddus, nid yw'r farn ddemocrataidd yn amherthnasol. Pan gaiff barn resymol ei mynegi'n ddemocrataidd dros gyfnod hir o amser, mae'n rhaid ei chymryd o ddifrif.

Mae'n anodd dod i gasgliad terfynol yn y mater hwn. Anghyfrifol fyddai gwneud newidiadau i'r gyfraith a fyddai'n creu dosbarth defnydd newydd ar gyfer ail gartrefi trwy Gymru gyfan heb ofal priodol. Mae gormod o bryderon dilys yn cael eu codi yn y llenyddiaeth gan arbenigwyr ac ymarferwyr mewn cynllunio gwlad a thref i fedru gwneud hynny.

Fodd bynnag, gan nad yw'r dadleuon ynghylch 'anymarferoldeb' yn llwyr argyhoeddi bob tro, ac o ystyried barn cynghorau ac awdurdodau cynllunio perthnasol y dylid cyflwyno'r polisi, a chan nodi hefyd effaith debygol Covid-19 a Brexit ar y farchnad dai, anghyfrifol hefyd fyddai ymwrthod â'r opsiwn hwn yn llwyr.

Yn yr erthygl, 'Second Homes: a new Framework for Policy', awgrymir cyfaddawd posib:

> Trialling of experimental options
>
> Much attention has focused in recent years – and in the more distant past – on the way the planning system could limit second home ownership, possibly by differentiating between second and first homes. Generally, planners and policy makers are wary of such a move, believing it to be unwarranted and/or inoperable. However, in some areas where there is a demonstrable concentration of second homes (e.g. in some National Parks), there is often greater support for a more radical approach. Such was the case in some of the case studies explored during this research, where it was believed that

> neither greater tax burdens nor the provision of additional affordable housing would address the social and economic difficulties created by second homes. Although the general view emerging from the research was that radical or punitive approaches may be unwarranted, and that effective use of existing planning tools (to control occupancy or deliver affordable housing) is the best way of managing second home and general migration pressure, there may be a case for exploring other options in specific localities. Case study work in the Scilly Isles suggested that this is one location that may provide a useful test bed for more radical approaches as the Isles are exempt from standard legislative instruments (primary legislation must refer separately to the Isles of Scilly) and any experiments in the islands would not set a precedent for the rest of England.
>
> (Gallent *et al.*, 2004, t. 299)

Pe bai modd goresgyn unrhyw rwystrau o'r math a nodir yn y cyfeiriad at Ynysoedd Scilly (sef trefniadau ymarferol ynglŷn â sut i gynnal treial yng nghyd-destun cyfarwyddyd a pholisi cenedlaethol), hwyrach yn wir y dylid cynnal 'treial' o'r fath yng Nghymru. Gellid ei gynnal mewn cymuned neu glwstwr o gymunedau yr effeithir yn ddwys arnynt gan ail gartrefi. Dylid monitro'r treial o ran mynediad pobl leol i'r farchnad dai, newidiadau o ran nifer yr ail gartrefi yn y gymdogaeth mewn cyferbyniad ag ardaloedd eraill lle na weithredir yr arbrawf, yr effaith ar y Gymraeg yn lleol, a'r effaith o ran prisiau tai. Byddai angen cynnal y treial mewn cymuned lle ceir cefnogaeth eang i'r polisi newydd, ac hwyrach yn wir y gellid cynnal refferendwm yn lleol er mwyn profi'r gefnogaeth.

Gwynedd fyddai'r lle priodol i gynnal treial fwy na thebyg. Mae'n siŵr hefyd mai'r lleoliad gorau yng Ngwynedd fyddai cymuned, neu glwstwr o gymunedau, arfordirol lle mae ffactorau megis pryder am y Gymraeg, prisiau tai uchel, dwysedd o ran ail gartefi, a chefnogaeth leol i gamau radical yn cyd-fodoli.

Argymhelliad 11 – treialu dosbarth defnydd newydd ar gyfer ail gartrefi

Dylai Llywodraeth Cymru gynnal treial mewn cymuned neu glwstwr o gymunedau yr effeithir yn ddwys arnynt gan ail gartrefi, a lle ceir cefnogaeth gymunedol ar gyfer hynny, er mwyn gwerthuso ymarferoldeb ac effaith cyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer ail gartrefi. Byddai hyn yn gwneud trosi tŷ annedd yn ail gartref yn ddarostyngedig i ganiatâd cynllunio pan fo canran yr ail gartrefi yn y stoc dai mewn cymuned neilltuol yn croesi trothwy benodol.

9. **Dyfodol y Gymraeg fel iaith gymunedol**

Cyflwynwyd tystiolaeth yn yr adroddiad hwn mai problem ranbarthol yw'r broblem ail gartrefi yng Nghymru sy'n effeithio ar bedwar cyngor sir yn fwy na'r un arall, sef Gwynedd, Sir Benfro, Ynys Môn a Cheredigion. Mae tri o'r cynghorau hyn ymhlith y pedwar cyngor sir a ystyrir yn 'graidd' tiriogaethol y Gymru Gymraeg draddodiadol, ac mae Sir Benfro hefyd yn cynnwys cymdogaethau sy'n sensitif yn ieithyddol yng ngogledd y sir. Mae rhannau eraill o'r Gymru Gymraeg wledig mewn siroedd cyfagos hefyd yn cael eu heffeithio gan ail gartrefi.

Mae'n briodol felly fod Llywodraeth Cymru yn ystyried ail gartrefi fel problem o bwys o safbwynt cynllunio ieithyddol.

Fodd bynnag, mae hefyd dystiolaeth mai dim ond mewn lleoedd penodol iawn oddi mewn i'r siroedd hyn y ceir crynoadau o ail gartrefi. Mae'r broblem ar ei mwyaf dwys ar hyd y glannau ac mewn rhai ardaloedd mynyddig ac oddi mewn i'r Parciau Cenedlaethol. Nid yw'r broblem mor ddwys mewn pentrefi cymudo, trefi nad ydynt ar lan y môr ac ardaloedd ôl-ddiwydiannol.

Mae'r broblem ail gartrefi yn ganolog i ddyfodol y Gymraeg yn y cymunedau a effeithir ganddynt, ond nid yw'n ganolog mewn cymunedau eraill. Er bod y twf mewn ail gartrefi yn peri niwed i'r Gymraeg ymhob rhan o'r Gymru Gymraeg draddodiadol lle maent yn ganran sylweddol o'r stoc dai, mae rhai cymunedau Cymraeg yn cael eu cysgodi rhag hyn ac mae'n debyg mai cael eu cysgodi fydd eu hanes yn y dyfodol hefyd. Mae'n annhebygol iawn y gwelir cynnydd sylweddol mewn ail gartrefi ar stadau tai yng Nghaernarfon, er enghraifft.

Mae'n debyg mai'r prif gadarnle ieithyddol lle mae ail gartrefi yn fwy o fygythiad uniongyrchol i'r Gymraeg nag yn unman arall yw Dwyfor. Dyma'r rhan o Gymru lle ceir nifer o'r cymunedau gyda'r gyfran uchaf o ail gartrefi, ac sy'n fregus o safbwynt sosio-economaidd ac ieithyddol oherwydd pellter o'r coridor A55 a chyfleoedd cyflogaeth, gor-ddibyniaeth ar dwristiaeth, a'r posibiliad y caiff y diwydiant amaethyddol ei niweidio yn sgil Brexit. Nid cyd-ddigwyddiad mohono fod protestiadau ynghylch ail gartrefi yn aml yn cael eu harwain gan gymunedau yn Nwyfor.

Mewn rhannau helaeth o'r Gymru Gymraeg draddodiadol fodd bynnag, ac yn Nwyfor ei hun o ran hynny, ni fydd mynd i'r afael â'r broblem ail gartrefi yn ddigon i sefydlogi'r Gymraeg yn sgil y newidiadau sgil-economaidd pellgyrhaeddol sy'n debyg o ddigwydd yn sgil Covid-19 a Brexit.

Yn hanesyddol, bu tuedd yn y Gymru Gymraeg i drafod ail gartrefi fel blaenoriaeth wleidyddol am ddau reswm. Yn gyntaf am eu bod yn peri niwed i'r Gymraeg fel iaith gymunedol. Yn ail am eu bod yn symbol sy'n cynrychioli anghyfiawnder economaidd,

cymdeithasol ac ieithyddol yn ehangach. Ond bydd angen polisïau newydd mewn llawer iawn mwy o feysydd nag ail gartrefi yn unig os yw cymunedau Cymraeg am gael eu sefydlogi dros y degawd neu ddau nesaf.

Mae'r rhagdybiaeth y bydd Brexit a Covid-19 yn arwain at ofyn cynyddol am ail gartrefi yn y blynyddoedd nesaf yn golygu mai dyletswydd yw cael ymyrraeth polisi cyhoeddus er mwyn ceisio rhwystro twf afreolus yn eu niferoedd. Bydd mynd i'r afael â hyn yn llesol i'r Gymraeg ymhob cymuned Gymraeg lle maent yn rhan sylweddol o'r stoc dai, ac yn bwysig hefyd o ran cyfiawnder cymdeithasol. Mewn rhai ardaloedd mae'n anodd gor-ddweud pwysigrwydd hyn.

Fodd bynnag, o ystyried yr ardaloedd Cymraeg traddodiadol fel rhanbarth sy'n rhannu llawer o'r un nodweddion sosio-economaidd, cymdeithasol a diwylliannol, gwelir fod yr heriau'n llawer ehangach na bygythiad ail gartrefi. Maent yn cynnwys:

- diboblogi pellach ar y gymuned Gymraeg yn sgil ailstrwythuro economaidd wedi Covid-19 a Brexit.
- gwrth-drefoli yn sgil twf mewn arferion economaidd fel 'gweithio o'r cartref' a allai arwain o ganlyniad at newid cyfansoddiad ieithyddol cymunedau.
- crebachu pellach ar y sector gyhoeddus oherwydd toriadau tebygol i gyllidebau yn sgil Covid-19 a Brexit, ac effaith anghymesur hyn ar y boblogaeth Gymraeg oherwydd tuedd siaradwyr Cymraeg i gronni mewn rhai sectorau yn fwy na rhai eraill (llywodraeth leol, er enghraifft).
- crebachu posib ar y sector amaethyddol yn sgil Brexit, a'r posibiliad yn yr hirdymor y gall natur perchnogaeth tir yng nghefn gwlad newid mewn ffordd sylfaenol gan beri newidiadau dirfawr i wead y gymdeithas Gymraeg.

O safbwynt cynllunio ieithyddol, mae'n bosib iawn y bydd yr ardaloedd Cymraeg yn wynebu'r her fwyaf i'w seiliau ieithyddol a diwylliannol ers degawdau lawer. Yn wir, nid gormodedd yw dweud y gallai holl ddyfodol y Gymraeg fel iaith gymunedol mewn rhannau eang o'r wlad fod yn y fantol.

Mae'n bwysig fod Llywodraeth Cymru yn adnabod y perygl hwn, ac yn datblygu polisïau priodol yn wyneb hyn.

Argymhelliad 12 – sefydlu Comisiwn i wneud argymhellion am ddyfodol y Gymraeg fel iaith gymunedol

Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu Comisiwn er mwyn gwneud argymhellion yn ymateb i'r heriau ieithyddol a fydd yn wynebu ardaloedd lle mae'r Gymraeg yn iaith gymunedol ar hyn o bryd yn wyneb ailstrwythuro sosio-economaidd a chymdeithasol tebygol. Dylai'r Comisiwn fynd i'r afael yn benodol â heriau'r cyd-destun ôl-Brexit ac ôl-Covid gyda'r nod o warchod, sefydlogi a meithrin dyfodol y Gymraeg fel iaith gymunedol yng Nghymru.

10. Argymhellion

Argymhelliad 1 – datblygu amrywiadau rhanbarthol a lleol mewn polisi cyhoeddus

Ffenomen ranbarthol a lleol yw ail gartrefi yn bennaf oll, a dylai Llywodraeth Cymru feithrin atebion polisi rhanbarthol a lleol wrth ganiatáu amrywiadau polisi oddi mewn i fframwaith genedlaethol. Dylai atebion polisi cyhoeddus fod yn ddigon hyblyg fel bod modd eu gweithredu mewn gwahanol ffyrdd mewn siroedd a chymunedau gwahanol yn ôl anghenion rhanbarthol a lleol.

Argymhelliad 2 – rheoli niferoedd ail gartrefi

Mewn cymunedau yr effeithir arnynt gan ail gartrefi, dylid gosod nod polisi cyhoeddus o geisio sefydlogrwydd yn eu niferoedd, neu ostyngiad graddol dros nifer o flynyddoedd.

Argymhelliad 3 – diffinio ail gartrefi

Er mwyn hwyluso penderfyniadau polisi wedi'u seilio ar wybodaeth wrthrychol, mae angen diffinio ail gartrefi yn well. Gallai Llywodraeth Cymru ystyried sawl ffordd o wneud hyn, ond gyda hyn mewn golwg, dylid cyflwyno Cynllun Trwyddedu Gorfodol ar gyfer Cartrefi Gwyliau.

Argymhelliad 4 – ymateb i Brexit a Covid-19

Er mwyn ceisio lliniaru effeithiau anochel Brexit a Covid-19 ar y farchnad dai mewn cymunedau yr effeithir yn ddwys arnynt gan ail gartrefi, dylai Llywodraeth Cymru weithredu mewn modd mwy rhagweithiol, gan gymryd camau mwy radical nag a gymerid fel arall.

Argymhelliad 5 – yr angen am gamau gweithredu ar draws ystod o feysydd polisi

Dylid cyflwyno polisïau ar draws ystod o feysydd polisi, ac yn benodol yn y tri maes canlynol: polisïau cynllunio uniongyrchol, polisïau cynllunio anuniongyrchol, a pholisïau trethiannol.

Argymhelliad 6 – Premiwm y Dreth Gyngor Leol

Dylai cynghorau sir sy'n canfod fod ail gartrefi yn broblem gymdeithasol ddifrifol ddefnyddio eu grymoedd trethiannol yn llawn, gan godi premiwm y dreth gyngor ar ail gartrefi i 100%.

Argymhelliad 7 – Llety gwyliau tymor byr a threthi busnes

Dylai Llywodraeth Cymru ymgynghori ynglŷn â phosibiliad eithrio llety gwyliau tymor byr rhag bod yn gymwys ar gyfer rhyddhad trethi busnesau bach.

Argymhelliad 8 – Treth trafodiadau tir

Dylai fod modd amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir mewn un ai siroedd neu wardiau llywodraeth leol er mwyn adlewyrchu amgylchiadau lleol. Er mwyn cyflawni hyn:

i. Gallai Llywodraeth Cymru ddirprwyo i gynghorau sir hawl i amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir, gan greu'r potensial i ychwanegu cyfradd bellach at y dreth o hyd at 4% o werth yr ail eiddo mewn rhai rhannau o Gymru.
ii. *Neu*, gallai Llywodraeth Cymru amrywio cyfraddau uwch y dreth trafodiadau tir yn y dull hwn mewn wardiau llywodraeth leol penodol yr effeithir arnynt yn ddwys gan y broblem ail gartrefi.

Argymhelliad 9 – Polisi 'Tai Marchnad Lleol' cynghorau sir Gwynedd ac Ynys Môn

Dylai Cynghorau Gwynedd a Môn ystyried ymestyn polisi 'Tai Marchnad Lleol' *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn* i gymunedau arfordirol a bregus eraill yn y ddwy sir lle ceir dwysedd o ail gartrefi ochr-yn-ochr â phroblem fforddiadwyedd. Dylai awdurdodau cynllunio eraill yng Nghymru graffu ar y polisi 'Tai Marchnad Lleol' er mwyn ystyried a allai polisi o'r fath fod yn llesol ar gyfer rhai o'u cymunedau. Dylai Llywodraeth Cymru ystyried a oes angen diwygio neu gryfhau cyfarwyddyd cynllunio er mwyn cefnogi neu hwyluso ymestyn y polisi hwn neu bolisïau cyffelyb.

Argymhelliad 10 – creu dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr

Dylai Llywodraeth Cymru ddiwygio Gorchymyn Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) 2016 drwy gyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr.

Argymhelliad 11 – treialu dosbarth defnydd newydd ar gyfer ail gartrefi

Dylai Llywodraeth Cymru gynnal treial mewn cymuned neu glwstwr o gymunedau yr effeithir yn ddwys arnynt gan ail gartrefi, a lle ceir cefnogaeth gymunedol ar gyfer hynny, er mwyn gwerthuso ymarferoldeb ac effaith cyflwyno dosbarth defnydd newydd ar gyfer ail gartrefi. Byddai hyn yn gwneud trosi tŷ annedd yn ail gartref yn ddarostyngedig i ganiatâd cynllunio pan fo canran yr ail gartrefi yn y stoc dai mewn cymuned neilltuol yn croesi trothwy benodol.

Argymhelliad 12 – sefydlu Comisiwn i wneud argymhellion am ddyfodol y Gymraeg fel iaith gymunedol

Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu Comisiwn er mwyn gwneud argymhellion yn ymateb i'r heriau ieithyddol a fydd yn wynebu ardaloedd lle mae'r Gymraeg yn iaith gymunedol ar hyn o bryd yn wyneb ailstrwythuro sosio-economaidd a chymdeithasol tebygol. Dylai'r Comisiwn fynd i'r afael yn benodol â heriau'r cyd-destun ôl-Brexit ac ôl-Covid gyda'r nod o warchod, sefydlogi a meithrin dyfodol y Gymraeg fel iaith gymunedol yng Nghymru.

Llyfryddiaeth

BBC News (2016), 'St Ives referendum: Second homes ban backed by voters', https://www.bbc.co.uk/news/uk-england-cornwall-36204795 (cychwyd 2 Ionawr 2020).

Centre for Housing Policy: the University of York (2005), *The Impact of Empty, Second and Holiday Homes on the Sustainability of Rural Communities: A Systematic Literature Review*.

Cornwall Council (dim dyddiad), *Neighbourhood Planning: Second Homes: Principal Residence Policies*.

Cornwall Council (2016), *Cornwall Local Plan: Strategic Policies 2010-2030*.

Cyngor Abertawe (2019), 'Council Tax Consultation 2019', www1.swansea.gov.uk/snap/snapforms/2019/07_19/CouncilTax/Eng/council_tax_survey_t.htm (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Abertawe (2020), 'Premiymau Treth y Cyngor ar gyfer eiddo gwag ac ail gartrefi' [datganiad i'r wasg], https://www.abertawe.gov.uk/premiymautrethycyngor (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd (2014), *Arolwg Tai ac Iaith Gwynedd ac Ynys Môn*, https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Newyddion/Dogfennau/ArolwgTaiarIaithGymraegGwyneddacYnysMon.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd (2019a), 'Arolwg Llety Gwynedd 2011/2019', https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//documents/s21495/Eitem%2010%20-%20Atodiad%20-%20Arolwg%20Llety%20Gwynedd%202011-2019.pdf?LLL=1 (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd (2019b), ‘Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd, 23 Gorffennaf 2019, Tai haf a chynllunio’, https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//documents/s21494/Eitem%2010%20-%20Adroddiad%20-%20Tai%20Haf%20a%20Chynllunio.pdf?LLL=1 (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd (2019c), ‘Rhaglen, penderfyniadau a chofnodion, Y Cabinet, Dydd Mawrth, 23ain Gorffennaf’, https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//ielistdocuments.aspx?cid=133&mid=2770&ver=4& (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd (2020a), Ffigyrau Treth Cyngor.

Cyngor Gwynedd (2020b), ‘Treth Cyngor: Hawl Disgresiwn i ganiatáu Disgowntiau a/neu godi Premiwm, Y Cyngor Llawn, 3 Rhagfyr 2020’, https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//documents/s27879/Eitem%209%20-%20Traeth%20Cyngor%20-%20Hawl%20Disgresiwn%20i%20Ganiatau%20Disgowntiau%20neu%20Godi%20Premiwm%202021-22.pdf?LLL=1 (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd (2020c), *Rheoli’r Defnydd o dai fel cartref gwyliau*, https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//documents/s27926/Atodiad%202.pdfLLL=1 (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd (2020ch), ‘Hysbysiad Penderfyniad y Cyngor: Cyngor Gwynedd. 1 Hydref 2020’, https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//documents/g4150/Penderfyniadau%2001af-Hyd-2020%2013.00%20Y%20Cyngor.pdf?T=2&LLL=1 (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd (2020d), ‘Proffiliau wardiau ac ardaloedd’, https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Ystadegau-a-data-allweddol/Proffiliau-wardiau-ac-ardaloedd.aspx (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn [dim dyddiad], *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026: Archwiliad Cyhoeddus: Sesiwn gwrandawiad 2 –*

Darpariaeth Tai, https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Dogfennau-Cyngor/Strategaethau-a-pholisiau/Cynllunio-ac-amgylchedd/Polisi-cynllunio/Dogfennau-r-Archwiliad/Pwyntiau-Gweithredu/Pwynt-Gweithredu--S2-PG8.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn (2016), *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn: Papur Testun 17A: Tai Marchnad Lleol*, https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Dogfennau-Cyngor/Strategaethau-a-pholisiau/Cynllunio-ac-amgylchedd/Polisi-cynllunio/Dogfennau-cefndirol/PT.029---Papur-Testun-17A-Tai-Marchnad-Lleol-(Mawrth-2016).pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn (2017), *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026: Datganiad Ysgrifenedig: 31 Gorffennaf 2017*, https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Dogfennau-Cyngor/Strategaethau-a-pholisiau/Cynllunio-ac-amgylchedd/Polisi-cynllunio/Cynllun-Datblygu-Lleol-ar-y-Cyd-Gwynedd-a-M%C3%B4n-Datganiad-Ysgrifenedig.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn (2019a), *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn: Canllaw Cynllunio Atodol: Tai Marchnad Lleol*, https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Dogfennau-Cyngor/Strategaethau-a-pholisiau/Cynllunio-ac-amgylchedd/Polisi-cynllunio/Canllawiau-Cynllunio-Atodol/2019/Canllaw-Cynllunio-Atodol-Tai-Marchnad-Lleol.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn (2019b), *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026: Adroddiad Monitro Blynyddol: 1 Awst 2017 – 31 Mawrth 2019*, https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Dogfennau-Cyngor/Strategaethau-a-pholisiau/Cynllunio-ac-amgylchedd/Polisi-cynllunio/Adroddiad-Monitro-Blynyddol-1-Awst-2017-i-31-Mawrth-2019.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Gwynedd a Chyngor Ynys Môn (2019c), *Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn: Canllaw Cynllunio Atodol: Tai Fforddiadwy*, https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Dogfennau-Cyngor/Strategaethau-a-pholisiau/Cynllunio-ac-amgylchedd/Polisi-cynllunio/Canllawiau-Cynllunio-Atodol/2019/Canllaw-Cynllunio-Atodol-Tai-Fforddiadwy-Ebrill-2019.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Cyngor Sir Caerfyrddin (2021), 'Cyngor Sir Dydd Mercher, 13 Ionawr 2021 [cofnodion drafft]', https://democratiaeth.sirgar.llyw.cymru/documents/g4100/Cofnodion%20wedi%20eu%20hargraffu%2013eg-Ion-2021%2010.00%20Cyngor%20Sir.pdf?T=1&LLL=1 (cyrchwyd 19 Ionawr 2021).

Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (2020), llythyr at Lywodraeth Cymru, 16 Ionawr 2020.

Cymorth Cynllunio Cymru (dim dyddiad), 'Cyflwyno Cynlluniau Cynefin', *Place Plans*, www.placeplans.org.uk/cy/?page_id=479 (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Department for Communities and Local Government (2011), *A plain English guide to the Localism Act*, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/5959/1896534.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Fowey Town Council (2020), *Fowey Parish Neighbourhood Development Plan 2020-2030*, www.foweysfuture.co.uk/data/uploads/571.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Gallent, Nick (2014), 'The Social Value of Second Homes in Rural Communities', *Housing, Theory and Society*, 31 (2), 174-91.

Gallent, Nick (2020), 'Covid-19 and the flight to second homes', *Town and Country Planning*, Ebrill/Mai, 141-4.

Gallent, Nick; Mace, Alan a Tewdwr-Jones, Mark (2004), 'Second Homes: A new framework for policy', *The Town Planning Review*, 75 (3), 287-308.

Government of Guernsey (2021), 'All Services > Population Management > Frequently asked questions & Policies > Frequently Asked Questions', *The official*

website for the States of Guernsey, https://www.gov.gg/pmfaq (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Government of Jersey (2019), *Control of Housing and Work (Jersey) Law 2012: Residential and Employment Status: Policy Guidance: May 2019*, https://www.gov.je/SiteCollectionDocuments/Benefits%20and%20financial%20support/P%20Residential%20and%20Employment%20Status%20Guidance%20201612 05%20RB.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Government of Jersey (2021), 'Residential and employment statuses and what they mean', https://www.gov.je/Working/Contributions/RegistrationCards/Pages/ResidentialStatus.aspx (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Halfacree, Keith (2012), 'Heterolocal Identities? Counter-Urbanisation, Second Homes, and Rural Consumption in the Era of Mobilities', *Population, Space and Place*, 18, 209-24.

Hall, C. Michael a Müller, Dieter K. (goln) (2004), *Tourism, Mobility and Second Homes: Between Elite Landscape and Common Ground*.

Lynton and Lynmouth Town Council (2013), *The Lyn Plan: Lynton and Lynmouth Neighbourhood Plan 2013-2028*, https://www.exmoor-nationalpark.gov.uk/__data/assets/pdf_file/0022/285610/Lyn-Plan-FINAL.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Llywodraeth Cymru (2002), 'Adroddiad Ymchwil: "Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Gynllunio Defnydd Tir" – Ymateb Llywodraeth Cynulliad Cymru i'r argymhellion', https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-10/ail-gartrefi-a-chartrefi-gwyliau-ar-system-cynllunio-defnydd-tir-ymateb-llywodraeth-cymru.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Llywodraeth Cymru (2019), 'Ystadegau'r Dreth Trafodiadau Tir: Ebrill 2018 i Mawrth [*sic*] 2019', https://llyw.cymru/ystadegaur-dreth-trafodiadau-tir-ebrill-2018-mawrth-2019-html (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Llywodraeth Cymru (2020a), 'Statistical First Release: Council Tax Dwellings in Wales, 2020-2' [ar gael mewn Saesneg yn unig], https://gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2020-01/council-tax-dwellings-april-2020-march-2021-572.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Llywodraeth Cymru (2020b), 'Canllawiau: Cyfraddau uwch y Dreth Trafodiadau Tir', https://llyw.cymru/canllaw-treth-trafodiadau-tir-ar-gyfraddau-uwch?_ga=2.198394918.86250976.1603121532-1004696858.1594218673 (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Llywodraeth Cymru (2020c), 'Y Cyfraddau a'r bandiau trethi ar gyfer y Dreth Trafodiadau Tir', https://llyw.cymru/y-cyfraddau-ar-bandiau-trethi-ar-gyfer-y-dreth-trafodiadau-tir (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Llywodraeth Cymru (2020ch), 'Ystadegau'r Dreth Trafodiadau Tir: Ebrill 2019 i Mawrth [*sic*] 2020', https://llyw.cymru/ystadegaur-dreth-trafodiadau-tir-ebrill-2019-mawrth-2020-html?_ga=2.203713945.86250976.1603121532-1004696858.1594218673 (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Llywodraeth Cymru (2020d), *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu: Argraffiad 3*, https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2020-03/llawlyfr-cynlluniau-datblygu-argraffiad-3-mawrth-2020.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Llywodraeth Cymru (2020dd), llythyr gan Y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, Rebecca Evans AC, at Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, 3 Mawrth 2020.

Llywodraeth Cymru (2020e), llythyr gan Drysorlys Cymru ar ran Llywodraeth Cymru at y Cynghorydd Rhys Tudur, aelod o Gyngor Tref Nefyn, 27 Hydref 2020.

Llywodraeth Cymru (2020f), 'Stats Cymru: Amcangyfrifon o'r boblogaeth yn ôl awdurdod lleol a blwyddyn', https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Estimates/Local-Authority/populationestimates-by-localauthority-year (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Llywodraeth Cymru (2020ff), 'Newidiadau i gyfraddau a bandiau Treth Trafodiadau Tir', https://llyw.cymru/newidiadau-i-gyfraddau-bandiau-treth-trafodiadau-tir-rhagfyr-2020?_ga=2.200389550.1299486509.1608599161=1004696858.1594218673 (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Marjavaara, Roger a Lundholm, Emma (2016), 'Does Second-Home Ownership Trigger Migration in Later Life?', *Population, Space and Place*, 22, 228-240.

McIntyre, Norman, Williams, Daniel R. a McHugh, Kevin E. (goln) (2006), *Multiple Dwelling and Tourism: Negotiating Place, Home and Identity*.

Mevagissey Parish Council (2018), *Mevagissey Parish Neighbourhood Development Plan*, www.mevagisseyparishcouncil.co.uk/NDP/NDP%20Issue%202.0.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Ministry of Housing, Communities and Local Government (2020), *Guidance: Neighbourhood planning*, https://www.gov.uk/guidance/neighbourhood-planning--2#consulting-on-and-publicising-a-neighbourhood-plan-or-order (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Parc Cenedlaethol Eryri (2020a), 'Rhybudd o Gyfarfod Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri Dydd Mercher 9 Rhagfyr 2020', https://www.eryri.llyw.cymru/__data/assets/pdf_file/0027/369423/Awdurdod09.12.20.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Parc Cenedlaethol Eryri (2020b), 'Datganiadau i'r Wasg 2020: Galw ar Llywodraeth [*sic*] Cymru i fynd i'r afael a'r sefyllfa dai haf yn Eryri', https://www.eryri.llyw.cymru/authority/news-and-media/latest-news/2020-press-releases/2020-news-items/a-call-for-the-welsh-government-to-help-address-the-second-home-situation-in-snowdonia (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Revenue Scotland (2020), *Additional Dwelling Supplement – Background*, https://www.revenue.scot/land-buildings-transaction-tax/frequently-asked-questions/additional-dwelling-supplement-background (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Royal Court of Justice (2016), 'RLT Environment Limited v Cornwall Council: Case No: CO/2241/2016: Approved Judgement'.

Rye, Johan Fredrik (2011), 'Conflicts and contestations: Rural populations' perspectives on the second homes phenomenon', *Journal of Rural Studies*, 27, 263-74.

Scottish Parliament (2018), 'Official Report: Meeting of the Parliament 12 December 2018. Scottish Government Draft Spending and Tax Plans 2019-20', https://www.parliament.scot/parliamentarybusiness/report.aspx?r=11842 (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Scottish Parliament (2019), *Local Government and Communities Committee: Empty Homes in Scotland*, https://sp-bpr-en-prod-cdnep.azureedge.net/published/LGC/2019/11/10/Empty-Homes-in-Scotland/LGCS052019R10.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Schuler, Martin a Dessemontet, Pierre (2013), 'The Swiss Vote on Limiting Second Homes', *Journal of Alpine Research/Revue de géographie alpine*, Hors-Série, http://journals.openedition.org/rga/1872.

Shucksmith, D. M. (1983),'Second Homes: A Framework for Policy', *The Town Planning Review*, 54 (2), 174-93.

Statista (2020), 'Number of second homes owned by residents from the United Kingdom in Europe from 2008 to 2014, by second home location (in 1,000s)', https://www.statista.com/statistics/723017/number-of-second-homes-owned-by-uk-residents-in-europe-by-location/ (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

St Ives Area Neighbourhood Plan Steering Group, on behalf of St Ives Town Council (2016), *St Ives Neighbourhood Development Plan 2015-2030*, https://stivesnplan.files.wordpress.com/2013/08/final-st-ives-area-ndp.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Tewdwr-Jones, Mark; Gallent, Nick a Mace, Alan (2002), *Adroddiad Ymchwil ar Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Gynllunio Defnydd Tir – paratowyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru* (Ysgol Gynllunio Bartlett, Coleg y Brifysgol Llundain), https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-10/ail-gartrefi-a-chartrefi-gwyliau-ar-system-cynllunio-defnydd-tir-adroddiad-ymchwil.pdf (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

United Kingdom Government (2020), 'Stamp Duty Land Tax', https://www.gov.uk/stamp-duty-land-tax/residential-property-rates (cyrchwyd 2 Ionawr 2021).

Rheoli'r defnydd o dai fel cartrefi gwyliau

Rhagfyr 2020

Cynnwys

1.0 Cefndir3

2.0 Ymchwil Blaenorol5

3.0 Rôl y System Gynllunio8

4.0 Cynllunio a Rheoleiddio (Arfer Dda) - Tai Amlfeddiannaeth (HMO)13

5.0 Cymhelliant Ariannol18

6.0 Y Sefyllfa Bresennol26

7.0 Tueddiadau diweddar311

8.0 Effaith Cartrefi Gwyliau37

9.0 Enghreifftiau o Ranbarthau Eraill55

10.0 Casgliadau ac Argymhellion61

1.0 Cefndir

1.1 Mae'r mater o ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr wedi esblygu'n sylweddol dros y blynyddoedd diweddar, ynghyd â'u heffeithiau economaidd, amgylcheddol a diwylliannol cysylltiedig. Mae'r twf diweddar yn y sector cartrefi gwyliau (gweler y diffiniad isod, paragraff 1.2) yn cael ei briodweddu'n bennaf i argaeledd gwefannau marchnata ar-lein, twf mewn cartrefi gwyliau i'w llogi fel buddsoddiad ariannol, gwelliannau mewn isadeiledd technoleg gwybodaeth sy'n galluogi pobl i weithio o bell a thwf diwydiant twristiaeth Cymru.

1.2 Er dibenion y papur hwn, mae'r term 'cartrefi gwyliau' yn cynnwys yr hyn a ganlyn:-

- Llety gwyliau tymor byr: Tŷ annedd (Dosbarth Defnydd C3) nad yw'n cael ei feddiannu'n barhaol ac yn cael ei osod er defnydd gwyliau ar sail masnachol.
- Ail gartrefi: Tŷ annedd (Dosbarth Defnydd C3) sy'n cael ei ddefnyddio gan y perchennog yn achlysurol (ond nid dyma eu prif fan preswyl), ynghyd ag ymwelwyr eraill er dibenion gwyliau.

1.3 Dylid nodi, wrth gyfeirio at lety gwyliau tymor byr, bod y ffigwr yn cynnwys tai annedd sy'n cael eu gosod ar sail fasnachol er dibenion gwyliau, ynghyd â llety gwyliau tymor byr sydd wedi derbyn caniatâd cynllunio ar gyfer y defnydd penodol hwnnw. O ran y ffigwr cyffredinol, nid oes modd gwahaniaethu rhwng y ddau.

1.4 O fewn y papur ymchwil hwn, cyfeirir at 'gartrefi gwyliau' wrth gyfeirio at y cyfuniad o ddarpariaethau 'llety gwyliau tymor byr' ac 'ail gartrefi'. Lle mae mater yn ymwneud yn benodol â naill ai ail gartrefi neu lety gwyliau tymor byr, bydd hyn yn cael ei nodi'n glir.

1.5 Mae'r cyflenwad a'r dewis o dai sydd ar gael yn fater pwysig i gymunedau lleol. Mae gan y system gynllunio ran uniongyrchol i'w chwarae er mwyn sicrhau bod digon o dir ar gael i fodloni anghenion tai cymunedau lleol. Fodd bynnag, mae cymunedau ledled Cymru sy'n wynebu pwysau sylweddol yn sgil y defnydd a wneir o dai annedd fel cartrefi gwyliau sydd wedi arwain at stoc dai nad ydyw'n bodloni gofynion cymunedau lleol yn llawn ar hyn o bryd. Mae'r pwysau cynyddol hwn ar y stoc dai wedi arwain at alw am roi mecanweithiau rheoleiddio ar waith. Mae'n bosib y byddai gweithredu mecanweithiau rheoli effeithiol yn lliniaru'r effeithiau diwylliannol, cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd sy'n gysylltiedig â chartrefi gwyliau.

1.6 Nod y papur ymchwil hwn yw ystyried yr opsiynau posib ar gyfer rheoli / cadw trefn ar y defnydd a wneir o dai fel cartrefi gwyliau. Bydd y papur ymchwil yn ystyried mecanweithiau posib, yn benodol o fewn y system gynllunio, gan gyfeirio at enghreifftiau eraill ledled y DU a thu hwnt. Bydd mecanweithiau eraill sydd y tu hwnt i'r system gynllunio yn cael eu hystyried hefyd. Bydd y papur ymchwil yn edrych yn benodol ar:

a) sefydlu nifer a lleoliad y cartrefi gwyliau yng Ngwynedd, Caerdydd a Chymru;
b) sefydlu tueddiadau - sut mae'r diwydiant cartrefi gwyliau wedi esblygu dros y 30 mlynedd diwethaf;
c) asesu effaith cartrefi gwyliau ar gymunedau lleol;
d) ymchwilio i ddatrysiadau a mecanweithiau rheoli posib.

1.7 Bydd y papur ymchwil yn canolbwyntio ar Ardal Awdurdod Lleol Cyngor Gwynedd ac Ardal Awdurdod Lleol Cyngor Caerdydd. Gan ddefnyddio'r ddau awdurdod fel astudiaethau achos yn yr adroddiad, bydd hyn yn golygu y bydd modd cymharu'r materion trefol a gwledig sy'n gysylltiedig â chartrefi gwyliau.

1.8 Roedd sgôp gwreiddiol yr adroddiad hwn yn cynnwys cynnal ymchwil primaidd yn ymwneud â chasglu barn y cymunedau a'r diwydiant ar yr effeithiau negyddol a phositif posib a ddaw gyda chartrefi gwyliau. Yn anffodus, yn sgil cyfyngiadau pandemig Covid-19, nid yw hyn wedi bod yn bosib.

2.0 Ymchwil Blaenorol

2.1 Yn 2001, bu i Lywodraeth Cynulliad Cymru (Llywodraeth Cymru erbyn hyn) gomisiynu ac ariannu prosiect ymchwil fel rhan o raglen Ymchwil Cynllunio Cymru Llywodraeth Cynulliad Cymru. Sefydlwyd y Rhaglen i fodloni'r angen am ddatblygu polisi cynllunio defnydd tir sy'n seiliedig ar dystiolaeth yng nghyd-destun egwyddorion a blaenoriaethau Llywodraeth y Cynulliad. Ffocws cyffredinol yr astudiaeth oedd ystyried rôl y system cynllunio defnydd tir o ran rheoli datblygiadau tai newydd, eu meddiannaeth a'u defnydd, ynghyd â rheoleiddio a meddiannaeth tai presennol.

2.2 Bu i'r astudiaeth *'Second and Holiday Homes and the Land Use Planning System Research Report'*[1] gydnabod bod daearyddiaeth ail gartrefi a chartrefi gwyliau yng Nghymru yn dilyn patrwm clir a'u bod wedi'u clystyru mewn lleoliadau arfordirol. O 1991 i 2001 fe ymddengys hefyd bod nifer yr ail gartrefi / cartrefi gwyliau wedi tyfu mewn ardaloedd perchnogaeth ail gartrefi di-draddodiadol. Bu i'r astudiaeth gasglu bod nifer yr ail gartrefi o fewn lleoliadau ail gartrefi 'traddodiadol' ar arfordir y gorllewin ac yng Ngogledd Orllewin Cymru yn ymddangos i fod yn gostwng, a bod twf newydd yn Sir Gâr a Bro Morgannwg gan bod gwelliannau i drafnidiaeth yn eu gwneud yn fannau mwy hygyrch.

2.3 Ni fu i'r astudiaeth adnabod perthynas rhwng prisiau tai a lefelau uchel o berchnogaeth cartrefi gwyliau. Fodd bynnag, bu i'r astudiaeth gydnabod mewn lleoliad lleol, ei bod yn debygol bod ymddeoliad, patrymau cymudo ac ail gartrefi yn dylanwadu ar batrymau prisiau tai lleol gan wthio rhai lleoliadau y tu hwnt i afael prynwyr lleol. Yn gyffredinol, bu i'r astudiaeth gasglu bod ymddeoliad a chymudo'n cael eu hystyried yn gydrannau mwy sylweddol o'r pwysau tai allanol sy'n wynebu ardaloedd gwledig.

2.4 Daeth yr astudiaeth i ben gyda 22 o argymhellion penodol. Mae'r argymhellion yn cynnwys amrediad o faterion, o sicrhau bod cyflenwad digonol o dai fforddiadwy ac i awdurdodau lleol ystyried y posibilrwydd o ddatblygu safleoedd yn benodol ar gyfer ail gartrefi a chartrefi gwyliau mewn ardaloedd llai sensitif ac ar gyfer gwell system o gasglu gwybodaeth yn ymwneud â data am ail gartrefi a chartrefi gwyliau.

2.5 Yn bwysicach fyth i'r system gynllunio y mae'r argymhelliad i beidio â newid y 'Gorchymyn Dosbarth Defnydd' gan y byddai'n arwain at broblemau sylfaenol o ran diffiniad a gorfodaeth.

2.6 Comisiynwyd yr astudiaeth gan Lywodraeth Cymru bron i ugain mlynedd yn ôl ac ers hynny mae nifer y cartrefi gwyliau a'u heffeithiau posib ar gymunedau lleol wedi newid yn sylweddol,

1 Second and Holiday Homes and the Land Use Planning System Research Report – wedi ei baratoi gan Llywodraeth Cymru (Saesneg yn unig)

gan arwain at bwysau cynyddol o gyfeiriad cymunedau lleol a gwrthbleidiau i Lywodraeth Cymru weithredu ar y mater.

2.7 Bydd y papur a ganlyn (lle bo'n briodol) yn cymharu'r sefyllfa bresennol â'r dystiolaeth a ddarparwyd ym Mhapur Ymchwil Llywodraeth Cymru. Yn ogystal â chymharu, mae'r astudiaeth yn darparu gwaelodlin ddefnyddiol i asesu esblygiad, amlder ac effaith perchnogaeth cartrefi gwyliau.

2.8 Yn ogystal, gwnaed gwaith ymchwil mewn ardaloedd eraill yn y DU ar y pwnc dan sylw. Cynhaliwyd adolygiad ar effaith ail gartrefi, '*Review of Second Home Data and Assessment of Effects Second Homes are Having on Rural Communities*'[2] ar ran Awdurdod Parc Cenedlaethol Ardal y Llynnoedd, Cyngor Dosbarth De Lakeland, Cumbria Rural Housing Trust a Chyngor Dosbarth Eden. Nod yr adroddiad oedd adolygu data ail gartrefi ac asesu'r effaith yr oedd ail gartrefi yn eu cael ar gymunedau gwledig. Roedd yn cynnwys manylion ar y ffyrdd yr oedd data am ail gartrefi yn cael ei gasglu a'r amrediad eang o ddiffiniadau a ddefnyddir i sefydlu beth sy'n pennu bod tŷ yn ail gartref.

2.9 Daw'r adroddiad i ben gyda chyfres o ddeg argymhelliad yn amrywio o wneud addasiadau i'r system drethi, creu dosbarth defnydd newydd ar gyfer llety gwyliau tymor byr, awdurdodau lleol yn prynu eiddo gwag a dod â nhw yn ôl i ddefnydd, a datblygu safleoedd yn benodol ar gyfer dibenion cartrefi gwyliau ac ail gartrefi.

2.10 Yn 2019, bu i Lywodraeth Yr Alban gomisiynu gwaith ymchwil, '*Research into the impact of short-term lets on communities across Scotland*'[3]. Nod y papur ymchwil hwnnw oedd casglu barn gan gymunedau mewn perthynas ag effaith llety gwyliau tymor byr (*short-term lets - STL*) ar gymdogaethau a thai yn Yr Alban. Ar ddiwedd y papur ymchwil, nodwyd pum effaith allweddol mewn perthynas â chynnydd y diwydiant llety gwyliau tymor byr:

- Budd economaidd lleol - mae rhai ardaloedd yn elwa yn economaidd yn sgil cynnig mwy o lety gwyliau tymor byr gan ei fod yn denu twristiaeth i'r ardal yn sgil amrediad y dewis a fforddiadwyedd. Roedd y buddion yn gysylltiedig â mwy o wariant, mwy o swyddi ar gael, yn aml drwy gydol y flwyddyn, a swyddi a masnach uniongyrchol ar gyfer cadwyn gyflenwi'r eiddo llety gwyliau tymor byr gan gynnwys rheolwyr eiddo, glanhawyr a'r diwydiant cynnal a chadw eiddo.
- Incwm aelwydydd ac enillion busnes llety gwyliau tymor byr uwch;
- Llai o dai preswyl ar gael ac effaith negyddol ar fforddiadwyedd, cynnal cymunedau a'r effaith negyddol ar yr economi leol ehangach ac ar wasanaethau cyhoeddus lleol;

2 Review of Second Home Data and Assessment of Effects Second Homes are Having on Rural Communities (Saesneg yn unig)

3 Research into the impact of short-term lets on communities across Scotland (Saesneg yn unig)

- Effaith negyddol ar ansawdd bywyd a llesiant - aflonyddwch a straen yn cael ei achosi gan 'ddefnydd ymwelwyr' parhaus, yn hytrach na defnydd preswyl, sŵn, aflonyddwch, '*buzzers*', cnocio drysau, taflu ysbwriel, ymddygiad gwrthgymdeithasol, colli'r ymdeimlad o gymuned a diogelwch;
- Tagfeydd a chymunedau'n newid.

2.11 Mae'r gwaith ymchwil y cyfeirir ato uchod yn cydnabod bod lefelau uchel o lety gwyliau tymor byr a pherchnogaeth ail gartrefi mewn cymunedau yn cael effaith andwyol ar gydlyniant cymunedol, prisiau tai a diwylliant. Bydd y papur hwn yn trafod yr effeithiau hyn ymhellach gan wneud cyfeiriad penodol at Wynedd, Caerdydd a'r cyd-destun cenedlaethol.

3.0 Rôl y System Gynllunio

3.1 Mae'r system gynllunio yn ceisio rheoli'r defnydd a wneir o dir ac eiddo, gan sicrhau bod datblygiad er budd y cyhoedd ar ôl ystyried y buddion economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol. Mae'r system gynllunio yn ceisio creu cymunedau cytbwys, cynaliadwy drwy greu mannau bywiog i bobl fyw a gweithio ynddynt. Mae ceisiadau cynllunio yn cael eu hasesu yn erbyn y Cynllun Datblygu ar gyfer yr ardal honno. Mae'r mecanweithiau rheoli drwy'r system gynllunio'n sicrhau twf economaidd wrth amddiffyn yr amgylchedd ar gyfer y cenedlaethau i ddod a sicrhau bod gan gymunedau ansawdd bywyd gwell.

Cartrefi gwyliau - Dosbarth Defnydd

3.2 Yn unol â Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990[4] mae angen caniatâd cynllunio ar gyfer gwneud unrhyw ddatblygiad (adran 55). Mae'r Ddeddf yn diffinio datblygiad (gan gynnwys newid defnydd materol) fel (Saesneg yn unig):

"The carrying out of building, engineering, mining or other operations in, on, over or under land, or making of any material change of use of any buildings or other land."

3.3 Felly, pan mae newid defnydd yn cael ei ystyried yn berthnasol, bydd angen caniatâd cynllunio. Mae Deddf Cynllunio Gwald a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) 1987 (fel y'i diwygiwyd)[5] yn gosod defnyddiau tir ac adeiladu mewn categorïau amrywiol a adnabyddir fel 'Dosbarthiadau Defnydd'. Noda'r Gorchymyn (Seasneg yn unig):

"…where a building or other land is used for a purpose of any class specified in the Schedule, the use of that building or that other land for any other purpose of the same class shall not be taken to involve development of the land."

3.4 Mae tŷ annedd wedi'i gynnwys yng Nghategori Dosbarth Defnydd C3. Mae diffiniad Dosbarth Defnydd C3 fel y'i diffinnir gan Orchymyn Ddeddf Cynllunio Gwald a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) 1987 (fel y'i diwygiwyd) fel a ganlyn:

"Class C3. Use as a dwellinghouse (whether or not as a sole or main residence) by -

a) a single person or by people to be regarded as forming a single household;

b) not more than six residents living together as a single household where care is provided for residents; or

4 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref (1990) (Saesneg yn unig)

5 Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Dosbarth Defnydd) (Diwygiad) (Cymru) 2016 (Saesneg yn unig)

c) not more than six residents living together as a single household where no care is provided to residents (other than a use within class C4).”

3.5 O fewn y system cynllunio defnydd tir bresennol yng Nghymru, nid oes unrhyw gyfyngiad penodol ar nifer y dyddiau y gellir gosod eiddo yn y tymor byr. Mae pennu p'un a yw tŷ annedd (Dosbarth Defnydd C3) wedi newid ei ddefnydd yn fater i bob Awdurdod Cynllunio Lleol, yn seiliedig ar y ffaith a'r graddau lle y mae'r gosod er defnydd gwyliau yn gyfystyr â newid defnydd materol.

Cyfraith Achos

3.6 Mae yna achosion cyfraith diweddar yn ymwneud â'r defnydd anghyfreithlon o dai preswyl fel llety gwyliau. Er bod yr enghreifftiau y cyfeirir atynt yn y papur hwn yn ymwneud â achosion cyfraith yn Lloegr, byddai'r un egwyddor/ystyriaeth yn berthnasol yng Nghymru.

Moore v Yr Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer Cymunedau a Llywodraeth Leol (2012)[6]

3.7 Yr achos cyfraith mwyaf nodedig a ystyrir p’un a oes newid defnydd materol wedi digwydd drwy osod tŷ annedd er dibenion gwyliau yw achos Llys Apêl Moore v Yr Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer Cymunedau a Llywodraeth Leol (2012).

3.8 Roedd yr apêl yn ymwneud â ph'un a oedd defnyddio tŷ annedd fel llety gosod masnachol yn gyfystyr â newid materol mewn termau cynllunio. Roedd safle'r apêl (a adwaenir fel St Audry's) yn gyn-ysbyty a oedd wedi derbyn caniatâd cynllunio i’w ddefnyddio fel annedd wyth ystafell wely (dosbarth C3). Am gyfnod o wyth mlynedd, cafodd yr eiddo ei feddiannu fel annedd; fodd bynnag, o fis Mai 2008, cafodd yr eiddo ei osod gan ei berchennog fel llety gwyliau tymor byr. Bu i Gyngor Dosbarth Arfordirol Suffolk gyflwyno hysbysiad gorfodaeth yn honni toriad o reolaeth cynllunio. Nodwyd bod y toriad yn newid defnydd heb ganiatâd cynllunio o dŷ annedd C3 i lety hamdden masnachol (sui generis). Cyflwynwyd apêl yn erbyn yr hysbysiad gorfodaeth; fodd bynnag, cafodd yr apêl ei wrthod a chadarnhawyd yr hysbysiad gorfodaeth. Ystyriodd yr Arolygydd bod nifer o wahaniaethau amlwg, gan gynnwys patrwm o fynd a dod sy'n gysylltiedig â symudiadau traffig, amlder tebygol gweithgareddau tebyg i bartïon a'r posibilrwydd o ddiffyg ystyriaeth am gymdogion gyda'r defnydd presennol. Fel mater o ffaith a graddfa, roedd yr Arolygydd yn ystyried bod defnydd yr eiddo er dibenion llety gwyliau i'w osod yn bur wahanol mewn cymeriad o gymharu ag annedd preifat. Bu i'r newid hwn mewn cymeriad arwain at newid defnydd materol a oedd yn ddatblygiad a oedd angen caniatâd cynllunio. Cyflwynwyd apêl yn erbyn y penderfyniad i'r Uchel Lys. Bu i'r Llys Apêl gytuno ag achos yr ysgrifennydd gwladol. Bu i'r Llys Apêl benderfynu fel a ganlyn (Saesneg yn unig):

6 Moore v Sectretary of State for Communities and Local Government (2012)

"*It was not correct to say either that using a dwelling for commercial holiday lettings would never amount to a material change of use or that it would always amount to a material change of use. Rather, in each case it would be a matter of fact and degree and would depend on the characteristics of the use as holiday accommodation."*

3.9 Ceir enghreifftiau o benderfyniadau Apeliadau Cynllunio sydd wedi dilyn penderfyniad achos Moore. Maent yn cynnwys yr isod:-

Penderfyniad Apêl (APP/Q0505/C/18/3193261), 17 Richmond Road, Caergrawnt[7]

3.10 Roedd yr achos yn ymwneud a eiddo tŷ teras tref tri-llawr, tair ystafell wely ar stryd breswyl. Yn 2016, adroddwyd bod y tŷ yn cael ei hysbysebu fel tŷ gwyliau i'w osod (eiddo cyfan) ar Airbnb. Yn sgil y ffaith bod y tŷ annedd yn cael ei ddefnyddio'n fasnachol fel llety gwyliau tymor byr i ymwelwyr, yn hytrach na thŷ annedd, cynhaliwyd ymchwiliad gorfodaeth cynllunio oedd yn cynnwys cyflwyno Hysbysiad Torri Amod Cynllunio (PCN) a'i ddychwelyd wedi'i gwblhau. Yn y lle cyntaf, cyfeiriwyd y safle i'r Tîm Gorfodaeth Cynllunio gan drigolion lleol a oedd yn ymwneud ag aflonyddwch sŵn sy'n dod o ganlyniad i fwy o fynd a dod o'r eiddo (yn bennaf yn sgil pobl yn cyrraedd yr eiddo yn hwyr gyda'r nos ac yn gadael ben bore). Ar ôl cynnal adolygiad achos, daeth yn amlwg bod yr eiddo gyfan yn cael ei osod, yn hytrach nag ystafelloedd unigol am rai neu bob dydd o'r wythnos. Gan gyfeirio at achos Llys Apêl Moore v Yr Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer Cymunedau a Llywodraeth Leol (2012), ceisiodd yr Awdurdod ddarparu diffiniad gweithredol er mwyn diffinio pa bryd yr oedd newid defnydd perthnasol wedi digwydd. Y materion allweddol a ystyrir yw amlder y mynd a'r dod, gan y gall hyn achosi sŵn ac aflonyddwch a newid cymeriad ac effaith defnydd yr eiddo; a'r cyfnod o amser y mae'r eiddo ar gael i'w osod drwy gydol y flwyddyn, a all effeithio ar amwynder a natur barhaol y feddiannaeth breswyl.

3.11 Bu i'r Archwiliwr gasglu bod y dystiolaeth yn nodi bod cymeriad y defnydd dan sylw, yn benodol patrwm byrhoedlog y feddiannaeth, ynghyd â'r patrwm o fynd a dod cysylltiedig, yn bur wahanol i'r hyn sy'n gysylltiedig â thŷ annedd. Felly, fel mater o ffaith a graddfa, penderfynwyd bod newid defnydd wedi digwydd.

3.12 Yn dilyn yr hysbysiad gorfodaeth llwyddiannus a gyflwynwyd i 17 Richmond Road, hyd yma mae Cyngor Caergrawnt wedi cyflwyno 20 o hysbysiadau gorfodaeth pellach, ac mae pob un ohonynt wedi'u cadarnhau'n llwyddiannus ar apêl.

Penderfyniad Apêl (APP/F0114/C/18/3217514), 3 Greenway Lane, Lyncome, Caerfaddon[8]

---

7 Penderfyniad Apêl (APP/Q0505/C/18/3193261), 17 Richmond Road, Caergrawnt (Saesneg yn unig)

8 Penderfyniad Apêl (APP/F0114/C/18/3217514), 3 Greenway Lane, Lyncome, Caerfaddon (Saesneg yn unig)

3.13 Mae achos yr apêl wedi cynnwys tŷ annedd pâr saith ystafell wely sy'n cysgu hyd at 17 o bobl. Gwnaed yr apêl o ganlyniad i hysbysiad gorfodaeth a gyflwynwyd ar gyfer newid defnydd honedig yr eiddo o dŷ annedd preswyl C3 i ddefnydd sui generis (llety gwyliau masnachol). Bu i'r Arolygydd ystyried p'un a oedd yr eiddo yn cael ei osod yn achlysurol a ph'un a oedd yr annedd yn parhau i fod yn annedd arferol i'r apelydd. Darparodd y Cyngor dystiolaeth ar ffurf llyfrau log gan gymdogion a gwybodaeth o lwyfannau marchnata ar-lein bod yr eiddo'n cael ei osod er dibenion gwyliau ganol wythnos/benwythnosau.

3.14 Casglodd yr Arolygydd bod defnydd anawdurdodedig yr eiddo fel llety gwyliau masnachol wedi cyflwyno lefel a phatrwm o weithgaredd annerbyniol yn yr ardal breswyl, ar draul amwynder preswyl. Casglwyd bod cynnydd amlwg mewn sŵn, traffig ac aflonyddwch arall oedd wedi digwydd yn sgil defnydd anawdurdodedig yr eiddo. Cadarnhawyd yr Hysbysiad Gorfodaeth.

Effeithiolrwydd yr orfodaeth

3.15 Er bod enghreifftiau o achos gyfraith fel y cyfeirir atynt uchod oedd, yn seiliedig ar ffaith a graddfa, yn casglu bod defnyddio tŷ annedd fel llety gwyliau tymor byr yn newid defnydd materol a'i fod gofyn am hawl cynllunio ar gyfer y defnydd, gall ymgymryd â chamau gorfodaeth ar weithredwyr gymryd llawer o amser a bod yn llafurus i Awdurdod Cynllunio Lleol.

3.16 Byddai bwrw ymlaen â hysbysiad gorfodaeth mewn perthynas â chamddefnyddio tŷ annedd preswyl fel llety gwyliau tymor byr yn y lle cyntaf yn golygu gorfod adnabod beth yw'r tor-amod, h.y. i ba ddiben y mae'r tŷ annedd yn cael ei ddefnyddio. Os yw'r tor-amod honedig yn cael ei adnabod, bydd angen gwneud gwaith ymchwil mewn perthynas â chasglu tystiolaeth a gwybodaeth yn ymwneud â'r tor-amod. Yn y mwyafrif o achosion, mae adnabod a oes tor-amod wedi digwydd yn ddibynnol ar dderbyn gwybodaeth gan ffynhonnell drydydd parti (cymdogion). Ar ôl i'r wybodaeth gael ei chasglu, mae angen pennu p'un a yw'r newid defnydd perthnasol wedi digwydd, yn seiliedig ar ffaith a graddfa. Mae'n debygol bod pennu p'un a oes newid defnydd materol wedi digwydd yn seiliedig ar nifer y bobl sy'n mynd a dod o'r safle ac effaith y defnydd ar amwynder preswyl.

3.17 Os pennir bod newid defnydd perthnasol wedi digwydd, yna bydd angen rhoi ystyriaeth i p'un a yw'n ddoeth i gymryd camau neu beidio. Yng Nghynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn[9], mae Polisi TWR 2 (Llety Gwyliau) yn ymwrthod â cholli stoc dai barhaol er dibenion llety gwyliau. Fodd bynnag, yng Nghynllun Datblygu Lleol Caerdydd[10] nid oes polisi sy'n gwahardd

9 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn (Gorffennaf 2017)

10 Cynllun Datblygu Lleol Caerdydd (Ionawr 2017)

colli tŷ annedd preswyl er dibenion llety gwyliau, felly gellid cwestiynu buddioldeb cymryd camau gorfodaeth.

3.18 Mae'n debygol y bydd cyflwyno hysbysiadau gorfodaeth ar gartrefi gwyliau'n ddibynnol ar yr Awdurdod Cynllunio Lleol yn derbyn cwyn mewn perthynas â'r defnydd. Mae'n annhebygol y bydd gan dimau gorfodaeth mewn Awdurdodau Cynllunio Lleol yr adnoddau (yn sgil llwyth gwaith cynyddol a llai o adnoddau) i fwrw ymlaen yn rhagweithiol ac yn effeithiol â hysbysiadau gorfodaeth mewn perthynas â chamddefnyddio tai annedd preswyl er dibenion cartrefi gwyliau. Mae gorfodaeth lwyddiannus yn ddibynnol ar gael tystiolaeth trydydd parti gan gymdogion o ran yr effeithiau er mwyn asesu'r ardrawiad. Mewn rhai achosion, mae'n bosib bod y tŷ annedd wedi cael ei ddefnyddio fel llety gwyliau tymor byr am sawl blwyddyn; os gall y gweithredwr gyflwyno tystiolaeth o hynny (am gyfnod o 10 mlynedd neu fwy), gellid cyflwyno Tystysgrif o Ddatblygiad Defnydd Cyfreithlon, fyddai'n golygu nad oes angen caniatâd cynllunio. Mae gorfodaeth yn bytiog ac yn cael ei fwrw ymlaen yn seiliedig ar yr achos, mae hyn yn anghynaladwy ac yn annheg, yn hytrach rhaid ceisio datrysiad ymarferol i reoli'r camddefnydd o dai annedd fel llety gwyliau tymor byr.

3.19 Nid oes unrhyw enghreifftiau cyfredol o achos cyfraith sy'n ymwneud â defnyddio tŷ annedd (C3) fel ail gartref. Mae hyn yn debygol o fod gan y byddai defnyddio tŷ annedd fel ail gartref (nad yw byth yn cael ei osod allan ar sail fasnachol) yn sicr o ddisgyn o fewn dosbarth defnydd C3. Yn draddodiadol, mae'r ffordd o reoleiddio'r defnydd o dŷ annedd fel ail gartref wedi bod drwy gosbau ariannol, h.y. cynyddu'r premiwm ar y Dreth Gyngor a chynyddu'r dreth ar brynu ail eiddo (h.y. ail gartrefi a phrynu i osod).

4.0 Cynllunio a Rheoleiddio (Arfer Dda) - Tai Amlfeddiannaeth (HMO)

Diffiniad

4.1 Yng Nghymru, mae diffiniad Tai Amlfeddiannaeth (HMO) er dibenion gorfodi safonau tai a thrwyddedu HMO wedi'i ddiffinio'n glir yn Rhan 7 Deddf Tai 2004[11] a rheoliadau a wneir dan y Ddeddf. Mae'n cynnwys tai a fflatiau lle mae cyfleusterau yn cael eu rhannu neu ddim yn hunan-gynhaliol ac yn cynnwys eiddo a rennir gan 3 neu fwy o bersonau sydd ddim yn perthyn ac yn ffurfio un aelwyd er y gallant fod yn byw fel grŵp cydlynol.

4.2 Yn dilyn diwygiad i Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) 2016[12] cyflwynwyd dosbarth defnydd newydd oedd yn ymwneud â HMO (Dosbarth Defnydd C4), sy'n cael ei ddiffinio fel a ganlyn:

"Class C4. Houses in multiple occupation:
Use of a dwellinghouse by not more than six residents as a house in multiple occupation."

Tai Amlfeddiannaeth (HMO) - Trwyddedu Gorfodol ac Ychwanegol

4.3 Mae Deddf Tai 2004 yn ceisio gwella'r safonau tai ar gyfer tenantiaid sy'n rhentu llety yn y sector rhentu preifat, ynghyd â rheoleiddio'r defnydd a wneir ohono. Bu i'r ddeddfwriaeth gyflwyno nifer o fesurau sy'n effeithio ar y sector rhentu preifat ac yn benodol trwyddedu Tai Amlfeddiannaeth (HMO).

4.4 Mae'r gyfraith yn gofyn bod mathau penodol o eiddo i'w osod yn cael eu trwyddedu i fodloni safonau sy'n sicrhau bod tŷ'n ddiogel i'r meddianwyr a bod y landlord yn gymwys a'r person mwyaf priodol i'w reoli.

4.5 Cyflwynodd Rhan 2 Deddf Tai 2004 ddau fath o gynllun trwyddedu ar gyfer HMO:

1. Y Cynllun Gorfodol (y mae'n rhaid i bob awdurdod lleol ei weithredu)

Bwriedir i'r cynllun trwyddedu fod yn brif ddull o reoli safonau tai mewn HMO gyda risg uwch, h.y. y rhai sydd â'r risg uchaf o farwolaeth neu anaf yn sgil tân. Mae trwyddedu gorfodol yn ymdrin â HMO mwy, h.y. y rheini gyda thri neu fwy o loriau sy'n cael eu meddiannu gan 5 neu fwy o drigolion sy'n ffurfio dwy aelwyd neu fwy.

---

11 Deddf Tai 2004 (Saesneg yn unig)

12 Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Dosbarth Defnydd) (Diwygiad) (Cymru) 2016 (Saesneg yn unig)

2. Y Cynllun Trwyddedu Ychwanegol

Mae Rhan 2 y Ddeddf[13] yn rhoi grym dewisol i awdurdodau lleol ddynodi eu dosbarth cyfan neu ardaloedd ynddo fel ardal trwyddedu ychwanegol ar gyfer mathau penodol (neu bob math) o HMO, os bydd amodau penodol yn cael eu bodloni. Mae Rhan 3 y Ddeddf yn rhoi pwerau trwyddedu dewisol i awdurdodau lleol ymdrin â llety lle mae pryderon am y galw isel am dai neu angen i weithredu mesurau i wella'r cyflwr cymdeithasol neu economaidd yn sgil ymddygiad gwrthgymdeithasol arwyddocaol neu barhaus gyda rhai landlordiaid sector preifat yn methu â gweithredu i frwydro yn erbyn ymddygiad o'r fath.

4.6 Bwriedir i gynlluniau trwyddedu HMO (boed yn orfodol neu'n ychwanegol) sicrhau rheolaeth boddhaol a safonau ffisegol. Cyn cymeradwyo trwydded, rhaid i awdurdod fod yn fodlon â nifer o faterion, yn benodol bod deiliad y drwydded yn "berson ffit ac addas" a bod yr HMO yn cael ei reoli'n effeithiol.

4.7 Wrth gymeradwyo pob trwydded, rhaid gosod rhai amodau gorfodol, gan gynnwys diogelwch nwy, tân a thrydanol, ynghyd â datganiad o delerau meddiannaeth. Yn ogystal, mae gan awdurdodau'r disgresiwn i osod amodau pellach a allai ymwneud â materion megis cymryd camau rhesymol ac ymarferol i atal ymddygiad gwrthgymdeithasol, cyfyngiadau ar y defnydd a wneir o ran o eiddo neu nifer y meddianwyr, gwneud unrhyw waith atgyweirio i ddod â'r eiddo i fyny i safon neu ofyniad i ddeiliad y drwydded i fynychu hyfforddiant perthnasol.

4.8 Er mwyn addasu i drwyddedu ychwanegol, rhaid i awdurdod lleol ystyried bod cyfran arwyddocaol o'r math perthnasol o HMO yn yr ardal gyfan neu ran benodol o'r dosbarth yn "cael ei reoli'n ddigon aneffeithiol gan ei fod yn arwain, neu'n debygol o arwain at un neu fwy o broblemau penodol, naill ai ar gyfer y rhai sy'n meddiannu'r HMO, neu i aelodau'r cyhoedd". Yn unol â hynny, rhaid i'r awdurdod nodi, nid yn unig amodau tai deiliaid yr HMO ond hefyd effaith yr HMO ar y gymuned yn ehangach, e.e. ymddygiad gwrthgymdeithasol y deiliaid a'u hymwelwyr.

4.9 Nid yw cyflwyno trwyddedu ychwanegol yn tueddu i gyfyngu twf HMO, ond mae'n cael effaith gadarnhaol ar wella safonau ac ymdrin â rheolaeth anfoddhaol.

4.10 Penderfynodd Cyngor Gwynedd wneud y drwydded HMO ychwanegol yn ofyniad ar gyfer Gwynedd gyfan er mwyn cynnal safonau. Ar y llaw arall, mae Cyngor Caerdydd wedi datgan dwy ardal fel rhai sydd angen Cynlluniau Trwyddedu Ychwanegol, sef Cathays a Phlasnewydd. Mae gan y ddwy ardal boblogaeth uchel o fyfyrwyr, felly, bydd gweithredu'r cynllun

13 Deddf Tai 2004 (Saesneg yn unig)

trwyddedu yn cynorthwyo i reoli'r crynhoad o eiddo HMO yn yr ardaloedd hyn sydd o dan bwysau.

4.11 Un budd mawr o weithredu'r cynllun trwyddedu ychwanegol yw sicrhau bod yr eiddo'n bodloni'r safonau gofynnol o ran iechyd a diogelwch a bod yr eiddo'n cael ei reoli'n briodol. Yn ogystal, mae'r cynllun trwyddedu'n rhoi ffynhonnell ddefnyddiol o wybodaeth mewn perthynas â nifer a lleoliad ar gyfer pob HMO yn ardal yr Awdurdod Lleol.

Rheolaethau Cynllunio

4.12 Yn 2015, bu i Lywodraeth Cymru gomisiynu astudiaeth ymchwil mewn perthynas â Thai Amlfeddiannaeth (HMO)[14] yn sgil pryderon cynyddol mewn perthynas â'u heffaith ar sefydlogrwydd cymunedau lleol. Roedd crynodiadau o Dai Amlfeddiannaeth wedi tyfu'n hanesyddol mewn dinasoedd/trefi prifysgol lle roedd cynnydd mewn angen/galw i gartrefu nifer fawr o fyfyrwyr. O ganlyniad, roedd tai i deuluoedd yn cael eu caffael a'u rhentu allan fel tai myfyrwyr i'w rhannu.

4.13 Gall pryderon godi gyda rheolaeth Tai Amlfeddiannaeth yn sgil natur fyrhoedlog nifer o denantiaethau, gyda nifer o drigolion ar incwm isel ac/neu yn dod o grwpiau bregus, y defnydd dwys a wneir o gyfleusterau a rennir a'r diffyg rhyngweithio rhwng trigolion a allai fod yn gwbl ddieithr i'r naill a'r llall. O ganlyniad, bydd defnyddio tŷ fel Tŷ Amlfeddiannaeth yn fwy dwys, yn gyffredinol, nag fel defnydd aelwyd sengl. Gallai hyn effeithio ar drigolion y Tŷ Amlfeddiannaeth yn ogystal â'r gymdogaeth yn ehangach.

4.14 Dengys yr Adolygiad bod y crynodiadau o Dai Amlfeddiannaeth ar draws Cymru gyfan yn bur gyfyngedig gyda'r crynodiadau i'w cael yn bennaf yn y pedair dinas a thref prifysgol (Caerdydd, Abertawe, Aberystwyth a Bangor).

4.15 Cadarnhaodd yr adolygiad bod y problemau cyffredin mewn perthynas â thai amlfeddiannaeth yn cynnwys:

- Difrod i gydlyniant cymunedol gyda lefelau uwch o drigolion byrhoedlog a llai o aelwydydd tymor hir a theuluoedd sefydlog, gan arwain yn y tymor hir at gymunedau nad ydynt yn gytbwys a hunan-gynhaliol;
- Mynediad i'r ardal ar gyfer perchnogion preswyl a phrynwyr tro cyntaf yn dod yn llawer anoddach yn sgil prisiau tai uwch a chystadleuaeth gan landlordiaid, gyda gostyngiad yn nifer y tai i deuluoedd;
- Cynnydd mewn ymddygiad gwrthgymdeithasol, sŵn, byrgleriaeth a throseddau eraill;

14 Tai amlfeddianniaeth: Adolygu a Chasglu Tystiolaeth, Llywodraeth Cymru (2015)

- Gostyngiad yn ansawdd yr amgylchedd lleol a'r strydwedd o ganlyniad i fwy o ysbwriel, gwastraff a thipio anghyfreithlon, lefelau uwch o flerwch ac arwyddion 'ar osod' yn amlwg;
- Newid yng nghymeriad ardal drwy dueddiad i gael niferoedd cynyddol o fwytai têc-awê, siopau bwyd disgownt ac asiantaethau gosod tai;
- Pwysau cynyddol ar barcio;
- Gostyngiad yn y ddarpariaeth o gyfleusterau cymunedol i deuluoedd a phlant, yn benodol y pwysau ar ysgolion drwy gwymp mewn cofrestriadau.

4.16 Fel y gwelir o'r uchod, mae effaith lefelau uchel o dai amlfeddiannaeth felly'n ymdebygu i'r effaith y mae crynodiadau uchel o berchnogaeth cartrefi gwyliau yn eu cael ar gymunedau lleol, sydd wedi'u hamlygu mewn rhan arall o'r papur hwn.

4.17 Yn dilyn yr adolygiad, ar 25 Chwefror 2016, bu i Lywodraeth Cymru greu dosbarth defnydd newydd (C4)[15] ar gyfer Tai Amlfeddiannaeth llai, a ddosbarthwyd yn flaenorol fel Tai Annedd (C3). Cynhyrchwyd Canllawiau pellach ar y mater gan Lywodraeth Cymru yn 2017[16].

4.18 Er dibenion 'cynllunio', mae Tai Amlfeddiannaeth yn syrthio o fewn dau ddefnydd gwahanol:

- Tŷ Amlfeddiannaeth bychan - Eiddo gyda thenantiaid wedi'i feddiannu gan 3-6 o bobl sydd ddim yn perthyn sy'n byw mewn eiddo ac yn rhannu mwynderau mwy sylfaenol, sy'n syrthio o fewn Dosbarth Defnydd C4.
- Tŷ Amlfeddiannaeth mawr: Eiddo gyda thenantiaid wedi'i feddiannu gan 7 neu fwy o bobl sydd ddim yn perthyn sy'n byw mewn eiddo ac yn rhannu mwynderau mwy sylfaenol, sy'n ddefnydd '*Sui Generis'* (sef, 'o'u math eu hunain').

4.19 Gall Tai Amlfeddiannaeth llai sy'n medru tystiolaethu eu bod yn weithredol cyn 2016 wneud cais am Dystysgrif Datblygiad Defnydd Cyfreithlon; sy'n golygu nad yw Awdurdodau Cynllunio Lleol wedi medru gorfodi Tai Amlfeddiannaeth bychan hirsefydlog yn ôl-weithredol.

4.20 Felly, ers 2016, mae angen caniatâd cynllunio i ddefnyddio tŷ annedd fel Tŷ Amlfeddiannaeth bychan (hyd at 6 o bobl nad ydynt yn perthyn). O ganlyniad, mae gan Awdurdodau Cynllunio Lleol y gallu i lunio polisïau cynllunio lleol addas sy'n cynorthwyo i reoli a rheoleiddio'r nifer o Dai Amlfeddiannaeth mewn ardaloedd penodol sydd 'dan bwysau'.

4.21 O fewn polisi TAI 9 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn: Isrannu eiddo presennol i fflatiau hunangynhaliol a Thai Amlfeddiannaeth[17] cyfyngir ar nifer yr achosion lle rhoddir

15 Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Dosbarth Defnydd) (Diwygiad) (Cymru) 2016 (Saesneg yn unig)

16 Tai Amlfeddiannaeth: Canllaw Ymarfer, Llywodraeth Cymru (2017)

17 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn (Gorffennaf 2017)

caniatâd am Dai Amlfeddiannaeth. Yn wardiau Deiniol a Menai (Bangor), ni ddylai'r gyfran o Dai Amlfeddiannaeth fod yn fwy na 25% a 10% yng ngweddill wardiau ardal y Cynllun.

4.22 Mae Cynllun Datblygu Lleol Cyngor Caerdydd[18] (a fabwysiadwyd ym mis Ionawr 2016), yn cynnwys polisi sy'n nodi y bydd yr effaith ar amwynder ac/neu ar gymeriad yr ardal yn cael ei ystyried wrth asesu ceisiadau Tai Amlfeddiannaeth. Golyga hyn pan fo'r Cyngor yn derbyn cais cynllunio am Dŷ Amlfeddiannaeth llai (C4) neu fwy (Sui Generis), yna bydd dwysedd y Tai Amlfeddiannaeth presennol yn yr ardal leol yn cael ei ystyried ar y cyd â materion eraill. I ategu'r polisi hwn, mae'r Cyngor wedi cynhyrchu Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA[19]) ar Dai Amlfeddiannaeth. Mae hyn yn ymhelaethu ar y polisi sydd wedi'i gynnwys yn y Cynllun Datblygu Lleol, ac yn rhoi arweiniad ar y materion fydd yn cael eu hystyried o ran ceisiadau cynllunio am Dai Amlfeddiannaeth.

18 Cynllun Datblygu Lleol Caerdydd (Ionawr 2017)

19 Tai amlfeddiannaeth: Canllaw Cynllunio Atodol (Cyngor Caerdydd, Hydref 2016)

5.0 Cymhelliant Ariannol

5.1 Dros yr ugain mlynedd diwethaf, bu twf enfawr yn y sector cartrefi gwyliau yng Nghymru. Mae'r farchnad ffyniannus hon, ynghyd â ffactorau cyfrannol eraill, wedi creu amgylchedd delfrydol ar gyfer incwm a refeniw gosod llewyrchus. I'r rheini sy'n ystyried buddsoddi mewn eiddo fel llety gwyliau tymor byr, gallai fod yn ddychweliad sylweddol ar fuddsoddiad. Er bod llety gwyliau tymor byr yn arwain at fwy o gostau ar wasanaethau, costau rheoli eiddo a chynnal a chadw cyffredinol, fel arfer, mae'r refeniw gros y flwyddyn o gartref gwyliau yn sylweddol uwch nag eiddo i'w osod yn draddodiadol am y tymor hir.

5.2 Mae gosod eiddo fel llety gwyliau tymor byr yn cael ei ystyried yn fasnach yn hytrach na buddsoddiad. Mae hyn yn caniatáu i'r buddion o wrthbwyso costau llog morgeisi yn erbyn y refeniw, ynghyd â chysodi treth cyngor a biliau eraill yn erbyn yr incwm.

Y Dreth Gyngor

5.3 Mae Adran 139 yn Neddf Tai (Cymru) 2014[20] yn diwygio Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992[21] ac yn galluogi awdurdod biliau (Cyngor Sir neu Gyngor Bwrdeistref Sirol) yng Nghymru i ddad-gymhwyso unrhyw ostyngiad a roddwyd i dai annedd gwag yn yr hirdymor a thai annedd wedi'u meddiannu am gyfnodau a chymhwyso swm uwch o'r dreth gyngor (premiwm). Mae'r pwerau a roddir i awdurdodau lleol yn ddewisol.

5.4 O 1 Ebrill 2017, mae awdurdodau lleol wedi medru codi premiwm o hyd at 100% o gyfradd safonol y dreth gyngor ar eiddo lle nad yw'n unig neu brif annedd i unrhyw un, a naill ai bod yr eiddo wedi'i ddodrefnu (ail gartref) neu heb ei ddodrefnu am dros 12 mis (gwag yn yr hirdymor). Bu i'r Rheoliadau blaenorol roi disgresiwn i'r Cyngor i godi Treth Gyngor llawn, neu i ganiatáu gostyngiad o 25% neu 50%, i ddosbarthiadau o ail gartrefi, ac i ganiatáu gostyngiad o 50% (neu ostyngiad ar ganran is), neu ddim gostyngiad o gwbl, ar eiddo gwag hirdymor sydd wedi bod yn wag am chwe mis neu fwy.

5.5 Rhaid i Gyngor wneud ei benderfyniad cyntaf i godi "premiwm" o leiaf un flwyddyn cyn dechrau'r flwyddyn ariannol y mae'n ymwneud â hi. Ar 8 Rhagfyr 2016, penderfynodd Cyngor Gwynedd y byddai premiwm o 50% yn cael ei godi ar eiddo wedi'i ddodrefnu (dosbarth B), lle nad yw'n unig neu brif annedd i unrhyw un o 1 Ebrill 2018 ymlaen, a 50% ar eiddo di-ddodrefn ac heb eu meddiannu lle nad yw'n unig neu brif annedd i unrhyw un. Nid yw Cyngor Caerdydd,

---

20 Deddf Tai (Cymru) 2014 (Saesneg yn unig)

21 Local Government Finance Act 1992 (Saesneg yn unig)

hyd yma, wedi cyflwyno premiwm, ac mae ail gartrefi yn talu'r gyfradd Treth Cyngor safonol llawn.

5.6 Gweler isod sefyllfa Cymru gyfan mewn perthynas â Phremiwm Treth Cyngor:

Awdurdod Lleol	Premiwm	Dyddiad gweithredu	Cyfradd	Sylwadau Ychwanegol
Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent	Na	-	-	
Cyngor Gwynedd Pen-y-bont ar Ogwr	Na	-	-	
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili	Na	-	-	
Cyngor Sir Gâr	Na	-	-	
Cyngor Sir Ceredigion	Oes	-	25%	
Cyngor Caerdydd	Na	-	-	
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	Oes	01/04/2020	25%	Penderfynodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy argymell lefel o 50% o Bremiwm Treth Cyngor ar Gartrefi Gwag Hirdymor ac Ail Gartrefi o 1 Ebrill 2021 (yn amodol ar adolygiad yn ystod 2021/2022).
Cyngor Sir Ddinbych	Oes	01/04/2018	50%	
Cyngor Sir y Fflint	Oes	01/04/2017	50%	
Cyngor Gwynedd	Oes	01/04/2018	50%	
Cyngor Sir Ynys Môn	Oes	01/04/2019	35%	

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil	Na	-	-	
Cyngor Sir Fynwy	Na	-	-	
Cyngor Castell-nedd Port Talbot	Na	-	-	
Cyngor Dinas Casnewydd	Na	-	-	
Cyngor Sir Benfro	Oes	01/04/2017	50%	
Cyngor Sir Powys	Oes	01/04/2017	50%	Ar 24/09/2020, bu i Gyngor Sir Powys ystyried rhybudd o gynnig i gynyddu'r premiwm Treth Cyngor ar eiddo sy'n cael ei feddiannu am gyfnodau i 75%, ac mae'n cynnal ymgynghoriad ar y mater.
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda-Cynon-Taf	Na	-	-	
Cyngor Abertawe	Na	-	-	Bydd y Cyngor yn cyflwyno premiwm o 100% o 01/04/2021
Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Torfaen	Na	-	-	
Cyngor Bro Morgannwg	Na	-	-	
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	Oes	01/04/2017	50%	

Tabl 1: Premiwm Treth Cyngor Awdurdodau Lleol Cymru

5.7 Gellir defnyddio'r cyllid ychwanegol a gesglir drwy godi treth cyngor i (enghreifftiau yn unig)[22]:

22 Canllawiau Gweithredu Premiymau'r Dreth Gyngor ar Gartrefi Gwag Hirdymor ac Ail Gartrefi yng Nghymru, Llywodraeth Cymru (2016)

- Darparu eithriadau a gostyngiadau ar y Dreth Gyngor a threthi eraill a fyddai'n galluogi trethdalwyr i gael mynediad i'w cartref cyntaf. Er enghraifft, ymestyn eithriad Treth Cyngor Dosbarth A ar eiddo.
- Gwella effeithlonrwydd ynni cartrefi.
- Grantiau busnes i helpu busnesau SME ac entrepreneuriaid - er enghraifft - opsiynau tai i bobl hŷn, gwella eiddo i safonau cartrefi am oes, ymdrin â dyledion a chefnogaeth tai.
- Cyllido cynlluniau iaith yn yr ardaloedd hynny ble gwelir gostyngiad yn nefnydd yr iaith Gymraeg.

5.8 Un mater sydd ynghlwm â chaniatáu'r pŵer i gynyddu'r dreth gyngor ar ail gartrefi yw y gall rhai eiddo sy'n cael eu gosod fel llety gwyliau hunanarlwyo drosglwyddo i'r system trethi annomestig fel eiddo busnes. Yn sgil argaeledd Rhyddhad Trethi Busnesau Bach ar Drethi Annomestig, nid ydynt yn gwneud unrhyw gyfraniad at drethi lleol. Felly mae'r incwm treth o'r eiddo hyn yn cronni ar lefel genedlaethol ac fe'i gollir o incwm y dreth gyngor sydd ar gael i gyfrannu'n uniongyrchol i ofynion cyllidebol yr awdurdodau dan sylw. Mae hefyd yn cynyddu'r arian sydd angen ei ddyrannu i ryddhad trethi busnesau bach gan leihau capasiti Llywodraeth Cymru i ariannu cynlluniau o'r fath ar yr un raddfa â Lloegr.

Trethi annomestig - eiddo hunanarlwyo

5.9 Mae'r holl Eiddo wedi'u rhestru er dibenion trethi lleol mewn un o ddau Restr. Mae eiddo domestig yn cael ei osod mewn Band ac yn cael ei restru am Dreth Gyngor, lle mae gan bob eiddo annomestig arall Werth Trethadwy sy'n cael ei gyfrifo a'i osod ar y Rhestr Cyfraddau Treth Annomestig (cyfeirir atynt ar lafar fel Trethi Busnes). Mae Gwerth Trethadwy a disgrifiad yr eiddo yn cael eu cyfrifo a'u pennu gan y Swyddfa Brisio, sy'n asiantaeth o Gyllid y Wlad.

5.10 Ers 1 Ebrill 2010 yng Nghymru, gellir prisio eiddo sydd ar gael yn fasnachol i'w osod fel llety gwyliau hunan-arlwyo ar gyfer trethi annomestig, ar yr amod bod Asiantaeth y Swyddfa Brisio (VOA)[23] yn fodlon:

- y bydd ar gael i'w osod yn fasnachol fel llety hunan-arlwyo am gyfnodau byr sy'n dod i gyfanswm o 140 diwrnod neu fwy yn y cyfnod 12 mis dilynol;
- bod buddion y trethdalwr yn yr eiddo'n eu galluogi i'w osod am gyfnodau o'r fath;
- yn y 12 mis cyn yr asesiad ei fod wedi bod ar gael i'w osod yn fasnachol fel llety hunan-arlwyo am gyfnodau byr am gyfanswm o 140 diwrnod neu fwy;

23 Canllaw i Drethdalwyr Ardrethi Annomestig ar gyfer Eiddo Hunanddarpar yng Nghymru, Llywodraeth Cymru (2019)

- mae'r cyfnodau byr y mae wedi cael ei osod yn fasnach wedi dod i gyfanswm o 70 diwrnod fan leiaf yn ystod y cyfnod hwnnw.

5.11 O 1 Ebrill 2016 yng Nghymru, bydd y meini prawf uchod yn parhau i fod yn weithredol ond yn ogystal mae darpariaeth newydd fel ag y bo:

- gan fusnesau sy'n cynnwys nifer o eiddo hunanarlwyo yn yr un lleoliad neu yn agos iawn at ei gilydd y dewis i gymryd cyfartaledd o nifer y dyddiad gosod ar gyfer yr eiddo i fodloni'r maen prawf o 70 diwrnod lle maent yn cael eu gosod gan yr un busnes neu fusnesau cysylltiedig

5.12 Mae canllawiau a chyngor llawn ar raddio eiddo hunanarlwyo yng Nghymru ar gael yn 'Canllawiau i Drethdalwyr: Trethi Annomestig ar gyfer Eiddo Hunanddarpar yng Nghymru', Llywodraeth Cymru.[24]

Rhyddhad Trethi Busnes yng Nghymru

5.13 Mae Trethi Annomestig (NDR) wedi'u datganoli'n llawn i Gymru ers mis Ebrill 2015, maent yn cael eu casglu gan Awdurdodau Lleol ac yn cael eu talu i 'bŵl' cenedlaethol sy'n cael ei weinyddu gan Lywodraeth Cymru. Maent yn cael eu hailddosbarthu i Awdurdodau Cymru drwy fformwla Setliad Llywodraeth Leol, yn seiliedig ar y boblogaeth sy'n 18 mlwydd oed a throsodd, waeth faint o incwm sy'n cael ei godi gan bob Awdurdod.

5.14 Daeth cynllun parhaol newydd i rym ar 1 Ebrill 2018. Mae Llywodraeth Cymru yn darparu rhyddhad trethi busnes i fusnesau bach cymwys:

- bydd eiddo busnes cymwys gyda gwerth trethadwy o hyd at £6,000 yn derbyn rhyddhad o 100%; a
- bydd y rheini sydd â gwerth trethadwy o rhwng £6,001 a £12,000 yn derbyn rhyddhad treth ar sail taprog o 100% i sero

5.15 Gwerth trethadwy yw'r gwerth sy'n cael ei aseinio i eiddo annomestig gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio, ac mae'n seiliedig ar rent marchnad blynyddol yr eiddo, ei faint a'r defnydd a wneir ohono. Mae'r Asiantaeth Swyddfa Brisio yn adolygu'r gwerthoedd hyn bob pum mlynedd.

5.16 Mae Rhyddhad Trethi Busnesau Bach (SBRR) yng Nghymru yn cael ei ariannu'n llwyr gan Lywodraeth Cymru a dyma'r cynllun Rhyddhad Trethi Annomestig mwyaf sy'n gweithredu yng

24 Canllaw i Drethdalwyr Ardrethi Annomestig ar gyfer Eiddo Hunanddarpar yng Nghymru, Llywodraeth Cymru (2019)

Nghymru, ac mae'n darparu rhyddhad trethi mandadol i eiddo yn unol â'u gwerth trethadwy a'u categori defnydd bras.

5.17 Mae awdurdodau lleol yn gyfrifol am roi gwybodaeth glir a hygyrch i drethdalwyr ynghylch manylion a gweinyddiad y cynllun. Os, am unrhyw reswm, nad oes modd i awdurdod ddarparu'r rhyddhad hwn i drethdalwyr cymwys o fewn cyfnod o amser rhesymol, dylid ystyried rhoi gwybod i drethdalwyr cymwys eu bod yn gymwys am y rhyddhad ac y bydd eu biliau'n cael eu hailgyfrifo.

5.18 Gofynnir i Awdurdodau Lleol nodi cyfanswm y rhyddhad a ddarperir dan y cynllun yn eu Dychweliadau Rhyddhad Trethi Annomestig (NDR1 ac NDR3).

Llety Gwyliau wedi'i Ddodrefnu i'w Osod (FHL)

5.19 Mae rheolau trethi arbennig ar gyfer yr incwm rhent o eiddo sy'n gymwys fel llety gwyliau wedi'u dodrefnu i'w gosod (FHL), ar yr amod eu bod yn bodloni'r meini prawf a restrir isod. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Ad-hawlio 'Lwfansau Cyfalaf' yn ôl - gellir hawlio lwfansau cyfalaf am wariant cyfalaf, e.e. poptai, oergelloedd, teledai, soffas, byrddau, carpedi, llenni, ac ati. Ar hyn o bryd, gall y £200,000 cyntaf o wariant cyfalaf a wneir fod yn gymwys am 100% o Lwfans Cyfalaf.
- Cyfraniadau pensiwn gyda mantais treth - Mae incwm o Lety Gwyliau wedi'i Ddodrefnu yn cyfrif fel 'enillion perthnasol' er dibenion cyfraniadau pensiwn. Mae hyn yn golygu y gellir gwneud cyfraniadau pensiwn gyda mantais treth.
- Rhyddhad Treth Enillion Cyfalaf - gellir hawlio rhyddhad treth enillion cyfalaf ar lety gwyliau wedi'i osod; mae'r rhain yn cynnwys:
  a. Rhyddhad Entrepreneuriaid - dim ond yn talu treth o 10% ar yr holl enillion ar asedau cymwys yn hytrach na 18% neu 28%.
  b. Rhyddhad treigl - yn galluogi i enillion taladwy penodol gael eu gohirio os ceir asedau masnachu newydd. Gellir gohirio enillion ar werthu llety gwyliau wedi'i ddodrefnu gan ddefnyddio'r rhyddhad hwn a gallai caffael eiddo llety gwyliau wedi'i ddodrefnu gyfrif fel ased masnachu newydd sy'n galluogi i enillion ar yr asedau eraill i gael eu gohirio.
  c. Rhyddhad daliol - Yn galluogi enillion taladwy fyddai'n codi fel arall ar rodd o eiddo i gael eu gohirio.
  d. Rhannu'r Treth rhwng partner - Os yw'r llety gwyliau yn eiddo ar y cyd gyda phartner neu ŵr/gwraig, gellir rhannu'r elw rhyngoch er dibenion treth, waeth beth fo gwir gyfranddaliadau eu perchnogaeth yn yr eiddo llety gwyliau wedi'i ddodrefnu.

5.20 I fod yn gymwys fel llety gwyliau wedi'i ddodrefnu, rhaid i'r eiddo fod yn:

- Cael ei osod yn fasnachol - rhaid i'r llety gwyliau gael ei osod ar sail fasnachol gyda'r bwriad o wneud elw.
- Wedi'i ddodrefnu - rhaid i ddigon o ddodrefn gael ei ddarparu er meddiannaeth arferol ac mae'n rhaid i'ch hymwelwyr gael defnyddio'r dodrefn

5.21 Ni all llety fod yn gymwys fel Llety Gwyliau wedi'i Ddodrefnu oni bai ei fod yn cyd-fynd ag amodau meddiannaeth sy'n ymwneud yn benodol â'r patrwm meddiannu, argaeledd a'r amodau gosod.

5.22 Yn ogystal, mae Llety Gwyliau wedi'i Ddodrefnu yn cael eu trin mewn ffordd debyg i fusnes pan mae'n dod i dreuliau. Golyga hyn y gellir gosod treuliau yn erbyn yr incwm ar lety gwyliau, cyhyd ag y maent yn cael eu hawlio yn erbyn y treuliau ac nid ydynt yn gyfalaf.

Trosolwg

5.23 Mae manteision ariannol arwyddocaol i berchnogion tai, fel yr amlinellir uchod, sy'n ymwneud â gosod eiddo fel llety gwyliau. Mae cartrefi gwyliau a ddefnyddir fel llety gwyliau tymor byr yn arwain at werth trethadwy uwch, yn gymwys am ryddhad trethi busnes bychan ac yn gymwys am ryddhad treth incwm buddiol. Mae hyn ar y cyd â'r hinsawdd ariannol presennol (cyfraddau llog isel a marchnad stoc gymharol statig), yn golygu bod prynu/gosod eiddo preswyl fel llety gwyliau tymor byr mewn cyrchfannau poblogaidd i dwristiaid yn cael eu hystyried yn gynyddol fel buddsoddiadau busnes deniadol; gyda'r budd ychwanegol y gall y perchennog barhau i ddefnyddio'r eiddo er defnydd gwyliau personol fel a phan bod angen. Felly, nid yn unig y mae'r stoc dai leol bresennol yn cael ei phrynu fel ail gartrefi, erbyn hyn, mae'n dod dan fygythiad cynyddol gan 'lety gwyliau tymor byr'. Mae ffigyrau'n nodi unwaith y bydd eiddo domestig yn cael ei 'golli', nid oes llawer iawn byth yn dychwelyd i restr y Dreth Gyngor.

5.24 Er y derbynnir bod y Cynghorau yn cael eu had-dalu am eiddo preswyl sy'n cael eu cofrestru am Ryddhad Trethi Annomestig, y mater sylfaenol yw p'un a ddylid caniatáu i eiddo preswyl presennol gael eu defnyddio fel 'buddsoddiadau busnes' heb i'r broses ddyledus gael ei dilyn. Yn ogystal, gan bod y math hwn o fusnes yn cael ei ystyried yn ganiataol o fewn defnydd dosbarth C3, mae'n codi mater ynghylch p'un a yw'r dosbarth defnydd presennol, fel ag y mae'n ymwneud ag anheddau C3, yn ddiffygiol. Dylai Awdurdodau Lleol fedru rheoleiddio'r niferoedd sy'n symud o ddefnydd domestig i annomestig drwy ganiatáu 'newid defnydd' yn ffurfiol.

5.25 O ganlyniad, ystyrir na ddylid rhoi caniatâd i unrhyw eiddo preswyl presennol (nad oes ganddo ganiatâd cynllunio cyfreithlon i gael ei ddefnyddio er dibenion 'llety gwyliau tymor byr') i gael ei gofrestru fel 'busnes' a'i brisio am 'drethi annomestig'.

6.0 Y Sefyllfa Bresennol

6.1 Mae rhan allweddol o'r gwaith ymchwil yn ymwneud â choladu gwybodaeth sy'n ymwneud â'r data gwaelodol ynghylch nifer y llety gwyliau sy'n bodoli yng Ngwynedd, Caerdydd a Chymru. Mae hyn yn cynnwys casglu gwybodaeth mewn perthynas â llety gwyliau tymor byr, ynghyd ag ail gartrefi. Gall casglu gwybodaeth gywir mewn perthynas â nifer a lleoliad llety gwyliau fod yn anodd gan nad oes un ffynhonnell wybodaeth. Mae llety preifat sy'n cael ei osod ar sail ad hoc, fel arfer drwy wefannau megis Airbnb, yn llawer anoddach i'w cyfrif gan eu bod yn dod ar gael o bryd i'w gilydd ac fe roddir y gorau i'w defnyddio fel llety gwyliau heb unrhyw hysbysiad ffurfiol. Felly, mae'n anodd asesu difrifoldeb y sefyllfa, ac mae'n rhaid iddo fod yn seiliedig ar y wybodaeth orau sydd ar gael. Gwnaed cais i adrannau y Dreth Gyngor ymhob Awdurdod Lleol unigol yng Nghymru i dderbyn gwybodaeth ynghylch nifer yr ail gartrefi a llety gwyliau hunanarlwyo yn Ardal eu Hawdurdod Lleol.

6.2 Mae pob Awdurdod wedi darparu'r wybodaeth a ganlyn:

- Nifer yr eiddo preswyl yn Ardal yr Awdurdod Lleol
- Nifer yr ail gartrefi
- Nifer yr unedau hunanarlwyo sy'n gymwys am drethi annomestig

6.3 Nid oedd gwybodaeth ar gael gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam. Mae'r data mewn perthynas â CBS Wrecsam ynghylch unedau hunanarlwyo yn seiliedig ar wybodaeth oedd ar gael gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio[25] drwy gynnal chwiliad uwch a defnyddio'r cod categori arbennig ar gyfer llety gwyliau hunanarlwyo (131). Ceir gwybodaeth am CBS Wrecsam mewn perthynas â nifer yr ail gartrefi yn ardal yr awdurdod o wefan Stats Wales[26]. Dylid nodi na ddylid ystyried ffigyrau Stats Wales fel gwybodaeth gywir gan eu bod yn seiliedig yn unig ar ragamcanion a ddarparwyd gan bob Awdurdod Lleol.

6.4 Mae data wedi ei ddarparu gan pob awdurdod o ran y nifer o ail gartrefi sydd o fewn ardal yr awdurdod. Yn unol â Deddf Tai (Cymru) 2014[27] diffinnir “ail gartref” fel cartref nad yw'n unig neu brif breswylfa i berson ac sydd wedi'i ddodrefnu'n sylweddol.

6.5 Yn ogystal, dylid nodi bod nifer y llety gwyliau hunanarlwyo sy'n gymwys i dalu trethi busnes annomestig yn cynnwys tai annedd preswyl sydd wedi trosglwyddo i dalu'r tariff trethi

---

25 Asiantaeth y Swyddfa Brisio - Cartrefi Gwyliau (Hunan-arlwyo), Trethi Busnes Annomestig (Saesneg yn unig)

26 Stats Cymru, Anheddau y Dreth Gyngor yn ôl awdurdod lleol

27 Deddf Tai (Cymru) 2014 (Saesneg yn unig)

annomestig, ynghyd â llety gwyliau pwrpasol, h.y. y rhai sydd wedi cael caniatâd cynllunio fel llety gwyliau.

6.6 Mae'r tabl isod yn nodi gwybodaeth y Dreth Gyngor mewn perthynas â nifer y llety gwyliau o fewn ardaloedd yr astudiaeth achos yng Ngwynedd a Chaerdydd. Yn ogystal, darperir gwybodaeth mewn cyd-destun cenedlaethol:

	Gwynedd	Caerdydd	Cymru
Nifer yr unedau preswyl	61,645	159,193	988,418
Nifer yr ail gartrefi	4,873	3,588	18,547
Cyfanswm llety gwyliau (unedau busnes annomestig)	1,976	54	6,906
Cyfanswm	6,849	3,642	25453
Canran gyfunol o gartrefi gwyliau	10.76%	2.2%	2.56%

Tabl 2: Ffynhonnell wybodaeth - Y Dreth Gyngor, haf 2020

6.7 Mae'r siart a'r map a ganlyn yn rhoi ciplun gweledol o'r ddarpariaeth cartrefi gwyliau presennol yng Nghymru:-

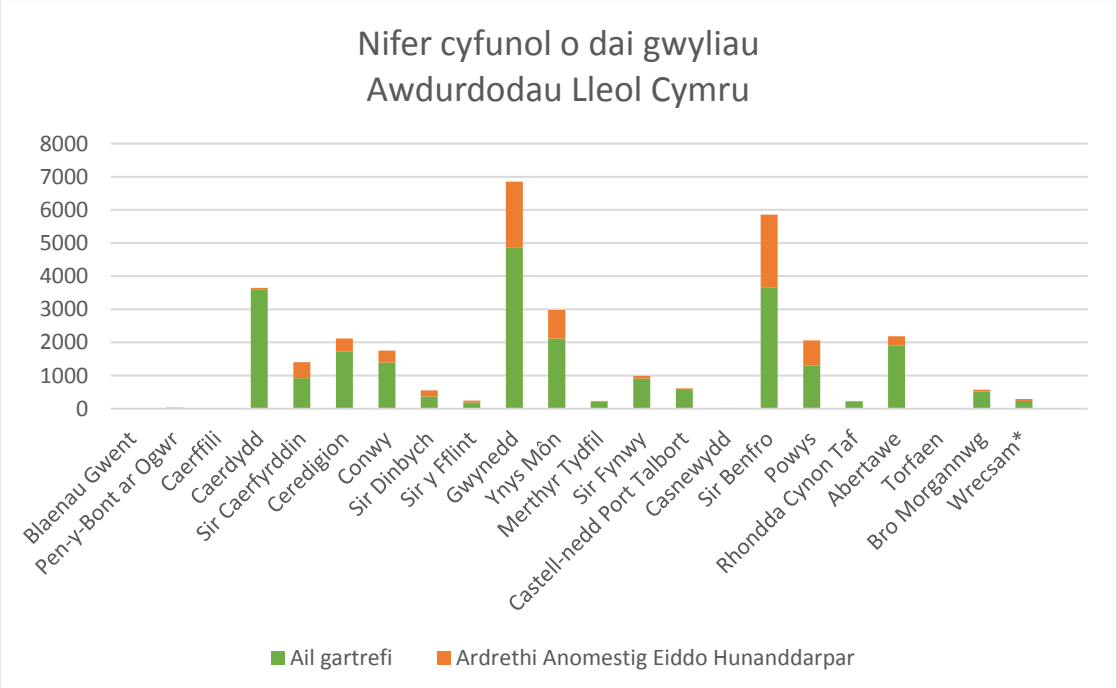

Siart 1: Ffynhonnell wybodaeth - Y Dreth Gyngor, haf 2020

6.8 Dengys y siart yn glir mai'r Awdurdodau Lleol yng Nghymru sydd â'r nifer uchaf o gartrefi gwyliau yw Gwynedd (6,849), Sir Benfro (5,857) a Chaerdydd (3,642). Nodir bod nifer yr eiddo ail gartrefi yn uchel yng Nghaerdydd; fodd bynnag, ni wyddys sawl eiddo sy'n eiddo gwag

wedi'u dodrefnu, yn hytrach nag ail gartrefi. Mae darparu gwybodaeth fel cyfran o'r stoc dai yn rhoi gwir adlewyrchiad o'r sefyllfa ar gyfer pob Awdurdod Lleol. Mae'r siart a'r map a ganlyn yn dangos yn glir mai awdurdodau arfordirol gwledig traddodiadol Gwynedd (10.76%), Sir Benfro (9.15%) ac Ynys Môn (8.26%) sydd â'r gyfran uchaf o gartrefi gwyliau:

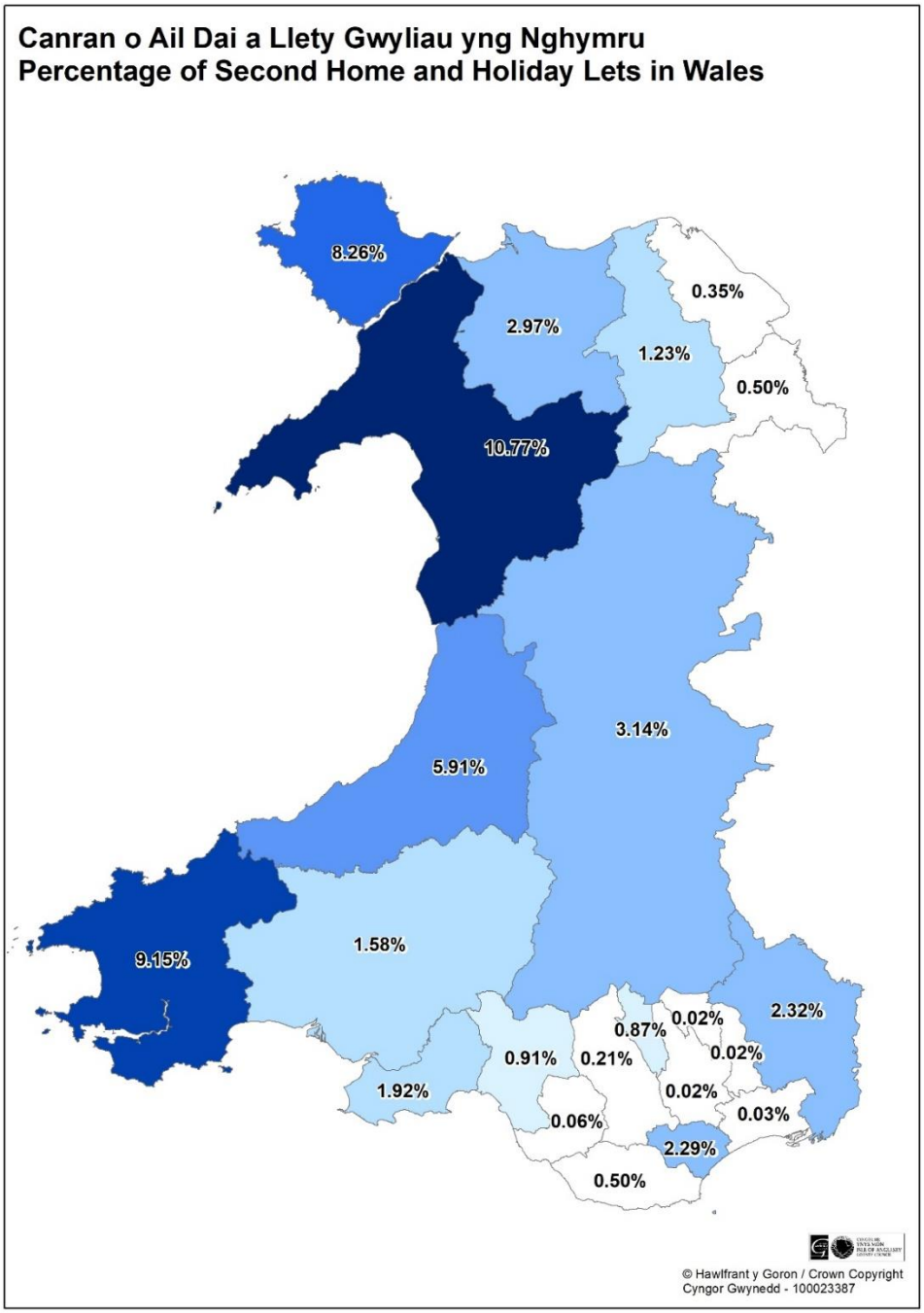

Map 1: Y ddarpariaeth cartrefi gwyliau yng Nghymru

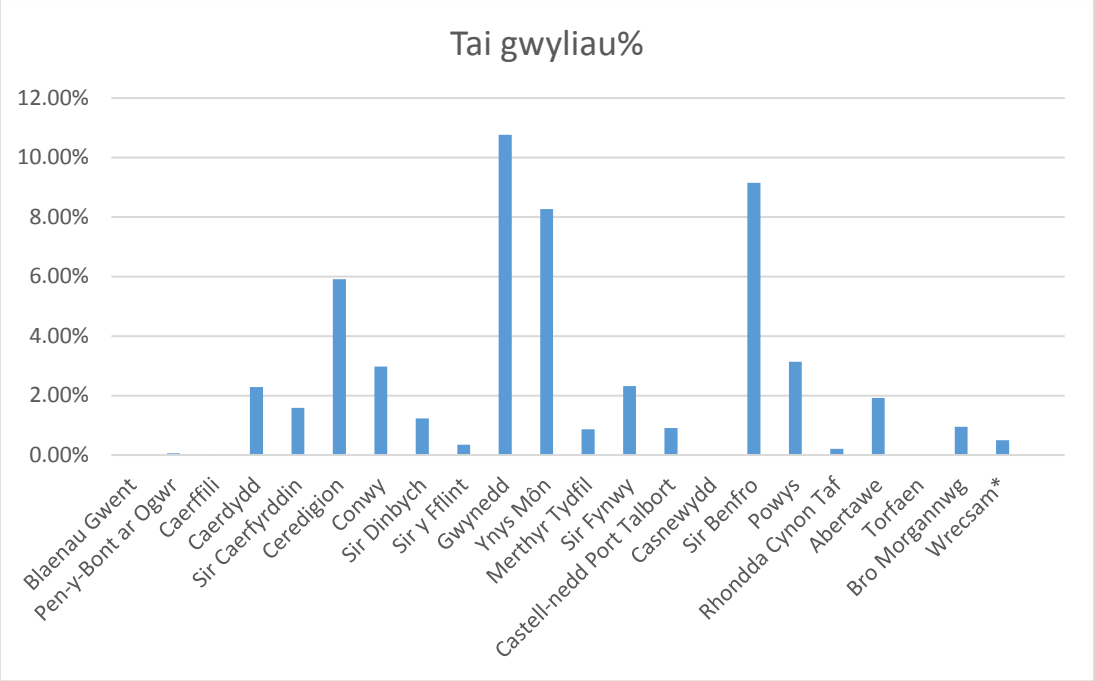

Siart 2: Ffynhonnell wybodaeth - Y Dreth Gyngor, haf 2020

6.9 Cynhaliwyd 'Arolwg Stoc Gwelyau' yn Ardal Awdurdod Lleol Gwynedd yn ddiweddar. Diben yr arolwg yw cyfrifo nifer y llety i dwristiaeth sydd ar gael i ymwelwyr yng Ngwynedd. Rhwng mis Mehefin 2018 a mis Chwefror 2019, bu i Wasanaeth Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau Cyngor Gwynedd, mewn partneriaeth â Croeso Cymru, gynnal ymchwil sirol ar y ddarpariaeth llety i ymwelwyr oedd ar gael. Gwnaed hyn gan ddefnyddio gwybodaeth gan bartneriaid allweddol, e.e. cynllunio, trwyddedu, graddio, asiantaethau llety, ac ati, ynghyd ag ymchwil ar y rhyngrwyd a chyfweliadau dros y ffôn.

6.10 Canfu'r 'Arolwg Stoc Gwelyau' bod cyfanswm o 2,424 o unedau llety gwyliau hunanarlwyo ar gael yn ystod cyfnod yr arolwg, a 745 o unedau ychwanegol yn cael eu hysbysebu ar AirBnB. Mae nifer yr unedau gwyliau tymor byr sydd ar gael ar blatfform AirBNB yn cynrychioli ciplun yn unig, o ran y llety a oedd ar gael mewn gwirionedd ar adeg cynnal yr arolwg. Cyfanswm nifer y llety gwyliau i'w gosod am gyfnod byr, yn ôl yr arolwg hwn, yw 3,169. Ni wyddys faint o'r unedau hyn sy'n anheddau preswyl sy'n cael eu defnyddio er dibenion gwyliau; efallai bod rhai o'r unedau wedi cael caniatâd cynllunio penodol fel llety gwyliau. Mae'r ffigwr hefyd yn cynnwys bob math o unedau llety gwyliau, e.e. siales a charafanau. Roedd gwybodaeth gan yr adran Dreth Gyngor yn ymwneud â nifer yr eiddo sy'n talu'r Trethi Busnes Annomestig Hunanarlwyo ar gyfer yr un cyfnod (Gorffennaf 2018) yn dod i gyfanswm o 1,193. Mae'n glir nad yw nifer yr unedau sydd ar gael yn adlewyrchu'n llwyr nifer yr unedau a dalodd y trethi busnes annomestig yng Ngwynedd. Felly, gellir tybio bod rhai o'r llety gwyliau tymor byr naill ai'n atebol i dalu'r premiwm ail gartrefi neu i dalu'r Dreth Gyngor safonol.

6.11 Yn unol a'r diffiniad a ddefnyddir gan Treth Cyngor, yng Ngwynedd, ar hyn o bryd, mae 4,873 o unedau preswyl sy'n gymwys i dalu'r premiwm ail gartrefi. Mae'n anodd casglu gwybodaeth mewn perthynas â sawl eiddo preswyl o'r fath sydd naill ai'n cael eu gosod yn barhaol neu'n achlysurol ar sail gosodiadau gwyliau cyfnod byr masnachol. Byddai'r anghysonderau rhwng ffigyrau'r Dreth Gyngor a'r ffigyrau Ail Gartrefi yn awgrymu bod cyfran o'r ail gartrefi'n cael eu defnyddio fel llety gwyliau i'w gosod am gyfnod byr.

6.12 Mae'r dystiolaeth uchod yn profi bod casglu gwybodaeth gywir mewn perthynas â nifer y cartrefi gwyliau yn anodd gan nad yw'r farchnad cartrefi gwyliau yn cael ei rheoleiddio (gweler paragraff 6.1). Er yr ystyrir mai ffigyrau'r Dreth Gyngor yw'r ffynhonnell wybodaeth mwyaf cywir, nid ydynt yn gwbl ddibynadwy ac maent yn ddibynnol ar weithredwyr cartrefi gwyliau yn cymhwyso'r categori treth cyngor/trethi busnes annomestig cywir ar gyfer eu heiddo. Mae'r anghysonderau rhwng Arolwg Stoc Tai Gwynedd a ffigyrau'r Dreth Gyngor yn tynnu sylw at y broblem hon.

7.0 Tueddiadau diweddar

Twf yn y llwyfannau i gyd-ddefnyddwyr

7.1 Mae tystiolaeth bod nifer y llety gwyliau tymor byr wedi cynyddu'n sylweddol dros y blynyddoedd diweddar, yn benodol oherwydd datblygiad a thwf y gwasanaethau llety 'economi a rennir' neu 'i gyd-ddefnyddwyr'. Yn ei hanfod, mae'r llwyfannau ar-lein hyn yn darparu marchnadoedd sy'n cysylltu pobl sydd eisiau rhentu eu llety neu eu hystafelloedd sbâr gyda phobl sy'n edrych am lety tymor byr. Mae rhai llwyfannau poblogaidd i gyd-ddefnyddwyr yn cynnwys HomeAway, Booking.com ac AirBnB.

7.2 Fel y nodwyd eisoes yn adran 6, nid oes ffynhonnell ddata unigol, bendant ar osodiadau tymor byr. Mae hyn oherwydd natur amrywiol y sector, a all amrywio o lety masnachol i ymwelwyr, megis gwestai a llety gwely a brecwast, i unigolion yn gosod ystafelloedd sbâr drwy lwyfannau economi a rennir, a'r ffaith y gall darparwyr gynnig llety ar draws nifer o lwyfannau. Mae twf yn y llwyfannau i gyd-ddefnyddwyr yn cynrychioli her wrth goladu gwybodaeth, gad nad yw'r dulliau traddodiadol o gasglu data am ymwelwyr sy'n aros - megis arolygon ar ddeiliadaeth a stoc gwelyau - yn casglu gwybodaeth am y farchnad hon. Mae'n debygol bod hyn wedi arwain at fwlch cynyddol yn yr amcangyfrifon am gyfaint a gwerth twristiaeth.

7.3 Er mwyn mynd i'r afael â'r broblem, mae GTS (UK) Ltd, mewn partneriaeth â 12 awdurdod unedol yng Nghymru, wedi sefydlu astudiaeth beilot i greu methodoleg gadarn ar gyfer gwerthuso'r farchnad cyd-ddefnyddwyr a chreu amcangyfrifon o gyfaint a gwerth effaith y farchnad hon yng Nghymru. Mae'r astudiaeth yn darparu ffynhonnell ddefnyddiol o wybodaeth mewn perthynas â thwf y diwydiant yng Nghymru.[28]

7.4 Dyma'r ardaloedd sy'n cymryd rhan yn yr ardal astudiaeth beilot: Ynys Môn, Pen-y-bont ar Ogwr, Caerffili, Caerdydd, Caerfyrddin, Ceredigion, Conwy, Gwynedd, Sir Fynwy, Sir Benfro, Powys a Bro Morgannwg. Mae pob un o'r Awdurdodau Lleol sy'n cymryd rhan wedi prynu data gan AirDNA. Mae'r cwmni hwn yn arbenigo mewn creu adroddiadau'r farchnad i Airbnb a HomeAway, gan ddarparu data misol ar ystod o amrywiaethau yn gynnwys rhestriadau ystafell a lle, archebion, deiliadaeth a chyfraddau dyddiol cyfartalog.

7.5 Mae'r siart isod (sy'n cynnwys pob math o lety sydd ar gael, er enghraifft, carafanau sefydlog, siales a thai annedd preswyl) yn darparu gwybodaeth mewn perthynas â rhestriadau am y lle cyfan, a'r tueddiadau o 2016 hyd nes 2019:

---

28 Peer to peer accommodation in Wales: an interim review (GTS) (Saesneg yn unig)

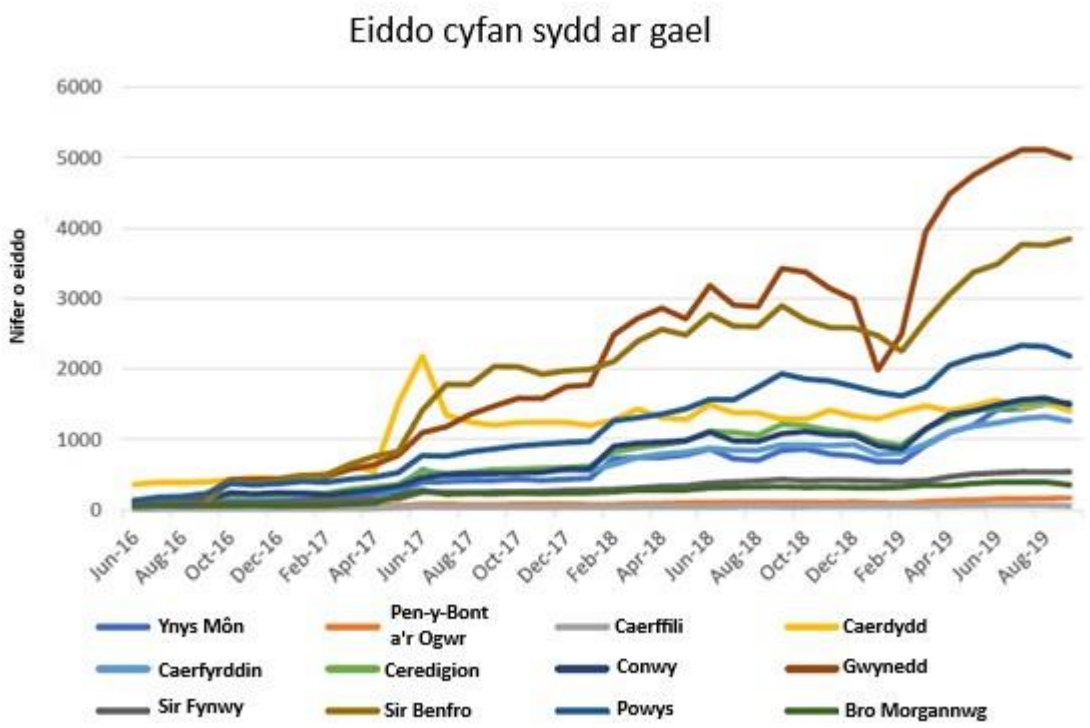

Siart 3: Ffynhonnell, *Peer to peer accommodation in Wales: an interim review (GTS)*

7.6 Mae'r siart yn amlygu y bu twf parhaus mewn rhestriadau lle cyfan ers mis Rhagfyr 2018. Mae'r gyfradd dwf is ar gyfer Caerdydd yn dangos bod y ddinas wedi mabwysiadu Airbnb yn gynnar, gydag ardaloedd eraill yn dal i fyny dros amser. Mae'r cynnydd mewn rhestriadau ar y siart hon ar gyfer Caerdydd ym mis Mehefin 2017 yn cyd-fynd â'r adeg y cynhaliwyd Rownd Derfynol Cynghrair Pencampwyr UEFA yn y ddinas.

7.7 Dangosir yn y siart uchod hefyd bod oddeutu 5,000 o unedau lle cyfan ar gael yng Ngwynedd ym mis Gorffennaf/Awst 2019, o gymharu ag oddeutu 1,500 yng Nghaerdydd. Mae'r siart hefyd yn dangos twf y sector yng Ngwynedd. Yn ôl AirDNA rhwng Ionawr 2017 a Medi 2019, roedd cynnydd o 915% yn nifer y rhestriadau lle cyfan oedd ar gael, a chynnydd o 197% yn nifer y rhestriadau ystafell breifat oedd ar gael, o gymharu â'r cyfartaledd ar draws ardal gyfan yr astudiaeth beilot o 555% a 99%.

7.8 Mae'r siart a ganlyn yn darparu trosolwg o'r rhestriadau ystafell breifat oedd wedi eu harchebu yn ystod cyfnod yr astudiaeth. Mae rhestriadau ystafell breifat wedi eu harchebu yn elfen llawer bwysicach o'r cynnig i gyd-ddefnyddwyr yn ardal Caerdydd o gymharu â llefydd eraill. Mae hyn yn debygol o gael ei briodoli i berchnogion tai yn cymryd mantais o'r incwm rhent y maent wedi llwyddo i'w gael wrth i ddigwyddiadau gael eu cynnal yn y ddinas a phan fo'r galw am lety yn uchel.

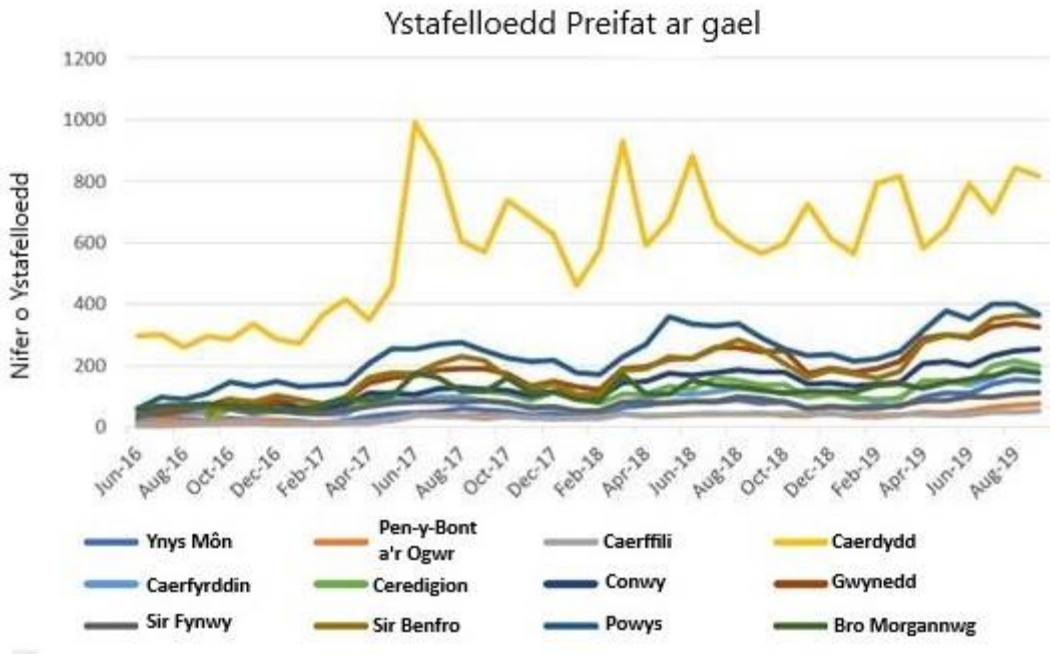

Siart 4: Ffynhonnell, *Peer to peer accommodation in Wales: an interim review (GTS)*

Cymhariaeth gyffredinol mewn ffigyrau

7.9 Mae'r tabl isod yn dangos y ffigyrau mewn perthynas â nifer cyfun yr ail gartrefi a'r llety gwyliau ar gyfer y 30 mlynedd diwethaf ar sail cofnodion Treth Cyngor. Mae data ar gyfer 1991 a 2001 wedi'u gyrchu o astudiaeth 'Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Cynllunio Defnydd Tir' gan Lywodraeth Cymru. Mae'n amlwg y bu lleihad yn nifer y cartrefi gwyliau yng Nghymru rhwng 1991 a 2001. Mae'r Astudiaeth yn datgan bod 1991 yn cynrychioli anterth yn y farchnad dai genedlaethol ac anterth cyfatebol yn nifer y cartrefi gwyliau. Yna, bu lleihad yn nifer eiddo o'r fath dros gyfnod o 10 mlynedd hyd at 2001.

7.10 Mae data ar gyfer 2020 yn seiliedig ar wybodaeth a ddarperir gan Adran Treth Cyngor bob Awdurdod Lleol yng Nghymru.

Cymru

	1991	**%**	**2001**	**%**	**2020**	**%**
Nifer Safonol	18,800	1.58	16,800	1.31	32,692	2.24

Tabl 3: Ffynhonnell wybodaeth - 'Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Cynllunio Defnydd Tir' a Threth Cyngor Awdurdod Lleol

Gwynedd

	1991	**%**	**2001**	**%**	**2020**	**%**
Nifer Safonol	5704	10.45	4415	7.78%	6,849	10.77%

Tabl 4: Ffynhonnell wybodaeth - 'Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Cynllunio Defnydd Tir' a Threth Cyngor Gwynedd

Caerdydd

	1991	%	2001	%	2020	%
Nifer Safonol	128	0.11%	150	0.12	3,642	2.29%

Tabl 5: Ffynhonnell wybodaeth - 'Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Cynllunio Defnydd Tir' a Threth Cyngor, Cyngor Caerdydd

7.11 Mae'r siart a ganlyn yn darparu trosolwg o'r modd y mae nifer yr unedau llety gwyliau wedi newid dros y 30 mlynedd diwethaf ymhob Awdurdod Lleol. Mae'r siart yn dangos cwymp cyffredinol ledled y sir rhwng 1991 a 2001 gyda chynnydd graddol rhwng 2001 a 2020, gyda'r niferoedd erbyn 2020 yn uwch na'r niferoedd yn 1991:

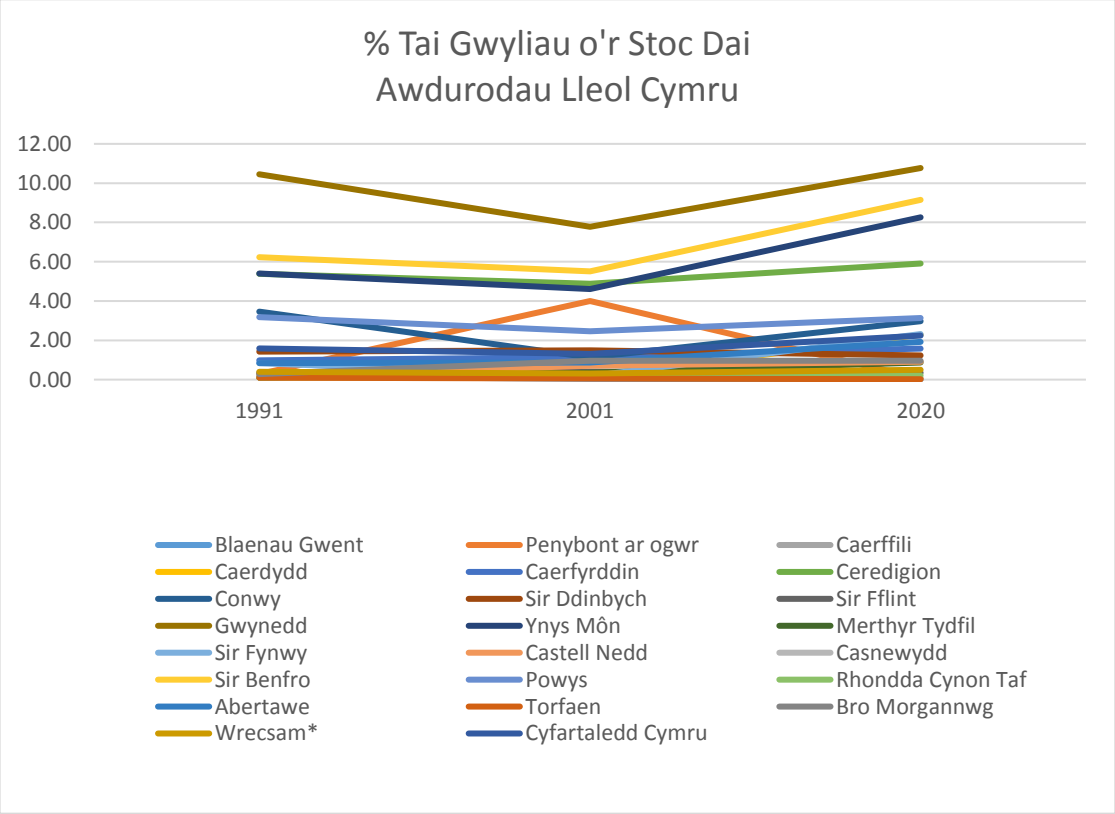

Siart 5: 'Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Cynllunio Defnydd Tir' a Threth Cyngor Awdurdod Lleol

Lleihau Ail Gartrefi

7.12 Yng Ngwynedd, ers cyflwyno premiwm treth cyngor ar ail gartrefi yn 2018 a chyflwyno'r cynllun rhyddhad treth i unedau llety gwyliau hunanarlwyo cymwys sy'n talu'r cyfraddau trethi

annomestig, mae nifer yr ail gartrefi wedi lleihau'n raddol gyda nifer yr eiddo sy'n talu cyfraddau treth annomestig yn cynyddu'n raddol, fel mae'r siart isod yn ei ddangos:

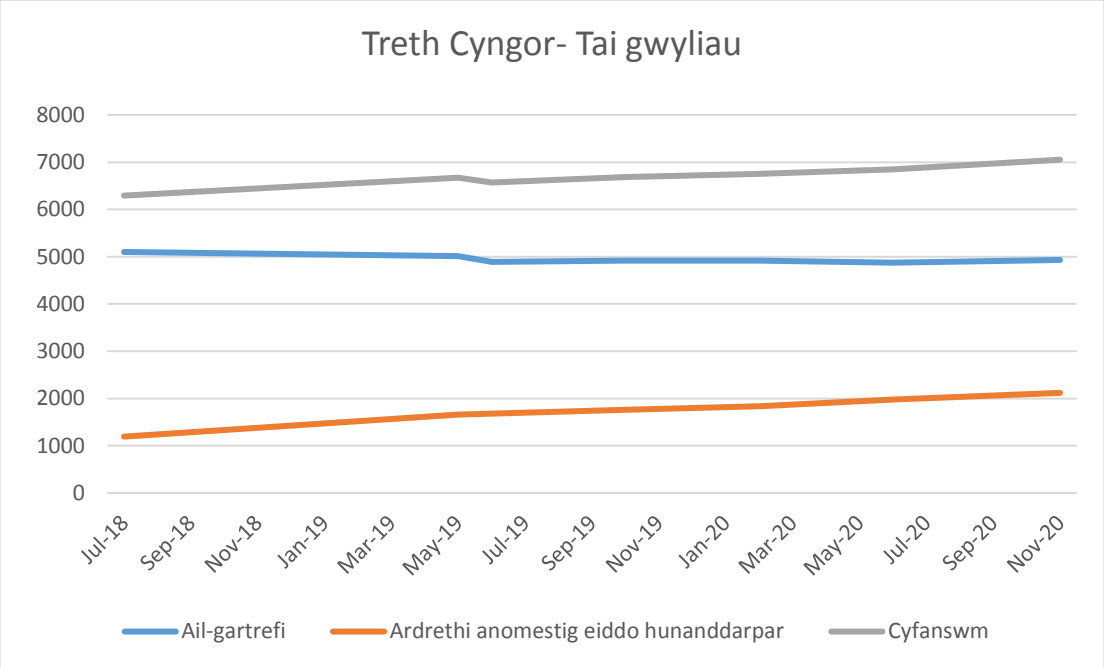

Siart 6: Tueddiad Cyngor Treth Gwynedd ers 2018

7.13 Awgryma'r siart bod perchnogion ail gartrefi yn raddol drosglwyddo i dalu'r cyfraddau busnes annomestig. Mae'r premiwm ar ail gartrefi ynghyd â'r cyfraddau rhyddhad busnes sydd ar gael ar gyfer llety gwyliau hunanarlwyo yn golygu ei bod yn fanteisiol yn ariannol i berchnogion ail gartrefi wneud hynny. Er mwyn bod yn gymwys am gyfraddau busnes annomestig, rhaid darparu tystiolaeth bod yr eiddo ar gael i'w osod am o leiaf 140 diwrnod o'r flwyddyn ac wedi cael ei osod am o leiaf 70 diwrnod. Felly, mae'r tueddiad a ddangosir yn y siart uchod yn atgyfnerthu'r rhagdybiaeth bod cyfran o ail gartrefi naill ai ar osod yn achlysurol neu'n barhaol ar sail fasnachol fel llety gwyliau tymor byr.

Treth Trafodiadau Tir

7.14 Dangosydd arall o dueddiadau cyfredol yn y farchnad dai gwyliau yw gwybodaeth am Dreth Trafodiadau Tir (TTT). Mae Treth Trafodiadau Tir (TTT)[29] yn dreth a delir wrth brynu eiddo preswyl neu ddarn o dir yng Nghymru. Ar hyn o bryd yng Nghymru, ni fydd TTT yn cael ei ychwanegu hyd nes 31 Mawrth 2021 ar gyfer eiddo sy'n costio hyd at £250,000. Bydd eiddo

29 Treth Trafodiadau Tir, Llywodraeth Cymru

sy'n costio mwy na £250,000 yn destun TTT. Bydd TTT Cyfradd Uwch yn cael ei ychwanegu o dan yr amgylchiadau a ganlyn:

- bod yr eiddo preswyl yn costio mwy na £40,000 a
- bod yr unigolyn sy'n prynu'r eiddo eisoes yn berchen ar un eiddo neu fwy.

7.15 Felly, gall nifer o ffactorau olygu bod trafodyn preswyl yn destun cyfraddau uwch. Mae'r rhain yn cynnwys:

- prynu eiddo prynu i osod
- prynu ail gartref neu gartref gwyliau
- prynu eiddo newydd wrth geisio gwerthu eiddo presennol
- cwmnïau megis darparwyr tai cymdeithasol yn prynu eiddo

7.16 Yn ystod blwyddyn ariannol Ebrill 2019 hyd nes Mawrth 2020, roedd 38% o holl werthiannau preswyl Gwynedd yn talu TTT Cyfradd Uwch. Y ffigwr ar gyfer Caerdydd oedd 27%, gyda chyfartaledd Cymru yn 25%. Mae'r tabl a ganlyn yn darparu gwybodaeth am y pum Awdurdod Lleol sydd wedi sgorio uchaf yng Nghymru lle'r oedd TTT Cyfradd Uwch yn cael ei ychwanegu fel canran o holl drafodion preswyl:

	2018 - 2019[30]	**2019 - 2020[31]**
Gwynedd	37%	38%
Ynys Môn	33%	36%
Abertawe	28%	30%
Sir Benfro	26%	29%
Conwy	26%	28%

Tabl 6: Ystadegau Treth Trafodiadau Tir 2018 a 2019 (Llywodraeth Cymru)

7.17 Er mai ar gyfer dibenion prynu i osod fydd cyfran o'r eiddo sydd wedi bod yn destun TTT Cyfradd Uwch (yn enwedig ar gyfer Abertawe, gyda thwf yn y Brifysgol a mentrau adfywio economaidd eraill), mae'n debygol mai ar gyfer dibenion ail gartrefi fu cyfran uchel o'r unedau preswyl o fewn ardaloedd perchnogaeth ail gartrefi poblogaidd traddodiadol (h.y. Gwynedd, Ynys Môn, Sir Benfro a Chonwy), sydd yn anochel yn cael effaith ar argaeledd tai parhaol o fewn ardal yr Awdurdod Leol, ac felly ar y fforddiadwyedd.

30 Datganiad ystadegol: Ystadegau'r dreth trafodiadau tir, Ebrill 2018 i Mawrth 2019

31 Datganiad ystadegol: Ystadegau;r dreth trafodiadau tir, Ebrill 2019 i Mawrth 2020

8.0 Effaith Cartrefi Gwyliau

8.1 Mae'r adran hon o'r adroddiad yn ceisio adnabod pa effeithiau, os o gwbl, y gall cartrefi gwyliau ei gael ar gymunedau. Wrth ystyried yr effaith y mae lefelau uchel/crynodiad o berchnogaeth tai gwyliau yn ei chael ar gymunedau lleol, mae'n bwysig ystyried effaith llety gwyliau hunanarlwyo (gan gynnwys rhai pwrpasol) ynghyd ag ail gartrefi. Mae materion sy'n gysylltiedig ag effaith ail gartrefi ar gymunedau yn aml yn cyfateb i faterion sy'n gysylltiedig â llety gwyliau hunanarlwyo, er enghraifft:-

- Diffyg cyflenwad o dai er mwyn cwrdd â'r angen lleol;
- Effaith ar wasanaethau lleol, mwynderau trigolion lleol a'r gymuned;
- Diffyg poblogaeth segur er mwyn cynnal a chefnogi cyfleusterau
- cymunedol lleol;
- Cyfleoedd gwaith tymhorol

Gwynedd

8.2 Mae cymunedau gwledig ledled Cymru yn wynebu nifer o heriau, yn amrywio o allfudiad pobl ifanc a mewnfudiad pobl hŷn sy'n arwain at boblogaeth sy'n heneiddio, galw am dai fforddiadwy, a chau gwasanaethau a chyfleusterau gwledig, i enwi dim ond rhai. Mae'r adran hon o'r adroddiad yn ceisio canfod p'un ai'r cynnydd ym mherchnogaeth cartrefi gwyliau yw'r rheswm dros rhai o'r problemau hyn, a ydyw'n gwaethygu'r sefyllfa (ynghyd â materion eraill) neu a ydyw'n cael unrhyw effaith o gwbl ar y cymunedau hyn.

8.3 Dengys y map isod ddosraniad cartrefi gwyliau ledled sir Gwynedd. Mae'n dangos bod modd dod o hyd i lefelau uchaf perchnogaeth cartrefi gwyliau ar hyd yr arfordir ynghyd â rhannau o Barc Cenedlaethol Eryri.

8.4 Fodd bynnag, nodir bod yr wybodaeth wedi'i fapio ar sail ardaloedd cyngor dinas, tref a chymuned ac efallai nad yw hynny'n adlewyrchu'r gwir sefyllfa ac yn cuddio gwir natur y broblem, gan fod gan rai aneddiadau o fewn yr ardaloedd hyn lefelau llawer uwch o berchnogaeth cartrefi gwyliau nag eraill.

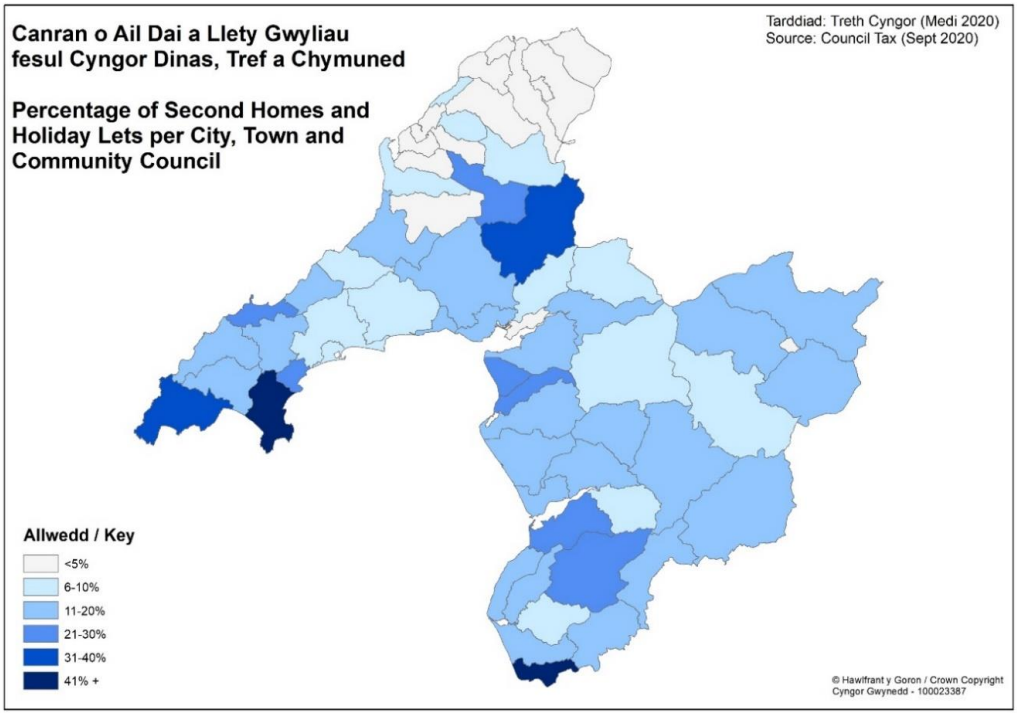

Map 2: Dosbarthiad cartrefi gwyliau yng Ngwynedd

Effaith ar Brisiau Tai a Fforddiadwyedd

8.5 Yn gyfunol mae economïau gwledig cyflog isel, cyfyngiadau ar gyflenwad o dai newydd a galw allanol am dai oll yn ffactorau, sy'n codi prisiau tai ac yn rhoi nifer o bobl leol dan anfantais yn y marchnadoedd tai gwledig. Dengys y map isod bris canolrif tai fesul ward yng Ngwynedd.

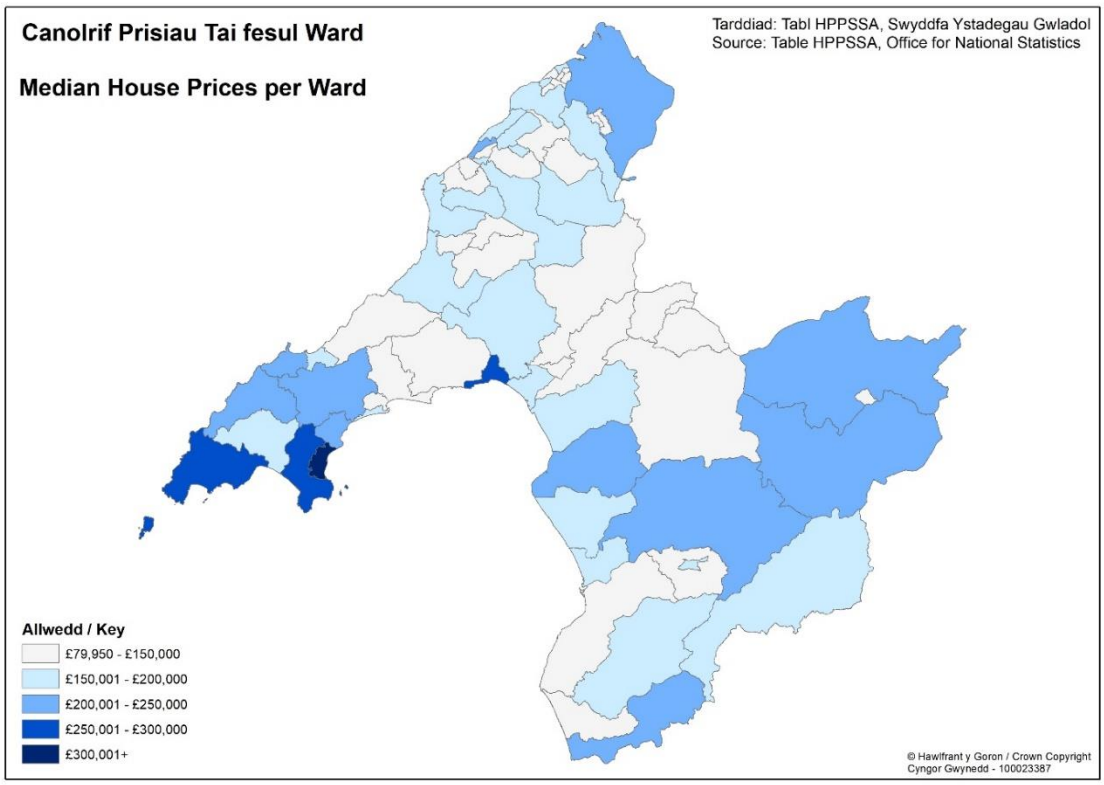

Map 3: Pris Canolrif Tai fesul Ward yng Ngwynedd.

8.6 Y pris canolrif tai ar gyfer Gwynedd gyfan ym mis Medi 2019 oedd £155,000. Mae'r map yn dangos yn glir bod prisiau tai yn uwch na chyfartaledd y sir yn yr ardaloedd gyda lefelau uwch o berchnogaeth cartrefi gwyliau.

8.7 Ni wnaeth adroddiad Llywodraeth Cymru 'Ail Gartrefi a Chartrefi Gwyliau a'r System Cynllunio Defnydd Tir'[32] adnabod patrwm clir rhwng lleoliad cartrefi gwyliau a phrisiau tai, yn hytrach roedd tystiolaeth yn awgrymu mai prif yrrwr y galw am dai ac, o ganlyniad, prisiau tai anfforddiadwy, yw mudo o ardaloedd trefol i ardaloedd gwledig yn barhaol. Er nad yw'r adroddiad hwn yn dadlau yn erbyn y canfyddiadau, mae'r map yn dangos cydberthynas glir rhwng y ddau, felly gellir dadlau, yn enwedig gyda rhai ardaloedd yn y sir yn profi perchnogaeth cartrefi gwyliau o fwy na 40%, bod perchnogaeth cartrefi gwyliau yn cyfrannu at gyfartaledd prisiau tai llawer uwch. Mater arall, na sonnir amdano yn adroddiad Llywodraeth Cymru, yw y gall pobl sy'n mudo/ymddeol i'r ardal fod yn symud i ail gartref y gallant fod wedi'i brynu cyn ymddeol.

8.8 Ond gellir dadlau hefyd bod y rheini sydd eisiau prynu cartref gwyliau mewn cymunedau gwledig fod yn cystadlu gyda phobl ddigon cyfoethog i ymddeol neu adleoli i'r aneddiadau hyn, a'u bod yn gwaethygu'r broblem ac yn gwthio prisiau tai yn uwch fyth.

32 Review of Second Home Data and Assessment of Effects Second Homes are Having on Rural Communities (Saesneg yn unig)

8.9 Heb os nac oni bai, mae'r galw uchel am gartrefi gwyliau (neu gartrefi ymddeol) yn effeithio ar allu pobl leol ar gyflogau is i brynu tai yn yr ardaloedd hyn. Y pris canolrif tai ar gyfer Gwynedd (2019) oedd £155,000, a gydag incwm cyfartalog o £26,191, y gymhareb incwm i fforddiadwyedd pris tai yn y sir yw 5.9:1. Mae hyn yn golygu ar gyfartaledd bod 59.6% o bobl leol wedi cael eu prisio allan o'r farchnad dai.

8.10 Mae'r ystadegyn hwn yn cynyddu'n sylweddol yn y wardiau lle mae niferoedd uwch o gartrefi gwyliau. Er enghraifft, yn ward Abersoch lle mai cartrefi gwyliau yw 46.36% o'r tai yn ardal y cyngor cymuned, y pris canolrif cyfartalog ar gyfer tŷ yw £365,275. Gydag incwm cyfartalog aelwydydd yn £34,133, mae'r gymhareb prisiau tai i fforddiadwyedd yn yr ardal bron yn ddwbl cyfartaledd y sir ar 10.7:1, ac mae'n golygu bod 91.6% o'r bobl leol wedi cael eu prisio allan o'r farchnad. Mae'r map isod yn dangos canran yr aelwydydd sydd wedi cael eu prisio allan o'r farchnad dai fesul ward.

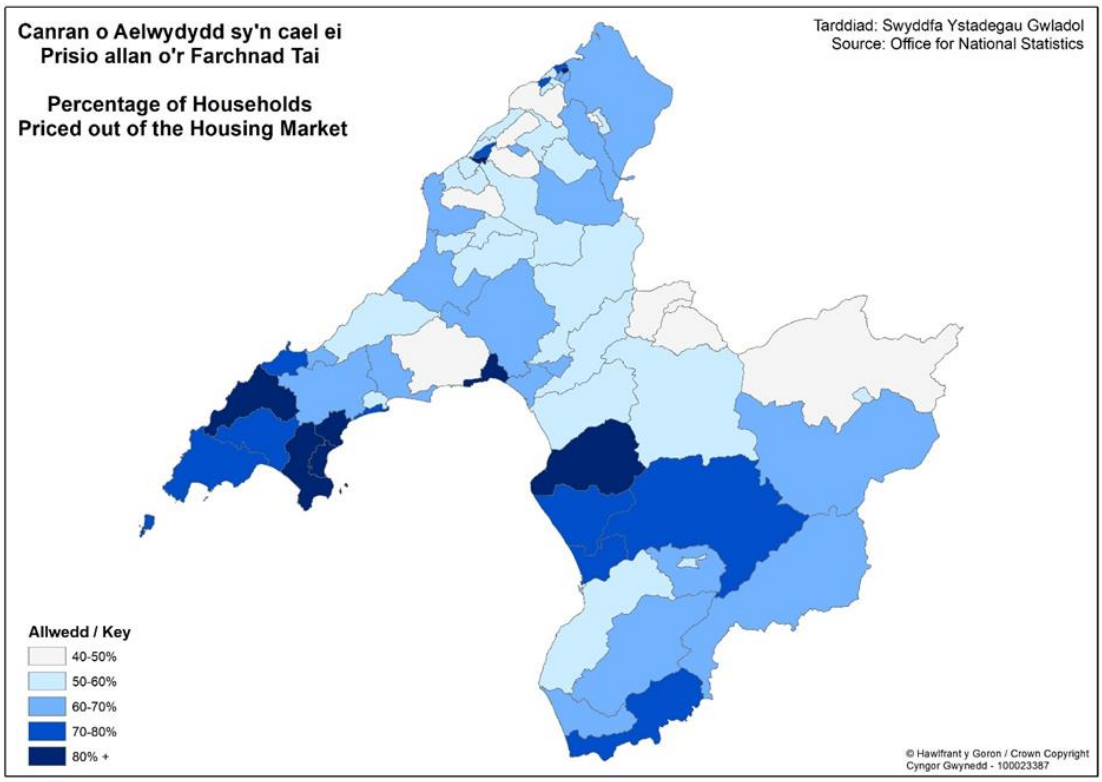

Map 4: Canran yr Aelwydydd wedi cael eu Prisio Allan o'r Farchnad Dai yng Ngwynedd

8.11 Mae'r map yn dangos bod y gymhareb fforddiadwyedd yn llawer uwch yn yr ardaloedd gwledig ac arfordirol mwy dymunol sy'n cydfynd a'r patrwm a ddangosir ym map 1, sy'n dangos dosbarthiad cartrefi gwyliau.

8.12 Mae'r tabl isod yn dangos y pum ward uchaf lle mae cymhareb prisiau tai i fforddiadwyedd ar ei uchaf. Mae pedwar ward allan o bump wedi'u lleoli ym Mhen Llŷn, lle mae perchnogaeth cartrefi gwyliau yn uchel. Y pumed ward yw Peblig, Caernarfon, lle mae'r gymhareb yn uchel

gan fod y ward yn cynnwys ardaloedd difreintiedig lle mae cyflogau'n is na chyfartaledd y sir. Mae datblygiadau tai preifat ym Mheblig hefyd wedi codi prisiau tai.

Ward	Pris Canolrif Tŷ	Incwm Canolrif yr Aelwyd	Cymhareb Fforddiadwyedd	% wedi cael eu prisio allan o'r farchnad
Abersoch	£365,275	£34,133	10.7:1	91.6
Aberdaron	£293,625	£27,525	10.7:1	79
Llanengan	£298,500	£29,679	10.1:1	90.2
Peblig	£199,995	£19,923	10.0:1	87.7
Llanbedrog	£235,750	£25,914	9.1:1	83.8

Tabl 7: Y 5 Ward uchaf - Cymhareb prisiau tai i fforddiadwyedd yng Ngwynedd

Effaith ar wasanaethau gwledig

8.13 Un o brif effeithiau prynu eiddo fel ail gartref neu fel llety gwyliau i'w osod, yn syml, yw nad yw'r eiddo hwn bellach ar gael er defnydd gan breswylwyr parhaol. Lle ceir niferoedd uchel o gartrefi gwyliau, gall hyn olygu llai o deuluoedd yn y pentref drwy gydol y flwyddyn i ddefnyddio gwasanaethau megis ysgolion, bysiau, swyddfeydd post, ac efallai bod eu hyfywdra yn cael ei fygwth oherwydd defnydd isel. Efallai y bydd busnesau sy'n darparu gwasanaeth i bobl leol yn cael eu newid am fusnesau sydd wedi'u hanelu at y boblogaeth dibreswyl/twristaidd ac, ynghyd â thai sy'n sefyll yn wag am lawer o'r flwyddyn, gall hyn danseilio cynaliadwyedd y gymuned.

8.14 Er nad oes ffigwr pendant ar pryd mae lefel y cartrefi gwyliau yn effeithio ar gynaliadwyedd cymuned, fel rhan o'u sail tystiolaeth ar gyfer polisïau tai eu Cynllun Datblygu Lleol, mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Ardal y Llynnoedd wedi cyfeirio at ddau adroddiad sy'n mynd i'r afael â'r mater. Y cyntaf yw *'Housing: An Effective Way to Sustain our Rural Communities*' lle mae'n datgan '*the percentage of holiday homes should not be more than 20 per cent as this appears to affect the sustainability of any village*.' Mae'r ail adroddiad, '*The Cumbria Housing Strategy 2006/2011*' yn mynd gam ymhellach drwy ei 'Ddangosyddion Cydbwysedd', gan awgrymu na ddylai'r ganran fod yn fwy na 10 y cant.[33] Mae'r Awdurdod Parc Cenedlaethol yn defnyddio'r wybodaeth hon fel canllaw wrth archwilio'r effeithiau y mae ail gartrefi yn eu cael ar gynaliadwyedd unrhyw gymuned.

[33] Review of Second Home Data and Assessment of the Effects Second Homes are Having on Rural Communities (Saesneg yn unig)

8.15 Defnyddiwyd yr adroddiadau hyn fel tystiolaeth i lunio Polisi CS187[34] o Strategaeth Graidd Rhan Un Cynllun Lleol Parc Cenedlaethol Ardal y Llynnoedd, sy'n ceisio cynorthwyo i wneud iawn am yr anghydbwyseddau sydd yn y farchnad dai leol drwy ganiatáu aneddiadau newydd lle maent yn cyfrannu at gwrdd ag angen lleol angen fforddiadwyedd sydd wedi'i adnabod. Ym mhob achos, datgan y polisi y bydd pob tŷ newydd yn cael ei gyfyngu i fod yn brif breswylfa'r person.

8.16 Mae'r tabl isod yn amlygu'r ardaloedd cyngor dinas, tref a chymuned yng Ngwynedd a fyddai uwchben y trothwyon hyn pe byddem yn defnyddio'r un egwyddor fel canllaw wrth archwilio'r effeithiau y mae cartrefi gwyliau yn eu cael ar gymunedau. Byddai 36 allan o 64 Cyngor Cymuned/Tref/Dinas yn cyrraedd y trothwy 10%, lle byddai 12 allan o 64 o Gymunedau Cymuned/Tref a Dinas yn cyrraedd y trothwy 20%.

Cyngor Tref, Dinas neu Gymuned	**Nifer y Tai a'r Unedau Gosod Gwyliau**	**Nifer y Cartrefi Gwyliau**	**% y cartrefi gwyliau sy'n effeithio ar gynaliadwyedd unrhyw anheddiad**	
			10%	**20%**
Aberdaron	601	189 (31.45%)	✓	✓
Aber	120	5 (4.17%)		
Aberdyfi	986	427 (43.31%)	✓	✓
Abermaw	1438	243 (16.89%)	✓	✓
Arthog	744	166 (22.31%)	✓	✓
Bala	1043	41 (3.93%)		
Bangor	6376	95 (1.49%)		
Beddgelert	368	125 (33.97%)	✓	✓
Bethesda	2215	52 (2.35%)		
Betws Garmon	151	35 (23.18%)	✓	✓
Bontnewydd	482	19 (3.94%)		
Botwnnog	486	63 (12.96%)	✓	
Brithdir & Llanfachraeth	435	78 (17.93%)	✓	
Bryncrug	380	31 (8.16%)		
Buan	236	36 (15.25%)	✓	
Caernarfon	4717	65 (1.38%)		
Clynnog	515	75 (14.78%)	✓	
Corris	379	56 (14.78%)	✓	
Cricieth	1021	162 (15.87%)	✓	
Dolbenmaen	685	101 (14.74%)	✓	
Dolgellau	1541	149 (9.67%)		
Dyffryn Ardudwy	907	121 (13.34%)	✓	

[34] Cynllun Lleol Ardal y Llynoedd (Saesneg yn unig)

Cyngor Tref, Dinas neu Gymuned	Nifer y Tai a'r Unedau Gosod Gwyliau	Nifer y Cartrefi Gwyliau	% y cartrefi gwyliau sy'n effeithio ar gynaliadwyedd unrhyw anheddiad	
			10%	20%
Ffestiniog	2634	251 (9.53%)		
Harlech	918	190 (20.70%)	✓	✓
Llanaelhaearn	567	51 (8.99%)		
Llanbedr	366	66 (18.03%)	✓	
Llanbedrog	740	197 (26.62%)	✓	✓
Llanberis	1011	64 (6.33%)		
Llanddeiniolen	2233	71 (3.18%)		
Llandderfel	537	57 (10.61%)	✓	
Llandwrog	1249	66 (5.28%)		
Llandygai	1114	34 (3.14%)		
Llanegryn	174	22 (12.64%)	✓	
Llanelltyd	297	52 (17.51%)	✓	
Llanengan	1784	827 (46.36%)	✓	✓
Llanfair	324	89 (27.14%)	✓	✓
Llanfihangel y Pennant	249	70 (28.11%)	✓	✓
Llanfrothen	249	24 (9.64%)		
Llangelynin	413	71 (17.19%)	✓	
Llangywer	132	18 (13.64%)	✓	
Llanllechid	366	13 (3.55%)		
Llanllyfni	1999	75 (3.75%)		
Llannor	1035	62 (5.99%)		
Llanrug	1417	73 (5.15%)		
Llanuwchllyn	333	29 (8.71%)		
Llanwnda	708	26 (2.86%)		
Llanycil	205	22 (10.73%)	✓	
Llanystumdwy	967	93 (9.62%)		
Maentwrog	346	59 (17.05%)	✓	
Mawddwy	386	61 (15.80%)	✓	
Nefyn	1617	364 (22.51%)	✓	✓
Pennal	261	52 (19.92%)	✓	
Penrhyndeudraeth	1001	49 (4.90%)		
Pentir	1366	33 (2.42%)		
Pistyll	305	59 (19.34%)	✓	
Porthmadog	2473	447 (18.08%)	✓	
Pwllheli	2152	129 (5.99%)		
Talsarnau	365	68 (18.63%)	✓	
Trawsfynydd	801	69 (8.94%)		
Tudweiliog	482	84 (17.43%)	✓	
Tywyn	1989	258 (12.97%)	✓	
Waunfawr	685	31 (4.50%)		
Y Felinheli	1273	119 (9.35%)		
Y Ganllwyd	97	19 (19.59%)	✓	

Tabl 8: Wardiau gyda 10% a 20% o gartrefi gwyliau

8.17 Dros y blynyddoedd, mae nifer o ysgolion yng Ngwynedd wedi cau o ganlyniad i leihad yn nifer y disgyblion. Caeodd Aberdyfi (lle mai 46.36% yw canran y cartrefi gwyliau yn y gymuned) yn 2010. Mae ysgolion gwledig eraill mewn perygl o gau ar hyn o bryd, megis Ysgol Gynradd Abersoch. Mae gan yr ysgol gapasiti ar gyfer 34 o ddisgyblion ac, yn y gorffennol, mae wedi cael nifer sefydlog o oddeutu 20 o ddisgyblion ond, yn ddiweddar, mae'r ffigwr hwn wedi lleihau. Yn 2019, dim ond naw disgybl oedd yn yr ysgol.

Effaith ar yr Iaith Gymraeg

8.18 Yn ôl Cyfrifiad 2011, mae 65.4% o drigolion Gwynedd yn siaradwyr Cymraeg. Mae nifer y siaradwyr Cymraeg yn amrywio'n fawr, gyda'r ganran uchaf yn Llanrug, sef 87.8% o siaradwyr Cymraeg, a Pheblig (Caernarfon), gydag 87.4% o siaradwyr Cymraeg. Canran y cartrefi gwyliau yn yr ardaloedd hyn yw 5.15% ac 1.38% yn eu trefn. Mae'r map isod yn dangos canran y siaradwyr Cymraeg fesul ward.

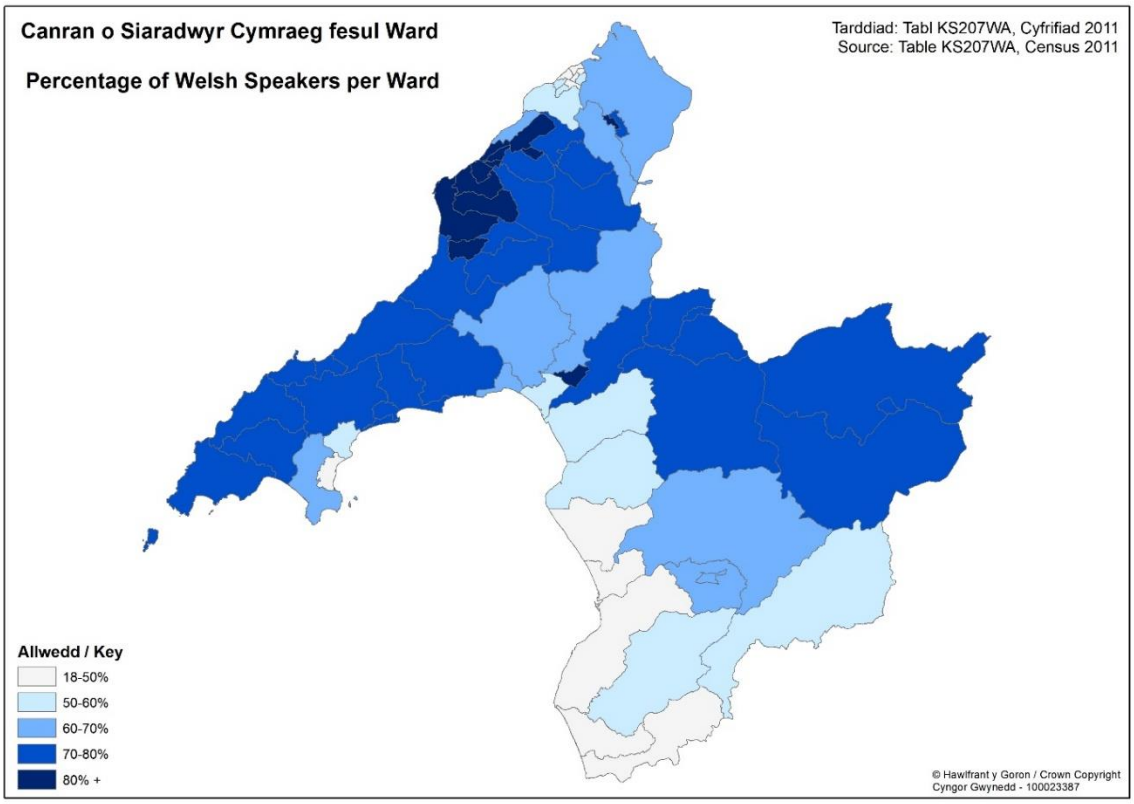

Map 5: Canran siaradwyr Cymraeg fesul Ward yng Ngwynedd

8.19 Mewn ardaloedd lle mae cyfran uchel o gartrefi gwyliau, mae'r ffigwr mor isel â 35.5% yn Aberdyfi, lle mae perchnogaeth cartrefi gwyliau yn 43.31%, a 43.5% yn Abersoch, lle mae cartrefi gwyliau yn 46.36%.

8.20 Er bod y Cyfrifiad yn casglu gwybodaeth am boblogaeth y preswylwyr ac mae'n wir dweud bod, yn debyg i brisiau tai, yr iaith Gymraeg yn dioddef o ganlyniad i fwy o bobl yn mudo o du allan i Gymru i ardaloedd gwledig, mae patrwm nodedig rhwng lefelau uchel o berchnogaeth

cartrefi gwyliau a'r gallu i siarad Cymraeg. Mae hyn yn debygol o gael ei briodoli i'r ffaith bod lleihad yn nifer y tai sydd ar gael ar gyfer y boblogaeth leol. O ganlyniad, bydd diffyg yn y cyflenwad o dai sydd ar gael yn arwain at brisiau tai uwch, gan arwain at y boblogaeth leol yn cael eu prisio allan o'r farchnad dai.

8.21 Mewn perthynas â'r iaith Gymraeg, mae creu cymunedau cynaliadwy lle mae'r iaith Gymraeg wedi cael ei throchi'n llwyr o fewn cymunedau a darparu ac ail-greu'r cyd-destun cymdeithasol angenrheidiol i ddefnyddio'r iaith Gymraeg fel rhan o ddefnydd arferol cymdeithas yn orfodol er mwyn gwarchod ac annog twf yr iaith Gymraeg.

8.22 Gydag addewid Llywodraeth Cymru i gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050, gellir dadlau bod mynd i'r afael â'r mater cartrefi gwyliau drwy ddarparu mecanweithiau ar gyfer rheoli'r sector cartrefi gwyliau yn cynorthwyo'r nod hwn.

Poblogaeth sy'n Heneiddio

8.23 Ar droad y ganrif, y problemau oedd yn wynebu cymunedau gwledig oedd diboblogaeth wledig a phentrefi'n dadfeilio. Erbyn hyn mae'r darlun cyffredinol yn un o gyfoeth cynyddol, gyda mwy o bobl eisiau symud i gefn gwlad, ac am fod y galw'n uwch na'r cyflenwad, mae'n gwthio prisiau tai y tu hwnt i afael nifer o bobl.

8.24 Bydd gan bobl hŷn o ardaloedd mwy cefnog fwy o incwm gwario ar gyfer eiddo, naill ai fel tŷ llawn amser neu fel ail gartref, gyda chynlluniau i symud i mewn iddo'n barhaol ar ôl ymddeol.

8.25 Mae hyn wedi arwain at bobl ifanc yn symud allan o'r ardal a phobl hŷn yn symud i mewn i'r ardal. Yn ôl Cyfrifiad 2011, roedd dros 50% o'r boblogaeth yn mwyafrif yr ardaloedd gyda lefelau uwch o ail gartrefi a llety gosod gwyliau wedi cael eu geni y tu allan i Gymru, sy'n cael ei ddangos ar y map isod.

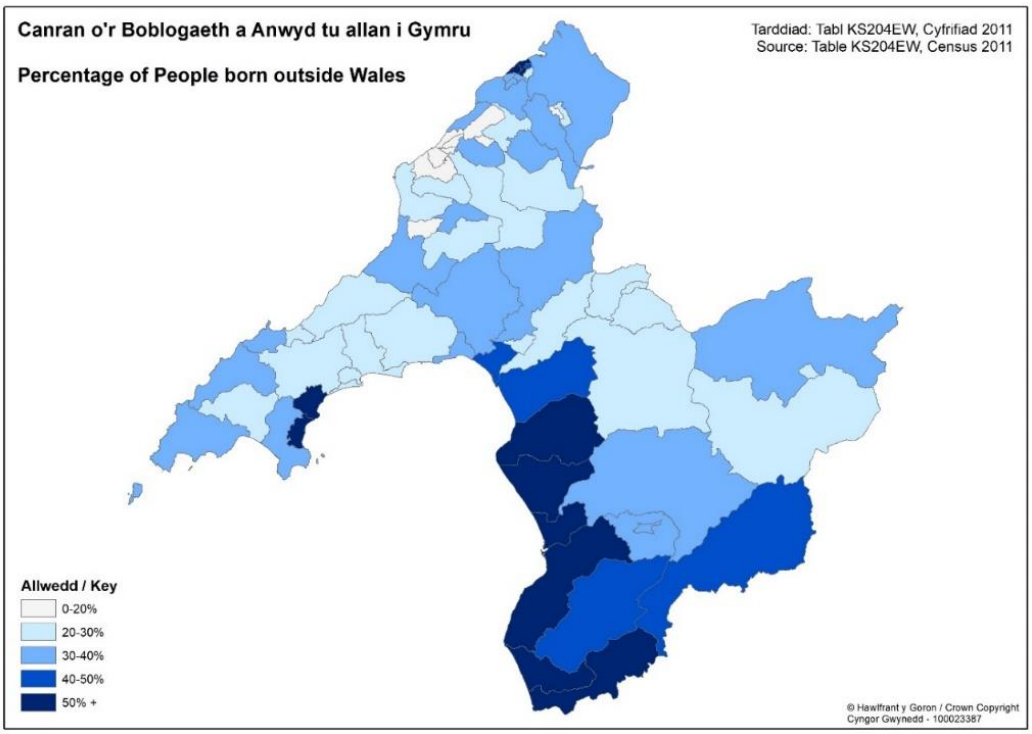

Map 6: Canran y bobl sydd wedi'u geni y tu allan i Gymru fesul ward yng Ngwynedd

8.26 Mae'r tabl isod yn dangos y pum ward uchaf yng Ngwynedd, y tu allan i Fangor, gyda'r ganran uchaf o boblogaeth y preswylwyr sydd wedi'u geni y tu allan i Gymru. Nid yw wardiau Bangor wedi cael eu cynnwys yn y tabl gan fod presenoldeb y Brifysgol wedi arwain at boblogaeth fawr o fyfyrwyr, gyda rhai wedi cael eu geni y tu allan i Gymru.

Ward	Canran y bobl sydd wedi'u geni y tu allan i Gymru
Llangelynin	63.2%
Aberdyfi	59.4%
Tywyn	56.1%
Abersoch	55.3%
Dyffryn Ardudwy	52.9%

Tabl 9: Y pum ward uchaf gyda'r ganran uchaf o'r boblogaeth wedi'u geni y tu allan i Gymru.

Cymharu ag Awdurdodau Gwledig Eraill

8.27 Nid yw'r materion sydd wedi'u hamlygu'n flaenorol mewn perthynas â'r effaith y mae lefelau uchel o berchnogaeth cartrefi gwyliau yn ei gael ar gymunedau yn unigryw i Wynedd. Mae awdurdodau gwledig eraill sydd â chyfran uchel o gartrefi gwyliau yn wynebu problemau tebyg, fel y gellir ei weld ym mapiau Sir Benfro ac Ynys Môn ar y tudalennau a ganlyn.

Ynys Môn

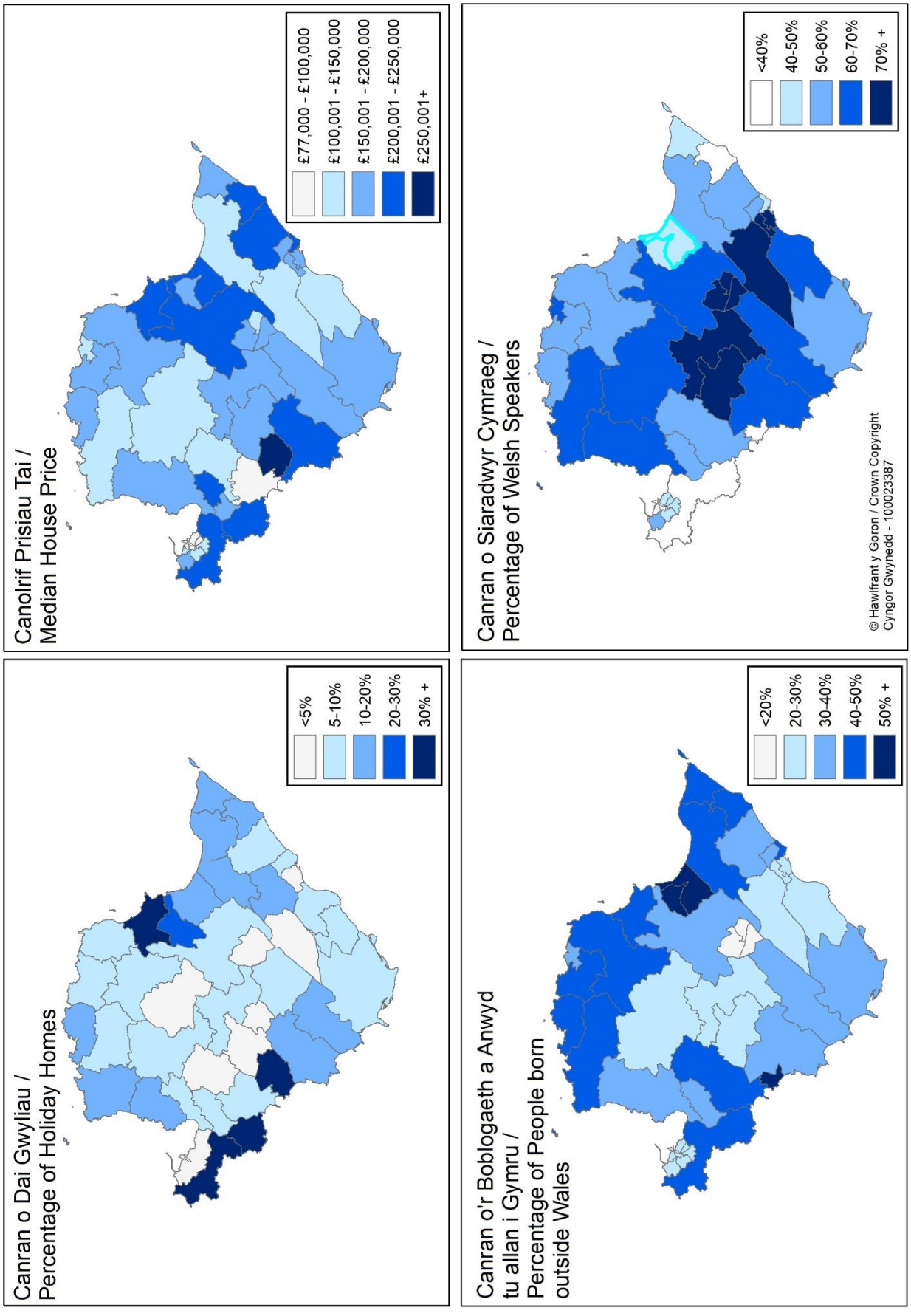

Tud. 860

Sir Benfro

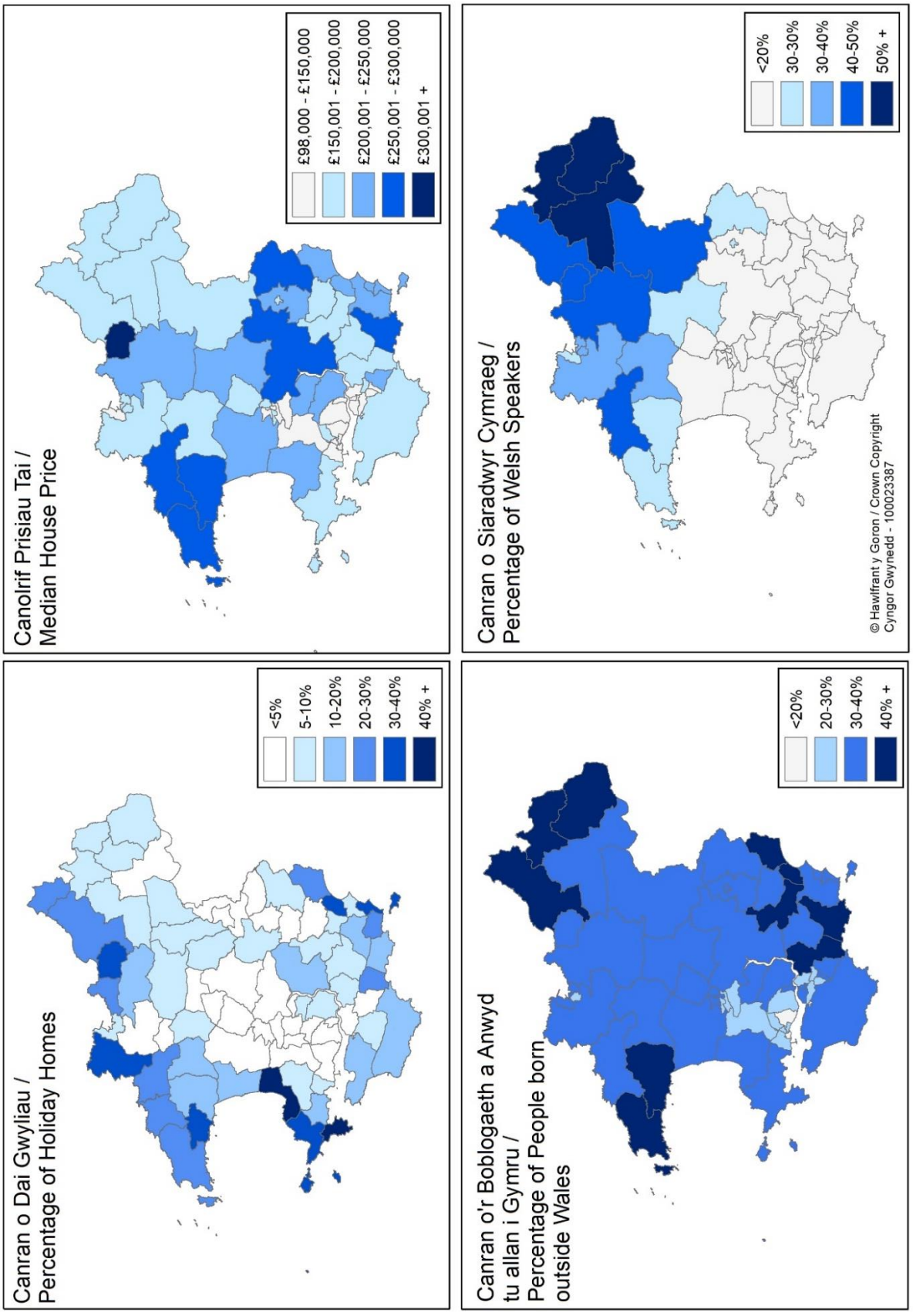
Canolrif Prisiau Tai /
Median House Price
£98,000 - £150,000
£150,001 - £200,000
£200,001 - £250,000
£250,001 - £300,000
£300,001 +
Canran o Siaradwyr Cymraeg /
Percentage of Welsh Speakers
<20%
30-30%
30-40%
40-50%
50% +
© Hawlfrant y Goron / Crown Copyright
Cyngor Gwynedd - 100023387
Canran o Dai Gwyliau /
Percentage of Holiday Homes
<5%
5-10%
10-20%
20-30%
30-40%
40% +
Canran o'r Boblogaeth a Anwyd
tu allan i Gymru /
Percentage of People born
outside Wales
<20%
20-30%
30-40%
40% +

Yr Economi Ymwelwyr

8.28 Nod Llywodraeth Cymru yw i dwristiaeth dyfu mewn ffordd gynaliadwy a gwneud cyfraniad cynyddol i les economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol Cymru. Mae paragraff 5.5.2 Polisi Cynllunio Cymru[35] (argraffiad 10, Rhag 2018) yn nodi y dylai'r system gynllunio annog twristiaeth lle mae'n cyfrannu at ddatblygu economaidd, cadwraeth, arallgyfeirio gwledig, adfywio trefol a chynhwysiant cymdeithasol, tra'n cydnabod anghenion ymwelwyr a rhai cymunedau lleol.

8.29 Mae Cyngor Gwynedd wrthi'n adolygu ei Gynllun Rheoli Cyrchfannau (2020-2030). Mae'r Cynllun Rheoli Cyrchfannau yn nodi'r blaenoriaethau ar gyfer twristiaeth gynaliadwy yn y sir. Drwy nodi gweledigaeth eang ar gyfer y dyfodol, archwilio'r cysylltiadau rhwng gwahanol elfennau sy'n gysylltiedig â phrofiad ymwelwyr a thrigolion, a mapio cyfeiriad cyffredin cadarnhaol.

8.30 Mae'r diwydiant twristiaeth yn darparu swyddi, gwasanaethau a chyfleusterau sy'n hanfodol i gynaliadwyedd cymunedau lleol a phreswylwyr Gwynedd. Yn ôl Adroddiad STEAM 2019, mae 18,422 o swyddi wedi'u cefnogi gan wariant twristiaeth yn y sir (dyma'r ail grynodiad uchaf o'r fath swyddi yng Nghymru a Lloegr fesul poblogaeth preswylwyr - 15%). Mae'r tabl isod yn dangos pwysigrwydd twristiaeth yn y sir.

Cyfanswm effaith economaidd twristiaeth	£1.35 biliwn (+9.6% o 2018)
Cyfanswm yr ymwelwyr (miliynau)	7.81 (+3.9%)
Nifer yr ymwelwyr sy'n aros (miliynau)	3.97 (+6.9%)
Nifer yr ymwelwyr dydd (miliynau)	3.84 (+0.9%)
Nifer y FTE 2[36] o swyddi'n cael eu cefnogi gan wariant twristiaeth	18,244 (+6.0%)

Tabl 10: Ystadegau Twristiaeth i Wynedd (STEAM 2019)

8.31 Mae'r siart isod yn dangos yr effaith economaidd ar bob sector.

[35] Polisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 10), 2018

[36] FTE = Cyfwerth ag Amser Llawn

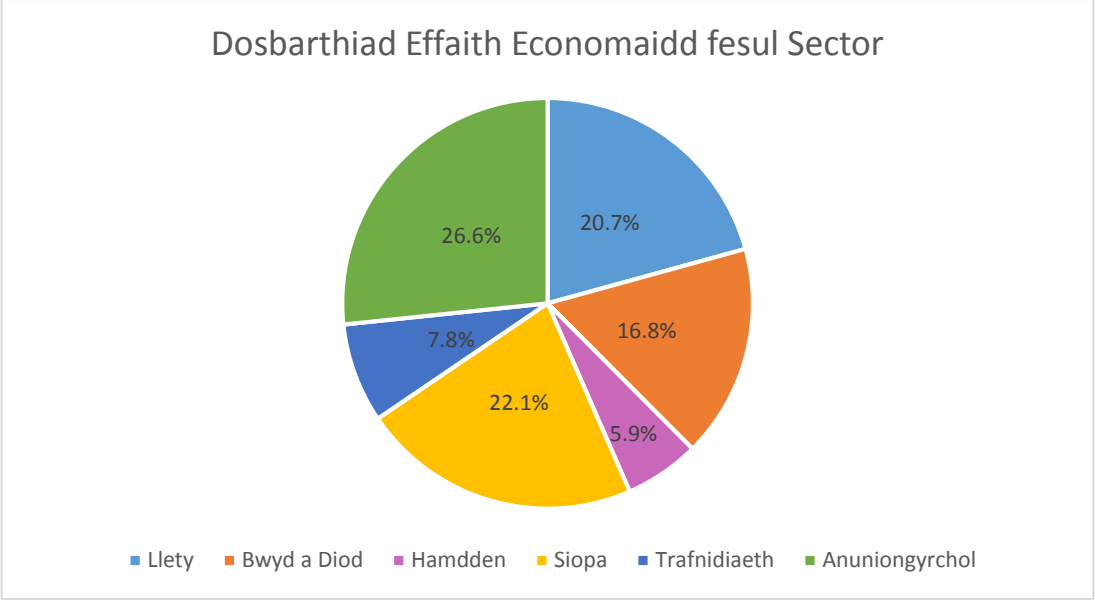

Siart 7: Dosbarthiad Sectoraidd yr Effaith Economaidd (STEAM 2019)

Mae'r siart yn dangos bod 22.1% o wariant twristiaeth yn 2019 ar lety. Yn ôl Adroddiad STEAM, bu twf o 14% ers 2011 yn nifer y busnesau llety yng Ngwynedd. Mae gan Gwynedd y ganran uchaf o fusnesau llety twristiaeth yng Nghymru, yn darparu amcangyfrif o 136,585 o ofodau gwely twristiaeth.

8.32 Mae'r siart isod yn dangos cyflogaeth yn ymwneud â thwristiaeth fesul sector.

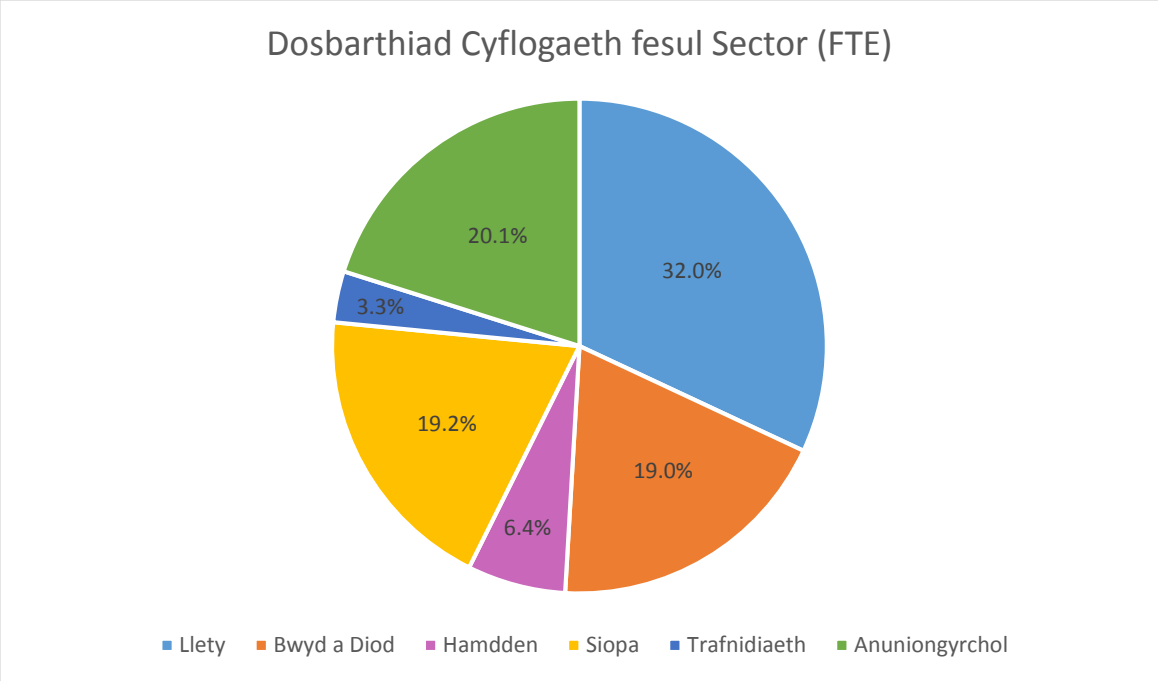

Siart 8: Dosbarthiad Sectoraidd yr Effaith Economaidd (FTE) (STEAM 2019)

Mae'r siart yn dangos bod 32% o'r gweithlu sy'n ymwneud â thwristiaeth yn gweithio yn y sector llety, sy'n atgyfnerthu pwysigrwydd y sector i'r economi dwristiaeth. Mae ystadegau o

Official Labour Market Statistics Nomis ar gyfer Gwynedd yng 2019[37] yn amlygu pwysigrwydd y swyddi yn ymwneud â'r diwydiant twristiaeth i economi cyffredinol Gwynedd. Mae dadansoddiad o swyddi gweithwyr fesul sector yn dangos bod y swyddi yn y sector Llety a Gweithgareddau Gwasanaethau Bwyd yn gyfrifol am 17.9% o'r gweithlu, o gymharu â 9.4% yn genedlaethol.

8.33 Gellir dod o hyd i wybodaeth am y gwahanol fathau o lety gwyliau ar wefan Ymweld ag Eryri.[38] Mae'r graff isod yn dangos mai'r sector hunanarlwyo yw'r sector fwyaf o bell ffordd.

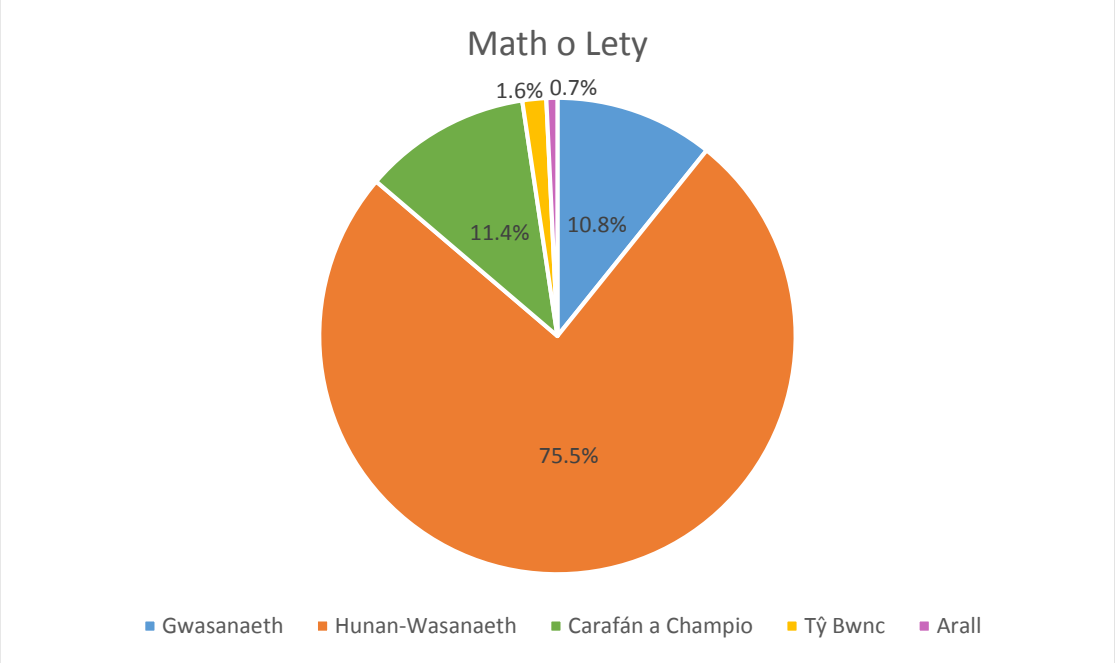

Siart 9: Math y Llety (STEAM 2019)

8.34 Mae'r siart yn dangos mai hunanarlwyo yw'r math o lety twristiaeth mwyaf poblogaidd yn y sir. Nid yw'r ffigwr yn cynnwys eiddo Airbnb sydd wedi'i amcangyfrifo gan y Gwasanaeth Twristiaeth i fod oddeutu 745 eiddo.

8.35 Mae'n bwysig nodi, gan fod yr adroddiad hwn yn mynd i'r afael â llety gwyliau tymor byr ac ail gartrefi, bod llety gwyliau yn fwy tebygol o greu incwm mwy lleol nag ail gartrefi gan y byddant yn denu twristiaid sydd erioed wedi ymweld â´r ardal o'r blaen ac felly efallai y byddant yn gwario ar ymweld ag atyniadau twristaidd a'r diwydiant lletygarwch. Gall llety gwyliau sy'n cael eu defnyddio'n aml drwy gydol y flwyddyn helpu'r economi wledig drwy ddarparu incwm lleol pwysig, yn enwedig pan fo'r llety gwyliau dan berchnogaeth leol. Nid yw hyn yn wir os

[37] Adroddiad Nomis (Saesneg yn unig)

[38] Mesuryddion perfformiad Cyrchfan Gwynedd

nad yw'r llety gwyliau dan berchnogaeth leol, oherwydd efallai y bydd yr incwm y byddant yn ei greu yn mynd i berchnogion sy'n byw y tu allan i'r sir.

8.36 Mae amaethyddiaeth hefyd yn ddiwydiant pwysig yng Ngwynedd, ond mae llai o bobl yn ennill eu bywoliaeth o amaeth nag yn y gorffennol. Mae polisi cenedlaethol a lleol yn gefnogol o arallgyfeirio ar ffermydd er mwyn diogelu eu dyfodol ac i wella eu hyfywdra. Mae nifer o ffermydd yn dewis arallgyfeirio i'r sector twristiaeth drwy drosi beudai yn llety gwyliau neu sefydlu meysydd gwersylla ar eu tir.

8.37 Mae nifer o ddarparwyr llety gwyliau hunanarlwyo ledled y sir sydd wedi derbyn caniatâd cynllunio ar gyfer defnydd penodol (h.y. nad yw tŷ preswyl yn cael ei ddefnyddio er dibenion gwyliau). Mae nifer o'r darparwyr llety gwyliau hunanarlwyo hyn wedi mynd drwy'r sianeli ffurfiol o gael caniatâd cynllunio ar gyfer defnydd penodol, wedi sicrhau bod yr eiddo yn cyrraedd safon benodol ac wedi'i achredu gan system raddio Croeso Cymru. Efallai bod rhai o'r gweithredwyr wedi arallgyfeirio fel modd o greu incwm ychwanegol sy'n helpu i gefnogi'r economi wledig. Mae diffyg rheoleiddio'r farchnad llety gwyliau tymor byr yn golygu bod y rheini sydd wedi cymryd camau ffurfiol i weithredu llety gwyliau tymor byr dan anfantais oherwydd y cyflenwad a'r gystadleuaeth cynyddol barhaus gyda'r farchnad anrheoledig.

Caerdydd

8.38 Yng Nghaerdydd, er bod canran y lefelau perchnogaeth cartrefi gwyliau yn llawer is nag yng Ngwynedd, mae'r map isod yn dangos mai'r lleoliadau gyda'r lefelau uchaf o gartrefi gwyliau yw canol y ddinas ac ardal y Bae.

8.39 Fodd bynnag, nodir bod y wybodaeth a ddefnyddiwyd yn y map isod yn dod yn uniongyrchol o gofnodion Treth Cyngor a bod casglu gwybodaeth gywir mewn perthynas â nifer y cartrefi gwyliau yn anodd oherwydd bod cymaint o'r farchnad dai yn anrheoledig ac felly'n anoddach ei feintioli.

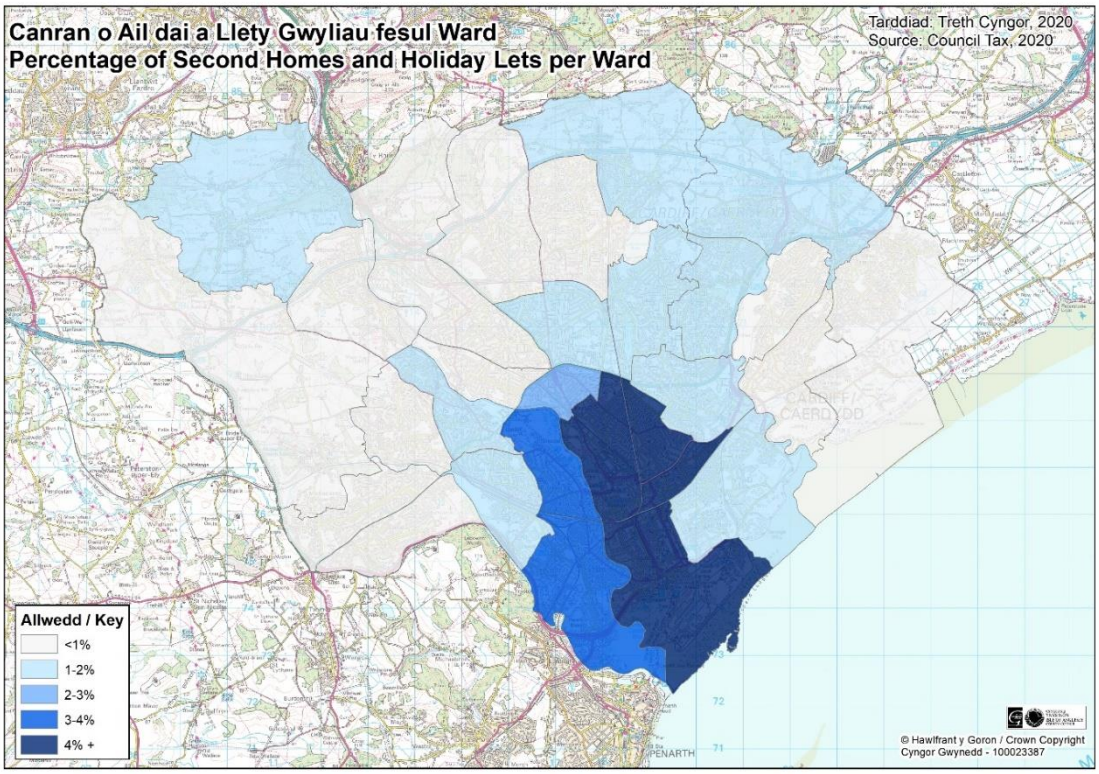

Map 7: Dosbarthiad cartrefi gwyliau yng Nghaerdydd

8.40 Mae'r ganran gymharol isel o gartrefi gwyliau yn golygu bod effeithiau y farchnad cartrefi gwyliau yng Nghaerdydd, fel yn y mwyafrif o ddinasoedd, yn dueddol o gael ei chyfyngu yn fwy i gymdogaethau. Yr effaith a gydnabyddir fwyaf cyffredin o ran cartrefi gwyliau mewn dinasoedd yw ymddygiad gwrthgymdeithasol.

8.41 Lle mae gofyn i lety gwyliau traddodiadol megis gwestai a thai gwestai gadw at raglen reoleiddio, mae problemau'n codi o lety preifat sy'n cael ei logi ar sail ad hoc, fel arfer drwy wefannau cyd-ddefnyddwyr megis Airbnb, yn llawer anoddach eu taclo, gan iddynt allu codi o bryd i'w gilydd a rhoi'r gorau i fod yn llety gwyliau heb unrhyw hysbysiad ffurfiol, yn enwedig pan fo digwyddiadau mawr yn cael eu cynnal yn y ddinas.

8.43 Cofnodwyd cyfanswm o 13 cwyn swyddogol yn ymwneud â llety gwyliau gan Wasanaeth Cynllunio Cyngor Caerdydd ers 2018, er ei fod yn cydnabod y gallai nifer y cwynion anffurfiol fod llawer uwch, gan mai dim ond cwynion sy'n deilwng o gael ymchwiliad pellach (h.y. newid posib o'r defnydd) sy'n cael eu cofnodi gan y Gwasanaeth Cynllunio.

8.44 Mae'r cwynion hyn wedi canolbwyntio ar ymddygiad gwrthgymdeithasol, sŵn ac aflonyddwch i gymdogion.

8.45 Mae'r Cyngor wedi bod yn llwyddiannus mewn un apêl cynllunio lle bu iddynt ddadlau y bu newid defnydd materol mewn tŷ a oedd yn cael ei ddefnyddio fel busnes llety tymor byr o

annedd i fusnes hamdden masnachol a bod ei ddefnydd wedi arwain at sŵn ac aflonyddu sylweddol i'r preswylwyr cyfagos.

8.46 Mae'r Cyngor yn derbyn mwy o gwynion pan fydd y ddinas yn lletya digwyddiadau penodol megis cyngherddau cerddoriaeth a digwyddiadau chwaraeon. Mae Siart 3 ar dudalen 32 yn dangos anterth mewn rhestriadau lle cyfan oddeutu'r un pryd â phan oedd Caerdydd yn ddinas letya i rownd derfynol Cynghrair y Pencampwyr.

9.0 Enghreifftiau o Ranbarthau Eraill

9.1 Mae enghreifftiau o ddinasoedd a gwledydd yn y Deyrnas Unedig a thu hwnt sydd wedi bod yn rhagweithiol yn ceisio datrysiad i'r broblem camddefnyddio unedau preswyl fel llety gwyliau tymor byr. Mae'r dulliau rheoleiddio yn amrywio, ac yn debygol o fod yn ddibynnol ar ffactorau cyd-destunol yn ymwneud â sut mae llety gwyliau tymor byr yn effeithio ar yr ardal leol.

Y Deyrnas Unedig

Llundain

9.2 Ers y 1970au, mae'r rheoliadau yn Llundain wedi bod yn wahanol i weddill Lloegr mewn perthynas â rheolaeth defnydd tai marchnad agored fel cartrefi gwyliau. Roedd y rheoliadau yn Llundain yn arfer atal defnydd eiddo preswyl yn 32 bwrdeistref Llundain fel llety gwyliau dros dro. Gwnaed hyn drwy reoliadau a oedd yn gofyn am ganiatâd cynllunio i newid y defnydd, a phrif bwrpas hyn oedd diogelu'r stoc dai yn Llundain.

9.3 O ganlyniad i ddatblygu trefniadau ar gyfer rhannu llety yn sgil busnesau megis Airbnb, a newidiadau i'r ffyrdd yr oedd pobl yn dymuno defnyddio eu cartrefi, roedd galw i ymlacio'r rheoliadau ar gyfer llety gwyliau tymor byr. O ganlyniad, cyflwynwyd newidiadau drwy'r Ddeddf Dadreoleiddio 2015 (a oedd yn diwygio'r ddeddfwriaeth flaenorol) a oedd yn ymlacio'r rheolau. Roedd hyn yn caniatáu i lety gwyliau tymor byr gael eu gosod am 90 noson mewn blwyddyn galendr, heb yr angen am ganiatâd cynllunio. Felly, nodir bod perchnogion tai yn Llundain, sy'n dymuno cael llety gwyliau am hirach na 90 noson y flwyddyn, angen cael caniatâd cynllunio.

9.4 Ers i ddeddfwriaeth ddod i rym i ymlacio'r rheolau, dros gyfnod byr o amser, bu cynnydd sylweddol yn nifer yr eiddo oedd yn cael eu gosod fel llety gwyliau tymor byr yn Llundain, gyda dros 70,000 o eiddo (gan gynnwys tai gydag ystafelloedd yn cael eu gosod, a thai cyfan yn cael eu gosod) wedi'u rhestru fel llety gwyliau tymor byr. Mae hyn wedi bod yn destun trafodaeth yn Nhŷ'r Cyffredin yn ddiweddar, gyda phryderon ynghylch yr effaith ar y stoc dai ac ar gymunedau ac ati, ynghyd â'r anawsterau o ran gorfodi'r cyfyngiad 90 noson mewn blwyddyn galendr.

9.5 Ar hyn o bryd, ymddengys nad yw'r Llywodraeth Ganolog (Lloegr) yn awyddus i gyflwyno unrhyw newid i ddeddfwriaeth, gan y gallai hyn atal aelwydydd rhag gosod eu heiddo am gyfnod byrrach o amser. Yn hytrach, maent yn ffafrio dull anstatudol sy'n cefnogi arfer dda o ran safonau, ac ati.

Awdurdod Parc Cenedlaethol St Ives a Northumberland

9.6 Mewn refferendwm ar eu Cynllun Datblygu Cymdogaeth (CDC)[39], roedd preswylwyr St Ives yn hynod gefnogol i bolisi (Polisi H2 Full-time Principal Residence Housing) i ganiatáu dim ond preswylwyr llawn-amser i fod yn berchen ar eiddo newydd yn St Ives a Carbis Bay. O dan y cynllun, byddai prosiectau tai newydd ond yn cael caniatâd cynllunio os ydynt wedi'u cadw ar gyfer pobl sy'n byw yn St Ives a'r ardaloedd cyfagos yn llawn-amser.

9.7 Mae CDC Ardal St Ives yn ei gwneud yn glir mai nod Polisi H2: Full-time Principal Residence Housing, yw nid yn unig sicrhau bod y bobl sy'n dymuno byw yn yr ardal fel preswylwyr llawn-amser yn gallu cael tai, ond yn hanfodol i ddiogelu cynaliadwyedd datblygu drwy leihau cyfran y tai nad ydynt yn cael eu defnyddio fel prif breswylfeydd. Diben hyn yw cefnogi cymuned gynaliadwy.

9.8 O ganlyniad, roedd y refferendwm yn destun dyfarniad yr Uchel Lys[40] lle'r oedd yr achwynydd yn ceisio herio gwneuthuriad y CDC ar y sail na fu digon o ystyriaeth i ddewisiadau amgen rhesymol i bolisïau'r cynllun, i'r gwrthwyneb i Gyfarwyddeb yr Asesiad Amgylcheddol Strategol. Bu i'r achwynydd hefyd ddadlau bod y "gofyniad prif breswylfa" yn ymyrraeth anghyfiawn gydag Erthygl 8 y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol, sef bod hawl cael cartref, y gellir ei fwynhau gan breswylwyr tai'r dyfodol yn amodol ar gyfyngiadau.

9.9 Roedd dyfarniad yr Uchel Lys yn pennu bod y polisi yn mynd i'r afael â buddion cyfreithlon y cyhoedd a nodir yn Erthygl 8, sef buddion llesiant economaidd y wlad, ac er diogelu hawliau a rhyddid eraill.

9.10 Mae polisi tebyg hefyd wedi cael ei gynnwys yng Nghynllun Lleol Awdurdod Parc Cenedlaethol Northumberland[41] drwy eu polisi ST5: Tai Newydd sy'n cyfyngu ar bob datblygiad tai newydd i ddatblygu prif breswylfeydd neu dai fforddiadwy.

Gogledd Iwerddon

9.11 Ar hyn o bryd, Gogledd Iwerddon yw'r unig ardal ym Mhrydain sy'n rheoleiddio darparwyr llety gwyliau tymor byr. Rhaid i'r holl eiddo sy'n cynnig llety twristiaeth fod yn ardystiedig o dan Deddf Twristiaeth Gogledd Iwerddon 1992. Yn ôl y ddeddfwriaeth hon, mae gofyn i Tourism NI archwilio llety twristiaeth pob pedair mlynedd (archwiliad statudol) i sicrhau bod eiddo yn cydymffurfio â'r meini prawf gofynnol a osodwyd ac yn gwahardd unrhyw un rhag darparu neu gynnig darparu llety twristiaeth fel busnes heb dystysgrif ddilys. Gall gweithredu gorfodaeth arwain at ddirwy o hyd at £2,500 neu garchariad.

---

39 Cynllun Ardal Cymdogaeth St Ives 2015 – 2030 (Saesneg yn unig)

40 Dyfarniad Uchel Lys (RLT Environment LTD yn erbyn Cornwall Council) (Saesneg yn unig)

41 Cynllun Lleol Parc Cenedlaethol Northumberland (Saesneg yn unig)

9.12 Mae'r weithdrefn yn adnabod wyth gwahanol gategori o lety gwyliau, gan gynnwys llety hunanarlwyo - sy'n golygu gosod tŷ er dibenion gwyliau. Mae gofyn statudol i wneud cais ffurfiol i Tourism NI (ar gost o £40 i £350) cyn y gellir defnyddio tŷ fel llety gwyliau, ac mae'r broses yn cynnwys archwilio'r eiddo i sicrhau ei fod yn cydymffurfio gyda gofynion y dystysgrif.

9.13 Mae Tourism NI yn gorff cyfatebol i Croeso Cymru, ond mae'n gweithredu ac yn gorfodi gofynion y Ddeddf Dwristiaeth gydag archwiliadau eiddo gwyliau yn edrych ar safon yr eiddo a'r dulliau i reoli'r eiddo gwyliau. Ymddengys nad yw'r broses yn ystyried p'un a oes gormodedd o lety gwyliau mewn ardal berthnasol fel rhan o'r broses o ymdrin â chais am dystysgrif.

Yr Alban

9.14 Mae llety tymor byr wedi dod yn destun dadl yn yr Alban, gyda'u heffeithiau yn creu barn gref. I fynd i'r afael â'r materion a'r pryderon, mae Llywodraeth yr Alban wedi cynnal amrediad eang o ffrydiau gwaith i sefydlu ffeithiau a barn o amryw ffynonellau.

9.15 Yn 2019, bu i Lywodraeth yr Alban lansio ymgynghoriad ar lety tymor byr (Planning (Scotland) Act 2019). Amlygodd y canlyniadau gefnogaeth eang am reoleiddio, gyda dros 1,000 o ymatebion gan gymunedau, landlordiaid a busnesau yn codi nifer o bryderon am effeithiau llety tymor byr, gan gynnwys ymddygiad gwrthgymdeithasol, nodweddion diogelwch a'r effaith ar y farchnad dai.

9.16 Ym mis Ionawr 2020, cyhoeddodd Llywodraeth yr Alban y bydd awdurdodau lleol yn cael pwerau newydd i reoleiddio llety tymor byr pan fyddant yn pennu bod hyn er budd y cymunedau lleol. Dylai awdurdodau lleol fod â'r gallu i weithredu cynllun trwyddedu ar gyfer llety tymor byr o wanwyn 2021.

9.17 Bydd y cynllun trwyddedu yn cynnwys gofyniad diogelwch gorfodol newydd a fydd yn mynd i'r afael â bob math o lety tymor byr i sicrhau profiad diogel o ansawdd i ymwelwyr. Bydd hefyd yn rhoi'r disgresiwn i gynghorau ychwanegu amodau pellach i fynd i'r afael â phryderon preswylwyr lleol. Bydd Awdurdodau Lleol yn gallu dynodi 'ardaloedd rheolaeth llety tymor byr'. Yn yr ardaloedd dynodedig hyn, byddai defnyddio annedd ar gyfer llety tymor byr yn golygu 'newid defnydd materol' - sy'n golygu y bydd angen caniatâd cynllunio.

9.18 Ni fydd rhannu cartref (rhentu ystafell yn eich cartref eich hun neu ganiatáu i eraill aros yn eich cartref tra eu bod ar eu gwyliau) yn cael ei effeithio gan ardaloedd dan reolaeth.

9.19 Ym mis Medi 2020, cyhoeddodd Llywodraeth yr Alban bapur ymgynghori pellach ar reoleiddio llety gwyliau tymor byr. Roedd yr ymgynghoriad yn ceisio barn ar gynigion manwl Llywodraeth yr Alban i reoleiddio llety tymor byr a fydd yn ffurfio'r sail ar gyfer cyflwyno deddfwriaeth eilaidd i'r Senedd ym mis Rhagfyr. Mae'r ddogfen ymgynghori yn amlinellu bwriad Llywodraeth yr Alban i:

- gyflwyno trwyddedu ar gyfer llety tymor byr, o dan Civic Government (Scotland) Act 1982, gyda rhan diogelwch gorfodol a fydd yn cael ei ychwanegu ar gyfer pob llety tymor byr ar draws yr Alban. Bydd awdurdodau lleol hefyd yn cael y disgresiwn i roi amodau pellach ar waith.
- blaenoriaethu gwaith i roi'r pŵer i awdurdodau lleol gyflwyno ardaloedd rheolaeth llety tymor byr o dan bwerau yn Planning (Scotland) Act 2019.
- cynnal adolygiad o driniaeth treth llety tymor byr, i sicrhau eu bod yn gwneud cyfraniad priodol i'r cymunedau y maent yn gweithredu ynddynt.

9.20 Cam rhagweithiol arall y mae Llywodraeth yr Alban yn ei gymryd yw drwy gyflwyno ardoll treth twristiaeth. Cynhaliwyd ymgynghoriad[42] gyda'r bwriad o gyflwyno 'treth twristiaid'. Byddai pob awdurdod lleol yn gyfrifol am benderfynu a ydynt eisiau gweithredu'r ardoll treth twristiaeth. Ni fydd y gallu i bob awdurdod godi'r dreth newydd yn dod i rym hyd nes y bydd Senedd yr Alban wedi pasio deddf galluogi, sy'n annhebygol o ddigwydd hyd nes o leiaf rhyw ben yn 2021 ar y cynharaf.

9.21 Mae'n debyg mai Caeredin fydd y ddinas gyntaf ym Mhrydain i gyflwyno treth twristiaid. Bydd yr ardoll yn cael ei ychwanegu ar gyfer pob llety a delir ledled Caeredin, yn cynnwys gwestai, Gwely a Brecwast, llety tymor byr a hosteli (ac eithrio meysydd gwersylla). Bydd yr Ardoll Ymwelwyr Dros Dro (*Transient Visitor Levy*) yn costio ffi sefydlog o £2 y noson fesul ystafell, ac ni fydd yn cael ei gyfrifo ar unrhyw sail canran. Bydd y ffi yn cael ei gapio ar ôl saith noson olynol, sy'n golygu mai'r mwyaf y gall ymwelydd dalu am un trip fydd £14. Os bydd yn llwyddiannus, gall fod yn dempled ar gyfer dinasoedd eraill ledled Prydain

9.22 Enghraifft arall o raglen 'Treth Twristiaeth/Ardoll Dros Dro' ar waith yw honno a ddatblygwyd gan yr Highlands Council (yr Alban). Ar 9 Rhagfyr 2019, cymeradwyodd Highland Council ganfyddiadau ymgynghoriad cyhoeddus yn cefnogi cyflwyno Ardoll Ymwelwyr Dros Dro, ac ymrwymodd i waith pellach er mwyn datblygu'r cynllun gorau i Highland.

9.23 Yn 2020, bydd Highlands Council yn parhau i weithio i ystyried sut y gall cynllun Ardoll Ymwelwyr Dros Dro ei ddylunio a'i weithredu i adlewyrchu canfyddiadau'r ymgynghoriad ac i leihau'r effeithiau negyddol posib. Mae hyn yn cynnwys symud ymlaen yr egwyddorion dylunio allweddol a gymeradwywyd gan y Cyngor Llawn ar 9 Rhagfyr 2019:

- Dylai Ardoll Ymwelwyr Dros Dro gael ei ychwanegu mewn ffyrdd eraill ar wahân i 'dreth gwely' yn unig i'r rheini sy'n aros mewn llety dros nos a delir.
- Dylai ymwelwyr Highland fod yn eithriedig rhag talu Ardoll Ymwelwyr Dros Dro Highland.

---

42 Consultation on the principles of a Local DiscretionaryTransient Visitor Levy or Tourist Tax, Scottish Government (Saesneg yn unig)

- Dylid clustnodi refeniw ar gyfer 'defnyddiau twristiaeth', gyda gwaith parhaus i bennu'r hyn sy'n cyfrif fel 'defnyddiau twristiaeth' a sut mae'r rhain yn cael eu diffinio ar gyfer Highland
- Bydd dewisiadau'n cael eu harchwilio ar gyfer sut y gellir clustnodi rhywfaint o refeniw'r Ardoll Ymwelwyr Dros Dro i'w ddefnyddio yn ardal Highland y cafodd ei godi.

Ewrop

Barcelona

9.24 Er mwyn gosod eiddo fel llety gwyliau tymor byr, rhaid cael trwydded dwristiaeth. Mae gofyn cael y drwydded ar gyfer eiddo sy'n cael eu gosod fel llety gwyliau tymor byr i dwristiaid am gyfnodau o lai na 31 diwrnod yn olynol. Mae amryw ofynion er mwyn ymgeisio am drwydded, sy'n cynnwys:

i. Bod yr eiddo yn cwrdd â safonau / amodau byw priodol a'i fod wedi'i ddodrefnu
ii. Gellir ond ei ddefnyddio er dibenion twristiaeth, a rhaid nodi nifer y bobl sy'n aros yn yr eiddo
iii. Rhaid bod rhifau cyswllt i'r perchennog a'r gwasanaethau brys lleol
iv. Rhaid cael ffurflen gŵyn swyddogol.
v. Rhaid cynnal a chadw'r eiddo'n briodol.
vi. Rhaid cael caniatâd gan y llywodraeth ranbarthol sy'n pennu'r cais am drwydded cyn i'r eiddo gael ei ddefnyddio fel llety gwyliau tymor byr.

9.25 Os rhoddir caniatâd am drwydded, rhaid i'r perchennog gofrestru'r eiddo ar-lein gyda'r holl wybodaeth berthnasol. Drwy hyn, mae gwybodaeth am yr holl eiddo trwyddedig ar gofrestr y ddinas, sy'n hwyluso trefniadau gorfodi. Mae'r ymdrechion a'r adnoddau a roddir tuag at gorfodi'r ddeddfwriaeth i ddiarddel / cosbi perchnogion sy'n gweithredu heb drwydded wedi'u hamlygu. Nid yw trwyddedau bellach yn cael eu caniatáu mewn rhannau o'r ddinas megis yr Hen Dref lle mae crynodiad mawr o lety gwyliau.

9.26 Mae cytundeb rhwng AirBnB a'r ddinas i roi mynediad i restriadau newydd ar y wefan. Mae'r ddinas wedi dirwyo AirBnB a HomeAway am restru fflatiau heb drwydded.

9.27 Yn ogystal â rheoli'r defnydd, nodir hefyd bod Barcelona wedi cyflwyno'r angen i dalu treth twristiaid ar yr incwm a grëir o'r busnesau hyn.

Paris

9.28 Paris yw un o'r lleoliadau mwyaf poblogaidd ar gyfer AirBnB, ac o dan ddeddfwriaeth yn Ffrainc, roedd angen caniatâd ffurfiol ar gyfer llety gwyliau am gyfnod hirach na 120 diwrnod mewn blwyddyn. Ers mis Mawrth 2016, mae'r gyfraith wedi newid, sy'n golygu bod rhaid i'r

rheini sy'n gosod eiddo gofrestru hynny gyda'r Cyngor, a rhaid i unrhyw un sy'n gosod am gyfnod hirach na 120 diwrnod o'r flwyddyn gofrestru'r eiddo fel eiddo masnachol, sy'n ddrud. Cyflwynwyd pwerau gorfodi hefyd fel rhan o hyn.

Berlin

9.29 Mae trefniadau trwyddedu wedi bod yn weithredol ym Merlin ers 2018 er mwyn rheoli defnydd AirBnB ac, yn fwy diweddar, maent wedi atal unrhyw gynnydd pellach oherwydd yr effaith ar y stoc dai fforddiadwy yn y ddinas. Cyflwynwyd pwerau gorfodi a dirwyon sylweddol hefyd fel rhan o'r rheoliadau.

Amsterdam

9.30 Ers 2019, mae Amsterdam wedi cyflwyno rheoliadau sy'n cyfyngu ar y cyfnod amser y ceir gosod eiddo er defnydd gwyliau o 60 diwrnod i lawr i 3 diwrnod y flwyddyn.

10.0 Casgliadau ac Argymhellion

10.1 Ar ôl cynnal y gwaith ymchwil mewn perthynas â'r cynnydd yn nifer y cartrefi gwyliau fel tueddiad lleol yng Ngwynedd, yng Nghaerdydd ac yn genedlaethol yng Nghymru ynghyd â'r effeithiau newidiol yn gymdeithasol, yn amgylcheddol ac yn ddiwylliannol, mae'r angen am well rheolaeth o ran camddefnyddio tai preswyl fel cartrefi gwyliau yn ddiamheuol. Mae awdurdodau lleol angen pwerau gorfodi priodol i gydbwyso anghenion a phryderon cymunedau lleol wrth gydbwyso'r budd economaidd ehangach y mae'r economi dwristiaeth yn ei darparu.

10.2 Mae'r gwaith ymchwil yn adnabod ardaloedd penodol ym Mhrydain a gwledydd/dinasoedd ar y cyfandir lle mae mesurau i reoli llety gwyliau tymor byr wedi cael eu gweithredu neu yn y broses o gael eu cyflwyno. Mae'r dulliau rheoli yn amrywio, ac yn aml yn ddibynnol ar ffactorau cyd-destunol o ran effaith cartrefi gwyliau ar yr ardal leol a'r ardal ehangach.

10.3 O fewn y gwaith ymchwil, rhoddwyd ystyriaeth i ddefnyddio'r system gynllunio fel modd o reoleiddio'r diwydiant. Fodd bynnag, rhoddwyd ystyriaeth hefyd i ddulliau rheoleiddio eraill, a allai, er nad yw'n ymwneud yn uniongyrchol â'r system gynllunio, gael budd anuniongyrchol drwy bolisïau cynllunio lleol cysylltiedig.

10.4 Mae'r gwaith ymchwil a wnaed wedi asesu effaith llety gwyliau tymor byr yn ogystal ag ail gartrefi. Mae newid deddfwriaeth cynllunio er mwyn rheoli defnydd 'gwirioneddol' ail gartref, h.y. cartref a ddefnyddir gan yr un teulu/aelwyd yn rheolaidd ar gyfer eu rhesymau/mwynhad personol eu hunain yn anodd, gan y byddai'r defnydd, heb amheuaeth, yn syrthio o fewn dosbarth defnydd C3 yn ei ffurf bresennol. Mae'r newidiadau mewn deddfwriaeth cynllunio a trwyddedu yn yr Alban yn benodol ymwneud a'r defnydd o anheddau a osodir at ddefnydd gwyliau tymor byr ac mae'r enghreifftiau o fesurau rheoli a gyflwynir mewn gwledydd eraill hefyd yn benodol i'r diben hwn. Mae'r Alban wedi cyflwyno trethi uchel ar brynu anheddau ychwanegol, sydd wedi gweld gostyngiad mewn eiddo a restrir fel ail gartrefi o tua 40,000 yn 2012 i 25,000 yn 2018. Fodd bynnag, yn ystod y cyfnod hwnnw bu twf hefyd yn y farchnad llety gwyliau tymor byr.

10.5 Er y cydnabyddir yn llwyr fod ail gartrefi gwirioneddol h.y. y rheini nad ydynt yn cael eu gosod ar sail fasnachol achlysurol, yn peri bygythiad i fforddiadwyedd, gwasanaethau lleol a chydlyniant cymdeithasol, awgrymir bod angen gweithredu mecanwaith rheoleiddio'r diwydiant llety gwyliau tymor byr yn y lle cyntaf oherwydd niferoedd a gan mai dyma'r sector sydd i weld yn tyfu. Byddai gweithredu mecanwaith rheoleiddio ar gyfer llety gwyliau tymor byr drwy system drwyddedu orfodol a awgrymir ynghyd â dosbarth defnydd penodol (gweler yr argymhelliad isod) yn galluogi rheolaeth ac eglurder o ran y gwir nifer o unedau sydd naill

ai'n cael eu gosod yn barhaol neu'n achlysurol ar sail fasnachol, ac yn sicrhau bod yr eiddo'n cwrdd â'r safon benodol ofynnol.

10.6 Bydd yr adran a ganlyn yn darparu manylion pellach mewn perthynas â mecanweithiau, yr awgrymir y gellir ei weithredu ar lefel leol a chenedlaethol fel modd o reoleiddio'r diwydiant cartrefi gwyliau. Mae'r argymhellion yn cyfeirio'n benodol at fecanweithiau'n ymwneud â thai preswyl (defnydd C3) sy'n cael eu gosod ar sail barhaol yn ogystal ag achlysurol. Mae'r argymhellion yn cynnwys:

- **Argymhelliad 1: Cynllun Trwyddedu Gorfodol ar gyfer Cartrefi Gwyliau.**
- **Argymhelliad 2: Diwygio Gorchymyn Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) 2016 i gynnwys dosbarth defnydd penodol ar gyfer llety gwyliau tymor byr.**
- **Argymhelliad 3: Adolygu'r system drethu - llety gwyliau tymor byr i gael eu heithrio o ryddhad cyfraddau ardrethi busnesau bach.**
- **Argymhelliad 4: Yr angen i raddio llety gwyliau tymor byr**
- **Argymhelliad 5: Treth Twristiaid**
- **Argymhelliad 6: Gweithrediad effeithiol polisi cynllunio ar lefel leol**

Argymhelliad 1: Cynllun Trwyddedu Gorfodol ar gyfer Cartrefi Gwyliau.

10.7 Nid oes gan yr awdurdodau lleol yng Nghymru unrhyw bwerau i reoleiddio llety gwyliau tymor byr drwy weithdrefn drwyddedu. Roedd Adran 4 yn trafod y cynlluniau trwyddedu Tai Amlfeddiannaeth yn ymwneud ag eiddo preswyl sy'n weithredol yng Nghymru. Mae gofyn i lety gwyliau traddodiadol megis gwestai a thai gwestai gadw at raglen reoleiddio, a dylai llety gwyliau tymor byr hefyd ddilyn rhaglen reoleiddio.

10.8 Awgrymir y dylid cyflwyno 'cynllun trwyddedu' gorfodol ar gyfer llety gwyliau tymor byr (yn cynnwys ail gartrefi lle bo hynny'n berthnasol), sy'n cael eu gosod ar sail fasnachol (naill ai'n barhaol neu'n achlysurol) yn debyg i'r system drwyddedu Tai Amlfeddiannaeth. Byddai'r system drwyddedu yn rheoleiddio rhannau o'r diwydiant (megis llety preifat a osodir drwy ein gwefannau cyd-ddefnyddwyr) drwy fynd i'r afael â phryderon iechyd a diogelwch a galluogi awdurdodau lleol i ddeall yn well sut a lle mae llety tymor byr yn gweithredu yn eu hardal. Cyfrifoldeb pob Awdurdod Lleol fyddai gweithredu'r system drwyddedu. Mewn modd tebyg i Dai Amlfeddiannaeth, byddai'n rhaid i gartrefi gwyliau gyrraedd safon benodol o ran iechyd a diogelwch cyn cael trwydded. Ymhellach, drwy gael trwydded byddai'n golygu bod gwybodaeth yn cael ei choladu drwy un ffynhonnell ddata mewn perthynas â nifer y llety gwyliau tymor byr o fewn yr ardal awdurdod. Byddai cyflawni ffynhonnell ddata cyfan mewn

un lle yn galluogi ar gyfer gwell rheolaeth ac eglurder mewn perthynas â nifer a chrynodiad llety gwyliau mewn ardaloedd penodol.

10.9 O ganlyniad, gall polisïau cynllunio lleol, drwy'r Cynllun Datblygu Lleol a Chanllawiau Cynllunio Atodol cysylltiedig, fynd i'r afael â'r mater niferoedd uchel o lety gwyliau mewn ardaloedd dan bwysau drwy weithredu polisi sy'n cyfyngu ar nifer y llety gwyliau tymor byr, mewn modd tebyg i'r polisi sy'n weithredol ar hyn o bryd mewn perthynas â Thai Amlfeddiannaeth o fewn Cynllun Datblygu Lleol ar y cyd Ynys Môn a Gwynedd.

10.10 Er mwyn gweithredu rhaglen drwyddedig, bydd angen diffiniad clir ynghylch yr hyn a olygir gyda' llety gwyliau tymor byr'. Nodir bod unrhyw eiddo, sy'n cael ei osod ar sail fasnachol waeth faint o nosweithiau'r flwyddyn, angen trwydded. Ymhellach at hyn, byddai'n rhaid rhoi ystyriaeth i'r angen am drwyddedau ôl-weithredol ar gyfer llety gwyliau tymor byr presennol.

10.11 Mae enghreifftiau o ardaloedd eraill sy'n gweithredu ac yn ffafrio gweithdrefn drwyddedu er mwyn cael gwell rheolaeth o lety gwyliau tymor byr, yn cynnwys yr Alban[43] sydd wedi'i drafod eisoes yn adran 9. O wanwyn 2021, bydd Awdurdodau Lleol yr Alban yn cael pwerau i weithredu rhaglen drwyddedu ar gyfer llety gwyliau tymor byr. Byddai'r rhaglen drwyddedu yn cynnwys:

- Gofyniad diogelwch gorfodol newydd a fydd yn mynd i'r afael â bob math o lety tymor byr i sicrhau profiad diogel o ansawdd uchel i ymwelwyr.
- Disgresiwn i gynghorau ychwanegu amodau pellach i fynd i'r afael â phryderon preswylwyr lleol.
- Y gallu i ddynodi ardaloedd rheolaeth (i fynd i'r afael â'r ardaloedd sydd dan bwysau, ac er mwyn sicrhau bod caniatâd cynllunio bob amser yn ofyniad ar gyfer newid defnydd eiddo cyfan ar gyfer llety tymor byr).

10.12 Bydd y rhaglen drwyddedu yn cael ei chyflwyno yn yr Alban drwy ddiwygiad y Civic Government (Scotland) Act 1982. Mae'r Ddeddf hon yn mynd i'r afael â nifer o faterion, rhai sy'n faterion datganoledig yng Nghymru, a rhai nad ydynt. Er y dylid nodi bod y pwerau i gyflwyno Rhaglen Drwyddedu ar gyfer llety gwyliau tymor byr yng Nghymru yn fater datganoledig.

Argymhelliad 2: Diwygio Gorchymyn Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) 2016 drwy gyflwyno dosbarth defnydd newydd

[43] Llety tymor byr - rhaglen drwyddedu ac ardaloedd rheoli cynllunio: ymgynghoriad (Llywodraeth yr Alban) (Saesneg yn unig)

10.13 Mae tŷ annedd wedi'i gynnwys yng Nghategori Dosbarth Defnydd C3, diffiniad uned breswyl fel y'i diffinnir gan Orchymyn Deddf Cynllunio Gwald a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) 2016[44] fel a ganlyn:

"Class C3. Use as a dwelling house (whether or not as a sole or main residence) by -

a) *a single person or by people to be regarded as forming a single household;*

b) *not more than six residents living together as a single household where care is provided for residents; or*

c) *not more than six residents living together as a single household where no care is provided to residents (other than a use within class C4)."*

10.14 Fel y trafodwyd yn flaenorol yn adran 3, o fewn y system gynllunio defnydd tir gyfredol yng Nghymru, nid yw cyfnod yr amser/dyddiau y gellir gosod eiddo fel llety gwyliau tymor byr wedi'i ddiffinio. Mae pennu p'un a yw tŷ annedd (Dosbarth Defnydd C3) wedi newid ei ddefnydd yn fater i bob Awdurdod Cynllunio Lleol, yn seiliedig ar y ffaith a'r raddfa, ac yn dibynnu ar p'un a yw'r llety gwyliau gyfystyr â newid defnydd arwyddocaol. Os pennir bod newid defnydd materol wedi digwydd, yna bydd angen cael caniatâd cynllunio.

10.15 Gall yr ansicrwydd o amgylch pennu ar sail ffaith a graddfa, pan fo newid defnydd arwyddocaol wedi digwydd, fod yn gymhleth a chymryd llawer o amser i'w brofi i Awdurod Cynllunio Lleol. Mae mwyafrif yr achosion cyfreithiol sydd wedi casglu bod newid defnydd arwyddocaol wedi digwydd wedi cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r penderfyniad hwnnw, o ran trosiant (hyd ac amlder) y defnydd a thystiolaeth o ran y sŵn a'r aflonyddu a achosir i amwynderau'r gymuned leol. Felly, mae mynd ar ôl achosion gorfodi'n rhagweithiol yn gallu cymryd llawer o amser i Awdurdodau Cynllunio Lleol, yn enwedig pan fo adnoddau eisoes yn brin.

10.16 Fel modd o oresgyn unrhyw amheuon o ran pryd mae newid defnydd wedi digwydd, awgrymir diwygio Gorchymyn Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) i gynnwys dosbarth defnydd ychwanegol ar gyfer llety gwyliau tymor byr. Wrth gael dosbarth defnydd penodol ar gyfer llety gwyliau, bydd rhaid rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer y defnydd; yn ei dro, byddai hyn yn ei gwneud yn bosib teilwra polisïau cynllunio i sicrhau gwell rheolaeth o ddefnydd/niferoedd.

10.17 Fel y nodir uchod mewn perthynas â gweithredu system drwyddedu, byddai'n ofynnol sicrhau bod diffiniad y defnydd yn hollol glir. Yn ddelfrydol, dylai diffiniad llety gwyliau fod yn generig

[44] Gorchymyn Deddf Cynllunio Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) (Diwygiadau) (Cymru) 2016 (Saesneg yn unig)

(h.y. yr un diffiniad ar gyfer unrhyw weithdrefn drwyddedu arfaethedig). Ymhellach at hyn, bydd yn ofynnol ystyried sut bydd y trefniant yn cael ei weithredu ar gyfer unedau llety gwyliau cyfredol.

10.18 Yn yr Alban, gwnaed diwygiadau i Planning (Scotland) Act 2019 i roi'r hawl i Awdurdodau Lleol adnabod ardaloedd rheoli llety gwyliau tymor byr, ynghyd â'r weithdrefn drwyddedu y cyfeirir ati uchod. Yn yr ardal ddynodedig (yr ardal reoli), ystyrir bod defnyddio tŷ preswyl fel llety gwyliau tymor byr yn golygu newid defnydd, ac o ganlyniad bydd gofyn cael caniatâd cynllunio ar gyfer y defnydd. Fodd bynnag, y tu allan i'r ardaloedd rheoli, bydd pob achos yn cael ei ystyried yn unigol yn ôl ei rinweddau ei hun (ffaith a graddfa). Yn ddiweddar, mae'r Alban wedi ymgynghori ar ddeddfwriaeth eilaidd ynghylch fframwaith reoleiddio yn ymwneud â'r weithdrefn drwyddedu ac ardaloedd rheoli llety gwyliau tymor byr. Mae'r ymgynghoriad yn cynnwys y diffiniad argymelledig o lety gwyliau tymor byr a ganlyn:

"a) The accommodation is made available for the use of letting for a cumulative period of 28 days or more in any rolling period of 365 days. This might mean, for example, that it is being advertised as being available to let.

b) At least one of the lets commencing in the same rolling period is not a private residential tenancy in terms of section 1 of the Private Housing (Tenancies) (Scotland) Act 2016."

10.19 Yn yr Alban, cynigir y rhoddir caniatâd ar gyfer llety gwyliau tymor byr am gyfnod o 10 mlynedd, a bydd gan yr Awdurdodau Cynllunio Lleol y grym i ddiddymu'r caniatâd yn dilyn y cyfnod hwn. Heb y gallu i ddiddymu caniatâd cynllunio ar gyfer lety gwyliau tymor byr ar ôl cyfnod o amser, ystyrir y bydd y broses rhoi caniatâd yn mynd yn unffordd, lle bydd nifer yr eiddo y gellir eu defnyddio er y diben ond yn cynyddu.

10.20 Ymhellach at hynny, mae'r papur ymgynghori yn datgan y bwriad y gall dŷ annedd sy'n derbyn caniatâd i fod yn llety tymor byr gael ei drosi'n ôl i ddefnydd preswyl heb ganiatâd cynllunio.

Argymhelliad 3: Adolygu'r system drethu - llety gwyliau tymor byr i gael eu heithrio o ryddhad cyfraddau ardrethi busnesau bach.

10.21 Trethi lleol ar eiddo sy'n cyfrannu at gyllido gwasanaethau lleol yw' trethi annomestig, sydd hefyd yn cael eu galw'n Drethi Busnes. Bydd unrhyw eiddo a ddefnyddir er dibenion masnachol yn atebol am Drethi Annomestig, a gall Llywodraeth Cymru gynorthwyo categorïau neu sectorau busnes drwy ostyngiadau, cyfraddau ac eithriadau.

10.22 Yng Nghymru, ers 1 Ebrill 2010, gellir gwerthuso'r holl eiddo masnachol sydd ar gael i'w gosod fel llety gwyliau hunanarlwyo sy'n cwrdd ag isafswm trothwyon y gosodiadau a fanylir arnynt yn Rhan 5 ar gyfer trethi busnes annomestig. Fel ffordd o gynorthwyo busnesau bach yn

uniongyrchol, drwy hyrwyddo twf a chynaliadwyedd busnesau, cafwyd estyniad i cynllun Rhyddhad Trethi Busnes Bach a ddaeth irym ar 1 Ebrill 2018. Gan fod gan rhan fwyaf yr Unedau Gwyliau Hunanarlwyo Werth Trethadwy isel, mae enghreifftiau o eiddo sydd â gwerth o dros £1,000,000 gyda Gwerth Trethadwy o dan £12,000, ac sy'n felly yn elwa o 100% rhyddhad, neu'n cael cymhorthdal hael.

10.23 O ganlyniad i'r rhyddhad cyfredol, mae'r fframwaith presennol yn rhoi ysgogiad ariannol ar gyfer:

- Perchnogion ail dai i drosglwyddo eu heiddo o Dreth Cyngor i 'drethi annomestig', gan elwa o'r Cynllun Rhyddhad Trethi Busnesau Bach.
- Darpar berchnogion/perchnogion gyfredol i ddefnyddio/prynu eiddo preswyl er defnydd parhaol fel 'Llety Gwyliau Tymor byr' yn unig.
- Perchnogion ail gartrefi i osod eu heiddo'n gyfreithlon am y cyfnod lleiaf i osgoi Treth Cyngor (a phremiwm) sy'n eu gwneud yn gymwys wedyn am Ryddhad Treth Busnesau Bach, yn talu dim ac yn cael cymhorthdal ar gyfer eu gorbenion.

10.24 Awgrymir y dylid eithrio llety gwyliau tymor byr rhag bod yn gymwys ar gyfer rhyddhad trethi busnesau bach. Drwy eithrio llety gwyliau tymor byr rhag bod yn gymwys am ryddhad trethi busnesau bach, ni fyddai unrhyw ysgogiad i osgoi gorfod talu premiwm Treth Cyngor ar ail gartrefi. Opsiwn arall posib fyddai gwahardd llety gwyliau tymor byr rhag cymhwyso'n eiddo busnes. Golygai hynny na fyddai'r eiddo yn gymwys ar gyfer rhyddhad ardrethi annomestig ac y byddai'r perchnogion yn talu Treth Cyngor ar yr eiddo. Ymhellach at hynny, mae eiddo sy'n symud o Dreth Cyngor i Drethi Annomestig hefyd yn gyfrifol am eu casgliad gwastraff eu hunain; yn wahanol i Dreth Cyngor, nid yw casgliadau gwastraff yn gynwysedig gyda Threthi Annomestig. Fodd bynnag, nid oes rheidrwydd arnynt i gytuno i dalu am wastraff masnachol yr Awdurdod Lleol, mae hyn yn arwain at ddefnydd anawdurdodedig o gasgliadau gwastraff yr Awdurdod Lleol, defnyddio biniau cyhoeddus a hyd yn oed tipio anghyfreithlon. Gellir creu anesmwythder pan fo eiddo cymysg preswyl a masnachol, a phan fo perchnogion ail gartrefi ac ymwelwyr yn rhoi gwastraff ym miniau gwyrdd a bocsys ailgylchu eiddo cyfagos.

10.25 Ymhellach at hynny, nodir fod angen archwilio ymhellach i'r posibilrwydd o sicrhau cydlyniant rhwng y system gynllunio a'r system treth Cyngor. Os bydd uned breswyl (dosbarth defnydd C3) yn cael ei throsglwyddo i'r system cyfraddau annomestig, awgrymir drwy wneud hynny, bydd y rheini sy'n gyfrifol am y weithred yn cydnabod na fydd y defnydd preswyl o'r eiddo bellach yn bodoli. O ganlyniad, ni ddylai unrhyw eiddo heb ganiatâd cyfreithiol ar gyfer ei ddefnyddio fel llety gwyliau tymor byr fod yn gymwys i'w werthuso i dalu cyfraddau trethi busnes annomestig. Dylai Unedau Gwyliau Hunanarlwyo, mewn perthynas â Threthi

Annomestig, fod yn derm a gedwir ar gyfer ei ddefnyddio ar eiddo sydd wedi derbyn caniatâd cynllunio i'w ddefnyddio ar gyfer y diben penodol hwnnw.

10.26 Drwy adnabod yr eiddo sydd wedi cael eu datblygu'n iawn fel rhan o'r diwydiant twristiaeth, gall Llywodraeth Cymru dargedu cymorth ac, ar yr un pryd, sicrhau y gellir eithrio eiddo lle mae'r perchnogion ond nid yr economi na'r gymuned ehangach yn elwa o unrhyw raglen ryddhad, a gofynnir iddo gyfrannu at drethi lleol.

Argymhelliad 4: Yr angen i raddio llety gwyliau tymor byr

10.27 Cyflwynwyd system yng Ngogledd Iwerddon i reoli llety gwyliau, lle mae'n ofyniad statudol i bob darparwr llety gwyliau gael 'Tystysgrif Llety Twristiaeth'. Mae Tourism (Northern Ireland) Order 1992[45] yn gwahardd unrhyw un rhag darparu neu gynnig darparu llety twristiaeth fel busnes (hynny yw, llety cysgu dros nos i dwristiaid a ddarperir yn fasnachol neu fel busnes) oni bai bod Tourism NI wedi darparu tystysgrif ddilys sydd mewn grym ar gyfer yr eiddo. Mae'r rheoliadau hyn yn berthnasol i holl gategorïau llety twristiaeth gan gynnwys llety gwyliau hunanarlwyo.

10.28 Bydd unrhyw berson sy'n darparu neu'n cynnig darparu llety twristiaeth ac nad oes ganddo dystysgrif ddilys wedi'i gyflwyno gan Tourism NI yn euog o drosedd a gall fod yn atebol, wrth gael ei euogfarnu, i ddirwy o hyd at £2,500 neu garchariad am ddim mwy na chwe mis, neu'r ddau.

10.29 Ar ôl derbyn cais, bydd Swyddog Safonau Ansawdd yn cael ei benodi i gynnal ymweliad safle o'r eiddo. Ar ôl cynnal yr ymweliad, bydd Tourism NI naill ai'n gwrthod neu'n darparu tystysgrif. Bydd y dystysgrif yn cael ei ddarparu ar sail meini prawf penodol ar gyfer y categori llety mewn perthynas â llety gwyliau hunanarlwyo - maent yn cynnwys y ffactorau a ganlyn[46]:

- Edrychiad y tu allan
- Gofynion strwythurol a diogelwch
- Parcio i geir
- Llenyddiaeth i dwristiaid
- Cyfarwyddiadau a rhestr stoc
- Cofrestr Ymwelwyr

10.30 Os yw'r eiddo'n cwrdd â´r safonau gofynnol, bydd yr eiddo'n sefydliad ardystiedig i dwristiaid a chaiff y gweithredwr ddechrau masnachu. Rhaid gosod y dystysgrif yn glir o gwmpas

[45] Tourism (Northern Ireland) Order 1992

[46] Basic Guide to Starting Self-Catering Accommodation

mynediad yr eiddo. I gynnal yr ardystiad, bydd Tourism NI yn cynnal archwiliad statudol o'r eiddo o leiaf unwaith bob pedair blynedd.

10.31 Yn debyg i'r hyn sy'n weithredol ar hyn o bryd yng Ngogledd Iwerddon, gallai cyflwyno 'Ardystiad Llety Twristiaid' yng Nghymru ddarparu'r budd a ganlyn:

- Cynorthwyo perchnogion busnes i ymgysylltu'n uniongyrchol gyda Chroeso Cymru a chael mynediad i amrediad eang o wasanaethau yn cynnwys cyngor dechreuol, arweiniad a materion gweithredol, canllawiau marchnata, cefnogaeth cyfryngau cymdeithasol a rhestriadau am ddim ar wefan Croeso Cymru.
- Sicrhau y gall perchnogion busnes weithredu gyda phob chwarae teg, peidio cyfaddawdu ar ansawdd a rhoi hyder i ddefnyddwyr am ansawdd y cynnyrch sy'n cael ei gynnig.
- Bydd yn gymorth i adnabod lleoliad a chrynodiad pob gwahanol fath o ddarparwyr llety i ymwelwyr.

10.32 Ar hyn o bryd mae Croeso Cymru yn gweithredu cynllun 'Sêr Graddio Ansawdd' dewisol, sydd yn debyg i'r cynllun Twristiaeth Gogledd Iwerddon. Ystyrir bod derbyn Sêr Graddio Ansawdd yn fantieisiol i ddarparwyr llety gwyliau gan ei fod yn rhoi sicrwydd i gwsmeriaid o ran ansawdd y llety gwyliau. Ymhellach, mae'n rhoi arweiniad i weithredwyr drwy amlinellu eu cryfderau a'r meysydd sydd angen gwella.

10.33 O ran y System Gynllunio, mae'r budd o weithredu ardystiad yn debyg i'r budd o weithredu system drwyddedu (Argymhelliad 1). Dylid felly ystyried gweithredu naill ai system ardystio neu drwyddedu, nid y ddau o reidrwydd.

Argymhelliad 5: Treth Twristiaid

10.34 Mae nifer o gyrchfannau ledled y byd wedi cyflwyno, neu'n bwriadu cyflwyno, 'Treth Twristiaid'[47] fel ffordd o dynnu cronfeydd at ei gilydd y gellir eu defnyddio i leddfu effaith negyddol gormod o dwristiaeth ac, o bosib, lleihau nifer yr ymwelwyr i'r ardal.

10.35 Gan amlaf mae'r 'Treth Twristiaid' yn ardoll sydd yn cael ei godi drwy'r darparwyr llety gwyliau a gall y swm amrywio yn ddibynnol ar gyfnod o'r flwyddyn (hynny yw, tymor brig) a safon y llety gwyliau.

10.36 Mae gweithredu 'Treth Twristiaid yn ddibynnol ar newid deddfwriaeth gwlad. Ers datganoli, mae Senedd Cymru (yn flaenorol Llywodraeth Cynulliad Cymru) wedi cael caniatâd i ddeddfu

[47] Map Treth Twristiaid

ar drethi lleol megis treth cyngor a threthi busnes, yn ogystal â gosod lefelau grant. Mae cyflwyno Deddf Cymru 2014[48] yn rhoi pwerau i Senedd Cymru dros amrediad o drethi. Mae Deddf Cymru 2014 hefyd yn rhoi'r pŵer i'r Senedd gyflwyno trethi newydd gyda chymeradwyaeth gan Senedd y DU.

10.37 Yn dilyn y rhestr fer o syniadau treth newydd a gyflwynwyd yn 2018, mae Llywodraeth Cymru yn nodi yn ei Gynllun Gwaith Polisi Treth[49] y byddai'n ystyried ffyrdd y gall awdurdodau lleol gael pwerau goddefol i ddatblygu a gweithredu treth twristiaeth.

10.38 Mae Cyngor Gwynedd drwy ei raglen 'Elwa Twristiaeth' eisoes wedi ystyried y posibilrwydd o gyflwyno Treth Twristiaeth. Bydd hyn yn cael ei ystyried ymhellach yng Nghynllun Rheoli Cyrchfan yr Awdurdod.

10.39 Mae dadleuon yn erbyn 'Treth Twristiaeth' yn cynnwys:

- Diwydiant twristiaeth y DU yw un o feichiau treth uchaf y byd. Mae mwyafrif gwledydd Ewrop wedi lleihau TAW yn sylweddol i'w diwydiannau twristiaeth er mwyn annog twf, cyflogaeth a refeniw. Dylid bod yn ofalus wrth osod unrhyw faich treth pellach ar sector sydd eisoes yn cael ei drethu'n anghyfartal o gymharu â'i gystadleuwyr rhyngwladol.
- Byddai treth twristiaeth yn bygwth elfen gystadleuol yr ardal a busnesau unigol, gan arwain at lai o dwristiaid a gwariant, ac felly colli incwm o'r diwydiant hanfodol hwn i'r economi leol.
- Byddai treth yn tanseilio'r gwaith o annof pobl i ymweld â Chymru.

10.40 Mae dadleuon cyflwyno 'Treth Twristiaeth' yn cynnwys:

- Creu ffrwd refeniw gynaliadwy ychwanegol sy'n cael ei reoli'n lleol ar gyfer cynnal a chynyddu buddsoddiad yn yr ardal.
- Gallai gwelliannau a ariennir gan y 'dreth' gynnal a gwella profiad ymwelwyr a phreswylwyr, ynghyd ag elfen gystadleuol cyrchfannau.
- Cymorth i sicrhau bod yr ardaloedd twristiaeth yn gynaliadwy ac na fydd gwasanaethau, isadeiledd a'r amgylchedd yn cael eu diraddio drwy fwy o ddefnydd.
- Gwell synnwyr o ecwiti a derbynioldeb preswylwyr o dwristiaeth os yw ymwelwyr a phreswylwyr yn buddsoddi yn y gwasanaethau cyhoeddus a ddefnyddir.
- Cefnogaeth i'r Cyngor i reoli effaith diwydiant twristiaeth llwyddiannus.

Argymhelliad 6: Gweithrediad effeithiol polisi cynllunio ar lefel leol

[48] Deddf Cymru 2014 (Saesneg yn unig)

[49] Cynllun Gwaith Polisi Treth, Llywodraeth Cymru

10.41 O fewn y system gynllunio/fframwaith polisi cynllunio cyfredol, mae mesurau y gellir eu gweithredu fel modd o liniaru'r materion yn ymwneud â chrynodiadau uchel o gartrefi gwyliau a'u heffaith ar y gymuned leol.

10.42 Mae'r polisi tai marchnad leol sydd wedi'i gynnwys yng Nghynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn yn torri tir newydd am ei fod y cyntaf o'i fath yng Nghymru. Diben Polisi TAI 5 yw mynd i'r afael gyda'r anghydbwysedd mewn marchnadoedd tai penodol yn Ardal y Cynllun gan gynnal a chadw a chryfhau cymunedau bregus. Mae'n ymateb i ffactorau cydnabyddedig sy'n dylanwadu ar farchnadoedd tai perthnasol (yn cynnwys ail gartrefi/llety gwyliau). Mae'n ehangu cyfleoedd o fewn y marchnadoedd tai lle mae nifer o broblemau ac yn sicrhau darpariaeth dai sy'n mynd i'r afael ag anghenion lleol. Amcan y Polisi yw sicrhau cynaliadwyedd cymdeithasol cymunedau, yn benodol cymunedau diamddiffyn, ble fo problemau garw yn bodoli yn y farchnad dai.

10.43 Mae Polisi TAI 5 yn berthnasol i gynigion yn ymwneud â thai annedd preswyl newydd o fewn aneddiadau Abersoch, Aberdaron, Borth-y-Gest, Llanbedrog, Llangian, Morfa Bychan, Mynytho, Rhoshirwaun, Sarn Bach a Thudweiliog. Wrth ymgymryd ag adolygiad ffurfiol y CDLl, bydd angen rhoi ystyriaeth i effeithiolrwydd Polisi TAI 5 a'r posibilrwydd o ddefnyddio'r polisi ar draws ardal ehangach.

10.44 Gall dull rheoleiddio arall yn ymwneud â chyfyngu deiliadaeth tai newydd mewn ardaloedd gwasgeddedig fod drwy weithredu polisi tai cynradd ar gyfer datblygiadau tai newydd. Ar hyn o bryd, mae'r dull hwn yn cael ei eirioli yn St Ives, Cernyw, Awdurdod Parc Cenedlaethol Ardal y Llynnoedd, Cyngor Sir Northumberland, ynghyd ag Awdurdod Parc Cenedlaethol Northumberland.

10.45 Polisi preswylfa cynradd (sydd hefyd yn cael ei gyfeirio ato'n aml fel prif breswylfa) sydd wedi'i gynnwys o fewn Cynllun Lleol drafft Cyngor Sir Northumberland (sydd ar hyn o bryd yn destun adolygiad cyhoeddus annibynnol), ynghyd ag ymgais Cynllun Lleol Parc Cenedlaethol Ardal y Llynnoedd i osod amod prif breswylfa ar gyfer tai preswyl newydd mewn ardaloedd lle mae cartrefi gwyliau yn cyfrif am dros 20% o'r stoc dai cyfredol. Byddai defnyddio'r polisi yn golygu bod unrhyw dai newydd yn yr aneddiadau hynny yn gorfod cael eu meddiannau yn y lle cyntaf, ac am byth fel 'brif fan prewyl'.

10.46 Ymhellach at hynny, mae gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Northumberland a St Ives, Cernyw bolisi o fewn eu Cynllun Datblygu Lleol sy'n ymwneud ag amod preswyl cynradd ar gyfer pob datblygiad tai newydd, yn seiliedig ar nifer uchel o gartrefi gwyliau yn yr ardal. Mae'r ddwy ardal yn bwriadu gosod y cyfyngiadau drwy amod cynllunio.